WH-INFO

Mededelingen van WESTHOEK-JAARBOEK

i.s.m.

VLAAMSE VERENIGING VOOR FAMILIEKUNDE
afdeling Ieper-Poperinge

& **SEKTIE FAMILIEKUNDE VAN HET KFV**

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker:
Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS

Driemaandelijks tijdschrift 1e jaargang, nummer 1, april 1985

WESTHOEK II verschijnt binnenkort !!!!!!

zie p. 7

O. TITECA

Mosselstraat 29
8240 GISTEL

Redaktie & administratie: Tel. 057/44 56 53

Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Bankrek. 712-8700342-10 van WESTHOEK-JAARBOEK
Postrek. 000-1485051-78

AKTIVITEITEN

V.V.F. i.s.m. Heemkundige Kring Iepers Kwartier

- Vrijdag 26 april om 20 uur in de bovenzaal van de Raiffeisenkas, Rijselstraat 55, Ieper: Dr. G. VUYLSTEKE over Kartografisch werk van graaf de Ferraris en wat eraan vooraf ging.
- Dinsdag 30 april om 20 uur in de Raiffeisenkas: Triphon DEREEPER over „M'n levensweg vol genealogische opzoekingen en ervaringen."
- Dinsdag 14 mei om 20 uur in de bovenzaal van de Bank van Roeselare en West-Vlaanderen, Diksmuidestraat, Ieper: Germain DIERYNCK, sekretaris van „de Cronicke Van Damme", over ervaringen op gebied van Familieverenigingen.
- Dinsdag 28 mei om 20 uur in de Bank van Roeselare en West-Vlaanderen: Karel M. DE LILLE over „Moeilijkheden in het genealogisch onderzoek tussen 1750 en 1820."

Vrijdag 19 april om 20 uur in Zaal Palace, Ieperstraat, Poperinge: diamontage „LANGS DE SCHREVE VAN IEPER NAAR ARMENTIERS", organisatie van de Heemkring Aan de Schreve.

WIJ ZORGEN VOOR UW PROFIJT

Neem nu een abonnement voor uw fotocopies

500 ex. aan 2 fr. per stuk

1000 ex. aan 1.90 fr. per stuk

geen beperking per afname

Vergrotingen - verkleiningen
volgens uw eigen percentatie

Speciale prijs voor familieboeken.
Ook in beperkte oplagen.

Vraag meer inlichtingen
SNELDRUK p.v.b.a. DELEYE
D'Hondtstraat 6
8900 Ieper
Tel. 057-201333

INHOUD

Editoriaal 3
Genealogische documentatiecentra 4
WESTHOEK-JAARBOEK II - *boekennieuws* 7
Vraag-Antwoord 11
Altijddurige kalender 12
Hoogst belaste inwoners van Ieper - an XII 14

EDITORIAAL

Toen in 1983 de genealogische kring „WESTHOEK" – in samenwerking met de VVF-afdeling Ieper-Poperinge en de sektie Familiekunde van het Komitee voor Frans-Vlaanderen – werd opgericht, stelden de initiatiefnemers zich o.a. tot doel de beoefening van de grensoverschrijdende familiekunde in de Westhoek aan te moedigen, te ondersteunen en te coördineren. Deze vernieuwde werking resulteerde o.m. in de publicatie van een eerste specifiek Westhoekgericht genealogisch jaarboek „Westhoek" in april 1984 (Westhoek II verschijnt binnenkort - zie verder in dit nummer).
Om nog beter tegemoet te komen aan de reële informatienood en een nog ruimere dienstverlening te verzekeren, wordt nu gestart met een mededelingenblad: Westhoek-info (WH-info). Naast het aankondigen van de eigen initiatieven en de VVF- en KFV/Familiekunde aktiviteiten, zal WH-info tevens aandacht hebben voor algemeen familiekundige- en kulturele informatie en evenementen. Bovenal is het de bedoeling dat WH-info de ontmoetingsplaats en spreekbuis wordt van Westhoek-zoekers. De uitwisseling en publicatie op ruime schaal van genealogische gegevens, ervaring en vraagstelling – hoe gering ook – is nuttig voor ieder vorser, lost problemen op, vermijdt vaak dubbel opzoekingswerk (en verplaatsingen) en stimuleert de zo noodzakelijke kontakten tussen de zoekers. Daarom staan de rubrieken „vraag-antwoord" en „bemiddeling" gratis open voor alle abonnees (vertel het uw vrienden, wij sturen hen een nummer). Uw medewerking is niet enkel richtinggevend voor de inhoud, maar is in grote mate medebepalend voor het welslagen van het opzet.

Als autonome organisatie is „Westhoek" volledig afhankelijk van de steun van particuliere personen en het bedrijfsleven. Enkel dank zij deze financiële steun kan „Westhoek" zijn werking handhaven en ontwikkelen. Wij twijfelen er niet aan dat u onze doelstellingen en werking gunstig gezind bent en ook in de toekomst WH-info wenst te ontvangen. Dit kan door storting van 100 BF (20 FF, f 7) op onze rekening, met vermelding van WH-info. Onnodig te zeggen dat uw vrijwillige extra steunbijdrage bijzonder gewaardeerd wordt en integraal ten goede komt aan de werking (een steunlijst verschijnt in de volgende WH-info).

De redactie.

Genealogische documentatiecentra

Buiten de door ieder familiekundige gekende, en druk bezochte, Rijks- en Stadsarchieven, gemeentelijke diensten van burgerlijke stand en enkele goed geoutilleerde openbare bibliotheken, telt het Vlaamse land nog een aantal documentatiecentra voor heem- en familiekundigen. De zoeker kan er niet enkel terecht voor zijn opzoekingen, waarbij hem meer en meer een volwaardige service verleend wordt, maar bovendien kan hij er materiaal deponeren, dat mogelijks dreigt versnipperd of verloren te geraken. Meteen beantwoorden deze centra aan twee belangrijke critera: optimale conservering en een vlotte raadpleegbaarheid. Uiteraard beperken wij ons hier tot die centra die voor de Westhoek-zoeker van essentieel belang zijn en o.i. al te weinig gekend zijn.

1. Vlaams Centrum voor Genealogie en Heraldiek

Dit in 1978, onder de impuls van wijlen Michiel Mispelon, opgericht centrum huisde tot voor kort in het oud gemeentehuis van Handzame. Onlangs verhuisde het naar Kortemark waar het in, door het gemeentebestuur ter beschikking gestelde, lokalen van het Kultureel Centrum, dat deel uit maakt van de prachtig gerestaureerde pastorie, een passend onderkomen vond.

Het centrum bezit een ruime bibliotheek (ruim twintigduizend werken) met verschillende afdelingen: genealogie, heraldiek, geschiedenis, inventarissen, bibliografieën, enz. Ook kan men er een zeer rijke verzameling „bronnen voor familiekunde" raadplegen. Vrij belangrijk is het SCHADUWARCHIEF (op microfilm) van de parochieregisters die bewaard worden op de Rijksarchieven van Brugge en Gent. Begin dit jaar ging de nieuwe B.T.K-ploeg van start met de verfilming van de parochieregisters van het Rijksarchief te Kortrijk. Verder bestaat de collectie nog uit volkstellingen, poortersboeken, staten van goed, wezerijakten, boedelbeschrijvingen, penningkohieren, bidprentjes, rouwbrieven, enz. Tenslotte staan er de bezoekers nog een aantal praktische hulpmiddelen ter beschikking zoals door het team gemaakte indices op familie- en plaatsnamen, een vraag-antwoord kaartenstelsel en familiedossiers.

Praktisch:

V.C.G.H.: Kronevoordestraat 2A, Kortemark (hoek v/h marktplein), tel. 051/56 74 79.
Openingsuren: maandag tot en met vrijdag van 9 - 12 / 13 - 17.
Lidmaatschap: 300 Fr per jaar; geeft tevens recht op het driemaandelijks mededelingenblad.

2. Gewestelijk Documentatiecentrum voor Familie- en Plaatselijke Geschiedenis, Oostende

Het centrum is een realisatie van de v.z.w. Vlaamse Vereniging voor Familiekunde - afdeling Oostende (voorz. E. Van Haverbeke, vice vz. P. Vandewalle). De rijke bibliotheek is vlot toegankelijk dank zij een aantal handige catalogi, nl. een systematische-, een titel-, een auteurscataloog en een cataloog van gepubliceerde werken per gemeente. Werken die verband houden met Oostende en de onmiddellijke omgeving werden in een speciaal „Ostendiana"-fonds ondergebracht. Onder welbepaalde voorwaarden kunnen werken ontleend worden. De verzameling bidprentjes (verantw. Julien Beyen) telt momenteel ca. 280.000 'santjes' en de alfabetisch geklasseerde verzameling rouwbrieven ± 110.000 exemplaren. Uitzonderlijk is de collectie kwartierstaten en genealogieën, waarvan alle familienamen op steekkaarten gezet werden (verantw. J. Priem). Zeer nuttig zijn de per provincie geklasseerde kiezerslijsten (A. Nootaert). Een „vraag-antwoord"-kaartenstelsel (F. Courtens) wordt aangevuld door een verzameling biografieën. De werkgroep Oostende (o.l.v. J. Coopman) heeft als voornaamste doel het door oorlogsomstandigheden vernield archief van Oostende te reconstrueren. Tevens bezit het centrum microfilms van de PR-registers van Oostende. Vermelden we nog de verzamelingen gedeponeerd archief, stamfamilies, iconografie, enz. en het VVF-winkeltje waar men zich de practische familiekunde-formulieren kan aanschaffen.
Een werkbezoek dringt zich op om zich te vergewissen van de enorme faciliteiten die het centrum de zoeker biedt. Om de „service" kompleet te maken kan men na de inspanning verpozen in het gezellig ... ouderwets „estaminet", waar tegen prijzen uit grootmoederstijd alcohol-vrije dranken te verkrijgen zijn.
Praktisch:

Adres: Kanunnuk Dr. Louis Colenstraat 6, 8400 Oostende.
Openingsuren: woensdag en zaterdag van 14 - 18, vrijdag van 20 - 24 en zondag van 11 - 12.30.

De documentatie kan er gratis geraadpleegd worden. Een jaarlijkse vrijwillige bijdrage geeft recht op het lokaal mededelingenblad „VVF-streepje".

3. Documentatiecentrum van „La Societé d'histoire de Comines-Warneton et de la région", Waasten

Naast de uitgebreide bibliotheek (ruim 45.000 werken - ook Nederlandstalige) stelt het genootschap (voorz. H. Bourgeois, red. sec. J.-M. Duvosquel) een waardevolle collectie genealogisch materiaal ter beschikking. Zoekers met voorouders in de fusiegemeente Komen vinden hier gegevens die hen kostelijke verplaatsingen naar het Rijksarchief te Doornik kunnen besparen. Zo kunnen er o.a. geraadpleegd worden:

I. Burgerlijke stand: cumulatieve alfabetische tafels van geboorten, huwelijken en overlijdens 1796-1978 en een tafel geboorten op de naam van de moeder (erg praktisch). De akten bevinden zich te:

Doornik: 1796-1801 (griffie van de Rechtbank van Eerste Aanleg, Rue Général Ruquoy);
Ploegsteert: Komen 1802-1920
Neerwaasten 1802-1920
Houthem 1802-1920
Ploegsteert 1850-1977
Waasten 1802-1920;
Waasten: Waasten 1920-1977;
Komen: Komen 1921-1980
Neerwaasten 1921-1977
Houthem 1921-1977.

Ook kunnen er B.S.-tafels 1792-1981 van Komen-Frankrijk geraadpleegd worden.

II. Parochieregisters:
Parochieregisters van Komen-Frankrijk (fotocopieën):
geboorten 1617-1797, huwelijken 1616-1797, overlijdens 1627-1797 en overlijdens-hospitaal 1739-1792.
Doornik: Rijksarchief, Rue du Sondart
Neerwaasten 1752-1794 (°,X,+) + tafels
Komen: 1779-1792 (id.)
Ten Brielen: 1786-1794 (id.)
Houthem 1694-1792 (id.) met leemten
Ploegsteert: 1768-1796 (id.) met leemten
Waasten: 1694-1795 (id.) met leemten.

Voor Waasten bestaan er cumulatieve tafels 1613-1796 (°,X,+). Het centrum bezit microfilms van deze registers. Ook worden alfabetisch geklasseerde documentatiemappen (op de familienamen) met bidprentjes, rouwbrieven, krantenknipsels, enz. zorgvuldig bijgehouden.

Praktisch:

Het centrum is ondergebracht in de kelders van het gemeentehuis, Place de l'Abbaye, 7790 Waasten, tel. 056/55 79 66.
Openingsuren: van maandag tot vrijdag van 8 - 12 / 13 - 17.
Lidmaatschap: 390 Fr en geeft recht op het (lijvig) jaarboek „Mémoire de la société d'histoire de Comines-Warneton et de la région". Vermelden we ten slotte nog dat ook de Nederlandstalige bezoeker er een graaggeziene gast is.

Boekennieuws

WESTHOEK

In april 1984 verscheen „WESTHOEK I". Het gunstig onthaal en de zeer ruime belangstelling, zowel binnen als buiten de familie- en heemkundige kringen, maakten dat de (te) beperkte oplage op zeer korte tijd verkocht was en velen op hun honger bleven. Om zulks te vermijden bieden wij u de gelegenheid om vooraf in te tekenen op de uitgave. Uw aanmoedigingen zijn een stimulans om door te gaan. Geen moeite werd gespaard om u dit jaar een nog beter produkt te aan te bieden. Zo kreeg de redactie versterking van Dr. fil. W. Beele èn Drs. L. Vandamme en verschijnt het jaarboek in een nog meer verzorgde uitgave.

Het jaarboek „WESTHOEK II" bundelt bronnenpublicaties, detailstudies en didactische bijdragen. Het opent met een bijdrage van André GHYSELBRECHT over „De Heerlijkheid der Hoflanden te Steenvoorde, het Kohier van 1533". Naast een verhelderende inleiding over de Ancien-Regime-structuur van Steenvoorde (heerlijkheden, lenen en rentegronden) brengt de auteur een volledige expertise van het Kohier van de hh. der Hoflanden (1533) wat heelwat vroeg namenmateriaal oplevert.

Na zeven jaar onderzoek slaagde Drs. hist. Marcel BACKHOUSE erin ongeveer 1.000 personen te identificeren die op de een of andere wijze aan de Troebelen van 1566 in het Westkwartier hebben deelgenomen. Dit jaar brengt hij ons 260 namen van inwoners van Ieper en de Kasselrij. Lijsten zoals die zijn belangrijk voor historisch onderzoek, maar leveren tevens een uiterst belangrijke bijdrage voor genealogisch onderzoek.

Merkwaardig is het „quoijer vande mesnaigen ende persoonen" van Neerwaasten van 1614 door Dr. Wilfried BEELE. Deze uitvoerige bevolkingsinventaris vermeldt niet enkel de naam van het gezinshoofd met het aantal gezinsleden, enz., maar geeft daarbij de namen van alle kinderen onder tien jaar, met hun precieze leeftijd zelfs. Bijna telkens wordt gezegd op wiens eigendom men woonde. Naast de biografieën, met kwartierstaat, van de liberale politicus en Vlaamsgezinde goeverneur van West-Vlaanderen (1857-1877), Benoit Vrambout (° Poperinge 1816), en van de Frans-Vlaming Kanunnik Jeroom Verdonck (° Boeschepe 1894), door Jaak DECAESTECKER, zijn er nog twee bijdragen van Dr. W. BEELE over de familienamen Vrambout en Verdonck. Een artikel van Renaud BOONE verhaalt het leven van de Wezeliaan J.-B. Boone S.J. (° Poperinge 1794), apostel van de armen. Antoon LOWYCK herinnert aan J.-B. Blanckaert: een der oudste genealogen uit de Westhoek van de Nederlanden-in-Frankrijk. Aan de hand van enkele kaartjes maakt Henri VANDENBERGHE ons wegwijs in de elementaire toponymie van Poperinge. Tenslotte brengt Jozef VAN DEN HEUVEL een bijdrage over Kemmel, parochie en priesters, geïllustreerd met een fraaie pentekening van de kerk door Astrid SUFFYS. Een lijst van intekenaars vervolledigt de uitgave.

„Westhoek II" – ca. 185 p. Din A4, ruim geïllustreerd en gedrukt op houtvrij wit papier 100 g – verschijnt eind juni (beperkte oplage). Voorintekenen kan tot 25 mei door storting van 345 + 30 Fr deelname in de verzendingskosten op bankrek. 712-8700342-10 t.n.v. Westhoek-Jaarboek 8904 Dikkebus, met vermelding Westhoek II. Het kan ook afgehaald op de redactie – mits reservering vóór 25 mei – vanaf 24 juni. Voor het buitenland (f 23 of 70 FF port inbegrepen) op onze postrek. 000-1485051-78. Nadien (indien nog voorradig) 385 Fr.

***

„Geuzen in her Westquartier" is een brochure (44 p.), uitgegeven door de Werkgroep 't Westquartier naar aanleiding van het volksspel *Vonk, Vuur en Asse* dat in de novembermaand te Kemmel werd opgevoerd.
In het traditionele beeld van de 16de eeuwse Opstand komt het Westkwartier (de Westhoek van nu) er wat bekaaid af. Zeker ook in dit Oranjejaar, waar alle schijnwerpers op de 'vader des vaderlands' gericht stonden, met zijn aandeel in de onafhankelijkheidsstrijd van het Noorden. Wordt dan niet wat vlug vergeten dat precies in het zuiden, met vooral het geïndustriali-

seerde plattelandsgebied van het *Westquartier* (Hondschote, Nieuwkerke, ..), reeds in de vroege zestiger jaren het calvinisme tot massale ontplooiing kwam? Hier ook begon de Beeldenstorm (1566) en nadat een jaar later de repressie overal hard om zich heen greep, tekenden zich opnieuw in het Westkwartier de eerste tekenen van een krachtdadig verzet af. In 1568 werd dit Bosgeuzenverzet evenwel in de kiem gesmoord.
Ingeleid door een overzichtsartikel (Het vergeten voorspel), komen deze thema's in deze brochure aan bod: bloei en verval van de textielnijverheid, de opkomende Reformatie, Beeldenstorm, emigratie, ... Dit aan de hand van korte bijdragen, kaartjes, eigentijdse tekeningen en documenten. Een brochure die vooral uitnodigt tot verdere lectuur; een beknopte gecommentarieerde boekenlijst wijst de richting.

„Geuzen in het Westquartier" kan verkregen worden door storting van 60 Fr op rekeningnr. 738-3060850-37 van Werkgroep 'T Westquartier, Streekhuis Malegijs 8948 Kemmel, met vermelding 'Geuzen in het Westquartier'.

***

„De Cortewildemeulen (vóór 1597-1915), de hoeve de Cortewildemeulen (tot 1983) en bewoners", is een studie van Noël Boussemaere over de Cortewildemolen. Die standert- of staakmolen stond aan de Steenstraat in Zuidschote, maar brandde uit in 1915.
In een eerste deel schetst de auteur summier de geschiedenis en de werking van de molen. In een tweede deel handelt hij over de molen en zijn bewoners. De oudst gekende eigenaars en wellicht ook de molenaars waren vader en zoon Jaspar en Franchois Plocquyn (einde 16de eeuw). Antheunis Ghyselen (1688) is de stamvader van een hele reeks molenaars die elkaar opvolgen. Veel aandacht gaat naar het proces (1737-1741) dat gevoerd werd tussen molenaar Pieter Ghyselen en de douarière van jonker Joseph Bonaert, grootgrondbezitster in Zuidschote, omwille van het recht van „Ruym ban". Een derde deel gaat over de hoeve die bij de molen hoorde en na de verwoesting in de eerste wereldoorlog werd herbouwd. Het boek sluit af met de kwartierstaten van de Michel Vervisch en Irma Spenninck, de bewoners van de hoeve tot 1983. Uiteraard komen hier heel wat families aan bod: Plocquyn, Ghyselen, Duytscha(e)ver, Van Eecke, Vervisch, enz.
Echt levende plaats- en familiegeschiedenis.

„ De Cortewildemeulen ..." ca. 230 p. Din A4, geïllustreerd met vele kaarten, foto's, documenten, enz., verschijnt eind augustus. Richtprijs 650 Fr. Belangstellenden nemen kontakt met Noël Boussemaere, Bloemendale 6, 8930 Boezinge, tel. 057/ 42 29 85.

VRAAG-ANTWOORD

Wij hopen dat u talrijk zult zijn om mede te werken aan deze rubriek. Uw antwoord (vraag) kan een medezoeker verder helpen en is kostenbesparend (1 l benzine 35,.. Fr - 1 postzegel 13 Fr). Uw antwoord langs WH-info a.u.b. die doorstuurt. Zo kan het gegevensbestand bijgehouden worden en wordt dubbel werk vermeden.

85.I.1. D. BOUQUET - Arcachon.

In Zuid-West Frankrijk verblijvende heeft ons lid weinig gelegenheid om opzoekingen te verrichten in de Westhoek. Gegevens over volgende patroniemen zijn bijzonder welkom: ALLEYNE - Ledringem, ANNOTE - Zuidpene, BECUWE - Arneke - Hazebroek, BOUCHEZ - St.-Marie-Kappel, CAREY - Zermezele - Hardifort - Arneke, DEPUYPER - Zermezele - Wemaars-Kappel, DE LEGHER - Hondschote, DESWEL - Waals-Kappel, DEVOS & DAMEN - Houtkerke, DEVOLE - Linde (?), DECALF - Oudezele, FOURNIER - Wormhout - St.-Marie-Kappel - Moerbeke - Linde, GRYSSELEIN - Moerbeke, GILLAIN - St.-Marie-Kappel (?), ISAERT - Bollezele, LESCHAEVE - Oudezele, LASSUS - St.-Marie-Kappel, LENOIR - Wormhout - Zuid-Berkijn (?), LAMPS - Kwaadieper, MACKER - Ledringem - Wormhout - Hardifort - Oudezele, MERVEILLE - Wormhout - Hazebroek, MERLAND - Kassel (?), VROMBOUT - Ledringem, VANVEUREN - Watou - Haringe - Hondschote, VERMEESCH - Ledringem - Bollezele - Arneke - Oudezele , VANDENBROUCKE - Haringe (?), VANDENBUSCHE - Arneke, VIRROLE - Linde (?), VOORSCHEPENS & HOTTON - Ieper, WYGNAN - St.-Marie-Kappel (?), TOP - Watou - Haringe.

85.I.2. G.J. QUAKLEY - Norwich.

Is afstammeling van een protestants vluchteling uit het Westkwartier, nl. een zekere Mahieu QUACLAYS, geboren in Strazele in 1521, die later in Belle ging wonen. Alle 16de eeuwse gegevens i.v.m. de naam Quacley, Quaclais, enz. uit de Westhoek zijn nuttig.

85.I.3. J. DELEYE - Binic

Heeft iemand meer gegevens over Michel DELEYE ° ± 1660 (?), fs Michel (DELEHEYE) ° Moorsele, en gehuwd te Rumbeke op 17.2.1689 met Maria DESMEDT + Rumbeke 1.5.1711.

85.I.4. E. GOOVAERTS - Antwerpen.

Vraagt inlichtingen over ene Pieter VAN DE PUTTE geboren op 2.9.

1844 te ... Hij week uit naar Illinois en huwde Emilie PICAR. Zij kregen 3 kinderen. De oudste zoon werd Charles genoemd (mogelijks naar zijn grootvader).

85.I.5. F. SAMYN - Oostnieuwkerke.

Romuald Joseph WERBROUCK werd geboren te Courrières (P.d.C.) als zoon van Victoire WERBROUCK (24j) en een onbekende vader. R.J. Werbrouck werd grootgebracht in het pleeggezin Petrus Samyn (geen familie) - Louise Masschelein (vermoed. op vraag van de parochie). Van zijn moeder (vader) weten we verder niets. Opzoekingen te Courrières en Beselare, waar R.J. Werbrouck opgroeide en overleed in 1929, leverden evenwel niets op. Is er iemand die gegevens heeft over Victoire WERBROUCK.

85.I.6. Wilfried BEELE, Kennedylaan 34, 8900 Ieper.

Wie was de Hondschootse dichter J.v.H. ?

In het Hondschootse Stadsarchief, meer bepaald op de kaft van het register dat het nummer H 23 draagt (Registre relatant les contraventions et les amendes relevées à la charge de drapiers d'Hondschoote), heb ik onlangs volgend gedicht aangetroffen. Het dateert van 1580 en is gesigneerd met de initialen, J.v.H.:

De oorloghe heeft ons een kynt ghesweet
Quaden raet was daer af de vadere
Hoe ouder hoe argher dit kijndeken heet
Ghebreck van wysheid es de gheuadere
Tweedracht es de voester, men vynt gheen quadere
Ende zou heeft zochs ghenouch tot kyndt wert groot
Den almachteghen God zy ons beradere
Wordt dit kyndt etende adieu ons broot.

Wie kan dit gedicht, dat blijkbaar uit de tijd van de godsdienstoorlogen dateert, konkreet in zijn historische kontekst situeren? Wie weet of dit gedicht al ooit ergens uitgegeven of besproken werd? En wie weet meer over de dichter die achter de initialen schuilgaat?

85.I.7. L. BODEIN - Nieuwkerke.

Wie zocht ooit op de familie BODEIN, BODIN, BOIDIN, BUDIN, enz. Wie heeft er in zijn kwartierstaat Leopoldus BODEIN (Boidin) ° Nieuwkerke ± 1761, + Nieuwkerke 1849 & Marie Anne PARESYS ° Steenwerk 1763, + Nieuwkerke 1848.

85.I.8. L. MERVEILLIE - Westouter.

Wie zocht ooit op de familie MERVEILLIE, MARVEILLIE, MERVEILLE, enz., en is bereid gegevens uit te wisselen.

85.I.8. G. MORENT - Loker.

Wie zocht (zoekt) op de familie MOREN(D)T en is bereid tot uitwisseling van gegevens (computerverwerking).

***

sprokkels

Raadpleeg ook de kranten: zij bevatten soms nuttige informatie voor uw familiegeschiedenis.

Gemeente Dickebusch.

4e koop. Eene schoone party ZAEILAND, happende ter zuid-westzyde, groot 1 h. 40 a. 60 c.

Gebruikt door Henri Doom-Rommens, aen 95 francs by de jaere, boven de lasten, tot eersten October 1880.

De Toekomst: nr. 803, 12.10.1877

Burgerwacht.

Schoonste kogels en punten.

1. Hof, A., Maréchal des logis chef,	4	6	8	18
2. Candaele, J., garde, 4e comp^ie,	5	5	8	18
3. Maillaert, G., id., 2e id.	5	7	4	16
4. Angillis, A., id., 1e id.	2	6	6	14
5. Swekels, L., id., 3e id.	3	4	4	11

De „Altijddurige Kalender" door Ch.^{S} Bursy — Michiel Hardeman

Ieder zoeker is vertrouwd met de republikeinse tijdsherschikking en de republikeinse kalender, die bij ons in 1795 in voege trad. Een andere, minder bekende en enigszins vreemdsoortige, is de altijddurige kalender door Ch.^{S} Bursy. Vreemd, maar vooral verrassend, omdat hij aanwijst op welke dag van de week een datum betrekking heeft.

Het gebruik:

Er zijn 4 kolommen: A: de eeuwen, B: de jaren, C: de maanden en D: de dagen van de maand. Tabel E duidt de dagen van de week aan. Om de dag te bepalen die overeenstemt met een datum, maakt men de som van de vier onderstreepte getallen (kolom A, B, C, en D) die respectievelijk overeenstemmen met het referentiegetal. Zo bijvoorbeeld 2 oktober 1905:

1. eeuw	kol. A	XIXe	= 2
2. jaar	kol. B	02	= 5
3. maand	kol. C	oktober	= 5
4. dag	kol. D	2	= 1
		2.10.1905	= 13 = maandag (tab. E)

* In de Juliaanse kalender (d.i. tot 4 oktober 1582) zijn alle eeuwjaren schrikkeljaren. In de Gregoriaanse (d.i. vanaf 15.10.1582) zijn alleen de eeuwjaren deelbaar door 400 schrikkeljaren. In beide kalenders zijn alle andere jaartallen deelbaar door 4 schrikkeljaren.

A. EEUWEN			B. JAREN					C. MAANDEN		D. DAGEN maand	
Ie	0	5	00	--	--	--	4	januari	5	1	5
IIe	1	6	01	29	57	85	3	In de		2	1
IIIe	2	0	02	30	58	86	2	schrikkel-		3	0
IVe	3	1	03	31	59	87	1	jaren		4	6
Ve	4	2	04	32	60	88	6	i.p.v. 5	6	5	5
VIe	5	3	05	33	61	89	5	februari	2	6	4
VIIe	6	4	06	34	62	90	4	In de		7	3
VIIIe	7	5	07	35	63	91	3	schrikkel-		8	2
IXe	8	6	08	36	64	92	1	jaren		9	1
Xe	9	0	09	37	65	93	0	i.p.v. 2	3	10	0
XIe	10	1	10	38	66	94	6	maart	2	11	6
XIIe	11	2	11	39	67	95	5	april	6	12	5
XIIIe	12	3	12	40	68	96	3	mei	4	13	4
XIVe	13	4	13	41	69	97	2	juni	1	14	3
XVe	14	5	14	42	70	98	1	juli	6	15	2
XVIe	15		15	43	71	99	0	augustus	3	16	1
Tot 4.10.1582		6	16	44	72		5	september	0	17	0
Vanaf 15.10.1582		2	17	45	23		4	oktober	5	18	6
	15		18	46	74		3	november	2	19	5
XVIIe	16	3	19	47	75		2	december	0	20	4
XVIIIe	17	5	20	48	76		0			21	3
XIXe	18	0	21	49	77		6			22	2
XXe	19	2	22	50	78		5			23	1
XXIe	20	3	23	51	79		4			24	0
XXIIe	21	5	24	52	80		2			25	6
			25	53	81		1			26	5
			26	54	82		0			27	4
			27	55	83		6			28	3
			28	56	84		4			29	2
										30	1
										31	0

E. DAGEN week				
0	7	14	21	zondag
1	8	15	22	zaterdag
2	9	16	23	vrijdag
3	10	17	24	donderdag
4	11	18	--	woensdag
5	12	19	--	dinsdag
6	13	20	--	maandag

Grootst mogelijk getal:

6+6+6+6 = 24

b.v. 4 juli 1566:

6+6+6+6 = 24 = donderdag

Kleinst mogelijk getal:

0+0+0+0 = 0

b.v. 3 september 1826:

0+0+0+0 = 0 = zondag.

B.v. 2 oktober 1905:

2+5+5+1 = 13 = maandag.

Franse Hoofdbesturen - Hoogst belaste inwoners van het Leiedepartement

Na de Oostenrijkse nederlaag (Fleurus 26.6.1794) werden onze gewesten door de Fransen bezet en op 1 oktober 1795 bij Frankrijk ingelijfd. Alle bestaande structuren en bestuursvormen werden afgeschaft en vervangen door Instellingen naar Frans model.

De nieuwe administratie produceerde een 'papierberg' die meer aandacht verdient vanwege de familievorser. We denken hier o.m. aan de conscriptie, armenbestuur, belastingen, verkiezingen, enz. (zie Jos. DESMET, Inventaris van de Franse Hoofdbesturen in West-Vlaanderen 1794-1814, Brussel 1951).

Zo bevat nr. 2092 de lijsten van de hoogst belaste inwoners van het departement, de cantons en de steden (28 frimaire XI-9 germinal XII). Die lijsten zijn ook belangrijk omdat zij de basis van het kiessysteem vormden (meer hierover in H. VANNOPPEN, Onze Voorouders in de politiek, Franse & Nederlandse tijd (1795-1830), VVF Brussel-Brabant, 1981, 94 p.). We laten hier de lijst van de 100 hoogst belaste inwoners van de stad Ieper – 9 germinal an XII – volgen. We noteerden enkel het totaal (foncière, personelle & mobiliaire en patente) van de betaalde belastingen.

ANNOOT J.B.	200,53	ANTONY Jean	145,18
BAUWENS Bernard	92,57	BAELDE Winoks	113,31
BEKE père Pierre	229,93	BEKE Jh.	164,88
BEHARELLE Jean	92,30	BEQUART Pierre	134,88
BEKE B.	226,30	BEKE Pierre	299,93
BOUTEN Ignace	123,39	BOULAERE Jh.	166,76
BOUTEMAN Emman.	106,82	BOUDRY Bucon.	239,20
BUSEYNE Fran.	92,87	CALMEIN Gerard	220,12
CAILLIAU Jean	314,90	CAILLIAU Cattrique	212,86
CARTON Henry	263,33	CLAREBOUT J.B.	108,20
COLENBEUN André	389,16	COSTENOBLE Jean	196,55
COMPERE Aben-Joseph	448,48	DEPATIN Joseph	209,14
DECOSTER Jean Franc.	292,48	DEBOUCK Jean	157,91
DESTECKER Pierre	336,11	DENAVIGHEER J.D.	161,84
DEGHEUS F.	160,00	DEBEVEL Pierre	222,29
DECODE Albert	266,70	DECONINCK Franc.	136,52

DECLEER Michiel	129,99	DETHIBAUT Pierre	143,54
DE GHELLINCK Maximilien	328,62	DEBRICOU Auguste	169,95
DEMEEZEMAEKER Jacques	169,24	DELMOTTE Maer(ten)	227,44
DE GHELCKE Jacq.	373,23	DE SOUTRE Jh.	116,84
DE GHEUS Ch^{es}	103,79	DEHEM DEBOUCK	213,90
DE GHEUS Louis	222,68	D'HONDT Albert	150,23
DUVAL Louis	96,70	DUHAYON Pierre	200,52
DOBBELAERE Henry	103,14	FONTEYNE Jean	160,70
FONTEYNE Jh.	107,40	GHELDOF Ch^{es}	205,45
GHYS Jh.	200,30	HINDERIJCK Charles	211,67
HINDERIJK Pr. Jean	227,65	ROVIN Livin	467,84
ROVIN Bruxin	245,40	HUYGHE Charles	182,56
LOUVAL Hubert	191,16	JOYE Hubert	122,55
IWEINS F^{ois}	327,55	KEINGNIART Louis	138,80
KEINGIART Jh.	85,50	LENOIR Jh.	130,10
LUCIEN Emmanuel	147,19	LUCIEN Maurice	103,27
MEYNE André Regis	97,85	MERGHELYNCK Franc.	164,69
MICHEL père Charles	386,85	MOREAU Pierre	194,94
PETELLION Jean Albert	230,44	PISONNIER Grégoire	122,61
RABAU Jean	167,99	RIGA Gillain	267,70
RYCKASEYS Ignace	108,14	RYCKX Jean	227,41
SARTEL Jacq.	150,24	SINAVE Pierre	214,31
TOURTEAUX	141,29	VANDERSTICHELE Fran. J.	477,24
VANDAELE Hypoliet	101,23	VANSCHASEBROUCK Fran.	93,80
VANDENPEEREBOOM Fran.	555,56	VANDERMEERSCH Albert	96,51
VANDENBROUCKE Jean	104,27	VANDAELE Donatien	131,30
VANBECELAERE Louis	189,11	VANDENPEEREBOOM Em.	407,10
VANZANDYCKE Jean	183,31	VANHOUTE Winokx	84,30
VANDERMEERSCH Fran.	123,17	VANDERGHINSTE Louis	249,13
VERVACKE Louis	120,38	VERGELZOONE Constantin	82,64
VERSTRAETE Henry	101,66	VIEREN Pierre	75,89
VRAMMOUT Joseph	758,71	POUPAERT Matheu	151,90
POUPAERT Antoine	142,65	WERKIN Pr. F^{ois}	133,49
WILLEMS J.B.	172,98	WYBAUT Louis	83,70

(RAB, F.H., nr. 2092)

maximum rente
op uw
deposito-
boekje
basisrente
5,25 %
en extra
2,75 %
groei- of
getrouwheids-
premie
belastingvrij
tot 50 000 fr.
bank van
roeselare

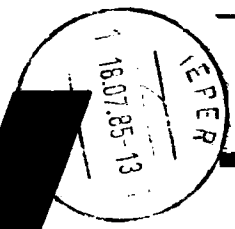

WH-INFO

Mededelingen van WESTHOEK-JAARBOEK

i.s.m.

VLAAMSE VERENIGING VOOR FAMILIEKUNDE
afdeling Ieper-Poperinge

& **SEKTIE FAMILIEKUNDE VAN HET KFV**

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker:
Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Driemaandelijks tijdschrift 1e jaargang, nummer 2, juli 1985

O. TITECA

Mosselstraat 29
8240 GISTEL

Redaktie & administratie: Tel. 057/44 56 53
Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Bankrek. 712-8700342-10 van WESTHOEK-JAARBOEK
Postrek. 000-1485051-78

AKTIVITEITEN

Zondag 21 juli 1985: 27e VLAAMSE KULTUURDAG in EKELSBEKE

- met tentoonstelling van dokumenten en foto's over Waten, Vlaamse historische monumenten, Ekelsbeke (foto's, schilderijen, e.a).
- in de namiddag, 24e Vlaamse kulturele bijeenkomst, met om 16 uur tuinfeest: optreden van o.a Ghislain Gouwy.

Te Noteren:

- zondag 29 september: 38e Frans-Vlaamse Kultuurdag in Waregem.

Sektie familiekunde: Dr. Gabriël VUYLSTEKE over Kartografisch werk van graaf de Ferraris en wat eraan vooraf ging.
Dhr. R. CASTELAIN over Kinderen en hun opvoeding in het Ancien Régime.

•

De provinciale VVF-gouwdag gaat dit jaar door op 11 november in de zalen van St.-Michiels te Roeselare. Alvast een datum om te onthouden.

IN DIT NUMMER

Aktiviteiten	2
Editoriaal	3
Een penningkohier uit 1557: een licht op de Hondschootse saaiondernemers	4
Boekennieuws	7
Sprokkels	10
Vraag-Antwoord	11
Kort	12
Het Carzeelefonds	13
Steunlijst	15

EDITORIAAL

Bij het verschijnen van het tweede nummer van WH-info danken wij de vele Westhoekvrienden die hun vertrouwen in onze werking bevestigden door een abonnenment te nemen op het informatieblad van Westhoek-Jaarboek. Tevens verheugt het ons een groot aantal nieuwe sympathisanten te mogen verwelkomen. Heel speciaal bedanken we al wie ons een vrijwillige extra financiële bijdrage schonk: uw sympathie en steun zijn voor ons een aanmoediging om op de ingeslagen weg verder te gaan. Aansluiten bij, en de werking steunen van, Westhoek-Jaarboek is niet enkel voor uzelf een renderende investering, maar bevordert bovendien de zo noodzakelijke doorstroming van kennis en draagt tevens bij tot een ruimere culturele uitstraling van de Westhoek. Ook wie nu pas kennis maakt met WH-info, of het storten van een bijdrage uitstelde, kan nog steeds toetreden door overschrijving van minimum 100 Ft (20 FF, f 7) op onze rekening.

Ondertussen zat de redactie niet stil. Zo verscheen op 21 juni Westhoek II en eerstdaags verschijnt de ontleding van het nummer 321 van de Poperingse Weezerie, door redactielid Henri Vandenberghe (zie rubriek boekennieuws). Op 2 en 3 juli was de kernredactie te gast in Kent. In gezelschap van onze Engelse medewerker, historicus Marcel Backhouse, werd o.m. een bezoek gebracht aan het 16de eeuws Vlaams vluchtelingenoord Sandwich, waar ook vandaag nog de Vlaamse aanwezigheid merkbaar is. Op deze hoogst interessante studiereis komen we in de volgende WH-info terug.

In dit nummer vestigt Ludo Vandamme – naast de gewone rubrieken – onze aandacht op het ietwat 'vergeten', maar belangrijk Hontschootse archief (open op woensdagnamiddag van 2 tot 6) en behandelt hij een penningkohier uit 1557.

Ofschoon de vakantie voor de deur staat, blijven wij paraat en zijn uw vragen en suggesties welkom, en ... waarom zou uzelf in de toekomst niet meewerken aan WH. Ongetwijfeld wilt ook u uw ervaringen en resultaten delen met uw medezoeker.

De redactie

Een penningkohier uit 1557: een licht op de Hondschootse saaiondernemers

Ludo Vandamme

Onbekend is onbemind. Dat geldt ongetwijfeld voor het stadsarchief van Hondschote. Bewaard in het fraaie stadhuis, getuigt het van de vergane grootheid van dit saaicentrum. Grasduinen tussen de honderden, wat slordig opgeborgen, registers en bundels leidt er onvermijdelijk tot interessante ontdekkingen. We mochten al meeproeven van deze rijkdom via het magistrale boek van Hondschotenaar Emile Coornaert *„La draperie-sayetterie de Hondschoote au XVIe - XVIIe siècle"*, (Rennes, 1930).

Hier willen we een boeiende bron voor het voetlicht brengen. Het betreft een kohier van de 10e penning uit 1557 (CC 18).

De 10e penning betekende een revolutionaire vernieuwing in het belastingsstelsel van de Nederlanden. Een eerste maal stonden de Staten van Vlaanderen deze heffing toe in 1543. Het betrof een heffing van 10% (= 10^{e} penning) op het jaarinkomen dat voortsproot uit het bezit van onroerende goederen als landerijen, huizen, .. . Zo werden de Vlaamse beden (belastingen) meer proportioneel verdeeld. Een belangrijke nieuwigheid was bovendien dat die tiende penning evenzeer sloeg op de jaarwinsten uit het handels- en industriekapitaal. Teneinde buitenlandse ondernemers niet af te schrikken, kwamen daartoe enkel inheemse kooplui en ondernemers in aanmerking. Een actueel gegeven!

***

Onder nummer CC 18 van het Hondschootse stadsarchief troffen we zo'n penningkohier aan voor Hondschote, over het jaar 1557. De belasting op de jaarwinsten uit handels- en industriekapitaal bieden een interessante invalshoek op het Hondschootse industrieel milieu. We laten de namen volgen, samen met de persoonlijke heffing.

		10^{e} penning
1	Jacob GODSCHALCQ	18p
	Michiel GODSCHALCK	18p
3	Gheleijn SCIPMAN	13p 8sch
	Guill. LOUCHART	13p 8sch
5	Jacob MOENIN	13p 8sch
6	Heijndrick de GAST	10p 16sch
	Jan BERTELOOS	10p 16sch
8	Pieter VASSEUR	3p 12sch

De Godschalck(q)s vormden de economische elite te Hondschote rond 1557. 'Le plus grand exportateur au XVIe siècle' noemt Coornaert trouwens Michiel Godschalck. Twintig jaar lang (1556-1576) voerde hij gemiddeld 20.000 stuks Hondschootse saaien uit. In zijn persoon krijgen we zicht op de concentratiepogingen in de saainijverheid. Hij trok immers een ververij in zijn huis aan om zijn saaien en die van andere te verven. Kleine ververs-ondernemers konden de concurrentie niet meer aan, en gingen er onderuit. Saaiwevers-ondernemers waren voor het verven van hun weefsels op de ververij van Michiel Godschalck aangewezen, en gleden af in een afhankelijke positie.

Hij was ook de spil van een valsmunsterszaak te Hondschote, met vertakkingen naar de Vlaamse vluchtelingengemeente te Sandwich en naar Gent (1562). Andere rijke Hondschootse handelaars hadden er eveneens een hand in, en het valt te vermoeden dat het geld voor wapenaankopen zou gebruikt worden. In 1562 brak de calvinistische agitatie immers in het Westkwartier door. Hondschote was daarin een voorname uitvalsbasis. Jacob Godschalck leidde een voldersonderneming. Ook hij poogde door het aankopen van een ververij het ganse productieproces van het afwerken van de saaien onder controle te krijgen.

De rol van de grote Hondschootse industriëlen en de doorbraak van de

nieuwe leer blijkt evenzeer uit de figuur van Gheleijn Scipman. Deze saaiondernemer liet zijn knecht voor hem en zijn huisgezin uit de Bijbel voorlezen, en stelde op zon- en feestdagen zijn kamer ter beschiking van zijn arbeiders om er geheime Bijbelbijeenkomsten te laten doorgaan. Na het Wonderjaar 1566 werd hij om zijn vooraanstaande rol binnen de calvinistische gemeente gevangen gezet. Begin september 1569 slaagde hij erin uit de gevangenis te ontkomen; hij werd bij verstek verbannen verklaard.

Even hoog als Scipman werd Guillaume Louchart getaxeerd. In 1565 bezat deze ondernemer o.a. een leertouwerij, wat opnieuw wijst op een toenemende concentratie van de productiemiddelen. Voor de uitvoer via Antwerpen had hij zich geassocieerd met de calvinistische Antwerpse koopman Jan Campaert, een samenwerking die nog doorging in 1589 toen Campaert reeds naar Hamburg uitgeweken was.

Over de andere grote winstmakers van Hondschote zijn we minder ingelicht. Pieter Vasseur was geassocieerd met de Duinkerkse koopman Joos Garnier (1572), wat meteen ook het belang van Duinkerke als uitvoerhaven voor de Hondschootse saaien onderstreept. Jan Berteloos (Baerdeloos) behoorde tot een welgestelde Hondschootse handelaarsfamilie, met uitgebreide bezittingen (hoeven, landerijen, renten) te St.-Rijkers, Leisele, Stavele, Lampernisse en Proven

***

Het 10^{e} penningkohier van Hondschote leerde ons de grote industriëlen van de saainijverheid kennen. Ondernemers, die er niet voor terugdeinsden hun greep op het economisch gebeuren zo veel mogelijk aan te halen. Hun affiniteit met het calvinistisch verzet is een boeiende invalshoek voor verder onderzoek.

Bronnen:

STADSARCHIEF HONDSCHOTE, CC 18.
E. DE COUSSEMAKER, *Troubles religieux du 16e siècle dans la Flandre Maritime (1550-1570)*, 4 dln., Brugge, 1879-1888.
K. VERHOFSTAD, *De regeering der Nederlanden in de jaren 1555-1559*, Nijmegen, 1937.

Boekennieuws

POPERINGE, WEEZERIE 321 is een gezamenlijke uitgave van Carzeele Journaal en Westhoek-Jaarboek van het op één na oudste weezerijregister van Poperinge.

Het lijdt geen twijfel dat deze akten – nrs. 320 tot 345 van het stadsarchief – tot de belangrijkste Poperingse genealogische bronnen behoren. Het onderling vergelijken van deze akten – aanstellingen van voogden over minderjarigen, belast met het beheer van hun bezit onder toezicht van de schepenen – laat in vele gevallen toe met zekerheid familieverbanden te reconstrueren, daar waar het ingevolge onvolledige gegevens uit de parochieregisters onmogelijk blijkt te zijn. Daarnaast bevatten de rekeningen die voorgelegd werden allerlei gemoedelijke en suggestieve details betreffende de huisvesting, kleding; opvoeding en onderwijs, enz. van de kinderen, om een genealogie 'aan te kleden'.

Door de overzichtelijke en efficiënte wijze van ontleding van het eerste volledige register (nr. 321, vanaf 1565 tot 1616, 356 p. in folio!) ontsluit de auteur, Henri Vandenberghe, als het ware de oudste parochieregisters, wat nieuwe perspectieven biedt voor wie aan vooroudersonderzoek doet te Poperinge en de Westhoek. Een register op de familienamen (Guido Morent) vervolledigt deze bijzondere publicatie.

„Poperinge, Weezerie 321" verschijnt eerstdaags in beperkte oplage. Voorintekenen op deze bundel – ± 125 p., 14,8 x 20,8, – is wenselijk. Dit kan door storting van 250 Fr + 25 Fr deelname in de verzendingskosten op de rekening van Westhoek-Jaarboek, met vermelding Weezerie 321, of rechtstreeks bij de auteur, rek. nr. 001-0298626-39 van Carzeele Journaal, Abeelseweg 60 te 8970 Poperinge, met vermelding Weezerie 321. Na reservatie kan het ook afgehaald.

***

VAN BOSKANT TOT MADONNA

„De Boskant", een naam ver buiten de Westhoek bekend, een naam die heel wat herinneringen oproept. Een wereld van *Trimards* en seizoenarbeiders, *kloefekappers, bezembinders, mandemakers, strodekkers, stro-*

pers, Pastoor Huys en Baekelandt, maar ook van dood en vernieling in 1914-1918.

In tien deeltjes (± 45 p. elk) brengt Marie-Thérèse Vermeulen, auteur van o.a. *Stamboom van de familie Vermeulen 1700-1980* en de kroniek *De Kostersfamilie Vermeulen 1856-1941*, het onvervalste relaas van deze „ruwe" streek met een „gouden hart". De vele persoonlijke getuigenissen van de oorspronkelijke inwoners geven de officiële geschiedenis van de Madonna een menselijk en waar gelaat. Een ware volkskroniek die leest als een vervolgverhaal en meteen het sociaal leefpatroon van een voorbijgestreefde entiteit vastlegt.

Reeds acht deeltjes zijn verschenen (à 137 Fr): Het Munneken, ontstaan van het vrijbos; Bakelandt en de Boskanters, beschrijving over de 'kortweunders'; enz. De aandacht die de auteur aan de volks- of 'lapnamen' besteedt zal zeker ook de familiekundige interesseren, bijvoorbeeld: Cyriel van Jules van Pee van Nassche Noyez van 't Boskasteel, of Cyriel Pénassche genoemd. Of heette één van uw voorouders Mong Kullepit, Loenken Pot of Mielten Klokstok, enz.!

„Van Boskant tot Madonna" is een uitgave — DIN A4 formaat, wit 80g offsetpapier — in eigen beheer. Meer inlichtingen bij Marie-Thérèse Vermeulen, Houthulstseweg 144 te 8921 Langemark-Poelkapelle, (057/488665).

***

Oude maten, gewichten en muntstelsels in Vlaanderen, Brabant & Limburg

In deze handige uitgave — 70p., 14,8 x 21 — maakt Dr. Paul Vandewalle ons wegwijs in het doolhof van maten, gewichten en muntstelsel, die door onze voorouders werden gebruikt. De grote verdienste van dit werk is de grote volledigheid: voor alle dorpen en parochies — ook Frans-Vlaanderen- die op het einde van het Ancien Régime bestonden, werden gegevens bijeengebracht, wat de zoeker in staat stelt de meest verscheiden omzettingen feilloos te maken.

Een onmisbaar en practisch werkinstrument voor alle vorsers, dat veel metrologische gegevens helpt oplossen.

„Oude maten, ..." is te verkrijgen door overschrijving van 150 Fr + 25 Fr

verzendingskosten op rekening 384-0262690-01 van P. Vandewalle-Oostende, met vermelding 'Oude maten'. Voor het buitenland 150 BFr + 50 BFr op rekening 000-0919615-55.

***

Migration à la Frontière de la France et de la Flandre Occidentale aux 19ème et 20ème siècles was een van de thema's van het VVF-congres dat in april 1984 te Kortrijk gehouden werd. Dit is ook de titel van het tweemaandelijks nummer van onze Franse zustervereniging G.G.R.N. dat onlangs verscheen. Zoekers vinden hierin heelwat bruikbare informatie over deze periode.

Dit speciaal nummer is te verkrijgen door storting van 18 FF + 13 FF port op rekening C.C.P. LILLE 4578.08 M van G.G.R.N., BP 547 te 59060 Roubaix Cédex 1.

***

De Tijdrekening, de kalender - Juliaans, Gregoriaans, Republikeins

De tijdrekenkunde is een belangrijke hulpwetenschap voor al wie die geschied-, heem-, of familiekundige opzoekingen verricht. Met name familiekundigen worden geconfronteerd met de verschillende kalenders en tijdsbegrippen. In deze handleiding behandelt Donald Vandecandelaere uitvoerig en bevattelijk al deze kalenders en de diverse stijlen. Ook vinden wij er beknopt de evolutie van Romeinse tot Gregoriaanse kalender, waar vooral de Juliaanse kalenderhervorming van belang is. Met tabellen die ons wegwijs maken in soms bizarre jaren van ongelijke lengte!

Dit „tijdloos" werkje — 32 p., 22 x 15 — kost 125 Fr + port. Het kan besteld worden bij de uitgeverij Familia et Patria, Handzamestraat 155, 8120 Kortemark-Handzame; bij het Vlaams Centrum voor Genealogie en Heraldiek te Kortemark-Handzame of bij de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, of eventueel langs de boekhandel.

***

Vermelden we hier nog dat nr. 3, 1985, van het tweemaandelijks tijdschrift Vlaanderen integraal gewijd is aan de musicus Adriaan Willaert.

sprokkels

Doodsbrieven helpen bij het leggen van familieverbanden en bidprentjes kunnen ons iets vertellen over een afgestorvene. Nuttig, om de 'tijdsgeest' te definiëren waarin onze ouders en voorouders leefden, zijn ook devotieprentjes, litanieën, paas-, missie-, aflaat- en moraliserende briefjes.

zeer passende onderkleederen dragen, die ze tot ongeveer op de knieën bedekken.

2° De bovenkleederen moeten STEEDS tot op de knieën reiken, vooral als de kinderen geene of slechts lage kousen dragen. Bij meisjes boven de 12 jaar, moet de jurk tenminste eenige centimeters over de knie vallen; en VEEL MEER bij grootere meisjes.

Geene rekening houden met deze *wet der christene zedigheid*, is *zonde*, en kan gemakkelijk eene doodzonde worden, die men dus in de biecht verplicht is te belijden.

Nu reeds is de kwaal zeer groot, morgen misschien is zij doodelijk en zonder geneesmiddel.

Moeders, die nobel zijt omdat ge christen zijt, gij hebt den angstkreet gehoord van Jezus' Heilig Hart. Zet u aanstonds, vandaag nog, aan het werk : geeft aan Uwe dochters, groote en kleine, *langere kleeren !*

Dat het Goddelijk Hart U zegene en Uwe huisgezinnen doorhalseme met leliën van onschuld en reinheid !

Pater MATEO, SS CC.

Brief van Z. Emin. Kardinaal MERCIER aangaande dezen oproep (13 Juni 1921.)

Dierbare en eerwaarde Pater Mateo,

Voorzeker, U heeft gelijk : de wijze waarop tegenwoordig onvoorzichtige moeders zich aan de dwingelandij der mode onderwerpen en hunne dochtertjes ontkleeden, onder voorwendsel van bevalligen smaak of van gezondheidsredenen, is zondig en terecht keurt U ze af.

Wij vereenigen ons met U om de christelijke moeders te smeeken, dat zij luisteren naar de waarschuwing van onzen geliefden Paus Benedictus XV, Plaatsvervanger van Jesus-Christus, en onfeilbare tolk der Katholieke zedeleer.

Opvoeders en opvoedsters van de kinderen en van de jeugd, denkt aan Uwe verantwoording !

Wij werpen alle verantwoording van ons of, vermits Wij U Uw plicht hebben voorgehouden. Zorgt, dat gij aan de Uwe niet te kort komt, door ons gehoorzaamheid te weigeren.

† D.-J. Kard. MERCIER, Aartsb. v. Mechelen.

NIHIL OBSTAT. P. FLAVIEN Prat. SS. CC. 30 Juni 1921 SUP.-GÉN.

IMPRIMATUR : J. CAWET, vic.-gén. Namen, 2 Juli 1921.

Uitgegeven door het Hoofdbestuur van het Intronisatie-werk, Damiaan-de-Veusterstraat, 16, 's Gravenbrakel (België). Te bevragen daar, of op het nationaal Secretariaat, 16, S. Antonius-berg, Leuven.

PRIJS : 1 fr. de 12; 8 fr. de 50; 5 fr. de 100, vrachtvrij.

Drukkerij A. Wouters, Mathieustraat 45, Namen.

VRAAG-ANTWOORD

85.II.1 M. MAHIEU - Zillebeke

In Oostvleteren, deelgemeente van Vleteren, staan er verschillende veldkapelletjes. Twee dragen een onderschrift waarin de naam MAHIEU voorkomt, nl. „Vandenberghes Kapel" gelegen in de Reningestraat 21 en de kapel in de Molenstraat. Op de eerste staat „GESTIGT DOOR P.D. VLOO - I. MAHIEU - Z. HUISVROU 1860." Op de tweede is vermeld „MARIA BID VOOR ONS - GESTICHT DOOR SEBAST VAN DE .YNCKEL M... MAHIEU 1830."

Zoekt contact met afstammelingen van Natalie Sophie MAHIEU, ° Langemark 21.2.1816, fa Joannes Josephus - horlogemaker - ° Langemark 4.2.1775 & Francisca SOENEN. Voormelde Nathalie is de zuster van mijn overgrootvader.

85.II.2 J. DENEIRE - Kortrijk

In de klappers op de PR. Moorslede vind ik het + op 13.7.1742 van Petrus-Antone DENEIRE. Hij was x met Maria-Catharine LARUIRE, ° 12.4.1693 en + 7.8.1750. Samen hebben ze negen kinderen. Nergens vind ik de plaats en datum van hun X, noch °plaats en -datum van P.-A. DENEIRE. Wel vind ik het X te Moorslede op 15.5.1712 van ene Maria-Ca-Tharina LAROIERE, met de genaamde Petrus LEFEBURE. Zijn P. LEFEBURE en P.-A. DENEIRE één en dezelfde persoon? Wie kan mij helpen dit raadsel te ontwarren?

85.II.3 J. GHEYSENS - Haringe

Op 6.1.1734 werd te Dikkebus Petronilla Francisca OBEIN begraven. Zij was de echtgenote van Cornelius Jacobus VANDENBUSSCHE (ex Ieper St.-Niklaas ?). Verder geen aanknopingspunten te Dikkebus. Uit dit X werden minstens 2 kinderen geboren (niet te Dikkebus): 1. François-Donaat VANDENBUSSCHE, + Reningelst 7.6.1804 (± 77 j.), 1 X Petronelle VRAMBOUT °... - + ..., 2X Reningelst 6.3.1765 met Isabella-Theresia LOONES, fa Joseph (Killem) & M. Jeanne DUNKIN (Nieuwkerke), + Reningelst 2.3.1811; 2. Ignace-François VANDENBUSSCHE (molenaar) + Poperinge 17.11.1795, X Reningelst 12.2.1765 Josephine-Rosalie DE HEM.
Gevraagd: Afstamming van Cornelius VANDENBUSSCHE & Pet. OBEIN. Was Ignace-François VANDENBUSSCHE wel degelijk een zoon uit voorgaand X. Alle mogelijke aanvullingen a.u.b.

85.II.4 I. BAGIN - Ieper

Inlichtingen en aanvullingen over volgende kwartieren uit mijn kwartierstaat a.u.b.

28. VERHAEGHE Petrus, ° Westrozebeke 1815, +.., X.. met
29. MORAS Rosalia, ° Oostnieuwkerke 1820, +..

100. PROVO Philippe-François, °.., + Westvleteren 23.8.1794, X.. met
101. WAELES Clara-Barbara, °.., + Westvleteren 3.10.1781.
102. PAUWELS Pierre Joseph, ° .., + Alveringem 11.11.1808, X.. met
103. CALMEYN Maria Barbara, °.., +.. .
104. VANDAMME Emmanuel, werkman, ° Westvleteren ± 1733, + Stavele 8 frimaire XIV (30.11.1805), X.. met
105. LUYSSEN Mary Francisca, ° .. Stavele ?, + Stavel 9.12.1814.
106. BE(E)KAERT Andries, °.., +.., X.. met
107. DEPREY Dorotha, °.., +..
Een fa Joanna-Theresia ° Proven ± 1779, + Stavele 21.4.1822.
120. VANDEVELDE Joannes Baptiste, landsman, ° Dikkebus 24.6.1752, + Dikkebus 21.7.1831, X.. met
121. BATTEU Joanna Clara, °.. (20.11.1740 ? - 59 j. in 1823), + na 1831 (niet Dikkebus, noch Ieper).
110. LEHAIRE Jacobus Franciscus, °.., +.. (vóór 1847), X.. met
111. TOP Maria Joanna, °.., +.. (vóór 1847).
108. RAMON Philippus Jacobus, °.., + Hoogstade vóór 1852, X.. met
109. CALLEMEYN Maria Catharina, °.., + Hoogstade vóór 1852.
122. VANDEPUTTE Ignatius, °.., + Wijtschate 15.4.1812, X.. met
110. VERBORG Maria-Agnes, landbouwster, °.., +.. (62 j. in 1812 te Dikkebus).
240. VANDEVELDE Jacobus, ex Belle, X.. met
241. DEFEVRE Maria-Francisca, ex Langemark.

***

KORT

* In juli en augustus is het Rijksarchief te Brugge op zaterdag dicht.
* WESTHOEK II is nagenoeg uitgeput.
* In het najaar zouden de Vrienden van het Poperings archief starten met een cursus oud-schrift.
* In Aan de Schreve — 1985, nr. 2 — vervolgt Germain Schoonaert zijn studie over 'Onderwijsstructuren te Poperinge in de XVIde eeuw'.
* Te Ieper werd op 28 juni, na bijna 15 jaar omzwerving, het stedelijk museum, dat ondergebracht werd in het fraaie St.-Jansgodshuis (Ieperleestraat 31) heropend. Het museum dat ongeveer 400 voorwerpen tentoonstelt is een bezoek overwaard.

HET CARZEELE FONDS

Een belangrijk genealogisch fonds dat niet opgenomen werd in de „Inventaris van het oud archief van Poperinge"*, maar wel op het archief berust, is dat van de familievereniging Carzeele. Naast het specifieke familiearchief en de publicaties (19), bevat het fonds o.a. meer dan 15.000 doodsbrieven, vele familiepapieren, de kwartierstaten van een groot aantal Poperingse huwelijksjubilarissen (voor zover zij Poperingse wortels hebben) en een vrij belangrijke verzameling van notariële aard.
Eén nummer van het fonds berust evenwel op het Vlaams Centrum voor Genealogie en Heraldiek te Handzame-Kortemark. Ter illustratie van de rijkdom van deze verzameling laten we hier de ontleding volgen van het nummer 105, dat te Handzame kan geraadpleegd worden.

I. Meester VANDENBOOGAERDE Franciscus, Poperinge.

- Verkoop 19 oktober 1847
  Comparanten: 1. Franciscus Josephus VERPOOT, landbouwer te Poperinge
  2. Constantinus Franciscus ALLEMAN, herbergier te Ieper
  3. Sophia LAVA, bijzondere te Poperinge. Bemachtigde van Francisca Barbara MARKEY, weduwe van Bertinus LAVA, wonende te Poperinge.
- Verkoop aan Fidelis DEBAECKER, koopman te Poperinge, van een partij zaailand gelegen te Poperinge in de Peselhoek.

II. Meester VEYS Jules Joseph, Vlamertinge.

- Verdeling erfenis 30 september 1872 - onroerende goedereren te Reningelst en Dikkebus
  Comparanten: 1. Charles DECONINCK, landbouwer te Reningelst
  2. Bruno DECONINCK, landbouwer te Reningelst
  3. Felix DECONINCK, bijzondere te Reningelst
  4. Theophile DECONINCK, bijzondere te Reningelst
- Erfenis van hun vader Pieter Joannes DECONINCK en hun broer Ro-

* Dit fonds werd pas na de publicatie van de inventaris op het archief gedeponeerd. Enkele exemplaren zijn nog te verkrijgen op het stadsarchief.

manus Vedastus DECONINCK
- Schenking van hun moeder Eugénia DEPUYDT
- Getuigen: - Auguste VALLAEYS, kuiper te Vlamertinge
  - Livinus VALLAEYS, kuiper te Vlamertinge.

III. Meester VAN CAYSEELE Elie Frédéric, Reningelst
- Testament 27 januari 1918
- Testatrice Emma DOOMM, dienstmeid te Dikkebus
- Getuigen: - Richard DECANTER, hoofdonderwijzer te Reningelst
  - Nestor PATOU, bakkersgast te Reningelst
  - David DECANTER, gareelmaker te Reningelst
  - Pieter LERMYTE, schoenmaker te Reningelst.

IV. Pachtbrief voor 9 jaar: behuisde hofstede gelegen te Reningelst (hof, weide en zaailand).
26 juni 1908
- Verhuurder: Franciscus STEEN-VERSCHAEVE, rentenier te Reningelst
- Huurders: - Petrus DEKNUDT
  - Thérèse DEBRUYNE (zijn echtgenote die hij bijstaat en machtigt), landbouwers te Reningelst.

V. Meester CAMERLYNCK Remigius Julianus, Roeselare
- Testament 24 oktober 1919
- Testateur: Franciscus STEEN, X Reningelst 27.4.1870, + Reningelst . juli 1922
- Begunstigde: Louise VERSCHAEVE, zijn echtgenote
- Getuigen: - Fideel VERHAEGHE, herbergier te Reningelst
  - Jules VERHAEGHE, herbergier te Reningelst
  - Jules VERDONCK, beenhouwer te Reningelst
  - Armand BONDUE, werkman te Reningelst.

VI. Meester BACQUAERT Auguste, Poperinge
Meester BOUCQUEY Grégoire, Poperinge
- Verkoop erfenis 22 juni 1894
  Comparanten: 1. Virginie Octavie VANDENBROELE, weduwe Charles Louis Corneille VANDELANOTTE (bijzondere, Poperinge) moeder en voogdes van:
     a. Georgina Carolina Octavia VANDELANOTTE ° 26. januari 1874
     b. Georges Victor Marie Corneille VANDELANOTTE ° 11 maart 1878
     c. Marcel Henri Marie Corneille VANDELANOTTE ° 19 Januari 1880
     Kinderen uit haar huwelijk met Charles Louis Corneille VANDELANOTTE (greffier vredegerecht te Poperinge) + Poperinge 17 januari 1894
  2. Edmond VANDELANOTTE-WYFFELS (koopman, Ieper), toeziende voogd. (wordt vervolgd WH-info 85.III)

Steunlijst

Norbert Lamerant, Ieper (200 Fr) - Dom. Vansevenant, Poperinge (200 Fr)- Léonce Catrycke, Poperinge (250 Fr) - Jean Veys, Dilbeek (200 Fr) - P.G. M. Dereckx, Poperinge (150 Fr) - Jozef Craye, Ieper (250 Fr) - Paul Vermeersch, Poperinge (155 Fr) - Maria De Mulder, Antwerpen (200 Fr) - Christ. Boucherie, Izegem (225 Fr) - Herman Houwen, Reningelst (125 Fr) - Seys-Degrande, Boezinge (200 Fr) - R. Devaux-Moortgat, Deurne (200 Fr)- Ivan Bagin, Ieper (200 Fr) - Jacques Deneire, Kortrijk (200 Fr) - Leopold de Thibault de Boesinghe, Gent (200 Fr) - M. Vandamme, Mariakerke (125 Fr) - H. Carton, Aalter (125 Fr) - Freddy Bauwen, Ieper (200 Fr) - Guy Morlion, Antwerpen (125 Fr) - Renaat Boone, Kortrijk (200 Fr) - Jonkheer de Cock, Ieper (210 Fr) - Michel Capoen, Zillebeke (250 Fr) - E.H. Decat, Poelkapelle (125 Fr) - J.-P. Deconinck, Corbeil-Essonnes (200 Fr) - Wilfried Desodt, Voormezele (250 Fr) - Joseph Van Litsenburgh, Elverdinge (200 Fr).

Lijst afgesloten op 1 juli 1985

We bedanken hartelijk voor uw extra bijdrage!

WIJ ZORGEN VOOR UW PROFIJT

Neem nu een abonnement voor uw fotocopies

500 ex. aan 2 fr. per stuk

1000 ex. aan 1.90 fr. per stuk

geen beperking per afname

Vergrotingen - verkleiningen
volgens uw eigen percentatie

Speciale prijs voor familieboeken.
Ook in beperkte oplagen.

Vraag meer inlichtingen
SNELDRUK p.v.b.a. DELEYE
D'Hondtstraat 6
8900 Ieper
Tel. 057-201333

maximum rente
op uw
deposito-
boekje
basisrente
5,25 %
en extra
2,75 %
groei- of
getrouwheids-
premie
belastingvrij
tot 50 000 fr.
bank van
roeselare

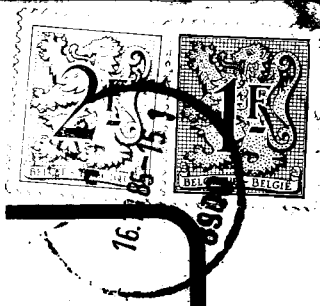

WH-INFO

Mededelingen van

WESTHOEK-JAARBOEK

i.s.m.

VLAAMSE VERENIGING VOOR FAMILIEKUNDE
afdeling Ieper-Poperinge

& **SEKTIE FAMILIEKUNDE VAN HET KFV**

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker:
Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Driemaandelijks tijdschrift 1e jaargang, nummer 3, oktober 1985

O. TITECA

Mosselstraat 29
8240 GISTEL

WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Tel. 057/44 56 53
Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Bankrek. 712-8700342-10 van WESTHOEK-JAARBOEK
Postrek. 000-1485051-78

AKTIVITEITEN

TWAALFDE WESTVLAAMSE GENEALOGISCHE ONTMOETINGSDAG

Roeselare - 11 november 1985

Zalen Sint-Michiels, Sint-Michielsstraat 16. Tel. (051) 20 04 49.
Oriëntatiepunt : Sint-Michielskerk.

DAGORDE :

— 10.00 u. : **Boekenbeurs, ruime keuze van genealogische werken en formulieren, die de deelnemers na inzage zich kunnen aanschaffen. Kontakten. De deelnemers kunnen hun genealogische problemen aan deskundigen stellen of problemen uitwisselen.**

— 12.30 u. : Mogelijkheid om ter plaatse een warme maaltijd te nemen. Dagschotel : Tomatensoep, « piepkuiken » op z'n hertogs, één drank, koffie, dienst en B.T.W. inbegrepen : 400 Fr. Voorafgaandelijke verwittiging bij de gouwsekretaris is vóór 6 november **noodzakelijk :** Karel M. De Lille, H. Cartonstraat 40, 8900 Ieper. Tel. (057) 20 22 96. Men kan ook inschrijven in de zalen Sint-Michiels : tel. (051) 20 04 49. Men gelieve echter « dubbel gebruik » te vermijden. De dag zelf kan men niet meer inschrijven.

— 14.30 u. : Lezing en gesprek met Dr. P. Van de Walle met als thema : **« Enkele hulpwetenschappen bij het genealogisch onderzoek : chronologie, metrologie, munstelsels ».** Er mogen vooraf schriftelijke vragen gesteld worden. Na de lezing is een vrije discussie mogelijk.

— 16.30 u. : Einde.

Toegang vrij ! Ook niet-leden worden geholpen.
Breng uw dokumenten mee ter uitwisseling van gegevens !
De instanties die willen deelnemen aan de boekenbeurs dienen voorafgaandelijk kontakt te nemen met de gouwsekretaris en om 8.40 aanwezig te zijn in de zaal.

IN DIT NUMMER

Editoriaal	3
In het spoor van de 16e eeuwse vluchtelingen: WESTHOEK naar Sandwich	4
Familienamen te Sandwich	8
Bibliografie drs. M. Backhouse	9
Verslag KFV-Familiekunde	12
Mededelingen	15
Boekennieuws	16
Vraag-Antwoord	20
Carzeele Fonds	21

EDITORIAAL

Talrijk waren de (gunstige) reacties die we na het verschijnen van Westhoek II en WH-info mochten ontvangen. Onnodig te zeggen dat wij, in de mate van onze mogelijkheden en beperkingen, in de toekomst rekening zullen houden met uw voorstellen en op- en aanmerkingen.

Op 28 en 29 september gingen te Waregem de 38e Frans-Vlaamse Kultuurdagen door. Eens te meer mocht de sektie Familiekunde van het Komitee voor Frans-Vlaanderen zich verheugen in een ruime opkomst. Een verslag kunt u in dit nummer lezen. Graag nodigen wij nu alvast iedereen uit, die van ver of nabij belangstelling heeft voor de Nederlanden in Frankrijk, om er volgend jaar bij te zijn. De volgende niet te missen afspraak is de 12e Westvlaamse Genealogische VVF-Ontmoetingsdag, op maandag 11 november te Roeselare. Beslist een Hoogdag!

Zoals beloofd, komen wij in dit nummer uitgebreid terug op de reis naar Sandwich. Eerst herinnert drs. Ludo Vandamme aan het ontstaan van Sandwich als vluchtlingenoord, de rol die het speelde bij de ontwikkelingen in het Westkwartier en de plaats van de Vlamingen aldaar. Daarbij aansluitend volgt een lijst van 16e- en 17e eeuwse 'verengelste' Vlaamse familienamen. Veel nuttige 16e eeuwse informatie vindt de zoeker o.m. in de publicaties van onze medewerker drs. Marcel Backhouse, daarom werd een volledige literatuurlijst opgenomen.

Omdat een idee nooit zomaar komt aanwaaien en inspraak bevruchtend werkt, danken wij een ieder die onze oproep tot medewerking beantwoordde. Heeft u realistisch geachte ideeën die aan reële informatiebehoeften beantwoorden, laat ze ons verder weten. Een loyale, open en creatieve samenwerking is voor Westhoek een erezaak en dient ieders belangen.

Jaak Decaestecker

IN HET SPOOR VAN DE 16e EEUWSE VLUCHTELINGEN : WESTHOEK NAAR SANDWICH

Ludo Vandamme

Zo'n 20 km ten noorden van Dover, op 3 km van de Engelse kust ligt Sandwich. Met z'n paar duizend inwoners een rustig stadje, midden het paradijselijke landschap van Engelands 'mooiste' graafschap, Kent. Voor de toevallige bezoeker wellicht een uitverkoren plaats om te genieten van het typische Engelse gemoedelijke landleven; voor *Westhoek* een uitstap naar een stukje Vlaamse kultuur in het buitenland, met wortels in de tijd van de geuzenopstand, de 16e eeuw. Meer dan één reden dus om ons even de plas over te wagen. Een verslagje van onze uitstap naar Sandwich en Canterbury op 2 en 3 juli ll.

Hoeft het nog onderlijnd welke belangrijke rol de Westhoek in de 16e eeuwse religieuze beroerten vertolkte? De repressie was er bijgevolg ongemeen hard; de veroordelingen van andersdenkenden volgden elkaar snel op zodat de meesten het zekere voor het onzekere kozen en hebben en houden in de steek lieten om naar de 'vreemde' te vluchten. Naar Engeland en Duitsland vooral, waar dan ook de eerste Vlaamse vluchtelingenkerken ontstonden. Londen werd het toevluchtsoord bij uitstek voor uitwijkelingen van de Westhoek; de vroegere Augustijnenkerk werd er hun toegewezen. De migrantenstroom bleef evenwel toenemen zodat de Vlaamse vluchtelingen te Londen naar uitwijkingsmogelijkheden uitkeken. Zo werden in 1561 te Sandwich *„twe hondert husen toegelaten ... voor de vreemde nederlandischen ghemeente"*. Meteen werd Sandwich de oudste Vlaamse vluchtelingenkerk op Engelse bodem, buiten Londen. Een migrantenoord waar bovendien vooral nieuwgezinden uit de Westhoek een onderkomen vonden. Sandwich lag werkelijk in het verlengde van het 16e eeuwse Westkwartier.

Hoe groot de invloed van de Vlaamse vluchtelingen ook mag geweest zijn – de lijst die drs. M. Backhouse voor Sandwich samenstelt telt nu al 1100 namen–, toch lijkt Sandwich in alles een rustig landelijk Engels stadje.

Onder begeleiding van twee uitmuntende gidsen – mr. C.A. Wanostrocht, oud-burgemeester en voorzitter van de historiche kring van Sandwich en drs. M. Backhouse – kwam het Vlaams karakter van dit plaatsje geleidelijk aan de oppervlakte. Zoals in de St.-Pieterskerk, een katholieke kerk die van meet af aan aan de Vlamingen toegewezen werd. In deze plaats preekte Jacob de **Buysere** uit Hondeghem (Frans-Vlaanderen) die de eerste vluchtelingendelegatie vanuit Londen naar Sandwich begeleidde, en als predikant vast verbonden bleef aan deze calvinistische gemeente. Mede gaf hij gestalte aan de radicale signatuur die de Vlaamse kerk te Sandwich zou kenmerken. Hier werd beslist hoe de verspreiding van de nieuwe leer op het thuisfront (Westkwartier) diende aangepakt: bijbellezingen, gevangenisbraken, de predikatie van Boeschepe (1562), wellicht zelfs de Beeldenstorm. Ook het bosgeuzenverzet van Jan **Camerlinck** (1567-68) vond hier een veilige thuis. De kerktoren die tijdens de 17e eeuw instortte, werd door Vlamingen heropgebouwd: de typische Vlaamse bakstenen in de toren zijn er de stille getuigenis van. Op één van de schaars bewaarde grafstenen buiten de kerk, nauwelijks te ontcijferen, de familienaam **Walraven.**

Aan Vlaamse muurfragmenten ontbreekt het overigens niet. Opmerkelijk is de hoge muur rond een huis, met o.a. Vlaamse baksteen: men noemt dit het *Platsjie*. Wellicht, aldus onze gids, werden hier de eerste bijeenkomsten van Vluchtelingen belegd. Zonder het *Dutch House* in King Street te vergeten, een 16e eeuws vluchtelingenhuis, zo uit Kassel of Hondschote weggelopen.

In het *Guild House* werden we van de ene naar de andere verrassing geleid. Zo, het 17e eeuwse portret van een Vlaamse vrouw, waaruit mag blijken hoe de migranten reeds in de 17e eeuw onder de leidinggevende kringen van Sandwich ressorteerden. Het overigens authentieke, in 1578 opgetrokken gelijkvloers, diende o.a. als opslagplaats en verkoopshalle. Vooral van wol, saai en baai; wat meteen de link naar de 16e eeuwse inwijkelingen rond maakt. Met hun bedrevenheid in de nieuwe textieltechnieken, groeide Sandwich onder impuls van de migranten weldra uit tot een aanzienlijk textielcentrum. Voor een ruim deel ook dwangmatig, want

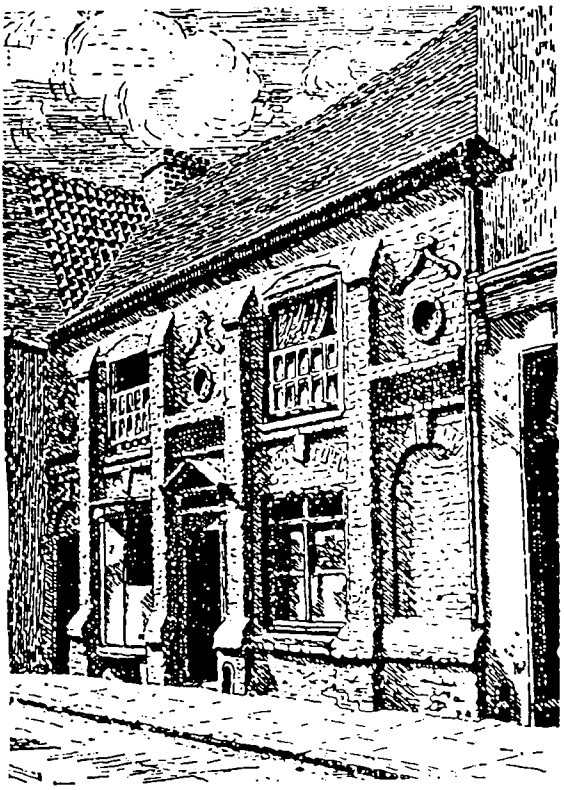

F. A. J. Archibald

The Dutch House

de overheid schermde de meeste traditionele ambachten (bakkers, schoenmakers, ...) voor de inwijkelingen af. Onverdroten geestdrift bij de plaatselijke bevolking zal het bij deze massale bevolkingstoevloed wel niet geweest zijn. Het plaatselijk, overigens Nederlandstalig, gidsje en ook onze Engelse gids had het trouwens nog steeds over de 'strangers'. Dan is 'gastarbeider' nog een liever woord... .

In de zolderverdieping van het Guild House werden we binnengelaten in het heiligdom van mr. Wanostrocht. Jammer, maar het plaatselijk oud

archief werd voor een volledige reorganisatie voor 18 maanden naar Maidstone overgebracht. Niet getreurd, naast een overzichtelijk opgestelde tentoonstelling over het rijke verleden van dit voornaam lid van de *Cinque Ports*, konden we kennis nemen van het 18e eeuwse boek van William Boys omtrent Sandwich' geschiedenis. Het bevat onder meer een lijst van de naamverschrijvingen of hoe Westhoeknamen weldra onherkenbaar verengelst werden. Een voorbeeldje: de familienaam **de Hoorne** van o.a. de Dranouterse calvinistische molenaarsfamilie die tijdens de 16e eeuw naar Sandwich uitweek, werd weldra **Horn.** En onze oud-burgemeester stipte aan hoe ook zijn roots in Vlaanderen liggen, maar wie kan er in de Engelse **Wanostrocht** de Vlaamse naam **Van der Stro** vermoeden?

Een uitloper van ons verblijf te Sandwich was een bezoek aan het nabijgelegen Canterbury, eveneens een oude vluchtlingenkerk van vooral Franse Hugenoten! Meteen de gelegenheid tot een busreis door het prachtige landschap van Kent. Een vruchtbare streek, en ook hier hebben de Vlaamse vluchtelingen hun sporen nagelaten. De rijke groententeelt werd door deze nieuwkomers geïntroduceerd (hop!), waarna ze zich verder door Engeland verspreidde. Opvallend is trouwens hoe de ingedijkte kustvlakte nog steeds *polders* genoemd worden.

Sandwich, één van de vele plaatsen waar Vlamingen vanaf de 16e eeuw thuis waren. Een stuk verwaarloosde Vlaamse kultuur in het buitenland blijft nu over, dringend aan herwaardering toe. Enkele mensen zoals drs. M. Backhouse wijzen al jaren de weg. Maar hun inspanningen dienen zeker breder ondersteund te worden, want er resten nog bergen werk te verzetten.

Sandwich, tot binnenkort.

FAMILIENAMEN TE SANDWICH

In zijn *Collections for an History of Sandwich in Kent* (1792, p. 745-747) verzamelde William Boys een aantal familienamen waarvan hij aannam dat ze afgeleid waren van deze van de 'dutch and walloon emigrants', die zich tijdens de 16e en 17e eeuw in en rond Sandwich vestigden. (Engelse vorm in kleine letter)

Barber	DE BARBBER
Bargrave	BURGRAVE
Barton	BARTEN/BARTON
Basset	BASSET
Beale	BEALE
Beard	BEARD
Beak	BEIKE, BEKE
De Beak	BEEKE
Beer	DE BEER
Birch	VAN DER BURCH
Bishop	BISCHOP, BISSHOP
Bock	DE BACKE
De Boeck	DE BOCKE
Bowle	BOLLE
Bowles	BOLLES
Boxel	BEXULL, VAN BOXELL
Brooke	VAN BROUCKE
Brookes	DE BROOKE
Brooker	DE BROUCKER, BROKER
Brothers	BROTHERS
Bubbers	BUBBE, BUBBA
Buller	BOLLA, BULLA
Burton	BEERTON
Buzar	BUEZZE, BEUZZE, BUEZE, BUZE, VER BUZAR
Cator	CATER
Carpenter	CARPENTIER
Carter	CARTER
Church	KYRK
Claribut	CLARABOUDT, CLAREBOUT
Claris	CLARYS
Clark	DE CLARKE
Cowper	DE CUPER
Corn	VAN CORNE
Cornel	CORNYLLE
Cozens	COSSEYNE
Costeker	DE COSTEKER COSTEKER
Cousser	CUSSARDE, COWESEYR
Cricket	CRYCKET
Crickitt	KRICKET
Dale	VAN DALE
Dehane	DYANE, DE HANE
Dekewer	DEKUWER, DEKEWRE, DEKEWER
Dormer	DORMER
Dourne	DE DORNE, DE DOORNE
Dewink	DE VYNCK, DE VINCK
Ent	ENTE
Finnis	FEYNES
Fleming	FLEMYNG
Fox	FOX
Hawkes	HAWKES
Hayward	DE HEWERDE
Hills	VAN HILLE
Horn	DE HOORNE
Humble	HUMBLE
Jacob	JACOBS, JACOB
Jelley	JELLE
Johnson	JANSEN, JOHNSON
Jordan	JORDAYN
Keller	KEILER
Kirk	DE QUERKE, KYRK
Lagnail	LAIGNEEL, LANEEL
Lance	DE LANS
Leman	LEEMAN
Long	DE LONG
Makey	MAUKIE
(Fa)Maris)	VER MEERIS
Mayers	DE MAYER, DE MEYER

Mayhew	MAHEW, MAHEWE
Moon	MOONES, MOONE
Murton	MODNES, MODNE
Oliver	OLIVIER, OLIVER
Porter	DE POORTER
Quakely	QUACKLY
Read	DE RAEDT, DE RAEDE
Rickesies	RUCKESEYS
Rickords	RICKWARDE
Roberts	ROBART
Rutter	RUDDER
Sayer	SOYER, SAYER
Simmons	SYMONS
Smith	SMITH
Stamper	STAMPE, STAMPER
Stuppel	STEUBLE
Stricker	STREEKER
Taverner	TAVERNE
Valder	VAN VELDE, VAN DE VELDA
Waller	VAN WALLE, VAN DE WALLA, DE WALLA
Wallis	WALIS
Walwyn & Vallevine	VALUINE
Willis	WYLLES

Ofschoon de betrouwbaarheid van deze lijst kan betwijfeld worden – we denken bijvoorbeeld aan Costeker dat zeker (DE) CA(E)STE(C)KER moet zijn i.p.v. (De) Costeker, en is RICKWARDE soms niet RYCKEWAERT? –, toch bevat zij nuttige aanwijzingen voor plaatselijk onderzoek. Enkel een grondig genealogisch onderzoek kan zekerheid bieden.

Dat het niet steeds om 16e eeuwse inwijking gaat, illustreert het voorbeeld van oud-burgemeester C.A. Wanostrocht. De familie VAN DER STRO, oorspronkelijk een Leuvense familie, vestigde zich pas eind 1700 in Engeland. Zo verhaalt de familieoverlevering dat één van zijn voorouders professor was aan de Leuvense universiteit. Zijn radicale ideeën dwongen hem evenwel Leuven te verlaten. Hij week uit naar Frankrijk en werd er leraar aan het hof. Tijdens de Franse Revolutie diende de familie opnieuw te vluchten. Het gezin vestigde zich in Norfolk en vrij spoedig werd de Vlaamse VAN DER STRO een Engelse WANOSTROCHT!

BIBLIOGRAFIE VAN drs. M. BACKHOUSE (Chronologisch)

---

1. *Het Rationalisme van Descartes en het Protestantisme*, in Dialoog, dl. 10, Antwerpen, 1969-1970, pp. 240-267.

2. *De Betekenis van de Commune van Cronstadt 1921 ten opzichte van de Bolsjevistische Revolutie van 1917*, in Dialoog, dl. 12, Antwerpen, 1971-1972, pp. 77-99.

3. *Beeldenstorm en Bosgeuzen in het Westkwartier (1566-1568)*, in Handelingen van de Geschied- en Oudheidkundige Kring Kortrijk, Nieuwe Reeks, dl. XXXVIII, Kortrijk, 1971, pp. 1-173.

4. *Dokumenten betreffende de godsdiensttroebelen in het Westkwartier: Jan Camerlynck en tien zijner gezellen voor de Ieperse vierschaar (1568-1569)*, in Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis, dl. CXXXVIII, Brussel, 1972, pp. 79-381.

5. *Bronnen betreffende de godsdienstberoerten in het zuidelijk deel van het Westkwartier (1566-1568)*, in Handelingen van de Geschied- en Oudheidkundige Kring Kortrijk, Nieuwe Reeks, dl. XLI, Kortrijk, 1974, pp. 95-121.

6. *Veroordeelde Kortrijkse Protestanten uit de XVIde eeuw (1566-1585)*, in Handelingen van de Geschied- en Oudheidkundige Kring Kortrijk, Nieuwe Reeks, dl. XLII, Kortrijk, 1975, pp. 171-194.

7. Boekbespreking van: L. BRUMMEL, *Twee ballingen 's lands tijdens onze opstand tegen Spanje*, in Belgisch Tijdschrift voor Filologie en Geschiedenis, dl. LIII, Brussel, 1975 (3), pp. 1049-1051.

8. *Peiling naar de sociale status van de Kortrijkse Hervormden (1566-1585)*, in Tijdschrift voor Geschiedenis, dl. III, Groningen, 1976, pp. 394-412.

9. *Korte schets van de socio-ekonomische en religieuze situatie in Kortrijk tijdens de XVIe eeuw (1500-1585)*, in de Leiegouw, dl. XVIII, Kortrijk, 1976 (4), pp. 415-454.

10. Boekbespreking van: B. MAGEN, *Die Wallonengemeinde in Canterbury von ihrer Gründig bis zum Jahre 1636*, in Belgisch Tijdschrift voor Filologie en Geschiedenis, dl. LIV, Brussel, 1976 (3), pp. 1004-1005.

11. Boekbespreking van: J. DECAVELE, *De dageraad van de reformatie in Vlaanderen (1520-1565)*, in de Leiegouw, dl. XVIII, Kortrijk, 1976 (1), pp. 98-99.

12. *Het Protestantisme op Overleie tijdens de tweede helft van de XVIe eeuw (deel I)*, in de Leiegouw, dl. XIX, Kortrijk, 1977 (2), pp. 211-224.

13. Boekbespreking van: G. CHRISTOPHE, *Histoire de la Réforme Protestante et de la Réforme Catholique au Duché du Luxembourg jusqu' au milieu du XVIIe siècle*, in Belgisch Tijdschrift voor Filologie en Geschiedenis, dl. LV, Brussel, 1977 (2), pp. 678-680.

14. *Het Protestantisme op Overleie tijdens de tweede helft van de XVIe eeuw (deel II)*, in de Leiegouw, dl. XX, Kortrijk, 1978 (1), pp. 23-28.

15. Boekbespreking van: J. DECAVELE, *De dageraad van de reformatie in Vlaanderen (1520-1565)*, in Belgisch Tijdschrift voor Filologie en

Geschiedenis, dl. LVI, Brussel, 1978 (2), pp. 493-494.

16. *De historische realiteit van Louis Paul Boons 'Geuzenboek'*, in Ons Erfdeel, jg. 23, nr. 1/80, Rekkem, 1980, pp. 5-16.

17. *De inbreng van Frans-Vlaanderen in de Reformatie volgens Louis Paul Boons Geuzenboek*, in De Franse Nederlanden - Les Pays-Bas Français, Jaarboek 1980, Rekkem, 1980, pp. 11-31.

18. *The Official Start of Armed Resistance in the Low Countries: Boeschepe 12 July 1562*, in Archiv für Reformationsgeschichte, Jaargang 71, 1980, pp. 198-226.

19. *De crisis in de stad en kasselrij Kortrijk tijdens de tweede helft van de XVIde eeuw (1580-1586). De graan- en broodordonnanties*, in Handelingen van de Geschied- en Oudheidkundige Kring Kortrijk, Nieuwe Reeks, dl. XLVII, Kortrijk, 1980, pp. 29-52.

20. *Flemish Protestant Refugees in Sandwich in the Sixteenth Century*, in Dutch Crossing, nr. 13, Londen, 1981, pp. 34-41.

21. *De Vlaamse vluchtelingenkerk in Sandwich in 1563. Twee manuscripten uit het British Museum*, in Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis, aflevering 1-4, dl. CXLVII, Brussel, 1981, pp. 75-113.

22. *De verspreiding van het Calvinisme in Vlaanderen in de XVIde eeuw: Bijbellezingen en Conventikels in het Industriegebied (1559-1562)*, in De Franse Nederlanden - Les Pays-Bas Français, Jaarboek 1982, Rekkem, 1982, pp. 62-79.

23. *De Vlaamse vluchtelingenkerk in Sandwich in 1573. Een derde manuscript uit het British Museum*, in Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis, aflevering 1-4, dl. CXLVIII, Brussel, 1982, pp. 229-267.

24. *Guerilla War and Banditry in the Sixteenth Century: The Wood Beggars in the Westkwartier of Flanders (1567-1568)*, in Archiv für Reformationsgeschichte, Jaargang 74, 1983, pp. 232-256.

25. *Hagepreken in het Vlaamse Westkwartier (mei-december 1566)*, in De Franse Nederlanden - Les Pays-Bas Français, Jaarboek 1984, Rekkem, 1984, pp. 127-143.

26. *Inwoners van Ieper en de kasselrij betrokken bij de Troebelen in het Westkwartier tijdens de zomer van 1566*, in Westhoek-Jaarboek II, Dikkebus, 1985, pp. 41-75.

VERSLAG KFV-FAMILIEKUNDE zondag 29 september 1985

De leiding van de sektie berust bij K.M. DE LILLE, J. DECAESTECKER en J. ROELSTRAETE. Dit jaar stond de vergadering in het teken van de kartografie en de leefomstandigheden van onze voorouders tijdens het Ancien Régime.

Na een korte inleiding door sektievoorzitter K.M. De Lille, handelde dr. Gabriël VUYLSTEKE uit Bavikhove over *de kaart van graaf de Ferraris en wat eraan vooraf ging*.

In een helder exposé schetste de spreker de historiek van de kartografie. Hij wees hierbij op de belangrijke militaire invloed. De Nederlanden waren een der eerste landen die over gewestkaarten beschikten gesteund op triangulatiemetingen (Mercator). Van steden, dorpen en heerlijkheden werden kaarten, plattegronden en schetsen getekend. Ofschoon bijzonder waardevol, toch zijn al deze gegevens fragmentarisch. Deze 16e- en 17e eeuwse land- en kaartboeken dienen vanwege hun relatieve nauwkeurigheid met de nodige reserve geconsulteerd. Door een methodischer en meer geperfectioneerde toepassing van de driehoeksmeting, en gebruik makend van de verworvenheden van de Franse kartografen (vooral Cassini de Thury), is de kaart van Ferraris op landelijk vlak het eerste algemeen aanknopingspunt. Ingevolge haar vrij grote nauwkeurigheid is zij voor familiekundigen een uitstekende hulpbron voor vooruderlocalisatie, zeker wanneer andere bronnen onbestaande zijn.

Van deze kaart, de zogenaamde Kabinetskaart –275 bladen van ongeveer 135 x 85 cm, schaal 1:11.250 –, die van 1771 tot 1778 op het terrein werd opgenomen en met de hand getekend is, werden drie exemplaren getrokken. Opdat zij zou kunnen vergeleken worden met de hedendaagse stafkaarten – schaal 1:25.000 –, werd bij de reproductie door Pro Civitate getracht deze schaal zo dicht mogelijk te benaderen. De (gekleurde) kaart omvat vele details. Zo werd bijzonder veel zorg besteed aan het tracé van de grenzen en van bepaalde administratieve indelingen. Wegen

en voetpaden werden door een zwarte puntlijn weergegeven. Balken die dienen om beken over te steken, onderscheidt men met een zwarte lijn. De bossen met hoogstammig hout worden onderscheiden van jong hout, boomgaarden van moestuinen, enz. Woningen en openbare gebouwen — alle metselwerk is in het rood en het timmerwerk in het zwart — zijn precies getekend, zodat men zeer goed de oude repartitie van de bewoning kan aflezen.

Als tweede gastspreker had historicus Rik CASTELAIN uit Oudenaarde het over *Kinderen en hun opvoeding tijdens het Ancien Régime*.

Aan de hand van konkrete voorbeelden en cijfermateriaal, waarbij de levenskansen en de toekomstperspectieven van het kind centraal stonden, toonde dhr. CASTELAIN aan dat het leven van onze voorouders op z'n minst evenzeer gekenmerkt werd door ellende en tegenspoed als door kermissen, bruiloften en andere breugheliaanse bezigheden.
Onwetendheid en de zwakke positie van de geneeskunde waren de belangrijkste oorzaken van de strenge natuurlijke selectie onder de mensen. Pest, dysenterie, oorlogen, repressie, enz. dunden daarenboven periodisch en hevig de populatie uit, of hielden haar op peil. De spoedige afbraak van het gezin door het overlijden van de moeder (moeilijke bevallingen o.m. te wijten aan misvormingen van het bekken (rachitis?), kraambedkoorts,...,) of de vader, werkte de uithuizigheid van de kinderen in de hand. Met een gemiddelde levensverwachting van 25 à 30 jaar, stond de dood in het centrum van het leven. In deze sfeer van onzekerheid en rampspoed (de verstikkende reformatie en contrareformatie, roversbenden, wolven, bezettingen, bijgeloof, ...) werden kinderen geboren en opgevoed.
De grote surmortaliteit van kinderen — 33% in het eerste levensjaar, 60% vóór 25 jaar — noopte tot grote gezinnen (gem. 8 kind. per gezin - veelal uit meerdere (zakelijke?) huwelijken) om het geslacht verder te zetten. Onze moeders waren gedetermineerd tot de procreatie.
In een tweede gedeelte wijdde de spreker aandacht aan de opvoeding, die in een traag en rustig tempo verliep. Elementair basisonderwijs was eerder een tijdverdrijf (zowel voor de meester als voor de kinderen), waarvan de grote meerderheid praktisch verstoken bleef. Het volgen van de hu-

maniora bleef beperkt tot enkele bevoorrechten. Kinderen uit aristocratische middens gingen naar de universiteit van Dowaai. Talrijker waren de kinderen die uitbesteed werden om een ambacht (of Frans, in Wallonië of Noord-Frankrijk) te leren en na het afleggen van de meesterproef wever, smid, schrijnwerker, ... werden. Ook hier was van veel stabiliteit in het leerproces weinig of geen sprake.
Meisjes die het abc leerden, waren nog schaarser dan jongens. Snit en naad waren belangrijker. Bijgevolg was de dienst in het eigen gezin, of als meid op de vreemde, de enige en weinig hoopvolle uitkomst. Voor meisjes van 'beteren huize' was het verblijf in het klooster de wachttempel van een naderend (vooraf geregeld) huwelijk, of het voorgeborchte van de definitieve kloostercel.

Op een rake en vlotte manier legde de spreker de vinger op de minder fraaie en zelfs pijnlijke aspekten van de „goeie ouwe tijd".

Na deze fel gesmaakte en verrijkende voordrachten, die de vorser attendeerden op de beoefening van een zinvolle en mensgerichte familiekunde, wees sektievoorzitter De Lille op het verschijnen van het jaarboek Westhoek II, een uitgave van de stichting Westhoek, in samenwerking met de sektie Familiekunde van het KFV en de VVF-afdeling Ieper-Poperinge (Redaktie: J. DECAESTECKER, Rozelaarsstraat 6, 8904 Dikkebus - Telefoon: 057- 445653).

***

Wie de doelstellingen van het Komitee voor Frans-Vlaanderen (alg. voorz. Cyriel MOEYAERT, alg. sek. Luc VERBEKE) — het voortleven en herleven van onze Nederlandse taal en kultuur in Frans-Vlaanderen — onderschrijft en de werking wenst te steunen, kan dit door het storten van een vrijwillige bijdrage. Uw belangstelling en steun helpen de samenhorigheid tussen Nederlanders uit Noord en Zuid te bevorderen. Daarenboven worden de driemaandelijkse KFV-Mededelingen — met nieuws uit en over Frans-Vlaanderen — toegestuurd.
Bankrekeningnr. 469-1003761-50 van het KFV, Vanderhaeghenstraat 46, 8790 Waregem.

Mededelingen

VVF-LIDGELD 1986 — VLAAMSE STAM INBEGREPEN

	(A) België & Luxemburg Bfr	(B) Nederland Hfl	(C) Andere Bfr
Gewoon lidgeld	800,-	45,-	1.200,-
Steunend lid	1.250,-	70,-	-,-
Beschermend lid	2.000,-	113,-	-,-
Index-vast-lidgeld			
voor 3 jaar	2.325,-	131,-	3.492,-
voor 5 jaar	3.800,-	214,-	5.700,-
voor 10 jaar	7.200,-	405,-	10.800,-
voor het leven	12.800,-	720,-	19.200,-

(A) te storten op rek. 414-1171221-79 (Kredietbank - Merksem)
(B) te storten op rek. 1843-67557 bij de Rabobank te Roosendaal, of op Giro 1105950 van deze bank t.g.v. de rek. 1843-67557 (alléén in gulden!)
(C) te storten op postrek. 000-0927382-62 of met internationale postwissel
Alle rekeningen staan op naam van VVF, B 2060 ANTWERPEN-MERKSEM. Alle bedragen moeten steeds toekomen vrij van alle taksen en bankkosten (vermeldt uw lidnr. s.v.p.).

KORT

— Van ons redaktielid dr. W. BEELE verschenen de naamverklaringen *Decalf* en *De Verrewaere* (KFV-Mededelingen, jg. 12, 1985 (4), p. 22-23 en Idem, jg. 13, 1985 (2), p. 29-30).

— „De Vrienden van het Poperings Archief" stellen zich tot doel om langs de familiekunde belangstelling te wekken voor de plaatselijke geschiedenis in zijn totaliteit. De eerste vergaderingen gaan door op dinsdag 29 oktober en dinsdag 26 november in het Stadsarchief, G. Gezellestraat 3 te Poperinge, om 20 uur. De eerste twee samenkomsten zijn gewijd aan het lezen van Oud-schrift. Warm aanbevolen.

— De heemkring „Aan de Schreve" organiseert een gespreksavond over *Volksgebruiken in de hopteelt*. De spreker R. TOP, specialist ter zake, zal er aan de tand gevoeld worden door A. Coutteneye en W. Tillie — 22 november om 20 uur in de Raiffeisenkas, Veurnestraat te Poperinge —.

— Onder de titel *Geuzen tussen Hondschote en Ieper* verscheen in de „Ijzerbode" van oktober 1985 de 14e aflevering van reeks bijdragen over de Geuzentijd in onze regio door Roger A. BLONDEAU (Drukkerij-Uitgeverij Schoonaert - Roesbrugge).

— Op dinsdag 19 november houdt ons Westhoek-redaktielid drs. Ludo VANDAMME een voordracht met dia's over *DE GEUZEN IN HET WESTQUARTIER*. Deze voordracht — een initiatief van de STOC-Wervik — gaat door in het Arsenaal (Gasstraat) te Wervik, om 20 uur.

— Op 29 november treedt de Frans-Vlaamse Bart en woordkunstenaar Ghislain GOUWY op te Kortrijk (Concertstudio BRT-2, 20 uur).

— Luisterde u ook naar de radiointerviews (BRT-2, 25-06 en 17-07) van Wim CHIELENS met J. DECAESTECKER (Westhoek II) en L. VANDAMME (reis naar Sandwich en studie drs. M. BACKHOUSE).

— In het kader van Europalia 85 (Spanje) lopen in het Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis, Jubelpark-Brussel, twee hoogstinteressante tentoonstellingen (nog tot 22 december):
Belgische cartografie in Spaanse verzamelingen in de 16-18e eeuw;
België in dienst van Spanje in de 18e eeuw (Vlaamse en Waalse garde als lijfwacht in dienst van de Spaanse koningen 1703-1822).

— Nog Europalia 85. Tot 22 december loopt in de St.-Pietersabdij te Gent nog de tentoonstelling *Santiago de Compostella, Duizend jaar Europese Geschiedenis* (gesloten op maandag).

***

Boekennieuws

De Poorters van Tielt vóór 1550 tot 1614, door A. Robert TANGHE — gewezen diensthoofd van de Burgerlijke Stand & Bevolking van de Stad Tielt — is een een uitgave van De Roede van Tielt.
Ofschoon op het eerste gezicht niet Westhoekgericht, toch eist deze lijvige publikatie onze volle aandacht. Bij grondig nazicht blijkt zij een relatief groot aantal Westhoekse familienamen te bevatten; wellicht aanknopingspunten voor gestrande zoekers!. Het is de grote verdienste van de auteur dat hij zich niet beperkte tot het produceren van een afschrift van de poortersboeken. Het werk vermeldt in alfabetische orde de naam van alle poorters, met vrouw en kinderen (voor zover bekend), maar is bovendien aangevuld met tal van extra gegevens, geput uit de Stadsrekeningen, Kerkrekeningen, Staten van Goed, Weezerijregisters en Parochieregisters.

Een ideaal en onmisbaar werkinstrument voor familiekundigen.

„De Poorters ... " — 224 p DIN A4-80g, mikronletter — is te verkrijgen door betaling van 500 Fr + 75 Fr port op rek. nr. 712-1101732-82 van de Roede van Tielt, Kastanjelaan 1 te 8880 Tielt, met vermelding 'Poorters'.

***

Familiegegens Desodt, door Wilfried DESODT en Karel M. DE LILLE, is een brochure verschenen n.a.v. het familiefeest Desodt van 21 september ll.

Na de *Kwartierstaat Jozef DESODT- Maria ROMMENS* (1977) en een eerste brochure *Familiegevens Desodt* (1979) volgt nu nog een deeltje, met hoofdzakelijke aanvullende genealogische gegevens. Daarnaast vindt de lezer een historiek van het nieuw geregistreerde familiewapen Desodt, een In Memoriam Jozef Desodt (vader van de co-auteur) en een rubriek familienieuws. Onder het motto *„In 't sotte, 't vroede en 't amoureuze"*, zantte K.M. De Lille een reeks Zotternijen.

Te verkrijgen door betaling van 100 Fr + 20 Fr port op rekening nummer 000-0606050-91 van W. Desodt, 8903 Voormezele-Ieper.

***

Frans-Vlaanderen ooit van gehoord, in de lessen Geschiedenis, is een uitgave van de „Werkgroep de Nederlanden", Brugge.

Met deze brochure willen de sektie Jeugd van het KFV en de werkgroep de Nederlanden het aandeel van de Nederlanden in Frankrijk in onze 'Belgische' en 'Nederlandse' geschiedenis onder de aandacht brengen. Deze brochure — 73 p. DIN A4 — met bijdragen van o.m. Raf Seys, A. van Hulzen, Antoon Lowyck, Cyriel Moeyaert, Ph. Despriet, e.a. — wil in de eerste plaats voor leerkrachten (geschiedenis) een hulpmiddel zijn om hun lessen in dit Frans-Vlaamse licht bij te werken.

Inlichtingen: Red., Johan van Herreweghe, Zomerstraat 32, 9000 Gent - tel. 091-215175.

***

Op vrije voeten? Sociale politiek in West-Europa (1450-1914)

Met deze studie willen de historici Catharina LIS, Hugo SOLY en Dirk

VAN DAMME historisch inzicht brengen in 5 eeuwen sociale politiek in Engeland, Frankrijk en de Nederlanden. Zij onderzoeken vooral hoe de 'elites' de sociale werkelijkheid hebben beïnvloed en de rol van de kerk in de armenzorg. Een eerste aanzet tot een sociale politiek – niet vergelijkbaar met onze huidige voorzieningen – werd gezet in de tweede helft van de 16e eeuw. De 'elites' namen slechts sociale maatregelen als de gevolgen van de armoede bedreigend werden voor henzelf. Deze maatregelen gingen van bedéling tot ... opsluiting in tuchthuizen. Pas midden de 19e eeuw werd de sociale kwestie een overheidszaak.
Een boeiend en verantwoord overzicht.

C. LIS, ..., „Op vrije voeten?...", Leuven, Kritak, 1985, 595 Fr in de boekhandel

***

Van den Grooten Oorlog, is een heruitgave van het in 1978 verschenen succesvolle Volksboek, maar nu in een meer verzorgde uitvoering.
Dit Volksboek bevat getuigenissen uit de eerste wereldoorlog van o.a. 46 mensen uit onze streek. Het is geen geschiedenisboek met data en feiten over generaals en veldslagen, maar het eerlijk en beleefd relaas van gewone mensen die het allemaal meemaakten en nooit zullen vergeten. Dit boek, dat overvloedig geïllustreerd is met veel nooit eerder gepubliceerde foto's, is het werk van de Elfnovembergroep, in een eindredaktie van Marieke Demeester en Jan Hardeman.

„Van den Grooten Oorlog" – 385 p., 15 x 20 cm – is te verkrijgen door betaling van 596 Fr + 27 Fr port op rek. nr. 738-3060850-37 van Streekhuis Malegijs te 8948 Kemmel, met de vermelding 'Van den Grooten Oorlog'.

***

DORP ZONDER GRENZEN - 1940-1945, Epicentrum GELUWE, een studie van lic. hist. Dirk DECUYPERE, is het resultaat van vijf jaren intens opzoekingswerk, verschijnt half december.
In vijf hoofdstukken schrijft de auteur de confrontatie uit tussen de geschreven en de mondelinge getuigenissen van de mensen, militairen of burgers, die de tweede wereldoorlog meemaakten. Met interviews, cor-

respondentie met en/of bezoek aan binnenlandse en buitenlandse archieven bouwde hij een geordend geheel dat met meer dan 200 illustraties (in meerderheid origineel) nog aanschouwelijker wordt. Al blijft Geluwe het leidmotief, toch komen gemeenten uit de omgeving geregeld aan bod. Geen enkel aspekt werd overgeslagen: van het vooroorlogse Geluwe langs bezetting, inkwartiering, tewerkstelling in Duitsland, landbouw en ravitaillering, ... naar de bevrijding. Met diverse bijlagen en een kaart van de krijgsverrichtingen.

„ Dorp zonder grenzen,..." – 520 p., 16 x 23 cm – kan verkregen worden voorinteken tot 24 december. Prijs: 990 Fr + 90 Fr port op het rek. nr. 463-9148601-23 van Dorp zonder Grenzen, Kleine Wervikstraat 27, 8660 Geluwe, of bij de auteur, op hetzelfde adres - tel. 056-515625. Daarna 1.200 Fr.

***

Van het Vlaams Centrum voor Genealogie en Heraldiek, Handzame, verschijnt binnenkort *JAARBOEK III*. Na een voorwoord door dr. L. LAMBRECHT, volgt een overzicht van de werking 1980-1985. Verder bevat het bijdragen van dr. J. MERTENS over Parochieregisters, akten van Burgerlijke Stand, *Status animarum*: een typologische benadering; dr. N. MADDENS over de Poorterij en Buitenpoorterij in Vlaanderen. Een inventaris van de door het centrum gefilmde parochieregisters en klappers vervolledigt deze uitgave.

Het Jaarboek –120 p.– kan besteld door betaling van 400 Fr + 50 Fr port op rekening 474-4156531-21 van V.C.G.H v.z.w., Kronevoordestraat 2a, te 8120 Kortemark-Handzame.

***

WESTVLAAMSE FIGUREN TE BRUSSEL, is een uitgave van de „Koninklijke Bond der West-Vlamingen" in een eindredaktie van voorzitter Franz DENYS. Hierin worden 70 bekende Westvlamingen voorgesteld die te Brussel en omgeving woonden. Meestal wordt de afstamming en de echtgenote vermeld. In deze verzorgde brochure – 54 p., 16,8 x 24 cm – troffen we een aantal Westhoekers aan. Zo o.a Arthur Allaeys (Woesten), Karel Bouckaert (Reningelst), Karel-H. Dequeker (Beveren-aan-de-Ijzer), Alexis Ver-

bouwe (Alveringem), Antoon Lasure (Nieuwkerke), Hilaire Follet (Poperinge), Kamiel Marescaux (Gyverinkhove), e.a.

Deze brochure kan verkregen worden door betaling van 175 Fr + 20 Fr port op rek. nr. 421-1091271-07 van F. Denys, Agavendreef 11, Anderlecht 1070 Brussel, tel. 02-523 15 01.

VRAAG-ANTWOORD

85.III.1 Y. VERMEULEN - KORTRIJK

Louis-Jean VERMEULEN werd in 1767 te Ieper geboren. Hij huwde er op 5.2.1793 met Maria DIGNANT.
Werden er kinderen geboren uit dit X? en wie waren de ouders van Louis-Jean VERMEULEN. Alle inlichtingen over deze (vermoedelijk) Ieperse tak Vermeulen, inzonderheid de periode 1760-1800, zijn bijzonder welkom.

85.III.2 R. VANSLAMBROUCK - WERVIK

Zocht reeds iemand op de familienaam (VAN)SLAMBROUCK of variante, en is bereid tot uitwisseling van gegevens.

Graag meer bijzonderheden over Pieter VANSLAMBROUCK, ° ..., + Rumbeke 5.4.1697, X Rumbeke 13.7.1686 met Joanna VAN HA(E)LEWIJN, °..., + Rumbeke 6.3.1695. Tweede XX ... (1695 of 1696) met Joanna (DE) CONINCK, ° ..., + ...

85.III.3 L. CATRYCKE - POPERINGE

Is op zoek naar de betekenis van de naam CATRYCKE. Hij schuift een tweetal mogelijkheden vooruit:

1. Zou het kunnen dat de naam is afgeleid van Catrice? In „Noms et prénoms" (Larousse) vond ik: Catrice = aphérèse de cocatrice (var. de cocatrix). Cocatrix (-ice) forme francisée cocatre, mot du latin médieval, désignant en ancien français: le crocodile, le dragon, et par extension, celui qui porte un dragon symbolique dans les processions (Troyes, Lens, Auxerre, ...)
   - In de streek van Rijsel, Roubaix, Toerkonje, Duinkerke vindt men namen als Catrice, Catrix (voorlopig geen enkel verband met Catrycke);

- schrijfwijzen van Catrycke waren in de 17e en 18e waren: Catrijcke 1618 - Catric, 1625 - Catryse en Catrykke, 1627 - Catricque, 1629- Catricq, 1634 - Catric, 1640 - Catricque, 1643 - Catrique, 1649 - Catricque, 1649 - Catricke, 1655 - Catricq, 1663 - Catrycke, 1664, 1676- Catrycque, 1683 - Catricke, 1688 - Casteryck, 1690 - Cartrycke, 1696- Catrique, 1717 - Catrique 1756, 1766 - Caeterycke, 1771 - Caterycke, 1765 - Kaeterycke, 1769

2. Of zou Catrycke afgeleid zijn van de naam Castryck?, afkomstig van het Frans châtrer (= ontmannen).

Of is er een ander plausibel antwoord mogelijk.

Tot onze spijt moeten we wegens plaatsgebrek een interessante lezersbrief i.v.m. Vlaamse vluchtelingen te Colchester van de heer Ph. COEVOET verschuiven naar ons volgend nummer.

***

CARZEELE FONDS (2)

(vervolg WH-info 85.II. p. 14)

- Kopers: - Franciscus STEEN-VERSCHAEVE, (landbouwer, Reningelst)
  - Leon TACK-VAN -ELSLANDE (grondeigenaar, Ieper) vertegenwoordigd door Auguste COEVOET (koopman, Poperinge)
  - Auguste COEVOET-COEVOET (koopman, Poperinge)
  - Charles ROUSERE-DEMOL (landbouwer, Watou) vertg. door Frédérick VANCAYSEELE (kand. not. Poperinge)
  - Louis LEJEUNE (landbouwer, Watou)
  - Robert VANDENBOOGAERDE (koopman, Watou)
  - Charles DE COOL-LEICHER (bakker, Poperinge)
  - Jules VAN MERRIS (grondeig., Poperinge) vertg. door Jules VERBOUWE (kleermaker, Poperinge)
  - Aloïs LIEFOOGHE (timmerman, Poperinge)
  - Jules HEZE-HAUSPIE (winkelier, Poperinge)
  - François LEYS-BATTHEU (winkelier, Poperinge
  - Emile VANDENBERGHE-DEVOS (brouwer, Poperinge) vertg. door Theophile DOCKER (landmeter, Poperinge)

  Getuigen: - Charles-François Marie DHONDT (vrederecht., Poperinge)
  - Benjamin BILLIAU (griffier, Poperinge).

VII. Meester RUBBRECHT Louis Augustin, Proven
- Verdeling erfenis 13 februari 1882
- Compt.: - Marie-Therese Albertine TOP, vr. Charles Louis VER-

MEERSCH (landbouwers, Vlamertinge)
- Charles-Louis TOP (landbouwer, Roesbrugge-Haringe)
- Philomène Annelie TOP (landbouwster, Proven)
- Joseph Charles Louis TOP (landbouwer, Proven)
- Eugenie Octavie TOP (landbouwster, Proven)
- Rosalie Sophie TOP, vr. Seraphin Benoit DEVLOO (landbouwers, Stavele)
- Sophie Appolière TOP, vr. Joseph PERQUY (gemeenteonderwijzer, Nieuwmunster)
- Reine Justine TOP, vr. Felis Henri DECONINCK (landbouwers, Reningelst)
- Catharine Amelie TOP, vr. Désiré Henri DRYCKE (landbouwers, Elverdinge)

Kinderen van Seraphinus Carolus TOP + 9.10.1867 en van Albertine Catherine HENDRYCK + 23.10.1881

- De geërfde gronden:
  - zaailand genaamd „het lang gemet" in Proven

VIII. Meester BOUCQUEY Grégoire, Poperinge
- Lening 2000 Fr 28 augustus 1895
- Lener: Felix DECONINCK (landbouwer, Reningelst)
- Leengever: Robert VANDENBOOGAERDE-VANCAYSEELE (koopman, Watou)
- Medecompt.: Frédéric VANCAYSEELE (not., Reningelst)
- Getuigen:
  - Charles BEDDELEEM (schoenmaker, Poperinge)
  - Remi HAUSPIE (kleermaker, Poperinge)

IX. Meester VANCAYSEELE, Reningelst
- Borderel van schuldvordering 20 december 1895
- Ten behoeve van Louis DECOESTER (onderwijzer, Poperinge)
- Ten laste van René-Hubert WERQUIN-DECONINCK (horlogeur, Poperinge).

X. Meester BERTEN Felix Jacobus, Poperinge
- Verdeling erfenis 14 juli 1841
- Compt.:
  - Victor VAN DE LANOTTE (schoenmaker, Reningelst)
  - Basilius VAN DE LANOTTE (jongm., landbouwer, Watou)
  - Anastasia VAN DE LANOTTE (jonge docht., landbouwst., Watou)
  - Carolus Josephus BAILLIU & vr. Sophia Victoria VAN DE LANOTTE (landbouwers, Leisele)
  - Carolus Ludovicus ANNOOT & vr. Amelia VAN DE LANOTTE (timmerman, Boeschepe)
  - Pieter Jacobus FLAHAU & vr. Marie Therese VAN DE LANOTTE (hoveniers, Watou)
  - Joannes RUCKEBUSCH & vr. Coleta Regina VAN DE LANOTTE (herbergiers, Watou)
  - Carolus Ludovicus LANSWEERT & vr. Seraphine VAN DE LANOTTE (landbouwers, Stavele)

(vervolg WH-info 85.IV)

Steunlijst

Julien Beyen, Oostende (150 Fr) - Omer Deneire, Vlamertinge (200 Fr) - Jos. Gheysen, Ieper (150 Fr) - Mw. Kelderman-Bauwens, Gent (350 Fr) - A. Beck, Ronse (200 Fr) - Marcel Merlevede, Brussel (200 Fr) - Aurel Lagrou, Izegem (200 Fr) - Gisèle Verdruye, Dilbeek (200 Fr) - Arlette Duclos, Poperinge (200 Fr) - Wilfried Devolder, Roeselare (200 Fr) - André Haghedooren, Vlamertinge (200 Fr) - Marcel Carre, Kontich (150 Fr) - Marcel Denduyver, Gistel (150 Fr) - Franz Denys, Anderlecht (200 Fr) - Johan Spruytte, BSD (150) - August Annoot, Ieper (200 Fr) - Jozef Lamoot, Vlamertinge (200 Fr) - J. van Egmond, Zoeterwoude (200 Fr) - Arthur J. Vermeersch, Stutensee (300 Fr).

Lijst afgesloten op 15 september 1985.
Onze oprechte dank aan hen die ons vrijwillig een extra steuntje bezorgen.

Doe zoals hen die reeds op onze steunlijst voorkomen. Stort uw steun op onze rekening, nummer 712-8700342-10 van Westhoek-Jaarboek te 8904 Dikkebus. Ook de geringste bijdrage is welkom en komt integraal ten goede aan de Westhoek-werking.

WIJ ZORGEN VOOR UW PROFIJT

Neem nu een abonnement voor uw fotocopies

500 ex. aan 2 fr. per stuk

1000 ex. aan 1.90 fr. per stuk

geen beperking per afname

Vergrotingen - verkleiningen
volgens uw eigen percentatie

Speciale prijs voor familieboeken.
Ook in beperkte oplagen.

Vraag meer inlichtingen
SNELDRUK p.v.b.a. DELEYE
D'Hondtstraat 6
8900 Ieper
Tel. 057-201333

maximum rente
op uw
deposito-
boekje
basisrente
5,25 %
en extra
2,75 %
groei- of
getrouwheids-
premie
belastingvrij
tot 50 000 fr.
bank van
roeselare

WH-INFO

Mededelingen van

WESTHOEK-JAARBOEK

i.s.m.

VLAAMSE VERENIGING VOOR FAMILIEKUNDE
afdeling Ieper-Poperinge

& **SEKTIE FAMILIEKUNDE VAN HET KFV**

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker:
Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Driemaandelijks tijdschrift 1e jaargang, nummer 4, januari 1986

O. TITECA- VAN ELSLANDE

Mosselstraat 29
8240 GISTEL

WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Tel. 057/44 56 53
Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Bankrek. 712-8700342-10 van WESTHOEK-JAARBOEK
Postrek. 000-1485051-78

AKTIVITEITEN

Dinsdag 28 januari a.s., om 20.00 uur, gaat in het Stadsarchief, G. Gezellestraat te Poperinge, de derde werkvergadering door van De Vrienden van het Poperings Archief.

***

WIJ ZORGEN VOOR UW PROFIJT

Neem nu een abonnement voor uw fotocopies

500 ex. aan 2 fr. per stuk

1000 ex. aan 1.90 fr. per stuk

geen beperking per afname

Vergrotingen - verkleiningen
volgens uw eigen percentatie

Speciale prijs voor familieboeken.
Ook in beperkte oplagen.

Vraag meer inlichtingen
SNELDRUK p.v.b.a. DELEYE
D'Hondtstraat 6
8900 Ieper
Tel. 057-201333

IN DIT NUMMER

Editoriaal	3
Rijswijk, toevluchtsoord voor Steenvoordenaars	5
Colchester, de aankomst van 'The Dutch'	7
Kort	10
Boekennieuws	10
Vraag-Antwoord	17
Carzeele Fonds	19

EDITORIAAL

Ofschoon de jaarwende reeds geruime tijd achter de rug is, bieden wij u toch nog onze late, maar welgemeende, wensen voor een gezond, vredig en vruchtbaar 1986 aan.
Januari, nieuwjaarsmaand, *Louwmaand*, maar ook de maand toegewijd aan de god Janus, met twee gezichten. Het ene naar het verleden, het andere naar de toekomst gericht. Voor het goede dat voorbij is, zijn we dankbaar. Voor de toekomst zijn we echter geneigd minder vertrouwend te zijn. Vandaar de volgende bedenking, waarvan we menen dat ze ons allen aangaat.

De onderrichtingen van de heer Minister van Justitie, dd. 25 mei 1983 (Bestuur Wetgeving - Burgerlijke Stand, ref. 7/Litt. EC/PR/nr. 5396), met betrekking tot de zegelrechten, enz. verschuldigd aan de gemeenten op de afgifte aan particulieren van afschriften en uittreksels van akten van de Burgerlijke Stand, o.m. bestemd voor genealogische opzoekingen, hebben veel verwarring gesticht. In sommige gemeenten werd zelfs elke raadpleging onmogelijk. Het is overduidelijk dat in enkele gevallen de in gebreke blijvende 'vorser', o.a. door het onnodig lastig vallen van de bedienden en het beschadigen en vervreemden van dokumenten, aanleiding was tot noodzakelijke restrictieve maatregelen. Deze maatregelen dienden echter geenszins de raadpleging in het gedrang te brengen. De Archiefwet van 1955 en artikel 45 van het Burgerlijk Wetboek, die de bekendmaking van de akten van de burgerlijke stand regelen, verplichten niet tot soortgelijk draconisch optreden. Het gaat niet op te beweren dat het gaat om de bescherming van de privacy! Dagelijks worden in de media de meest persoonlijke zaken te grabbel gegooid, te pas en te onpas. Het is potsierlijk vast te stellen dat enerzijds miljoenen verslindende (prestige)projekten worden opgezet, maar dat anderzijds (op enkele exemplaire en gelukkige uitzonderingen na) de niets kostende wetenschappelijke beoefening van de plaats- en familiegeschiedenis, die een belangrijke bijdrage levert tot de kulturele en historische uitstraling en (her)waardering van een gemeente,

geboycot wordt. Vergeten we daarbij ook de belangrijke rol niet die de plaatselijke heem- en geschiedkundige kringen vervullen als aanbrengers en 'leveranciers' van materiaal voor de kultuur-toeristische initiatieven van de lokale overheden. Een niet te veronachtzamen deelaspect van de zgz. oneconomische kulturele bedrijvigheid, zeker in een vergrijzende en economisch verkommerende Westhoek. En is het niet veleer de taak van de overheid om een helpende hand toe te steken aan die mensen die tevens een belangrijke edukatieve funktie vervullen, als dam tegen de vervlakkende massakultuur, eerder dan remmend en versmachtend op te treden.

Is hier geen dwingende taak weggelegd voor onze beleidsverantwoordelijken en voor de door de Overheid erkende verenigingen voor Volksopleiding? De bedenkingen en suggesties vervat in het rapport van de heer Senator F. Debusseré (Vlaamse Stam, 1985, pp. 219-224), i.v.m. de aanstelling van een konsulent voor archivalische en kulturele zaken in elke gemeente, vormen o.i. een ideale uitgangspositie.

Jaak Decaestecker

HERABONNEER U NU!!!

Dit is het vierde en laatste nummertje van de eerste jaargang van ons Mededelingenblad. Het resultaat was niet altijd wat we gewenst hadden. Toch twijfelen we er niet aan dat U het initiatief gunstig gezind blijft, en ook in de toekomst WH-info verder wenst te ontvangen.
Dit kan door betaling van 125 Fr op rekening 712-8700342-10 van Westhoek-Jaarboek te 8904 Dikkebus, met vermelding WH-info 86. Onnodig te zeggen dat iedere vrijwillige extra steun volledig de werking ten goede komt. Wij staan er dan ook op U reeds bij voorbaat te danken voor Uw vertrouwen en welwillende steun.

RIJSWIJK, TOEVLUCHTSOORD voor STEENVOORDENAARS

Na een eerste (min of meer) georganiseerde uitwijking van nieuwgezinden omstreeks 1544, volgde bij het inzetten van de repressie na de Beeldenstorm een tweede grote emigratiegolf. De emigranten vestigden zich in Engelse, Noord- en Zuidduitse steden, maar het meest ging de uittocht naar de Noorderlijke Nederlanden. Tussen 1572 en 1630 zouden zo'n 150.000 mensen uit het Zuiden naar het Noorden zijn uitgeweken. Rond 1610 maakten deze vluchtelingen zowat 10% van de totale bevolking van de Republiek der Verenigde Nederlanden uit. Deze uittocht betekende voor onze gewesten een ware aderlating, een ekonomisch en kultureel debâcle. Omstreeks 1620 telde Alkmaar 1.800 inwijkelingen (14,5% van de stadsbevolking), Dordrecht 6.000 op ca. 18.000 (1/3), Haarlem 20.000 (de helft van de stadsbevolking), enz.. De inbreng van Vlaamse technische *know-how*, werkkracht, kapitaal en handelsrelaties heeft in ruime mate bijgedragen tot de bloei van de Republiek in de *Gouden Eeuw*. Ook op het gebied van kunst, kultuur en wetenschap, maar evenzeer op religieus vlak (véruit de meerderheid van de protestantse predikanten in de Republiek waren van Zuidnederlandse origine (400)), hebben zij hun stempel gedrukt *.

Londen was het toevluchtsoord bij uitstek voor de andersdenkenden uit de Westhoek. Een nieuw element in het 16e eeuws (genealogisch) onderzoek, leek ons de uitspraak van de heer W. Verriest, handelsraad van de Belgische ambassade in Den Haag, n.a.v. een Bols-reunie in het Nederlandse Nieuw-Vennep (het staat vrijwel vast dat ook de stichter van de huidige N.V. Koninklijke Distilleerderijen Erven Lucas Bols een Vlaams emigrant was, die via Duitsland naar Amsterdam trok). Wij citeren (verslag G. Gentjens, Het Volk, 4.11.1985): *„Een heel dorp uit het huidige Frans-Vlaanderen, het weversdorp Steenvoorde, waar de beeldenstorm het hevigst had gewoed, zag zich verplicht te vluchten en vestigde zich in Rijswijk* (Zuid-Holland, Den Haag), *waar nu nog de Steenvoordelaan aan deze volksverhuizing herinnert. Maar de Rijswijkenaars zelf weten waarschijnlijk niet eens meer vanwaar deze straatnaam afkomstig is."*

Een nieuw gegeven met mogelijks nieuwe perspectieven voor de gestrande zoeker?

Andere bronnen en de geraadpleegde literatuur brachten geen bevestiging. Enkel een onderzoek ter plaatse kon klaarheid brengen. Na een eerste summier onderzoek op het Archief te Rijswijk, door ons geacht lid Mw. J. van der Linden, bleken er alvast geen sporen terug te vinden van een massale Steenvoordse inwijking. Wel werd het bestaan van een Steenvoordelaan en –wijk bevestigd, maar deze blijken evenwel terug te gaan op het geslacht *van Steenvoorde*, heren van het gelijknamige kasteel, die reeds vóór 1300 vermeld worden. Andere vindplaatsen van het toponiem (o.a. een boerderij, ca. 1600) hebben evenmin enig uitstaans met 'ons' Steenvoorde!

Enige verwarring van de heer Verriest lijkt ons, gezien de omstandigheden waarin de uitspraak gebeurde, best verklaarbaar... Of betreft het de plaatsen Rijswijk in Gelderland (a/d Nederrijn, tussen Arnhem en Utrecht) of Rijswijk in Noord-Brabant (a/d Maas, Goringhem)?

* Omtrent die Zuidnederlandse immigratie en haar implicaties heeft prof. dr. Johannes Briels, hoogleraar aan de Utrechtse Rijksuniversiteit, veel materiaal bijeen gebracht. Van hem verscheen onlangs nog, *Zuid-Nederlanders in de Republiek, 1572-1630, een demografische en cultuurhistorische studie*, uitgeverij Danthe, St.-Niklaas.

(JdC)

VRIJ PODIUM

Na het bezoek van Westhoek aan Sandwich (juli '85) ontvingen wij meerdere reacties; ook van leden die er een volgende keer graag bij zouden zijn. Een voorstel waar we rekening mee zullen houden. Daarbij aansluitend en de aandacht vestigend op een ander belangrijk 16e eeuws vluchtelingenoord volgt een bijdrage van dhr. Philip Coevoet-Debaene uit Brugge over *Colchester*. *Colchester* (Sussex, East-Anglia) werd samen met *Norwich* in 1565 aan de vluchtelingen toegewezen. Ingevolge de grote toeloop

naar de heropgerichte Londense Vluchtelingenkerk werd *Sandwich* reeds in 1561 door de protestantse koningin Elisabeth opengesteld voor de nieuwgezinden. Vanaf 1566 zouden nog andere plaatsen volgen: *Maidstone*, *Stamford*, *Ipswich*, *Dover*, enz..
Wat hier volgt, is de vrije vertaling van het relevantste gedeelte uit Brian Birds *Guide to Colchester's Dutch Quarter* (kwartier waar de ingeweken Vlaamse wevers werkten) (Essex Libraries), een publicatie die ons geacht lid tijdens een verblijf in East-Anglia ontdekte.

DE AANKOMST VAN "THE DUTCH"

Het was ook in de 14e eeuw dat er voor het eerst belangrijke contingenten *Flemings* (Vlaamse wevers) in Colchester aankwamen; velen onder hen aangetrokken door Edward III om aldaar tewerkgesteld te worden in de toenemende lakennijverheid.
Tijdens het bewind van Koningin Elisabeth I (± 1565) werden zij gevolgd door een nog grotere en meer vermaarde gemeenschap Vlamingen (bij de plaatselijke bevolking betiteld als *the Dutch*), ditmaal als vluchtelingen voor de godsdienstvervolgingen in eigen land. Deze 'Dutch' waren trouwe belijders van het protestants geloof. Dit was een belanrijke redenen waarom zij zich in Colchester vestigden. Colchester was een bolwerk van sterke protestantse traditie.
Zij vestigden zich meerendeels in het 'Quarter' (wijk) dat thans hun naam draagt.
In een volkstelling, gehouden in 1573, vinden we in deze nederzetting o.a. volgende namen: Jan VAN HACKLIN, Francis DE DECKER, Jasper VAN STEVENS en Jacob VAN OST, gehuisvest in de St.-Pietersparochie (westelijk deel van de wijk), en Jan VAN DELF(T) en Francis VAN CASTE, woonachtig in het centrum, nl. in de St.-Maartensparochie.
Niet alleen spraken deze lieden generaties lang hun moedertaal, maar verwierven ze alhier hun eigen kerk (in Head Street)---- en hadden ze een *Bay Hall* in High Street (thans verdwenen) van waaruit toezicht werd gehouden over de productie van de lakenindustrie, gekend onder de naam *Bays and Says*, weeftechniek die ze hadden meegebracht. Zowel de kerk

als de 'Bay Hall' waren slechts een steenworp ver verwijderd van hun leefplaats.

Logischerwijze ontstonden er tijdens de daarop volgende eeuwen wrijvingen en was er rivaliteit tussen de nieuwkomers en de plaatselijke (Engelse) wevers. Maar dit euvel werd algauw overwonnen mede als gevolg van de gemengde huwelijken en de bloeiende handel. De twee gemeenschappen groeiden stilaan naar elkaar toe.

Tegen het einde van 1728 was de 'Dutch Church' opgeslorpt en werden de vroegere immigranten verengelste Vlamingen, die hun geloof gingen belijden in de non-Conformistische kerkjes van de stad.

1648 zou voor het 'Dutch Quarter', evenals voor de rest van de stad, een katastrofe betekenen ingevolge het beleg tijdens de burgeroorlog. Een 'royalistisch' leger, vechtend voor Koning Charles I, bezette toen de stad, die belegerd werd door Sir Thomas Fairfax en zijn 'parlementarisch' leger (dit gedurende 11 weken). Het kwartier werd hevig gebombardeerd en daarbij werd de St.-Maartenskerk zwaar beschadigd, waarschijnlijk omdat deze als uitkijkpost werd gebruikt. Nadien werd de kerktoren nooit meer hersteld, en het hoofdgebouw na jaren lang dienst gedaan te hebben als parochiekerk uiteindelijk in 1950 gesloten. Thans wordt het gebruikt door de *Colchester Theatre Group*, die er een klein theater heeft ondergebracht.

Niettegenstaande de 'Dutch' niet deelnamen aan de eigenlijke gevechten, werden zij door de overwinnaar hard behandeld. Na de overgave van de stad dienden zij een boete (£ 12.000) te betalen.

De daaropvolgende 2 of 3 generaties verminderde de 'zelfstandige' gemeenschap van 'Dutch', en in 1720 was ze bijna volledig verdwenen.

Vermoedelijk kan het ontstaan van verschillende non-Conformistische kapelletjes in het kwartier, rond de 18e en 19e eeuw, verklaard worden als een overlevering van deze Presbyteriaanse 'Dutch'. De Anglicaanse kerk (St.-Maartens) daarentegen werd nimmer hersteld.

Bibliografie:

— W.J.C. MOENS, *The Register of the Dutch Church in Colchester*, Publications of the Hugenot Society London, Volume 12, 1905.

— W.F. ROKER, *The Flemish and Dutch Community in Colchester in the Sixteenth and Seventeenth Centuries*, Proceedings of the Huguenot Society London, Volume 21, N° 1, 1966.

— E.A. BLAXILL, *The Non-Conformist Churches of Colchester, together with an account of the Seventeenth Century Dutch Refugee Church*, Colchester Borough Council, 1948.

Philip COEVOET-DEBAENE
Brugge

KORT

— *Vlaanderens Kunstleven* is een nieuw tweemaandelijks tijdschrift, dat kunstnieuws gaat brengen uit alle hoeken van de vijf Vlaamse provincies. Kulturele verenigingen, kunstenaars en andere personen die iets organiseren kunnen voortaan terecht bij „Vlaanderens Kunstleven", Nieuwpoort 120,

— Wist U dat 18 Belgische soldaten, overleden tussen januari 1916 en mei 1918, begraven liggen in het Zwitserse Leysin. Deze door de Duitser gevangen genomen soldaten - vaak aangetast door gifgas - werden door de zorgen van het Rode Kruis (tevergeefs) naar het zuurstofrijke

— *Westvlaamse Archaeologica*, het nieuw archeologisch tijdschrift voor West-Vlaanderen, bracht o.a bijdragen over de recente mideleeuwse bodemvondsten uit de Roeselaarse stadskern en uit de nabijheid van de oude Mandelbedding, een historisch-geografische benadering van het Westvrije, e.a. In volgende nummers komen de Westhoek, de opgravingen in Kooigem, de silexvondsten uit opgravingen in Kerkhove, enz. aan bod. Nietleden betalen 450 Fr voor 3 afleveringen, te storten op rek. 717-0302041-58 van VOBOW-sekretariaat, Nieuwpoortstraat 18, 8500 Kortrijk.

— Kent U reeds de familiekrantjes „Cronycke van oender 't Torretje van Sint-Lambertus-Hoogstaede" (Fam. Vandamme, Hoogstade), „'t fonteynte" (Fam. Fonteyne) en „Tahons Tijdingen"?: drie vlotte en interessante uitgaven van dhr. I. BAGIN-FONTEYNE, Paterstraat 30, 8900 Ieper.

— Het familiekrantje „Familieband Mahieu" is reeds aan de tweede jaargang toe: inlicht. bij Marc MAHIEU, Lage Voute 8, 8902 Zillebeke.

— In „Aan de schreve" vervolgt Germain SCHOONAERT zijn bijdragen over 'Onderwijsstructuren te Poperinge in de XVIe eeuw' met een interessant artikel (met uitgebreide bronvermelding)over 'De ambachtelijke opleiding'.

***

Boekennieuws

Acta van de Kerkeraad van de Nederduits Gereformeerde Gemeente te Sluis, 1578-1587, bewerkt door A. BAUWENS & D. VAN DER BAUWHEDE, is een uitgave van de Kerkeraad te Sluis.

Van de 16e eeuwse kerkeraadsacta der Nederduits Gereformeerde Gemeenten in de Zuidelijke Nederlanden, zijn deze van Sluis de enige die ons bewaard zijn gebleven. Bovendien is het één van de oudste van de gehele Nederlanden.

Door de integrale uitgave van deze acta wordt ons in de eerste plaats een inzicht verschaft in de interne gang van zaken, hoe de hervorming ter plaatse gestalte heeft gekregen. We lezen er hoe de kerkeraad vanaf 14 oktober 1578 leiding gaf aan de gemeente en toezicht hield op de geloofsopvattingen (vnl. i.v.m. wederdoperij) en de levenswandel van haar leden (huwelijkszaken, veroordeling van dronkenschap, scheldpartijen en ontucht). Dit blijkt eveneens uit preken die opgenomen zijn in het actaboek. Andere zaken die behandeld werden, betroffen de Avondsmaalvieringen, de gewone kerkdiensten en de verkiezing van kerkeraadsleden en beroeping van predikanten.

Naast de acta bevat deze uitgave de *Namen van die gene die hem mit belijdenisse des geloofs tot de Gemeente des Heeren ende gebruijk des Naechmaels ende andere oefeningen begeven hebben. Tot Sluis voer die eerste mael a° 1579 den 19e Aprilis gehouden.*

Dankzij deze naamlijst (ook van belang voor de genealogische gegevens!) kan enigszins een beeld worden gevormd over de toenemende immigratie —vnl. vanaf 1584— uit Brugge en het Brugse Vrije.

„ Acta van de Kerkeraad ...." — 200 p., 22 x 15, 80 g met gekartoneerde band — verschijnt voorjaar '86. Voorintekenen mits betaling van 800 Fr bij Uitgeverij Flandria Nostra te 8100 Torhout, tel. 050/21.49.56.

Bij dezelfde uitgeverij verschijnt eveneens *Nieuwpoort in de Geuzentijd*, - Historische prijs stad Nieuwpoort 1985- door Dirk VAN DER BAUWHEDE. Deze uitgave — 60 p., 22 x 15, 80 g, geniet — kost 300 Fr.

Tot op vandaag verschenen, in alle stilte, in totaal reeds 29 deeltjes van *ZANTINGEN*, ofte Zuidschootse heem- en geschiedkundige 'sprokkels', door Noël FAVOREL. Niet minder dan 11 afleveringen werden gewijd aan *De Parochie Zuidschote en haar pastoors, hun tijd en belevenissen* — dln. VI-X, XX en XXV-XXIX —. Deze bestrijken een periode gaande van de 'Eerste Eeuwen' tot 1930.

De overige delen behandelen volgende thema's:

I: „ Het Wel en Wee van een klein Dorp ".

II: „ Elfhonderd Familienamen " en varianten uit het Oud Kerkarchief van Zuidschote, vnl. uit de periode 1819-1853.

III: 1. „ De Hofstede DECORTE bij 't Vuilvoordeke, in de jaren 1763-1784.
2. „ Zuidschote in de jaren 1900-1930".

IV: „ Wandelen in het Zuidschote van toen:
1. De hofstede 'Sampers'
2. De hofstede 'Notable'.

V: 1. De familie TAHON
2. De boeren van Zuidschote , anno 1697
3. Pachtconditiën 1768-1793
4. 'Notabelen' van Zuidschote 1768-1793
5. De familie SCHORREEL.

XI: 1. „ Muntvondsten en de Oude Geschiedenis van onze Streek "
2. „ De betekenis van Plaatsnamen 'Bikschote', Noordschote en Zuidschote
3. „ De 'Hollebouts Cappelle' bij 't Vuilvoordeken "
4. „ Zuidschote in 1837 "

XII: 1. „ Aantekeningen van Moeder Ursula, 1914-1922 "
2. „ Oorlogsschade aan kerk en gerief " (ramingen 1919 & 1923
3. „ Staat van 'Goederen' "
4. „ Aanvullingen voor de jaren 1680-1729 en 1579-1586 ".

XIII: A. „ Repressie onder Alva, 1567-1573 ":
1. Terechtstellingen te Ieper
2. Confiscaties te Zuidschote, Noordschote, Elverdinge en Woesten
B. „ Taxaties voor Vestingsbouw in de Westhoek vanf 1647 ".

XIV: „ De Overledenen te Zuidschote begraven (1921- 23.4.1984) ".

XV: „ Oude Molens te Zuidschote "
A. De Molen van 'Cortewilde'
B. De Molen van 'Steenstraete' in 'Suitschote-Poesel' ".

XVI: 1. „ De Familienamen in 'De Acht Parochies', anno 1697"
2. „ Kanttekeningen bij de Volkstelling van 1697 ".

XVII: A. " De Mansvoornamen in 'De Acht Parochies', anno 1697 "

B. „ Mansvoornamen in het Kortrijkse, 1543-1597 "
C. „ Mansvoornamen te Brielen, 1828-1885 ".

XVIII: 1. „ Gezins- en Bevolkingsstructuur in 'De Acht Parochies, anno 1697 "
2. „ Een burenruzie te ' Luzerne'rond 1736 ".

XIX: 1. „ Enkele aspecten uit het dagelijks leven in landelijke dorpen, tijdens het 'Ancien-Régime' "
2. „ Zuidschote nà de herinrichting van de Parochie " nà 15.11.1920.

XXI: 1. „ De Hofstede DELVA, –VANDELANNOOTE, –MIJNGHEER en haar bewoners "
2. „ De Families LAUWERS, ME(E)(R)SDOM, COSTENOBLE, KEIRSEBILCK, CAILLIAU, BLANCKAERT, DUYTSCHAEVER, DEVOS, PECCEU en VERAMME".

XXII: 1. „ Scholen te Zuidschote "
2. „ Oude Families te Zuidschote: HUYGHE, BOUDRY, SOENEN (GELDHOF-SNICK) "
3. „Een Schepenakte uit 1577 ".

XXIII: 1. „ Een document van ca. 1610 "
2. „ Een inventaris van ca. 1780 "
3. „ Kwartierstaat van Pastoor BUSEYNE "
4. „ De 'Stam' VERSA(E)VEL(E) te Zuidschote " met o.a. gegevens over de families: DUFLOU, DUCARRON, TANGHE, MERLEVEDE, DEPUYDT, T(H)IERS(S)OONE, DEWEER(D)T, BEHAEGHEL, VANHOLME, WILLAERT EN DEWANCKER.

XXIV: 1. „ De Families DEVOS te Zuidschote "
2. „ Les Enfants de l'Yser "
3. „ Uit het Oude Pachtboek, 1688 "
4. „ Iets uit het Kerkarchief van Reninge " (RMA, 1679).

De deeltjes – ca. 50 p. A4 – zijn gefotocopieerd van het oorspronkelijk handschrift. Ze bevatten tal van illustraties van kaarten, enz. en werden keurig ingelijmd. Voor meer informatie wende men zich tot de auteur, E. H. Noël FAVOREL, 'Ter Pastorie' te 8930 Zuidschote, tel. 057/42.20.64 (zeker voor Pasen).

***

De Rode Bende voor Brugs Assisenhof, door Hugo VLAMYNCK, is een brochure (51 p.) die ons het relaas brengt van het proces – 1863 – gevoerd tegen Charles Kestelyn (° Elverdinge, leider van de bende) en zijn medeverdachten, beschuldigd van roofmoord op Marie-Thérèse Debruyne en Théophiel Salomé te Reningelst en Jan Assez te Staden.

Doelbewust beperkt de auteur zich tot het weergeven van de in de pers verschenen verslagen van het proces, zonder verdere beschouwing of duiding. Het liefst hadden we ook een aanzet tot situering en peiling naar de oorsprong van deze criminaliteit aangetroffen. Naast de eigenlijke verhoren van de beschuldigden en de getuigen, bevat zij de personalia en de realia m.b.t. de dramatis personae. Toch werpt zij enig licht over deze zaak, waarover nu nog de wildste verhalen de ronde doen en waarvan de leider de laatste burger was die te Ieper het schavot betrad.

„De Rode Bende ..." – 52 p. A4, fotocopie – is een uitgave in eigen beheer en kan verkregen worden bij de auteur, Hugo Vlamynck, Landingstraat 25 te 8968 Vlamertinge. Kostprijs: 260 Fr.

***

Langemark-Poelkapelle in oude prentkaarten, deel II (1916-1930), is een uitgave van het Bakelandtcomité, t.v.v. de Bakelandtsfeesten.
Na een eerste suksesvolle uitgave van een prentenboek, dat hoofdzakelijk het vóóroorlogse Langemark behandelde, volgt nu een tweede deel dat de wederopbouw als thema heeft.
Dit Prentenboek is niet zomaar een fotoboek. In tegenstelling met het eerste deel, werd nu geopteerd voor een andere aanpak: zo werden de deelgemeenten afzonderlijk behandeld, telkens voorafgegaan door een historische inleiding. Dan volgen de (meestal) unieke prentkaarten, voorzien van een uitgebreide commentaar.
Onder de leiding van Michel GHEERAERT zijn de samenstellers er wonderwel in geslaagd een overzichtig fotografisch beeld te brengen van het Langemark van 'toen'.

„Langemark-Poelkapelle ..." – 72 p., 21,5 x 14,8, druk. Vonksteen – kan verkregen worden door betaling van 280 Fr + 25 Fr deelname in portkosten op rek. 103-2070406-09 van Baekelandtcomité, Lindenlaan 4 te 8920 Langemark.

***

De Magdalenaput te Poperinge, eene spookgeschiedenis der 15de eeuw, door P.C. BAES, is een heruitgave, door W. TILLIE, van een in 1857 in boekvorm verschenen sage.

Een eerste deel handelt over Stouten Pieren, dom en lelijk, die onverschrokken zijn dapperheid etaleert. De auteur maakt van de gelegenheid gebruik om af te rekenen met de Poperingenaars, die z.i. achterklappers en lasteraars zijn. Ook aarzelt hij niet zijn visie (anno 1850) weer te geven over de 19e eeuwse toestanden, daarbij veridealiseert hij de sociale verhoudingen en de economische realiteit van de 15e eeuw, wat zeker niet getuigt van historisch inzicht.

In het tweede deel, waarin Stouten Pieren wil trouwen met Magdalena Van Stand, de enige en mooie dochter van een rijk Poperings lakenfabrikant, sluit hij een pact met Lucifer.

Na een reeks proeven, waarbij de totale Poperingse geestenwereld defileert, slaagt Pieren erin met de mooie Magdalena te trouwen.....

Ofschoon duivelspacten, geesten en andere gedrochten het niet meer vermogen de moderne en rationele mens te bezitten, toch blijft de (afschrikkende) sagenwereld de lezer boeien.

Stellig ook een manier om een beter inzicht te verwerven in de leefwereld van onze voorouders.

Was het niet nuttig geweest de sage in te leiden (tot beter begrip v/d Lezer) met het artikel van W. Tillie (Aan de Schreve, 15e jg., nr. 4, p. 27-31) waarin de auteur 'De Magdalenaput' situeert in zijn tijd en de talrijk vermelde toponiemen evalueert.

„De Magdalenaput ...." – 104 p., 14,5 x 10,2, fotocopie – is te verkrijgen door betaling van 150 Fr + 40 Fr port op rek. 061-7007000-88 van W. Tillie, Korte Werf 3 te 8970 Poperinge; of op het Stadsarchief.

***

Medicina Pharmaceutica, of Groote Algemeene Schatkamer der Drôgbereidende Geneeskonst, is een luxueuze facsimile van een lijvig kommentaar van ± 1.200 p., door de Frans-Vlaming Robertus de FARVACQUES, op één van de beste handboeken en praktische handleidingen uit die tijd, *Pharmacia*

Galenica et Chymica of Het Nieu verbetert en vermeerdert Licht der Aphothekers, van de vermaarde Jan Bisschop (1590-1664).

Robertus de Farvacques, die te Padua studeerde, schreef zijn tijdeloos medicijnenboek in Brussel, waar hij werkte als geneesheer. Hij was medestichter van het Collegium Medicum Bruxellense, hofarts bij Leopold van Oostenrijk en later lijfarts van Karel II, koning van Spanje.

Na een eerste druk in 1681, volgden nog 3 herdrukken (1682, 1690 en 1741). Het volledigste boek uit 1741, *Zynde te zamen een volkomen Kabinet van groot belang voor de Geneeskunde en Artzenybereiding, en ook voor Particuliere Liefhebbery om Geleyen en Confituuren te maaken*, wordt nu heruitgegeven.

Het is niet enkel een merkwaardig tijdsdocument, met openhartige getuigenissen, maar samen met de grote kruidenkenners Dodonaeus en Lobelius kan het een leidraad zijn in de veelheid van de krachten der geneeskundige planten met hun gebruik en bereiding.

Een begeleidende inleiding wordt verzorgd door Dr. Apr. L.J. Vandewiele.

Deze éénmalige luxe uitgave — 1.200 p., 23 x 34 x 9 — met vele houtsneden is gedrukt op lichtgetint gevergeerd papier, band in donkerbruin leder met goudstempeling op de rug, is een realisatie van Lobelia, Koningin Astridlaan 150 te 2800 Mechelen (tel. 015/41.11.62).

***

De toekomst van het Vlaamse volk, door Chris VANDENBROEKE, is het logisch vervolg op de eerder verschenen studies van deze succesvolle historicus.

Dat de Vlaming altijd preuts geleefd heeft en zich altijd al als slaaf liet behandelen, weerlegde Vandenbroeke in *De sociale geschiedenis van het Vlaamse volk*(1981). Na deze studie over de levenswijze van de plattelandsbevolking in Vlaanderen van de late middeleeuwen tot de 19e eeuw, volgde in 1984 *Vlaamse koopkracht, gisteren en morgen*, waarin de auteur vooral aandacht had voor de levensstandaard van de gewone man.

Nu sluit Chris Vandenbroeke zijn triologie af met *De toekomst van het*

Vlaamse volk. Op z'n minst even goed gewapend als de econoom, begeeft de historicus Vandenbroeke zich op het terrein van de economische en maatschappelijke prognose en combineert hij overtuigend geschiedenis en futurologie.

Waar de economen (en politici) zich baseren op relatief korte periodes, 10 à 50 jaren, en enkele 'scholen', om een aantal oplossingen te formuleren voor de huidige economische en maatschappelijke impasse, steunt de historicus op meerdere eeuwen.

Gewapend met deze bagage, plaatst de auteur het heden in een historisch perspectief en trekt hij lijnen die de toekomst zullen kenmerken. Vandenbroeke suggereert een maatschappij in vele opzichten analoog aan het Ancien Régime, kwalitatief evenwel hoogstaander dankzij de verworvenheden van het 'kapitalisme'. Daar waar in het Ancien-Régime een hoge mortaliteit de bevolking (gewenst) op peil hield, zorgt nu een 'selectieve' voortplanting voor eenzelfde resultaat. Gewijzigde opvattingen omtrent 'carrière' en 'geld', flexibele werktijden en kortere werkweken verzekeren een betere en gespreide tewerkstelling. De 'rooflandbouw' evolueert naar een voedselwinning, in evenwicht met de natuur. Allemaal elementen van een positieve kijk op de toekomst, waarin de groeieconomie plaats maakt voor een vervangeconomie en de zachte waarden (ontplooiing van het individu, geluk, gezin, enz.) centraal staan.

Of het allemaal zo gunstig evolueert, zullen 'Jan Modaal' en de historicus (anno 2200) kunnen vertellen.

C. VANDENBROEKE, „De toekomst....", is een paperback, Kritak, Leuven, 1985. 620 Fr in de boekhandel.

***

In ons vorig nummer verscheen een verkeerd rek. nr. m.b.t. tot de „Roede van Tielt". Het moet zijn 712-1101732-89. Onze excuses.

VRAAG-ANTWOORD

85.IV.1 A. VAN ELSLANDE - GISTEL

Joannes-Baptiste VAN ELSLANDE (jardinier) X te Ieper St.-Maartens op 25.5.1762 met Maria Joanna DENOYELLE.
— Hij + te Ieper op 19.5.1781 (blijkens X-akte zoon). Waar en wanneer werd hij geboren. Onderzoek in het Fonds Merghelynck leverde hele bladzijden Van Elslandes, maar er kon geen verband gelegd worden.
— Van Maria Joanna DENOYELLE, vond ik evenmin verdere sporen. Een zoon verklaarde bij zijn X (1807) niets af te weten van de laatste verblijfplaats of afsterven van zijn moeder.

85.IV.2 J. SEIJKENS - RIJSWIJK

Pieter PARMENTIER, ° Niepkerke (Nipkerkcken), geassisteerd met Jan MEIJNNAERT, IX te Leiden (ondertrouw 13.4.1650 met Francina LEUPEN (Lepels, Leijpers, Luijpe), ° te Waasten, geassisteerd met Jaecquemijntgien DEROO, haar bekende.
— Graag meer informatie over Pieter PARMENTIER & Francina LEUPEN.

85.IV.3 L. LEMAHIEU - IEPER

Marie-Louise VANBELLE, ° Winnezele 29.12.1854 en + Poperinge 3.1.1930, X te Poperinge op 3.11.1875 met Achille Corn. D'AMOUR, ° Poperinge 7.4.1852 en er + 4.5.1924.
M.-L. VANBELLE was de dochter van Fidelis Amandus Ludovicus VANBELLE en Victoria Regina GOURNAY, woonachtig te Winnezele.
— Alle gegevens i.v.m. het echtpaar VANBELLE-GOURNAY (en de respectieve voorouders) zijn welkom.

85.IV.4 Zos. & M. MARVELLIE - VEURNE

We kunnen opklimmen tot Pieter MERVEILLE, die in 1619 X te Watoe met Antonia VANDRIESSCHE.
— We zoeken aansluiting met de stam MERVEILLE, MERVELJE, enz., die uitweek naar Leiden tijdens de godsdienstberoerten, m.n.:

9.4.1592 Gillis de LOWAYGE (verbastering van Lou(w)a(e)ge ?) van Ronse, vgz. m. Cornelis HERREBAERT ende Jaeckens KAARS, goede bek., X Catelyna MERVELJE v. Hondschoten, vgz. m. Josijntgen MERACKEL h. zuster enden Prijntgen SERIJNS h. goede bekende.

17.4.1593 Claes MARVELJE (=Merveille) v. Hondschoten, vgz. m. Jan MERVELJE s. broeder ende Ime VERVELT, X Neeltjen TRIONS v. Hondschoten, wed. Mahiu TRION, vgz. m. Jacomijntgen MARVELJE ende Maiken POLIMMERS.

3.7.1593 Michiel HUGEN van Hondschoten, wedr. van Boudewijne MERVELLIS, vgz. m. Pieter DE RIJCKE, z. broeder, X Mayken COLAERTS, wed. Redast VERWILVEN, vgz. m. Mechelijne COLAERTS, h. zuster ende Cathelijne HERDUYNEN, h. bekende.

9.4.1594 Passchier BOEY v. Hondschoten, vgz. m. Mahieu MARVAILJE, s. goede bekende, X Maertijntgen VUYST v. Coman c. Vl., vgz. m. Mayken VUYST, h. zuster.

4.5.1596 Bertram BIESTMAN, jonggezel v. Brugge, vgz. m. Sielles DANIELS z. bekende ende Adriaen IMBRECHT z. neve, X Jacobnijntgen VANDEN BERGE, wed. Jan MERVELJE v. Poperinge.

(Uit: J.H. Bekouw, de emigratie uit Belle ...., - Jaarboek v.h. Centr. Bur. v. Gen., dl. XII).

14.4.1589 Mahieu MARVEILLE v. Belle: getuige o.a. Jan MARVELLIE v. Hondschoten.

2.?.1592 Christiaen STEEN v. Hondschoten: get. o.a. Mahie MERVALLIE v. Belle.

23.1.1590 Pasynyo BONAVENTURE v. Hondschoten: get. o.a. Jan MARVELJE v. Hondschoten (in poorterboek E).

(Idem, dl. X).

15.10.1586 Zegers PIEREN van Houthem, vgz. m. Maillaers DE CRAUWE ende Jan DE MERVEILLE, X Janneken BOUDENS van Hondschoten, vgz. m. Louijse DE CRAUWE ende Bage, Jan POST, huijsvrauwe.

20.12.1586 Jan DE SCHOTTER van Lonnen (Londen?), vgz. m. Dirc JOPPENSZOON, Maeljaert SARRE v. Brugge ende Eduard HENNIBEL, X Catalina MERVEILLE v. Hondschoten, vgz. m. Franchijne MERVEILLES v. Hondschoten, h. zuster ende Jorijntgen PHILIPS.

21.1.1589 Mahieu MERVELIE v. Belle wt. Vl., vgz. m. Gilles DE BEER z. cousijn ende Michiel SARAGIJN z. meester, X Mechelina BUYS v. Hondschoten, vgz. m. Cathelyne BUYS, h. zuster ende Trijntgen BULS, h. bekende.

29.12.1601 Pieter MERVEIJLGE v. Wynoncxbergen, wedr. v. Josyna VERHAGEN, X Cathelyn VERLEIJEN v. Ronse, wede. Jan DE WURME, vgz. m. Cathelijne VERLEIJEN, haar nicht (uit Bannelingen en vluchtelingen uit Ronse).

(Idem, dl. XI).

Is de familie MARVELLIE meegevlucht met de pastoor van Hondschote, waarover ik las (Leiden, 1598): „ *Alzoo Matthias PLATEVOET, gewezen dienaar des goddelijken woords ter stede van Hontschoten in Vlaanderen en zijn dienst aldaar mits de oorlogen en den aanval der vijanden hebbende moeten verlaten en zulks binnen dezer steden mitten anderen gevlugt komende ....*"

Er is ook een Jehan MERVEILLE, in 1570 verbannen. Zijn molen, de *Vale Meulen* te Arneke, werd verbeurd verklaard.

— Wie wil een steentje bijdragen tot de oplossing van ons probleem.

85.IV.5 M. MAHIEU - ZILLEBEKE

Op 8.4.1848 overleed, in het Militair Hospitaal te Nieuwpoort, Jaeques Ignace MAHIEU, ° Boezinge 27.4.1822, fs Jean & Françoise SOENEN, soldaat bij het 10e linieregiment - 3e bataljon - 4e compagnie, stamnummer 16152.

In zijn overlijdensakte werd de doodsoorzaak vermeld: „ .. *par suite d'un Erijsipèle g....*(onleesbaar) *gri(p)(n)eux de la face* (?).

— Graag meer bijzonderheden over de mij onbekende doodsoorzaak.

— Waar kan ik terecht voor meer informatie omtrent deze soldaat, en

bestaat er nog militair archief over deze periode. Zo ja, waar kan ik terecht.

85.IV.6. RED.

Wie kan de heerlijkheid *Borrewaelstraete, Maneghem* situeren.

CARZEELE FONDS (3)

(vervolg WH-info 85.III, p. 22)

Kinderen van Pieter Carolus VANDELANOTTE(+) en de nog levende Catharina BAES, landbouwster te Watoe.

Erfenis bestaande uit:
- zaailand en partij bos, genoemd „ Wydauwbosch", te Reningelst.

XI. Meester LAVA Aimé Joseph Corneille, Poperinge

- Huwelijkscontract, 8 juni 1887
- Compt.: - Isidorus-Gerwasius, Protarius DECAESTEKER, meerderjarig jongman, landgebruiker te Poperinge, fs Carolus-Franciscus DECAESTEKER & Maria-Theresia BLANCKAERT
  - Silvia-Regina GAST, meerderjarige, bijzondere te Poperinge, fa Franciscus-Benedictus GAST & Maria-Ther. CAENEN
- Getuig.: - Jules VERBOUWE, kleermaker te Poperinge
  Gustaaf GERBER, schoenmaker te Poperinge.

XII A Meester CAMERLYNCK André, Passendale
Griffier DETHOOR Ferdinand, Ieper

- Testament, 28 juli 1927
- Testatrice:
  - Marie-Louise VERSCHAEVE, wed. François STEEN, + St.-Andries bij Brugge 29 juli 1928 (zonder beroep, Reningelst).

XII B Ieper, 11 april 1928

- Oorlogsschade in de zaak van de erfgenamen François STEEN (+)
- Familie:

- Zijn weduwe, M.-L. VERSCHAEVE, eigenares Reningelst,
- Zijn neven, kinderen van wijlen Charles STEEN:
  1. Cyrille-Camille STEEN, landbouwer, Allonnes-bij Le Mans, Sarthe - Frankrijk
  2. Elisa- Maria STEEN, echtgen. Achille-Cyriel CARTON, timmerman te Reningelst
  3. Irma-Cornelia STEEN, gezegd Emma, echtgen. Jules-Remi DELVA, landbouwer te Reningelst

Tegen de Belgische Staat, vertegenwoordigd door:
Staatscommissaris S.J. BOGAERT, Voorzitter J. PETIT en Griffier M. DE-HEM.

XIII Meester VANDE LANOITTE Evariste, Vlamertinge

- Verkoop perceel zaailand gelegen te Vlamertinge, 7 augustus 1924
- Verkoper: Achille-Cyrille- Julien TERLINCK, ° Vlamertinge 27 juli, smid te Vlamertinge
- Koper: Henricus-Benjaminus-Cornelius BRUNEEL, ° 20 augustus 1873, voerman, herbergier te Vlamertinge.

XIV Meester GHELEIN Desiderius Josephus, Poperinge

- Lening van 4.300 Fr, 16 december 1846
- Schuldenaar: Benedictus ADRIAEN en zijn vrouw Eugénia VANDE-NAMEELE, landbouwers te Poperinge
- Schuldeiser: Marie-Catharine VANDENBUSSCHE, wed. Benedictus-Andries ADRIAEN, hun moeder en schoonmoeder, bij-zondere te Poperinge
- Getuig.: - Franciscus VANLOOT, zadelmaker te Poperinge
  - Honoré DEMEULENAERE, schoenmaker te Poperinge.

XV Meester VAN CAYZEELE Elie Frédéric, Poperinge

- Verkoop en afstand van rechten op vergoeding voor oorlogsschade van herberg, stallen, grond, hof en weide te Vlamertinge, 17 juli 1920
- Verkop.: Julien-Corneille ONRAET, ° Poperinge 7 december 1848, grondeigenaar te Poperinge
- Koper: Henricus-Benjaminus-Cornelius BRUNEEL, ° Poperinge 10 augustus 1873, en zijn echtgen. Emma HAZEBROUCK, Vlamertinge.

XVI Meester VANCAYZEELE Elie Trédéric, Reningelst

- Lening van 4.000 Fr, 28 oktober 1904
- Lener: Charles VANDENDORPE-CASIER, broodbakker te Boezinge
- Leengev.: Aloïs-Amand VERSCHOOTE-BAYON, rentenier te Boeschepe (Abeele)

-Getuig.: - Théophile DUQUENNE, werkman te Poperinge
- Achille BERAT, statiebediende te Poperinge.

XVII Meester FLOOR Bernard François, Lo

- Verkoop ingevolge erfenis van een perceel kapbos „het Wydouwbosch" te Reningelst, 24 februari 1851
- Verkoper: Carolus-Ludovicus LANSWEERT, bijzonderen te Watoe, handelend in eigen naam en in de hoedanigheid van vader en voogd van:
  1. Désiderius-Basilius LANSWEERT, 11 jaar
  2. Rosalia LANSWEERT, 10 jaar
  3. Regina-Coleta LANSWEERT, 9 jaar
  4. Sophia-Virginia LANSWEERT, 8 jaar
  5. Albertus-Josephus LANSWEERT, 7 jaar
  6. Amandus-Benedictus LANSWEERT, 5 jaar

Medevoogd Basilius VANDELANOTTE (landbouwer, Watoe) na het overlijden van hun moeder Seraphina-Eugénia VANDELANOTTE, + Stavele 9 augustus 1849
- Koper: Pieter-Johannes DECONINCK, landbouwer te Reningelst.

XVIII Meester LUCIEN Marie Regius, Reningelst

- Testament, 10 juni 1858
- Testatrice: Amelia-Cornelia GESQUIERE, huisvrouw van Carolus-Ludovicus DELANNOY, wonende te Reningelst
- Getuig.: - Engel-Albertus LOGIE, werkman te Vlamertinge
  - Engel-François BAZZOU, landman te Vlametinge
  - Pieter BEHAGEL, werkman te Reningelst
  - Petrus JACOB, landbouwer te Reningelst.

- 21 juni 1902, overeenkomst na de dood van Amelia GESQUIERE ten einde alle moeilijkheden te voorkomen tussen:
  Enerzijds:
  Charles DELANNOY, weduwnaar Amelia GESQUIERE, landbouwer te Reningelst, en
  Anderzijds:
  1. Joseph VERCRUYSSE en echtgen. Léonie DELANNOY (bijgestaan en gemachtigd), landbouwers te Poperinge
  2. August VERHAEGHE en zijn echtgen. Sidonia DELANNOY, landbouwers te Reningelst
  3. Henri PLAETEVOET en zijn echtgen. Sylvie DELANNOY, gareelmaker en herbergier te Westouter
  4. Achille LAMERANT en zijn echtgen. Romanie DELANNOY, landbouwers te Reningelst
  5. Jules DELANNOY, landbouwer te Reningelst
  6. Remi DELANNOY, landbouwer te Reningelst
  7. Camille DELBEKE en zijn echtgen. Felecie DELANNOY

(Romanie Lus), slachter te Reningelst.

XIX 1maart 1900, vereffening van nalatenschap van Carolus RAMAULT, + Reningelst 19 december 1898. Erfgenamen:

1. Constant HAELEWYN-GELOEN, landbouwer, Reningelst
2. Auguste HAELEWYN, herbergier te Ieper
3. Jules RAMAULT, notaris te Proven
4. Henri VANDERLINDE, schoenmaker te Wervik
5. Nathalie BEIRNAERT, wed. CORION, zonder beroep te Wervik
6. Romaine BLONDEEL, landbouwter te Kemmel
7. Octavie BLONDEEL, landbouwster te Kemmel
8. Rosalie BLONDEEL, wed. Henri CROQUEY, landbouwster te Kemmel
9. Jules BEIRNAERT, fabriekwerker te Wattrelos
10. Henri BEIRNAERT, fabriekwerker te Roubaix
11. Camille BEIRNAERT, meerderjarig jongman, werkamen te Moeskroen
12. Gustave BEIRNAERT en zijn echtgen. Maria BEIRNAERT te Moeskroen
13. Charles-Louis BEIRNAERT.

XX Meester GHELEIN Desiderius Josephus, Poperinge

- Verkoop ingevolge erfenis, 12 januari 1849
- Compt.: 1. Franciscus PERMEKE, blikslager te Poperinge & Isabelle VRAMBOUT, huisvrouw te Poperinge
  2. Dorothea MAHIEU, wed. Pieter-Carolus-Engelbertus PERMEKE, winkelierster te Poperinge
  3. Virginie- Eugenie PERMEKE, meerderj. jongedochter, naaister te Poperinge
  4. Nathalie-Rosalia PERMEKE, meerderj., naaister
  5. Pieter-Jacobus PERMEKE, huisschilder, & Nathalie VANHAELEWYN, zijn huisvrouw
  6. Augustus-Jacobus PERMEKE, meerderj., huisschilder te Poperinge
  7. Seraphin DECRA, schrijver te Poperinge, gemachtigd over:
     A. Carolina Barbara PERMEKE, religieuse aan St.-Jozefsschool te Ieper
     B. Joannes VERBEECK en vrouw Marie-Therese-Sophie PERMEKE, zoutzieders te Oostende
     C. Benedictus-Franciscus PERMEKE, broeder van liefde te Leuven
     D. 1. Caroline PERMEKE, wed. Charles-Auguste LISCAILLE, rentenierster te Brugge
        2. Euphrasine PERMEKE, rentenierster te Brugge
        3. Jaeques PERMEKE, rentenier te Brugge
  8. Benedictus DUPONT en zijn vrouw Rigina WOUTERMAERTEN, pottebakkers te Poperinge

(vervolg in WH-info 86, I)

OPROEP

VAN

VRIJWILLIGERS

De Gouverneur der provincie laat ons weten dat een oproep wordt gedaan aan de Belgen van 18 tot 30 jaar (op 30 December aanstaande), die zich willen aanbieden als vrijwilligers voor den tijd van den oorlog.

De dienstverbintenissen zullen aanveerd worden in de plaatsbureelen van Brugge, Yper, Nieuwpoort en Oostende.

De vrijwilligers moeten drager zijn van een getuigschrift van goed zedelijk gedrag (model C) afgeleverd door het Gemeentebestuur.

Zij zullen ingescheept worden te Oostende en naar het onderrichtingkamp vervoerd.

Yper, den 7 October 1914.

DE BURGEMEESTER,

R. COLAERT.

Yper, drukkerij E. LAMBIN-MATHÉE, Dixmudestraat, 53.

(Westhoek)

maximum rente
op uw
depositoboekje
basisrente
5,25 %
en extra
2,75 %
groei- of
getrouwheids-
premie
belastingvrij
tot 50 000 fr.
bank van
roeselare

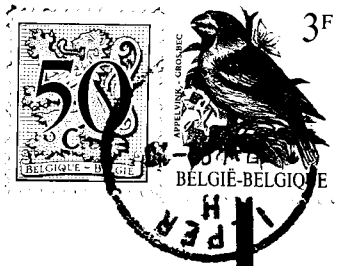

WH.INFO

Mededelingen van
WESTHOEK-JAARBOEK

i.s.m.

VLAAMSE VERENIGING VOOR FAMILIEKUNDE
afdeling Ieper-Poperinge

& **SEKTIE FAMILIEKUNDE VAN HET KFV**

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker:
Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Driemaandelijks tijdschrift: 2e Jaargang, nummer 1, april 1986

A. GHYSELBRECHT
Tempelhofstraat 14
8240 GISTEL

WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Tel. 057/44 56 53
Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Bankrek. 712-8700342-10 van WESTHOEK-JAARBOEK
Postrek. 000-1485051-78

Eigendom Erfgenamen
A. Ghyselbrecht-Doigny

AKTIVITEITEN

Vrienden van het Poperings Archief

— dinsdag 6 mei, om 20.00 uur, Stadsarchief Poperinge;

— dinsdag 3 juni, om 20.00 uur, Stadsarchief Poperinge.

Kultuurdag Ekelsbeke

— zondag 20 juli a.s.

WIJ ZORGEN VOOR UW PROFIJT

Neem nu een abonnement voor uw fotocopies

500 ex. aan 2 fr. per stuk

1000 ex. aan 1.90 fr. per stuk

geen beperking per afname

Vergrotingen - verkleiningen
volgens uw eigen percentatie

Speciale prijs voor familieboeken.
Ook in beperkte oplagen.

Vraag meer inlichtingen
SNELDRUK p.v.b.a. DELEYE
D'Hondtstraat 6
8900 Ieper
Tel. 057-201333

IN DIT NUMMER

Editoriaal	3
Maurice Hauspie	4
Gerard Boucherie	8
Boekennieuws	13
Mededelingen	18
Vraag-Antwoord	20
Carzeele-Fonds (4)	20

Werkten mee aan dit nummer

— Dhr. A. Hauspie - Beselare

— Mw C. Vandamme-Boucherie - Izegem

EDITORIAAL

Borelle, borelle, stikt 't vier in d'elle: de winter is voorbij en we begroeten de lente.
Dit van oorsprong Germaans vruchtbaarheidsfeest raakte in het begin van deze eeuw in onbruik. Op zoek naar een 'kloek' zomerlief zongen de jongelingen: ... *de jonkmans gaan te vrijen, met meisjes snel en kloek, en d'oude staan te gapen met 't vier in nulder broek.*
In 1977 knoopte het Heuvellandse Dranouter – geboorteplaats van de vermaarde aardrijkskundige, wiskundige en theoloog Pieter Platevoet – weer aan met deze verloren traditie. Ook dit jaar werd op de Monteberg de winter verbrand. Westhoek *borèlde* mee: verdreef de boze geesten en hoopt op meer 'vruchtbaarheid'.

We vrezen dat het niet veel zal baten, want sindsdien ontvingen we een kettingbrief die ons weing goeds voorspelt zo we niet stipt de opdrachten uitvoeren! We namen alvast enkele voorzorgen. Zo wordt momenteel de laatste hand gelegd aan Westhoek III (meer over het 3de Jaarboek vindt U verder in dit nummer).

Om de Westhoek-zoeker nog beter te dienen, is WH zinnens in de toekomst een Westhoek-Kwartierstatenboek te publiceren. Dit kan o.i. een uitstekende bron zijn tot ontdekking van gemeenschappelijke wortels aan weerskanten van de schreve. We denken hier bv. o.a. aan de *V.V.F.-Kwartierstatenboeken*, het *Stambook van Vlaanderen* van Jef. Hendrikx en *Brugse figuren* van wijlen Firmin Roose. Het is tevens de bedoeling om naast de eigenlijke kwartierstaat (8-16-32-64) of stamreeks ook een korte levenschets te publiceren. Bidprentjes en foto's kunnen de kwartierstaat vervolledigen.
Het spreekt vanzelf dat dergelijk project niet haalbaar is zonder de medewerking van onze leden-lezers. Spontaan bezorgden een aantal leden reeds hun kwartierstaat. We twijfelen er niet aan dat u ook mee doet!

Jaak Decaestecker

IN DE KIJKER

Occasioneel willen wij in WH-info (familiekundige) aandacht hebben voor personen die, een band hebben met onze regio en, door één of andere opmerkelijke prestatie de krantenkoppen haalden, of o.i. ten onrechte juist niet.

Eersten zijn **Maurice Hauspie**, bekroond jeugdschrijver en **Gerard Bouche - rie**, inventief en succesvol machinebouwer-industrieel. Twee zaken hebben ze gemeen: beiden wonen in Izegem en van beiden liggen de wortels in gebieden waarvoor WH belangstelling heeft, nl. de Acht Parochies (Elverdinge) en de Kasselrij Ieper (Ferlingen, Ferlingehem).

Maurice Hauspie

De publicatie van het derde deel van het *Lexicon van Westvlaamse schrijvers*, onder de redactie van F. Bonneure, J. Schepens, R. Seys en J. van der Hoeven, illustreert eens te meer op treffende wijze Westvlaanderens rijkdom aan literair talent en kunnen. De Westhoek heeft daarin een niet onbelangrijk aandeel, zowel in het verleden als in het heden. Nog onlangs kreeg Watou's dichter en Poperinges bibliothecaris Gwij Mandelinck de Interprovinciale prijs voor Letterkunde voor zijn dichtbundel *De droefheid is in handbereik*. Ofschoon Gwij Mandelinck, ps. voor Guido Haerinck, geen geboren Westhoekers is (° Wakken 1937), toch is de invloed van de Westhoek alom tegenwoordig in zijn literair oeuvre (en uitspraken).

Een ander Westvlaams schrijver maakte begin dit jaar een opgemerkt debuut in de Manteau-jeugdreeks, nl. Maurice Hauspie.

De familienaam **Hauspie** klinkt menig Westhoek-zoeker vertrouwd in de oren. Wijlen Poperings Stadsarchivaris Guido Boerhave (oprichtend lid en lid van de Raad van Beheer van de V.V.F.) behandelde de Poperingse Hauspies in de delen 2 & 3 van zijn lijvig en opmerkelijk *Genealogisch oeuvre* (12 dln.). Een artikel van Luc Claus n.a.v. het verschijnen van Hauspies debuutroman, wekte dan ook onze nieuwsgierigheid.

Maurice Hauspie werd op 27 juni 1953 te Ieper geboren. Zijn vader, An-

dré (° Beselare 14 oktober 1929), was onderwijzer te Beselare; zijn moeder, Simonne Boutte (° Zonnebeke 8 januari 1931), stamt uit een oud Tielts molenaarsgeslacht.

M.H. liep school in Beselare (het heksendorp en pleisterplaats van de protestantse propagandist Roger de Roubaix), college in Menen en werd kinesitherapeut. Hij werkte in het BSO te Assebroek en in het revalidatiecentrum voor kinderen met leer- en ontwikkelingsmoeilijkheden. Nu geeft hij voorbereidende schrijfoefeningen aan BLO-leerlingen. Hij is gehuwd met Maria Maeyens (° Beernem 22 februari 1955) en is vader van drie kinderen.

Het ontbreken van een 'specifieke schrijversopleiding' was voor M.H. geen onoverkomelijke handicap. Meer nog dan het 'schrijversinstinct' en een aantal externe factoren en omstandigheden, zetten de individuele en maatschappij-gebonden fundamentele levensvragen hem aan tot schrijven. Schrijven is niet vrijblijvend. Het is voor M.H dan ook meer dan een genietbaar verhaal op papier zetten. Het is een gerijpte reactie op de onbevredigende dialoog en respons van de medemens; het invullen van een essentieel diepmenselijk verlangen naar affirmatie van de eigen identiteit : *"... het spel van de mensen bevat meer streven naar zelfbelang dan naar begrip . Als je enkel blijft nadenken over wat anderen zeggen, blijf je zelf met je mening aan de kant staan".* M. Hauspie heeft het duidelijk niet begrepen op 'ja-knikkers'. Zijn werk is dan ook als het ware een therapeutisch en opbouwend van zich af schrijven van een aantal spanningen.

In maart 1984 werd zijn eersteling *Het lied van Manichea* bekroond met de eerste tweejaarlijkse Jakob van Maerlantmanuscriptenprijs. Thema is de (eeuwige) strijd tussen goed en kwaad (manicheeïsme: religieus begrip voor licht en duisternis, 16de eeuwse sekte).

Intussen is M.H. al aan een tweede (jeugd)boek toe: *De wacht van Katadzjoeto*, een soort Australische dierensage. G. Laenen, J. Terlouw en de (jeudige) lezer kunnen er alleen maar verheugd om zijn.

André Hauspie, vader van de auteur, zelf een fervent en ervaren genealoog, bezorgde de stamreeksen *Hauspie* en *Boutte* die hieronder volgen.

***

Joannes **HAUSPIE** ° ca. 1595-1600 + ...	X Elverdinge 9 januari 1624	**Margaretha** **MORRE(NS)** ° ... + ...
Christianus **HAUSPIE** ° ca. 1640 + Elverdinge 18.02.1710	X ca. 1669	**Martina** **TRISSE(SEUNE)** ° ... + Elverdinge 13.12.1700
Christianus **HAUSPIE** ° Elverdinge 28.09.1670 + ...	X Elverdinge 29 december 1697	**Joanna** **GONTIER** ° Elverdinge 7.03.1674 + ...
Jacobus **HAUSPIE** ° ELverdinge 10.04.1704 + Elverdinge 5.05.1768	X ca. 1755	**Barbara Josepha** **DE MUNCK** ° ... + ...
Jacobus Josephus **HAUSPIE** ° Elverdinge 7.02.1767 + ...	X Noordschote 19 mei 1788	**Maria Josepha** **LAVA** ex Merkem + ...
Carolus Josephus **HAUSPIE** ° Bikschote 13.08.1791 + ...	X Elverdinge 17 september 1818	**Catharina Theresia** **HENNION** ° Elverdinge 29.06.1794 + ...
Petrus Joannes **HAUSPIE** ° Elverdinge 20.10.1825 + ...	XX Elverdinge 11 februari 1857	**Barbara** **NOYEZ** ° Elverdinge 22.06.1834 + ...
August Theodore **HAUSPIE** ° Boezinge 13.02.1865 + Elverdinge 4.12.1959	X Elverdinge 15 februari 1887	**Maria Ludovica** **DEDR IE** ° Elverdinge 7.12.1867 + Elverdinge 28.02.1948
Mauritius Cornelius **HAUSPIE** ° Elverdinge 4.03.1900 + Ieper 1.10.1942	X Elverdinge 19 december 1923	**Irma Cornelia** **ENGELAERE** ° Elverdinge 17.05.1902 + Roeselare 14.041977
André Roger **HAUSPIE** ° Beselare 14.10.1929	X Beselare 14 juli 1952	**Simonne** **BOUTTE** ° Zonnebeke 8.01.1931
[illegible]	**Maurice** **HAUSPIE**	*Letterkundige*

Joannes
BOUTTE

° ca. 1580-1590

Clement **BOUTTE (*)** ° ca. 1627 + Tielt 26.11.1713	X Ingelmunster 25 april 1654 Molenaar Stadsmolen-Tielt	**Catharina** **VERGOTE** ° ... + Tielt 22.11.1680
Egidius **BOUTTE** ° Tielt 30.11.1660 + Zwevezele 7.05.1746	X ca. 1687 Molenaar Plaatsemolen-Zwevezele	**Jacoba** **DAMOURS** ° ca. 1661 + Zwevezele 26.10.1734
Joannes-Baptista **BOUTTE** ° Zwevezele 24.02.1704 + Brugge na 1787	X Zwevezele 27 september 1735 Molenaar Plaatsemolen-Zwevezele	**Maria** **FIERS** ° Zwevezele 23.03.1712 + Zwevezele 18.11.1754
Joannes-Baptista **BOUTTE** ° Zwevezele 22.01.1744 + Zwevezele 19.12.1820	X Zwevezele 17 november 1772 Molenaar Plaatsemolen-Zwevezele	**Barbara** **HANSEEUW** ° Zwevezele 17.04.1747 + Zwevezele 20.04.1834
Petrus **BOUTTE** ° Zwevezele 15.10.1786 +Tielt 3.02.1851	X Zwevezele 28 januari 1818 Molenaar Plaatsemolen-Zwevezele & Poelbergmolen-Tielt	**Eugenia** **VANDENHEEDE** ° Zwevezele 9.05.1793 + Kanegem 26.09.1873
Clement **BOUTTE** ° Tielt 18.05.1828 + Lichtervelde 12.11.1873	X Lichtervelde 19 juni 1864 Molenaar Hofmolen-Lichtervelde	**Maria Theresia** **CASET** ° Lichtervelde 29.01.1838 + Lichtervelde 28.03.1865
August **BOUTTE** ° Lichtervelde 25.03.1865 + Beselare 5.01.1943	X Langemark 2 oktober 1894 Molenaar Beurtemolen-St.-Eloois-Winkel	**Stephanie** **SAMIJN** ° Langemark 19.09.1867 + Beselare 18.08.1928
Jules **BOUTTE** ° St.-El.-W. 11.11.1895 -	X Zonnebeke 30 december 1925 Landbouwer	**Anna** **BOSTYN** ° Geluwe 14.12.1893 + Beselare 3.06.1947

Simonne
BOUTTE

° Zonnebeke 8.01.1931

* Het merkteken van Clement BOUTTE, 1654:

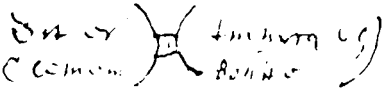

Gerard Boucherie

Lang voor er sprake was van *Flanders Technology* en *Oscars* voor dynamische bedrijven, begrepen wakkere en vooruitziende ondernemers dat gedegen vakmanschap, creativiteit, ondernemingszin, durf en sociaal besef, leiden tot materiële welstand en welzijn van de gemeenschap.
Eén van die onvolprezen pioniers is ongetwijfeld Gerard Boucherie uit Izegem. In 1928 stichtte hij de *G.B. BOUCHERIE N.V.*, een speerpuntmachinebouwbedrijf dat een kompleet en hoogtechnisch produktieprogramma biedt voor de borstelindustrie. Vandaag exporteert dit bedrijf spitstechnologie naar landen in West- en Oost-Europa, Noord- en Zuid-Amerika, Australië en Nieuw-Zeeland, het Midden-Oosten, Japan, China en Afrika. Ambassadeur van de Vlaamse *know-how* in de hele wereld, wist het daarenboven ruime werkgelegenheid te scheppen in eigen land.
Het begon echter allemaal vrij bescheiden...

Gerard Benoni Joseph **Boucherie** werd geboren te Menen op 10 november 1903 als 2de kind uit het 2de huwelijk van van zijn vader Polydoor (° Menen 5.7.1852) met Leonia Maria **Acx** (° Poperinge 7.12.1872, fa Petrus Bernardus & Maria Ludovica Aspeel). Na hem zouden nog vijf kinderen geboren worden. Uit zijn Iste huwelijk met Sylvie Leonie **Deman** (° Menan 25.4.1854, fa Henry & Catherine Quartier, + Menen 1.3.1891) had Polydoor vijf kinderen. Polydoor was meester-bleker bij de firma Verhaeghe te Halewin; Sylvie was modiste. Samen woonden zij te Menen, in de Ieperstraat 4. De tweede vrouw van Polydoor, de moeder van Gerard was borstelmaakster.
Toen Gerard 11 jaar was, brak de Eerste Wereldoorlog uit. Bijs kwam er van studeren niet veel meer in huis. Op 9 november 19 zijn vader: Gerard was amper 12 jaar. In 1917 vluchtte de fa naa Vilvoorde. Om in hun onderhoud te voorzien gingen Gerard en z der bij de boeren werken. Na de oorlog, in 1919, kwam hij op z'n e naar Menen om er poolshoogte te nemen. Hun huisje aan de Menenstraat was geplunderd. Het gezin ging dan maar bij de familie van moeder wonen te Izegem, in de Wantje Pieterstraat.

MEDEDELI
GELIEVE HIERON

De kans om school te lopen was ondertussen verkeken en G.B. ging 'op stiel' bij de broer van zijn moeder om schoenmaker te worden. Het schoenen maken zat hem blijkbaar niet in het bloed en hij liet de *driepikkel* en de *tatsevoet* over aan meer getalenteerden. Techniek trok hem meer aan. Hij ging naar Kortrijk op een atelier werken, waar machines hersteld werden. Na wat ervaring te hebben opgedaan, kwam hij in dienst als technieker bij een borstelfabrikant te Izegem. 's Zondags liep hij school. De liefde voor de 'schone' techniek liet hem niet los. Tijdens zijn vrije tijd ontwierp en bouwde hij in 1928 zijn eerste machine, in de ... 'beste kamer' van zijn moeder. Deze automatische machine om grofborstels en vagers uit te kammen, uit te borstelen, uit te slagen en af te snijden, was pas het begin. In 1931 verwierf hij een eerste oktrooi voor zijn vormfreesmachine. Deze uitvinding, een werkelijke wereldprimeur, was de eerste stap naar de massafabrikage van borstels. In 1939 volgde een volautomatische nagelborstelmachine. Het concept was zijn tijd ver vooruit en ligt, bijna een halve eeuw later, nog steeds aan de basis van de modernste produktiemachines voor de borstelfabrikage. Zijn carousselprincipe voor borstelvervaardigingsmachines werd in het begin van de jaren '50 gepatenteerd. De topklasse van de hedendaagse machines zijn trouwens nog gebaseerd op dit origineel Boucherie-concept. Reeds in 1949 bouwde de G.B. Boucherie N.V. tandenborstelmachines voor tandenborstelstelen met voorgespoten gaten. In 1979 verraste zij de vakwereld met een snellopende kompakte produktieeenheid, die met één vulwerktuig kontinu 650 vezelbundels per minuut inplant.

Om de tijd en de concurrentie voor te blijven, aarzelde zij niet een beroep te doen op de meest vooruitstrevende technieken. Zo deed in de zeventiger jaren de electronica haar intrede. Een bijzonder ingenieus computer-gestuurd bewerkingscentrum is er maar één voorbeeld van. Te veel om in dit korte bestek op te noemen. De produktie werd nog gediversifieerd en tot in de USA werd een degelijk en goed geoutilleerd verkoop- en servicecentrum uitgebouwd.

Gerard Boucherie mocht het nu wat rustiger gaan doen, temeer daar enkele van zijn kinderen het roer hadden overgenomen en verder trouw de uitgestippelde weg bewandelden.

Vandaag geniet G.B. van een welverdiende rust. Niettemin blijft hij een wakker man met een ruime belangstelling. Familie- en heemkunde boeien hem uitermate: hij is trouwens de op één na oudste (?) WH-abonnee.

In 1930 was G.B. getrouwd met Bertha Maria **Vandenbroucke** ° Izegem 20 maart 1910, dochter van Seraphinus en Leonie Deforche, schoenstikster van beroep. Net als zijn vader stichtte G.B. een groot gezin: 14 kinderen werden geboren. In september 1985 overleed zijn trouwe levensgezellin.

Uit de bijgaande Stamreeks en Kwartierstaat (8), opgezocht door Mw Christiane Vandamme-Boucherie, zijn oudste dochter, blijkt dat G.B. niet enkel een bloeiend bedrijf aan zijn kinderen overdroeg, maar dat zijn interesse voor familiekunde ten volle gehonoreerd werd.

GERARD B. BOUCHERIE

ROESELARESTRAAT, 444-446 ISEGHEM (BELGIE - BELGIUM)

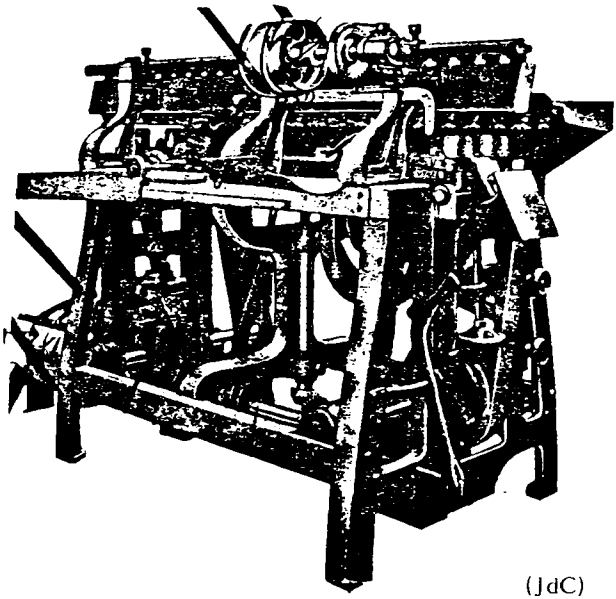

Afb. van de eerste, in 1928 door G.B. gebouwde machine: type OP/D. Van dezelfde machine bestond nog een ander model: het type OP/M. Deze machine met eindloze ketting en 3 afsnijmessen sneed ook borstels en handborstels.

(JdC)

Robert
BOUCHERIE

° ... Landbouwer + Deulemonde 22.04.1664

Guillielmus **BOUCHERIE** Brouwer-Herbergier ° ... + ...	X Ferlingen ca. 1665	**Margaretha** **PROUVOST** ° ... + ...
Joannes-Baptista **BOUCHERIE** Dagloner ° Frelingen 25.02.1679 + Frelingen 24.03.1751	X Frelingen 11.02.1716	**Maria Margaretha** **DELATTRE** ° Deulemonde ... + Frelingen 15.03.1751
Joannes-Baptista **BOUCHERIE** Steenbakker ° Frelingen .. .. 1719 + Deulemonde 18.08.1794	X Deulemonde 14 april 1749	**Angelica** **DELEVOYE** Dagloonster ° Deulemonde 15.07.1725 + Deulemonde 25.09.1764
Ignatius Josephus **BOUCHERIE** Dagloner ° Deulemonde 23.08.1758 + Komen 27.04.1836	XX Komen na 1787	**Marianna** **PLANTEFèV(BR)E** Spinster ° Komen .. .. 1770 + Komen 15.03.1842
Joannes-Baptista-Henricus **BOUCHERIE** Dagloner ° Komen 20.07.1795 + Komen 27.07.1869	X Komen 23 september 1818	**Maria Theresia** **LORIDAN** Dagloonster ° Komen 14.04.1799 + Komen 1.01.1842
Florentius Josephus **BOUCHERIE** Blekerijmachinist ° Komen 6.01.1818 + Halewin 27.04.1899	X Komen 19 oktober 1844	**Constantia Appolonia** **DEPREZ** Naaister ° Menen 24.07.1824 + Halewin 27.05.1909
Polydorus **BOUCHERIE** Meesterknecht-Bleker ° Menen 5.07.1852 + Menen 9.11.1915	XX Izegem 9 april 1902	**Leonia Maria** **ACX** Borstelmaakster ° Poperinge 7.12.1872 + Izegem 14.11.1937

Gerard Benoni Joseph
BOUCHERIE

Machinebouwer-Industrieel

° Menen 10.11.1903 X Izegem 6 september 1930

Bertha Maria VANDENBOUCKE
Schoenstikster
° Izegem 20.03.1910
+ Izegem 20.09.1985

* De vormen *Boucherie* en *Bouchery* wisselen af.

* Het is niet uitgesloten, zelfs hoogstwaarschijnlijk, dat deze Lic Boucherie verwant is aan die uit het Ieperse en het Heuvellandse.

Joannes-Baptista **BOUCHERIE**
Dagloner
° Komen 20 juli 1795
+ Komen 26 juli 1869

Maria Theresia **LORIDAN**(?)
Spinter
° Komen 14 april 1799
+ Komen 1 januari 1842

x Komen
23 september 1818

Florentius Josephus
BOUCHERIE
Blekerijmachinist
° Komen
6 januari 1818
+ Halewin
27 april 1899

Polydorus **BOUCHERIE**
Meestergast-Bleker
° Menen 5 juli 1852
+ Menen 9 november 1915

Martinus GOLAY
Dagloner
° Kervik 6 januari 1797
+ ...

Constantia Appolonia **DEPREZ**
Spinster
° Menen 2 januari 1802
+ ...

x Menen
24 oktober 1826

Constantia Appolonia
DEPREZ
Spinster-Naaister
° Menen
24 juli 1824
+ Halewin
27 mei 1909

x Komen 19 oktober 1844

Bernardus **ACX**
Vlaskoopman
° Rumbeke 23 november 1783
+ Izegem 30 maart 1851

Coleta **WITTOUCK**
Spinster
° Izegem 21 april 1802
+ Izegem 2 januari 1886

Izegem
2 maart 1824

Petrus Bernardus
ACX
Koopman
° Izegem
23 januari 1838
+ Izegem
23 januari 1886

Petrus **ASPEEL**

Agatha **LAGIN**

x

Ludovica
ASPEEL
° Kachtem
7 augustus 1837
+ Izegem
18 februari 1883

x Kachtem 27 augustus 1872

Leonia Maria **ACX**
Borstelmaakster
° Poperinge 7 december 1872
+ Izegem 14november 1937

xx Izegem 9 april 1902

Gerard Benoni Joseph
BOUCHERIE
Machinebouwer-Industrieel
° Menen 10 november 1903

Boekennieuws

In april 1984 werd Westhoek I boven de 'doopvont' gehouden. Eind juni 1985 verscheen Westhoek II. In datzelfde jaar werd tevens gestart met een Mededelingenblad, WH-info. Met **Westhoek III** is WH-Jaarboek aan het derde jaarboek. Ook dit jaar bundelt de publicatie een aantal bijdragen over de Vlaamse- en Franse Westhoek.

WH-III opent met een bijdrage van Drs. **M. Backhouse** over *Inwoners van Belle-ambacht betrokken bij de Troebelen in het Westkwartier tijdens de zomer van 1566.* Deze tweede bijdrage bevat de namen van 169 personen, met veel aanvullende gegevens.

J.J. Beyen excerpeerde de *Staten van Goed van Lo*, in totaal 212 nummers. De ontleding van deze hoogst belangrijke bron opent nieuwe perspectieven. Indices op de plaats- en familienamen maken de studie vlot toegankelijk.

Van Dr. **W. Beele** is er een integrale uitgave van een lijst van *Weerbare mannen te Voormezele, anno 1637.*

Met de *Volkstelling 1698* en de *Moulage 1698* stelt Dr. **H. Ronse-Decraene** een eerste bijdrage ter beschikking tot de studie van de Poperingse bevolking op het eind van 17de eeuw.

N. Boussemaere behandelt een lijst van *Meervoudige cijnsbetalers te Reningelst, ten jare 1700.* Verder verhaalt hij het leven van zijn grootvader Jules Boussemaere, ° Langemark 1887, *Franschman en mandenmaker-kolenhandelaar.* Gehecht aan volk en streek hielp hij na de Grote Oorlog een nieuw leven bouwen op de puinen (met KW).

A. Lowyck herinnert aan *Deken-Dichter C.J. Wyckaert* (° Belle 1827) en belicht het oeuvre van die Hondschootse deken, Nestor en Uilenspiegelvan de Frans-Vlaamse priesters uit die tijd. Van groot belang is ook de lijst van Vlaamsgezinde priesters.

K.M. De Lille schets het bewogen leven van *Priester Florimond Fonteyne* (° Houtem-Veurne 1.03.1856). Brugs Daensist en volksvertegenwoordiger, stierf hij in dramatische en ellendige omstandigheden in 1923 (met KW).

Hierbij aansluitend zijn er 3 naamkundige bijdragen van Dr. **W. Beele** over de familienamen *Boussemaere*, *Fonteyne* en *Lowyck*.
Een moord en een grensbestwisting tussen de heerlijkheden *Zwynlande* en *Poperinge*, in het jaar 1616, waren voor **H. Vandenberghe** de aanleidingom het Archief van de Raad van Vlaanderen te onderzoeken aangaande de Poperingse bronnen.
Meer bijdragen zijn er nog van o.a. **D. van der Bauwhede**, L. **Vandamme**, e.a..

Westhoek III, ca. 180 p. Din A4, ruim geïllustreerd en gedrukt op houtvrij papier 110 g, verschijnt eind juni in beperkte oplage. Voorintekenen kan tot 25 mei door betaling van 395 Fr + 40 Fr evt. deelname in de verzendingskosten op rek. 712-8700342-10 t.n.v. Westhoek-Jaarboek te 8904 Dikkebus, met vermelding WH-III. Het kan ook op de redactie afgehaald vanaf 24 juni. Na inschrijving (indien nog voorradig) 445 Fr + port.

***

Eind juni a.s. verschijnt **Jaarboek 8** van de vereniging/stichting Zannekin. In dit jaarboek ligt de klemtoon meer op de Zuidelijkste (Franse) Nederlanden dan op de Oostelijke (Duitse) Nederlanden.
Een greep uit de inhoud. **C. Moeyaert** besteedt opnieuw aandacht aan de oudste Nederlandse letterkunde. **A. Lowyck** inventariseert en bekommentarieert een hele reeks Frans-Vlaamse rederijkers. **P. Despriet** behandelt de verering van St.-Erkembode. **L. Camerlynck** heeft het over de Franse Revolutie. **P.J. Verstraete** brengt een bijdrage over Robrecht de Fries. **C. van Woerkum** bestudeert Marguerite Yourcenar. **F. Allacker** onderzoekt de de toestand van de Zuidvlaanse beweging thans. **W. Corsmit** besteedt aandacht aan St.-Godelieve, dit voor wat de Franse Nederlanden betreft.

Zannekin-**Jaarboek 8**, ca. 144 p. is te verkrijgen door betaling van 600 Fr (leden) op rek. 464-8220251-39, t.n.v. Zannekin (Sekr. M. Cailliau), Paddevijverstraat 2 te 8900 Ieper, met vermeld. jb. 8. Niet-leden betalen 650 Fr.

Dezelfde vereniging/stichting verzorgt ook de uitgave van ***Land van Kleef*** door **Wim & Wiro van Heugten**. Deze gids is bedoeld als een nuttige handleiding voor hen die deze streek meer dan oppervlakking willen leren

kennen. Vandaar dat aan de geschiedenis, taal (tot in de vorige eeuw gebruikte men er in de scholen en de kerk nog het Nederlands), de landelijke bouwkunst, enz. ruime aandacht wordt besteed. Naast een aantal praktische wenken bevat deze uitgave nog een uitgebreide literatuurlijst en register.

Land van Kleef, 192 p. 21 x 19,5 - ingenaaid, is verkrijgbaar door vooruitbetaling van 550 Fr + 40 Fr port op de rekening van Zannekin (hierboven), met vermelding Kleef.

***

Woordenboek van de Vlaamse Dialecten. Op initiatief van Dr. Willem Pee werd in 1972 gestart met dit groots project. Onder leiding van Dr. **Vanacker** werken momenteel **H. Ryckeboer, M. Devos** en **J. van Keymeulen** (samen met vele vrijwilligers) aan het verzamelen en ordenen van dialectwoorden. Deze wetenschappelijke, systematische inventarisatie van termen i.v.m. oude en verdwijnende beroepen uit Oost- en West-Vlaanderen, Frans- en Zeeuws-Vlaanderen is zeker van groot belang voor de taalkundige. Maar ook de familie- en heemkundige kan er heel wat profijt uit halen omdat het onderzoek veel leert over het verleden, vooral het verleden van de volksmens, een aspect waaraan historici vandaag steeds meer belang schenken.

Van 'Landbouwwoordenschat' zijn drie afleveringen klaar: *Akkerland*, *Weiland* en *Behuizing*. Van 'Niet-agrarische beroepen' verschenen ook drie afleveringen, nl. over de taal van de *Mandenmaker*, de *Strodekker* en de *Handspinner-touwslager*. Een aflevering over de *Kuiper* is in voorbereiding. Hiervoor werd trouwens de laatste Frans-Vlaamse 'kuiper' (inmiddels overleden) geïnterviewd.

Met de 'Algemene Woordenschat' wordt dit jaar gestart.

Voor meer inlichtingen over het **Woordenboek ...** kan men terecht bij het Seminarie voor Vlaamse Dialectologie van RUG te Gent, of bij Westhoek die een uitgebreide folder ter beschikking heeft.

***

Kermis. Spiegelpaleis van het volk is een gezamenlijke uitgave van het

Museum voor Industriële Archeologie en Textiel (Gent) en Kritak n.a.v. de gelijknamige tentoonstelling (Gent, 1.03.-13.04, Centrum voor Kunst en Kultuur). **G. van Genechten, G. Convents** en **E. Muyllaert** behandelen dit boeiend onderwerp uitvoerig, zowel historisch en esthetisch als aan de hand van een 10-tal interviews met foorreizigers.

De kermis was niet alleen de escapade bij uitstek voor al wie vermaak, verstrooiing of een lief zocht, maar was ook vaak de enige contactmogelijkheid met onbekende, verre en geheimzinnige streken, wilde dieren en 'phénomènes humains' en andere fantasie prikkelende curiositeiten. Ook de medische 'wetenschap' was er present, zowel met kwakzalvers als met uitgebreide anatomische (rariteiten)musea, waar sensatie en wetenschap samen gingen.

Het was ook de plaats waar voor het eerst tal van technische vernieuwingen werden toegepast. De stoomlocomobiel is er één voorbeeld van. De fotografie en de bioscoop waren aanvankelijk rondtrekkende foorattracties.

Dat wijkfeesten en kermissen een doorn in het oog van de burgerij waren had zeker te maken met het daar mee gepaard gaand absenteïsme van de arbeiders, maar ook de schrik om met de onhygiënische omstandigheden van het werkvolk geconfronteerd te worden, was er niet minder vreemd aan. Daarom zag de burgerij er niet tegen op om soms tot het drievoudige te betalen om in betere omstandigheden eenzelfde voorstelling bij te wonen.

Kermis ... , 207 p. 21 x 26,5, met vele afdrukken van zeldzame affiches en oude foto's, kostte op de tentoonstelling 400 Fr. Nu nog verkrijgbaar in de boekenwinkel.

***

Naauwkeurige Beschryving der Aardgewassen is een luxueuze facsimile van een lijvig, historisch kruidenboek van **Abraham Munting,** *Hoogleeraar der Genees- en Kruydkunde in de vermaarde Akademie te Groeningen (1626-1683).*

Munting beschreef met onvergelijkelijke nauwkeurigheid de verscheidenheid, de aard en bijzondere eigenschappen der bomen, heesters, planten, bloemen en hun zaden, wortelen, bollen en hun geneeskracht.

Reeds in 1672 had hij zijn ervaringen gepubliceerd in *De Ware Oefeningen der Planten*, een zeer begeerd werk in zijn tijd. Daarom herwekte en vervolledigde hij zijn studie. Tijdgenoten van hem schreven er over: *Zij die tuinen bezitten zullen genieten van een geweldige bloemenpracht en éénieder zal een dokter binnen zijn deur, een apotheker aan zijn zijde tot zijn genezing hebben.*

Een begeleidende inleiding wordt verzord door prof. dr. H.A. Bosman-Jelgersma.

Deze éénmalige, beperkte uitgave, ca. 1034 p. 34 x 23 x 9, met 250 prachtige plantafbeeldingen, gedrukt op crêmekleurig gevergeerd papier, band in donker leder met goudopdruk en blindstempeling, is een realisatie van Lobelia, Koningin Astridlaan 150 te 2800 Mechelen (015/411162).

***

Onze medewerker **H. Vandenberghe** zal bij voldoende belangstelling de ***Ommestellynghen te Poperinge, 1608, 1611, 1615 en 1624*** (36 p. Din A4, fotocopie) publiceren. Die belasting *ommegeslaghen nae elks ghestaethede, ryedom, negociatie ende bedryf, ten plaetse van de woondene, ten waere dat iemand bedryf dede, elders dan daer hy woonachtich waere,* is voor de historicus en familiekundige een vrij interessante bron.

Belangstellende nemen contact met de auteur, Abeelseweg 60 te Poperinge (057/335610), of met Westhoek.

***

Meer over een te verschijnen ***Protestants Biografisch Lexicon,*** e.a. boekennieuws, in het volgend nummer.

HERABONNEER U NU!!!

Dit is het eerste nummertje van de tweede jaargang van WH-info dat u ontvangt. Wij bedanken de talrijke abonnees die het ons financieel wat makkelijker maakten door reeds hun bijdrage voor dit jaar te betalen. Wie pas nu voor het eerst kennis maakt met ons Mededelingenblad, of de betaling uitstelde, kan WH-info verder ontvangen mits betaling van 125 fr (22 FF, f 8) op één van onze rekeningen. Wij bedanken alvast heel in het biezonder al wie ons een extra financieel steuntje schonk: het wordt goed besteed (een steunlijst verschijnt in het volgend nummer).

Mededelingen

PROGRAMMA 21e NATIONAAL V.V.F.-KONGRES

Zaterdag 26

en zondag 27 april 1986 te Malle

Thema : BRABANT AAN WEERSZIJDEN VAN DE GRENS

Zaterdag 26 april 1986

13.30 u. - 14.30 u. Receptie in het kasteel de Renesse, aangeboden door het gemeentebestuur van Malle.
14.00 u. tot 17.30 u. Doorlopende informatie- en dokumentatiestand in het Provinciaal Vormingscentrum Malle.
15.00 u. Opening van het kongres door gouwvoorzitter J. Hendrickx.
15.15 u. Referaat J.Th.M. Melssen, medewerker streekarchief Z.O. Brabant te Eindhoven : « Archiefbronnen in Noord-Brabant ».
15.45 u. Vragenkwartiertje.
16.00 u. Referaat H. De Kok, stadsarchivaris van Turnhout : « Archiefbronnen in de Kempen ».
16.30 u. Vragenkwartiertje.
17.30 u. Uitstap naar Hoogstraten met bezoek aan het Begijnhof en het Ostmuseum.
19.30 u. Brabants banket in 't Spijker te Hoogstraten, met optreden van de groep « Rammenas » uit Essen.

Zondag 27 april 1986

9.00 u. Mogelijkheid tot het bijwonen van de H. Mis in de Sint-Laurentiuskerk te Oostmalle.
9.30 u. tot 17.00 u. Doorlopende info- en dokumentatiestand.
10.00 u. Voor belangstellenden : « Mogelijkheden van de computer in de genealogie », door R. Bryssinck.
11.00 u. Referaat Dr. E. Persoons, afdelingshoofd Rijksarchief Brussel: « Abdijen, kloosters en begijnhoven in de Antwerpse Kempen ».
11.30 u. Vragenkwartiertje.
11.45 u. Referaat P. Vos, gemeentearchivaris Mol : « Van Dyck, sekretaris van de Boerenkrijg ».
12.15 u. Vragenkwartiertje.
12.30 u. Koud Buffet.
14.30 u. Referaat E. Van Autenboer, Opperhoofdman van de Hoge Gilderaad van de Kempen : « De gilden in het oude hertogdom Brabant en de familiegeschiedenis ».
15.00 u. Vragenkwartiertje.
15.15 u. Referaat Dr. J. Van Roey, Erestadsarchivaris van Antwerpen : « Brabants bewustzijn ».
16.00 u. Slotwoord en aankondiging volgend kongres door P. Rock, Nationaal voorzitter V.V.F.

De geschiedenis van de 'gewone mens'

In 1984 richtte de Westvlaamse Volkshogeschool i.s.m. het Westquartier (Opbouwwerk Heuvelland) een succesvolle cursus „Geuzen in de Westhoek" in.
Binnenkort organiseert dezelfde **Westvlaamse Volkshogeschool** een cursus over de geschiedenis van de 'gewone mens'.
Geschiedenis is saai als het beperkt blijft tot een droge opsomming van data, namen en landen. Geschiedenis wordt boeiend als uit het verleden blijkt hoe mensen leefden, dachten, werkten, ... Dan wordt geschiedenis ook herkenning en kunnen we van die geschiedenis leren. We leren niet alleen, maar we zien ook hoe hun leven en opvattingen ons beïnvloeden en onvermijdelijk gaan we lijnen trekken naar onze tijd.
In deze cursus wordt aan de hand van historische documenten met verhalen van mensen uit de **Middeleeuwen**, de **Moderne Tijden** en onze **hedendaagse** periode bekeken hoe mensen toen leefden. Volgende aspekten komen daarbij aan bod:

— **de arbeids- en levensomstandigheden;**
— **godsdienst en onderwijs;**
— **kultuurmentaliteit en vrijetijdsbesteding;**
— **politieke emancipatie.**

Bij deze thema's wordt telkens bekeken of wat voor de 'gewone man' geldt, ook voor de 'gewone vrouw' opgaat.
In deze cursus wordt met documenten gewerkt, die in de groep worden gelezen en gekommenterieerd.
Een speciale voorkennis is niet vereist: de documenten worden in de tijd gesitueerd zodat iedereen goed kan volgen.

Waar en wanneer?

4 zaterdagvoormiddagen, van 9 tot 12: Westvlaamse Volkshogeschool, Doorniksewijk 59 te 8500 Kortrijk.

Begeleiding: drs. hist. **P. Haeyaert** en **F. De Rynck**, stafmedewerker.

Bijdrage

Voor werkzoekenden 460 Fr; met een netto-maandinkomen lager dan 32.500 Fr: 560 Fr; hoger dan 32.500 Fr: 740 Fr. Inlichtingen en inschrijvingen op het sekretariaat, tel. 056/22.23.11 (10u-16u).

Tweede Kongres van de Federatie van Nederlandstalige Verenigingen voor Oudheidkunde en Geschiedenis van België v.z.w.

XLVIII^ste Congres van de Federatie van Kringen voor Oudheidkunde en Geschiedenis van België

Kortrijk, 21-24 augustus 1986

Dit kongres dat tal van onze lezers zeker niet zullen willen missen, biedt gelegenheid zijn kennis te verruimen in een tiental disciplines:

Oudheidkunde en Industriële Archeologie — Kunstgeschiedenis en Monumentenzorg Kerk- en Mentaliteitsgeschiedenis — Geschiedenis van de Instellingen — Sociaal-ekonomische geschiedenis — Kultuurgeschiedenis — Volkskunde — Dialektologie en Naamkunde — Genealogie, Wapenkunde en Zegelkunde — Archief- en Bibliotheekwetenschap.

De vergaderingen worden gehouden in de lokaliteiten van de Universitaire Campus te Kortrijk en worden georganiseerd door De Leiegouw, Vereniging voor geschied-, taal- en volkskundig onderzoek in het Kortrijkse. Inlichtingen op het Kongressekretariaat, dhr. P. THURMAN, tel. 050/22.34.357

VRAAG-ANTWOORD

86.I.1 Zos. & M. MARVILLE - Veurne

K. De Flou vermeldt in zijn 'Toponymie': ***Marvaille-brug***, brug te Langemark 1846.
Navraag te Langemark bracht geen uitkomst.
— Wie weet meer over die bewuste brug.

86.I.2 Jan VANDERHAEGHE - Kapellen

In de Staat van Goed van **Jan VANDERHAEGHE** fs Jasper (+ Moorslede 1.12.1647) staat: ***Leen patrimonie:***
Te weten een partie van ontrent thien lijnen maeijghers ghebruikt bij ***Pieter Puvlier*** *ghelegen in de prochie van Woumen, quartier van Dixmuide ende ghehouden onder de leenhove van Nevele (?), consisterende bij na viercante ghenaempt 't Molleken, noordwest van de Woumenkercke ende zuidwest bij de brauwerie de rape.*
— Gevraagd: waar vind ik hierover documenten. Zijn er ommelopers, terriers, pointingsboeken, lenen of leenverheffingen over de prochie Woumen. Wie is er goed 'thuis' in Woumen en kan mij iets meer vertellen over bovenvermeld leen en/of zijn eigenaars. Wie raadpleegde ooit het fonds Piers de Raveschoot (RAG) dat o.m. stukken over Woumen zou bevatten.

86.I.3 A. KEIRSEBILCK - Meulebeke

Mijn grootvader **Benoit KEIRSEBILCK**, gehuwd met **Emma LOOTEN**, woonde op het *Uilegat* te Proven. De schuur van de hoeve werd in het begin van de zestiger jaren afgebroken en heropgebouwd in het Provinciaal Domein Bokrijk (zie, J. WEYNS, *Avontuur van een oude schuur. Van het Uilegat naar het Openluchtmuseum te Bokrijk*, De Standaard, april 1961; IDEM, *art. cit.*, -Bachten de Kupe, 4 1962), pp. 21-15.
B. Keirsebilck had minstens twee broers en één zuster: Louis & Charles en Melanie. Bitter weinig is me over hen bekend. Graag trad ik in contact met personen die zich nog één en ander over mijn grootouders en grootooms en -tantes herinneren. Ook ben ik bereid ter plaatse te komen. Bidprentjes en de meest diverse inlichtingen zijn uiteraard biezonder welkom.

CARZEELE FONDS (4)

(vervolg van WH-info 85.IV.4, p. 22)

- Fidelis DE BACKER, winkelier te Poperinge.

XXI Meester BERTEN Felix-Joseph, Poperinge

- Verkoop van partij bos en hoekje maaigras in Reningelst, op 20 &

23 november 1871:
- Verkop.: Petrus Ludovicus CHAVAETE, pastoor te Woumen;
- Koper: Adolphe LUCIEN, dokter-grondeigenaar te Reningelst;
- Getuig.: Aloïse VERBOUWE, kleermaker te Poperinge;
  - Philippe BEUDELEEM, koopman te Poperinge.

XXII Meester VANDECASTEELE Charles, Poperinge

- Verkoop van onroerende goederen te Reningelst, ten noorden van de dorpsplaats, 23 mei 1870:
- Verkop.: Angelus Gabriël BRYON, wed. van Marie-Anne-Therese DELIE, landbouwer-grondeigenaar te Reningelst;
- Koper: Adolphe LUCIEN en zijn vrouw Natalie TAUPE, heilmeester-grondeigenaar te Reningelst.

XXIII Meester VANDELANOITTE Evariste, Vlamertinge &
Meester VANDERHEYDE Egide, Poperinge
- Verkoop van onroerende goederen, 24 november 1890:
- Verkop.: Joseph DESCHODT (advokaat) en zijn echtgen. Emilie DUBRULLE, wonende te Hazebroek;
  - Paul DESCHODT (advokaat) en zijn echtgen. Gabriëlle SAUVAGE, wonende te Dowaai;
  - Eugène DESCHODT (notaris) en zijn echtgen. Marie MOENECLAEY, wonende te Kassel;
  - Augustin DESCHODT (infanterie-luitenant) en zijn echtgen. Marie LEBRLEU, te St.-Winoksbergen;
- Koper: Jules ONRAET de SOMMEZY, Poperinge
- Getuig.: Louis VALLAEYS;
  - Santele COUTTENGE.

XXIV Meester VANDERMEERSCH, Louis-Hyppolyte, Ieper

- Verkoop van onroerende goederen, 15 september 1859:
- Verkop.: Charles François Joseph CHIRAUX, handelaar, en zijn echtgen. Virginie PROVOOST, wonende te Ploegsteert;
- Koper: Marie-Anne Josèphe LESTIENNE, wed. van Charles-Sixte PROVOOST, landbouwster te Zillebeke.

XXV Meester VANEECKE Charles-Louis, Ieper

- Verkoop van een partij bos gelegen in de 'Locrebosschen' te Reningelst:
- Verkop.: Carolus-Ludovicus VANDROMME en zijn echtgen. Mary-Therese HUIGEBAERT, landbouwer te Dranouter;
- Koper: Adolph LUCIEN, heelmeester te Reningelst;
- Getuig.: Edmondus RABAN, Ieper;
  - Jacobus VANDERMERSCH, Ieper.

XXVI Meester VANDENBOGAERDE Franciscus, Poperinge

- Lening van geldsom, 28 mei 1846:
- Schuldeiser: Fidelis DEBACKER, koopman te Poperinge;
  - Henricus BONTE, secretaris te Poperinge;

- Schuldenaar: Ludovicus FOUTREIN, commissionaris te Poperinge.

XXVII Meester LUCIEN Marie Regius, Reningelst

- Verdeling van erfenis, 4 juli 1862 (onroerende goederen):
- Erfgen.: 1. Angelus Gabriël BRIJON, wed. van Marie-Anne-Therese DELIE + 7.12.1859, landbouwer te Reningelst;
  2. Minderjarige kinderen:
     - Augustinus Ludovicus BRIJON ° 8.10.1845;
     - Carolus-Benedictus BRIJON ° 13.03.1848;
  3. Meerderjarige kinderen:
     - Angelus Barthelomeus BRIJON, bijzondere, Reningelst;
     - Franciscus Aloisius BRIJON, x landsman, Reningelst;
     - Petrus Basilius BRIJON, bijzondere, Reningelst;
     - Philomena Cecilia BRIJON, bijgestaan door haar echtgenoot Benjamin BAELEN, landbouwers, Reningelst;
     - Suzanne Catharina BRIJON, bijzondere, Reningelst;
- Speciale voogd: Livinus VERDONCK, landbouwer te Reningelst.

XXVIII Meester LUCIEN Pieter Joseph, Reningelst

- Verkoop van een partij zaailand het „Lijnde Stuk" te Reningelst en een partij zaailand het „Somerken" te Poperinge, 31 mei 1827:
- Verkop.: Maria-Joanna-Appolonia DECONYNCK, wed. van Antonius Franctent CORDONIER, landbouwster te Dikkebus;
- Koper: Philippus Jacobus Francesent SCHEEMAEKER, landbouwer te Vlamertinge;
- Getuig.: Augustinus Marie Josephus RYCKEVAERT, grondeigenaar te Reningelst;
  - Pieter-Joannes TITECA, kleermaker te Reningelst.

XXIX Meester BOUDEWIJN Justinus Cornelis, Reningelst

- Huwelijkscontract, 28 & 29 augustus 1874, tussen:
- Felix Henricus DECONINCK, landbouwer te Reningelst, meerderj. wettige zoon van + Pieter-Joannes DECONINCK & zijn wed. Eugenia Euphemia DEPUYDT (zonder beroep, Reningelst);
- Regina-Justina TOP, landbouwersdochter, z.b., meerderj. wettige dochter van + Seraphinus Carolus TOP & zijn wed. Albertine Catharina HENDRIJCK, landbouwster te Proven.

XXX Meester BACQUAERT Auguste, Poperinge

- 8 mei 1894: testament van Pieter-Joannes PAILLIAERT, wed. van Sophia PETY, kleine gebruiker te Poperinge:
- Getuig.: Auguste DEVOS, schoenmaker te Poperinge;
  - Henri DEVOS, timmerman te Poperinge;
  - Jules VERBOUWE, kleermaker te Poperinge;
  - Jules HAUWER, schoenmaker te Poperinge.

Meester VANCAYSEELE, Reningelst

(vervolg in WH-info 86.II)

STAD YPER

POLITIEREGLEMENT

over het BEDELEN en de GELDINZAMELINGEN

Het College van Burgemeester en Schepenen,

Gezien het Politiereglement over het Bedelen en de Geldinzamelingen vastgesteld door den Gemeenteraad bij beraadslaging van 13 Juli 1936;

Gezien het Besluit der Bestendige Afveerdiging van den Provincialen Raad van West-Vlaanderen genomen den 7 Augustus 1936 waarbij bovenvermeld Politiereglement goedgekeurd wordt;

Gezien de art. 78, 90 en 102 der Gemeentewet;

BESLUIT:

Bovenvermeld Politiereglement zal als vervolg op dit Besluit gedrukt, afgekondigd en aangeplakt worden in den vorm en op de plaatsen als naar gewoonte.

Gedaan ten stadhuize van Yper, den 19 Augustus 1936.

DE SECRETARIS. DE BURGEMEESTER EN SCHEPENEN.

G. VERSAILLES. J. VANDERGHOTE.

Uittreksel uit het Register der Beraadslagingen van den Gemeenteraad der Stad Yper.

ZITTING VAN 13 JULI 1936.

Politiereglement over het Bedelen en de Geldinzamelingen.

ARTIKEL 1. - Het bedelen is verboden op geheel het grondgebied der Stad.

Het is ook verboden zonder toelating van den Heer Burgemeester plaats te nemen langs de Kanten der straten of wegen, om gebrekkelijkheden of mismaaktheden ten toon te stellen ten einde het openbaar medelijden te verwekken.

ARTIKEL 2. - Alle geldinzamelingen (Collectes) TEN HUIZE voor doel hebbende onheilen of ongelukken te verzachten, moeten vooraf gemachtigd worden door het College van Burgemeester en Schepenen.

ARTIKEL 3. - Zonder schriftelijke toelating van den Heer Burgemeester is het verboden geldinzamelingen (Collectes) te doen op den Openbaren weg of in andere plaatsen toegankelijk voor het publiek.

ARTIKEL 4. - De overtredingen aan de schikkingen van het tegenwoordig Politiereglement en aan de bepalingen der akten van bemachtiging, verleend door het Schepencollege of door den Heer Burgemeester in uitvoering van dit reglement, zullen gestraft worden met eene geldboete van één tot vijf en twintig frank en met eene gevangenisstraf van één tot zeven dagen of met een dezer straffen alleen.

DE SECRETARIS. DE BURGEMEESTER-VOORZITTER.

(get.) G. VERSAILLES. (get.) J. VANDERGHOTE.

VOOR GELIJKVORMIG UITTREKSEL:

De heer DE SECRETARIS. DE BURGEMEESTER EN SCHEPENEN.

G. VERSAILLES. J. VANDERGHOTE.

(Westhoek)

Bank van
Roeselare
12 MAANDEN
GEWAARBORGD
INKOMEN
voor slechts
500 F per jaar

WH.INFO

Mededelingen van WESTHOEK-JAARBOEK

i.s.m.

VLAAMSE VERENIGING VOOR FAMILIEKUNDE
afdeling Ieper-Poperinge

& **SEKTIE FAMILIEKUNDE VAN HET KFV**

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker:
Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Driemaandelijks tijdschrift: 2e Jaargang, nummer 2, juli 1986

André GHYSELBRECHT

Tempelhofstraat 14
8240 GISTEL

WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Tel. 057/44 56 53
Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Bankrek. 712-8700342-10 van WESTHOEK-JAARBOEK
Postrek. 000-1485051-78

AKTIVITEITEN

Eigendom Erfgenamen
A. Ghyselbrecht-Dolgny

Vrienden van het Poperings archief

Lessenreeks 'oud-schrift' o.l.v. van redaktielid Henri Vandenberghe, in het Stadsarchief te Poperinge. Aanvang 20.00 u. Voor de liefhebbers is er om 19.00 u. een werkvergadering 'klasseren van bidprentjes en rouwbrieven'. Programma najaar 1986:

— dinsdag 2 oktober;
— dinsdag 4 november;
— dinsdag 2 december.

In het voorjaar '87 zijn er lessen gepland in maart, april en mei.
Een begeleidende syllabus — ca. 40 p., ± 120 Fr — wordt voorzien.

Inlichtingen en inschrijvingen:

— dhr Henri Vandenberghe, Abeelseweg 60, 8970 Poperinge, en
— dhr Stadsarchivaris, Willy Tillie, op het Stadsarchief (woensdag- en zaterdagvoormiddag).

28e Vlaamse Kultuurdag in Ekelsbeke, zondag 20 juli a.s.

— vanaf 9.30 u. tentoonstelling - 10.30 u.: Hoogmis in de St. Volkwinskerk - 11.30 u.: Aperitief-concert.
— om 14.00 u., in de St.-Jozefszaal, Stationsstraat 3: 25e Vlaamse kulturele bijeenkomst onder voorzitterschap van E.H. G. Decalf.
— om 16.30 u.: 28e Tuinfeest.
Ook U wordt er verwacht!

IN DIT NUMMER

Editoriaal	25
Boerke Naes van 't Zwynland	26
Hoe Ignaes Thomas werd	27
Enkele bronnen betreffende Wulvergem	30
Boekennieuws	39
Vraag-Antwoord	42
Carzeele-Fonds (5)	43
Steunlijst	45

Werkten mee aan dit nummer

Freddy A. Bauwen - Ieper
Wilfried Beele - Ieper
Henri Vandenberghe - Poperinge

EDITORIAAL

Het uitgeven is al met al een riskante onderneming. Een kansspel, zeggen sommigen.

Wat geldt voor de lucratieve en industriële uitgever, die pas na een grondig marktonderzoek beslist of een publicatie al of niet zakelijk verantwoord is, geldt op z'n minst evenzeer — zo niet nog meer — voor de gelegenheids- of amateur-uitgever, die met (beperkte) eigen middelen en zonder peiling naar de debietmogelijkheden zich tot doel stelt een echt vakboek — voor en door specialisten — als een vorm van (al dan niet georganiseerde) dienstverlening aan te bieden.

Vermits het voor deze laatste een vrijetijdsbezigheid is (?), speelt het winstmotief geen enkele rol. Indien hij echter de continuïteit van zijn project niet wil hypothekeren, noch in een uitzichtloos avontuur wil verzeilen, dient ook hij te voldoen aan de fundamentele vereiste: uit de kosten geraken.

Gevolgtrekking: de vaste basiskosten — drukkersrekening, illustratie, clichés, taalcorrecties, lay-out, enz. — en de werkingskosten dienen tot een strikt minumum beperkt te worden. Daarbij komt dat de (financiële) haalbaarheid van het uitgaafproject in ruime mate wordt bepaald door de moeilijk vooraf te bepalen belangstelling (= verkoop), die er voor het behandeld onderwerp bestaat. Deze elementen zijn tevens doorslaggevend bij de definitieve prijsbepaling: hoe groter de verkoop met eenzelfde technisch apparaat, hoe gunstiger de verkoopprijs evolueert.

Dit korte en beperkte focus op een niet onbelangrijk aspect van het uitgeven om aan te tonen dat het niet zo vanzelfsprekend is dat WH ook dit jaar er weer in slaagde een degelijk product (WH-III) tegen een verantwoorde prijs te laten verschijnen. Een vergelijking met soortgelijke publicaties zal o.i. een ieder overtuigen.

WH heeft dit gunstig resultaat ongetwijfeld te danken aan de benevole inzet en de intense samenwerking van haar medewerkers. Enerzijds van

de zoekers-auteurs die de vrucht van hun opzoekingen en studie gratis ter beschikking stellen van het redaktieteam, dat vervolgens de handschriften als lektor, taaltuinier, zetter, lay-outman, enz. tot een drukklare copie vormt. Anderzijds kan WH steunen op een kring trouwe belangstellenden die zich de publicatie aanschaffen, liever dan zich te lenen tot (de overigens duurdere) copie-piraterij. Dat zonder de milde financiële steun van de cultuur-gezinde adverterende firma's en de WH-steunleden dergelijke publicatie niet haalbaar ware, geldt als een gemeenplaats.
Dientengevolge is WH verheugd dat, zoals Dr. D. Merlevede het in zijn Woord vooraf in WH-III opperde, ook dit jaar weer de publicatie kon eindigen op: **je maintiendray**

Jaak Decaestecker

* * *

Boerke Naes van 't Zwynland

Caerle VAN (DER) VOORDT, verweerder in een proces in het Zwynland te Poperinge, trad op tegen **Florens DE LATTRE,** eiser van ambtswege, in verband met een geweer ('een fusicque' die in het wethuis stond). Schepenen waren: **Jan DEPAPE, Lodewyck VAN FONTEYNE** en **Christiaen VERHILLE.**
In farde 832a van het Poperings stadsarchief bevindt zich de *reproche en de contradictien.* De *fusicque is afghelost door de voye van den hoet van voornoemde ... **Christiaen VERHILLE**, noghthans sonder grief ofte minste effusie van ofte contusie van bloede.* Het was *immers geen schoote met euvele moede ofte opghesette wille mitsgaders intentie van hem te griefven.*

H. Vandenberghe

Hoe Ignaes Thomas werd

Dr. fil. W. Beele - Ieper

Met grote belangstelling heb ik in Westhoek III (p. 72-97) de bijdrage van Dr. H. Ronse De Craene gelezen over *De bevolking van Poperinge anno 1695*, meer bepaald over de moulage van 1695. Niet het minst, omdat ik er ook een paar mogelijke stamgenoten in aangetroffen heb: **Guislein BEEL** (p. 91) en **Thomas BEELE** (p. 93). Zouden die ergens in mijn genealogie in te passen zijn, vroeg ik me af.

Uit vroeger genealogisch onderzoek wist ik al dat er zich enige tijd voordien inderdaad een **BEELE** in Poperinge gevestigd had. Ik had ook grondig alle parochieregisters uitgeplozen, maar van een **Thomas** of een **Guislein** had ik toch nergens enig spoor gevonden. Een uitdaging dus. Ik trok naar het Poperingse Stadsarchief c raadpleegde er niet alleen de in Westhoek III gepubliceerde moulage van 1695, maar ook die van de daaropvolgende jaren. En het werd een nieuwe uitdaging. Ik trof er op de koop toe ook nog een zekere **Donaes BEELE** aan, weer een onbekende. Tot mijn grote voldoening echter stootte ik in een latere moulage uiteindelijk ook op de mij vertrouwde naam van **Ignaes BEELE**, die ik uit de parochieregisters kende.

Ignaes werd geboren in Poperinge (St.-Jan) op 15 juli 1664 als zoon van **Roelant BEELE** en **Catelijne GEERARDYN**, die in 1659 vanuit Vlamertinge in Poperinge waren komen wonen. Op 22 augustus 1694 huwde hij, eveneens op de St.-Jansparochie, met **Anna Petronilla DE ROODE** en op 25 augustus 1695 werd hun oudste zoontje geboren, op de St.-Bertinusparochie evenwel. Hij had ook nog een jongere zus **Barbara**, geboren op 4 december 1670 in Poperinge (St.-Jan) en op 16 januari 1689 op de St.-Bertinusparochie gehuwd met **Mailliaert DANNEEL**. Bij mijn weten waren **Ignaes** en **Barbara** BEELE de enige nog overlevende kinderen van het echtpaar **BEELE-GEERARDYN** en ook mijn enige naamgenoten in het

toenmalige Poperinge.

Wat dan met die **Guislein**, die **Thomas** en die **Donaes**?

Een gedeeltelijke oplossing heb ik eigenlijk al enigszins in mijn titel gesuggereerd. Alles komt hierop neer dat **Ignaes BEELE** (inderdaad mijn enige toenmalige naamgenoot) in de moulages verkeerdelijk ook **Thomas** en **Donaes** genoemd wordt. Dat is vanuit naamkundige hoek heel gemakkelijk te verklaren. Men zal **Ignaes** in de volksmond kortweg ***Naes*** genoemd hebben, maar dat kan echter ook de verkorte vorm zijn van **Donaes.** Vermits ***Naes*** nu zo goed gelijkt op ***Maes***, verkorting van **Thomas**, kan men (ook al is men een ongelovige Thomas) zonder enige moeite aannemen dat men de zeldzame namen **Ignaes** en **Donaes** met de bekende apostelnaam verward heeft. Schematisch kan die naamverwarring dus als volgt voorgesteld worden:

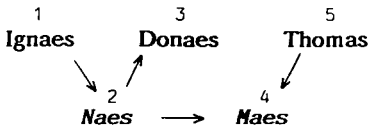

De 3 naamsvormen bovenaan zijn de 'officiële' die we in de achtereenvolgende moulages aantreffen: eerst **Thomas**, later verkeerdelijk gecorrigeerd tot **Donaes** en uiteindelijk, en terecht, tot **Ignaes.** De 2 naamsvormen onderaan zijn de 'volkse' die de vergissing mogelijk gemaakt hebben.

En **Guislein** dan, hoor ik al vragen. Hier is de oplossing veel eenvoudiger. In de moulages van de daaropvolgende jaren vind ik nl. niet **BEEL** , maar **BEER.** Het betreft dus blijkbaar een andere familienaam. Om hem hoef ik me dus helemaal niet meer te bekommeren.

Tot slot dan nog liever een toemaatje over hetgene de moulage van 1695 mij leert over 'mijn' **Ignaes** en vooral 'mijn' **Barbara.**

Ignaes, zoals hierboven al aangetoond in die moulage **Thomas** genoemd , woonde blijkbaar op de *Hamhouck* in een gezin dat slechts twee brood-

eters telde. Dat moeten uiteraard **Ignaes** en zijn jonge vrouw geweest zijn. Einde juni 1695, precieze datum van die moulage, was zij nog hoogzwanger van haar eerste kind. Het gezin van **Barbara BEELE** en haar echtgenoot **Mailliaert DANNEEL** daarentegen woonde blijkens die moulage in de *Pottestraete* en bestond uit vijf broodeters (p. 89). Dat strookt volledig met de telling van 1695 waar we zien dat er in dit gezin, behalve de ouders, ook al twee zonen waren en één dochter (p. 78). Geen wonder, als men weet dat Barbara en Mailliaert al in 1689 gehuwd waren.

Hoef ik er tot slot nog aan toe te voegen dat het belang van die Poperingse volkstellingen, moulages, ommestellingen, hoofdgelden, enz. maar moeilijk overschat kan worden? En ik heb het hier nog maar gehad over amper twee gezinnen in de moulage van één enkel jaar. Ik ben Dr. H. Ronse De Craene dan ook uiterst dankbaar omdat hij die genealogische goudmijn ontgonnen heeft.

WIJ ZORGEN VOOR UW PROFIJT

Neem nu een abonnement voor uw fotocopies

500 ex. aan 2 fr. per stuk

1000 ex. aan 1.90 fr. per stuk

geen beperking per afname

Vergrotingen - verkleiningen
volgens uw eigen percentatie

Speciale prijs voor familieboeken.
Ook in beperkte oplagen.

Vraag meer inlichtingen
SNELDRUK p.v.b.a. DELEYE
D'Hondtstraat 6
8900 Ieper
Tel. 057-201333

Enkele bronnen betreffende Wulvergem

Wie o.m. om genealogische redenen de bevolking van onze parochies uit het Ancien Régime dient te onderzoeken, staat soms voor de moeilijkheid dat de meest voor de hand liggende en één van de meest gebruikte bronnen, nl. de parochieregisters, gedeeltelijk of geheel verdwenen zijn. In het beste geval beschikt het rijksarchief over 'klappers' en eventueel een (onvolledige) reeks 'dubbels'. Dit is o.a. het geval voor een aantal parochies uit de kasselrij Ieper en het Brugse Vrije, waarvoor op het Rijksarchief te Brugge respectievelijk dubbels bewaard worden vanaf 1752 en 1754.

Zo'n 'moeilijke' parochie uit het Ieperse is Wulvergem — arrondissement Ieper, kasselrij Waasten —, waarvan slechts het doop-, huwelijks- en begrafenisboek van 1779 (R.A. Brugge, P.R. Wulvergem, nr. 1) en de klappers op de dopen, huwelijken en overlijdens 1606-1796 bewaard gebleven zijn. In dergelijk geval is de (beginnende) zoeker al te vlug geneigd voortijdig en ontmoedigd zijn onderzoek te staken.

Deze korte nota heeft tot doel de zoeker erop te wijzen dat hij, mits enige extra-inspanning en de nodige dosis geluk, toch nog hogerop kan. Ter illustratie volgt eerst de ontleding van een 20-tal doopakten (25.12. 1755 t/m 1757) die ons lid Freddy A. BAUWEN uit Ieper ontdekte tussen de parochieregisters van Waasten, die bewaard worden op het Rijksarchief te Doornik (R.A. Doornik, P.R Waasten, nr. 1). Om een (althans voorlopig) totaal-overzicht van het beschikbaar Wulvergems P.R.-archief te bieden, volgt aansluitend ook zijn bewerking van de akten van het te Brugge bewaard register.

Het gebrek aan meer en volwaardig P.R.-materiaal betekent echter geenszins dat verder onderzoek onmogelijk is. Want er is meer. Daarom attenderen we in een tweede deel op het archief van de kasselrij Waasten (R.A. Brugge), dat tal van andere en te weinig geraadpleegde bronnen

m.b.t. Wulvergem bevat waarmee men zich soms kan verhelpen.

* * *

Parochieregisters van Wulvergem

F.A. Bauwen

I. Doopakten bewaard te Doornik (R.A. Doornik, P.R. Waasten, nr. 1)

25.12.1755: **Maria Theresia BERTHIER** fa Ludovicus, ex Nieuwkerke, en Petronilla BUDIN, ex Wulvergem.
P. : Joannes Baptista BUDIN, ex Nieuwkerke.
M : Jacoba BERTHIER, ex Wulvergem.

03.01.1756: **Petrus Franciscus THERY** fs Carolus, ex Waasten, en Maria Constantia MENDEVICK, ex Moerdynghe.
P : Petrus Franciscus DELVA, ex Merkem.
M : Maria Theresia SONNEVILLE, ex Steenwerk.

22.01.1756: **Hubertus Josephus DUBOIS** fs Jacobus Philippus, ex Waasten, en Theresia PONCHAU, ex Neerwaasten.
P : Hubertus Josephus THOMAS, institutis.
M : Maria Magdalena DUBOIS, ex Waasten.

08.03.1756: **Maria Anna Josepha CAIGNET** fa Joannes Baptista, ex Waasten, en Maria Josepha DUBOIS, ex Waasten.
P : Egidius HENNAERT, ex Niepkerke.
M : Antonia GOEDESONE, ex Waasten.

11.05.1756: **Petrus Josephus HALLUIN** fs Joannes Philippus, ex Mesen, en Maria Magdalena DUBOIS, ex Waasten.
P : Petrus Josephus DE LIGNY, ex Waasten.
M : Maria Albertina SPILIAERT, ex Wijtschate.

22.05.1756: **Bernardus Franciscus POLLIARD** fs Petrus (ex Waasten) en Petronilla DECONINCK, ex Niepkerke.
P : Bernardus Franciscus DE MERGUILLY, ex Waasten.
M : Maria Francisca ROUSSEAU, ex Waasten.

18.08.1756: **Joannes Baptista LE ROY** fs Petrus, ex Boeschepe, en Maria Catharina DE LIGNY, ex Waasten.
P : Joannes Baptista ROTRU, ex Waasten.
M Anna Theresia DE LIGNY, ex Waasten.

06.10.1756: **Maria Josepha LEYNAERT** fa Joannes Franciscus, ex Kemmel, en Maria Brigitta FENAERT, ex Langemark.
P : Joannes Franciscus LEYNAERT, ex Wijtschate.
M : Joanna Francisca LEYNAERT, ex Wulvergem.

07.10.1756: **Maria Theresia DUFOUR** fa Dominicus, ex Waasten, en Seraphina LINGNEL, ex Waasten.
P : Paulus Franciscus LINGNEL, ex Waasten.
M : Maria Catharina HUGHEBAERT, ex Nieuwkerke.

05.11.1756: **Joannes Baptista DEHEM** fs Joannes Baptista, ex Waasten, en Maria FAGET, ex Nieuwkerke.
P : Philippus DENEUT, ex Waasten.
M : Angela SCHEMAKER, ex Loker(en).

25.11.1756: **Carolus Ludovicus BOSSAERT** fs Petrus Josephus en Maria BEUN.
P : Joannes Baptista CHARBé, ex Waasten.
M : Barbara ROSé, ex Waasten.

17.02.1757: **Jacobus Antonius DEWAELE** fs Joannes Baptista, ex Nieuwkerke, en Maria Christina HEUGEBAERT, ex Waasten.
P : Joannes Baptista DEWAELE, ex Waasten.
M : Maria Anna Theresia CHARBEY, ex Wulvergem.

07.03.1757: **Maria Anna Josepha MEURIN** fa Joannes Baptista, ex Waasten, en Maria Theresia LOGIER, ex Wulvergem.
P : Jacobus HEUGEBAERT, ex Waasten.
M : Maria Theresia MEURIN, ex Waasten.

28.03.1757: **Franciscus Josephus HANNAERT** fs Agidius Franciscus, ex Niepkerke, en Maria Cecilia DUBOIS, ex Waasten.
P : Dominicus Franciscus DUFOUR, ex Waasten.
M : Maria Joanna Theresia BARON, ex Wulvergem.

12.04.1757: **Anthonius Ludovicus LECLERC** fs Ludovicus Josephus, ex Waasten, en Maria Josepha DASSINVILLE, ex Wulvergem.
P : Ludovicus Franciscus DUHAYON, ex Niepkerke.
M : Maria Francisca ROUSSEAU, ex Mesen.

16.07.1757: **Petrus Franciscus MOURAUW** fs Jacobus Franciscus, ex Niepkerke, en Angela MONTEINE, ex Neerwaasten.
P : Agidius Franciscus HANNAERT, ex Niepkerke.
M : Maria Josepha LAMERAND, ex Niepkerke.

15.09.1757: **Anthonius Franciscus DUBOIS** fs Jacobus Philippus, ex Waasten, en Maria Theresia POCHIEN, ex Neerwaasten.
P : Antonius Franciscus LORRIDAN, ex Steenwerk.
M : Maria Magdalena DUBOIS, ex Waasten.

21.10.1757: **Joannes Baptista COUSIN** fs Ludovicus, ex Waasten, en Maria Theresia MEURIN, ex Wulvergem.
P : Jacobus HEUGEBAERT, ex Waasten.
M : Jacoba Theresia MEURIN, ex Wijtschate.

12.10.1757: **Maria Ludovica ROUSSEUW** fa Joannes, ex Kemmel, en Maria Cecilia THERY, ex Waasten.
P : Petrus Antonius CASTRYCK, ex Wulvergem.
M : Joanna Theresia BOUISSCHE, ex Waasten.

20.10.1757: **Joannes Franciscus D'HEMBRE** fs Petrus Robertus, ex Waasten, en Maria Helena LENAERT, ex Ferlenghem(!).
P : Franciscus LENAERT, ex Kemmel.
M : Maria Joanna D'HEMBRE, ex Waasten.

II. Akten bewaard te Brugge (R.A. Brugge, P.R. Wulvergem, nr. 1)

1. Doopakten

04.01.1779: **Laurentius SCHOLAERT** fs Ignatius Arnoldus, ex Langemark, en Maria Joanna LABAU, ex Nieuwkerke.
P : Dominicus Franciscus TRACOEN, ex Wulvergem.
M : Jacoba VIENNE, ex Dikkebus.

11.01.1779: **Philippus Jacobus CAESTERYK** fs Petrus Anthonius, ex Wulvergem, en Maria Brigitta PETILLION, ex Wijtschate.
P : Petrus Andreas WOUSSEN, ex Wulvergem.
M : Petronilla LEROY, ex Wijtschate.

28.01.1779: **Cornelius Henricus VANDOORNE** fs Petrus Jacobus, ex Kemmel, en Maria Theresia NOTE, ex Nieuwkerke.
P : Cornelius Hendericus NOTE, ex Nieuwkerke.
M : Maria Joanna Theresia VANDOORNE, ex Nieuwkerke.

31.01.1779: **Joannes Baptista DOUZE** fs Ignatius Benedictus, ex Nieuwkerke, en Isabella Regina DEQUEKER, ex Nieuwkerke.
P : Leonardus Josephus DEQUEKER, ex Nieuwkerke.
M : Maria Theresia VANACKER, ex Kemmel.

07.02.1779: **Cecilia ZONNEVILLE** fa Carolus Ignatius, ex Wulvergem, en Maria Anna HESSEL, ex Nieuwkerke.
P : Petrus Franciscus ZONNEVILLE, ex Wulvergem.
M : Catharina Theresia HESSEL, ex Nieuwkerke.

16.02.1779: **Emmanuelus LOZIER** fs Petrus Jacobus, ex Wulvergem, en Catharina STECLORUM, ex Nieuwkerke.
P : Petrus GAUQUIE, ex Nieuwkerke.
M : Maria Petronilla Constantia LAMERAND, ex Wulvergem.

04.03.1779: **Barbara Cecilia VANEXEM** fa Cornelius Henricus, ex Wulvergem, en Maria Anna Francisca DENEUT, ex Wulvergem.
P : Joannes Baptista VANEXEM, ex Nieuwkerke.
M : Isabelle Clara DENEUT, ex Wulvergem.

08.03.1779: **Petrus Jacobus VERGULDESONE** fs Ignatius, ex Wulvergem, en Anna Theresia DEWILDE, ex Langemark.
P : Gregorius Ludovicus Benedictus LEYNAERT, ex Wijtschate.
M : Maria Joanna WICKE, ex Dranouter.

30.03.1779: **Maria Francisca VANDROEMME** fa Mattheus Josephus, ex St.-Janskappel (Belle), en Maria Francisca Alberta CARTON, ex Wulvergem.
P : Petrus Franciscus DEBAENE, ex Proven.
M : Maria Francisca CLARYSSE, ex Niepkerke.

16.04.1779: **Maria Theresia LECLERCQ** fa Joannes Franciscus, ex Mesen, en Maria Joanna LOBEAU, ex Nieuwkerke.
P : Gregorius Ludovicus Benedictus LEYNAERT, ex Wijtschate.
M : Maria Anna Francisca WEENS, ex Wulvergem.

21.04.1779: **Maria Josepha BAFCOP** fa Joannes Henricus, ex Wulvergem, en Petronilla Theresia DELCAMBRE, ex Waasten.
P : Joannes Franciscus Josephus DURIBREU, ex Waasten.
M : Maria Margarita Theresia WARLOP, ex Wulvergem.

26.04.1779: **Petrus Jacobus VEREECKE** fs (onwettig) Petronilla VEREECKE, ex Wulvergem.
P : Petrus Joannes BOUCHERIE, ex Wulvergem.
M : Maria Isabella Clara FLAMé, ex Wulvergem.

07.05.1779: **Catharina Theresia BAFCOP** fa Petrus Josephus, ex Nieuwkerke, en Isabella Clara HESSEL, ex Nieuwkerke.
P : Philippus Ludovicus STEENKISTE, ex Kemmel.
M : Regina Theresia BAFCOP, ex Wulvergem.

14.06.1779: **Catharina Joanna COUTENY** fa Petrus Franciscus, ex Wulvergem, en Maria Joanna VEREECKE, ex Nieuwkerke.
P : Petrus Jacobus VANDOORNE, ex Kemmel.
M : Maria Joanna TAHON, ex Niepkerke.

04.08.1779: **Bernardina Josepha BLANCKAERT** fa Petrus Josephus, ex Wulvergem, en Regina Francisca TASSIN, ex Wulvergem.
P : Franciscus CARTON, ex Wulvergem.
M : Josepha Constantia FYNAUT, ex Vlamertinge.

21.08.1779: **Joanna Theresia DONDEINE** fa Ludovicus Franciscus, ex Wijtschate, en Maria Alberta Josepha CLARYSSE, ex Erkengem.
P : Jacobus Josephus VANEXEM, ex Wulvergem.
M : Joanna Theresia WEENS, ex Wulvergem.

15.09.1779: **Maria Anna LOUWYCK** fa Joannes Henricus, ex Nieuwkerke, en Ludwina HANNAERT, ex Wulvergem.
P : Leandrus Josephus LELEU, ex Wulvergem.
M : Regina Barbara MAERLE, ex Wulvergem.

19.09.1779: **Barbara Cecilia PHYNOUT** fa Petrus Jacobus, ex Langemark, en Maria Theresia RYCKEWAERT, ex Kemmel.
P : Joannes Franciscus Felis LAMERAND, ex Wulvergem.
M : Catharina Theresia VERMEERSCH, ex Wulvergem.

18.10.1779: **Petrus Josephus DELAVA** fs Petrus Josephus, ex Wulvergem, en Maria Anna Clara GAUQUIE, ex Wulvergem.
P : Josephus DELAVA, ex Reningelst.
M : Maria Petronilla VANDOORNE, ex Belle.

24.10.1779: **Franciscus Bernardus VERDRUYE** fs Joannes Baptista, ex Dranouter, en Constantia Judoca GRYSON, ex Westvleteren.
P : Joannes Ignatius LIGNEL, ex Kemmel.
M : Joanna Clara LIGNEL, ex Kemmel.

02.11.1779: **Petrus Josephus VEREECKE** fs Petrus Jacobus, ex Wulvergem, en Maria Josepha GRIMMELPON, ex Kemmel.
P : Franciscus Guilielmus VEREECKE, ex Wulvergem.
M : Jacoba Theresia WARLOP, ex Wijtschate.

21.12.1779: **Thomas Josephus STEENKISTE** fs Martinus Stephanus, ex Kemmel, en Maria Theresia LOBEAU, ex Nieuwkerke.
P : Petrus Franciscus STEENKISTE, ex Dikkebus.
M : Victoria Constantia LOBEAU, ex Nieuwkerke.

28.12.1779: **Eugenia Perpetua DUBACQ** fa Petrus Josephus, ex Nieuwkerke, en Isabella Clara VANEXEM, ex Reningelst.
P : Jacobus BRIVLIET, ex Nieuwkerke.
M : Isabella Clara Eugenia MAERLE, ex Wulvergem.

2. Huwelijksakte

09.01.1779: **Petrus Josephus DE LAVA** , ex Wulvergem, fs Petrus Josephus, ex Reningelst, en Maria Catharina TAFFIN, ex Wulvergem.
X **Maria Anna Clara GAUQUIE**, ex Wulvergem, fa Joannes Franciscus, ex Kemmel, en Maria Petronilla VANDOORNE, ex Wulvergem.
Test.: Petrus Josephus DE LAVA (patre sponsi) et Petrus GAUQUIE (patris sponsa), ex Nieuwkerke.

3. Overlijdensakten

07.01.1779: **Isabella Clara D'HEM** —fa Joannes Baptista, ex Waasten, en Maria Petronilla FAGLE, ex Nieuwkerke— uxor Sebastianus DURIER, ex Harlier.
T : Sebastianus DURIER en Joannes Baptista D'HEM.

26.03.1779: **Leandre VERMEERSCH** —fs Jacobus Hubertus, ex Wulvergem, en Maria Jacoba DESMET, ex Wulvergem.
T : Mattheus Joannes DE KNUDT en Ludovicus BOUCHERY.

30.03.1779: **Petrus Jacobus VERGULDESOONE** —fs Ignatius, ex Wulvergem, en Anna Theresia DEWILDE.
T : Ludovicus BOUCHERY, ex St.-Jacobs-Ieper, en Petrus Josephus BLANCKAERT, ex Wulvergem.

31.03.1779: **Emmanuel LOZIER** —fs Petrus Jacobus, ex Wulvergem, en Maria Catharina STECLORUM, ex Nieuwkerke.
T : Ludovicus BOUCHERY, ex St.-Jacobs-Ieper en Franciscus TAFFIN, ex Wulvergem.

10.04.1779: **Joannes Franciscus DE LANGRE** —fs Petrus Jacobus, ex Wijtschate, en Isabella Clara DEVOS, ex Wulvergem.
T : Ludovicus BOUCHERY en Petrus Jacobus LOZIER.

28.06.1779: **Petrus Antonius HENNION** , ex Erkengem, —fs Jacobus, ex Erkengem, en Maria WERQUIN, ex Opline—, vidius Maria Josepha REMMERY, ex Wulvergem.
T : Petrus Antonius HENNION, ex Wulvergen, en Laurentius Ignatius GOUWY, ex Wijtschate.

09.07.1779: **Maria Francisca VANDROEMME** —fa Mattheus Josephus, ex

St.-Janskappel (Belle), en Maria Francisca Alberta CARTON, ex Wulvergem.
T : Mattheus Josephus VANDROEMME, ex Wulvergem, en Ludovicus Martinus Franciscus BOUCHERY, ex St.-Jacobs-Ieper.

15.09.1779: **Joannes Franciscus GAUQUIE** , ex Kemmel, —fs Joannes Franciscus, ex Neerwaasten, en Maria Joanna DELOBEI, ex Deulemonde—, maritus Maria Petronila VANDOORNE, ex Belle, —fa Petrus, ex Belle, en Petronilla TOULOUSE, ex Steenwerk.
T : Petrus GAUQUIE, ex Nieuwkerke, en Petrus Josephus DELAVA, ex Wulvergem.

07.10.1779: **Joannes Baptista VERDRUYE** —fs Leopoldus, ex Wulvergem, en Anna Theresia BECUE, ex Nieuwkerke—, maritus Constantia Judoca GRYSON, ex Westvleteren.
T : Leopoldus VERDRUYE en Petrus GRYSON, ex Stavel.

* * *

Wulvergem in het archief van de kasselrij Waasten

De stukken betreffende Wulvergem die in deze bondige nota worden opsomd, behoorden aanvankelijk tot het fonds *Châtellenie de Warneton*. In dat fonds waren ook die gemeenten (Houtem, Komen, Neerwaasten, Ploegsteert en Waasten) geklasseerd die bij wet van 8.11.1962 werden afgescheiden van de provincie West-Vlaanderen en per 1.01.1963 werden overgeheveld naar de provincie Henegouwen, waar ze thans het kanton Komen vormen. Eind 1970 werd een groot deel van de archieven m.b.t. deze gemeenten aan het Rijksarchief te Doornik overgemaakt.
Vandaag bevat het archief van de kasselrij Waasten, dat op het Rijksarchief te Brugge berust, nog archief van de gemeenten Dranouter, Kemmel, Nieuwkerke, Wijtschate, Wulvergem en enkele andere heerlijkheden.

A. Leenhof

118. Minuten van de wettelijke passeringen, 1588-1710 — 1 pak
119. Wettelijke passeringen en leendenombrementen 16 mei 1689-7 maart 1783 — 1 register

B. Parochie en heerlijkheid

120. Legger van de parochie en de heerlijkheid van alle landen onderworpen aan de 'pointinghe', opgemaakt door de gezworen

landmeter van Mesen, Augustijn VAN CRAYELYNGHE, met kaarten van elk der zeven secties (met tafel) 1724-1725, 1 register

121-157. Rekeningen van de parochie 1754-1787 37 katernen

121. - 1754, door Pieter BEUN fs Joos, gesloten 30.07.1755
122. - 1755, door Jean Baptiste ANNOOT fs Pieter, gesl. 28.07.1756
123. - 1756, idem , gesl. 03.08.1757
124. - 1757 idem , gesl. 31.07.1758
125. - 1758, idem , gesl. 30.07.1759
126. - 1759, idem , gesl. 28.07.1760
127. - 1760, idem , gesl. 07.09.1761
128. - 1762, idem , gesl. 02.08.1763
129. - 1763, door Andries Joseph WEINS , gesl. 18.07.1764
130. - 1764, idem , gesl. 20.05.1765
131. - 1765, idem , gesl. 08.07.1766
132. - 1766, door Jean Baptiste ANNOOT , gesl. 01.06.1767
133. - 1767, idem , gesl. 27.06.1768
134. - 1768, idem , gesl. 17.07.1769
135. - 1769, idem , gesl. 02.10.1770
136. - 1770, idem , gesl. 01.10.1771
137. - 1771, idem , gesl. 29.07.1772
138. - 1772, idem , gesl. 19.07.1773
139. - 1773, door Franciscus WEINS , gesl. 05.09.1774
140. - 1774, door Jean Baptiste ANNOOT , gesl. 13.07.1775
141. - 1775, idem , gesl. 29.07.1776
142. - 1781, idem , gesl. 23.09.1782
143. - 1783, idem , gesl. 06.10.1784
144. - 1785, idem , gesl. 05.09.1786
145. - 1786, idem , gesl. 11.09.1787
146. - 1787, idem , gesl. 22.09.1788

147. Minuten van de wettelijke passeringen 1780-1782 1 omslag

148-149. Register van wettelijke passeringen en van resoluties 1682-1769 2 registers

148. - 10 juli 1682-19 augustus 1726
149. - 27 september-17 juli 1769

150. Wettelijke passeringen: 3 januari 1770-16 november 1795 1 register

151. Gedingboek (procesrollen): 30 juli 1742-17 april 1790 1 register

De beperktheid van deze nota — wijzen op de hulpbronnen voor 'moeilijke' gemeenten — impliceert dat het overzicht onvolledig is. In de toekomst zullen wij het dan ook meer uitgebreid over dit onderwerp hebben. Als toemaatje volgen echter nog de nummers m.b.t. de 'andere heerlijkheden'.

Leenhof van de „prairie" van Armentiers (ca. 1787 overgebracht naar Mesen):

152. Register van proceduren (procesrollen): 8 augustus-10 september 1788 1 katern

„Hof 't Eecken", leenhof te Esen, gehouden van het leenhof en kasteel van Wijnendaele:

153. Register van leenverheffingen, erfenissen en onterfenissen: 6 juli 1767-ca. 22 november 1794 1 register

„Vrij hof en heerlijkheid Wijtschate ter Platse":

154. Leendenombrement t.o.v. Jo^e Ferdinande Theresia de MOUCHERON van de leenoverdrachten bijgehouden tot ca. 1792 1 register

Jaak Decaestecker

---

in de WESTHOEK

" VLAANDEREN ZONDER GRENZEN "

S.A.R.L. au capitol de 100.000 F.

Estaminet Culturel Flamand
Vlaamse Kulturele Herberg
Blauwershof

9, rue d'Eecke **59270 GODEWAERSVELDE** Eeckestraat 9

(Au pied du Mont des Cats
Beneden de Katsberg)

La Flandre Vit - Vlaanderen Leeft

Ouvert tous les jours sauf le Lundi - **Tél. 28.49.45.11**
Open ieder dag behalve op maandag

Boekennieuws

Onlangs verschenen: **Richard Beele, zijn voorouders en afstammelingen** door Dr. fil. Wilfried Beele, zijn kleinzoon.

Het is een beknopte, maar verzorgde familiegeschiedenis van 45 blzn., waarin de grootvader van de auteur centraal staat. Vermits het in de eerste plaats geschreven werd voor de familieleden van Richard Beele, werd er bewust gestreefd naar een vlot leesbare taal en behoorlijk wat illustratiemateriaal.

Niettemin kan ook de genealoog er zijn gading in vinden. Er is o.m. een overzicht van al de rechtstreekse voorouders van Richard Beele, vanaf het einde van de 16de eeuw. In 9 afzonderlijke hoofdstukjes volgt dan de levensgeschiedenis van de stamvader van elke generatie, met de samenstelling van zijn gezin en synthetische gegevens over de eventuele afstammelingen met de naam Beele. Een tiende hoofdstukje is gewijd aan de afstammelingen van Richard Beele. Het geheel wordt afgerond met een praktische alfabetische index op de voornamen en de familienamen, zodat iedereen er gemakkelijk zijn weg in vindt.

Richard Beele, ___, 45 p. Din A4, gedrukt op houtvrij papier 110 g, kan verkregen worden door betaling van 160 Fr + 30 F portkosten op rek. 000-0869891-92 van W. Beele, J.-F. Kennedylaan 34 te 8900 Ieper. Het kan ook afgehaald bij de auteur, of de WH-redaktie.

* * *

Afstammelingen van Petrus Callens en Judoca Vandenvegaete, door Rik Callens, is een familiegeschiedenis die begin oktober verschijnt, n.a.v. het familiefeest Callens, dat te Alveringem doorgaat.

Na de „Afstammelingen van Joannes Coussens, ..."(1985) volgt nu van dezelfde auteur een gedetailleerd relaas van meer dan 250 jaar wel en wee in de stam Callens. Hij vertrekt hierbij van de in 1782 te Alveringem gestorven Petrus Callens, stamvader van een uitgebreid nageslacht. Het resultaat van zijn speurtocht in parochieregisters, e.a. is gelukkig geen

dorre opsomming van namen en data: een 70-tal bidprentjes, ± 35 foto's en enkele authentieke 18de-eeuwse doop- en huwelijksakten verluchten daarenboven deze publicatie. Interessant is ook dat de auteur biezondere aandacht had voor de woonplaatslocalisatie en het beroep van zijn voorouders. Een alfabetische index op de familienamen vervolledigt deze familiegeschiedenis (ca. 135 p.).

Voorintekenen kan tot 31 juli a.s. door vooruitbetaling van 450 Fr + 40 Fr portkosten op rek. 712-6000655-27 van R. Callens, A. Vermanderstraat 5 te 8830 Hooglede. Na 31 juli wordt de prijs 500 Fr + port.

* * *

Rik Callens verzorgde ook een heruitgave van de in 1976 opgestelde verhalenbundel **Jeugdherinneringen uit Bachten de Kupe** van G. Maton (gestorven te Merelbeke in 1980).

Aan het autobiografisch jeugdverhaal van de auteur (geboren te Avekapelle in 1896), dat o.a. zijn belevenissen uit de oorlogsjaren verhaalt en doorspekt is met tal van anecdotes uit zijn schooltijd, werd in deze heruitgave niet geraakt. Wel zorgde de uitgever voor een aantrekkelijker uitvoering en voorzag hij de publicatie van een inhoudstafel en een alfabetische index op de familienamen.

Ofschoon aanvankelijk voor de naaste familie van de auteur bestemd, weet deze korte verhalenbundel ongetwijfeld ook een ruimer publiek te boeien.

Jeugdherinneringen ... , 41 p. Din A4, kan verkregen worden door vooruitbetaling (tot eind augustus) van 150 Fr + 30 Fr port op de rek. van de uitgever (zie hierboven).

* * *

Dikkebus in oude foto's, 1900-1950 is een uitgave in eigen beheer van Wilfried Werbrouck.

Aan de hand van een 200-tal oude prentkaarten en foto's poogt W. Werbrouck in een 10-tal hoofdstukjes – het dorp voor W.O.-I, het dorp en de heropbouw, de kerk en haar pastoors, het onderwijs, enz. – het Dikkebus van toen te reconstrueren.

Ofschoon het tevens zijn opzet was een beeld op te hangen van het dagelijks leven in het vijverdorp, *waarin de mens zelf voorop stond, en niet zoals nu wel eens het geval is z'n werksnelheid of levensstandaard*, gaat hij, tengevolge van een al te veel op het exceptionnele en op het feestgebeuren gerichte fotokeuze, o.i. enigszins aan zijn doel voorbij. Zo komt o.m. het overwegend ruraal karakter — eigen aan een plattelandsdorp van toen, waar iedereen zijn voorbestemde plaats had — niet of nauwelijks aan bod. Maar dat is allicht te wijten aan een gebrek aan voldoende materiaal.

Het is vast de grote verdienste van de samensteller dat hij, zoals hij het in zijn Inleiding formuleert, *het weinig resterende van het dorp waarvan hij 'hield' voor de volgende generaties wil bewaren* en samenbracht in een genietbaar fotoboek. Dat hij zich hier en daar laat verleiden tot een (al te) nostalgische visie en een zeer persoonlijke commentariëring, schaadt geenszins dit verzorgde fotoboek.

Dikkebus in oude foto's, ..., 16 x 21,5 - gedrukt op glanzend papier, kost 400 Fr (zonder port) en is te verkrijgen bij de auteur: Wilfried Werbrouck, Dikkebusseweg 569 te 8904 Dikkebus-Ieper.

* * *

Aangekondigd

— In het najaar verschijnt de brochure **Kwartierstaat Paul Priem** (ereburgemeester van Zonnebeke). Meer over deze bundel van ons lid P.G.M. Dereckx uit Poperinge vindt u in de eerstvolgende WH-info.

— Van het in 1898 door de hh. Petrus, Benoit, Achiel en Honoré Butaye gepubliceerd **Familieboek Butaye** verschijnt eind dit jaar een herwerkte en vollediger uitgave. Het kost 460 Fr. Meer inlichtingen bij J. & D. Butaye, Nijverheidstraat 9 te 9300 Aalst.

— De leden die WH-III bestelden, ontvingen ook de folder over de belangrijke reprint van de momumentale bronnenpublicatie door Ed. De Coussemaker: **Troubles Religieux du XVIe siècle dans la Flandre Maritime, ...** . Onze andere lezers kunnen uiteraard steeds terecht op de redaktie, of bij de uitgever -Flandria Nostra te 8100 Torhout— voor meer informatie omtrent dit zeer zeldzaam geworden 4-delig standaardwerk.

VRAAG-ANTWOORD

Zoals wij in de eerste jaargang van WH-info (WH-info 85, 1, p. 10) reeds stelden, kan WH niet systematisch alle antwoorden in deze rubriek opnemen. Om een aantal redenen verkiezen wij de antwoorden door te sturen, waarna de betrokkenen eventueel met elkaar kontakt opnemen. Evenmin vermelden wij om voor de hand liggende redenen het volledig adres van de vraagsteller, tenzij deze hier uitdrukkelijk om verzoekt. Wanneer een antwoord relevante informatie bevat die voor alle leden nuttig is, wijken wij echter van deze regels af en wordt het antwoord gepubliceerd.

Antwoord op 85.IV.2: J. SEIJKENS - Rijswijk

Over **Francina LEUPEN** zelf is mij niets bekend. **Leupe(n)** behoort tot die Westhoek-geslachten waarvan leden in de 16de eeuw reeds om godsdienstige redenen uit het oude Vlaanderen zijn uitgeweken (naar Engeland en/of Leiden, zoals trouwens ook uit het mid-17de eeuwse huwelijk van Francina te Leiden blijkt). Zie o.m. de in dit blad (1985, I, p. 9) aangekondigde brochure van L. Vandamme, 'Geuzen in het Westquartier', waarin, op de p. 8,10 en 36, 16de eeuwse **Leupe(n)**'s worden vernoemd. Van prof. dr. P.H.D. Leupen, thans hoogleraar middeleeuwse geschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam (woont te Hilversum) vernam ik nog enkele, meer globale gegevens: vanuit Leiden trokken de **Leupens** naar Haarlem en Amsterdam; uit deze laatste plaats splitste zich in de 19de eeuw een Zeeuwse tak af. De Leidse Universiteit leverde enkele predikanten **Leupen** af (in de 17de/18de eeuw) met een humanitisch gelatiniseerde naam (zie NNBW).
Een tweetal decennia geleden verrichtte prof. Leupen zelf enig genealogisch onderzoek. De meeste gegevens – o.m. een fichier – berusten bij Bob Leupe(n) te Haarlem (wellicht identiek aan drs. A.H.A. Leupen te Haarlem, Kenaupark 2; telefoonboek). Prof. Leupen beschikt uitsluitend over een fotocopie van een excerpt uit dit gegevensbestand.

Mr. R. Lagrouw, Sam van Houtenplein 16, 2344 EE Leiden

Antwoord op 86.I.1 Zos. en M. MARVELLIE - Veurne

Bij navraag bij mijn moeder Odile Nollet en haar zuster Marthe Nollet, resp. 98 en 96 jaar, die geboren zijn te Langemark en er tot 1914 op een hofstede woonden tussen St.-Juliaan en Pilkem (n.v.d.r.: de 'Blaetezak' ?), vernam ik het volgende. Wanneer zij van het hof naar het dorp gingen, passeerden zij een brug over een beek, waar een herberg stond. Dit was de 'Marvaillebrug' en de herberg de 'Marvaille'. Rond 1910 waren er zelfs 3 dochters in die herberg, die mogelijks Marvaille heetten.

Dhr. Bouten, Lange Steenstraat 27, 8500 Kortrijk

Antwoord op 86.I.2 : Jan VANDERHAEGHE - Kapellen

Betreffende de vraag van Jan Vanderhaeghe, volgende informatie over het fonds Piers de Raveschoot, bewaard in het Rijksarchief Gent (Inventaris door M. Gysseling, 1956).
De nummers 1025-1057 van bedoeld archief betreffen inderdaad Woumen en hebben grotendeels te maken met de heerlijkheid Ter Dricht aldaar. Het gaat o.m. over de leenboeken van Ter Dricht (nrs. 1030-1035), registers van leenverheffingen (nrs. 1036-1038), heerlijkheidsrekeningen (nrs. 1045-1049), rentebrieven, pachtbrieven en processen. Er zijn ook leggers met kaarten van de goederen Piers te Woumen, anno 1768 (nr. 1054). Ook de nrs. 1009, 1022 en 1433 betreffen Woumen, nl. denombrementen van lenen, gehouden van Ter Dricht in Woumen.
De inventaris van dit fonds bevat ook een register op de namen.

Dr. fil. Paul Huys - Drongen

CARZEELE FONDS (5)

(Vervolg van WH-info 86, I, p. 22)

Vereffening en verdeling van het nalatenschap van Jean PAILLIAERT (+ Poperinge 1 april 1908), weduwnaar van Sophie PETY, 18 november 1908.

- Erfgen.: A. Arthur TORRE, bakker te Ploegsteert, handelend in eigen naam en als gevolmachtigde over:
  I. Pierre TORRE, herbergier te Wormhout bij Duinkerke;
  Henri TORRE, dienstknecht te Rozendaal;
  Blondine PAILLIAERT, wed. Eugène RENIER, werkvrouw te Watou;
  Virginie PAILLIAERT, wed. Pieter MARCHAND, zonder beroep te Watoe;
  Désiré FIOEN, timmerman te Watoe;
  Jeunie FIOEN, werkman te Wormhout;
  Charles FIOEN, schoenmaker te Kassel;
  Aman BAEY en zijn echtgen. Leonie GRISON, te Godewaarsvelde;
  Jules DESWARTE, statiebediende te Godewaarsvelde;
  Remi DESWARTE, werkman te Berten;
  Achille DESWARTE, foucheur te Kaaster;
  Léon LOGIE en zijn echtgen. Renilde DESWARTE, te Boeschepe;
  Marie DESWARTE, te Boeschepe;
  Théophile DESWARTE, wed. Sidonie GRISON, wever te

Boeschepe, wettige voogd over Emile DESWARTE.

II. Aimé FIOEN, postbode te Duinkerke;
François DECOSTER, scheerder, en zijn echtgen. Eugénie GRISON, te Godewaarsvelde;
Julien KEUBRECHT, handelsbediende, en zijn echtgen. Romanie GRISON, huishoudster, te Vijve (Rijsel).

B. Amand PETY, landgebruiker te Poperinge, handelend in eigen naam en als gevolmachtigde over:
I. Catharina PETY, wed. Désiré HUYGHE, landgebruikster te Poperinge;
Henry PETY, smid te Broekburg;
Camille PETY, winkelier te Watoe, in eigen naam en als voogd over:
- Lucie-Marie PETY, ° Steenvoorde 15 juli 1888 en
- Georges-Emile PETY, ° Steenvoorde 7 februari 1890;
Achille PETY, landbouwer te Steenvoorde;
Louis DAMBRE en zijn echtgen. Hélène PETY, landbouwers te Winnezele;
Zoë PETY, werkman te Watoe;
Zelie PETY, idem;
Elie PETY, idem;

II. Louis MORLION en zijn echtgen. Stéphanie PETY, schippers te Duinkerke.

C. Auguste PERTRY, bakker te Ieper, handelend in eigen naam en als gevolmachtigde over:
zijn vrouw Valérie PACQUEU;
Henri VERSTRAETE en zijn echtgen. Emma PACQUEU, werklieden te Vorst (Brussel).

XXXI Meester RAMAULT Jules, Proven

Verdeling van de goederen van Carolus RAMAULT, volgens zijn testament in data 12 oktober 1897, gedeponeerd bij notaris VANCAYZEELE te Reningelst.

- Erfgen. : Contant HAELEWYN, landbouwer te Loker;
Auguste HAELEWYN, herbergier te Ieper;
Nathalie BEIRNAERT, wed. COREON, zonder beroep, voorheen te Komen, nu te Wervik;
Henri VANDERLINDE, schoenmaker te Wervik;
Octavie BLONDEEL, landbouwster te Kemmel;
Romanie BLONDEEL, landbouwster te Kemmel;
Jules BEIRNAERT, werkman te Waterlo (Rijsel);
Henri BEIRNAERT, idem;
Charles-Louis BEIRNAERT, idem;
Rosalie BLONDEEL, wed. Henri CROQUY, landbouwster te Kemmel;

(vervolg in WH-info 86.III)

Steunlijst

Mw Emiel Vandamme-Boucherie, Izegem (250 Fr) - Omer Deneire, Vlamertinge (150 Fr) - Gustaaf Verheye, Ieper (200 Fr) - Roger Dervaux, Deurne-Antwerpen (200 Fr) - Robert Seys-Degrande, Boezinge (200 Fr) - Aureel Lagrou, Izegem (200 Fr) - Marcel Merlevede, Brussel (200 Fr) - M. & Zos. Marvellie, Veurne (500 Fr) - Nathalie Vanden Bussche, Gent (200 Fr) - Mw. Kelderman- Bauwens, Gent (200 Fr) - Philip Coevoet-Debaene, Brugge (150 Fr) - Luc Merveillie, Westouter (150 Fr) - Gerard Boucherie, Izegem (250 Fr) - Marcel Carre, Kontich (150 Fr) - Maria De Mulder, Deurne (200 Fr) - Freddy A. Bauwen, Ieper (200 Fr) - Dirk Hoornaert, Westouter (150 Fr) - Emmanuel Huyghe, Westouter (200 Fr) - Jozef Van Litsenburgh, Elverdinge (200 Fr) - Raymond Pollet, Poperinge (150 Fr) - Paul Vermeersch, Poperinge (150 Fr) - Leonce Catrycke, Poperinge (200 Fr) - M. Cauwera, Poperinge (150 Fr) - Alice Verrijcken, Merksem (200 Fr) - August Annoot, Ieper (200 Fr) - Jozef Craye, Ieper & Antoon Craye, Menen (605 Fr) - Julien J. Beyen, Oostende (150 Fr) - Jozef Lamoot, Vlamertinge (250 Fr) - Frans De Rynck, Poperinge (200 Fr) - Wilfried Paesschesoone, Reningelst (150 Fr) - Daniël Merlevede, Drongen (200 Fr) - Herwig Carton, Aalter (165 Fr) - E.H. J. Bonneure, Roeselare (200 Fr) - Michel Capoen, Zillebeke (250 Fr) - Guy Morlion, Antwerpen (400 Fr) - Mw Karel Troost-Moeneclaey, Wevelgem (165 Fr) - J.-P. Decominck, Corbeil-Esonnes (250 Fr) - Norbert Lamerant, Ieper (250 Fr) - Leopold Thibault de Boesinghe (500 Fr) - J. van Egmond, Zoeterwoude (200 Fr) - André Keirsebilck, Meulebeke (400 Fr) - Mw van der Linden, Rijswijk (540 Fr) - J. Deleye, Binic (200 Fr).

Lijst afgesloten op 1 juli 1986.

Onze welgemeende dank aan allen die WH een extra financieel steuntje gaven.

U die voor het eerst kennis maakt met WH-info, doet zoals zovele anderen, abonneer U op het informatieblad van WH. Zo steunt U een verruimde genealogische werking in de Westhoek. Stort Uw steun op onze rekening 712-8700342-10, t.n.v. Westhoek-Jaarboek te 8904 Dikkebus. Ook de geringste bijdrage is welkom en komt integraal ten goede aan de Westhoek-werking. Dank U.

Noteer nu reeds

- **zondag 28 september: 39e Kultuurdag te Waregem**
- **zondag 16 november: 13e Westvlaamse genealogische ontmoetingsdag te Roeselare**

Bank van Roeselare
12 MAANDEN GEWAARBORGD INKOMEN
voor slechts 500 F per jaar
15

WH-INFO

Mededelingen van
WESTHOEK-JAARBOEK

i.s.m.

VLAAMSE VERENIGING VOOR FAMILIEKUNDE
afdeling Ieper-Poperinge

& **SEKTIE FAMILIEKUNDE VAN HET KFV**

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker:
Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Driemaandelijks tijdschrift: 2e Jaargang, nr. 3, oktober 1986

André GHYSELBRECHT

Tempelhofstraat 14
8240 GISTEL

WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Tel. 057/44 56 53
Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Bankrek. 712-8700342-10 van WESTHOEK-JAARBOEK
Postrek. 000-1485051-78

Eigendom Erfgenamen
A. Ghyselbrecht-Doigny

WESTVLAAMSE GENEALOGISCHE ONTMOETINGSDAG

Deze grijpt plaats op **zondag 16 november 1986** in het **Rodenbachpark,** Langebrugstraat 5, 8800 Roeselare. Tel. (051) 20 52 52. Oriëntatiepunt : Kop van de vaart te Roeselare.

DAGORDE :

— 10 u. Boekenbeurs. Ruime keuze van genealogische boeken en formulieren, enz., die de deelnemers na inzage kopen.
De deelnemers kunnen hun genealogische problemen aan deskundigen stellen of gegevens uitwisselen.
— 12 u. Mogelijkheid om ter plaatse een volle warme maaltijd te nemen (soep, « piepkuiken », drank, gebak, mokka, dienst en B.T.W. inbegrepen : 425 fr.). Voorafgaandelijke verwittiging bij de gouwsekretaris is gewenst : Karel M. De Lille, Cartonstraat 40, 8900 Ieper. Tel. (057) 20 22 96. De dag zelf kan men uiterlijk inschrijven tot 11 u.
— 14 u. Genealogisch colloquium met als thema :

« Wat bieden de genealogische centra aan de zoeker ? ».

Het colloquim staat onder leiding van de voorzitter J. Ghyssaert. Afgevaardigden van de centra te Antwerpen (Merksem), Handzame en Oostende zullen hun centrum voorstellen. De aanwezigen krijgen de kans vragen te stellen.
— 16.30 u. Einde.

De toegang is vrij en kosteloos. Ook niet leden zijn welkom en zullen geholpen worden. Hoe kan eenieder helpen om van die dag een werkelijk suksesbijeenkomst te maken ? Door persoonlijke dokumentatie (kwartierstaat - stamboom - eigen uitgave) mee te brengen ter inzage en ter uitwisseling van gegevens.

IN DIT NUMMER

Editoriaal	49
Een Zarrense kreet van oorlogsgeweld	51
Kort	52
39e Frans-Vlaamse Kultuurdag: verslag	53
Oproep	56
Dikkebus: enkele Staten van Goed	57
Boekennieuws	62
Vraag-Antwoord	65
Carzeele-Fonds	66

Werkten mee aan dit nummer

Wilfried Beele - Ieper
Dirk van der Bauwhede - Oudenburg
Henri Vandenberghe - Poperinge

EDITORIAAL

De eerste en aanvankelijk belangrijkste opdracht die de familiekundige zich stelt, luidt vrijwel altijd: zover mogelijk teruggaan in een minimum aan tijd.

Gewapend met veel enthousiasme, een elementaire basiskennis, wat doorzettingsvermogen en een noodzakelijke dosis geluk slaagt hij erin om na verloop van tijd — meestal meer dan vooropgesteld — zijn voorouders over 3 à 4 eeuwen op te sporen. Een hele prestatie, die vele 'leken' hem benijden. Maar de mooi ingelijste en in keurig gotisch of humanistisch-cursief uitgeschreven vooruderreeks of kwartierstaat, die de huiskamer of het bureau siert en de bewondering van vrienden en familie afdwingt, bevredigt hem maar ten dele. En terecht, want familiegeschiedenis is meer: achter iedere naam of kwartiernummer gaat immers een Mens met een eigen verhaal schuil, waarvan hij al te weinig afweet.

De volgende en essentiële taak bestaat er derhalve in op zoek te gaan naar dat levensverhaal: de nummers en namen inhoudelijk gestalte geven en a.h.w. tot leven brengen. Of m.a.w.: een antwoord geven op een aantal vragen m.b.t. de toenmalige sociaal-economische situatie en het kultureel en politiek tijdskader, waardoor de recontructie van het dagelijks leven mogelijk wordt. Enkel een dergelijke breedschalige historische terreinverkenning waarborgt een objectieve evaluatie. Daartoe dient de vorser zijn onderzoeksveld te verruimen en een beroep te doen op de meest diverse disciplines van het onderzoek. De criteria die hierbij gesteld worden, dwingen de dilettant tot een permanente vorming en invraagstelling. Het is overduidelijk dat de vorser bij dat onderzoek vele, soms nooit eerder geraadpleegde, archiefstukken raadpleegt. Een biezonder en exponentieel aspect dat bij dit breedschalig onderzoek in de Westhoek aan het licht komt, is ongetwijfeld het 'grensverplaatsende'. De schreve, wezenlijke grens tussen 2 staten, is ook de raaklijn van 2 kultu-

ren: de Romaanse en de Germaanse — talrijk zijn de Zuidvlamingen die langs de familiekunde om hun ware identiteit ontdekten.
Bijgevolg overschrijdt de vorser in dat stadium de grens van de louter persoonlijke familiegeschiedenis, als doel op zichzelf. De publicatie van zijn bevindingen is dan niet alleen aangewezen, maar een dwingende noodzaak. Zodoende geeft hij zijn onderzoek een extra dimensie en levert hij een waardevolle bijdrage tot de interne en interdisciplinaire doorstroming, wederzijdse waardering en beter begrip en verstandhouding, over de 'grenzen' heen.

Jaak Decaestecker

in de
WESTHOEK

"VLAANDEREN ZONDER GRENZEN"
S.A.R.L. au capital de 100.000 F.

Estaminet Culturel Flamand
Vlaamse Kulturele Herberg
Blauwershof

9, rue d'Eecke **59270 GODEWAERSVELDE** Eeckestraat 9
(Au pied du Mont des Cats / Beneden de Katsberg)

La Flandre Vit - Vlaanderen Leeft

Ouvert tous les jours sauf le Lundi - **Tél. 28.49.45.11**
Open ieder dag behalve op maandag

Een Zarrense kreet van oorlogsleed

Dr. fil. W. Beele - Ieper

Het is algemeen bekend dat vele archiefstukken te vinden zijn op plaatsen waar men die allerminst zou verwachten. Zo gebeurt het wel eens dat gemeentelijke archieven belangrijke genealogische bronnen bevatten, maar anderzijds is het ook mogelijk dat er zich in bronnen die bij uitstek door genealogen geraadpleegd worden ook documenten bevinden die voor de geschiedenis van een gemeente belangrijk zijn. Dat laatste heb ik ervaren, op kleine schaal weliswaar, bij het raadplegen van het Archief van de Raad van Vlaanderen, nr. 24.240.

Het betreft een proces van een zekere **Marie REYFFINS,** weduwe van **Jan DE WALE,** tegen **Rogier BEELE** , gehuwd met de weduwe van **Jan WALLYN,** over de pacht van een hofstede in Zarren anno 1651.
Die bundel bevat o.m. een verklaring van de *hooftman ende ghemeene prochiaenen wonende inde prochie van Zarren*, waarin zij *attesteeren te wesen warachtijch* dat **Clement WALLYN,** voor wie voornoemde **Jan WALLYN** borg stond, *niet en heeft gheprofyteert upde hofstede endelande* toebehorende aan **Mary REIJFENS,** weduwe van **Jan DE WAELE.**
Te weten *van het jaer 1641 duer den generaelen afloop zoowel de Fransche troupen als ghedurende het belech van(den) Spaenschen voor die stadt Dixmude.* Voorts *aengaende het jaer 1648 en hebben de zelve landen van bamesse niet connen besaejt wesen om(m)e redene dat de Loreinsche alle de parden, ofte meerdere deel, ende ander beestien hebben afgedreven zoo datter gheen middel en was om up het quartier iemant soude hebben connen gheboeijen* (= vertoeven).
Voorts ook nog dat *gaende van het marsaeisoen dar nar is van ghelicken onmoghelicke gheweest van eenich labeur upde lande voorseyt te cunnen doen duer het voolck van oorloghe van weghe sijnne Coninckliche Magisteijt in het belech va(nder) stadt Iper dar bij wij*

ghenootsaeckt sijn gheweest uut te retireren van deene haeghe in dander.

Tot zover dus dit getuigenis, gedateerd op 29 mei 1650 en ondertekend door **Marchelis VANDE CASTEELE** hoofdman, alsook door **Willem VAN RAES, Adelf DE WILDE** en **Gheeraerd VAN RAES.** Het moge dan nog geschreven zijn in een taal die qua zinsbouw bepaald slecht te noemen is, toch is het van enorm belang voor de dorpsgeschiedenis van Zarren tussen 1640 en 1659. Vooral de tragiek die achter die onbeholpen taal schuilt spreekt boekdelen.

Kort

De Oostenrijkse Nederlanden zijn voor het historisch onderzoek, althans tot vóór een paar decennia, een stiefkind geweest. Daarom organiseert het Postuniversitair Centrum West-Vlaanderen op woensdag 29.10 van 20 u. tot 22 u., in het Hof van Watervliet te Brugge, een lezing door Prof. Dr. **J. Smeyers**, met als thema **de huidige benadering van de 18de eeuwse geschiedenis en literatuur.** De lezing wil pogen verslag uit te brengen over de nieuw gegroeide inzichten, vooral in het domein van de cultuur- en ideeëngeschiedenis en de letterkunde. Deelname in de kosten 200 Fr. Inlichtingen op het nr. 050/33.94.16 (voormiddag).

* * *

Wie niet deelnam aan het Kongres van de Federatie van Nederlandstalige Verenigingen voor Oudheidkunde en Geschiedenis van België en bijgevolg het interessante **Pleidooi voor een nieuwe werkwijze in de genealogie** van **Werner Peene** miste, kan op maandag 1 december, om 20 u., terecht in de Raadszaal van het Stadhuis te Gistel (Organisatie V.V.F.-kern Gistel).

* * *

Op Dinsdag 9 december gaat in de leeszaal van het Rijksarchief te Kortrijk een voordracht door Dr. **E. Warlop** over **Werken met landboeken en Popp-kaarten** (V.V.F.-Kortrijk).

* * *

In Naamkunde, afl. 1-4 (18de jg., 1986, p. 137-140) verscheen van Dr. **W. Beele** de verklaring van de familienaam ***Moncarey en Monkerhey***, die aan weerskanten van de schreve frequent voorkomen.

39e Frans-Vlaamse kultuurdag

Verslag KFV-Familiekunde

Op 28 september 1986 werd in Waregem de 39e Frans-Vlaamse Kultuurdag gehouden. Ontstaan in juli 1948 op initiatief van André Demedts, bijgestaan door Luc Verbeke, was het van meetaf aan de bedoeling de belangstelling voor Frans-Vlaanderen aan te moedigen en te verruimen. Vanaf het midden van de zestiger jaren waren de aanvankelijk overwegend literaire en artistieke werkzaamheden zo sterk uitgebreid en was het **Komitee voor Frans-Vlaanderen** op zovele terreinen actief dat een opdeling in werkgroepen zich aandiende. Zo zijn er momenteel een 7-tal werkgroepen of secties actief: Media-taal, Jeugd, Geschiedenis, Onderwijs, Toerisme, Ekonomie-overheidspersonen en Familiekunde.
Op de jaarlijkse Kultuurdag, die inmiddels reeds lang is uitgegroeid tot een ruim groot-Nederlands forum, organiseren de sekties 's voormiddags afzonderlijke vergaderingen. Na de middag volgt een plenaire vergadering. Dit was ook dit jaar het geval.

De sektie Familiekunde vergaderde dit jaar onder het motto: **Wat genealogische centra ons bieden.** Deelnemers aan dit, o.l.v. K. De Lille ingeleid, colloquium waren het Vlaams Centrum voor Genealogie en Heraldiek te Handzame (drs. hist. Boeva), het Gewestelijk Documentatiecentrum voor Familie- en Plaatselijke Geschiedenis te Oostende (E.A. Van Haverbeke, centrumvoorz. en sekretaris-generaal V.V.F) en het Centrum voor Familiegeschiedenis te Antwerpen-Merksem (J. Hendrickx, centrumcoördinator, gouw- en vice-voorz. V.V.F.).
In het eerste nummer van WH-info (april 1985) verscheen reeds een bijdrage over de belangrijkste genealogische documentatiecentra in de Westhoek, m.n. over de centra te Handzame en te Oostende. Voor die centra kunnen we ons hier dan ook beperken tot de recentste ontwikkelingen. Bijgevolg gaat onze aandacht vooral naar het Antwerps Centrum.

Het Centrum voor Familiegeschiedenis, voorheen Wolstraat 39 te Antwerpen, is gehuisvest op de zetel van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, in het voormalig Merksems gemeentehuis, in de Van Heybeeckstraat 3 te 2060 Antwerpen-Merksem. De rijke bibliotheek, met een permanentie van 2 vrijwilligers, telt ca. 10.000 nummers: archiefinventarissen (vanaf eind 19e eeuw en alfabetisch per provincie), bronnenpublicaties, familiegeschiedenissen, monografieën, indices op parochieregisters (Antwerpen volledig), werken over naamkunde (verrijkt met recente V.T.B. schenking) en heraldiek, repertoria, handschriften, kiezerslijsten, telefoongidsen, enz. Een auteursfichier staat ter beschikking, maar een ca. 400 p. tellende systematische catalogus is bijna klaar. Ook indices op vraagantwoord, stamfamilies en familiegeschiedenissen worden bijgehouden. Verder beschikt het centrum over een omvangrijke collectie nationale en internationale tijdschriften: familietijdschriften (192), genealogische- heem- en geschiedkundige publicaties, in totaal zowat 600 verschillende titels. De alfabetisch geklasseerde verzamelingen bidprentjes en rouwbrieven tellen respectievelijk ca. 500.000 en 125.000 exemplaren. Op het centrum vergadert ook wekelijks de werkgroep Genealogie en Computer, die o.a. een eigen tweemaandelijks tijdschrift verspreidt. Het centrum is toegankelijk op woensdag (14-18), donderdag (14-21) en zaterdag (14-18) en is telefonisch te bereiken op nr. 03/646.99.98.

Op het Vlaams Centrum voor Genealogie en Heraldiek wordt momenteel hard gewerkt aan een catalogus: 1. auteurs; 2. trefwoorden: familienamen en plaatsnamen; 3. systematisch. Verder wist Johan Roelstraete (sekretaris) te vertellen dat de verfilming van de parochieregisters die zich op de stads- en gemeentearchieven bevinden in het vooruitzicht wordt gesteld. De Oostendse collectie bidprentjes en rouwbrieven is sedert onze bijdrage in WH-info uitgegroeid tot respect. 335.000 en 150.000 exemplaren. Ca. 50.000 bidprentjes staan er ter beschikking voor omruiling.

Ofschoon Frans-Vlaanderen voor deze centra geen specifiek doelgebied is, toch zal de zoeker er goed aan doen hun zeer omvangrijke documentatie te raadplegen. Naast de vele inventarissen die er over Frans-Vlaanderen kunnen geraadpleegd worden, en het werk ter plaatse aan-

zienlijk vergemakkelijken, is ook hun ruime collectie Frans-Vlaamse tijdschriften en bronnenpublicaties van belang. Interessant zijn een apart steekkaartensysteem te Handzame en een reeks bewerkte Frans-Vlaamse parochieregisters te Oostende.
Om het contact met de leden-bezoekers te onderhouden geven de centra van Oostende en Handzame een ledenblad uit (V.V.F.-Streepje, V.C.G.H-Mededelingen). De aktiviteiten en berichten van het Antwerps centrum verschijnen in Vlaamse Stam, het tijdschrift van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde.

Boeiend en leerrijk waren ook de tussenkomsten uit het publiek. Van een aantal vragen en suggesties dient in de naaste toekomst zeker werk gemaakt. Wij denken o.a. aan:

- de raadpleging van de vele licentiaatsverhandelingen en de door het A.R.A gepubliceerde computerlistings van de indices op de door het A.R.A uitgegeven inventarissen (Rik Opsomer);
- het aanleggen (en publiceren) van een repertorium van de parochies waarvoor op basis van de parochieregisters gezinssteekkaarten werden opgemaakt (André Vandewiele). Interpellant verwees hierbij naar zijn eigen werk voor Zwevezele en dit van Guy Algoet voor Waregem en Beveren-Leie. Z.i. dient niet gewacht op een massale computerisering, maar kan alvast verder gewerkt worden met de 'oude informatica' (steekkaarten). Hij attendeerde verder terecht op de manke begeleiding bij het raadplegen van de diverse inventarissen en steekkaarten op de archieven;
- de eventuele verfilming van de Frans-Vlaamse parochieregisters door het centrum te Handzame, het klapperen van de Belse parochieregisters en het in in overweging nemen van de opening op zaterdag (voormiddag ?) van het V.C.G.H. (Jaak Decaestecker).

Te noteren viel ook dat het Gantois-fonds op de bibliotheek van de KULAK, naast een aantal genealogische werken, vooral een uitgebreide verzameling tijdschriften bevat (Johan Roelstraete) en dat de genealogieën van pastoor Slosse voornamelijk richtinggevend zijn (Karel De Lille).

Een belangrijk resultaat van dit colloquium was alvast de afspraak van

de centrumafgevaardigden om te streven naar nauwere onderlinge contacten en ruimer overleg, wat een rationeler beheer en een nog efficiënter dienstbetoon kan ten goede komen.
Het is te hopen dat die contacten in de toekomst uitgebreid worden met niet-Vlaamse centra. Het lijdt o.i. geen twijfel dat de aanwezigheid in de periferie van ons taalgebied (ook vanuit de basis) niet enkel wenselijk is, maar een 'grensopenbrekende' noodzaak is.

Jaak Decaestecker

OPROEP

Op initiatief van dr. D. Merlevede werd in het verleden een aanvang gemaakt met het opmaken van tafels op de Belse parochieregisters. *Kwade tongen* beweren dat het een *doodgeboren kind* is. Niets is minder waar! De werkgroep leverde knap werk (Thomassen kunnen zich hiervan vergewissen bij WH), maar om uiteenlopende redenen kon dit omvangrijk project vooralnog niet volledig gerealiseerd worden.
Op verzoek van dr. D. Merlevede nam WH de taak op zich om dit belangrijk werk verder te zetten. Het spreekt vanzelf dat wij dit niet alleen aankunnen. Vandaar onze oproep tot alle medewerkers van het eerste uur en nieuwe goedmenende vrijwilligers (uit de al dan niet georganiseerde familiekunde) om contact op te nemen met WH. Wij twijfelen er niet aan dat U (verder) wilt meewerken. De toekomstige zoeker zal er U zeer dankbaar om zijn.

Als één van de in het voorgaande K.F.V-Familiekunde-verslag vernoemde punten Uw belangstelling geniet, of de werking van de sektie Familiekunde U nieuwsgierig maakt, aarzelt U niet en belt nr. 057/44.56.53.

Dikkebus: enkele Staten van Goed

J. Decaestecker - Dikkebus

Op het groot belang van de Staten van Goed voor het onderzoek kan niet genoeg gewezen worden. Al te vaak steunt de familiekundige echter op de gepubliceerde genealogische excerpten, zonder zich al te veel te bekommeren om de verdere inhoud, daar waar de daadwerkelijke lezing zich opdringt. Eens zover, raadpleegt hij meestal ook de gekende verzamelingen op het archief te Brugge. Voor de Westhoek zijn dat o.a.: kasselrij Veurne, ca. 35.000 geklasseerde staten (een 60-tal staten zijn nog te Veurne; zie Inventaris van het archief van Veurne); kasselrij Ieper, 708 geklasseerde staten (zie Brugse Vrije, 3e reeks c (vanaf 1640), enz. Hij dient zeker nog niet te wanhopen wanneer dit geen resultaat opbrengt. Het grondig nakijken van de te weinig geconsulteerde inventarissen houdt meestal verrassingen in petto en het onderzoek wordt vaak beloond. Ter illustratie volgt hier de ontleding van enkele Staten van Goed van Dikkebus die zich in het R.A. te Brugge bevinden, meer bepaald in het fonds Aanwinsten, nr. 3.174.

AFKORTINGEN

S: Staet
I: Inventaris
V: Verclaers
K: Kinderen
R: Rekenyngh
B: Bewys
R: Reliqua
PI: poorter van Ieper
VP: voogd paterneel
VM: voogd materneel

De Staten

15 mei 1771: S,I & V.

Steven GARDIJN fs ... bij **Françoise DEJONGE**, PI + Dikkebus 13.06.1770
Weduwe: **Jacoba VAN POULLIE** fa **Pieter** bij **Joanne WOLLAERT**
K: Pieter Jacobus, jongman t' sijn selfs;
Jacoba Theresia x Felix Ignatius **METSU**;
Joanne Françoise x Cosmas Damianus **BRUNEEL**;
Maria Jacoba ± 21 j., onder voogdij van Pieter **GARDIJN** VP en Hendrijck **OREEL** VM.
Geen x-kontrakt. Geen erfgronden.

26 juli 1775, S, I & V:

Andries VUYLSTEKE fs **Jacobus**, Pl + Dikkebus 16.06.1775
Weduwe: **Benedicta DE RAED** fa **Pieter Andries** bij **Cecilia BOUDRY**
K: Pieter Franciscus, Pieter Ludovicus, Martha Josephina x Pieter **CARREIN** , Marie Joanna x Adriaan **DE MEESTERE**, Anastasia Benedicta x Jan Baptiste **LIGNEZ**, Agnes Constantia: al t' hun selfs.

x-kontrakt 1736, voor P.F. Plantefeve:
Hij: meerderjarig jongman geassisteerd door Bregita **GOEMAERE**, zijn moeder, en Joannes Fran(ciscu)s en Ignatius Josephus **VUYLSTEKE**, zijn broeders;
Zij: meerderjarige jongedochter bijgestaan door Joannes Baptista **PARRIN**, haar stiefvader, Jacobus **DE RAED**, oom en Andries **BOUDRY**, neef.

11 oktober 1782, weezerierekening bij en vanwege:

Jacobus SWAELS , vader en wettelijk voogd en **Joannes DE MEERSSEMAN** voogd over Marie Therese, zijn enig kind, verklaren gekocht te hebben voor rekening van de weeze 4 gemeten, 7 roeden onder behuysd gars ende zaeyland.

28 september 1782 (aangehecht aan vorig), weezerie -supplicative requeste (betwisting over verkoop)- gedaan door:

Jacobus SWAELS, vader en wettelijk voogd over Marie Therese gewonnen bij **Catherine CAZIER** fa **Pieter & Marie Christine BRAEM.**
Voogden: Pieter **SEPIETER**, rechtsweer en Joannes **DEMEERSSEMAN**

Verdeling van gemene en onderdeelde goederen aan de weeze toekomende bij nalatenschap van haar grootvader materneel en bij het afsterven van haar moeder. De andere parten competeerden de weezen Pieter **SEPIETER** en de kinderen **CARDINAEL** (ook rechtsweer) (een hofstedeken groot 8 gemeten 2 lijnen 40,5 roeden op Dikkebus, dicht bij het dorp).

24 april 1779, S, I, & V:

Agnes BEUN fa **Nicolais** bij **Marie Françoise SOHIER**, weduwe van **Hendrijck, DE PROOST** fs **Joannes** bij **Joanne VAN OOSTEN**, Pl + Dikkebus 10.10.1778.
Erfgenamen:
Francis Hendrijk, Bernardus Josephus en Ludovica Francisca, de 3 kinderen van de overledene bij Hendrijk **DE PROOT.** Voorts:
Barbara COUSIJN ± 18 j. fa + Joseph bij Marie Josepha **DE PROOST,** ook dochter van de overledene gewonnen met dito Hendrijk **DE PROOST,** bevoogd met Francis Hendrijk en Bernardus **DE PROOST.**

Staat gemaakt ten sterfhuize van haar man en overgedragen ter weezerie op 05.11.1775: het woonhuis werd publiek en à la haulche op 16.11. 1778 verkocht aan Ignaes **PAUWELS.**

15 juni 1772, verdeling van alle goederen ten sterfhuize:

Joannes Franciscus DETURCK fs **Joannes** bij **Jacqueminken FAGEL** fa **...,**

PI + Dikkebus 02.11.1771, weduwnaar van **Marie Therese LEUPE** fa **Livinus** fs ...
K: Joannes Franciscus, Pieter Jacobus, Jacobus Ignatius, Ivo, Petronelle Therese x Josephus **VERHELST** en Josepha Barbara Eugenia x Pieter Fran(ciscu)s **HOFLACK.**

Geen erfgronden noch huizen. Openbare verkoping.

11.07.1797, S, I & V:

Marie Anne Clare DE RIJCKE fa + **Leopoldus** bij **Marie Françoise BOUDEIN** , PI zonder kinderen + Dikkebus 28.03.1797.
Weduwnaar: **Carolus Ludovicus Josephus CAPPELLE** fs **Joannes Livinus** bij **Catherine DE LE FORTRIE.**
Om te verdelen elke over de helft tussen de blijver en de 3 broeders en 1 zuster, hoirs van volle bedde:
Joannes Baptiste Ignatius (landsman op Vlamertinge), Alexander Leopoldus (op Voormezele), Eugenius Franciscus (op Dikkebus) en Maria Joanna **DE RIJCKE** (jongedochter op Vlamertinge).

x-kontrakt, 25.05.1781:
Hij: meerderjarig jongman wonend Dikkebus, vader overleden;
Zij: weduwe zonder kinderen van Ferdinandus **DU FLO**, wonend Dikkebus.

13 mei 1776, R, B & R:

Jan Baptiste TILLIE gewezen voogd over **Lodewijck VERTOMME,** geëmancipeerd op 21.04.1763, dag van het sluiten van de rekening.
Goederen: o.a. 1/5 in 1/3 van 4 lijnen van een behuisde hofstede gelegen in de parochie van Dikkebus, onder de heerlijkheid van Wijtschate.

11 juni 1776, S, I & V:

Jacobus Ferdinandus RIJCKEWAERT fs **Frans** bij **Joanna CARTON**, weduwnaar zonder kinderen in 1ste x van **Marie Francisca PETIPA(S)**, PI + Dikkebus 30.10 1775.
Weduwe: **Marie Anne Therese DEPATTURE** fa **Chrisole** bij **Marie Josephe MAIROBON**, blijvege.
K: Marie Anne Dorothea 8 j., enig kind.
VP: Benedictus **ONRAET.**
VM: P(iete)r **DESPATURES**

x-kontrakt Dikkebus, 11.07.1766:
Hij: wed. z. K, bijgestaan door Pieter Arnold **VANDERMEERSCH;**
Zij: jongedochter, bijgestaan door haar vader.

Geen erfgronden noch huizen.

30 mei 1774, S, I & V:

Pieter Jacobus VENEIN fs **Fran(çoi)s Louis** bij **Marie Catherine DES FEBVERS** , PI + Dikkebus 23.04.1774.

Op verzoek van:
Marie Josephina DEHEM fa **Hieronimus** bij **Marie Louise GHESQUIERE,** weduwe en blijvege. Verder op het verzoek van:
Marie Joanne Therese en Isabella Francisca **VENEIN** en Pieter **LOOVELDE** enig voogd over de 4 nagelaten weeskinderen van Marie Catherine **VENEIN** in x geweest met Joannes **COUSIJN,** de 3 eigen zusters van de overledene. Tenslotte voor:
Felix Eugenius **REIJNAERT** fs Pieter, 's overledens broeder van halve bedde.

x-kontrakt Dikkebus, 14.05.1762:
Hij: meerderjarig jongman bijgestaan door Pieter **REIJNAERT,** zijn stiefvader en zijn moeder;
Zij: jongedochter bijgestaan door J.B. **GRIJSON** en Maximiliaen **DE SCHILDER,** VP & VM, Fran(çoi)s **GOUWY,** haar stiefvader en Pieter Jeronimus **DEHEM,** haar broeder.

Geen erfgronden.

18 oktober 1774, S, I & V:

Hinderijck DE PROOST fs **Joannes** bij **Joanna VAN OOSTEN,** ° Heembecx bij Brussel, PI + Dikkebus 15.02.1774.
Weduwe: **Agnes BEUN** fa **Nicolays** bij **Marie Françoise SOHIER.** En voor: Franciscus Hendrijk, Bernardus Josephus en Ludovicus **DE PROOST,** de 3 K van de overledene bij de blijvege. Verder ook voor:
Joannes Antonius en Barbara Theresia **COUSIJN,** de 2 K van Josephus **COUSIJN** bij Marie Josepha **DE PROOST,** ook fa van de overledene.

Geen x-kontrakt. Geen erfgronden, maar wel een woonhuis staande op 24 roeden (de maedelpleck) onder de hh. Van Houtte, toebehorend aan d'heer Cailliau d'IJpre.

22 juli 1775, S, I & V:

Judoca MISPELAERE fa **Anthoine,** PI + Dikkebus 10.05.1775.
Weduwnaar: **Pieter Jacobus BEUN** als blijver. Verder op het verzoek van: Ambrosius **MISPELAERE,** broeder van de overledene (zijn sterfhuis gestorven na zijn zuster). Item: Laurentius, Gabriël en Pieter **WICKE,** Dorothea **WICKE** x Pieter **GRIJSON,** Regine **WICKE** x Cornelis **BAELDE,** Joannes en Philippus **VUYLSTEKE,** de 7 K van Pieternelle **MISPELAERE** fa Anthoine, 's overledens zuster van volle bedde; Item: Ignatius en Josephus **MISPELAERE,** Isabelle **MISPELAERE** x Pieter **VANTHUYNE** en Joanne **MISPELAERE** x Nicolaeys **DE ZAYERE,** de 4 K van Anthoine **MISPELAERE** 's overledens broeder. Tenslotte voor Pieternelle **GHILLEBERT** fa Joannes x Albertus **DIERYCK,** het kind van Marie Louise **DE SCHILDER,** halve zuster van de overledene.

Deelsmannen: Servatius Idesbaldis **COMYN** en Charles Fran(çoi)s **DE NECKER.**

x-kontrakt Wijtschate, 27 februari 1739:
Hij: meerderjarig jongman bijgestaan door zijn vader Pieter **BEUN;**
Zij: wed. Pieter Jacobus Josephus **VANDEVELDE,** bijgestaan van Anthoine

MISPELAERE, haar broeder en Joannes **VUYLSTEKER**, haar schoonbroeder.
Testament door de overledene op 15 november 1774:
... Verscheen in persoone voor kapelaan E. PIETERS van Dikkebus, Judoca MISPELAERE geboortig van Kemmel in huwelicke met Pieter BEUN, meester kleermaker, liggende siek te bedde hebbende nochtans haer volkomen verstand: ... het gouden Kruys, 't haer halse gedraeghen, aen de Kerkcke van dickebusch ter eere ende tot cieraet van het beeldt van onze Lieve vrouwe; ... 30 missen van requiem de profundis sullen gecelebreert worden tot laevenisse van haar siele; ... alle haer cleederen, soo lynnen als wollen ... schenkt zij aan Anne Therese **MISPELAERE** x Pieter **MORTEYN** wonende op Meteren

12 december 1771, S, I & V:

Joannes Jacobus BAELDE, fs Joannes Baptiste soone Jan Baptiste, fs Jan, 's overledens vader gewonnen bij Joossyncken **DE NUWELAERE** ende sijne moeder bij Andries **LARUE**, soone van Antheunis bij Marie Catherine **VAN RENYNGHE** , fa François & Catharine Jacoba **LARUE**, Pl + Dikkebus .... 1771.
Weduwe: Marie Catherine **BOUSSEMAERE** fa Arnould, fs Jacques, bij Marie **TACOEN**, als blijvege.
K: Jacobus Constantinus ± 20 j., Ivo Alexis ± 18 j., Pieter Jacobus ± 13 j. en Marie Isabelle Clare ± 25 j., de 4 K van de overleden onder voogdij.
VP: Louis **COUTTEEL**.
VM: Pieter **VERROEST**.

x-kontrakt Ieper, 21 februari 1749:
Hij: meerderjarig jongman wonend te Dikkebus bijgestaan door Jacoba Theresa **BAELDE**;
Zij: meerderjarige jongedochter wonend te Dikkebus bijgestaan door Hubertus **VANDENBUSSCHE** VP en Pieter Jacobus **FOLLEBOUDT** VM.

Huis van de zijde van de overleden aan hem toegewezen ten sterfhuize van J.B. **BAELDE** en Catherine Jacoba **LARUE** (vader & moeder), 12 februari 1749.

23 november 1776, S, I & V:

Margueriete WANTIER fa Jan bij Marie Madelene **GOMBERT**, Pl + Dikkebus 02.12.1775
Weduwnaar: Pieter Hendrijck **VIENNE** fs Hendrijck bij Marie Anne **TRIOEN** fa Gille, als blijver, ter eendere zijde. Voorts ter andere zijde:
Pieter Joannes en Ivo **VIENNE**, hun selfs;
Pieter Joannes **RABAU** x Joanne Clare **VIENNE**.
Mitsgaders Jacobus **DEMARLE** (VP op Wulvergem) en Pieter Joannes **VIENNE** als deelsvoogden i.p.v. Pieter Joannes **VIENNE** (deelsman) over Joannes Hendrijck 22½ j. en Marie Anna Therese **VIENNE** 18½ j., allen samen de 5 K van de overledene.

x-kontrakt Reningelst, 2 februari 1748:
Hij: meerderjarig jongman bijgestaan door Jan **D'HUYSSER**, z. stiefvader.

Zij: fa Jan Baptiste, meerderjarige jongedochter bijgestaan door **Christiaen HOSDEY**, haar schoonbroeder.
Geen immeuble goederen.

Vertoogh & Requeste voor de Schepenen der stede van Iper, door:

Josephus DECONINCK x Therese VANDERMEERSCH en **Pieter Joannes VANDROMME x Victoria VANDERMEERSCH** (minderjarige), de 2 dochters van wijlen **Pieter Arnold VANDERMEERSCH** bij **Catherina Benedicta DE BRUYNE** .
Geven te kennen hoe aan hen uit hoofde van hun huisvrouwen bij het overlijden van Catherine Benedicta **DE BRUYNE** gedevolveerd was:
- de helft in een huis gelegen te Dikkebus;
- een partij zaailand te Wulvergem;
- 1 gemet 75 roeden met vloghe te Reningelst.

Boekennieuws

In de Standaard der Letteren (De Standaard, 17 mei 1986) verscheen van de hand van prof. dr. M. Cloet (K.U.L.) een uitvoerige recensie over het nieuwste boek, een *doctorat d'Etat ès lettres*, van Alain LOTTIN : **Lille, citadelle de la Contre-Réforme ? (1598-1668).**
A. Lottin, professor aan de universiteit te Rijsel (Lille III) schrijft bij voorkeur over kerk-, cultuur- en mentaliteitsgeschiedenis van de 16de, 17de en 18de eeuw. Zo verscheen van hem in 1981 naast andere markante studies, **Les Casseurs de l'été 1566: L'iconoclasme dans le Nord.**
De publicatie van zijn opmerkelijk proefschrift, de vrucht van 10 jaar opzoekingen in de archieven van het Vaticaan, Brussel, van het Département du Nord en de stad Rijsel, is een antwoord op de vragen hoe een zich opdringende contrareformatie uiteindelijk in de stedelijke milieus van de Nederlanden wist te bevestigen; welke middelen daartoe aangewend werden en in hoeverre ze in haar opzet slaagde. De studie gewijd aan de kloosterlingen is één van de merkwaardigste en meest vernieuwende hoofd-

stukken van het boek. Volgens schrijver telde de stad Rijsel in 1667 niet minder dan 27 religieuze gemeenschappen. In die toename die Lottin als een *invasion conventuelle* bestempelt, wordt vooral aan de inplanting van vnl. jezuïeten, capucijnen en augustijnen — de hoekstenen van Contrareformatie — aandacht besteed. De taktiek die door deze orden in de uitroeiing van ketterij en hekserij werd aangewend, wordt nog meer onderstreept door hun optreden in de diabolische affaire bij de Brigittinnen.
De hervorming binnen de roomse kerk komt uiteraard in al haar aspecten uitvoerig aan bod: catechisatie, zondagsscholen, verheffing van de confreries, devotie, valorisatie van de zeven sacramenten (vnl. de kerstening van het huwelijk) en niet het minst het mishoren.
De propaganda in deze hervorming mikte bovendien steeds opnieuw op de 'laatste dag' waarop de christen zal geoordeeld worden op grond van zijn goede werken. Rijsel heeft overigens in de 16de en 17de eeuw een ware pioniersrol gespeeld i.v.m. de hervorming van de armenzorg, waaruit Lottin voorbeelden aanhaalt die getuigen van uitzonderlijke moed van kloosterlingen bij het verzorgen van de pestlijders.
In een laatste hoofdstuk behandelt Alain Lottin hoe de houding tegenover de dood zich in de religieuze praktijk ontwikkelde. In deze context haalt de auteur de aflatendienst en het vagevuur aan en onderstreept hij het toenmalig ideaal: *le chemin du ciel sans purgatoire*.
Over dit meesterlijk œuvre schreef prof. dr. M. Cloet reeds dat van geen enkele Zuidnederlandse stad (Rijsel maakte tot 1667 deel uit van het graafschap Vlaanderen) de 17de eeuwse contrareformatie en katholieke hervorming zo grondig is bestudeerd geworden. Overigens is deze grootstedelijke kerkgeschiedenis van uitzonderlijk belang voor de vele parochies in het Kortrijkse die vroeger, net als Rijsel, onder het bisdom Doornik ressorteerden.

Alain LOTTIN, **Lille, citadelle de la Contre-Réforme ? (1598-1668)**, Duinkerke, Westhoek-Editions/Les Editions des Beffrois, *Collection Histoire*, ISBN 2 903077, 517 p., 180 FF.

(DvdB)

* * *

N.a.v. de viering dit jaar van 625 jaar Zwartzusters van Bethel te Brugge verscheen **De Zwartzusters van Brugge, Diksmuide, Oostende, Veurne en Brazilië** van F. Van den Berghe, J. Van den Heuvel en G. Verhelst. Over deze in 1361 gestichte orde spreken de oudste teksten van *Aermen Zusters*, ook wel *kastanjeboomnonnen* (omwille van hun woonst aan de Kastanjeboomstraat te Brugge), maar officieel waren het Celle-zusters. In 1461 namen zij de regel en het zwarte kleed van de St.-Augustijnerorde aan en werden Zwartzusters.

Het neerschrijven van ruim 600 jaar geschiedenis van deze orde die o.a. uitmuntte door haar bovenmenselijk en heldhaftig werk in tijden van pest en besmettelijke ziekten en tijdens de godsdienstoorlogen een beschermbrief van Willem van Oranje ontving, maar ook in meer recente tijden vele initiatieven nam, is door de projectie tegen de achtergrond van het tijdsgebeuren tevens een waarachtig verhaal van het dagelijks leven in onze Vlaamse steden. Ook de geschiedenis van de congregatiehuizen te Menen, Blankenberge, De Haan-aan-zee, Loppem, Langemark, Roeselare, Beernem en Hondschote en Duinkerke in Frans-Vlaanderen wordt beschreven.

De banden met gekende Vlaamse families (o.a. De Baenst, Saquepée, Pieter Lanchals, enz.) en de naamlijsten van de vele Zwartzusters zelf vormen een stuk familiegeschiedenis.

Deze studie die ook aandacht heeft voor het prachtig historisch kunstpatrimonium van de orde is met haar 300 foto's (9 in kleur) (in een zeer verzorgde lay-out) bovendien een enig mooi album.

De Zwartzusters van Brugge ... —384 p., 21 x 30, offset op glanzend maine 135 gr, garengenaaid en linnenband met goudopdruk — is een realisatie van de uitgeverij Marc Van de Wiele. Bestellen kan door betaling van 1.850 Fr + 150 Fr op rek. 470-0266381-43, t.n.v. Feestcomité Zwartzusters Brugge.

* * *

Avekapelle vierde op 12 oktober ll. het gouden priesterjubileum van Pater **Marcel Depoorter.**

Dit kon uiteraard niet zomaar voorbij gaan. Daarom kwam met de medewerking van zijn broer Joris en zijn zuster Martha een kleine brochure tot stand, waarin o.a. de levensloop, de uitgebreide werkzaamheden en

het geëngageerd missionaris-zijn van deze geboren Avekapellenaar, maar evenzeer Zaïrees in hart en nieren, behandeld worden.

De brochure kan besteld worden door het overmaken van 70 Fr + 30 Fr op rek. 712-6000655-27 van R. Callens, A. Vermanderstraat 5 te 8830 Hooglede.

* * *

Indices op de huwelijksakten van Duinkerke 1633-1792 door Jef Cailliau en Robert Vanoorenberghe.

Van de afschriften van de Duinkerkse x-akten van 1633-1638, die op het Departementaal Archief te Rijsel berusten, en de overige oorspronkelijke registers, bewaard in het archief te Duinkerke, maakten de samenstellers ca. 46.000 steekkaarten. Deze registers zijn voor de genealogen van groot belang omdat Duinkerke als havenstad o.a. gekenmerkt werd door een grote mobiliteit van de bevolking. Het hoeft dan ook niemand te verbazen dat vele huwelijk vrij spoedig na de Sponsalia werden ingezegend. Dit brengt verrassend veel buiten-Duinkerks namenmateriaal aan. Om het omvangrijke materiaal toegankelijker te maken, werd een aanvang gemaakt met het alfabetisch bundelen van de steekkaarten. Reeds 2 delen werden samengesteld (A - COM).

Meer inlichtingen over dit persoonlijk werk bij Jef Cailliau, Strandlaan260 bus 1 te 8460 Koksijde.

VRAAG-ANTWOORD

86.III.1 J. LEURIDAN - Kortrijk

Volgens K. De Flou (zie Woordenboek der Toponymie, dl. IX, col. 642) bestond er te Dikkebus en te Reninge een **Leuridan's weg.** Opzoekingen ter plaatse leverden geen afdoend resultaat. Weet iemand hier meer van.

86.III.2 R. VERHEYE - Ieper

In R.A. Brugge – PR Reninge, 1768, f° 754 – vond ik x-akte van Jacobus **LEURIDAN** ex Voormezele fs Arnoldi en Marianne **CAESTECKER.**
Jacobus **LEURIDAN** huwde er met Leocadia Francisca **DAACK,** weduwe van Ludovicus **SAMYN.**
Opzoekingen in de Voormezeelse registers naar het bestaan aldaar van Arnoldus LEURIDAN en van Marianne CAESTECKER bleven zonder resultaat.
In de registers van Kemmel vond ik de x-akte – 1737, f° 151 – van ene Arnoldus **LORIDAN** viduus met Maria Anna **CAESTECKER,** vidua Josephus **BAELDE.**
In de registers van Loker – 1714, f° 52 – trof ik de doopakte van ene Maria Anne Theresia **CAESTEKERS** fa Guilielmi en Anna Francisca **DE BO** (of De Lo ?)
Kan er enig verband bestaan tussen de Arnoldus LEURIDAN (ex Voormezele) gehuwd met Marianna CAESTECKER en de te Kemmel en, Loker gevonden sporen. Is de Arnoldis LEURIDAN uit Voormezele de te Kemmel gehuwde Arnoldus LORIDAN met Maria Anna CAESTEKER? Is deze Maria Anna CAESTEKER dezelfde die in 1714 te Loker werd geboren.

CARZEELE FONDS (6)

(vervolg van WH-info 86, II, p. 44)

Marie BEIRNAERT, bijgestaan en gemachtigd door haar echtgenoot Gustave BEVERNAGE, herbergiers;
Camille BEIRNAERT, werkman te Moeskroen.

XXXII Meester FRAEYS Joannes Petrus, Poperinge

Verkoop van zaailand gelegen in de Pezelhoek te Poperinge, 13 & 19 juni 1817.

Verkoper: Pieter Lauwerintius BLANCKAERT, landman-zaaier en zijn echtgen. Anna-Theresia DEWILDE, Poperinge.

Koper: Benedictus Andries ADRIAEN, landman te Poperinge.

XXXIII Meester VERMINCK Jacobus Antonius, Ieper
Meester VANDERMEERSCH Gerardus, Ieper

Lening van som geld, 15 december 1821.

Schuldenaar: Perdoone Petrus Laurens BLANKAERT, herbergier-koopman en zijn echtgen. Anne-Therese DEWILDE, Poperinge.

schuldeiser: Martinus Franciscus GRANDJEAN, koopman te Ieper

XXXIV Benoeming van maternele voogd over de minderjarige kinderen DOOM, 17 juli 1917 en 16 augustus 1920.

Ouders: René Aimé DOOM + Dikkebus 2 augustus 1915;
Leontine CAFMEYER + Dikkebus 25 september 1915

Kinder.: Madeleine Germaine DOOM ° Brugge 9 oktober 1900;
Georges Camille Corneille DOOM ° Dikkebus 16 april 1907;
Marie Germaine Corneille DOOM ° Dikkebus 24 novemb. 1912;
Gabrielle Rachel Cornelie DOOM ° Dikkebus 6 december 1913.

Voogd: Arthur CAFMEYER, landbouwer te Dikkebus.

XXXV Overeenkomst om ten eeuwigen dagen kosteloos doorgang te hebben te voet, te paard en met vee, wagens, karren, rijtuigen omwille van de uitbating van hun respectieve eigendommen gelegen te Reningelst, langs de daartoe bestaande dreve, 27 augustus 1862.

Tussen: Adolphe LUCIEN, geneesheer-koopman te Reningelst, enerzijds en Angelus Gabriel BRYON, wedn. van Marie Anne Therese DELIE en zijn kinderen Angelus Bartholomeus BRYON, bijzondere te Reningelst en Petrus Basilius BRYON, bijzondere te Reningelst, anderzijds.

XXXVI Meester BERTEN Felix Jacobus, Poperinge

Pachtbrief 9 jaar, 3 juli 1837

Pachtgever: Eugenius Benedictus VANHOUVER-SALON, grondeig. Westouter, handelend in eigen naam en in naam van juf. Pelagie Thetese BECUWE, wed. Petrus Antonius SALON, grondeig. Dranouter. Verder in naam van juf. Marie Therese SALON, grondeig. te Dranouter.

Pachteres: Mary Therese GELOEN, wed. Joannes Baptiste BAELDE, landbouwster te Dranouter.

XXXVII Meester SYOEN André Jacques, Merkem

Publieke verkoop van onroerend goed, 18 juni 1808

Verkoper: Pierre VAN PARYS en zijn echtgen. Marie Therese STROOM, landbouwers te Merkem.

Kopers: Pierre DEVOS, winkelier te Merkem;
Jacques VANDER MEERSCH, olieslager te Merkem.

XXXVIII Meester LAMBIN Joannes Baptiste, Ieper

Verkoop onroerend goed, 31 januari 1850.

Verkopers: Antonius Isodorus BAERT-TIBAUX, koopman Ieper, handelend in eigen naam en gemachtigde van zijn zuster juf. Hortense Therese Charlotte BAERT, ongehuwde meerderjarige winkelier-

ster te Ieper
Kopers: Adolphe LUCIEN, geneesheer te Reningelst en zijn zuster juf. Virginie LUCIEN, ongehuwd zonder beroep te Reningelst.
Getuigen: Sinatus HOF, herbergier te Reningelst;
Severinus DOISE, landbouwer te Reningelst.

XXXIX Meester LAMPS Henri, Kaster

Verdeling volgens testament, 28 maart 1850.

Vanwege: Marie Jeanne Therese CHRISTIAEN, ° Westouter 31.03.1768 en + St.-Janskapel 17.12.1849, fa Pierre Jacques en Isabelle Therese BRINS, wed. va, Dominique Joseph Eugènbe CYSSAN.
Erfgenamen voor elk 1/3:
1. Pierre Jean CHRISTIAEN, haar broer landb. St.-Janskapel;
2. Charles Louis CHRISTIAEN, haar neef landb. Westouter;
3. Pierre Jean CHRISTIAEN-DEBRUYNE, landb. Pserttsen (?);
Jean Baptiste CHRISTIAEN, landb. Westouter;
Joseph François CHRISTIAEN, landb. Westouter;
Roslie CHRISTIAEN, gem. doot haar man Pierre THIBAULT, landb. te Belle.

XXXX Inventaris van het winkelgoed van K. DE BAEKER, 06.04.1826.

XXXXI Meester LUCIEN Marie Regius, Reningelst

Overeenkomst over vaste scheiding tussen verschillende eigendommen, 25 november 1853.

Eigenaars: Ivo DELEGHER huisvrouw van Carolus Ludovicus GOMBEIR, te Reningelst;
Joannes Jacobus DEMAERLE, eig.-landman te Reningelst;
Pieter VERMOTE, landb. te Reningelst.

XXXXII Meester BERTEN, Reningelst

Verdeling van goederen te Vlamertinge en te Reningelst, tussen:
- Antoine Jacobus PLERYN, Westvleteren;
- Benedictus Augustinus PLERYN, Nieuwpoort;
- Joannes DE LA LEEUNE en zijn echtgen. Marie Therese PLERYN, Diksmuide.

XXXXIII Meester VAN CAYSEELE Elie Frédèric, Poperinge

Pachtbrief voor 18 j. van hofstede gelegen te Reningelst en genaamd 'den Kasteelmolen', vanaf 01.10.1924, akte 22 mei 1925.

Verpachter: Florence Hortentia LAMERANT (gewoonlijk genaamd Emerence) ° Reningelst 14.02.1876, grondeig. te Reningelst.
Pachter: Jules Maria Joseph DECONINCK ° Reningelst 24.07.1896 en echtgen. Maria Anna Cornelia WYDEIN ° Reningelst 10.12.1894, landb. te Reningelst.

XXXXIV Meester BOUCQUCY Grégoire, Poperinge

Lening voor de som van 1.100 Fr, intrest 4,5%, akte 18 juli 1902.
Ontlener: Leon VANDENBOOGAERDE, koopman te Watoe
Leengever: Elie Frédérice VANCAYZEELE, notaris te Reningelst.
Getuigen: Charles BEDDELEEM, schoenmaker te Poperinge;
Charles COENE, werkman te Poperinge.

XXXXV Meester BERTEN Felix Joseph, Poperinge

Pachtbrief voor 9 j. ingaande op 01.10.1874 van een hofstede genaamd 'het Neerhof' te Reningelst, groot 41 ha en bestaande uit woonhuis, koe-, paard-, en schaapstallen, schuren, hoppekeet en andere gebouwen, hofplaats boomgaard, weiden, meersen, bos en zaailand. Akte 22 & 26.11. 1873.

Verhuurder: Franciscus Ludovicus Agustus HUYGHE-DESCHODT (ridder in de orde van Leopold) grondeig. te Reningelst, handelend in eigen naam, als zich sterkmakend over zijn zoon Louis HUYGHE, grondeig. te Reningelst.
Huurder: Melanie DESMULIE, wed. Joannes Bapt. GELOEN, landb. te Reningelst.
Getuigen: Henri MOREAU, bakker te Reningelst;
Joannes AMPEN, landgebruiker te Reningelst.

XXXXVI Overeenkomst tussen eigenaar en huurder om afstand te doen van het recht van pacht, ten voordele van de eigenaar, van een stuk veiland en een deel van de dreef, ingaand 01.10.1858. Akte 19.05.1858 te Reningelst.

Huurder: Joannes Baptiste GELOEN, landb. op het 'Neerhof' Reningelst.
Verhuurder: Franciscus Ludovicus Augustus HUYGHE-DESCHODT, grondeig. en burgemeester te Reningelst.

(vervolg en einde in volgend nr.)

Aanvullende steunlijst in volgend nr.

U die voor het eerst kennis maakt met WH-info, doet zoals zovele anderen, abonneer U op het informatieblad van WH. Zo steunt U een verruimde genealogische werking in de Westhoek. Stort Uw steun op onze rekening 712-8700342-10, t.n.v. Westhoek-Jaarboek te 8904 Dikkebus. Ook de geringste bijdrage is welkom en komt integraal ten goede aan de Westhoek-werking. Dank U.

Bank van Roeselare
12 MAANDEN GEWAARBORGD INKOMEN
voor slechts 500 F per jaar

WH-INFO

Mededelingen van

WESTHOEK-JAARBOEK

i.s.m.

VLAAMSE VERENIGING VOOR FAMILIEKUNDE
afdeling **WESTHOEK**

& **SEKTIE FAMILIEKUNDE VAN HET KFV**

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker:
Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Driemaandelijks tijdschrift: **2e Jaargang, nr. 4, januari 1987**

WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Tel. 057/44 56 53
Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Bankrek. 712-8700342-10 van WESTHOEK-JAARBOEK
Postrek. 000-1485051-78

AKTIVITEITEN

Eigendom Erfgenamen
A. Ghyselbrecht-Doigny

Vrienden van het Poperings Archief

— dinsdag 3 maart, Stadsarchief Guido Gezellestraat 3;
— dinsdag 7 april, Stadsarchief Guido Gezellestraat 3;
— dinsdag 5 mei, Stadsarchief Guido Gezellestraat 3.

Klasseren van doodsantjes en rouwbrieven, 19.00 u.; lezen oud-schrift, 20.00 u. Begeleiding Henri Vandenberghe.

Noteer nu reeds

Dit jaar vallen de **40e Kultuurdag van Waregem** en de **27e Kultuurdag van Ekelsbeke** samen (organisatie van Frans-Vlaamse afd. van het K.F.V.):
BELLE, zondag 13 september.

22ste NATIONAAL V.V.F.-KONGRES
Zaterdag 25 en zondag 26 april 1987

Thema : « Kerkelijke archieven als hulpbron voor de Familiekunde », in het Mgr. Sencie-instituut, Fakulteit van Wijsbegeerte en Letteren, K.U. Leuven, Blijde Inkomststraat 21.

IN DIT NUMMER

Editoriaal	73
Doothalmen Moorslede 1687-1746	75
Kort Genoteerd	77
Carzeele-Fonds	78
Vraag-Antwoord	81
De familie De Rynck, Gezelle & Streuvels	82
Steenvoorde: enkele sprokkels	84
Boekennieuws	87
't Is voor de bakker	92

Werkten mee aan dit nummer

Jan Vanderhaeghe - Kapellen
Henri Vandenberghe - Poperinge
Frans De Rynck - Poperinge
Robert Vanoorenberghe - Nieuw-Koudekerke
Dirk van der Bauwhede - Oudenburg

EDITORIAAL

Laatst herinnerde een financieel tijdschrift me aan het gezegde: *kennis is macht*. Zo zei men het inderdaad vroeger. Maar tijden veranderen (?). Nu heet het eerder: *informatie is geld*.
Goede informatie is immers geld waard doordat zij onnodige uitgaven bespaart. Het is ook vanuit die overweging dat de Westhoekwerking werd opgezet. WH-info en Westhoek bieden geen pasklare en eenvoudige oplossingen op vaak complexe problemen. WH wil u in eerste instantie informeren over al die zaken die, in direct of indirect verband met uw opzoekingen, voor u van belang kunnen zijn. Informeren en bronnen publiceren, daar willen we ook in 1987 verder werk van maken. Daarbij dankbaar gebruik makend van uw voorstellen, vragen en opmerkingen die, hoe kan het anders, voor de redaktie informatief en richtinggevend zijn.

Dit is het vierde en meteen ook het laatste nummertje van de tweede jaargang van het Mededelingenblad, dat in het voorbije jaar telkens op 24 blzn. kon verschijnen. Zo zou het ook in 1987 moeten kunnen. Meer zelfs. Opdat u uw tijdschrift netjes en ongeschonden zoudt kunnen opbergen, vonden wij het gepast om WH-info voortaan onder omslag te versturen. Ofschoon dat voor WH een meeruitgave van ca. 3.50₣ per nummertje betekent, blijft een abonnement ongewijzigd op 125₣. We denken dat het mede uw gehechtheid aan het initiatief en uw milde steun mogelijk wordt. We twijfelen er niet aan dat u met ons de WH-werking verder wenst uit te bouwen en danken u alvast voor uw zeer gewaardeerde extra-steun.

Graag hadden wij u als extra nieuwjaarspresentje de publicatie aangeboden van de Westhoekdocumenten uit het archief van wijlen baron Joseph Kervyn de Lettenhove. Dankzij de welwillendheid van barones Anne Kervyn de Lettenhove, achterkleindochter van de historicus en minister

van Binnenlandse Zaken in het ministerie d'Anethan (1870), konden wij kennis maken met het niet gedeponeerd archief van de familie Kervyn de Lettenhove (en aanverwante families) dat tal van — vooral 18de-eeuwse — stukken bevat m.b.t. zowel de Franse als Vlaamse Westhoek. Na een eerste raadpleging leek de inventarisering van het archief ons een prioritaire en dwingender opdracht. Maar meer hierover leest u in een volgend nummer.

Ondertussen wensen wij u, vanwege de WH-redaktie, een héél gelukkig en voorspoedig 1987. We hopen écht dat het u goed gaat en dat wij daar ons kleine bescheiden steentje toe bij mogen dragen.

Jaak Decaestecker

in de
WESTHOEK
"VLAANDEREN ZONDER GRENZEN"
S.A.R.L. au capitol de 100.000 F.

Estaminet Culturel Flamand
Vlaamse Kulturele Herberg
Blauwershof

9, rue d'Eecke **59270 GODEWAERSVELDE** Eeckestraat 9
(Au pied du Mont des Cats
Beneden de Katsberg)

La Flandre Vit - Vlaanderen Leeft

Ouvert tous les jours sauf le Lundi - **Tél. 28.49.45.11**
Open ieder dag - behalve op maandag

Doothalmen Moorslede 1687-1746

Jan Vanderhaeghe - Kapellen

Iedere Westhoekvorsers is vertrouwd met de kasselrijfondsen Ieper, reeksen 1 t/m 4. Niet zo lang geleden werd door de openstelling van een 5de reeks een schat aan o.a. genealogische gegevens toegankelijk.
Vooral Moorslede – ar. Roeselare, kasselrij Ieper – wordt goed bedeeld met de pakken *wettelijke passeringen*, te vinden vanaf nr. 173 tot 223. Verder in dezelfde reeks vinden we onder het nr. 377 een register met Moorsleedse **doodshalmen**, voor de periode 1687-1746.
Over het belang van doodshalmen, vooral bij het ontbreken van Staten van Goed, hoeft niet uitgeweid te worden. Hieronder volgt de lijst van personen, met hun overlijdensdatum of –maand, waarvan de doodshalm voorkomt in register nr. 377. Aan de belanghebbenden de verdere gegevens te gaan noteren op het Rijksarchief te Brugge.

17de eeuw

Gillis BOSTIJN, sept. 1684
Gillis VERVIST, dec. 1687
Joos DE WACHTERE, 09.05.1688
Michiel VAN HAVERBEKE, aug. 1688
Jan MINNE, sept. 1688
Gheeraert HUGHE, sept. 1688
Michiel VERVLIET, okt. 1688
Roelant VERFAILLE, nov. 1688
Outer CASTELAIN, april 1689
Petrus SOENEN, mei 1689
Cathelyne BERNAERTS, juli 1689
Maiken PATTIJN, 23.02.1689
Joos VERFAILLE, febr. 1690
Pieter VAN OVERBERGH, 05.02.1690
Jaecques VERFAILLE, 16.05.1690
Francynken DE CUIPER, dec. 1691
Mary VAN DAMME, aug. 1691
Adriaen GHELDOLF, 31.01.1693
Petrus CRUIT, febr. 1692
Michiel VAN DAMME, 02.02.1692
Jan VLAMINCK, febr. 1692
Gillis CHEENAME, 23.08.1692
Petrus DE CUIPERE, 17.08.1692
Michiel DE COMPTE, sept. 1692
Marijn VERFAILLE, 25.08.1692
Joossijne ROMMELAERE, 07.09.1692
Petrus GHIJSELEN, 30.10.1692
wed. Marijn SERRIJS, nov. 1692
Cathelyne VANDEKENDELAERE, 07.05.1692
Nicolaas VINCENT, 19.01.1693
Adriaen GHETHEM, 03.02.1693

18de eeuw

Mary WOSTIJN, 06.06.1717
Thoma VAN NESTE, 03.02.1719
Petrus DE MUYNCK, 02.06.1719
Jaecques DE COMPTE, aug. 1719
Carel VANDEN ABEELE, sept. 1719
Marie HOLLEBEECKE, aug. 1719
Jacob VERFAILLE, sept. 1719
Pieter SALENBIER, april 1720
Mary Catharina HUGHE, juni 1718
Jan ROMMELAERE, febr. 1720
Joos VERFAILLE, sept. 1719
Cathelyne DE POORTER, april 1720
Mary Magdalena VAN MECHELEN, juni 1720
Joseph DE BURGHGRAEVE, 16.09.1720
Andries VERHALLE, 03.11.1720
Mary Catharina CLAYS, 09.11.1720
Anthonette VANDEPITTE, dec. 1720
Honoré LEPERE, dec. 1720
Pieter MESTDAGH, sept. 1721
Carel MAES, juni 1721
Anthoon DE LEU, 15.01.1722
Cathelyne CARLIER, jan. 1723
Gillis WITDOUCK, 13.04.1723
Marie Magdalena DE MAN, 16.12.1722
Joanne OVIJN, sept. 1723
Joanna SPILLEBEEN, 30.08.1723
Marie DE CLERCQ, 06.01.1729
Marie VOLCKAERTS, dec. 1723
Nicolaas MESTDAGH, 16.01.1723
Cathelyne BOCKSTAEL, 05.04.1721
Clais MESTDAGH, 07.07.1725
Cathelyne DE WITTE, maart 1725
Marijn VERHAEGHE, juni 1725
Cathelyne SAMIJN, april 1728
Noël FREMAULT, 28.10.1728
Anna Maria GHEIRLEM, mei 1721
Christiaen REUSE, 23.04.1730
Denijs VAN NESTE, (z.d.)
Isabella BOURGOIS, 26.02.1730
Joseph DE PUYDT, 07.01.1732
Maria Magdalena DE LAY, 07.02.1731
Joannes PERSIJN, 24.03.1731
Isabella VERSTRAETE, 03.02.1731
Petrus VERVENNE, juli 1732
Marijn DE CUIPERE, april 1732
Anna JOYE, okt. 1732
Michiel WITDOUCQ, 05.07.1733
Maria Magdalena STRUYE, sept. 1735
Martinus ROMMELAERE, juni 1735
Petrus ZEGHERS, dec. 1729
Maria Joanna CLAYS, juni 1735
Joos VAN BIERVLIET, juli 1736
Philippe DE VOS, sept. 1735
Daniël LANNOY, 19.06.1736
Maerten BREQUIN, 24.02.1737
Petrus LARIDON, 26.04.1733
Adriaen VAN HASSE, dec. 1736
Joannes PUTMAN, dec. 1737
Maria Catharina VAN MECHELEN, maart 1734
Joos STEVEN, 01.02.1737
Pieternelle ZEGHERS, 20.01.1738
Jacob MINNE, 08.10.1738
Gillis PATTIJN, nov. 1729
Roza BOSTIJN, 10.10.1738
Maria Catharina VANDENBROUCKE, 19.03.1740
Petrus DEMEY, 23.06.1740
Thomas VANDENBULCKE, 24.11.1740
Anna Theresia LOUSON, 13.04.1740
Pieter CLARYSSE, 03.05.1741
Cecilia VAN SUPEENE, ... 1741
Francois REUSE, ... 1743
Jacqminne VAN DAMME, ... 1743
Maria Jacoba RAPIET, ... 1744
Jaecques BOGAERT, ... 1745
Bernaert STORM, ... 1745
Lucas VICTOR, ... 1745
Thomas WITDOUCK, ... 1746
Anna Maria VERHULST, ... 1746
Pieternelle DEPOORTERE, 05.03.1754
Anna Clara DELOBELLE, 01.01.1745
Maria Catharina DUTHOIS, 23.02.1746
Benedictus VAN DAELE, jan. 1746

Naschrift: een dergelijk register: **doodshalmen** in **Hooglede** 1667-1708, zelfde reeks nr. 375.

* Nog meer interessante Moorsleedse gegevens vindt u bij J. VANDERHAEGHE, *Genealogisch Vademecum Moorslede (1)*, Antwerpen, 1981, 158 p.; IDEM, *Genealogisch Vademecum Moorslede (2), Aanvullingen & Poorters te Passendale*, Antwerpen, 1982, 120 p.; IDEM, *Genealogisch Vademecum (3), Aanvullingen& Poorters*

te Zonnebeke, Antwerpen, 1984, 112 p. Van dezelfde auteur verscheen ook, *Doothalmen Kasselrij Ieper (1524-1606)*, Familia et Patria, Handzame, 1975, z.p.
Voor een andere transcriptie uit dezelfde reeks, nl. nr. 443, zie P. DONCHE, *Weerbare Mannen te Zonnebeke in 1644*, - Vlaamse Stam, jg. 22, 1986, nr. 12, pp. 542-544, vooral ook voetnoot 1. (red. noot).

Kort Genoteerd

Van Jan Breyne, Karel De Lille en Gustaaf Verheye verscheen in Vlaamse Stam (dec. 1986, pp. 535-538) een artikel over Bob Geldof, met kwartierstaat van **Zénon Geldof**, de Vlaamse grootvader van B.G. In het volgend WH-nummer verschijnen een aantal belangrijke genealogische aanvullingen.

Het tweemaandelijks tijdschrift **Vlaanderen** wijdde zijn nov.-dec. nummer, nr. 213, integraal aan de kunstschilder **Constant Permeke**. Norbert Hostijn verzorgde een biografische bijdrage. P. van Hille en wijlen G. Boerhave publiceerden de kwartierstaat van deze beroemde telg uit een Poperings geslacht in Vlaamse Stam, 1966, pp. 239-241.

In Aan de Schreve – nr.3, 1986, pp. 18-31 – vervolgt G. Schoonaert zijn reeks bijdragen over Onderwijsstructuren te Poperinge in de 16e eeuw met het artikel **Gezinscatechese, predikatie, zondagse lering en prereformatorische beïnvloeding (1500-1560).** In bijlage gaat de auteur op zoek naar Pieter Lowyck , pastoor van de O.-L. Vrouwkerk te Poperinge in 1553 en wellicht hervormd predikant in 1578 (Aan de Schreve, Blondeelstr. 4 te 8970 Poperinge).

Prov. Prijzen voor Geschiedenis werden toegekend aan Valère Arickx voor zijn historische studie over Egem (cat. niet-academici) en aan Marc Therry voor zijn studie De Dekenij Roeselare (1609-1649), bijdrage tot de studie van de katholieke hervorming in het bisdom Brugge (cat. academici).

In Familia de Broco, het driemaandelijks tijdschrift van de familievereniging Vandenbroucke, verschenen een aantal genealogische bijdragen over Vandenbroucke-takken uit Nederland, het Poperingse en Zillebeke (red. Putmeersstraat 2 te 8510 Marke).

Familieband, het familiekrantje van de familie Mahieu verschijnt in een nieuw en fris kleedje. Te noteren: een gesprek met 'nonkel Cyriel', thuis, of toch niet ?, in het bejaardenhome! (Marc Mahieu, Lage Voute 8 te 8902 Zillebeke).

Te koop aangeboden: nagenoeg volledige collectie Vlaamse Stam (tel. WH-red.)

CARZEELE FONDS (7)

Henri Vandenberghe - Poperinge

(Slot, vervolg van WH-info 86, III, p. 69)

XXXXVII Meester VERSTRYNGHE Honoré, Gent

Lening van 15.000Fr over 5 jaar à 8%, Gent 09.02.1932.

Lener : Maurice Auguste Marie BONTE, winkelier te Vlamertinge, ° Bouchaute 04.09.1886, echtgen. Elisa VANDEVYVER.

Leengev. : Charles BERCKMANS, zonder beroep te Ledeberg.

XXXXVIII Meester VAN CAYSEELE Elie Frédèric, Reningelst

Testament opgemaakt 20.05.1909, geregistreerd 06.12.1912.

Testateur : Charles VERMEERSCH, + Reningelst 24.11.1912.

Erfgenam.: Philomene GESQUIERE, vruchtgebruikster;
Alphonse VERMEERSCH, slachter te Koekelberg, fs. Grégoire VERMEERSCH, broer +;
Camille VERMEERSCH, landbouwer te Vlamertinge;
Hélène Maria Cornélia VERMEERSCH echtg. René MONKERHEY, landbouwers te Stavele; Camille & Hélène fii. Lievinus VERMEERSCH;
Emile VANHEULE, landb. gehuisvest te Langemark, verblijvend Gesserville, Eure;
Arthur VANHEULE, handelaar, Roscoestr. te Chicago;
Cyrille VANHEULE, handelaar te Chicago;
Pieter VANHEULE, handelaar gehuisvest te Langemark, verblijvend te Letenbourg-Bouage, Eure;
Hippolyte VANHEULE, handelaar te Torhout;
Emma VANHEULE echtgen. Jean VERCRUYSSE, winkeliers te Roeslare;
Pharilde VANHOVE wed. Evariste VANHEULE, + 08.05.1914 fs. Fideel VAN HEULE, landbouwster te Ieper, verblijvend te Poperinge, in eigen naam en als moeder en V. over hun minderjarige fa. Irma Maria Cornelia VANHEULE; andere kind.: Gaston, Marie-Irma, Jules en Gerard VANHEULE, allen landbouwers te Ieper, verblijvend te Poperinge;

IL Meester VAN CAYSEELE Elie Frédèric, Poperinge

Verdeling van de goederen van wijlen Casimir LAMERANT, + Reningelst 22.03.1916, en zijn echtgen. Marie-Thérèse CARTON, + Reningelst 31.01.1920, volgens testamenten van 22.09.1913. Akten: 01.06. & 13.09.1922.

Erfgenam.: A. Kinderen van Casimir LAMERANT & Marie-Thérèse CARTON:
1. Jules Henri LAMERANT ° Reningelst 28.09.1861, gemeenteontvanger te Reningelst, in eigen naam en toeziend V. van

de navolgende minderjarigen:
2. Florence Hortentia LAMERANT ° Reningelst 14.02.1867, z.b. te Reningelst;
3. E.H. Gustave Emile LAMERANT ° Reningelst 03.01.1863, rustend priester te Veurne;
4. Helena Maria LAMERANT ° Reningelst 22.09.1875, echtgen. Ernest Joseph Marie DEMOOR ° Ieper 15.08.1877, handelaars te Ieper;
5. Regina Maria LAMERANT ° Reningelst 22.01.1880 & haar echtgen. Charles Louis KELDERMAN ° Moere bij Oostende 02.01.1882, brouwers te Moere.

B. Kinderen van Charles DECONINCK en Mathilde LAMERANT, fa. LAMERANT-CARTON + Reningelst 17.11.1906:
1. Jules Marie Joseph DECONINCK ° Reningelst 24.07.1896, Landbouwer te Reningelst;
2. Magdalena Maria Germana DECONINCK ° Reningelst 21.01. 1898, z.b. te Reningelst;
3. Georges Marie Joseph DECONINCK ° Reningelst 06.12.1901, bevoogd door zijn vader Charles DECONINCK, handelaar-burgemeester te Reningelst.

C. Kinderen van Marie BUGENNE wed. van Achille LAMERANT, fs. LAMERANT-CARTON + Reningelst 27.02.1898:
1. Hélène Marie LAMERANT ° Westnieuwkerke 25.10.1891 & echtgen. Mauritius Eric Cornelius KESTELIJN ° Westouter 27.09.1884, landbouwers te Reningelst, verblijvend te Neuville de Canbon, Eure;
2. Jules Achille LAMERANT ° Westnieuwkerke 28.11.1893, landbouwer te Reningelst, verblijvend te Le Neubourg, Eure;
3. Marcel Joseph Cornelius LAMERANT ° Reningelst 13.03.1895, landbouwer te Reningelst, verblijvend te Chauss-Enagny, Somme;
4. Magdalena Emerantia Cornelia LAMERANT ° Reningelst 03. 07.1898, z.b., & haar echtgen. Achille Jules Cornelius TAILLIEU ° Voormezele 08.12.1894, 'velomaker' te Reningelst.

D. Henri DECOKER, openbare roeper te Poperinge, als biezonder toeziende V. van voorn. minderjarigen.

Getuigen : Leon VAN MERRIS, vrederechter te Poperinge; Alphonse VERFAILLE, griffier te Poperinge; Auguste DEZUTTERE te Poperinge en Arthur BLANCKAERT te Poperinge.

L Meester MASUREEL Georges, Koekelare

Nazicht en schatten van eigendommen te Reningelst (woonhuizen, zaailanden enweiden), volgens de schikkingen getroffen door juf. Florense LAMERANT ingevolge haar openbaar testament van 08.08.1933. Akte: 18.01.1933.
Opdrachtg.: E.H. Gustave LAMERANT, rustend priester te Ieper; Mw. Ernest DEMOOR te Ieper en Mw. Karel KELDERMAN te Moere.

LI Meester LAVA Aimé Joseph Corneille, Poperinge

Vereffening van schuld, 04.11.1894.

Schuldeis.: Charles DEVINCK & echtgen. Léonie VERHAEGHE, werklieden te Reningelst;
Fidel VERHAEGHE, jgm. molenaardrijver te Boechepe;
Edouard VERHAEGHE-SIX, werkman te Boeschepe;
Aloïse VERHAEGHE, jgm. dienstbode te Boeschepe; allen fii. François VERHAEGHE, + Westouter 12.08.1889, en Marie-Thérèse CANNAERT, + Westouter 05.02.1893.

Schulden.: François Edouard BOSSAERT wed. Maria-Theresia Coleta VERHAEGHE, landbouwer te Reningelst, hun oom.

LII Meester VAN EECKE Wilfried &
Meester VAN CAYZEELE Elie Frédéric, Poperinge

Opmaken inventaris van de nalatenschap van Edmond Florimond DERYCKE, + Vlamertinge 23.04.1937.

Compar.: 1. Zijn wed., Louise BRION, rentenierster z.b. te Vlamertinge;
2. Zijn kind. uit zijn 1st x met wijlen Pauline LAMERANT:
- Adriana Magdalena DERYCKE, huishoudster, bijgestaan en gemachtigd door echtgen. Cyriel Charles Louis Cornelis THEETEN, landbouwers te Westnieuwkerke;
- Cyriel THEETEN handelt als gevolmachtigde van Robertine DERYCKE (ongehuwd, bureaubediende te Rijsel, N.-F.) enig kind van zijn schoonbroer Richard DERYCKE;
- Magdalena Juliana DERYCKE, huishoudster, & haar echtgen. Jerome Joseph ANTHEUNIS, die haar machtigt en bijstaat, landbouwers te Vlamertinge;
- Oscar Medard DERYCKE, landbouwer te Wulvergem.

WIJ ZORGEN VOOR UW PROFIJT

Neem nu een abonnement voor uw fotocopies

500 ex. aan 2 fr. per stuk

1000 ex. aan 1.90 fr. per stuk

geen beperking per afname

Vergrotingen - verkleiningen
volgens uw eigen percentatie

Speciale prijs voor familieboeken.
Ook in beperkte oplagen.

Vraag meer inlichtingen
SNELDRUK p.v.b.a. DELEYE
D'Hondtstraat 6
8900 Ieper
Tel. 057-201333

VRAAG-ANTWOORD

86.IV.1 B. NOLF - Izegem

Tot de belangrijkste bronnen voor de studie van de plaatselijke schuttersverenigingen behoren ongetwijfeld de zg. 'Gildeboeken', die naast verslagen, kontrakten en statuten ook alle aansluitingen van de leden bevatten. Onnodig te zeggen dat dergelijk onderzoek tevens een omvangrijke voorraad namenmateriaal aanbrengt — families waren immers vaak van generatie op generatie lid van het schuttersgild — die zeker ook voor genealogen nuttig kan zijn.
Voor een aantal recente studies kon vraagsteller beschikken over dergelijke uitstekende bron (St.-Sebastiaansgilde Ingelmunster, St.-Barbaragilde Izegem - verschijnt eerstdaags). Bij een grootschalig onderzoek stelt het raadplegen van deze registers grote problemen, omdat zij maar in enkele gevallen gedeponeerd zijn op de archieven. In het beste geval berusten ze bij de sekretaris van een nog aktieve schuttersvereniging. Soms huizen ze echter op een of andere zolder, of kelder.
In het kader van een op te starten provinciaal onderzoek, i.c. West-Vlaanderen, zoekt schrijver contact met personen, verenigingen en/of instellingen die hun medewerking willen verlenen bij het opsporen van materiaal en/of precieze gegevens dienaangaande kunnen verstrekken.
Belangstellenden kunnen zowel schriftelijk als telefonisch terecht bij: Bertrand Nolf, Zevekotestr. 27 te 8700 Izegem, tel. 051/30.74.30.

86.IV.2 V. HAUSPIE - Roeselare

Wie zijn de ouders van: Joannes HAUSPIE
° Elverdinge ... ?
+ ... ?
x Woesten 04.09.1696 (F 28) Joanna BUTSERAEN
° Woesten ... ?
+ Woesten 15.03.1723

Uit dit huwelijk sproten 5 kinderen, geboren te Woesten, Oostvleteren en Reninge.

86.IV.3 Mr. J.L.F. DE MEYERE - Laren

De familie DE MEYERE die al vanaf ca. 1560 in de Noordelijke provincies is getraceerd (Amsterdam & Hamburg) komt hwsch. uit Vlaanderen, verm. de Vlaamse- of Franse Westhoek.
O.a E. de Coussemaker vermeldt in zijn Troubles religieux ..: ... *Quant au biens de .... Jacques* ***de Meyere*** *et sa femme, ... lesquelles sont tous trouvez n'avoir aulcuns biens et insolvens, comme appert par attestation des échevins et cuerheers de* ***Hondschote****, datée du XIIIIe jour de juing XVcLXIII ... .*
Zoekt contact met in Vlaanderen wonende De Meyeres en evt. afstammelingen van tijdens de reformatie uitgeweken naamgenoten. Wie is bereid samen onderzoek te verrichten.

Verwantschap van de Poperingse familie De Ryn

Adriaan DE RYNCK x Anna PERNEEL
± 1670 ± 1670-1745
Molenaar Ruysselende-Ardooie

Jacobus DE RYNCK x Katelijne DEKIMPE
1708-1772 ?
Molenaar Poelvoorde Wingene

Judocus DEVRIE
1716-1801
Landbouwer Win

Pieter David DE RYNCK x Theresia DEVRIESE
1736-1809 1748-1808
Molenaar Poelvoorde Wingene

Clement DE RYNCK x Monica VANDIERENDONCK
1782-1865 1792-1875
Molenaar Poelvoorde Wingene

Benjamin DE RYNCK x Nathalie DELEERSNIJDER
1830-1892 1833-1910
Herbergier Au Grand Cerf (Den Hert) Markt Poperinge
(thans Kredietbank)

Camiel DE RYNCK
1866-1959
Irma VANDEVELDE
1871-1947

Ivo DE RYNCK
1864-1944
Celina BATTHEU
1867-1942

Hypolie
1857-
M-Louis
1857-

Odilon	André	Maurice	Marcel	Medard	Maria	Sylvain
Frans	Erik(+)	Pol		Pierre		Jules
Henriette	Nicole	Lea		Suzy		Anna,
Marc				Yvan		
Johan						

*
ME

met Guido GEZELLE & Stijn STREUVELS *

Judocus DEVRIESE x Anna Dujardin
1685-1740 1694-1770
Landbouwer Wingene

x Judoca DEVRIESE
?
ne

Petrus DEVRIESE x Helena SCHERRENS
1723-1802 1725-1797
Landbouwer Wingene

Jozef DEVRIESE x Isabella DERIEMACKER
1757-1839 1773-1845
Landbouwer Wingene

Petrus GEZELLE x Monica DEVRIESE
1791-1871 1804-1875
Hovenier Brugge

Guido GEZELLE
1830-1899
Priester-Dichter

Louise GEZELLE x
1834-1909
Kamiel LATEUR
1841-1897
bakker

Frank LATEUR
Stijn STREUVELS
1871-1969

DE RYNCK
34
VERHELST
40

Martha

a, Jeanne, Leona

van de hand van
Frans De Rynck
fs Odilon x Yvonne VULSTEKE

or de Kw. Gezelle, zie J. ROELSTRAETE, - V.S., 1980, p. 619; Streuvels: A. DE-
, J. HENDRICKX en J. ROELSTRAETE, V.S., 1969, p. 423.

Steenvoorde: enkele sprokkels

Robert Vanoorenberghe - Nieuw-Koudekerke

In zijn recente studies: *Nederlandstalige schrijvers in Hondschote*,*Westhoek van de Nederlanden in Frankrijk* (Zannekin-Jaarboek 8, 1986, pp. 5-30) en *Deken-dichter Wyckaert uit Hondschote en de Vlaamse priesters van zijn tijd* (Westhoek-Jaarboek III, 1986, pp. 121-138), bewijst A. Lowyck overduidelijk hoezeer onze taal — ook in de eeuwen onder Frans bestuur — bloeide in de Franse Nederlanden. Die literaire aktiviteit was geenszins een *Spielerei* van een volksvreemde elite.

Het economisch immobilisme van de Westhoek, het ontbreken van verplicht onderwijs, maar vooral de hardnekkige weerstand van de meerderheid van de autochtone bevolking — gesteund door de clerus als 'hoeder' van de volkseigenheid — maakten dat het streven naar taaleenheid van het Frans bestuur weinig suksesvol was. Vele decennia na de aanhechting was het zo dat de Franse taal practisch uitsluitend gesproken werd door de begoede burgerij en de adel. Tot 1780 en zelfs later was het onderwijs (en op vele plaatsen de lokale administratie) nog eentalig Vlaams. De Franse Revolutie vormde de echte aanloop tot de definitieve (?) vervreemding. Ter illustratie, maar ook omwille van de algemeen-documentaire waarde, volgen hieronder 3 documenten, die dhr. Vanoorenberghe ons bezorgde en zeker ook de familikundigen zullen weten te boeien. Het 3de document- een betalingsopdracht met kwijting over levering van boeken aan de 'Zondagschole'- laat vermoeden dat men te Steenvoorde ook in de eerste fase van de Franse Revolutie nog Vlaams dacht, voelde en handelde. (red.)

Naamloze lijfrente, 1786

Den onderschreven als eersten administrateur ende // ontfanger aengestelt van sijne majesteijt van de aerme // schole van Steenvoorde bekenne bij dese en met toestemminge van de andere administrateurs ontfangen te hebben // onder tytel van lyfrente ten last der geseyde schole // hondert ponden grooten vlaemsch van m. **T. C. B.**, // haeren naem willende onbe-

kont hebben vermids haer // jaerlyckx gevende vijf ponden grooten vlaemsch van // interest suyver onbelast sonder aftreck van .xx. pen- // ningen of andere die ten desen opsichte souden ... // gevraegt worden. Waer van het eerste jaer sal vallen // te betaelen den twyntigsten maerte duyst seven hondert // sevenentachtentig en soo van jaere tot jaere tot // den dagh van haer overlyden. Tot welcken dag de // raete sal moeten betaelt worden. Alsdan het capitael // sal blyven ten profyte van de gesyde aerme schole // hetwelcke sy uyt libere gouste is cedeerende vermids // de schole naer het overlyden van desen persoon sal // doen celebreeren voor haere ziele acht lesende mis(sen) // Aldus gedaen tot Steenvoorde desen 20 maerte 1786. Ter presentie van d'heer Diette, cappellaen van // Steenvoorde, denwelcken van den gever aengestelt is // desen tytel te bewaeren.

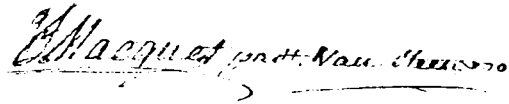

Rekening Arme Schole, 1786-1787

December (1786)

Betaelt aen Domenicus **DE KLERK** achtendertig ponden acht st. pars. over besorgen van den hof, ende leveringe van zaet, tsaemen	38.8.0
Betaelt aen Michiel **BAILLIEUL** eenenvichtig p. pars. overinge// van drie halve tonnen bier, en sesthien stoop, en van eene alve tonne// kleenbier, conforme aen de quitantie, tsamen	51.0.0
Betaelt overt kopen van etenwaer door de s(omm)e van	96.0.0
Betaelt overt maeken van kleers voor de kinders	5.4.0
Betaelt overt kopen van tweeentwintig ellen blauwe stoff ...	63.8.0
Betaelt overt kopen van 12 elle en alf stoffije, 15 p. d'elle, tsaemen	18.7.5
Betaelt over bier en kleenbier thuys te brengen, tsaemen	9.2
Betaelt overt kopen van twee steene* keirsen, 40 st. den steen	8.0.0
Betaelt over kopen van een pesse iser	3.6.0
De betaelinge van den boven staenden maent December bedraegt // te saemen de s(omm)e van twee hondert sesentachtig ponden // drie stuyvers	286.3.0

Januari 1787

Betaelt overt kopen van eenen blaessebalg	3.0.0
Betaelt overt kopen van etenwaer voor de s(omm)e van	192.0.0
Betaelt overt kopen van sajette, en van besems, en leer	7.2.4
Betaelt overt kopen van nieuwe schoene, en oude te vermaeken	8.8.0
Betaelt overt kopen van twee ellen perkemnt 27st. d'elle tsaemen	5.4.0
Betaelt overt kopen van jserwerk bestaen in een potjser // twee letsen, eene schoppe, nog ses andere jseren letsen, tsaemen	10.0.0
Betaelt over kopen van sulvers, en van port, en t'vaegen van de vier-// steen, en de straete te kuijsschen, en leer en griem, tsaemen	5.5.2
Betaelt overt kopen van lind, en van kleers te maeken voor de kind(eren)	6.4.0
Betaelt overt kopen van aerdewerk, ende eenen rooden neusdoek	5.8.0
Betaelt overt kopen van vier steenen keirssen 40st den steen tsaemen	16.0.0

Betaelt aen Matheus **LAGACHIE** achtendertig p. vier st. over den koop // van zijn huis	38.4.0
Betaelt aen Francisca **DUPONT** een honderttwintig p. pars. over // verloop van acht maenden heure maekende de s(omm)e van	120.0.0
Betaelt aen Regina **LAGACHIE** een honderttwintig p. paresis // over verloop van een jaer heure	120.0.0
Betaelt overt kopen van drie ellen swarte stoffije 25st. d'elle	7.5.0
Betaelt den 28 8bre en 29 januari aen Meester Joannes **BRAMMONT** // cerezin vijfenveirtig p. paresis (mogelijks BRAMMOUT)	--.0.0

Voorafgaand aan de vorige rekeningen staan onderaan een los folio — inhoudende de aanvang van het rekeningjaar 1786 — de handtekeningen van de (vermoedelijke) beheerders:

Handboek inhoudende den ontfang ende // betaelingen gedaen voor de arme schole tot // Steenvoorde ingevolgens de opene brieven // van sijne Majesteijt onsen alderchristlijksten // Koning Ludovicus den XVI, begonnen den // 6 Februarii 1786.//
Den generaelen ontfang gedaen door Jo^{e} Isabelle // **ISAACKER** bedraegt met het geene sy nogh // te ontfangen heeft van Caecilia **JOYE** koopvrauwe // van canten tot Belle over leveringe aen haer gedaen // der selve voortskomende van het werck der kynderen // deser schole nog te ontfangen de som(m)e .....

desen 7 febr(uar)ii 1786

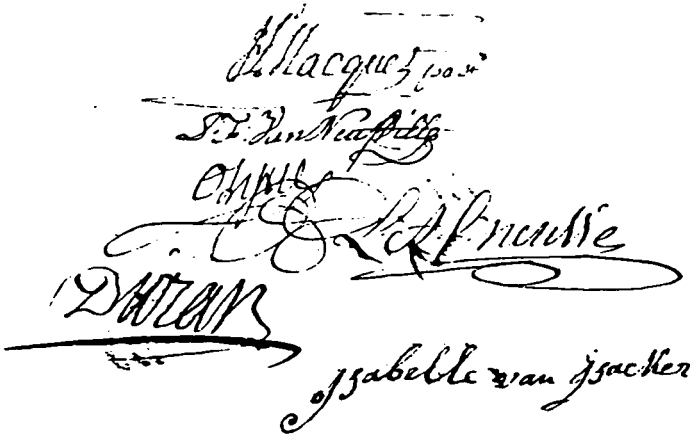

Het is duidelijk dat die losse stukken (ooit) tot een groter geheel behoorden. Het zou natuurlijk interessant zijn,mochten zij ooit erbij konden aangehecht worden!

Zondagschole, 1791

Mijnheer Olyve,

Ik bidde ul(ieden) van de goedheyd te hebben // van te willen betaelen aen d'heer Bernaerd **POELMAN**, boekdrukker tot Gent, de somme // van drij en vijftig gulden ... stuijvers // brabants courant, over een envoy boeken // voor de zondagschole van Steenvoorde ontfaen(gen) // den 8en xbre lest, tot Steenvoorde den zesden // april 17^{C} een en'tnegentig

P.J. Debadts

Deese bovenstande somme is // mij vooldaen door Domi(nicu)s **DE** // **CLERQUE - WISSOCQ**, Ghendt 13 april // 1791

Bernard Poelman

* Steen: oude gewichtseenheid van 6 of 8 pond, gebruikt voor kaarsen, wol, zeep, vlas, enz. (Van Dale).

Boekennieuws

1600-slag bij Nieuwpoort

De memorabele slag bij Nieuwpoort in juni 1600 is in het nationale geheugen van onze Noorderburen de enige en daardoor de meest 'populaire' veldslag uit de Tachtigjarige Oorlog geworden. Weliswaar heeft de onvergeetbare eenvoud van het jaartal daartoe bijgedragen, maar het is vooral de onderneming op zich die van Nieuwpoort een gedenkwaardig wapenfeit gemaakt heeft: een militaire operatie zoals we er maar weinig tussen 1568 en 1648 gehad hebben.

Voor de Nederlandse vaderlandse geschiedenis zat er tenslotte nog meer aan vast: het regentendom (lees Oldenbarneveld) versus Oranje (lees prins Maurits). Precies in de context van deze gigantische 'tocht in Vlaenderen' werd de tegenstelling meer dan duidelijk.

Het doel van wat een amfibische operatie had moeten worden — maar door te veel wind uit de verkeerde hoek grotendeels een voettocht werd —, was de beteugeling van de Duinkerkse kapers. Een onderneming waarvan, na heel wat heibel, de stadhouder-kapitein-generaal Maurits van Nassau de leiding op zich nam, maar na de overwinning pertinent weigerde Nieuw-

poort en Veurne in te nemen, laat staan een ver beleg voor Duinkerke op te slaan. Voor Maurits viel er uit de taktische situatie — die net zo benard was als voor de slag — niets uit te buiten en brak op. Voor Oldenbarneveld die daardoor zijn strategie zag mislukken, werd het knutselen aan een tijdelijk akkoordje met de Spanjaarden om toch zoveel mogelijk financieel profijt uit zijn opzet te halen.

Betreffende de complexiteit van deze operatie — vanaf de verordening door de Staten op 20 mei 1600 tot en met het besluit van 15 juli om het beleg van Nieuwpoort op te breken en zich terug te trekken — verscheen een biezonder boeiend boekje over 'de logistiek van Nieuwpoort' met als hoofdtitel **VAN DEN TOCHT IN VLAENDEREN,** door ir. B. Cox.

Naast de in die dagen groeiende tegenstellingen tussen de burger-politicus en de soldaat van Oranje gaat het bij Cox vooral om de bedrijfsvoering (logistiek) die bij dergelijke militaire onderneming te pas kwam: de organisatie en het totaal van manipulaties voordat het eerste schot kon gelost worden. Een fascinerend logistiek huzarenstuk als men weet dat het oorspronkelijke plan een invasie van duizend schepen voor de kust bij Nieuwpoort voorzag, maar door weersomstandigheden vooral een tocht door de Vlaamse modder werd. Daardoor ontstond het bijna fatale gevolg van het tijdens de invasie ontbrekende verrassingselement en kwam de Spaanse 'intelligence service' op de hoogte van het oprukkende dreigement.

Een ander aspect van Maurits' overwinning bij Nieuwpoort lezen we bij de door schrijver geciteerde Antoni Duyck: *Het soude te bedencken staen of de Spangiaerden in de eeuwe van 1600 wel mochten verliesen alle de reputatie die se in de eeuwe van 1500 verkregen hebben.*

Zo neemt ook de slag bij Nieuwpoort een eervolle plaats in in de reeks gebeurtenissen die de neergang van de Spaanse suprematie bepaald hebben. Door de zege in de duinen bij Nieuwpoort van het Staatse leger onder prins Maurits was de mythe van de Spaanse onoverwinnelijkheid in het open veld gebroken. Dit ondanks de achteraf verklaarde mislukking van deze overwinning, die voor de Verenigde Provinciën op zich niets opleverde, maar in feite een directe aanleiding werd voor het meer suksesvolle Spaanse beleg van Oostende. Doch, dit is een ander verhaal.

ir. B. COX, **VAN DEN TOCHT IN VLAENDEREN. DE LOGISTIEK VAN**

NIEUWPOORT 1600, Uitgeverij De Walburg Pers, Zutphen (Nl), 191 blzn., geïllustreerd met vele originele pentekeningen en kaarten.

(DvdB)

* * *

In WH-info nr. 4, 1986, brachten wij een overzicht van de dan toe verschenen **ZANTINGEN,** ofte heem-, familie- en geschiedkundige sprokkels, door Noël Favorel. Dat waren toen 29 hoogstinteressante bundeltjes. Inmiddels groeide dit reeds respectabel aantal aan tot maar lieft 34 titels!

XXX: Samengesteld uit twee verschillende delen:

- **Een oude cursus rekenkunde uit Zuidschote (winter 1818-'11)** (pp. 1-40), is het 'handboek' van de toen 16-jarige Franciscus Xaverius **Leuridan** (behorende tot de grote Leuridan-familie van o.a.de Stampkotmolen). Biezonder nuttig voor alwie belangstelling heeft voor het muntstelsel, maten, gewichten, enz. van vóór de Franse Revolutie;
- **De familie Missy (-Blanckaert) van Stampkotmolen** (pp. 41-51).

XXXI: **Een oud parochieboek van Reninge I. Doopregister 1693-1702.**

XXXII: **Een oud parochieboek van Reninge I. Doopregister 1703-1712.**

XXXIII: **Een oud parochieboek van Reninge I. Doopregister 1713-1721 en 1728-1729.**

De titels 31 t/m 33 spreken voor zichzelf. Zij bevatten — in beknopte vorm — de dopen van een oud en zeer beschadigd hs., waarvan delen verloren zijn gegaan.

XXXIV: **Een oud parochieboek van Reninge II. Trouwregister 23.8.1672 — 2.6.1721.**

De bundels XXX-XXXIV hebben een doorlopende paginering. De auteur telde (ondanks meerdere hiaten) 682 huwelijken over ca. 42 jaar en vatte ± 1681 doopakten samen.

Hoeft het gezegd dat deze bundeltjes, die de auteur met écht monnikengeduld samenstelde, een ware goudmijn zijn voor de zoeker!

Voor meer informatie: E.H. Noël FAVOREL, 'Ter Pastorie' te 8930 Zuidschote, tel. 057/ 42.20.64.

* * *

Over de te Tielt op 1 september 1883 geboren, en in de Vlaamse literaire middens aktieve, priester-schrijver Arthur Coussens verscheen een brochure van Rik Callens: **COUSSENS ARTHUR (1883-1926), priester-schrijver-vla – ming.**

Het contact dat A.C. tijdens zijn studententijd had met C. Verschaeve op het St.-Jozefscollege te Tielt was zeker niet vreemd aan zijn uitgesproken flamingantische houding. Dit belette hem echter niet om 'over de muur te gaan kijken' bij de buren. Medewerker aan diverse tijdschriften (De Vlaamsche Vlagge, Biekorf, enz.), publiceerde de getalenteerde A.C. vooral reisverhalen en poëzie. Zijn literaire aktiviteiten vervreemdden hem echter niet van zijn apostolaat. Als kapelaan te Ichtegem was hij biezonder geliefd. Niet in het minst door de 'zwakkeren'. Nog geen 44 overleed hij er aan de gevolgen van een kwalijke ziekte die hij had opgedaan als aalmoezenier aan het front.

Mede n.a.v. het 300-jarig bestaan van het Tielts St.-Jozefscollege verscheen deze 'terugblik' op het rijk gevulde maar tè korte leven van A.C., waarin naast een levenschets, zijn afkomst en getuigenissen een uitgebreide literatuurlijst werd opgenomen.

Deze brochure (20 p.) kan besteld worden door het overmaken van 150 Fr (port incluis) op rek. 712-6000655-27 van Rik Callens, A. Vermanderstr. 5 te 8830 Hooglede.

* * *

Vlaamse Haardtegels

In de meeste Europese landen worden antieke vloer- en wandtegels als kultuurschatten bewaard. Aan de Vlaamse haardtegels werd tot hiertoe al te weinig aandacht gewijd. Vanaf het einde van de 18de eeuw en tot omstreeks 1950 nog, werden tegels vervaardigd om de haarden van de Vlaamse plattelandshuizen te sieren. Deze tegels werden vervaardigd van roodbakkende klei. Het specifieke aspect van de 'haardtegel met slibversiering' ontstond doordat na het vormen er met een vloeibare klei van een andere kleur een figuur werd op aangebracht (het zg. slib). Deze tegels werden nagenoeg alleen in West- en Frans-Vlaanderen gemaakt en zijn bijgevolg eerder zeldzaam.

Tot vandaag de dag werd over de Vlaamse haardtegel zeer weinig degelijks gepubliceerd. Wat in sporadische artikelen werd gepubliceerd was veelal een bron van verwarring. In de recente uitgave **VLAAMSE HAARDTEGELS met slibversiering** zetten W. Tillie, P. de Kock en A. Malfait alles netjes en deskundig op een rij.

Het boek werd in twee delen opgesplitst: eensdeels een beschrijvend gedeelte, anderdeels een inventaris-gedeelte, waarin alle tot nu toe ontdekte Vlaamse haardtegels systematisch worden beschreven om een zo volledig mogelijk naslagwerk te vormen.

W. TILLIE, e.a, **VLAAMSE HAARDTEGELS met slibversiering,** Uitgeverij Marc Van de Wiele, Brugge, 128 blzn., 170 foto's waarvan 20 in vierkleurendruk.

* * *

Aangekondigd

Omstreeks Pasen 1987 verschijnt **De Kroniek van Groot-Poperinge,** samengesteld door Poperinges Stadsarchivaris W. Tillie in een uitgave van het Davidsfonds Poperinge.

Het boek is tot stand gekomen na een lange speurtocht in archiefstukken, boeken, krante- en tijdschriftartikels.

Het is een vlotte en boeiende wandeling door de eeuwen heen, waarbij grote en kleine mensen ontmoet worden in hun dagelijks bestaan. Uiteraard worden de belangrijkste gebeurtenissen vermeld die het leven van onze voorouders ernstig beïnvloed hebben, met aandacht voor de pittige details die de sfeer van een bepaalde periode treffend illustreren.

Het geheel is in begrijpelijke taal opgesteld en wordt overvloedig geïllustreerd met foto's, tekeningen en kaarten. Deze Groot-Poperingse kroniek wordt aangevuld met een algemeen historisch overzicht, een verklarende woordenlijst en literatuuroverzicht.

De Kroniek ... — 250 blzn., 2 kleurendruk en garengebonden — is gedrukt op 150 g mat machinegestreken papier. Voorintekenen kan door vooruitbetaling van 650 Fr op rek. 061-7007000-88 van W. Tillie, Korte Werf 3 te 8970 Poperinge; na 20.02.1987 wordt de prijs 850 Fr.

* * *

't Is voor de bakker

Tijdens de voorbije zomervakantie liep in het Stadhuis en Groot Vleeshuis te Gent een niet-alledaagse en interessante tentoonstelling over de industrialisatie van de brood- en banketbakkerij. Daar ontdekten wij een kleine bakkershandleiding, geschreven door Hendrik DE PUYDT, 'Gewezene bakker te Elverdinghe'.

De bruikleengever, dhr. Devroe - verzamelaar te Kortrijk -, was zo goed om er voor ons een copie van te maken. Het is vermoedelijk uitgegeven in de jaren 1860-'70. Is een meer precieze datering mogelijk? (JdC)

DEN WONDERBAREN

LEERAAR EN UITLEGGER

VAN DEN

BAKKERSSTIEL

DOOR

HENDRIK DE PUYDT

Gewezene bakker te Elverdinghe

PRIJS

10 CENTIEMEN

GENT

SNOECK-DUCAJU & ZOON, Drukkers-Uitgevers

VELDSTRAAT, 8.

— 10 —

V.

Hoe den bakker zijn franschbrooddeeg bewerken zal.

Neem de noodige bloem en water die gij behoeft, met een weinig zout er in gevoegd. Begin te mengelen met een enkel handvol bloem, wel uitroeren alvorens nieuwe te nemen, zoo voort werkende tot men te vast komt om nog te kunnen roeren, dan na elken maal een handvol genomen te hebben, dan zelven zorgvuldig in nijpen, en vijftien tot twintig slagen maken, dat het deeg er van blaast, half vast gekomen zijnde, de noodige gist leggen, en denzelven geheel nauwkeurig er in werken waarna gij wederom als vroeger zult voortwerken tot het deeg op eene vastheid gekomen is, dat het gemakkelijk zich zelve houden kan, 't is te zeggen, wanneer gij het ten einde der trog op een slagen zult dat het niet weer plat loopt.

Het franschbrooddeeg van goede bloem op deze wijze gewrocht zijnde, zal zonder twijfel staan, en na opgemaakt te zijn, de franschbroodkleederen opsteken door de macht, dat het door de bewerking bekomen heeft en na ver genoeg gesteken te zijn, zult gij het in den oven steken die gij bijzonderlijk aan den hemel zeer vlug zult gezet hebben en franschbrooden gelijk balons er uit balen.

— 11 —

Wat den franschbrooldeesem aangaat, het is onnoodig deze te gebruiken indien het deeg op bovenstaande wijze gemaakt is. Te meer nog wanneer men franschbrood met deesem gebakken, gebruikt tot het koken van pap of iets dergelijks bijna altijd de melk door het zuur des deesems, ook doet zuur worden. Bijgevolg hij dient niet gebruikt te worden.

(Verzameling D. DEVROE-Kortrijk)

Steunlijst

(vervolg WH-info 86, II)

Gaston Vandenbroucke, Reninge (300 Fr) - Joris Leuridan, Kortrijk (150 Fr) - Jacques Myngheer, Etterbeek (150 Fr) - Joeri Stekelorum, Koksijde (200 Fr) - Roland Comyn, Menen (250 Fr) - Herman Boucherie, Antwerpen (400 Fr) - Jozef Lamerant, Dikkebus (150 Fr) - André Hauspie, Poperinge (150 Fr) - L. Vanderfaeillie-Meny, Tervuren (300 Fr) - Paul Lambrey, Wemmel (300 Fr).

Onze oprechte dank aan allen die de WH-werking financieel steunen.

Laat uw vrienden kennis maken met uw tijdschrift en laat het ons weten. ...sturen hem/haar een gratis nummer. Uw bewijst er uw vriend, u zelf ...miliekunde in de Westhoek een gewaardeerde dienst mee!

V.V.F.-LIDGELD 1987 - VLAAMSE STAM INBEGREPEN

	(A) België Luxemburg B.Fr.	(B) Nederland H.Fl.	(C) Andere landen B.Fr.
Gewoon lid	850,—	56,—	1.200,—
Steunend lid	1.250,—	70,—	1.600,—
Beschermend lid	2.000,—	113,—	2.500,—
Index-vast-lidgeld			
voor 3 jaar	2.475,—	162,—	3.492,—
voor 5 jaar	4.040,—	265,—	5.700,—
voor 10 jaar	7.650,—	500,—	10.800,—
voor het leven	13.600,—	900,—	19.200,—

(A) te storten op rekening 414-1171221-79 (Kredietbank - Merksem).
(B) te storten op rekening 1843-67557 bij de Rabobank te Roosendaal, of op de Girorekening 1105950 van deze bank t.g.v. de rekening 1843-67557 (alléén in gulden !).
(C) te storten op postrekening 000-0927382-62 of met internationale postwissel.

Alle rekeningen staan op naam van **V.V.F., B 2060 Antwerpen-Merksem.**

Bank van Roeselare
12 MAANDEN GEWAARBORGD INKOMEN
voor slechts 500 F per jaar

WH-INFO

Mededelingen van

WESTHOEK-JAARBOEK

i.s.m.

VLAAMSE VERENIGING VOOR FAMILIEKUNDE
afdeling **WESTHOEK**

& SEKTIE FAMILIEKUNDE VAN HET KFV

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker:
Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Driemaandelijks tijdschrift: 3e Jaargang, nr. 1, april 1987

WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Tel. 057/44 56 53
Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Bankrek. 712-8700342-10 van WESTHOEK-JAARBOEK
Postrek. 000-1485051-78

AKTIVITEITEN

Vrienden van het Poperings Archief

— dinsdag 5 mei, o.l.v. Henri Vandenberghe: *Klasseren doodsantjes & les oud-schrift*, Stadsarchief Guido Gezellestraat te Poperinge, 19.00 uur.

V.V.F.-Westhoek

— dinsdag 12 mei, lezing door K.M. De Lille: *Hoe zijn familiegeschiedenis samenvatten & welke nummering volgen?* (vooraf g. korte oefening oudschrift), Bank van Roeselare, Diksmuidestr. te Ieper, 20.00 uur.

Heemkring Sillebeke

— 28 t/m 31 mei a.s.: *Oude herbergen te Zillebeke*, tentoonstelling in het oud-gemeentehuis te Zillebeke (met cataloog).

Noteer nu reeds

— Frans-Vlaamse Kultuurdag: Belle 13 september

— Oktober a.s.: op uitnodiging van WH houdt drs. M. BACKHOUSE een lezing (meer informatie in volgend nummer)

WESTHOEK-JAARBOEK IV verschijnt, zie p. 13

22ste NATIONAAL V.V.F.-KONGRES
Zaterdag 25 en zondag 26 april 1987

IN DIT NUMMER

Editoriaal	3
Een grafsteen op papier te Elverdinge	5
Bob Geldof: A rebel with a cause	7
Toeval of niet	10
Vraag-Antwoord	11
Nog Derynck	12
Boekennieuws	13
Hondschote: Actes de partage	19
Steunlijst	23

Werkten mee aan dit nummer

Jan Luyssaert - Nevele
K.M. De Lille & Staf Verheye - Ieper
Léonce Catrycke - Poperinge
Arnold Preneel - Winksele
Robert Vanoorenberghe - Nieuw-Koudekerke

EDITORIAAL

Niets is definitief of verworven. Dat geldt ook voor het ledenbestand van een vereniging. Zo komt het dat het jaarlijks weerkerend tijdstip waarop de leden van een vereniging verzocht worden hun lidmaatschap te vernieuwen door ieder goedmenend verantwoordelijke toch telkens weer als een 'spannend' moment ervaren wordt. Bij Westhoek vormen we daar geen uitzondering op! Gelukkig geschiedt de evaluatie van de WH-werking niet naar electorale normen. Een subtiel uitgekiende en groots opgezette campagne zou overigens weinig of geen effect ressorteren. Onze 'kiezers' zijn realistisch en zakelijk en beoordelen de resultaten van een werkjaar. Zijn die positief, dan brengen zij hun 'stem' uit op onze ... bankrekening. Een juistere en meer directe beoordeling is o.i. ondenkbaar.

De 'stembusuitslag' verheugd ons. Talrijk zijn immers de leden die ons reeds hun bijdrage overmaakten. Meer zelfs. Dankzij uw enthousiasme en medewerking sloten nieuwe leden zich bij ons aan. Daarenboven tastten velen wat dieper in hun geldbeugel en bezorgden Westhoek een welgekomen extraatje. We twijfelen er trouwens niet aan dat zij die hun betaling uitstelden eerstdaags nog zullen volgen (we sturen hen alvast nog een nummertje); of kan individuele appreciatie dusdanig verschillen?

Het succes van de lidmaatschapshernieuwing illustreert o.i. overduidelijk hoezeer de zoeker ervan overtuigd is dat informatie en bronnenpublicatie een absolute noodzaak zijn. De redenen liggen trouwens voor de hand: zonder bronnen is ernstige (familie)geschiedschrijving onmogelijk; publicatie op ruime schaal maakt ze tegen gunstige voorwaarden voor een ieder vlot toegankelijk.

Mr. Willy van Hille formuleerde het ooit als volgt: „De uitgave ervan moet aangemoedigd worden omdat zij aldus in het bereik van velen komen". Terecht voegde hij eraan toe: „In feite zouden alle genealogen deze gedrukte bronnen moeten bezitten (kopen!), want het is een feit dat slechts dan aan uitgeven kan gedacht worden wanneer dat voor de (gelegenheids)uitgever geen financiële strop betekent". Door in massa bij WH aan te sluiten wordt aan die basisvoorwaarde voldaan. De continuïteit van de WH-werking is bijgevolg meer dan ooit ook uw zaak. Onnodig te zeggen dat de afwe-

zigen eens te meer ongelijk hebben.

Het materiaalaanbod en de kwaliteit van ons tijdschrift (jaarboek) stoelen in ruime mate op de onbaatzuchtige inzet en de bereidheid van de zoeker om het resultaat van zijn opzoekingen ter beschikking te stellen van zijn medezoeker. Zijn respons op het Westhoek-initiatief overtrof alle verwachtingen. De individuele zoeker blijft hier echter al te vaak afwezig. Uit onze talrijke contacten weten wij nochtans dat ook bij hem een ontzaglijk familiekundig vermogen aanwezig is. Zijn actieve aanwezigheid binnen de georganiseerde familiekunde kan enkel beider partijen tot voordeel strekken. Het aanspreken van dat geïsoleerd potentieel moet ook ons aller opdracht zijn!

Jaak Decaestecker.

* * *

Walter DECAESTECKER

Chef proprietaire
Membre des «Jeunes Restaurateurs de France»
Membre du «Comité National de Gastronomie» (Fr.)

Chef-eigenaar
Lid van de «Jeunes Restaurateurs de France»
Lid van het «Comité National de Gastronomie» (Fr.)

Restaurant LE SAUVAGE
Grand'Place 38
59670 CASSEL (FRANCE)
☎ 00-33-28-42.40.88

Oud herenhuis in rustiek Vlaamse stijl, bovenop de hoogste Vlaamse berg (175 m).

F.: Dimanche soir, mardi soir et mercredi toute la journée - V.A.: Février.
Salon pour réception et banquet de 10 à 120 cts.
Situé entre Lille et Dunkerke à 25 km d'Ypres, sortie autoroute: Steenvoorde.

G.: Zondagavond, dinsdagavond en woensdag - J.V.: Februari.
Receptie- en banketzaal voor 10 tot 120 personen.
Ligging: tussen Rijsel en Duinkerke op 25 km van Ieper, autoweg uitrit Steenvoorde.

Menu: Dégustation/*Proefmenu* 260 FF.
Gastronomique/*Gastronomisch* 189 FF
Carte/*Kaart* 200 à 300 FF.

* * *

Langs deze weg wensen wij onze medewerker Jul. Beyen uit Oostende die een heelkundige ingreep onderging en ons lid Rol. Comyn uit Menen die het slachtoffer werd van een ernstig verkeersongeval een spoedig herstel!

Een grafsteen op papier te Elverdinge

Jan Luyssaert - Nevele

Grafstenen zijn een welgekomen genealogische bron omdat ze vaak uitvoerig de afkomst en de samenstelling van een gezin beschrijven. Maar in de Westhoek heeft het oorlogsgeweld duchtig om zich heen geslagen en hele dorpen werden er samen met hun kerk vernield.

Zo ook werd tijdens de Eerste Wereldoorlog de kerk van Elverdinge verwoest. In de nieuwe kerk werden sommige grafstenen opnieuw in de kerkmuur ingemetseld, maar andere stenen getuigen bleven voor altijd in het puin.

Gelukkig werden in de *Geschiedenis van Elverdinghe*(1) enkele grafschriften afgedrukt die vóór de Eerste Wereldoorlog in de kerk te lezen waren. Mijn vreugde was groot toen ik in een van die afschriften de namen vond van enkele van mijn voorouders. Ik herneem hier de tekst.

D. O. M.
Tot ghedachtenisse van
Jan Hosdey Fs Jacques
ghebooren tot Elverdinghe 't synen toere
schepen der prochie van Renynghe
overl. den 23 Juny 1718 oudt 59 jaer
en van
Jacoba Lowaege Fa Pauwels
syne huysvr. ghebooren tot Noordschote
overl. den 6n Mey 1572 oudt 75 jaer
en van
Jan Frans Rouseré Fs Gaspar
ghebooren tot Poperinghe haeren tweeden man
't synen toere schepen der prochie van Renynghe
overl. den 8 oûst 1726 sonder descendenten
33 jaer oudt
hebbende in eersten huywel. ghewonnen vier kinders
te weten Joannes-Baptiste Hosdey
't synen toere Burghmêr der Heerel. van
't Hoflant v n Renynghe
overl. den 3 Maerte 1760 oudt 60 jaer
en van syne huysvr.

Isabelle-Theresc Storme
Fa Joannes-Baptiste
overl. den 5n Maert 1761, oudt 46 jaer
en *Pieter Frans Hosdey*
't synen toere burgmêr der voorse prochie
overl. den 7 November 1766 oudt 55 jaer
en van syne huisvr.
Mary Therese Storme
Fa Joannes-Baptiste
overl. den 15 April 1791 oudt 62 jaer
en de twee andere minderjaerig ghestorven
Bidt voor de zielen.

Een onderzoek in de parochieregisters leverde volgende gegevens op.
Jan **HOSDEY** zoon van Jacob en Maria **BERTHIERS,** werd te Elverdinge geboren op 21 juli 1679. Hij was schepen van de heerlijkheid 't Hofland, die zich vooral uitstrekte in Reninge en Elverdinge. Hij overleed te Reninge op 23 juni 1718. Zijn echtgenote Jacoba **LOWA(E)GE,** dochter van Paulus en Margareta **LELIEUR** (2) werd te Noordschote geboren op 16 januari 1677. Zij overleed te Reninge op 16 mei 1752 en werd er in de kerk begraven.
De gegevens over haar tweede man Jan Frans **ROUSERé** heb ik niet gecontroleerd.
Uit haar eerste huwelijk met Jan **HOSDEY** werden er vier kinderen geboren (2):
1. **Joannes Baptista.** Hij werd te Reninge geboren op 12 maart 1706 en overleed er op 3 maart 1766. Hij was getrouwd met Isabella Theresia **STORME,** geboren te Reninge op 18 maart 1715 en er overleden op 5 maart 1761.
2. **Petrus Albertus.** Hij werd te Reninge geboren op 28 januari 1712.
3. **Petrus Franciscus.** Hij werd te Reninge geboren op 28 januari 1712 en was getrouwd met Maria Theresia **STORME,** de zuster van Isabella Theresia.
4. **Joanna Jacoba.** Zij werd te Reninge geboren op 16 februari 1714.

Een waakzaam oog en enige bronnenkritiek is wel geboden bij afschriften van grafstenen!
Omdat de grafsteen in de kerk van Elverdinge hing, veronderstelde ik dat de personen op de steen vermeld in Elverdinge waren overleden en begraven. In werkelijkheid zijn ze in Reninge overleden en begraven.

De overlijdensdatum van Jacoba **LOWA(E)GE** werd in de Geschiedenis van Elverdinge dooreengehaspeld. Ze is niet in 1572 maar wel in 1752 overleden. En Joannes Baptista **HOSDEY** stierf op 3 maart 1766 en niet in 1760. Toch ben ik dank zij dit afschrift van een verloren grafsteen een flink stuk vooruitgekomen bij de zoektocht naar mijn voorouders.

1. C. & P. TAMBORYN, *Geschiedenis van Elverdinghe*, Brugge, 1929, pp. 58-60.
2. Zie ook N. FAVOREL, *Zantingen. Een oud parochieboek van Reninge*, Zuidschote, 1987.

Bob Geldof: *A rebel with a cause*

Mensen uit de ontwikkelingshulp gaan meestal rustig en nagenoeg onopgemerkt te werk. Hun broodnodige financiële middelen bedelen ze nederig samen in amateuristisch georganiseerde hamstertochten die langs de ons welbekende 'patronages' en de meer progressief klinkende J.O.C. trekken.
Dat kan zeker niet gezegd van de onconventionele, sjofel ogende, maar fijnbesnaarde en media beheersende gelegenheids-ontwikkelingshelper-popster Bob (Robert) Geldof (35). De argumenten van twijfelaars en opponenten ter zijde schuivend als verwerpelijke onzin, schopte en brulde de inmiddels tot het alleenzaligmakende symbool van de strijd tegen de honger gepromoveerd popidool zich met de hulp van de machtige media een weg naar de portemonnee van de rijke Westerse wereld. En met geniale en goed georkestreerde akties als Band Aid, Live Aid, Sport Aid, Fashion Aid, Schools Aid, USA fo Africa en co, wist hij vele miljoenen ponden bijeen te garen voor hongerend Afrika. Dat minder edel geïnspireerden zich rondom hem verdrongen om toch maar een graantje van zijn tot sacrale afmetingen gestegen populariteit te kunnen meepikken, kon volgens de 'geheiligde' Bob enkel de fondsen vermeerderen en aldus het einde van de Afrikaanse 'Holo-

caust' bespoedigen.

Over deze ietwat bizarre filantroop is reeds een en ander gepubliceerd. En zijn in 1986 verschenen autobiografie werd een bestseller (1). Ook familiekundigen toonden belangstelling voor de succesvolle mediafiguur, kleinzoon van de in 1907 naar Engeland uitgeweken Westhoekse pasteibakker Zenon Geldof. In Vlaamse Stam (dec. nr., 1986, pp. 535-538) verscheen naast de kwartierstaat van zijn Vlaamse grootvader ook een rake biografische schets van Jan Breyne.

Gezien de korte periode die de auteurs gegund was, is de kwartierstaat ver van volledig. Daarom volgt hier een meer uitgebreide stamreeks die de samenstellers, K.M. De Lille & Staf. Verheye, ons bezorgden.

Bij het verschijnen van het artikel signaleerde ons geacht lid dhr. Pol Dereckx, uit Poperinge, ons de verwantschap tussen Zenon Geldof en wijlen dr. med. Amand Verbeke, de eminente Vlamertingse Genees-Heer (° Passendale 17 juni 1870), waarover wijlen Raf. Debevere, zijn kleinzoon W. Decreus en Luc A. Wynendaele een uitvoerige bijdrage met kwartierstaat publiceerden in Vlaamse Stam. Aansluitend op de stamreeks gaan we daar nader op in. (red., JdC)

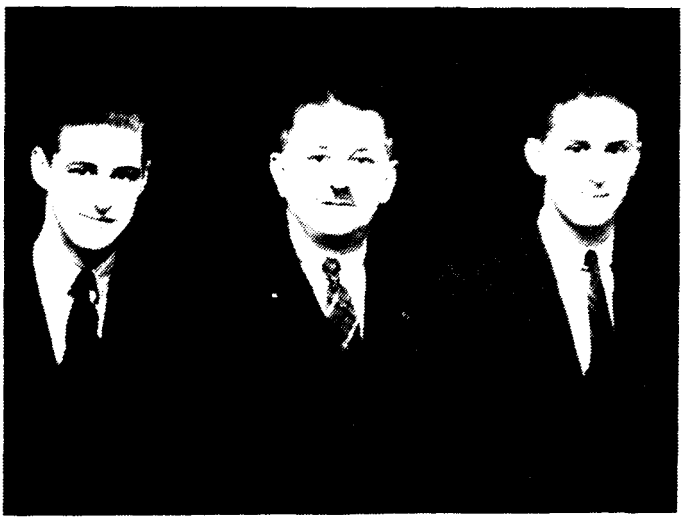

Zenon Geldof met de vader van Bob, links, en zijn oom Sonny (Bob Geldof collection)

STAMREEKS ZENON GELDOF — **K.M. De Lille & Staf. Verheye**

I	**Joannes** **GELDOF** (sr.) (1) ° in of voor 1635	X ...	**N.**
II	**Joannes** **GELDOF** (jr.) ° in of voor 1665 + Passendale 16.03.1718 (hh. Acquet)	X ...	**Maria** **DE CADT** ° ... + na 16.03.1718
III	**Mattheus** **GELDOF** ° Moorslede 26.07.1695 + Westrozebeke 04.05.1764	X Westrozebeke ... 1728	**Maria Catharina** **GLORIE** ° Boezinge ... + Westrozebeke ... 1744
IV	**Joannes Baptista** **GELDOF** ° Westrozebeke ... + na 1777	X Bikschote 24.07.1770	**Isabella Clara Eugenia** **PEENE** ° Bikschote 14.03.1746 + Westrozebeke ... 1777
V	**Angelus Romanus** **GELDOF** Onderwijzer, koster, gemeenteontvanger ° Westrozebeke ... 1772 + Bikschote 01.07.1845	X ...	**Catharina Theresia** **LOUWAGIE** ° Bikschote 21.02.1777 + Bikschote 23.11.1858
VI	**Amandus Ludovicus Modestus** **GELDOF** Onderwijzer-sekretaris, St.-Jan, sinds 1836 ° Bikschote 26.06.1805 + Ieper 25.10.1877	X Sint-Jan 16.10.1833	**Barbara Rosalia** **GILLEBERT** ° Sint-Jan 18.06.1809 + Ieper 29.04.1879
VII	**Alphonse Marie Romain** **GELDOF** Hoofdonderwijzer, St.-Jan ° Sint-Jan 18.02.1840 + Boezinge 28.06.1893	X Sint-Jan 28.01.1880	**Zénobie Amélie** **VANWONTERGHEM** ° Sint-Jan 25.02.1859 + Sint-Jan 21.12.1894
VII	**Zénon Ulice Amand** **GELDOF** *Pasteibakker* Grootvader van **Bob GELDOF** ° Boezinge 27.02.1882 + 1939		

1. De oudste generatie komt uit de *Staten van Goed (1684-1792) van Moorslede*, cfr. J. VANDERHAEGHE, *Genealogisch Vademecum Moorslede, Aanvullingen en Poorters te Passendale*, z. pl., 1982, p. 48.

VERWANTSCHAP Z. GELDOF - A. VERBEKE

Uit het kwartierstaatonderzoek Verbeke (2) blijkt inderdaad dat zijn overgrootmoeder langs moederskant (4de parentatie/13), m.n. Maria Jacoba **LOUAGE**, geboren te Bikschote op 17.09.1768, overleden te Reninge op 30.12.1827 en gehuwd met Philippus Jacobus Eugenius **G(H)ELDOF** (!), geboren te Reninge 07.11.1763 en er overleden op 29.12.1827, een zuster is van de overgrootmoeder langs vaderskant van Z. Geldof (kw., 4de parentatie/2; stamreeks, generatie V).
Beiden waren dochters van Pieter **LOUWAGE** (zoon van Thomas & Catharina **VUYLSTEEKE**), geboren te Bikschote op 07.08.1714, overleden ter zelfder plaatse op 12.06.1779 en er tevens gehuwd op 25.09.1764 met Anna Maria **CAILLIAU**, geboren te Noordschote en overleden na 1779.
De kw. A. Verbeke biedt ons naast hierboven ontbrekende gegevens nog uitgebreider afstammingsgegevens. Zo blijken Maria Jacoba en Catharina Theresia kinderen te zijn uit het tweede huwelijk van hun vader Pieter **LOUAGE**. Hij was eerst gehuwd geweest met Isabella Clara **DE BERGHE**.
Of er verwantschap bestaat tussen de in beide kwn. voorkomende Geldofs konden wij niet achterhalen. Voor meer informatie verwijzen wij naar de gepubliceerde kw. Verbeke (2). Ter inlichting vermelden wij tenslotte de Fn. die er in voorkomen (t/m 5de parentatie): VERBEKE, MAHIEU, MERSSEMAN, SIJS, POLLEY, MATSAERT, VERHILLE, LE FEBVRE, HENNEQUIN, WEMELBEKE, DE COSTER, LUCAS, CRINDALE, ROSé, DE SMEDT, BRIGO, GHELDOF, VAN DAMME, PAUWELS, PLADIJS, LOUAGE, VUYLSTEEKE, CAILLIAU, PAPERSTRAETE, ROORYCK, WAELS, BONTE, VAN DE WINCKEL, CRIEM, GEORGE, VAN EECKE en DE CONINCK. (red. JdC.)

1. B. GELDOF & P. Valleley, *Is That It*, Sidgwick and Jackson, 1986, 442 p.
2. W. DECREUS, R. DEBEVERE & L. A. WYNENDAELE, *Onze Eeuweling: Dr. A. Verbeke*, - Vlaamse Stam, 1970, december, pp. 411-423.

TOEVAL OF NIET?

Léonce Catrycke

In de huwelijksakte van **Pierre RENIER** en Marie Thérèse **BERAT** (Stadsarchief Poperinge, B.S. 1812) hadden de vier getuigen dezelfde voornaam als de bruidegom:

„ On déclare au nom de la loi que **Pierre** Hubert RENIER et Marie Thérèse BERAT, sont unis par le mariage de quoi avons dressé le présent acte en présence de:
Pierre PARMENTIER 37 ans, oncle de l'époux;
Pierre VRAMBOUT 28 ans, beaufrère de l'époux;
Pierre GADT 37 ans, beaufrère de l'époux, et
Pierre DYLET 40 ans, beaufrère de l'époux." !!!

* * *

HERABONNEER U NU!: laatste kans. Stort min. 125 Fr op onze rekening.

VRAAG-ANTWOORD

87.I.1 J.F. van GEMUND - Amersfoort

In de kwartierstaat van vraagsteller komt voor Jacob **BALDE,** ° te Nieuwkerke 1549. Zijn zoon Hans trouwde op 03.11.1598 te Frankenthal met Johanna **DE VRIJER.** Kan iemand de relatie leggen met de Ieperse familie **BA(E)LDE**? Verder zou ons lid ook graag vernemen of er ooit een 'vervolg' verscheen op het werk van E. De Sagher: *Origine de la famille Scabinale Iproise Baelde*, Anvers, 1906.

87.I.2 D. MERLEVEDE - Ieper

1. Anna-Theresia-Catharina **(VAN) COSTENOBLE** stierf te Poperinge op 28.07.1870. Ze was 76 en werd volgens haar overlijdensakte geboren te Langemark. Te langemark is er echter geen spoor van haar te vinden. Een en ander doet vermoeden dat ze wellicht in Langemark gewoond heeft, maar dat ze in Belle moet geboren zijn (±1793) en getrouwd (± 1813 ?).

2. Petronilla **MARITAEL (Marissael, Maresael,...)** , geboren te Belle 19.10.1701, overleed te Westouter op 30.05.1759. Ze was gehuwd met Joannes-Baptista **LE GRAND**: waar en wanneer?

Wie kan deze gegevens vervolledigen.

87.I.3 F. TIGNOL - Antwerpen

Tot op heden noteerde dhr. Tignol meer dan 1.300 gezinnen **LE NOIR** in België. Tot de grote Lenoir-stam behoort o.m. de uitvinder Jean-Joseph-Etienne **LENOIR** (ontploffingsmotor). De familie zou volgens vraagsteller uit Frankrijk stammen, dat het verliet onder Lodewijk XIV.
Dhr. Tignol zoekt contact met naamdragers en afstammelingen Lenoir.

87.I.4 R.A. FIERST van Wijnandsbergen - Boxmeer

In Nederland werd de Fn. **FIERS** reeds volledig geïnventariseerd. Thans wordt onderzoek verricht op het Départementaal Archief te Rijsel, voor wat Frans-Vlaanderen aangaat. Het is echter goed mogelijk dat de bakermat van de 'Fiersen' zich in de streek Tielt-Gent situeert. Wie belangstelling heeft voor dit grootschalig onderzoek neemt contact met de redaktie, alwaar uitgebreide informatie ter beschikking ligt.

87.I.5 M. CAILLIAU - Ieper

Op het Ieperse oorlogsmonument prijkt de naam van onze vraagsteller: **Maurits CAILLIAU !** Ook in het herinneringsboek *Onze Helden, gestorven voor het Vaderland*, met de exuberante ondertitel *België's epische strijd van 1914 tot 1918 (geschiedenis en bewijsstukken, eerelijst der officieren, onderofficieren, soldaten, zeelieden en burgers die vielen voor de verdediging der Belgische Haardsteden*, in 1931 te Brussel uitgegeven o.l. van René Lyr, vond hij zijn naam vermeld als volgt: **Cailliau Maurits, Sold. 24° Linie** (p. 23), terwijl een eindje verder (p. 93) nog de naam-

genoot Cailliau C., Sold. 3° Karabiniers voorkwam.
Graag meer informatie over deze naamgenoten familieleden (?): ouders, evt. broers & zusters, grootouders, e.d.m.

87.I.6 J.-P. BOUDEN - Diksmuide

Ons lid heeft reeds een omvangrijke documentatie **BOUDEN** samengebracht. Geïnteresseerden, met mogelijks nog meer informatie m.b.t. de familienaam **BOU(W)DENS, BAU(W)DEN(S), BOUT(T)EN en BO(A)UWEN** kunnen hem contacteren. Misschien kan alzo nog verder opgeklommen worden.

87.I.7 Red.

In het kader van de inventarisering en het samenbrengen van vroeger in beperkte oplage verschenen, of in handschrift opgemaakte, familieboeken en genealogiën wordt gezocht naar: *Boek van geslachtsboomen SIX en aanverwante familiën*, door E.H. Pastoor Achille Six (z.j.).

In reactie op de bijdrage van **Frans De Rynck** (verwantschap De Rynck-Gezelle-Streuvels, WH-info, jg. 2, nr. 4) ontvingen we van **Arnold Preneel** uit Winksele volgende interessante aanvulling:

Judocus **PERNEEL**
° ca. 1645
+ tussen 1672 en 1682
x Roeselare 11.07.1670
Martina **DE GRENDELE**
+ Ardooie 12.02.1682

Anna-Maria **PERNEEL**
° Ardooie 08.08.1674 (1)
+ Ardooie 12.11.1745 (2)

P.: Joannes **Perneel** fs. Joannes
M.: Martina **Grendels** fa. Judocus

x Ardooie 15.06.1695
Test.: Petrus **Tijtgat** & Ignatius **Verhelle**

Adrianus **DE RINCK**
° ...
+ voor 1745

Burghemeester v/d hh. Ayshove. Hij liet zich op 19.07. 1714 vervreemden v/h laetschap van Ayshove v/d hh. van Ardooie.

— **Jacobus DE RYNCK** x **Kathelijne DEKIMPE**
— Maria-Theresia **DE RYNCK** x François **VAN OCKERHOUT**
(+ Ardooie 1751)
- medeeigenaars van een korenwindmolen te Ardooie (Ruysselendemolen ?)
- eigenaars van de herberg Den Gapaert te Ardooie.
— .....

Boekennieuws

Westhoek-Jaarboek

Met Westhoek 1987 is de WH-kring aan het vierde jaarboek toe.

WESTHOEK IV bundelt een aantal geschied-en familiekundige bijdragen over de Vlaamse- en Franse Westhoek.

Na een ***Redactioneel voorwoord*** door dr. fil. **W. Beele** (Ieper) opent WH-IV met ***Vier rebellen voor de Nieuwpoortse schepenbank, april 1573*** van **D. van der Bauwhede**(Oudenburg). Deze bijdrage brengt zeer interessante informatie over de voorbereidingen en de uiteindelijke mislukking van een in het voorjaar van 1573 geplande inname van Nieuwpoort door een geuzenleger. De in extenso gepubliceerde vonnissen verschaffen o.m. inlichtingen over de plaats van herkomst en het beroep van de arrestanten, hun recrutering, hun diverse contacten en contactadressen en de voorwaarden die ze stelden om dienst te nemen in het geuzenleger.

In een eerste bijdrage ***Inwoners van het Westkwartier betrokken bij de Beroerten in de kasselrij Kassel tijdens de zomer van 1566*** verzamelde drs. hist. **M. Backhouse** (Blackfen-Sidcup) 114 namen van personen (met uitvoerige personalia) die, al dan niet afkomstig uit de kasselrij, er aktief deelnamen aan de Troebelen.

Met het 'hoofdgeld', de 'armen' en de 'knechten en meiden' brengt dr. **H. Ronse De Craene** (Brugge) het tweede luik van zijn nominatieve bronnenpublicatie over de ***Bevolking van Poperinge anno 1695.***

In ***De bevolking van Langemark in het begin van de 17de eeuw*** onderzoekt **J. Decaestecker** (Dikkebus) aan de hand van een 'Status Animarum', anno 1610, de samenstelling, de herkomst en de katholiciteit van de Langemarkse bevolking. Naast de relevante herpopulatiegegevens (met migratiekaart) en de omvangrijke voorraad familienamen verstrekt het onderzoek belangrijke informatie i.v.m. het godsdienstig leven, de grootte en de samenstelling van de gezinnen, de beroepen, de jurisdictie, de vroedvrouwen, de schandaalverwekkende personen, enz.

A. Lowyck (Brugge) heeft het over ***Hendrik I Blanckaert, Vlaamsgezinde irredentist en schrijver uit de Westhoek van de Nederlanden in Frankrijk*** die zich als lid van de rederijkerskamer van Bambeke aktief inzette

aan weerskanten van de 'schreve'. Met 'Pegasus=Spoore' of 'Parnassus=weg' (1845) liet hij o.m. een lang gedicht na dat de wetten van de dichtkunst formuleert.

Een tweede artikel van drs. **M. Backhouse**, getiteld ***De Vlaamse vluchtelingen in Sandwich (1561-1603), voorlopige bevindingen***, is de integrale (vertaalde) tekst van een lezing, gehouden op 30 januari 1987, in het Institute for Historical Research (Dutch History Department) van de Londense universiteit, die de observatie in het huidig stadium bevat van zijn onderzoek over de Vlaamse vluchtelingengemeenschap in Sandwich — aantal, herkomst, rol ter plaatse, reactie van de plaatselijke autoriteiten, betrokkenheid bij de Troebelen in Vlaanderen, enz.

Van **P. Donche** (Antwerpen) is er een bijdrage met uitvoerige ***Nominatieve bevolkingsgegevens betreffende Zonnebeke***. Het artikel, dat aanvangt met een 'haardentelling' in 1469 en eindigt met een 'straatschouwing' in 1764, is een onmisbaar vademecum voor al wie opzoekingen doet in het relatief archief-arm Zonnebeke.

Westhoek IV — ca. 180 p. Din A4, ruim geïllustreerd en gedrukt op houtvrij wit papier 110 g — verschijnt begin juli a.s. in beperkte oplage. Voorintekene kan tot 1 juni door betaling van 420 BFr (520 BFr voor het buitenland en bibliotheken) + 50 BFr deelname in de verzendingskosten op rek. 712-8700342-10 t.n.v. Westhoek-Jaarboek te 8904 Dikkebus, o.v.v. WH-IV. Het kan ook op de redactie afgehaald vanaf 11 juli. Na de inschrijvingstermijn (indien nog voorradig) 480 BFr (580 BFr) + port.

* * *

Boeren en burgers in Oudenaarde en zijn kasselrij

Nauwelijks 4 jaar na zijn opmerkelijke studie *Kinderen en hun opvoeding in de kasselrij Oudenaarde tijdens het Ancien Régime, 1500-1800* (1979, jaar van het kind) bracht de 'amateur'-historicus **Rik Castelain** in 1983 met *Het leven op het platteland tussen Kortrijk en Oudenaarde, 16de-18de eeuw* opnieuw een meer dan degelijk en biezonder vlot leesbaar boek. Met het zopas verschenen **DE MENTALITEIT VAN BOEREN EN BURGERS IN OUDENAARDE EN ZIJN KASSELRIJ (15de-18de eeuw)** sluit hij zijn triologie op

al even opmerkelijke wijze af. In deze studie poogt de auteur een antwoord te geven op de vragen hoe de mens leefde, wat hij beleefde en hoe hij aankeek tegen zijn wonderlijke, maar ook onveilige wereld. Sommige van de hier behandelde items sneed de auteur reeds aan in Het leven op het platteland. In deze studie diept hij ze uit en vult ze aan met gegevens uit de stad zelf. Zo o.m. het corporatisme van de gilden, de ontspanning, de sacramentsprocessie, enz. Boeren en burgers, platteland en stad, het waren twee verschillende entiteiten; in se verschilde de levenswijze minder dan men zou vermoeden. Met z'n allen stonden ze machteloos t.o. v. natuurverschijnselen, rampen, oorlogen en ziekten. De duivel fladderde rond in de Sint-Walburgakerk te Oudenaarde, maar evenzeer bracht hij bezoeken aan het landelijke Kruishoutem, enz. Met z'n allen ondergingen onze voorouders de magische wereld die hen 'belaagde', een wereld die ze niet begrepen en waar ze geen vat op hadden.

Een stagnatie op zowat alle domeinen kenmerkte de toenmalige traditionele maatschappij. Daarom onderwerpt de auteur de statische gegevens van die maatschappij — geboorte, huwelijk en dood, cultuur, volksgedrag, Reformatie en Contrareformatie — aan een grondig onderzoek. Waar zich wijzigingen voordeden — demografische groei, contestatie van het gezag, enz. — werden ze in de loop van het historisch betoog beschreven. Een roman? Helemaal niet! 'De la petite histoire'? Misschien! Maar dan alleen voor wie nog steeds vasthoudt aan de geschiedenis van de instellingen, van de vorstenhuizen en de zee- en veldslagen.

Mentaliteitsgeschiedenis, die boeit van begin tot einde!!

De mentaliteit van boeren en burgers ... — 200 p., 16 x 24,5 — is een verzorgde uitgave van Drukkerij Sanderus te Oudenaarde. Het kan verkregen worden door het overmaken van 630 Bfr (alles-in) op rek. nr. 000-0864648-87 van Rik Castelain, Wortegemstraat 116 te 9700 Oudenaarde.

* * *

De geschiedenis van de landbouw in de kasselrij Veurne (1550-1645)

Dit is de titel van de onlangs in de reeks Historische uitgaven van het Gemeentekrediet uitgebrachte doctoraatsverhandeling(RU Gent, 1979) van dr. **Paul Vandewalle,** tevens vice-voorzitter van de V.V.F.-afdeling Oostende. Het behoort niet tot onze bevoegdheid en evenmin is het hier de plaats

om een kritische beschouwing van de studie van dr. Vandewalle te brengen. Wel wensen wij de zoeker te attenderen op het onmiskenbaar belang van de grondige lectuur van dergelijke wetenschappelijke studies, zonder de welke een verantwoorde situering van zijn voorouders binnen de toenmalige maatschappijstructuur een onmogelijke zaak is. Vragen van statistische aard: welke was de verhouding tussen akkerland en weiland, tussen de gewassen onderling, welke was de druk van de veelast, welke dieren kwamen voor op de bedrijven en in welke verhouding? Vragen van historische aard: welke was de evolutie van die verhoudingen op halflange en lange termijn? En wellicht de moeilijkste vraag, van sociaal-economische aard: welke rendementen kon de landbouwer (pachter of eigenaar) op zijn bedrijf boeken, wat kon hij met zijn winsten aanvangen? Wat doe je ermee? Op al die vragen wordt, althans voor een gebied waar de Westhoek-zoeker dagelijks mee geconfronteerd wordt, een antwoord geboden in **DE GESCHIEDENIS VAN DE LANDBOUW IN DE KASSELRIJ VEURNE, 1550-1645.**

Daarbij komt dat de auteur tal van bronnen gebruikte —o.a. haardtellingen, belastingsrollen, enz. — die voor de zoeker van nut kunnen zijn bij onderzoek.

Kort vermelden wij hier de behandelde materie. Voor een uitvoerige recensie verwijzen wij o.m. naar Handelingen van het Genootschap voor Geschiedenis, 1980, afl. 3/4, pp. 222-223.

In een eerste hoofdstuk werd aandacht geschonken aan de geografische toestand van de bestudeerde streek, aan de historische evolutie en aan de demografische ontwikkelingen.

In een tweede hoofdstuk werd de grootte van de bedrijven bestudeerd.

In een derde hoofdstuk kwamen de lonen en prijzen aan bod. In het vierde werd de relatie tussen eigendom en pacht bestudeerd. In het vijfde en zesde hoofdstuk werd de landbouwtechniek in de polders en het zandleemgebied onder de loep genomen. En in het zevende hoofdstuk besteedde de auteur aandacht aan de rentabiliteit van de landbouw.

Twee microfiches met 130 tabellen vervolledigen de studie.

De geschiedenis van de landbouw ... , een uitgave van het Gemeentekrediet, Historische uitgaven, reeks in-8°, nr. 66, 1986, is te verkrijgen ofwel op de Hoofdzetel van het Gemeentekrediet te Brussel (ofwel in een van de agentschappen) ofwel bij de auteur, P. Vandewalle, Albatrosstr. 15 te Oostende.

Belgische protestantse biografieën

B.P.B. is een uitgave vanuit de universitaire faculteit voor godsgeleerdheid onder de redaktie van **H.R. Boudin.** Doelstelling is het publiceren van een aantal biografische noten over voorgangers en gemeenteleden, die een bijdrage hebben geleverd binnen het protestantisme. Het gaat echter niet uitsluitend om Belgen. Naast levensschetsen worden ook naamlijsten van ambtsdragers uit kerkverbanden en werkterreinen, e.a. gepubliceerd, die als naslagmateriaal dienst kunnen doen.

Met de publicatie van de **BELGISCHE PROTESTANTSE BIOGRAFIEEN** wordt tevens aan een groeiende genealogische interesse voldaan. Zo bevat de eerste aflevering o.m. een kort historisch overzicht van het Belgisch protestantisme, een biografie van Martinus MICRONIUS (= Maerten de Kleyne, de Cleyne of de Cleene) ° in het Gentse ± 1523 (met oeuvre en bibliografie) en het huwelijksregister, 1817-1828, van de Nederlandstalige protestantse kerk te Brussel.

Ofschoon de biografie als een *art mineur* van de geschiedschrijving wordt beschouwd, beantwoordt deze uitgave aan een reële behoefte, omdat, op enkele gelukkige uitzonderingen na,(in het Nationaal Biografisch Woordenboek en de Biographie Nationale), geen gespecialiseerde collectie bestaat.

Het geheel wordt losbladig (fiches), met opbergmap aangeboden, wat een soepele aanvulling mogelijk maakt.

B.P.B. — losbladig, fisches 21 x 29,7, gedrukt op maco 115 g wit papier — verschijnt 4 x per jaar en bevat jaarlijks ca. 30 biografieën (ruim 100 p.) en lijsten, indexen en registers (± 100 p.). Een abonnement kost 425 Bfr en betaald worden op rek. 001-1463895-47, t.n.v. A.M.B.R.R.E., Bollandistenstraat 40 te 1040 Brussel. Bijkomende inlichtingen op hetzelfde adres.

CARZEELE-JOURNAAL Henri Vandenberghe

Ommestelli inghen,belastingbetalers te Poperinge in 1608, 1611, 1615 & 1624, S.A.P 726, 30 x 21 (index), 36 p., 120 Fr.

Processen heerlijkheid Zwijnland te Poperinge, ontledingen op naam, S.A.P. 832 A, 30 x 21 (index), 23 p., 65 Fr.

Rekeningen Onze-Lieve-Vrouwkerk te Poperinge, 1612, ontledingen op naam,

S.A.P. 658, 21 x 15, 15 p., 35 Fr.

Register van de Weezerie, 1565- 1620, S.A.P. 321, 21 x 15, 177 p. (index), 250 Fr.

Reningelst 1648-1656, ontleding van griffieakten, 30 x 21, 51 p. (index), 120 Fr, uitgeput.

Reningelst 1656-1665, ontleding van griffieakten, 30 x 21, 71 p. (index), 150 Fr, uitgeput.

Carzeele-Journaal 1987, genealogisch jaarboek (nr. 15) met gegevens over de familie **(Van) Caijzeele.** Vorige afl. nog beperkt beschikbaar bij de samensteller.

Bestellen door overmaken van het bedrag (+ 50 Fr port) op rek. 001-0298626-39, t.n.v. V.Z.W. Carzeele-Journaal te Poperinge, o.v.v. van de gewenste titel(s).

VRIENDEN VAN HET POPERINGS ARCHIEF

Croonestucken I

P. DERECKX, *indices m.b.t. de Westhoek op Vlaamse Stam (1965-1985), en Vlaamse Kwartierstatenboeken I-II-III*; P. VERMEERSCH, *hypotheek-archief en -bewaring*; H. VANDENBERGHE, *Kooplieden te Poperinge, S.A.P. 40 A.*
21 x 15, 22 p., 35 Fr, uitgeput.

Croonestucken II

H. VANDENBERGHE, *Processtukken uit het midden van de achttiende eeuw*, afdruk en transcriptie van een proces 1741-1744 (S.A.P. 219b-222a), met verklarende woordenlijst. A.h.w. een praktijkles lezen Oud-schrift.
21 x 15, 116 p., 155 Fr.

Croonestucken III

H. VANDENBERGHE, *Latijnse woordenlijst voor de genealoog (L-N).*
30 x 21, 31 p., 70 Fr.

Familieboek CAMERLYNCK 1987

In deze uitgave bundelde H. Vandenberghe een aantal op diverse plaatsen verschenen artikels (pers, V.S., enz.), die aangevuld werden met nieuwe gegevens van A. Camerlynck. Het familieboek bevat o.m een 'tak Reningelst' vanaf 1550, stamreeksen, diverse tabellen, enz.
30 x 21, 291 p., 700 Fr.

Deze publicaties kunnen besteld worden op bovenstaand adres, of op het Poperings archief afgehaald worden.

TE VERSCHIJNEN

Gistel, Moere, Snaaskerke, Zevekote, vijftig, honderd en nog meer jaren geleden, een kijkboek samengesteld door de V.V.F.-Gistel met beelden uit de verzameling van Hubert LATESTE. Inl. tel. 03/777 75 58 - 777 22 16.

Hondschote: *Actes de partage*

Robert Vanoorenberghe - Nieuw-Koudekerke

Reeds bij het verschijnen in 1876 van de *Inventaire sommaire des archives communales antérieures à 1790 de la ville d'Hontschoote* poneerde de toemalige départementale archivaris C. Dehaisnes, dat inefficiënt archiefbeheer en verwaarlozing, meer nog dan de talrijke branden en plunderingen die Hondschote geteisterd hadden, oorzaak waren van een aanzienlijk verlies van archivalia te Hondschote.

Dat het Hondschootse archief desalniettemin biezonder rijk was, bewees de Hondschootse historicus Emile Coornaert (+) met zijn in 1930 verschenen meesterlijke studie *La draperie-sayetterie d'Hondschoote (XIVe-XVIIIe siècles)* (Parijs, XXXV + 520 p.).

Maar het lijdt geen twijfel dat ook nà 1930 de gevreesde 'archiefziekte' nog heeft toegeslagen. Wellicht zal dankzij de goede zorgen van een aantal zoekers en de innemende gelegenheids-archivaris-veldwachter R. Verhaeghe binnenkort weer een goed geordend archiefbestand raadpleegbaar zijn. De omvangrijke serie FF (Franse stedelijke archiefkwalificatie AA t/m II), is de meest interessante voor de familiekundige. Zij bevat o.m. stukken m.b.t. de burgerlijke en kriminele rechtsmacht, beheer van weesgoed, enz. Uit de serie FF. 44 volgt hier, over enkele afleveringen gespreid, de lijst van personen, waarvan een akte van vereffening van een sterfhuis voorkomt. Uiteraard bevatten die akten uiterst bruikbare informatie. Aan de geïnteresseerden om de inhoud ervan te gaan noteren op een woensdagnamiddag (van 14.00 uur tot 18.00 uur, stadhuis Hondschote). (red.)

Actes de partage passés devant les partageurs jurés de la ville, prévoté et juridiction d'Hondschoote (FF.44: 32 registers, 54 bundels) *.

* *Partageur(s)*: Deel(s)man(nen): burgers door baljuw en schepenen aangesteld ter bereddering en vereffening van de sterfhuizen, die echter geen blijvende rechtbank uitmaakten; ook lagere bank van rechters of scheidsmannen, kennis hebbende van erfscheidingen, gebouwen en gebeurlijke dienstbaarheden.

Register FF 44/43 - 1695-1707

Jean WOUTTERS, fs. François	f° 1
Jacques RYS, fs. Jean	f° 12
Jacques MESSELEN, fs. Pierre	f° 15
Jean WULLEMS, fs. François, fs. Lauwereins	f° 16
François MOUVILLION, fs. François	f° 16 v.
Nicolas GERVOIS, fs. Guillain	f° 17
Jacques JOORIS, fs. Nicolas	f° 18
Martin ESPELLE, fs. Joos	f° 18 v.
Marie HEYLYNCK, fa. Lucas: 3 kinderen	f° 21
Pierre REGIER: van zijn X met de dochter van DE RYCKE	f° 23
Joos COULIER, fs. Joos, fs. Maerten	f° 28&70
Vedast PEELAERT, fs. Nicolas, fs. Nicolas	f° 50
Gilles BOLLAERT, fs. Guillaume	f° 54
Michel PATFOORT, fs. Michel	f° 60
Christiaen LETEIN: uit zijn x met Suzanne CLOET	f° 62
Pierre AMELOOT, fs. Jean	f° 67
Jean HAYGNE, fs. Jacques	f° 77
Pierre GOBRECHT, fs. Mahieu	f° 81
Vedastus CLAEREBOUT, fs. Jooris	f° 83
Pierre DE RYCKE, fs. Pierre	f° 83 v.
Marie DE FEVER, fa. Jacques: 3 kinderen	f° 84 v.
Pierre VAN LANDEGHEM, fs. Christiaen	f° 85
Nicolas LAMONORY, fs. Jean	f° 86
Jean Antoine TRESAIRE, fs. Jean	f° 89
Jacques DE COUSTER, fs. Cornelis, fs. Michel	f° 92
Jacques BONELLE, fs. Hubert	f° 92 v.
Joos DURANEL, fs. Jacques	f° 93
Christiaen BANCELAERE, fs. Maillart, fs. Charles	f° 97
Jean LAFORCE, fs. Joos	f° 102 v.
Adrien VAN HECKE, fs. Andries, fs. Jean	f° 103
Jean PILOO, fs. Simon	f° 103 v.
Andries AMAERE, fs. Pierre	f° 104 v.
Henderyckx VAN WATERLOOT, fs. Henderyckx, fs. Jacques	f° 109 v.
Gilles DE CONNYNCK, fs. François	f° 114
Nicolas BECUDE, fs. Nicolas	f° 115
Pierre LIPS, fs. Jacques	f° 116
Maures ALLAERT, fs. Philippe	f° 116 v.
Guillaume VAN DE GE SUCHT, fs. Cornil	f° 117
François PLOVYTS, fs. François	f° 117 v.
Pierre WOUTTERS, fs. Joos, fs. François	f° 119
Jean DE COUSTER, fs. Cornil, fs. Michel	f° 121
Michel WEGGE: uit zijn x met Jeanne VOET	f° 122 v.
Jean François TIMMERMAN, fs. Omaer	f° 123 v.
Pierre MERLEBECQ, fs. Jean, fs. Nicolas	f° 129
François DE BAKE, fs. François, fs. Jean	f° 155
Guillaume LEMAIRE: uit zijn x met Louise QUINGET fa. Louis	f° 179 v.
Goddelieve DEPREZ, fa. Jacques	f° 181
Catherine HOUVENAGHEL, fa. Pierre, fs. Pierre	f° 182
François PLOVYTS, fs. François, fs. Jean	f° 184 v.
Matthieu CHATTELET, fs. Andries	f° 189

Anthoine VASSEUR, fs. Anthoine, fs. Charles f° 191
Augustin ZATE, fs. Jean, fs. Maerten f° 194
Jean DE CROCQ, fs. Pierre: 4 kinderen f° 194 v.
Jean Baptiste LECOIGNE, fs. Jan Baptist, fs. Pierre f° 200
Jean SEURYNCK, fs. Jean f° 204
Jacques DE FYVE, fs. Jacques f° 205
Gerard DE JONGHE, fs. Jean, fs. Pierre f° 209 v.
Catherine PILLION, fa. Joos: verdeling, 3 kinderen f° 222
Martynken DE VOS, fa. Pierre, fs. Marins f° 222 v.
Charles VAN DRIESSCHE x Pieternelle DE BREYNE f° 223
Gabriel POLLEYN, fs. Baudouin f° 223 v.
Joos CAULIER: uit zijn x met Marie Françoise PEEL, 3 kinderen f° 224 v.
Jacques VERLEENE, fs. Jean, fs. Jean f° 231
Pierre PEIREN, fs. Pierre f° 231&238
Jean Baptiste VAN DAEL x Marie PERSYN: 2 kinderen f° 232
Cornil Raymundus VAN DEN BAVIERE, fs. Cornil, fs. Cornil f° 232 v.
Jacob AUCQUIERE, fs. Pierre, fs. Jean f° 238
Jacob DE SCHODT, fs. Pierre, fs. Robert f° 239 v.
Philippe HOUCKE, fs. Guillaume: 6 kinderen f° 240
Jean Baptiste SCHIPMAN, fs. André, fs. Antoine f° 242&255
Jacques DE POORTER, fs. Rogier, fs. Pierre f° 264
Michel CARPENTIER: uit zijn x met Marguerite PIERENS f° 269 v.
Claude Goddefroy SENESAEL, fs. Jacques, fs. de Jacques f° 270
Marins GADAN, fs. Joos: uit zijn x met Martynken DE RAES f° 271 v.
Christiaen DE MOL, fs. Jean, fs. Maillart f° 272
Jacques DE POORTER, fs. Hubert f° 275 v.
Marie Anne OLIEUX, fa. Pierre f° 278
Jean Baptiste TUILLIER, fs. Charles f° 278 v.
Charles DE MEESTER, fs. Michel, fs. Pierre, fs. François f° 280
Jean DE BAECKERE, fs. Jean f° 281
Jean MINNE, fs. Jacques, fs. Matthys f° 282
François DE KEYZER, fs. Jean, fs. Cornil: uit zijn 3 x f° 282 v.
François TERNYNCK,fs. Jean f° 287 v.
Martin CAULIER, fs. Joos, fs. Maerten f° 289 v.
Jacques GOSSAERT, fs. Jacques f° 303
Jean MOENTACQ, fs. Pierre f° 306
Pierre LEFEBURE, fs. Winnoc, fs. Jean f° 308
Marie CHESTUILLIER, fa. Passchier, fs. Andries f° 313
Jacques TIMMERMAN, fs. Outters f° 315 v.
Jean HARRE, fs. Pierre f° 326 v.
Pierre FRANCQUE, fs. Marins: uit zijn 2de x f° 327
François WALLYN: uit zijn x met Marie Therese LEYS fa. Philippe 328
Marguerite VERMEULEN: uit haar 1ste x f° 328 v.
Jean François VAN DEN BOGAERDE: uit zijn 1ste x f° 329&338
Gilles FOLKIER, fs. Gilles, fs. Joos f° 330
Pierre François SAILLIER, fs. Nicolas, x Christinken WEENEIX f° 331
Isidor Philippe SCHIPMAN, fs. Jan, fs. Andries f° 332 v.
Maerten CAULIER, fs. Jean f° 335
Pierre BEKAERT, fs. Jean f° 336
Marie Françoise RYSSEN, fa. Pierre f° 337 v.
Guillaume WALLET, fs. Pierre, fs. Jean f° 339
Antoine GLORIE, fs. Jean f° 340

Register FF 44/48 - 1708-1709

Matthieu DE BREYNE, fs. Jean	f° 1
Matthieu DE VEY, fs. Louis	f° 1 v.
Adrien VAN HEECKE, fs. Adrien	f° 2 v.
Nicolas LAMMORY, fs. Jean	f° 4
Jean Baptiste COLPE, fs. Jean, fs. Jacques, fs. Andries	f° 7
Pierre CLAEREBOUT, fs. Jean	f° 10
Pierre VAN REULE, fs. Pierre, fs. Antoine, fs. Bertram	f° 14
Christiaen DE BAVELAERE x Petronelle BAYET fa. Pierre	f° 31
Thomas SPINDELET, fs. Thomas	f° 34&127
Maeten VERDEGHEM: uit zijn 2de x met Claudine HAUSPIE	f° 36
Jean TROOS: uit x met Marie VANSTRAZEELE fa. Guillaume	f° 37
Pierre RUYMBEKE, fs. Jacques	f° 38
Marie Josepha LAMMORY, fa. Nicolas, fs. Jean	f° 41
Cornil LEFEBURE, fs. Antoine, fs. Jean	f° 45
François DE LA HAEYE, fs. Bartholomeus	f° 60
Jean DE COUSTER, fs. Jean	f° 62
Charles VAN DER BRIGGHE, fs. Jean, fs. Jean, fs. Pierre	f° 65&335
Pierre LEMIERE, fs. Jean	f° 73
Jacques DE POORTER, fs. Jacques, fs. Jacques, fs. Hubrecht	f° 74
Cornelis BAELDEN, fs. Hubrecht	f° 75
Marie Françoise MEEUW, fa. Pierre, fs. Pierre	f° 77
Matthieu NOWé, fs. Jean, fs. Bertram	f° 81
Jacques VERSCHEURE, fs. Antoine	f° 90 & 296
Maillart MAERTEN, fs. Marcus	f° 97
Pierre DOUBLE: uit zijn x met Marie WALRAM	f° 98
Pauwels ENGLOIS, fs. Robert	f° 99
Philippe BOUSIER: uit zijn x met Adrienne N.	f° 100
Antoine SOETE, fs. Antoine	f° 101
Jean OUTTERS, fs. Jean	f° 104
Jean Joseph VAN DEN BROUCKE, fs. Jean, fs. Jean	f° 106&151

(vervolg in WH-info, 87.II)

WIJ ZORGEN VOOR UW PROFIJT

Neem nu een abonnement voor uw fotocopies

500 ex. aan 2 fr. per stuk

1000 ex. aan 1.90 fr. per stuk

geen beperking per afname

Vergrotingen - verkleiningen
volgens uw eigen percentatie

Speciale prijs voor familieboeken.
Ook in beperkte oplagen.

Vraag meer inlichtingen
SNELDRUK p.v.b.a. DELEYE
D'Hondtstraat 6
8900 Ieper
Tel. 057-201333

Steunlijst

Wilfried Desodt, Voormezele (150 fr) - P.C.K. van Werkhooven, Hilversum (150 fr) - J.-P. Deconinck, Corbeil Esonnes (300 fr) - Jacqueline Watteeuw, Roeselare (150 fr) - Wilfried Devoldere, Roeselare (175 fr) - Jozef Craye, Ieper (500 fr) - Noël Boussemaere, Boezinge (300 fr) - Marcel Cauwera, Poperinge (150 fr) - Joris Leuridan, Kortrijk (150 fr) - Pieter Donche, Antwerpen (300 fr) - Nathalie Vanden Bussche, Gent (250 fr) - Maria De Mulder, Antwerpen (200 fr) - Daniël Merlevede, Ieper (500 fr) - Jozef van Litsenburg, Elverdinge (200 fr) - Valère Coemelck, Diksmuide (200 fr) - Roger Devaux, Deurne (200 fr) - Seys-Degrande, Boezinge (200 fr) - Julien J. Beyen, Oostende (200 fr) - Jan Luyssaert, Nevele (200 fr) - Guy Menu, Poelkapelle (200 fr) - Philippe Coevoet, Brugge (150 fr) - José Lemahieu, Ieper (150 fr) - P.G.M. Dereckx, Poperinge (300 fr) - Robert Bellengé, St.-Katelijne-Waver (300 fr) - Marcel Merlevede, Brussel (500 fr) - Norbert Lamerant, Ieper (300 fr) - Carlo De Corte, Poperinge (200 fr) - Staf Verheye, Ieper (200 fr) - André Hauspie, Poperinge (150 fr) - Wilfried Beele, Ieper (200 fr) - Mw. Kelderman-Bauwens, Gent (200 fr) - Omer Deneire, Vlamertinge (200 fr) - Renaud Boone, Kortrijk (300 fr) - M. & Zos. Marvellie, Veurne (500 fr) - Alice Verrycken, Antwerpen (200 fr) - Jef Cailliau, Koksijde (150 fr) - Ivan Bagin, Ieper (150 fr) - Daniël Merlevede, Drongen (300 fr) - Emmanuel Huyghe, Westouter (200 fr) - Jan Matton, Loker (850 fr) - André Keirsebilck, Meulebeke (200 fr) - Luc Snick, Vleteren (200 fr) - Leonce Catrycke, Poperinge (200 fr) - Albert Lermyte, Oostende (200 fr) - Freddy Allossery, Roeselare (200 fr) - Paul Lambrey, Wemmel (300 fr) - Jan Vanderhaeghe, Ekeren (150 fr) - rid. J. de Cock, Ieper (200 fr) - Aimé Bouten, Kortrijk (200 fr) - Gisèle Verdruye, Dilbeek (400 fr) - Joeri Stekelorum, Oostduinkerke (200 fr) - L. & K. Vandamme-Vandewiele, Brugge (150 fr) - Robert Baccarne, Poelkapelle (200 fr) - Titeca-Van Elslande, Gistel (200 fr) - L. Vanderfaeillie-Meny, Tervuren (300 fr) - Leopold de Thibault de Boesingehe, Gent (300 fr) - Gerard Boucherie, Izegem (250 fr) Dirk Hoornaert, Westouter (150 fr) - Robert Vanoorenberghe, Nieuw-Koudekerke (250 fr) - Raymond Pollet, Veurne (200 fr) - Paul Vermeersch, Poperinge (150) - Marcel Denduyver, Gistel (150 fr) - Herman Houwen, Reningelst (150 fr) - Roger Verheye, Ieper (200 fr) - Guy Morlion, Antwerpen (500 fr) - J.L.F. Demeyere, Laren (1000 fr) - Christiane Boucherie, Izegem (250 fr) - Maurits Cailliau, Ieper (200 fr) - J. van Egmond, Zoeterwoude (200 fr) - Jacques Deleye, Binic (250 fr) - Marcel Carre, Kontich (200 fr) - Jozef Bonneure, Roeselare (150 fr) - Guy Catteau, Komen (200 fr) - Roland Comyn, Menen (250 fr) - Romaan Vanden Bilcke, Brugge (150 fr) - Gaston Va ndenbroucke, Reninge (200 fr) - Robert Hancke, Veurne (200 fr) - Germain Schoonaert, Poperinge (200 fr) - Luc Merveillie, Westouter (150 fr) - Freddy Bauwen, Ieper (200 fr) - Herman Bouchery, Antwerpen (500 fr) - Dirk van der Bauwhede, Oudenburg (200 fr) August Annoot, Ieper (200 fr) - Jozef Lamoot, Vlamertinge (250 fr).

Lijst afgesloten op 3 april 1987.

WH bedankt een ieder die door een extra financiële bijdrage de WH-werking daadwerkelijk steunt.

Bank van
Roeselare
12 MAANDEN
GEWAARBORGD
INKOMEN
voor slechts
500 F per jaar
15

WH-INFO

Mededelingen van

WESTHOEK-JAARBOEK

i.s.m.

VLAAMSE VERENIGING VOOR FAMILIEKUNDE
afdeling **WESTHOEK**

& SEKTIE FAMILIEKUNDE VAN HET KFV

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker:
Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Driemaandelijks tijdschrift: 3e Jaargang, nr. 2, juli 1987

WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Tel. 057/44 56 53
Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Bankrek. 712-8700342-10 van WESTHOEK-JAARBOEK
Postrek. 000-1485051-78

40e Frans-Vlaamse Kultuurdag - Stadhuis Belle, 13 september

Om 9.00 uur: tentoonstelling **Vlaams bouwkundig erfgoed in gevaar** & boekenbeurs.

om 10.00 uur: sektievergadering **FAMILIEKUNDE** o.l.v. K.M. De Lille, J. Decaestecker en J. Roelstraete.

- **K.M. De Lille** : De familie De Coussemaker.
- **D. van der Bauwhede:** Leven en werk van De Coussemaker.
- **Dr. W. Beele:** Familienamen uit Belle en de familie De Coussemaker.
- Varia.

V.V.F.-Oostende - Kuststreek

TENTOONSTELLING VAN WIEG TOT GRAF

Onder dit sprekend motto organiseert de V.V.F.-Oostende van mei tot september een tentoonstelling in het V.V.F.-Dokumentatiecentrum voor Familiekunde, te Oostende.

Wie zich in geschiedenis en stamboomonderzoek interesseert zal vroeg of laat in aanraking komen met de drie belangrijke momenten in het leven van een mens: geboorte, huwelijk en dood. Rond deze belangrijke gebeurtenissen heeft de V.V.F.-Oostende een educatieve tentoonstelling opgebouwd, bestaande uit documenten, fotomateriaal en hier en daar gebruiksvoorwerpen. Er werd tevens aandacht besteed aan de gebeurtenissen die tussen deze levensmijlpalen liggen, z.o.m. de communie - de jubilea - de 100-jarigen en de militaire dienst.
Wij zouden geen Vlamingen zijn mocht men ook geen oog gehad hebben voor het gastronomisch aspect dat nauw verbonden is met veel van deze gebeurtenissen, men liet inderdaad zelden de gelegenheid voorbij gaan om "welig te tafelen".
De ruimte waarover het Centrum voor Familiekunde beschikt is beperkt, maar toch is de V.V.F. er in geslaagd, en bewijst dit trouwens, om met een kleinschalige manifestatie alle belangrijke punten uit de levenscyclus te illustreren.
De tentoonstelling is gratis toegankelijk : Centrum voor Familiekunde, Dr. L. Colensstraat 6, te Oostende (rechtover de Volksbond). Iedere woensdag en zaterdag van 14 tot 18 uur en iedere zondag van 11 tot 12.30 uur. Echt een bezoekje waard !

IN DIT NUMMER

Editoriaal	25
Schaemele kijnderen te Ieper in 1554	27
Vraag-Antwoord	33
Boekennieuws	36
Florimond Fonteyne	41
Vrienden van het Poperings Archief	41
Honschote: Actes de partage	43
Steunlijst	49

Werkten mee aan dit nummer

J.J. BEYEN - Oostende
R. VANOORENBERGHE - Nieuw-Koudekerke

EDITORIAAL

Ofschoon het bij de start van WH-info niet in onze bedoeling lag om het Mededelingenblad telkens met een Editoriaal in te leiden, toch is het zowat een 'traditie' geworden om op deze plaats één of meerdere aspecten die, van ver of nabij, met de beoefening van de familiekunde te maken hebben, in het kort te behandelen. In weerwil van ons aanvankelijk voornemen, wensen we ook in dit nummer een zaak onder de aandacht te brengen die o.i. ons allen aanbelangt, nl. de vorming van de genealoog.

Doorgaans beschouwt de buitenstaander de genealogie hoogstens als een interessante en kultuurverrijkende vrijetijdsbesteding, die geen of nauwelijks enige opleiding vereist. Nochtans is het zo dat zelfs voor de samenstelling van een eenvoudige kwartierstaat – de vervulling van de genealogie in haar strikste zin – reeds een zekere systematiek dient in acht genomen te worden. M.a.w.: het 'verzamelen' van de gegevens betreffende de geboorte, het huwelijk en het overlijden van de ascendenten moet op een verantwoorde, wetenschappelijke wijze gebeuren. Dit geldt des te meer wanneer de zoeker dit beperkt werkterrein verlaat en het begrip verruimt tot familiegeschiedenis, gelijkwaardig aan historische demografie, sociale- en economische geschiedenis.

Als het waar is dat de familiegeschiedenis een gewaardeerde hulpwetenschap is voor de geschiedenis, dan is het evenzeer zo dat de geschiedenis een onmisbare hulpwetenschap is voor de familiegeschiedenis. Een minimale kennis van de vroegere structuren, instellingen, bevoegdheden en geplogendheden is immers een absolute noodzaak bij de prospectie van het beschik- en bruikbaar bronnenmateriaal, hoeksteen van het onderzoek. Maar ook de kennis van de taal is essentieel. I.c. niet enkel het hedendaags gebruik ervan (waartegen we helaas zelf al te vaak zondigen), maar vooral de taal in haar historische evolutie en context. Een paar voorbeelden ter illustratie. La(de) (schuifbak in een tafel, kast, ...) betekende o.a. *kist, koffer.* Een frappanter voorbeeld: onterven (uitsluiten als erfgenaam, voor zover de wet dit toelaat) werd gebruikt in de zin van: *het naar een ander overgaan van een*

onroerend goed. Niet enkel een gebrekkige kennis van de gebruikte woordenschat, maar ook het niet onderkennen van een geijkte terminologie en verkeerde en 'geforceerde' lezingen zijn vaak de oorzaak van ernstige dwalingen, zo bv.: ' t' ende maerte tende ghelde' i.p.v. *t' ende maete tende ghelde*, of nog: Gheerss (vermeende Fn.) i.p.v. *gheërft* (o.a.: een vast goed of erf in eigendom hebben (verwerven)).

Indien, zoals uit bovenstaande duidelijk blijkt, de familiegeschiedenis, als onderdeel van het historisch onderzoek, in de praktijk terecht aan dezelfde criteria qua methodiek, objectiviteit en kritiek moet voldoen als haar moederwetenschap, dan moet zij evenzeer over gelijkaardige (-waardige) vormingskansen en -mogelijkheden kunnen beschikken!

Een specifieke (academische) scholing voor familiekundigen bestaat niet. Die taak wordt, tot groot profijt van velen, ten dele waargemaakt door het vrijwilligerswerk. Maar, hoe verdienstelijk en noodzakelijk het vrijwilligerswerk ook is (was), toch kan het onmogelijk voldoen aan de door het wetenschappelijk onderzoek gestelde eisen. De redenen liggen voor de hand: gebrek aan middelen, onvoldoende geschoolde krachten, gebrekkige infrastructuur, enz. Wil de familiegeschiedenis die graad van wetenschappelijke betrouwbaarheid bereiken die zowel door de dilettant als de beroepshistoricus gewenst wordt, dan dienen o.i. dringend nieuwe wegen bewandeld te worden. Een 10-tal jaar geleden geraakte de idee van de Open Universiteit bij ons jammer genoeg niet van de grond. In september van volgend jaar zullen de eerste kursussen van het Open Hoger Onderwijs (multimediaal afstandsonderwijs) starten. Na vele jaren van bewonderenswaardige zelfredzaamheid dient de familiegeschiedenis nu eindelijk een reële kans te krijgen. Of vergissen wij ons?

Prettige vakantie.

Jaak Decaestecker

* * *

Westhoek-jaarboek IV is op een zeer beperkt aantal exemplaren na uitgeput! Nieuwe lezers van WH ontvangen met dit infoblaadje een proefnummer van de WH-mededelingen. Een jaarabonnement kost min. 125 Fr.

Schaemele kijnderen te Ieper in 1554

J. Decaestecker - Dikkebus

In onze bijdrage over de bevolking van Langemark in het begin van de 17de eeuw, verschenen in Westhoek IV (pp. 64-125), vermeldden we dat het document (1) nog een 4-tal eerder beschreven folio's bevat, die geen uitstaans hebben met de 'bevolkingsdoorlichting' van 1610 (p. 68). Zoals in het artikel beloofd, laten we hier de integrale uitgave van die blzn. volgen.

Omdat vooral de bovenzijde – met de aanhef – van het document fel beschadigd is, konden we de juiste aard en de herkomst van het handschrift niet achterhalen. Wat restte van de aanhef gaf ons enkel de dag en het jaar prijs, nl. ***den .xxiij. — 1554*** (2). Wel konden we uit de in het hs. voorkomende straatnamen – *Vulderstraete*, *Vleeschauwerstraete* – afleiden dat het hoogstwaarschijnlijk om een Iepers document gaat. Hoe het bij de 'telling' van 1610 verzeilde, is ons onbekend.

Het hs. bestaat a.h.w. uit 2 delen. Het eerste deel beslaat 3 folio's (r./v., ongenummerd, bovenzijde en rand verdwenen) en is een opsomming in 31 door ons genummerde items van een aantal, meestal zeer jonge, alleenstaande en ouderloze kinderen en twee vrouwen. Met uitzondering van de laatste 2 items, die beide door verschillende personen geschreven werden, is dit deel van het hs. van dezelfde hand. Het tweede deel, een los folio (r./v., andere schrijver, nrs. 32 -40) is een onvolledige herkomstclassificatie van de personen uit het eerste deel. Vele ontbrekende tekstgedeelten van het eerste deel worden door dit deel aangevuld. Om een zo volledig mogelijke identificatie te vergemakkelijken, volgen achteraan indices op de persoons- en plaatsnamen.

Uiteraard geeft dit hs. geen spectaculaire gegevens. Maar omdat in een relatief archief-arme plaats zoals Ieper iedere gepubliceerde 16de-eeuwse bron o.i. een aanwinst is, vonden we het nuttig dit hs. hier af te drukken.

* * *

HET HANDSCHRIFT

- een horizontale streep geeft een verdwenen tekstgedeelte weer; een punt een onleesbare letter. In het eerste deel van het hs. ontbrekende letters die o.i. zo meteen duidelijk waren, plaatsen we tussen verticale breukstrepen.

I

f° 1r.

——— **den .xxiij.** ———
——— **1554** ———
——— **op de mi.** ———
——— **stede** ———

1 Mechelijne docht/er/ —— Michiel **LIEFOOG/HE/** —— Elverdijn(ghe) oudt on/trent/ .vij. jaeren.

2 Taneken dochterken van —— **...COEPE** van Poper(ijnghe) —— ontrent .viij. jaeren —— over zes weecken —— wezen(de) bijden cnaepe —— armen, naer Poperijn̄(ghe) —— zel(ven) es wederom alhier —— ghekeert.

3 Bertelo meeux van Zillebeke wiens stiefvader es ghenaempt Jooris **LAUWERS** woonen(de) inde Vulderstr(aete) (3), wezen(de) een p(ar)mentier (4) en(de) speelman (5) van zijnen stijle.

4 Fransken **PACQUET** van Westoutre zonder vadere ofte moedere, out ontrent .ix. jaeren.

5 Thoor **BENTEN**, Loij **BENTEN**, Mecheline **BENTEN**, Claijseken **BENTEN**, al susters en(de) broeders. Doudste .xiiij. jaeren, van Beselaere, van(den) welcken Mael **BENTEN** woonen(de) bij de Meessenpoorte (6) oom af is.

f° 1v.

6 ———. —— ghecom(m)en van Br/u/gghe. —— zijn(de) te Rousselaere.

7 —— **VAN(DEN) GHENACHTE** /oudt on/trent .viij. jaeren, ——eken **VAN(DEN) GHENACHTE** /oudt on/trent .x. jaeren, /broede/rs en(de) susters van(den) —— altszam(en) ghecom(m)en /van/ Rousselaere.

8 Maijken dochterken van P(iete)r **DE ROO**, van Stee(n)werck, oudt ontrent .viij. jaeren, alhier ghecom(m)en van Steenwercke met een(e) vrauwe.

9 Gille **CORNELIE** van Santvoorde zonder vadere ofte moedere, oudt ontrent .viij. jaeren. Hebben̄(de) v(er)staen den zel(ven) rijcke vadere en(de) moedere ghehadt hebben(de).

10 Pierken **SCAECX** van Bixcote, oudt ontrent .viij. jaeren, zonder eenighe vrienden (7).

11 Mijnken **MINNE** oudt o(n)trent .xij. jaeren met twee huere broerkens, het een ghenaempt Joosken, ontre(n)t .vj. jaeren, en(de) het andere //
f° 2r. /Cae/rleken —— **MINNE** van Passchen/dale/ —— alhier een oo/m/ —— Vleeschauwers/traete/ (8)— Joos **MINNE**, spitter (9) /van/ zijnen stijle, alle /drie zeer/ arme en(de) misera/ble/.

12 Janeken **CLAIJS** van —— zonder vadere ofte m/oedere/, oudt ontrent .xv. jaeren.

13 Hansken en(de) Roelken van Wevelghem (10) zonder eenig(he) vrienden, weezen(de) het een oudt .xij. jaeren en(de) het andere .x. jaeren.

14 Lijne **SVRIENDTS** oudt .xviij. jaeren van Reneghelst, zonder vadere ofte moedere.

15 Jacquemijne **PLAETS** dochter van Jacob **DE PLAET** (11) van S(in)te Loijs in Vormiseele alhier ghecom(m)en uwt het Walssche landt (12) zonder eenighe vrienden. Hebben(de) gheschikt de zel(ve) een paer schoens te gheven om duer te ghaene midts zou daermede te=vreden was van hier te v(er)trecke(n).

f° 2v.

16 ——ijne **V(ER)STRA/ETE/** —— /Elver/dijn(ghe) oudt ontrent —— /jaer-/ en —— vrienden.

17 —— **ROERICX** van Zillebeke /oudt/ ontrent .xiij. jaeren —— vrienden.

18 /Franc/hoijs **MURCQUET** /oudt/ ontrent .xviij. jaeren /al/hier ghisteren ghecom(m)en van Belle, wezen(de) ghebooren te Middelburch in Vlaen-(deren).

19 Beelken **SCOCX**, oudt ontrent .ix. jaeren, van Passchendale. Hebben(de) een(en) oom woonen(de) te Dixmude, ghenaempt Hans **DE VIER**, lijnewevere van zijnen stijle.

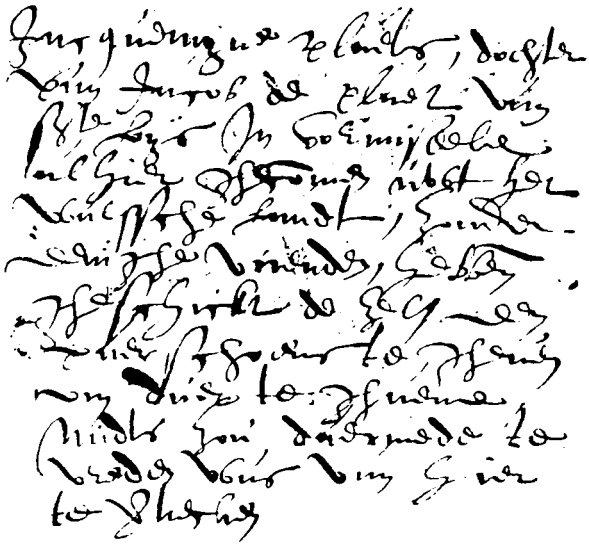

Specimen uit het hs., RAB, kasselrij Ieper III, nr. 50

20 Christine, niet weten(de) huere toenaem (13), zonder vadere ofte moedere, oudt ontrent .xj. jaeren, van Waestene. V(er)staen(de) dat den pittemakere (14) van Ste Maertens wel ghekendt heeft hueren oom alhier uwtghezeijt wesen(de) van(den) Rebelle (15).

21 Mechelijne **VAN(DEN) WALLE** van Provene oudt ontrent .xviij. jaeren, alhier ghecom(m)en over twee maenden van Hontscote zonder eenighe vrienden.

f° 3r.

22 —ieren **D'INGH**— — Morsele alhi/er/ —— van Curtrijcke —— jaeren, zonder een/ighe/ vrienden.

23 Janeken **MARTEN** —— van Olande —— oudt o(n)trent .x—., van Beselaere, /zonder/ eenighe vrienden.

24 Hansken **HAGHELE** tkijndt van Franchoijs **HAGHE/LE/** oudt ontrent .ix. jaeren —— van Vormizele zonder vrienden.

25 Maijken **RICKIERS** van Hollebek(e), oudt .xiij. jaeren, dochter van P(iete)r **RICKIER** van Hollebeke, hebben(de) een(en) oom te Brugghe ghenaempt Maillaert **VAERE**, lijnewevere van zijnen stijle.

26 Christine **DE RAEDT** van Kem(m)ele, w(edew)e van P(iete)r **VAN BELLE**, oudt .xl. jaeren. Hebbende een(en) broeder ghenaempt Daniel **DE RAEDT** als.. te Belle.

27 Thunen **ERNIER** van Wijtschate, oudt ontrent .xv. jaeren, alhier ghecom(m)en van Waestene. Hebbende een(en) oom ghenae(m)pt Thunen **ERNIER**, houden(de) te Meessene herberghe.

f° 3v.

28 ——en **V(ER)HAGHE** /van Wijts/chate slaepen(de) in ——toesten huus in de ——terstr(aete), alhier twee /ma/enden gheweest hebben(de).

29 —— **COENENS** van /Pass/chendale woonen(de) —— nieuwen wech , op —— /Sint/ Jacobs kerchof. Hebben(de) de zel(ven) drie dochterke(n)s die zou daghel(icx) om Godswille houdt.

30 Pieter **LUERIDAN** belast met drije cleene kijnderen van Zillebeke.

31 Marie **CRUIJTS** van Morsele, een arme vrauwe w(o)nen(de) met Jan **CRUIJT.**

II

los f° r.

Schaemele ———
vander ———
binne(n) dese ———

Vulderstraete

32 Bertholomeeux —— wiens stiefvader —— Jooris **LAUWERS** wonen(de) —— wezen(de) een parment/ier/ van zijnen stijle.

Zandtvoorde

33 Gille **CORNILLE** zonder — moedere, oudt .viij. jaeren, redelijcke middele.

Passchendale

Mijnken **MINNE** oudt ontrent .xij. jaeren met twee huere broers, het een genaempt Joosken oudt ontrent .vj. jaeren en(de) het andere Caerleken, kijnderen van Coppen **MIN/NE/** , hebben(de) alhier een oom inde
34 Vleeschauwerstr(aete) ghenaempt Joos **MINNE**, spitter van zijnen stijle: alle drije zeer aerme en(de) miserable kijnderen. Beelken **SCOCX**, oudt .ix. jaeren, heeft een oom te Dixmude ghenaempt Hans **DE VIER**, lijnewever van zijnen stijle.

(Langemark)

35 Janeken **CLAEIS** van Langemarck, zonder vadere of moedere, oudt ontrent .xv. jaeren.

Voormizele

36 Jaecquemijne **PLAETS** dochter van Jacob **PLAET** van S(in)te Loys in Voormizele. Hansken **HAGHELE** fs. Francois, oudt .ix. jae(ren).

(Zillebeke)

37 Maeijken **ROERICX** van Zillebeke, oudt ontrent .xiij. jaeren, zonder vriend(en).

Hollebeke

38 Maeijken **RICKIERS** oudt .xiij. jaeren, fa. Pieters.

los f° v.

Wijtschaete

39 /Thunen/ **ERNIER** oudt .xv. jaeren /hebbende/ eenen oom ooc /Thunen/ **ERNIER** wonen(de) tot ——. —— Tanneken **VERHAGHE.**

— andere aerme

40 —en van Passchendale. —— **COENE** met drije /do/chterkens wone(nde) —— Jacobs kerchof.

Voetnoten

1. RAB, kasselrijfonds Ieper, IIIde reeks, nr. 50.
2. Na de eerste lezing van het hs. bleven enige twijfels omtrent het moeilijk leesbaar jaartal: 1584 of 1554. Na advies opteerden wij voor 1554, ofschoon 1584 niet echt onmogelijk is.
3. *Vulderstraete*: tot de 17de eeuw was de huidige Lombaardstraat te Ieper, die een zuidel. zijstraat is van de Rijselstraat, bekend als *Vulder-*, *Vulre-* of *Foulonstraete* (volder); zie J.E. CORNILLIE, *Ieper door de eeuwen heen*, Langemark, 1950, inz. p. 76.
4. *Parmentier*: bewerker van de fijne stoffen, die voor de kleding werden gebruikt.

5. *Speelman*: hij die een of andere vertoning of voorstelling geeft: muzikant, liedjeszanger, voordrager van verzen, ...
6. *Meessenpoorte*: huidige Rijselpoort te Ieper; zie ID., *op. cit.*, inz. p 222.
7. *Vrienden*: hier in de bet. van: familie, verwanten.
8. *Vleeschauwerstraete*: huidige Statiestraat (westel. vertakking van de Tempelstraat) te Ieper; zie ID., *op. cit.*, o.a. pp. 192-193.
9. *Spitter*: graver, aardwerker.
10. Het is niet mogelijk uit te maken of het al dan niet om een Fn. gaat.
11. = Fn. LEPLAE.
12. *Walssche landt*: Franssprekend gebied.
13. *Toenaem*: familienaam.
14. *Pittemakere*: grafmaker, hij die de doden in de aarde helpt zakken.
15. Vermoedel.: verbannen wegens ongehoorzaamheid, opstandigheid.

Indices op de persoons- en plaatsnamen

Belle, van: 26 - Benten: 5 - **C**la(e)i(j)s: 12, 35 - Coene(ns): 29, 40 - Cornelie: 9 - Cornille: 33 - Cruijt(s): 31 - **E**rnier: 27, 39 - **G**enachte, vanden: 7 - **H**aghele: 24, 36 - Ingh-, d': 22 - **L**auwers: 3, 32 - Liefooghe: 1 - Lueridan: 30 - **M**arten: 23 - Minne: 11, 34 - Murcquet: 18 **P**acquet: 4 - Plaet(s), de: 15, 36 - **R**aedt, de: 26 - Rickiers: 25, 38 - Roericx: 17, 37 - Roo, de: 8 - **S**caecx: 10 - Scocx: 19, 34 - Svriendts: 14 - **V**aere: 25 - Verhaghe: 28, 39 - Verstraete: 16 - Vier, de: 19, 34 - **W**alle, vanden: 21 - **...** Coepe: 2.

Belle: 18, 26 - Beselare: 5, 23 - Bikschote: 10 - Brugge: 6, 25 - **D**iksmuide: 19, 34 - **E**lverdinge: 1, 16 - **H**olland: 23 - Hollebeke: 25, 38 - Hondschote: 21 - **K**emmel: 26 - Kortrijk: 22 - **L**angemark: 35 - **M**esen: 27 - *Mesenpoort*: 5 - Middelburg: 18 - Moorsele: 22, 31 - **P**assendale: 11, 19, 29, 34, 40 - Poperinge: 2 - Proven: 21 - **R**eningelst: 14 - Roeselare: 6, 7 - **S**teenwerk: 8 - ***Vleeshouwerstraat***: 11, 34 - Voormezele: 15, 24, 36 - *Vulderstraat*: 3, 32 - **W**aasten: 20, 27 - Westouter: 4 - Wevelgem: 13 - Wijtschate: 27, 28, 39 - **Z**andvoorde: 9, 33 Zillebeke: 3, 17, 30, 37.

In Vlaamse Stam, juni 1987, verschenen volgende interessante bijdragen:

J. VERHAEGHE, *Wezerijakten Klerken (1610-1675)*, pp. 312-318
P. DONCHE, *De inwoners van Diksmuide ten jare 1446*, pp. 319-325

* * *

Het Rijksarchief te Brugge is tijdens de vakantiemaanden juli en augustus gesloten op zaterdag.

VRAAG-ANTWOORD

87.II.1 A. DECLERCK - BOSVOORDE

Ons geacht lid publiceerde reeds zijn kwartierstaat in het Vlaams Kwartierstatenboek III (Antwerpen, 1979, nr. 17). Daarin komen o.m. de families LEMAHIEU en CUVELIER voor. Zijn gegevens zijn echter nog vrij onvolledig. Hij vermoedt dat er kan aangeknoopt worden met de Ieperse en Langemarkse families met die namen.

1. Jacques André **LEMAHIEU** X Anne Marie **CUVELIER**
fa. Pierre x Jacqueline **CLAES**
Houtem 07.02. 1684

° ...
+ Houtem 19.01.1732 (?)
x Houtem 08.11.1713

° ... ° ...
+ ... + Houtem 31.11.1725

° Houtem 02.06.1689
+ Houtem 19.01.1732 (?)

waarvan minsten 4 kinderen:

Jean Jacques ° Houtem 19.03.1713
Jean Philippe ° Houten 26.02.1715
Germain ° Houtem 18.02.1720, volgt onder 2
Guillaume Joseph ° Houtem 02.06.1722

2. Germain **LEMAHIEU** X Veronica Francisca **VALCKE**
fa. Joannes Baptista & Gentille **BERNAERTS**

° Houtem 18.02.1720
+ Langemark 13.02.1770
x Langemark 09.02.1751

° Langemark 27.04.1730
+ ...

waarvan :

3. Jacobus Ferdinandus **LEMAHIEU** X (1)* Isabella **CROMHEECKE**
Koolkerke 02.12.1804

° Langemark 30.09.1768
+ Brugge 20.12.1848

° Oostkerke 20.10.1705
+ Koolkerke 25.11.1817

waarvan

4. Leonardus **LEMAHIEU** X Isabella **JONCKHEERE** (1x)
fa. Joannes & Maria Cor. **DALLE** (Sijssele)

° Koolkerke 03.09.1804
+ St.-Andries 20.12.1848
x Damme ... ?

° St.-Kruis 26.01.1804
+ St.-Andries 23.11.1858

waarvan:

5. Leopoldus **LEMAHIEU** X Hermina **LOUWAGIE**
St.-Andries Brugge 16.11.1871

° 21.01.1838
+ Brugge 13.09.1905

° Koolkerke 18.10.1848
+ Brugge 02.05.1924

waaruit 9 kinderen, waarvan Louise volgt:

6. Louise **LEMAHIEU** X Jean François **DECLERCK**
Brugge 26.06.1886

° Brugge 17.09.1874 ° Brugge 04.06.1867
+ Blankenberge 12.01.1952 + Blankenberge 20.06.1953

---

7. Bresilius **DECLERCK** ° Sint- Pieter op den Dijk 1899

---

8. Albert Marie Eduard **DECLERCK** ° Brugge 1927 **

* Jacobus Ferdinandus huwde in tweede huwelijk Marie **VANDENBERGHE** (° Stahille 13.03. 1784, + Brugge 28.11.1823), waarmee vraagsteller ook verwant is.

** Vraagsteller is verwant met o.m. Richard DECLERCK (ere-goeverneur prov. Antwerpen), Anna DECLERCK x Achiel **VAN ACKER** en **COPPÉ** (Minister van State).

87.II.2 P. LAMBREY - WEMMEL

Het onderzoek van ons geacht lid strandde voorlopig te Steenwerk. Inlichtingen over en aanvullingen op de onderstaande stamreeks zijn biezonder welkom.

1. Pieter-Franciscus **LAMBRé** X Maria-Francisca **CAMBIEZ**
Wijtschate 10.06.1764

° Steenwerk ... ° Wijtschate 25.10.1736
+ ... + ...

2. Pieter-Franciscus **LAMBREY** X Maria Josepha **LIEBAERT**
.....

° Wijtschate 25.03.1767 ° Dikkebus 27.07.1774 (?)
+ Dranouter 23.12.1833 + ...

3. Pieter-Franciscus **LAMBREY** X Joanna Theresia **BURGE**
.....

° Dranouter 02.02.1805 ° Wulvergem ...
+ ... + ...

4. Casimir Bernard **LAMBREY** X Melanie **BECUWE**
Loker 10.08.1864

° Dranouter 18.02.1835 ° Loker 29.07.1844
+ Loker 04.09.1892 + Loker 12.09.1904

5. Albert Julien **LAMBREY** X Céline Sophie **BOUDRY**
Mesen ...

° Loker 02.09.1887 Mesen 27.12.1884
+ Poperinge 31.01.1958 + Rodenberg ...

87.II.3 A. van GEMUND - Voorschoten

Steven **van GEMUND**, passementier, werd in 1593 in Hanau als Nederlandstalige immigrant (geloofsvluchteling) geregistreerd. Hij was vóór november 1595 gehuwd met Christina **op den KELDER**. In 1605 huwde hij in 2de X te Hanau met Maria **COUPET**. In 1635 huwde hij in 3de X te Amsterdam Emmerenje **PIETERS**; hij verklaarde dan van Nuys (Neuss) te komen. In 1629 werd hij lid van de Vlaamse Doopsgezinde Gemeente te Amsterdam. Gevraagd: voorgeslacht van Steven en Christina; wellicht zijn Steven en/of Christina afkomstig uit de Westhoek?!
In de kwartierstaat van vraagsteller komt verder nog voor: Fransynken **MINNARDTS**, x Hanau 1605 (Nederl. Geref. Gem.) met Simon **le ROYER**, ° Genève en begraven te Hanau in 1655.
Gevraagd: nadere gegevens over Fransynken en haar voorgeslacht. Haar vader, Jan **MINNARDTS**, kwam van Nieuwkerke in het Westkwartier.

87.II.4 R. HALSBERGHE - GENT

Te Dikkebus werd op 15 november 1753 Eugenius Josephus **COUTTEEL** geboren. Zijn vader Joannes Ludovicus **COUTTEEL** kwam uit Vlamertinge en zijn moeder Maria Jacoba **BAELDE** was van Dikkebus. Nog dezelfde dag werd Eugenius Josephus gedoopt. De doopheffers waren; Joannes Jacobus **BAELDE** en Dorothea **DE KONINCK** wed. Petrus Jacobus **COUTTEEL**, beiden uit Dikkebus.
Eugenius Josephus huwde Anna Maria Theresia **BOGAERT** uit Rosebeke. Uit dit huwelijk werd Philippus Jacobus **COUTTEEL** geboren die in het huwelijk trad met Rosalie **HOORNAERT**.
Gevraagd: nadere gegevens over de drie generaties Coutteel, hun echtgenotes, gezinnen en voorgeslacht.

87.II.5 Zos. & M. MARVELLIE - Veurne

Reeds geruime tijd zoeken onze geachte leden verwoed doch zonder resultaat naar de ouders van de hen verst bekende stamouders, nl. Pieter **MERVEILLIE** & Antonia **VANDRIESSCHE**, gehuwd te Watoe op 4 augustus 1619. Pieter **MERVEILLIE** hertrouwde te Watoe op 21 juni 1637 met Jacoba **BLONDEEL**, een weduwe. De afstammelingen van Pieter **MERVEILL(I)E** bleven nog meer dan een eeuw in Watoe.
Alle tips zijn van harte welkom.

In Aan De Schreve (1987, nr. 2) vervolgt **G. SCHOONAERT** zijn studie over onderwijsstructuren te Poperinge in de 16de eeuw met een bijdrage getiteld: ***Catechisatie in het slop en reformatorische opmars (1561-1568)***, (pp. 7-16). In hetzelfde tijdschrift verscheen ook een bijdrage van onze medewerker H. VANDENBERGHE : ***Geuzerie en Ketterie in de XVIIde eeuw.***
In De Franse Nederlanden – jaarboek uitgegeven door de 'Stichting Ons Erfdeel' – verscheen een artikel van J. VAN DE WIELE over ***Het optreden van inquisiteur Titelmans en zijn inquisitierechtbank in het Westkwartier en Waals-Vlaanderen tussen 1545 en 1566*** (Murissonstr. 260, B-8530 Rekkem).

Boekennieuws

ZANNEKIN-JAARBOEK 9, 1987, een uitgave van de Vereniging/Stichting Zannekin.

De Zannekin-jaarboeken handelen over de nu nog bestaande banden tussen een groot aantal in de loop van de geschiedenis van de kulturele en historische eenheid der Nederlanden afgescheurde gebieden en het oorspronkelijk centrum van de Nederlanden (Nederland en België).

Zopas verscheen het 174 p. tellende en fraai geïllustreerde 9de jaarboek, dat een 11-tal bijdragen bundelt over gebieden die binnen de invloedssfeer van Duitsland kwamen en de Nederlanden in Frankrijk.

We werden uitermate geboeid door twee bijdragen die handelen over de Franse Westhoek. Enerzijds door de bijdrage van A. LOWYCK, getiteld *Nederlandstalige schrijvers in Kassel, Westhoek van de Nederlanden in Frankrijk*, die de bewering weerlegt dat er in de Franse Westhoek zo goed als geen Nederlandstalige schrijvers waren. Anderzijds door die van C. MOEYAERT die 'de grievenboeken van 1789 in de Westhoek', die een te weinig gekende informatiebron zijn m.b.t. de industrie, landbouw, handel, overheidsdiensten en de positie van de vrouw, onderzocht op de Vlaamse regionalistische- en taaltoestandinformatie die ze bevatten. Leerrijk zijn ook de bijdragen van M. CAILLIAU, die onder de titel *Irredentisme of revanchisme* een overzicht brengt van de themata die aan bod kwamen in het annexatiedebat dat na de Tweede Wereldoorlog binnen de Nederlandse openbare opinie gevoerd werd, en het artikel van dr. Wim VAN HEUGTEN over *Het Staatse fort Papenmuts bij Bonn (1620-1624)*, het verst verwijderde Staatse fort op de Rijnbarrière tijdens de Tachtigjarige Oorlog.

Verder bevat het jaarboek nog interessante bijdragen van L. CAMERLYNCK & W. CORSMIT: *In het land van Aldegonde en Godelieve*; P.J. VERSTRAETE: *Diederik van de Elzas*; W. CORSMIT: *Pastorale humoresken envolkswijsheid uit de Westhoek van Frans-Vlaanderen* en *Gezegden en spreekwoorden uit Bentheim*; L. CAMERLYNCK & J. VAN TONGEREN: *Invloeden van de Nederlandse bouwkunst tussen Picardië en het Balticum*; J. KOOISTRA heeft het over het leven en werk van de Oostfriese dichteres Greta

Schoon en dr. F. GORISSEN handelt over de in 1616 in Kleef geboren Amsterdamse schilder Govert Flinck en de stad Kleef in het werk van de uit een Antwerpse familie stammende Joost van den Vondel.

Zannekin-jaarboek 9 is te verkrijgen door betaling van 650 BFr op rek. 464-8220251-39, t.n.v. Zannekin (Sek. M. Cailliau), Paddevijverstraat 2 te 8900 Ieper, o.v.v. jaarboek 9.

* * *

HET EINDE VAN DE ONVERANDERLIJKHEID door C. SCHELSTRAETE m. m.v. H. KINTAERT en D. DE RUYCK is een uitgave van de heemkundige kring Het Land van Nevele (voorz. Jan Luyssaert).

Omstreeks het einde van de 18de eeuw, geruime tijd vóór er in Vlaanderen sprake was van de Industiële Revolutie, werd voor het eerst in eeuwen de onveranderlijkheid in de leefwereld van de gewone man doorbroken en werden onze voorouders geconfronteerd met nieuwigheden die gaandeweg een vaste plaats gingen opeisen in de woning van onze voorouders. De opkomst en de massale verspreiding van comfortabele ledikanten en 'tombeaus' en van spiegels en horloges moet voor de 18de-eeuwse landman even ingrijpend zijn geweest als de veralgemening van radio, TV, koelkast en auto in deze tijd.

In dit boek worden arbeid, bezit en wonen belicht van de plattelandsmaatschappij. De bronnen die daartoe werden aangewend, nl. de Staten van Goed, zijn onze lezers goed bekend. De auteurs betrokken zowat 720 'staten' in hun onderzoek, dit liet hen toe een heel tastbaar beeld te vormen van het dagelijks leven in het Land van Nevele.

Ofschoon de hier aangekondigde publicatie niet ons referentiegebied als onderzoeksterrein heeft, wensen wij de lektuur ervan ten zeerste aan te bevelen omdat zij de zoeker aantoont welke ontzaglijke waardevolle en rijke informatiebron de boedelbeschrijvingen zijn, die onvoldoende benut wordt.

Over dit boek schreef Dr. C. Vandenbroeke: „... Nog nooit, ook al beschikt de Vlaamse historiografie over heel wat pioniers op het vlak van de bronnenanalyse, kregen we zo'n minutieuse en complete behandeling van boedelbeschrijvingen onder ogen. Vandaar dan ook dat we geenszins aarzelen om het een modelstudie te noemen."

Kortom, een studie die iedereen moet lezen!

Het einde van de onveranderlijkheid , 282 p.-15 x 21, met kaarten, grafieken, diagrammen en afbeeldingen kost 550 frank (+ 40 fr. verzendingskosten). Betaling op rek.: 290-7431460-20 van Het Land van Nevele, Beentjesstraat 24 te 9850 Nevele, o.v.v. 'Onveranderlijkheid'.

* * *

KWARTIERSTATENBOEK IV

Na de Vlaamse kwartierstatenboeken I, II & III (1969,1975 en 1979) verscheen onlangs **Kwartierstatenboek IV**, een uitgave van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, Antwerpen.
Ook deze 4de uitgavè van het kwartierstatenboek bevat 100 door V.V.F.-leden samengestelde en tot in de 8ste parentatie uitgewerkte kwartierstaten uit het ganse Vlaamse land. Dit betekent duizende namen uit alle sociale standen. Een wetenschappelijk, sociologisch en demografisch document met duizende onvervalste gegevens, dat onmisbaar is bij de zoektocht naar uw voorouders.

Prijs: 600 frank (+ 90 fr. deelname in de verzendings- en administratieve kosten) (700 frank voor niet-leden); rek.: 414-1171221-79 van VVF-2060 Antwerpen

Bij de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde verscheen ook de handige brochure **OUD-SCHRIFT** (76 p.) die de bijdragen bundelt die A. GHYSELBRECHT in 1981 en 1982 pleegde in Vlaamse Stam. Deze brochure bewijst ieder beginnend (e.a.) zoeker onschatbare diensten.

Prijs: 150 frank + 45 fr. (niet-leden 200 fr.), te storten op dezelfde rekening als hierboven.

* * *

Jan van Hellemont's GROOT ALFABETISCH REGISTER VAN NAMEN EN BLAZOENEN

Naast de reeds velen bekende namen uit de manuscripten van Houwaert, Merghelynck, Goethals en Valkenisse bevat het Groot Alfabetisch Register nog ongeveer 100.000 opnieuw ontdekte namen uit ruim 1.000 handschriften van de Koninklijke Bibliotheek Albert I, alle namen uit Leenaerts' genealogisch-heraldisch repertorium en die uit folianten van heraut Le Foret, enz. Samen bevat het Groot Alfabetisch Register zowat ruim 150.000 alfabetisch

geklasseerde namen, die daarenboven nog werden aangevuld met pseudoniemen, homoniemen, aliassen, bastaarden, heerlijkheden, enz.
Het gebruik van dit repertorium bespaart de familievorser jaren speurwerk.

Het Groot Alfabetisch Register ... , ruim 500 p. 26 x 36 in linnen band, is een uitgave in eigen beheer. Voorintekenen kan door betaling van 3.400 Fr op rek. 428-6297199-89 van Jan van Hellemont bij de KB, St.-Jacobsplein te 3000 Leuven en het sturen van een reserveringsnota aan Jan van Hellemont, Postbus 115 te 3000 Leuven 3. Verpakking en verzending max. 350Fr. Na verschijnen: 4.500 Fr.

* * *

Onlangs verscheen het laatste deel van de **Indices op de huwelijksakten van Duinkerke 1633-1792** , door Jef CAILLIAU en Robert VANOORENBERGHE. Het is onnodig te herhalen dat deze 11-delige reeks een onmisbaar instrument is voor al wie genealogisch onderzoek doet in de Westhoek en bijgevolg in geen enkele bibliotheek mag ontbreken.

Inlichtingen bij J. Cailliau, Strandlaan 260/1 te 8400 Koksijde.

* * *

Uitgaven van het Westvlaams Genootschap voor Familie- en wapenkunde:

De Wezerijakten van de parochie Gits en de heerlijkheden Ogierlande, Krin - gen en Hagebroek . Deze publicatie bevat excerpten van sterfhuizen te Gits, maar evenzeer van Handzame, Hooglede, Kortemark, Torhout, Roeselare, Werken, enz. en sluit a.h.w. aan bij de eerder gepubliceerde wezerijakten van „. Ardooie & Ayshove" en „Lichtervelde". Prijs: 350 Fr alles-in.

Boeck van alle laeten van Wijnendaele is a.h.w. een poortersboek. De verzamelde gegevens, die getrokken werden uit wezerijakten, vangen in 1529 aan. **Boeck ...** is een onmisbare publicatie voor al wie opzoekingen doet in het Houtland. Prijs: 550 Fr alles-in.

Bij voldoende belangstelling zal het Genootschap een herdruk verzorgen van de 15-delige reeks **De Poorterij van Cassel** , het meesterlijke werk van T. VERGRIETE.

Bovenstaande publicaties zijn te verkrijgen door betaling van het verschuldigde bedrag op rek. 068-0954170-08 van het Westvlaams Genootschap voor Familie- en Wapenkunde, Oude Zak 13 te 8000 Brugge 1. Voor Nederland op rek. 12.29.83.017, Rabobank, P.B. 2, 4630 Hoogerheide, t.n.v. R. Dewulf-

Heus, Oude zak 13 te B-8000 Brugge (portkosten 170 Fr - 1f= 18 Fr).

AANGEKONDIGD

Ch. DEPOOTER, S. COSSEY & W. TILLIE, 1914-1918, **De Oorlog achter de schermen** , een uitgave van de kring voor heemkunde Aan de Schreve. Het is een kijkboek, dat via honderden foto's, voorzien van een passende commentaar, een tijdsbeeld poogt op te hangen van Groot-Poperinge. Technische gegevens: 208 p., ruim 300 illustraties, 150 gr mat machinegestreken en met garen gebonden 21,5 x 29,7 cm. Verschijnt 07.11. a.s.. Voorintekening tot 07.11. op rek. 712-1001020-63 van Aan de Schreve (port 100 Fr). Na verschijnen: 850 Fr.

* * *

De familie Ryckaseys, 1382-... , door F.A. BAUWEN, verschijnt 21 augustus a.s.. Deze uitgave in eigen beheer telt ca. 250 p. en kost 1.200 Fr. Bestellen bij F.A. Bauwen, Klaverstraat 31 te 8900 IEPER

Walter DECAESTECKER

Chef propriétaire
Membre des «Jeunes Restaurateurs de France»
Membre du «Comité National de Gastronomie» (Fr.)

Chef-eigenaar
Lid van de «Jeunes Restaurateurs de France»
Lid van het «Comité National de Gastronomie» (Fr.)

Restaurant LE SAUVAGE
Grand'Place 38
59670 CASSEL (FRANCE)
☎ 00-33-28-42.40.88

Oud herenhuis in rustiek Vlaamse stijl, bovenop de hoogste Vlaamse berg (175 m).

F.: Dimanche soir, mardi soir et mercredi toute la journée - V.A.: Février.
Salon pour réception et banquet de 10 à 120 cts.
Situé entre Lille et Dunkerke à 25 km d'Ypres, sortie autoroute: Steenvoorde.

G.: Zondagavond, dinsdagavond en woensdag - J.V.: Februari.
Receptie- en banketzaal voor 10 tot 120 personen.
Ligging: tussen Rijsel en Duinkerke op 25 km van Ieper, autoweg uitrit Steenvoorde.

Menu: Dégustation/*Proefmenu* 260 FF.
Gastronomique/*Gastronomisch* 189 FF
Carte/*Kaart* 200 à 300 FF.

De geplande voordracht over **Vlaamse vluchtelingen in Sandwich**, met videomontage, door **drs. hist. M. BACKHOUSE**, gaat door op zondag 18 oktober a. s. Meer daarover in een aparte uitnodiging.

Florimond FONTEYNE

J.J. Beyen - Oostende

In Westhoek-jaarboek III (1986) verscheen een biografische schets met kwartierstaat van de Daensistische priester Florimond **FONTEYNE** (1856-1923), door Karel M. De Lille (pp. 156-162).
Op die overigens interessante kwartierstaat volgen hierna een aantal addenda en corrigenda die mogelijks de zoeker van nut kunnen zijn.

— parentatie IV, 13 (p. 159): Barbara Josepha **(DE)GRIECK** overleed te Adinkerke op 08.09.1834.

— Id., 14 (pp. 161-162): Josepha Constantia **DESCHODT**: abusievelijk laat de auteur haar echtgenoot in tweede huwelijk, m.n. Petrus Jacobus **RABAEY**, zn. van Jacobus & Dorothea Christina **VANSTEENE**, geboren worden te Izenberge in februari 1755 i.p.v. op 26.07.1752. Zij huwden te Wulveringem op 10.05.1785 en niet op 10.04.1785. En de drukker liet hem een jaartje vroeger sterven dan in werkelijkheid: dus 08.10.1786 i.p.v. 08.10.1785.
Van de hier aangehaalde 'lapsus calami' zal de afgestorvene zich naar alle waarschijnlijkheid niet omkeren in zijn graf. Wat hem wel zou kunnen ergeren is het feit dat de auteur hem laat sterven zonder leven verwekt te hebben: *Uit het huwelijk **RABAEY-DESCHODT** is er geen afstamming*! Niets is minder waar. Op 18.02.1786 werd uit dit huwelijk te Wulveringem een zoon geboren, m.n. Joannes Baptista **RABAEY**, die op 08.12.1812 te Houtem in het huwelijk trad met ene Maria Joanna **VERDOOLAEGE**, dochter van Petrus Joannes & Barbara Josepha **DEGRIECK**! (zie kw. Fonteyne, par. III, 12 & 13). Joannes Baptista RABAEY overleed te Veurne op 26.02.1870 en is de stamvader van een weelderig nageslacht. Hij is o.a. de betovergrootvader van ons geacht medelid Ir. Robert Morez, wiens kwartierstaat gepubliceerd werd in het 2de Vlaamse Kwartierstatenboek, nr. 47 (Antwerpen, 1975).

VRIENDEN VAN HET POPERINGS ARCHIEF

In het najaar start het derde werkjaar van de Vrienden van het Poperings archief. Wie in het verleden debijeenkomsten meemaakte, weet hoe boeiend

en leerrijk die werk- en contactvergaderingen in het Poperings Archief wel zijn. In een ongedwongen sfeer doen zowel de beginnende als de gevorderde familiekundige er hun voordeel.

Voor het derde werkjaar zijn 6 vergaderingen gepland: 3 in het najaar en 3 in het voorjaar van 1988, telkens op de eerste dinsdag van de maand:

— dinsdag 6 oktober, 3 november en 1 december 1987 en
— dinsdag 1 maart, 5 april en 3 mei 1988.

Ook dit jaar staan W. Tillie (archivaris), H. Vandenberghe (voorz.) en P. Dereckx (vicevoorz. V.V.F.-Westhoek) klaar om voor uw problemen een oplossing te zoeken.

Een greep uit de aktiviteiten: lezen en ontleden van zowel Vlaamse-, Franse- en Latijnse 16de-, 17de- en 18de eeuwse teksten; genealogische en geschiedkundige thema's, vraag en antwoord, tijdschriftenrevue, boekennieuws, wegwijs in het archief, enz.

De bijeenkomsten vangen aan om 20.00 uur, maar vanaf 19.00 uur zijn vrijwilligers van harte welkom (klasseren van rouwbrieven en bidprentjes -misschien ontdekt u er een die u nog niet had!-). De deelname is volledig kosteloos. Een handige syllabus, die u later nog van pas zal komen, is ter beschikking aan de democratische prijs van ca. 120 Fr.

We twijfelen er niet aan dat ook u er eens een kijkje gaat nemen: Stadsarchief Poperinge, Guido Gezellestraat 3.

WIJ ZORGEN VOOR UW PROFIJT

Neem nu een abonnement voor uw fotocopies

500 ex. aan 2 fr. per stuk

1000 ex. aan 1.90 fr. per stuk

geen beperking per afname

Vergrotingen - verkleiningen
volgens uw eigen percentatie

Speciale prijs voor familieboeken.
Ook in beperkte oplagen.

Vraag meer inlichtingen
SNELDRUK p.v.b.a. DELEYE
D'Hondtstraat 6
8900 Ieper
Tel. 057-201333

Hondschote: *Actes de partage*

Robert Vanoorenberghe - Nieuw-Koudekerke

(vervolg WH-info 87, I, p. 22)

Jean BOLLAERT, fs. Jean	f° 125	
Jacques Gérard DE JONGHE, fs. Jean	f° 135	
Jacques MESSELIN, fs. Pierre	f° 143	
Philippe BOLLAERT, fs. Jean	f° 147	
Jean HAENE, fs. Pierre	f° 148	
Pierre Joseph MONSTREUIL; fs. Pierre	f° 152 & 385	
Jean Baptiste LA HAYE: uit zijn x met Marie VAN ENKELOO	f° 155	
Nicolas DECLERCQ, fs. Henderickx	f° 164	
Jacques HERREWYN, fs. Jean	f° 166	v.
Jacques JACQUEMYN, fs. Jean	f° 167 & 250	
Pierre RYSSEN, fs. Cornil, fs. Jacques	f° 173-178 & 333	
Guillaume LEMIRE, fs. Guillaume	f° 175	
Jean BOLLAERT, fs. Jean, fs. Jean	f° 176	
Jean PERSYN, fs. Guislain	f° 177	
Jean REPELLET, fs. Antoine	f° 183	
Charles LIERMAN, fs. Jean	f° 184	
Pierre HOUCKE, fs. Guillaume	f° 186	
Jos SCHOOLAERT: verdeling, 2 kinderen	f° 193 & 400	
Philippe François VAN CRUYSE, fs. Jean	f° 194	
François MICHIELS, fs. François, fs. Jooris	f° 198	
Pierre MARCELOO, fs. Pierre	f° 199	
Antoine LEFEBURE, fs. Cornil	f° 200	
Antoine COUSSIE, fs. Jean	f° 205	
Jean LEMIRE, fs. Pierre	f° 206	
Pierre VAN OUDENDYCK, fs. Jacques	f° 207	v.
Jean BAERT, fs. Nicolas	f° 210	
Matthieu DE CROOP, fs. Matthieu	f° 211	
Christiaen LEEMAN, fs. Olivier	f° 212 & 254	
Pierre FOCQEMBERGHE, fs. Pierre	f° 212 & 389	
Marie Jeanne HAENE, fa. Jean: uit zijn 1x	f° 213	v.
Norbert LOUCHARD, fs. Victor, fs. Victor, fs. Guillaume	f° 214 & 231	
Pierre DE KNUCK x Marie Jeanne MARIN fa. François	f° 218	
Pierre BEKAERT, fs. Jean	f° 226	
François VAN DE GE SUCHT, fs. Winnoc	f° 235	v.
Servaes TIMMERMAN, fs. Woutters, fs. Omaer	f° 235	
Pierre Jean LEGRAND, fs. Jean	f° 250	
Eustaes COOLE x Petronille MISCAUBLIES fa. Pierre	f° 251	
Germain AUDREY	f° 253	
Jean MONNEIN, fs. Philippe	f° 255 & 259	
Antoine VASSEUR, fs. Antoine	f° 260	
Marie Geneviève DOUICHE, fa. Céline, fa. Marie DUCASTEL	f° 263	
Joseph PEELAERT, fs. Vedast, fs. Nicolas	f° 274 & 346	

Marie ROMMELAERE, fa. François: uit haar x Jean HAACQ, fs. Jean f°279
Jean CERVELLIE, fs. Jacques: van zijn grootmoeder f° 288
Jean LE CLERCQ (Leclaire), fs. Henderickx f° 290
Pierre SALLIER, fs. Nicolas, fs. Christophe f° 291
Martins DE KEYZER, fs. François f° 294
François VERLEENE, fs. Jean f° 297
Jacobus DE COUSTER, fs. Pierre, fs. Michel f° 299
Judocus Ignatius TACK, fs. Judocus, fs. Pierre, fs. Joos f° 301
Léo Ludovicus DE BROUWER, fs. Léo, fs. Cornil f° 337
Jean MOENTACQ, fs. Pierre f° 339
François GONTIER, fs. Jean: bij + van zijn moeder f° 341
Michel VAN DE CASTEL, fs. Jacques f° 341 v.
Charles WAGERMAN: uit zijn x Catherine BULTHé fa. Antoine f° 344
Cornelis DE POORTER: uit x Jeanne Ther. DE BORGER fa. Philippe 344
Jacques COULIER, fs. Jacques, fs. Maerten f° 372
François AMELOOT, fs. Mailliart f° 374
Omer VANDEN BROUCKE, fs. Omer f° 387
Pierre TERNYNCK, fs. Pierre, fs. Adriaan f° 393

Register FF 44/51 - 1719-1728

Jean Baptiste LE COURGUE, fs. Jean Baptiste, fs. Pierre f° 1
Michiel BASTAERT, fs. Michiel f° 2
Pierre Joseph MONSTREUIL, fs. Pierre f° 6
Jean Baptiste TERNYNCK, fs. Jacques, fs. Pierre f° 10
Andries François SCHIPMAN, fs. Jean Baptiste, fs. Andries f° 19
Andries BECUDE, fs. Nicolas, fs. Nicolas f° 29
Gilles PYLISER, fs. Maurice f° 30
Jan VANDER HORST, fs. Jan, fs. Jan, fs. Pierre f° 43
Jean MOENTACK, fs. Pierre f° 55
Jean Baptiste DE POORTER, fs. Jacques, fs. Rogier f° 58
Jan MARCELOO, fs. Pierre f° 61
Philippe MONNEIN, fs. Jean, fs. Philippe f° 62
Joseph MATTON, fs. Marinus f° 69
Joseph PEELAERT: uit zijn x Jeanne DE ROO fa. Jean f° 70
Jean HUYGGE, fs. Jean f° 71
Guillaume DE CANT: uit zijn x Adrienne DE RYCK f° 72
Gilles REYNE, fs. Joos, fs. Joos f° 73
Nicolas TONNELIER, fs. Firmin f° 74
Pierre LE FEBVRE, fs. Pierre, fs. Winnoc f° 75 v.
Omaer VANDEN BROUCKE, fs. Omaer, fs. Maryns f° 84
Pierre RUMBEKE, fs. Jacques f° 86
Jean DECLERCQ, fs. François, fs. Eustaes f° 96 & 106
Jean MASSY, fs. François, fs. Martin f° 101
Jacques François DE HUTTER, fs. Joos f° 102
Léo Ludovicus DE BRAUWER, fs. Léo, fs. Cornelis f° 109
Ferdinand Albert LEFEBURE, fs. Cornil f° 114
Christian MAHIEU, fs. Christian, fs. Andries f° 118
Michiel CARPENTIER, fs. Michiel f° 118 v.

Michiel PATVOORT, fs. Michiel	f° 119	
Simon DEVRIES, fs. Philippe	f° 128	
Pierre HEMERICX: verdeling na + van zijn dochter Marie Jeanne	f° 130	
Pierre DELANGE, fs. Jean	f° 137	
Pierre ISSACQ, fs. Jean	f° 138	
Pierre FOKEMBERGE, fs. Pierre, fs. Pierre	f° 141	
Pierre MONNEIN: uit zijn x Pieternelle MAETEN fa. François	f° 144	
Anselme MACHAERT, fs. antoine	f° 148	
Jean DECLERCQ, fs. François, fs. Eustaes	f° 156	v.
Jacques LEMIRE, fs. Jean, fs. Pierre	f° 172	v.
Michiel PATFOORT, fs. Michiel	f° 174	
Jacqueline MONNEI, fa. Jean, fs. Philippe, x ISAACQ	F° 179	
Jean BIEREY, fs. Adrien	f° 191	
Andries GOEMAN, fs. Pierre	f° 195	
Jacques BEAUSCQUE, fs. Charles	f° 197	
Guillaune LOVAERT, fs. Jean	f° 198	v.
Pierre DE GAS, fs. Charles	f° 201	
Jean VERREE, fs. Jean	f° 203	
Mailliaert MOUTTON, fs. Mailliaert	f° 207	v.
Martin DUYCHZE: uit zijn x Marie Anna STEVEN	f° 215	
Pierre RAEPE, fs. Jacques	f° 216	
Jacobus DE BRUYNE, fs. Charles, fs. Jean, fs. Pierre	f° 218	v.
Martin DUYCHE, fs. Nicolas, fs. Beaudouwijn	f° 219	
Matthieu DE VOS, fs. François: uit zijn x Elizabeth VERCRAEMER	f° 220	
Jacques FOCKENPREY, fs. Jean	f° 222	
Jean Baptiste STEVEN, fs. Mathis, fs. François	f° 224	
Nicolas MAES, fs. Hubert Nicolas, fs. Nicolas	f° 225	
Jean Baptiste PERSYN, fs. Jean, fs. Guillaume	f° 227	v.
Henderickx DE RYCKE, fs. Jacques, fs. Pierre	f° 228	v.
Michel BASTAERT, fs. Michiel	f° 243	
Jean VERMEULEN, fs. Matthieu	f° 252	
Jean WANTELY: uit zijn x Emerentine MESSCHAERT	f° 253	
Jacobus SALLIER, fs. Nicolas	f° 254	
Jean François PONTIEU, fs. Maerten	f° 255	
Jean Baptiste MORREEL, fs. François	f° 257	
Jean LEVIN, fs. Philippe, fs. Mahieu	f° 258	
Jean COLLIER, fs. Jacques, fs. Martin, fs. Pierre	f° 258	v.
François FOCKENBERGHE: uit zijn x Jeanne ANNAERT	f° 272	
Dominic DE WEERT: uit zijn x Jeanne FOCKENBERGHE	f° 282	
François ODEIN: uit zijn x Marie ANNAERT fa. Jacques	f°286	
François VAN DE GE SUCHT, fs. Winnoc	f° 289	
François BOIEDRY: uit zijn x Marie ANNAERT fa. Jacques	f° 295	
Jean François BOUREYE, fs. François, fs. Adrien	f° 298	
Nicolas LE CLAIRE, fs. Antoine, fs. Jean	f° 304	
François PINNEVILLE, fs. Cornelis	f° 306	
Jean D'HAENES, fs. Jean, fs. Pierre	f° 317	
Jacques Dominic LICHTERVELDE, fs. Jacques	f° 319	
Nicolas ANCQUIRE, fs. Nicolas	f° 323	
Philippe Jacques MOUTON, fs. Philippe Jacques	f° 325	
Jean HOUCKE, fs. Jacques	f° 326	
Joos RYSSEN, fs. Pierre, fs. Jacques, fs. Cornil	f° 327	

Matthieu WALES, fs. Jean, fs. Gilles f° 329
Thomas COUSTE, fs. Jean f° 331
Jean Ignace BAROO, fs. Jean Baptiste, x Casynnen BRUNEEL f° 333
François FOKEMBERGHE, fs. François, fs. Pierre f° 340
Pierre HAEYAERT, fs. Joos, fs. Henderickx f° 343
Jean DE ZOUTTER: uit zijn x Christine D'EIREN fa. Pieter f° 368
Dominic DE WEIRT: uit zijn x Jeanne FOCKEMBERGHE fan Pierre f° 369
Pierre DESCAMP, fs. Pierre f° 370
Pierre DEPOORTER, fs. Rogier, fs. Jacques (fam. Rabat) f° 389
Jean Baptiste COULIER, fs. Jean, fs. Jean f° 393

Register FF 44/54 - 1726-1729

Jacques CALLOONE, fs. François f° 1
Pierre Jacques VERLEENE, fs. Jacques, fs. Jean f° 1 v.
Jan Baptist CARPENTIER, fs. Jan, fs. David f° 4
Jan DE PAPE, fs. Jan f° 4 v.
Goddelieve DE POORTER, fa. Jacques: verdeling, 4 kind. f° 7
Charles VAN CHEINGEL, fs. Jean, fs. Jacques f° 11v. & 27
Pierre VAN OUDENDYCKE, fs. Pierre, fs. Jacques f° 20
Pierre MARCELOO: uit zijn x Catherine ROSE fa. Jacques f° 24
Pierre BORRE: uit zijn x Petronille VAN HESSCHE fa. Valentin f° 25
Guillaume VAN STRAZEELE, fs. Guillaume f° 25 v.
Pierre LEFEBURE, fs. Pierre, fs. Winnoc f° 37
Jacques Ignace KYTSPOTTER: uit zijn x Marie Jeanne NORRIER f° 41
Martin DUYTSCHE, fs. Nicolas f° 47
Marie Louise FOCKEMPREZ, fa. Jacques, fs. Jean: verdel. 4 kind. f° 49
Pierre DE BATS: uit zijn x Marie LANDHEERE f° 50
Nicolas DANNOOT, fs. Jan, fs. Jan f° 51
Henderyckx VUILLEUREUX, fs. Jan f° 54
Nicolas DUYTSCHE, fs. Boudewijn f° 57
Pierre OBEIN: uit zijn x Louise FOKEMPREZ fa. Jacques f° 61
Christiaen DE MOL: uit zijn x Petronelle VULLEREUX fa. Jan f° 63
Nicolas DANNOOT, fs. Jan, fs. Jan f° 64 & 82
Pierre FOKEMBERGHE, fs. Pierre f° 70
Charles VAN SCHEINGEL, fs. Jan, fs. Jacques, fs. Omer f° 85
Jacques MARISSAEL, fs. Abel f° 90
Jan DEPREZ, fs. Jacques f° 95
François DE POORTER: uit zijn x Jeanne CAMBIER f° 112
Jacques SCHOLAEN, fs. Joos f° 114
François VAN DE GE SUCHT, fs. Winnoc f° 120
Mattheus DE VOS, fs. Andries f° 135
Pierre DOUHEM, fs. Guillaume, fs. Jan f° f° 137
François LAMON: uit zijn x Françoise BEHAGEL f° 138
Jacques VANDEN BROUCKE, fs. Joos f° 139
Jan DE SOMER, fs. Jan f° 141
François Xavier DE CORBYTER, fs. Cornil, fs. Adrien f° 145
Jean Baptiste HACHE, fs. Robert f° 163
Pierre BERTELOOT f° 186 v.

Laurent MAES, fs. Jean	f° 187	
Pieter D'HAEYE x Anne Françoise HUILLIEIN (mat. zijde)	f° 190	
Victor VANDEN HEYDE, fs. Pierre	f° 193	
Jean DE BAVELAERE, fs. Christians, fs. Mailliaert	f° 198	
Jean LONGERSPEIE, fs. Cornil	f° 199	
Daniel PILISER, fs. François, fs. Pierre, fs. Pierre	f° 200	
Pierre TERNYNCK, fs. Jacques, fs. Adrien	f° 201	v.
Pierre VAN OUDENDYCK x Laurence Therese GEERAERT	f° 204	v.
Jacques GOMBERT, fs. Charles	f° 209	v.
Pierre François DE LA HAYE, fs. François	f° 212	
Pierre RIOU, fs. Pierre	f° 220	
Louis BARBERY	f° 221	
Roger BARBIER, fs. Roger	f° 222	
François WALLYN: uit zijn x Marie Therese LEYS	f° 222	v.
Antoine ROUSSEN, fs. Jacobus	f° 224	
Pierre François MAES, fs. Jacques	f° 224	v.
Nicolas DE BACKER, fs. Jacques, fs. Joos	f° 225	
Louis MAERTEN, fs. Mailliaert, fs. Marcus	f° 227	
Norbert LIERMAN, fs. Charles	f° 227	v.
Andries GOEMAN x Catherine MARRAU	f° 228	v.
Christian DE PREY, fs. Joos	f° 230	
Jean Baptiste LONGERSPEIE, fs. Cornil	f° 231	
Guillaume TRIOEN, fs. Walran	f° 232	
Jean Baptiste WULLENS, fs. Jean, fs. François	f° 233	
Guillaume CUNGNET, fs. Louis	f° 234	
Pierre Jacques DE KEYSER, fs. Marcus, fs. Cornelis	f° 237	
Jacques CLAEREBOUT, fs. Pierre	f° 248	
Pierre RUYMBEKE, fs. Jacques	f° 248	v.
Jacques Dominic LICHTERVELDE, fs. Jacques	f° 251	
Jacobus SAP, fs. Jacques	f° 255	
Adrien SNICK, fs. Roger, fs. Pierre	f° 257	
Pierre Etienne DE LOORME, fs. Christophe	f° 258	
Jean Cornil MARLIER, fs. Jean	f° 259	
Jan MORREEL, fs. François: uit zijn 2de x	f° 259	
Pieter AERNOUTS x Marie LEYS fa. Philippe	f° 261	
Christian DE SCHUTTELAERE x Marie Claire WALLYN	f° 262	
Jacques CALLOONE x Marie Therese VYNCK	f° 262	v.
François VANDE CRUYSSE, fs. Jean	f° 263	
Jacques VERMEULEN, fs. Jean, fs. Matthieu	f° 268	
Philippe HOUCKE, fs. Philippe: uit zijn x Jeanne VASSEUR	f° 289	
Cornil BONNAVENTURE, fs. Jean Baptiste	f° 289	v.
Antoine François DESCHODT, fs. Sieur François	f° 290	
Pierre DE CLERCQ x Goddelieve LEYNAERT fa. Jean	f° 302	
Jean REGIER: uit zijn x Jeanne DE RAEDT	f° 303	
Jacobus DAHET, fs. Jacques, fs. Christiaen	f° 303	v.

Register FF 44/58 - 1730-1734

Jean MARCELOO, fs. Pierre	f° 1

Pierre Cornelis VAN OUDENDYCKE: uit zijn x Laurense GHEERAERT f° 2
Jean Baptiste WILLEMS, fs. Jean, fs. François f° 3
Antoine ROUSSEN, fs. Jacques f° 5
Cornelis PYLISER, fs. Pierre f° 7
Pierre WOUTTERS, fs. Joos: uit zijn x Eléonore VANDEN BERGHE f° 9
Michiel DE MEESTER, fs. Charles f° 10 & 12
Jacques GOSSAERT: uit zijn x Pieternelle SALIER fa. Pierre f° 11
Norbert LIERMAN, fs. Charles: uit zijn 1ste x f° 13
Nicolas DE SAEGHER, fs. Augustin f° 15
Mailliart MOUTTON, fs. Mailliart f° 33
Philippe DE NEVE: uit zijn x Marie AERNOUTS fa. Jan f° 42
Adrien VAN HESCHE: verdeling f° 43
Charles VANDEN DRIESSCHE: uit zijn x Pieternelle DE BRUYNE fa. Pierre f° 46
Marie Jeanne CAULIER, fa. Jan f° 47
Joseph MATTON, fs. Marcus f° 48
Nicolas DE NECKER: uit zijn x Jacquemyncken DE SPODT f° 48 v.
Jean Baptiste BUCHELET: 4 kinderen f° 49
François Ignace WILLIAERT, fs. Ignace f° 50
Adrien VERBOUCKE, fs. Mattheus, fs. Adrien f° 52
Pierre DE POORTER, fs. Jacques: uit zijn 3de x (tak Rabat) f° 54
Jean François BOLLAERT: uit zijn x Marie DE CLERCK fa. Joos f° 58
Jean Joseph VERREE, fs. Jean: uit zijn x Marie Anne DE LA LEEUWE59
Antoine INGELAERE, fs. François f° 64
Jean DE SOUTTER, fs. Jean: verdel., 5 kind. f° 70
François CALLOONE, fs. François f° 72
Jacques GOSSAERT, fs. Jacques f° 78
Jean Baptiste MOREEL, fs. François f° 92
Pierre WOUTTERS, fs. Joos, fs. François, fs. Guillaume f° 96
Cornelis DE COUTTER x Marie VLAMYNCK: verd., 4 kind. f° 106
Norbert LIEREMAN, fs. Charles, fs. Jean f° 113
Henderyck MAHIEU, fs. Jacques, fs. Charles: uit zijn x Marie Catherine DE CHERF fa. Nicolas: verdel., 4 kind. f° 121
Jean CAULIER, fs. Jacques, fs. Maeten f° 123
François INGELAERE: uit zijn x Jacquemynken DUPON f° 140
Norbert DE HUTTER, fs. Norbert, fs. Joos f° 150
Pierre Sidronis VAN VEUREN, fs. Sidronis f° 153
Gabriel DE PREZ, fs. Joos f° 155
Jacques BURGRAEVE, fs. François f° 161
Jan HOUCKE, fs. François f° 167
Pierre Jacques DE KEYSER, fs. Marcus, fs. Cornelis f° 168 v.
Etienne DE LOORME, fs. Christoffel f° 176
Pierre LEFEBURE, fs. Pierre f° 179
Passchier VANDE WALLE, fs. Amand f° 188
Joseph LEFEBURE, fs. Pierre f° 194
François Cornelis VANDEN BAVIERE, fs. Cornil, fs. Cornil f° 195
Jacques DE COUSTER, fs. Pierre f° 203
Jacques Dominic VAN LICHTERVELDE, fs. Jacques f° 222
François NOUWE, fs. Jean, fs. Bertrand f° 227 & 252
Pierre DE BATS: uit zijn 2de x Anne DE BAENE f° 238

Anne Catherine LEFEBURE, fa. Pierre: inventaris	f° 260	
Jacques COULIER, fs. Jacques	f° 265	
Jacques WELLEBROUCK, fs. Jacques	f° 270	
Henderyck DE RIJCKE: uit zijn x Marie PYLISER fa. Gilles	f° 271	
Pierre DOHEM, fs. Guillaume, fs. Jan	f° 272	
Jacques VANDEN BROUCKE, fs. Joos	f° 274	
Michiel BASTAERT, verdel. uit zijn x met Janneken DE CONNYNCK	276	
Winnoc VAN DE GE SUCHT, fs. François	f° 279	
Jacques DE HONDT, fs. Jan, fs. Lievin	f° 288	
Jean MINNE, fs. Jan, fs. Jacques, fs. Matthis	f° 289	
Joseph Martin D'ASSIGNIES, fs. Nicolas	f° 292	
Adrien SNIECK, fs. Rogier, fs. Pierre	f° 306	
Jean François PERREN, fs. Nicolas, fs. Pierre	f° 309	
Jacques CLAREBOUT, fs. Pierre	f° 320	
Michiel DE COUSTER, fs. Jacques, fs. Pierre	f° 320	v.
Jean Baptiste VANDE VOORDE, fs. Jacques, fs. Jacques	f° 321	v.
Jean Baptiste LONGERSPEY, fs. Cornil	f° 322	
Jean Baptiste HOHEL, fs. Christiaen	f° 326	
Pieter MAE(R)TEN, fs. Mailliard	f° 327	

Register FF 44/59 - 1736-1743

Pierre WYNGAERT, fs. Adrien	f° 1
Louis MAERTEN, fs. Mailliart	f° 2
Andries Cornelis ZERMIN, fs. Andries, fs. Henri	f° 5
Guillaume LOUVAERT, fs. Jean	f° 7
Pierre Jacques BORRE, fs. Pierre Jacques, fs. Jacob	f° 9

(vervolg in WH-info 87, III)

Steunlijst

(vervolg op WH-info 87, I)

Johan Maricou, Moskou (160 Fr) - A. van Gemund, Voorschoten (200 Fr) - Aurel Lagrou, Izegem (200 Fr) - fam. Pauwelyn-Misson, Oostvleten (260 Fr)- Herwig Carton, Aalter (330 Fr) - Franz de Rynck, Poperinge (200 Fr) - Roger Halsberghe, Gentbrugge (250 Fr) - Franz Denys, Brussel (150 Fr) - Jan Veys, Dilbeek (250 Fr) - Fernand Tignol, Wilrijk (250 Fr) - Kristof Papin, Poperinge (150 Fr) - Paul de Carne, Oosterzele (200 Fr) - Jozef Pollee, Ieper (150 Fr) - J.M.R. Verkest, Brugge (530 Fr) - Fernand Denut, Gent (150 Fr) - Guido Morent, Loker (150 Fr) - Paul Coghe, Brugge (150 Fr) - J.F. van Gemund, Amersfoort (390 Fr) - R. Dobbelaere, Gent (150 Fr) - Hugo Dedullen, Ieper (300 Fr).

Lijst afgesloten op 15 juli 1987.
WH dankt u voor uw aanmoedigingen en financiële steun.

Bank van Roeselare
GROEIKRACHT
VOOR
WEST-VLAANDEREN

WH-INFO

Mededelingen van
WESTHOEK-JAARBOEK

i.s.m.

VLAAMSE VERENIGING VOOR FAMILIEKUNDE
afdeling **WESTHOEK**

& **SEKTIE FAMILIEKUNDE VAN HET KFV**

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker:
Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Driemaandelijks tijdschrift: 3e Jaargang, nr. 3, oktober 1987

WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Tel. 057/44 56 53
Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Bankrek. 712-8700342-10 van WESTHOEK-JAARBOEK
Postrek. 000-1485051-78

WESTVLAAMSE ONTMOETINGSDAG

Deze grijpt plaats op **zondag 15 november 1987** in het Rodenbachpark, Langebrugstraat 5, 8800 Roeselare.Tel. (051) 20 52 52. Oriëntatiepunt: de kop van de vaart te Roeselare.

DAGORDE

— 10 u.: Boekenbeurs. - Ruime keus van genealogische en historische boeken en tijdschriften, die de deelnemers na inzage kunnen aanschaffen.

Kontakten. De deelnemers kunnen hun problemen aan deskundigen stellen of gegevens uitwisselen.

— 12 u.: Mogelijkheid om ter plaatse een warme maaltijd te nemen (dagschotel: soep, piepkuiken, een gewone drank, gebak en mokka, B.T.W. en dienst inbegrepen: 450 Fr., alles inbegrepen). Voorafgaandelijke verwittiging bij de gouwsekretaris is gewenst: Karel M. De Lille, Cartonstraat 40, 8900 Ieper, tel. (057) 20 22 96. De dag zelf kan men uiteindelijk bij de gouwsekretaris inschrijven tot 10.45 u.

— Te 14.30 u.: Einde boekenbeurs. - Begin plenaire zitting: Twee sprekers zullen uitweiden over: **WAT EEN STADSBIBLIOTHEEK AAN EEN GENEALOGISCHE ZOEKER KAN BIEDEN: Brugge en Kortrijk.**

Er is gelegenheid tot vraagstelling. Losse gedachtenwisseling over individuele problemen. Nadere kontakten.

De toegang is vrij en kosteloos. Ook niet-leden zijn welkom en zullen geholpen worden.

---

18 oktober a.s.: VLAAMSE VLUCHTELINGEN IN SANDWICH

IN DIT NUMMER

Staten van Goed	53
P.J. Sijs, lantmeter te Woumen	57
Ceugnez, Quinkey ... Croijgnez	61
Gelegenheidsvondst	63
Boekennieuws	64
Brievenbus	68
Hondschote: Actes de partage (3)	68

Werkten mee aan dit nummer

Jef CAILLIAU - Koksijde
P.G.M. DERECKX - Poperinge
Zos. MARVELLIE - Veurne
Rob. VANOORENBERGHE - Nieuw-Koudekerke

EDITORIAAL

Juli en augustus: voor de meesten twee drukke vakantiemaanden boordevol *andere* aktiviteiten. Sommigen pakken alles in één keer. Drie, vier weken vakantie aan een bij voorkeur zonovergoten (?) binnen- of buitenlands strand ... en dan tot volgend jaar. Anderen snoepen van een paar dagen hier en daar en enkele maanden later nemen ze het er weer van. Een voorrecht voor fijnproevers, dat evenwel niet weggelegd is voor WH, noch voor vele andere zoekers!

Voor tal van onze lezers is de vakantie immers de periode bij uitstek om het tijdens het 'werkjaar' noodgedwongen op een laag pitje gedraaid onderzoek resoluut aan te wakkeren. Daarvan getuigen de talrijke bezoeken aan de WH-redaktie, vóór, nà of op doortocht naar een of ander gemeentehuis of archief.

Bezoek doet goed! Beter nog dan de meest subtiel opgezette en wetenschappelijk verantwoorde enquête, brengt een persoonlijk en open gesprek de reële noden en verzuchtingen van de zoeker aan het licht.

Uit al die boeiende gesprekken blijkt een niet aflatend en nauwelijks te temperen enthousiasme, zowel van de beginnende als van de gevorderde zoeker. Verder gaat de gelijkenis —gelukkig— maar ten dele meer op. Want, motivering, zingeving en problematiek van het onderzoek zijn voor beiden totaal verschillend. Vooral in het oogspringend is de relatieve onbekendheid van de beginnende vorser met de beschik- en bruikbare bronnen en methodiek, waardoor hij dreigt zijn onderzoek voorbarig en bijgevolg onvolledig af te sluiten.

Omdat we zijn geestdrift maar ook zijn zorg delen, willen we binnen het gediversifieerd aanbod van WH-info verder blijven inspelen op die nood. Uiteraard kan onze bijdrage enkel initiërend en richtinggevend zijn: het concept van een mededelingenblad laat een behandeling ten gronde niet toe. Daarvoor verwijzen we naar de gespecialiseerde vakliteratuur. Overigens valt op de her en der georganiseerde voordrachten en cursussen ook heel wat nuttige informatie te rapen.

We worden er echt niet moe van te herhalen dat uw opmerkingen en suggesties ons daarbij van onschatbare waarde zijn. WH-info is uw blad! Wellicht is u een waardevolle maar te weinig gebruikte bron bekend die een ruimere raadpleging verdient. Dus, waarom zou uzelf niet eens een bijdrage verzorgen? Want, ofschoon het gezegde *Eendracht maakt macht* inmiddels wat grijze haren kreeg, heeft het aan inhoud niets ingeboet.
Dat mochten we onlangs nog ervaren n.a.v. de eerste Algemene Vergadering van de Union Régionale Nord-Pas-de-Calais des Associations Généalogiques (12.09), die zal fungeren als een overlegplatform van nagenoeg alle Noordfranse genealogische verenigingen. Over deze, ook voor de Vlaamse familiekundige gemeenschap, gunstige ontwikkeling en de 40e Frans-Vlaamse Kultuurdag van Belle (13.09) – een biezonder geslaagd 'beleg van Belle' – berichten we uitvoeriger in het volgende nummer.

Tenslotte attenderen we nog op een paar hoogstbelangrijke evenementen die voor de deur staan. Op zondag 17 oktober ontvangen we drs. M. Backhouse van de Southampton University, die promoveert over de Vlaamse vluchtelingen in Sandwich en ons zal laten meeprofiteren van de bevindingen van zijn onderzoek. We rekenen erop u massaal te mogen begroeten op deze unieke lezing. In de bijgaande uitnodiging vindt u daaromtrent meer biezonderheden. Op het belang van de Westvlaamse Ontmoetingsdag van zondag 15 november te Roeselare dient o.i. niet meer gewezen.

Jaak Decaestecker

* * *

— Het RIJKSARCHIEF te DOORNIK, arrondissementen Ath, Doornik en Moeskroen, voorheen gevestigd in de Rue du Sondart is nu definitief ondergebracht in een gebouw van de Société Royale d'Histoire et d'Archeologie de Tournai, op het nr. 3 van de Place Paul-Emile Janson (aan de voet van de kathedraal - aanbellen). Tel.: 068/22.53.76. Het is toegankelijk op alle werkdagen, uitgezonderd maandag, van 9-12 en 13-17 (zaterdag 16 uur). Op zaterdag kunnen alleen die documenten geraadpleegd worden waarvan de aanvraag binnen was voor vrijdagmiddag.

— '150 jaar Ministerie van Openbare Werken ... Meer dan u denkt', is een tentoonstelling die loopt in de Ieperse Lakenhalle t.e.m. zondag 11 oktober. Toegang vrij.

STATEN VAN GOED

Tot aan de invoering in 1804 van ons burgerlijk wetboek werden ongehuwde jongeren, behalve zwakzinnigen en gebrekkigen, meerderjarig op 25-jarige leeftijd. Om de belangen van de minderjarige erfgenamen veilig te stellen, werd bij het overlijden van een erflater (meestal een ouder, soms een ander familielid) een minutieuze beschrijving en waardebepaling van alle roerende en onroerende bezittingen en schulden van het sterfhuis met de berekening van het deel dat aan de erfgenamen toekwam, opgemaakt. Deze omstandige akten-inventarissen, die omwille van de correcte afhandeling en conform de Costuymen (gewoonterecht) in aanwezigheid van de overblijvende partner, wezen en voogden voor de deelsmannen of schepenen werden opgemaakt, zijn **Staten van Goed.**

Deze documenten uit het Ancien Régime zijn vergelijkbaar met de hedendaagse sterfhuisakten die door notarissen worden opgemaakt en waarin alle bezittingen en schulden vermeld staan.

De gedetailleerde en zeer verscheiden inhoud van de in eeuwen nauwelijks naar vorm gewijzigde Staten van Goed hangt een zeer betrouwbaar totaalbeeld van het dagdagelijks leven van onze voorouders op. Daarom zijn het voor historici en heem- en familiekundigen een ideale en vaak geraadpleegde bron voor geschiedschrijving.

Gedreven door het verlangen om zo snel mogelijk op te klimmen, ziet de beginnende zoeker o.i. echter al te vlug de enorme mogelijkheden die deze documenten hem bieden over het hoofd. Vandaar dat wij in een 2-tal korte bijdragen zijn aandacht willen vestigen op die unieke en uitermate interessante bron.

In een eerste luik staan we even stil bij de vorm en inhoud, die we hier en daar illustreren met een voorbeeld. Aansluitend volgt een stukje familiegeschiedenis waarbij o.m. geput werd uit een Staat van Goed. En in een latere bijdrage volgt een lijst van bewaarplaatsen en gepubliceerde genealogische excerpten van Staten van Goed.

* * *

VORM & INHOUD

Bij het opstellen van een Staat van Goed werd zoals vermeld door de eeuwen heen een nagenoeg ongewijzigd patroon gevolgd. Wel kwamen naargelang het ressorterende rechtsgebied lichte afwijkingen voor m.b.t. de rubricering van deelposten en de gebruikte terminologie, maar die raken geenszins de essentie van de akte. Ook is het zo dat niet alle magistraturen dezelfde administratieve afwikkeling volgden. Zo werd bv. in het Brugse Vrije slechts een samenvatting van de Staat van Goed in het Wezenregister genoteerd. In kleinere heerlijkheden daarentegen was het vaak de gewoonte om de Staat integraal in het register in te schrijven (maar dat is voor een latere bijdrage). Belangrijker bij het zoeken naar een Staat van Goed is het rechtsgebied te kennen waartoe een overleden persoon — la(a)t(es), poorter(es) of keurbroeder (-zuster) — behoorde. De Staat werd immers ingeschreven in de kasselrij, stad of heerlijkheid waarvan de overledene de 'nationaliteit' bezat. Grosso modo kan de Staat van Goed ingedeeld worden in 4 grote onderdelen, die we hier één voor één kort behandelen.

1. INLEIDING

In de akte vindt men eerst de identificatiegevens: de naam van de overledene, de naam van de ouders en grootouders (mog. nog meer), de jurisdictie, de plaats en datum van overlijden, de functie of het beroep, ... en de naam van de overleden of overlevende huwelijkspartner(s) (blijver, blijfveghe). Verder staan nog vermeld: alle erfgenamen (madelaers), de voogden, de prijzer, de deelsman(nen), de schepen(en), ... Wanneer een huwelijkscontract of testament bestond, volgde nog een afschrift ervan.
Deze beschrijving en het onderstaande voorbeeld illustreren hoe verleidelijk het voor de gehaaste zoeker is, zeker wanneer geen parochieregisters bewaard zijn, om, na een vluchtige controle op eventuele handtekeningen, het hierbij te laten.

Staet inventaris ende verclaers van alle de goederen en de lasten bleven ende bevonden ten sterfhuijse ende naer de doot van Jan **D'HULSTERE** f(iliu)s Rogier, overleden laet der heerlijkhede van Corbij binnen de prochie van Langhemarcq op den .xxix.-en juny 1719, z(aligh)er memorie. Omme te verdeelen ende separeren tusschen Jan **GEERARDIJN** in huijwelicke hebbende Marie **D'HULSTERE**, Michiel **CAESTECKER** ghetrauwt met Joanne **D'HULSTE-**

RE, beede met name D'HULSTERE kijnderen vanden overleden gheprocreert bij Jacqueminken VAN ELSLANDE; voorts Jacques SPRUIJTTE vooght paterneel ende Jan GEERARDIJN vooght materneel van Jacobus oudt ses jaeren, Marie Joanna elf jaeren, Philipinne Therese vijf jaeren ende Rosa achtthien maenden, aldaer ofte daer omtrent, de vijer weesen van Jan Baptiste VALCKE, 't sijnen eersten huijwelicke ghewonnen bij Jacqueminken D'HULSTERE f(ili)a Jan voorsijt, geprocreëert alsvooren, t' samen alsoo drije hoofden, bij den onderschreven deelsman ende prijser der saele ende Casselrije van Ipre hier over gheroepen den .xxviij.-en septembre .xvij.C neghenthiene, soo volght: ... (RAB, Aanwinsten 4478)

2. BEZITTINGEN

2.1. In een eerste rubriek werden alle onroerende bezittingen — gronden, hofsteden, enz. — met omstandige specificaties ingeschreven: de ligging, de naam, de oppervlakte (met vermelding van evt. renten, lasten of leningen). Hierbij werd een duidelijk onderscheid gemaakt tussen de herkomst van de eigendommen: erfgronden (gestruijckte) van de erflater, die van de partner en de tijdens het huwelijk verworven eigendommen. De verstrekte gegevens, die veel toponiemen bevatten, laten met de hulp van kaarten (Popp, de Ferraris) en landboeken (terriers) vrijwel steeds een nauwkeurige reconstructie en situering toe.

Alvooren de behuijsde hofs(ted)e sijnde de hofstede de Madelstede met tgras alwaer de edificiën op staen, ghebruijckt door deze blijveghe; streckende suijt ende noort, paelende van oosten ende noorden Emmanuel DEGHELCKE, van suijden tstraetjen leedende vanden Goudbergh naer den Steenackermeulen, van westen den baron van PAMEL ... groot ses gemeten twee lijnen drije en twintigh roeden // Item het woonhuys met voute, van westen backkeucken, peerde ende coijestal van oosten ende onderlaeten van noorden, staende onder eenen veurst. Voorts de scheure van westen, consisterende in twee winckels met den vloer ten midden, calver ende swijnstallen, van noorden daeraen, geheel beslegen met berd ende gedeckt met stroij staende op steenen voetinghe, tsamen lanck sevenentsestich voeten en half ....// Item competeert alhier eene partie saijlant groot twee gemeten binne de prochie van Langhemarcq, wat oost vanden Anixmeulen ... paelende van oosten ende zuijden tlandt van mijnheere BOONAERT tot Doornijck; van westen een deel de straete ende tlant van vi(du)a Carel CAUME ... een partie saijlandt geseijt Pollelepelstuck onder de heerl(ijkheid) van Acquets ... groot een gemet achtentwintig roeden ... .
(RAB, Aanwinsten, 4491)

2.2. In de tweede rubriek volgden de roerende bezittingen (catheijlen) in het huis, de stallen, de schuren, de ateliers, op de akkers, enz. Nagenoeg altijd per groep genoteerd en geprijsd, geeft de opsomming een goede kijk op het financieel en materieel reilen en zeilen van het gezin. Ook de contante penningen en vorderingen (avancementen) staan in deze rubriek vermeld. Het spreekt vanzelf dat vele zaken, voorwerpen en termen nu niet meer voorkomen en bijgevolg uit ons huidig taalgebruik verdwenen zijn. De grootste omzichtigheid dient daarom aan de dag gelegd te worden bij de verkla-

ring ervan. En ofschoon een grondige kennis van het dialect biezonder nuttig kan zijn, levert enkel het gebruik van woordenboeken (Verdam, Stallaert, e.a), idiotica (De Bo, Gezelle) en wetenschappelijke apparaten over agrarische en niet-agrarische vaktalen zekerheid.

Word gebrocht voor baete het import der prijsie gedaen vande meubelen ende huijscatheijlen, eenigh lantsallaem, de besaijthede van cooren ende lenten op den acker met het labeur, vette ende naervette aldaer. Den coe ende peerdemessijnck op den hove, den bault ende haele in de putten, de gedosschen graenen op de solders, de ongedosschen in de scheuren met het stroij ende deeltpersen aldaer. Al het brandhoudt opden geseijden hove ... // ... van twee werckepeerden ende een jaerlinck, cachtel. Mitsgaders ses melckcoijen, een tweejaersche veese, een jaerlynck ende vier drijnckelijnck calvers; eene seughe ende viere schotelingenswijns ... // Den erfgenaem Pieter **DE CAESTECKER** is alhier schuldig over avancementen ... // Jocabus **KERCKHOVE** is alhier schuldich over verschenen pachten ... // (RAB, Idem)

3. LASTEN & SCHULDEN

In dit derde onderdeel werden alle 'passijve lasten' ingeschreven. Die bevatten zowel de onbetaalde rekeningen, renten en belastingen als de extrafinanciële bedingen vervat in het evt. huwelijkscontract. Ook het 'beste cateil' ('beste hoved': leenheerlijk recht bij het overlijden van een dienstbaar man bestaande uit het beste stuk vee of mooiste meubel) en de begrafeniskosten werden hier genoteerd. Aansluitend volgt een samenvattend overzicht van alle 'baeten en commeren'. De vermelde posten verstrekken o.m. interessante informatie over de beroepsaktiviteiten e.a. contacten (ambachtslui).

Alvooren desen sterfhuijse is schuldig aen Caerel **MORTIER**, ontfanger vande Laetschepe van Cleven over reste van pointinghe ... // Aen sieur François Ignaes **BOUTEN** ontfangher der prochie van Passchendale over reste pointinghe ... // Aen Jacques **GOEMAERE**, over pachten van eenighe landen ... // Bernaert **LEZIE** smedt tot Passechendale vindt alhier te goed over leveringhe smedewerck ... // Jacques **VANDERHAEGHE** insgelijcx smet tot Poelcappelle over ende ter gelijcke causen ... // Philippe **VAN EECKE** vijnd alhier ook goet over ender ter oorsaecke als bij de voorenstaende ... // Jacobus **DEGRAEVE** wagemacker tot selve Passchendale ... // Aen Jan Baptiste **STUBBE** coordedraijer ende gareelmacker ... // Aen Bonifaes **DE BACKER** over gemeene ... // Aen Pieter **CLIJNCKEMAILLIE** timmerman over aerbeijd van wercken ... // Aen M(eeste)r Hinderijck **VULSTECKER** cherugien tot Langhemarcq over cherugicale diensten ... // Aen Barbara **VAN ISACKER** winckeliereghe tot Poelcappelle over leveringhe winckelwaere ... // Jacobus **BEEQUAERT** vindt nogh goet over verachterde intresten ... // Is nogh schuldigh over tafelcosten van heer Bernardus **DE CAESTECKER** theologant in het semenarie tot Ipre ... // Duijtvaert ende funeraillierechten vanden overleden begraeven met den grooten dienst in de kercke van Passchendale ... // ... (RAB, Idem)

4. EINDREKENING

Het vierde en laatste onderdeel – het Furnissement – is de tenuitvoerlegging van de Staat van Goed. Na de vereffening van de evt. onderlinge schulden werd tenslotte het aandeel van de respectieve partijen (partner/erfgenamen) berekend. Wanneer minderjarigen aanwezig waren, kwam hun 'gerechte deel', het hun voorbehouden deel, in handen van de overlevende ouder tot hun *staete ofte bejaerthede*. Achteraan volgde dan nog de handtekening of het 'marcq' van alle betrokkenen.
Het beheer van de 'weesepenninghen' en het 'weesegoed' gaven op hun beurt aanleiding tot een uitgebreide administratie. Uiteraard is ook dat een uitstekende bron, maar dat is voor een volgende keer.

Jaak Decaestecker

* * *

P.J. SIJS, LANTMETER TE WOUMEN

Zos. Marvellie - Veurne

In de familiegeschiedschrijving vallen curiosa en voorbeelden van onnoemelijk gezinsleed a.h.w. voor het rapen. Het herontdekken van enkele merkwaardige specimen in Vlaamse Stam (1) is voor mij een aanleiding om een, zij het misschien niet zo spectaculair, maar m.i. toch pregnant stukje familiegeschiedenis op te diepen. Wellicht is de bovenstaande titel dan ook misleidend en kan hij beter vervangen worden door de volgende, lange, maar meer zeggende omschrijving: Het tragische leven van mijn oud-moeder **Isabella Clara Eugenia SIJS** (mijn kwartierstaat, VIde parentatie, nr. 63) en een greep uit het wonderlijke testament van de neef van haar vader, de zeer katholieke heer **Pieter Jacobus SIJS**, *jonghman en gheswooren lantmeter van Woumen*.
(de kleine cijfers tussen haakjes hebben betrekking op de nummering van mijn kw.).

Mijn grootouders waren Augustinus **VERMANDER** en Leonie Marie **PYSSON** (6,7). De ouders van Leonie **PYSSON** waren Engelbertus Josephus **PYSSON** en Sophia Constantia **CAESTECKER** (14,15). Sophia Constantia was de dochter van Pieter Jacobus Johannes **CAESTECKER** en Eugenia Francisca **JACQUES** (30,31).

Eugenia Francisca was de dochter van Vitalis Ludovicus **JACQUES** en Isabella Clara Eugenia **SIJS** (62,63).

Toen Vitalis Ludovicus **JACQUES**, die op 28.02.1732 te Woumen geboren was, er op 14.05. 1776 in het huwelijk trad met **Isabella Clara Eugenia SIJS** was hij 44 jaar oud en reeds driemaal weduwnaar. Isabella Clara Eugenia, geboren te Woumen op 12.10.1760, telde nog geen 16 lentes! Zij was nog geen 17 als hun dochter Eugenia Francisca **JACQUES** geboren werd te Woumen op 13.02.1777. Nauwelijks een jaar later, op 31.05.1778, stierf haar echtgenoot te Woumen. Isabella Clara Eugenia was nog geen 18 jaar, en weduwe met een kind. Ze hertrouwde op 13.10.1778 te Woumen, daags na haar 18de verjaardag, met Ferdinandus Servatius **ACOU.** Ik weet niet of er nog kinderen geboren werden uit haar tweede huwelijk. Mijn oud-moeder stierf te Woumen op 06.04.1785, ze was nog geen 25 jaar oud! Het is niet uitgesloten dat haar leven eindigde als het zoveelste kraambeddrama. Het trieste slot van een al even droevige jeugd en leven? Alles wijst er op. Haar vader Jacobus **SIJS**, gehuwd te Woumen op 04.07.1758 met Roza Clara **PEEREN** (126, 127), stierf er immers reeds op 20.07.1761, na drie jaar huwelijk. Hij liet een weduwe met twee kinderen na: mijn oud-moeder Isabella Clara Eugenia, die nog geen jaar oud was, en haar zusje Maria Rosalia, geboren te Woumen op 03.03.1759. Moeder hertrouwde.

Verlangend meer te vernemen, ging ik op zoek naar een Staat van Goed. Ik vond inderdaad een Staat op naam van **Jacobus SIJS**, maar mijn vreugde bleek voorbarig. Want, het betrof de Staat van **Pieter Jacobus SIJS**, een neef van mijn oud-grootvader **Jacobus SIJS**, zoon van zijn halfbroer (2).

Wie was deze Pieter Jacobus **SIJS**? Uit de inleiding van de staat vernamen we o.a. dat hij *jonghman* was en *gheswooren lantmeter ende prijserslandts vanden vrijen ende ontfangher vande waeteringhe van Woumen* die in 1774 stierf. Uit de Volkstelling van 1748 bleek verder nog dat hij 25 gemeten 'gebruikte'. Erfgenamen waren o.a. *de twee naergelaeten weese kijnderen van Jacobus **SIJS** ghewonnen bij Rosalie **PEIREN** met naemen Rosalie, oudt omtrent sesthien jaeren, ende Isabelle oudt omtrent veerthien jaeren, welcken Jacobus **SIJS** soone was van Marijn **SIJS**, ghewonnen bij Clara **STAELEN*** (252,253).

Pieter Jacobus **SIJS** maakte een testament *overdenckende de broosheijt des menschens leven ende de sekerheijt des doodts niet geirne en soude*

scheijden uuijt dese weirelt sonder alvooren ghemaekt thebben sijn testament ende uuijtersten wille ... .

Uit het afschrift van zijn testament, dat ruim 30 bladzijden beslaat, laten we enkele punten volgen die m.i. de toenmalige begrafenisgebruiken typeren.

1. *... beveelt sijn siele ... die sal gescheijden sijn uuijt sijn lichaem in handen van godt almachtigh sijnen schepper hem oodtmoedelick biddende door de verdiensten Jesu Christij sijnen Verlosser ende Salighmaecker, midtsgaeders de intercessie vande alderheijlighste maeget ende moeder godts Marie, den heijligen Petrus sijnen patroon ende alle godts lieve heijligen die in genaede te ontfangen ende te laeten genieten de eeuwige ruste.*

2. *Sijn lichaem recommendeert hij aen de ghewijde aerde, willende hetselve begraeven hebben in het midden van de kercke der prochie van Woumen voor de choordeuren.*

3. *Ordonnerende dat ten daege van den uuijtvaert den desen sal ghedeckt worden met veertigh terwen brooden â ses grooten ... sullen op elk brood moeten geleijt worden eenen schillijnck wisselgeld om ghedistribueert te worden aen den aermen van de prochie van Woumen.*

4. *Ordonnerende voorts dat binnen de kercke van Woumen alle maende, een jaer lanck gedeurende sal gesongen worden eene ziele misse tsijnder Siele laevenisse met de miserere ende profundis op het graf... Aen den heer pastoor den heer cappellaen, den coster, den kerckbailliu voor het stellen van de tombe ... met vier keirssen op de auteur ende ghelijcke viere op het graf, sullende achter ider misse uuijtgedeilt worden aen d'aerme menschen van de prochie van Woumen dertigh terwen brooden â ses grooten courant.*

5. *Voorts declareert datter teijnden tjaar van sijn overlijden op desselfs begraefplatse sal moeten geleijt worden eenen witten marberen sarck steen weirdigh ten minste twijntigh ponden grooten courant.*

6. *200 missen tot laevenisse van sijne ziele door dheeren onderpastooren der prochiën van Woumen, Eessen, Zarren, Merckem ende Nieuwappelle, te saemen een duijst missen.*

7. 50 jaar lang een rente aan de kerk.

8. Een renteaen *de gilde van sinte sebastiaen in Woumen ... Dat de voorseijde gilde sal verobligeert wesen van jaerlickx gedeurende de*

voornoemde vijftigh jaeren telcken jaere op den eersten dijssendagh naer heijligh Drijvuldigheitdagh te moeten doen celibreren in de kercke van Woumen een solemneel jaergetijde tot laevenisse van de zielen van 's comparants vader ende moeder. Volgt: *'t luijden de clocken 's avonts en smorgens telcken een alf ure ... broot moet alsdan uuytgedeelt worden aan d'aerme menschen die tegenwoordigh sijn.*

Pieter Jacobus wil na zijn dood:

9. *365 zielemissen in Dixmuijde Sinte Nicolaus en 365 bij de eerweerde paters recollecten ook in voornoemde kercke tot laevenisse van de zielen van sijne overleden ouders boven hunne begraefplatse* (in St-Niklaas) ;

10. 100 zielemissen voor zijn overleden vrienden.

In het 20ste punt bestemde Pieter Jacobus een deel van zijn nalatenschap *om uijtgedeelt te worden in gelde ten deel aen d'arme menagen ende ten anderen deele tot coopen van cleederen voor d'arme kijnders die den catechismus frequenteren.*

De kerk van Woumen werd meer dan eens vernield. Enkele jaren geleden brandde ze nagenoeg volledig af en nu wordt ze heropgebouwd. In de kerk werden velen oude graven ontdekt, nog véél ouder dan de *witten marberen sarck* van Pieter Jacobus. Bestaat die nog wel?

Ook van de *begraefplatse* van zijn ouders in de St.-Niklaaskerk te Diksmuidie, die in de wereldoorlog 1914-'18 grondig vernield werd, is geen spoor terug te vinden. Daarom begrijp ik dan ook de vreugde van de heer Jan Luyssaert in WH-info van april van dit jaar, die enkele grafschriften 'op papier' van zijn voorouders gevonden had. Ik wou dat het mij ook overkwam.

* * *

1. Over een Westhoeks huwelijksrekord, zie W. BEELE, *Eveneens vijfmaal getrouwd*, - Vlaamse Stam, jg. XV, 1979, nr. 1, pp. 51-52: zie ook P. HUYS, -V.S., jg. XIV, 1978, p. 49. Over Westhoekse kindersterfte in de 19de eeuw, zie W. BEELE, *Nog wat onnoemlijk gezinsleed*,- Vlaamse Stam, jg. XV, 1979, nr. 6, pp. 325-329. Zie o.m. ook D. EVERAERT, - V.S., jg. XV, 1979, nr. 1, p. 49.

2. RAB, Brugse Vrije, Staten van Goed, IIde reeks, nr. 6166.

CEUGNEZ, QUINKEY ... CROIJNEZ ?

P.G.M. Dereckx - Poperinge

Ook wie niet geinteresseerd is in familiekunde heeft ooit wel eens vrijblijvend gepeild naar de herkomst en de betekenis van zijn familienaam. Voor de genealoog echter is de geslachts- of familienaam een niet onbelangrijk element van de familiegeschiedenis. Hij is a.h.w. *de draad van Ariadne* die hem terugleidt naar de verre tijden waarin de familienamen ontstonden en hem iets leert over de oorsprong van zijn geslacht.
In tegenstelling met de 'leek' die meestal niet weet dat de huidige vorm sterk kan afwijken van de oorspronkelijke en dus een totaal andere betekenis kan gehad hebben, benadert de zoeker familienamen met de meeste omzichtigheid. Maar omdat zelfs ervaren familiekundigen nog voor verrassingen komen te staan en minder geoefenden soms dreigen op een dwaalspoor te geraken omwille van verschrijvingen en varianten willen we het hier kort daarover hebben.

Ruw geschetst, kan gesteld worden dat de eerste familienamen in onze gewesten ca. 1250 gevormd werden. Erfelijk-gedragen familienamen ontstonden ongeveer rond de jaren 1300.
Omdat algemeen-geldende richtlijnen en verordeningen om de Fn. getrouw te bewaren onbestaande waren, berustte die zorg volledig bij de familiehoofden. En vermits het grootste deel van de bevolking noch lezen noch schrijven kon en nagenoeg alles dus op mondelinge overlevering steunde, was het resultaat navenant. Op het zo mogelijk nog minder geletterde platteland, waar de behoefte aan erfelijke Fn. zich later manifesteerde, werd misschien nog meer geknoeid. Daar konden de schaarse registers van de ambachtsgilden en de leen- of landheren weinig aan verhelpen. Deze laatsten achtten hun onderdanen overigens niet hoger dan vee. Het ligt dus voor de hand dat de spelling van de Fn. allerlei vreemde veranderingen en soms vrij zonderlinge vervormingen onderging. Denken we bijvoorbeeld aan de vele varianten van de Kortrijkse Fn. Huysentruyt: *Ysentrut*, *Usentruut*,

Husintruud, *Usentruid* tot zelfs *Uytsentruyt* en *Rurentuut*! Op de meest diverse plaatsen (o.a. Vlaamse Stam) zijn daar talrijke voorbeelden van verschenen.

Kerkelijke richtlijnen (o.a. na het concilie van Trente, in 1565), edikten van Albrecht en Isabella (o.a. 1611), ordonnantiën en nieuwe edikten van Maria-Theresia (1751,1754 en 1778) m.b.t. het correct bijhouden van de parochieregisters vermochten het niet de slordigheid, de achteloosheid en de onwil en onkunde van een aantal parochiegeestelijken e.a. verantwoordelijken definitief in goede banen te leiden. Eerst onder Napoleonistisch bewind (jaar IV, decreet betreffende de inrichting van de registers van de burgerlijke stand) werd vanuit de geest van republikeinse gelijkheid een beslissende stap gezet naar een stelselmatige, bewarende nauwkeurigheid. Ofschoon ook dan nog niet alles meteen perfekt verliep.

Het is bijgevolg niet overdreven te beweren dat familienamen wel degelijk de spreekwoordelijke 'valkuil' voor zoekers kunnen zijn. We bedoelen hier uiteraard niet die a.h.w. vanzelfsprekende varianten zoals die voorkomen in al dan niet aaneengeschreven familienamen als Desmedt (d, t of dt) en een afwisselende *g*, *h* of *gh* of *au*, *ou*, *ous*, *oux*, e.a. in andere familienamen, maar die Fn. die nog nauwelijks of soms zelfs helemaal niet meer herkenbaar zijn. Wie ontdekt immers op het eerste zicht de Fn. *Roelstraete* in Vanderhougstraete? En wat te zeggen van de Fn. d'Avenas die vervlaamst werd in van de Sande, of Oda uit *O(u)daert*, Bri(j)on uit *Breiandt*, enz.

Maar ook de al te ijverige *Officier de l'Etat Civil* uit de Franse tijd die de Vlaamse Fn. De Wulf en Van Hove verving door *Le Loup* en *Du Jardin* kan de familiekundige in moeilijkheden brengen.

Van een andere soort zijn de vreemde familienamen die op een plaatselijke Fn. geënt werden. Zo werd te Kortrijk de Zwitserse Fn. Mösle/Mösli aangepast aan de ter plaatse bekende Fn. Messelier/Messely (1). Nog andere en meer illustratieve voorbeelden zijn de vorser niet onbekend.

Deze — voor ingewijden — al te lange inleiding om te wijzen op een reeks verschrijvingen die mij onlangs in verwarring brachten ... en waarvan het mij vooralsnog onduidelijk is om welke naam het écht gaat!

Te Wijtschate huwde op 7 september 1763 Maria Ludovica **CEUGNEZ** met Joannes Franciscus MARECAUX. Uit dit huwelijk sproten 7 kinderen — al-

len geboren te Wijtschate —. In de doopakten werd de Fn. van Maria Ludovica op 4 verschillende wijzen genoteerd:

— 3x **QUINKEY** (1765, 1766 en 1767)
— 1x **QUINJAI** (1769)
— 1x **CAIGNEZ** (1771)
— 2x **QUINJé** (1773 en 1775).

Maria Ludovica stierf te Wijtschate op 16 maart 1780 als **KENGNIEZ**!
Was de Fn. van Maria Ludovica te Wijtschate onbekend, of was de pastoor misschien al te verstrooid?
Tot overmaat van ramp werd ze in de huwelijksakte van één van haar kinderen (Ieper, jaar XI van de Franse Republiek) ingeschreven als **CROIJNEZ**!
In dit geval gaf éénzelfde — mij onbekende — klankwaarde 7 verschillende schriftbeelden. Het is derhalve niet uitgesloten dat meer van deze varianten te vinden zijn.
Bijgevolg geldt in de familiekunde dat een verwittigd man er minstens twee moet waard zijn!

* * *

1. F. DE BRABANDERE, *De familienamen Masquelier, Messelier, Messely en Muss(e)ly*, - De Leiegouw, jg. XXIX, afl. 3, juni 1987, pp. 383-385. Zie ook W. BEELE, *Hoe Ignaes Thomas werd*,- WH-info, 1986, nr. 2, pp. 27-29.

GELEGENHEIDSVONDST

Jef Cailliau

Soms zoekt men lang en vruchteloos naar de herkomst van zijn voorvaderen. Gelukkig steekt het toeval al eens een hand toe. Voor de familie **FONTAINE** maakte ik volgende interessante notitie op het Hondschootse Stadsarchief (FF 44/17, 1618) : Staat gemaakt ten verzoeke van Jakemijnken f(ili)a Jacques **MAES** de zoone P(iete)rs bij Cathelijne f(ili)a Adriaen **DE CUYPER**. Bij overlijden van **Jan FONTAINE** f(iliu)s Jans bij Michiele **LINDRUET** geboren in Savoye in de prochie van Pinsy. Geassisteert met Adriaen **MAES** f(iliu)s Jacques haren wettelijke voogt ter eender. Voorts Charles **BRUENOOT** wettelick vooht van Jacxken & Jakqueminken de twee onbejaerde kinderen van voorn(oemde) Jan **FONTAINE**, geprocreeert bij Jakqueminken **MAES** f(ili)a Jacques.

Boekennieuws

Genealogie DELEBECQUE

Bij onze zustervereniging Groupement Généalogique de la Région du Nord verschijnt eerstdaags als Receuil n°8 in de reeks Travaux Généalogiques een nieuwe genealogie DELEBECQUE. In 1922 verscheen immers reeds eenzelfde genealogie die de Belgische takken van de familie behandelde. Kort na het verschijnen bereidde kanunnik Théodore LEURIDAN een aanvulling voor van de bij de uitgeverij Dewitt te Brussel uitgegeven bundel. Zijn overlijden te Roubaix op 13 februari 1933 stelde een abrupt einde aan zijn werkzaamheden. Gérard RANSON en Charles CUVELIER verzamelden de massa gegevens en bundelden ze na ordening en correctie in een nieuwe uitgave. Belangrijk is dat de auteurs daarbij gebruik maakten van het fonds Croquet-Petit dat na het overlijden van kanunnik Leuridan op het stadsarchief te Roubaix werd gedeponeerd. Dat liet hen o.m. toe een aantal onzekerheden op te lossen in de oudste takken, die teruggaan tot de 15de eeuw.

Genealogie DELEBECQUE kan besteld worden door betaling van 90 FF (+ 12 FF port) per cheque, of door overschrijving van hetzelfde bedrag op postrekening 4578.08 M van G.G.R.N. - Lille. Het is nuttig terzelfdertijd een bevestiging van bestelling te richten aan de G.G.R.N., BP 18, 59703 Marcq-en-Baroeul, met vermelding van de betalingswijze.

* * *

Stamboekbrochure LEURIDAN

Reeds eerder verschenen een aantal korte bijdragen over de familie(s) Leuridan. Zo o.m van J. Vandeweghe in de Genealogie Vandeweghe-Leuridan en aanverwante families. N.a.v. de familievergadering Leuridan van 4 oktober verscheen een uitvoerige stamboekbrochure LEURIDAN waarin de samenstellers J. & A. LEURIDAN alle afstammelingen van het echtpaar Franciscus LEURIDAN-Marie DESMET samenbrachten, dat rond 1700 te Dikkebus woonde. Daarnaast werden ook 4 Leuridan-stammen opgenomen — Linzele, Ploegsteert, Armentiers en Ennentières — die vooralsnog niet konden aangesloten worden aan de Dikkebusse Leuridan's. Het werk bevat verder nog een overzicht van het onderzoek in het huidig stadium, een geschiedkundige

schets van het Ieperse rond 1700, een Napoleonistische 'lotelingenaffaire' en korte bijdragen over de herkomst en betekenis van de Fn. en 4 opmerkelijke Leuridan's. Een uitgebreide alfabetische lijst van de Fn. maakt de publicatie vlot toegankelijk.

Stamboekbrochure LEURIDAN kan besteld worden door overschrijving van 400 Fr + 50 Fr port op rek. 466-5540688-59 t.n.v. Familie Leuridan, 8500 Kortrijk, o.v.v. Stamboekbrochure.

* * *

Familieboek HUYSENTRUYT

Onlangs bundelde Antoon HUYSENTRUYT het resultaat van 30 jaar hardnekkig zoeken naar de oorsprong en de verschillende leden van de familie met de genealogie van een tak Huysentruyt uit Kortrijk-Harelbeke die R. DEPREZ had uitgezocht. De auteur slaagde erin op te klimmen tot in de tweede helft van de 14de eeuw, m.n. tot een zekere Wouter Husentrut, buitenpoorter van Kortrijk en naar alle waarschijnlijkheid de zoon van Jan, in 1360 pachter van de Groeningheabdij op de 'Scittelberch', op de grens van Kortrijk, Marke en Rollegem. Ofschoon het geslacht eeuwenlang beperkt bleef tot enkele gezinnen, breidde het zich rond 1600 sterk uit en verspreidde het zich vanuit het Kortrijkse over een groot deel van Vlaanderen. Naast de gangbare bronnen, gebruikte de auteur voor deze volstrekt betrouwbare familiegeschiedenis (de auteur duidt overigens zelf de onzekerheden aan) verschillende minder gangbare bronnen zoals o.a. cijns- en leenboeken en penningcohieren. Het geheel is rijk geïllustreerd met afdrukken van documenten. Achteraan vindt de lezer indices op de namen en een volledige bibliografie van de vele artikelen die de auteur van 1971 tot 1987 in diverse geschied- en familiekundige tijdschriften publiceerde.

Familieboek HUYSENTRUYT is te bestellen door betaling van 500 Fr + 50 Fr port op rek. 434-8199081-63 van Broeders v/d kristelijke scholen, Hoogstr. 5 te 1930 Zaventem, o.v.v. Antoon Huysentruyt Familieboek. Het kan ook na telefonische afspraak afgehaald worden te Heule (056/35.37.77), Kachtem (051/30.67.43) en Kortrijk (056/21.59.60).

* * *

LOAGESTAMBOOMBOEK e.a.

Met de in 1985 verschenen ongewone publicatie 'In Memoriam Loage', een collectie van 650 bidprentjes uit de familie 'LOAGE' — Lawaese, Lawaisse, Lauwage, Lauwagie, Louage, Louagé, Louagie, Louwaege, Louwage, Louwagie, Lowage en Lowagie — verbaasde de bezieler van de familievereniging Loage, Stefaan LOUAGIE uit Zerkegem, de familiekundige wereld. Einde 1986 volgde 'In Memoriam Loage, deel 2', een nieuwe verzameling van 800 bidprentjes van afgestorven 'Loages' (in alle mogelijke varianten) en hun overleden echtgenoten. Deze 2 niet courante bidprentjesboeken met 1.450 afgedrukte exemplaren (vanaf 1798 tot 1986) zijn meer dan een losse en verbandloze bundeling. Complete indices per deel en een verwijzende nummering maken het mogelijk families en korte stamreeksen samen te stellen. Bovendien werd het geheel door Danny EVERAERT ingeleid met een verhelderende historiek over het 'doodsantje'.

Ondertussen verscheen met de regelmaat van een klok het driemaandelijkse, verzorgde en goed gestoffeerde Loage-tijdschrift. Zo lazen we in het augustusnummer 1987 een boeiende bijdrage van D. EVERAERT over de Schotse matroos Adam Willson die in 1784 enkele inbraken pleegde in de kuststreek en reeds op 30 oktober van hetzelfde jaar gehangen werd op de Burg te Brugge (Crimboucken, Brugse Vrije).

Nu verscheen ook de eerste aflevering (112 p., A5) van het **Loagestamboomboek**, door Stefaan LOUAGIE, dat net zo degelijk en verzorgd is als de vorige publicaties. Zo bevat het eerste (losbladige) katern bijdragen over de methodiek, de betekenis van de Fn., een omstandig geïllustreerde toelichting over de talrijke geraadpleegde bronnen (a.h.w. een initiatiecursus familiekunde), enz. De samensteller verdient zeker ook navolging wat de uitvoering en publicatie van het Stamboomboek betreft: keurige losbladige afleveringen die zonodig aangevuld kunnen worden, weggeborgen in een met het familiewapen bedrukte map, passend in een stevig foedraal.

De bovenstaande uitgaven kunnen besteld worden bij de familievereniging Loage, Krakeelstraat 1A te 8222 Zerkegem-Jabbeke. Kostprijs: Bidprentjesboeken: 1.200 Bfr; abonnement familietijdschrift: min. 500 Bfr/jaar; Stamboomboek: 2.200 Bfr (met foedraal). Stortingen op rek. 280-0477796-11, o.v. v. het gewenste. Meer inlichtingen bij S. Louagie op hetzelfde adres.

* * *

KORT

Inmiddels verscheen ook de 5de aflevering van de Brugse kroniek van Jozef van Walleghem, 'Merckenweerdigste voorvallen en daegelijcksche gevallen' reeks die uitgegeven wordt o.l.v. prof. Y. VANDEN BERGHE. Dit deel betreft de jaren 1791-1792, periode waarin de brave mercenier en 'welpeynsende borger' van Walleghem geconfronteerd werd met o.m. de Brabantse omwenteling, een dreigende oorlog tussen Oostenrijk en Frankrijk, en de inname van onze gewesten door de Fransen. De chroniqueur brengt een biezonder kleurrijk verhaal van de intocht te Brugge en de eerste reacties van de Bruggelingen. Verder is er nog een relaas over het ontstaan van een Jacobijnse club, de vernietiging van de stadhuisbeelden, enz.
Dit deel kost 695 BFr. De volledige reeks van 5 delen kost momenteel slechts 2.750 BFr. Inlichtingen op het Stadsarchief, tel. 050/33.07.46 (toestel 147).

In tegenstelling met wat we ter goeder trouw berichtten in ons vorig nr. zijn er nog wel degelijk exemplaren van de Poorterij van Cassel ter beschikking. Geïnteresseerden nemen contact met dhr. P. COGHE, Biekorfstr. 3 te Brugge.

Bij de uitgeverij Flandria Nostra verschijnt een facsimile-uitgave van de 'Inventaire analytique et chronologique de Chartes et Documents appartenant aux Archives de la Ville d'Ypres' door I.L.A. DIEGERICK. De 7 delen, in totaal 2214 p. 80 g 23 x 14, met gekartonneerde band kosten 7.000 BFr.
Dezelfde uitgeverij heeft publicaties in voorbereiding over de families Callens en Vandaele. Inlichtingen op tel. 050/21.49.56

Wie zich een exemplaar van **Opstand en Verval** (zie bijlage) aan voorintekenprijs wenst te verzekeren, kan evt. telefonisch bij Westhoek bestellen, vóór 17 oktober a.s.

WIJ ZORGEN VOOR UW PROFIJT

Neem nu een abonnement voor uw fotocopies

500 ex. aan 2 fr. per stuk

1000 ex. aan 1.90 fr. per stuk

geen beperking per afname

Vergrotingen - verkleiningen
volgens uw eigen percentatie

Speciale prijs voor familieboeken.
Ook in beperkte oplagen.

Vraag meer inlichtingen
SNELDRUK p.v.b.a. DELEYE
D'Hondtstraat 6
8900 Ieper
Tel. 057-201333

Brievenbus

87.III.1 Claude TYDTGAT - GELUVELD

Vraagsteller zoekt contact met personen die hetzij zoeken op de familienaam TIJ(T)GAT (of varianten) hetzij verwant zijn aan de onderstaande stamreeks.

1. Joos **TYTGAT**

2. Jan **TIJTGAT** X Catharina N.
° ... ° ...
+ Hulste 14.02.1663 + Hulste 18.02.1663

3. Livinus **TIETGADT** X Joanna **FIEMS**
Hulste 02.12.1666
° Hulste 16.09.1631 ° ...
+ Hulste 14.01.1718 + Hulste 02.12.1666

4. Laurentius **TYTGAT** 3X Maria Catharina **VIVEZ**
Zonnebeke 07.06.1722
° Hulste 15.12.1669 ° ...
+ Zonnbeke 21.04.1743 + Zonnebeke 26.04.1739

5. Joannes Baptista **TIJTGAT** X Albertina **HERREMAN**
° Zonnebeke 24.01.1725 ° Langemark ...
° Zonnebeke 07.03.1788 + Zonnebeke 06.05.1796

6. Petrus Franciscus **TYTGAT** 2X Theresia Eugenia **VERVISCH**
° Zonnebeke 27.02.1760 ° Voormezele ...
+ Geluveld 28.04.1839 + Geluveld 30.05.1839

7. Augustinus Dominicus **TYTGAT** X Barbara Sophia Eug. **CNOCKAERT**
Geluveld 04.05.1841
° Zillebeke 01.11.1806 ° Geluveld 13.02.1808
+ Zillebeke 27.12.1872 + Geluveld 15.06.1878

8. Bruno Leo **TYDTGAT** X Melanie Sofie **VUYLSTEKE**
° Zillebeke 04.08.1841 ° Houtem 27.04.1849
+ Geluveld 24.09.1928 + Geluveld 14.02.1939

9. Jérôme Oscar **TYDTGAT** X Eveline Clementine **DERUDDER**
Geluveld 11.09.1909
° Geluveld 01.12.1883 ° Geluveld 16.03.1888
+ Geluveld 18.05.1924 + Zonnebeke 23.01.1976

10. Maurice Joseph **TYDTGAT** X Bertha Maria Cornelia **DECROIX**
° Geluveld 19.03.1910 ° Zillebeke 19.08.1911

+ Ieper 06.06.1982 + Geluveld 11.12.1950

11. Noël Remi **TYDTGAT** X Jeanine Sidonie Albertine **BEELE**
Houtem 10.02.1955

° Geluveld 27.12.1936 ° Komen 04.06.1935

12. Claude Daniël Noël **TYDTGAT**
° Menen 28.10.1965

87.III.2 Charles de DIANOUS - PARIJS

In 1926 verscheen van E.P. Louis d'HALLUIN een genealogie Famille d'Halluin 1300-1926. Dit zeer opmerkelijk werk betrof slechts de familie d'Halluin en werd sindsdien niet bijgewerkt. Ons geacht lid heeft het voornemen dit werk aan te vullen en het tevens uit te breiden met alle mogelijke varianten van de Fn. HALLUIN: d'HALLUIN, d'HALWIN, DHALLUIN, de HALEWIN, ALLUIN, ALWIN, VAN HA(E)LEWIN(T), VAN HALWIN, enz.
Wie wil meewerken aan dit grootscheeps onderzoek, of zijn gegevens ter beschikking stellen?

87.III.3 M.P. MEINDERTSMA - DEN HAAG

Eén van de voorouders van vraagsteller was Samuel HARINGHOUCK, kleinzoon van Antony VAN HARINGHOUCK. Antony H. kwam oospronkelijk uit Steenvoorde, verbleef in Sandwich en werd in 1594 burger van Amsterdam. In Westhoek-jaarboek II vermeldt A. Ghyselbrecht meermaals: de weduwe van Philips VAN HARINCKHOUCK (±1533). Het is niet uitgesloten dat er verband bestaat Anthony VAN HARINGHOUCK en Philips VAN HARINCKHOUCK. Was Anthony VH misschien een kleinzoon van Philips?

87.III.4. Roger CLYNCKEMAILLIE - MIDDELKERKE

Op 12 augustus 1755 huwden te Moorslede Jan-Frans CLYNCKEMAILLIE, uit Passendale, en Helena VERBRUGGHE, uit Beselare. Jan-Frans C. overleed te Passendale op 12 maart 1805 (74 j.). Uit die akte blijkt hij een zoon te zijn van Petrus CLYNCKEMAILLIE en (Maria) Francisca BOUCKAERT. Jan-Frans had zeker 2 broers: Joos (Joseph) x Joanna DEPREZ en Joannes x Marie-Catherine ROMMELAERE. Jan-Frans en zijn broers waren buitenpoorters van Ieper. De tafels op de PR van Passendale vermelden het X van Petrus CLYNCKAMAILLIE met (M) F. BOUCKAERT. Volgens de tafels overleden beiden in 1747.
Gevraagd:
1. Geboortedatum van Jan-Frans;
2. Geboorteplaats en -datum, datum huwelijk, datum van overlijden en ouders van Petrus CLYNCKEMAILLE en zijn echtgenote; hadden zijn nog meer kinderen dan de hier vermelde?
3. Wie zoekt of zocht reeds op CLYNCKEMAILLIE of varianten.

87.III.5 Gerrit KROON - AMSTERDAM

In de kwartierstaat van de echtgenote van vraagsteller komt het geslacht HEERLIJN voor, afkomstig van Atrecht, waarover sprake zou zijn in De Martelaren van Adriaan van Haemstede. Wie is er meer bekend met de HEERLIJNs van Atrecht.

87.III.6 M. MAERTENS - PERVIJZE

Familie **BLA(E)(U)VOET**

Afstammelingen van Rijckaert BLAUVOET uit Pervijze (1100-1500), later schepenen in Veurne-Ambacht en ridders van de graaf van Vlaanderen. Rijckaert BLAUWVOET V sneuvelde in 1328 te Kassel. Leden van de adellijke tak vervulden in Zuid-Vlaanderen (Ieper-Rijsel) belangrijke hoge functies. Gevraagd:

1. Waar bevinden zich genealogieën, wapenschilden en wapenspreuken?
2. Waarom lieten de leden van de familie, die net over de Schreve woonden, tot 1830 hun kinderen steevast dopen in Sint-Niklaas te Veurne?
3. De kreet *Vliegt de Blauwvoet* uit Consciences Kerels van Vlaanderen (volgens A. Viaene in Biekorf 1960 een verzinsel van de auteur) lijkt in verband te kunnen staan met het wapenschild van de familie Blaeuvoet uit 1651 (Parijs, Bib. Nat.-Hozier) een 'vliegend' zwart paard met blauwe vleugels en blauwe poten. Conscience was lid van het C.F.F. en kende de Coussemaker vrij goed, en wellicht ook andere Zuid-Vlaanderen-kenners. Is het mogelijk dat de Blauwvoetleuze géén verzinsel is, maar op heraldische tradities steunt uit Zuid-Vlaanderen? Welke bronnen kunnen dit mogelijks staven of ontkrachten?

87.III.7 C.A. WANOSTROCHT - SANDWICH

Isaac DE BOCK, de oude, naar alle waarschijnlijkheid geboren te Sandwich, en vermoedelijk in 3de x gehuwd met Anna N., maakte er op 20 augustus 1724 zijn laatste wilsbeschikking. Z'n zoon Jacob, die 2 huizen erfde in Delph Street, werd gelast met de uitvoering ervan. Andere erfgoederen kwamen o.m. toe aan een tweede zoon, m.n. Abraham. Het is niet uitgesloten dat de Kentse familie DE BOCK afkomstig was uit Vlaanderen. Heeft iemand kennis van De Bock-opzoekingen in Vlaanderen?

Graag vermelden we hier de geboorte van de Heuvellandse heemkundige Kring **DOVIE.** Het bestuur bestaat uit Guido Morent, Patrick Singier, Raymond Six, Freddy Verstraete, Em. Huyghe (archiefbeheer), ondervoorzitter Michel Vansuyt, sekretaris-penningmeester Stef Dehollander en voorzitter Hubert Masquelier. Zetel: Het Labyrint te Kemmel. Lidgeld: 250 Fr/jaar op rek. 777-5470795-71 van Dovie, Dries 29 8948 Heuvelland. Meer inlichtingen bij voorzitter H. Masquelin, Nieuwkerkestraat 25 te 8948 Kemmel.

Hondschote: *Actes de partage* (3)

Robert Vanoorenberghe - Nieuw-Koudekerke

(vervolg WH-info, 87, II, p. 49)

Paschier VAN DE WALLE, fs. Amand	f° 10	
Nicolas DANNOOT, verdeling: uit x Isabelle Therese LABYT	f° 15	
Vedastus LEBLON, verdeling: uit x Jeanne Françoise CAVAEL	f° 30	
Jacobus DAHET, verdeling: uit x Jeanne LAMSTAES	f° 30	v.
Joseph STERCKE, fs. Olivier	f° 33	
Nicolas MASKLEIN, fs. Philippe	f° 44	
Joos RYSSEN, verdeling: 2 kinderen	f° 45	
Pierre POLLYN, fs. Gabriël, fs. Baudouin	f° 59	
Pierre DANNOOT, fs. Jean, fs. Jean, fs. Michel	f° 55	
Willem VAN CAUWENBERGHE, fs. Judocus, fs. Charles	f° 61	
Jacques François CALLOONE, fs. François	f° 64	
François Vedastus PUCHOIS, fs. Gabriël	f° 71	
Pierre Jacques VAN ESSCHE, fs. Thomas, fs. Valentyn	f° 74	
Jean Baptiste CRUYPTINDAERDE, fs. Jean	f° 75	
Pierre FAILLIE: uit zijn x Marie Catherine DE COO, fa. Pierre	f° 77	
Jean Baptiste DE BRAUWER: uit zijn x Pieternelle TILS	f° 78	
Jean DE GAEYE, fs. Antoine	f° 80	
Pierre DANNOOT, fs. Jean, fs. Jean, fs. Michel	f° 84	
Cornelis COOLS, fs. Cornelis, fs. Simoen	f° 89	
... VANDEN DERDE, verdeling: uit zijn x Marie Petronille CATTY	f° 104	
Matthieu SCHOONHEERE, fs. Pierre	f° 109	
Jean DE PAPE, fs. Jean	f° 112	
Jean François BOLLAERT: uit zijn x Jacquemynen JOES	f° 117	
Pierre VANDE GESUCHT, fs. François, fs. Winnoc	f° 119	
Jean DE CLERCQ, fs. Guillaume	f° 123	
Pierre Matthieu VAN HAECKEN, fs. Jacques	f° 125	
Jacques François CALLOONE, fs. François, fs. François	f° 126	v.
Nicolas LECLAIRE, fs. Antoine, fs. Jean	f° 129	
Pierre Jooris PIERENS, fs. Jan	f° 138	
Pierre Louis HOOGMAN, fs. Louis	f° 139	
Jacques Dominic VAN LICHTERVELDE: uit zijn 3de x	f° 140	
Pierre François VANDE GESUCHT, fs. Cornelis, fs. Guillaume	f° 142	v.
Jacques DE HUTTER, fs. Joos, fs. François	f° 145	v.
Cornelis COESTER, verdeling: uit zijn x Jeanne RYSSEN, fa. Jacques	148	v.
Marcel LALLEMAN, fs. Louis, fs. Jacques	f° 149	v.
Jacques BOUDEELE, fs. Christiaen, fs. Pierre François	f° 152	
Jean Baptiste DE BADTS, fs. Jean	f° 163	
Pierre VANDE GESUCHT, fs. François, fs. Winoc	f° 164	
Jean Baptiste GODDELIERE, fs. Jean Baptiste, fs. Antoine	f° 165	v.
Matthieu Joseph BRUNET, fs. Guislain, fs. Baudewyn	f° 167	
Pierre François VANDE GESUCHT, fs. Guillaume, fs. Cornelis	f° 169	
Laurent DE SOUTTER: verdeling	f° 171	
Charles DERREMY, fs. Charles	f° 172	

Pierre Adémar TIMMERMAN, fs. Omer, fs. Woutters f° 173
Pierre POLLYN, verdeling: uit zijn x met Anne Françoise ADAM f° 175
Marcel LALLEMAN, fs. Louis, fs. Jacques f° 178
Pierre LEMIERE, verdel. uit zijn x Marie Jeanne MINNE, fa. Guisl. f° 180
Jean Bapt. WILLEMS, verdel. uit zijn x Jeanne Corn. MINNE, " f° 190
Jean Baptiste DE WEIRT, fs. Jean, fs. Omaers f° 194
Dominic SUCHT, fs. François f° 213
Jean DENIS, fs. Jean, fs. Pierre f° 223
Pierre GADEINE: uit z. 2x Marie Petronil. LEFEBURE, fa. Pierre f° 229
Nicolas LECLAIRE, verdel. uit z. x Petronil. BRUNEEL, fa. Vincent f° 242
Pierre Martin VAN HOUCK, fa. Martin f° 247
François Cornil VAN DEN BAVIERE, fs. Raymondus f° 249 v.
Pierre FRANQUE, verdel.: na + Anne Therese FRANQUE, fa. Pierre 281
Petronille MINNE: verdeling f° 282
Pierre MILLEVILLE, fs. Joos, fs. Gilles f° 284
Pierre François DANNOOT, fs. Pierre, fs. Jean, fs. Michel f° 288
Jean Baptiste DE SCHUTTELAERE, fs. Christiaen f° 290
Jacques GARDELEIN, fs. Jacques, fs. Michel f° 291
Matthieu VAN LICHTERVELDE, verdel.: uit z. x M. T. SAISIERS f° 294
Antoine François MESTAGH: verdeling f° 296

Register FF 44/63 - 1744-1748

Jean Baptista ROUSSEL, fs. Jean Baptiste, fs. Maerten f° 1
Daniël D'ARRAS, fs. Jacques f° 5
Claude LOISEAU, verdel.: uit z. x Marie Catherine VANDEN BROUCKE 21
Joseph Adrien DE GRAET, fs. Antoine f° 23
Matthieu SCHOONEERE, fs. Pierre f° 23 v.
Pierre MILLEVILLE, fs. Joos, fs. Gilles f° 24
Pierre Sidronis VAN VEURNE, fs. Sidronis, fs. Guillaume f° 25 v./38
Cornil DE POORTER, fs. Cornil f° 41
Mattheus VERSTRAETE, fs. Nicolas f° 48
Jacques GOSSAERT, fs. Jacques f° 50
Pierre VANDE GESUCHT, fs. Pierre François, fs. Guillaume, fs. Corn. 51 v.
Marcel LALLEMAN, fs. Louis, fs. Jacques f° 53
Michel PATFOORT, fs. Michel f° 54
Cornil François VAN DER HEYDE, fs. Victor, fs. Victor f° 55 v./58
Hubrecht BALDEN, fs. Hubrecht f° 61
Dominic BERNAERT, fs. François, fs. Antoine f° 63
Antoine DUPUIS, fs. Antoine f° 63 v.
Gabriel DE PREYS, fs. Joos f° 64
Jan Frédérick COOPMAN, verdel.: uit zijn x Marie BERNAERT f° 65
Jean François ANNYCKE, fs. Christiaen, fs. Antoine f° 64 v.
François NOUWE, fs. Jan, fs. Bertram f° 75
Antoine INGELAERE, verdel.: uit z. x Mar. Petr. DE COUTTER f° 90 v./92
Jan MONEIN, fs. Philippe f° 93
Pierre Jacques DE GAS, fs. Charles f° 97
Michel Jacques TERNYNCK, fs. Michel f° 102
Jean OTTEVAERE, fs. André, fs. Jean f° 102 v.

Pierre Jacques FLOOR, fs. Nicolas f° 107
Antoine SCHOONEERE, verdel.: uit zijn x Jaquemynken OMESLAGHERE 115
Christiaen HALLEINE, fs. Jean f° 120
Antoine François MESTAGH, fs. Jacques Ignace, fs. Jean f° 121
Joseph Michel LEBEAU, fs. Claude f° 164
Pierre Matthieu VAN HAECKEN, fs. Jacques f° 165
Pierre GADEINE: uit zijn 2x Marie Petr. LEFEBURE f° 166
Henderyck POLLET, fs. Henderyck f° 169-178
Henri François DE MOL, fs. Christiaen f° 182
Joseph DE POORTER, fs. Cornil, fs. Cornil f° 186 v.
Jean Baptiste DE HAECKE, fs. Pierre f° 208
Marcel LALLEMAN, fs. Louis, fs. Jean f° 219
Pierre François VAN STAEN, fs. Jean f° 224
Paul D'ENGLO, fs. Robert, fs. Guislain, fs. Robert f° 225
Joseph OOSTEN, fs. Jacques Albert f° 240
Laurent DE BAVELAERE, fs. Christiaen f° 243 v.
Daniel François PYLISER, fs. Pierre, fs. Piere f° 246
Jean Jacques LIEM, fs. Jean f° 247
Pierre HULLEBROUCK, fs. Charles f° 248
Pierre CARLIER, fs. Pierre f° 259 v.
François CALLOONE, fs. François f° 260
Guillaume HOLLANDER, fs. Christiaen, fs. Christiaen f° 262
Jean Baptiste CERLE, fs. Antoine f° 263
Jacques AMEEUW, fs. Jacques: 7 kinderen f° 267
Victor DENYS, fs. Pierre f° 268
Cornelis PYLISER, fs. Pierre, fs. Pierre f° 271
Pierre Jacques PYLISER, fs. Pierre, fs. Pierre f° 273
Pierre Jacques WYNGAERT, fs. Bernard, fs. Adrien f° 274 v.
Marie Anne BAES, verdeling: 4 kinderen f° 275 v.
François BERNAERT, fs. Antoine f° 276
Philippe CLAERBOUT, fs. Jacques, fs. Jean f° 278 v.
Pierre PECKEU, fs. Pierre, fs. Pierre f° 280
Jean François VICTOR, fs. Pierre, fs. Jean f° 282
Pierre Jacques SISEAU, fs. Jean Bapt., fs. Baptiste f° 302
Marie CHRISTIAEN, fa. Mahieu: verdeling f° 303 v.
Pierre POORTMAN, fs. Jean f° 305 v.
Henderyck CORNETTE, fs. Pierre f° 306
Jean François BOURREYE: uit zijn x Anne Fran. VAN STAVEL f° 307
Pierre Jacques LEGRAND, fs. Jean, fs. Steven f° 308
Jean Baptiste OUGSLANT, fs. Matthieu f° 310
Jean Baptiste MOREEL, fs. François f° 311
Pierre Jacques RYSSEN, fs. Pierre, fs. Cornil f° 313
Vedastus VAN DE BRIGGHE, fs. Jean Charles, fs. Pierre f° 317
Jacques Benoit CARPENTIER, fs. Jean Bapt., fs. David f° 334
Pierre Nicolas MASCULAIN, verdel.: z. x Mar. Cath. VERMEERSCH 336
Pierre Nicolas TONNELIER, fs. NIcolas, fs. Firmin f° 335
François LEFEBURE, fs. Pierre, fs. Winnoc f° 338
Jean DAENES, verdel.: uit x Marie VANDE GESUCHT f° 348
Pierre François VANDE GESUCHT, fs. Guillaume f° 350
Paschier BARRATS, fs. Paschier f° 351

Pierre DEDIER, fs. Pierre	f° 352	
François CALLOONE, verdel.: zijn x Marie COULIER, fa. Jean	f° 355	
Marinus PYLISER, fs. Pierre, fs. Pierre	f° 356	
Vedastus CUSEYNE, fs. Pierre	f° 360	
Jean François DE BRUYNE, fs. Pierre, fs. Jean	f° 361	
Jean Bapt. CHARLET, verdel.: zijn x Therese STURTWAEGHE	f° 363	
Jacques Dominic VAN LICHTERVELDE: zijn 3x Marie ROUSSEN	f° 365	

Register FF 44/66 - 1749-1751

Martin ST. HILAIRE (de), fs. Paul	f° 1	
Denis HERNIER, fs. Joos Frédéric, fs. Jean	f° 62	
Paul D'ENGLO, fs. Robert, fs. Guislain	f° 81	
Pierre Jacques DE HAENE, fs. Jean, fs. Pierre	f° 128	
Martin Jean SAPELIER, fs. Jean, fs. Maerten	f° 148	
Pierre Jacques SNICK, fs. Adrien, fs. Rogier, fs. Pieter	f° 162	
Jean François PERRIN, fs. Jean François, fs. Nicolas	f° 178	
Pierre DEDIER, fs. Pierre	f° 182/188	
Pierre Sidrominis VAN VEUREN, fs. Sidrom., fs. Pierre	f° 202	v.
François CALLOONE, fs. François	f° 209/284	
Jean Albert MOUNEIN, fs. Jean	f° 216	v.
Jan Baptiste VOLPAERT, fs. Jan Baptiste	f° 220	v.
Michel François AMELOOT, fs. François, fs. Maillard	f° 223	v.
Isabelle Françoise PAUNE, fa. Adrien: verdel.	f° 226	
François Bernard ESSELJENTIER, fs. Elis, fs. Pierre	f° 229	
François DE POORTER, fs. Jacques	f° 232	
François Paul ANNYCKE, fs. Christiaen	f° 237	
Baptiste DE HAECK, fs. Pierre	f° 245	
Jean VERHULST,verdel.: zijn x Anne Therese LAMON	f° 253	v.
Sidrominis VAN VEUREN, fs. Sidrom., fs. Guillaume	f° 256	
Pierre Jacques PYLISER, fs. Pierre, fs. Pierre	f° 262	v.
Joseph CROCHYAERT, fs. Louis	f° 266	v.
Pierre POLLEYN, fs. Gabriel	f° 270	v.
Antoine KYON, fs. Antoine	f° 277	
Jacques Dominic LICHTERVELDE (van): uit zijn 3 x	f° 278	
Cornil BONNAVENTURE, fs. Jean, fs. Pierre	f° 279	v.
Antoine RUYSSEN, fs. Joseph, fs. François	f° 281	v.
Pierre WYNGAERT: uit zijn x Jacquem. D'ARRAS	f° 282	v.
Marie VENIERE, fa. Jean: voor haar 3 kinderen	f° 283	v.
Philippe CLAEREBOUT, fs. Jacques	f° 287	v.
Jacques LEFEBURE, fs. Pierre	f° 288	v.
Pierre Omer TIMMERMAN, verdel.: uit zijn x Agnes MINNE, 3 kind.	291	
Pierre Thomas CERVELLE, fs. Charles François	f° 294	
Jacques Dominic LICHTERVELDE (van): uit zijn x Marie ROUSSEN	f° 297	
Vedastus CUSEINE, fs. Pierre	f° 298	
Pierre VANDEVELDE, fs. Jacques	f° 299	
Antoine CARPENTIER, verdel.: x met Marier Therese DAMMAREZ	f° 299	v.
Jacques VAN WALSCAPPEL: verdeling voor de kinderen	f° 300	

Jan Baptiste GALLEY, fs. Judocus	f° 304	
Ludovic DE TURCK, fs. Pierre	f° 307	
Pierre Jacques PYLISER, fs. Pierre, fs. Pierre	f° 307	v.
Remoldus FOKEMBERGHE, fs. Pierre, fs. Pierre, fs. Jacques	f° 309	
Jacques Dominic LICHTERVELDE? fs. Jacques, fs. Jacques	f° 313/329	
Jan Baptiste AMEU, fs. Michel, fs. Michel	f° 332	
Henderyck MATSAERT, fs. Henderyck, fs. Jan	f° 336/339	v.
Jacobus ACCAERT, fs. Jacques, fs. François	f° 337	
Pierre VERLEENE, fs. Jacques, fs. Jan	f° 338	v.
Catherine Therese D'ARRAS, fa. Daniel, verd.: 4 kinderen	f° 341	v.
François Marcus ANNYCKE, fs. Ferdinand, fs. Jacques	fg° 343/346	

(vervolg in WH-info 87, IV)

Walter DECAESTECKER

Chef propriétaire
Membre des «Jeunes Restaurateurs de France»
Membre du «Comité National de Gastronomie» (Fr.)

Chef-eigenaar
Lid van de «Jeunes Restaurateurs de France»
Lid van het «Comité National de Gastronomie» (Fr.)

Restaurant LE SAUVAGE
Grand'Place 38
59670 CASSEL (FRANCE)
☎ 00-33-28-42.40.88

Oud herenhuis in rustiek Vlaamse stijl, bovenop de hoogste Vlaamse berg (175 m).

F.: Dimanche soir, mardi soir et mercredi toute la journée - V.A.: Février.
Salon pour réception et banquet de 10 à 120 cts.
Situé entre Lille et Dunkerke à 25 km d'Ypres, sortie autoroute: Steenvoorde.

G.: Zondagavond, dinsdagavond en woensdag - J.V.: Februari.
Receptie- en banketzaal voor 10 tot 120 personen.
Ligging: tussen Rijsel en Duinkerke op 25 km van Ieper, autoweg uitrit Steenvoorde.

Menu: Dégustation/*Proefmenu* 260 FF.
Gastronomique/*Gastronomisch* 189 FF
Carte/*Kaart* 200 à 300 FF.

Steunlijst

(vervolg op WH-info 87, II)

Gilbert BRION, Blankenberge (200 Fr) - Christiane BOUCHERIE, Izegem (200 Fr) - Claude TIJDTGAT, Geluveld (150 Fr) - J. COUVREUR, Zonnebeke, (280 Fr) - Stefaan LOUAGIE, Zerkegem (200 Fr) - Marc DEBEIR, Driekapellen (250 Fr) - Luc GHESQUIERE, Ieper (200 Fr) - Koenraad VERWAERDE, Oostende (200 Fr).

Lijst afgesloten op 1 oktober 1987
WH dankt u voor uw welwillende steun.

Bank van Roeselare
GROEIKRACHT
VOOR
WEST-VLAANDEREN

WH.INFO

Mededelingen van
WESTHOEK-JAARBOEK

i.s.m.

VLAAMSE VERENIGING VOOR FAMILIEKUNDE
afdeling **WESTHOEK**

& SEKTIE FAMILIEKUNDE VAN HET KFV

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker:
Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Driemaandelijks tijdschrift: 3e Jaargang, nr. 4, januari 1988

WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Tel. 057/44 56 53
Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Bankrek. 712-8700342-10 van WESTHOEK-JAARBOEK
Postrek. 000-1485051-78

VRIENDEN VAN HET POPERINGS ARCHIEF

Dinsdag 1 maart:
– 19.00 uur, klasseren bidprentjes
– 20.00 uur, werk- en kontaktvergadering
Stadsarchief, Guido Gezellestraat 3, 8970 Poperinge

23ste NATIONAAL V.V.F.—KONGRES TE AALST
op zaterdag 23 en zondag 24 april 1988
Thema : "De Pers als hulpbron voor de familiekunde"

IN DIT NUMMER

Editoriaal	77
Hoe men toevallig aan een familiewapen kwam	79
Staten van Goed II	82
Zijn lange stamreeksen wel mogelijk	87
Mededelingen	89
Boekennieuws	91
Brievenbus	95
Een doodlopend straatje	98
Kort genoteerd	99
Hondschote: Actes de Partage	100

Werkten mee aan dit nummer

Jef Cailliau - Koksijde
Pieter Donche - Antwerpen
Antoon Huysentruyt - Zaventem
Jan Luyssaert - Nevele
Rob. Vanoorenberghe - Nieuw-Koudekerke

EDITORIAAL

Het begin van een nieuw jaar is hét moment om terug te blikken. Ook om wensen te formuleren.

Ons eerste gevoel is er één van diepe dankbaarheid aan het adres van alle medewerkers en lezers. Het is dank zij hun inzet en vertrouwen dat het WH-initiatief blijft groeien.

Het is ook het tijdstip waarop we piëteitsvol stil staan bij hen die er niet meer bij zijn. Twee baanbrekende figuren ontvielen ons in het voorbije jaar. Op 23 mei overleed te Roeselare de befaamde Bissegemse heem- en familiekundige Luc Wynendaele. Hij was 81 jaar oud. Vanaf de oprichting van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde in 1965 steunde hij onvoorwaardelijk de werking. Nooit deed de verdwaalde zoeker tevergeefs een beroep op hem. Gelukkig verwierf het Vlaams Centrum voor Heraldiek en Genealogie (Handzame-Kortemark) zijn omvangrijke genealogische dokumentatie, die van ongewoon groot belang is voor de Westhoek. En op 30 augustus overleed te Sint-Pol (St.-Pol-sur-Mer) de verdienstelijke 81-jarige Frans-Vlaamse familiekundige Robert Morlyon. Met de drijvende krachten Mr. Willy van Hille en wijlen Michiel Mispelon (+ 11.02.1980) lag hij aan de bazis van de familiekundige aktie in Frans-Vlaanderen. Wat deze en vele andere pioniers, w.o. wijlen goeverneur Leo Vanackere (VVF- & KFV-voorzitter, + 18.08.1979), gepresteerd hebben voor een demokratischer en Vlaamser familiekunde mag zeker niet vergeten worden.

Wij willen ook een wens uitdrukken. Een diepgemeende wens voor nog meer solidariteit en samenwerking onder de zoekers. Dit zijn geen onbereikbare idealen. Het ombuigen van verstarde structuren en onvriendelijke relaties tot openheid, intellectuele verdraagzaamheid en overleg is immers voor alle betrokken partijen voordelig. Gelet op de onkomfortabele en onzekere positie van het onderzoek en de momenteel onvoorspelbare resultaten van de geplande archiefwetswijziging en de toekomstige plaatselijke- en landelijke raadplegingsmodaliteiten is dit o.i. nu meer dan ooit een noodzaak!

Uit de voorstellen die voorliggen en de inmiddels her en der opgelaten 'proefballonnetjes' is het vooralsnog onduidelijk wat het worden zal (?): de-

centralisering of centralisering; raadpleegbaarheid nà 30 jaar of nog meer beperkingen. We wensen dat de verantwoordelijken bij het nemen van de beslissingen de mensen aan de bazis niet vergeten. Plaatselijke geschied-, heem- en familiekundige kringen leveren vaak zeer verdienstelijk werk— voor de gemeenschap én de besturen. Voor de vrijetijds- en beroepshistorici zou een vlottere toegankelijkheid en een versoepeling van de voorbijgestreefde raadplegingstermijn een goede zaak zijn. Ofschoon in vele plaatsen voldoende goede wil aanwezig is, is het opzoekingswerk in de regel geen sinecure. Alles hangt o.i. af van een fundamentele, maatschappelijke keuze: een passieve, geïsoleerde mensvreemde benadering van het verleden of een aktieve, herkenbare menselijke geschiedenis. *Wachten kan niet meer*, verklaarde Algemeen Rijksarchivaris Dr. Ernest Persoons in een interview met een Vlaams weekblad. Het is een uitspraak die we volmondig beamen.

Nieuwjaarstijd is ook volop de tijd van de geschenken. WH moet het echter ook dit jaar bij haalbare intenties houden. In het verleden hebben wij steeds gepoogd er consequent werk van te maken. Inspraak, vernieuwing, efficiëntie en degelijkheid waren daarbij sleutelbegrippen. Met uw medewerking en steun zullen we dezelfde koers aanhouden. Dit betekent o.m.: dienstbetoon, een (lijviger ?) mededelingenblad, een (nog beter ?) jaarboek (dat wellicht wegens dwingende organisatorische redenen in september zal verschijnen) en andere aktiviteiten. Aandacht voor de 16de eeuw blijven we hoe dan ook hebben. Een innovatie, die ook voor u vruchten zal afwerpen, is alvast de tentoonstelling over de 16de-eeuwse emigratie naar Sandwich en Kent, die in samenwerking van WH en de Britse historische kring Historical Link Flanders-Kent van 23 juli tot 28 augustus '88 in de St.-Pieterskerk (de kerk van de vluchtelingen) in Sandwich doorgaat en ook aan deze zijde van het Kanaal zal te zien zijn. Misschien een enige gelegenheid om het met WH ter plaatse eens te gaan bezien. Maar meer daarover later.

Dit WH-infonummertje is het laatste van de derde jaargang. Het had allicht nog beter gekund. Toch zijn we ervan overtuigd dat u de WH-aktie en werking verder wenst te steunen. Dit kan reeds vanaf een bescheiden bijdrage van 125 Bfr. Meer mag en is biezonder welkom. Een krachtige, demokratische en meervoudige regionale aanpak blijft immers nodig. Wij danken u alvast voor uw welwillende steun en wensen u en de uwen een goed jaar.

Jaak Decaestecker

Hoe men toevallig aan een familiewapen kwam

Jef Cailliau - Koksijde

Omtrent het voeren van een familiewapen heersen helaas nogal wat verkeerde opvattingen, zelfs vooroordelen. Ten onrechte, want het voeren van een wapen heeft niets te maken met ijdelheid, noch verwaandheid. Een familiewapen is immers het uitwendige identificatieteken — a.h.w. symbool en bindteken — van alle leden van eenzelfde stam die dezelfde naam dragen. Het is dus geen voorrecht van een elitaire groep. Ook burgerlijke families kunnen een wapen voeren. Dit is geen verworvenheid van het Franse revolutionaire egalitarisme — wel integendeel —, maar is ontstaan uit de behoefte van onze ongeletterde middeleeuwse voorouders aan een duidelijk kenteken. Wel is het zo dat de erfelijke adellijke heraldiek ouder is dan de burgerlijke en beide in oorsprong verschillen.

Tot de eerste wapenvoerders behoren de middeleeuwse ridders die bij hun toernooien een kleurig met symbolen versierd schild droegen als herkenningsteken. Later vormde het schild de bazis voor het wapen. Tevens gebruikten ridders en heren dit symbool in het zegel waarmee zij contracten en verdragen bekrachtigden. De oorsprong van het burgerlijk familiewapen gaat veelal terug op het gebruik van een dergelijk persoonlijk zegel. Vermits vele van onze voorouders niet in staat waren een handtekening onder een overeenkomst neer te schrijven, gebruikten o.m. boeren, koop- en ambachtslui, plaatselijke overheidspersonen, enzovoorts — zelfs tot in de 16de eeuw — een voor ieder herkenbaar zegelstempel om een stuk te waarmerken. Vaak betrof het een embleem ontleend aan het uitgeoefende beroep, of een zinspeling op de naam of doopnaam (dit laatste vóór het ontstaan van de erfelijke Fn.). In de meeste gevallen namen hun nakomelingen hetzelfde of een licht gewijzigd zegel/wapen aan. Diverse oorzaken, waaronder ook het terugdringen van de ongeletterdheid, hadden tot gevolg dat de traditie van het wapen in de meeste landelijke families verdween.

Omdat het vergelijkend onderzoek ervan soms leidt tot het ontdekken van

een gemeenschappelijke oorsprong van verschillende geslachten of de samenhang van onderscheiden takken aan het licht brengt, is de wapen- en zegelkunde een zeer belangrijk onderdeel van de familievorsing.
Prachtige collecties werden verzameld en uitgegeven en iedere goed geoutilleerde bibliotheek heeft een afdeling heraldiek, maar vele 'wapens' liggen nog te wachten op ontdekking.
Of iemand aanspraak kan maken op een bestaand maar in onbruik geraakt wapen, kan enkel door grondig genealogisch onderzoek uitgemaakt worden. Belangrijk is het te weten dat het recht op een wapen kan herleid worden tot één principe, nl. anterioriteit van bezit: alleen door het persoonlijk bezit of door een voorvader in mannelijke lijn. M.a.w.: een ieder die in mannelijke lijn afstamt van een persoon die een wapen voerde, heeft het recht op het voeren van datzelfde wapen. Dat geldt ook voor de vrouwen, maar niet voor hun afstammelingen.
Blijft het onderzoek naar een familiewapen zonder resultaat, dan rest nog de mogelijkheid zelf een wapen te ontwerpen. Daarvoor kan men best terecht bij een bekwaam heraldicus, die borg staat voor een heraldisch verantwoord ontwerp, waarna het kan geregistreerd worden door het Heraldisch College van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde.
Dat men zich inderdaad op afstamming steunde om een wapen te claimen, maar dat nog andere mogelijkheden – soms vrij bizarre – bestonden dan de hier aangehaalde, blijkt uit onderstaand 'gelukkig ongeval' van de hertog van Vandôme dat de familie HUIJGESSENS aan een wapen hielp (Stadsarchief Hondschoote: serie 48, 15, 474)!

(JdC)

—

Gecompareert zijn in persoon dheer Cornelis ***HUIJGESSENS****, de soone wijlent Durants bij wijlen jonckvrouw Marie* ***LOOT****, out 57 jaeren; metghaders dheer Jaecques* ***DE GUIJSE****, de soone wijlent Christoffels bij jonckvrouw Catherine* ***HUIJGESSENS****, zijne overleden vaeder en moeder, out 52, beide oude schepenen & dheer Joos* ***SNELLIJNCK****, de soone wijlent dheer Joos bij jonckvrouw Marie* ***HUIJGESSENS****, out 34 jaeren ende raet dezer voornoemde stede. De voornoemde jonckvrouwen Catherine & Marie dochters van den voornoemden Durant en bijden gesusters van den voornoemden*

Cornelis ***HUIJGESSENS****, metghaders van Jaecques* ***HUIJGESSENS****, coopman tot Douvres, heurlieden broeders van vollen bedde. Welke voorzeide comparanten, te weten dheren Cornelis* ***HUIJGESSENS****, Jacques* ***DE GUIJSE*** *& Joos* ***SNELLIJNCK*** *hebben getuijcht, gecertifeert & na behoorlijken eedt in onse handen gedaen daer toe aldaer en bij ons gestaaft zijnde geattesteert zoo zij tuijghen certifieeren & attesteeren bij dezen over de gerechtighe warheijt dat zij waepenen ofte armoirien hier bovengeschildert zerewel zijn bekent & altijd hebben hoorgehouden van heurlieden ouders zoo zij oock gedaen hebben & noch zijn goudende voor heurlieden waepenen geconnen van de zijde van de voorzeiden Durants die de zelve waepen gedraghen & behouden heeft vuijten hoofde van Huige* ***HUIJGESSENS****, vaeder van voornoemde Durant, wiens vaeder van den voornoemde Huijge* ***HUIJGESSENS*** *genaempt Huijge* ***HUIJGESSENS****. De voornoemde drije comparanten verclaeren op eedt alsvooren bij traditie successive als bij eene cabale verstaen thebben dat hij die soude vercreghen hebben van den hertooghe van VENDÔME, als erfachtigh heere dezer stede van Duinkerke, ter cause van zijne behulpsaemheid die hij ande voornoemde hertooghe, geschooten zijnde van zijn peert in eenen slach van Vlaenderen zoude gedaen hebben met hem te helpen op een ander peert ende dat de voorzeide hertooghe hem daerenboven noch zoude begift hebben met een gouden keten metghaders verleent de vrije visscherije in de vestene dezer voornoemde stede zonder dat zij nochtans weten tvoornoemde recht van de visscherije ghebruijckt te wezen & dat zij de voornoemde waepenen gevonden zijnde int sterfhuijs van de voornoemde Durant hebben over ettelijke jaeren gedaen stellen & hauwen inden sercksteen van de voornoemde dheer Joos* ***SNELLIJNCK*** *& zijn huijsvrouwe binnen de prochiekerke dezer voornoemde stede, aldaer de selve puntelijk noch oogemerck zijn staende & Erant Cornelis* ***HUIJGESSENS*** *de jonghe.*

In actum put Jaspar ***VAN DE WALLE*** *& Pieter* ***DANCKAERT*** *schepenen deser 17 marte 1624.*

Meer over heraldiek en familiewapens o.m. bij:
J.A. DE BOO, *Heraldiek*, Bussum, 1973[2]; ID., *Familiewapens, oud en nieuw*, Den Haag, 1979[2]; C. PAMA, *Heraldiek. Geschiedenis van de familiewapens van de Middeleeuwen tot heden*,- Prisma reeks, n° 377, 1958; G. DURIVAULT, *Le Blason*, - Que sais-je, n° 366, 1970; ... .

STATEN VAN GOED II

In een eerste bijdrage hadden we het in het kort over de vorm en de inhoud van de Staten van Goed (WH-info, III, 53-60). Bewust beperkten we ons tot de eigenlijke sterfhuisakten. In de regel afgesloten kort na het overlijden vormen zij a.h.w. de definitieve materiële balans van de erflater. Wezerijakten, die ook een schat aan genealogische gegevens bevatten, lieten we omwille van hun eigen aard buiten beschouwing. Zij betreffen in de eerste plaats het beheer van het aan de wezen en/of onmondige personen (krankzinnigen) toegewezen deel van een nalatenschap. Aan de hand ervan kan de evolutie van de nalatenschap gevolgd worden, gespreid over de periode van de voogdijduur. Dit wezenlijk inhoudsverschil noopt o.i. tot een aparte behandeling.

Onnodig te zeggen dat de studie van de artikelen van de *Costuymen* met betrekking tot de sterfhuizen, successie, voogden en wezen van essentieel belang is voor een goed begrip. Kenmerkend is dat in het Ancien Regime de wetgeving en rechtspleging hoofdzakelijk in functie stond van het familiepatrimonium eerder dan van het individueel bezit, zoals vandaag het geval is: *Sous l'ancien régime l'individu n'existait qu'en fonction d'une race. Il n'était qu'un maillon de la chaîne qui unit tous les membres d'une même famille dans le passé, le présent et l'avenir. Son patrimoine ne lui appartenait point. Il n'était que le dépositaire de la fortune et son régisseur temporaire. La fortune appartenait à cette antité qui était la famille* (1).

TITVLVS VI.

Van Vtinghe ende Begrafinghe, met dat daer aen cleeft.

I. Article.

DE weduwaren ende weduwen, ouders ende houderiggen vanden ſterf-huyſe, worden ghehouden het doode lichaem ter aerden te doen ende begraven, met den ghemeenen goede vanden ſterfhuyſe ſoo verre alſt aengaet het reeuwen ende kiſten, de kiſte of ſcher-vat met den lijnwade daer op dienende, de Proceſſie die om het lijck ende doode lichaem comt, de pelder-draghers van't lijck, het graf te openen

TITVLVS VII.

Vanden rechte van bylevinghe ende douarie, mitſgaders de reparatien vande huyſinghen.

I. Article.

ALs man ofte wijf, poorters eñ Keurbroeders deſer Stede ende Caſſelrije, deſer werelt overlijdé, weder lijn kinderen achterlaten van hemlieden beede lichamen gheprocreert, ofte niet, den blijver ofte blijvighe is gherecht te hebben by levinghe, ofte douarie Coſtumier henlieden leven lanck gheduirende, te weten, d'een helft van den incommen ende profijten van alle de leenen, erfve

In deze tweede korte bijdrage volgt een lijst van gepubliceerde excerpten van Staten van Goed en evtl. literatuur, aangevuld met een opsomming van de belangrijkste bewaarplaatsen. Ofschoon het heel goed mogelijk is de Westhoek geografisch af te bakenen, is dit nagenoeg onmogelijk voor wat het onderzoeksveld betreft. In het Ancien Regime was het niet ongebruikelijk binnen de 'Westhoek' te wonen en civiliteit te hebben er buiten. Vandaar dat het soms wenselijk is het werkterrein te verruimen tot de periferie (2). Evenmin als de inleiding, maakt deze lijst van publicaties en bewaarplaatsen geen aanspraak op volledigheid. Aanvullingen worden in dank aanvaard.

AFKORTINGEN

FAG: Flandre-Artois Généalogie.
GVM: Genealogisch Vademecum Moorslede (...).
IK: Iepers Kwartier.
MSHCR: Mémoires de la Société d'histoire de Comines et de la Région (-Warneton).
VVF(k): Vlaamse Vereniging voor Familiekunde (krant).
VS: Vlaamse Stam.
WH: Westhoek-JB (jaarboek); Westhoek-info (mededelingen).
n. gep.: niet gepagineerd.
s.a.: sine anno, zonder jaar van uitgave.
s.e.: sine editore, zonder naam van uitgever.
s.l.: sine loco, zonder plaats van uitgave.

1. UITGEGEVEN BRONNEN

G. AERBEYDT, *Staten van goed van Roeselare-Ambacht en Roeselare-Poorterie*, Roeselare, s.e., 1970-1979, -4°, 5 dln., X-78 + 36 + 194 + 117 + 143 p.

J.J. BEYEN, *De staten van goed van Lo*, - VS, VI, 1970, pp. 353-356; X, 1974, pp. 143-148, 371-373.

ID., *Staten van goed van Lo, 1626-1788*, Dikkebus, WH-JB, III, 1986, pp. 33-71.

ID., *Staten van goed uit het Veurnse: Het Fonds de Spot*, - VS, XX, 1984, pp. 369-372.

B. BOEDT, *L'utilisation des 'inventaires de maisons mortuaires'. La châtellenie de Warneton au XVIIIe siècle*, - MSHCR, IX, 1979, pp. 365-396.

C. CERF, *Etats de biens d'Ochtezeele*, FAG, IV, 1979, pp. 1-4.

ID., *Un exemple d'état de biens*, FAG, VI, 1981, pp. 43-45

J. CORNETTE, *Staten van goed van het ambacht Kortemark, 1694-1796*, Handzame, Familia et Patria, -8°, 114 p.

ID., *Vellenaere: Enkele staten van Goed*, Dikkebus, WH-JB, I, 1984, pp. 6-12.

J. DECAESTECKER, *Dikkebus: Enkele staten van goed*, - WH-info, II, 1986, pp. 57-62.

A. DELEZENNE, *Un état de biens de la châtellenie de Cassel*, FAG, II, 1977, pp. 56-57.

Ph. DERIEUX, *Etat de biens de Jean-Baptiste DAETEN, veuf de Louise Benoite Josèphe van TETEGHEM*, FAG, VII, 1982, pp. 105-115.

R.L. DEWULF-HEUS, *De staten van goed van Langemark, 1633-1843*, Ieper, VVF, 1976, 127 p.

ID., *Doothalmen van de heerlijkheden Moorslede en Acquets*, Brugge, VVF, 39 p.

ID., *Boedelbeschrijvingen van de heerlijkheid Moorslede*, Brugge, VVF, 1984, 64 p.

ID., *Boedelbeschrijvingen der stede ende port van Nieuport*, Brugge, VVF, 1984-, 7 dln-.

ID., *Ieperse boedelbeschrijvingen*, Brugge, VVFk, XVI, 1983, pp. 24-26, 82-85, 145-149, 195-198, 235-239, 337-342, 402-408, 446-451.

ID., *Idem*, Westvlaams Genootschap voor Familie- & Wapenkunde, Brugge, s.a., pp. 49-51, 87-92, 165-168, 279, 369.

W. van HILLE, *De staten van goed van de heerlijkheid Zuydcote*, - VS, II, 1967, pp. 318-320, 381-384.

ID., *De Noord-Proosdij of Predenbourg (kasselrij St.-Winoks., analyse staten van goed)*, - VS, V, 1969, p. 77-

ID., *De staten van goed van de heerlijkheid Zwynlande*, - IK, VI, 1970, pp. 52-62.

ID., *Staten van goed van Cassel*, -VS, VI, 1970, p. 304.

ID., *Verdwaalde staten van goed*, - VS, VII, 1971, p. 16, 24.

ID., *Staten van goed van Buysscheure*, - VS, VII, 1971, pp. 115-116, 297-300, 353-356, 463.

ID., *De staten van goed van Watten*, - VS, VII, 1971, pp. 525-528, 581-584, 639-640.

ID., *Staten van goed van Hazebrouck*, - VS, VII, 1971, p. 696.

ID., *Idem*, - VS, VIII, 1972, pp. 55-56, 111-112, 279-280, 335-336, 439-440, 493-496, 551-552.

ID., *Staten van goed van Saint-Pierre-Brouck*, - VS, VIII, 1972, pp. 605-608.

ID., *Staten van goed van de heerlijkheid Assche & Noortassche (Rubrouck)*, - VS, IX, 1973, pp. 107-111.

ID., *De staten van goed van Watermeulen en Ter Beke*, - IK, XIV, 1978, pp. 76-79.

ID., *Les deux meilleures sources pour la généalogie: l'Etat Civil et les Etats de Biens*, - VS, Fr. ed., I, 1969, p. 19.

ID., *La prévôté du Nord dite Predenbourg dans la châtellenie de Bergues-*

St.-Winoc (états de biens), - VS, Fr. ed., I, 1969, n. gep.

ID., *Le comté d'Houtkerque ....*, s.l., s.a., 152 p.

ID., *Inventaire des états de biens de Pitgam*, s.l., eigen beheer, 1973-194, 4dln.

ID. & M. MISPELON, *Een goudmijn voor de familiegeschiedenis: De Staten van goed*, - VS, II, 1969, p. 48.

IDD., *Une mine d'or: Les états de biens*, - VS, Fr. ed., I, 1969, p. 29.

G. JANSSEN, *Etat de biens d'Isabelle-Thérèse van BAELEN*, - VS, Fr. ed., IV, 1972, pp. 38-43.

ID., *Généalogies Dunkerquoises. Actes des états de biens dressés à Dunkerque au XVIIe siècle suivie de l'inventaire de ceux du XVIIIe*, 1987, + 1000 p.

P. MASINGARBE, *Etats de biens de Meteren*, FAG, I, 1976, p. 31.

A.H.A PRENEEL, *Doodhalmen en staten van goed van Passendale*, - VS, XII, 1976, pp. 93-96, 131-138, 311-315, 409-412.

ID., *De staten van goed van het graafschap de Carnin en Staden*, Handzame, Familia & Patria, 1977, -4°, III-103 p.

J. ROELANDT, *Sterfhuisakten uit het notarieel archief Marc-Jean Gommers, Komen*, - VS, XI, 1975, pp. 408-414, 461-468; XII, 1976, pp. 33-41, 97-102, 159-164, 297-302, 413-418, 483-492, 657-665; XIII, 1977, pp. 23-26, 80-84, 147-154, 397-399, 455-458, 509-515, 559-565.

ID., *Akten uit de studie van Mr. Yves Marc Courtens, gezworen notaris van de kasselrij Ieper te Komen. Sterfhuizen*, - VS, XIII, 1977, pp. 597-602, 653-658; XIV, 1978, pp. 13-22, 101-109, 256-266, 359-369, 423-428, 459-464, 537-542, 563-568.

J. VANDERHAEGE, *Doodhalmen kasselrij Ieper, 1524-1606*, Handzame, Familia & Patria, 1975, -8°, n. gep.

ID., *Doodhalmen Moorslede, 1605-1614*, - GVM, eig. beheer, 1981, pp. 88-121.

ID., *Staten van goed Moorslede, 1684-1756*, - GVM II, eig. beheer, 1982, pp. 35-74.

ID., *Staten van goed (Moorslede), 1542-1600*, - GVM III, eig. beheer, 1984, pp. 8-41.

ID., *Doodhalmen Moorslede, 1687-1746*, - WH-info, III, 1987, pp. 75-77.

ID., *Doodhalmen van Hooglede*, Brugge, VVFk, XIX, 1986, pp. 29-30, 37.

ID., *Doodhalmen Moorslede*, Brugge, VVFk, XIX, 1986, 38, 54; XX, 1987, p. 7-8.

R. VANOORENBERGHE, *Hondschote: Actes de partage (registres-invent.)*, - WH-info, III, 1987, pp. 19-22, 43-49, 71-75, -.

Th. VERGRIETE, *Tables générales des registres aux actes de partage de la ville et châtellenie de Bergues. Tome I, tables par village et par registre pour les paroisses de la châtellenie*, Handzame, Familia & Pa-

tria, 1972, 325 p.

ID., *Idem. Tome II, tables des registres de la ville et de la prévôté de St-Donat, des 'uytsittende' et 'octroyen'*, Handzame, Familia & Patria, 1974, 226 p.

ID., *Index des tables générales des registres aux actes de partage de la ville et châtellenie de Bergues*, Handzame, Familia & Patria, 1979, 87 p.

2. BEWAARPLAATSEN

Rijksarchief Brugge:

Kasselrij Ieper: Inv. Brugse Vrije, 3de reeks, C, pp. 133-152 (+ 700 staten); Diverse nrs. in de fondsen Aanwinsten en Kasselrij I-V.
Kasselrij Veurne: 15-delige inventaris, ± 35.000 staten.

Stadsarchief Poperinge

Zie inventaris W. TILLIE: doodhalmen, deelloten (1507-1795).

Stadsarchief Veurne

Ca. 60 losse staten (uitgave in voorbereiding bij WH).

Koninklijke Bibliotheek

Fonds Merghelynck (microfilms in Stadsbibliotheek Ieper):
Ieper(se): tafel op de staten van goed 1500-1800, 50.000 vermeld., nr. 4bis.
Veurn(se): staten van goed, nrs. 61-70, 126, 127, 128,.. zie, A. MERGHELYNCK, *Vademecum pratique et utile ...*, Tournai, 1896-1897, facs. Kortemark, Flandria Nostra, 1987.

Verzamelingen in privé-bezit.

—

1. W. van HILLE, *Le droit des gens mariés en Flandre. A la fin de l'Ancien Régime*, Bruxelles-Paris, 1930, XXIII-342 p.

2. Tot die periferie behoren de in de lijst opgenomen Staten van Goed van Roeselare. Nog andere publicaties kunnen erin ondergebracht worden: R.L.DEWULF-HEUS, *Boedelbeschrijvingen, rekeningen en akten van de heerlijkheid De Haezelt teRumbeke*; ID., *Boedelbeschrijvingen, ... van het graaf- en laatschap van Rumbeke*; ID., *Boedelbeschrijvingen, ... van de heerlijkheid 't Hof Iseghem te Rumbeke*; enzovoorts.

Jaak Decaestecker

Zijn lange stamreeksen wel mogelijk ?

Antoon Huysentruyt - Zaventem

In belangrijke steden of om bepaalde historische redenen (meestal repartitie van belasting onder een bevolkingslaag) deed zich zeer vroeg de noodzaak voelen dat elke ingezetene zonder aarzelen zich een vaste naam kon geven voor het opmaken van nominatieve lijsten.

Ik kan bv. verwijzen naar het opmerkelijk feit dat we van Doornik, ondanks de vernieling van zijn archief, dergelijke lijsten hebben. Leo Verriest kon er uitgeven, dank zij de zorgen van de Koninklijke Commissie van Geschiedenis. De laatste verscheen net voor het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog. Ik bedoel een lijst van Brugse gijzelaars in 1301 te Doornik gevangen gehouden, en een van Doornikse makers van testamenten. Zowel de Bruggelingen als de Doornikenaren hebben er een vaste naam. Een derde door die archivaris uitgegeven lijst geeft gerechtelijke uitspraken uit het jaar 1301. In dat geval zijn er wel niet-stedelingen bij. Maar zelfs dan vinden we maar zeer uitzonderlijk een alias-naam: *Marion de PESCH, dite Begine; Katerine de LOCRES, c'on dist Péroniele; Jehan BIÉRENGIER, c'on dist Hanoke*; op 2 en 16 mei en 4 juni. De beboeten staan er met voor- en achternaam. Voor de kasselrij Kortrijk is de 1ste lijst die van 1398: alle poorters hebben er hun vaste naam.

Mijn eigen naam vond ik in de Doornikse lijst van testamenten: *Stievenes YZENTRUT* (1321), maar van een *femme Baudouins Dou POUCH* wordt de doopnaam *Ysentrus* gegeven. In de dorpen rond Brussel komt de naam daarenboven voor als *VERENYZENTRUDEN*, te vergelijken met *VERLUTGAERDEN* of met *SERJANS* of *SERROELOFS*. Veel van die namen sterven uit.

Voor lastige namen zijn de naamkundigen meer en meer op hun hoede: ze verlangen steeds oudere vindplaatsen alvorens zich uit te spreken. Voor de etymologie van ondoorzichtige namen is het dan ook van groot belang de naamoverdracht te volgen, van generatie op generatie. Precies die namen hebben meestal een beperkt gebied. Omdat de kans klein is dat ze verward

raken, zijn ze interessant voor genealogische opzoekingen. Dat in tegenstelling tot de *DEJONGHE's*, de *DEWILDE's*, enz. die a priori overal kunnen opduiken als 'homonieme geslachten'. De titels van bijdragen in Vlaamse Stam geven dan ook Een geslacht (Degroote), of Hét geslacht Degroote, van (bv.) Gent.

Homonieme geslachten komen ook voor met plaatsnamen. Neem bv. Vanooteghem. Je denkt vanzelf aan de kleine gemeente bij Avelgem en er is inderdaad een stam Vanooteghem die in die richting wijst (zoniet naar Ooigem!). Maar toen ik de genealogie Van Ooteghem opzocht, kreeg ik vlug in de gaten dat allerlei 'takken' steeds meer naar ... Gent wezen! En inderdaad vond ik eerst de plaats op stafkaarten van een Leiebocht met die naam en een goed toebehorend sedert eeuwen aan de abdij Drongen, precies daar gelegen. Naderhand leverde ook het archief van de abdij St.-Maarten, van Doornik, een goed 'Oteghem' gelegen bij ... Brugge! Of er van daaruit een geslacht Vanooteghem ontstond, betwijfel ik, maar zeker is alvast dat de Vanooteghem's van bij Avelgem of Waregem en die van nabij Drongen sedert lang, onontwarbaar, door elkaar leefden.

De kans dat we ook voor 'volkse' genealogieën lange stamreeksen kunnen geven, hangt vanzelfsprekend in de eerste plaats af van het voorhanden zijn van aanzienlijk en uitvoerig bronnenmateriaal. Daarenboven moet de stam zich dan niet te vaak gewaagd hebben buiten de oorspronkelijke bakermat, die archivalisch zo gunstig was. Ten slotte moet de naam specifiek zijn. Hij mag niet te frekwent voorkomen. Hij moet goed te volgen zijn, ondanks soms ontstellende afwijkende naamvormen.

Zijn al die voorwaarden voldaan dan betekent het nog niet noodzakelijk eigenlijk genealogische reeksen, maar toch minstens naamoverdrachtreeksen. Kan de vraag, of dat dan niet synomiem is, niet evengoed gesteld worden voor adellijke geslachten?

MEDEDELINGEN

U heeft ongetwijfeld voorouders buiten de Westhoek
Doe uw **profijt** en stel een daad van **solidariteit**

SLUIT AAN BIJ DE VLAAMSE VERENIGING VOOR FAMILIEKUNDE

De grootste landelijke vereniging voor **familiegeschiedenis,**
met **aktieve** regionale afdelingen

V.V.F.-LIDGELD 1988 - VLAAMSE STAM INBEGREPEN

	(A) België Luxemburg	(B) Nederland	(C) Andere landen
	B.Fr.	**H.Fl.**	**B.Fr.**
Gewoon lid	850,—	56,—	1.200,—
Steunend lid	1.250,—	70,—	1.600,—
Beschermend lid	2.000,—	113,—	2.500,—
Index-vast-lidgeld			
voor 3 jaar	2.475,—	162,—	3.492,—
voor 5 jaar	4.040,—	265,—	5.700,—
voor 10 jaar	7.650,—	500,—	10.800,—
voor het leven	13.600,—	900,—	19.200,—

(A) te storten op rekening 414-1171221-79 (Kredietbank - Merksem).

(B) te storten op rekening 1843-67557 bij de Rabobank te Roosendaal, of op de Girorekening 1105950 van deze bank t.g.v. de rekening 1843-67557 (alléén in gulden !).

(C) te storten op postrekening 000-0927382-62 of met internationale postwissel.

Alle rekeningen staan op naam van **V.V.F., B 2060 Antwerpen - Merksem.**

V.V.F.-werkgroep Genealogie & Computer

Sinds geruime tijd bestaat binnen de V.V.F. een werkgroep Genealogie & Computer. Naast het uitgeven van een eigen tijdschrift organiseert de werkgroep ook contact- en werkvergaderingen. Aanvankelijk enkel te Antwerpen, maar wegens de groeiende belangstelling sedert kort ook te Brugge. Dit voorjaar gaan de verdageringen door te St.-Kruis (Schuttershof, Boogschutterslaan 41):

— zaterdag 12 maart - voor beginners - 14u.-18u.
— zaterdag 11 juni - voor gevorderden - 14u.-18u.

In het najaar volgt nog een werkvergadering voor beginners: zat. 26 nov.

De vergaderingen te Antwerpen (V.V.F.-Centrum, Van Heybeeckstr. 3) gaan op andere dagen door zodat evtl. beide kunnen bijgewoond worden.

De vergaderingen richten zich in hoofdzaak tot MS-DOS-gebruikers. Om iedereen te laten zien wat er op het scherm gebeurt, werd de computer verbonden met 7 monitoren. In de toekomst wordt het wellicht een multi-user vergadering. Gebruikers van andere besturingssystemen en merken kunnen evtl. hun eigen computer meebrengen. En programmas zullen worden aangeschaft van: TRS 80, CPM 80 en APPLE.
TRS 80-verantwoordelijke is de heer JACOBS, Moerkerkesteenweg, 275, 8310 Brugge. Gegadigden met andere computers contacteren de werkgroep-verantwoordelijke: Luc **vander Avort**, Kerkstraat 17, 8340 Damme (tel.: 050/ 36.02.94).
De eerstvolgende vergadering gaat over elementaire MS DOS commando's, Roots en het Mormonen-programma Personal Ancestral File. Er zal tevens uitleg verstrekt worden over een genealogisch programma op Tandy (TRS 80) en op die computers waarvoor vóór eind januari melding gemaakt wordt door de geïnteresseerden.

Het tijdschrift Genealogie & Computer wordt verkregen door betaling van 300 Bfr op rek. 403-3089401-24 van R. BRYSINCK, Clementinastr. 39, 2018 Antwerpen.
Wie meer verlangt te weten over de Westvlaamse werkgroep kan terecht bij de heer Luc van der Avort, of WH.

—

OPROEP

Westhoek zoekt dringend een volontair, practisch-gericht administratief en redaktioneel medewerker (m/v). Informatica-ervaring is niet noodzakelijk. Noties van genealogie en tekstverwerking zijn nuttig, ofschoon niet vereist. Aanbieden op de redaktie na telefonische afspraak.

WIJ ZORGEN VOOR UW PROFIJT

Neem nu een abonnement voor uw fotocopies

500 ex. aan 2 fr. per stuk

I000 ex. aan I.90 fr. per stuk

geen beperking per afname

Vergrotingen - verkleiningen
volgens uw eigen percentatie

Speciale prijs voor familieboeken.
Ook in beperkte oplagen.

Vraag meer inlichtingen
SNELDRUK p.v.b.a. DELEYE
D'Hondtstraat 6
8900 Ieper
Tel. 057-20I333

WOORDENBOEK VAN DE VLAAMSE DIALEKTEN

DEEL I

LANDBOUWWOORDENSCHAT

AFLEVERING 3

HET ERF

met kumulatieve registers

door

Magda DEVOS

Hugo RYCKEBOER

Jacques VAN KEYMEULEN

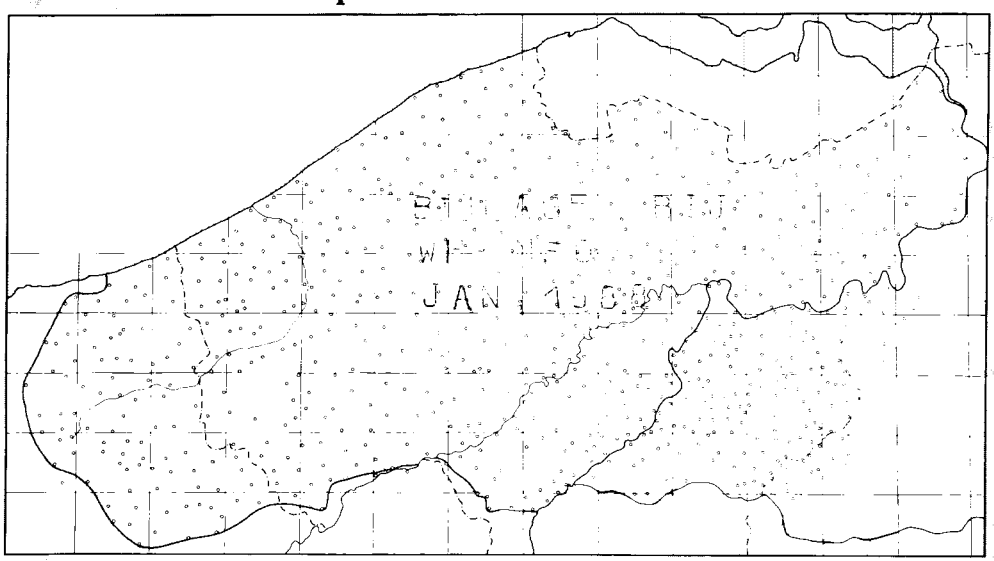

Samengesteld in het Seminarie voor Vlaamse Dialektologie van de Rijksuniversiteit Gent, met steun van het Fonds voor Kollektief Fundamenteel Onderzoek, van de Provinciebesturen van Oost- en West-Vlaanderen en van de Nederlandse Taalunie, en gepubliceerd met steun van het Belgisch Interuniversitair Centrum voor Neerlandistiek.

Seminarie voor Vlaamse Dialektologie, Rijksuniversiteit Gent

Drukkerij G. Michiels, Tongeren, 1987

Weet u nog wat een *poeiweeg* is of een *mazegat?* Nee? En wat is ook weer het verschil tussen een Westvlaamse *schelf* en een Oostvlaamse *schelf?* En wist u dat in Noord-Oost-Vlaanderen auto's wel uit de bocht kunnen gaan, maar kippen niet! Want een *hoender-* of *kiekesbocht* is daar gewoon een afgesloten kippenren. Of hoe heette ook weer dat ding waaruit het paard zijn hooi at? Zoveel vragen rijzen soms op, als we oudere boeren in hun sappig dialekt horen spreken; hun dialekt met die rijke woordenschat, waarvan sommige woorden nu tot een geheimtaal schijnen te behoren.

Op al die vragen vindt u een antwoord in het WOORDENBOEK VAN DE VLAAMSE DIALEKTEN, kortweg het WVD! Het W.V.D. is vanaf 1972 die woordenschat gaan opvragen bij de oudere generatie bij wie dat nog allemaal in het geheugen leeft. Toen startte aan de Rijksuniversiteit Gent een woordenboekprojekt, dat, steunend op een uitgebreide enquête, opgezet met de hulp van honderden plaatselijke medewerkers de woordenschat ging verzamelen van de dialekten gesproken in het oude graafschap Vlaanderen, met name in Frans-Vlaanderen, West- en Oost-Vlaanderen en vanaf 1983 ook in Zeeuws-Vlaanderen.

Het WOORDENBOEK VAN DE VLAAMSE DIALEKTEN is geen alfabetisch, maar een systematisch woordenboek, dat in afleveringen verschijnt. Daarbij wordt voorrang verleend aan de terminologie van oude of verdwijnende beroepen. De landbouwwoordenschat staat daarin centraal. In 1979 verscheen een algemene INLEIDING en een eerste aflevering Landbouwwoordenschat over AKKERLAND EN WEILAND, in 1985 een tweede over BEHUIZING en in 1987 een derde over het ERF met een alfabetisch woordregister over de drie delen, een lijst van de vrijwillige medewerkers, de bewerkte plaatsen en een uitslaande kaart. Afleveringen over de RUNDVEETEELT en de AKKERBOUW zijn in voorbereiding. In 1982 verschenen ook reeds drie afleveringen in de reeks Niet-agrarische Vaktalen, nl. over de MANDENMAKER, de STRODEKKER en de HANDSPINNER-TOUWSLAGER.

Iedere aflevering van het W.V.D. bestaat uit een reeks woordenboekartikeltjes waarin eerst een zakelijke beschrijving wordt gegeven van het betreffende begrip. Daarop volgen alfabetisch de opgegeven dialektwoorden met een aanduiding van de plaats of streek waar ze gebruikt worden en de uitspraak. Tekeningen, foto's en woordkaarten proberen zowel de zaak als het taallandschap aanschouwelijk voor te stellen. Bij elk deel behoort ook een WETENSCHAPPELIJK APPARAAT, dat de gebruikte vragenlijsten afdrukt en per woord de lokalisatie aangeeft van de verschillende uitspraakvarianten door middel van kodenummers.

Het WOORDENBOEK VAN DE VLAAMSE DIALEKTEN is zowel een wetenschappelijk verantwoorde taalinventarisatie als een prettig kijk- en leesboek voor wie zijn moedertaal liefheeft.

KIPPENREN

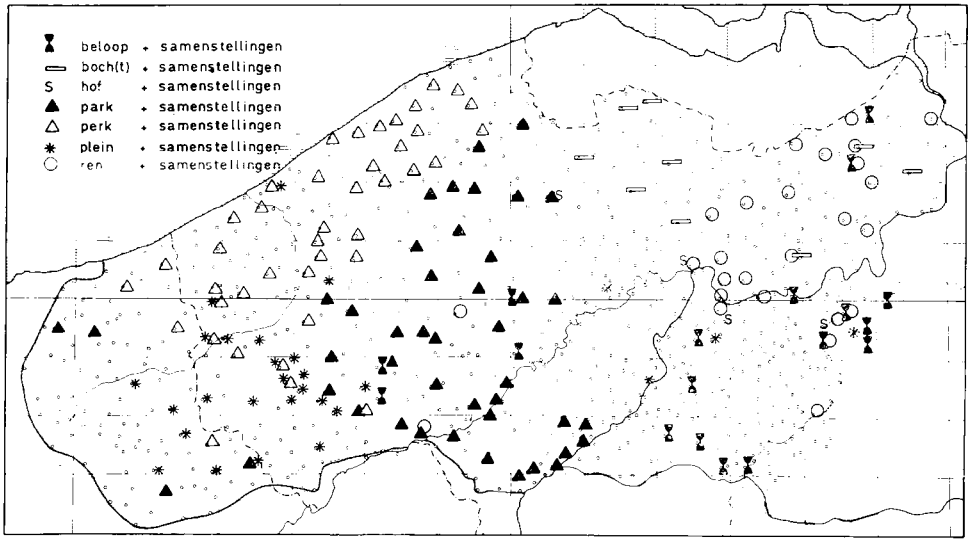

binnenkoer(tje) : Beveren (IJzer) *binəkoer*, Watou, Wijtschate *binəkoertjə*.

koer(tje) : s p o r. WV noord *koər*, *koer*, *koertjə*, ook Winnezele, Watervliet en Strijpen *koer*.

Zie ook BINNENKOER(TJE).

voorhofje : Wulveringem *vooərooviegə*, Hamme (Dendermonde) *veurofkən*.

voorland : Veurne, Beerst *vooərlant*.

KIPPENREN

Afgesloten loopplaats voor kippen bij het kippenhok.

WVD 10, 14; D 48 (1973), 16b; Couttenye, Derwael.

beloop : s p o r. Denderstr. noord *bəloeəp*; z e l d z. OV zuid tussen Schelde en Dender *bəluuəp*, ook Passendale *bəlooəp* en Meerdonk *bəlieəp*.

Zie ook HENNE-, KIEKE(RE)NBELOOP.

boch(t), bochtje : Heikant *bochtjən*, Waarschoot *boch*, Evergem *bocht*.

Zie ook HOENDER-, KIEKEN(S)BOCHT.

henhof : Knesselare *inof*.

Kippenren. (Copyright Ekonomaat Belgische Boerenbond)

hennekoer(tje) : Bollezele *enəkoertjə*, Moere *enəkoeər*.

henneleuke : Heule *inəleukə*.

henneloop : Kuurne *inəlooəp*.

henne(n)beloop : z e l d z. WV zuid *inəbəlooəp*, ook Opbrakel en Everbeek *innbəluuəp*.

hennepark : f r e k w. WV Houtl en WV zuidoost *enə-*, *ienə-*, *inəpark*; s p o r. FV en str. v. Ieper-Poperinge *enəpark*.

henneperk : f r e k w. FV noord, Veurne-Ambacht, WV Polders en aangrenzend Houtl *enəperk*; s p o r. WV

Van het Woordenboek van de Vlaamse Dialekten zijn thans verkrijgbaar (genaaid 16 x 24 cm):

– INLEIDING

nr. 1 M. De Vos, H. Ryckeboer, J. Taeldeman en W. Pée, *Inleiding,* 138 blz.2 60 kaarten, Gent-Tongeren 1979: 350 F.

– WOORDENBOEKTEKSTEN

nr. 2 M. Devos en H.Ryckeboer, dl. I *Landbouwwoordenschat,* afl. 1 *Akkerland en Weiland,* XII + 240 blz.; 154 kaarten; 30 illustraties, Gent-Tongeren 1979, 500 F.

nr. 3 M. Devos, H. Ryckeboer, J. Van Keymeulen, dl. I *Landbouwwoordenschat,* afl. 2 *Behuizing,* XVI + 227 blz.; 118 kaarten; 61 illustraties, Gent-Tongeren 1985: 600 F.

* nr. 4 M. Devos, H. Ryckeboer, J. Van Keymeulen, dl. I *Landbouwwoordenschat,* afl. 3 *Het Erf* (met kumulatieve registers) XII + 204 blz.; 43 kaarten; 31 illustraties, Gent-Tongeren 1987: 600 F.

nr. 5 M. Devos, H. Ryckeboer, J. Van Keymeulen, dl. II *Niet-agrarische vaktalen,* afl. 1 *De Mandenmaker,* X + 99 blz.; 16 kaarten; 45 illustraties, Gent-Tongeren 1982: 300 F.

nr. 6 M. Devos, H. Ryckeboer, J. Van Keymeulen, dl. II *Niet-agrarische vaktalen,* afl. 2 *De Strodekker,* VII + 40 blz.; 2 kaarten; 17 illustraties, Gent-Tongeren 1982: 150 F.

nr. 7 M. Devos, H. Ryckeboer, J. Van Keymeulen, dl. II *Niet-agrarische vaktalen,* afl. 3 *Handspinner en Touwslager,* IX + 59 blz.; 1 kaart; 20 illustraties, Gent-Tongeren 1982: 200 F.

– WETENSCHAPPELIJKE APPARATEN (voor vakspecialisten)

nr. 8 M. Devos en H. Ryckeboer, dl. I *Landbouwwoordenschat,* afl. 1 *Akkerland en Weiland; Wetenschappelijk Apparaat;* 240 blz., Gent-Tongeren 1979: 500 F.

nr. 9 M. Devos, H. Ryckeboer, J. Van Keymeulen, dl. I *Landbouwwoordenschat,* afl. 2 *Behuizing; Wetenschappelijke Apparaat,* 312 blz., Gent-Tongeren 1985: 600 F.

* nr. 10 M. Devos, H. Ryckeboer, J. Van Keymeulen, dl. I *Landbouwwoordenschat,* afl. 3 *Het Erf* (met kumulatieve registers); *Wetenschappelijk Apparaat,* 175 blz. Gent-Tongeren 1987: 500 F.

nr. 11 M. Devos, H. Ryckeboer, J. Van Keymeulen, dl. II *Niet-agrarische vaktalen,* afl. 1, 2, 3, *Wetenschappelijk Apparaat,* 124 blz., Gent-Tongeren 1982: 280 F.

* = nieuw!

BESTELFORMULIER WVD Onder omslag toesturen naar:
Drukkerij George Michiels n.v.
ONDERGETEKENDE: Corverstraat 13, 3700 TONGEREN

Naam _____

Adres _____

Postnummer _____ Gemeente _____ Land _____

B.T.W.-nummer _____

wenst te ontvangen: WVD nr(s): _____

Hij/zij stort het verschuldigde bedrag op bankrekening 235-0450756-09 van Drukkerij George Michiels n.v., Corverstraat 13, 3700 TONGEREN, met vermelding: *Woordenboek van de Vlaamse Dialekten.*

DATUM HANDTEKENING

Boekennieuws

HONDSCHOOTE, Genealogische gegevens serie 44/2-6-8, door Jef Cailliau

Ofschoon de 'archiefziekte' ook in Hondschote heeft toegeslagen, herbergt het fraaie stadhuis, dat getuigt van de vergane grootheid van dit saaicentrum, ook vandaag nog een verrassend rijk archief. De omvangrijke serie FF die o.m. stukken m.b.t. de burgerlijke en kriminele rechtspraak, het beheer van weesgoed en staten van goed bevat, is wellicht de belangrijkste voor de familiekundige.

De auteur die vertrouwd is met de plaatselijke geplogendheden en al lang niets meer te bewijzen heeft, verzamelde in deze publicatie de genealogische analyses van de 3 oudste bundels — FF 44/2-6-8, aanvangend in 1498 —. Het betreft losse, moeilijk leesbare schattingsakten van sterfhuizen die niet in het register werden ingeschreven omdat ze meer 'kwaad' dan 'goed' bevatten. Eens te meer wordt aangetoond hoe belangrijk de familiebanden waren tussen de bevolking van de hh. Hondschoote en die van het Ieperse en het Veurnse.

Het is al met al een bronnenpublicatie die o.i. moeilijk kan overschat worden. Velen zullen er hun voordeel mee doen. Het is allicht een gelegenheid om de weg te vinden naar Hondschote en zijn rijk Vlaams verleden.

Indices door G. Morent maken de uitgave vlot raadpleegbaar.

Hondschoote, ... — 60 p., 11.8 x 21 — kost (port inbegrepen) 200 BFr (F 135, 35 FF) en is uitsluitend te bestellen bij WH, rek. 712-8700342-10, o.v.v. Hondschoote. Van dezelfde auteur zijn bij WH nog een zeer beperkt aantal exemplaren van de 'Indices op de huwelijken van Duinkerke' te verkrijgen.

* * *

STAMBOEK VAN VLAANDEREN II, door Jef Hendrickx

Het in 1971 verschenen eerste deel bevatte de vooroudertafels van 80 bekende Vlamingen. Onlangs verscheen het lang verwachte tweede deel dat 100 kwartierstaten telt.

Deze uitgave zal niemand ontgoochelen, want zij beantwoordt aan een dubbele behoefte. Zij de verschaft de gegadigden de correcte personalia die ten onrechte in de meeste gepubliceerde biografieën ontbreken. En zij reikt

die elementen aan die het mogelijk maken filiaties op te sporen en hun invloed na te gaan op een aantal prominenten en hun omgeving. Of hoe afkomst en verwantschap van 'gewone mensen', wetenschappers, kunstenaars, e.a. van belang zijn om menig historisch gebeuren te helpen verklaren. Een belangrijke dokumentatiebron en een waardevolle bijdrage voor de studie van het Vlaamse maatschappelijke gedachtengoed.

Stamboek ... – 16 x 24, 110p., editiepapier 120 g – is uitsluitend te bestellen door betaling van 250 BFr + 35 BFr op rek. 001-0585163-83, t.n.v. V.V.F.-gouw Antwerpen te 2060 Antwerpen, o.v.v. Stamboek van Vlaanderen II.

* * *

GENEALOGIES DUNKERQUOISES, door Gérard Janssen

Dit werk is het resultaat van een geduldig systematisch onderzoek van de serie 99 van het Duinkerkse stadsarchief (staten van goed van Duinkerkse poorters en inwoners van de stad zonder civiliteit). In totaal bijna 10.000 akten, waarvan een deel in het Vlaams. Deze lijvige publicatie – enig in haar soort – bevat genealogische fragmenten van nagenoeg alle 17de- en 18de eeuwse Duinkerkse families. Alleen al voor de 17de eeuw vermeldt het 1.450 families, waarvan voor 614 meer dan 3 generaties gegeven worden. Omdat Duinkerke een belangrijke haven was, is deze uitgave meer dan van louter plaatselijk belang. Naast de autochtone bevolking waren immers ook personen uit de overige Nederlanden en de diverse Franse landstreken aanwezig, maar ook vreemdelingen – op doortocht of er gevestigd – uit Italië, Spanje, Duitsland, Engeland, de Skandinavische landen, enzovoorts.
Het werk bevat een aantal hoogstinteressante 'bijlagen': een genealogie SOETENAEY (14 generaties) en een hypothese over de oorsprong van de familie van Michiel DE SWAEN.

Généalogies Dunkerquoises, ca. 1000 p., kost 580 FF (+ 66 FF verzending) en is te bekomen bij de auteur: G. Janssen, 28 Rue Carnot, F 59370 Mons-en-Baroeuil; P.C.R. 221371 R Lille.

* * *

JAN CALLENS EN ZIJN ZEVEN ZONEN, door Jan & Paul Callens

Einde augustus verschijnt deze familiegeschiedenis die het resultaat is van 4 jaar hardnekkig en minutieus uitpluizen van vele archieven. De publicatie kan in 3 delen opgedeeld worden.

1. De voorgeschiedenis van de familie Callens, waarin de voorouders en de naaste verwanten van de auteurs werden nagespoord tot in de jaren 1600.
2. Een gedetailleerde beschrijving van het leven van de stamouders Jan CALLENS (°1763) & Isabella Clara VAN DE WALLE (° 1760), met uitgebreide vooroudertafel.
3. Een volledige lijst van alle nakomelingen van de stamouders, verspreid over de wereld (hoofdzakelijk V.S., Canada en Frankrijk) met personalia.

De samenstellers beperkten zich gelukkig niet tot 'menselijke algebra'. Terecht maakten zij ook dankbaar gebruik van wat er aan mondelinge overlevering te gebruiken viel. Het geheel is rijk geïllustreerd met afdrukken van verschillende dokumenten, bidprentjes, foto's, enzovoorts. En van elke grote tak werd een kwartierstaat gemaakt, zodat ook vele anderen er hun voordeel mee kunnen doen. De indices tellen ca. 6.800 verwijzingen.

Jan Callens.... – 1066 p, 21 x 29, gekartonneerde kaft met goudopdruk – is een realisatie van de uitgeverij Flandria-Nostra, Kortemark. Voorintekenen kan tot 1 maart a.s. door vooruitbetaling van 1.350 BFr (+200 BFr port) op rek. 063-1076951-92, t.n.v. Stamboom Callens, Waterstraat 18 te 8870 Pittem. Na 1 maart: 1.500 BFr + port.

* * *

DE LAGE LANDEN: Geschiedenis van de Noordelijke en Zuidelijke Nederlanden

Sedert enkele jaren publiceert de Vlaams-Nederlandse 'Stichting Ons Erfdeel' brochures in verschillende talen over de Nederlandse kultuur. Deze in oktober verschenen brochure, een helder essay, geschreven door de historici J.A. Kossman-Putto en E.H. Kossmann, brengt, aangepast per taalgebied, een helder beeld van de eenheid en de verscheidenheid in de geschiedenis van België en Nederland.
Een konkrete bijdrage tot de verbetering van de beeldvorming over de Lage Landen. Mag in geen enkele boekenkast ontbreken.

De Lage Landen ... , 64 p., 13 x 20, kost 300 BFr. Betalingen op rek. 000-0907100-53 van Stichting Ons Erfdeel te 8530 Rekkem, o.v.v. De Lage Landen en gewenste taal (Nederl., Frans, Duits, Engels).

* * *

ALGEMENE GENEALOGIE HUYSENTRUYT, een volkse stamboom van 1300 tot nu, door Antoon Huysentruyt

Het in Boekennieuws op p. 65 (WH-info, 1987, 3) besproken boek raakte in-

tussen uitgeput. Een heruitgave is niet voorzien. Daarentegen zal er een uitvoeriger uitgave komen die zich vooral richt tot 'kwartierstatenmakers' (veeleer dan tot naamdragers). Het betreft vooral de omgeving van Kortrijk, Menen, Izegem, Halewin, de Zeepoldergemeenten en St.-Winoksbergen.

Deze uitgave van de Izentrud-kontaktgroep kost 750 BFr. Kontaktpersonen en telefoonnummers zoals in vorig nummer.

—

KORT

In de reeks VOLKSTELLINGEN 1814 van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, afdeling Brugge, verscheen onlangs het 25ste deel, dat de tellingen van de gemeenten Lo, Reninge, Pollinkhove en Noordschote bevat. Bestellen: 280 BFr op rek. 088-0381540-34 van V.V.F.-Brugge, Baron Ruzettelaan 377, o.v.v. Telling 1814, dl. 25.

Zopas verscheen ook het eerste nr. van de DOVIE-KRONIEK, het *anders dan andere* tijdschrift (4/jaar) van de Heuvellandse heemkring Dovie. Dit nr. biedt voor 'elk wat wils': archeologie, plaatselijke geschiedenis, toponymie, volkskunde en bronnenpublicatie (o.a. het Hoofdgeld te Kemmel ca. A° 1700). Lid worden kan door betaling van 250 BFr op rek. 777-5470795-71 t.n.v. Dovie, Dries 29, 8948 Kemmel-Heuvelland, o.v.v. Lid '88. Doen!

Bij het Westvlaams Genootschap voor Familie- en Wapenkunde (R.L. Dewulf-Heus, Brugge) wordt in de loop van het jaar gestart met de uitgave van de Tellingen 1814 van het arrondissement Ieper: Ieper-stad (2 dln.), Poperinge (1dl.), ...

HEUVELLAND IN 8 GENOMEN is het toeristisch-kultureel informatieblad van de VVV Heuvelland. 4 maal per jaar brengt het interessante berichten uit de 8 gemeenten van het Heuvelland. Een abonnement kost 250 BFr/jaar te storten op rek. 738-3060200-66 van VVV Heuvelland, Polenlaan 1 te 8948 Kemmel-Heuvelland.

Ook in 1988 verschijnt Jaarboek 4 van het V.C.G.H. (Handzame-Kortemark). Het zal bijdragen bevatten van V. Arickx - Genealogie kanunnik Carton, L. Boeva - Inventaris van de archiefdokumenten bewaard op het V.C.G.H., H. van Isterdael - Fiscale bronnen-Typologische benadering & een aanvullende inventaris van de parochieregisters en registers van de Burgerlijke Stand op het centrum (Kronevoordestraat 2A, 8120 Handzame-Kortemark).

N.a.v. de tentoonstelling Verliefd, Verloofd, Getrouwd die van 5 februari t/m 1 mei loopt in de ASLK-Galerij in de Kreupelenstraat 10 te 1000 Brussel (10 uur tot 18 uur - ook op zon- en feestdagen) verschijnt een uitvoerig geïllustreerde catalogus. Bestellen (niet voor 1 februari): 500 BFr + 100 BFr op rek. ASLK 008-89660000-25, o.v.v. catalogus Verliefd, ... Meer inlichtingen (ook voor gratis gegidste rondleidingen): tel. 02/213.71.68. Lees in verband ook C. VANDENBROEKE, *Vrijen en Trouwen*, ...

Brievenbus

Antwoord 87.III.6 - BLA(E)(U)VOET

Genealogische gegevens betreffende de familie BLAUVOET vindt men in het Fonds Merghelynck, afd. Handschriften, Koninklijke Bibliotheek te Brussel onder de nrs. 33: huwelijkskontrakten; 42: uittreksels parochieregisters; 129: wettelijke passeringen, staten van goed, wezerij, enz. Nr. 68 bevat een genealogie BLAUVOET uit de verzameling van Marius VOET en kanunnik HELLIN (copie uit het Fonds Goethals, ook bewaard in K.B.B., mogelijks nog andere gegevens in dit fonds). De historische werken van Voet en Hellin zijn evenwel niet steeds historisch even exact! Nr. 38 bevat bevat afschriften van grafmonumenten uit Veurne en Veurne-ambacht, o.a. ook BLAUVOET. Overigens komt het hele Fonds Merghelynck in aanmerking voor genealogische gegevens betreffende Ieperse en Veurnse families. Gezien de familie Blauvoet veel schepenen telde, is raadpleging van de nrs. 31 (kasselrijrekeningen) en 101, 102 en 151 (schepenlijsten) warm aanbevolen.
Voor de familiegeschiedenis ook interessante gegevens in de werken van P. HEINDERYCKS 'Jaarboeken van Veurne' (historische kroniek, hs. uitgegeven in 1853) 'Annalen van Veurne' - geschiedenis der leenhoven (Bachten de Kupe, 1964). Ook gegevens in L. GILLIODTS- VAN SEVEREN, 'Coutumes des Pays et Comté de Flandre, Quartier de Furnes. Coutumes de la ville et Châtellenie de Furnes', dl IV (Etat des fiefs relevant de la cour féodale du Bourg de Furnes, o.a. hh. Blauwvoetswal te Pervijze, zie index achteraan).

Wapenschilden en zegels: reeds DE RAADT, 'Sceaux armoiriés des Pays-Bas et des pays avoisinants'? En de verzameling zegelafgietsel in het ARA (schriftelijk aanvragen)? Zeer waarschijnlijk nog vele zegels op schepenakten (perkamentjes) bewaard in de archieven van voormalige abdijen uit Veurne-ambacht (meestal bewaard op het Groot-Seminarie te Brugge).

Pieter DONCHE

—

87.IV.1 Ludwig DEYGERS - Middelkerke

Vraagsteller stelde een nagenoeg volledige genealogie samen over de familie DEHEYGER-DEYGERS met als stamvader Jan DEHEYGERE ° ca. 1550 (uit Ingelmunster). Belangstellenden kunnen steeds bij hem terecht.
In zijn kwartierstaat steken nog enkele leemten:

1. Marie Cornillie DENNEWEL ° Killem 02.12.1785, fa. Jean Jacques Cornil ° Oostkappel ... ? / + Killem ... ? & x ... ? Marie Jeanne VAN OOSTEN ° Izenberge ... ? / + Killem ... ?

2. Charles Louis Joseph MARTIN ° Rijsel ca. 1783, fs. Noël Joseph ° ... / + ... / x ... Catharina Josepha PROUVOST ° ... ? Beiden waarschijnlijk overleden te Rijsel vóór 1861.

3. Petrus Antonius LEHOUCK ° Rekspoede ± 1730, fs. ... & ... .

Graag aanvullingen over deze personen en hun ouders en grootouders.

87.IV.2 Jan LUYSSAERT - Nevele

Joannes Franciscus VANDERMEERSCH ° Vlamertinge of Langemark ca. 1737 x Anna Theresia VERHEECKE ° Zuidschote 1735 en + Slijpe 03.08.1786.
Gevraagd: afkomst van beiden, x-datum en plaats.

—

Petrus JONCKHEERE x Leffinge 10.04.1725 Anna Joanna VAN MALDEGHEM.
Gevraagd: afkomst van beiden.

—

Mattheus DEPREZ ° 1701 en + Schore 04.03.1764 x Schore 15.07.1731 Isabella Clara BRYON ° Schore 14.03.1714 en + Schore 31.01.1769 d.v. Nicolaus & Maria Joanna VANDYCKE.
Gevraagd: afkomst van Mattheus DEPREZ.

—

Nicolaus BRYON ° 1674 en + Schore 17.12.1746 x Maria Joanna VANDYCKE ° 1685 en + Schore 20.05.1721.
Gevraagd: afkomst van beide personen.

—

Philippus Jacobus Balthazar DEHOUCK ° Kaaskerke en + Kaaskerke 10.02.1795 x St.-Jacobskapelle 15.06.1790 Joanna Rosalia Bibiana DECROOS ° St.-Jacobskapelle 22.01.1761 en + Kaaskerke 26.04.1805.
Gevraagd: afkomst van beiden.

—

Jacobus VERGOTE (Vandergote) x Noordschote 25.01.1682 Christina DUBOIS.
Gevraagd: gegevens over beiden.

—

Jacobus VAN EECKE z.v. Jan Franciscus & Maria Isabella VAN EECKE ° Langemark 14.01.1710 en + ... x Reningelst 11.05.1734 Maria Francisca DE CONINCK ° Reningelst 30.11.1713 en + Elverdinge 27.09.1786.
Gevraagd: afkomst van Jacobus VAN EECKE.

—

Jacobus MALBRANCKE jr. ° Poperinge SB 29.09.1668 en + ... x Poperinge SB 13.09.1695 Helena SPYCENIERS.
Gevraagd: afkomst van Helena SPYCENIERS.

—

Joannes Baptista MALBRANCKE x Poperinge SB 15.10.1737 Maria Cornelia VERBEKE d.v. Franciscus en Catharina FLAHAUW ° Oostvleteren 26.07.1712 en + Poperinge SB 14.01.1758.
Gevraagd: aanvullende gegevens over Catharina FLAHAUW en haar ouders.

—

Petrus Jacobus WAELE x Poperinge OLV Maria Francisca BAES ° Westvleteren en + nâ 1744.
Gevraagd: alle gegevens en afkomst van Maria Francisca BAES.

—

Franciscus BUTSTRAEN + Poperinge SJ 01.05.1734 x Christina DE KINT d.v. Joannes en Christina ROSEELS ° Poperinge SJ 01.01.1688 en + Poperinge SJ 08.07.1733.
Gevraagd: afkomst van Franciscus BUTSTRAEN en van Joannes DE KINT & Christina ROSEELS.

Alle inlichtingen naar Jan LUYSSAERT, Veldestraat 26, 9841 Nevele.

87.IV.3 Marc MAHIEU - Zillebeke

Laatst kwam vraagsteller in het bezit van een zgz. Liste de maison, gedateerd 15 september 1915, uit het Noordfranse Wasquehal. Deze lijst vermeldt o.m.

het aantal bewoners met voornaam en naam, plaats en datum van geboorte, nationaliteit, beroep, verwantschap met het gezinshoofd/bewoner, militaire hoedanigheid, identiteitskaart, enz. Volgens de correspondent van vraagsteller dienden deze lijsten op de voordeur van het betrokken woonhuis aangebracht te worden onder de oorlog (W.O. I).
Weet iemand iets meer over dergelijke kontrolelijsten.

87.IV.4 Johan FIERET - Axel

Martin FERRET, hoogstwaarschijnlijk geboren te Doornik — de stamvader van vraagsteller —, was predikant van de Waalse Kerk te Ieper van september 1582 tot april 1584. Na de herovering door Farnese verliet hij de stad en overleed vóór juli 1589 te Vlissingen. Zijn zoon Samuel FERRET trok naar Den Haag waar hij boekdrukker-verkoper was. In 1612 liet hij zich inschrijven in het St.-Lucasgilde. Hij kocht er een huis: de Pelikaan. Naderhand vestigden afstammelingen van deze Samuel Ferret zich in Zeeuws-Vlaanderen. Wie kan meer informatie verstrekken over Martin FERRET en wie verricht onderzoek over deze familie in Vlaanderen (FERRET, FIERET, FORRET, ...).

—

MEDEWERKING GEVRAAGD

De familie **DEQUE(E)CKER** in de Westhoek

Zowat overal in de Franse- en Vlaamse Westhoek treft men de Familienaam Dequeecker of varianten aan. Hij zal dus in tal van kwartierstaten en stambomen opduiken. Ons geacht lid Ivo DEQUEECKER stelt zich tot doel al deze naamgenoten samen te brengen. Wie wil aan dit grootscheeps onderzoek meewerken?
Informatie bij Ivo DEQUEECKER, Louis Jansenslaan 15, 2100 Deurne.

—

WH-INFO, BOOK OF RECORDS ? ... of het zetduiveltje

Honderdjarige te Koolkerke. In dit blad (vraag 87. II.1) lieten wij de oudmoeder van dhr. A. Declerck, Isabella CROMHEECKE, geboren worden op 20.10.1705. Zij huwde te Koolkerke op 02.12.1804 en overleed er op 25.11.1817. Was het inderdaad zo dat zij op haar 99ste huwde met een jongeman van 36, nog kinderen baarde en overleed in de gezegende leeftijd van 112 jaar? Neen. Zonder de tussenkomst van de zetduivel zou ze immers op 20.10.1765 geboren zijn.

Vierling te Hulste anno 1666

Volgens WH-info III, p. 68 (vraag 87.III.1) huwde Joanna FIEMS te Hulst op 02.12.1666 met Livinus TIETGADT en overleed zij er op dezelfde dag. Nochtans werden uit dit huwelijk 4 kinderen geboren! Was het een overhaast huwelijk en stierf Joanna in het kraambed? Neen, in werkelijkheid overleed Joanna op 08.05.1682. Zo had Livinus TIETGADT gelukkig wat meer *Tiet ge-Gadt* om te zorgen voor nakomelingen.

Een doodlopend straatje

Jan Luyssaert - Nevele

Niet alleen bij het doornemen van autentieke bronnen is een kritische ingesteldheid noodzakelijk, ook wanneer men informatie put uit recente historische werken is grote behoedzaamheid een goede deugd.

Om me een beeld te kunnen vormen van het leven in de Westhoek onder de Franse overheersing, las ik met veel belanstelling het werk van R. Lanszweert, *De Westhoek tijdens de Franse bezetting* (1978). Ik was natuurlijk bijzonder opgetogen toen ik er op enkele bekende namen uit mijn kwartierstaat stootte, o.m. de naam **HOSDEY.**

Het overlijden van een van mijn voorouders, Maria Francisca Eugenia HOSDEY (° Reninge 29 april 1748, + Elverdinge 29 september 1772), werd — volgens het overlijdensregister — aangegeven door haar broer Jacobus Alexander HOSDEY, kapelaan te Westvleteren.

Over deze Jacobus Alexander HOSDEY schrijft Lanszweert (blz. 278) o.m. dat hij geboren werd te St.-Rijkers in 1742. Omdat volgens mijn opzoekingen de bakermat van de familie HOSDEY in Reninge ligt, zocht ik voor alle zekerheid het doopsel in de parochieregisters van Reninge. Inderdaad op 25 december werd er Jacobus Alexander HOSDEY geboren. In het archief van het bisdom Brugge vond ik nog meer gegevens over hem, die weer niet volledig klopten met wat R. Lanszweert schreef.

Op 22 september 1770 werd Jacobus Alexander HOSDEY priester gewijd te Ieper door Mgr. F. De Wavrans en op 5 maart 1791 werd hij pastoor te Krombeke. Volgens Lanszweert (blz. 262) werd hij op 16 februari 1798 door de Fransen gearresteerd en op 12 maart 1798 (blz. 278) in de gevangenis van Brugge opgesloten.

Volgens de gegevens uit het Bisschoppelijk archief werd Jacobus Alexander HOSDEY op 11 maart 1798 door de Fransen gearrresteerd te Krombeke.

Als we de versie van Lanszweert aannemen, rijst de vraag wat er met priester HOSDEY gebeurde tussen 16 februari (dag van de arrestatie) en 12

maart 1798 (dag van de opsluiting in Brugge). Het lijkt mij heel waarschijnlijk dat hij op 11 maart werd gearresteerd en op 12 maart in de Brugse gevangenis opgesloten.

Over zijn overlijden zijn beide bronnen gelijkluidend. Priester J. A. HOSDEY stierf als banneling en gevangene op het eiland Ré op 22 mei 1799.

Ook in recente werken kunnen onnauwkeurigheden de genealoog soms voor lange tijd een doodlopend straatje insturen.

Kort Genoteerd

In Naamkunde - 19de jg, afl. 1-4 - verscheen de naamverklaring VUYLSTEKE door dr. W. BEELE.

In het driemaandelijkse Loage-tijdschrift - 3de jg., nov. 1987 - verscheen de naamverklaring LOAGE door dr. W. BEELE.

In hetzelfde verzorgd en lezenswaardig tijdschrift sluit Renaud LOUWAGIE zijn bijdrage af over *Anna Lauwagie in 1778 tot de strop veroordeeld* (Loage-tijdschrift: 300 BFr/jaar op rek. 280-0477796-11, Stef. Louagie, Krakeelstr. 1A, 8222 Zerkegem).

In de 8ste jg. van 't Leiegouwtje, het mededelingenblad van De Leiegouw en De Roede van Harelbeke, verschenen een aantal korte naamkundige bijdragen van dr. F. DEBRABANDERE: DUBUCQOIS, LABEEUW, THIERS, BOSSUYT, CAYTAN, CLEPPE, DE SCHUYMER(E), DELABIE, DEMUNNYNCK, DRUWEL en GARMIJN.

In 't Stamboompje - 16de jg., 1, 1988 (VVF- Kortrijk & Roeselare) - verscheen een lijst van de voornaamste genealogische bronnen voor Moorslede door J. VANDERHAEGE (150 BFr/jaar op rek. 712-0112317-74 van VVF-Roeselare, 8800 Roeselare).

Een paar artikels die verschenen in Gens Nostra zullen zeker onze lezers interesseren: J. VAN EGMOND, *De Leidste familie Ente uit Belle (Bailleul), 16de & 17de eeuw*, 39ste jg., 1984, pp. 197-213; A.M STIKKELORUM, *Stikkelorum, een echte Leidste familie*, 32ste jg., 1977, pp. 117-123, 351.

Van de onlangs overleden Marguerite Cleenewerck de Crayencour - M. YOURCENAR, anagram voor Crayencour - ° Brussel 1903, maar die haar jeugd doorbracht te Rijsel en Belle, verscheen eerder de kwartierstaat in L'intermédiaire des Généalogiste, n° 160, pp. 226-227. Van haar deze uitspraak: *La France a essayé d'éliminer le celte en Bretagne, et dans le Nord le flamand (je ne m'en suis jamais mieux rendu compte qu'en étudiant l'histoire de ma famille). Ce sont les Etats qui tuent les ethnies* (Les yeux ouverts).

Hondschote: *Actes de partage* (4)

Robert Vanoorenberghe - Nieuw-Koudekerke

(vervolg WH-info, 87, III, p. 75)

Philippe OBEYN, fs. Pierre, fs. Matthis f° 345
Jan Francois ANNYCKE, verdeling: uit x Anne Marie HEMERICX f° 354

Register FF 44/68 - 1752-1753

Jacques PLADYS, fs. Jeacques Jean f° 1
Piere François DE BEKE, fs. Michel f° 2 v.
Jacques Michel BORREY, fs. Jean François f° 5 v.
Philippe VALKE, fs. Philip, fs. Philip f° 10
Pierre François VUYLLEMOUX, fs., Henri, fs. Jean f° 13
Martin DE ST. HILAIRE, fs. Paul f° 14
Jacques DE CERF, fs. Jacques f° 97
Guillaume TRIOEN: uit zijn 1 x Julia OPSOMER f° 98
Léopold Piere VAN HOVE, fs. Jean f° 100
Nicolas DORGE, fs. Jacques f° 101
Victor VERCAEMER, fs. Victor f° 102
Védastus CUSEINE, verdeling: uit x Marie Jeanne OBEIN f° 103
Pierre Cornil WANTELY, fs. Jean f° 105
Michel DE ROO, fs. Charles f° 106 v.
Martin VAN DE VOORDE, fs. Jacques, fs. Jacques f° 110
Jacques François ACCAERT, fs. Jacques, fs. François f° 114
Joseph Antoine VASSEUR, fs. Antoine f° 115
Jean VERHULST, verdeling f° 116
Pierre Cornil WANTELY, fs. Jean f° 117
Jean Baptiste ALLAERT, fs. Marcus f° 119 v.
Jacques François DUYTSCHE, fs. Martin, fs. Nicolas f° 120 v.
Daniël François PYLISER, fs. Pierre, fs. Pierre f° 122
Pierre Jacques RYSSEN, fs. Pierre, fs. Cornil f° 125
Jean François ANNYCKE, fs. Christiaen, fs. Antoine f° 127
Dominique DE WEERT, fs. Dominique, fs. Jean Baptiste f° 153
Mattheus VERSTRAETE: uit zijn 2dex Anna Françoise HUYGGHE f°154
Cornil CANCY, verdeling f° 157
Jacques Dominique VAN LICHTERVELDE, fs. Jacques f° 158
Léonard Ignace CRAYNEST, fs. Jean f° 161
Pierre DE SACK, fs. Dieryck, fs. Guillaume f° 164
François VAN IWAERDE, fs. Jean, fs. Charles f° 170
Jean Baptiste MEURIN, fs. Hubert f° 175
Pierre François DANNOOT f° 175 v.
Emerence MAES, verdeling van Pierre MAES F° 176
Jean Baptiste DE WEERT, fs. Jean Baptiste: uit 2de x f° 180
Pierre DE ROO, fs. Michel, fs. Charles f° 186
Védastus VAN DER BRIGGHE, fs. Charles, fs. Jean f° 188

François DE BROUWER, fs. Martin, fs. Leo	f° 199	v.
Charles DEREMY, fs. Charles	f° 203	
Cornelis WALLY, fs. Louis, fs. Pierre	f° 204	v.
Jean Baptiste WANGERMAN, fs. Charles, fs. Quentin	f° 206	
Mattheus CLAEREBOUT, verdeling: grootmoeder	f° 214	
Jacques Winnoc DAKETE, fs. Jacques, fs. Christiaen	f° 215	
Jean Baptiste PATFOORT: uit 2dex Françoise DE FRAYE	f° 221	
Jean Baptiste LAHAYE, fs. Jean Baptiste	f° 222	
Nicolas HAERENHOUT, verdeling: zes kinderen	f° 227	
Jacques Louis VAN DEN BRIGGHE, fs. Jean, fs. Jean	f° 227	v.
Jean Baptiste DE WEERT, fs. Jean Baptiste, fs. Jean, fs. Omar	f° 245	
Jean Baptist PEELAERT, fs. Védastus, fs. Védastus	f° 247	
Jacques AMEEUX, fs. Jacques	f° 248	
Dominique SUCHT, fs. François	f° 250	
Martin DE KEYSER, fs. François, fs. Jean	f° 253	
Jacques Dominique VAN LICHTERVELDE, fs. Jacques: uit 4dex	f° 256	
Michel VICTOOR, fs. Jean François, fs. Pierre, fs. Jean	f° 270	
Jean Baptiste BOUTECA, fs. Nicolas	f° 275	v.
Gillis Jacques PROVOOST, fs. Gillis Jacques	f° 288	
Jean Baptiste WILLEMS, fs. Jean Baptiste, fs. Jean, fs. François	f° 288	v.
Jacques AMEEUW, fs. Jacques	f° 289	
Jacques Dominique VAN LICHTERVELDE, fs. Jacques	f° 299	v.
François Cornil VAN DEN BAVIERE, verdeling: negen kind. 3dex	f° 307	
Philippe COULIER, fs. Philippe	f° 312	v.
Judoce FRANQUE, fs. Michel, fs. Jacques	f° 316	v.
Dominique SUCHT, fs. François, fs. Winnoc	f° 323	
Nicolas HAERENHOUT, verdeling: zes kinderen	f° 328	
Dominique SUCHT, fs. François, fs. Winnoc	f° 329	
Pierre Jacques BORRE, fs. Pierre Jacques, fs. Jacques	f° 348	v.
Jean Baptist WANGERMAN, fs. Charles, fs. Quentin	f° 352	
Pierre Jacques SAELEN, fs. Pierre	f° 359	
Pierre Jacques BORRE, fs. Pierre Jacques, fs. Jacques	f° 363	
Pierre Cornelis WANTELY, fs. Jean	f° 368	
Pierre Boniface BOLLEYN, fs. Pierre, fs. Gabriel	f° 371	

Serie FF 44/73 - 1764-1771

Pierre Ferdinand SCHADET, fs. Pierre François	f° 1
Anselme Benoit DE NEKER, fs. Nicolas	f° 19
Pierre VAN DE WYNGHE	f° 20
Jean François VICTOOR, fs. Pierre, fs. Jean, fs. Jean	f° 21
Pieternelle Thérèse TERRELLE, fa. Jacques, verdeling	f° 27
Pierre Jacques HALWYNT, fs. Charles, fs. Jean	f° 30
Jean DE PLANTER, verdeling: vier kinderen	f° 35
Christiaen LEEMAN, verdeling	f° 36
Ph. Jacques DE POORTER, fs. Cornelis, fs. Cornelis, fs. Pierre	f° 38
Pierre Louis SCHADET, fs. Pierre François	f° 63
Pierre Melchior DIDIER: uit zijn 2de x	f° 67
Martin VAN DE VOORDE	f° 79

Guislain WILLEMS, fs. Jean Baptiste, fs. Jean	f° 85	
Antoine DE COUSTER, fs. Michel, fs. Jacques	f° 89	
Védastus CUSEINE, fs. Pierre	f° 90	
Pierre Joseph BLONDEEL: uit zijn x Emerentine MAES	F° 90	v.
Joseph Cornil PATFOORT, fs. Michel, fs. Michel	f° 92	
François Cornil VAN DEN BAVIERE, fs. Cornil, fs. Daniel	f° 98	
François Martin BASTIAN x Jeanne Thérèse COUSTER: vijf kind.	f° 158	
Jean François DE HOLLANDER, verdeling	f° 160	
Cornil François VAN DER HEYDE, fs. Victor, fs. Victor	f° 162	
Jean Baptiste PEELAERT, fs. Védastus, fs. Nicolas	f° 165	
Ignace Jacques BAERT, fs. Jean Matthieu, fs. Jacques	f° 182	v.
Martin PYLISER, fs. Pierre, fs. Pierre	f° 184	v.
Jean Baptiste PEELAERT, fs. Védastus, fs. Védastus, fs. Nicolay	f° 193	
Jean Baptiste DE NEVE: uit x Marie PEELAERT, fa. Védastus	f° 211	
Pierre SAELEN: uit x Jeanne LEFEBURE, fa. Joseph	f° 226	
Ferdinand FOCKEMBERGHE, fs. Pierre	f° 227	
Pierre Mathieu BAERT, fs. Jean Matthieu, fs. Jacques	f° 228	v.
Goddelieve LECLAIRE, fa. Nicolas, fa. Antoine: twee kinderen	f° 230	v.
Pierre Jacques DE CANDT, fs. Guillaume, fs. Pierre	f° 250	
Pierre François COUPPE, fs. Sieur François	f° 252	
Maximilien Emmanuel VERCAEMER, fs. Maximilien, fs. Jooris	f° 258	
François VAN DE VOORDE, fs. Jacques, fs. Jacques	f° 265	
Ph. Jacques VAN DEN BERGHE, fs. Jean, fs. Mailliaert	f° 266	
Pierre Jacques, PYLISER, fs. Cornelis, fs. Pierre	f° 274	
Pierre Jacques DANNOOT, fs. Nicolas, fs. Jean, fs. Jean	f° 282	
... ROELANT: uit zijn x Jeanne Barbara FAES	f° 298	
Philippe FAGOLEZ: uit zijn x Augustine Cécile CRU, fa. Pierre	f° 298	v.
Pierre Jacques FLOOR, fs. Nicolas Alexander, fs. Nicolas	f° 299	v.
Philippe Jacques D'ARRAS, fs. Daniel, fs. Jacques	f° 301	
Jean Baptiste ALLAERT, fs. Maurice	f° 302	
Philippe Jacques DE POORTER, fs. Cornelis, fs. Cornelis	f° 307	
Pierre Jacques WYDOOGHE, fs. Pierre Jacques	f° 313	v.
Joseph François CALLOONE, fs. François, fs. François	f° 314	v.
Jean Cornelis DE BREYNE, fs. Pierre	f° 316	v.
Jacobus VAN MIDDELEM, verdeling	f° 317	
André GERMAIN, fs. André Cornelis	f° 318	
Pierre François JACOBS, fs. Jean, fs. François	f° 319	
François VAN DEN BUSSCHE, fs. François	f° 320	

Serie FF 44/76 - 1772-1781

Jean DUYTSCHE: uit zijn x Marie Jeanna D'HOTTEL	f° 1	
Jean Baptiste DE HAENE, fs. Pierre Jacques, fs. Jean	f° 3	
Pierre François BEKE, fs. Michel	f° 18	
Benoit MINNE, fs. Jean, fs. Jacques	f° 22	v.
Pierre Joseph VERMEULEN, fs. Matthieu	f° 23	
Jean Baptiste VERWECKT, wed. Isabelle Françoise MERLEBEKE	f° 31	
Ferdinand Jean MASSELIS, fs. Jean Baptiste, fs. Pierre	f° 55	v.

Dominique SUCHT, fs. François, fs. Winnoc	f° 72	
Jean Védastus CNUDT, fs. Jean François	f° 86	v.
Pierre Jean DE SNICK, fs. Adrien, fs. Roger	f° 92	
Jean Martin OBEYEN, fs. Andries, fs. Andries	f° 105	
Pierre Cornil BEERST, fs. Pierre	f° 109	
Cornil Jacques DE MAEREL, fs. Cornil, fs. Jean	f° 111	
Laurent Joachim VAN DEN BROUCKE, fs. Audomarus	f° 123	v.
Jean Donnat VERMEULEN: uit zijn x Thérèse VAN WYNGHEM	f° 126	
Pierre François MAES, fs. Pierre Jacques	f° 126	v.
Jean Baptiste LAMMENS, fs. Pierre	f° 127	
Jean Baptiste JOSSAERT, fs. Jacques, fs. Jacques: negen kind.	f° 129	
Jean Donnat VERMEULEN, fs. Urbain	f° 135	
Ignace Michel VERBOUCKE, fs. Michel	f° 135	v.
Pierre JACOBUS, fs. Pierre Cornil, fs. Jacques	f° 142	
Pierre VAN RENTERGHEM, fs. Joseph, fs. François	f° 143	v.
Everard Jacques VERHUISSER, fs. Gabriel	f° 146	v.
Symphorien SAPELIER, fs. Martin Joos, fs. Jean	f° 148	
Jean Cornelis DE BREYNE, fs. Jean François, fs. Pierre	f° 152	
Pierre Jean D'ENGLO, fs. Paul, fs. Robert	f° 153	
Andries OTTEVAERE, fs. Jean, fs. Jean	f° 163	
Cornelis DE WAELE, fs. Cornelis	f° 165	v.
Pierre Benoit FOSSAERT, fs. Benoit	f° 166	v.
François Xavier DE MERSSEMAN, fs. Albert, fs. Jean	f° 175	v.
Antoine DE BAVELAERE, fs. Christiaen, fs. Maillard	f° 178	v.
Léopold DE POORTER, fs. Jacques	f° 182	
Albert TIMMERMAN, fs. Gervais	f° 185	
Pierre Jacques (DE) CERFT, fs. Jacques	f° 185	v.
Amboise PATFOORT, fs. Michel, fs. Michel	f° 188	
Guillaume VERMEERSCH, fs. Jean Baptiste	f° 188	v.
Pierre Jacques WYNGAERT: uit zijn 2de x Marie Thérèse HOUCKE	189	
François SPYNEWYN, fs. François	f° 191	
Védastus François VAN WETTEREN, fs. Jean	f° 192	
Michel BEKAERT, fs. Pierre	f° 192	v.
Jean Cornelis DE BREYNE, fs. Jean, fs. Pierre (familie RABAT)	f° 193	v.
Jean François TIQUET: uit zijn x Anne CANNEY, verdeling	f° 195	
Jean Cornil DE BREYNE, fs. François, fs. Pierre	f° 199	
Jean Baptiste LA HAYE, fs. Jean Baptiste	f° 201	v.
Anne Marie CASTEY, fa. Thomas, verdeling	f° 205	
Martin VAN DE VOORDE, fs. Jacques, fs. Jacques	f° 208	
ID,: uit zijn 3de x	f° 211	
Jean Baptiste STRAZEELE	f° 217	v.
Antoine DE COUSTER, fs. Michel, fs. Jacques	f° 218	
Pierre SALEN, fs. Pierre: verdeling	f° 220	
Jean DE CLERCKE, verdeling: uit zijn x Pieternelle VAN HOVE	f° 226	
Jean Baptiste ANDRIESSEN	f° 227	
Jean Pierre DE HAECK, fs. Jean Baptiste, fs. Pierre	f° 237	
Léopold François VICTOR, fs. Jean François, fs. Pierre	f° 244	v.
Pierre François ENGEL, fs. Pierre	f° 249	v.
Jean Baptiste ANDRIESSEN: van zijn grootmoeder	f° 250	
Pierre Jacques WILLAY, fs. Jacques, fs. Jacques	f° 253	

Cornil Albert VAN BUKHAVE, fs. Jean, fs. Jacques	f° 254	
Ignace VAN SC(H)INGEL, fs. Charles, fs. Jean	f° 257	
Jacques DU FOUR, fs. Jacques: uit zijn 2de x	f° 265	v.
Jean Baptiste PEELAERT	f° 266	
Joseph Cornil DE MAEREL, fs. Cornil Laurent, fs. Cornil	f° 270	
Pierre Jacques PYLISER, fs. Cornelis	f° 277	
Pierre DE HAEC, verdeling: zes kind. x Pétronille DE DRYVER	f° 277	v.
Michel Jean DE KEYSER, fs. Martin	f° 278	
Pierre COUSYN x Cornlie BLANKE, verdeling	f° 282	
François Joseph DUYTSCHE, fs. Martin, fs. Nicolas	f° 282	v.
Adrien DE GRAET: uit zijn 2de x Jeanne MANNAERT	f° 291	
Pierre VANRENTERGHEM, fs. Joseph, fs. François	f° 292	
Pierre Védastus DE TURCK, fs. Pierre	f° 294	
Pierre DE ROO, fs. Pierre	f° 298	
Henderyck D'HONDT, fs. Jacques, fs. Jean	f° 301	v.
Pierre Jacques PYLISER, fs. Cornil, fs. Pierre	f° 304	v.
Pierre François MAEKELBERGHE, fs. Jean Baptiste	f° 329	
Cornil Ermanus VERMOOTE, fs. Philippe, fs. Jean	f° 330	v.
Pierre SAELEN, verdeling: uit zijn x Jeanne Rose FEVER	f° 332	
Jacques Albert LE BRECHT, verdeling: uit zijn x Anne Th. VERBCUKE	332	v.
Jacques Cornil PATFOORT, fs. Pierre Cornil, fs. Michel	f° 339	
Jean Mathis LE HOUK, fs. Jacques	f° 340	v.
Henri Louis COORENAERT, fs. Herminigildis, fs. Mahieu	f° 341	v.
Anne Louise JOLAIN, fa. Louis, verdeling	f° 348	v.
Henri Louis COORENAERT, fs. Herminigildis, fs. Mahieu	f° 350	
François Mathieu CLAERBOUT: uit zijn x Marie DE BLONDE	f° 358	
Pierre Jacques ROSKIN, fs. Jean Baptiste, fs. Jean Baptista	f° 363	

Serie FF 44/80 - 1776-1784

Charles André MASSELIS, fs. Jean	f° 1	
Charles Boniface VERHAEGHE, fs. Jacques	f° 12	
Jean Benoit DE WAELE, fs. Cornelis	f° 13	
Pierre BRUYNOOGHE, fs. Jean Baptiste	f° 14	v.
Jean Baptiste CORNILLE, fs. Jean François	f° 15	v.
Charles Ignace VENANT, fs. Louis	f° 25	
Jacques François CAULIER, fs. Jacques	f° 27	
Pierre Alexander TARLYNCK, fs. Philippe Léopold	f° 30	
Pierre François HULLEBROECK, fs. Charles	f° 46	v.
Jacques Joseph DE VOS, fs. Joseph	f° 53	
Pierre Jean VAN NESTE, fs. Jean Baptiste	f° 54	
Lauren François (DE) SOUTTER, fs. Laurent, fs. Nicolas	f° 56	
Pierre Josephe COULIER	f° 57	
Félix Pierre Melchior DIDIER, fs. Pierre	f° 73	
Cornil Védastus Jean Baptiste DENEVE, fs. Jean Félix	f° 90	
Jean Baptiste Pierens	f° 97	
Jacques SOETE, fs. Jean Baptiste	f° 98	v.

(vervolg in WH-info, 88, I)

Steunlijst

J.L.F. DE MEYERE, Laren (1.000 Fr) - Mw. A. LIEVENS-HOUTHOOFD, Rumbeke (200 Fr) - Antoon DESMYTER, Gent (150 Fr) - Guy DEQUEECKER, Deurne (200 Fr) - D. DECONYNCK, Brussel (200 Fr) - J. RAVESCHOT, Duffel (200 Fr) - K.F.F. BRULEZ, 's-Gravenhage (200 Fr) - Antoon HUYSENTRUYT, Zaventem (200 Fr) - Guido ALEXANDER, Ieper (250 Fr) - M.P. MEINDERTSMA, Den Haag (279 Fr) - J.-P. DECONINCK, Corbeil-Essonnes (300 Fr) - Karel WENTEIN, Brussel (150 Fr) - Marcel DENDUYVER, Gistel (200 Fr) - Joseph VAN LITSENBURG, Elverdinge (200 Fr) - Paul LAMBREY, Wemmel (300 Fr).

Lijst afgesloten 10 januari 1988. WH dankt u oprecht voor uw milde steun.

Walter DECAESTECKER

Chef propriétaire
Membre des «Jeunes Restaurateurs de France»
Membre du «Comité National de Gastronomie» (Fr.)

Chef-eigenaar
Lid van de «Jeunes Restaurateurs de France»
Lid van het «Comité National de Gastronomie» (Fr.)

Restaurant LE SAUVAGE
Grand'Place 38
59670 CASSEL (FRANCE)
☎ 00-33-28-42.40.88

Oud herenhuis in rustiek Vlaamse stijl, bovenop de hoogste Vlaamse berg (175 m).

F.: Dimanche soir, mardi soir et mercredi toute la journée - V.A.: Février.
Salon pour réception et banquet de 10 à 120 cts.
Situé entre Lille et Dunkerke à 25 km d'Ypres, sortie autoroute: Steenvoorde.

G.: Zondagavond, dinsdagavond en woensdag - J.V.: Februari.
Receptie- en banketzaal voor 10 tot 120 personen.
Ligging: tussen Rijsel en Duinkerke op 25 km van Ieper, autoweg uitrit Steenvoorde.

Menu: Dégustation/*Proefmenu* 260 FF
Gastronomique/*Gastronomisch* 189 FF
Carte/*Kaart* 200 à 300 FF

HERABONNEER U NU!!

Dit is het laatste nummertje van de 3de jaargang, waarin we gepoogd hebben nog méér en bétere waar aan te bieden. We twijfelen er niet aan dat u WH-info verder wenst te ontvangen. Dat kan reeds vanaf een zeer bescheiden bijdrage van 125 BFr/jaar (22 FF / f 8) (rek.: 712-8700342-10). Graag blijven wij u informeren. Maar ook u kan ons helpen. Waarom zou u ons niet nog ruimere mogelijkheden geven door vrijwillig uw bijdrage te verhogen. Uw steunbijdrage komt integraal de werking en uitbouw van WH ten goede. Wij danken u alvast voor uw wilwellende medewerking.

Bank van Roeselare
GROEIKRACHT
VOOR
WEST-VLAANDEREN

WH-INFO

Mededelingen van

WESTHOEK-JAARBOEK

i.s.m.

VLAAMSE VERENIGING VOOR FAMILIEKUNDE
afdeling **WESTHOEK**

& **SEKTIE FAMILIEKUNDE VAN HET KFV**

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker:
Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Driemaandelijks tijdschrift: 4e Jaargang, nr. 1, april 1988

Afgiftekantoor 8900 IEPER
WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Tel. 057/44 56 53
Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Bankrek. 712-8700342-10 van WESTHOEK-JAARBOEK
Postrek. 000-1485051-78

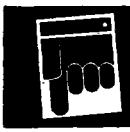

GOED
OM WETEN

Eigendom Erfgenamen
A. Ghyselbrecht-Doigny

— **23ste Nationaal V.V.F.-Kongres**
Aalst, zaterdag 23 en zondag 24 april 1988

— **Opstand en uitwijking. Vluchtelingen uit het Westkwartier tijdens de 16de eeuw. Tentoonstelling & Herdenking.**
Sandwich, zaterdag 23 juli - zaterdag 27augustus 1988

— **Daguitstap naar SANDWICH**
Dinsdag 16 augustus 1988

IN DIT NUMMER

Editoriaal	3
De familie Knibbe in de kasselrij Veurne	5
Wekebrood te Reningelst	11
Ongewone vindplaatsen	14
Merghelynck 4bis, met een staartje	16
Boekennieuws	18
Noordfranse parochieregisters: ontledingen	23
Brievenbus	30
Mededelingen	31

Werkten mee aan dit nummer

Pieter DONCHE - Antwerpen
Claude TIJDTGAT - Geluveld
Henri VANDENBERGHE - Poperinge
Etienne VANDEN HOVE - Wevelgem

URAG - LvD - W.R.

EDITORIAAL

Op de geslaagde openingsplechtigheid van de 14de Frans-Vlaamse Veertiendaagse (Nieuwpoort, 2 april) pleitte burgemeester-senator G. Mommerency o.m. voor een meer werkelijkheidsgetrouw geschiedenisonderricht in de Vlaamse- en Franse Westhoek. Een door de omstandigheden geïnspireerde uitspraak? Niet in het minst. Een vrome wens en aberratie van door nostalgie verteerde, wereldvreemde eenzaten en gefrustreerde historici? Neen! Het ontbreken ervan is immers een negatie van een eeuwenoude cultuurhistorische verbondenheid. Meer zelfs. In het licht van de toekomstige ontwikkelingen binnen Europa beantwoordt deze vraag aan een reële nood. Waar immers kan de (noodzakelijke) éénwording van het avondland — niet te verwarren met éénvormigheid — beter gestalte krijgen dan vanuit grensgebieden met een gemeenschappelijk verleden en nagenoeg vergelijkbare sociaal-economische structuren? Het openhartig invullen van deze terechte eis is een waardevolle bijdrage tot een Europa van Mensen, waarin de Westhoek a.h.w. fungeert als piloot-regio. Dit is niet enkel de bekommernis van politici. Deze bezorgdheid uit zich ook in de werking van de culturele verenigingen.

Wat heeft dit te maken met WH en de beoefening van plaats- en familiegeschiedenis? Veel! Geschied- en familiekundig onderzoek in de Westhoek leidt veelal tot de ontdekking van die gemeenschappelijke, onvervreemdbare identiteit. Daarom verheugt het ons dat velen de WH-werking blijven steunen en de oproep in het vorige nummer om het lidmaatschap te hernieuwen mild beantwoorden. We zijn er stellig van overtuigd dat zij die dit nog niet deden ons eerstdaags hun bijdrage zullen overmaken (op de adresstrook vinden zij het cijfer 3 na hun naam). De steunlijst verschijnt wegens plaatsgebrek in het volgende nummer.

De **tentoonstelling** (met toeristisch luik) over de 16de-eeuwse Westhoekse emigratie, die deze zomer in de St.-Pieterskerk in Sandwich doorgaat en achteraf ook aan deze zijde van het Kanaal te bezien is (Belle, Broekburg, Brugge, Duinkerke, Heuvelland, ...), kadert volkomen in die werking. Meer

dan 400 jaar nadat vele inwoners uit het Westkwartier zich noodgedwongen te Sandwich vestigden, is deze Vlaamse aanwezigheid en invloed, die al te lang in de schaduw van later geëmigreerde (verfijnder ?) Franse Hugenoten stond, aan herwaardering toe. Naast de (correctieve) historische en regiopromoverende betekenis, heeft de tentoonstelling ook een diepmenselijke, a.h.w. verzoenende dimensie. Op de inleidende **Herdenking**, waar een ieder die zich van ver of nabij met de Westhoek verbonden voelt deelachtig moet in zijn, wordt een gedenkplaat aangeboden, die in de St.-Pieterskerk bevestigd wordt. Hoe effectief deel te hebben, leest u in de bijlage.

Omdat wij ook de WH-leden willen laten kennis maken met dit vergeten stukje Westhoek in Engeland, organiseert WH op dinsdag 16 augustus een **daguitstap** naar **Sandwich.** Een enige gelegenheid om wat u reeds las ter plaatse aan de werkelijkheid te toetsen voor een aantrekkelijke prijs van 1.450 Bfr. (inclusief busreis, veerboot, bezoek aan de tentoonstelling en geleide stadswandeling!). We vertrekken 's morgens om 6.00 uur. Twee opstapplaatsen zijn voorzien: Ieper en Veurne. Via Duinkerke en Ramsgate gaat het dan naar Sandwich, en terug ... (ca. 23.00 uur). Er wordt maar één bus ingelegd; de inschrijvingen worden afgesloten als die volgeboekt is. Inschrijven kan tot 20 mei, met de bijgaande kaart. Alleen de betaling, die in ons bezit moet zijn vóór 25 mei a.s., geldt als inschrijvingsbewijs. Na de inschrijving, die door ons bevestigd wordt, ontvangen de deelnemers aanvullende practische informatie.

Uiteraard diende de normale jaarprogrammatie aangepast te worden aan deze hoogstbelangrijke aktiviteiten. Zo wordt de uitgave van Westhoek-jaarboek V, dat o.m. een aantal Frans-Vlaamse bijdragen bevat, gekoppeld aan de vernissage van de tentoonstelling in Frans-Vlaanderen op het einde van het jaar. Maar ook in dit WH-info-nummer werd wegens plaatsgebrek een en ander gewijzigd. Prioriteit werd gegeven aan de publicatie van een lijst van 'depouillementen' van parochieregisters uit het Franse Noorderdepartement. Daarom werden een aantal rubrieken ingekort of naar het volgende nummer verschoven.

Wij vertrouwen erop daar u daar begrip voor heeft.

Jaak Decaestecker

De familie Knibbe in de kasselrij Veurne

Pieter DONCHE - Antwerpen

In 1985 verscheen in de rubriek Vraag - Antwoord van Vlaamse Stam een vraag van een lezer uit Vijfhuizen (Nederland) (VS, jg. 21, nr. 11, p. 525) naar voorgeslacht van de familie **Knibbe** in Vlaanderen. De Knibbes in Nederland zijn allen afstammelingen van Johan **Knibbe** en Anna **Dorshout**, die na de val van Antwerpen (1585) naar Middelburg gevlucht waren.
Wie enigszins vertrouwd is met de geschiedenis van Veurne-Ambacht en zijn families zal de Fn. Knibbe allicht niet onbekend zijn. O.m. onder de schepenen van de kasselrij Veurne vinden we veel Knibbes terug. Desalniettemin is de familie in Vlaanderen uitgestorven in 1658 te Brugge. Over de vroegste geschiedenis van deze belangrijke familie, waarvan de naam ietwat 'uitheems-vervlaamst' klinkt, deze bijdrage.

De oorsprong van deze familie moeten we ver in het verleden gaan zoeken, in de Europese geschiedenis zelfs. De geschiedenis van de familie Knibbe in Vlaanderen begint immers op Engelse bodem.
2 november 1164, Sandwich (Engelse zuidkust), even voor zonsondergang: vier mannen stappen ongezien in een kleine boot die hen naar het Europese vasteland moet brengen. Een van hen is Thomas **Becket**, voormalig kanselier van Engeland en aartsbisschop van Canterbury. Zij zijn op de vlucht voor de Engelse koning Hendrik II, die na het felle verzet van zijn voormalig kanselier tegen de Clarendon-artikelen, die tot doel hadden de geestelijkheid aan de koninklijke macht te onderwerpen, hen naar het leven staat.

Nog dezelfde avond bereikte het bootje de Vlaamse kust ter hoogte van Oye, op één mijl van Grevelingen. Vandaar reisde het gezelschap door naar de abdijen van Klommeres (Clairmarais) bij Sint-Omaars en die van Sint-Bertijn, waar een tijdelijk onderkomen gevonden werd. Nog zes jaar verbleef Thomas Becket als vluchteling in de abdijen van Pontigny en Sens.

Nadat Engeland met een interdict bedreigd was, liet de Engelse koning Becket in 1170 terugkeren. Nog in datzelfde jaar echter werd hij door vier ridders op de altaartrappen in zijn kathedraal vermoord. Twee jaar later werd hij heilig verklaard en zag de Engelse koning zich genoodzaakt openbaar boete te doen op zijn graf, dat een druk bedevaartsoord geworden was (1, 2).

Wat hebben deze historische gebeurtenissen met de geschiedenis van de familie Knibbe te maken ? Alles, indien we de Veurnse kroniekschrijver Pauwel Heinderycx (1633-1683) mogen geloven: Thomas Becket was niet alléén uit Engeland gevlucht. Afgezien van de twee kanunniken en zijn dienaar, Roger van York, die met hem de bootreis naar het vasteland maakten, kwamen in de daarop volgende weken en maanden nog meer symphatisanten uit Engeland over.
Eén onder die medestanders was zijn volle neef (kozijn) Herrard (Everaert) **Knib,** *die een engelsman was en(de) rechtsweir van den H. Thomas van Cantelberghen, die met hem gevlucht quam naer Vlaenderen ten tyde dat men in Engelant desen heiligen man vervolgde*, zo schreef de Veurnse kroniekschrijver (3, 4). Deze Everaert Knibbe werd de stamvader van een uitgebreid geslacht dat gedurende vele eeuwen diverse vertegenwoordigers telde in de magistraat van de kasselrij Veurne. In A. Merghelynck's nots's betreffende deze magistratuur telden we over de periode 1361-1629 méér dan 500 vermeldingen Knibbe (5). Een ingrijpende historische gebeurtenis was er aldus oorzaak van dat de Engelse familie **Knib** — vermoedelijk uit Londen afkomstig (Becket werd geboren te Londen) — verrijkt werd met een Vlaamse tak **Knibbe.**

Het wapenschild van deze familie stelt een gaande (soms ook aanziende) leeuw voor — *lion léoparde - léopard*, in tegenstelling met de Vlaamse klimmenden leeuw, die op de achterpoten rechtop staat —, zoals we die ook terugvinden in het wapen van de Engelse koningen. Er zijn vele breuken van het familiewapen Knibbe bekend, maar steeds is de gaande leeuw aanwezig. De Raadt vermeldt in zijn werk niet minder dan 20 zegels (6). Hij vermeldt ook een Jan Knibbe, schepen van Ninove in 1408, waarvan het wapenschild drie gekromde vissen in een schuinbalk voorstelt. Op basis van

dit heraldisch verschil nemen we aan dat deze laatste Knibbe en een andere Jan Knibbe van Brussel, hofdichter en heraut aan het hof van de hertog van Brabant en auteur van twee dichtwerken — *Die Claghe vanden Hertoghe Wencelijn van Brabant* (+1383) en *Die Claghe vanden Grave van Vlaanderen* (= Lodewijk van Male, + 1384) — waarschijnlijk niet tot de Veurne-Ambachtse familie behoren (7).

In het Fonds Merghelynck nr. 70 bevindt zich een genealogie Knibbe. Het is een copie door A. Merghelynck gemaakt van een handschrift eerder toebehorend aan François-Antoine de Crombrugghe (eind 18de eeuw). Dit laatste hs. is zeer vermoedelijk zelf een afschrift uit een verzameling genealogieën van de hand van Jacobus-Antonius Kerkhof, een 17de-eeuwse Brugse genealoog die op zeer nauwgezette wijze talrijke genealogieën opstelde. De genealogie Knibbe is een echte graatgenealogie, maar de eerste generaties kunnen gestoffeerd worden met volgende gegevens:

I. **Herrard** (Everaert) **KNIBBE**. Hij huwde in 1170 de enige dochter van Lustaen van **Amaeker** en vestigde zich op het hof *ten Volckenswerfve* te Alveringem bij Veurne. Over hem schreef Heinderycx: *Dezen Evaert Knibbe heeft ook aldaer gewoont en het is de plaetse daer het geslachte van de Knibben in dit land haer beginsel heeft genomen* ...(3). Het hof Ten Volckenswerfve (36 gemeten groot) was gehouden van het leenhof *ten Swynen*. Men vindt het terug op de 'Caerte Figurative' (1621-1638) (8), waar het gesitueerd is in het oostelijk deel van Alveringem, thans langsheen de steenweg naar Lampernisse (Oostover nr. 41 (9). De ligging ervan stemt overeen met de huidige *de Kleine Fokkewerf*- hoeve(10).
Hij had vermoedelijk drie zonen:

1. **Boudewijn,** die volgt onder II en 2. Omaar en 3. Jan, vermoedelijk broers van Boudewijn.

— In Oeren (ten N. van Alveringem) woonden omstreeks 1200 de gebroeders Omaar en Jan Knibbe. Toen in 1191 graaf Filips van de Elzas overleed, vestigde zijn weduwe Mathilde zich met haar gevolg te Veurne. Zij voerde er een kostelijke hofhouding die in stand gehouden werd door het heffen van zware belastingen op de kleine landadel. Deze kwamen hiertegen in opstand en brachten de belastingsontvangers om het leven. In de daarop volgende strijd tussen de gravin en de landadel verdedigde Sigebert **Ingeryck** de belangen van de gravin, terwijl de opstandige landadel aangevoerd werd door Ryckewaert **Blauvoet** en zijn zwager Heribert van **Wulveringem.** De twee clans werden de Blauvoeters en de Ingerycken genoemd. De Knibbebroers streden aan de zijde van de Blauvoeters. In 1205 werd hun kasteel te Oeren platgebrand en beiden werden vermoord (11).

II. **Boudewijn KNIBBE** had een zoon, die volgt.

III. **Eustaes KNIBBE.** Hij huwde in 1208 met de oudste dochter van Gillis van **Oeren**, waardoor hij het leenhof van Oeren verwierf. Van dit leenhof — gelegen ten O. van de kerk, 32 gemeten — waren 58 achterlenen gehouden. De ligging is nu nog aanwijsbaar door de aanwezigheid van een hoge mote en de wijde grachten. Hij had een zoon.

IV. **Gillis KNIBBE,** *geseid Oeren*, heer van Oeren. Hij gebruikte de naam van Oeren, maar zijn kinderen namen terug de naam Knibbe aan.

De familie Knibbe liet nog meer sporen na in haar bakermat Alveringem en de omliggende dorpen. Op een kaartje van Alveringem van H. Hosdey vinden we diverse Knibbe-toponiemen terug (12). Rond het grenspunt gevormd door de gemeenten Alveringem, Hoogstade en Pollinkhove vinden we de *Jan Knibbenshoek*. En in het centrum van het dorp is er de *Omaer Knibbenshoek*, vermoedelijk naar Omaar Knibbe genoemd wiens enige dochter Idonie in 1496 huwde met Jan van **Wulfsberge,** waardoor het leenhof *Piquet* — gelegen in Omaer Knibbenshoek —, overging in het geslacht Wulfsberge. P. Heindrycx schreef over het hof Piquet: *daer het geslachte vande Knibben gewoont heeft over 500rt jaeren, aen wye dit goet toebehoorde*. Op de kaart van Hosdey wordt Piquet gesitueerd in de buurt van de huidige pastorij.
Een derde toponiem vinden we in een akte van tiendenverpachtingen uit 1786, nl. de *Hendryck Knibbeshouck*. Bijna 150 jaar na het overlijden van de laatste Knibbe in Vlaanderen waren de toponiemen nog in gebruik.
Een ander leenhof, het *Hof ten Houvere* (25 gemeten) werd bewoond door Reinout Knibbe, landhouder van de wet van de kasselrij Veurne in 1491-1496. Het ging over in het geslacht Wulfsberge door het hoger vermelde huwelijk. Volgens de 'Caerte Figurative' was het gelegen langs de Burgweg te Alveringem, thans de hofstede *Klare Wal*.
Ook te Izenberge had de familie een leenhof met 21 achterlenen.

Diverse Knibbes werden de Veurnse St.-Niklaas- en St.-Walburgakerken begraven. De oudste vermelding van een grafschrift dateert van 1476. In het grafschriftenboek van de genealoog Jacques Le Boucq — volgens A. Merghelynck samengesteld rond 1531 (13) —, wapenheraut van Karel V, lezen we: ' Eglise St.-Walburga à Furnes: Aux galeries du choeur du costé sénestre est gravé ung ho(mm)e armés de toutes pièches une femme lez

lui ... Dessue son chief sont ses armes timbrées et dessue sa femme y a un ange tenant ses armes':

Hier lig(ghe) begraven Ryckaert Knibbe fs Weerens meester in aerte raedt ende meester van Requesten min 's gheduchts heeren Hertoghe Charles van Bourgoingen landhouder en(de) ceurheer van Veurnamb(acht) die staerf anno XIIIIc LXXVI den j-en dach van ...

Hier ligghe begraven vrouwe Johenne fa Jacob Knibbes wettel(ijk) wijf was van meester Rycquaert Knibbe, die staerf anno XIIIIc LXXX den XVIe dach in septembre.

Te Vinkem bezat de familie in de 16de eeuw het leenhof *Testefort*. Ook daar zou – volgens een 19de-eeuws afschrift – zich nog een blauwe grafsteen bevinden met diverse wapenschilden, waaronder een Knibbe-kwartier (14).

De link met de Antwerps-Nederlandse Knibbes loopt vermoedelijk over Niklaas fs. Reinoot Knibbe, die poorter van Antwerpen werd op 12 augustus 1558. Hij werd geboren te Diksmuide en was schoolmeester. Te Diksmuide waren nog meer Knibbes: Jan Knibbe, burgemeester van de stad in 1482-83 en Renault Knibbe die er in 1522-23 pensionaris was (16). Johan Knibbe, de stamvader van de Nederlandse Knibbes, was handelaar en kapitein van de burgerwacht te Antwerpen. Te Middelburg oefende hij het beroep van goudslager uit. Afstammelingen vestigden zich te Leiden en te Hoogkarspel.

---

(1) R.WINSTON, *Thomas Becket*, Constable, London, 1967.

(2) H. VAN WERVEKE, *Thomas Becket, Filips van den Elzas en Robrecht van Aire*, - Mededelingen van de Koninklijke Vlaamse Akademie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, jg. XXXII, nr. 1, Brussel 1970. Volgens een oude traditie verbleef de H. Thomas van Cantelberg tijdens zijn reis in 1162-63 ook in het begijnhof van Diksmuide, of in de onmiddellijke omgeving. Hij zou een kazuifel en kelk geschonken hebben aan het begijnhof, als herinnering aan zijn verblijf. Tot voor de Eerste Wereldoorlog werd deze daar bewaard (E. HOSTEN, *Het Oud Diksmuide*). Het huis op de hoek van de Grote Dijk en het Begijnhofstraatje werd eertijds naar Becket, Thomas van Canterbury genoemd; op de hoek troont een beeldje van de heilige (H. DEMOEN, *Het Diksmuide van toen*, Brugge, 1985, p. 39, met foto).

(3) P. HEINDERYCX, *Annalen van Veurne*, hs. ca. 1680, waarvan afschriften in SAV 9

en FM 94 en verschenen als uitgave van de heemkundige kring Bachten de Kupe (1964): p. 13, Ter Houvre - Alveringem; p. 14, Piquet - Alveringem; p. 15, Ten Volkenswerfve - Alveringem; p. 25, hof van Isenberghe; p. 42, Oeren; p. 63 Testefort - Vinkem.

(4) F. VANDEPUTTE en C. CARTON, *Chronicon et cartularium abbatiae Sancti Nicolai Furnensis*, Bruggen 1849, p. 81: privigia principum et baronem: Herradus Knib (rond 1170).

(5) KBB, afd. hs., Fonds Merghelynck, nrs. 31, 100, 101 en 102.

(6) J. Th. DE RAADT, *Sceaux Armoiriès des Pays-Bas et des Pays avoisinants*. Nog zeer veel andere zegels moeten te vinden zijn in Denombrementen van de Wetachtige Kamer van Vlaanderen - bewaard op ARA -, volgens FM nr. 55 bis.

(7) Volgens een mededeling van dHr. Knibbe, Naarden NL. De copieën uit een 2-tal boeken met reproductie van de dichtwerken vermelden de titels niet.

(8) F. DE POTTER, E. RONSE en P. BOREE, *Geschiedenis der Stad en Kastelnij Veurne*, 2dln, Gent, 1873 & facsimile-uitgave, Familia et Patria, Kortemark-Handzame, 1982. Bevat ook een 'Caerte Figuratieve van Veurne-Ambacht', een synthese van diverse kaarten vervaardigd tussen 1621-1638 met aanduiding van de voornaamste leenhoven.

(9) G. DE CUYPER, *De Abdij- en Herenhuizen te Alveringem*,- Bachten de Kupe, jg. 7, nr. 6, 1965, p. 145-159. *Bouwen door de eeuwen heen, Provincie West-Vlaanderen, Arrondissement Veurne*, dl. 8, uit: Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Gent, 1982.

(10) Kaart Nationaal Geografisch Instituut, nr. 20/1-2 Lampernisse-Diksmuide, 1/25.000 2de uitgave, 1983, ligging: 50° 01' 32'' NB - 2° 45' 13'' OL.

(11) G. DALLE, *Gids voor Veurne-Ambacht*, p. 137, 138, 203.

(12) KBB, afd. ds., Fonds Merghelynck, nr. 55 bis. Het betreft een verzameling analyses van denombrementen van de Wetachtige Kamer van Vlaanderen, bewaard op het ARA, van lenen in de kasselrij Veurne, vervaardigd door Henri HOSDEY, ambtenaar op de Koninklijke Bibliotheek te Brussel in de 19de eeuw. Hij verkocht zijn werk aan A. MERGHELYNCK. Voor vele dorpen van de kasselrij Veurne maakte hij kaartjes, met aanduiding van veel toponiemen.

(13) KBB, afd. hs., Fonds Merghelynck, nr. 35.

(14) KBB, afd. hs., Fonds Merghelynck, nr. 38, I, p. 503.

(15) Stad Antwerpen, Stadsarchief, *Antwerpse Poortersboeken*, Register Vierschaar, nr. 147, p. 141 v°.

(16) ARA, Stadsrekeningen.

TE LEZEN

D. DALLE, *Nieuwpoort 1576-1601. Topografie van armoede en rijkdom, dl. 1*, in Handelingen van het Genootschap voor Geschiedenis, jg. 124, 1987, afl. 3-4, p. 191-258. Met in bijlage de bewoning van Nieuwpoort in 1576!

Wekebrood te Reningelst

Henri VANDENBERGHE - Poperinge

De moderne verzorgingsstaat, die nu ter discussie staat, is geen constante. Onze voorouders dienden het met heel wat minder te stellen. Ofschoon een eerste aanzet tot een sociale politiek – niet vergelijkbaar met de hedendaagse – in de tweede helft van de 16de eeuw gezet werd, duurde het echter tot in het midden van de 19de eeuw vooraleer de sociale kwesties een échte overheidszaak werden. Eerder betrof het meestal een goed bedoelde bestrijding van de armoede, die echter niet belette dat de hulpverlening ook als een intrument van polititionele controle en sociale beheersing werd aangewend. Zonder ooit echt de minimale levensbehoeften te dekken, lenigden bedélingen en andere vormen van steun immers wel de grootste nood van de armen, maar vormden zij evenzeer een element van bescherming van de openbare orde en disciplinering van de massa.

Eén van die bedélingen was het *wekebrood*. Het bestond aanvankelijk uit een bepaalde hoeveelheid brood die de landbouwers aan de armen moesten geven. Het gemeentebestuur bepaalde de hoeveelheid en duidde ook het gerechtigd gezin aan, die het brood bij de boer kon afhalen. Later werd het als gemeentebelasting geheven en deelde het gemeentebestuur het brood uit.

Ter illustratie volgt hier een 'verdwaalde' lijst van *wekebroodplichtigen* van Reningelst uit de jaren XI, XII en XIII van de Franse Republiek (JdC).

Extrait uijt de tabellen van het wekebrood verleent aen de arme der commune van Reninghelst, door de ingesetenen van aldaer voor de jaeren 11, 12 en 13, alwaer de gonne voor geen wekebrood hebben ingeschreven, staen in francs en centiemen zoo volgt:

Namen der betaelers in gelde	Somme jaer XI	Idem XII	Idem XIII	Total
d'heer VERMEERSCH cappellaen te Clytte	52.00	52.00	52.00	156.00
Bartholomeus VAN DROMME	6.00	6.00	6.00	18.00

Francisca VAN DROMME	6.00	6.00	- -	12.00
Jacobus VAN DROMME	6.00	6.00	6.00	18.00
Joannes GELOEN	9.00	9.00	9.00	27.00
Pieter STEENKISTE	6.00	6.00	6.00	18.00
Pieter Joseph DE CROCK	9.00	9.00	9.00	27.00
Vidua Louis BILLIAU	6.00	6.00	6.00	18.00
Pieter LIEFOOGHE	12.00	12.00	12.00	36.00
Pieter Joseph LUCIEN	- -	30.00	30.00	60.00
Pieter Joseph DE KEUWER	12.00	12.00	- -	24.00
Joseph GRAVELINES	0.00	9.00	9.00	18.00
Constantinus ASTAES	30.00	30.00	30.00	90.00
Jacobus BAILLIEUL	6.00	3.00	3.67	12.67
Jean Baptiste POTIER	betaelt	idem	3.67	3.67
d'h(ee)r Jean Baptiste FAGEL	13.00	13.00	13.00	39.00
Joannes VERHAEGHE	22.00	22.00	22.00	66.00
Pieter DELTOMBE	22.00	22.00	22.00	66.00
Vidua Louis SAVAETE	betaelt	12.00	12.00	24.00
S(ieu)r Pieter Louis CUVELIER (*)	15.30	24.00	24.00	63.30
Joannes Felix LEHOUCK	6.00	9.00	9.00	24.00
Kijnderen Olivier BAELDE	betaelt	3.67	3.67	7.34
S(ieu)r Remy LE CHEVALIER	18.00	18.00	18.00	54.00
François DE LIE	- -	- -	- -	- -
den heer pastor SCHOTTEY	30.00	30.00	30.00	90.00
den heer capellaen COUSIN	9.00	9.00	9.00	27.00
d'heer François HUIJGHE	12.00	12.00	18.00	42.00
Joannes LOBEL	9.00	9.00	9.00	27.00

Voor Extrait Conforme,
den Meyer der Commune van Reninghelst.

D.L. BARTIER, maire

(*) Het betreft Pieter Lodewijk CUVELIER, koster, schrijver van het *Memoriael van Reninghelst*, de Zuid-Vlaamse tijdskroniek uit de Oostenrijkse en Franse Tijd (1761-1814). Over meerdere in deze lijst vermelde personen is trouwens extra informatie te vinden in de hier aangehaalde kroniek.

Een ander 'verdwaald' los folio uit dezelfde periode — een rekening voor 'zielemissen' en jaargetijden, gericht aan het bestuur van het Weldadigheidsbureau — laten we aansluiten als toemaatje.

Plaise M(essieu)rs les membres du Bureau de Bienfaisance de la commune de Reninghelst de vouloir donner mandat de payement au sousigné dependant de la dite commune pour avoir dechargé les anniversaires et messes obitaires fondées à la charge dudit Bureau de Bienfaisance en francs et centimes comme suit pour 1'an 1807:

12 messes obitaires pour Marij HOUVENAGEL	13.05.0
27 janvier messe pour m(onsieu)r BESEVAL	0.90.0
17 mars annivers(aire) Christine DEWIJNTER	5.44.0
1 avril annivers(aire) Jean OREEL	5.44.0
17 avril annivers(aire) Marij HOUVENAGEL	5.44.0
18 avril annivers(aire) Daniel ASTAES	5.44.0
Dans le courant du mois de mai, cing messes pour m(essieu)rs HOUCKE, VERMEULEN, TALEWIJN, LEBBE et STEENLANDE	23.03.0
Au mois de juin messe obitaire pour Charles BERGHE	0.90.0
5 juillet annivers(aire) BULTEEL	9.04.0
28 ... annivers(aire) DEVOS	5.44.0
Au mois de 7bre annivers(aires) pour des paroissiens	7.06.0
Pour quatre cierges	1.08.0
Dans le mois d'octobre annovers(aire) TACOEN	5.44.0
1 avril messe obitaire P(iete)r VAN UXEM	5.44.0
4 avril messe obitaire épouse de Pierre ROOSE	5.44.0
25 avril messe obitaire épouse de Pierre Jacques HENNEBEL	5.44.0
24 julii messe obitaire épouse Dominic SAELEN	5.44.0
	119.46.0

Dans laquelle somme de 119 francs 46 centimes sont compris l'assistance du vicaire, du clerc et sonneurs (= klokkeluiders).

J.E. SCHOTTEY, Des(ervito)r à Reninghelst.

Walter DECAESTECKER

Chef propriétaire
Membre des «Jeunes Restaurateurs de France»
Membre du «Comité National de Gastronomie» (Fr.)

Chef-eigenaar
Lid van de «Jeunes Restaurateurs de France»
Lid van het «Comité National de Gastronomie» (Fr.)

Restaurant LE SAUVAGE
Grand'Place 38
59670 CASSEL (FRANCE)
☎ 00-33-28-42.40.88

Oud herenhuis in rustiek Vlaamse stijl, bovenop de hoogste Vlaamse berg (175 m).

F.: Dimanche soir, mardi soir et mercredi toute la journée - V.A.: Février.
Salon pour réception et banquet de 10 à 120 cts.
Situé entre Lille et Dunkerke à 25 km d'Ypres, sortie autoroute: Steenvoorde.

G.: Zondagavond, dinsdagavond en woensdag - J.V.: Februari.
Receptie- en banketzaal voor 10 tot 120 personen.
Ligging: tussen Rijsel en Duinkerke op 25 km van Ieper, autoweg uitrit Steenvoorde.

Menu: Dégustation/*Proefmenu* 260 FF.
Gastronomique/*Gastronomisch* 189 FF
Carte/*Kaart* 200 à 300 FF.

Ongewone vindplaatsen

Het is vrijwel algemeen bekend dat tal van archiefstukken bewaard worden op archiefdepots waar men die feitelijk allerminst zou verwachten. Het Westhoekarchief vormt daar geen uitzondering op. Voor belangrijke fondsen of reeksen stellen zich meestal geen problemen, die zijn genoegzaam bekend. Anders ligt het met bundels en fragmenten die schuilen in fondsen die ogenschijnlijk geen uitstaans hebben met de Westhoek. Wanneer de zoeker op een soortgelijk vreemd stuk valt, zal hij allicht verbaasd de wenkbrauwen fronsen en misschien licht geïrriteerd - omwille van het tijdsverlies - verder speuren. In het beste geval zal hij het een enkele keer als 'faits divers' aan een collega vorser door vertellen. Ten onrechte. Zijn 'ontdekking' kan immers anderen helpen.

Van dhr. Claude **TIJDTGAT** uit Geluveld en dhr. Etienne **VANDEN HOVE** uit Wevelgem publiceren we hierna een paar voorbeelden van dergelijke gelukkige vondsten, waar ongetwijfeld velen hun profijt mee kunnen doen. Beide vondsten komen uit het Kortrijkse Rijksarchief, meer bepaald uit de *Bruine pakken* en *Scabinale Iste reeks*. Het hoeft o.i. niet onderstreept hoe belangrijk de publicatie op ruime schaal van dergelijke vondsten wel is! (JdC).

De Westhoek in de bruine pakken — Claude TIJDTGAT

Gemeente	Nr.	Omschrijving
Beselare	5673	Oorlogszaken, 1744-1748
Boezinge	5687	Oorlogszaken & Logementen, 1746
Brielen	5673	Oorlogszaken
Hondschoote	6542	
Houtem	5687	Logementen, 1746
	6023	Lijsten gedwongen leningen jaar IV
Ieper	5834	
	6044	Zaal Ieper, oorlog 1744-1748
	6328	Jaar VI
	6023	Gedwongen leningen

	5673	Oorlogszaken & logementen, 1744-1748
	5682	
	5687	Logementen, 1744-1748
	5688	Oorlogszaken kasselrij Ieper, 17de en 18de eeuw
	5690	Kasselrij Ieper, Miliciens 1747-1748
	6295	Dikkebus, opgave van de nodige hoeveelheden zaaigraan per familie, 1709
		Opgave van de gronden toebehorende aan personen binnen de kasselrij van Rijsel, Menen en Doornik, 1709
Komen	5673	Oorlogszaken, 1744-1748
Mesen	Id.	Id.
	6276	Opeisingen, 1677
		Inwoners, disgenoten en dienstpersoneel, 1701
Moorslede	5673	Oorlogszaken, 1744-1748
	5877	Diverse, 1732
	6532	Denombrement, jaar ...
	6549	
Neerwaasten	5669	
Poperinge	6514	
Waasten	6328	Betreffende jaar VI
	6514	
	5842	Opeisingen, jaar VIII, kanton Warneton
Woumen	5934	Proces: Isabelle VERHAEGHE, dievegge, 1768
Zillebeke	5669	
Zonnebeke	5673	Oorlogszaken, 1744-1748

Verdwaalde staat van goed — Etienne VANDEN HOVE

Op het R.A.K. – Scabinale, 1ste reeks, Seigneurie Wevelgem 1713-1732 (doos met drie - wellicht oude - nrs., nl. 2, 7 en 9 – heeft het nr. 9 nauwelijks enig verband met de vermelde heerlijkheid. Het lijvig nr. 9 bevat nl. de uitvoerige Staat van Goed van Joanna **GRYSON**, poorteres van Ieper, waarvan hierna de aanhef en een korte samenvatting volgt en een aantal losse stukken.

Staet en de inventaris van alle ... ten sterfhuise ende naar de doodt van jouffrauwe Joanna **GRYSON** fa. d'heer Jan verweckt bij jouffrauwe Joanne **MARRE**, overleden poorteresse der stede van Jpre op den xviij-en 8bris 1731 saligher memorie, omme deselve te verdeelen tusschen:

d'heer Pieter **PATTIJN**, schepen der saele ende casselrie van Ipre, den sone S(ieu)r Philippus ghewonnen bij jouffrauwe Anne **VERMEERSCH** weduaire ende blijver ten desen sterfhuyse, over d'een helft.
Naast de erfgenamen van 'd' andere syde' geeft de staat alle eigendommen

en bezittingen met onroerende goederen liggende te Beselare, Bikschote, Dadizele, Geluwe, Langemark, Lendelede, Merkem, ..., kortom, de volledige staat ingediend *den lesten 8bris 1732*.

Losse stukken:

— *Purgatieve rekenynghe* van de Staat van Goed van d'heer Joannes Franciscus **GRYSON** fs. Jan, overleden te Kortrijk.

— Verkoop door Joanna Theresia **LORIDON** wed. Jan F. GRYSON.

— *Rekenynghe vanden coop end'oncosten betaeld door* Pieter **PATTIJN** te Kemmel *jeghens* Charles Phylippus **BLOMME**, 30 december 1695.

— *Extrait vuyt den staet van goede ten sterfhuyse van*Catharina Theresia **DE SMIT** fa. Maerten, overleden 1ste huisvrouw van Pieter **PATTIJN**, gestorven op 6 september 1696, poorteres van Ieper.

Merghelynck 4bis, met een staartje

In de bijdrage Staten van Goed — WH-info, 1987, IV, p. 82 — vermeldden wij onder 2. Bewaarplaatsen - Koninklijke Bibliotheek (p. 86) o.a. het nr. **4 bis**, een tafel op de Ieperse staten van goed (1500-1800). Een zeer omstreden verwijzing bleek achteraf. Ten onrechte echter!
Omdat wij niet wensen de toch al lange lijst van dubieuze, vermeende familiekundige bronnen nog langer te maken, deze toelichting en aanvulling.

Het is inderdaad zo dat Merghelynck's *Vademecum pratique et utile de connaissances historiques* ... geen nr. 4 bis bevat. Het zetduiveltje? Een fantasie van WH? Neen! Er is immers meer, nl. het **Geannoteerd Vademecum**, waar de uitstékende Merghelynck-kenner dhr. André Ghyselbrecht uit Gistel ons indertijd op attendeerde.
Na de uitgave van zijn Vademecum (1896-97) liet A. Merghelynck één boek in twee delen inbinden, met telkens een blanco blad tussen de bladen. Vanaf 1897 tot aan zijn overlijden in 1908 gebruikte hij de blanco-bladzijden om zijn 'aanwinsten' te inventariseren. En dat waren er heel wat!

Bij ons weten bestaat er van dit geannoteerd vademecum slechts één exemplaar dat zich in de leeszaal van de afdeling Handschriften van de Koninklijke Bibliotheek bevindt.

Ter verduidelijking volgt een afschrift van het omstreden nummer. De lezer zal het met ons eens zijn dat het een uitzonderlijk nr. betreft. Een toekomstige aanwinst voor de reeds omvangrijke verzameling microfilms van de Ieperse stadsbibliotheek?

A. MERGHELYNCK

Cabinet des titres de généalogie et d'histoire de la Westflandre et des régions limitrophes (1896-1897).

— Vademecum

p. 56 (geannoteerde inventaris, - K.B.B., Salle de Travail, Armoire B, rayon 3 n° 101: tome I, pp. 1-312; tome II, pp. 313-634).

N° 4 bis: Répertoire général des Etats de bien, lots de partages, comptes de tutelles formant les archives de la ci-devant garde orpheline (college der Weezerie) des ville et bourgeoisie d'Ypres et des accroissements survenus jusqu'à ce jour à cette collection, le tout faisant partie du dépôt communal du dit Ypres. Index dressé dans l'ordre chronologique de la date de décès et sous forme alphabétique des noms de famille des personnes des deux sexes avec leur filiation et pour les hommes la mention des noms de leurs femmes et pour les femmes la mention de leurs maris avec la filiation des uns et des autres.
Travail exécuté d'après les inventaires dressés par Monsieur Emile de Sagher, Archiviste de la ville d'Ypres, par les soins de Messire Arthur Merghelynck, écuyer Yprois, grâce aux bonnes offices de Mademoiselle Marguerite Vanden Bogaerde.

Manuscrit de la plus haute importance, donnant la clef d'une précieuse collection d'environ 50.000 documents pour les études généalogiques du ci-devant Westquartier de la Flandre.

Tome I: 1500-1700, A-Z, forme album de 790 pages.
Tome II: 1701-1750, A-Z et supplément (voir in fine page 447 et suivantes), forme album de 561 pages.
Tome III: 1751-1800, A-Z, album de 452 pages.

(JdC)

ERRATUM

WH-info, 1988, nr. 4, p. 80, laatste regel Inleiding: lees Duinkerke i.p.v. Hondschoote (maar dat had de aandachtige lezer al gemerkt).

Boekennieuws

Philippe GODDING, **Le droit privé dans les Pays-Bas méridionaux du 12e au 18e siècle**, Académie Royale de Belgique. Mémoires de la Classe de Lettres - Collection in -4°, 2e série, t. XIV, fascicule 1, Brussel, 1987 598 p., 2.300 Bfr.

Historici die zich met de studie van het Ancien Régime inlaten, komen haast onvermijdelijk met het toen geldende privaatrecht in aanraking.
De naamgeving, het verwerven en het statuut van adellijke titels, de minder- en meerderjarigheid van kinderen, het huwelijk, het onderscheid tussen goederen, grondrechten, vruchtgebruik, aan- en verkoop van goederen, erfopvolging, testamenten, rentebezettingen: het is een greep uit de desiderata die zo dikwijls in historische bronnen opduiken of zelfs aanleiding gaven tot het ontstaan van specifieke bronnenreeksen. Niet zelden gaat dat gepaard met interpretatieproblemen voor de onderzoeker. De gewoonten en het recht van voor 1800 wijken immers in niet geringe mate af van ons huidig rechtsbestel.
Een overzichtelijke studie aangaande het privaatrecht in vroegere eeuwen was dan ook meer dan wenselijk. Philippe GODDING, professor aan de UCL en bekend om zijn rechtshistorisch onderzoek, heeft op een voortreffelijke wijze in deze dringende nood voorzien.
Het boek valt uiteen in vijf grote delen: personenrecht, goederenrecht, huwelijksvermogenrecht, erfrecht en verbintenissenrecht. Elk deel wordt in die mate uitgesplitst zodat werkelijk alle aspecten binnen het privaatrecht in een logische ordening aan de orde worden gesteld. Deze deelonderwerpen (in doorlopende nummering van 1 tot 882) bestaan uit een heldere uiteenzetting die doorgaans chronologisch van opzet is en — *in fine* — een uitwijding over de regionale en plaatselijke verschillen, voorzien van uitgebreide literatuurverwijzing. Gezien de auteur de Zuidelijke Nederlanden van het begin van de 17de eeuw als uitgangspunt nam, verhoogt die aandacht voor geografische afwijkingen in hoge mate de bruikbaarheid van dit werk. Daarenboven werd de geografische verscheidenheid betreffende de belangrijkste rechtsaspecten in kaart gebracht (p. 567-583). Voegen we daar

nog aan toe dat deze studie voorzien is van een gedetailleerde index (vooral het zakenregister bewijst zijn practisch nut) en een uitgebreide bibliografie, en het mag duidelijk zijn dat voorliggend werk voortaan een onmisbaar handboek vormt voor alle vorsers (LvD)

Chris VANDENBROEKE, **Vrijen & trouwen van de Middeleeuwen tot heden. Seks, liefde en huwelijk in historisch perspectief,** Elsevier, Brussel-Amsterdam, 1986, 245 p. + 43 bijl., 695 Bfr.

Toen me gevraagd werd een korte kritische bespreking van dit boek te schrijven, vond ik het een eerder delicate opdracht omdat smaken nu eenmaal grondig kunnen verschillen, en omdat het niet altijd meevalt in enkele regels recht te doen aan een doorwrocht werk van een kleine 300 bladzijden.

Achteraf beschouwd, bleek dit een overbodige zorg daar de achterflap van dit gedegen werkstuk zonder 'uitgeversbewieroking' exact weergeeft wat ik (in een begenadigde dag) erover zou schrijven.

In het kort komt dit hierop neer. De historicus C. VANDENBROEKE is er in geslaagd op een boeiende, vlotte manier de verschillende aspecten van het liefdesleven (bv. vrijen, trouwen, seks in het huwelijk, seks voor en buiten het huwelijk, baby's) van onze voorouders te beschrijven. Dit historisch-demografisch onderzoek legt sterk de nadruk op de sociaal-economische invalshoek en geeft een duidelijk beeld van de essentie van het leven van de *cleyne luyden*.

De grote verdienste van dit boek is m.i. (behalve de wetenschappelijk gefundeerde basis) de toegankelijkheid voor de lezer, te danken aan de vlotte pen van de auteur. Het boek leest als een boeiende roman en het is leerrijk zonder universitair-saai belerend te zijn. Bovendien zorgt de lectuur voor een verhelderend beeld over onze voorouders in de zin dat bepaalde ideeën die men had, na lectuur louter vooroordelen blijken te zijn. Of soms dat men niet het minste benul had van bepaalde facetten van deze belangrijke historische gegevens.

Kortom, een populariserend synthesewerk dat vlot, kritisch en instructief de materie uitvoerig behandeld. Daarom is dit boek een aanrader. Trouwens, wie van muziek houdt, stelt zich ook niet tevreden met een recen-

sie, maar beluistert de plaat om ervan te genieten en/of zijn opinie aan die van de recensent te toetsen. (W.R.)

Liber Amicorum Dr. J. Scheerder. Tijdingen uit Leuven over de Spaanse Nederlanden, de Leuvense universiteit en Historiografie, Leuven, Historici Lovanienses, 1987, 394 p., 1.100 Bfr.

Dit album opgedragen aan dr. Jozef Scheerder besteedt vooral aandacht aan de geschiedenis van de 16de eeuw en van de Leuvense universiteit. Als historicus was en is de gevierde immers vooral actief op het vlak van de Opstand, en stond hij aan de wieg van de vereniging 'Historici Lovanienses'.

Benevens een bio-bibliografisch artikel over dr. Scheerder bevat deze bundel 22 historische bijdragen. Enkele zijn relevant voor de geschiedenis van de Westhoek. In *Een verslag over de toestand van de kasselrij Ieper in 1589*, p. 95-105, brengt N. MADDENS een aanvulling op zijn bijdragen 'De krisis op het einde van de XVIde eeuw in de Kasselrij Ieper', in Belgisch Tijdschrift voor Filologie en Geschiedenis, 39 (1961), p. 365-390, en 'Getuigenissen over de ontvolking van de kasselrij Ieper in 1597', in Album Joseph Delbaere, Rumbeke, 1968, p. 144-146. Het betreffende verslag kwam tot stand n.a.v. het overleg tussen de zeven kasselrijen van het Westkwartier en de landsregering m.b.t. een bedeverzoek en stelt de desastreuze toestand van het Ieperse platteland tijdens de late 16de eeuw in het licht.

Een tweede bijdrage brengt de biografie van een leider van het bosgeuzenverzet in het Westkwartier (1567-1568): L. VANDAMME, *Een Brugs edelman in de beginfaze van de Opstand: Jacob van Heule (1566-1571)*, p. 29-47. De bekende gegevens (publicaties M. Backhouse) worden er door nieuw bronnenonderzoek aangevuld en in een breed perspectief geplaatst. (LvD)

VERSCHENEN

I. BAGIN, *Jules Tahon en de Ieperse Handelskamer*, uitgave in eigen beheer, 525 p. Een rijkelijk geïllustreerde studie over de periode 1925-1940, biografische nota's en archivalia, 2.850 Bfr. Bij de auteur, Patersstraat 30 te 8900 Ieper, tel: 057/20.06.32.

Noordfranse Parochieregisters en akten van de Burgerlijke Stand

Staat van ontleding op 20.01.1988

Gegevens verzameld door het Groupement Généalogique de la Région du Nord in het kader van de werking van de Union Régionale *Nord - Pas-de-Calais* des Associations Généalogiques (URAG)

Voor het opstellen van een afstamming kan de genealoog bij ons – op enkele uitzonderingen na – gelukkig gebruik maken van de tafels op de parochieregisters, die in de jaren zestig van de vorige eeuw opgemaakt werden door de overheid. Het opmaken van tienjaarlijkse tafels op de akten van de Burgerlijke Stand werd geregeld door de wet van 20 september 1792 en door het decreet van 20 juli 1807.

Zoveel faciliteiten worden in Frankrijk niet geboden. Deze leemte en het veelvuldig manipuleren van de registers maakten het opstellen van tafels en uittreksels tot een van de prioriteiten voor de Franse genealogische verenigingen. Diverse initiatieven terzake werden in de departementen Nord en Pas-de-Calais genomen. Voor kort werden zij gebundeld in de **Union Régionale des Associations Généalogique** (URAG), waarvan de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde corresponderend lid is.

De lijst die hier gepubliceerd wordt – een voorlopige balans van de actie – is het verheugend resultaat van deze hechte samenwerking tussen het Centre de Recherches Généalogique 'Flandre-Artois', de Association Généalogique 'Flandre-Hainault', de Groupe des Généalogistes Amateurs du Cambrésis en de Groupement Généalogique de la Région du Nord. Een eerste overzicht verscheen in de nummers 84 en 86 van het tijdschrift 'Nord-Généalogie'. Dit is een tot 20 januari van dit jaar bijgewerkte lijst, die dhr. Edmond DERREUMAUX, URAG-voorzitter, ons voor publicatie bezorgde. We tijfelen er niet aan dat ze voor velen nuttig is. Onnodig te zeggen dat wij onze Noordfranse vrienden feliciteren met dit puike resultaat en danken voor zoveel dienstbaarheid.

(JdC)

I	II	III	IV	V	VI	VII
59 008	ANICHE	1699-1736	o x +	Henri DEBRAY-Michel DEBEVE	4	C
59 009	ANNAPES	-1737	o x +	Jean DEGOBERT	2	
59 009	ANNAPPES	1737-1791	o x +	Jean DEGOBERT	4	
59 011	ANNOEULLIN	1706-1738	o x +	Patrick LEGRAND		
59 014	ANZIN	1737-AN X	x	Michèle DEGRAND	4	O
59 016	ARMBOUTS-CAPPEL	1616-1636	o +	Thérèse VERGRIETE	3	MJN
59 016	ARMBOUTS-CAPPEL	1663-1736	x +	Thérèse VERGRIETE	3	MJN
59 016	ARMBOUTS-CAPPEL	1662-1736	+	Thérèse VERGRIETE	3	MJN
59 017	ARMENTIERES	1590-1621	o	Albert FOARé	4	DK
59 020	ASCQ	1605-1705	o	Luc HAZEBROUCQ	4	C
59 020	ASCQ	1661-1693	x +	Jean-Marie MOCQ	4	D
59 020	ASCQ	1661-1693	x	Luc HAZEBROUCQ	4	C
59 021	ASSEVENT	1694-1811	x	André HAUSSY	4	P
59 022	ATTICHES	-1736	o x +	Paul POVOAS	1	
59 024	AUBERCHICOURT	1737-1792	o x +	Joel FIEVET	4	
59 027	AUBRY		o x +	Jules LIMBOURG	3	HC
59 032	AULNOY-les-VALENCIENNES	1737-AN 3	o x +	Didier BOUQUET	4	C
59 042	BACHY		o x +	Guy-Louis DEFFRENES	3	
59 043	BAILLEUL	1640-1792	x	Charles & Paul POVOAS	3	
59 044	BAISIEUX		o x +	Jean-Luc DENNIN	3	
59 046	BAMBECQUE	1611-1792	o x	Thérèse VERGRIETE	3	MJN
59 046	BAMBECQUE	1614-1790	x +	Thérèse VERGRIETE	3	MJN
59 053	BAVAY		o x +	Bernard GHESQUIERE	2	
59 067	BERGUES ST.MARTIN	1584-1790	o +	Thérèse VERGRIETE	3	JMN
59 067	BERGUES ST.MARTIN	1571-1789	x	Thérèse VERGRIETE	3	JMN
59 067	BERGUES ST.PIERRE	1612-1790	o	Thérèse VERGRIETE	3	JMN
59 067	BERGUES ST.PIERRE	1642-1790	x	Thérèse VERGRIETE	3	JMN
59 072	BERSILLIES			Thérèse VERGRIETE	2	A
59 073	BERTHEN	1737-1792	x	Paul POVOAS	3	
59 081	BEVILLERS			Pierre LEBECK	1	
59 082	BIERNE	1706-1733	o	R. VANOORENBERGHE	4	JMN
59 082	BIERNE	1781-1837	x	R. VANOORENBERGHE	4	N
59 083	BISSEZEELE	1624-1792	o x +	M. BAYARD	4	JN
59 084	BLARINGHEM	1706-1741	o	Joel FIEVET	1	
59 084	BLARINGHEM	1706-1741	o	H. SOETEMONDT	3	N
59 086	BOESCHEPE	1617-1628	o x	A. SCHRICKE	4	N
59 087	BOESEGHEM	1683-1693	o	A. DELEZENNE	1	
59 087	BOESEGHEM	1693-1736	o x +	A. DELEZENNE	1	
59 090	BONDUES	1677-1736	x	Bernard VAN DEN BOSCH	4	E
59 090	BONDUES	1737-1791	o x +	Bernard VAN DEN BOSCH	4	E
59 096	BOURGHELLES	1659-1872	o x +	Guy-Louis DEFRENNES	4	S
59 098	BOUSBECQUES	1737-1792	x	Paul POVOAS	3	
59 101	BOUSIGNIES SUR ROC	1651-1812	o x +	Oscar NALENNE	4	D

59	101	BOUSIGNIES SUR ROC	1813-1882	o	x	+	Oscar NALENNE	4	D
59	104	BOUSSOIS					Yvette CHARLIER	1	
59	105	BOUVIGNIES	-1736	o	x	+	Léon DELOBELLE		
59	106	BOUVINES		o	x	+	Guy-Louis DEFFRENNES	3	
59	108	BRIASTRE					Anne DECAUDIN	2	
59	110	BROUCKERQUE	1636-1791	o	x		Thérèse VERGRIETE	3	JMN
59	110	BROUCKERQUE	1666-1791			+	Thérèse VERGRIETE	3	JMN
59	118	BUSIGNY	-1792	o	x	+	Marc LOCQUENEUX		
59	120	CAESTRE	1704-1731		x		D. SCHRYVE	4	N
59	132	CARNIERES	1713-1791	o	x	+	Joel FIEVET	3	DJK
59	133	CARNIN	1643-1720	o	x	+	D. MYON	1	M
59	135	CASSEL ST.NICOLAS	1672-1682	o			J.C. IOOS	1	
59	135	CASSEL ST.NICOLAS	1682-1692	o			J.C. IOOS	2	
59	142	CERFONTAINE	1670-1795		x		Georges CLOEZ	4	P
59	142	CERFONTAINE	1719-1799			+	Georges CLOEZ	4	P
59	146	CHERENG	1694-1716	o	x	+	Jean-Luc DENNIN	4	D
59	152	COMINES (F-B)	1618-1778	o			Jean VARLEZ	4	
59	152	COMINES (F-B)	1617-1778		x		Jean VARLEZ	4	
59	152	COMINES (F-B)	1627-1778			+	Jean VARLEZ	4	
59	152	COMINES	1779-1789	o	x	+	Jean VARLEZ	4	
59		COMINES (B)	1779-1794	o	x	+	Jean VARLEZ	2	
59	152	COMINES	1634-1657	o			Charles POVOAS	3	
59	157	COUSOLRE	1670-1755	o	x	+	D. POUILLON-Fr. PARENT	4	P
59	160	CRESPIN					Véronique PACHECO	2	
59	162	CROCHTE	1659-1735	o			Thérèse VERGRIETE	3	JMN
59	162	CROCHTE	1785-1792	o			Thérèse VERGRIETE	3	JMN
59	162	CROCHTE	1659-1792		x		Thérèse VERGRIETE	3	JMN
59	162	CROCHTE	1662-1792			+	Thérèse VERGRIETE	3	JMN
59	163	CROIX	1625-1630	o			Charles CUVELIER	3	C
59	166	CURSIES					Véronique PACHECO	2	
59	168	CYSOING	1666-1750	o	x	+	Guy-Louis DEFRENNES	4	E
59	168	CYSOING	1751-1803	o	x	+	Guy-Louis DEFRENNES	4	G
59	169	DAMOUSIES	1666-1792		o		André DROUSIE	4	P
59	172	DENAIN					Pierre MAYEUR	1	
59	173	DEULEMONT	1661-1694	o	x	+	Charles POVOAS	3	
59	173	DOUCHY	1719-1789	o	x	+	Jules LIMBOURG	4	
59	183	DUNKERQUE	1633-1792		x		Jef CAILLIAU	3	KN
59	183	DUNKERQUE	A-COM.		x		Jef CAILLIAU		
59	183	DUNKERQUE	COM.-Z		x		Jef CAILLIAU	1	
59	185	ECAILLON	1737-1789	o	x	+	Edith JOSSET	4	D
59	187	ECLAIBES						2	A
59	189	EECKE	1670-1736		x		J.P. DEMEY	4	N
59	190	ELESMES						2	A
59	193	EMMERIN	1604-1699	o			Paul POVOAS	3	
59	193	EMMERIN	1661-1699		x		Paul POVOAS	3	

59	193	EMMERIN	1662-1699			+	Paul POVOAS	3	
59	196	ENNETIERES-EN-WEPPES	1694-1716	o	x	+	Henri PLANQUE	4	J
59	196	ENNETIERES-EN-WEPPES	1737-1792	o	x	+	Henri PLANQUE	4	J
59	197	ENNEVELIN	-1736	o	x	+	Paul POVOAS	1	
59	199	ERCHIN	1737-1792	o	x	+	Joel FIEVET	3	JKD
59	201	ERQUINGHEM-LE-SEC	1607-1648	o			Hneri PLANQUE	4	J
59	201	ERQUINGHEM-LE-SSEC	1665-1792	o			Henri PLANQUE	4	J
59	201	ERQUINGHEM-LE-SEC	1670-1792		x		Henri PLANQUE	4	J
59	201	ERQUINGHEM-LE-SEC	1665-1792			+	Henri PLANQUE	4	J
59	202	ERQUINGHEM-LYS	1737-1792		x		Paul POVOAS	3	
59	203	ERRE	1648-1736	o	x	+	Jean FLAUST	1	
59	205	ESCAUDAIN	1718-1802	o	x	+	Pierre MAYEUR	4	
59	206	ESCAUDOEUVRES	1732-1890	o	x	+	Gérard DOMISE	3	
59	208	ESCOBECQUES	1678-1716	o			Henri PLANQUE	4	J
59	208	ESCOBECQUES	1694-1716	o			Henri PLANQUE	4	J
59	208	ESCOBECQUES	1721-1792	o	x	+	Henri PLANQUE	4	J
59	210	ESQUELBECQ		o	x	+	G. ROMMELAERE	2	
59	218	ETROEUNGT		o	x	+	N.. COCHARD	1	
59	220	FACHES-THUMESNIL	1642-1736	o			Charles POVOAS	4	C
59	220	FACHES-THUMESNIL	1658-1736		x		Charles POVOAS	4	C
59	220	FACHES-THUMESNIL	1657-1736			+	Charles POVOAS	4	C
59	220	FACHES-THUMESNIL	1737-1792	o	x	+	Charles POVOAS	1	C
59	225	FEIGNIES						2	A
59	226	FELLERIES					Raoul CREPIN	1	
59	228	FERIN	1737-1789	o	x	+	Edith JOSSET	4	D
59	235	FLERS	-1737				Jean DEGOBERT	1	
59	237	FLETRE	1694-1695	o	x	+	Ph. MASINGARBE	4	N
59	237	FLETRE	1737-1792		x		Paul POVOAS	3	
59	239	FLINES-LEZ-RACHES	1711-1792		x		Edith JOSSET	4	D
59	239	FLINES-LEZ-RACHES	1675-1736			+	Edith JOSSET	4	D
59	248	FORT-MARDYCK	1725-1780		x		Micheline TISSIER	4	
59	249	FOURMIES	1650-1792	o	x	+	Jean VARLET	4	
59	250	FOURNES EN WEPPES	1652-1687	o			Henri PLANQUE	4	J
59	250	FOURNES EN WEPPES	1726-1792	o			Henri PLANQUE	4	J
59	250	FOURNES EN WEPPES	1656-1792		x		Henri PLANQUE	4	J
59	250	FOURNES EN WEPPES	1669-1792			+	Henri PLANQUE	4	J
59	252	FRELINGHIEN	1603-1613		x		C. & P. POVOAS	3	
59	252	FRELINGHIEN	1645-1736		x		C. & P. POVOAS	3	
59	256	FRETIN	1642-1736	o			André NAJOTTE		
59	256	FRETIN	1600-1736		x		André NAJOTTE	1	
59	258	GENECH	1627-1792	o	x		Alain DELEZENNE	1	
59	258	GENECH	1664-1792			+	Alain DELEZENNE	1	
59	260	GHYVELDE	1706-1733	o			Rob. VANOORENBERGHE	4	N
59	260	GHYVELDE	1735-1736	o			Rob. VANOORENBERGHE	4	N
59	260	GHYVELDE	1653-1846		x		Rob. VANOORENBERGHE	4	JMN

59	264	GOGNIES-CHAUSSEE					2	A
59	265	GOMMEGNIES	1736-1789			+ Jean-Luc PREVOST	4	
59	266	GONDECOURT	1625-1700	o	x	+ Jean-Luc DENIN	4	M
59	273	GRAVELINES				J. VANBELLE-Mme VANTORRE	1	
59	280	HAMEL	1737-1792		x	Serge DORMARD	1	
59	284	HASNON	1674-1803	o	x	+ Rob. LOOTEN	2	
59	286	HAUBOURDIN	AN VII		x	Gérard LHERMITTE	4	I
59	289	HAUSSY	1604-1699		x	Anne DECAUDIN-Michel BLAS	4	FKOJ
59	291	HAUTMONT					2	A
59	292	HAVELUY	1714-1802	o	x	+ Pierre MAYEUR	4	
59	295	HAZEBROUCK			x	H. SOETEMONDT	1	
59	295	HAZEBROUCK	1737-1792		x	Paul POVOAS	3	
59	297	HéLESMES	1716-1802	o	x	+ Paul MAYEUR	4	E
59	298	HELLEMMES	1626-1792		x	Gilbert HONOREZ	4	C
59	299	HEM	1667-1736	o	x	+ Guy-Louis DEFRENNES	4	G
59	299	HEM	1737-1792	o	x	+ Charles POVOAS	3	
59	305	HERZEELE	1590-1790	o		Thérèse VERGRIETE	3	JMN
59	305	HERZEELE	1598-1790		x	+ Thérèse VERGRIETE	3	JMN
59	308	HONDEGHEM			x	A. CALMEIN	1	
59	309	HONDSCHOOTE	1598-1790	o	x	+ L. PATFOORT	1	
59	314	HORNAING	1737-1802	o	x	+ Pierre MAYEUR	4	E
59	315	HOUDAIN-LEZ-BAVAY		o	x	+ Bernard GHESQUIERE	3	JD
59	316	HOUPLIN-ANCOISNE	1694-1716	o	x	+ Paul POVOAS	3	
59	316	HOUPLIN-ANCOISNE	1737-1767	o	x	+ Paul POVOAS	4	C
59	317	HOUPLINES	1608-1700		x	Paul POVOAS	3	
59	320	ILLIES	1737-1792	o	x	+ Henri PLANQUE	4	J
59	326	KILLEM	1734-1735	o	x	+ André NAJOTTE	4	JMN
59	326	KILLEM	1750-1789	o	x	+ Thérèse VERGRIETE	3	JMN
59	327	LALLAING	1620-1690	o		Edith JOSSET	4	D
59	327	LALLAING	1620-1789		x	Edith JOSSET	4	D
59	332	LANNOY	1640-1736	o	x	Paul POVOAS	3	
59	332	LANNOY	1694-1736			+ Paul POVOAS	3	
59	332	LANNOY	1737-1792	o	x	+ Charles POVOAS	3	
59	338	LEDRINGHEM	1732-1759			+ E. SCHRICKE	4	JN
59	338	LEDRINGHEM	1626-1651	o		H. SOETEMONDT	4	N
59	338	LEDRINGHEM	1691-1777	o	x	+ H. SOETEMONDT	3	N
59	339	LEERS	1700-1739		x	Ed. DERREUMAUX-C.R. SELOSSE	4	C
59	339	LEERS	1740-1790		x	Ed. DERREUMAUX-C.R. SELOSSE	4	C
59	340	LEFFRINCKOUCKE	1737-1787		x	Rob. VANOORENBERGHE	4	JN
59	344	LEVAL	1695-1812		x	René BORDEREAU	4	P
59	345	LEWARDE				Edith PREVOST	1	
59	351	LIMONT-FONTAINE					2	A
59	352	LINSELLES	1589-1596	o		Charles POVOAS	3	
59	352	LINSELLES	1635-1642	o		Charles POVOAS	3	
59	352	LINSELLES	1648-1693		x	Charles POVOAS	3	

59	352	LINSELLES	1670-1693			+	Charles POVOAS	3	
59	356	LOMPRET	1600-1700	o			Paul POVOAS	3	
59	356	LOMPRET	1610-1700		x		Paul POVOAS	3	
59	359	LOON	1700-1709	o	x	+	...	4	N
59	359	LOON	1710-1721	o	x	+	...	4	N
59	359	LOON	1726-1739	o	x	+	...	4	N
59	359	LOON	1750-1759	o	x	+	...	4	N
59	359	LOON	1760-1769	o	x	+	...	4	N
59	359	LOON	1770-1779	o	x	+	...	4	N
59	359	LOON	1780-1792	o	x	+	...	4	N
59	360	LOOS	1686-1792		x		Paul POVOAS	3	
59	261	LOURCHES	1715-1802	o	x	+	Paul MAYEUR	4	
59	364	LOUVIL	1609-1802	o	x	+	P. DEBOE-G.L. DEFRENNES	4	G
59	367	LYS-LEZ-LANNOY	1668-1792	o	x	+	Bernard MOREAU	4	D
59	367	LYS-LEZ-LANNOY	1771-1802	o	x	+	Bernard NOREAU	4	D
59	370	MAIRIEUX							2
59	371	MAISNIL-EN-WEPPES (Le)	1695-1716	o	x	+	Henri PLANQUE	4	J
59	371	MAISNIL-EN-WEPPES (Le)	1737-1790	o	x	+	Henri PLANQUE	4	J
59	375	MARCHIENNES	AN 7-AN 8		x	P	MAYEUR	4	I
59	378	MARCQ-EN-BAROEUL	1691-1742		x		Patrick ANSAR	4	D
59	378	MARCQ-EN-BAROEUL	1700-1710	o	x	+	Patrick ANCAR	4	D
59	378	MARCQ-EN-BAROEUL	-1866	o	x	+	Patrick ANSAR	4	D
59	385	MARPENT	1693-1792		x		Collectief	4	P
59	388	MARQUILLES	1640-1736		x		Henri DESMARET	4	
59	388	MARQUILLES		o	x	+	Henri DESMARET		
59	389	MASNIERES		o	x	+	Jean DOFFE	1	
59	391	MASTAING	1640-1792	o	x	+	Joel FIEVET	3	JK
59	396	MECQUIGNIES		o	x	+	Bernard GHESQUIERE	2	
59	398	MERIGNIES	-1736	o	x	+	Paul POVOAS	1	
59	400	MERVILLE	1614-1792	o			Paul de BEHAULT	4	D
59	401	METEREN	1737-1792		x		Paul POVOAS	3	
59	406	MONCEAU-SAINT-VAAST	1756-1793		x		Francine & Yvon DELFORGE	4	P
59	414	MONTIGNY-EN-OSTREVENT	1737-1789	o	x	+	Edith JOSSSET	4	D
59	416	MORBECQUE	1597-1606		x		Claude CERF-A. DELEZENNE	4	N
59	416	MORBECQUE	1700-1799		x		...	3	N
59	421	MOUVAUX	1601-1620	o			Pascale & André ROUSSEAU	3	D
59	424	NEUFMESNIL						2	A
59	426	NEUVILLE-EN-FERRAIN	1676-1693	o			Edith JOSSET	4	C
59	426	NEUVEILLE-EN-FERRAIN	1720-1745		x		Edith JOSSET	4	C
59	431	NIEPPE	1737-1792		x		Paul POVOAS	3	
59	434	NIVELLE	-1755	o	x	+	Patrice HACART	4	I
59	436	NOORDPEENE	1584-1792	o	x	+	Alain DELEZENNE	2	
59	437	NOYELLES-LEZ-SECLIN	1686-1736	o	x	+	Paul POVOAS	4	
59	446	OISY	1737-1802	o	x	+	Pierre MAYEUR	4	
59	447	ONNAING					Véronique PACHECO	2	

59	448	OOST-CAPPEL	1694-1790	o	x	+	Thérèse VERGRIETE	3	JMN
59	456	PECQUENCOURT	1611-1791		x		Edith JOSSET	4	C
59	459	PETITE-FORET	1793-1802	o	x	+	Edith JOSSET-Jules LIMBOURG	4	D
59	460	PETITE-SYNTHE	1725-1780	o	x	+	Micheline TISSIER	4	D
59	462	PHALEMPIN	1565-1737	o	x	+	Jean-Noel GOUWY	4	
59	466	PONT-A-MARCQ	1737-1792		x		Charles POVOAS	3	
59	470	PREMESQUES	1737-1792		x		Paul POVOAS	3	
59	474	PRISCHES	1737-1765	o		+	Jacques BRABANT	1	
59	474	PRISCHES	1737-1783		x		Jacques BRABANT	1	
59	478	QUAEDYPRE	1737-1792		x		Rob. VANOORENBERGHE	4	JN
59	482	QUESNOY-SUR-DEULE	1737-1792		x		Charles POVOAS	3	
59	483	QUIEVELON	1675-1805	o	x	+	J.L. GALLIEZ-O. NALENNE	4	D
59	486	RACHES	1737-AN 7		x		Edith JOSSET	4	D
59	487	RADINGHEM-EN-WEPPES	1694-1716	o	x	+	Henri PLANQUE	4	J
59	491	RAISMES	1660-1792	o	x	+	Jacques DUHAMEL	4	D
59	499	REXPOEDE	1668-1736	o	x	+	André NAJOTTE	1	
59	499	REXPOEDE	1737-1792		x		Rob. VANOORENBERGHE	4	JN
59	506	ROMERIES					Anne DECAUDIN	1	
59	507	RONCHIN	1694-1720	o	x	+	Y. DUPONCHELLE-M. TABUIS	4	D
59	512	ROUBAIX	1590-1792	o	x	+	Théodore LERIDAN	3	K
59	515	ROUVIGNIES	1793-1802	o	x	+		4	D
59	520	RUMILLY	1684-1720				Gérard DOMISE	3	
59	520	RUMILLY	1642-1800		x		Jean DOFFE	4	C
59	522	SAILLY-LEZ-LANNOY					Collectif	1	
59	523	SAINGHIN-EN-WEPPES	1662-1780	o	x	+	Guy-Louis DEFRENNES	4	G
59	529	SAINT-AUBIN						2	A
59	535	SAINT-JANS-CAPPEL	1737-1792		x		Paul POVOAS	3	
59	545	SAINT-SOUPLET	1700-1750	o	x	+	Marc LOCQUENEUX	4	
59	546	SAINT-SYLVESTRE-CAPPEL	1621-1696	o	x	+	G. BENI	1	
59	553	SAINTES	1614-1736	o	x	+	Jean-Marie BOURREZ	4	D
59	560	SECLIN	1694-1716	o	x	+	Henri PLANQUE	4	J
59	560	SECLIN	1737-1791	o	x	+	Henri PLANQUE	4	J
59	571	SOLESMES	1669-1750			+	Claudine PARDON	4	D
59	574	SOMAIN	1737-1792	o	x	+	Joel FIEVET	4	JDO
59	580	STEENVOORDE	1622-1634	o			H. SCHRICKE	4	JN
59	580	STEENVOORDE	1611-1622			+	A. SCHRICKE	4	JN
59	580	STEENVOORDE	1737-1749	o	x	+	A. SCHRICKE	4	JN
59	580	STEENVOORDE	1750-1791		x		A. SCHRICKE	4	JN
59	581	STEENWERCK	1737-1792		x		Paul POVOAS	3	
59	584	TASNIERES-SUR-HON	1670-1890		x		Solange GERMAIN	1	
59	585	TEMPLEMARS	1694-1716	o	x	+	Paul POVOAS	3	
59	585	TEMPLEMARS	1737-1792	o	x	+	Paul POVOAS	3	
59	586	TEMPLEUVE	1602-1802	o	x	+	Paul DELBOE	3	
59	587	TERDEGHEM	1622-1698	o			A. SCHRICKE	4	JN
59	587	TERDEGHEM	1750-1762		x		A. SCHRICKE	4	JN

59	587	TERDEGHEM	1750-1791			+	A. SCHRICKE	4 JN
59	591	THIVENCELLE					Véronique PACHECO	2
59	592	THUMERIES	1694-1700	o	x	+	Charles POVOAS	3
59	592	THUMERIES	1737-1792	o	x	+	Charles POVOAS	3
59	598	TOUFFLERS	1600-1792	o	x	+	Collectief	4 C
59	599	TOURCOING	1575-1792				Charles CUVELIER	1
59	605	UXEM		o	x	+	Thérèse VERGRIETE	3 N
59	611	VERLINGHEM	1600-1639	o	x		Charles POVOAS	4 C
59		VICOIGNE	1663-1792	o	x	+	Jacques DUHAMEL	4 D
59	615	VIEUX-BERQUIN	1737-1792		x		Paul POVOAS	3
59		VILLERS-CAMPEAU (Somain)	1737-1802	o	x	+	Pierre MAYEUR	4
59	627	VILLERS-SIRE-NICOLE						2 A
59	629	VRED	1729-1749	o	x	+	Edith JOSSET	4 D
59	632	WALLERS	1713-1805		x		N. COTTEL	4 OF
59	636	WAMBRECHIES	1566-1737	o	x	+	Charles TURPIN	4 D
59	638	WANNEHAIN		o	x	+	Guy-Louis DEFRENNES	3
59	641	WARHEM	1621-1792	o	x		Thérèse VERGRIETE	3 JMN
59	641	WARHEM	1671-1792			+	Thérèse VERGRIETE	4 JMN
59	643	WARNETON (F)	1739-1792	o	x	+	Louis DUMORTIER	3
59	648	WATTIGNIES	1605-1700	o			Paul POVOAS	4 FJ
59	648	WATTIGNIES	1661-1700		x	+	Paul POVOAS	4 FJ
59	648	WATTIGNIES	-1700	o	x	+	Paul POVOAS	1
59	650	WATTRELOS	1695-1749	o	x	+	Magy LERISSON	4
59	650	WATTRELOS	1662-1700		x		Charles CUVELIER	4 E
59	650	WATTRELOS	1701-1740		x		Charles CUVELIER	4 E
59	651	WAVRECHAIN-SOUS-DENAIN	1737-1802	o	x	+	Pierre MAYEUR	4
59	652	WAVRECHAIN-SOUS-FAULX	1737-1789	o	x	+	Joel FIEVET	4 H
59	653	WAVRIN	1642-1736	o	x	+	Jean-Marie BOURREZ	4 D
59	657	WEST-CAPPEL	1598-1792	o	x		Thérèse VERGRIETE	3 JMN
59	657	WEST-CAPPEL	1651-1792			+	Thérèse VERGRIETE	4 JMN
59	659	WIGNEHIES	1687-1792	o			Jean VARLEZ	4
59	659	WIGNEHIES	1689-1792		x		Jean VARLEZ	4 FK
59	659	WIGNEHIES	1693-1792			+	Jean VARLEZ	4 FK
59	660	WILLEMS	1604-1739	o			Paul POVOAS	3
59	660	WILLEMS	1737-1792	o	x	+	Paul POVOAS	3
59	662	WINNEZEELE	1646-1759	o			A. SCHRICKE	4 JN
59	662	WINNEZEELE	1700-1792			+	A. SCHRICKE	4 JN
59	663	WORMHOUT	1613-1790	o			Thérèse VERGRIETE	3 JMN
59	663	WORMHOUT	1609-1790		x	+	Thérèse VERGRIETE	3 JMN
59	665	WYLDER	1600-1792	o			Thérèse VERGRIETE	3 JMN
59	665	WYLDER	1616-1792		x	+	Thérèse VERGRIETE	3 JMN
59	666	ZEGERSCAPPEL					A. FERYN	2
59	668	ZUYDCOOTE	1762-1771		x		Rob. VANOORENBERGHE	4 N

TOELICHTING

° Na het opstellen van deze lijst bereikte ons nog informatie m.b.t. BEAUCAMPS en CUINCY (afgewerkt), CONDE-sur-ESCAUT (gedeeltelijk) en OECHY en HON HERGIES (aangevat). Deze en nog andere gemeenten volgen in een latere lijst.

I. Code: departement - gemeente: het betreft de I.N.S.E.E.-code.

III. Data: referentieperiode, leemten kunnen voorkomen. Zie inventarissen op het A.D.N. en S.G.N.

IV. o: dopen; x: huwelijken; +: overlijdens/begraf.

VI. Huidige staat van de ontleding:
1. Aangevat
2. Gepland
3. Handschrift of fichier in hs.
4. Gedrukt of getypt.

VII. Plaats waar het werk kan geraadpleegd of aangeschaft worden:

A. Fotocopies van de P.R. op de afd. Maubeuge-Avesnois van het G.G.R.N. Tafels in de maak.
B. Idem, centrum Société d'Histoire Comines-Warneton. Tafels.
C. Gepubliceerd of publicatie gepland bij de G.G.R.N.
D. Raadpleegbaar in de bibliotheek van het G.G.R.N.
E. Uitgave verkrijgbaar bij het G.G.R.N.
F. Aankoop of inlichtingen bij de auteur.
G. Te koop bij de uitgeverij DEFFRENNES frères.
H. Ontleding beëindigd, publicatie gepland.
I. Verschenen in Nord-Généalogie.
K. Raadpleegbaar op het Gemeentearchief.
L. Vermeld in afwachting van meer biezonderheden.
M. Raadpleegbaar op het Stadsarchief St. Winoksbergen (woensdag en donderdag, enkel na aanvraag bij dhr. Guillemin, archivaris).
N. Raadpleegbaar op het Centre de Recherche Généalogiques 'Flandre-Artois' (FAG)
O. Gepubliceerd of raadpleegbaar bij de Association Généalogique 'Flandre-Hainaut'.
P. Raadpleegbaar op de afd. Maubeuge-Avesnois van het G.G.R.N.

Voor de uitgaven in 'eigen beheer' is de G.G.R.N. bereid de adressen ter beschikking van de geïnteresseerden te stellen. Voor hs. is het in sommige gevallen mogelijk fotocopie te verkrijgen bij de auteur. Specifieke inlichtingen bij: G.G.R.N., service du bulletin, B.P. 18, F-59703 Marcq-en-Baroeul Cedex.

Alle inlichtingen verstrekt onder voorbehoud van fouten en vergissingen en zonder verplichting.

KORT

Familieband, de familiekrant Mahieu, richt zich voortaan tot alle naamgenoten. Info: Marc MAHIEU, Lage Voute 8 te 8902 Zillebeke-Ieper. Vraag een proefnummer aan.

Brievenbus

88.I.1 Pierre BERNARD - Tourcoing

De paternele voorouders van dhr. Bernard zijn afkomstig uit Bretanje. Zijn betovergrootvader vestigde zich in de Franse Nederlanden. Zo stamde zijn grootmoeder uit de bekende DRIEUX-stam, die o.m. de 2de bisschop van Brugge leverde. Momenteel verdiept vraagsteller zich in zijn maternele afstamming, nl. de familie GOEMAERE. Ter illustratie een summiere stamreeks, waarvan hij hoopt dat de publicatie hem enige aanvullingen en/of nuttig advies zal opleveren. Vraagsteller is bereid tot wederdienst (evtl. opzoekingen op het ADN).

Marijn **GOEMAERE**
...

Marijn **GOEMAERE** x Christine **PRIEM**
waarvan minstens 6 kinderen

Petrus-Franciscus **GOEMAERE** x Maria-Josepha **LEFEBVRE**
° Loker 06.06.1720 Geluwe ° Dadizele 13.04.1727

Clemens-Franciscus **GOEMAERE** x Maria-Isabella **VANNESTE**
° ... 25.04.1761 Wervik 13.05.1783 Geluwe

Ludovicus-Fran. **GOEMAERE** x Maria-Sophia **VERSTRAETE**
° Wervik 1792 ° Neerwaasten 1797

Henricus-Jos. **GOEMAERE** x Justina-Melania **CLAERHOUT**
° Wijtschate 18.06.1830 waarvan 11 kinderen

Clem.-Aloïs-Jos. **GOEMAERE** x Alix **QUARTIER**
° Kortrijk 1882, advocaat

Marie-Thérèse **GOEMAERE** x Georges **BERNARD**
° Kortrijk 08.09.1901

Pierre **BERNARD**

88.I.2 W. ANNARD - Leiden

De verst bekende voorouders van vraagsteller situeren zich in Hulst (Z.-VL). In de 14-, 15- en 16de eeuw trof hij vermeldingen ANNAERT aan in het Gentse, land van Aalst, ... Sporen zijn er ook in de kasselrij Veurne tijdens de 17de eeuw (wettelijke passeringen, weerbare mannen 1655). Wie heeft er weet van de Fn. (H)ANNAER(D)T en varianten in de Westhoek?

MEDEDELINGEN

BEPERKINGEN OP HET ARCHIEFONDERZOEK

Ingevolge een advies van de directieraad werd door de heer Algemeen Rijksarchivaris, met een nota gericht aan alle archiefdepots in het land, een aantal beperkingen aan de zoekers opgelegd, die het genealogisch onderzoek bijzonder moeilijk, om niet te schrijven onmogelijk maken.

De heer V. ARICKX, Algemeen Voorzitter van de V.V.F. had over deze maatregelen een onderhoud met Dr. E. PERSOONS, Algemeen Rijksarchivaris. Een uitgebreid Dagelijks Bestuur van de V.V.F. kwam samen in spoedvergadering op 18 maart jl.

Uit de eerste kontakten die de heer V. Arickx, Algemeen Voorzitter V.V.F. en Dr. Jur. J. Dauwe, beheerder V.V.F., hadden met Dr. Hist. E. Persoons, Algemeen Rijksarchivaris, blijkt:

a) De richtlijnen van de Algemeen Rijksarchivaris zouden uitgaan uit grote zorg om bepaalde archiefstukken — hier bedoelt men voornamelijk de veel geraadpleegde originele parochieregisters, registers van burgerlijke stand, en de alfabetische tafels op deze registers — te beschermen en aan verdere sleet door veelvuldig gebruik een eind te stellen.

De V.V.F. kan hier vanzelfsprekend begrip voor opbrengen, maar kon moeilijk aanvaarden dat zolang er geen "vervangoplossing" uit de bus kwam, er zo **abrupt** *een einde werd gesteld aan de raadpleging.*

b) Volgens de heer Algemeen Rijksarchivaris berust het onmiddellijk toepassen van de instructies vermeld in zijn nota, op een misverstand. Hij bevestigde aan de V.V.F. (de heren V. Arickx en J. Dauwe) dat in afwachting dat bovenvernoemde documenten vervangen worden door fotokopies en/of microfiches (*), alle originelen verder ter beschikking van de zoekers blijven. Uiteraard kunnen aan aantal registers die worden gekopieerd tijdelijk uit een depot afwezig zijn.

De heer V. Arickx, zal eerstdaags een nieuw onderhoud aanvragen met de Algemeen Rijksarchivaris, teneinde bovenstaande toestand opnieuw te evalueren.

E.A. VAN HAVERBEKE
Sekretaris-Generaal

(*) De V.V.F. verkiest vanzelfsprekend de fotokopie-oplossing omdat we maar al te goed de nadelen van microfilms en/of microfiches kennen, het volstaat hier even aan de problemen van de microfilmzaal van het Algemeen Rijksarchief te Brussel te denken.

TER HERINNERING

Daguitstap naar Sandwich: inschrijven vóór 20 mei a.s., met bijgaande kaart.
Herabonneren: kan nog steeds door een minimum bijdrage van 125 BFr.

Bank van Roeselare
GROEIKRACHT
VOOR
WEST-VLAANDEREN

WH-INFO

Mededelingen van
WESTHOEK-JAARBOEK

i.s.m.

VLAAMSE VERENIGING VOOR FAMILIEKUNDE
afdeling **WESTHOEK**

& SEKTIE FAMILIEKUNDE VAN HET KFV

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker:
Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Driemaandelijks tijdschrift: 4e Jg., 2-3, september 1988

Afgiftekantoor 8900 IEPER 1
WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Tel. 057/44 56 53
Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Bankrek. 712-8700342-10 van WESTHOEK-JAARBOEK
Postrek. 000-1485051-78

Eigendom Erfgenamen
A. Ghyselbrecht-Doigny

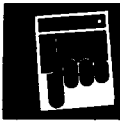

GOED OM WETEN

— Tentoonstelling **Opstand en uitwijking ...** is in Vlaanderen

— **41e Frans-Vlaamse Kultuurdag** , zondag 18 september a.s. te Waregem

— **Westvlaamse V.V.F.-Ontmoetingsdag,** zondag 13 november te Waregem

Zie Mededelingen, p. 60.

IN DIT NUMMER

Editoriaal	33
Heerlijkheid Nieuwkerke	35
Rundveepest te Lederzele	44
Sprokkels	49
Kort Genoteerd	52
Boekennieuws	53
Mededelingen	60
Burée, Brijs, Brees ... Brulez	67
Brievenbus	70
Hondschote: Actes de partage (5)	74
Steunlijst	88

Werkten mee aan dit nummer

K.F.F. BRULEZ - Den Haag
Jef CAILLIAU - Koksijde
R.L. DEWULF-HEUS - Brugge
Etienne VANDEN HOVE - Wevelgem
Robert VANOORENBERGHE - Nieuw-Koudekerke

EDITORIAAL

Betrappen we onszelf op een tekortkoming dan hebben we genoeg verbeeldingskracht om verontschuldigingen te vinden en alles goed te praten ... Dat schrijft althans Valeer Deschacht in de bundel *Zomerse garven, voor de winter bewaard* (Hernieuwen, 1987).

Dat WH-info met enige vertraging verschijnt – ruim anderhalve maand – is niet onze gewoonte, én allicht een tekortkoming. Het verveelt ons des te meer omdat de WH-leden zó talrijk en mild hun lidmaatschap hernieuwden. Maar, of we daarom écht een beroep moeten doen op onze verbeeldingskracht om verontschuldigingen te vinden, betwijfelen we ten zeerste.

De omstandigheden waren de voorbije maanden immers zo uitzonderlijk dat zij o.i. een (noodgedwongen) wijziging van de normale werking verantwoordden. We twijfelen er overigens niet aan dat de WH-leden en sympathisanten de Herdenking van de 16de-eeuwse uitwijking naar en te Sandwich (met onthulling van een gedenkplaat door Gemeenschapsminister, én Westhoeker, de Heer Paul Breyne) en de suksesvolle herdenkingstentoonstelling aldaar – méér dan 3.000 bezoekers – net zo belangrijk vonden. En dat, ondanks dat hier en daar wel eens beweerd wordt dat reeds voldoende 16de-eeuws materiaal ter beschikking is (?) en dergelijke manifestaties toch geen onmiddellijke voordelen bieden. Om voordelen was het WH zeker niet te doen! Wel integendeel. Het ter plaatse *Dank U zeggen* voor de tijdens de 16de eeuw door Westhoekers genoten gastvrijheid was voor WH, zelfs meer dan 400 jaar na de feiten, een meer dan gegronde reden. Het bezoek aan Sandwich – a.h.w. een pelgrimage – op 16 augustus jongstleden van een ruime delegatie uit de Westhoek illustreert overigens dat dank en erkentelijkheid gelukkig nog geen volledig gedemodeeerde begrippen zijn.

Dat dergelijke kontakten daarenboven ook nog nuttige, zij het dan weinig spectaculaire, gevolgen hebben, valt echter evenmin te verwaarlozen. We denken in dat verband o.m. aan de afspraak tussen WH en een aantal Engelse verenigingen, met biezondere aandacht voor de immigratie uit de

Zuidelijke Nederlanden, om hun publicaties uit te wisselen en praktische hulp te verlenen aan de zoekers. Ook de uitgave van de excerpten van de tot voor kort 'verstrooide' kerkregisters van Sandwich wordt in het vooruitzicht gesteld.

Aan het nut van plaatselijke, regionale en nationale kontakten twijfelt trouwens niemand meer. Wat geldt op landelijk vlak is o.i. des te meer waar op internationaal niveau. In dat kader past ook de voordracht die uw WH-redakteur eind oktober in Cambridge houdt. Volgend jaar komen een ervaren Engelse genealoge en een eminent historicus alhier een lezing houden. En vanaf juli '89 vindt jaarlijks een Herdenkingsplechtigheid plaats — met bloemenhulde en oecumenische dienst — in de Sint-Pieterkerk te Sandwich. Ook dat is een facet van de beoefening van de familie- en plaatselijke geschiedenis, of vergissen wij ons? Het oordeel laten wij aan de WH-lezer over ...

Omdat wij u al té lang op dit nummer lieten wachten en de follow-up van de tentoonstelling (Kortrijk, Brugge, Belle, Duinkerke, Heuvelland, enz.) allicht ook het stipte verschijnen van het volgende nummer in het gedrang dreigt te brengen, is dit een dubbelnummer geworden (2 & 3). Het volgende verschijnt dan in januari '89. Maar ondertussen hebben wij u stellig op een van de vernissages van de tentoonstelling of een andere aktiviteit mogen begroeten.

Jaak Decaestecker

WIJ ZORGEN VOOR UW PROFIJT

Neem nu een abonnement voor uw fotocopies

500 ex. aan 2 fr. per stuk

1000 ex. aan 1.90 fr. per stuk

geen beperking per afname

Vergrotingen - verkleiningen
volgens uw eigen percentatie

Speciale prijs voor familieboeken.
Ook in beperkte oplagen.

Vraag meer inlichtingen
SNELDRUK p.v.b.a. DELEYE
D'Hondtstraat 6
8900 Ieper
Tel. 057-201333

Heerlijkheid Nieuwkerke

R.L. Dewulf-Heus - Brugge

(West)**Nieuwkerke** (ar. Ieper, *hh. van*) — niet te verwarren met *Nieuwkerke, een Heerlykheid in het Land van Waas* (Nieuwkerken-Waas, ar. St.-Niklaas) en *Nieuwkerke, een Gebied onder de Kasselrye van Iperen* (Oostnieuwkerke, ar. Roeselare) — was in het Ancien Régime *een aanzienlyk Vlek onder de Kasselrye van Belle* (Sanderus). In 1769 ging de parochie over naar de kasselrij Ieper. Dat in de 16de eeuw zo bloeiende (en roerige) textielcentrum (ca. 10.000 inw. op zijn hoogtepunt), is vandaag niets meer dan een rustige agrarische deelgemeente van de groene Westhoekse fusiegemeente Heuvelland (De Klijte, Dranouter, Kemmel, Loker, Nieuwkerke, Westouter, Wijtschate en Wulvergem - ca. 8.600 inw.) (1).

Zoals zovele frontgemeenten werd Nieuwkerke tijdens de Eerste Wereldoorlog nagenoeg totaal verwoest en ging zijn burgerlijk en kerkelijk archief bijna zo goed als volledig verloren. Het in 1967 aan het Rijksarchief te Brugge toevertrouwde resterende kerkarchief telde nauwelijks drie nummers (2): 1. het historisch uiterst waardevolle handboek van pastoor Philippus Jacobus VANDENDORPE, dat na enkele gedeeltelijke uitgaven in de 19de eeuw in 1974 een integrale tekstuitgave kreeg door J. Geldhof (3); 2. een lijst van Franse geestelijken, met naam, functie, residentie, enz., gevlucht te Nieuwkerke in 1792, die eveneens gepubliceerd werd (4) en 3. een brief (1802) van de pastoor van Steenwerck aan VANDENDORPE, nopens het huwelijk van parochianen.
Samen met de in 1966 verschenen uitvoerige teksteditie van de plaatselijke draperie (5) en een aantal detailstudies (6) vormt dit in omvang bescheiden, maar inhoudelijk rijk archief een uitstekende geschiedkundige bron.

Specifiek familiekundige bronnen liggen echter niet binnen handbereik. Van de parochieregisters bleven enkel een register uit 1779 (D, H, O) en de klappers op de dopen (1583-1796), huwelijken (1587-1796) en de overlijdens (1639-1796) bewaard (7). Andere bronnen — ook geschiedkundige — zijn her

en der verspreid. Zo o.m. op het Algemeen Rijksarchief te Brussel (Raad van Beroerten, Acquits de Lille), Archives Départementales du Nord te Rijsel (zie o.m. Serie B) en het Rijksarchief te Brugge. Voor wat deze laatste bewaarplaats betreft, is vooral het kasselrijfonds Ieper (5 reeksen) belangrijk. Het uitpluizen van deze inventarissen levert stellig resultaten op. Zo bevatten de nrs. 115 t/m 122 van de 4de reeks het Register van de Weezenkamer. Als voorbeeld van deze door velen onvermoede rijkdom, volgen hier de excerpten van het nr. 121 door Romain DE WULF-HEUS uit Brugge (8).

(JdC)

Afkortingen

°	: geboren	fii./k.	: kinderen
x	: gehuwd	VP.	: voogd paterneel, vaderszijde
+	: overleden	VM.	: voogd materneel, moederszijde
fa.	: filia, dochter van	wt.	: wijlen
fs.	: filius, zoon van		

Register 121

f° 1 21 april 1757

Marie Catherine BEHAEGEL fa. wt. Jan & Jacquemynken TASSAERT fa. wt. Francois — gedie binnen de parochie van Nieuwkerke — + ... september 1754.
Blijver: Pieter Jacobus WOUTS fs. Jacob & Catherine DE DAMMERS als weduwnaar.
K.: Pieter Cornelis WOUTS 24 j., Jan Baptiste 19 j., Pieter Joseph 15 j. en Joannes Francois 10 j.
VM.: Jan Francois BEHAEGEL, oom.

f° 5v. 24 november 1756

Eerste voogdie rekenijnghe by forme van staet die midts dezen doet presenterende ende overgeeft Jan Baptiste LESTIENNE fs. Pieter, oom paterneel ende administrateur beneffens Charles Louis REUBRECHT, ouden oom ende voogt materneel over Joanna Clara 6 j., het unicq weezekyndt van wt. Ferdinandus LESTIENNE fs. den voorseiden Pieter, geprocreert by wt. Rosa Benedicta REUBRECHT, ende dat vande goederen competerende aende selve weese by succesie van haeren vader; mitsgaders by successie vande voorseide Rosa Benedicta REUBRECHT, syne moeder overleden binnen 't dorp van alhier den 9 octobre 1756.

f° 9 18 januari 1757

Eerste voogdie rekenynge die mits desen doen presenteren ende overgeven Joannes TRYOEN fs. Cornil, oom causa uxoris ende voogt paterneel admi-

nistrateur beneffens Francois BUDIN, oom causa uxoris ende vooght materneel over Charles Francois 24 j., Joanna Therese 18 j., Marie Christine Therese 15½ j., Marie Anne Therese 13 j., fii van wt. Charle Francois LESTIENNE fs. Charle geprocreert by wt. Anne Therese DE BRUYNE fa. Hendryck t' haeren eersten houwelijcke, ende dat van de goederen soo meuble als immeuble aende weesen competerende by successie van hunnen vader ende moeder, van Marie Christine LEUPE hunne grootmoeder paterneel ende van Isabelle Francoise GRYSOLE fa. Joseph & Anne Therese DE BRUYNE (2x), halve suster van deze weesen.

f° 25 15 februari 1757

Issabelle Clare DOBBELIER fa. Jan Baptiste & Anne Marie GOMAERE — poorteres van Ieper — + Nieuwkerke 8 maart 1755.
Blijver: Joannes Francois Benedictus HUWETTE fs. Francois & Marie Christine TRYON als weduwnaar.
K.: Joannes Hendryck HUWETTE 9 j., Francois Louis 6 j. en Anne Mary 5 j.
VP.: Jan Francois HUWETTE, grootvader.
VM.: Jan Baptiste DOBBELIER, grootvader.
— Huwelijkskontrakt op 3 februari 1746 voor LUTIN, deelsman.

f° 30v. 6 augustus 1745

Marie Josephyne BECQUART fa. wt. Jan & ... GRUQUIER — gedie binnen de parochie van Westnieuwkerke — + 14 januari 1745.
Blijver: Michel GOUWY fs. wt. Pieter & Francoise WALWEIN als weduwnaar.
K.: Sebastian Josephus GOUWY 9 j., Marie Joanna Therese 13 j. en Angela Regina 3 j.
VM.: Francois BECQUAERT, oom.
— Michiel GOUWY hertrouwde met Marie Christine DUFLO.

f° 33 7 juni 1758

Verzoek tot de verkoop van de helft van een woonhuis *ter zuydtzyde van de Bellestraete* gelegen tot Nieuwkerke (zie f° 30v.).

f° 35 5 juli 1758

Michiel GOUWIJ fs. Pieter & wt. Francoise WALWIN — gedie binnen de parochie van Nieuwkerke — + ... december 1758.
Blijvege: Marie Catherine DUFLO fa. wt. Jacobus & Marie Catherine DE CONINCK als weduwe.
K., 1x met Marie Josephine BECQUART: Angela Regina GOUWIJ 15 j.
K., 2x met de blijvege: Joannes Baptiste GOUWIJ 4 j., Michiek 2 j., Issabelle 10 j. en Dorothea 8 j.

f° 38 6 september 1758

Verzoek tot de goedkeuring van de verkoop van de helft van een woonhuis aan Jan LE BLAU, smid, voor 70 ponden grooten vlaems.

f° 39 27 september 1758

Renseing bij forme van rekenynge die doet Joannes Francois BECQUAERT als voogt over het wezekyndt wylent Michiel GOUWY geprocreert in syn

eerste houwelyck met Marie Josephine BECQUART, ende dat van de pennyngen gesproten uyt de vercoopynge van d'helft van een huys (zie f° 38).

f° 42 10 januari 1759

Verzoek tot de verkoop van huis met erf, gelegen tot Nieuwkerke *ten zuydzyde vande Calcie vande Iperstraete*, komende uit de nalatenschap van Pieter DUPRIEZ.
K.: Joanna DUPRIEZ 24 j. en Josephyne 18 j. fii. wt. Pieter & Agnes BIEVEVLIET fa. wt. Jan & Marie VAN ACKER.
Voogd: Augustinus MARRESCAU, oom causa uxoris van halven bedde.
— Francois & Pieter DUPRIEZ, t' hun selfs.

f° 42 27 februari 1759

Joannes Baptiste DE WAGEMAKER, ° Nieuwkerke, fs. wt. Jacques & Joanna FLOORIZOONE — poorter van Ieper — + Nieuwkerke 26 november 1754.
Blijvege: Joanna Therese REUBRECHT fa. Pieter & Joanna Therese DE KEERSSCHIETER als weduwe.
K.: Pieter Jacobus DE WAGEMAKER 5 j., Issabella Francoise 15 maenden + 1758.
VP.: Joannes DE WAGEMAECKER, eigen oom.
VM.: Joannes Hendryck REUBRECHT, eigen oom.
— Joanna REUBRECHT hertrouwde met Joannes Baptiste VERMEERSCH.

f° 45 12 mei 1759

Joannes Benedictus ANNOOT fs. wt. Michiel (fs. Michiel & Pietronelle LOGIER) & wt. Isabelle Francoise ENTE fa. Pieter & Marie LEUPE — poorter van Ieper — + Nieuwkerke 27 november 1757.
Blijvege: Marie Joanna VANDEN BUSSCHE fa. wt. Henderyck & Margueriete DESCAMPS als weduwe.
K.: Joannes Henderyck ANNOOT 21 j., Jacobus 19 j., Ludovicus Josephus 9 j., Isabelle Catherine 5 j. en Pieter Albertus Ignatius 7 maenden.
VP.: Pieter Jacobus CASTEELE fs. Jan Baptiste.
VM.: Reginaldus ENTE fs. Albertus, loco Mahieu Felix DAMBRE (+).
— Marie Joanna VANDEN BUSSCHE hertrouwde met Pieter Albert BAERT fs. Lodewyck.

f° 46v. 15 mei 1759

Overeenkomst tussen Pieter Albert BAERT x Marie Joanna VANDEN BUSSCHE enerzijds, en de vijf nagelaten wezen van Joannes ANNOOT anderzijds (zie f° 45).

f° 48v. 23 mei 1759

Joannes Henderyck ANNOOT 22 j. en Philippe Jacobus 20 j. vragen om de toekenning van het jaarlijks inkomen, uit hoofde van hun vader. Reden: dagelijkse twisten met hun stiefvader en moeder (zie f° 45 en 46v.).

f° 49v. 28 september 1759

Verzoek tot de goedkeuring van de verkoop van land, gelegen tot Waasten, en een huis staande tot Nieuwkerke, ten voordele van Jacobus Ignatius 10 j.,

Marie Joanne 8 j. en Isabelle Clare 3 j. fii. Jacobus MARICAU & wt. Marie Joanne VAN DOORNE fa. Pieter.
VP.: Pieter Benedictus MARICAU, oom.
VM.: Jan Baptiste VAN DOORNE.

f° 51 26 maart 1760

Verzoek tot de goedkeuring van de verkoop van de helft van een korenwindmolen *den Spieremolen* met mte en een behuisde en beplante hofstede, diendende voor molenhuis, ten voordele van Jan Francois LEGRAND fs. Floris, weduwnaar van Therese Josephyne WOUTS fa. Jan Baptiste.
K.: Pieter Francois en Jan Francois LEGRAND, hun selfs, en Louis Franeois 11 j. en Genovieva 22 j.
VP.: Pieter Francois LEGRAND, hun broeder.
VM.: Pieter WOUTS, eigen oom.

f° 52 26 september 1760

Rekenynge by forme van staete ende separatie:
Threse Josephyne WOUTS fa. Jan Baptiste & Marie Joanne DUPREAU — poorteres van Ieper — + Nieuwkerke 16 november 1759.
Blijver: Jan Francois LEGRAND fs. wt. Floris & wt. Marie LIEBAERT als weduwnaar.
K.: Jan Francois en Pieter Francois LEGRAND, hun selfs, en Louis Francois 12 j. en Genoveva 22 j.
VP.: Pieter Francois LEGRAND, broeder.
VM.: Pieter WOUTS fs. Jan Baptiste, oom.

f° 54v. 16 mei 1759

Verzoek tot de goedkeuring van de verkoop van 1/16de part en deel van een huis met aanhorigheden, gelegen tot Meteren; van twee gemeten drie vierendeelen van een behuisde ende beplante hofstede, gelegen tot Boeschepe, en van nog vijf vierendeelen bosch landt, ten voordele van Joannes Benedictus 23 j. en Ivo Albertus 13 j. fii Cipriaen TRIOEN fs. Gillis & Genoveva CALLEAU fa. Andries & Marie Catherine LECLUSE.
Herkomst: het sterfhuis van Marie Joanne LECLUSE, hunne oude moeye materneel + Berthem, weduwe van Nicodemus GOBRECHT.
VP.: Pieter Francois TRIOEN, halven broeder.
VM.: Pieter Andries CALLEAU, oom.

f° 55v. 14 januari 1761

Vincent FROY fs. wt. Jacques & wt. Jacquemincke DRUET fa. Pieter — gedie binnen de parochie van Nieuwkerke — + 6 november 1759.
Blijvege: Marie Philippe LE FEVRE fa. Jan Baptiste & wt. Marie Gelaine HOVE als weduwe.
K.: Vincentius 6 j. en Clare Annastasia Angelinne FROY 8 j.
VP.: Jacobus Charel COUSIN.
— huwelijkskontrakt op 16 augustus 1751 voor Jean Christoffle LAMERANT, notaris.

f° 58 ...

Eerste vooghdie rekeninge die mits desen doen presenteren ende overgeven

Pieter Benedictus MARECAU fs. Pieter als oom ende voogt paterneel ende Jan Baptiste VAN DOORNE fs. Pieter oom en de voogt materneel over Jacobus Ignatius oudt 12 jaeren, Marie Joanne 10 jaeren ende Isabella Clara 5 jaeren fii. van Jacobus MARECAU fs. den voorseiden Pieter geprocreert by wylent Marie Joanne VAN DOORNE ende dat van den ontfanck ende administratie die den tweeden rendant gehad ende genomen heeft van de goedreren competerende aen deze weezen by successie van hunne moeder t'sedert haer overlijden gebeurt den 16 juny 1756.

f° 59 15 april 1761

Suplierende verthoonen Joannes TRIOEN fs. Corneel, oom causa uxoris ende voogt paterneel, ende Francois BUDIN, oom causa uxoris ende voogt materneel, over Charle Francois oud 27 jaeren nochtans onbequaem tot de regie van syne goederen ter cause van stommigheyd, Marie Joanne Therese 21 jaeren, Marie Christine Therese 16 jaeren al ofte daer ontrent de vier (?) kynderen van wilent Charle Francois LESTEENE fs. Charle geprocreert by wt. Anne Therese DE BRUYNE fa. Henderyck thaere eersten houwelycke, te kennen gevende dat de voorseyde Marie Joanna Therese, oudste van de voorseide drie dochters, haer geerne soude begeven tot de Religie in het clooster der Clarissen urbanisten binnen de Stadt ipre om aldaer met de gratie godts te aenveerden het cloosterlyk habit van Religieuse Clariste waertoe zy alreede ontfangen was om by gevolge van tyde te doen haere solemnele proffessie de somme van veerthien hondert guldens brabants geld te betaelen te weten ten dage van het ingaen tot hondert guldens gelyke somme ten dage van taenveerden 't cloosterlyk habit ende het restant die maken sal twaelf hondert guldens veerthien dagen voor haere professie.
Dit alles boven twee pistolen ieder van thien guldens thien stuyvers geld als te vooren te steken in dofferkerse de dagen van haere cleedynge ende professie twee croonstukken aen de dienst maerte van 't clooster. Eenen gouden Rynck, Silveren lepel en forcette mits welke alle voordere onkosten staende te gebeuren soo ten dage van het aanveerden het cloosterlyk habit als van haere professie geene geserveert blyven ten lasten van 't voornoemde clooster ...
— de bomen groeiende voor rekening van de wezen zullen openbaar verkocht worden. Indien onvoldoende opbrengst zal ook het land te koop aangeboden worden.

f° 61 15 juli 1761

Babtiste VAN DOORNE en qualité de curateur indiciellement sommé Jacque MARECAU son beaufrère presentement collocqué et enfermé a cause de ses exces et mauvais vie chez la veuve de Gille CREPEIN a Nieppe en conforinité de votre sentence du dit jour 25 avril dernier tous les restans biens et moyens du dit MARRECAU ne consistent qu'lu petite rente remboursable a raison de vingt livres de gros flandre capital courant a interrest a raison de dix lvres pars par an a la charge de Pierre Gille MEURAIN masson en ce lieu affecte sur une maison et edifices ...

f° 63 15 juli 1761

Verzoek tot de goedkeuring van de verkoop van *een losbaer rentjen van dertig ponden grooten vlaems capitael, loopende ten interste* (!)*pennyck*

twyntig, uytbrengende jaerlykx achthien pond pars ten laste van Macarius DE QUEKER nu Francis TURCEY en dit ten voordele van Joanne Claere 10 j. fa. wt. Ferdinandus LESTIENNE by wt. Rosa Benedicta REUBRECHT.
VP.: Jan Baptiste LESTIENNE fs. Pieter, oom.
VM.: Charles Louis REUBRECHT, ouden oom causa uxoris.

f° 64v. 29 april 1761

Michiel THERS fs. wt. Nicolais & wt. Maria Joanna CLAERBOUT — gedie binnen de parochie van Nieuwkerke — + 31 januari 1761.
K., uit x met wt. Marie Joanna DE SMET fa. Matheus & Joanna SMAGGHE:
Regina Benedicta THERS x Pieter WOUTS fs. Pieter, Marie Catherine 24½ j. (gisteren getrouwt met Pieter SCHEEMAKER, Loker), Petronelle Therese 23 j.
VP.: Jacobus VAN DE WALLE tot Nieuwkerke, als aengetrouwden oom.
VM.: Jan Baptiste VAN DOORNE fs. Pieter tot Nieuwkerke.

f° 66 14 oktober 1761

Overeenkomst tussen Jacquemyncken DE BRUYNE fa. Henderyck, grootmoeder paterneel, en Franciscus Ludovicus BAERT 9 j. fs. wt. Franciscus Ludovicus & Anne Mary BAERT, over de nalatenschap van 's weesens grootvader Lodewyck BAERT.
Voogt absolut: Pieter Albertus BAERT fs. Lodewyck en Joannes Baptiste VITSE als styfvader.

f° 68 15 oktober 1766

Anne Therese DE ROO fa. wt. Jaques & Patronelle HENNAERT — poorteres van Ieper — + Nieuwkerke 2 maart 1766.
Blijver: Joannes Baptiste STECULORUM fs. wt. Joannes Henderyck (1x) & wt. Marie Petronelle VAN SEVEREN als weduwnaar.
K., uit 1x met Isaac MAHIEU fs. wt. Andries & Marie Joseph CUIGNET:
Andries 18½ j. en Charles Louis MAHIEU 13½ j.
VP.: Joannes CAILLIAU, oom causa uxoris loco Andries MAHIEU.
VM.: Jacobus DE ROO, oom
— huwelijkskontrakt op 2 maart 1752 voor DE CONINCK, deelsman tot Nieuwkerke.

f° 71 25 juni 1766, overeenkomst, zie f° 73v.

f° 73v. 21 ... 1767

Pieter Francois HEYTE fs. wt. Pieter & Jacquemyncken Therese HOUVENAGEL — poorter van Ieper — + Nieuwkerke 18 mei 1763.
Blijvege: Marie Threse LEMAITRE fa. Nicolas & Marie Anne DE QUEKER als weduwe.
K., uit 1x met Marie Anne STECULORUM fa. wt. Jan:
Anne Clare HEYTE x Pieter Corneel HESSEL, tot Kemmel.
K., met blijvege:
Pieter Jacobus HEYTE 10 j.
VP.: Francis HUWETTE tot Nieuwkerke, oom van halven bedde.
VM.: Nicolas LEMAITRE, grootvader.

– Marie Trese LEMAITRE hertrouwde met Ignace ROHART tot Armentiers.

f° 76 21 juni 1767

Overeenkomst tussen Pieter HESSEL x Anna Clare HEYTE enerzijds, en Marie Trese LEMAITRE anderzijds (zie f° 71 en 73v.).

f° 76 21 mei 1766

Pieter Jacobus WOUTS fs. wt. Jacob & Catherine DE DAMMERS – gedie binnen 't dorp en de heerlykhede van Nieuwkerke – + 10 januari 1766.
Blijvege: Joanna Therese BRAEM fa. wt. Charles & wt. Joanna Therese HARDEMAN als weduwe.
K., uit 1x met Marie Catherine BEHAEGEL fa. Jan & Jacquemynken TASSAERT:
Pieter Cornelis en Jan Baptiste WOUTS, thun selfs by elde, en Pieter Joseph 24½ j. en Joannes Francois 21 j.
VM.: Jan Francois BEHAEGEL, oom.
K., 2x met blijvege:
Laurens Benedictus WOUTS 4½ j., Dorothea Angelyna 8 j., Victoria 6 j., Rosalia 1 j. en Joanna Benedicta 2 j.
VP.: Pieter Cornelis WOUTS, halven broeder.

f° 78v. 15 oktober 1766

Joanna Therese REUBERECHT fa. wt. Pieter & wt. Marie Catherine DE KEERSSCHIETER – poorteres van Ieper – + Nieuwkerke 6 maart 1766.
Blijver: Joannes Baptiste VERMEERSCH fs. Pieter Francois & Marie Bregitte HOUVENAGEL als weduwnaar.
K., uit 1x met Jan Baptiste DE WAGEMAKER:
Pieter Jacobus DE WAGEMAKER 17 j.
VP.: Joannes DE WAGEMAEKER, oom.
K., 2x met blijver:
Joannes Hendryck 7 j. en Josephus Benedictus VERMEERSCH 3 j.
VM.: Hendryck REUBERECHT, oom.

f° 81 4 november 1766

Vierde voogdie rekeninge die mits desen doen presenteren ende overgeven Joannes TRIOEN fs. Corneel, oom causa uxoris ende voogt ăterneel administrateur beneffens Francois BUDEIN, ook oom causa uxoris ende voogt materneel, over Charles Francois, oud 32 jaeren nogtans imbicil, Marie Christine Therese 24½ jaeren ende Marie Anne Therese 21 jaeren, fii. van wt. Charles Francois LESTIENNE fs. Charles geprocreert by wt. Anne Therese DE BRUYNE (1x) fa. Henderyck. De weese Joanna Therese is Religieuse geprofest in het clooster van de Clarissen urbanisten binnen de Stadt Ipre ende dat van het incommen van de goederen soo meuble als immeuble aen de voorseide weesen competerende by de successie van hunnen vader ende moeder, van Marie Christine LEUPE hunne grootmoeder paterneel ende van Isabelle Francoise GRUSOLE fa. Joseph by de voorseyde Anne Therese DE BRUYNE (2x), halve suster van de weesen.

f° 83 29 april 1767

Verzoek tot de goedkeuring van de verkoop *van een huyseken ende edifi-*

tien staende op cheinsgrond, en 150 ponden grooten vlaems rentewys ten intreste penninck XXVtig en daer vooren te besetten het groot huis ende grond ter noordsyde van de marct.
Wezen: Andries 19½ j. en Charle Louis MAHIEU 14½ j. fii. wt. Isaac & Anne Therese DE ROO (1x).
VP.: Jacobus DE ROO fs. Jacobus tot Nieuwkerke.
VM.: Joannes CAILLEAU tot Nieuwkerke.

...

---

(1) Over de heren van Nieuwkerke, lees o.a. H. MASQUELIN, *Van 1162 tot 1781: De Heren van Nieuwkerke op 'n rijtje*, in Dovie-kroniek, 1988, nr. 2, pp. 19-20.

(2) J. MERTENS, (Kerkarchief van) *Nieuwkerke*, in Inventarissen van Archieven van Kerkfabrieken, Rijksarchief Brugge, ARA, Brussel, 1968, dl. V, pp. 26-27.

(3) J. GELDHOF, *Het Handboek van P.J. Vandendorpe, pastoor van Nieuwkerke (°1730 — † 1806)*, uitg. Genootschap voor Geschiedenis, Brugge, 1974, in 8°, 210 p.

(4) J. MERTENS, *art. cit.*, p. 26, noot 3.

(5) H.E. DE SAGHER, uitgeven door J.H. DE SAGHER, H. VAN WERVEKE en C. WYFFELS, *Receuil de documents relatifs à l'histoire de l'industrie drapière en Flandre*, , 2e partie, Le sud-ouest de la Flandre depuis l'époque Bourguignonne, Brussel, 1966, Koninklijke Commissie voor Geschiedenis, pp. 93-228.

(6) L. VAN ACKER, *Wol- en linnenindustrie te Nieuwkerke in de Franse tijd*, in Biekorf, LXXX, 1980, pp. 42-44; L. VANDAMME, *Calvinisme, Textielindustrie en Drapeniers te Nieuwkerke in de 16e eeuw*, in Westhoek-Jaarboek I, Dikkebus, 1984, pp. 114-130; W. van HILLE, *De Heerlijkheid Nieuwkerke*, Iepers Kwartier, XIII, 1977, pp. 86-91; ID, *De Heerlijkheid Westhove in Nieuwkerke*, Vlaamse Stam, X, 1974, pp. 395-396; e.a.

(7) Op het Rijksarchief te Brugge worden ook de dubbels van de registers van de Burgerlijke Stand van Nieuwkerke (jaar V-1870), gedeponeerd door de Rechtbank van Eerste Aanleg te Ieper, bewaard. Voor het raadplegen van B.S. van fusiegemeenten van Heuvelland en de parochieregisters van Westouter, zie M. HARDEMAN, *Inventaris van de registers betreffende de geboorten, huwelijken en overlijdens (Heuvelland)*, Vlaamse Stam, XVII, 1981, pp. 316-317.

(8) Tal van Nieuwkerkse families zijn terug te vinden in R. DE WULF-HEUS, *Wezerijakten van de Stede Meessen, Brugge, 1984, in 4°, 64 p.*

Raadplegen van de registers van de B.S. te Heuvelland

Na tussenkomst van Westhoek en de heemkring Dovie zijn de registers terug raadpleegbaar. Consultaties op de laatste woensdag van de maand van 14.00 tot 17.00 uur. Vooraf dient echter schriftelijk of telefonisch een afspraak gemaakt te worden: dhr. M. VELGHE, 057/44.56.01, tijdens kantooruren. Verdere raadpleegbaarheid hangt in eerste instantie van de zoeker af!

Rundveepest te Lederzele

J. Decaestecker - Dikkebus
R. Vanoorenberghe - Nieuw-Koudekerke

De titel van deze korte bijdrage schijnt op het eerste gezicht weinig of geen uitstaans te hebben met familiegeschiedschrijving. Alhoewel. Een familiegeschiedenis bestrijkt immers meer dan de nauwkeurige reconstructie van de op familiebanden berustende verhouding van menselijke individuen! Zonder daarom breedvoerig de 'grote historie' te herschrijven, dient de familievorser echter wel aandacht te hebben voor de historische gebeurtenissen (veldslagen, bezettingen, enz.) en de meest uiteenlopende aktiviteiten (landbouw, godsdienst, enz.) wanneer zij een rechtstreekse weerslag hadden op de woon- en leefomstandigheden van zijn voorouders.

Wij denken in dit verband aan de ingrijpende wijzigingen in de landbouw (het prijsgeven van het drieslagstelsel t.v.v. een geïntensifieerde (roofbouw) cultuur, het invoeren van nieuwe teelten, enz.) en de epizoötieën in de veeteelt in het biezonder. Het uitbreken van de veepest hield immers meer in dan het verdwijnen van een aantal dieren. Allicht belangrijker waren de repercussies ervan op sociaal-economisch vlak: verminderde graan- en voederproduktie bij gebrek aan voldoende mest, stijging van de vlees- en zuivelprijzen en zelfs oproer van de bevolking als reactie op de door de overheid uitgevaardigde maatregelen.

Over de werkelijke aard van deze in de Oudheid en Middeleeuwen regelmatig opduikende veeplagen is weinig geweten. Ook de informatie nopens de 16- en 17de-eeuwse epizoödieën is zeer summier. Een eerste diepgaande studie m.b.t. de toestand in Vlaanderen tijdens de 18de eeuw verscheen in 1970 (1). En ondanks het feit dat de auteur zich in zijn onderzoek al te zeer beperkte tot de fondsen van de centrale administratie (gedrukte pamfletten, enz.), is deze publicatie een ideale verkenning (2).

In zoverre de familievorser kan betrokken worden in soortgelijk onderzoek is het dorpsarchief zijn werkterrein bij uitstek. De familievorser dient immers de reële plaatselijke impact van de rundveepest op het dagdagelijkse leven van een kleine (dorps)gemeenschap te achterhalen.

Het ligt voor de hand dat deze plaatselijke bronnen – indien bewaard – niets steeds de gewenste, gedetailleerde informatie zullen vrijgeven. Als voorbeeld van dergelijke vondst volgt eerst het relaas dat de pastoor van Lederzele (Westvierschaar Kassel) ten jare 1746 in zijn parochierregister optekende aangaande de rundveepest van 1745. Ofschoon het geen écht meetbare inlichtingen verschaft, bevat het o.i. toch interessante informatie. Aansluitend volgen enkele uittreksels uit het eigentijdse handschrift van de Steenvoordenaar Gratiaen Anthone **VERVOT** die iets meer vertellen over diezelfe e.a. *koeyeplagen* (3).

1. Lederzele

Pendant le cour de cette année, une maladie // epidemique et contagieuse a regnée dans // cette paroisse dans les bêtes à corne, et // en a emporté grande quantité, et peu // qui ont été attaquées sont revenu de la // ditte maladie, et l'on a emploie les // remèdes que toutte l'industrie des hommes // a pu inventer sans arriver à effet. La ditte maladie a été commune dans tout // nôtre canton, point seulement, mais // aussy dans dans toutte la Flandre, // le Brabant, l'Artois, le Hainaut, et en // plusieurs autres paijs et provinces, et // elle dure et ravage encore tous nos // voisins, et gagne continuellement comme // un chancre, d'une maison à une autre // et d'une (!) village à une autre, sans // discontinuer. Elle a cessée icy depuis // le nouvel an 1746 grâce au Seignieur // quoique nous vivions encore toujour dans // la crainte de reprise. L'on a fait par // tout des prières publiques par ordre // de messeignieurs nos eveques, et meme // par ordre de notre S(ain)t pere le pape, qui // nous a fait part d'un jubile publicq // en partie pour faire cesser ce fleaeu // si ruinent pour nôtre patrie. // Un censier dans nôtre paroisse qui avait pres de cinquan(te) // bêtes, n'a point reservé le moindre veau // ainsi plusieurs autres. Jugez du reste.

(vrij vertaald)

Tijdens dit jaar (1745) heeft in deze parochie een besmettelijke ziekte het hoornvee geteisterd. Vele dieren werden er het slachtoffer van. Weinig besmette dieren konden gered worden. Alle menselijke kunde en remedies faalden. De ziekte was niet alleen algemeen in ons kanton, maar ook in Vlaanderen, Brabant, Artezië, Henegouwen en andere streken en provincies. Zij teistert nog onophoudelijk onze buren en verspreid er zich als een boomkanker, van huis tot huis, van dorp tot dorp.
Ofschoon ze hier dankzij de hulp van God sedert nieuwjaar 1746 bedwongen werd, blijven we een heropflakkering vrezen. Op bevel van onze bisschoppen en zelfs van onze Heilige Vader de paus, die ons melding gaf van een jubelfeest – ten dele om deze plaag te stoppen – werden overal gebedsstonden gehouden.

(P.R, Lederzele, 1745)

Een pachter op onze parochie, die nagenoeg 50 runderen had, hield – zoals verscheidene anderen – nauwelijks een kalf over. Oordeel zelf.

2. Steenvoorde

De onderstaande uittreksels (uit 1744 en 1769) uit het hs. van G.A. Vervort, *aengaende de bemerkweirdige zaeken, de alderlangste van mijn leven* – aldus de auteur, bevestigt niet alleen het relaas van de Lederzeelse parochieherder, maar verstrekt bovendien interessante biezonderheden nopens de omvang, de duur, enz. van de twee voornaamste aanvallen van de rundveepest in Vlaanderen tijdens de 18de eeuw (4).

– 1744

Den zelven jaere 1744 heeft men onderstaen eene ziekte en sterfte onder de koeijebeesten, voor welken tijd niemand schijnt daer van ouijt gehoort te hebben; deze ziekte heeft wel 5 of 6 jaeren gedeurt, en heeft haer verspreid, in geheel deze onze landstreke, zoo wel onder het keizersgebied, als in een groot deel van het fransch gebied, menig duijzend koeijebeesten zijnder gestorven, zonder dat men de minste geneizmiddels konde vinden, daer zijn landslieden op onze prochie, de welke ik gekent hebbe, die er verlooren hebben tot 3 a 4 mael toe, alwaer hij altijd nieuwe koeijen inkochte, zulke dater hij wel hondert verlooren heeft, ...

– 1769

Corts naer dat de sterre met eene steirt (komeet) *haer vertoond hadde, ten zelven jaere, of in 't begin van 1770 heeft de koeijeziekte nog eens begint, zij was eerst in het keizersgebied, daernaer in ons Westvlaender, hebben wij die ook onderstaen, zij en was wel zoo heele vreed niet, als die ten jaere 1744 maer nochtans daer zijnder overal vele doodgegaan van die ziekte. In het keizersgebied was een zeer streng gebod, van dood te slaen alle koeijebeesten, groot en kleijne op alle de hofsteden alwaer men de eerste ziek bemerkte, alwaert dat alle de andere gezonde waeren, het welk stiptelijk uijtgevrocht wierd, geheel den trop beesten wierd geschoten, en gedolven, en het verlies of de weirde der zelve wierd aen den boer opgeligt, maer die de welke niet in tijden, dat was binnen de 24 uren, niet en waerschouwden, van de eerste beeste van hunnen trop ziek te hebben, die ontstonden een groote boete, en bovendien, die en waeren van hunne koeijen niet opgeligt, alhoewel men die al doodschoote. Hier onder Casselambacht was ook een gesprek van zulkx te doen, maer den heer zij gebendijd, de ziekte kwam te verminderen, en op te houden, also haest of daerontrent dat zij opgehouden heeft in het keizersgebied. Zij heeft geduurt wel 5 of 6 jaeren in deze onze landstreke, en voorts daernaer hoorde men zeggen dat die nog regneerde in Picardien ...*

Opmerkelijk is wel dat de auteur de beide aanvallen in verband brengt met het verschijnen van *eene sterre met eenen steirt* (aan het eerste uittrek-

sel voorafgaand, vermeldt Vervot ook het verschijnen van een komeet: *... de welke haer heeft beginnen te vertoonen ontrent Kersdag ten jaere 1743 ... tot meijmaand toe ten jaere 1744 ...*).

Verwondering hoeft dit o.i. niet te wekken: geloof, volksdevotie en bijgeloof enerzijds en wetenschap en toverij anderzijds lagen indertijd immers niet ver uit elkaar.

---

(1) R. DE HERDT, *Bijdragen tot de geschiedenis van de veeteelt in Vlaanderen, inzonderheid tot de geschiedenis van de rundveepest, 1769-1785*, Belgisch Centrum voor Landelijke Geschiedenis, nr. 11, Leuven-Gent, 1970, XXIII-138 p.

(2) Vgl. L. VAN ACKER, *De rundveepest in West-Vlaanderen gedurende de 18e eeuw*, in Biekorf, LXXII, 1971, pp. 81-90.

(3) SAP: hs., a.h.w. 18e-eeuws leerboek en tijdskroniek, ca. 600 p. Bevat o.m.: *uijtleggingen en vertooningen van alle bezonderlijke regels van de rekenkonste, algeber; verscheijden secreten of bezondere wetenschappen* (o.a. huismiddeltjes)*& BesChryVInge aLLer beMerkWeIrDen VoorVal, welverstaende van het gonne gebeurt is in mijnen tijd, en waer van dat ik gedachtig ben, bezonderlijk van het gonne is voorgevallen in onze landstreke* (vanaf 1743).

(4) In de 18e eeuw onderscheidt R.D.H. 3 grote aanvallen van rundveepest: ± 1710-± 1721, ± 1740 - ± 1756 en ± 1765 - 1780 en volgende jaren, *op. cit.*, pp. 4-8. Voor Ardooie zie L. VAN ACKER, *art. cit.*, pp. 83-87 (andere gemeenten, pp. 87-88). Raadpleeg ook N. MADDENS e.a., *Bibliografie van de geschiedenis, taal- en volkskunde van West-Vlaanderen en de Westvlaamse gemeenten 1950-1981*, inz. rub. II C4, pp. 62-63.

WESTHOEK

De beperkte mankracht waarop WH drijft, verplichtte ons een aantal taken (administratie, ledenbestand, ...) te computariseren (Apple IIc). Naast een aantal onmiskenbare voordelen heeft het systeem ook een aantal nadelen. Om een snelle identificatie van een lid mogelijk te maken, dienden wij ieder lid een codenummer te geven. We hopen dat u dat ons niet al te kwalijk neemt. Het codenummer vindt u ook op de adresstrook, naast uw naam: 1: gewoon lid; 2: steunend lid; 3: proefnr. en 4: ruilabonnement.

Een nieuw abonnement kan op ieder ogenblik van het jaar ingaan en geeft recht op de 4 nrs. van het lopende werkjaar. Het lidmaatschap kost min. 125 Bfr., te storten op onze bankrek. of onze postrek. (buitenland).

Sprokkels

J. Cailliau - Koksijde
E. Vanden Hove - Wevelgem

In het vorige nummer (p. 14) onderstreepten we reeds het belang van het publiceren van zgz. 'faits divers'. Ook in deze aflevering hebben we aandacht voor die 'losse', maar waardevolle noteringen.
Etienne **Vanden Hove**, die de Staten van Goed van Oudenaarde onderzoekt, bezorgde ons 2 notities m.b.t. het Ieperse en Jef **Cailliau**, die a.h.w. in Frans-Vlaanderen zijn tenten opgeslagen heeft, leverde een aantal nota's uit het Duinkerkse archief die zonder twijfel onze Nederlandse vrienden zullen interesseren, en een 2-tal gelegenheidsvondsten uit het Hondshootse *steehuus*.

Stadsarchief Oudenaarde

Staten van Goed/Oudenaarde: Reg. n° 26, 25.05.1564-11.05.1568

f° C.r° Actum den .xxix.-en in januario .XV^{C} LXVJ.

Mr. Gillis **VANDERSTICHELEN** fs. Pieters, poorter van Ypere overleden in de cattestraete, overbrocht by Jonckvr. Joozyne **BURS** fa. Jans als haudeRigghe ...

f° CLXXXV.r° Actum den .iij.-en van sprocle .LXVIIJ.

Gillis **VLAMINC** fs. Jans, alven overleden binnen de stat van Ypere. Patrimonie erve te Audenarde ...

Stadsarchief Duinkerke

Serie 48/I, f° 174 juli 1508

Pieter **VAN HEECKE** alias **KNICHT** ° Maestricht x Tanne **HOLLANDERS** ° Ieper.

Serie 48/II, f° 122 18.06.1608

Heijdrick **BLASKENS** x Marie **ANNES** zijn schuldig aan Heijndrick **VAN BELLE** koopman tot Ieper 636 Carolus Gulden van 40 grote elke gulden bij coope en leveringhe van hoppe.

Serie 48/II, f° 255 15.05.1609

Maerten **CLAIJS** ° Gent en tegenwoordig in Harlem is gehuwd met Neelken **DE HAENE** fa. Pieter en Laurence **BAECKE.** Pieter heeft een broer: Jan. De zuster van Neelken is gehuwd met Jan **VAN DEN BROUCKE.**

Serie 48/11, f° 402 20.05.1610

Robert **VLAEMIJNCK,** Latijnse schoolmeester van Ieper, is gehuwd met Christine **WIJNOBELS** fa. Pieter gewonnen bij Cathelijne **VAN VUIJTLAETE** fa. Colaert.

Serie 48/12, f° 8 13.09.1610

Agnes **VAN BAILLEUL** fa. Cornelis **VAN BELLE** of **BAILLEUL** schildcnaepe. Edele welgeboren Here Wessel **VAN BOETSELER,** vrij Here & Barroen tot Langheraecke & Edelen Here Joachim **VAN DE RUIJTTER** tot Gillecam als man en voogt van Cornelia **VAN DE BOTSEL ER,** respectievelijk huisvrouw, zonen en dochers, erfgenamen van Edel en Welgeboren Heer van Ritsaert **VAN BOETSELER,** zijn leven lang vrij Here & Baroen tot Asperen Langheraecke Heere van Cornessen en sterkmakende over vrouwe Esther **VAN BOETSELER** wed. en Vrouwe van Havenskercke, enz. Wessel **VAN BOETSELER,** vrij Heere & Baroen tot Asperen als vader en voogt van zijn drie kinderen gewonne bij vrouw Amelia **VAN MARNIX** fa. van den edelen Heer Philips **VAN MARNIX** Heere van Mont Sinte Aldegonde en vrouwe Philipotte **VAN BAILLEUL,** enz., enz.

Serie 48/12, f° 11v° 05.09.1610

Maijken **BART** wed. Jan **VISCH** inwoonster dezer stede en overleden over 16 jaar heeft in Vere in Zeeland een dochter van haar eerste man achtergelaten genaamd Janneken fa. Pauwel **VAN CUUSEGHEM** en zij is x Blase **HANCKE** beiden overleden in Calais rond 1600 en laten vier wezen na: Willem, Grietkin en Andries in Duinkerke; Maijken woont in Vere en allen delen van Maijken **BART.**

Serie 48/12, f° 100 01.10.1611

Michiel **DE GELPERE** x Victorijne **VAN DE WALLE** fa. Jan van Reninge. Gilles **VAN DE WALLE,** bakker in Duinkerke + 1583 had een leen van 2 gem. land in Reninge genaamd 't potterken. Roeland **VAN DE WALLE** is haar broerders zoon.

Serie 48/12, f° 142 & 160 november 1611

Jan Jacobseune **SPEIJAERT** gehuwd met Gheertrude hebben twee dochters: Marie is de eerste maal gehuwd met Jan **CARDINAEL** van Hondschote, huwde in 2x met Nicolas **CORNELISSEN,** burgemeester van 's-Gravenhage; Helena huwde Jan **VERBRUGGE** en geven Anthonette die huwde met Pieter **DE CONINCK.**

Serie 48/12, f° 143v° 23.09.1611

Nathaniel **DU PONT** fs. Maerten bij Margriete **THERET** woont in Sandwich.

Serie 48/12, f° 221v° 04.04.1612

Jacques **CAUDELIER** gehuwd met Janneken fa. Heijdrick **BOOTSMAN** en Heindrick fs. Heindrick **BOOTSMAN** gehuwd met Marguerite **JACOBS** wonen in Bergen-op-Zoom.

Serie 48/12, f° 409 20.09.1613

Adrien **VAN DE BROUCKE**, huidevetter in Middelburg, is gehuwd met Jacomine **DE HURTER** fa. Michiel bij Neelken **PAUWELS** fa. Michiel bij Maijken **DE HURTERE**, te voren weduwe van Gilles **DAVORICK.**

Serie 48/12, f° 464 01.03.1614

Adriaen **COOLIJNCK**, fs. Mahieu & Thommeke **BERTRAMS**, x Jacquemijnken **BERTRAM**; Pieter **MERE** x Tanneken **BERTRAM**; Dierijck **ROELSEN** x Prooncken **BERTRAM**; Cornelis **BERTRAM** in Rotterdam; Bartier **CNUDDE** in x Maijken **BERTRAM** en Jacob **BERTRAM** x Leijcken **GOES** allen hoirs van Maijken **SELVES**, hun grootmoeder.

Serie 48/13, f° 7v. 19.04.1614

Hendrijck **DE PIJPER**, fs. Hendrick (in zijn leven schepen van de stad Duinkerke, & Marie **BLOCX**, woont in Ieper.

Serie 48/13, f° 14 & 17v. 07.06.1614

Passchier **VAN DEN BROUCKE**, tapitsier tot Amsterdam, weduwnaar Sara **HENDRIJCK** fa. Boudewijn. Pieter **DE WACHTER** fs. Pieter, zijn stiefzone x Janneken **JANE.** Andries **DE PADILLA** x de weduwe Cornelis **QUATURF** fa. Nicolas bij Neelken **CLAISSEN** fa. Francois. Neeleken **CLAISSEN** xx Hector **HENDRIJCK** fs. Pieter is broeder van Boudewijn, alsook Sara, Nele en Adriaen, zusters en broeders bij Boudewijn **HENDRIJCK.**

Serie 48/13, f° 16v. 18.06.1614

Catherine **BRONIGINE** jongedochter van 33 jaar ° Bissezele draagt een vrucht van Robert **PIMMEREL** fs. Jan woonachtig in Veurne doet belofte van te huwen of alimentatiegeld te betalen.

Serie 48/13, f° 197v. 23.05.1616

Neelken, weduwe Pieter **STASSEN**, geassisteerd van Jan **VAN DE BROUCKE** wonende te Leiden en gehuwd met Joorincken de voordochter van Pieter **STASSEN.** Antheunis **DE CLERCK** is gehuwd met de dochter van Neelken bij voorn. Pieter **STASSEN.**

Serie 48/13, f° 323v. 20.07.1617

Niclais **VAN HOUTTE** ex Winnezele presentelijk wonende in Rotterdam.

Stadsarchief Hondschote

FF 29/3, f° 32 & 39v. 26.08.1564

De hoirs & aeldingen van de vaderlijke zijde van Barbelken **BATTEN**, de overleden dochter van Francois **BATTEN** x Cathelijne **VAN DER VLEET** fa. Matheus uit Antwerpen:
Winnoc **BATTEN** x Jacquemine **GHEERAERT** fa. Lucas, met hun kinderen Anthone, Hansken en Helijne; Cornelis **TOP** x Marguerite **BATTEN**; Hendrijc **MANTEEL** x Marguerite **BATTEN** met volgende kinderen: Winnocksken, Grietekin, Franchinekin, Mechelijnekin en Maijkin; Jan **DE DECKERE** in huwelijk met Janneken **BATTEN**; Noel **DE VISCH** x Jacqueline **BATTEN**; Anne **DE BEIJAERDE** de bastaerde dochter van Winnoc **BATTEN** .

Janne **DANEELS** is hoir van moederlijke zijde.

Serie FF/6, f° 157 09.10.1573

Matthijs **BLECKEMERIE** ghezeit **VAN ARIE**, hem selven verhangen hebben in de mute.

Kort Genoteerd

In *Grasduinend in Jeroom Leuridans 'Soldatentaal'* — een artikel van dr. fil. W. BEELE in Tong en Taalval (1988, 1-2, pp. 15-19) — maakten we geboeid kennis met de Vlaamse soldatentaal tijdens de Eerste Wereldoorlog, zoals wijlen J.L. die behandelde in zijn gelijknamig, onuitgegeven proefschrift, waarmee hij in 1924 promoveerde tot doctor in de Germaanse filologie.

In het Tijdschrift voor Geneeskunde (jg. 44, nr. 11, pp. 763-767) heldert dr. fil. W. BEELE de etymologie van het woord *kraam*, zoals gebruikelijk in kraamafdeling en kraamvrouw, op.

Van Jan VANACKER verscheen een artikel over het Veurnse stadhuis, getiteld *Het stadhuis van Veurne. Een historisch fenomeen*, - Gemeentekrediet van België, driemaandelijks tijdschrift, jg. 42, juli 1988, pp. 3-34.

In Aan de Schreve (jg. 18, nr. 2, pp. 35-50) heeft dr. H. RONSE DE CRAENE het over *Krankzinnigheid te Poperinge in de zeventiende en achttiende eeuw.*

Tot 30 september loopt in het kasteel de Blankaart te Woumen (Diksmuide) de tentoonstelling *De Westhoek, kiezen voor morgen.* Een tentoonstelling om bij na te denken. Toegang: 20 Bfr. Brochure: 30 Bfr.

Op 27.08.'89 verzamelden te Zoutenaaie een aantal afstammelingen van Carolus DE QUEECKER x Vercamer (1846) en xx Boucquay (1846). Info: Ivo DEQUEECKER, Janssenslaan 15, 2100 Deurne, tel. 03/325.80.25.

Op zondag 25 september verzamelen alle naamdragers (LE) MAHIEU te Zillebeke voor de tweede (Le) Mahieu-gezinswandeling, waarvoor het Ahornpad werd uitgekozen. Aansluitend is er een bezoek aan het Sanctuary-Wood-Museum 1914-1918. Inlichtingen en inschrijvingen bij Marc MAHIEU, tel. 057/20.68.78.

Boekennieuws

Revolt and emigration. Refugees from the Westkwartier in Sandwich in the XVIth century - Opstand en uitwijking ... - Soulèvement et émigration ... , Westhoek-Jaarboek, Buiten Reeks I, Dikkebus, 1988, 125 p.

In de 16de eeuw had de strijd voor religieuze en politieke vrijheid in de Lage Landen de scheiding van de Nederlanden tot gevolg. Vele duizenden verlieten Vlaanderen en zochten een veilig onderkomen in den vreemde. Deze mijlpaal in de Europese geschiedenis werd op talrijke plaatsen herdacht. De aandacht ging daarbij vooral naar de eigen gemiste kansen.
De Inquisitie dreef de ambachtslui en het pre-proletariaat uit het Westkwartier massaal naar het anglikaanse Engeland. Slachtoffers van het handelskapitalisme verwachtten zij van een verandering van religie ook een verbetering van hun lot. Het kustplaatsje Sandwich (Kent) werd hét toevluchtsoord voor de vluchtelingen uit het Westkwartier. Kwantitatief kan deze emigratie, die diepe wonden naliet en het verloop van de geschiedenis van het Westkwartier bepaalde, niet opwegen tegenover die van de rest van Vlaanderen naar de Verenigde Provincies. Voor de Opstand zelf was zij van uitzonderlijke betekenis. Voor het economisch gebeuren in Sandwich en het religieus tolerantieproces in Engeland was zij ongetwijfeld betekenisvol. Een goeie vier eeuwen nà de feiten werd deze uittocht in het refugeoord Sandwich herdacht.
Deze brochure die verscheen n.a.v. de herdenkingstentoonstelling in Sandwich besteedt ruime aandacht aan de oorzaken, het verloop en de gevolgen van die exodus. Ofschoon voor een breed publiek bestemd, illustreert deze brochure dat populariseren niet noodzakelijk trivialiseren betekent.
Benevens een 'proloog' (burgemeester P. Leith) en een 'redaktionele verantwoording' (J. Decaestecker), bevat de brochure twee inleidende bijdragen: In *De Westhoeker in de geus geprofileert?* attendeert Gwy MANDELINCK de Westhoeker op zijn relaties met de geus uit de 16de eeuw en J. CRAEYBECKX gaat de impact en de evolutie van de verdraagzaamheidsgedachte in de 16de eeuw na.

Verder omvat de brochure drie grote delen: 1. Opstand, 2. Vluchten en 3. Epiloog.

In *Opstand in het Westkwartier* onderzoekt L. VANDAMME de oorzaken en het verloop van de gebeurtenissen in het Westkwartier. Dezelfde auteur leidt het tweede deel in met een algemene verkenning van de emigratie en in *De Vlaamse vluchtelingen in Sandwich* behandelt M. BACKHOUSE de aanwezigheid en het wedervaren van de vluchtelingen in het kustplaatsje. In het laatste deel verklaart A. Duke in *De Calvinistische bannelingen uit de Zuidelijke Nederlanden een verwaarloosde gemeenschap in het Elizabethaanse Engeland* waarom deze Vlaamse immigratie zolang braakliggend terrein bleef in Engeland.

Ofschoon de brochure in de eerste plaats naar de Engelstalige lezer werd toegeschreven, blijven de geïnteresseerden in ons taalgebied niet op hun honger: alle bijdragen werden immers óf in volledige vertaling óf in uitgebreide samenvatting in het Nederlands (en het Frans) in de ruim geïllustreerde (kaarten, afbeeldingen, grafieken, genealogische schetsen, enz.) en met enkele fraaie (ook afzonderlijk verkrijgbare) pentekeningen van Astrid SUFFYS verluchte brochure opgenomen.

Revolt ... - Opstand ... – 125 p. van 29 bij 21 cm staand, 120 g houtvrij extra-wit papier – is te verkrijgen door betaling van 350 BFr. te verhogen met 50 BFr. voor evtl. verzending op KB-rek. 464-8250951-87, t.n.v. J. Decaestecker/WH-Sandwich, Rozelaarsstr. 6 te 8904 Dikkebus, o.v.v. brochure Opstand. Betalingen uit het buitenland (f. 25/75 FF., verzending incluis) uitsluitend op postrek. 000-1485051-78, t.n.v. Westhoek-Jaarboek, op hetzelfde adres.

Zannekin-Jaarboek 10, 1988, een uitgave van de vereniging/stichting Zannekin.

De Zannekin-jaarboeken vestigen de aandacht op de gebieden buiten de Benelux buitengrens, die eens in staatkundig, kultureel of taalkundig opzicht deel uitmaakten van de Nederlanden.

In dit jaarboek werden 14 bijdragen gebundeld. Er zijn 2 zwaartepunten: Frans-Vlaanderen en het land tussen Maas en Rijn. De artikelen over de Nederlanden in Frankrijk trokken onze biezondere aandacht. C. Moeyaert heeft het over het graafschap Gizene (Guines), gelegen tussen het graafschap Vlaanderen en het graafschap Bonen, dat in de 12de en 13de eeuw

eentalig Nederlands blijkt geweest te zijn. A. LOWYCK behandelt de nederlandstalige schrijvers uit Belle, van de middeleeuwen tot heden. Pieter Jan VERSTRAETE beschrijft het leven van Godfried van Bonen (gezegd van Bouillon). L. CAMERLYNCK herinnert aan de laatste nederlandstalige gemeenten in de buurt van St.-Omaars en C. VAN WOERKUM staat in een opvallend In Memoriam stil bij Marguerite Yourcenar.
Voor wat de Oostelijke Nederlanden betreft zijn er bijdragen van G. SWERON en Wim en Wiro VAN HEUGTEN over de slag van Woeringen (1288). A. RUDNICK heeft het over de geschiedenis van Hertogenrade en Wiro VAN HEUGTEN gaat op zoek naar Brabantse gebeeldhouwde retabels in het Nederrijngebied. Uit Bentheim is er een bijdrage van G.J. BEUKER over de 'altreformierte' kerk aldaar, die zeer sterk op Nederland en het Nederlands georiënteerd is.
Het jaarboek sluit af met een kroniek en boekbesprekingen.

Zannekin-Jaarboek 10, – 176 p., 21 x 15 – kost 650 Bfr. Gireren op rek. 464-8220251-39, t.n.v. Vereniging/Stichting Zannekin, 8900 Ieper. Voor Frankrijk 105 FF. Voor Nederland f. 40,50 op girorek. 3876953. De prijzen zijn incluis verzendkosten.

P. DIRIKEN i.s.m. W.-P. CARLIER, **Geo-gids Heuvelland**, De Blauwe Vogel-Geogidsen, Sint-Truiden, 1988, 112 p.

Wie zich inlaat met familiegeschiedenis, komt onvermijdelijk in aanraking met het leefmilieu van zijn voorouders. Daarover, o.a. ter plaatse, meer vernemen, is een dwingende opdracht. De Blauwe Vogel Geo-gidsen zijn daartoe een uitstekende didactische en informatieve handleiding.
Als 17de uitgave in de reeks verscheen de **Geo-gids Heuvelland** (eerder verschenen reeds geo-gidsen voor Poperinge, Nieuwpoort en Koksijde-Oostduinkerke). Na de Algemene voorstelling van de fusiegemeente Heuvelland wordt het geschiedkundig profiel van de acht deelgemeenten doorgelicht. Voor elke gemeente worden de nomenclatuur, de historiek, de geografische dorpsstruktuur en de demografie besproken. Aansluitend wordt het ontstaan en de evolutie van Heuvellands natuurlandsschap behandeld. Bij het bouwkundig erfgoed (8 kerken, 5 andere bezienswaardigheden) benadrukt de auteur terecht dat de kunsthistorische waarde ervan sterk aangetast werd

door herhaald oorlogsgeweld (vnl. 16de-eeuwse godsdienstonlusten en de Eerste Wereldoorlog). Niettemin profileren zich in de kerkelijke architectuur enkele restanten van romaanse en gotische origine. Vermits Heuvelland één van de meest traditionele landbouwgemeenten van Vlaanderen is — 83% van de totale oppervlakte wordt voor agrarische doeleinden benut — kon een apart hoofdstuk over de landbouw, die landschapsbepalend werkt, niet ontbreken. Vanuit het bedrijf zelf wordt de evolutie en de huidige struktuur geschetst. Het laatste hoofdstuk is gewijd aan Heuvelland in de Eerste Wereldoorlog: historisch kader, onderdeel van de Ieperboog, de memorabele veldslagen, de Britse militaire begraafplaatsen. De geo-gids sluit af met een overzicht van de toeristische infrastruktuur.

Geo-gids Heuvelland — 112 p. 21 x 14,8 — kost 95 BFr. + 14 BFr. etvl. verzendingskosten. Te verkrijgen bij: V.V.V.-Heuvelland, Polenlaan 1 te 8948 Kemmel-Heuvelland, tel.: 057/44.66.50, rek.: 738-3061931-51 en Redaktie Geogidsen, Jan Carlierstraat 1 te 3800 Sint-Truiden, tel.: 011/68.57.51.

G. MATTINGLY, **De ondergang van de Spaanse Armada - De mislukte aanval van Filips II op Engeland, 1587-1589,** derde geheel herziene druk. Oorspronkelijke titel: **The Defeat of the Spanish Armada** (1959). Agon BV, ISBN 90-5157-012-0, 356 p., 750 BFr.

Het hoogtepunt van de regering van de Engelse koningin Elizabeth I was ongetwijfeld de *overwinning* op de machtige Spaanse invasievloot de 'Armada Invincible' in 1588. Nochtans had deze door Filips II geplande invasie en inlijving van Engeland in een uniform katholiek Europa het sluitstuk van zijn kruistocht moeten vormen.

Reeds vanaf het voorjaar van 1587 waren alle militaire operaties en concentraties van Parma's leger in de Zuidelijke Nederlanden een aaneenschakeling van voorbereidingen op de invasie. Het was immers de bedoeling een groot gedeelte van het leger in de havens van Duinkerke en Nieuwpoort te laten inschepen.

Maar de Armada bleek minder sterk dan Spanje hoopte en Engeland vreesde. Door het verlies van de zeeslag ter hoogte van Portland Bill, waar de 'legendarische' Francis Drake de Spaanse vloot onder het gezag van de té voorzichtige en onervaren admiraal Medina-Sidonia van zijn ankerplaats

kon verdrijven, én de blokkades van Duinkerke en Nieuwpoort door de Hollandse en Zeeuwse vloot, viel het rendez-vous met de hertog van Parma letterlijk en figuurlijk in het water.

Omwille van deze versperring ging de Armada op 6 augustus 1588 voor Grevelingen voor anker. Niet voor lang echter. Tijdens de nacht van 7 op 8 augustus viel de Engelse admiraal Charles Howard de Spaanse vloot met brandschepen (hellebranders) aan. Ofschoon de schade beperkt bleef, ontstond paniek bij de Spanjaarden. Het plotse draaien van de wind — noordwest naar zuidwest — bezorgde Medina-Sidonia de kans met zijn Armada de Noordzee op te vluchten. Een felle storm verplichtte hem beschutting te zoeken onder de Britse kust. De verstrooide en zwaar gehavende vloot was nu gedwongen om via Schotland en Ierland haar weg naar de Spaanse thuishavens te zoeken. Op deze roemloze zwerftocht werden nog grote verliezen geleden.

Toen op 23 september 1588 het vlaggeschip van Medina-Sidonia in Santander (Spanje) binnenliep, bleven er van de oorspronkelijk 144 schepen tellende vloot nauwelijks nog 44 over. Van de ca. 30.000-koppige bemanning was ruim een derde om het leven gekomen.

Mocht Filips II in zijn opzet geslaagd zijn, dan had de Engelse en continentale geschiedenis er allicht heel anders uit gezien. Zelfs een beperkte Spaanse zege zou een vrij ernstige, misschien wel fatale slag hebben toegebracht aan de protestantse zaak.

Voor deze historiografie raadpleegde de auteur een groot aantal authentieke Spaanse en Engelse bronnen. Het relaas van de ondergang van de Armada plaatst hij tegen de achtergrond van de 16de-eeuwse Europese politieke gebeurtenissen. Beurtelings schenkt hij aandacht aan de ontwikkelingen in de diverse machtcentra — Londen, Parijs, Madrid — en ontrafelt op die manier de ingewikkelde internationale conflictsituatie, een licht werpend op de motieven en het optreden van de leidende figuren en de ware omvang van het 'Armada-avontuur' ... Althans vóór de recente verhelderende en demystifierende bevindingen van Geoffrey Parker en Colin Martin. Maar dat is voor een andere keer.

(DvdB)

Boeken beknopt

WESTVLAAMS GENOOTSCHAP VOOR FAMILIE- EN WAPENKUNDE, Brugge

Bij het Genootschap (Romain L. Dewulf - Heus) verschenen opnieuw een aantal voor de genealoog onmisbare bronnenpublicaties. Uit die aanwinsten selecteerden we deze die rechtstreeks betrekking hebben op de Westhoek. Voor meer informatie nopens de andere publicaties uit het fonds kan men steeds terecht bij de uitgever (of bij WH).

De Poorterij van Cassel, dln. XIV-XV plus de **Algemene Index op de Familienamen**, in één band.
Het succes van deze reeks is overweldigend. Omdat velen de eerste delen niet bezitten, volgt een herdruk. Meer daarover ter gelegenertijd.
560 BFr.

In de reeks **Volkstellingen 1815** verschenen 4 nieuwe delen:

- **Langemark, Bikschote, Hollebeke, Proven, Sint-Jan.** 390 BFr.
- **Boezinge, Brielen, Dikkebus, Elverdinge, Vlamertinge, Zillebeke, Zuidschote.** 390 BFr.
- **Reningelst, Krombeke, Haringe, Watou, Voormezele.** 390 BFr.
- **Poperinge.** 420 BFr.

Alle bestellingen door betaling op rek. 068-0954170-08 van het Westvlaams Genootschap voor Familie- en Wapenkunde te 8000 Brugge. Duidelijk het gewenste vermelden. Verzendingskosten voor het binnenland inbegrepen. Voor het buitenland wordt 170 BFr. per boek aangerekend. Bankkosten ten laste van de koper. In Nederland storten op rek. 12.29.83.017 bij de Rabobank, Postbus 2 te 4630 AA Hoogerheide, t.n.v. R.L. Dewulf-Heus, Oude Zak 13, 8000 Brugge 1 (f. 1 = 18 BFr./1 FF. =6 BFr.)

VRIENDEN VAN HET POPERINGS ARCHIEF, Poperinge

Een overzicht van terug verkrijgbare, voorradige en aangekondigde publicaties in de reeks Croonestucken.

Herdruk

Dl. II, H. VANDENBERGHE, *Processtukken uit het midden van de achttiende eeuw*: afdruk en transcriptie van een proces 1741-44, met verklarende woordenlijst, 116 p., 21 x 15. 155 BFr.

Dl. III, H. VANDENBERGHE, *Latijnse woordenlijst voor de genealoog*, 31 p., 30 x 21. 70 BFr.

Fonds

Dl. IV, K. PAPIN, *Handboek van Pieter Wenis, 1720*: uit het archief van de Poperingse St.-Janskerk, 40 p, 21 x 15. 45 Bfr.

Dl. V, G. SCHOONAERT, *Poperinge en fusiegemeenten in de inventaris van het Archief van de Raad van Vlaanderen (J. Buntinx)*, 25 p., 29 x 21. 80 Bfr.

Dl. VI., H. VANDENBERGHE, *Fonds Carzeele Journaal*: inventaris van de gedeponeerde stukken in het Poperings stadsarchief, ter inzage van de lezer, 88 p., 29 x 21. 200 Bfr.

Dl. VII, H. VANDENBERGHE, *Poperingse Kwartieren 1987*: kwartierstaten van gouden en diamanten bruiloften, voor zover te situeren in de fusie Poperinge, 98 p., 29 x 21. 200 Bfr.

Dl. VIII, H. VANDENBERGHE, *Daghijnghe XVIIde eeuw*: indices op de 'verweerders' en 'heeschers' in de 'daghijnghen' van 1641-1649, 140 p., 29 x 21. 280 Bfr.

Aangekondigd

Dl. IX, F. DENYS, *Archief over Poperinge en omliggende*: inventaris van stukken nopens Poperinge en randgebied die niet op het S.A.P. bewaard worden, ca. 50 p.. Voorintekenen kan tot 15 september tegen de prijs van 130 Bfr., nadien: 150 Bfr.

Bestellen door betaling op rek. 001-1899961-01, t.n.v. Vrienden ... , Boeschepestraat 66 te 8970 Poperinge, o.v.v. Croonestucken dl. ...(som te verhogen met 50 Bfr. voor toezending). Bestellingen kunnen ook afgehaald worden op het stadsarchief, Guido Gezellestraat 3: woensdag- en zaterdagvoormiddag van 08.00 tot 12.00 uur.

De Sint-Maartenskerk van Kortrijk, - De Leiegouw, 1988, afl. 1-2, ca. 180 p.

Is de Lievevrouwekerk wellicht de mooiste Kortrijkse kerk, de oudste, de interessantste en de veelzijdigste is ongetwijfeld de Sint-Maartenskerk. Daarom maakte de Leiegouw van de afl. 1-2/1988 een bijzonder mooi tematisch nummer, geheel gewijd aan de Kortrijkse Sint-Maartenskerk. De verschillende aspekten ervan worden erin behandeld: de archeologische, architecturale, historische, kunst- en muziekhistorische en zelfs volkskundige.

Niet-leden bestellen door 360 Bfr. over te maken op rek. 717-0300409-75 van de Leiegouw te Kortrijk. Voor 500 Bfr. ontvangt u de hele jaargang van 400 p.

R. CALLENS, **Meneer A. Vanden Berghe. Een groot priester in Veurne-Ambacht.** Over de bekende en invloedrijke A.B. (° Ardooie 1895/+ Brugge 1978) — priester-landbouwkundig ingenieur — verschijnt per 1 oktober een biografisch portret. De vele getuigenissen zullen een ieder boeien.

900 Bfr. op rek. 712-6000655-27 t.n.v. R. Callens - 8830 Hooglede.

MEDEDELINGEN

OPSTAND EN UITWIJKING VLUCHTELINGEN UIT HET WESTKWARTIER IN SANDWICH TIJDENS DE XVIde EEUW

De WH-herdenkingstentoonstelling – i.s.m. Historical Link Flanders-Kent – die met veel sukses van 13 juli tot 27 augustus 1988 in de Sint-Pieterskerk te Sandwich liep, komt voordat zij terug naar het 'buitenland' gaat in het najaar naar Vlaanderen: Kortrijk en Brugge. De (foto)tentoonstelling over de 'geuzentijd' richt zich tot een breed publiek en schetst op een verhalende en overzichtelijke, maar niettemin educatief verantwoorde manier de gebeurtenissen aan weerzijden van het Kanaal.

Kortrijk, 23 september - 15 oktober 1988, Kredietbank
Leiestraat 21

Vernissage op vrijdagavond 23 september, om 19.00 uur. Sprekers:

M. Devriendt, J. Decaestecker, L. Vandamme en D. van der Bauwhede.

Brugge, 21 oktober - 13 november 1988
De Gekroonde Laars - Kredietbank
Steenstraat 40

Vernissage op vrijdagavond 21 oktober, om 20.00 uur. Sprekers:

WH-red. en dr. hist. J. Decavele.

Westhoek, Historical Link Flanders-Kent en de direktie van de Kredietbank twijfelen er niet aan U en Uw echtgenote op een van deze vernissages te mogen begroeten. Na afloop wordt de aanwezigen een receptie aangeboden door de Kredietbank.

De tentoonstelling is gratis toegankelijk tijdens de kantooruren.

Met Medewerking van KB **Kredietbank**

41e FRANS-VLAAMSE KULTUURDAG

Waregem, zondag 18 september 1988
Kultureel Centrum, Schakelweg 8

Om 9 uur : in de hal van het Kultureel Centrum : gelegenheid tot onderlinge kennismaking.

Omer Titeca, **«Pierre Bortier en Gistel».**
- Een biografische studie over een persoon die te Gistel dikwijls vernoemd wordt, maar eigenlijk amper bekend is. Talrijke gegevens over het karakter, de verwezenlijkingen, de ideeën en de overtuiging van deze persoonlijkheid.

Marc Vansevenant, **«Eduard Alfons Pollet».**
- Een biografische nota over een Gistelse figuur, consul-generaal te Londen in 1914-18. Talrijke onuitgegeven foto's.

André Ghyselbrecht, **«De grafstenen in de kerk van Zevekote».**
- Een verslag van het onderzoek van de grafstenen van de families «van Zarren» en «Ghepaert - van Tyelt» resp. ontdekt in 1985 en 1980.

Alle bijdragen zijn voorzien van een uitgebreide bronnenverwijzing en bibliografie.

TECHNISCHE GEGEVENS

- Gedrukt op de persen van de P.V.B.A. Drukkerij-Uitgeverij FLANDRIA NOSTRA te Torhout.
- formaat : 21 x 29,7 cm.
- genaaid : de gewone uitgave met kaft in chromolux.
  de luxe-uitgave gekartonneerd, overtrokken met simili.
- ± 300 blz., papier maco-mat van 115 gr/m².
- alle exemplaren zijn genummerd.
- voorpagina van kunstschilder André Van Poucke (Roksem).
- BEPERKTE OPLAGE - Verschijnt einde november 1988.

VOORINTEKENING EN PRIJS

1° Bij voorintekening vóór 10 september 1988
- gewone uitgave : 900 fr.
  luxe-uitgave : 1.100 fr.
- voor verzending met de post zijn beide prijzen te verhogen met 80 fr. per exemplaar (niet voor te Gistel wonende kopers).
  De namen van de voorintekenaars worden opgenomen in het boek.

2° Na 10 september 1988 is enkel de gewone uitgave te verkrijgen tegen de prijs van 1.100 fr., eveneens te verhogen met 80 fr. voor verzendingskosten.

HOE BESTELLEN OF VOORINTEKENEN ?

Enkel door storting of overschrijving op de bankrekening nr. 088-2050155-55 Gemeentekrediet Gistel - op naam van «Gestella 1988», 8240 Gistel.

Het boek zal aan het publiek voorgesteld worden tijdens een plechtigheid in de raadzaal van het stadhuis te Gistel op zaterdagnamiddag 3 december 1988. Gastspreker dhr. Jan Vanacker, medewerker aan het boek.

Na 3 december 1988 kunnen de bestelde exemplaren, waarvoor geen verzendingskosten betaald werden, afgehaald worden te Gistel, Tempelhofstraat 14.

Vijf jaar geleden gaf de VLAAMSE VERENIGING VOOR FAMILIEKUNDE-GISTEL met succes «Gestella 1983» uit. Ter gelegenheid van het duizendjarig bestaan van Gistel presenteert zij opnieuw een boek met allerhande studies over feiten, personen en gebeurtenissen uit Gistels verleden, nl. :

GESTELLA 1988

DUIZEND JAAR GISTEL

INHOUD :

Opdracht, voorwoord van Burgemeester M.Zwaenepoel en groet aan de lezer.

BIJDRAGEN :

Prof. Dr. Erik Van Mingroot (K.U.L.), **«Duizend jaar geleden : de bul van paus Johannes XV voor bisschop Liudolf van Noyon-Doornik (maart 988)».**
- Een zeer grondig, wetenschappelijk-diplomatisch onderzoek naar de echtheid van het pauselijk privilegie van 988 waarin Gistel voor het eerst vermeld werd.

Joris Sanders (R.U.G.), **«Geologische ontwikkeling en bodemgesteldheid van het gebied rond Gistel».**
- Een bijzonder interessante studie voorzien van tal van kaarten, tekeningen en illustraties.

John De Meulemeester, Marc Dewilde, Luc Devliegher, **«De Godelievemotte en de middeleeuwse versterkingen te Gistel».**
- Een verslag van de opgravingen van 1987 op de motte (Kraaienkapelletje) in de Abdij Ten Putte. Talrijke illustraties en een bijlage over het dierenbestand door Peter Van der Plaetsen en Anton Ervynck.

Philip Despriet, **«Het Tempelhuis van Gistel. Een inleidende nota».**
- Hierin wordt de aanwezigheid van de Tempeliers en van hun opvolgers te Gistel besproken.

Dr. J. Mertens, **«De oudste stadsrekening van Gistel (1394-95)».**
- Benevens een merkwaardige ontleding van het document, verzorgt de auteur ook een nauwgezette tekstuitgave.

Jan Vanacker en Rik Opsommer, **«Bijdragen tot de geschiedenis der Heren van Gistel».**
- In deze wetenschappelijke studie gaat het hier voornamelijk over Jan VI van Gistel, zijn dochter Isabella en over de afstand van Gistel aan Jehan Carlo d'Affaytadi. Een geheel nieuwe visie op de familie «van Gistel».

August Vansevenant, **«De Sint-Godelieveprocessie».**
- De auteur schetst in verhalende trant hoe hij tijdens een langdurig onderzoek ontdekt heeft dat de Gistelse processie werkelijk eeuwenoud is en reeds uitging in de 15e eeuw.

Ds. Alfons Laureys, **«Enkele beschouwingen bij de reformatie in de 16de eeuw in onze streken».**
- Een zeer goed gedocumenteerde studie over een onderwerp dat, in verband met onze streek, nooit eerder werd behandeld.

Om 9.30 uur: **Tentoonstelling „Toeristische aspekten van Frans-Vlaanderen"** georganizeerd door het Comité Departemental de Tourisme du Nord uit Rijsel en het gemeentebestuur van Belle en het Frans-Vlaamse Heuvelland. **Rondleiding door Patrick de Verrewaere** en **Jeroom Steenkiste**.

Om 10 uur: **Sektievergaderingen**:

5. **Familiekunde** (Groene zaal): Leiding: K. de Lille, J. Decaestecker, W. Beele, P. Dereckx.
Piet Ryckebusch: Het geslacht Ryckebusch in Vlaanderen
Karel M. de Lille: „Tellingen" als genealogische bron
J. Decaestecker: Immigratie uit de Franse Nederlanden in Langemark op het eind van de 16e eeuw
Ronald A. Fierst van Wijnandsbergen: topografie van de bevolking van Broekkerke in de 17e eeuw.

Om 12 uur: Middagpauze
Gelegenheid tot middageten in de verschillende restaurants.
In de onmiddellijke omgeving van het Kultureel Centrum (overzijde ingang)
De Likkebaard: Koud buffet: 400 BF, drank/koffie en BTW inbegrepen.
Bespreken vóór 17 september. Telefoon **056/60 13 51 Roger Vynckier,** Kapellestraat 11 - 8790 Waregem.

Om 14.30 uur: Plenum (Schouwburg):
- Welkomstwoord door **C. Moeyaert**, algemeen voorzitter KFV.
- Verslag over de sektiebijeenkomsten door **Erik Duvoskeldt** (Duinkerke).
- **Frank Allacker**, sekretaris KNO-KFV (Bieren): Jongste ontwikkelingen i.v.m. het Vlaamse kultuurleven in Frans-Vlaanderen.
- Beknopt verslag over de 23e Nederlandse Taalprijsvraag voor Frans-Vlamingen door **Dirk Verbeke** en **C. Taccoen**.
- **Willy Kuypers**, Europees parlementslid: „Plaats van de kulturele minderheden in het Europa van morgen".
- **Oscar de Wandel**, algemeen sekretaris van de Nederlandse Taalunie: „De Taalunie en het Nederlands in Frans-Vlaanderen: opdrachten en mogelijkheden" met o.m. hulde aan het Komitee voor Frans-Vlaanderen en aan **Luc Verbeke**, algemeen sekretaris-stichter KFV (1947-1988). Huldewoord namens Frans-Vlaanderen door **Jaak Fermaut**, ondervoorzitter KNO-KFV.
- Dank- en slotwoorden. Liederen o.l.v. **Joël en Klerktje**. Uitreiking van de prijzen aan de deelnemers van de 23e Nederlandse Taalprijsvraag door **C. Taccoen**.

Daarna gezellig samenzijn in hal en bar.

V.V.F.-werkgroep
GENEALOGIE & COMPUTER

Eerder wezen we in dit blad reeds op het bestaan en de aktiviteiten van deze V.V.F.-werkgroep. Hiernaast vindt u het programma van de Iste Genealogische Computerdag. In West-Vlaanderen volgen in het najaar nog twee aktiviteiten:

– Brugge, vrijdag 11 en zaterdag 12 november 1988. Deelname aan de Computerbeurs ingericht door de Brugse informatika Klub: Schuttershof, Boogschutterslaan, 8310 Brugge-St.-Kruis (links achter de kerk, komende van de ring).

– Brugge, zaterdag 26 november, 14 uur: bijeenkomst voor IBM-PC gebruikers (beginners): computer inleiding, algemeenheden, hardware, software, MS-DOS (zelfde plaats).

Deze data zijn zo gekozen dat ze niet samenvallen met vergaderingen op andere plaatsen (Antwerpen, Leuven). Meer informatie over die bijeenkomsten bij Roger **Bryssynck**, Clementinastraat 39, 2018 Antwerpen, tel. 03/237.08.63, alwaar ook een proefnummer van het driemaandelijkse tijdschrift Genealogie en Computer kan aangevraagd worden.

Om de V.V.F.-leden nog beter te kunnen dienen, werd in juni ook een *Genenealogische Informatika Klub* opgericht, m.n.

GENIKA vzw

Deze vzw zal de commerciële kant van Genealogie & Computer behartigen als verdeler van goedkope en degelijke soft- en hardware produkten voor V.V.V-leden. Zo zal Genika een handzame handscanner verkopen, waarmee op professionele manier teksten, foto's, e.a. in een desk-top-publishing programme bewerkt kunnen worden. De kostprijs zal niet meer dan 13.000 Bfr. bedragen! Meer informatie over dit e.a. produkten bij dr. L. **vander Avort**, Kerkstraat 17, 8340 Damme, tel. 050/36.02.94.

scanned foto

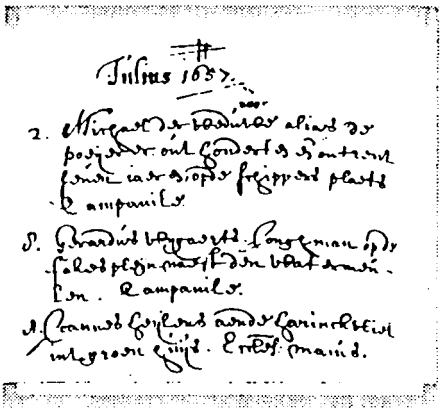

scanned tekst

1ste NATIONALE GENEALOGISCHE COMPUTERDAG

Op **zaterdag 24 september 1988** gaat te Leuven in de lokalen van de Faculteit Sociale Wetenschappen van de Katholieke Universiteit Leuven, in de Van Evenstraat, de **1ste Nationale Computerdag** door.

PROGRAMMA

10.00 u.: Deuren.
10.15 u.: Opening en welkomstwoord.
10.30 u.: Algemene inleiding tot het gebruik van de personal computer in de genealogie, door R. Bryssinck.
11.15 u.: Voorstelling van het genealogisch programma ROOTS II (III) voor IBM PC, deel 1, door P. De Clerck en D. Schepens.
12.15 u.: Gelegenheid tot middagmaal in universiteitsrestaurant Alma II.
14.00 u.: Voorstelling van ROOTS II, deel 2.
15.30 u.: Demonstratie gebruik van datacommunicatie voor genealogen.

Deze voordrachten gaan door in het auditorium. Permanent zijn er ook diverse stands van de Genealogie & Computer gebruikersgroepen, alsook stands van hardware, software en computerliteratuur, te bezoeken in de kleinere lokalen in de onmiddellijke omgeving.

Inschrijvingen kunnen nu reeds gebeuren bij R. Bryssinck, secretaris werkgroep Genealogie & Computer, Clementinastraat 39, 2018 Antwerpen, door storting op rek. 403-3089401-24 van Genealogie & Computer - V.V.F., 2060 Antwerpen-Merksem.

De deelnemingskosten bedragen: inschrijving + middagmaal: 350 Fr.
Inschrijving zonder middagmaal: 100 Fr.
Ingeschrevenen ontvangen een deelnemersmap.

SCHATTEN UIT DE BIEKORF-BIBLIOTHEEK:

INCUNABELS

Van 3 september tot 12 november 1988 wordt in de Achiel Van Ackerzaal van de Brugse Stadsbibliotheek een tentoonstelling opgezet met de zeldzaamste en mooiste incunabels uit de verzameling van het Historisch Fonds van de Stadsbibliotheek. Het is de eerste maal in de geschiedenis van de Brugse bibliotheek dat de oudste drukken worden getoond. De 36 wiegedrukken die zullen tentoongesteld worden, maken slechts de helft uit van het volledige incunabelbezit van de Stadsbibliotheek. Ter situering van de incunabel in het geheel van de historiek van het boek zullen bovendien enkele handschriften, blokboekpagina's en 16de-eeuwse drukken getoond worden.

De tentoonstelling is gratis toegankelijk 's namiddags, van 14 tot 18 u. Er wordt een katalogus uitgegeven, en rondleidingen zijn mogelijk op aanvraag. Tel. : (050) 33 00 50, toestel 20, van de Brugse Stadsbibliotheek, Kuipersstraat 3, 8000 Brugge.

KURSUS HEEMKUNDIGE VORSERS

8 oktober - 19 november 1988

Het Westvlaams Verbond van Kringen voor Heemkunde biedt U in het najaar een kursus lokale geschiedenis aan. Het heeft plaats in het auditorium van het Klein Seminarie in Roeselare — er is parkeergelegenheid — van 8 oktober tot 19 november 1988, telkens van 14 tot omstreeks 17 uur.

Datum	Onderwerp	Lesgever
08-10-88	Archiefonderzoek	Dr. Klaas Maddens
	Paleografie	Dr. Klaas Maddens
15-10-88	Bibliografie	Lic. Paul Vandepitte
	Pers en Historiografie	Prof. Dr. R. Van Eenoo
22-10-88	Instellingen (Wereldlijke en Gerechtelijke	Dr. Jacques Mertens
	Instellingen (Kerkelijke)	Prof. Dr. Michel Cloet
05-11-88	Volkskunde	Prof. Dr. Stefaan Top
	Naamkunde	Dr. Frans Debrabandere
12-11-88	Genealogie	Dr. Jur. Michiel De Bruyne
19-11-88	Demografie	prof. Dr. Chr. Vandenbroeke
	Getuigschriftuitreiking	
	Receptie	

Inschrijvingsvoorwaarden:

Per namiddag: 200 Fr. Wie inschrijft voor de hele kursus betaalt 1.000 Fr. (syllabus inbegrepen). - De syllabus met de lesteksten is ook afzonderlijk te krijgen voor de prijs van 500 Fr. De inschrijving dient vooraf te geschieden door overschrijving van het verschuldigd bedrag op rek. 000-0158746-54 van het Westvlaams Verbond van Kringen voor Heemkunde te Roeselare, met vermelding "Heemkursus 1988" of de "Data van de les(sen)" plus "syllabus".

Wie alle lessen volgt ontvangt een getuigschrift.

GIDSENKURSUS IN HEUVELLAND

15 oktober - 17 december 1988

De VVV-Heuvelland start in het najaar met een gidsenkursus. De organisatie is handen van de Gidsenkring Ieper - Poperinge - Westland. De lessen worden gegeven in het ontmoetingscentrum de Galoye, Ieperstraat 11 te Loker, telkens op zaternamiddag van 14 tot 17 uur.
In het voorjaar 1989 volgt het praktisch deel: de '14-18 route, Heuvelland- en Hoppelandroute, Frans-Vlaanderen.

Achteraf wordt een bekwaamheidsproef afgenomen en de kursisten dienen een eindwerk over een gebouw of een historische figuur te maken.
Inschrijving gebeurt door betaling van 2.500 BFr. – syllabus inbegrepen – op rek. 285-0584660-70, t.n.v. Gidsenkring, Anjeliereniaan 98 te 8900 Ieper. Voor meer infomatie kan men terecht bij de VVV-Heuvelland, Polenlaan 1 te 8948 Kemmel-Heuvelland, tel. 057/44.66.50.

KURSUS OUD-SCHRIFT, Poperinge

1988-1989

Ook dit jaar richten de Vrienden van het Archief (voorz. G. Schoonaert) een lessenreeks Oud-schrift in. De lessen – 9 in totaal, o.l.v. H. Vandenberghe – hebben zoals in het verleden plaats in het stadsarchief, van 6 september 1988 tot 7 november 1989, telkens op dinsdagavond om 20 uur:

06.09-04.10-08.11.1988 & 07.02.-07.03.-04.04-05.09-03.10. en 07.11.1988.

Vanaf 19 uur kunnen gegadigden meewerken aan het klasseren van rouwbrieven en bidprentjes. En ca. 21.15 uur rondt archivaris W. Tillie af met een boeken- en tijdschriftenrevue (heem- en familiekunde, geschiedenis en archiefwezen).
Een syllabus – 200 BFr. – is vanaf de eerste les ter beschikking.

WESTVLAAMSE V.V.F.-ONTMOETINGSDAG
Roeselare, zondag 13 november 1988
Rodenbachpark, Langebrugstraat 5

– 10 uur: Boekenbeurs - Ruime keus van genealogische en historische boeken en tijdschriften.
Ideale gelegenheid om kontakten te leggen met zoekers uit de provincie en erbuiten.

– 12 uur: Middagpauze - Gelegenheid om ter plaatse te dineren (soep, gegarneerd piepkuiken, een drank, gebak en koffie: 450 BFr. alles in). Inschrijven bij gouwsekretaris Karel Maarten de Lille, H. Cartonstraat 40, 8900 Ieper, tel. 057.20.22.96, of ter plaatse, vóór 10.45 uur.

– 14.30: Einde boekenbeurs - Plenaire zitting met als thema: **Opzoekingen in het Ieperse. Archief te Ieper en op andere plaatsen.**
Vraagstelling en losse gedachtenwisseling. Einde ca. 17 uur.

De toegang is vrij en kosteloos. Ook niet-V.V.F.ers zijn welkom en worden geholpen.

Teleac-kursus
STEDEN EN HUN VERLEDEN

Veel Nederlandse en Vlaamse steden hebben een rijk verleden. Hoe was vroerger het leven in zo'n stad? Hoe pakte men alledaagse problemen aan? Dat vertelt de kursus Steden en hun Verleden.
Vanaf zaterdag 12 september wordt de kursus onder de titel 'Steden en hun Verleden, de ontwikkeling van de stedelijke samenleving in de Nederlanden tot de 19de eeuw' uitgezonden. Aan de hand van twaalf Nederlandse en Vlaamse steden wordt op een toegankelijke wijze de historische herkomst van de Noord- en Zuidnederlandse stad in beeld gebracht.
De volgende thema's worden uitgewerkt: stadsverdediging, stedelijke rechtspraak, kerkelijk leven, verkeer, handel en nijverheid, wonen, onderwijs, kultuur (zowel de kunsten als de volkskultuur en vrijetijdsbesteding), sociale zorg en relatie stad-platteland.
Zowel Nederlandse als Vlaamse steden komen aan bod. Vanuit het perspectief van de stadsgeschiedenis een vanzelfsprekende aanpak: in de middeleeuwen werden de Lage Landen — heel het gebied tussen Rijsel en Groningen — vaak aangeduid als Vlaanderen. In het graafschap Vlaanderen lagen immers de eerste grote steden. Met uitzondering van noordelijk Italië was er geen gebied met een vergelijkbare graad van verstedelijking en welvaart. Pas na de 16de eeuw verschoof het zwaartepunt in noordelijke richting.
In Steden en hun Verleden staat de mens van toen met zijn denken en doen, zijn dagelijks leven, zijn hoogte- en dieptepunten centraal. Waarom handelde hij zoals hij deed? Wat waren zijn beweegredenen? In hoeverre is de stedeling van toen voor de huidige mens herkenbaar? Dergelijke vragen hebben zowel in het kursusboek als in de televisie- en radiolessen een centrale plek gekregen.

Kursuspakket:

Twaalf televisielessen (Ned. 3). Start: zaterdag 10 september, 18.30-19.
Twaalf radiolessen (Radio 5). Start: dinsdag 13 september, 21-21.30
Kursusboek: 1.135 BFr.
Wandelgids 'Wandelen door twaalf steden': 370 BFr.
Als set: 1.430 BFr.
Exurcies, Teletekst.

Kursuspakketten kunnen besteld worden door overmaking van het kursusbedrag op rek. 000-0568502-82 t.n.v. Audivox, Rubenslei 23 te Antwerpen, alwaar ook meer informatie kan ingewonnen worden (tel. 03/232.84.65).

— Teleac zendt ook een kurus Genealogie uit. Informatie ter zake op hetzelfde adres (of bij WH).

Het 24ste V.V.F.-KONGRES heeft plaats te ROESELARE

op zaterdag 22 en zondag 23 april 1989

Burée, Brijs, Brees ... Brulez

K.F.F. Brulez - Den Haag

De bijdrage van P.G.M. Dereckx in WH-info (3de jg, nr. 3, p. 61-63) getiteld ***Ceugnez, Quinkey ... Croijnez*** is voor mij de aanleiding om een en ander te vertellen over de evolutie van mijn eigen familienaam.

Vooraf een korte toelichting ter situering. Op dit ogenblik zijn me twee afzonderlijke stammen BRULEZ bekend. Beide hoofdzakelijk in West-Vlaanderen.

De eerste, waarvan waarschijnlijk de meeste hedendaagse naamdragers afstammen, kon ik traceren tot stamvader Jacobus **BRULÉE** of **BRULEIN**, gehuwd met Catharina **LEGEIN**. Uit dit huwelijk vond ik drie kinderen, een meisje en twee jongens: Maria, geboren te Geluwe op 6 september 1662, Jacobus, geboren te Geluwe op 21 augustus 1668 en Judocus, geboren te Beveren (Roeselare) op 24 mei 1676. Stamvader Jacobus, die allicht rond 1630-35 geboren werd, overleed te Ardooie op 5 januari 1695. Zijn geboorteplaats kon ik vooralsnog niet vinden. Zijn afstammelingen staan in de parochieregisters steeds als **BRULÉ(Z)** vermeld. In andere archiefstukken (Staten van Goed, e.d.) worden zij vaak **DE(N) BRANDER** of **BRANDERS** genoemd. Aanvankelijk is deze stam voornamelijk onder de heerlijkheid Ayshove te Ardooie te situeren.

De tweede stam BRULEZ, degene waartoe ik behoor, heette oorspronkelijk **BUREE** en **(DE) BURE**, en ging in het begin van de 18de eeuw over in **BRULEZ**.

Bij de kwartierstaat van de letterkundige Raymond **BRULEZ** (1895-1972, de jongste broer van mijn vader) in Vlaamse Stam (1) die teruggaat tot Marinus (kw. 128) – gehuwd te Ardooie op 17 februari 1667 met Judoca **FEIJS** , overleden te Ardooie op 17 maart 1683 – vermeldde ik reeds enkele varianten van de Fn. **BRULEZ**, te weten: **BREES, BRIJS, DE BREE.** Systematisch onderzoek van de klappers op de parochieregisters naar de geboorteplaats van Marinus B. – uiteindelijk bleek hij afkomstig van Passendale –

en verder onderzoek in het archief van de kasselrij Ieper leverde nog een aantal varianten op, die er chronologisch als volgt uitzien:

Passendale

1647	BUREE (2)
1647	BUIRE(E)Z (3)
1650	BUIREZ (4)

Ardooie (5)

1662	BRIJS	1683	BREES
1667	BURE	1695/96	BREES
1668	DE BURE	1697)	BRE(E)S, BRULÉE (van-
1669	BURY	1702	af 1698)
1670/74	BURE	1703	BREES *vulgo* BRULÉ
1675	BURIJ	1704/9	BREE(T)S
1677	DE BRE	1706/28	BRULÉ(E)
1680	BOURREE	1728	BRULEZ (overwegend).

Volledigheidshalve vermeld ik dat er ook na 1728 verschrijvingen van de Fn. voorkomen: zo kreeg een naar Torhout getrokken tak aldaar in de Burgerlijke Stand de naam **BERLE(Z).**

Hoe kwam ik er toe mijn voorouders onder diverse, zo zeer van de hedendaagse vorm BRULEZ afwijkende, varianten op te zoeken? Aanleiding was de doopakte d.d. 4 juli 1703 van Maria Anna, dr. van Jan fs. Marin, waarin zij vermeld wordt als *filia Joannes* ***BREES*** *vulgo* ***BRULE*** (hoofdletters van mij) (6). Ik meen dat men *vulgo* hier wel mag vertalen met *doorgaans/gewoonlijk* (genoemd). Waarom men (=vulgo) er toe kwam BREES hetende dorpsgenoten BRULÉ te gaan noemen, is mij niet bekend. Daar hoop ik ooit toch nog eens achter te komen.

Consultatie van Passendaals archief leverde nog verder gegevens op, die in de richting van een oudere generatie wijzen, misschien wel de ouders van Marin B.? Ik vermeld hier:

a. Rekening Armendis Passendale, 1639/40 (7):

Januarij 1640 - ande w(eduw)*e Jan Burez den .vj.en dito een franckaert coorne L sch.*

April 1640 - den .xxviij.en ande kynderen Jan Bureez een frankaert coorne L sch.

b. Telling personen ouder dan 6 jaar, Passendale, 20.07.1615 (8):

Arme - Jan Bury e(nde) *syn huysvr*(ouwe) *Josyne met een kint - III.*

In de in 1975 in Vlaamse Stam gepubliceerde transcriptie van deze telling staat hij evenwel vermeld als *Jan Burg*. Na grondig onderzoek van het document meen ik echter **BURY** te mogen lezen (9).

In de talrijke Tellingen van de kasselrij Ieper vond ik nog menige naam die allicht een variante zijn van de hoger genoemde Fn. (10, 11), maar verwantschap met de Passendaalse of Ardooise stam kon ik (vooralsnog) niet vaststellen. Ter illustratie laat ik er hier enkele volgen:

Boezinge	1615/9	BOUR(R)Y	Wijtschate	1643	BUYRIE
Voormezele	1615/20	BURY	W.-Rozebeke	1615	BURE
	1643	BURYE	Langemark	1610	BOURRIJ (12).

Ik houd mij aanbevolen voor suggesties en aanwijzingen, die mij op het spoor kunnen brengen van de bakermat van mijn stam en een verklaring van de Fn. kunnen geven.

---

(1) K. BRULEZ en W. DEVOLDERE, *Onze kwartierstaat: Raymond Brulez (1895-1972)*, Vlaamse Stam, X, 1974, pp. 307-312.

(2) R.A.B., klappers op de parochieregister Passendale.

(3) R.A.B., Kasselrij Ieper, 1e Reeks, n° 2964, f° 19r. en 20r.: parocierekening Passendale 1645/7.

(4) R.A.B., Kasselrij Ieper, 1e Reeks, n° 3264: rekening armendis 1649/50, onder het hoofd 'extraordinaire betalynghen' (wegens 'houdenesse' van (wees)kinderen).

(5) R.A.B., P.R. Ardooie.

(6) R.A.B., P.R. Ardooie: boek 5, f° 91v.

(7) R.A.B., Kasselrij Ieper, 1 e Reeks, n° 3263.

(8) R.A.B., Kasselrij Ieper, 3e Reeks, n° 98.

(9) Jan VANDERHAEGE, *Volkstelling Passendale Mei 1615, II*, Vlaamse Stam, XI, 1975, p. 376, n° 201.

(10) R.A.B., Kasselrij Ieper, 2e Reeks, n° 118 en 122; ID, 3e Reeks, n° 98: voor wat de jaren 1615/20 betreft.

(11) R.A.B,, Kasselrij Ieper, 3e Reeks, n° 147: voor wat het jaar 1643 betreft.

(12) J. DECAESTECKER, *De bevolking van Langemark in het begin van de 17de eeuw, samenstelling en herkomst*, Westhoek-Jaarboek, IV, 1987, p. 89, onder n° 175: herkomst Wervik.

Brievenbus

88.II/III.1 Zos. & M. MARVELLIE - VEURNE

Weet iemand meer over de afkomst van de volgende personen (gegevens uit het Kerkelijk ondertrouwregister, Leiden):

1. Philips MERVEILLE, ° Arneke (huidig Frans-Vlaanderen)
   x Leiden 16.01.1588
   Maaijcken VAN DER HOUT (VAN DER HOUT), ° Diksmuide
   Getuigen: Maaijcken FOREES, haar zuster; Cathelijne VAN DER HOET, mede haar zuster.
2. Rogier VAN OERTIGEM (Otegem ?), ° Gent? wed. Neeltgen PAUWELS
   x Leiden 10.11.1607
   Lievwijntgen HUYBRECHT dr. van Velsen, ° Gent, wed. van Franchoys THORIS
   Getuigen: Anthonis VAN OERTIGEM, zijn broeder; Jaecquemijntgen REYNINGS.
3. Jan DES OBREIJS, ° St.-Geijn en Weppele (= Sainghin-en-Weppes, Rijsels-Vlaanderen, kasselrij Rijsel)
   x Leiden 15.12.1584
   Isabeau LECONTE, ° Armentiers
   Getuigen: Glade OBRI, broer; Jacques LE CONTE.

88.II/III.2 H. DE RIJK - Hoogstraten

In 1907 vestigde de 'Nederlandse' familie DE RIJK zich in Vlaanderen. Genealogisch onderzoek bracht aan het licht dat de verst bekende voorouder, m.n. Ludovicus DE RIJK, die op 04.03.1739 te Gemert (N. van Eindhoven) huwde en er op 09.09.1787 overleed, te Ieper geboren werd. Een eerste zoon uit dit huwelijk heette Franciscus, wellicht naar zijn grootvader? Kan iemand inlichtingen verstrekken over L. DE RIJK en zijn ouders en voorouders. Hoe en waarom verzeilde hij in Gemert? Evtl. kosten worden vergoed.

88.II/III.3 J.-P. BOUDEN - Diksmuide

1. Nicolaus VAN HOUTTE, ° ca. 1640 - begraven Torhout 02.05.1694
   x Torhout 20.04.1670
   Catharina WE(E)RBROUCK
   Gevraagd: geboorplaats en datum van beiden; overlijden van CatharinaW.
2. Joannes Baptista CORNILLIE, ° *Fernegeen* (F) - + Koekelare 26.04.1774
   x Koekelare 15.01.1764
   Margarita Constantia OSTYN, ° Cruyswegh (N) - + na april 1774
   Gevraagd: aanvullende gegevens nopens geboorteplaats en datum; overlijden Margarita Constantio O.

Brieven naar vraagsteller: Grauwe Broedersstraat 21, B-8160 Diksmuide.

88.II/III.4 E. SCHOUWENBURG-BITTER - Zwartewaal

BAELDE - DU BUISSON. Jacob BAELDE, Nicolaasz. huwde te Nieuwkerke (kasselrij Belle) in 1546 met Maria TETIUS. Als vierde kind uit dit huwelijk werd op 02.02.1554 te Nieuwkerke Maria geboren. Op 07.06.1567 vluchtte het gezin BAELDE-TETIUS naar Sandwich. Jacob B. was lakenkoopman en is vele malen ouderling geweest. Beiden overleden in Sandwich.
Maria fa. Jacob BAELDE huwde te Sandwich op 10.02.1582 met Johan DU BUISSON, telg uit een Hugenoten-familie (° ca. 1550) die omstreeks 1565 naar Engeland emigreerde.
Het echtpaar DU BUISSON-BAELDE had twee kinderen: Pieter, ° ± 1585 en Abraham, ° Vlissingen 19.10.1598.
Over de familie DU BUISSON in Vlaanderen is me een tak in Moeskroen bekend, waartoe o.m. Ernest Joseph DUBUISSON, ° Moeskroen 06.07.1876, behoorde, die abt (Dom Simon) werd van de abdij O.L.V. van Koningshoeven bij Tilburg.
Gevraagd: Aanvullende gegevens nopens Johan DU BUISSON en zijn familie. Waren er nog meer DU BUISSON in Vlaanderen die naar Engeland vluchtten, of kwamen ze uit Frankrijk? Is er een verband tussen deze familie DU BUISSON en deze uit het Moeskroense?

88.II/III.5 S. HALSBERGHE-COUTTEEL - Gent

Wenst in kontakt te komen met naamdragers COUTTEEL. Bestaat er een stamboom over deze familie?

88.II/III.6 L.J. SPEELMAN - 's-Gravenhage

Eén van de kwartieren van vraagsteller is Paulus VUYLSTEKE, gehuwd met Celia VAN THOOR, die — toen in Middelburg (Zeeland) woonachtig — in 1671 het huis Laterdale in Domburg (Zeeland) kocht.
Voor zover het onderzoek vrij gaf, sproten uit dit huwelijk enkel dochters. De laatste dochter, Celia, werd in 1672 in Domburg geboren. Kort daarop overleed Paulus V.
Na zijn overlijden, werd voor burgemeester en schepen van Domburg een akte verleden, waarbij de weduwe een geschil regelde met Nicolaes VUYL - STEKE, een neef (oomzegger) van haar man die enige tijd door het echtpaar VUYLSTEKE-THOOR onderhouden was. Uit die akte blijkt het bezit van onroerend goed in Langemark (kasselrij Ieper), dat aan Nicolaes V. toekwam.
Verdere gegevens ontbreken en vraagsteller en in Zeeland zullen die allicht niet meer gevonden worden omdat alle archivalia verloren gingen bij het bombardement van Middelburg in 1940.
Nochtans doet alles het vermoeden rijzen dat Paulus VUYLSTEKE, of zijn vader, uit Vlaanderen afkomstig was.
Gevraagd: gegevens nopens het geslacht VUYLSTEKE uit het Langemarkse.

88.II/III.7 J.A. HUYSSOON - Veldhoven

Michiel HUYSZONE, *kleermaker van Westouteren in Vlaanderen*, die in 1589 het poorterschap van Veere in Zeeland verwierf is, de verst bekende voorouder van ons geacht lid, die naast een 'Nederlandse' genealogie Huyszone ook verscheidene kleine en grotere genealogische fragmenten HUYSSEUNE in Vlaanderen samenstelde. Een vrij groot fragment betreft Renault HUYSSEUNE die eind 16de eeuw/begin 17de eeuw in Dikkebus woonde. Een zoon Jan huwde in 1629 te Dikkebus met Laurentia RABAULT en vestigde zich te Elverdinge. Zijn afstammelingen trokken rond 1700 naar Boezinge.
Nuttige tips en gegevens die het samenbrengen van de Nederlandse en Vlaamse tak zouden mogelijk maken, zijn biezonder welkom.

88.II/III.8 R. de CLERCQ - Montaigu du Quercy

1. In de geboorteakte van Rosalia VAN DEN BUSSCHE – ° Klerken 19.07.1836 – staat dat haar vader Pieter Joannes VAN DEN BUSSCHE (kw. 14) van Dikkebus kwam en 39 j. oud was. Onderzoek in de registers van Dikkebus leverde geen resultaat op.
   Gevraagd: ° en herkomst van P.J. VAN DEN BUSSCHE.
2. Volgens de geboorteakte van Basil Joan. DE KEUWER – ° Ramskapelle 08.07.1821 – waren zijn ouders Basile (Dionise) DE KEUWER en Rufina BLANCKAERT (wellicht uit Boezinge)(kw. 12 & 13) beiden 25 jaar.
   Gevraagd: gegevens over dit echtpaar en hun resp. ouders en voorouders.

88.II/III.9 L.H. MULLER-CHRISTIAENSE - Roden

In de bronnenpublicatie van J. Cailliau *Hondschoote, Genealogische gegevens serie 44/2-6-8* worden in de periode 1529-1570 diverse Christiaensens vermeld. Met Pieter CHRISTIAENS, die op het einde van de 16de eeuw te Hondschote zijn kinderen liet dopen, kon geen verband gelegd worden. In 1640 vestigde de familie CHRISTIAENS zich met Jacob CHRISTIAENS, die vier kinderen had, in Leiden. Allen waren wevers.
Gevraagd: was Pieter CHRISTIAENS van Hondschote. Ook andere 16de en 17de gegevens m.b.t. het geslacht CHRISTIAENS in Vlaanderen worden in dank aanvaard.

88.II/III. 10 D. CURRAN - Midlothian

Vraagsteller is een afstammelinge van Jean GODRAU (GODRAN) uit Hondschote, die tijdens de 17de eeuw naar Engeland uitweek. Zijn naam wordt in 1649 in de registers van de Waalse kerk te Canterbury (Kent) vermeld bij de geboorte van een dochter Esther.
Gevraagd: informatie nopens de familie GODRAU (GODRAN), naar alle waarschijnlijkheid uit Hondschote ((H)Anchot) afkomstig.

88.II/III.11 W.G. VERMEERSCH - Kortrijk

In de Westhoek, meer bepaald Dikkebus, Zillebeke, Vlamertinge, is een stam

VANDERMEERSCH'en, die vraagsteller nog niet bewerkte. Zelf deed hij opzoekingen in het Stadense. Wellicht is iemand bereid gegevens uit te wisselen?

88.II/III.12 M. RYDE - Ieper

Heeft de Fn. RYDE iets de maken met de plaatsnaam Ryde, die o.m. in Denemarken (tussen Nakskov en Maribo) en Engeland (Isle of Wight) voorkomt. Of is er een andere verklaring?
Bestaat er een stamboom RYDE, of schuilt de Fn. in de kw. van een WH-abonnee?

88.II/III.13 J. HUYSMANS - Akersloot

Dhr. HUYSMANS werkt aan een genealogie met die naam. De 'Nederlanse' familie HUYSMANS is van oorsprong Vlaams, en is vóór 1800 te vinden in Ronse, het Antwerpse en Brabant.
Tijdens de godsdienstonlusten week een HUYSMANS uit Ronse samen met BISSCHOP naar Sandwich uit. Hij kwam via Emden naar Vlaanderen terug.
Gevraagd: allerlei gegevens nopens het geslacht HUYSMANS.

88.II/III.14 Van Grassdorf - Hoboken

In een doopakte, gedateerd 04.10.1788 (Brussel), wordt de echtgenote van Adrianus GRASSDORF, m.n. Maria SABBATIER (ook nog SAB(B)T(H)IE(R), SABATHIEL) vermeld als Brusselse. Wat eerder, in 1777, blijkt zij echter afkomstig te zijn uit een (moeilijk te identificeren) Franstalige plaats. De Fn. SABBATIER is ruim verspreid in Frankrijk. Wellicht kwam zij uit Frankrijk. Kan iemand helpen bij het identificeren van de twijfelachtige plaatsnaam *Sugauq* of *Fugauq* ?

88.II/III.15 P. ROUBAIX - Le Méux

Jean Baptiste ROUBAIX, ° ... - + Waasten 07.07.1798
x Waasten 29.07.1725
Marie Rose CAESEMACKER, ° ... - Waasten 17.06.1786
Gevraagd: geboorteplaatsen van dit echtpaar en van hun resp. ouders, m.n. Jean ROUBAIX (ook wel ROBAIX, ROBAIJS) & Marie-Jeanne LEPLAT, en Jacques CAESEMACKER & Marguerite VANACKER. Inlichtingen m.b.t. de families VAN ZUYT (Neerwaasten, Wervik); VANDENBERGHE (Menen); LEROUX (Wervik) en BUDIN (Nieuwkerke, Reningelst).

88.II/III.16 WH

Heeft een WH-lezer de Fn. ME(E)(R)SDOM in zijn kwartieren. Welke zijn de oudste vindplaatsen van die naam (ook wel MISDOM).

Hondschote: *Actes de partage* (5)

R. Vanoorenberghe - Nieuw-Koudekerke

(Vervolg WH-info, 3e jg., IV , p. 104)

Jean Baptiste BEELE, fs. Pierre	f° 101	
Jean Baptiste (VAN) GRAEFSCHEPE	f° 103	
Jean Emmanuel (VAN) GRAEFSCHEPE, fs. Jean Baptiste	f° 104	v.
Jean LA HAEYE	f° 105	
Pierre Jacques ROSKIN	f° 106	
Jean Baptiste DE HOUCKE	f° 108	v.
Pierre Jacques WOUTTERS, fs. Pierre	f° 122	
Michel Jacques François DE WERDT	f° 133	v.
Sébastian RAEPE, fs. Pierre	f° 136	
Pierre Jacques DE DUYTSCHE, fs. Théry François	f° 146	
Jean Baptiste PIERENS, fs. Pierre	f° 154	
Jean Baptiste CORNILLE, fs. Jean François	f° 156	
Henri Louis COORENAERT	f° 159	
Idem	f° 162	v.
Pieter COUSIN	f° 166	
Pierre François FRYSON, fs. Dionisis	f° 167	v.
Philippe Ignace BLAEVOET, fs. Guillaume Albert, fs. Jacques	f° 169	
François Cornil GOSSAERT, fs. Jean Baptiste	f° 172	
François Ignace VERMEULEN, fs. Pierre Joseph	f° 173	v.
Jacques François (DE) LA HAEYE, fs. Pierre Henri	f° 174	v.
Michel BOLLAERT, fs. Pierre	f° 178	
Pierre François MARCELOO, fs. Jean	f° 182	v.
Vincent BRUNEEL, fs. Vincent	f° 187	
Idem	f° 188	v.
Joseph Stéphane LAMMENS, fs. Jean Baptiste	f° 190	
Bonaventure François VERBOUCKE, fs. Ignace Michel	f° 192	
François Vedastus VAN DER BRIGGHE, fs. Pierre Charles	f° 210	
Henri Louis COORENAERT, fs. Hermini Gillis	f° 222	v.
François Cornil GOSSAERT, fs. Jean Baptiste	f° 226	
Pierre Jacques ROSKIN, fs. Jean Baptiste	f° 230	
Jean CRAEYNCK, fs. Jean	f° 231	
Joseph Stéphane LAMMENS, fs. Jean Baptiste	f° 232	
Jacques Pierre DE HAECK	f° 238	v.
François Jacques MOENCLAYE	f° 240	v.
Philippe Hubert OBEIN, fs. Philippe	f° 272	
François Vedastus VAN DER BRIGGHE, fs. Pierre Charles	f° 274	v.
François Nicolas DE BREUS, fs. Pierre, fs. François	f° 286	v.
Cornil Vedastus DE NEVE, fs. Jean	f° 289	v.
Idem	f° 295	
Jacques Fortuné MARCAN, fs. Jean, fs. Jean	f° 301	
Jean André WEYDEMAN, fs. Bernard	f° 307	v.
Nicodéme Cornil MAES, fs. Pierre Jacques	f° 309	
Jacques DE VOS, fs. Antoine	f° 312	v.
Pierre Jacques DE CLERQ, fs. Jean	f° 313	

Register FF 44/82 - 1776-1787

Jean François SPYNEWYN, fs. François, fs. François	f° 1	
Jacques DE CLERQ, fs. Jean, fs. Guillaume	f° 4	
Cornelis VAN BUCKHAEVE, s. Jean, fs. Jacques	f° 5	v.
François Joseph LE ROY, fs. Jean, fs. Jean	f° 6	
Martin VAN DE VOORDE	f° 50	
Philippe Jacques ANANIAS, fs. Jean, fs. Pierre	f° 51	
Pierre Jacques DE SNICK, fs. Adrien, fs. Rogier	f° 57	
Jean Baptiste DE NEVE, fs. Jean	f° 69	
Bonaventure VERBOUCKE, fs. Ignace Michel, fs. Michel	f° 83	
Jacobus LANTWEERT, fs. Charles	f° 89	
Ignace Boniface BLONDEEL, fs. Pierre Joseph	f° 108	
Michel DE CLERCQ, fs. Michel	f° 104	
Jean Baptiste GEORGIE, fs. Jean Baptiste	f° 111	
Louis Jacques LANTWEERT, fs. Charles	f° 113	
Jean Albert MONEIN, fs. Jean	f° 126	
Martin VAN DE VOORDE, fs. Jacques	f° 131	
Louis DE ROO, fs. Pierre, fs. Michel	f° 134	
Victoria Jacoba BRUYNOOGHE, fa. Victor: verdeling	f° 138	
Jacques PIERRE, fs. Pierre Cornil Winnoc	f° 157	
Jean Henderickx CORNETTE, fs. Henderickx	f° 164	
Pierre Alexandre TERLYNCK, fs. Philippe Leopold	f° 167	
Jacques Michel PATFOORT, fs. Pierre, fs. Michel	f° 180	
Emanuel Sébastien BOUWYN, fs. Jean Baptiste	f° 181	v.
Marie Jeanne AERNOUTS, wed. Pierre BAERT: verdeling	f° 183	v.
Jean Baptiste COULIER, fs. Jean, fs. Jacques	f° 189	
Joseph Stéphane LAMMENS, fs. Jean Baptiste	f° 205	v.
François Jacques MAEREN, fs. Philippe	f° 207	
Gabriel WALLYN, fs. François	f° 208	
Ferdinand Passchier ALLAERT, fs. Jacques	f° 209	
Thomas DE HOOREN, fs. Nicolas, fs. Jean	f° 211	
Jean Baptiste BULTEEL, fs. Pierre	f° 214	
Pierre Martin DE HOUCK, fs. Laurent, fs. Laurent	f° 217	
Pierre Jacques VAN DEN BROUCKE, fs. Laurent	f° 218	
Ignace Jacques BAERT, fs. Jean Matthieu, fs. Jacques	f° 220	
Joseph DE KEISER, fs. Martin, fs. François	f° 223	
Jean Matthieu LE HOUCK, fs. Pierre Jacques	f° 225	
Louis Martin PATFOORT, fs. Ambroise	f° 226	
Jacques MONSTREUIL, fs. Jean François	f° 227	
Martin Jean D'ENGLO, fs. Pierre Jacques	f° 229	
Pierre Joos VAN NESTTE, fs. Jean Baptiste	f° 232	v.
Jean Vedastus VENANT, fs. Jean François	f° 237	
François VAN DE VOORDE, fs. Gabriel, fs. Jacques	f° 238	
Alexandre Philippe CAPON, fs. Michel, fs. Michel	f° 239	
Pierre Jean MAHIEU, fs. Pierre, fs. Jean	f° 244	v.
Cornil Vedastus DE HOUCK, fs. Cornil Vedastus	f° 246	
Pierre HULLEBROUCK, fs. Pierre, fs. Charles	f° 250	
Jean François DE WEERT, fs. Dominique	f° 251	
Jean Baptiste MAERTEN, fs. Pierre Jean, fs. Pierre	f° 253	v.
Charles Jacques MAES, fs. Laurent, fs. Jean	f° 253	

Jean Baptiste DE SMIDT: verdel. x Marie DE CLERCQ	f° 255	
Jacques MONSTRUEL, fs. Jean François, fs. Pierre	f° 255	v.
Matthieu Ignace DE GOMME, fs. Charles	f° 257	v.
François VAN DEN BUSSCHE, fs. François	f° 259	
Pierre Jacques DE HAECK: uit 2de x Jeanne D'HOTEL	f° 259	v.
Idem, fs. Jean Baptiste, fs. Jean	f° 260	
Charles Ignace VENANT, fs. Louis, fs. Louis	f° 262	
Benoit Norbert DE LA ROIERE, fs. Pierre	f° 263	v.
Charles Ignace VENANT, fs. Louis, fs. Louis	f° 277	v.
Leopold VICTOOR, fs. Jean François	f° 278	
Pierre Jacques DUTOY, fs. Jean	f° 280	
Pierre Joseph DE COOCK, fs. Matthieu, fs. Félix	f° 279	
Jean Martin D'ENGLO, fs. Pierre Jacques, fs. Paul	f° 282	
Pierre Jacques WILLAY: uit 2de x Marie VAN GRAEFSCHEPE	f° 283	
Simon Pierre LAMOOT, fs. Jean	f° 283	v.
Jean Baptiste DE MOL, fs. Jean Baptiste, fs. Christiaen	f° 284	v.
Jean François DE SCHODT, fs. Pierre François,fs. Nicolas	f° 286	v.
Jean Jacques KETELAERE, fs. Joos, fs. Jean	f° 290	v.
François CORTIER, fs. Jean	f° 291	
Jean André MONSTREUL, fs. Jean François, fs. Pierre	f° 292	
Pierre François MAECKELBERGE, fs. Jean	f° 296	
Jean Baptiste DE NEVE, fs. Jean Baptiste, fs. Jean Baptiste	f° 297	v.
Pierre Auguste BARTHOLOMEUS, fs. Pierre August, fs. Jean	f° 308	
Jacques RABAUW, fs. Jean	f° 310	v.
Pierre Joseph VERMEULEN, fs. Pierre Joseph	f° 312	
Jacques Joseph LIGIE, fs. Charles Joseph	f° 315	

BUNDELS

Lias FF 44/44 - 1696-1700

Jean LELIYET (Leuliet), fs. Nicolas	f° 1
Malliaerd LE CONTE	f° 2
Petronille BLAERE, fa. Pieter, fs. PAsschier	f° 3
Gilles DE CONNINCK, fs. Gilles	f° 4
Margueriete DERAM, fa. Clement, fs. Clement	f° 5
Marie HARRE, fa. Christiaen, ux. Jean LAFORCE	f° 6
Christiaen BAVELAERE, fs. Mailliard, fs. Charles	f° 7
Catherine VAN WATERLOOT, fa. Henderyckx, fs. Jacques	f° 8
Anne DE BAST: uit x Pieter BARDELOOS	f° 9
Pierre AMAERE: uit x Petronille DURANDAEL fa. Jan	f° 10
Jacquemynken FUS: uit x Mailliaert LELEU	f° 11
Pieternelle VAN DE KERHOVE, ux. Joos Duraneele	f° 12
Jacques BONELLE, fs. Hubert	f° 13/15
Charles Norbert PLOVYTS, fs. Norbert	f° 14
François TIMMERMAN, fs. Jean	f° 17
Pierre OLIEUX, fs. Pierre	f° 18
Marie Dorthée GYLLOO, fa. Jean, fs. Philippe	f° 20

Jean BEHAGEL, fs. Andries, fs. Laurent f° 21
Pierre ELLEBOOT, fs. Cornelis f° 22
Francine LA PEYRE, fa. Rogier, wed. Henderyckx VAN WATERLOOT 23
Antoine TRESSAIRE, fs. Jean f° 24
Nicolas LAMORY, fs. Jean f° 25
François DE BEY, fs. Jacques f° 26
Pieter VAN LANDEGHEM, fs. Christiaen f° 28
Marie Barbara CAUE, fa. Jacques (Paue!) f° 29
Jean AMELOOT, fs. Jean & Anne GALLANT fa. Guillaume f° 30
Vedastus PEELAERT, fs. Nicolas, fs. Nicolas f° 31
Jacobus RAKELBOOM, fs. Jacques f° 32
François DE BACKE, fs. François, fs. François f° 33
Pieter MERLEBECQ, fs. Sr. Jean, fs. Nicolas f° 34
Marie VENANT, fa. Louis: uit x Pieter DE PADT f° 35
Jacques OLIEUX, fs. Pieter f° 36
Marie Anne CAPROEN, fa. Charles, fa. Louis f° 37
Jacquemynken PARIZYER: uit x Pierre GOBRECHT f° 38
Jacques HAIGNE, fs. Jean f° 39/41
Philippe PLANCQUEEL, fs. Antoine, fs. Jacques f° 43
François Bernard PEELAERT, fs. Cornelis f° 44
François GRYBOVAL, fs. Passchier, fs. Paul f° 45
Jean MONTUWY, fs. Jean f° 47
Vedastus CLAREBOUT, fs. Jooris, fs. Jean f° 49
Jean DE LEKKE, fs. Guislain f° 50
Jean VIANNE, fs. Charles, fs. Charles f° 51
Pierre NATUREL (!),fs. Pierre DERYCKE f° 52/53
Jean D'HONDT, fs. François f° 54
Laurent DE WINTER, fs. Antoine & Marie LOOTEN fa. Henderyckx f° 55
Charles MESSEMAN, fs. Charles, fs. Charles f° 56
Matthis GOETGHEBEUR, fs. Marcus, fs. Jacques f° 57/58
Jean VAN HOVE, fs. Jean, fs. Jacobus f°59
Jeanne Jossynne VAN DAELE, fa. Matthis f° 60
Cornélie Rose DE LYKE, fa. Matthis, fs. Matthis f° 61
Jean MONTUWY, fs. Jean f° 62
Pierre REYNE: uit zijn x Catherine MONCOMBLE fa. Marrant f° 63
Jean GYLLOO, fs. Simon f° 65
Pierre DE RYCKE (Naturel!), fs. Pierre f° 66
Pierre VAN LANDEGHEM, fs. Christiaen f° 67
Jean VAN HOVE, fs. Jean f°68/69
Louis WALLE, fs. Jean f° 70
Pieter DURANEEL, fs. Joos f° 71
Jean LAFORCE, fs. Joos & Christine VASSEUR f° 72
Gillis COUSYN, fs. François: uit 2de x f° 73
Catherine COOLS,wed. Christiaen VAN DE WALLE f° 75

Ontbrekende foloi's: 16, 19, 25, 27, 40, 42, 46, 48, 64 en 74.

Lias FF 44/45 - 1701-1703

Joseph VAN WEERDE, fs. Passchier f° 1

Jacob AUCQUIER, fs. Pierre f° 4
Pierre AUCQUIER, fs. Pierre f° 5
Antoine BOSSAERT, fs. Antoine: uit x Françoise MESSIAEN f° 6
Marie Petr. MERSSEMAN, fa. Charles: uit x Jacq. VAN DENBROUCKE 7
Jean Baptiste VAN DAELE: uit x Marie PERSYN fa. Guislain f° 8
Nicolas BECUDE, fs. Nicolas, fs. Philippe f° 9
Jossynne MAROOTE, fa. joos, fs. Philippe f° 10
Jan Baptiste DUBOIS, fs. Pierre, fs. Charles François f° 11
Nicolas BAFFEUR, fs. Pierre, fs. Charles f° 12
Marius CHATTELET, fs. Adrien f° 13
Adrien PROVOOST, fs. Adrien f° 14
Gabriel POLLEIN, fs. Boudewyn f° 15
Charles VAN DEN DRIESSCHE: uit x Pieternelle BREYNE f° 16
Martynken DE VOS, fa. Pierre: uit x Adrien VAN HOCKE f° 17
Catherine VAN DEN BERCK, fa. Jacques: uit x Jacob DESCHODT f° 19
Catherine PILLIOEN, fa. Joos: uit x Pieter VERBOCK fs. Michel f° 20
Jacques Gérard DE JONGHE, fs. Jan, fs. Pierre f° 21
Baptiste DE MEULENAERE, fs. Antoine f° 22
Françoise & Peternelle DE JONGHE, fii Jan, fs. Pierre f° 23
Jeanne FLAMBEUS: uit x Jan ZOETE fs. Augustin f° 25
Catherine LAPIERRE, fa. Pierre, fs. Jan f° 26
Antoine BULTE, fs. Jan, fs. Antoine f° 27
Christine GHYSSAERT: uit x François MONTENBERGH f° 28
Suzanne DALLEUR, fa. Pierre: uit x François DE GAST f° 29
Jacques SYS f° 36
Pierre BIL, fs. Jacques f° 37
Catherine LOUWAEGIE, fa. Pierre: uit x Jan DE CLERCQ f° 38
Goddelieve DUPRE, fa. Pierre: uit 2de x Jacques MAERTEN f° 39
Jeanna VAN DEN BECHT, wed. Jacques DEPREZ f° 40
Antoine VERSTRAETE: uit x Pieternelle DE BIL f° 41
Jan BUYCK: uit x Anne Marie USKINGERS fa. Jacques f° 43
Jan MASEURE, fs. Charles, fs. Noël f° 44
Jacques VAN (DER) CRUYSSE: uit x Louise BOLLE fa. Sebastien f° 45
Anna TIMMERMAN, fa. Omaer, fs. Daniël f° 46
Ghysebert LAMON, fs. Philippe f° 47
Cornélie CALLEWAER, fa. Jan: uit 2de x Antoine USKINGERS f° 48
Jackuemynken PATVOORT, fa. Jan, wed. Jan DE COUSTER + Leyselle 49
Pieternelle LOSSAEF, fa. Jan: uit x Jean WOUTTERS f° 50
François PLOVYTS, fs. François f° 51
Guillaume VAN DE GE SUCHT, fs. Cornelis f° 52
Pierre LAMOOTE, fs. Jan: uit x Anne Laurence DE VYNCK fa. Jan f° 5
Jean VERBAERE, fs. Pierre: uit x Cornélie SCHEERBRANT f° 54
Fernand BOLLAERT, fs. Jan: uit x Marie LAUWERS fa. Joos f°55

Ontbrekende folio's: 2, 3, 18, 24, 30, 31, 32, 33, 34, 35 en 42.

Lias FF 44/46 - 1704-1707

Paul MANNANT: uit x Marie Antoinette DE CROOCQ fa. Pierre f° 1
Marie Cornélie DECORTE, fa. Guislain: uit x Antoine DE GLORIE f° 3

Cornil LEFEBURE, fs. Antoine, fs. Jean f° 4
Guillaume WALLET, fs. Pierre, fs. Jean f° 6
Jean François VAN DEN BOOGAERDE, fs. Jean François f° 8
Jacquemynken TURCK: uit x Jean DE JAEGHER fs. Jean f° 9
Andriesse CNOCKAERT, fa. Michel f° 10
Jeanne Thérèse RYSSEN: uit x Jean Baptiste DEPREZ f° 11
Pierre BEKAERT, fs. Jean f° 12
Gabriel BLONDEEL, fs. Claude + Furnes f° 14
Hubrecht BEVYS, fs. Hubrecht f° 15
Marguerite Therèse SCHROY, fa. Joos f° 16
Catherine CRIQUET, fa. Nicolas: uit x Pierre SALLIER f° 17
Guillaume FOLCQUIERE, fs. Guillaume f° 18
Marie Catherine DE NEER, fa. Daniël: uit x Jan VAN DEN BOOGAERDE 19
François ROMMELAERE f° 20
Anna SUCHT, fa. Omaer: uit x Pierre FRANKE f° 22
François Ignace BAMS, fs. Pierre, fs. Jacques (Oostduinkerke) f° 24
Jossinken CORNELIE, fa. Jean: uit x Albert NICQUIER fs. Philippe f° 26
Marie DENYS, fa. Christiaen f° 28
Augustin THOMAERE, fs. Christiaen f° 29
Marie TUILLIER, fa. Charles, fs. Passchier f° 30
Winnoc LEFEBURE, fs. Jean f° 32
Charles TUILLIER, fs. Passchier, fs. Adrien f° 33
Jossinken REYNAERT: uit x Jacques fs. Jacques MATTHEUS f° 34
Cornélie VAN DER LOO, fa. François, x Jacques GOSSAERT f° 35
Thérèse GOBRECHT, fa. Pierre fs. Mahie f° 39
Jean DE BENESSE, fs. Jean f° 40
Jean CLARYSSE, fs. Pierre f° 41
Hubrecht MAES, fs. Nicolas f° 42
Pétrenille HUBERT, fa. Jean f° 43
François JOORIS, fs. Mailliard, fs. Charles f° 44
Jacquemynken LA HAEYE, fa. Nicolas: uit x Jean MONTACQ f° 45
François TERNYNCK, fs. Jean f° 46
Marie VAN DER ZINNEN, fa. Adrien f° 49
Jean VAN BAVINHOVE, fs. Jean f° 50
Martin DE St. HILAIRE, fs. Pauwels f° 51
Philippe MERSSEMAN, fs. Guillaume f° 53
Guillaume LAUREYS: uit x Jeanneken Louise SALOMON f° 54
Jacques TROUSSERE, fs. Jacques, fs. Jacques f° 55
Daniël GHYSKER, fs. Daniël f° 57
Pétronille LAMMENS: uit x Christiaen DE MOL f° 58
Jacques POLDERMAN, fs. Jacques: uit x Marie fa. Jacques FEYS (L) 59
Jean BECU, fs. Jean, fs. Pierre f° 60
Jacques François CAILLIOU, fs. Adrien f° 61
Françoise PYNCEVILLE, fa. Charles: uit x Marins GADAN f° 62
Claude SENESAEL, fs. Jacques, fs. Jacques f° 64
Marie VAN HAVERKE, fa. Olivier f° 66
Philippe François VAN DER CRUYSSE: uit x Jeann Thérèse SCHIPMAN67

Ontbrekende folio's: 2, 5, 7, 13, 21, 23, 25, 27, 31, 36, 37, 38, 37, 48, 52, 56, 63, 65.

Jeanne Thérèse BOUREY, fa. Jean	f° 1
Judocus Ignatius TACK, fs. Judocus, fs. Sr. Jacques	f° 2
Marie Catherine CEVELLIE, fa. Jean, fs. Jacques	f° 3
Pierre WOUTTERS, fs. Jacques	f° 5
Jean CARPENTIER, fs. Sr. David	f° 7
Marie PARESYS, fa. Jean, fs. Jean	f° 8
Christiaen CERCLE	f° 10
Pierre LE CLECK (Leclaire), fs. Jean, fs. Henderyckx: 4x	f° 11
Marie Catherine ALLAERT, fa. Jacques & Pétronille BETHELEEM	f° 12
Benoit VAN DE KILLENAERT	f° 14
Catherine BREYNE, fa. Pierre	f° 15
Jeanne Thérèse DE BORGHER, fa. Philippe	f° 16
Marie VAN LANDEGHEM: haar testament	f° 17
Jean SPAS, fs. Jean	f° 18
Christiaen LEEMAN, fs. Olivier	f° 19/36
Pierre RYSSEN,fs. Cornil, fs. Pierre	f° 20
Antoine TREFFERE, fs. Antoine, fs. Jean	f° 21
Jeanne RABAUT, fa. Annaert: uit 1 x Jacques DE BROUWERE	f° 22
Pétronille VAN HAMME, fa. Pierre	f° 23
Servais TIMMERMAN, fs. Woutters, fs. Omaert	f° 24
Jean Baptiste JAQUEMYN, fs. Joos	f° 25
Benoit SUCHT, fs. Winnoc	f° 26
Pieternelle CROOS, fa. Jean & Marie VERCLAIRE	f° 27
Anne Marie BITEBOU, fa, Jacques, fs. Pierre	f° 28
Martin DE CNEECK, fs. Martin, priester-kanunnik St.-Pieter Kassel	f° 30
Pierre FOCQUEMBERGHE, fs. Pierre	f° 33
Nicolas DE CLERCQ, fs. Jean	f° 34
Nicolas PAKEN, fs. Andries	f° 35
Pierre MAERSSELOO, fs. Pierre	f° 37
Andries DE CROP, fs. Mattheus	f° 38
Benoit Norbert VERLIERE, fs. Andries	f° 40
Pierre VAN OUDENDYCK, fs. Jacques	f° 41
Pierre Jacques BEUNS, fs. Pierre, fs. Jacques	f° 42
Catherine COTS, fa. Jean Simon	f° 43
Suzanne DEMAN, fa. Cornelis	f° 44
Jean François LEMIERE, fs. Pierre	f° 45
Pierre LIERMAN, fs. Charles, fs. Jean	f° 48
Jean REPILLET, fs. Jean, fs. Antoine	f° 49
Marie LEENAERT, fa. Adrien	f° 50
Guillaume LEMEERRE, fs. Guillaume	f° 52
Nicolas DE CLERCQ, fs. Jean	f° 53
Jacqueline AERNOUTS. fa. Antoine: uit x J.B. JACQUEMYN	f° 54
Jean Baptiste EERWYN, fs. Jean	f° 55
Antoine SHINGET (!), fs. Jacques, fs. Martin	f° 57
Marie Françoise DE CLERCQ, fa. Joos	f° 58
Jean PERSYN, fs. Guillaume	f° 59
Crespin DE STYNDER, fs. Cresspin	f° 61
Philippe MONEIN, fs. Jean, fs. Philippe	f° 62
François DE BACKE, fs. Philippe	f° 63
Jacques DE POORTER, fs. Hubrecht	f° 64

Ontbrekende folio's: 4, 6, 12, 29, 31, 32, 39, 46, 47, 51, 60.

Lias FF 44/50 - 1719

Marie Isabelle DECLERCQ, fa. Jean, fs. François	f° 1
Isabelle Thérèse LABYT, fa. Antoine: uit x Nicolas DANNOOT	f° 2
Jean DE ROO, fs. Charles, fs. Michel	f° 3
Jérome BEKE, fs. Passchier	f° 4
Jan DECLERCQ, fs. François, fs. Eustaes	f° 5
Pierre Nicolas MAES, fs. Hubert	f° 7
Norbert DE HUTTER, fs. Joos	f° 8
Jean LAVAL, fs. Philippe	f° 9
Jean MONEIN, fs. Philippe	f° 10
Jeanne Françoise DE CROP, fa. Nicolas, fs. Nicolas	f° 11
Jean MARCELOO, fs. Pierre	f° 12
Pierre Jacques BORRE, fs. Jacques	f° 13
Jacques BRAEM, fs. Martin	f° 14
Jeanne VAN TOORRE, fa. Maritius, fs. Jean	f° 15
Pieternelle BRECHT, fa. Pieter, ux. Jean DE POORTER	f° 16
Jacques SCHOOLAERT, fs. Joos	f° 17
Anselma CNOCKAERT, fs. Antoine, fs. François	f° 18
Jean Baptiste BEAZOO (medecin), fs. Jean Baptiste	f° 19
Martynken CAUWETS, fa. Jean, ux. Omaer VAN DEN BROUCKE	f° 20
Pierre MONSTREUL, fs. Pierre	f° 22
Pierre OUTTERS, fs. Jacques	f° 23
Michel BASTAERT, fs. Michel	f° 25
Constance BEAZOO, fa. Jean Baptiste, fs. Jean	f° 26
Jossynken GODDYN, fa. François, fs. Mahieu	f° 27
François DAVID fs ..	f° 28
Jeanne CAMBIER, ux. François DE POORTER	f° 29
Victor Norbert LOUCHAERT, fs. Norbert	f° 30
Jeanne GOSSAERT, fa. Jacques, fs. Jacques	f° 31
Françoise COEUW, fa. François, fs. Christiaen	f° 32
Pierre Jacques ANNYCKE, fs. Ferdinand, fs. Jacques	f° 33
Anne Françoise DE LYCKE, fa. Mattheus, ux. Jean FILLEBIEN	f° 34
Anne Marie SCHIPMAN, fa. François, fs. François	f° 37
Marie Catherine DECLERCQ, fa. Jacques, ux. Henderyckx PROVOOST	38
Jacques Jean DECOUSTER, fs. Jean	f° 39
Annes HACKES, ux. Jean BAERT	f° 40
Pieternelle VAN PEENE, fa. Jacques, ux. Jean CLAEYSSEN	f° 41
Jean Baptiste TERNYNCK, fs. Jacques, fs. Adrien	f° 43
Jeanneken LE CORQ	f° 44
Pétronille OOSTER, fa. Jean, ux. Jean MOENTACK	f° 46
Joseph PEELAERT, fs. Vedastus, fs. Nicolas ° Leysele	f° 47
Ludovucus DE BROUWER, fs. Leo, fs. Cornelis	f° 48
Anne OBEIN, fa. Jean, fs. Coolaert	f° 49
Marie Françoise DE BAECKE, fa. Françoise, ux. Claude DEDIER	f° 50
Jérome JONCKEERE, fs. Jean, fs. Jean ° Boitshoucke	f° 51
Thérèse Jacoba DAVID, fa Jean	f° 52
Aldegonde VERSTRAETE, fa. Pieter, ux. Joris DROGHERIS (Bulskamp)	53
Jean Philippe VAN DER BRUGGHE, fs. Jean	f° 54
Jean BULTE, fs. Antoine	f° 55

Ontbrekenden folio's: 6, 21, 24, 35, 36, 42, 45.

Lias FF 44/52 - 1720-1721

Charles VAN DEN DRIESSCHE: uit x Pieternelle DE BREYNE f° 1
Adrienne DE POORTER, fa. Jacques f° 2
Matthieu DE VOS, fs. François & Elisabeth VERCRAEMER f° 3
Jan Baptist DE SMIDT, fs. Jan & Anne VERLYNDE fa. Dierick f° 4
Marie AERNOUTS: uit x Jacobus DE BRUYNE f° 5
Marie PYLISER, fa. Gillis, fs. Martin f° 6
Pieternelle OBEIN, fa. Pierre f° 9
Jan Baptist STEVEN, fs. Mattys, fs. François f° 10
Marie Brigitte SONNEVILLE: uit x Jacques BEAUSQUê f° 11
Marie MARISSAEL, fa. Jacques: wed. Pierre LEFEBURE f° 12
Philippe MATTON, fs. Jacques, fs. Philippe f° 14
Jan Françoise VAN DEN BOOGAERDE, fs. Jan f° 15
Matthieu WAELES, fs. Jean, fs. Gilles f° 17
Jan VERREE, fs. ... & Marie fa. Boudewyn f° 18
Jan François DE SOUTTER, fs. Jan, fs. Nicolas f°19
Norbert LIERDERMAN, fs. Charles f° 20
Jan Jacobus LEMIERE, fs. Jan, fs. Pierre f° 21
Jan BIEREY, fs. Jan & Goddelieve DE POORTER fa. Jacques f° 22
Marie Catherine MARAN, fa. Jan: uit Andries GOEMAN f° 24
Joos RYSSEN, fs. Pierre, fs. Jacques, fs. Cornil f° 25
Anne Marie STEVEN, fa. Matthis, fs. François f° 27
Anne DE WITTE, fa. Jacques: uit x Pierre RAEPE f° 28
Jan François BORREYE, fs. François, fs. Adrien f° 29
Charles VAN SCHENGHEL, fs. Jan, fs. Jacques, fs. Omaer f° 30
Catherine VELGE, fa. Jan: uit x Matthieu DE VOS f° 31/3
Petronille VAN EESCHE, fa. Valentyn: uit x Mattheus VERSCHAEVE 32
Anne CLEENPIT, fa. Pieter: uit x Joseph VERMEERSCH f° 33
Marie Thérèse OBEIN, fa. Jan, wed. Jan Baptist TERNYNCK f° 34
Marie Françoise TIMMERMAN, fa. Adrian: uit x Jan THOMAERE f° 35
Elisabeth DE BRYVERS, fa. Pieter: uit x Pierre REGIER f° 36
Marie Anne MONEIN, fa. Philippe & Pieternelle MAERTEN fa. Fr. f° 37
Joseph Vedastus PEELAERT, fs. Vedastus f° 38
Marie Michèlle VERPOORT, fa. Louis: uit x Christiaen MAHIEU f° 40
Pierre DE LANGHE, fs. Jan f° 41
Pierre HEMERYCKX, fs. Jacques, fs. Jan f° 42
Marie Françoise WELLEBROUCK, fa. Jacques f° 43
Marie DUTHOO, fa. Louis: uit x Maillard MAERTEN f° 44
Marie Thérèse VYNCK, fa. Adrien: uit x Jacques CALLOONE f° 45
Théodor Philippe DE PEMELE, fs. Michel, fs. Gillis f° 46
Marie Anne JANSSEN, fa. David f° 47/75
Simon DE VRIES, fs. Philippe, ° Malines f° 48
Petronille DEMEESTER, fa. Boudewyn, wed. Cornil LEFEBURE f° 49
Jacobus MARISSAEL, fs. Abel & Françoise KEERENS f° 5°
Jan Arnold DE HOLLANDER, fs. Christiaen & Jeanne GHYSEL f° 51/58
Marie Anne DE MOND, fa. Philippe Emanuel, fs. Pierre Lievin f° 52
Omaer VAN DEN BROUCKE, fs. Omaer, fs. Maryns f° 53
Nicolas TONNELIER, fs. Firmin: uit 2x Jacquem. DECONINCK fa. Pr. 54
Pierre RUYMBEKE, fs. Jacques: uit *x Marie Anne BOUSSEMAERE f° 56
Jan Ignace BEAZOO, fs. Jan Baptiste & Casynne BRUNNEEL f° 57

Joseph DE RYCKE, fs. Jan, fs. Christiaen	f° 59
Pierre LEFEBURE, fs. Pierre, fs. Winnoc	f° 61
Goddelieve SEICX: uit x Jacques VANLICHTERVELDE fs. Jacques	f° 62
Jacquemynken DE WAELE, fa. Jan: x Alexandre SMUIL	f° 63
Jan HUYGGHE, fs. Jan	f° 64
Brigitte BAERT, fa. Cornil: uit x Gillis REYNE	f° 65
Goddelieve DE WEERT, fa. Omaer: uit x Nicalas LECLAIRE	f° 67
Jacques François DE HURTER, fs. Joos	f° 68
Joseph MATTON, fs. Marcus: uit x Marie Jeanne CAULIER	f° 69
Christiaen DE MOL, fs. Jan, fs. Mailliard	f° 70
Jacquemynken MONEIN, fa. Jan, fs. Philippe	f° 71
Pieternelle FRITSAERT, fa. Guislain: uit x Philippe MATTON	f° 73
Pieternelle MONEYN, fa. Philippe & Peternelle MAERTEN fa. Fr.	f° 74

Ontbrekende folio's: 7, 8, 13, 16, 23, 26, 39, 55, 60, 66, 72.

Lias FF 44/53 - 1722-1725

Jean VERREE, fs. Jean	f° 1
Pieternelle LAROY, fa. Jooris	f° 2
Jaquemynken MEEUW, fa. Guillaume	f° 4
Jean Patrice COPPENS et Victor LOUCHAERT fs. Vcitor: verdel.	f° 5
Adrienne DE WINTER, fa. Vincent	f° 6
Pierre Jacques VERLEENE, fs. Jacques	f° 8
Marie Françoise GARBE, fa. Henderyckx	f° 9
Nicolas DANNOOT, fs. Jean, fs. Jean	f° 10
Marie Louise FOQEMPREY, fa. Jacques, fs. Jean	f° 11
Pierre DE BATS, fs. Pierre	f° 12
Cornil BATS, fs. Pierre, fs. Nicolas	f° 13
Christien D'EEREN, fa. Pierre	f° 15
Nicolas BECUDE, fs. Nicolas	f° 16
Pierre TIMMERNAN, fs. Victor	f° 16 a
Catherine WINTERDAELE, fa. Cornil	f° 20
Nicolas DE BACKER, fs. Jacques, fs. Joos	f° 21
Marie Anne KIEKEN, fa. Jean	f° 22
Goddelieve DE POORTER, fa, Jacques	f° 23
Jean DE PAPE, fs. Jean	f° 25
François PINCEVILLE, fs. Cornelis	f° 26
Petronille CARTUS, fa. Jean	f° 27
Thérèse PEELAERT, fa. Vedastus	f° 28
Thomas COUSTEE, fs. Jean, ° Messé	f° 29
Anne Cornélie MASSY, fa. François, fs. Martin	f° 30
Jeann VAN BEVER, fa. Jacques	f° 31
Jean D'HAENES, fs. Jean	f° 33
Jan Baptiste BUCHELET, fs. Jacques	f° 34
Jean PONTIEU, fs. Martin	f° 35
Marie HAMER, fa. Jean	f° 36
Cornélie VAN GREVELINGE: uit x Jean Baptiste MOREEL	f° 37
Jean VERMEULEN, fs. Matthieu	f° 38
Pieternelle ROET, fa. Adrien	f° 39

Jan Baptist PERSYN, fs. Jean	f° 40
Emerentine MEESCHAERT, fa. François	f° 41
Jacobus FOKENPREY, fs. Jean	f° 42
Pierre HIMSEN, fs. Jean Baptiste, fs. Adrien	f° 43
Cornelis DE KEERFT, fs. Gilles	f° 44
Jacquemynken DE BLOK, fa. Pierre	f° 46
Marie PACQUEUR, fa. Pierre	f° 47
Guillaume LOUWAERT, fs. Jean	f° 48
Jeanne JACOBS, fs. Jacob Jacques	f° 49
Joseph MATTON, fs. Joseph, fs. Marc	f° 52
Pierre PEELAERT, fs. Nicolas	f° 51
Thérèse DE BREYNE, fa. Pierre	f° 53
Pieternelle SCHOONHEER, fa. Pierre	f° 54
Françoise BOSSANT, fa. Joos	f° 55
Marie VAN BOVEN, fa. Philippe	f° 56
Jacques CALLOONE: uit zijn x Marie Thérèse VIJNK	f° 57
Pieternelle DANNOOT, fa. Nicolas	–

Ontbrekende folio's: 3, 7, 14, 17, 18, 19, 24, 32, 45, 50.

Lias FF 44/55 - 1726-1727

Laurent DE SOUTTER, fs. Nicolas	f° 1
Angéline COTTIELS: uit 1x Pierre Jacques MAES	f° 2
Marie Françoise FRANCKE, fa. Pierre, fs. Marins	f° 3
Andries GOEMAN, fs. ...	f° 5
Florence SAISOEN, fa. Pierre	f° 6
Claire PIEREN, fa. Steven	f° 7
Cécile VAN DE VELDE, fa. Antoine	f° 8
Laurent MAES, fs. Jean	f° 9
Pierre TERNYNCK, fs. Jacques	f° 10
Marie Jacoba BISSCHOP, fa. Mattheus	f° 11
Pierre AERNOUTS: uit zijn x Marie Thérèse LEYS	f° 12
Pieternelle VERLIERE, fa. Antoine, ux. Jean WULLEMEUX	f° 14
Matthieu DE VOS, fs. Andries	f° 15
Guillaume STAZEELE, fs. Guillaume	f° 17
Guislain Norbert DE HUTTER, fs. Norbert, fs. Joos	f° 18
Isabelle MORREEL, fa. Jan Baptiste, fs. François	f° 19
Marie DEMAN, fa. Pierre, fs. Adrien	f° 20
Victor VAN DER HEYDE, fs. Victor	f° 21
Marie Anne HELWYS: uit haar *x	f° 23
Jan Baptist WULLEMS, fs. Jan, fs. François	f° 24
Laurence Thérèse GHEERAERT, fa. François, fs. Jacques	f° 25
Anne Thérèse Fr. HULLEIN, fa. Jean: uit x Pierre Ignace DAEYE	f° 27
Marie Catherine DE CHERF, fa. Nicolas	f° 26
Jean COULIER, fs. Jacques	f° 28
Jean DUPREZ, fs. Jacques	f° 29
Micheline BERNAERTS: uit x Jean DE NEVE	f° 30
Marie Françoise VERTEGANS, fa. François	f° 31
Jan Baptist CARPENTIER, fs. Jean, fs. David	f° 32

Anne Marie VAN BOVEN, fa. Adrien	f° 33
Pierre François LIEREMAN, fs. Pierre	f° 34
Marie Catherine VOLPAERT, fa. Jacobus	f° 35
Pierre WOUTTERS, fs. Joos, f. François	f° 37-38-39-40
Anne VAN DEN BUSSCHE: uit x Matthieu BRUNET	f° 40
Jacques Cornil MAROOTE, fa. François	f° 41
Claire Thérèse WALLYN, fa. François	f° 42
Marie Thérèse GOSSAERT, fa. Jacques	f° 43
Thérèse BARBRY, fa. Louis	f° 44
Christine VAN LEENE, fa. Antheunes	f° 45
Marie VLAMYNCK, fa. Eloy	f° 46
Anne Françoise WALLEWEIN, fa. Jan Baptiste	f° 47
Cornillie DE CLERCK, fa. Jan	f° 49
Jacques GOSSAERT, fs. Jacques	f° 50
Barbara DE HAECK, fa. Pieter	f° 51
Cornil BONAVENTURE, fs. Jan Baptiste, fs. Pierre	f° 52
Cornélie BYNET, fa. Pieter	f° 53
Pierre Balthazar DE MOL, fs. Christiaen	f° 54

Lias FF 44/56 - 1728-1730

Jean KIGNIET, fs. Jacques	f° 1
Jacobus CLAREBOUT, fs. Pierre	f° 2
Joseph Martin D'ASSIGNIES, fs. Nicolas	f° 3/4
Pieter HOWANT, fs. Nicolas	f° 5
Jean Baptiste DE VRIES, fs. Simon, fs. Philippe	f° 6
Jean DE SAEGER, fs. Jean	f° 7
Jeanne DE RAET, fa. Michel	f° 8
Josépha SNIC (jeune fille), fa. Adrien, fs. Rogier	f° 9
Jean Baptiste VERHULST, fs. Pierre	f° 10
Jérome BEKE, fs. Passchier	f° 11
Pieternelle MISSEMBLE, fa. Pierre: uit x Christiaen KOKEL	f° 12
Suzanne GYSEL, fa. Jean	f° 13
Marie Anne HULLEBROUCK, fa. Charles: uit x Jacq. VANDERBRIGGHE	f° 14
Jean Baptiste VAN DE VOORDE, fs. Jacob, fs. Jacobs	f° 15
Jeanne Cornélie MINNE, fa. Guislain	f° 16
Pierre MAERTEN, fs. Mailliaerd	f° 17
Anne Marie LOOTEN: requête	f° 19
Marie Louise CNOCKAERT, fa. Anselme	f° 20
Jeanne Thérèse CNOCKAERT, fa. Anselme	f° 21
Cornélie BAEYAERT, fa. Pierre, fs. Martin	f° 22
Jean Baptista DUPON, fs. Hubrecht, fs. Hubecht	f° 23
Jean MINNE, fs. Jean, fs. Jacques	f° 24
Anne COULIER, fa. Joos, fs. Martin	f° 25
Jacoba WEMAERE, fa. Adrien	f° 26
Marie MAERTEN, fa. Marins	f° 28
Jacobus DE HONDT, fs. Jean, fs. Lievin	f° 29
Théodir VASSEUR, fs. Antoine	f° 31
Marie Jeanne DE VOS, fa. Urbain, fs. Philippe	f° 32
Michel Jacques DOUHEIM, fs. Pierre, fs. Guillaume	f° 33

Jeanne RYS, fa. Jacques	f° 34
Jean REGIER, fs. ...	f° 35
Jacobus DE GEIJNE, fs. François	f° 36
Cornelis VAN DE CRUYS, fs. Cornelis, fs. Pieter	f° 37
Jeanne Françoise MESTACH, fa. Jean, fs. Jean	f° 38
Joorynken BRUNEEL, fa. Michel, fs. Michel	f° 39
Jean MARLIER, fs. Cornil	f° 40
Jacques Winnoc DAHET, fs. Jacques, fs. Christiaen	f° 41
Marie Catherine LANGETEE, fa. Matthieu, fs. Matthieu	f° 42
Jacobus VAN DEN BROUCKE, fs. Joos	f° 43
Jacobus SAP, fs. Jacobus	f° 44
Michel Jacques BASTAERT: uit x Janneken DE CONNYNCK	f° 45
Cornil LEFEBURE, fs. Pierre, fs. Winnoc	f° 46
Adrien SNICK, fs. Adrien, fs. Pierre	f° 47
Pierre ROU, fs. Pierre	f° 48
Pieternelle KOKEL, fa. Christiaen	f° 49
Cornil PYLISER, fs. Pierre, fs. Pierre	f° 50
Jeanne VAN LICHTERVELDE, fa. Jacq. Dom., fs. Jacques	f° 51
Passchier VAN DE WAELE, fs. Amand	f° 52
Jeanne ROSSE, fa. Pierre	f° 53
Joseph VAN RENTERGHEM, fs. François	f° 54
Jean Baptiste LANGERSPEIE, fs. Cornil	f° 55
Jeanne BOUSSEMAERE, fa. Passchier, fs. Pierre	f° 57
Guillaume CUNGNIET, fs. Louis	f° 58
Angéline DE BELS, fa. François	f° 56
Julia OPSOMER, fa. Philippe	f° 59
Jaqueline DE COCK, fa. Jean, fs. Jacques	f° 60
Pierre BARDELOO, fs. Pierre	f° 61
Lucrèce DE BUYSER, fa. Jooris: uit x Guillaume CUNGNIET	f° 62
Jeann DANNOOT, fa; Guilaume	f° 63
Jean HACHE, fs. Robert	f° 64
Anne Thérèse SCHIPMAN, fa. Jan Baptist, fs. Andries	f° 65
Jossynken DAVID, fa. Augustin: uit x Jean MORREL	f° 66
Jean Cornil CNOCKAERT, fs. Jean	f° 67
Marie Annefa DE BAENE, fa. Jooris	f° 68
Marie Monique BOLLAERT, fa. Jean	f° 69
Marie DE BERGH, fa. Pierre: uit x Jean LANGUESPEYE	f° 70
Jean Steven BOUREZ, fs. Steven, fs. Philippe	f° 71
Jean HOUCKE, fs. Jacques	f° 72
Goddelieve S(CH)U(CH)T, fa. François	f° 73
Jacques LEURIDAN, fs. Jacques	f° 74
François COOREBYTER, fs. Sr. Cornelis, fs. Adrien	f° 75
Marie Jacoba VOS, fa. Mattheus, fs. François	f° 76
Jacques Cornil MARRISAEL, fs. Jacques, fs. Abel	f° 77
Jeanne VAN DER BRUGGE, fa. Jean, fs. Jacques	f° 78
Catherine DEBACKER, fa. Nicolas, fs. Jacques	f° 79
Isabelle CARRON, fa. Omaer	f° 80
Cornelis DE COESTER: uit x Jeanne RYSSEN fa. Jacques	f° 82
Marie Françoise LEGEER: uit x Jan Baptist COUSYN	f° 83
Marie Jacoba MAERTEN, fa. Louis, fs. Mailliaert	f° 84
Jacques GOMBERT, fs. Charles	f° 84
Marie Anne BOLLENGIER, fa. Jacques, fs. François	f° 85

Marie Thérèse MILS, fa. François, fs. Cornil f° 87

Lias FF 44/57 - 1730-1734

Cornil DE POORTER, fs. Cornil, fs. Pierre f° 1
Marie Catherine VERRYSER, fa. Antoine Vedast, fs. Jean f° 2
Marie Catherine GRENIER: uit x Jacobus WOUTTERS f° 3
Vedastus LE BLEU, fs. Antoine, fs. Ambroise f° 4
Anne COULIER, fa. Jacques f° 5
Anne VAN DE CASTEELE, fa. Charles: uit x Pr. Michel DE MEESTER 6
André Cornil LERMIN, fs. Adrien, fs. Henry f° 7
Martine WALLAY, fa. Christiaen: uit x Pieter MAHIEU f° 8
Jan Joachim STEENMILLER: uit x Lucia DE BROUWER f° 9
Rasa ANICOURT, fa. Andries & Martine DE BUYSER f° 10
Pieter François VAN DER BRIGGHE, fs. Vedats, x Mar. Cath. RYSSEN 11
Joseph François VAN RENTERGHEM, fs. François, fs. Joos f° 12
Pieternelle CATTY, fa. Cornelis, fs. Jean, fs. Hubert f° 13
Jean Baptiste DE MOL, fs. Christiaen: uit x Pieternelle VUYLEMEUX 14
Anne Marie TERNYNCK, fa. Jean Baptiste, fs. Jacques, fs. Adrien f° 15
Louis Bertin BATS, fs. Bertin, fs. Pieter f° 16
Marie Catherine VERIEUWE, fa. Andries: uit x Jacobus VAN DAELE f° 17
Pieter DENYS, fs. Jean f° 18
Cornelie Suzanne SOETE, fa. Clément f° 19
Nicolas Balthazar DUYTSCHE, fs. Nicolas, fs. Boudewyn f° 20
Pieternelle HULLEBROUCK, fa. Pieter f° 21
Philippe LEYS, fs. Philippe f° 22
Marie Catherine DUSQUENE, fa. Pieter, fs. Jan f° 23
Jossynken SOETE, fa. Antoine: uit x François VOLPAERT f° 24
Jean Baptiste GOMME, fs. Philippe, fs. Philippe f° 25
Louise LELEU, fa. Laurent: uit x Jan LEFEBURE f° 26
Marie Jeanne VERHAEGHE, fa. Pierre f° 27
Jeanne Thérèse DE POORTER, fa. François f° 28
Jean BAERT, fs. Nicolas f° 29
Nicolas DURANEELE, fs. Joos, fs. Jacques f° 30
Jean MESSIAEN, fs. Maerten f° 31
Jeanne SUCHT, fa. Winnoc, fs. François f° 32
Pierre Jacques HACKE, fs. Jean f° 33
Anne Marie PERREN, fa. Jan François, fs. Nicolas, fs. Pieter f° 34
Cornelis COOLS, fs. Cornelis: uit x Elisabeth BAUDEN f° 35
Jacobus DE SAK, fs. Jacobus f° 36
Martin DE NOLEZ: verdeling f° 38
Marie DE SOUTER, fa. Pierre, fs. Pierre f° 39
Jan D'HONDT, fs. Jan, fs. Jan Baptist f° 40
Christiaen MAHIEU, fs. Christiaen f° 41
Jacobus AUCKIERE, fs. Nicolas f° 42
Pierre Noël LANGELET, fs. Passchier f° 43
Jean VERLEENE, fs. Jacques: uit x Anne PROVOOS fa. Adrien f° 44
Jacques GOMBERT, fs. Charles f° 45
Jean Baptiste LANGUESPEYE, fs. Cornil f° 46

(Vervolg in WH-info, 4e jg., IV)

Steunlijst

August ANNOOT, Ieper (200 Fr) - Freddy ALLOSSERY, Roeselare (200 Fr.)- Guido ALEXANDER, Ieper (250 Fr.) - Aimé BOUTEN, Kortrijk (250 Fr.) - Christiane BOUCHERIE, Izegem (300 Fr.) - Antoon BECK, Ronse (300 Fr.)- Herman BOUCHERY, Antwerpen (500 Fr.) - Wilfried BEELE (200 Fr.) - Julien J. BEYEN, Oostende (200 Fr.) - Freddy A. BAUWEN, Ieper (200 Fr.) - Jean-Paul BOUDEN, Diksmuide (275 Fr.) - Gérard BOUCHERIE, Izegem (250 Fr.)- J. BONNEURE, Roeselare (200 Fr.) - K.F.F. BRULEZ, 's-Gravenhage (300 Fr.) Lucien BODEIN, Nieuwkerke (150 Fr.) - Noël BOUSSEMAERE, Boezinge (200 Fr.) - Renaud BOONE, Kortrijk (250 Fr.) - Robert BACCARNE, Langemark (200 Fr.) - Robert BELLENGé, St.-Katelijne-Waver (300 F.) - Jozef CRAYE, Roeselare (1.000 Fr.) - Gérard CATTEAU, Komen (200 Fr.) - J. CARTON, Poperinge (150 Fr.) - Jozef CAILLIAU, Koksijde (300 Fr.) - Jozef COUVREUR, Zonnebeke (200 Fr.) - Léonce CATRYCKE, Poperinge (200 Fr.)- Marcel CARRE, Kontich (150 Fr.) - Marcel CAUWERA, Poperinge (150 Fr.)- Maurice CAILLIAU, Ieper (150 Fr.) - Paul COGHE, Brugge (200 Fr.) - Roland COMYN, Menen (300 Fr.) - Philippe COEVOET (200 Fr.) - Suzanna COUTTEEL, Gent (150 Fr.) - Carlo DECORTE, Poperinge (400 Fr.) - Antoon DESMYTER, Gent (150 Fr.) - D. DECONYNCK, Brussel (200 Fr.) - B. DORSMAN, Gouda (160 Fr.) - Albert DE CAT, Poelkapelle (500 Fr.) - Gérard DESMYTER, Reningelst (500 Fr.) - Ivo DEQUEECKER, Deurne (300 Fr.) - Guy DEQUEECKER, Deurne (200 Fr.) - Hugo DEDULLEN, Ieper (250 Fr.) - Frans DE RYNCK, Poperinge (150 Fr.) - J.-P. DECONYNCK, Corbeil-Essonnes (300 Fr.) - J.L.F. DEMEYERE, Laren (1.000 Fr.) - Jacques DELEYE, Binic (250 Fr.) - Marc DEBEIR, Driekapellen (250 Fr.) - Marcel DENDUYVER, Gistel (150 Fr.) - Maria DE MULDER, Antwerpen (200 Fr.) - Albert DECLERCK, Brussel (150 Fr.) - Omer DENEIRE (150 Fr.) - P.G.M. DERECKX, Poperinge (300 Fr.) - Pieter DONCHE, Antwerpen (200 Fr.) - R. DOBBELAERE, Gent (150 Fr.) - J. de COCK, Ieper (200 Fr.) - Roger DEVAUX, Deurne (200 Fr.)- Wilfried DESODT, Voormezele (150 Fr.) - Wilfried DEVOLDERE, Roeselare (150 Fr.) - Johan FIERET, Axel (182 Fr.) - W. FLORRISON, Leiden (140 Fr.) - Luc GHESQUIERE, Ieper (200 Fr.) - André HAGHEDOOREN, Vlamertinge (150 Fr.) - André HAUSPIE, Poperinge (150 Fr.) - André HAUSPIE, Zonnebeke (200 Fr.) - Antoon HUYSENTRUYT, Zaventem (200 Fr.) - Emmanuel HUYGHE, Westouter (300 Fr.) - Dirk HOORNAERT, Westouter (150 Fr.) - J.A. HUYSSOON, Veldhoven (200 Fr.) - René HEYMAN, Knokke-Heist (500 Fr.) - Robert HANCKE, Veurne (200 Fr.) - André KEIRSEBILCK, Meulebeke (200 Fr.) - Gerrit KROON, Amsterdam (186 Fr.) - J. KINGET, Wachtebeke (500 Fr.) - V. KELDERMAN-BAUWENS, Gent (200 Fr.) - Albert LERMYTE? Oostende (175 Fr.) - Aureel LAGROU, Izegem (300 Fr.) - J.E.R. LEMAHIEU, Ieper (150 Fr.) - Jan LUYSSAERT, Nevele (200 Fr.) - Jozef LAMOOT, Vlamertinge (200 Fr.) - Mw. LIEVENS-HOUTHOOFD, Rumbeke (200 Fr.) - Paul LAMBREY, Wemmel (300 Fr.) - Norbert LAMERANT (250 Fr.) Aimé MONTAHYE, Brugge (250 Fr.) - Daniël MERLEVEDE, Ieper (250 Fr.)- Daniël MERLEVEDE, Drongen (200 Fr.) - Guy MENU, Langemark-Poelkapelle (200 Fr.) - Guy MORLION, Antwerpen (500 Fr.) - Jacques MYNGHEER, Brussel (200 Fr.) - Johan MARICOU, Vlamertinge (1.000 Fr.) - Luc MERVEILLIE, Westouter (350 Fr.) - M.P. MEINDERTSMA, Den Haag (279 Fr.) -

Marc MAHIEU, Zillebeke (150 Fr.) - Marcel MERLEVEDE, Zwevegem (400 Fr.) - P. METSU, Borgerhout (200 Fr.) - Zos. & M. MARVELLIE, Veurne (1.000 Fr.) - Daniël NOTREDAME, Wespelaar (200 Fr.) - André NAJOTTE, Hazebrouck (250 Fr.) - G. SMAGGHE, Boezinge (150 Fr.) - Jacques PAPIN, Poperinge (150 Fr.) - Jozef POLLEE, Ieper (200 Fr.) - Mw. PAUWELYN-MISSON, Oostvleteren (300 Fr.) - Raymond L. POLLET, Veurne (250 Fr.) - J. RAVESCHOT, Duffel (250 Fr.) - Pierre RYCKEBUSCH, Broekburg (350 Fr.) E. SCHELPE, Poperinge (150 Fr.) - Germain SCHOONAERT, Poperinge (200 Fr.) - Joeri STEKELORUM, Koksijde (200 Fr.) - Luc SNICK, Vleteren (250 Fr.) - P.J.M. SPECKENS, Breda (200 Fr.) - SEYS-DEGRANDE, Boezinge (200 Fr.) - Claude TYDTGAT, Zonnebeke (200 Fr.) - Omer TITECA, Gistel (200 Fr.) - Alice VERRIJCKEN, Merksem (250 Fr.) - Dirk vander BAUWHEDE, Oudenburg (200 Fr.) - A. van GEMUND, Voorschoten (200 Fr.) - J.F. van GEMUND, Amersfoort (500 Fr.) - Leopold de THIBAULT de BOESINGHE, Gent (500 Fr.) - Mw. Karel TROOST-MOENCLAEY, Wevelgem (200 Fr.) - Gaston VANDENBROUCKE, Reninge (250 Fr.) - Gisèle VERDRUYE, Dilbeek (300 Fr.) - Gustaaf VERHEYE, Ieper (200 Fr.) - J. van EGMOND, Zoeterwoude (200 Fr.) - Jacqueline VERKEST, Brugge (200 Fr.) - + Jean VEYS, Dilbeek Jan VANDERHAEGE, Kapellen (150 Fr.) - Joseph van LITSENBURG, Elverdinge (200 Fr.) - Koen VERWAERDE, Oostende (300 Fr.) - Nathalie VANDEN BUSSCHE, Gent (250 Fr.) - L. VANDERFAEILLIE-MENY, Tervuren (200 Fr.)- P.J.K. van WERKHOOVEN, Hilversum (500 Fr.) - Paul VERMEERSCH, Poperinge (200 Fr.) - Robert VANOORENBERGHE, Coudekercque-Branche (325 Fr.) - Roger VERHEYE, Ieper (200 Fr.) - Jacqueline WATTEUW, Roeselare (150 Fr.) - Karel WENTEIN, Brussel (150 Fr.) - Ronald A. FIERST van WIJNANDSBERGEN, Boxmeer (500 Fr.).

Lijst afgesloten op 25 augustus. WH dankt oprecht voor de milde steun!

Walter DECAESTECKER

Chef propriétaire
Membre des «Jeunes Restaurateurs de France»
Membre du «Comité National de Gastronomie» (Fr.)

Chef-eigenaar
Lid van de «Jeunes Restaurateurs de France»
Lid van het «Comité Nationaal de Gastronomie» (Fr.)

Restaurant LE SAUVAGE
Grand'Place 38
59670 CASSEL (FRANCE)
☏ 00-33-28-42.40.88

Oud herenhuis in rustiek Vlaamse stijl, bovenop de hoogste Vlaamse berg (175 m).

F.: Dimanche soir, mardi soir et mercredi toute la journée - V.A.: Février.
Salon pour réception et banquet de 10 à 120 cts.
Situé entre Lille et Dunkerke à 25 km d'Ypres, sortie autoroute: Steenvoorde.

G.: Zondagavond, dinsdagavond en woensdag - J.V.: Februari.
Receptie- en hanketzaal voor 10 tot 120 personen.
Ligging: tussen Rijsel en Duinkerke op 25 km van Ieper, autoweg uitrit Steenvoorde.

Menu: Dégustation/*Proefmenu* 260 FF.
Gastronomique/*Gastronomisch* 189 FF
Carte/*Kaart* 200 à 300 FF.

Bank van Roeselare
GROEIKRACHT
VOOR
WEST-VLAANDEREN

WH-INFO

Mededelingen van

WESTHOEK - JAARBOEK

i.s.m.

VLAAMSE VERENIGING VOOR FAMILIEKUNDE
afdeling **WESTHOEK**

& **SEKTIE FAMILIEKUNDE VAN HET KFV**

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker:
Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Driemaandelijks tijdschrift: 4e Jg., 4, januari 1989

Afgiftekantoor 8900 IEPER 1

WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Tel. 057/44 56 53
Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Bankrek. **464-8254601-51** van WESTHOEK-JAARBOEK
Postrek. 000-1485051-78

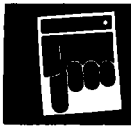

GOED OM WETEN

Eigendom Erfgenamen A. Ghyselbrecht-Doigny

Westhoek V verschijnt binnenkort
zie p. 111

IN DIT NUMMER

Editoriaal	91
Dikkebusse landbouwers ten jare 1709	93
Valstrikken in het archief van de notarissen	100
Van Reginald tot Arnold	102
West-Vlaanderen in Vlaamse Stam	103
De Poorters van Veurne	105
Daguitstap Leiden: inschrijvingskaart	108
Hondschote: Actes de partage	109
Boekennieuws	111
Brievenbus	119
Mededelingen	122

Werkten mee aan dit nummer

Wilfried BEELE - Ieper
Jef CAILLIAU - Koksijde
P.G.M. DERECKX - Poperinge
Claude TYDGADT - Geluveld
Ludo VANDAMME - Brugge
Robert VANOORENBERGHE - Nieuw-Koudekerke
Jan LUYSSAERT - Nevele

EDITORIAAL

Omdat u het weeral laatste nummer van de vierde jaargang van het WH-mededelingenblad pas op het einde van januari ontvangt en u inmiddels ongetwijfeld breedvoerige nieuwjaarswensen mocht ontvangen, vindt u op deze plaats geen WH-nieuwjaarsbrief. Dat belet echter niet dat wij u uit naam van de WH-redaktie en alle medewerkers welgemeend het allerbeste voor een gezond, voorspoedig en gelukkig 1989 toewensen.
Desalniettemin willen we niet nalaten even (tevreden ?) terug te kijken en vol verwachting vooruit te blikken.

In het januarinummer van 1988 drukten wij de wens uit om u een nog lijviger (en beter) mededelingenblad te bezorgen. Ondanks een zeer druk jaar – Herdenking in Sandwich en tentoonstelling in Sandwich, Kortrijk, Brugge en Belle, met 3-talige brochure – menen wij daarin geslaagd te zijn. Wat we voor 1989 op stapel staan hebben, kan er ook een goed jaar van maken. Zo zal WH-info allicht nog meer te bieden hebben - o.m. bijdragen over het fonds de Spot, huwelijkscontracten te Sint-Winoksbergen, weezerij Nieuwkerke, 'actes de partage' van Hondschote, enz. (elders leest u meer over het verlengen van uw abonnement). Maar er is ook Westhoek-Jaarboek. Op 24 maart a.s. verschijnt (eindelijk) **Westhoek-Jaarboek V.** N.a.v. de opstelling van Opstand en uitwijking te Nieuwpoort (15de Frans-Vlaamse veertiendaagse, 25 maart - 9 april), wordt WH-V er op vrijdagavond 24 maart voorgesteld in aanwezigheid van dhr. Daniël COENS, Gemeenschapsminister van Onderwijs. Alle voorintekenaars genieten van een voordeelprijs en worden uitgenodigd op de officiële voorstelling. Later in het jaar volgen nog de publicatie van de **Volkstelling 1698 - Kasselrij Ieper**, door dr. Hubert RONSE DE CRAENE (WH-Buiten-Reeks II) en de **WH-indices I-V.** Bovendien verleent WH zijn medewerking bij de uitgave van **De Poorters van Veurne** , door Jef CAILLIAU, een publicatie van de heemkring Bachten de Kupe.
Ondertussen blijft de WH-herdenkingstentoonstelling rondtrekken: Nieuwpoort (25.3 - 16.4), Leiden (1.6 - 6.7), Dranouter-Heuvelland (15.7 - 17.9)

en in het najaar volgen Tourcoing, enz.

De universiteitsstad **Leiden**, ooit één der grootste textielcentra, waar in 1622 ruim 2/3 van de inwoners uit emigranten bestond – waaronder tal van textielwerkers uit het Westkwartier – is dit jaar het doel van onze **daguitstap.** Omdat we hier de toenmalige textieltechnieken uit het Westkwartier niet kunnen bekijken, trekken we er op zaterdag 24 juni naar toe. Het wordt een aangename en boeiende dag. Na koffie en gebak, brengen we o.m. een bezoek aan het stadsarchief, de Hooglandse kerk (waar de WH-tentoonstelling opgesteld staat, die uitgebreid is met een aantal panelen die de Leidse situatie evoceren), het Boeraave-museum (één van de 11 plaatselijke musea), enz. Het bezoek wordt afgerond met een officiële ontvangst in de Burgerzaal. Dat en nog veel meer voor een zeer interessante prijs van 950 BFr. Vijf opstapplaatsen zijn voorzien: Poperinge, Ieper, Kortrijk, Gent en Antwerpen. Er wordt maar één bus ingelegd; de inschrijvingen worden afgesloten als die volgeboekt is. Inschrijven kan tot 20 maart a.s., met de bijgaande kaart. Alleen de betaling, die in ons bezit moet zijn vóór 25 maart, geldt als inschrijvingsbewijs. Na de inschrijving ontvangt ieder deelnemer het volledig programma en de nodige praktische informatie.

U ziet, ook in 1989 kunt u op WH rekenen. We stropen alvast onze mouwen op.

Jaak Decaestecker

WIJ ZORGEN VOOR UW PROFIJT

Neem nu een abonnement voor uw fotocopies

500 ex. aan 2 fr. per stuk

1000 ex. aan 1.90 fr. per stuk

geen beperking per afname

Vergrotingen - verkleiningen
volgens uw eigen percentatie

Speciale prijs voor familieboeken.
Ook in beperkte oplagen.

Vraag meer inlichtingen
SNELDRUK p.v.b.a. DELEYE
D'Hondtstraat 6
8900 Ieper
Tel. 057-201333

Dikkebusse landbouwers ten jare 1709

J. Decaestecker - Dikkebus
C. Tydgadt - Geluveld

Onder de titel 'Ongewone vindplaatsen. De Westhoek in de bruine pakken' publiceerden we eerder in WH-info een lijst van archiefstukken die de Westhoek betreffen, maar op het Rijksarchief te Kortrijk bewaard worden (1).
Het is onze bedoeling om op deze plaats in de toekomst — allicht met uw medewerking ? — de interessantste nummers uit die lijst, hetzij integraal of geëxcerpeerd, te publiceren
We starten de reeks met het nr. 6295 dat Dikkebus betreft, omdat er betrekkelijk weinig over dit vijverdorp in de kasselrij Ieper gepubliceerd werd.

Het document dateert uit 1709. Het is een rechthoekig cahier dat ongeveer 31 op 19 cm meet en 12 ongenummerde folio's r./v. telt, waarvan enkel de verso-zijde van het laatste folio onbeschreven is.
Het is een staat — a.h.w. een landbouwtelling — opgemaakt tussen 27 mei en 1 juni 1709, waarin de hoofdman en de pointers van de parochie de oppervlakte noteerden die de landbouwers reserveerden om er in het najaar van 1709 wintergraangewassen op te telen. Naast de namen van de landbouwers en de hoeveelheid zaaigraan die nodig was om het voor de wintergranen voorbehouden deel te bezaaien, vermeldt het document telkens de oppervlakte cultuurland die de boer gebruikte.
Het betreft overwegend wintertarwe. Een enkele maal gaat het om een kleine oppervlakte wintergerst, nauwelijks 1½ gemet. De oppervlakte rogge in de totale uitzaai is te verwaarlozen.
Gelet op het feit dat wintergranen een hogere opbrengst geven dan zomergranen, zal allicht ieder landbouwer deze economisch interessante soort gezaaid hebben, zodat we mogen aannemen dat deze staat alle toenmalige Dikkebusse boeren bevat. Het is bijgevolg een nuttige familiekundige bron, die bovendien interessante informatie verstrekt nopens de oppervlakte cultuurland en het aandeel van de wintergraangewassen in het areaal. Bovendien diende de aangever zijn verklaring te ondertekenen, zodat we te we-

ten komen of de declarant al dan niet zijn naam kon schrijven.

Na de aanhef en een willekeurig gekozen fragment uit het handschrift laten we de excerpten volgen, die we omwille van de overzichtelijkheid genummerd hebben. De verklaring van de verouderde woorden volgt achteraan in een aantal voetnoten. Achter de naam vermelden we of de aangever zijn verklaring signeerde met zijn handtekening (H) of zijn merkteken (M) (2).

Vooraf wijzen we nog op de toen geldende (Ieperse) land- en korenmaten en hun hedendaagse (benaderende) waarde (3):

100 roeden = 1 linie; 3 linie = 1 gemet
1 roede = 14,6996 m
1 linie = 14 a 69 ca 96 dm = 100 roeden
1 gemet = 44 a 9 ca 88 dm = 3 linie

Voor de omzetting in ha rekenden we 680 roeden = 1 ha.

1 frankart = 1 achtendeel = 15,18 l
2 frankarten = 1 spint = 30,36 l
8 frankarten = 4 spinten = 1 razier = 121,42 l

Rijksarchief Kortrijk: *Bruine pakken*, nr. 6295, Dikkebus

AANHEF

Declaratie die bij desen sijn doende / ende overgevende hooftman ende pointers der / prochie van Dickebusch van de declaratien / present ons gedaen bij de naervolghende / ghebruijckers van lande der selve prochie / hoe veele landen jeder een moet gaen besaijen / met cooren (4) ende succrioen (5) vande toecomende / baemesse (6) 1709 en(de) hoe veele graenen jeder / daer toe moet hebben om(m)e de selve landen / te besaijen, welcke graene gheleijt moeten / worden in hun crinsen (7) en(de) caf (8) tot tsalveren (9) / van de callanders (10).

FRAGMENT

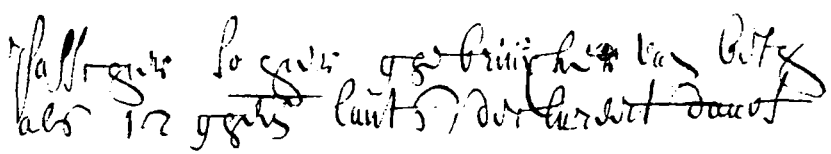

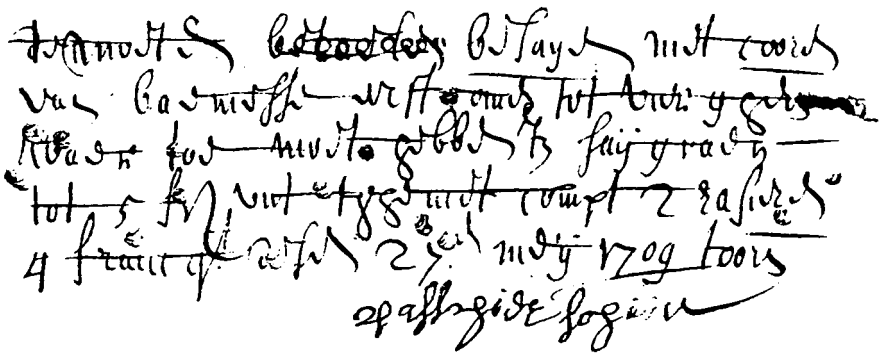

Passchier SOHIER ghebruijcker van beth (11) / als 12 ghe(mete)n lants declareert danof / te moete(n)-doorstreept- besaije(n) met coore(n) / van baemesse eerst(c)ome(nde) tot vier ghe(meten) / waer toe moet hebben jn saijgraen / tot 5 fr(anquart) vut tghemet, compt 2 rasiere(n) / 4 franc-q(uar)t, dese(n) 27en meij 1709 toor(conde)n

Passchier SOHIER

EXCERPTEN

I	Rangnummer	IV	Cultuurland, in gemeten-linie-roeden
II	Naam	V	Aandeel wintergranen, id.
III	Ondertekening	VI	Hoeveelheid zaaigraan, in razieren-frankart.

I	II	III	IV	V	VI
1	Jaeq(ue)s BACQUAERT	H	8.0.00	3.0.00	1.7
2	de huijsvrauwe Jacop DE MEIJ	H	(6.0.00)*	1.1.50	0.7½
3	Claijs GHESQUIERE	H	31.0.60	9.0.00	5.5
4	Walrant VION (12)	H	14.0.00	2.1.50	1.1½
5	Jan WALLAERT	M	28.0.00	7.0.00	4.3
6	Pieter SOETAERT	M	16.0.00	4.0.00	2.4
7	David CATTHEAU	H	9.2.00	2.1.50	1.4½
8	Fran(soi)s SAVAETE	M	4.0.00	1.0.00	0.5
9	Guijll(aume)s DE RAET	H	36.1.50	10.0.00	6.2
10	Fran(soi)s POLLEVIT	M	29.0.00	8.0.00	5.0
11	Arnout BOUSSEMAERE	H	38.0.00	10.0.00	6.2
12	Fran(soi)s GHESQUIERE	H	54.0.00	15.0.00	9.3
13	Maerte(n) ONRAET	M	70.0.00	18.0.00	11.2
14	P(iete)r VULSTEKE	H	14.0.00	4.0.00	2.4
15	Fran(soi)s DELEPIERRE	H	26.0.00	8.1.50	5.2½
16	Jan RABAU	H	17.0.00	3.1.50	2.1½
17	Fran(soi)s BARTIER	H	61.0.00	16.0.00	10.0
18	Ph(i)l(ippu)s DE BANDT (13)	H	5-.0.00	15.0.00	9.3
19	Mathijs BATTEU	H	8.0.00	2.0.00	1.2

I	II	III	IV	V	VI
20	Jaeq(ue)s DU PAUN	M	8.0.00	2.0.00	1.2
21	P(iete)r SCHERRIER	H	100.0.00	25.0.00	15.0
22	Jaeq(ue)s DE SAFFERE	M	10.0.00	3.0.00	1.7
23	Jean Bap(tis)te BILLIET	M	44.0.00	12.0.00	7.4
24	Jooris COUSSAERT (14)	H	5.0.00	13.0.00	8.1
25	P(iete)r ARNOUT	H	5.0.00	2.0.00	1.2
26	Jan RABAU fs. Jacop	H	80.0.00	20.0.00	13.6
27	Pauwels DE PUUDT	H	48.0.00	13.0.00	8.1
28	P(iete)r DE MESSEMAN	M	25.0.00	6.0.00	3.6
29	Jaeq(ue)s GHESQUIERE	H	5.0.00	2.0.00	1.2
30	Andries DE BANT	H	40.1.22	13.0.00	8.1
31	P(iete)r PROOT	H	13.0.44	3.1.50	2.1½
32	de wed(uw)e Jan Bap(tis)te V(ER) STAVELE (15)	H	42.1.03	15.0.00	9.3
33	de wed(uw)e Jaeq(ue)s BLOMME	H	29.0.00	8.0.00	5.0
34	Jan CAURA (16)	H	3-.2.33	8.0.00	5.0
35	Jan DE CROCK	H	20.0.22	7.0.00	4.3
36	H(endri)c DE HUIJSSERE (17)	H	30.0.00	8.0.00	5.0
37	Joos DE PUUT	M	6.0.00	1.2.00	1.1
38	de wed(uw)e Fran(soi)s HENNEBEL (18)	M	22.0.00	6.0.00	4.0
39	P(iete)r HENNEBEL (19)	M	12.0.00	4.0.00	2.4
40	de huijsvrauwe P(iete) QUELLERIE	M	7.0.00	2.0.00	1.2
41	Claijs RABAU	H	8.0.00	2.0.00	1.2
42	Jacop MAHIEU	H	8.0.00	2.1.50	1.4½
43	de wed(uw)e Fran(soi)s MAHIEU	M	32.0.00	7.0.00	4.3
44	Jan CORNILLIE	M	15.0.74	3.0.00	1.7
45	de wed(uw)e P(iete)r DE PUUT	H	35.1.50	10.0.00	
46	Albertus DE BURCHGRAVE (20)	—	(12.0.00)*	3.0.00	12.8
47	Jan RABAU (21)	—			
48	Jaeq(ue)s TRUANT	—	(28.0.00)*	7.0.00	
49	Adriaen PILLAERT	H	13.0.00	4.0.00	2.4
50	Jan BRAEM	H	43.0.00	11.0.00	6.7
51	Ph(i)l(ippu)s LUIJSE	M	31.0.00	8.0.00	5.0
52	P(iete)r GOUDESEUNE	M	33.2.82	8.0.00	5.0
53	Mahieu WULLAERT	H	53.0.00	14.0.00	8.6
54	M(ae)l HUEGHEBAERT	H	6.1.67	1.1.50	0.7½
55	Joos VICTOOR	H	8.0.00	2.1.50	1.4½
56	Claijs DENNEKEIN	M	7.0.00	1.0.75	0.6½
57	Matthijs BERCHOF	M	35.0.00	8.0.00	5.0
58	Theodorus VAN VLINE	H	15.0.00	3.0.00	1.7
59	Hermanus MAES	H	9.0.00	2.0.00	1.2
60	Jan DE BRUIJNE	H	25.0.00	6.0.00	3.6
61	Passchier SOHIER	H	12.0.00	4.0.00	2.4
62	Claijs SAELEN	M	11.0.00	3.1.50	2.1½
63	Guijl(aume)s VICTOOR	H	64.1.50	18.0.00	11.2
64	David DU MORTIER	H	50.0.00	14.0.00	8.6
65	P(iete)r LE MEIJRE	M	8.0.00	2.1.50	1.4½
66	Jacq(ue)s DE VOS	H	15.0.00	4.0.00	2.4

I	II	III	IV	V	VI
67	Jan TIMMERMAN	H	12.0.00	3.1.50	2.1½
68	Jan CASIER	M	5.0.00	2.0.00	1.2
69	Jaeq(ue)s DESCAMP	M	7.0.00	1.0.00	5.0
70	Jacop CAPOEN	M	6.0.00	2.0.00	1.2
71	Maerten SERRIJN	M	20.0.00	6.0.00	3.6
72	Fran(soi)s DUREIJ	H	30.0.00	8.0.00	5.0
73	Mattheus DE MESSEMAN	H	31.1.50	8.0.00	5.0
74	Maillaert GONTIER	H	48.0.00	14.0.00	8.6
75	Louijs DIEUSAERT	M	43.0.00	12.0.00	7.4
76	Steven LAUWERS	H	29.0.00	8.0.00	5.0
77	Augustijn CORNILLIE	H	42.0.00	10.0.00	6.2
78	P(iete)r CAURA	H	20.0.00	5.0.00	3.1
79	Anthoine PAREIN	M	7.0.00	1.1.50	0.7½
80	Jeroon KERCKHOVE	M	28.0.00	10.0.00	6.2
81	Augustijn VAN(DE) MAELE	H	26.0.00	5.1.50	3.3½
82	Jan Bap(tis)te CAURA	H	80.0.00	24.0.00	15.0
83	Anthe(uni)s BAUWEN	H	8.0.00	1.0.00	0.5
84	Fran(soi)s PROOT	H	27.0.00	5.0.00	3.1

Aldus dese declaratie ghedaen bij de / voorschre(ven) ghebruijckers ter presentie / van(den) hooftman ende pointers, daeten / alvooren en(de) ghesloten desen eersten / Junij 1709 toor(conde)n

Franchois GISQUIERE	H
Fran(soi)s BARTIER	H
Jan RABAU	H
Philippus DE BANDT	H
Maerten ONRAET	M

Volgens dit handschrift telde Dikkebus in 1709 dus 84 landbouwers. Samen beboerden zij 2.153 gemeten 1 linie 7 roeden, of ca. 950 ha. De gemiddelde bedrijfsoppervlakte bedroeg ca. 11,31 ha. Het grootste bedrijf was dat van Pieter SCHERRIER (nr. 21), met 100 gemeten, dus bijna 45 ha. Daarop volgden de bedrijven van Jan RABAU (nr. 26) en Jean Baptiste CAURA (nr. 82), die beide een oppervlakte hadden van 80 gemeten, of ca. 36 ha.

Van het cultuurland werden 590 gemeten 2 linie 75 roeden of ca. 261 ha, d.i. bij benadering 27,5%, gereserveerd voor wintergraangewassen.

Er werd 5 frankarten (75,9 l) per gemet, of ca. 173 l per ha, zaaigraan gebruikt. Tegen dit cijfer plaatsen we enkele waarden uit andere gebieden:

Polders (einde 17de eeuw): 187 l/ha (22)
Brabant (15de eeuw): 135 l/ha (23).

In vergelijking met het huidig gemiddeld cijfer van 225 l/ha (180 kg: à rato van een hectolitergewicht van 80 kg en 1000-korrelgewicht van 45), werd dus merkelijk minder uitgezaaid. Interessanter ware het nog geweest indien we de opbrengst van die 261 ha zouden kennen en de zaaizaad-opbrengstverhouding met de huidige hadden kunnen vergelijken. Volgens P. Vandewalle bedroeg de gemiddelde verhouding in de periode 1615-1644 1 tot 5 (24). In gunstige omstandigheden registreert men vandaag gemiddelden die schommelen rond 1 tot 45/50.
Vermelden we ten slotte nog dat 56 van de 84 landbouwers (2/3) hun handtekening zetten onder hun aangifte, dan komen we tot de gelukkige vaststelling dat inmiddels heel wat veranderd is.

Voetnoten

* In het hs. wordt geen totaal vermeld. Om de totale oppervlakte van de gebruikte landen te berekenen, hanteerden we de benaderende verhouding gebruikte grond (kolom IV)/ winteruitzaai (kolom V), zoals we die voor de overige items berekenden, d.i. 4/1.

1. Zie WH-info, jg. 4, 1988, nr. 1, pp. 14-15.

2. Belangstellenden kunnen de ondertekening (of item) dat hen interesseert bij WH bekomen. Gelieve postzegel bij te voegen s.v.p.

3. We baseerden ons op P. VANDEWALLE, *Oude maten, gewichten en muntstelsel in Vlaanderen, Brabant en Limburg*, Oostende, 1984, p. 50, -2.

4. *Cooren = kooren*: graan. In enige plaatsen enkel gezegd voor rogge. In de Westhoek gaat het evenwel nagenoeg altijd om tarwe (De Bo).

5. *Succerioen = sukrioen* ook *schokkeljoen*, uit fra. *escourgeon, soucrillon*: soort van gerst (De Bo). Volgens P. VANDEWALLE, *De geschiedenis van de landbouw in de kasselrij Veurne (1550-1645)*, Gemeentekrediet, Historische Uitgaven, reeks in-8°, nr. 66, 1986, p. 200: wintergerst tegenover *pamele*: wintergerst (med. dr. fil. W. BEELE).

6. *Baemesse = Bamisse*: 1 oktober, de heiligedag van St.-Baaf. Een der gewone termijnen voor de opbrengst van cijns, betaling van huur, enz. Hier de periode tijdens de welke de wintergranen worden uitgezaaid (Verdam).

7. *Crinsen = krensen*: uitschot van graan. Slecht graan en halfgedorsen aren, die van of uit de wan vallen (De Bo).

8. *Caf = kaf*: korenhuls.

9. *Tsalveren = Salveren* : redden (De Bo).

10. *Callander*: korenworm, worm die de graankorrel uiteet, fr. *charançon* (De Bo).

11. *Beth = bet*: meer (De Bo).

12. Abusievelijk wordt in het hs. maar 1 raziere 1½ frankart zaaigraan genoteerd voor 2 gemeten 1 linie 50 roeden. Aan 5 frankarten per gemet moet dat echter 1 raziere 4½ frankarten zijn.

13. De eenheden (kolom IV) zijn in het hs. niet leesbaar. P. dB. gebruikte tussen 50 en 60 gemeten. In het door ons berekende dorpstotaal rekenden we hem mee à 50 gemeten.

14. Volgens het hs. zou J.C. meer land bezaaien met wintergraan dan dat hij er in het totaal gebruikt. We berekenden zijn totale opp. (kolom IV) à rato van de berekende verhouding IV/V, d.i. ca. 4/1.

15. Van de 15 gemeten land bestemd voor wintergraan is 2 gemeten bestemd voor rogge.

16. De eenheden (kolom IV) zijn in het hs. niet leesbaar. J.C. gebruikt tussen 30 en 40 gemeten. In het door ons berekende dorpstotaal rekenden we 30 gemeten.

17. H. dH. woont samen met zijn moeder.

18. De weduwe F.H. zaait ook een ½ gemet rogge. Het is niet duidelijk of de enqueteurs daarmee rekening hielden bij de toekenning van de hoeveelheid zaaigraan.

19. P.H. verbouwt ook wat rogge, begrepen in kolom V.

20. A.B. is pachter van nr. 46. Zij handelt in zijn plaats, waardoor zijn tot. opp. van beboerd land niet bekend is. We hanteerden in onze berekening de waarden vermeld onder *.

21. J.R. en J.T. verkeren in de zelfde toestand als nr. 46, zie voetnoot 20.

22. P. VANDEWALLE, *o.c.*, p. 179.

23. *Ibidem*.

24. *Idem*, p. 256.

— Onze medewerker lic. hist. L. VANDAMME gaf op vrijdag 9 december 1988 een voordracht voor de Antonius Sanderus-Kring (Staden) over Uitwijking uit het Westkwartier in de 16e eeuw.

— Onze medewerker D. van der BAUWHEDE geeft op maandag 27 februari a.s. in het Stadhuis te Lo een voordracht voor de 'Orde van de Prince': Emigratie uit het Westkwartier naar Engeland tijdens de 16e eeuw.

— Op vrijdag 24 februari a.s. om 20.00 uur is er in Het Labyrint te een dia-voordracht over Frans-Vlaanderen door P. DESPRIET.

Valstrikken in het archief van de notarissen

Jan Luyssaert - Nevele

Wie in zijn familiegeschiedenis meer wil dan een opsomming van data en namen, zal naast de registers van de burgerlijke stand en de parochieregisters ook nog andere bronnen moeten raadplegen. Een van die bronnen is het notarieel archief. Veel van onze voorouders zijn wel eens in hun leven bij de notaris terecht gekomen, al was het maar om een huwelijkscontract op te stellen.

Het raadplegen van het notarieel archief is lonend, maar kan de genealoog ook voor grote problemen stellen. Gelukkig hebben vele notarissen het archief van hun voorgangers gedeponeerd in de rijksarchieven (*), en op die manier is de toegankelijkheid ervan verzekerd. Andere notarissen bewaren zelf het archief van hun voorgangers, en dan is het veel moeilijker om die documenten te raadplegen.
Voor West-Vlaanderen kan men in het Huis der Notarissen (Brugge) vernemen welke notarissen archief van hun vroegere collega's bewaren.

Per jaar hoort bij de minuten van de akten een repertorium, waarin heel bondig de inhoud van elke akte wordt weergegeven. Uiteraard vindt men in die repertoria de namen van de belanghebbende(n) of van de verzoeker(s). Concreet betekent dit dat bij een huwelijkscontract de namen van de beide toekomstige echtgenoten in het repertorium staan. Als het over een leningsakte gaat, vermeldt het repertorium de namen van beide partijen. Moeilijker wordt het bij (gedwongen) openbare verkopingen. In het repertorium vinden we dan alleen de naam van de persoon of instelling op wiens verzoek de verkoping heeft plaatsgegrepen, gewoonlijk is dat de schuldeiser.

Tijdens de landbouwcrisis van 1878-1884 (o.m. veroorzaakt door de invoer van goedkoop Amerikaans graan) geraakten heel wat landbouwers in financiële moeilijkheden: ze konden hun pacht of aangegane leningen niet meer betalen, zodat hun schuldeiser(s) ten langen laatste de inboedel openbaar

lieten verkopen.
In het repertorium van de notaris vindt men dan een korte notitie: verkoping van ... (aard van de goederen), ten verzoeke van ... (naam van de verzoeker. Nergens kan men hieruit afleiden wiens goederen verkocht werden. En daar gaat het de familiekundige in hoofdzaak om!

Tijdens mijn zoektocht naar mogelijke openbare verkopingen van goederen van mijn voorouders kende ik uit andere documenten de namen van de eigenaars bij wie ze hun land en hoeve pachtten. Ik moest dus maar die akten lezen waarin volgens het repertorium die personen de verzoekers waren.
Het sukses was groot, want op een van die 'uitgelezen' akten las ik in sierlijk schrift niet meer de naam van de verzoeker, maar wel de naam van mijn voorvader, van wie de goederen tijdens de bovengenoemde crisis in de landbouw op verzoek van zijn eigenaar verkocht werden.

Dit bewijst nog maar eens dat men in de familiegeschiedschrijving alle inlichtingen — ook al lijken ze op het eerste zicht onbelangrijk en van generlei waarde — moet noteren, want ooit komen ze toch eens van pas.

---

* Voor wat de Westvlaamse notariële archieven betreft, bewaard op het Rijksarchief te Brugge, zie *Het Rijksarchief in de Provinciën. Overzicht van de Fondsen en verzamelingen, I, De Vlaamse Provinciën*, ARA, Brussel, 1975, pp. 133-137. Raadpleeg in de leeszaal: *Inventaris van de notariële archieven*, 2 dln.

— In Naamkunde - jg. 20, 1988, afl. 1-4, pp. 158-160 - verscheen de naamverklaring LOAGE, door dr. fil. W. BEELE.

— In Aan de Schreve - jg. 18, 1988, nr. 4, pp. 117-124 - verscheen een bijdrage van G. SCHOONAERT getiteld 'Zondagsscholen en verboden spelen (1573)'.

— In hetzelfde tijdschrift - pp. 110-116 - heeft onze medewerker H. VANDENBERGHE het over 'Mondelinge geschiedenis Poperinge-Zuid'.

— In het eerder vernoemde Het Labyrint houdt prof. dr. S. TOP op 10 maart a.s. een voordracht over het bendeleven in Vlaanderen (Bakelandt, Pollet, ...)

Van Reginald tot Arnold

Dr. fil. W. Beele - Ieper

Het is een algemeen bekend verschijnsel dat min of meer gelijkluidende namen in vroegere eeuwen af en toe met elkaar verward werden. Uit mijn genealogie ROORYCK kan ik daarvan een markant voorbeeld geven.

Het betreft een zekere **Reginald ROORYCK**, geboren in Werken op 30.9. 1681 en er gedoopt op 2.10.1681. Hij was de zoon van Jan Baptist ROORYCK en Maria Jacoba EYSAEM (1).

Hij is zonder twijfel te vereenzelvigen met **Arnold ROORYCK**, die op 13. 11.1708 in Duinkerke in het huwelijk trad met Joanna RYCKIER en in die stad begraven werd op 22.5.1720, amper 39 jaar oud (2).

Er heeft zich hier blijkbaar een naamsverwarring voorgedaan, gemakkelijk te verklaren overigens. Het zijn immers twee namen van Germaanse oorsprong, waarvan het prototype respectievelijk **ragin-wald* en **aran-wald* was. Eerstgenoemde naam werd verlatijnst tot *Reginaldus* en evolueerde daarna via *Reinald* tot *Reinold*, *Reinoud* en *Renoud* in het Nederlands en via *Regnault* tot *Raynaud*, *Renault* en *Renaud* in het Frans. Laatstgenoemde werd *Arnoldus* in het Latijn en evolueerde via *Arnold* tot *Arnoud* in het Nederlands en via *Arnault* tot *Arnaud* in het Frans. Het enige verschil tussen beide moderne naamsvormen ligt in de eerste lettergreep, waarin dan nog telkens een *r*-klank voorkomt. Daarbij komt nog dat dat verschil in het Frans nog miniemer wordt, doordat de klemtoon daar op de tweede, toch al identieke lettergreep valt. Ten slotte is het in zo'n geval ook volstrekt normaal dat een zeldzamere naam (zoals **Reginald**) het veld moet ruimen voor een frequentere (zoals **Arnold**) (3).

---

1. De peter van de boreling heette ook Reginald ROORYCK. Het was zijn oom, de jongere

broer van zijn vader, over wie er eerlang een uitgebreide genealogische studie van mijn hand verschijnt in Westhoek-Jaarboek V.

2. Hij was niet de eerste ROORYCK, die zich in Duinkerke vestigde. Zijn oudere broer, die ook Jan Baptist ROORYCK heette zoals hun vader, was daar al getrouwd op 13.12.1701 en werd er begraven op 11.5.1722.

3. Een duidelijke bevestiging van deze naamsverwarring vinden we in twee Staten van Goed (RAB, Veurne) van zijn schoonzoon Jan Baptist BEDERT, die met zijn dochter **Adriaene** gehuwd was en in Beveren overleed op 21.12.1740. In nr. 27871 wordt die dochter als fa. **Renoldus** vermeld en in nr. 10365 als fa. **Arnoldus** en **Joanne REQUIERS.**

West-Vlaanderen in Vlaamse Stam

Vaak hoort men beweren dat West-Vlaanderen (i.c. ook de Westhoek) al te weinig aan bod komt in Vlaamse Stam, het maandblad van de Vlaamse vereniging voor familiekunde. Ten onrechte. Ten bewijze volgt hier de chronologische lijst van bijdragen over West-Vlaanderen die in 1988 verschenen.

Nr.	pag.	
1	25-28	J.J. BEYEN, *De Bamberg* (Westende).
2	66	J. DEROLEZ, *Gelegenheidsvondst. Voerman onder eigen wagen te Kortrijk.*
2	84-88	P. WASTYN, *Vlaamse families te Frankenthal.*
5	259-260	P. HUYS, *Staten van Goed uit Sijsele en elders in het Brugse (16e-18e eeuw).*
5	270-272	F. DEBRABANDERE, *De familienamen Lawais(s)e en Lagais(s)e.*
6	295-303	R. HOSTE & J. LAPORTE, *Genealogisch fragment van het geslacht Hoste uit Ruiselede.*
6	303	J. CAILLIAU, *Gelegenheidsvondsten in Stadsarchief van Duinkerke.*
6	305-307	G. HOORNAERT, *Studiebeursonderzoek bron voor genealogen? Studiebeurs van Jan van Heule - Roeselare 17e en 18e eeuw.*

6	310-311	J.G. DE BROUWERE, *Dochters uithuwelijken, rond 1730* (Oostende).
6	312	G. HOORNAERT, *Verwarring rond de schrijfwijze van de naam Caytan in 1766* (Roeselare).
6	313-315	G. van de MEULEBROEKE, *Stamreeks van Godfried van de Meulebroeke* (Tiegem - Waarmaarde).
7-8	347-350	R. VANCRAEYNEST, *De werkgroep Oostende.*
9	417-420	D. MERLEVEDE, *Genealogie: verder dan je neus lang is ...* (Westhoek).
10	457-458	P. HUYS, *Weerbare mannen in de kasselrij Ieper anno 1638.*
10	491-496	P. MAES, *Armenzorg in Oostrozebeke na de Franse Revolutie: bestuur, personeel en financiën.*
10	497-501	W. DEVOLDERE, *Onze kwartierstaat: Albert BIESBROUCK* (Roeselaarse).
11-12	517-539	P. DONCHE, *De haardentelling van West-Ieperambacht 1469.*
11-12	582-585	G. HOORNAERT, *Uit de Staat van Goed van een Roeselaarse barbier-chirurgijn, 1698.*

Deze lijst dient in feite uitgebreid te worden met artikels van algemene aard en bijdragen die naast informatie nopens andere regio's ook inlichtingen verstrekken over West-Vlaanderen. We denken o.a. aan de interessante bijdrage van C. DE VLEESCHAUWER, *Alfabetische lijst van Vlamingen die onder Jan van Riebeeck aan de Kaap verbleven*, VS, 1988, nr. 10, pp. 475-490, waarin tal van plaatsen en personen uit de Westhoek vermeld staan.

P.G.M. DERECKX

— Aandacht! Sinds kort zijn op het Rijksarchief te Brugge microfilms te raadplegen van de Burgerlijke Stand (vanaf de aanvang tot 1870, soms verder) van de arrondissementen Brugge, Ieper en Veurne!!!

— Van 25 maart tot 9 april 1989 loopt te Nieuwpoort de 15de FRANS-VLAAMSE VEERTIENDAAGSE, met als thema 'gemeenten gelegen langs de IJzer.' Terzelfdertijd loopt de WH-herdenkingstentoonstelling OPSTAND EN UITWIJKING er in de zaal Zuid van de Vismijn (tot 16 april om de schoolgaande jeugd toe te laten een bezoek te brengen).

DE POORTERS VAN VEURNE

JEF CAILLIAU

EEN UITGAVE VAN BACHTEN DE KUPE met medewerking van V.V.F.Westhoek

BART Jacobus Joannes fs.Joannes ° Duinkerke aktueel in Veurne Aanvaard 17/4/1779

BART Jan fs.Victor verzaakt Gistel alsook Victorke, Jasperke en Pierken Aanvaard 10/10/1612

BART Jan fs.Jan verzaakt Gistel Aanvaard 8/2/1618

BART Joannes Michiel fs.Jan ° Duinkerke aktueel in Veurne aanvaard 26/9/1781

BART Marie Anne fa.Lucas jonge dochter ° Izegem W Veurne Aanvaard 30/12/1768

BART Pieter fs.Jan gaat naar Hondschoote Ontslagen 17/3/1627

BARTELOOS Jan fii.voogd Frans BARTELOOS Pandhuis bij DE PECKER Gulielmus te Houtem 9/1/1566

BARTELOOS Jan fii.voogd Jan COPPEN fs.Joris keurbroeder van Hondschoote pandhuis bij Omaer LAU in Alveringem 6/3/1566

BARTELOOS Claijs fs.pieter fii.voogd Jasper BARTELOOS pandhuis bij Adriaan WELLEBOO te Leisele 9/1/1566

BARTELOOS Claijs fs.pieter voogd BARTELOOS Jasper fs.Jasper pandhuis bij Adriaan AELEBOUDT fs.Frans te Alveringem 4/9/1566

BARTHELEMIJ Francois fs.Michiel ° St.Jean de Fromental in Dauphiné W Proven jongman Aanvaard 21/8/1741

BARTHOLOMEIJ Pieter fs.Daniel ° Havre de Grace aktueel in Veurne en zijn 3 kinderen Marie,Julie en Marguerite Aanvaard 16/3/1780

BARTHOLOMEUS Dominicus fs.Jacques ° Staden W Veurne B.W.P. Aanvaard 2/12/1723

BARTOEN Wouter genaamd FRAIJE bij kope 1404

BARRA Jan Baptist (fs.Louis) X Pieternelle Therese CROIGNIJ ° Alveringem W Pollinkhove met Marie Louise en Jeanne Therese zijn 2 Kinderen Aanvaard 3/3/1765

BARRABE Pierre fs.Pierre ° Honfleur aktueel in Veurne Aanvaard 17/4/1782

BARREZEELE Ludovicus Patricus fs.Francois ° & W Lo Aanvaard 1/5/1793

Bijlage bij WESTHOEK - INFO
88/4

ECCLESIAE LONDINO-BATAVAE ARCHIVVM.

EPISTVLAE ET TRACTATVS

CVM REFORMATIONIS TVM ECCLESIAE LONDINO-BATAVAE HISTORIAM ILLVSTRANTES

EX AVTOGRAPHIS MANDANTE ECCLESIA LONDINO-BATAVA

EDIDIT

JOANNES HENRICVS HESSELS,

A.M. COLL. D. JOHANNIS EVANGELISTAE CANTAB.

Cantabrigiae
TYPIS ACADEMIAE
SVMPTIBVS ECCLESIAE LONDINO-BATAVAE
1897.

Uitgaven Flandria Nostra
KORTEMARKSTRAAT 20
8100 TORHOUT Tel. 050/21.49.56

Colchester, Wednesday, 16 *July* 1578. **The Consistory of the Dutch Community, Colchester, to the Minister and Elders of the Dutch Community, London.**

1. *We communicated the proposal of the Magistracy of Haarlem to our Community, but only one man has responded, and he is there now, or intends to go thither.* 2. *Some time ago Hermannus Moded and an Elder of the Norwich Community wrote to some of our brethren that Adr. Sebastiaenssn, who is now acting as minister at Halstead, had never been sent for that purpose.* 3. *Our Consistory thought it necessary to inform you of these remarks, so that you may write to Norwich, or summon the said Sebastiaenssn before the next Colloque to give an account of his conduct.* 4. *As regards a day of Fasting and Prayer we will also keep one.*

...Lieue...Broederen...wy hebben v.L. brief mitsgaders de ingesloten copie vanden 1
brief van Mr Taffyn[1] geschreuen ontfangen, ende ouermits dat v.L. begeerde andwoorde te hebben wat wy daerin mochten gedaen hebben, so sal v.L. by desen verstaen dat wy onse Gemeinte de sake ende begeerte van die van Harlem hebben angegeuen, verheeschende ock so daer iemandt daer toe gesinnet ware dat de selue binnen eenen sekeren tydt soude angeuen, den tydt is geexpireert maer daer en is niemandt tot ons gecomen dan eenen man die selue derwaert is ofte emmers voorgenomen heeft derwaert te trecken. Voort...sal v.L. belieuen te weten als dattet 2
geschiet is ouer eenen sekeren tydt dat Hermannus Moded[2] met een ouderlinck der Gemeinte van Norwich wt orsake van seker affairen onder ander woorden ende communicatien met sommige broederen gebruyckt geseit ende verclaert heeft, dat Adriaen Sebastiaenssn[3] die te Halsted den dienst bedient van henlieden noyt en is totten dienst wtgesonden geweest, ende dat hem verwonderde dat wy in onse Colloquijs van sodane saken niet en handelden: Dus...hebben wy in onse Consistorie 3
van dese sake gesproken ende gansch nodich geacht v.L. sulcx te laten weten, op dat v.L. mocht an die van Noorwich schryuen om bescheet daer van te hebben: ofte inden naesten Colloquio den voornoemden Adriaen ontbieden om rekenschap syns doens te geuen, ingeualle de broeders wederom by een geraken te comen nae de wederkomste van onse wtgesantten: ofte daerin nae v.L. discretie te handelen op dat dese sake emmers hier binnen desen lande mochte geslichtet werden, op dat alle confusie geweert werde. Voort...hebben wy v.L. brief by laste der dry gemeinten 4
geschreuen ontfangen, v.L. yuer ende vierichеit prysen wy van herten, ende bekennen ock de sake gansch nodich, hebben ock eenen sekeren dach tot dien einde gestelt....Te Colchester desen 16 Julij 1578. 5

Theodorus vanden Berge[4], by laste der Consistorie.

Addressed: An...den Dienaer ende Ouderlingen der gemeinte Christi tot Londen. 6
Endorsed: Ontfangen den 17 July 1578....

[1] See above, Letters Nos. 546, 548. [2] See above, Letter No. 527, and below, Letter No. 570.
[4] See above, Letter No. 212 &c.

London, Saturday, 13 *January* 1582. **The Consistory of the Dutch Church, London, to Jan Sallot[1].**

[*Original in Dutch.*] By Letter dated the 9th inst.[2], the Elders and Deacons 1
of the Church of Maidstone urgently request us to assist them with a Minister for another half year. They expect that you will consent to remain with them, if we refer them to you. But we do not think it advisable to answer them until we know whether you feel inclined to remain there or prefer to come home. Please inform us. The Three Churches in this city intend to consecrate the 25th of this 2

Jan Smyth. Willem Gall.
Jan Fremlyn. Edwaert Maplisden.
Jan Romney. Willem Plomer.
Joris M. Manynhame marck.

Memorie dat Mr Jan Greene, nv Mayer van Maidstone...voerden welcken (mette 3
reste) de zaecke hierbouen ghementionneert was gehoirt, versocht wesende zyne handt hiertoe te stellen, scheen onwillich te wesen alzoe te doene. Maer presenteerde van selfs zoe vele mondelingen te verclaeren opentlyck ende voer de Duytsche congregatie vande ouderlinghen als voerseid is. Dwelck...opden xxj^en^ dach van dese tegenwoerdighe maendt van Maye hy volbracht heeft...verclaerende aende Duytsche congregatie alsdqen vergaedert inde Duytsche kercke te Maidstone...dat Mr Carre ende Chr. Beeckman, niet teghens Jacques vanden Busche gheprobeert en hadden, waerby hy gheoordeelt mochte werden een valsch man &c. te wesen als Mr Carre ende Chr. Beeckman verclaerden hem te wesen. Ten welcken tyde ende plaetse 4
(oick te noteren is) dat de voerseide Mr Mayer verthoonende, aende Duytsche dat het niet wel en was dat alzulcke tweedracht...onder henlieden was: zylieden alle (vuytghenomen Christiaen Beeckman) andtwoerden datter gheen twist tusschen henlieden en was, waeroppe Christiaen repliceerde, neen, Mr Mayer zy zyn al teghens my. Getuygen van alle dese dinghen, by my Jan vanden Raede, by my Jan vanden 5
Berghe, by my Jaques Daenyns, Joos Oste, by my Lieuen vanden Bussche.

Ex Anglica Lingua in theutonicam versum et substantialiter cum originali 6
inuentum concordare, per me Notarium infrascriptum Londini commorantem.
Paulus Typoots[4], Notarius publicus.

[4] See above, Letters Nos. 912, 954, 1063.

De ondergetekende.....

Adres (of instelling).....

wenst een exemplaar te ontvangen van deel 1 / 2 / 3 / 3B.
van J.H. HESSELS, ECCLESIAE LONDINO-BATAVAE ARCHIVUM.
Elk deel kan afzonderlijk bekomen worden tegen de prijs van 8000 BF.

totale prijs voor alle delen: 30.000 BF.

Mogelijkheid tot gespreide betaling.
(schrappen wat niet past).
Datum: Handtekening:

J.H. HESSELS, ECCLESIAE LONDINO - BATAVAE ARCHIVUM.
3 vols. Canterbury, 1887-1897.

Op het einde van 1884 stelde de historicus W.J.C. Moens, die zelf een afstammeling was van een Nederlands geëmigreerd gezin, aan de auteur voor om een reeks documenten over de Augustijnen van de Vlaamse Kerk in Londen te publiceren. Het resultaat was overdonderend, meer dan 5000 blz! - om dit te bereiken heeft Hessels tien jaar nodig gehad. Dit werk is een unicum voor de geschiedenis van de Reformatie in Europa in de 16e eeuw en in de eerste helft van de 17e eeuw.

Het eerste deel bevat brieven van overal uit Europa (kaarten inbegrepen) tussen 1524 en 1628 van en naar de Antwerpse geograficus Ortelius en van en naar zijn neef Jacob Cole, ook Ortelianus genaamd. Ze zijn een enorme bijdrage aan de studie van het leven en werk van Ortelius en vooral aan de toestand in Europa in 't algemeen in deze periode.Het tweede en derde deel bevatten brieven en documenten over de Vlaamse Vluchtelingenkerk en zijn leden in Londen zelf en de geschiedenis van de Kerk en zijn leden tussen 1544 en 1622. De lezer wordt ingelicht over de eerste periode van de godsdienstvervolgingen op het vaste land, de toelating aan de vluchtelingen om zich in Engeland te vestigen, de teruggave van de verblijfplaatsen en privileges onder Elisabeth I, de omstandigheden die de bannelingen naar Engeland of elders dreven, de verspreiding van de protestantse gemeenschappen over Europa, het rondzwerven van de bannelingen, hun doctrinaire discussies, verschillen en onenigheden.

In de drie delen wordt elk Nederlands- en Franstalig document voorafgegaan door een Engelse samenvatting.

De herdruk van dit zeldzaam werk is uiterst welkom en is een must voor elke historicus gespecialiseerd in de geschiedenis van de 16e eeuw en voor de bibliotheken van elke academische, historische en genealogische instelling in Engeland en op het vaste land.

Drs. hist. Marcel F. Backhouse.

"FLANDRIA NOSTRA"
Kortemarkstraat 20,
8100 TORHOUT (België).

CORTIJLLIE Francois fs.Pieter ° Hondeghem Kass.Cassel W Haringe jongman Aanvaard 29/4/1683

CORTILIE Christiaan fs.Jacques ° Izenberge W Alveringem Aanvaard 10/10/1668

CORTILIE Jacques fs.Jacques W Wulveringem Aanv.5/8/1661

CORTILLIE Jakemijnken ° Gijverinkhove W Alveringem rla. Salemon BESEINE Aanvaard 20/3/1675

COS Cornelis bij kope 1471

COSEIJ Theodoor fs.Rogier ° Poperinge W Steenkerke timmerman Aanvaard 25/6/1766

COSSAERT Andries ° Saint Pol Aanvaard 29/5/1571

COSSAERT Augustin fs.Robert ° & W Izenberge met Jacobus zijn minderjarige zoon Aanvaard 6/8/1692

COSSEIJ Jan Baptiste fs.Rogier ° Wulveringem W Houtem alsook Jan Baptiste,Ferdinandus,Agnes,Barbara Cecilia zijn vijf minderjarige kinderen Aanv.20/3/1776

COSSEIN Florens fs.Niclais ° Hondschoote W Houtem Aanvaard 1/2/1676

COSSIN Jan fs.Jan ° Houtem bij Ieper alsook Jan en Nicolais zijn kinderen Aanvaard 17/6/1687

COSSIN Jan Baptiste fs.Jan ° Veurne St.N.W Veurne St.D. alsook Joseph Joannes en Jacobus Nicolais zijn twee minderjarige kinderen Aanvaard 20/10/1693

COSTE Joannes Pieter fs.Joannes met procuratie van een Notaris van Nantes aktueel in Veurne Aanvaard 10/12/1782

COSTENOBEL Marijn fs.Steven ° Erckeghem Kass.Rijsel W Stuivekenskerke alsook Steven,Marie Madelaine,Marie Francoise en Joanne Cecilia zijn vier minderjarige kinderen Aanvaard 26/5/1703

COSTENOBEL Marijn fs.Marijn ° Stuivekenskerke W Haringe met Philips Jacobus zijn minderjarig kind Aanvaard 7/5/1733

COSTEUR Jan fs.Anthoine W Koksijde Aanvaard 16/6/1643

COSTIER Christiaan fs.Christiaan ° Steenvoorde W Proven alsook Christiaan en Marie Jeanne zijn twee minderjarige kinderen Aanvaard 21/8/1692

De Poorters van Veurne **INSCHRIJVINGSSTROOK**
(te verschijnen medio 1989)

Ondergetekende .....
Straat/nr. .....
Plaats .....
Telefoon .....

schrijft in op **De Poorters van Veurne** (ca. 800 blzn.) en wenst

..... gewone uitgave(n) tegen ± 900 BFr. + 50 BFr. verzendingskosten
..... luxe uitgave(n)tegen 1.500 BFr. + 100 BFr. verzendingskosten (1)

te ontvangen, en verbindt er zich toe het verschuldigde bedrag te betalen binnen de 14 dagen na ontvangst van de zending.

Datum Handtekening

(1) Het overbodige schrappen s.v.p. Buitenland, te vermeerderen met 120 BFr.
Terugsturen van 1 april '89 naar WESTHOEK, Rozelaarsstraat 6, B-8904 DIKKEBUS

WH-daguitstap LEIDEN **INSCHRIJVINGSKAART**
(terugsturen vóór 20 maart a.s. naar WESTHOEK, Rozelaarsstr. 6 te DIKKEBUS)

Ondergetekende .....
Straat/nr. .....
Plaats .....
Telefoon .....

reist alleen/ met ..... personen mee naar Leiden op zaterdag 24 juni 1989 en gireert hiervoor ..... x 950 BFr., samen ..... BFr. op KB-rek. 464-8254601-51, t.n.v. Westhoek-Jaarboek, Rozelaarsstraat 6, B-8904 DIKKEBUS, o.v.v. daguitstap Leiden.

Datum Handtekening

- Volledig programma en praktische informatie worden toegestuurd na ontvangst van de betaling.

Hondschote: *Actes de partage* (6)

R. Vanoorenberghe - Nieuw-Koudekerke

(Vervolg van WH-info, 4e jg., II/III, p. 87)

Pierre François NOUWE, fs. Jean, fs. Bertram	f° 47
Pieternelle BEGREM, fa. Jean, fs. Guillaume	f° 48
Jeanne KOINGNIET, fa. Jacob, fs. Antoine	f° 49
Jean CLAYSSEN, fs. Jan	f° 52
Jan Baptist COUSYN, fs. Nicolas, ° Woesten	f° 53
Jean BOET, fs. Jean	f° 54
Cornelia VAN VEURNE, fa. Sidronius, fs. Guillaume	f° 55
Pierre Jacques D'ENGLOO, fs. Paul, fs. Robert	f° 55 a
Anne PARESYS, fa. Jan	f° 56
Marie Anne DE ROO, fa. Jacobus	f° 57
Marie Catherine RYSSEN, fa. Albert, fs. Pierre	f° 58
Joseph VASSEUR, fs. Antoine	f° 59
Jean DAMMAN, fs. Andries	f° 60
Pieter BOUDELE, fs. Jean	f° 61
Jean Ignace BEAZOO, fs. sieur Jean Baptiste	f° 62
Jacques WELLEBROUCK, fs. Jacques	f° 63
Marie Françoise VERBOUCKE, fa. Michel	f° 64
Pierre SUCHT, fs. François, fs. Winnoc	f° 65
Pieternelle MONNEIN, fa. Jean, fs. Philippe	f° 66
Micheline DE BAES, fa. Jean	f° 67
Matthieu SCHOONHEERE, fs. Pierre	f° 67 a
... OLIEU, fa. Jean	f° 68
Brigitte DENIS, fa. Zacharias: uit x Jacques VERLEENE	f° 69
Marie Jeanne DE BRAEM, fa. Jacques, fs. Martin	f° 70
Dominica D'HONT, fa. Jean François, fs. Jean Baptiste	f° 71
Jean François DUPON, fs. François	f° 72
Marie Madeleina CAULIER, fs. Jacques: uit x Pierre DOHEIM	f° 73
Jeanne Therese DOHEIM, fa. Pierre, fs. Guillaume	f° 74
Anne Therese LAMMORY, fa. Nicolas, fs. Jean	f° 75
Pieternelle ADAEM, fa. Jacques: uit x Louis Bertin BADTS	f° 76
Jean DE BAVELAERE, fs. Christiaen	f° 77
Jeanne Therese VAN CASSEL, fa. Guillaume, fs. Jean	f° 78
Jacobus FRANCKE, fs. Pieter, fs. Maryns	f° 80

Lias FF 44/60 - 1735-1738

Marie Catherine JACQUEMYN, fa. Joos Jr.	f° 1
Jean DECLERCQ, fs. Guillaume	f° 2
Matthieu SCHOONHEERE, fs. Pierre	f° 3
Jean Baptiste GODDELIEVE, fs. Jean Baptiste, fs. Antoine	f° 4
Pierre François VAN DE GE SUCHT, fs. Guillaume	f° 5
Jan Baptist DE BROUWER: uit x Anne Françoise TIMMERMAN	f° 6

Pierre POLLEYN, fs. Gabriel, fs. Boudewyn	f° 7
Daniel D'ARRAS, fs. Jacobus	f° 8
Marie Catherine CORNIL, fa. Jan Baptist, fs. Pierre	f° 9
Marie Catherine DE MAERE? fa. Winnoc	f° 10
Pierre FAILLIE: uit zijn x Marie Catherine DE COO	f° 11
Jeanne MINNE, fa. Marcus	f° 12
Antoine Nicolas MAKLEIN, fs. Philippe	f° 13
Louis LOUVAERT, fs. Guillaume, fs. Jean	f° 14
Catherine VICTOOR, fa. Antoine	f° 15
Catherine Pieternelle DE HUTTER, fa. Jacobus	f° 17
Jan DE GAEY, fs. Antoine	f° 18
Pierre Jacques BOUDEELE, fs. Christiaen, fs. Pierre	f° 19
Pierre Félix HOOHMAN, fs. Pierre Louis	f° 20
Gabriel PUCHOIS, fs. Gabriel	f° 22
Anne Barbe GILLES, fs. François, fs. François	f° 23
Pierre MASSELIS, fs. Lambert	f° 24
Pierre Jacques VAN EESCHE, fs. Thomas	f° 25
Marc Jacques CAUWE, fs. sieur Pierre, fs. Christiaen	f° 26
Joseph DE STERCKE: uit zijn x Magdeleine DE CREUX	f° 27
Jean Baptiste LE COINGNE, fs. Jean Baptiste	f° 28
Pierre DANNOOT, fs. Jean, fs. Jean	f° 29
François WENIS, fs. Jacques	f° 30
Willem VAN CAUWENBERGHE, fs. Judocus, fs. Charles	f° 31
Louis MAERTEN, fs. Mailliaert	f° 32
Laurent LIEMAN, fs. Christiaen	f° 33
Jacquemyncken MEUNYNCK, fa. Guillaume	f° 36
Jeanne DE HOLLANDER, fa. Jean, fs. Christiaen	f° 37
Marie Catherine DE HUTTER, fa. Joos, fs. François	f° 38
Jean Baptiste DE BATS, fs. Jean	f° 39
Jeanne Dorothée HANNON, fs. François	f° 40
Rosalie ROUSSEN, fa. Matthieu: uit x Jacques VAN LICHTERVELDE	44
Marie Therese HEMERYCX, fa. Pieter, fs. Jacques	f° 45
Pierre Jooris PIERENS, fs. Jean	f° 46
Marie Therese AMELOOT, fa. François: uit x Paul D'ENGLO	f° 47
Pierre DECOUSTER, fs. Jacques, fs. Pierre	f° 48
Anne Françoise VAN BAMBEKE, fa. Guillaume	f° 49
Anne Petronelle LECOINTE, fa. Barthelemy	f° 50
Pierre Mathieu VAN HAECKEN, fs. Jacques	f° 51
Pieternelle BRUNEEL, fa. Vincent, x Nicolas LECLAIRE	f° 52
Chrystiaen DE BYSER: uit zijn x Jeanne FLAMAN	f° 53
François HENDERYCKX, fs. Bernard, fs. Cornelis	f° 54
Marie Françoise DESCHODT, fa. Nicolas, fs. Nicolas	f° 57
Christiaen Matthieu VAN DERDEN: uit zijn x Pieternelle CATTY	f° 59
Jean François BOLLAERT: uit zijn x Petronille JAQUEMYN	f° 60
Jean BIERRY, fs. Adrien	f° 61
Marie Jeanne DUFOUR, fa. Louis: uit haar x François BEKE	f° 62
Josse FRANCQUE: inventaris van zijn koffer	f° 63

Ontbrekende folio's: 16, 21, 34, 35, 41, 42, 43, 55, 56, 58.

Pieternelle HOUCKE, fa. Jean & Jacquemynken DE CLERC	f° 1
Anne Marie BOLLAERT, fa. Philippe	f° 2
Charles HEMMERYCKE, fs. Pierre	f° 3
Jean Baptiste SPAEN, fs. Guillaume	f° 4
Marie Catherine VAN DER LOO: uit x Jean Bapt. DE SCHUTTELAERE	f° 5
Judocus DESCAMP, fs. Pierre	f° 6
Marie Cornélie GLORIE, fa. Antoine, fs. Pierre	f° 7
Jean VAN DER HEYDE, fs. Victor	f° 8
Antoine VAN DE VELDE: uit zijn x Marie DE JONGHE	f° 9
Pieternelle DEWEERT, fa. Jean Baptiste	f° 10
Jacob GARDELEIN, fs. Jacob	f° 11
Jean Baptiste D'HAECK, fs. Pierre	f° 12
Jeanne Cornélie BYNET, fa. Pieter	f° 13
Joseph CROKAERT, fs. Louis	f° 14
Pierre Jacques RYSSEN, fs. Pierre	f° 15-16
Angeline LEFEBURE, fa. Pierre	f° 17
Pierre HULLEBROUCK, fs. Charles	f° 18
Marie Anne VAN TORRE, fa. Jean	f° 19
Pierre François DANNOOT, fs. Pierre	f° 20
Catherine DE CLAIRE (Le Claire), fa. Antoine	f° 21
Jean Baptiste MORREEL, fs. Jean Baptiste	f° 22
Anne Françoise VAN STAVEL, fa. Jacques	f° 23
Antoine DUPUIS, fs. Antoine	f° 24
Cécile DE BRUINE, fa. Matthieu	f° 26
Anne Constance RYCKEBOER, fa. Jean	f° 25
Catherine DE DECKER, fa. Guillaume	f° 27

(Vervolg in WH-info, 5e jg., I)

Boekennieuws

Aangekondigd

Westhoek-Jaarboek V

Toen in 1984 het eerste Westhoek-Jaarboek verscheen, stonden een aantal 'ingewijden' zeer sceptisch, zelfs afwijzend tegenover het nieuwe initiatief. Hun twijfel en weigering bleken ongegrond. Meer zelfs. Het sukses van Westhoek I overtrof de stoutste verwachtingen en de daarop volgende afleveringen bevestigden dat een reële behoefte bestaat aan een specifieke Westhoekgerichte en grensoverschrijdende geschied- en familiekundige publi-

catie. Gegrond op dezelfde basisidee bundelt **Westhoek-Jaarboek V** tal van onaangeroerde geschied- en familiekundige bronnen en detailstudies.

Na een kort voorwoord door J. Decaestecker, opent WH-V met **Veroordeelde volksboeken en schoolboekjes van Watoe,** waarin J.G.M. VAN DEN HEUVEL nagaat hoe de kerkelijke overheid er tijdens de 17de en 18de eeuw op toezag dat volks- en schoolboeken gezuiverd werden van alle toverijen, ketterijen en onfatsoenlijke woorden of taferelen, opdat niets de nagestreefde harmonie kerk-school zou kunnen verstoren.

Bijdrage tot de 16de-eeuwse familiegeschiedschrijving in het Westkwartier is een tweedelig artikel van G. SCHOONAERT. Steunend op nieuwe elementen verhaalt de auteur op indringende wijze de handel en wandel van de in Houtkerke geboren verkondiger van de nieuwe leer Pieter Waels, rebel en landbouwer te Poperinge, die in februari 1574 te Hondschote op het schavot belandde. In het tweede luik onderzoekt de schrijver of Henry de Turck, pastoor van de 'scamele kercke' van Oostkappel, die in 1567 door de bosgeuzen de beide oren afgesneden werd, in 1578 als karmeliet in handen viel van het Calvinistich bewind en doodgemarteld werd op de Frezenberg te Ieper.

In **Reginald Rooryck (1662-1713), stamvader van een landbouwersfamilie in Hoogstade,** reconstrueert dr. fil. W. BEELE het leven van een welgesteld landbouwer – tevens hoofdman – en zijn familie. Een biezonder interessante familiekundige studie, die een verhelderend licht werpt op het dagdagelijkse bestaan van een 16/17de-eeuwse landbouwersfamilie in Veurne-ambacht.

Drs. hist. M.F. BACKHOUSE vervolgt zijn studie over de personen die op de een of andere manier hebben deelgenomen aan de 16de-eeuwse Beroerten in het Westkwartier met **Inwoners van Bergen-ambacht betrokken bij de Troebelen in de kasselrij tijdens het 'Hongerjaar' 1566.** Dit artikel bevat de namen van 196 mannen en vrouwen, waarvan de auteur hun aandeel in de Troebelen onderzocht.

Met **De bevolking van Poperinge anno 1695, III,** waarin de **ommestelling** be-

handeld wordt, sluit dr. H. RONSE DE CRAENE zijn bijdragen over de inwoners van Poperinge op het einde van de 17de eeuw af. Deze belastingsstaten verschaffen niet alleen de namen van de bedeplichtigen en de hoeveelheid betaalde belastingen ('huys, bedryf, negotie'), maar verstrekken bovendien nuttige informatie nopens hun woonplaats en de interne mobiliteit.

'Lyeden van oorloghe' in de kasselrij Ieper anno 1524 is een nauwgezette integrale tekstuitgave door P. DONCHE van 2 'rollen van betaelinghe' van soldaten in dienst van Karel V, die in diverse parochies en heerlijkheden binnen de kasselrij Ieper gerecruteerd werden. Deze lijst laat bovendien toe het voorkomen en de spreiding van een groot aantal familienamen binnen de kasselrij Ieper te kennen.

Aan de hand van een pas ontdekte lijst van inwoners die in 1566 trouw bleven aan de R.-K. kerk onderzoekt lic. hist. L. VANDAMME in **Religieuze verhoudingen in de kasselrij Ieper anno 1566** de numerieke invloed van het calvinisme in het jaar van de hagepreken en de Beeldenstorm. De studie van dit uitzonderlijk bronnenmateriaal laat de auteur toe om vroegere hypothesen op hun juistheid te controleren. Een onderzoek dat verrassende inlichtingen verstrekt nopens de aanhang en de spreiding van de nieuwe religie.

Onder de titel 'Hondschote tijdens de jaren zestig van de 16de eeuw' start D. van der BAUWHEDE een reeks bijdragen over het reilen en zeilen aldaar tijdens en na de Beeldenstorm (1566-1568), een periode met een geladen atmosfeer van verdenkingen, processen en terechtstellingen. Gebruik makend van aanklachten, verweerschriften en sententies hangt de auteur een beeld op van het optreden van de plaatselijke overheid. De eerste bijdrage getiteld **'Senistre ende quade rapoorten' ten laste van Christiaen de Caestecker(e) uit Hondschote, 1568** is een nauwkeurig onderzoek van het rechtsgeding waarin de genoemde door de plaatselijke baljuw er ten onrechte van beschuldigd werd deelgenomen te hebben aan de Troebelen en in nauwe relatie met de nieuwe religie gestaan te hebben.

Westhoek-jaarboek V – ca. 195 p. Din A4, ruim geïllustreerd en gedrukt

op houtvrij wit papier 110 g — verschijnt op 24 maart a.s. Voorintekenen kan tot 1 maart '89 door betaling van 470 BFr. (+ 50 BFr. deelname in de verzendingskosten) op KB-rek. 464-8254601-51, t.n.v. Westhoek-Jaarboek, Rozelaarsstr. 6 te 8904 Dikkebus, o.v.v. WH-V. Betalingen uit het buitenland - FF 96, f30 - met postmandaat of via giro op prk. 000-1485051-78 t.n.v. Westhoek-Jaarboek te B-8904 Dikkebus.
Alle voorintekenaars worden uitgenodigd op de voorstelling die doorgaat op vrijdag 24 maart in het stadhuis te Nieuwpoort — in aanwezigheid van dhr. Daniël COENS, Gemeenschapsminister van Onderwijs.

Roger-A. BLONDEAU, **Geuzen in de Westhoek: het epicentrum van de beeldenstorm**, Gent, Reinaert - Het Volk, 1988 — 270 p., ill., 22 cm, met literatuurlijst.

De historische interesse voor de Westhoek richt zich vooral naar de oorlog 1914-1918. Sinds enkele jaren evenwel mag de 16de eeuw en meer bepaald het gebeuren van de Opstand zich eveneens verheugen in een grote belangstelling. Terecht, want zowel de 'Grote Oorlog' als de 'geuzenperiode' vormen scharnierperioden in de evolutie en de ontwikkeling van de Westhoek. Over het laatste onderwerp leverde R.-A. BLONDEAU zonet een breedvoerige studie af onder de titel **Geuzen in de Westhoek.**

In twaalf hoofdstukken brengt de auteur een hoofdzakelijk chronologisch verhaal vanaf de late middeleeuwen en de opkomende reformatie tot aan de katholieke restauratie onder de aartshertogen in de beginnende 17de eeuw. Achtereenvolgens komen aan bod: de opkomst en de verspreiding van het protestantisme in de Westhoek, het Wonderjaar 1566 met enkele militante uitlopers (1567-1575) en de repressie, en ten slotte de periode na de Gentse Pacificatie (1576) met het kortstondig Calvinistisch herstel, de herovering onder leiding van Alexander Farnese, de massale emigratie en de beginnende Spaanse contrareformatie.

„Geuzen in de Westhoek" is een zeer vlot leesbaar boek geworden, dat de lezer meevoert in de wellicht meest bewogen periode van deze streek. De grote verdienste is o.i. dat dit boek het verloop van de reformatie naar het grote publiek toebrengt in een breedvoerig en makkelijk leesbaar relaas, gestoeld op uitvoerig literatuuronderzoek. Hopelijk blijft het geen ijdele wens dat het vooral in de Westhoek zelf zal gelezen worden. Het valt wel

te betreuren dat de bedoeling om 'leesbare geschiedenis' te schrijven, de auteur verleidt tot soms wat slordig taalgebruik (b.v. de bosgeuzen zijn achtereenvolgens 'beulen' (p. 148), 'rekels' (p. 149) en 'rabauwen' (p. 155) en — waarover straks meer — te ver doorgevoerde veralgemeningen. Maar wellicht beoogde de auteur meer met dit boek dan enkel een historisch verhaal te brengen naar het grote publiek, een trend die de laatste jaren duidelijk uit de fondslijsten van commerciële uitgevers valt op te maken. In zijn inleiding corrigeert de auteur terecht de gangbare mening 'dat het protestantisme alleen maar in het Noorden (Nederland) is voorgekomen'. Dit boek weerlegt deze taaie voorstelling van zaken; vooral in de bladzijden over de emigratie wordt dit treffend in de verf gezet.

In zijn inleiding stelt de auteur daarenboven dat de historiciteit ('niet geromantizeerd en nergens verzonnen') en de objectiviteit zijn uitgangspunten waren bij het schrijven van dit boek. Zo evident als het eerste objectief is, zo moeilijk ligt de tweede doelstelling. Vanzelfsprekend gaat het om historische feiten, maar deze komen pas tot hun recht wanneer ze geïnterpreteerd en geduid worden binnen de toenmalige maatschappelijke context. Interessant in dit verband is dat de auteur bijwijlen (de Beeldenstorm, het optreden van de Raad van Beroerten) peilt naar afwijkende interpretaties van verschillende historici.
Anderzijds willen we hier het punt aanraken dat ons na lectuur van dit boek wat onbevredigd liet. De auteur stelt zich tot doel de opkomst en het verval van het protestantisme in de Westhoek te behandelen en dat is inderdaad de invalshoek van waaruit 'Geuzen in de Westhoek' werd opgezet. Dit lijkt ons een vrij smalle benadering van het gebeuren: godsdienstige overtuiging, beleving en engagement laten zich pas helemaal verklaren vanuit een maatschappelijke context. Is het haalbaar een objectief verhaal te brengen wanneer je het religieus aspect isoleert? Graag halen we twee items aan die deze bemerking wat concretiseren en die kunnen bijdragen tot het oplossen van de vraag die zich bijna vanzelf na het lezen van het boek opdringt: Waarom werd precies *de Westhoek* zo scherp door deze periode getekend? Heel wat onderzoek heeft aangetoond welke belangrijke plaats de Westhoek in het opentrekken van de 16de-eeuwse wereldeconomie bekleedde. De zgn. plattelandsnijverheid (zowel lakens als lichte stoffen (vooral saaien)) veroorzaakte voor heel wat regio's en dorpen een gedaanteverwisseling: Hond-

schote, het Leiegebied, Nieuwkerke, ... De opkomst en bloei van de nieuwe religie blijkt zich vooral in deze complexe textielcentra te concentreren. Zowel voor Hondschote als voor Nieuwkerke is dit overduidelijk aangetoond; voor Nieuwkerke in twee artikels die overigens in de uitvoerige bibliografie ontbreken.

Slechts terloops verwijst de auteur evenwel naar de sociaal-economische omstandigheden; bij zijn interpretatie van de Beeldenstorm doet hij dit om in navolging van J. SCHEERDER terecht het godsdienstige motief op de voorgrond te plaatsen. Maar het kan niet ontkend worden dat de gebeurtenissen van 1566 zich in 'geïndustrialiseerde' plattelandsgebieden en in de grote steden in alle hevigheid voltrokken; in de traditionele rurale regio's (b.v. de kasselrij Broekburg binnen het Westkwartier, de kasselrij het Brugse Vrije) ging alles nagenoeg ongemerkt voorbij.

Niet alleen sociaal-economisch, maar ook op cultureel-intellectueel vlak kende de Westhoek in de beginnende 16de eeuw een uitzonderlijke situatie. Wat de onderwijsvoorzieningen betrof, stelde Johan DECAVELE dat 'het Westkwartier een voor het toenmalige West-Europa waarschijnlijk uniek net van degelijke scholen' bezat. Ook hierover lezen we weinig in 'Geuzen in de Westhoek'; de relevantie van de gegevens over het gebrek aan scholen in de middeleeuwen (p. 17) is ons daarenboven niet meteen duidelijk.

De overweging dat deze bredere situering de rechtlijnigheid en de helderheid van het betoog kunnen discrediteren, heeft hier wellicht meegespeeld. Eenzelfde ijver tot duidelijkheid ontwaren we in de behandeling van de opkomst van de reformatie. En opnieuw menen we dat dit de geloofwaardigheid van het boek niet ten goede komt. Met uitspraken als 'Met de afschaffing van de biecht ging men natuurlijk akkoord' (p. 42) maakt de auteur het zich toch wat al te makkelijk. Jammer dat in dit verband één van de meest indringende analyses van de laatste jaren ontbreekt: C. AUGUSTIJN, *Godsdienst in de zestiende eeuw*, in Ketters en papen onder Filips II, Utrecht, 1986, pp. 26-39; deels hernomen in ID, *Anabaptisme in de Nederlanden*, Doopsgezinde Bijdragen, nieuwe reeks, 1986-1987, dln. 12-13, pp. 13-28.

Eveneens onvermeld in de literatuurlijst zijn de talrijke bijdragen van J.J. WOLTJER, de Leidse historicus die de studie van de opkomst en de ver-

spreiding van de reformatie op een nieuw spoor zette door o.a. te waarschuwen voor een al te sterke opdeling in 'katholicisme' en 'protestantisme'. De scheidingslijnen waren lange tijd vloeiend, wat door een aangepaste terminologie (b.v. protestantiserende katholieken) wordt uitgedrukt. Van de door WOLTJER omschreven 'middengroepen' in het religieus veld wordt in 'Geuzen in de Westhoek' geen gewag gemaakt.

Ervoeren we bovengenoemde punten als leemten in het boek, een aantal minder gedocumenteerde hoofdstukken leggen onmiskenbaar de vinger op enkele hiaten in het historisch onderzoek. Illustreren we dit met twee voorbeelden. Vooreerst is er dringend nood aan onderzoek naar de pre-conciliaire (Trente, wel te verstaan) kerkstucturen in het Westkwartier. We beschikken wel over het fel gecontesteerd boek van Jacques TOUSSAERT, maar een veelzijdig en concreet beeld van de parochiepastoor (zielzorg, opleiding, aanzien), van het bischoppelijk toezicht en van de concrete geloofswereld van de kleine man is meer dan wenselijk. Onze kennis beperkt zich te veel tot enkele incidentele gevallen (pastoor Ryckaseis in Nieuwkerke, Levinus Crucius, leraar van de Latijnse scholen van Nieuwkerke en Belle, later pastoor van Boeschepe). Een tweede zwarte vlek blijft de aard, de omvang en de organisatie van het calvinistisch herstel na 1576. De auteur is erin geslaagd heel wat disparaat feitenmateriaal te verzamelen en bij elkaar te brengen (aanvullende gegevens nog in de bronnenpublicatie van J.H. HESSELS, *Ecclesiae Londino-Batavae Archivum*). De ontstentenis van adequaat bronnenmateriaal laat weinig hoop op een grondige studie, zoals die van J. GELDHOF voor het platteland rondom Brugge (*De politieke en religieuze situatie in het Brugse Vrije 1578-1584*, samenvatting in Brugge in de Geuzentijd, Brugge, 1982, pp. 55-70). Niettemin blijft deze periode een waardig onderzoeksonderwerp.

Tegenover dit alles staat dan dat enkele gebeurtenissen breed uitgetekend worden. Uitvoerig gaat de auteur in op de Beeldenstorm; hij heeft trouwens zijn boek de ondertitel 'Het epicentrum van de beeldenstorm' meegegeven. Minder gelukkig vinden we dan weer het grote aandeel dat Roesbrugge in het verhaal krijgt, al laat dit zich ook makkelijk verklaren.
Ten slotte nog iets over de structuur van 'Geuzen in de Westhoek', dat globaal chronologisch is opgebouwd. Op een verantwoorde manier worden

evenwel thematische blokken ingelast. Op enkele plaatsen viel dit wat minder mee. Zo wordt uitvoerig ingegaan op het optreden van inkwisiteur Titelmans in het hoofdstuk over de repressie dat volgt na de Beeldenstorm, terwijl zijn optreden zich bijna uitsluitend voor 1566 situeerde. Anderzijds vielen enkele opsplitsingen wat minder gelukkig uit: het kan verwarring stichten te spreken over de nieuwe bisdommen (pp. 45-48) vooraleer het Concilie van Trente (pp. 53-55) aan de orde is.

Alles samen genomen, is 'Geuzen in de Westhoek' een aanwinst. Het is een breedvoerig en rijk gedocumenteerde kroniek van de 16de-eeuwse Opstand in de Westhoek voor een breed publiek geschreven. Dat er enkele minder geslaagde aspecten aan vast zitten, doet weinig af van de verdienste van de auteur om die toch wel complexe eeuw voor de Westhoek duidelijk in kaart te brengen.

Ludo VANDAMME

KORT

Wie ooit de geschiedenis van het Iepers bedrijf Picanol wil uitpluizen, zal moeten beginnen bij Constant VANSTEENKISTE (° Wevelgem 1869 - + Ieper 1948), die de vader was van de Ieperse kunstschilder Eugeen VANSTEENKISTE. Maar even moeilijk zal het zijn de geschiedenis van de vlasindustrie in Vlaanderen en West-Europa te schrijven zonder de naam van dezelfde C. VANSTEENKISTE te vermelden. Deze uitvinder lag immers aan de basis van de industrialisering van de vlasbewerking. Samen met zijn broer Jozef bezat hij een 60-tal patenten op vlaswerktuigen en machines.
Daniël MERLEVEDE (Ieper) kreeg in 1984 de 'memoires' van C.V. in handen. Rond die memoires heeft hij onder de titel **Omwille van het vlas** deze figuur nader belicht. Naast een korte inleiding en de memoires zelf, bevat de studie ook een levensloop en een overzicht van de octrooien.
Te bekomen door betaling van 300 BFr. (+ evtl. 50 BFr. port) op rek. 385-0423230-82 van de Kulturele Raad Wevelgem, Vanackerestr. 18, Wevelgem, o.v.v. Omwille van het vlas.

Vierhonderd jaar voorouders van Lydie VANDERMEERSCH (1879-1956) is een goed gestructureerde en degelijk gedocumenteerde familiegeschiedenis door J. LUYSSAERT. Van nagenoeg alle kwartieren van L.V. wist de samensteller een verantwoorde levensbeschrijving op te stellen. Bestellen bij de auteur, Veldestraat 26, 9841 Nevele: 450 BFr. alles-in: rek. 442-1500809-55.

Brievenbus

88.IV.1 Willy OBER - Hilversum

Jan CRAYE, fs. Meindert, ° Belle en Jooris CRAYE, fs. Jan, ° Belle, huwden beiden in 1673 in Haarlem.
Gevraagd: zijn de beide vaders, m.n. Meindert en Jan, broers?

88.IV.2 Marc MAHIEU - Zillebeke-Ieper

Zoekt persoon die reeds opzoekingen deed in het Legermuseum (Jubelpark/ Brussel) en tegen onkostenvergoeding bereid is hem te vergezellen en/of wegwijs te maken aldaar.
Contactadres: Lage Voute 8, 8902 Zillebeke-Ieper.

88.IV.3 P.J.M. SPECKENS - Breda

1. August Casimir CARDOCK fs. Mattheus ° te Loberge ca. 1703, huwde vóór 1727 met Isabella Theresia CANT en liet te Duinkerke 8 kinderen dopen tussen 1727 en 1742.
Gevraagd: gegevens over de ouders van A. CARDOCK en I. CANT.

2. Cecilia DE SWARTE werd ca. 1709 te Nieuwpoort geboren. Zij huwde te Nieuwpoort op 10.05.1733 met Henri DERETTE. Haar ouders waren Jan en Catharina DE LIJCKE.
Gevraagd: gegevens over JAN DE SWARTE.

3. Carolus VAN DE CASTEELE werd geboren te Nieupoort op 14.06.1650 als zoon van Fredericus en Petronella ... .
Gevraagd: gegevens over de beide ouders van Carolus VAN DE CASTEELE.

4. Wilhelmina MOERKERKE werd ca. 1716 geboren te Vlissingen (Zeeland). Zij was de dochter van Jacobus MOERKERKE, afkomstig van Hondschote, en van Mechelina LEKERKE, van Vendelo (gegevens uit overlijdensakte Nieuwpoort 10.05.1798).
Gevraagd: gegevens over Jacob MOERKERKE en Mechelina LEKERKE.

88.IV.4. Edmond VANCOSTENOBLE - Armentiers

Wie kan de onderstaande kwartieren aanvullen (graag ook beroepen), of nuttige aanwijzigingen verstrekken.

2.	Jean Bartholomeux VANCOSTENOBLE handelaar-brouwer	° Elverdinge ca. 1767 + ... x Belle 27 germinal XIII
3.	Reine Julie Amelie FLAHAULT	° Belle ca. 1775 + ...
4.	Jacques Bernard VANCOSTENOBLE	° Dikkebus ... ? + Elverdinge 29 ventose VII x ... ?

5.	Jacoba Theresa DEPOORTER	° ... ? + Elverdinge 5 thermidor XII
6.	Philippe Maurice FLAHAULT	° Belle ... ? + ... ? x ... ?
7.	Genevieve DEBRUYNE	° ... ? + Belle 18 december 1779
8.	... VANCOSTENOBLE	
9.	... ...	

88.IV.5 M. SIX - TORCY

Graag inlichtingen over onderstaande personen (afschrift, copie, ...).

1. Leonard SCOLLAERT, ° Merelbeke 07.02.1836
2. Regine Melanie GAUCHé, ° Zichem (3280) 27.12.1871
3. Frederic DEBACKER, ° Lochristi 04.01.1836
4. Rosalie MARTENS, ° Eeklo 17.07.1836
5. Amelia VERSTRATE, ° Rumbeke ca. 1837
6. Jean André VANUXEM, ° Vlamertinge ca. 1776
7. Marie Therese MERLEVEDE, ° Vlamertinge ca. 1776/1799
8. Catherine LEBBE, ° Elverdinge ca. 1821.

88.IV.6 Françoise TALATIZI - SEVRAN

Aanvullende gegevens betreffende onderstaande personen gevraagd.

1.	Rosalie Sophie GRIMMONPREZ kantwerkster	° Wijtschate ca. 1839 + ... ?
2.	Charles Louis GRIMMONPREZ dagloner	° Wijtschate ca. 1813 + ... ? x ... ?
3.	Amelie Therese TITECA dagloonster	° Wijtschate ... ? + ... ?

88.IV.7 Germain SCHOONAERT - Poperinge

In *De emigratie uit Belle, Poperinge en Hondschote ...* in dl. X van de Jaarboeken van het Centraal Bureau voor Genealogie, 's-Gravenhage, vermeldt J.H. BEKOUW op p. 149: Tanneken Jansdochter, BAMBEECKE's huysvrouw (uit Bevolkingsregister Leiden, 1581).
Gevraagd: is voornoemd Tanneken de weduwe van Nicolays (Clays) BAMBEKE? Aanvullende informatie nopens Tanneken.

84.IV.8 Mark TRIOEN - West Croydon

Vraagsteller is een afstammeling van Pieter TRIOEN, gehuwd met Mary N., afkomstig uit Wulvergem (Kemmel). Pieter TRIOEN was een welstellend handelaar, die in 1562 het Westkwartier ontvluchtte en zich in Engeland vestigde.
Gevraagd: bestaat er een Vlaamse familiegeschiedenis of stamboom TRIOEN?

88.IV.9 Hugues LEYS - Nieuw-Koudekerke

Graag aanvullende informatie en/of nuttige aanwijzingen nopens onderstaande items.

1. De verste notities van vraagsteller betreffen Albertus (kw. 256) en zijn broer Nicodemus LEY, die vermeld staan als belastingsbetalers in Killem (provoostschap St.-Donaas) van 1693 tot 1726. De schrijfwijze varieert van LEY, LEYS tot LEIJS.

2. De verst bekende generaties LEY(S) zien er als volgt uit:

128	Jean LEYS	° ca. 1694 + Killem 02.06.1739 x ...
129	Petronella CATTOEN	° ... ? + ? ...06.1744
256	Albertus LEY	° ... ? + Killem 10.07.1744 x ... ?
257	Petronella VAN DE VELDE	° ... ? + ... ?
512	Dieryck LEY	...
513	Magdalena VERST(I)EC(G)HEL(LE)	...

Aanvulling vraag 88.II/III.4 E. SCHOUWENBURG-BITTER - Zwartewaal

Jacob BAELDE fs. Nicolaas – fs. Jacques & Peronne IMMELOOT – & Peronne CARDINAEL.
Pierre BAELDE – broer van Jacob – huwde op 20.04.1493 Jeanne KELLIAUX fa. Henri.
Ten ware Jacob BAELDE de zoon was van Nicolaes & Marie REBOUT.
Zie, Intermédiaire, 1982, p. 177: *Généalogie Baelde*, door DE SAGHER.

Jef Cailliau

LEDEN WERVEN LEDEN — LEDEN WERVEN LEDEN — LEDEN WERVEN

De WH-werking is ook uw zorg?
De verruiming en de continuïteit van de familiekunde is ook uw zorg?
Een krachtige regionale familiekundige aanwezigheid is ook uw zorg?

Hernieuw uw bijdrage, of sluit aan bij **Westhoek.**
En als ieder WH-lid één nieuw lid werft, dan staan we sterk.

Betalingen op KB-rek. 464-8254601-51, t.n.v. Westhoek-Jaarboek te 8904 Dikkebus-Ieper. Betalingen uit het buitenland: giro op prk. 000-1485051 -78

Bij voorbaat hartelijk dank.

MEDEDELINGEN

RIJKSARCHIEF — MEDEDELINGEN

LEZERSKAARTEN 1989

De Minister heeft beslist dat vanaf 1 januari 1989 volgende tarieven per jaar voor de lezerskaarten gelden:
— 500 Fr. voor de gewone lezers.
— 250 Fr. voor de studenten.
— 50 Fr. voor de éénmalige bezoekers.
De opbrengst hiervan zal bestemd zijn voor het onderhoud van de leestoestellen en de restauratie van de archiefbescheiden.

Bij het invullen van een aanvraag voor het bekomen van een lezerskaart 1989, doen wij er goed aan te vermelden dat de aard of reden van onze opzoekingen GENEALOGIE is, dit om alle verkeerde interpretaties te vermijden - Nota van de red. Vl. St.

SLUITINGSDAGEN 1989

Maandag 27 maart	Paasmaandag
Maandag 1 mei	
Donderdag 4 mei	O.L. Heer Hemelvaart
Maandag 15 mei	Pinkstermaandag
Vrijdag 21 juli	Nationale Feestdag
Dinsdag 15 augustus	O.L. Vrouw ten Hemelopneming
Woensdag 1 november	Allerheiligen
Donderdag 2 november	Allerzielen
Zaterdag 11 november	Wapenstilstand
Woensdag 15 november	Feest van de Dynastie
Maandag 25 december	Kerstmis
Dinsdag 26 december	Tweede Kerstdag

De Rijksarchieven zijn ook gesloten 's zaterdags in de maanden juli en augustus.

WIJZIGINGEN IN HET GEBRUIK VAN DE MIKROFILMEN DER REGISTERS VAN DE BURGERLIJKE STAND OP HET ALGEMEEN RIJKSARCHIEF TE BRUSSEL EN OP DE RIJKSARCHIEVEN IN DE PROVINCIËN

Sinds half oktober 1988 is er een wijziging gekomen in het gebruik van de mikrofilmen van de burgerlijke stand in de mikrofilmzaal van het A.R.A. De mikrofilmen, waarvan de inhoud geen betrekking hadden met de huidige provincie Brabant werden verwijderd en ter raadpleging gesteld in de verschillende Rijksarchieven van het land.

Door het A.R.A. werden kopies van de bestaande films besteld bij de Genealogische Kring van de "Kerk van Jezus-Christus der Heiligen der Laatste dagen" in Salt-Lake-City. Zodra de nieuwe filmen uit de V.S.A. aangekomen zijn, zullen deze filmen in het A.R.A. te Brussel, opnieuw ter raadpleging van de lezers gesteld worden.

Bij besluit van Minister Louis Tobback, dienen de bestaande mikrofilmen, betreffende de burgerlijke stand, te worden geraadpleegd in de rijksarchieven van het betrokken gebied:

— Provincie Antwerpen: R.A. Beveren-Waas.
— Provincie Brabant: A.R.A. Brussel.
— Provincie Henegouwen: A.E. Mons.
  Rechterlijk arrondissement Tournai: A.E. Tournai.
— Provincie Limburg: R.A. Hasselt.
— Provincie Luik: A.E. Liège.
  Rechterlijk arrondissement Huy: A.E. Huy.
— Provincie Luxemburg: A.E. Arlon.
  Rechterlijk arrondissement Marche: A.E. Saint-Hubert.
— Provincie Namen: A.E. Namur.
— Provincie Oost-Vlaanderen: R.A. Beveren-Waas.
  Rechterlijk arrondissement Oudenaarde: R.A. Ronse.
— Provincie West-Vlaanderen: R.A. Brugge.
  Rechterlijk arrondissement Kortrijk: R.A. Kortrijk.

In afwachting van een inventaris zijn deze microfilms voorlopig nog niet raadpleegbaar. - Nota van de red. Vl. St.

V.V.F.-LIDGELD 1989 - VLAAMSE STAM INBEGREPEN

	(A) België Luxemburg	(B) Nederland	(C) Andere landen
	B.Fr.	**H.Fl.**	**B.Fr.**
Gewoon lid	850,—	56,—	1.200,—
Steunend lid	1.250,—	70,—	1.600,—
Beschermend lid	2.000,—	113,—	2.500,—
Index-vast-lidgeld			
voor 3 jaar	2.475,—	162,—	3.492,—
voor 5 jaar	4.040,—	265,—	5.700,—
voor 10 jaar	7.650,—	500,—	10.800,—
voor het leven	13.600,—	900,—	19.200,—

(A) te storten op rekening 414-1171221-79 (Kredietbank - Merksem).

(B) te storten op rekening 1843-67557 bij de Rabobank te Roosendaal, of op de Girorekening 1105950 van deze bank t.g.v. de rekening 1843-67557 (alléén in gulden !).

(C) te storten op postrekening 000-0927382-62 of met internationale postwissel.

Alle rekeningen staan op naam van **V.V.F., B 2060 Antwerpen - Merksem.**

Het 24ste Nationaal V.V.F.-Kongres heeft plaats te Roeselare (West-Vlaanderen), op zaterdag 22 en zondag 23 april 1989

Beter met de bank van hier.

Hier leven en werken.
Hier groeien, opgroeien, bouwen aan de toekomst
omdat hier nog toekomst is.
Met een sterke bank die hier haar wortels heeft.
Met een grootbank die hier met u van elk obstakel
een nieuwe overwinning maakt.
Met de Kredietbank, de bank van hier.

WH-info

Mededelingen van

WESTHOEK - JAARBOEK

i.s.m.

VLAAMSE VERENIGING VOOR FAMILIEKUNDE
afdeling **WESTHOEK**

& **SEKTIE FAMILIEKUNDE VAN HET KFV**

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker:
Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Driemaandelijks tijdschrift: 5e jg., 1, april 1990

Afgiftekantoor 8900 IEPER 1

WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Tel. 057/44 56 53
Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Bankrek. **464-8254601-51** van WESTHOEK-JAARBOEK
Postrek. 000-1485051-78

LIDMAATSCHAP 1990: **zie p. 35**

V.V.F.-WESTHOEK: aktiviteiten

iedereen welkom!: **zie p. 33**

Lees in de volgende aflevering o.a.:

Nederlandse vluchtelingen in Duinkerke
Akten en kontrakten m.b.t. de Westhoek te Oudenaarde
...

IN DIT NUMMER

Editoriaal	3
De familie De Meyer, zestiende-eeuwse vluchtelingen uit Nieuwkerke	5
Volck van oorloge in Noord- en Zuidschote, 1644	9
Sprokkels	17
Geschiedenis... of hoe W.A. Vermandere erover denkt	18
Bouwstenen voor stambomen	20
Fonds Costenoble	23
Hondschote: Actes de partage (9)	24
Boekennieuws	28
Brievenbus	31
Mededelingen	33
Lidmaatschap 1990	35

WERKTEN MEE AAN DIT NUMMER

Marcel F. BACKHOUSE — Blackfen-Sidcup
Jef CAILLIAU — Koksijde
Leonce CATRYCKE — Poperinge
Jean COSTENOBLE — Wulpen
Jan LUYSSAERT — Merendree
Robert VANOORENBERGHE — Nieuw-Koudekerke

EDITORIAAL

U hebt met deze aflevering van WH-info het eerste nummer van de inmiddels zesde jaargang van onze Mededelingen voor u liggen.
Wij zijn ervan overtuigd dat ze – na de onvermijdelijke en allicht ook noodzakelijke kinderziekten – tot een nagenoeg volwaardig en nuttig instrument zijn uitgegroeid ten behoeve van de Westhoek-zoeker.
Kwaliteit én omvang van de Mededelingen zijn in de loop van de voorbije jaren duidelijk toegenomen. Dit jaar zullen wij onze inspanningen op dit gebied – dank zij uw medewerking en steun – vast en zeker verderzetten om u een nog degelijker produkt te kunnen aanbieden.

Dat het merendeel van de WH-info-abonnees tevreden is, wordt aangetoond door de vlotte én milde betaling van het abonnementsgeld voor deze jaargang. We twijfelen er trouwens niet aan dat de leden die ons hun kontributie voor 1990 nog niet overmaakten niet mistevreden zijn, en dat zij ons eerstdaags hun bijdrage zullen doen toekomen (de lijst van steunende leden verschijnt in het volgende nummer).
Dat onze Nederlandse leden sinds de *verzelfstandiging* (privatisering) van de Nederlandse Postbank een provisie van 11 NLG dienen te betalen op de geringe verrichting die het abonnementsgeld op WH-info toch is, lijkt ons zonder meer een anachronisme in deze tijd waarin juist iedereen het heeft over Europese éénwording ...! In afwachting dat een WH-rekening in Nederland ter beschikking is, kan de lidmaatschapsbijdrage allicht het best betaald worden door het bedrag onder gesloten omslag aan WH toe te zenden. Bij betaling op de WH-bankrekening moet WH voor de kosten opdraaien, zodat nauwelijks nog wat rest van de overigens lage ledenbijdrage!

Tevredenheid betekent geenszins dat alles reeds perfekt is! Integendeel: we zijn er ons terdege van bewust dat nog veel kan verbeterd worden. Daarom blijven wij het op prijs stellen dat u ons verder uw mening laat kennen. Dat de appreciaties nopens eenzelfde zaak vaak diametraal tegenover elkaar staan, ligt voor de hand: het gezegde *zoveel hoofden zoveel zinnen* heeft immers niets aan zegkracht ingeboet.
Belangrijk bij de beoordeling is wel dat van de stelling wordt uitgegaan dat WH-info in eerste instantie een mededelingenblad is, dat zich voornamelijk richt tot de zoekers en beoefenaars van familiegeschiedschrijving die eigen specifieke criteria hanteren – afgeronde familiekundige en historische studies en uitgebreide bronnenuitgaven horen thuis in de WH-jaarboeken!

Onnodig te zeggen dat het ons evenzeer, zo mogelijk nog meer, genoegen doet te vernemen wat 'andere' lezers ervan denken. Want, we verhullen niet dat we eigenlijk een beetje fier zijn dat ook WH-info steeds meer en meer buiten de strikt familiekundige kringen gelezen en gewaardeerd wordt, dit ondanks het feit dat familiekunde daar niet hoog scoort.

Dat familiekunde en familiegeschiedschrijving – jammer genoeg – nog steeds *slecht* aangeschreven staan, mochten we nog maar eens lezen in de in februari in Vlaamse Stam verschenen bijdrage ***Wat is een familiegeschiedenis***, waarin historicus (en familiekundige ?) F. BASTIAEN enkele gepubliceerde familiegeschiedenissen toetst aan zijn denkbeelden ter zake om ze radicaal naar de prullenmand te verwijzen. Zijn conclusie is scherp, té scherp: *We stellen vooruitgang vast, maar (te) weinig. Net als vele heemkundigen negeren genealogen de regels van het historisch 'métier', vaak doordat de wil tot het 'goed doen' ontbreekt.* Ofschoon we zijn – allicht goedbedoeld, maar bijwijlen te ongenuanceerd – betoog op een aantal punten kunnen onderschrijven, lijkt het ons wat al te gemakkelijk de tekortkomingen, die er manifest zijn, vooral te willen verklaren door het ontbreken van 'de wil tot goed doen'. Zelfs al zal dat weleens het geval zijn, toch dient o.i. de oorzaak elders gezocht te worden, meer bepaald bij de opleiding, of beter: bij het ontbreken ervan.
Als de familiegeschiedschrijving in de praktijk (terecht) aan dezelfde beoordelingscriteria moet voldoen als de 'grote' geschiedschrijving, dan lijkt het ons vanzelfsprekend dat zij over gelijkwaardige opleidingsmogelijkheden dient te beschikken. Dan wordt familiegeschiedenis écht volwassen.

We rekenen erop dat academisch gevormde (beroeps)historici die het goed menen met de (familie)geschiedenis – zoals ook F. Bastiaen ongetwijfeld doet – het voortouw nemen. Zodoende kunnen beide partijen – professionelen en amateurs die er een verrijkende vrijetijdsbesteding aan hebben – én het in de verdrukking rakende vak Geschiedenis er hun voordeel mee doen.

Jaak DECAESTECKER

V.V.F.

WESTVLAAMSE ONTMOETINGSDAG

Wij laten onze lezers weten dat de jaarlijkse WESTVLAAMSE ONTMOETINGSDAG dit jaar niet kan doorgaan op de zondag die volgt op 11 november. Dit jaar werd de datum vastgesteld op **ZONDAG 16 DECEMBER 1990** in het Park Rodenbach te Roeselare.

De familie De Meyer, zestiende-eeuwse vluchtelingen uit Nieuwkerke

M.F. BACKHOUSE — Blackfen-Sidcup

Was het calvinisme in het Westkwartier in de jaren vijftig van de zestiende eeuw nog een klandestiene beweging, omstreeks 1560 was de nieuwe leer er tot een ware massabeweging uitgegroeid. De Inquisitie, geleid door de deken van Ronse Pieter TITELMANS, draaide op volle toeren. Tijdens deze periode werden minstens 122 inwoners van de streek door de inquisiteur ter dood veroordeeld, meestal door executie op de brandstapel. Deze vervolging had tot gevolg dat menig inwoner van het industriegebied have en goed bijeenbracht en de benen nam naar veiliger oorden, voornamelijk Duitsland en Engeland. Twee van die vluchtelingen waren Jacob DE MEYER en zijn broer Gillis uit Nieuwkerke.

Jacob DE MEYER en zijn echtgenote werden wegens *sektarische* activiteiten en sympathieën in 1562 bij verstek uit Vlaanderen verbannen met confiscatie van hun goederen, die niets opbrachten. In 1561 immers hadden beiden Nieuwkerke verlaten en waren ze naar Engeland gevlucht. Hetzelfde jaar kwamen ze aan in het kustplaatsje Sandwich, waar sinds 6 juli 1561 Vlaamse vluchtelingen zich mochten vestigen.
Zijn beroep in Nieuwkerke kennen we niet, maar in Sandwich oefende hij het ambacht uit van baaiwerker. In 1563 stond hij er ingeschreven als lid van de Vlaamse vluchtelingenkerk. Zoals de meerderheid van de Vlamingen in de *Cinque Port* (Sandwich), was hij uiterst bedrijvig en werkzaam en tegen 1573 was hij er meester-baaiwerker geworden. Het jaar daarop woonde hij in de derde wijk van de stad (de tegenwoordige Loop Street en aangrenzende straten in de parochie van St. Mary) met zijn echtgenote, een meid en vier kinderen: Jacob DE MEYER de Jongere, Joshua en Irena, zijn jongste dochter; de naam van het vierde kind kennen we niet.
Tijdens de daaropvolgende jaren geraakte hij, om redenen die ons niet bekend zijn, in een dispuut met het consistorie van de Vlaamse vluchtelingenkerk als resultaat van valse beschuldigingen door een geloofsbroeder. Er werd hem verboden deel te nemen aan het calvinistisch Avondmaal. Hij verscheen voor het colloquium van de Engelse Nederlandstalige

Catechismus

offte Christlicke Onderwysinghe / der Heylsamer Leere Godlickes Woordts / gelijck de in Kercken ende Scholen der Churfurstlicken Paltz / ende oock nu ter tijt in veelen Christelicken Ghemeinten der Nederlanden / aenghefanghen etc. / ghedreuen ende gheleert wordt.

Wt hoochduytsch / tot heyl ende profijt der cleinen Nederlandischer Ghemeente seer vlitichlick ouergheset.

Ghedruckt / Anno M.D.LXVII.

Titelpagina van de Heidelbergse Catechismus, ed. Deventer, 1567

vluchtelingenkerken dat tussen 12 en 17 april 1583 in Maidstone in Kent gehouden werd. Daar werd het probleem opgelost met verzoening als resultaat.
Jacob DE MEYER stierf in Sandwich vóór 9 maart 1593. Uit zijn testament kunnen we opmaken dat hij in Sandwich niet schatrijk werd maar toch geen armoede leed: de waarde van zijn goederen werd op 298 lb. 6 s. 6 d. geschat. Hetzelfde document leert ons dat zijn echtgenote al eerder gestorven was: vóór zijn overlijden werd hij in zijn ziekbed verzorgd door een vrouw, mogelijk zijn meid, gedurende vier en een halve maand. In zijn testament beloonde hij die vrouw met voorraden vlees en drank.
Zijn zoon Jacob DE MEYER de Jongere werd in Sandwich geboren en verbleef nog steeds in de Cinque Port in 1622. Diens dochter Anna was gehuwd met medevluchteling Martin VERVEY of Vormeije (over wie we geen nadere gegevens konden vinden), terwijl zijn andere dochter Salomé in de echt was getreden met Marten BARDE, mogelijks een zoon van Jacob BAERT en Claise QUESTROY uit Belle, die in 1568 in Sandwich waren aangekomen. Tegen 1602 was Anna weduwe geworden en naar Utrecht uitgeweken. Op 27 maart van hetzelfde jaar werd in Leiden haar voortrouw uitgesproken met Pieter BROETSAERT uit Hondschote, die zich in Leiden gevestigd had. Haar oom Joshua was één van de getuigen. Pieter BROETSAERT was een weduwnaar, eertijds gehuwd met Belijken HUIJSLUTHS.
Joshua DE MEYER, die in de echt was getreden met Sara KERST, dochter van een vluchteling die naar Norwich was uitgeweken, bevond zich reeds als weduwnaar in Leiden in 1601. Zijn voortrouw met Hester CORNELIS greep plaats op 22 oktober van dat jaar.

In 1562 kwamen Gillis DE MEYER en zijn echtgenote in Sandwich aan en in 1571 stond hij er ingeschreven als lid van de Vlaamse vluchtelingenkerk. In 1573 woonde hij, net zoals zijn broer Jacob, in de derde wijk, maar twaalf jaar later was hij naar de eerste wijk verhuisd. Op de colloquia van de Nederduitse vluchtelingenkerken, die respectievelijk tussen 28 en 31 augustus 1599 en 16 maart 1603 in Londen gehouden werden, vertegenwoordigde hij de Vlaamse gemeenschap van Sandwich als ouderling van het consistorie. Hij had zeven kinderen, maar tot onze grote spijt konden we geen verdere details opsporen.

In 1573 stond tevens een zekere Nicolas DE MEYERE ingeschreven als lid van de Vlaamse vluchtelingenkerk in Sandwich, maar meer gegevens hebben we niet. Het is dus onmogelijk te bevestigen of hij eveneens een familielid was. Hij woonde in de elfde wijk.

Bronnen

BRITISH MUSEUM, *Additional 33,551. Sandwich. Co Kent, Accompt, Etc. 1382-1695*, ff. 67, 326.

KENT ARCHIVES OFFICE, *Sa/Ac5*, f° 69, *ACAP*, PR2/6, ff. 296-8.

PUBLIC RECORD OFFICE, *State Papers Domestic, Elizabeth*, SP12, dl. 78, nr. 29, f° 4.

M. BACKHOUSE, *De Vlaamse vluchtelingenkerk in Sandwich in 1563. Twee manuscripten uit het British Museum*, Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis, dl. CXLVII, Brussel, pp. 87, 106.

M. BACKHOUSE, *De Vlaamse vluchtelingenkerk in Sandwich in 1573. Een derde manuscript uit het British Museum*, Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis, dl. CXLVIII, 1982, pp. 240, 263. De hier samengebrachte bevindingen bewijzen dat de Gilles DE MEYER vermeld in dit artikel niet die is uit Vinderhoute, maar wel de broer van Jacob DE MEYER (p. 256).

W.D. COOPER, *List of Foreign Protestants and Aliens Resident in England 1618-88*, Londen, 1862, p. 16.

J.W. TAMMEL, *The Pilgrims and other People from the British Isles in Leiden. 1576-1640*, 1989, p. 187.

J.J. VAN TOORENBERGEN, *Acten van de Colloquia der Nederlandsche Gemeenten in Engeland, 1575-1609*, Werken van de Marnix Vereniging, 2de reeks, dl. 1, 1873, pp. 72-3, 88, 100.

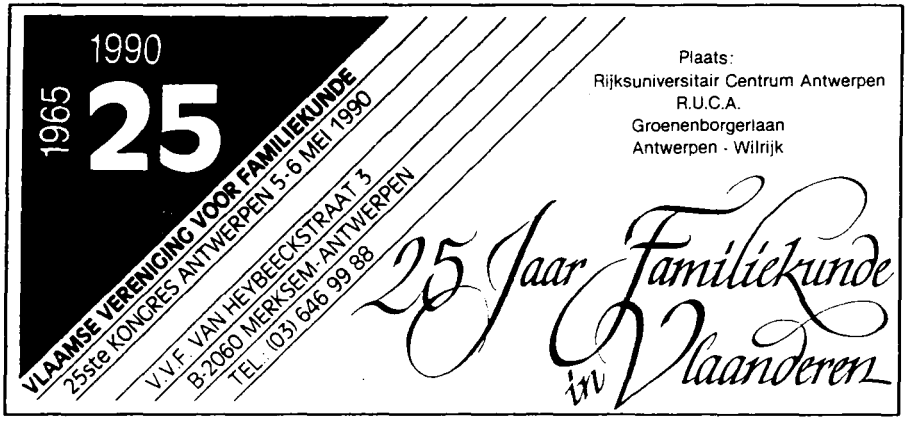

Volck van oorloge in Noord- en Zuidschote ten jare 1644

Jef CAILLIAU – Koksijde

In het verleden heeft de Westhoek ruim zijn deel gehad in het oorlogsgeweld dat Vlaanderen geteisterd heeft. Dat geldt niet in het minst voor de huidige vreedzame en overwegend agrarische gemeenten Noordschote (ar. Diksmuide, Lo-Reninge) en Zuidschote (ar. Ieper, Ieper-Boezinge), die tijdens de Eerste Wereldoorlog totaal verwoest werden – op 22 april 1915 had op het gehucht Steenstrate te Zuidschote de eerste Duitse gasaanval plaats.
Maar ook eerder in de loop van de geschiedenis waren deze beide dorpen, die tijdens het Ancien Regime, samen met Elverdinge, Loker, Reningelst, Vlamertinge, Watoe en Woesten, bestuurlijk en fiscaal geïntegreerd waren in de Generaliteit van de Acht Parochies (kasselrij Veurne), meermalen bezet, geplunderd of vernield geweest. Het **Quoijhier van Noort ende Zuutschoten van oncosten ghedaen bij 't volck van oorloge vanden hertoghe van Lorreijnen** dat we hier na een korte inleiding laten volgen, is er een illustratie van.

Na het menselijk en economisch debâcle van de 16de eeuw (Noordschote werd in 1579 door de geuzen aangevallen) luidde de ondertekening van het Twaalfjarig Bestand (Antwerpen, 09.04.1609) voor onze regio een lange periode in van rust en bloei. Deze rust werd zelfs nauwelijks beroerd door de commotie die ontstond bij het einde van het Bestand in 1621. De 17de-eeuwse kroniekschrijver Pauwel Heinderycx die het als oor- en ooggetuige allemaal meemaakte, noteerde het als volgt: ... *Doordien dat de eetwaren vele geldt golden, wierden de eygenaren niet alleen, maer oock de pachters vande goederen ende landen al rijcke. Noyt is het geweten geweest dat Veurnambacht ende geheel West-Vlaenderen soo gefloreert hebben als van het begin deser eeuwe tot 't jaer 1644*(1).
Mede door de lage fiscale druk en het gevoel van veiligheid – buiten enkele zeldzame kampementen van soldaten waren er geen troepenbewegingen – bleef de bevolking gestadig aangroeien.
Aan deze periode van vrede en voorspoed kwam abrupt en voor lang een einde toen Frankrijk een nieuwe oorlog begon tegen Spanje. In juli 1644

namen de Fransen Grevelingen in en alras volgden Broekburg, Lens, Béthune, ... Armentiers en Menen.
Eens te meer trokken grote legerbenden door onze gewesten. Bevreesd voor de wandaden en plunderingen van de soldaten verkozen de meest welstellenden het zekere boven het onzekere en verhuisden naar veiliger plaatsen: Brugge, Gent, ... Zij die bleven, wachtten er moeilijke tijden.

Het was niet uitzonderlijk dat een leger maar voor de helft uit 'echte soldaten' bestond: de andere helft werd gevormd door vrouwen, kinderen, bedienden en meelopers. In afwachting van de strijd vonden deze legers een onderkomen bij de burgers, waar ze met twee of drie een bed deelden en recht hadden op gratis eten en drinken. Arme werklui en boeren hadden vaak niet voldoende voedsel om naast hun eigen gezin ook nog een aantal soldaten en hun 'suite' eten te geven. Spanningen en ruzies tussen burgers en soldaten kwamen dan ook geregeld voor.
Een probleem dat extra drukte op de reeds zwaar getroffen bevolking was

het plunderen, dat veroorzaakt werd door het niet of laattijdig uitbetalen van de soldaten. Om hun 'nood' te leningen, aarzelden de soldaten immers niet om te stelen en te roven. Vaak werden ze hierin nog door hun oversten aangemoedigd die er een probaat middel in zagen om een einde te stellen aan het morren van hun manschappen: *een leger loopt op zijn maag* zal men allicht ook toen reeds gedacht hebben.

Eén van de legers die in onze contreien verbleef, was dat van de hertog van Lorraine dat, nadat de hertog uit Frankrijk verjaagd was, aan de zijde van Spanje streed. Over dat leger dat in juli 1645 in en rond Wulpen en St.-Joris lag, getuigt Heinderycx: *De voornoemde prochien ende gone van daer ontrent, wierden van dat volck uutgeëeten, ter oorsaecke datter hun volle vryheyt gelaten was van stelen ende rooven, om dat sy cleene betalinge genoten* (2).
Een deel van dat leger lag van 16 t/m 19 augustus 1644 nog aan de overkant van de IJzer, meer bepaald te Noordschote en Zuidschote.
Wat hier volgt is een samenvattende uitgave van de onkostenstaat van de inkwartiering aldaar, document dat onder nr. 1011 op het Veurnse stadsarchief berust. Naast een overzicht van de alsdan nog ter plaatse gebleven families biedt het een verhelderende en boeiende blik op de samenstelling van de troepen, hun materieel en de prijs van hun 'verblijf'(3).

---

1. P. HEINDERYCX, *Jaerboeken van Veurne en Veurnambacht*,4 dln., uitgegeven door E. Ronse, Brugge, z.d. (1861), dl. 4, p. 116.

2. *Ibidem*, pp. 124-125.

3. Meestal kwam de overheid in die extra-kosten tussen door een belastingsvermindering te verlenen.

(JdC)

Hiernaast

Plunderende soldaten

Plunderende soldaten hebben er allicht te allen tijde zo uitgezien. Deze 16de-eeuwse gravure werd in 1573 uitgegeven. Platbranden, roven en moedwillig vernielen waren in de 17de-eeuwse oorlogen evenzeer in zwang als tijdens die van een eeuw daarvoor.

Uit:
G. & A. PARKER, *Europese soldaten 1550-1650*, Haarlem, 1978.

Quoijhier inhoudende declaratie van oncosten ende exesen bij d'inwoonders vande prochien van Noort ende Zuutschoten, wezende twee prochien van de achte van de casselrie van Veurne. Ghesupportiert opden .xvj., .xvij., .xviij. & .xix. ougst 1644 door het logement van eene brigade vande cavallerie ende van infanterie vande trouppen vande hertoghe Charles van Lorraine, ghecommandeert bij den baron de Fange, constitueerende in vijf regimenten ruijtterie met vrauwen ende bagaige ende twee regimenten voetknechten, ghetrocken vutte notitien bevonden ter griffie vande voornomde prochien soo volgcht.

Eerst Lauwereijns RAMAULT: 34 soldaeten met gelijck getal paerden boven 8 knechten en 4 vrauwen, die welcke zijn onderhouden gheweest respectivelick van spijze ende dranck, naer huerlieder discretie en fourraige, voor hunlieder peerden, zonder regle ofte maete hebben gheleeft opde gewoonlicke maniere van soldaeten die gheen ander solde en hadden als d' impuniteijt ende die vermochten te doen gheven ende doen betaelen en hunne patroonen 't gonne hen was gheliofuerde ende al ist dat d'oncosten ende overdaet bij de zelve officieren ende soldaeten ghecommitteert niet en is estimeerlijck, mits zij peerden, coijen, swijns ende ander meubelen in veele plaatsen hebben mede ghevoert ende veele ghelt doen gheven boven hunne montcosten. Daervoor den meerderen deel vande voornoemde inwoonders teenmael zijn gheruijneert gheweest, staende eenighe daer door an hun doot ghecommen. Niet temin om een estimatie vandien te maecken ten besten doenelick zijnde, wordt alhier ghetrocken voor ijder paer ruijtters drie guldens bij daghe en d'officieren naer advenant, een soldaet te voet één gulden, voor ieder vrauwe ende knecht thien stuuvers ende voor ijeder idel peert éénen gulden bij daghe.

Michel RAMAULT: 6 ghemonteerde ruijtters, 6 knechten en 3 leeghe peerden.

Antheunis VERSCHOTE: 3 ghemonteerde ruijtters, 1 soldaet te voet.

Jacob KESTELIJN: 13 ghemonteerde ruijtters, 3 knechten.

Cathelijne de wed. Quijnten BRIL: 8 ghemonteerde ruijtters.

Jacques DE GRAVE: 130 peerden onder ruijtter ende bagaigie peerden, 50 soldaeten, 50 vrauwen, 20 knechten en een grote partie kinderen.

Adriaen DE VICQ, ghestelt tot bewaernisse van 't huijse ende hove van Henderijck DE VOS, den welcken hem gheritereert hadde ten ancommen van de trouppen: 1 capiteijn van de cavallerie, 42 peerden, diversche soldaeten, 8 knechten en 4 vrauwen.

Charles DELVA: 1 quartiermester van de cavallerie, 11 ruijtters ghemonteert en 1 ijdel peert.

Adrjaen LIEVEN: 8 soldaeten te voet.

Christijneken VANDEN CASTEELE, wed. Jacques TROOST: 12 ghemonteerde ruijtters.

Pauwels VIEREN: 23 ghemonteerde ruijtters, 4 knechten, 5 lege peerden, 1 vrauwe.

Matthijs BESCUTIER: 5 ghemonteerde ruijtters, 1 knecht, 1 vrauw met haer kinderen.

Pieter PRIEM, ghestelt wesende omme te bewaeren het huus ende hof van Jonkheer Gheleijn VAN DIKSMUIDE die hem hadde gheretijreert int ancommen vande trouppen: 20 peerden, 1 vinendier en veel volck met hun huusgenoten die over en weere gijnghen.

Hansken VIEREN en Gilles DELCAMP, ghecommitteert gheweest zijnde omme te bawaeren het huus ende hof van Philips HUUGHEBAERT welcken hem oock hadde gheretijreert: 16 ghemonteerde peerderuijtters en 5 knechten.

Gheleijn VERSCHOTE: 4 ruijtters met hun peerden.

Gheeraert DE RAMAULX: 12 ruijtters met hun peerden, 5 knechten, 2 vrauwen en kinderen.

Guillaemes WILLEMEERSCH: 10 ruijtters met hun peerden, 4 leege peerden, 1 mulet, 2 esels, 4 vrauwen en eenige kinderen.

Pieter BLONDEE: 11 peerderuijtter.

Jacques BAERT: een cornette met 12 ghemonteerde ruijtters, 3 vrauwen.

Pieter PIETERS: 1 officier, 58 peerderuijtters en 4 vrauwen.

Pieter EVERAERT: 21 peerderruijtters.

Cristijnne GOBERT, wed. Kaerle COOPMAN: 4 peerderuijtters.

Pieter SPILIAERT in Noortschoote: 7 ghemonteerde ruijtters.

Jacques VERMOTE: 1 cornette en 30 ruijtters.

Caerel SPILLIAERT: 24 peerderuijtters.

Jan VAN LEERBERGHE: 9 ghemonteerde ruijtters.

Michiel GOEMAN: 3 peerderuijtters.

Mailliaert LUGGHE: 8 peerderuijtters en 2 soldaeten te voet.

Thomas PEEREBOOM: 4 idel peerden.

Joos SERUULX: 15 peerderuijtters.

Jan VERZIJPPE: 16 peerderuijtters.

De wed. Philips SCHOONBAERT: 18 idel peerden.

De wed. Mahieu VAN DE QUELLERIN: 10 peerden.

Jacob EVERAERT: 19 ghemonteerde ruijtters.

Jan JACOB: 21 ghemonteerde ruijtters, 2 voetknechten.

Andries GOEMAERE: 24 peerderuijtters.

De huisvrauw Pieter DE VROEDE: 10 peerderuijtters.

Franchois PARREIT: 9 peerderruijtters, 1 soldaet te voet.

Gilles EVERAERT: 6 caretten mette waghenaers ende peerden.

Jooris HALLEWAERT: 12 peerderuijtters.

Hendrijck AERNOULT: 20 peerderuijtters.

De huisvrauw Caerle BAERT: 1 capiteijn van de cavallerie, 21 ghemonteerde ruijtters.

Jacques TAIJHALS: 17 peerderuijtters.

Salomon SETTE: 1 luitenanr, 24 ruijtters ghemonteert, 5 knechten.

Philips BUNEIT: 13 ghemonteerde peerderuijtters.

Jacques DE WILDE: 30 peerderuijtters.

Pieter WIDAU: 6 ghemonteerde ruijtters.

Lioen DE POORTERE: 21 peerderuijtters met hun peerden.

Maerteijn BUSSEIGNE: 21 peerderuijtters, 2 vrauwen, 1 knecht met 3 bagaigepeeren.

Aernoult MERSSEMAN: 1 hooftofficier, 20 ghemonteerde ruijtters, 4 knechten, 1 vrauw en een bagagepeerd.

Rogier JACOB: 10 ghemonteerde ruijtters, 6 knechten, 4 vrauwen, 4 bagagepeerden, diversche kinderen.

Jan BOUCKENOOGHE: 4 ghemonteerde ruijtters, 3 soldaeten te voet.

Franchois VERMEIRRE: 1 officier, 1 cornette met 6 ghemonteerde ruijtters, 6 voetknechten.

Franchois RAMAULT: 20 ghemonteerde ruijtters, 4 ijdel peerden.

Albijn PIA: 40 ghemonteerde ruijtters, 1 officier.

Jacques VAN DER GHOTE met Pieter VAN DOORNE: 7 peerderuijtters, 2 knechten.

Pieter BUEN: 17 ghemonteerde ruijtters.

Franchois CAILLIAU: 26 peerderuijtters.

Pieter VAN DER GHOTE: 1 capiteijn van de cavalerie met zij train en 7 ghemonteerde ruijtters.

Pieter CAILLIAU: 1 capiteijn cornette, 46 ghemonteerde ruijtters, 10 voetknechten.

Laureijns MEGANCK: 1 luitenant-colonel van de cavallerie met sijn suijtte en bagage, constitueerende in 19 effective peerden en diversche knechten ende domestijcken, danof het ghetal niet en is ghedeclareert gheweest.

Mailliaert HAGEBAERT: 18 ghemonteerde ruijtters, 8 knechten.

Jan DENIJS: 1 capiteijn van de cavallerie en 20 ruijtters.

Pieter MOUVAULX doude: 12 peerderuijtters en een waghen met 6 peerden, 3 vrauwen en eenige personen van de suijtte van een officier.

Huberecht DE CLERCQ: 3 caretten met elck 3 peerden en het volck daertoe dienenden.

Franchois DE WITTE: de bagage vande luitenant-colonel consisteerende in 5 karetten, 16 peerden, 5 ezels, 1 coe en 100 personen.

Jacques DOULX: 17 peerderuijtters.

Jan DOULX: 13 peerderuijtters, 3 knechten.

De huisvrauw Mailliaert VAN YWAEDE: 10 ghemonteerde ruijtters, 1 ijdel peert.

Christijnken de wed. Jacques VAN DER GHOTE: 15 ghemonteerde ruijtters.

De huisvrauw Guillaemes SATTIJN: 4 ghemonteerde ruijtters.

Pieter MOUVAULS junior: 12 peerderuijtters.

Chaerles LOUAGIE belast met het logement van: 1 luitenant, een cornette, 10 soldaeten ghemonteert van de ruijtterie, 8 knechten, 1 vrauw en 2 lege peerden.

Jan PIEREN: 5 ghemonteerde ruijtters voor 1 dach, 20 peerderuijtters de andere daghen.

De zoone Jacques BEUCKAERT, in absentie van zijnvader die huus en hof verlaeten hadde in 't ancommen van de trouppen: 90 ruijtters ende eenige officieren.

Pieter BEUCKAERT: 31 peerderuijtters met de peerden.

Jan VAN KNESSELAERE: 12 peerderuijtters.

Matthijs WALLAERT: 7 peerderuijtters.

Jacques PAUWELS: 10 peerderuijtters.

Pieter PAUWELS: 1 adjudant, 1 quartiermester, 8 effective peerden, 6 knechten, 1 vinindier.

Pieter BUEN heeft onderstaen ten hove van Sara de wed. Pieter PIJL, zijn zustere: 4 peerderuijtters.

Antheunis TEERSEN: 5 peerderuijtters één dach, 2 peerderuijtters de andere daghen.

Bertholomeux CLEMMERSUENE: 6 peerderuijjters.

Pauwels COOLSAET: 34 ruijtters en hem ghedwongen zijn huus en al zijn goet te abbandoneeren.

Jacques LIEVEN: 1 luitenant-kolonel met zijn suijtte en 17 peerden.

MAtthijs PULLEMULLE: 1 colonel met zijn suitte consisteerende een groot getal van peerden, knechten en domestiquen.

Christiaen LOONIS: 22 peerderuijtters met 7 vrauwen en 7 bagagepeerden.

Pieter ADELHEIJT: 1 cornette met ontrent 100 peerden.

Antheunis CAILLIAU: 10 peerderuijtters.

Mijnheer pastoor van Noortschoote: 25 effective peerderuijtters, 2 vrauwen en 3 knechten.

Jacques HENNAERT: 2 peerderuijtters.

Franchois VIEREN in Noortschoote: 12 peerderuijtters.

Maertin VERHEULE: 7 peerderuijtters, 1 vrauw.

De huisvrauw Matthijs DE MEIJERE die ghevlucht was bij 't aankommen der trouppen: 5 ghemonteerde ruijtters.

Gilles DE LANGHE: 22 peerderuijtters.

Jacques VAN NIEUKERCKE: 1 luitenant-colonel met 42 soldaeten van de cav allerie, 3 vrauwen, 4 knechten.

Michiel DELEU: 19 peerderuijtters, 1 vrauw.

Mailliaert BAHEIJT: 7 peerderuijtters.

Mr. Philips DATIN: 1 colonel van de peerden met 85 ruijtters ghemonteert.

Jean LEURIDAN: den brigadier den baron de Fange met sij suijtte peerden en familie die boven een groote somme ghelts heeft ghetracteert gheweest naer sijn goetdincken ende discretie.

Nicolaijs VAN ELSTLANDE: den colonel Mondragon, dewelcken groote somme van pennijngen hij uutgheperst heeft van zijnen patroon met zijn train van 24 peerden en veele persoonen van spijze en dranck naer zijn goetdijncken.

Jaspar VAN DER GHOTE: de treijn ende bagage van de colonel van de infanterie consisteerende in 23 peerden, 14 knechten, 10 soldaeten te voet en 2 vrauwen.

Jan DE PUUDT ten hove van Pieter GHEERAERT, zijn stiefvader, den welcken ghevlucht was: 13 ghemonteerde ruijtters.

Guillaemes DE BANDT: 1 capiteijn van ruijtterie met 3 peerden en 2 knechten.

Nicolaijs COOPMAN: 8 ghemonteerde ruijtters.

Coollijncken BRAENLAERDTS, wed. Pieter MEUS: 28 ghemonteerde ruijtters.

Jooris GHEERAERT: 13 ghemonteerde ruijtters en 4 soldaeten te voet.

Pieter GHELTDOLF: 1 capiteijn met 20 ghemonteerde ruijtters, 1 soldaet te voet.

Nicolas JACOB: 1 colonel met zijn suitte en 43 peerden onder ruijtters, peerden en bagagepeerden met 38 persoonen.

Gilles BOUSSETTE: 1 sergant-majoor, 8 peerderuijtters, 1 soldaet te voet.

De wed. Passchier BOURRIJ: 20 peerden.

Bertholomeux GOEMAN: 18 ghemonteerde ruijtters.

Matthijs DE COUSSEMAECKER: 13 soldaeten, 9 peerden.

Lambrecht VAN HEEDE: 9 ghemonteerde ruijtters.

Mailliaert DE COSTER: 1 sergant-majoor met 15 peerden en zooveel persoonen.

Jan BARTIER: 10 peerderuijtters.

Somme t' samen: 29.253 gulden.

---

sprokkels

Bidprentjes zijn een uitstekende hulpbron. Dat echter enige omzichtigheid geboden is bij het gebruik ervan wordt nog maar eens geïllustreerd door de onderstaande kopieën van de hoofding van de *doodsantjes* van Angelus POLLEY en zijn echtgenote Sophia Francisca ***CATRIQUE*** (A), of zoals het eigenlijk had moeten zijn: **CATRYCKE** (B).

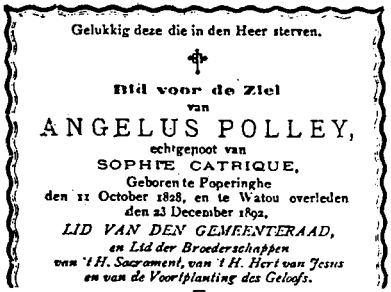

Gelukkig deze die in den Heer sterven.

✠

Bid voor de Ziel
van
ANGELUS POLLEY,
echtgenoot van
SOPHIE CATRIQUE,
Geboren te Poperinghe
den 11 October 1828, en te Watou overleden
den 23 December 1892,
LID VAN DEN GEMEENTERAAD,
en Lid der Broederschappen
van 't H. Sacrament, van 't H. Hert van Jesus
en van de Voorplanting des Geloofs.

✠

Zalige Gedachtenis
van
SOPHIA-FRANCISCA
CATRYCKE
weduwe van
Angelus POLLEY
Geboren te Watou den 23 November 1815, en daar overleden den 7 September 1906, in den ouderdom van 91 jaren.
Lid van het Broederschap van het H. Hert.

Leonce CATRYCKE, Poperinge

Aangekondigd

W. TILLIE & S. COSSEY, ***Poperinge in puin, mei-juni '40.*** Dit boek poogt een beeld op te hangen van de eerste oorlogsweken in Groot-Poperinge door gebruik te maken van foto- en tekstmateriaal, waarvan het grootste deel nooit eerder werd gepubliceerd. Het is geen militair wetenschappelijke studie, wel een gevarieerde vertelling van vele mensen. Kortom: **het verhaal van de kleine man in de Grote Oorlog.** Voorintekenen tot 8 mei: 895,-Fr. + evtl. 100,-Fr. verzendingskosten op rek. 712-1001020-63 van Aan de Schreve, 8970 Poperinge.

GESCHIEDENIS ...
hoe Willem A. Vermandere erover denkt

Naar aanleiding van de vijftigste verjaardag van de Steenkerkse chansonnier, poëet en beeldhouwer, maar ook en allicht bovenal filosoof Willem A. Vermandere (° Lauwe 9 februari 1940), die met zijn tijdeloze 'liedjes' menigeen aanzet om zich bijwijlen te bezinnen over onze *Hamburger-maatschappij*, verschenen tal van artikels in de pers.
In het regionale weekblad Het Wekelijks Nieuws, dat men in de Westhoek onverminderd *De Poperingenaar* blijft noemen, verscheen onder de titel *Een halve eeuw Willem Vermandere* een interview met de woord- en beeldkunstenaar dat onze biezondere aandacht trok.
Dat Willem A. Vermandere een eigen mening heeft en niet verlegen is die te laten kennen, bleek andermaal in dit boeiend vraaggesprek. En ofschoon het noch onze taak, noch de plaats is om zwaarwichtge problemen te berde te brengen, willen we u evenwel een fragment uit dat interview niet onthouden waarin de jarige enkele overwegingen weggeeft nopens zijn kijk op enkele gebeurtenissen uit het verleden. We citeren:

... Ceaucescu heeft de mensen in de honger en de kou gezet om zijn paleizen te bouwen. Dat was een 'ontaarde van de macht'. De Franse Zonnekoning heeft Versailles gebouwd. Achteraf is dat de trots van Frankrijk. In West-Afrika hebben ze een soort Sint-Pietersbasiliek gezet midden in de woestijn, iets krimineels, iets gigantisch. Maar wat is hier gebeurd? In welke tijd heeft Leopold II het justitiepaleis van Brussel gebouwd? In de jaren 1800, toen onze grootouders kreveerden van de honger en al de nonkels van mijn moeder emigreerden naar Canada, omdat er hier geen eten was en werk.
Een beetje geschiedenis lezen is goed, het brengt inzicht in wat er aan het gebeuren is in de wereld. Het heeft dus geen zin dat machthebbers de mensen in de kou zetten.
Maar ons systeem, het ongebreideld liberalisme, leidt toch ook niet naar het geluk. Daarmee zeg ik niet dat de staat zich alles moet aantrekken. 'De staat moet zich bekommeren om de kleine man', zei Walschap. De sterken zullen wel hun plan trekken. Ze zullen wel overleven (LD, -HWN, ed. West, 16.02.1990, p. 3).

Omdat we in de eerste plaats aan familiekunde doen, drukken we hier als

toemaatje de voorouderreeks van Willem A. Vermandere af. Het werkstuk putten we met de welwillende toestemming van Zos. en M. Marvellie uit de bundel die zij, in samenwerking met nog enkele Vermander-afstammelingen, samenstelden n.a.v. een Vermander-reünie.
We hopen later uitgebreider op de voorouders van W. A. Vermandere te kunnen terugkomen.

(JdC)

Voorouderreeks Willem A. VERMANDERE

I.	Gillis VERMANDELE	
II.	Jan VERMANDELE	
III.	Sijmoen VERMANDELE	
	gestorven te Ingelmunster	29.09.1638
IV.	Pieter VERMANDELE	
	gedoopt te Ingelmunster	22.02.1626
	gestorven te Ingelmunster	27.01.1696
V.	Joos VERMANDELE (ook Vermandere)	
	gedoopt te Ingelmunster	07.03.1660
	gestorven te Lendelede	09.03.1737
VI.	Pieter VERMANDELE (ook Vermandre)	
	geboren te Lendelede	25.03.1707
	gestorven te Lendelede	07.12.1788
VII.	Pieter Jozef VERMANDELE (ook Vermander)	
	geboren te Lendelede	22.02.1774
	...	
VIII.	Pieter Frans VERMANDERE	
	geboren te Oekene	ca. 1799/1801
	gestorven te Oekene	29.12.1876
IX.	Karel Lodewijk VERMANDERE	
	geboren te Oekene	11.08.1832
	gestorven te Oekene	01.09.1878
X.	Aloïs Alfons VERMANDERE	
	geboren te Oekene	22.04.1875
	gestorven te Lauwe	16.12.1950
XXI.	Marcel Jerome VERMANDERE	
	geboren te Lauwe	18.08.1908
XXII.	Willem Arthur VERMANDERE	
	geboren te Lauwe	09.02.1940

Bouwstenen voor stambomen

J. LUYSSAERT — Merendree

Elke familiekundige stoot wel eens op een weer. Bij de opzoekingen naar mij voorouders gebeurt het dat ik helemaal geen uitweg meer zie. Dan grijp ik naar het drastische middel: systematisch alle gegevens over die bepaalde familie(naam) uit de parochieregisters noteren. Achteraf probeer ik dan de stukjes van de puzzel in mekaar te passen. Op die manier bezit ik heel veel informatie, fragmenten van stambomen die voor mij nu niet (meer) nuttig zijn. Maar misschien kan ik er andere vorsers een stapje vooruit mee helpen. Daarom publiceer ik hier graag deze losse gegevens als *bouwstenen voor stambomen* voor andere genealogen. Het zijn bouwstenen: de gegevens zijn niet ten gronde onderzocht en hebben zeker niet de pretentie volledig te zijn.

Mijn eerste zoektocht ging naar de Reningse familie TOULOUSE in de 17de eeuw. Ik heb de varianten Thoulouse, Touloze, Touloese, Toulouze, Tolouze, Tholouse, Thelouse onder één naam gerangschikt. Tenzij anders vermeld, komen alle gegevens uit de parochieregisters van Reninge. (Reninge = R.)

De Reningse familie TOULOUSE in de zeventiende eeuw

—— Philippus TOULOUSE + R. 09.01.1626
x Maria VANARIEN + R. 22.07.1602

waarvan: 1. Joanna ° R. 02.02.1600

xx R. 20.04.1603 Peronne TURCX + R. 28.06.1609

waarvan: 2. Philippus ° R 05.09.1604
3. Petrus ° R. 24.02.1606
4. Petronella ° R. 25.11.1607

xxx Anna ... + R. 07.12.1625

waarvan: 5. Michaël ° R. 10.04.1611
6. Adriana ° R. 15.04.1612

7.	Christina	° R. 01.12.1613
8.	(dochter)	° R. 18.10.1615
9.	Jacoba	° R. 28.03.1618
10.	Catharina	° R. 24.08.1620
11.	Joannes	° R. 17.12.1623

—— Petrus TOULOUSE + R. 22.10.1646, zoon van Egidius
x R. 03.09.1608 Maria VERCAMERE + R. 03.09.1650

waarvan:

1.	Petrus	° R. 1610
2.	Maria	° R. 1614
3.	Adriana	° R. 1617
4.	Franciscus	° R. 1618
5.	Theodorius	° R. 1621
6.	Anna	° R. 1624
7.	Petrus	° R. 1628

Petrus Toulouse werd in 1603 in Reninge vermeld (Vlaamse Stam, jg. 20 (1984), p. 97).

—— Franciscus Joannes TOUOUSE + R. 05.10.1626
x R. 13.02.1612 Adriana VERMERSCH + R. 12.04.1633

waarvan:

1.	Anna	° R. 03.04.1616
2.	Joannes	° R. 14.10.1618
3.	Maria	° R. 06.07.1621
4.	Christianus	° R. 21.04.1624
5.	Jacoba	° R. 15.05.1625
6.	Christianus	° R. 19.11.1626, postuum

—— Antonius TOULOUSE + R. 07.04.1639
x Maria PROVINS + R. 31.03.1639

waarvan:

1.	Antonius	° R. 10.01.1627
2.	Philippus	° R. 20.08.1630

—— Petronelle TOULOUSE + R. 1622
x Abraham DUERWAERDERE

—— Rosiane TOULOUSE, dochter van Egidius
x R. 1606 Amarius MICHELZEUNE

—— Egidius TOULOUSE x Peronne Maria SPOELS
(treden op als getuigen in 1606 te R.)

—— Bertram TOULOUSE + R. 1609

—— Francisca TOULOUSE
x R. 1616 Petrus BRUNEEL, zoon van Michaël
xx Thomas VAN PEENE

—— Maria TOULOUSE + R. 1616
x R. Robertus DE WAELE

—— Joanna TOULOUSE, dochter van Philippus
x R. 1622 Joannes VAN STEENE

—— Theodorus/Dierycq TOULOUSE ° R. 1621 — + R. 09.11.1676
x Maria LOTHE(S) + R. 30.01.1660

waarvan:	1.	Joannes	° R. 26.08.1649
	2.	Maria	° R. 16.12.1650
	3.	Theodorus	° R. 31.08.1654
	4.	Michaël	° R. 18.01.1657

xx R. 18.04.1662 Catharina VANSTEENE

waarvan:	5.	Joannes Baptista	° R. 22.03.1663

xxx R. 25.04.1672 Joanna PENNET

waarvan:	6.	Joannes Baptista	° R. 03.03.1673
	7.	Helena Cornelia	° R. 12.11.1674

—— Joannes TOULOUSE x Jacoba VAN STEENE

waarvan:	1.	Maria	° R. 18.06.1651
	2.	Joannes Franciscus	° R. 28.01.1653
	3.	Cornelius	° R. 06.10.1655
	4.	Catharina Francisca	° R. 14.11.1658

—— Theodorus TOULOUSE ° R. 31.08.1654 — + R. 22.03.1731, zoon van Theodorus en Maria Lothe(s)
x R. 14.08.1674 Pascharia WULLAERT + R. 10.01.1695

waarvan:	1.	Judoca	° R. 21.12.1679
	2.	Theodorus	° R. 04.01.1682
	3.	Cornelia Dorothea	° R. 22.09.1684
	4.	Guillielmus	° R. 30.03.1687
	5.	Maria Thérèsia	° R. 11.03.1690
	6.	Petronella Christina	° R. 18.10.1691

xx R. 11.04.1695 Maria JAECQUES + R. 20.12.1730

waarvan:	7.	Aldegonde	° R. 11.01.1696
	8.	Joannes Baptista	° R. 27.12.1679
	9.	Albertus	° R. 04.02.1701
	10.	Maria Catharina	° R. 30.06.1703
	11.	Rosa Clara	° R. 05.05.1706

—— Cornelius TOULOUSE + R. 08.04.1707
x R. 26.08.1681 Christina CORTOYS + 12.11.1694

waarvan:	1.	Franciscus	° R. 16.07.1682
	2.	Joannes Baptista	° R. 13.10.1683
	3.	Petrus	° R. 08.09.1685
	4.	Jacobus	° R. 01.05.1687
	5.	Benedictus	° R. 27.10.1688
	6.	Cornelius	° R. 18.02.1691
	7.	Petrus Jacobus	° R. 28.09.1692

8. Walterus ° R. 01.11.1694

xx R. 14.02.1696 Cornelia WAREBOUT + R. 18.01.1701

waarvan:
9. Petrus Cornelius ° R. 19.10.1696
10. Maria Catharina ° R. 05.06.1698
11. Martha ° R. 17.01.1701

xxx R. 16.04.1701 Francisca BELPAIRE, weduwe Laurentius ACCOU

Het fonds **COSTENOBLE** (Costenoble en varianten)

Voor de nog-levenden onder de duizenden opgetekende naamgenoten kent ons lid dhr. **Jean COSTENOBLE**, Dijk 7 te 8458 Wulpen, het voorgeslacht

tot	**indien aanverwant met**
ca. 1540	AMPE, DEMAN, DESMET, DOLPHEN, FRANCKE, GEERARDIJN, LE FéRON de LONGCAMP, MAES, PARREIN, PAUWELS, QUAGHEBEUR, TACQUET, TOUGJAS, VANDERHAEGHE.
ca. 1550	BECK, HORNBOSTEL, KOHLHAUSER, RAEBEL.
ca. 1610	DESLOOVERE, OSSELAERE, VAN HULLE.
ca. 1630	AMELOOT, ANTHIERENS, BERNARD, BOTTIN, BRYGO, CARRé, CHLARIE, DEBOUTTE, DEMAY, DEVLIEGHERE, FIEUW, HENDRYCKX, KERCKHOF, KNOCKAERT, LOVINY, MANNES, MINET, ROBYN, SERROEN, TILLEMAN, VAN BRUSSEL, VANDENBROUCKE, VANDOOREN, VANHEULE, VANLAETHEM.
ca. 1650	BORGOO, DE BRABANDERE, DECROOS, GERET, LACANTE, NOURISSON, PIERLOOT, SIRE, VAN DAELE, VANDENBERGHE, VANDENBROELE, VANSTEENKISTE.
ca. 1680	FOREST.
ca. 1710	DEMEY, D'HERT, THEETAERT, VANDEWIELE.

Fragmenten over enkele generaties bezit hij ook voor wie aanverwant is met: BRUNNEEL, CEUTERICK, COCQUYT, CORDIER, DE BOUVER, DECLOEDT, DE FLEURQUIN, DEFOOR, DEUWEL, DEWIT, GARDIN, GAREYE, GHILLEBERT, GOVAERT, LARIDON, LEKENS, LESCRAUWAET, LIBBRECHT, ROOSE, SARLET, SAVAGE, VALCKE, VANDERSPINNEN, VAN DE CAPPELLE, VANDEWALLE, VANHOENACKER, VAN KERREBROECK, VANNIEUWENBURG, VANWIJK, VENNEMAN, VERBUYT, VERMEIRE, VERSCHUERE.

Vragen om inlichtingen zal ons lid graag beantwoorden. Uiteraard blijft aanvullende informatie nopens COSTENOBLEs welkom.

Hondschote: Actes de partage (9)

R. VANOORENBERGHE — Nieuw-Koudekerke

(Vervolg van WH-info 89, IV, p. 141)

Jan Baptiste MURIN, fs. Hubrecht, fs. Antoine	f° 36
Jacques DE SACK, fs. Dieryckx, fs. Guillaume	f° 37
Mattheus Joseph VERSTRAETE, fs. Mattheus, fs. Nicolas	f° 38
Pierre Jacques JACOB, fs. Jan, fs. Francois	f° 39
Jacques Louis VANDER BRIGGHE, fs. Jacques, fs. Jean Charles	f° 40
Dominic DEWEERT, fs. Dominic, fs. Jean Baptiste	f° 41
Cornelis PYLISER, fs. Martin, fs. Martin	f° 42
Pierre Joseph Matthieu VERMEULEN, fs. Matthieu	f° 44
Ignace VAN SCHINGEL, fs. Charles, fs. Jacques	f° 45
Jacques CALLOONE, fs. Francois	f° 46
Francois VAN IWAEDE, fs. Jan, fs. Charles	f° 47
Dominic VAN DE GE SUCHT, fs. Francois, fs. Winnoc	f° 48
Jan Baptiste WAGERMAN, fs. Charles, fs. Quentin	f° 49
Caroline Isabelle PICQUET, wed. Jacques BERNEZET (pacht)	f° 51
Jan Baptiste MUREIN, fs. Hubert & Petronille COUDEWILLE	f° 52
Christiaen LEEMAN: uit zijn 1ste x Jeanne DE COCK	f° 53
Matthieu Joseph VERSTRAETE, fs. Matthieu, fs. Nicolas	f° 54
Matthieu VERSTRAETE: uit zijn 2de x Anne HUYGHE	f° 55
Marie CALLOONE, fa. Jacques, fs. Francois	f° 56
Charles DOREMY, fs. Charles	f° 57
Nicolas HAERENFORT: uit zijn x Marie Thérèse PASSCHENSOONE	f° 58
Francois VAN DER HEYDE: uit zijn x Angèle Dorothée LAHAEYE	f° 59
Jan Baptiste PATVOORT: uit zijn x Francoise DE FRAEYE	f° 60
Philippe GAZET, fs. ...	f° 60 A
Cornelis WALLY, fs. Louis, fs. Pierre	f° 61
Vedastus CUSEINE, fs. Pierre: uit zijn x Marie Jeanne OBEIN	f° 62
Philippe CAULIER, fs. Philippe	f° 63
Pierre DIDIER, fs. Pierre: uit zijn x Pieternelle CAULIER	f° 64

Ontbrekende folio's: 19, 20, 34, 43, 50, 57.

Lias 44/71 — 1757-1760

Pierre DE WILDE, fs. Jacob	f° 1
Pierre Jacques SAELEN, fs. Pierre	f° 2
Philippe Norbert COENE, fs. Francois	f° 3
Jacques AMEEUX, fs. Jacques: uit zijn 2de x	f° 4

Barbara AMEEUX, fa. Jacques: 2de x	f° 5
Jeanne Rose BECUWE, fa. Jean Francois	f° 6
Bernier DENYS, fs. Frédéric, capitaine suisse	f° 7
Joseph DE POORTER, fs. Pierre, fs. Rogier, fs. Nicolas	f° 8
Jacoba JAMBAERE, fa. Jean Francois	f° 9
Paul Jacques VAN LICHTERVELDE, fs. Jacques Dominic	f° 10
Thérèse Philippine D'ENGLO, fa. Paul	f° 11
Aldegonde GALLOO, fa. Maerten, echtgen. Cornil PATFOORT	f° 12
Pierre Cornil WALLY, fs. Louis, fs. Pierre	f° 13
Philippe DE VOS, fs. Philippe	f° 14
Dorothée Francoise WYCKE, fa. Francois	f° 15
Pierre Jacques JANSSEN, fs. Pierre Jacques	f° 17
Jean Philippe HOUCKE, fs. Jean, fs. Jacques	f° 18
Cornil Francois VAN DER HEYDE, fs. Victor	f° 19
Jean Baptiste LAMMENS, fs. Pierre	f° 20
Louise Thérèse CORTELGIER, fa. Jean	f° 21
Jean Francois OTTEVAERE, fs. Andries	f° 22
Pieternelle Jeanne DE HAECK, fa. Pierre, wed. J.-F. ANNYCKE	f° 23
Jean Francois VICTOOR, fs. Jean Francois	f° 24
Marie Thérèse VAN DE GE SUCHT, fa. Dominic	f° 25
Pieternelle HUYGGHE, fa. Jean Baptiste, fs. Jean	f° 26
Pierre Ferdinand SCHADET, fs. Pierre, fs. Ferdinand	f° 27
Marie Thérèse DE COSTER, fa. Matthieu, fs. Jacques	f° 28
Francois Xavier SUCHT, fs. Dominic, fs. Francois	f° 29
Jacques Dominic LICHTERVELDE, fs. Jacques, fs. Jacques	f° 30
Michel VICTOOR, fs. Jean Francois, fs. Pierre, fs. Jean	f° 31
Cornelis Francois VAN DER HEYDE, fs. Victor, fs. Victor	f° 32
Antoine DE COUSTER, fs. Michel, fs. Jacques	f° 33
Marie Francoise GOSSAERT, fa. Jacques, fs. Jacques	f° 34
Pierre LABYT: verdeling	f° 35
Joseph Francois CALLOONE, fs. Francois	f° 36

Lias 44/72 — 1761-1763

Pierre Jacques SNIECK, fs. Adrien, fs. Rogier	f° 1
Jean Baptiste BORRE, fs. Pierre Jacques	f° 2
Charles DE GOMME, fs. Philippe, fs. Philippe	f° 3
Pieternelle Susanne GLORIE, fa. Laurent Francois	f° 4
Jeanne DE COCK, fa. Jacques	f° 5
Jean Baptiste BUSEINE, ° Comin, fs. Jean Francois	f° 6
Jacobus DE MEESTER, fs. Nicolas	f° 7
Pierre MAES, fs. Matthis	f° 8
Louis Symphorien DAENES, fs. Symphorien	f° 9
Michel ROBETAILLE, fs. Jean	f° 10
Francois Xavier MERSSEMAN, fs. Albert	f° 11
Marie Jacoba MAERTEN, echtgen. Jean Martin OBEIN	f° 13
Pierre Boniface POLLYN, fs. Pierre, fs. Gabriel	f° 14

Antheunes LEFEBURE, fs. Pierre, fs. Winnoc f° 15
Pierre Jacques DE CANDT, fs. Guillaume, fs. Pierre f° 16
Philippe Jacques D'ARRAS, fs. Daniel, fs. Jacques f° 17
Francois Jacques Louis DE POORTER, fs. Philippe Jacques f° 18
Petronille LE BLEU, fa. Guillaume, fs. Guillaume f° 19
Roelant PAUWELS ° Oudenaarde, fs. Roelant f° 20/51
Jeanne Thérèse DE COUSTER, fa. Jacques f° 21
Jean Baptiste GOSSAERT, fs. Jacques f° 22
Goddelieve Thérèse LE CLAIRE, fa. Nicolas, fs. Antoine f° 23
Pierre Francois LEEMAN, fs. Christiaen f° 24
Jean MARCELOO, fs. Jean f° 25
Pierre Jacques D'ENGLOO, fs. Paul, fs. Robert f° 26
Francois VAN DE VOORDE, fs. Jacques f° 27
Severin SCHOONHEERE, fs. Pierre f° 28
Jean Baptiste HUYGGHE, fs. Jean Baptiste, fs. Jean f° 29
Pierre Jacques DE WIDE, fs. Jacques f° 30/47
Jacques VAN MIDDELEM f° 31
Pieternelle Cornelie DE RUDDER, fa. Francois f° 32
Jeanne Thérèse HUBERT, fa. Jean: uit x Placide JOORIS f° 33
Maria Catherine DE BROUWER, fa. Leo Ludovic f° 34
Jeanne Isabelle LUTSEN, fa. Francois: uit x Michel FOCKEMBERGE f° 35
Norbert DAEL, fs. Norbert, fs. Pierre f° 36
Anne Marie SUCHT, fa. Winnoc: uit x Jacques HEBBEN f° 37
Pierre GADEINE, fs. Pierre f° 38
Cornelis Vedastus DE HOECK, fs. Philippe f° 39
Augustine Cecile CRU, fa. Pierre: uit x Philippe FLAGOLEZ f° 40/44
Pieternelle NEVEJANS, fa. Joos f° 41
Marie Francoise DE DRYVER. fa. Francois, fs. Marcus f° 42
Marie Isabelle DE DOUS, fa. Jean: uit x Martin HUYGGHE f° 43
Francois VAN DE VOORDE, fs. Jacques, fs. Jacques f° 45/48
Francois Martin BASTAERT: uit x J.-T. DE COUSTER, fa. Jacques f° 49
Philippe Jacques D'ARRAS, fs. Daniel, fs. Jacques f° 50
Jean Baptiste LA HAEYE, fs. Jean f° 51
Joseph Cornil PATFOORT, fs. Michel, fs. Michel f° 53
Jean Martin OBEIN, fs. Andries f° 54
Symphorien SAPELIER: uit x Petronille COULIER, fa. Joos f° 55
Philippe Norbert COENE f° 56
Francois Xavier MERSSEMAN, fs. Albert f° 57

Ontbrekende folio's: 12, 52.

Lias 44/74 — 1764-1768

Cornelis Francois DE WAELE, fs. Cornelis: uit x Anne C. PTETEURS f° 1
Jean Baptiste PEELAERT, fs. Vedast, fs. Nicolas f° 2
Jean DE VOGEL: uit x Marie Thérèse D'HONDT, fa. Michel f° 4
Philippe Jacques DE POORTER, fs. Cornelis, fs. Cornelis f° 3
Jean Donat VERMEULEN, fs. Urbain, fs. Matthieu f° 5/27/59

Marie MALLORAND, fa. Silvester: uit x Jean Francois DE BREYNE f° 6
Anne Marie TROUSSE, fa. Jean Bapt.: uit x Jean Cornil DE BREYNE f° 7
Evariste Jacques VERMISSE, fs. Gabriel f° 9/62
Brigitte CAULIER, fa. Martin f° 10
Marie Victoria SNICK, fa. Pierre Jacques f° 13/43
Jean Francois LOOTEN: uit zijn x Jacoba COUSYN f° 13
Jean VAN DEN BAVIERE: abandon d'un bien f° 14
Marie Cornelie SLOOVE, fa. Pierre, ° Leisele f° 15
Petronille VAN DE CRUYSSE: uit x Jean Baptiste BIERRY f° 17
Louis DE VETTE, fs. Jacques f° 16
Philippe Jacques HEBBEN, fs. Pierre f° 18
Philippe Jacques VAN DEN BERGHE, fs. Matthieu f° 19
Jean Baptiste CALLENS, fs. Lievin f° 20
Maximilien VERCRAEMER, fs. Jooris f° 23
Pierre Jacques FLOOR, fs. Nicolas f° 25
Brigitte Thérèse SWAL, fa. Pierre f° 26
Pierre Jacques DANNOOT, fs. Nicolas f° 29
Isabelle Thérèse DE RYM, fa. Jacobus f° 28
Ferdinand ANNYCKE, fs. Ferdinand f° 30
Jeanne Thérèse DE SNICK, fa. Adrien: uit x Philip VAN OOSTEN f° 31
Isabelle Thérèse BAERT, fa. Matthieu, fs. Jacques f° 32
Pierre Francois COUPPE, fs. Francois, ° Comen f° 33/46
Marie Suzanne MARCANT, fa. Jean: uit x Ferdinand Jean MASSELIS f° 34
Jean Baptiste BRAEM, fs. Jean Baptiste f° 35
Maria BOUCKAERT, fa. Antoine, fs. Antoine f° 36
Pierre Francois Ferdinand SCHADET, fs. Alexandre f° 37
Francois DE POORTER, fs. Jacques f° 38
Jeanne Angeline CAULIER, fa. Jan f° 39
Marie Anne CAULIER, fa. Joos, fs. Jacques f° 40
Pierre Jacques PYLISER, fs. Pierre Jacques, fs. Cornil f° 41
Jeanne CAPPAERT: uit 2de x Francois DELEPINE f° 42
Jacques Antoine VERHIELE, fs. Pierre Jacques f° 43
Martin Jacques DUYTSCHE, fs. Jacques Francois f° 45
Norbert Benoit MINNE, fs. Benoit Winnoc, fs. Jacques f° 49
André GERMAIN, fs. André Cornil f° 50
Jean Baptiste ALLAERT, fs. Maurus f° 51
Louis DE VETTE, fs. Jacques f° 52
Philippe Jac. VAN DEN BERGHE, fs. Jean, fs. Mailliaert f° 53
Pierre Jacques HEBBEN, fs. Cornil Pierre f° 54
Francois VAN DEN BUSSCHE, fs. Francois f° 55
Symphorien SAPELIER, fs. Martin Jean f° 56
Jean Cornil DE BREYNE, fs. Jean Francois f° 57/58
Pierre Jacques D'ENGLOO, fs. Paul, fs. Robert f° 60
Martin PYLISER, fs. Pierre, fs. Pierre f° 61

Lias 44/75 — 1768-1771

Petronille Francoise DE DRYVER, fa. Pieter, fs. Marcus f° 1

(Vervolg in WH-info 90, II)

Boekennieuws

Werkgroep B.P.B. onder leiding van H.R. BOUDIN, **Belgische protestantse biografieën**, Brussel: Prodoc, Bollandistenstraat 40, 1040 Brussel, 1987. Jrg. 1-2 (1987-1988), losbladig.

Jaarabonnement (inclusief opbergmap): 425,-Fr. Abonneren door overschrijving van 425,-Fr. op rekening 063-1102643-79 t.n.v. PRODOC, 1040 Brussel, o.v.v. B.P.B., jrg. nr. ...

Het lijkt wat verwonderlijk hier een bundel (korte) biografieën over Belgische protestanten te bespreken terwijl we in België op het vlak van biografische woordenboeken toch verwend zijn: de net afgesloten *Biographie nationale* (vanaf 1866) waarvan het eerste deel van de opvolger *Nouvelle Biographie nationale* reeds is aangekondigd, en het *Nationaal Biografisch Woordenboek*, dat Vlaanderen voluit aan bod laat komen en intussen 12 delen uit heeft.

Niettemin heeft een werkgroep van protestantse kerkhistorici in 1985 de handen in elkaar geslagen om deze **B.P.B.** op stapel te zetten. In weerwil van het bovengenoemde aanbod is dit een lovenswaardig initiatief: de traditionele naslagwerken besteden nauwelijks aandacht aan het Belgische protestantisme, terwijl de vormelijke aanpak van de B.P.B. heel wat mogelijkheden biedt.

Om met dit laatste te beginnen: B.P.B. is een losbladige uitgave die jaarlijks een aflevering uitbrengt. Elke aflevering bevat vier afdelingen: biografieën, lijsten, numismatiek en publikaties. De losbladige uitgave maakt het – op termijn – mogelijk om bepaalde onderdelen die door vernieuwd onderzoek zijn achterhaald, te vervangen door een bijdrage die meer up-to-date is, of de recente wetenschappelijke ontwikkelingen volgt. Dit getuigt van een openheid, die in de inleiding nog eens extra in de verf wordt gezet: *Ons ideaal is een lexicon ... waar iedereen aan wil meewerken ...* . Cumulatieve registers moeten de vlotte raadpleegbaarheid, ook na jaren, optimaal houden.

Het belangrijkste onderdeel vormen vanzelfsprekend de biografieën van zowel voorgangers als gemeenteleden. Buitenlanders die een belangrijk aandeel hebben in het Belgische protestantisme komen vanzelfsprekend ook in

aanmerking. Telkens volgt de biografie een geijkt schema: een overzichtelijke tijdstafel waaraan de belangrijkste levensfeiten zijn gerelateerd, een biografisch opstel en een bibliografie met werken van en over de bebesproken figuur. In de jaargangen 1987 en 1988 werden er 18 opgenomen, waarbij vooral de 20ste eeuw goed is vertegenwoordigd. Momenteel zijn drie protestanten uit de 16de eeuw behandeld: Martinus MICRONIUS en William TYNDALE door W. Willems, en Jacob DE ROORE door Neu Reimer-Blok. Het is duidelijk dat hier specialisten aan het woord zijn. Niettemin – en met name in het opstel over de in Kortrijk geboren, doopsgezinde Jacob DE ROORE – sluit dit enkele onzorgvuldigheden niet uit. De auteur heeft het over 'Meenen, Roeselaere, *Th*ielt, en de biografie vermeldt de uitgave van zijn verhoor in de Brugse gevangenis (1569) niet (J. De Smet, *Het proces van de protestant Jacob de Roore: Brugge 1569*, in Haec Olim, 18 (1968), pp. 29-35).

Genealogen zullen vooral de gepubliceerde lijsten interesseren. Deze gaan van predikantenlijsten over huwelijksregisters tot zelfs een lijst van tijdens de Wereldoorlog gesneuvelde, protestantse soldaten. Dat deze namen in de index worden hernomen verhoogt de bereikbaarheid van deze afdeling.

Heel zeker dient hier ook het vierde luik te worden vermeld: een lopende bibliografie van publikaties over het Belgische protestantisme. Dit houdt de B.P.B. aktueel en verhoogt haar waarde als referentiewerk.

Beslist een nuttig naslagwerk, dat hier en daar een meer doorgedreven redaktionele hand zou kunnen gebruiken, maar zeker zijn diensten zal bewijzen.

(LvD)

Zannekin Jaarboek 11, uitgegeven door de Vereniging/Stichting Zannekin, Ieper en Mijldrecht, 1989, 160 p., ill., 21 cm.

Jaarboek (inclusief driemaandelijkse Nieuwsbrief): 650,-Fr. op rekening 464-8220251-39 t.n.v. Vereniging/Stichting Zannekin, Paddevijverstraat 2, 8900 Ieper, o.v.v. Jaarboek nr. ...

Zoals elk jaar brengt de Zannekin-Vereniging in haar jaarboek een aantal studies bijeen met betrekking tot de historische en culturele grensgebieden van de Nederlanden. In zijn voorwoord stelt Wim van Heugten dat met dit elfde jaarboek een periode wordt afgesloten waarin vooral taalkunde en geschiedenis aandacht kregen, in de toekomst wordt gepleit voor een bredere culturele aanpak waarin vanzelfsprekend de taal is ingebed.

Literatuur en taalkunde zijn inderdaad goed vertegenwoordigd in dit jaarboek. C. van Woerkum analyseert de literatuur van de 'trouvêres' (pp.5-16) waarin een nieuwe burger- en stadsmentaliteit doorklinkt. Een boeiende bijdrage waarin de literatuur wordt bestudeerd binnen de maatschappelijke verhoudingen van het 12de-eeuwse Atrecht. Het doet denken aan de – vanzelfsprekend breedvoeriger studies – van F.P. van Oostrom (*Het woord van eer*) en H. Pley (*De blauwe schuit; De sneeuwpoppen van 1511*). Vorig jaar startte trouwens in Nederland het Pionier-project (1989-1994) – *Nederlandse literatuur en cultuur in de Middeleeuwen* – dat precies vanuit deze hoek aan vernieuwend onderzoek wil doen. Het belang van de Atrechtse stadsliteratuur werd trouwens onlangs nog aangetoond (J. Reynaert) door haar impact op de literatuur in andere steden (in casu Brugge).

Minder vernieuwend maar zeker nuttig is het overzicht van A. Lowyck over Nederlandstalige schrijvers in Steenvoorde vanaf de 15de eeuw. Dat veel aandacht uitgaat naar de 20ste-eeuwse auteurs (er worden er twaalf besproken) is zeker een pluspunt.

Het moeilijk herstel van het Nederlands in Frans-Vlaamse rederijkerskamers en toneelgilden na de Franse Revolutie wordt beschreven door C. Moeyaert.

Actueel is het artikel van S. Adriaens, geput uit haar licentiaatsverhandeling *Graad en wijze van het gebruik van het Vlaams in Frans-Vlaanderen, 1919-1988* (Louvain-La-Neuve 1988). In haar bespreking van de Vlaamse tijdschriften in Frans-Vlaanderen vanaf 1945 blijkt hoe moeilijk het is deze tijdschriften van de grond te krijgen en vooral in stand te houden.

Twee Fransvlaamse figuren worden in dit jaarboek extra in de verf gezet door W. Corsmit. Enerzijds komt Jozef DEZITTER (° Bollezele 1883) in de kijker te staan. Van deze houtsnijder en heemkundige was enkele jaren geleden nog een verzorgde tentoonstelling te zien in het Kemmelse huis 'Malegijs'. Malegijs gaf dan ook een reprint van Dezitters molenboek uit met juweeltjes van houtsneden. Van Jean-Marie GANTOIS benadrukt W. Corsmit een eerder onbekend aspekt. Hij diepte Gantois' totaal vergeten (en verouderd ?) werkje *Les mystiques flamands* (Lille: Valentin Bresle, 1928) op waaruit Gantois' kennis en bewondering voor de Vlaamse vroomheidsgeschiedenis blijkt.

Ten slotte zet M. Cailliau zijn reeks verder onder de titel 'Irredentisme of revanchisme' en brengt P.J. Verstraete een biografie van de 17de-eeuwse Friese schrijver Gijsbert JAPICX.

(LvD)

Brievenbus

90.I.1 P. MITCHELL – Belvedere-Kent

In het doopregister van de *Dutch Church* in Colchester komt de familienaam GOD(D)ARD ettelijke malen voor tijdens de 17de eeuw (o.a. Nathaniël, Johannes en Willem). Ook in het register van de testamenten komt hij enkele keren voor. In Sandwich verbleef een zekere WilliamGODDARD die naar alle waarschijnlijk uit Vlaanderen kwam. Enig verband met deze in Colchester kon niet gelegd worden.
De in Colchester geraadpleegde bronnen geven geen informatie nopens de herkomst. Onze correspondent meent dat de wortels van zijn familie in de Zuidelijke Nederlanden dienen gezocht te worden.
Graag informatie over de aanwezigheid alhier van de familie GOD(D)ARD tijdens de 16de en 17de eeuw.

90.I.2 M.G. KUIPERS – Sas van Gent

Wie kan het vreemd klinkende toponiem *Octasie* identificeren? Volgens vraagsteller is het allicht in Frans- of West-Vlaanderen te situeren.

90.I.3 L. HAZEBROUCQ – La Chapelle d'Armentières

Graag aanvullende genealogische gegevens nopens de onderstaande personen en hun voorouders.

1. Paul Pierre DELMOTTE fs. ... ° Wervik 25.01.1734
   + Dikkebus 21.02.1803
   x ... Jeanne Thérèse VANLEENE fa. ° Dikkebus 04.03.1740
   Antoine VANLEENE + Dikkebus 15.02.1769
   + Dikkebus 14.03.1759
   & Jacqueline DHONDT
   ° Reningelst ca. 1700
   + Dikkebus 04.09.1766

2. Pierre Ignace VANDENBERGHE fs. ° Kemmel 02.09.1743
   Charles Benoit VANDENBERGHE + ...
   ° Hazebrouck
   x Kemmel 26.04.1740
   Anne Francisca BAU
   ° Kemmel ca. 1704
   x Kemmel 17.11.1767

Marie Claire VRAMBOUT fa. ° Kemmel 02.01.1744
+ Westouter 09.10.1779

Pierre VRAMBOUT
& Petronille BEUNCKEN

3. Xavier François HAESEBROEK fs. ° Eine 03.05.1824
+ Chap. d'Armen. 28.11.1888

Pierre HAESEBROEK
& Sophie VANSEYMORTIER

x ... Isabelle DHONDT ° Eine ca. 1826
+ Chap. d'Armen. 25.11.1873

Charles Louis DHONDT
& Marie Catherine DEBOEVERE

4. Albert SAMYN fs. ° Rumbeke ca. 1800
+ Armentières 30.12.1879

Jean Hubert SAMYN
& Catherine VANHUYSE

x ... Marie Thérèse DECRU fa. ° ...
+ Armentières 17.07.1883

...

Ten slotte vraagt onze correspondent de afstamming van Julienne Martha RENIER die geboren werd in Roeselare in augustus 1882 en overleed in Armentiers op 9 april 1947.

Walter DECAESTECKER

Chef propriétaire
Membre des «Jeunes Restaurateurs de France»
Membre du «Comité National de Gastronomie» (Fr.)

Chef-eigenaar
Lid van de «Jeunes Restaurateurs de France»
Lid van het «Comité National de Gastronomie» (Fr.)

Restaurant LE SAUVAGE
Grand'Place 38
59670 CASSEL (FRANCE)
☎ 00-33-28-42.40.88

Oud herenhuis in rustiek Vlaamse stijl, bovenop de hoogste Vlaamse berg (175 m).

F.: Dimanche soir, mardi soir et mercredi toute la journée - V.A.: Février.
Salon pour réception et banquet de 10 à 120 cts.
Situé entre Lille et Dunkerke à 25 km d'Ypres, sortie autoroute: Steenvoorde.

G.: Zondagavond, dinsdagavond en woensdag - J.V.: Februari.
Receptie- en banketzaal voor 10 tot 120 personen.
Ligging: tussen Rijsel en Duinkerke op 25 km van Ieper, autoweg uitrit Steenvoorde.

Menu: Dégustation/*Proefmenu* 260 FF.
Gastronomique/*Gastronomisch* 189 FF
Carte/*Kaart* 200 à 300 FF.

Mededelingen

Vlaamse Vereniging voor Familiekunde: afdeling WESTHOEK
AKTIVITEITEN 1990

Voorjaar

Zaterdag 10 maart om 14.00 uur in het Labyrint te Kemmel: **Ledenvergadering** met o.m. introductie van het vernieuwd bestuur en voorstelling van de aktiviteiten 1990.

Donderdag 26 april om 20.00 uur: **Het gebruik van de computer in de genealogie**, een voordracht en demonstratie door dhr. Andreas BILLIET – zowel voor beginnenden als voor gevorderden.

Zaterdag 5 en zondag 6 mei: Nationaal V.V.F.-Kongres onder het motto **25 jaar Familiekunde in Vlaanderen.**

Zaterdag 19 mei om 15.00 uur: **Bezoek aan het Dokumentatiecentrum CRGFA** (Centre de Recherche Généalogique Flandre-Artois) te **Belle**/Bailleul. Rondleiding o.l.v. dhr. Etienne SCHRYVE, bibliothecaris. Met eigen vervoer. Verzamelen op de Grote Markt te Ieper om 14.30 uur. Deelnemers nemen contact met D. MERLEVEDE of J. DECAESTECKER vóór 15 mei. Personen die geen eigen vervoer hebben, kunnen meerijden (tegen kleine deelname in de vervoerskosten).

Najaar

Donderdag 27 september om 20.00 uur, **30 jaar familiekundige opzoekingen** een voordracht door dr. fil. Wilfried BEELE.

Donderdag 25 oktober om 20.00 uur: **Het archief van het O.C.M.W. en andere Ieperse archivalia**, een voordracht door conservator-bibliothecaris dhr. Octaaf MUS.

Donderdag 22 november om 20.00 uur: **Bezoek aan het Gewestelijk Centrum voor Familiegeschiedenis te Oostende.** Rondleiding o.l.v. dhr. Eddie A. VANHAVERBEKE, sekretaris-generaal V.V.F./hoofdredakteur Vlaamse Stam en voorzitter van het centrum. Met eigen vervoer. Deelnemers uit het Ieperse verzamelen op de Grote Markt te Ieper om 18.30 uur. Inschrijven bij D. MERLEVEDE of J. DECAESTECKER vóór 17 november. Personen die geen eigen vervoer hebben, kunnen meerijden (tegen kleine deelname in de vervoerskosten).

Zondag 16 december: 17de Westvlaamse Ontmoetingsdag te Roeselare.

Tenzij anders vermeld, hebben alle aktiviteiten plaats in het **Centrum**

voor familiaal en sociaal archief (C.V.F.S.A.), St.-Janstraat 7 te Ieper.

Toegang voordrachten e.a. aktiviteiten: leden (V.V.F. en WH): 60,-Fr.; niet-leden: 100, -Fr. (ter plaatse te betalen).

Op **donderdag 28 maart '91** start — in een organisatie van C.V.F.S.A., Westhoek-Jaarboek en V.V.F.-Westhoek — een **kurus FAMILIEKUNDE** o.l.v. dhr. Johan ROELSTRAETE, educatief medewerker bij het Rijksarchief. Meer daarover te gelegenertijd.

Kontaktadressen

V.V.F.-afdelingsvoorzitter D. MERLEVEDE, Brugseweg 32, 8900 Ieper, tel. (057) 20 23 53 en — vicevoorzitter J. DECAESTECKER (WH), Rozelaarsstraat 6, 8904 Dikkebus.

V.V.F.-Computer & Genealogie

Alfabetische index op de genealogische databank van de Werkgroep Genealogie en Computer — V.V.F (40.000 gegevens).

In de vorige aflevering van WH-info verscheen een mededeling nopens het verschijnen van het eerste deel van de **Alfabetische index ...** . Inmiddels heeft de Werkgroep Genealogie en Computer reeds het tweede deel uit. Ook dit deel bevat meer dan 20.000 gegevens.
Ofschoon op dit ogenblik nog maar 10 percent van de genealogen hun gegevens met de computer beheren, valt het te verwachten dat dit cijfer in de eerstkomende jaren pijlsnel de hoogte zal ingaan. Daarom is het nuttig dat de V.V.F.-werkgroep C & G nu reeds aan geïnformatiseerde gegevenscentralisatie doet: de thans gepubliceerde indices bevatten ten slotte toch reeds meer dan 40.000 namen en bestrijken het hele Vlaamse land.

De indices bestaan in boekvorm (2 boeken) en als een reeks MS-DOS ASCII-bestanden op 10 diskettes. Bij de diskettes is ook een passend Zoek-programma bijgevoegd.
De indices zijn verkrijgbaar bij Werkgroep Genealogie & Computer-V.V.F., B-2060 Antwerpen-Merksem:

door overschrijving op rek. 40363089401-24 of op rek. 1405-34555 bij de Rabobank te Ossendrecht of op Giro 1107397 van deze bank t.g.v. de rek. 1405-34555 (alleen in gulden) van Genealogie & Computer-V.V.F.
Bestellingen vanuit Nederland dienen vergezeld te gaan van een brief aan R. BRYSSINCK, Clementinastr. 39 te B-2018 Antwerpen. **Dit is absoluut noodzakelijk** daar de Giro het adres van de opdrachtgever **niet** vermeldt!

Verkoopprijzen:

(diskettes inclusief verzendingskosten)

		België BEF	Nederland NLG
DISKETTES	deel 1 of 2	350	20
	deel 1 en 2	700	40
BOEKEN	deel 1 of 2	425 + 50	22 + 3
	deel 1 en 2	850 + 100	44 + 6

Aandacht!

WH-leden die ons reeds hun bijdrage voor 1990 overmaakten, vinden op de adresstrook een asterisk gevolgd door het getal 90 (*/90) na hun naam. Leden die nog **niet betaalden** vinden er enkel **een asterisk (*)**. Hun bijdrage ontvangen wij bij voorkeur op onze **KB-rek. 464-8254601-51.**

AANDACHT

Nederlandse abonnees: in afwachting dat een Nederlandse WH-rekening ter beschikking staat (procedure is aan de gang), kan u best uw bijdrage doen toekomen onder gesloten omslag.
Dank u.

Abonnementen

Een abonnement op WH-info kan op ieder ogenblik ingaan en geeft recht op de 4 nummers van het lopende werkjaar, dat in april aanvangt.

	(A) België Luxemburg BEF	(B) Nederland Frankrijk Groot-Brittannië BEF	(B) Andere landen BEF
minimumbijdrage	150,-	200,-	250,-

(A) te storten op KB-rekening 464-8254601-51.
(B) giro op prk. 000-1485051-78, of met internationale postwissel. Voor NEDERLAND: zie hierboven.
Alle rekeningen staan op naam van WESTHOEK-jaarboek, Rozelaarsstraat 6, B-8904 DIKKEBUS.
Alle bedragen **moeten** ons toekomen vrij van alle taksen en kosten.

Beter met de bank van hier.

KB®

Hier leven en werken.
Hier groeien, opgroeien, bouwen aan de toekomst
omdat hier nog toekomst is.
Met een sterke bank die hier haar wortels heeft.
Met een grootbank die hier met u van elk obstakel
een nieuwe overwinning maakt.
Met de Kredietbank, de bank van hier.

WH.INFO

Mededelingen van

WESTHOEK - JAARBOEK

i.s.m.

VLAAMSE VERENIGING VOOR FAMILIEKUNDE
afdeling **WESTHOEK**

& SEKTIE FAMILIEKUNDE VAN HET KFV

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker:
Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Driemaandelijks tijdschrift: 5e Jg., 2, juli 1989

Afgiftekantoor 8900 IEPER 1
WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Tel. 057/44 56 53
Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Bankrek. **464-8254601-51** van WESTHOEK-JAARBOEK
Postrek. 000-1485051-78

Officiële opening tentoonstelling

«OPSTAND EN UITWIJKING»

op vrijdag 14 juli 1989 om 19 uur in de St.-Jan-de Doperkerk te Dranouter (Heuvelland)

Uw aanwezigheid wordt op hoge prijs gesteld.

Tentoonstelling van 15 juli 1989 tot 17 september 1989
in de St.-Jan-de-Doperkerk te Dranouter (Heuvelland).
Toegankelijk elke dag van 14.00 uur tot 18.00 uur.

IN DIT NUMMER

Editoriaal	37
De rekening van de Watering van Merkem in 1683, ...	39
Het archief van de notarissen: een informatieketen	45
16de- & 17de-eeuwse Duinkerkse sprokkels	49
Mededelingen	50
De Westhoek in de staten van goed te Oudenaarde	51
Heerlijkheid Nieuwkerke (3)	55
Centrum voor familiaal en sociaal archief te Ieper	60
De Nederlanden en de wereld	62
Brievenbus	64
Hondschote: Actes de partage (7)	67
Boekennieuws kort	71
Steunlijst	72

Werkten mee aan dit nummer

Marcel BACKHOUSE - Blackfen-Sidcup
Wilfried BEELE - Ieper
Jef CAILLIAU - Koksijde
Romain L. DEWULF-HEUS - Brugge
Jean TSUSHIMA - Great-Bedwyn
Annick VANDENBILCKE - Ieper
Etienne VANDEN HOVE - Wevelgem
Robert VANOORENBERGHE - Nieuw-Koudekerke

EDITORIAAL

Ofschoon op 24 juli jongstleden de vakantie net nog niet begonnen was, deden we bij WH alsof dat wel het geval was en reisden we in het kader van de manifestatie Leiden stad van vluchtelingen met een ruime groep naar het 'verre' Leiden. Het was een aangename en boeiende dag, die helaas te vlug voorbij was.

Voor velen was het immers de eerste kennismaking met het toevluchtsoord dat vluchtelingen uit het Westkwartier tijdens de 16de eeuw opzochten toen duidelijk werd dat de aanvankelijk tijdelijk gewaande uitwijking naar Sandwich en Engeland een definitief karakter kreeg.

De verrukkelijke beiaardklanken die Paul BOURGOIS — stadsbeiaardier van Nieuwpoort en Veurne — er bij de aanvang van de stadswandeling vanop het Leidse carillon over de stad liet neerdalen, maakten dat de deelnemers er zich nog meer thuis voelden

Maar het waren niet alleen nieuwgezinden uit de Zuidelijke Nederlanden, maar ook Hugenoten uit Frankrijk, Pilgrim Fathers uit Engeland, Joden uit Spanje en Portugal en Luthersen uit Duitsland, die te Leiden een nieuwe thuis en aanvaarding van hun overtuiging vonden.

Met het doel de Leidenaars op hun zeer diverse afkomst te wijzen organiseerde de stad Leiden de manifestatie Leiden, stad van vluchtelingen. De over een jaar gespreide manifestatie omvat tal van aktiviteiten van uiteenlopende aard, waarbij het begrip Vluchten evenwel telkens centraal staat. Eén ervan was de tentoonstelling Leiden, 400 jaar stad van vluchtelingen die in de Hooglandse kerk te bezien was en waarin onder de titel Vluchten uit Vlaanderen een belangrijke plaats voorbehouden werd voor de WH-tentoonstelling Opstand en uitwijking. Dat in deze manifestatie niet geaarzeld wordt het heden welbewust tegen dat verleden af te zetten, is een uitnodiging en een aansporing tot een evaluatie en een ernstige bezinning rond verdraagzaamheid en gastvrijheid. Deze conclusie op zich maakt de geleverde inspanningen meer dan de moeite waard.

Een andere vaststelling is dat de van in den beginne constructieve en prettige samenwerking rond de tentoonstelling en de daguitstap niet zonder vervolg kunnen blijven. De nood aan het consolideren van deze contacten blijkt bovendien ook uit mijn talrijke ontmoetingen en gesprekken met Leidse en Vlaamse zoekers. Me steunend op het resultaat van historisch onderzoek in Nederland dat aangeeft dat in het begin van de 17de eeuw nagenoeg tweederde van de toenmalige Leidse bevolking samengesteld was uit migranten uit de Zuidelijke Nederlanden — waarmee beide vandaag betrokken partijen verwant zijn —, die de Leidse historicus Posthumus omschreef als 'harde werkers en voortreffelijke organisators', zouden er zich m.i. dus geen onoverkomelijke problemen mogen stellen. Want hoe gelukkig iedereen ook moge zijn met de op ministrieel niveau afgesloten culturele e.a. samenwerkingsakkoorden, toch is het veelal zo dat dergelijke afspraken pas echt inhoud en gestalte kunnen krijgen vanuit de basis.

Wat achter de rug is, is m.i. een geslaagde eerste stap in de goede richting. We twijfelen er niet aan dat er nog meer zullen volgen.

Prettige vakantie.

Jaak DECAESTECKER

Walter DECAESTECKER

Chef propriétaire
Membre des «Jeunes Restaurateurs de France»
Membre du «Comité National de Gastronomie» (Fr.)

Chef-eigenaar
Lid van de «Jeunes Restaurateurs de France»
Lid van het «Comité National de Gastronomie» (Fr.)

Restaurant LE SAUVAGE
Grand'Place 38
59670 CASSEL (FRANCE)
☎ 00-33-28-42.40.88

Oud herenhuis in rustiek Vlaamse stijl, bovenop de hoogste Vlaamse berg (175 m).

F.: Dimanche soir, mardi soir et mercredi toute la journée - V.A.: Février.
Salon pour réception et banquet de 10 à 120 cts.
Situé entre Lille et Dunkerke à 25 km d'Ypres, sortie autoroute: Steenvoorde.

G.: Zondagavond, dinsdagavond en woensdag - J.V.: Februari.
Receptie- en banketzaal voor 10 tot 120 personen.
Ligging: tussen Rijsel en Duinkerke op 25 km van Ieper, autoweg uitrit Steenvoorde.

Menu: Dégustation/*Proefmenu* 260 FF.
Gastronomique/*Gastronomisch* 189 FF
Carte/*Kaart* 200 à 300 FF.

De rekening van de Watering van Merkem in 1683, 1684 en 1685 (1)

Dr. fil. W. BEELE — Ieper

Wat hier volgt is een samenvattende uitgave van de rekening van de *Waeterijnghe van Merckem*, daterend van 1683, 1684 en 1685. Het is een document dat berust in het Rijksarchief te Brugge, Fonds Kasselrij Ieper, Rekeningen Merkem, nr. 2.435. Het moet oorspronkelijk 28 folio's bevat hebben, waarvan het eerste nu ontbreekt en het tweede lichtjes beschadigd is. Zoals we van een rekening kunnen verwachten, bestaat die uit twee onderdelen: een overzicht van de inkomsten, ten belope van 8.512 pond en 9 schellingen en een overzicht van de uitgaven ten belope van 9.772 pond 19 schellingen en 10 penningen. Men keek dus aan tegen een deficit van 1.260 pond 10 schellingen en 10 penningen.

De rubriek inkomsten, hier *baeten ende ontfanck* genoemd, bevat slechts vier posten. De eerste drie hebben betrekking op het *ommegheschot* of de jaarlijkse belasting die resp. voor 1683, 1684 en 1685 aan de Watering verschuldigd was en de vierde is gewijd aan de verkoop van wat hakhout. Die jaarlijkse belasting werd geheven op 1.570 gemeten 2 lijnen en 96 roeden en beliep 36 schellingen parisis per gemet of 2.827 pond 9 schellingen en 8 penningen per jaar in het totaal. Ofschoon post 1 uit folio 1 in het handschrift helemaal ontbreekt, kunnen we het bedrag ervan toch reconstrueren door de som van de posten 2, 3 en 4 van het algemene totaal van de inkomsten af te trekken. Daaruit blijkt dat die belasting in de drie betrokken jaren onveranderd gebleven is.

Het leeuweaandeel van het document handelt bijgevolg over de rubriek uitgaven, die in tien afzonderlijke *betaelijnghen* onderverdeeld is. De eer-

ste betreft enkele renten over diverse jaren te betalen aan Jonkheer Cornelis DE HEGELSOM, echtgenoot van Jonkvrouw Catharina RAPAERT, aan Mijnheer DE BRUIJNE te Brugge, aan Jonkheer Charles RAPAERT en aan Jonkheer Louijs RAPAERT.
In de tweede *betaelijnghe* komen allerlei uitgaven voor leveringen, lonen en wedden aan bod, verdeeld over niet minder dan 66 posten van uiteenlopende aard.
De derde en de vierde handelen resp. over betalingen aan de *Generaliteijt* en aan de *Watergrave* van het sluis van Nieuwendamme bij Nieuwpoort en de vijfde heeft betrekking op het aandeel dat de Watering van Merkem diende te betalen aan de *Heren* van Ieper voor hun sas bij Nieuwpoort, waar de afwatering geregeld werd.
De zesde en de zevende betaling zijn voor de notabelen van Merkem, resp. voor reizen en dgl. en voor zitpenningen.
In de achtste en de negende komen resp. de uitgaven aan bod voor *theire* of verteer en andere vergoedingen en in de tiende de uitgaven voor de administratieve kosten voor het maken van de rekening.

Onnodig te zeggen dat er in dit document heel wat namen terug te vinden zijn die vooral de Merkemnaars zullen interesseren. Ik denk hier b.v. aan plaatsnamen als: *het Merckem sluijseken bij de Cnocke, het Martgen sluijseken, het Costeriehuijs, den Santdam, de Merckemdijck, het Noorteijnde, de Noortgracht, de Vogelcoije* of *de Coeije* en vooral ook aan de lokale familienamen.
Als notabelen van het toenmalige Merkem noteren we: baljuw Jacques WIJBAULT, burgmeester Jan QUINTEN, de schepenen Charles DE LEGHERE, in die jaren overleden, Gillis EMELGHEER, Maerten RIJDIJNCK, Jan BOUDRIJ, Jacques EMELGHEER, Adriaen ABELHEIJT, Jacques VAN DEN BROUCKE en Jan OOGHE. De griffier was Ignaes PIERLOOT, toen ook overleden en opgevolgd door Christiaen ELLEBOUDT, die trouwens ook deze rekening gemaakt heeft. De amman was Matthijs VAN LERBERGHE, bij het afsluiten van der rekening ook al overleden. De ontvanger was Cornelis MEESE, terwijl Jacques DE WACHTERE en Michiel MARTEIN er als officier vermeld staan. De toenmalige pastoor heette Adrianus DE ROO, en de graaf van THIANT wordt heer van parochie genoemd.

Uit de betalingen van leveringen, lonen en wedden leren we bovendien ook heel wat mensen kennen waarvan we mogen aannemen dat het eveneens Merkemnaars waren, ofschoon dat niet helemaal zeker is. Joos DE VELTERE, Franchois VERHAEGHE en Michiel GALLE waren timmerlui, Claeijs MATTEAU en Philips WISSAERT metselaars, Gheeraert WILLEMS, Jan CHARLES, Passchier MINNE, Adriaen ROETS en Michiel WAMME dagloners. Er werd *theire* gedaan bij Joos PEIJNE, Jan DELEFORTRIJ, Guillame MINGHEER en Steven ALLAERT. Zo vinden we ook wie er ijzerwerk, nagels, planken en andere goederen leverde en wie in opdracht van de Watering reizen ondernam.

Boeiend is het ook wat dieper in te gaan op de bedragen die betaald werden. Zo kunnen we berekenen dat dagloner Passchier MINNE 1 pond en 10 schellingen of anderhalf pond per dag kreeg, terwijl aan timmerman Joos DE VELTERE per dag 2 pond betaald werd, maar dan *op sijnnen cost*. Ter vergelijking: als zitpenning voor een vergadering kregen de burgmeester en de schepenen elk 1 pond, terwijl de baljuw, die blijkbaar de hoogste functie had, 2 pond kreeg. Ook de griffier kreeg 2 pond, maar die moest voor dat geld ook schrijven.

Het in dit document gebruikte muntstelsel was het pond parisis, bestaande uit 20 schellingen, op hun beurt onderverdeeld in 12 penningen; dus 1 pond = 20 schellingen = 240 penningen. Ter illustratie van het systeem geef ik hier de berekening van het totaal der inkomsten, zijnde 3 maal 2.827-09-08 pond, het bedrag van het jaarlijkse *ommegheschot*, plus de 30-00-00 pond uit de verkoop van het hakhout:

$$
\begin{array}{rl}
3 \times & 2.827\text{-}09\text{-}08 = \\
 & 8.481\text{-}27\text{-}24 = \\
 & 8.481\text{-}29\text{-}00 = \\
\hline
 & 8.482\text{-}09\text{-}00 \\
+ & \quad 30\text{-}00\text{-}00 = \\
\hline
 & 8.512\text{-}09\text{-}00
\end{array}
$$

Daarbij komt nog dat in bepaalde posten het bedrag niet in ponden parisis maar in ponden groten vlaams bepaald is. Zo'n pond was 12 maal meer waard dan het pond parisis, met het gevolg dat er een omrekening van het

ene stelsel naar het andere diende te gebeuren. Dat is o.m. het geval voor de renten in de eerste *betalijnghe* bij de uitgaven. Het bedrag in post 1 is daar 8-06-08 pond groten vlaams voor 1 jaar, dus 16-12-16 of 16-13-04 voor 2 jaar. In ponden parisis wordt dat:

12 x 16-13-04 =
192-156-48 =
192-160-00 =
200-00-00

Ook met het oog op kennismaking met de toenmalige lengte- en oppervlaktematen is dit document leerrijk. Zoals bekend verschilden die lichtjes van streek tot streek. Daarom geef ik hier een benaderend gemiddelde, dat min of meer voor de hele Westhoek kan gelden. De lengtemaat was de roede (± 3,850m), bestaande uit 14 voet (± 0,275m). De oppervlaktemaat was het nu nog enigszins bekende gemet (± 44,46a), bestaande uit 3 x 1 lijne (± 14,82a), op zijn beurt bestaande uit 100 x 1 vierkante roede (± 14,82ca).

Wie dit document aandachtig leest, zal ook de betekenis van heel wat oude woorden leren kennen. Benevens het reeds verklaarde *ommegheschot* komen er in de voetnoten nog heel wat meer aan bod: *taillie*, *wijn pennijngh*, *diffroij*, *reijten*, *hoijpiete*, *plantsoen*, *taras* en vele andere. En voor wie minder vertrouwd is met het toenmalige schrijfgebruik wil ik ook nog wijzen op de voor ons bevreemdende spelling van de laatste vier maanden van het jaar: resp. 7ber, 8ber, 9ber en xber, alsook op de door het Frans beïnvloede schrijfwijze in Romeinse cijfers van b.v. 96: iiii^{xx} xvj (quatre-vingt-seize).

Het handschrift

Baeten ende ontfanck

1. (gereconstrueerd) het ommegheschot (1) op 1.570 ghem(eten) 2 lijn(en) 96 r(oeden) lants over den jaere 1683 ende ontbloot ten advenante van 36 s(chellingen) uut den ghemete 2.827-09-08

2. (gedeeltelijk gereconstrueerd) idem 1684 2.827-09-08

3. idem 1685 2.827-09-08

4. de v(er)coopijnghe van(de) taillie (2) van houtte ghestaen hebben(de) op ontrent twee lijnnen buschlant binnen deser prochie de waeterijnghe competerende uut den hoofde van Passchier MINNE fs. Passchier dat hij heeft ghecedeert op rek(enijnghe) van tgonne hij de selve waeterijnghe schuldich stont bij slote sijnder rek(enijnghe) tselve busch ontbloot te maerte 1684 bij dheer Jacques WIJBAULT bailliu ende dheer Ignaes PIERLOOT wijlent greffier van alhier voor 30-00-00

Somme tottaele van de voorn(omde) baeten bedr(aecht) 8.512-09-00

Betalijnghe op den voorenstaen(den) ontfanck ghedaen

I. Eerst over v(er)coopen van renten

1. Jo(nchee)r Cornelis DE HEGELSOM in huijwel(ick) hebbende Jo(nckvrauw)e Catharina RAPAERT over 2 jaeren verloop eender rente van 8 p. 6 s. 8 gr. bij jaere tlaeste v(er)schenen in 9ber 1676 bedr. 16 p. 13 s. 4gr.; is in ponden deser 200-00-00

2. Lieven VAN MOERBEKE bode van Brugghe over tport ende overmaeken 3-04-00

3. Den sel(ven) DE HEGELSOM over ghel(icke) 2 jaeren v(er)loop der sel(ve) rente tleste v(er)schenen in 9ber 1678 200-00-00

4. Den sel(ven) VAN MOERBEKE over tport en(de) overmaeken 3-04-00

5. Den sel(ven) DE HEGELSOM over een jaer verloop 'der voors. sijne rente v(er)schenen in 9ber 1679 100-00-00

6. Den sel(ven) DE HEGELSOM over 2 jaeren v(er)loop der sel(ve) rente t' leste v(er)schenen in 9ber 1681 200-00-00

7. Den voorn. VAN MOERBEKE over tport van(de) 2 laeste uuijtghesteken sommen hier vooren 4-16-00

8. Den v(er)melden DE HEGELSOM over 3 jaeren v(er)loop der v(er)melde sijnne rente t' leste v(er)schenen in 9ber 1684 300-00-00

9. Den voorn. VAN MOERBEKE over tport ende overmaecken 5-06-00

10. Mijnheere DE LEEUWE om(m)e te betaele(n) aen Mijnheere DE BRUIJNE tot Brugghe over een jaer v(er)loop van rente van 10 p. 8 s. 4 gr. bij jaere v(er)schenen april 1678; is in ponden deser 125-00-00

11. Den sel(ven) DE BRUIJNE over ghel(icke) jaer v(er)loop van een andere rente van 6 p. 5 s. gr. bij jaere verschenen maerte 1678; is in ponden deser 75-00-00

12. Den voorn. DE BRUIJNE over het overmaeken van tsel(ve) ghelt 1-16-00

13. Den sel(ven) DE BRUIJNE over de oncosten van een dachvaert bij hem ghedaen doen aen(de) wet deser prochie 2-02-00

14. Den sel(ven) DE BRUIJNE over een jaer v(er)loop sijnder voornomde rente van 10 p. 8 s. 4 gr. bij jaere v(er)schenen april 1679; in ponden deser 125-00-00

15. Den sel(ven) DE BRUIJNE over een jaer v(er)loop sijnder voorn. rente van 6 p. 5 s. gr. bij jaere v(er)schenen; in ponden deser 75-00-00

16. Den voorn. VAN MOERBEKE over tport en(de) overmaecken van voorenstaen(de) twee leste uutghesteken sommen 3-04-00

17. Den sel(ven) DE BRUIJNE over noch een jaer v(er)loop sijnder voors. rente van 10 p. 8 s. 4 gr. bij jaere v(er)schenen april 1680; is in ponden deser 125-00-00

18. Den sel(ven) DE BRUIJNE over noch een jaer v(er)loop sijnder voorn. rente van 6 p. 5 s. gr. bij jaere v(er)schenen maerte 1680; is in ponden deser 75-00-00

19. Den voorn. VAN MOERBEKE over tport en(de) overmaecken van(de) 2 leste uutghesteken sommen hier vooren 3-04-00

20. Jo(nchee)r Charles RAPAERT, heere van Blommendale, etc., over een jaer v(er)loop eender rente van 6 p. 5 s. gr. bij jaere v(er)schenen den 28en 7ber 1680; in ponden deser 75-00-00

21. Jo(nchee)r Louijs RAPAERT over ende ter rek(enijnghe) van eenighe jaeren verloop eender rente van 6 p. 5 s. gr. bij jaere; in ponden deser 132-00-00

22. Den voorn. VAN MOERBEKE over tport ende overmaecken van de voors. somme aen(den) sel(ven) Jo(nckhee)r Louijs RAPAERT 2-08-00

Eerste somme van betalijnghe 1.836-04-00

Voetnoten

1. *Ommegheschot*, ook *geschot* of *schot*: belasting jaarlijks door de grondeigenaars aan de Watering te betalen (DB 319).

2. *Taillie*: ook *taelge*, *tailge*, *talie*, *taelgie*, *taille*: het kappen van hout (MHW 595).

---

* Deze bijdrage vormt het eerste deel van een samenvattende uitgave van de rekening van de Watering. De delen 2 en 3 volgen resp. in WH-info 88.III en 88.IV (red.).

Het archief van de notarissen: een informatieketen

J. LUYSSAERT – Nevele

In een vorig artikel heb ik erop gewezen dat het raadplegen van het notarieel archief voor de familiekundige heel lonend kan zijn (1). Om mijn bewering aanschouwelijker te maken, beschrijf ik nu aan de hand van een voorbeeld uit de opzoekingen naar mijn kwartierstaat welke informatie ik opgediept heb uit het archief van de notarissen en hoe ik hierbij te werk gegaan ben.

Ik hoop dat op die manier nog andere familiekundigen de weg zullen vinden naar die rijke bron.

Als voorbeeld nam ik mijn overgrootvader Franciscus Josephus VANDERMEERSCH, fs. Eugenius Josephus & Henrica Philippina DEHOUCK, geboren te Slijpe op 08.12.1830 die 3 maal trouwde, wat niet uitzonderlijk is. Hij trouwde een eerste maal te Reninge op 04.12.1862 met Rosalia Sophia DE GRAVE, weduwe van Eduardus Ludovicus VERSCHAVE, die overleed te Reninge op 21.11.1866. Kort daarop trouwde hij te Reninge op 05.07.1867 met Sophia Barbara BUISSAERT, die er overleed op 18.02.1872. Nauwelijks 5 maanden later, op 31.07.1872, trad hij te Woesten in het huwelijk met Eudoxie VANDROMME, mijn overgrootmoeder.

Tot een beter begrip geef ik eerst schematisch het verloop van de 'informatieketen', waarna ik elke schakel nader toelicht (de Romeinse volgnrs. heb ik in de tekst hernomen, tussen haakjes evenwel).

I. huwelijksakte 3 x 31.07.1872
II. huwelijkskontrakt 3 x 11.07.1872
III. inventaris na + 2de echtgenote 17.06.1872
  → IVa. huwelijkskontrakt 2 x 05.07.1867
  → IVb. pachtkontrakt 30.08.1864
  → IVc. 'liquidatie' na + 1ste echtgenote 18.03.1867

IVc.

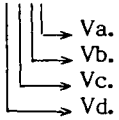

Va. inventaris na + 1ste echtgenote 05.12.1866
Vb. 'liquidatie' na + man van 1ste echtgenote 15.10.1860
Vc. 'liquidatie' na + 1ste echtgenote 05.12.1866
Vd. huwelijkskontrakt 1 x 19.11.1862

De huwelijksakte van mijn overgrootouders Franciscus VANDERMEERSCH & Eudoxie VANDROMME (I) was het uitgangspunt van een informatiestroom over Franciscus VANDERMEERSCH, want in die akte las ik dat de jonggehuwden op 11 juli 1872 een huwelijkskontrakt (II) hadden opgemaakt voor notaris PIETERS te Reninge.

Dat huwelijkskontrakt vond ik in het familiearchief en ik kon er een schat aan nieuwe informatie uit opdiepen: de namen van de kinderen uit zijn tweede huwelijk en vooral de mededeling dat op 17 juni 1872 een inventaris opgemaakt was door dezelfde notaris na het overlijden van de tweede echtgenote Sophia BUISSAERT (III).

Die inventaris van 17 juni 1872 is een ware goudmijn. Ik heb hem dan ook volledig opgenomen in mijn boek *Vierhonderd jaar voorouders van Lydie Vandermeersch* (2). Samengevat haalde ik er volgende gegevens uit:

1. de namen van de kinderen uit het tweede huwelijk
2. de namen van de voogden
3. de overlijdensdatum van de tweede echtgenote Sophia BUISSAERT
4. opgave van de baten en lasten
5. opgave van de landerijen afhangend van de hofstede
6. de vermelding dat Franciscus VANDERMEERSCH en Sophia BUISSAERT een huwelijkskontrakt afgesloten hadden op 5 juli 1867 voor notaris PIETERS te Reninge (IVa)
7. de vermelding dat Franciscus VANDERMEERSCH op 30 augustus 1864 met zijn eigenaar Charles Ildefonce Bernard CLEENEWERCK uit Belle een pachtkontrakt afgesloten had voor notaris PIETERS te Reninge (IVb)
8. vermelding dat op 18 maart 1867 een 'liquidatie' opgemaakt werd na het overlijden van de eerste echtgenote van F. VANDERMEERSCH (IVc).

Ook in het huwelijkskontrakt van 5 juli 1867 (IVa) wordt verwezen naar een 'liquidatie' door notaris PIETERS opgesteld op 18 maart 1867 na het overlijden van Rosalia DE GRAVE, de eerste echtgenote van F. VANDERMEERSCH.

Deze 'liquidatie' van 18 maart 1876 (IVc) vermeldt de namen van de comparanten en de namen van de wezen uit het eerste huwelijk van Rosalia

DE GRAVE met Eduardus Ludovicus VERSCHAVE. Verder bevat de akte nog volgende nuttige gegevens:

1. de huwelijksdatum van F. VANDERMEERSCH met R. DE GRAVE
2. de financiële inbreng van beide echtgenoten
3. de vermelding dat na het overlijden van R. DE GRAVE een inventaris opgesteld werd op 5 december 1866 (Va)
4. de 'liquidatie' van de gemeenschap tussen VERSCHAVE en DE GRAVE en de nalatenschap van VERSCHAVE op 15 oktober 1860 (Vb)
5. de 'liquidatie' van de gemeenschap tussen VANDERMEERSCH en DE GRAVE op 5 december 1866 (Vc)
6. het totale aktief en passief van het sterfhuis.

De vermelding van een huwelijkskontrakt tussen F. VANDERMEERSCH en DE GRAVE is het sluitstuk van deze bron (Vd).

De notariële inventarissen bieden ons dus veel meer dat enkel data en cijfers. We leren de kinderen kennen uit vorige huwelijken en de namen van hun voogden, en bovendien krijgen we een biezonder nauwkeurige inventaris van de roerende en onroerende goederen. Op die manier kunnen we ons niet alleen een beeld vormen van de grootte en inplanting van de hoeve, de indeling van het woonhuis, maar ook van de financiële situatie van de bewoners; zo krijgen ze gestalte als mensen van vlees en bloed.
Aan de hand van de opgediepte gegevens kon ik na een kleine zoektocht in Reninge nog de voorouderlijke hoeve terugvinden. De kamerindeling van het woonhuis bleek volledig overeen te stemmen met de beschrijving van de notaris in de akte, daterend van 1872!

---

1. J. LUYSSAERT, *Valstrikken in het archief van de notarissen*, in WH-info, jg. 4, nr. 4, januari 1989, pp. 100-101.

2. J. LUYSSAERT, *Vierhonderd jaar voorouders van Lydie Vandermeersch*, Nevele, 1988, 147 p. + uitvouwbare kw. (n.v.d.r.: te bestellen bij de auteur: Veldestraat 26 te B-9841 Nevele door betaling van 450 Bfr. (buitenland + 50 Bfr.) op rekening 442-1500809-55).

R.A. Brugge: gesloten op zaterdag in juli en augustus.
B.A. Brugge: gesloten in augustus.
V.C.G.H. Handzame: gesloten van 7 tot en met 20 augustus.

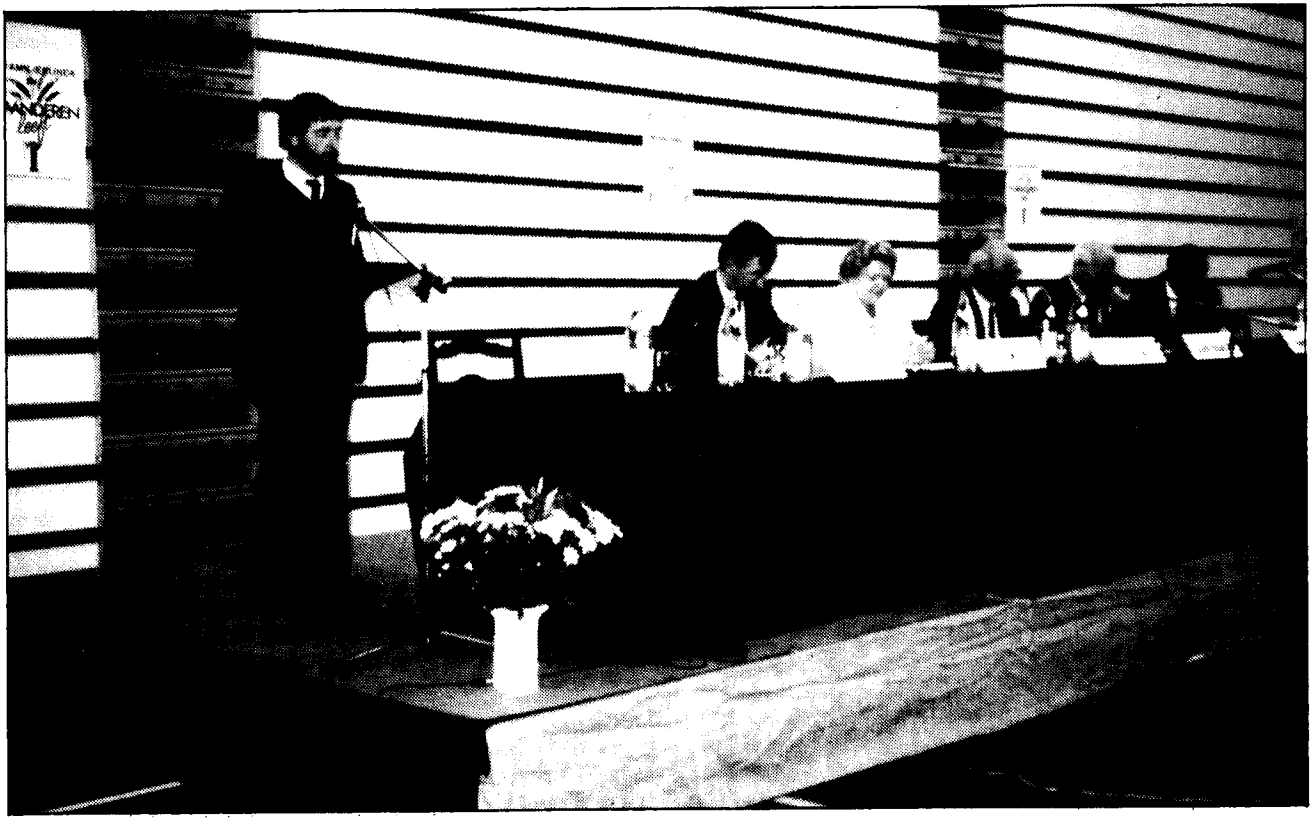

24e Nationaal V.V.F.-Kongres, Roeselare 22-23 april 1989

V.l.n.r.: J. DECAESTECKER, Dr. J.-M. LERMYTE, L. VERCRUYSSE-DENYS, V. ARICKX, J. GHYSSAERT, Dr. C. VANDENBROEKE

16de- & 17de-eeuwse Duinkerkse sprokkels

Jef CAILLIAU – Koksijde

(slot)

48/11 f° 344v. 05.12.1609

Jan DANCKAERT overleden cuuper van Nieuwpoort en Pieter, beide zonen van Pieter. Jan DANCKAERT heeft nagelaten 2 zonen. Pieter is gehuwd doch overleden zonder kinderen. Den anderen, Guillaume, is overleden als jongman in een voijage in Indien.

48/11 f° 378v. 08.03.1610

Jan PELE fs. Jacob en Neelken FLOURINS fa. Charles.
Godelieve PELE (fa. Jacob) x Mahieu BIGOURT.
Jacob zou de zoon zijn van Peele BEECKMAN van Gelderlandt.

48/12 f°14 28.09.1610

Janneken CAESTECKERS fa. Jan weduwe en barhoudsters van Balthazar HOUCK verleden voor schepenen van Middelburg.
Jacques CAPITEIJN als balliehouder van Peijnken, zijn kind geprocreert bij Hendrijcke DE CAESTECKERS fa. Jan bij Agatha TUGGHE fa. Jacob voor schepenen van Hondschote.
Jan DE CAESTEKERE x Paschijnken MUS fa. Jacques.
De kinderen Joos DE BOCQ bij Loijse DE CAESTEKER fa. Jan voor voogden van St.-Winoksbergen & gepasseerd voor de wet van Veurne

48/12 f° 24v. 06.11.1610

Nicaesen OMAERE de jonge, 21 j., getuigd dat capitein Blasius JANSSENS dood geschoten werd in de riviere van Lisboa, wel gekwetst en gevangen genomen werd door de barbaren op het schip genaamd St.-Pieter van 60 last.

48/12 f°61 07.02.1611, attest

Mahieu VAN HONDEGHEM op verzoek van Philip VAN HONDEGHEM fs. Jan verklaart dat Philips VAN HONDEGHEM de zoone is van Jan; ook dat de voornoemde Jan zijn vader eene broeder had van vollen bedde genaamd Denijs VAN HONDEGHEM. Welke Jan en Denijs, respectievelijk vader en oom paterneel zijn van de voornoemde Philips hebben vele en diverse jaeren en namelijk de voornoemde Jan ghewoont bij heer Philips VAN HONDE-

GHEM vader van voorn. attestant en gherechte oom paterneel alsvoren van beide de voornoemden Jan en Denijs, welke attestant vader de zelve 2 neven wezende ook hun voogt heeft doen leren hun ambacht, te weten Jan dat van timmerman en Denijs dat van schoenmaker en nu onlangs de voornoemde Denijs' zijn oom overleden is in Holland, alwaer hij vertrokken was.

48/12 f°415 & 48/11 f° 302

Jonkheer Thomas DEXTER x joffrouwe Elisabeth JOORIS hadden 2 zonen:
Eduwaert DEXTER, koopman in Londen
Jan DEXTER, capitein van een compagnie Engelsche soldaten in Duinkerke, was gehuwd met joffrouwe Isabelle DE RUIJTSCHER. Jan is overleden in Brussel.

MEDEDELINGEN

Ieper: **Stedelijke prijs voor Cultuurhistorische Monografie.**

Sinds vorig jaar wordt door de Stedelijke Culturele Raad Ieper jaarlijks een Monografieprijs uitgeschreven. Voor het verlenen van prijzen en/of premies wordt door het stadsbestuur een bedrag van 50.000 Fr. beschikbaar gesteld.
De prijskamp is voorbehouden aan alle in het Nederlands gestelde studies i.v.m. een of ander facet van het cultuurhistorisch Ieper — historisch, archeologisch, taalkundig, familiekundig, volkskundig, heemkundig, religieus, ...
Het manuscript moet minstens dertig met tussenregel getypte bladzijden tellen (ca. 10.000 woorden), en er moet systematisch worden verwezen naar de bronnen of documenten waarop de studie steunt. Reeds gepubliceerde studies komen ook in aanmerking, maar slechts indien de publicatie ervan na 1 maart 1988 plaats had.
De inzendingen worden tegen uiterlijk 1 november 1989 ingewacht bij de voorzitter van de SCR Ieper: Romain VINCKIER, Vaubanstraat 40, 8900 Ieper, waar men ook terecht kan voor meer informatie.

Belle/Bailleul: **42e Frans-Vlaamse Kultuurdag**, zondag 10 september 1989 — College Maxime Deyts, Rue Jean Moulin (Verbindingsweg tussen Lokerstraat en Rue du Musée. Ruim parkeerterrein).

10.00 uur: Sektievergadering **Familiekunde** (2e verdieping, zaal 3 nr. B 108)
Dr. D. MERLEVEDE: Belle-ambacht en buitenpoorters van Ieper in het fonds Merghelynck.
H. MASQUELIN: Archiefbronnen m.b.t. de Westvlaamse gemeenten van de kasselrij Belle.
G. JANSSEN: Frans-Vlaamse plaatselijke archieven in vogelvlucht.
Leiding: J. STEENKISTE, W. BEELE, J. DECAESTECKER.

De Westhoek in de staten van goed te Oudenaarde

E. VANDEN HOVE – Wevelgem

Etienne VANDEN HOVE uit Wevelgem die de Staten van Goed van Oudenaarde (Stadsarchief Oudenaarde) onderzoekt, publiceerde reeds eerder op deze plaats een 2-tal excerpten waarin gegevens m.b.t. het Ieperse vermeld staan (WH-info, jg. 4, nr. 2-3, september 1988, p. 49). Inmiddels rondde hij zijn onderzoek af en andermaal bevat het geëxcerpeerde materiaal interessante inlichtingen voor de Westhoekzoeker.
Wat hier volgt, is de relevantie informatie uit de akten die gegevens bevatten betreffende de ruime Westhoek. Onnodig te zeggen dat de publicatie van dergelijke gegevens uit een archief dat zelden of nooit door Westhoekers geraadpleegd wordt een belangrijke aanwinst is.
Wie meer inlichtingen (kopie of dgl.) over een of andere akte wenst, kan uiteraard bij WH terecht.

(JdC)

Stadsarchief Oudenaarde: Staten van Goed

Reg. 15
f° 69r. X^{e} in novembre XV^{c} XXV

Van Hubert VANEYGHEN die men sijde HOERMAN, gestorven in Coemene.

Reg. 121
f° 159v. IXe meij 1738

Van Gillis DEMEULEMEESTER fs. Arents overleden binnen de prochie van Sinte Eloij Vijfve casselrie Cortrijck op den XVIJ^{e} 8bris 1737, te vooren weduwenaer van Joosijntgen DEPOORTERE. Staet overgebrocht bij Elisabeth DEMEESTER fa. Jaecques hauderigghe ter eenderen, ende Joannes DEMEULEMEESTER sijns selfs, woonachtigh beth dan vijf mijlen boven de stadt Yper, soone bij den overledenen achterghelaeten ende gheprocreert constant sijn eerste huijweluijck met voornoemde Joosijntjen DEPOORTERE.

Reg. 117 12.08.1746 – 23.06.1747
f° 47v. XJ 8bris 1746

Van Joosijne DECLERCQ fa. Lievens overleden binnen de stadt Ipere op den 19 july 1746. Staet overgebrocht bij Gillis DECLERCQ fs. den ghemelden broerder als Iste staecke.
Josephus HEDDEBAUT fs. wijlen Jacobus en van wijlen Maria DECLERCQ fa. Lieven ende Jacobus HEDDEBAUT sijne broedere maeckende de 2de staecke.
Frans DEVENYN en Joseph DEPUE getrauwt met Isabelle DEVENYN fii. wijlen Gillis DEVENYN fs. Gillis & wijlen Isabelle DECLERCQ fa. Lieven en de vier kinderen achterghelaeten bij Gillis DEVENYN in huwelick met Joanne DETOLLENAERE nu getrauwt met Joannes VERRIEST fs. Olivier, met name Joannes, Isabelle, Maria Joanne en Catharine, de letste en 3de staecke.

Reg. 121 18.06.1751 – 24.11.1752
f° 41r. X 7bris 1751

Van Sr. Cornelis VANDEWALLE fs. Cornelis overleden binnen de stede van Poperijnghe opden 23 februari 1747
Staet overgebrocht bij Jouffrauwe Marie Anne THERY fa. Anthone omme haer als hauderigghe ter eendere.
Jooris Cornelis VANDEWALLE minore weese als nu in audde van ontrent de twintigh jaeren ter andere.

Reg. 122 01.12.1752 – 03.05.1754
f° 216v. den 19 octobre 1753

Van Anna Constance DELCANTERS ghebortigh van Dixmuijde, wedewe gheweest van Jacobus D'HURTERE sonder lichaeme hoirs ghedurende haer tweede leste huijwelick achterghelaeten thebben, overleden binnen deser stede van Audenaerde op den 19 april 1750.
Staet overgebrocht bij Adriaen MAES als haudere ende Marie Joanne D'-HURTERE fa. Jacobus eenigh kindt bij d'overledene achterghelaeten ende gheprocreert constant haer eertse huijwelick alsnu in audden van ontrent de veerthien jaeren.

Reg. 124 18.05.1756 – 23.12.1757
f° 62v. den XIIJ july 1756

Van Pieter CAEMERTYN fs. Jans overleden binnen der prochie van Waereghem casselrije Cortrijck op den VIJ april 1700 vierenvijftigh, lest wedewaer van Margaritte DESMEDT fa. Louis ten wiens sterhuijse bij den overledenen geenen staet en is ghemaeckt.
Aparante hoir is Josyne DESMEDT wedewe van Jan BAERT non poorteresse ende te voorent wedewaer was van Janneken BENOIT fa. nn. ten wiens sterfhuijse staet ende inventaris ghemaeckt ende ghepasseert voor wetauderen der heerlickheede van Vichten mits den overledenen alsdan nonpoorter was in daeten 12 july 1724.

Erfgenamen: (een hele reeks ...) ende Pieter DEWANCKELE nonpoorter tot Ghelue thuijwelick met Joanne CAEMERTYN ... ende Noeël VERMEERSCH nonpoorter thuijwelick met Marie Anne CAEMERTYN tot Wervicque ... alle kinderen en kints kint bij den overledenen achterghelaeten ende gheprocreert constant zijn eerste huijwelick met de voorseijde Janneken BENOIT maecken saemen seven hooftstaecken ten desen sterfhuijse.

Reg. 124 18.05.1756 – 23.12.1757
f° 305r. 14 octobre 1757

Van Jacoba LAMBRE fa. Jan Baptiste wedewe van wijlen Passchasius BAUDENS fs. Joos overleden binnen deser stede.
Erfgenamen: ... ende Caroline DELVAEL bij competenten audde haer selfs nonpoorteresse tot Ipere fa. Philippus ende wijlen Joosyne LAMBRE oock sustere van de overledene.

Reg. 125 03.01.1758 – 28.09.1759
f° 334v. XVI maerte 1759

Van Jouffrauw Isabelle GOEMINNE fa. Jan fs. Frans & Marie Isabelle PIPPE fa. nn. overleden jonghe dochter binnen de stadt Brugghe op den IX februarij 1757.
Erfgenamen: ... ende Joseph DEBUF tot Dadeseele casselrije van Iepere.

Reg. 127 14.04.1761 – 23.11.1762
f° 231v. 12 maerte 1762

Van Barbara Therese BERTELS fa. Jan & Josyne SCHIETAERT fa. Joannes overleden binnen deser stede sonder lichaemelijcke hoors thebben achtergelaeten op den 4den november 1761.
Staet overgebrocht bij Adriaen COLPAERT fs. Sebastiaen omme hem als weduwaer ende houder ter eendere ...
Erfgenamen: ... ende Joannes VANHAEVERBEKE non poorter tot Duynkercke in huijwelick met Joosyne SCHIETAERT fa. Joannes die broeder was van de voorseijde s'overledene moeder representeerende bijdien d'een helft van den derden hooftstaecke.

Reg. 128 23.11.1762 – 27.03.1764 (slechts genummerd tot einde 1762 -f°40)
f° 7r. 7 Xbre 1762

Van Jouffrauwe Marie Anne DECURTE fa. Frans & Joanna VANDAMME, begijntjen in het begijnhof Onse Lieve Vrauwe ter Hoijen binnen de stadt van Ghendt overleden den 4den meije 1762.
Erfgenamen: ... ende Pieter VANWONTERGHEM fs. Judocus tot Langhemarcq (één van de zeven kinderen van Judocus VANWONTERGHEM).

Reg. 129 27.03.1764 – 16.04.1765 (ongenummerd)

Van Jouffrauwe Petronelle VANMIEGHEM fa. Sr. Jan & Jouffroauwe Marie

VANDENDAELE.
Erfgenamen: ... (10 blzn.) ende Sr. Alexander DE SOMERE tot Ieperen in huijwelick met Jouffrauwe Jacoba Joanna VANDENABELE fa. Sr. Guillaeme.
Actum den Xen april 1765.

Reg. 136 01.04.1773 – 25.10.1774 (ongenummerd)

Van Anne Catharine CORVELYN fa. Anthone overleden binnen de prochie van Eyne den nn. meije 1773, te vooren wedewe van Pieter Joannes DE-GROOTE, staet van goede overgebrocht bij Bartholemeus DEMUELEMEES-TER fs. nn..
Erfgenamen: ... ende Albertus ende Cornelis LESY fii. Albertus, beede noch minderjarigh ende woonachtigh binnen de stede van Dixmude, kinderen van den voornoemden Albertus gewonnen in hauwelicke met Marie Therese CORVELYN fa. Anthone.
Actum desen 14 decembre 1773.

Van Jonker Louis Henry Joseph LEFEBURE in sijn leven burghemeester der stede van Nieupoorte, overleden binnen de prochie van Quaremont Lande van Aelst op den XXVIJ junij 1768.
Actum desen 26 april 1774.

Reg. 138 01.01.1776 – 24.12.1776 (ongenummerd)

Van Sr. Joannes DELAVIE fs. Joannes overleden binnen de prochie van Anseghem op den 4 meije 1776.
Erfgenamen: ... ende Christiaen DELAVIE tot Renninghe in Veurne ambacht ... ende Andries DELAVIE tot Biscote in Veurne ambacht.
Aldus ghepasseert den 11 octobre 1776.

Reg. 146 02.01.1784 – 20.05.1785 (ongenummerd)

Van Joffrauwe Joanna Cathelijne Lodewine LEFEBURE overleden jonghe dochter binnen dese stadt op Paemel den 1 april 1782, fa. wijlent Jonkhere Louis Henry LEFEBURE tsijnen derden huijwelick gewonnen bij wijlent vrauw Marie Catherine VINCENT.
Erfgenamen: ... ende Jonker Charles Emanuel LEFEBURE tot Veurne, sone van den voornoemden Jonker LEFEBURE tsijnen eerste huijwelicke gewonnen bij wijlent vrauw Joanne Francoise AELBRECHT.
Actum den 5 maerte 1784.

De Cygnet (Kinget, ...) en **De Dobbelbeker** (Dobbelaere, ...) zijn twee uitstekende en verzorgde driemaandelijkse familietijdschriften, die ook voor niet naamdragers interessant zijn. Inlichtingen bij resp. Jozef KINGET, Dorp 52 te 9070 Wachtebeke en Roger DOBBELAERE, Broederlijke Weversplein 119 te 9000 Gent.

The Pilgrims and other People from the British Isles in Leiden. 1576 - 1640

Bijlage WH-info, juni 1989

COMPILED BY JOHANNA W. TAMMEL,
FORMER CURATOR OF
THE PILGRIM COLLECTION IN LEIDEN.

HISTORICAL BACKGROUND,
BIOGRAPHICAL NOTES AND APPENDICES
BY G.V.C.YOUNG O.B.E., AUTHOR OF
PILGRIM MYLES STANDISH,
FIRST MANX - AMERICAN.

AND CONTRIBUTIONS BY
DR. JEREMY D. BANGS,
CHIEF CURATOR OF PLIMOTH PLANTATION,
PLYMOUTH, MASSACHUSETTS. U.S.A.

The Mansk-Svenska Publishing Co. Ltd.
17 North View Peel, Isle of Man.
Telephone (0624) 84 2855

The Register contains a list of the betrothals and marriages in Leiden in the Netherlands, between 1576 and 1640 of the Pilgrims and other people from the British Isles (including Flemish and Walloon who fled from Flanders to England to escape religious persecution). It also contains particulars of those people who became citizens of Leiden or were prosecuted in Leiden for criminal offences.

The preliminaries to the book include an introduction, a background history, biographical notes on some of the leading Pilgrims and some of the Commanding Officers of the soldiers from the British Isles mentioned in the register, and a glossary.

The Appendices contain a list of Pilgrims who emigrated to America on the *Mayflower*, the *Fortune*, the *Anne* and *Little James* and the *Mayflower II* and a list of trades and professions of the Pilgrims in Leiden. They also contain details of the names and places of origin (where known) of Leiden immigrants and soldiers mentioned in the Register, together with details of students from the British Isles who studied at Leiden University during the period under review.

This unique book will extend to about 275 pages and will have a map of the British Isles and relevant parts of the Continent of Europe.

Publication Date: 1st October 1989.

Retail price in the British Isles £9.95 plus £1.55 packing and posting.

Price (including postage) £10.50 if remittance received by Publishers on or before the 30th September 1989.

Het Register is een lijst op van de ondertrouwen en huwelijken tussen 1576 en 1640 in Leiden. Van de Piigrims en ander personen van de Britsche Eilanden (Het register geeft ook de Vlamingen en de Walen, die naar England gevlucht zijn om te ontsnappen aan religieuze vervolgingen).

Het Register bevat ook de Britten die veroordeeld werden en de Britse Poorters.

In de Inleiding van het boek, is de introductie, de histiorisch achtergrond, biografische gegevens van enkele belangrijke Pilgrims en bevel voerende Officieren van de Britsche soldaten die inhet register en de verklarende woordelijst voorkomen.

De bijlage bevat een lijst van Pilgrims die vetrokken naar Amerika tussen 1620 en 1629 en een lijst of beroepen die de Pilgrims in Leiden beoefende. Het geeft ook details of namen en plaatsen van origine of de Leidse immigranten en soldaten vermeld in het Register, samen met de Britsche studenten die in Leiden studeerden aan de Universiteit tot 1640.

Dit belanglijke boek bevat ongeveer 275 bladzijden en een kaart van de Britsche Eilanden en van een deel van Europa.

Publikatie datum is de 1st october 1989.

De prijs van het boek is Fl. 35,00 ex. porto. Voor die, die intekenen voor de aangegeven datum hebben recht op 10% korting.

Printed and translated in the U.K.

ORDER FORM

BESTEL FORMULIER

For those who live in the British Isles.

I wish to order ..... Copy/Copies of "The Pilgrims and other People from the British Isles in Leiden, 1576–1640" and enclose a cheque for £..... I shall grateful if you will send the Book to the address below.

Yours faithfully,

Voor de gene uit Nederland and Belgie.

Ik bestel ..... Copy/Copies van "The Pilgrims and other People from the British Isles in Leiden, 1576–1640". Ik maak het bedrag over op de Girorekering 194276 t.n.v. Gemeente Archief Leiden, betaal per cheque of contant.

Ik haal het boek af/ Kunt U het boek opsturen. De kosten van de porto zijn voor mijn rekening.

(Doorhalen wat niet van toepassing is.)

Hoogachtend

(Block letters Please)

Name/Naam. .....

Address/Adres. .....

Postcode. .....

Place/Plaats. .....

Country/Land. .....

To order from the British Isles:
Mansk-Svenska Publishing Co. Ltd.
17 North View, Peel. Isle of Man
British Isles.

te bestellen voor Nederland en België:
Gemeente Archief
Boisotkade 2a, 2311 PZ, Leiden.
Nederland.

Heerlijkheid Nieuwkerke (3)

R.L. DEWULF-HEUS — Brugge

(vervolg van WH-info, 89.1, p. 18)

pennyngen ende ander middel om soodaenige refectien te connen doen als ook tot betaelen de groote verachtenhede vande voornoemde cheins, soo hebben de supplianten om het meeste profit ende merckelick voordeel vande voorseide kynderen geraedig gevonden 't voorseide huys ende actie van cheinse te vercoopen ende cederen by permutatie ende laege in proffitte van Pieter WOUTS fs. Jacob, den welcken in nederlaege is cederende in proffitte van desen weesen een aender huys metden gront daeronder ende achterliggende met de groene cathelen daerop staende, wesende erfve ook gelegen binnen dese plaetse door dito WOUTS gebruickt den welcken voor toebaet is gevende de somme van 15 ponden 10 schellyngen grooten vlaems boven alle oncosten.

f° 58 5 décembre 1736

Elisabeth DESCAMPS fa. Jean (+) & Isabeau ROUSE (+) bourgeoise de Ipre, + Neuve-Eglise juin 1737 (x 11.10.1685).
Vefvier: Mahieu DAMBRE fs. Mahieu (+) & Jacqueline DEHEM (+).
E: Maximilien DAMBRE, Matthieu — d' âge compétent —, Elisabeth x Jacq. BECCAERT, Marie Françoise x Jean Baptiste DASSONNEVILLE, Mary Thérèse x Pierre François DE ROULEZ; les enfants de Mary Anne (+) & Jean Baptiste LEMPIERE: Jean Baptiste 13 a., Pierre Jacques 10 a., Felix Joseph 5 a.
TP.: Maximilien DAMBRE
TM.: Jean HASBROUCK

Louis Romain DAMBRE 6 a., fs. Louis (+) & Mary Catherine LEBLAN.
TP.: Pierre LEBLAN, grand-père
TM.: Mahieu DAMBRE.

f° 61v. 16 januari 1737

Suplierende verthoont met alle respect Antoine François ENTE fs. wt. François geprocreert by Mary VAN ACKER, jonghman nu ter elde van ontrent de 25 jaeren, wonende binnen deser plaetse, te kennen gevende hoe aen hem is competerende eene losbaere rente van 60-00-00 lb. grooten vlaemsch capitael loopende ten intereste pennynck XXtigh, ten laste vande weduwe François LEGRAND, de hypoteque synde geen vande souffisante, den suppliant synt hem belast met eene obligatie van thien ponden grooten vlaemsch capitael in proffytte van Joos BOONE tot Belle, die danof de restitutie versouckt, ende ook noodigh hebbende eenighe pennyngen te doen

verscheide refectien aenden huyse hem competerende gelegen binnen dese prochie, 't welcke menaceert in te vallen, den suppliant gepraemt zynde tot oplegh vande selve obligatie ende hen onvoorsien vyndende van eenige pennyngen tot doen de selve refectien, en vynt geen ander middel omme daerinne te voorsien dan te vercoopen het capitael vande voorschreven rente van 't sestigh ponden grooten, te meer hy alsnu een persoon ter handt heeft die deselve souden willen coopen sonder eenigh verlies, maer alsoo dit niet en can geschieden sonder prable octroy van myn oppervoogden.

f° 62 27 février 1737

Vous represent en toutte humulité Pierre BASSY comme oncle et TP., et Jean Baptiste DE LANGHE TM. des cinq enfans mineurs de feu Pierre BASSY procrée avec Marie Cathérinne DE LANGHE, décédée sous cette jurisdiction, q'ajants fait faire jointement Jean François LAMERANT paratre aux dittes enfans, vue la balance des biens et debtes de laissez à la maison mortuaire de la ditte DE LANGHE, cy joint cotte et voyant que le malis surpasse beaucoup le bonis, les supliants ont étrouvé convenable d'abandonner et renoncher à la succession de la mère de leurs enfans mineurs suivant l'acte joint cotté, mais comme serusable abandon ne peut validement subsister au regard des dittes mineurs sans preable octroy de vos seigneuries, c'est le sujet que les supliants se retirent vers vous.

f° 63v. 20 avril 1737

Remontre très humblement Jean HUWETTE drappier demeurant en ce lieu, disant qu'il at fait colloquer la personne de Cornil Martin HENNAERT, fils de feu Jaspart et de feu Mary Anne HUWETTE agé de quinze ans ou environ au couvent de bon fils à Armentiers pour sa mauvaise conduite nottoirement à vos seigneuries, ce qu'il ne se peut faire sans votre permission et consentement raisons qu'il se retire vers vous.

f° 63v. 27 april 1737

Verthoont met alle respect Pieter TEMPERMAN te kennen gevende hoe dat aen syn vier minderjaerighe kynderen geprocreert in 1ste x by Mary Joanna HEUGEBAERT is competerende by successie van Pieter HEUGEBAERT hunnen grootvaeder den 4/5 in driehondert .. zaylant gelegen in Witschaete onder d'heerelichede Vanden bussche, den supliant de infortune gehadt hebbende hedent twee jaeren van te moeten scheyden van syn woonstede ende weynigh middelkens die der hem nog overgebleven en zyn, heeft hem geengageert omme te connen subsisterien in levens middelen ende ophope van tot beter fortuin te commen te pachten een minder hofstede op Wulverghem, maer alsoo hem gebrecht eenige pennyngen om hen van Nieuwkercke mouteren ende den prys te betaelen soude den suppliant, tot ondervynden dies, geerne vercoopen de voorseide 4/5 inde voorseide partie saylant ende gemerckt soodanighe vercoopinge niet geschieden en can sonder prealable octroy van U.L. Ed. oorsaecke waeromme de suppliant is keerende tot myne voornoemde Heeren.

f° 64v. 23 july 1737

Suplierende verthoont reverentelick Jacobus DESEN inde qualiteyt als vooght vande minderjaerighe kynderen van Jacobus DE SWARTE geprocreert in 1ste x met Françoise DEPREZ te kennen gevende hoe hy hen vint geactionneert voor U.L. Ed. weghens d'heritiers van wt. Francincken MARTIN weduwe van Carel RABAU by regte den suppliant gedient heeft van antwoorde den 14e dito jegens de welcke de voorseide heritiers hebben gedient van replicque den 15e july laest, welck stuck hy is by vougende, dat hy by syne soutenue gerecht is tot vervolgh vande selve zaecke uyt den naeme ende in profitte vande selve weesen, te meer omme te betoonen syn fondement hy vought hier by 't advies van de twee fameuse advocaeten de welcke hy heeft genomen die syn d'heer Cornelis WALWEIN ende MERGHELYNCK ende alsoo hy suppliant niet geerne en soude voorders procederen ende souteneren het recht vande selve weesen sonder alvooren te becommen octroye ten dien einde, soo is hy suppliant hen keerende tot myne voornoemde heeren.

f° 65v. 23 september 1737

Supplierende verthoont oodtmoedelick Martinus DEPRINCE VP. ende Pieter BAFCOP VM. van't eenigh achtergelaeten weese kynt van Leopoldus DEPRINCE gheprocreert by Maryjenne BAFCOP met name Mary Françoise DEPRINCE oudt veerthien jaeren ofte dat ontrent, seggende dat sy ten meesten proffitte vande weese goet gevonden hebben vante geven in cheinse aen Joannes LOUF twee partiekens lant ten deele zaylant ende ten deele busch, groot t' saemen ontrent ses hondert ten pryse van dertigh ponden parisis by jaere, alles volghens den cheinsbrief ten desen overgeligt ende daernae innegetrocken, ende vermits sulckx niet en vermagh te gebeuren sonder prealabelick becommen te hebben het octroy van myne voorseide heeren als oppervoogden vande selve weesen, oorsaecke de supplianten hun zyn keerende tot U.L. heeren.

f° 67 3 januari 1738 (zie eerst f° 12, f° 66 v.)

Pieter DONDAINE fs. wt. Jan & Catherinne PRONNIER – gedie binnen de prochie van Nieuwkercke – overleden november 1737
Blyfveghe: Mary Petronelle REUBECHT fa. wt. Mahieu & Mary DEHOUS als weduwe.
K. uit 1ste x met Magdalene LEFEBVRE:
Pieter 24 j., François 20 j. en Pieternelle – t' haer selfs by oude – allen met naam DONDAINE.
VP.: Jacques DONDAINE.

f° 66v. 19 december 1737

Commer rekenynghe die mits desen doet, presenteert ende overgeeft Jacobus Guislain DE ZWARTE fs. Jan François, als wedewaere ende blyfver ten sterfhuyse van wt. Mary Françoise DEPREZ fa. wt. Pieter by wt. Maryjenne MOUTZ syne overleden huysvrauwe ende dat vanden commer uytgestelt

par staete t' haeren sterfhuyse gemaeckt door den deelsman BALBO, ende hem aldaer aengewesen t' ontfangen, mitsgaeders vande betaelyngen daer jegens gedaen.

f° 69 27 juin 1738

Mary Anne Josephe LORIDAN fa. wt. Matthieu (1x) & Elisabeth STRICK — bourgoise de la ville d'Ipre — + Neuve-Eglise avril 1725.
Vefvier: Ciprien TRIOEN fs. Gille & Catherine GRUSON (+).
— Contract de mariage le 16 avril 1723 à Neuve-Eglise.

f° 74 12 september 1738

Petronelle Françoise MORETZ fa. wt. Carel — poorteresse van Ipre — overleden Nieuwkercke 4 juli 1738.
Blyfver: Philippe Joseph CARNEL fs. wt. Passchalis & wt.Anne LAURENT als weduwaere.
K., allen met name CARNEL: Carel Joseph 21 j., Louis Augustin 16 j., Jan Baptiste 14 j., Louis Albert 8 j., Marianne Josephyne 11 j. en Carolyne 6½ j.
VM.: Charel Joseph CARNEL loco Jan Baptiste MOUTZ, kozijn.

f° 75v. 24 september 1738

Philippe DOUZE fs. wt. Maerten & Mary Margarieta SENNESAEL — poorter der stede van Ipre — overleden Nieuwkercke 7 maart 1738
Blyfveghe: Mary Anne REUBRECHT fa. wt. Pietere & Adrienne BOUDRY als weduwe.
K.: Pieter Jacobus 9 j., Ignatuis Benedictus 6 j., Joannes 4 j., Mary Anne 13 j., Dorothea 19 maenden, allen met name DOUZE.
VP.: Jacques DOUZE, oom

f° 78 27 oktober 1738

Petronelle DE WEYNE fa. Jan & wt. Mary GALLAND — gedie binnen de prochie van Nieuwkercke — overleden 5 oktober 1738, weduwe in 1ste x van Passchier DE WAGHEMAKER, in 2de x van Ignaes VAN ACKER.
K. uit 1ste x: Rosalia x Pieter FACHE, Petronelle x Louis ANNOOT en Mary Anne x Guilliame GALLETZ.

K. uit 2de x: Joanne Therese, t' haer selfs by elde; de kynderen van wt. Mary Christine & Pieter LIEBAERT: Pieter Hendryck 15 j. en Mary Christine 14 j..
Vooght absolut: Pieter FACHE.
— testament op 10 november 1738 voor pastoor van Nieuwkercke.

f° 80v. 20 januari 1738

Verthoont reverentelick Andries RAMHOUT als vaeder ende vooght legitim van Mary Joanna RAMHOUT gewonnen in houwelycke met wt. Christinne

DESPREZ, te kennen gevende hoe aende selve weese (beneffens haeren broeder t' syn selfs) uyt den hoofde van Jacoba DE ZEURE fa. Nicolais ende Jacqueminken LUCHTVOET, toegecommen e,de gesuccedeert is byder doodt van Joanna Clara BECCAERT fa. Hilarius tot Nieuwkercke, zeker part ende deel in eenigte goederen ende wissels volgens de separatie ende subdivisie danof zynde, ende alsoo de voorseide weese beneffens haeren broeder ende nogh eenige andere heritiers maer en maecken een hooft ende dat sy met nogh een ander hooft t' saemen te lote gevallen zyn in 1c 58 roeden gerslant, jtem in 1c 57 roeden ander garslant, jtem in twee gemeten 3c 46 roeden meersch, jn 40 roeden meerschdreve, ende in eenen wissel van 798-14-05 ponden tot laste deser prochie, zoo ist dat den suppliant geraedigh gevonden heeft tot meesten profitte vande selve weese, het voorseide part beneffens de parten van d'ander heritiers alles gesaemdelik te vercoopen a la haulche als naer style ofte andersints soo hy te raede vynt, gemerckt het ten uyttersten schaedelik waere voor de selve weese de voorseide goederen te separeren, maer alsoo de selve vercoopynge niet validelyk ende can geschieden sonder 't prealable consent van myne voornoemde heeren, oirsaeke hy suppliant over de selve weese synen toevlucht neemt tot de selve heeren.

f° 81 20 januari 1738

Verthoont reverentelick Albertus ENTE inde qualiteyt als vooght administrateur van Mary Petronelle ISAACQ fa. Pieter by Therese DE ZEURE fa. Hilarius, te kennen gevende hoe aen de selve weese uyt den hoofde van Christiaen DE ZEURE fs. Nicolais by Jacqueminne LICHTVOET toegecommen ende gesuccedeert is by den doot van Joanne Clare BECCAERT fa. Hilarius overleden tot Nieuwkercke zeker part ende deel in eenige goederen ende renten volgens de separatie ende subdivisie danof zynde, ende alsoo de voorseide weese met nog eenige andere heritiers mar en maecken een hooft ende deel dat sy in lote gevallen zyn met nog twee andere hoofden t' saemen in 17c 20 roeden hofstede edifitien groene ende drooge cathelen, 4 c zaylant ende in eene rente van duist pont parisis ten laste deser prochie soo ist dat den suppliant geraedig gevonden heeft tot meesten proffitte vande weese voorseide part beneffens alle de andere heritiers te vercoopen a la haulche als naer style, ofte andersints geraedig vindende gemerkt het onmogelik waere de selve goederen te separeren, maer alsoo de selve vercoopynge niet validelick en can geschieden sonder het consent van myne voornoemde heeren, oirsaeke waarom den suppliant hem is keerende tot de selve.

f° 82 4 juni 1738

Verthoont met alle respect Pieter TEMPERMAN te kennen gevende dat hy hem belast vynt met vier minderjaerige kynderen geprocreert in tweeden houwelike by Maria Joanna HEUGEBAERT ende tot opvoeden van welcke ende subsistentie van syen voorder familie de 32 gemeten geleghen in Wulverghem waertoe hy geemployeert heeft alle syne resterende middelen, jae selfs eenige pennyngen vande voornoemde kynderen by octroye van U.L. Ed., daer resteert nogh te betaelen over het overnemen vande prisie eene somme van twaelf ponden grooten vlaems Iepers courant, waeromme hy hem

Centrum voor familiaal en sociaal archief te Ieper

Lic. hist. A. VANDENBILCKE — Ieper Werkleidster

Recent werd door de stad Ieper het initiatief genomen een Centrum voor familiaal en sociaal archief op te richten. Dit archief is gevestigd in een lokaal van de Stedelijke Bibliotheek.

De idee tot oprichting van dit centrum is gegroeid vanuit de veronderstelling dat de 'gewone man' maar al te vaak ongrijpbaar is voor de historicus — *de geschiedenis is er één van koningen en veldheren*. Met dit initiatief wil men vermijden dat de administratieve produktie van de doorsnee burger, i.c. de Ieperse burger, verloren gaat.
Door de stijgende intresse van heel wat mensen in de geschiedenis, wordt door sommigen het verlangen uitgedrukt om een ruim en degelijk net van regionale archiefdepots uit te bouwen. Welnu, Ieper wil daar z'n steentje toe bijdragen. Ook omdat Ieperlingen niet verwend zijn op het vlak van de aanwezigheid van bronnen uit het verleden.

De bedoeling is om zowel op familiaal als op sociaal gebied zoveel mogelijk materiaal te centraliseren.
De term familiaal verwijst naar de familie in de ruimste zin van het woord. Om de rekonstruktie van een familie mogelijk te maken, is het noodzakelijk geïdentificeerde foto's, doop- en kommuniekaartjes, bidprentjes, rouwbrieven, dagboekaantekeningen, curricila viatae, enz. te verzamelen en te klasseren.
Het woord sociaal omvat alle uitingen van de maatschappij — hier de Ieperse gemeenschappij — op eender welk gebied: openbare besturen, onderwijs, verenigingen. Vaak houden deze er een eigen archief op na. Er zijn echter ontelbare voorbeelden waar het moeilijker ligt: kiespropaganda, openingen van nieuwe handelszaken, herdenkingen, uitnodigingen, publiciteitsdrukwerk, enz.
De verenigingen zijn zeer belangrijk. In dit verenigingsleven kent men groei, bloei en verval. Een publiek fonds, bekleed met gezag, moet kunnen klaar staan om de produktie van een ter ziele gegane maatschappij op te vangen.

Hoe gaan wij nu konkreet te werk?

Een kommissie werd samengesteld uit belangstellenden om de beleidslijnen van dit centrum uit te stippelen. Deze kommissie bepaalt in welke richting het centrum moet evolueren, hoe er propaganda kan gemaakt worden en hoe het verzamelde materiaal kan geklasseerd worden.

Dit orgaan bestaat uit:

Frans LIGNEL, schepen van kultuur en voorzitter
Ridder de COCK, erevoorzitter O.C.M.W.
Octaaf MUS, bibliothecaris
Wilfried BEELE, oudvoorzitter V.V.F.-Westhoek
Jaak DECAESTECKER, redaktieverantwoordelijke Westhoek-Jaarboek
Staf VERHEYE, heem- en familiekundige

Het initiatief kreeg eind januari de goedkeuring van het gemeentebestuur en meteen werd een personeelslid (lic. in de geschiedenis) half-tijds aangesteld om de leiding van het centrum waar te nemen.

Om materiaal te verwerven doen wij een beroep op begrafenisondernemers, drukkers, scholen, priesters, de Ieperse burgers. Zij worden aangespoord om personalia bij te houden.
De vier raden (kultuur-, sport-, jeugd- en derde leeftijd) werden gekontakteerd met de bedoeling de verenigingen van Groot-Ieper vertrouwd te maken met het archief.

Hierna volgt een beknopte inventaris van wat in het centrum reeds verzameld en geklasseerd werd (juni 1989).
In de bibliotheek bestond een belangrijke startkollektie die werd aangevuld met een aantal schenkingen, waaronder een aanzienlijke van Ridder de COCK. Ondertussen werd het mikrofilmarchief van het O.C.M.W. overgebracht, wat hoogstwaarschijnlijk ook zal gebeuren met het fonds Merghelynck. De priesters worden aangesproken om hun parochiearchieven te deponeren.

Familiaal:
- bidprentjes (ca. 7.000)
- rouwbrieven (ca. 5.000)
- huwelijksaankondigingen, kommuniekaartjes, doopkaartjes
- gedrukte werken (o.a. Tablettes des Flandres)
- een aantal onuitgegeven bronnen (o.a. van A. Stoffel, van Van Nieuwenhove, van de familie Liebaert, Staten van Goed uit 1785)

Sociaal:
- mikrofilmarchief O.C.M.W.
- marginaal drukwerk, thematisch geklasseerd (1960-1989)
- tijdschriften van diverse verenigingen
- kiespropaganda
- geklasseerd archief van de kattestoet
- affiches
- kiezerslijsten (1929-1987)
- gedrukte werken
- jaarverslagen van de stad (1975-1987)
- stadsbegrotingen (1974-1988)
- begrotingen O.C.M.W. (1959-1988)
- knipselkrant
- persknipsels

Wij zijn er vast van overtuigd dat met dit initiatief de Ieperse gemeenschap een nieuwe stap gezet heeft in de waardering van haar verleden.

De Nederlanden en de wereld

Drs. hist. M.F. BACKHOUSE — Blackfen-Sidcup
J. TSUSHIMA — Great-Bedwyn

Op 12 april ll. werd op het University College London de conferentie *The Low Countries and the World* officieel geopend door Dr. Derek ROBERTS, Provoost van de Londense universiteit, in aanwezigheid van H.K.H. Prinses Margriet van Nederland en Hunne excellenties de Ambassadeurs van België en Nederland in Londen.
Dit was een initiatief van het Centre for Low Countries Studies van de Londense universiteit, met Dr. Theo HERMANS (Antwerpen, docent Nederlands aan de universiteit van Londen en medewerker aan het Cultureel Departement van de Belgische Ambassade) en Prof. Dr. Jonathan ISRAEL (Londen, professor in de geschiedenis van de Nederlanden aan het Institute of Historical Research van dezelfde Alma Mater) als voornaamste organisatoren.
De aanloop tot deze gebeurtenis was een conferentie over de Cultuur en Geschiedenis van de Lage Landen, gezien vanuit een internationaal en interdisciplinair perspectief.

Gedurende drie dagen werden tal van onderwerpen behandeld in verband met de Belgische en Nederlandse geschiedenis en cultuur in toespraken, voordrachten en op werkgroepbijeenkomsten door niet minder dan 94 sprekers voor meer dan 200 deelnemers. Verscheidene werkgroepen kwamen simultaan bijeen, zodat de aanwezigen vrij het onderwerp van hun interesse konden kiezen.

Onder de plenaire sprekers bevonden zich Prof. Dr. E.H. KOSSMAN (Groningen), Dr. C. BROWN (Londen), Prof. Dr. J. IJSEWIJN (Leuven), Prof. Dr. J.W. de VRIES (Leiden) en de uiterst scherpmondige en geestige Prof. Dr. S. SCHAMA (Harvard), die respectievelijke de volgende onderwerpen onder de loupe namen (de Engelse titels hebben wij in het Nederlands vertaald): *Hoe schrijft men Nederlandse Culturele Geschiedenis?, Rembrandt en zijn werk: methodologische resultaten uit recent onderzoek, Latijn en de Lage Landen, De Nederlanders, De Nederlandse Taal en de Wereld* en *Le monde-objet: Nederlandse Kunst en het Onus van Materialisme.* Alle voordrachten werden in het Engels gehouden.
Belgische deelnemers waren: D. VAN ASSCHE (Rekkem), H. VAN ASSCHE (Brussel), Dr. L. BEHEYDT (Louvain-la-Neuve), Prof. J. DUYTSCHAEVER (Antwerpen), Dr. G. VAN EEMEREN (Antwerpen), E. HERTOG (Leuven), Prof. M. DE JONG (Namen), Prof. L. KREMER (Antwerpen), M. DE SCHEPPER (Brussel), Prof. G. DE SMET (Gent), Prof. E. STOLS (Leuven), R. TEMMERMAN (Brussel), J. VERBERCKMOES (Leuven), B. VERSTRAETE (Brug-

ge) en Jo en J. DE VOS (Gent).

Wat ons, historici en specialisten in de zestiende-eeuwse geschiedenis vooral verheugde, was dat er veel belangstelling aan bod kwam voor deze periode die uiterst belangrijk en fascinerend is voor Europa in het algemeen en de Lage Landen in het biezonder. Voordrachtgevers op de werkgroepbijeenkomsten waren o.m.:

H. van NIEROP (Amsterdam): *De Edele Geuzen: de symbolische wereld van het Eedverbond der Edelen*;
A. HARVEY-SIMONI (Gillingham): *Uitwisseling van pamfletten tussen de Noordelijke en Zuidelijke Nederlanden, en repercussies in Groot-Brittannië (1598)*;
A. DUKE (Southampton): *Duitse evangelisten en de religieuze repressie in de Habsburgse Nederlanden tijdens de Schalkaldische oorlogen*;
E.M. KAVALER (New York): *De klederdracht van Bruegels boeren: thuis en in de wereld*;
A. JOHNSTON (Southampton): *Heresie op het toneel (Gent, 1539)? De rederijkers en de Reformatie*;
G. SIERTSEMA (Amsterdam): *Nederlandse psalmvertalingen in hun Europese context, 1539-1600*;
M.F. BACKHOUSE (Blackfen-Sidcup): *De Strangers* (= inwoners uit het Westkwartier) *aan het werk in Sandwich. Inheemse afgunst op een vlijtige minderheid*;
A. SPICER (Southampton): *Southampton, de Watergeuzen en de Nederlandse Opstand*;
A. PETTEGREE (St.-Andrews): *Emden en de Nederlanden tijdens het laatste gedeelte van de zestiende eeuw.*

Verder werden talrijke aspekten van de Gouden Eeuw, de Verlichting, het Romantisme en de Hedendaagse Periode in het daglicht gesteld.

Wat dadelijk opvalt is dat er zelfs op wereldvlak een ruime academische interesse bestaat voor de geschiedenis en cultuur van de Lage Landen tijdens de zestiende eeuw, een interesse die bij sommige buitenlanders aan een obsessie grenst. Voor Belgen en Nederlanders en vooral voor de mensen uit de Westhoek is dat zeker een hart onder de riem. Het zou voor hen een stimulans moeten zijn om de geschiedenis van hun land en streek tijdens deze twee uiterst boeiende eeuwen aan verder en nog meer gedetailleerd onderzoek te onderwerpen, want de belangstelling ervoor in het buitenland is enorm. Tijdens zijn slottoespraak pleitte Prof. Dr. J. ISRAEL dan ook, gezien het grote succes, voor een institutionaliseren van deze internationale conferentie, waarin tal van ideeën werden uitgewisseld en nieuwe internationale contacten gelegd. Het doel is om de drie jaar in Londen een soortgelijke conferentie te houden, dit naar het voorbeeld van de University of California (Los Angeles, V.S.A.), waar volgend jaar The American Association for Netherlandic Studies haar vijfde interdisciplinaire conferentie van Nederlandse studies houdt! Wij hopen ten stelligste dat zijn wens werkelijkheid wordt.

Brievenbus

Ter herinnering

Nederlandse en Vlaamse genealogen hanteren verschillende genealogische tekens. Dat leidt vaak tot verwarring bij het raadplegen van elkaars werk. Een beknopt overzicht:

	Nederland	Vlaanderen
geboren (geb.)	*	°
gedoopt (ged.)	∾	=
ondertrouwd (ondertr.)	o	oo
trouwt (tr.)	x	x
overleden (overl.)	+	+
begraven (begr.)	▭	(+)

In afwachting van een uniform systeem waarvan in de toekomst toch ooit eens werk dient gemaakt, herinneren we eraan dat WH de in Vlaanderen gangbare tekens hanteert.

89.II.1 L.C. RUMENS — Londen

Vraagsteller meent dat de Engelse familie RUMENS afkomstig is uit het Vlaamse Rummen (prov. Brabant, ar. Leuven).
De I.G.I. vermeldt 17 inschrijvingen van de Fn. RUMMEN tijdens de laatste eeuw, alle in Brabant. Andere en oudere inschrijvingen, 13 in totaal waarvan de oudste dateert van 1630, situeren zich hoofdzakelijk in Zuid-Holland.
De stamreeks van vraagsteller vangt nog vroeger aan, maar dan wel in Engeland, meer bepaald in Tonbridge (Kent, ca. 80 km van Sandwich), alwaar op 25 september 1570 Jas RUMMYN en Alice BROKE in het huwelijk traden. Hun zoon John RUMMEN trouwde in 1603 in dezelfde plaats met Margaret LATTER.
Kan iemand elementen aanbrengen die enig licht kunnen werpen op de ware plaats van herkomst van de voorouders van vraagsteller?

89.II.2 D. DE WILDE-KENNIVé — Wilrijk

Graag aanvulling en evtl. gegevens nopens verdere afstamming van onderstaand echtpaar.

Pieter PETIPAS fs. ... x Joanna Clara BOUTEN fa. Jean & Joanna Clara DE CLERCQ
.....

° ...
+ St.-Jan bij Ieper 22.09.1800

° Ieper ca. 1746
+ Ieper 14.09.1804

89.II.3 M.C. KUIPERS — Sas van Gent

Vraagsteller zoekt contact met genealogen die informatie bezitten over de Westhoekse familie DE HOUCK, vnl. uit Lo-Reninge en Reningelst. Zelf bezit hij interessante, helaas onvolledige gegevens betreffende die familie, die hij graag uitwisselt.
Heeft iemand weet van een reeds gepubliceerde genealogie met die naam?

89.II.4 L. CEBOL-BROCAAR — Leiden

Anthony BROCARD — stamvader van de Leidse familie BROCAAR — zoon van Corneille ° Lannoy & Luquette HAESIE (x ca. 1620) vestigde zich met z'n vader in 1650 te Leiden. Zijn moeder overleed wsch. te Lannoy.
Graag informatie over het echtpaar Corneille BROCARD-Luquette HAESE uit Lannoy en hun resp. voorouders. Vraagsteller is bereid zijn gegevens m.b.t. de Leidse tak BROCAAR uit te wisselen.

89.II.5 H. TOURNOY — Westende

Het onderzoek van ons geacht lid is gestrand te Handzame met het huwelijk op 10 augustus 1701 van Jan TERNOIJ met Emmerantia BOONE. Beiden overleden te Kortemark resp. in 1740 en 1750. Uit het huwelijk sproten vier kinderen, te weten: Jan (Joannes Jacobus) ° Handzame 1702 en overleden te Leke in 1755, Petrus, Petronella en Emmerantia.
Diverse varianten van de Fn. zijn vraagsteller bekend: TERNOO, TORNOY(E)(S), TERNO(E)Y(S), TOURNOY(S), ...

Wellicht kan iemand informatie verstrekken over de geboorteplaats en -datum en ouders van Jan TERNOIJ hierboven vermeld, die vraagsteller toelaat aan te sluiten met een van de onderstaande naamgenoten:

Mesen-Buiten	1524	Jacop TOURNOYS (WH V)
Wijtschate	1566	Pieter, Willem en Mael TOURNOIJ (WH V)
Ieper	1589	Eligius TOURNOIS x Suzanne REINIERS
Ieper	1628	Andreas TOURNY x Barbara MAES
Ieper	1638	Antoon TOURNOY x Catharina CORTEQUISSE
Ieper	1650	Joannes TOURNOIS x Elisabeth VANALDERWERELDT
Ieper	1669	Andreas TOURNY x Maria DE ROO
Nieuwpoort	1610	° Franciscus TOURSE fs. Guillielmus & Joanna N.N.
Nieuwpoort	1615	° Franciscus TOURSE, idem
Nieuwpoort	1628	Guillielmus TOURNOIS x Maria CAROEN
Nieuwpoort	1630	° Pierre TOURNOIS fs. Guillielmus & Maria CAROEN
Nieuwpoort	1632	° TOURNOY Jan, idem
Mariakerke *	1635	Joannes TORNOY x Marguerite CLINCH (?)
Mariakerke *	1643	+ Rogerius TOURNOIS
Mariakerke *	1644	n.n. TOURNOIS fs. Rog. x Mavis DE LAYD
Oostende	1643	Bernardus TEROY (?) x Joanna VANDENBUSSCHE
Oostende	1653	Guillielmus TOURNOIS x Elisabetha JACOBS
Oostende	1654	Petronella TOURNOIS x Petrus BOONE ° Nieuwpoort 1633 (?) + Handzame 1696 (?)

Oostende 1667 Franciscus TOURNOY x Maria BULLO
Oostende 1668 ° Jan Baptiste TOURNOIS, + Middelkerke 1727
Oostende 1690 + Franciscus TOURNOY

* Het betreft Mariakerke bij Oostende.

89.II.6 W. OBER — Hilversum

Frans SPIEKINC oo Mechelina FRAETS
Leiden 07.01.1584 (alias Surets, Aklets)
° Gijverinkhove ° Elverdinge
get. Pieter BATS ° Gijverinkhove get. Mary PIETERS ° Poperinge
Gezocht: voorgeslacht en bijzonderheden over bovenstaande contractanten.

Jan HIDDE, saaiwerker van Hondschote, poortert met getuigenis van Laurens COENEN in november 1594 te Leiden. Hij had vermoedelijk drie zoons:
Hendrik: vonnis wegens fuiken lichten, 29.08.1605
Aerents: tesamen met zijn 20-jarige zoon om het leven gebracht (doodslag) 23.09.1614. Zijn zoon Jan die goudsmid was, trouwde enkele jaren later.
Pieter: slechts bekend uit patroniem van zijn zonen Willem, Jan en Cornelis.
Gevraagd: gegevens over het gezin en voorgeslacht van Jan HIDDE.

89.II.7 Redaktie

De deelnemer aan de daguitstap naar Leiden die tijdens de receptie aldaar een gesprek had met een Leids genealoog nopens de familie OBRIJ, wordt vriendelijk verzocht zich in verbinding te stellen met WH.

Wie wijst WH de weg naar het geslacht DINJAN, waarschijnlijk in het Brusselse.

Graag informatie nopens het geslacht VANDERBORST.

89.II.8 K. BEVAART — Nieuw-Vennep

Uit het echtpaar Abraham BEVAART - Lysbeth VAN LIS werd omstreeks 1736 een kind geboren te Heenvliet (Zuid-Holland). Over de herkomst van dit echtpaar is niets bekend.
Wie kan vraagsteller op het goede spoor zetten?

---

† Op 18 juni jongstleden overleed te Oostende de heer Andreas-Hubert **GHYSELBRECHT**, medestichter en penningmeester van V.V.F.-Gistel. Allen die het voorrecht hadden de heer Ghyselbrecht van nabij te kennen, zullen hem missen. Hij was een uitstekend en hulpvaardig collega en voor velen een moeilijk te vervangen vriend, raadgever en medewerker.
Aan mw. Ghyselbrecht en kinderen biedt WH zijn oprechte deelneming aan.

Hondschote: Actes de partage (7)

R. VANOORENBERGHE — Nieuw-Koudekerke

(Vervolg van WH-info, jg. 4, p. 111)

Pierre MILLEVILLE, fs. Joos, fs. Gillis	f° 28
Marie Pieternelle LEFEBURE, fa. Pierre	f° 30
Pieternelle LAMBAERE, fa. Michel	f° 31
Pieternelle SCHOONHEERE, fa. Matthieu	f° 32
Claire ANNECOURT, fa. Adrien	f° 33
Philippe MATSAERT, fs. François	f° 35
Jean Bernard HEINDRYCKX, fs. Bernard	f° 36
Guislain MINNE, fs. Jean, fs. Jacques	f° 37
Agnes Therese VAN DER CRUYSE, fa. Cornil	f° 38
Angèle LAHAEYE, fa. Jean	f° 39
Marie Catherine DE DANSER, fa. Sieur Andries	f°40
Pierre Nicolas TONNELIER, fs. Nicolas	f° 41
Pierre Martin VAN HOUCKE, fs. Martin	f° 42
Dominic (VAN DE GE)SUCHT, fs. François	f° 43
Philippe PLANCKEEL: uit zijn x Pieternelle HOOP	f° 44
Marie Pieternelle BARDELOOS, fa. Pieter: uit x A.J. DE GRAET	f° 45
Jean PATFOORT, fs. Jean, fs. Michel	f° 46
Pierre Vedast VAN DE GE SUCHT, fs. Pierre François	f° 47
Pierre Jacques VUILLEMEUX, fs. Henri	f° 48
Mattheus BRUNET, gs. Guislain	f° 49
Marie Anne DE PREY, fa. Gabriel, fs. Joos	f° 50
Catherine Judoce TACK, fa. Joos Ignace	f° 51
Isabelle CARDOEN, fs. Philippe, fs. Jacob	f° 52
Claudine ROSSEL, fa. Jean	f° 53
Marie Anne PEELAERT, fa. Joseph	f° 54
Pierre Dionisis DUVALE, fs. François	f° 55
Jacques Dominique LICHTERVELDE: uit zijn 4de x	f° 56
Charles NEUT: uit zijn 1ste x Marie Pieternelle SCHOONHEERE	f° 57
Philippe Norbert JANSSEUNE (faling)	f° 58
Cornil Albert JEURDIGH (beslaglegging)	f° 59

Lias FF 44/62 — 1742-1743

Marie Therese SIMON, fa. Jacques	f° 1
Catherine VERMEERCH: uit x Pierre LEGRAND	f° 2
Pierre Norbert HAEYAERT, fs. Pierre, fs. Joos	f° 3
Antoine François MESDAGT, fs. Jacques Ignace, fs. Jean	f° 4
Marie Françoise VAN DEN BROUCKE, fa. Jean	f° 5
Marie Jeanne MONEIN, fa. Jean	f° 7
Jean Baptiste VAN DEN BROUCKE, fs. Jacques, fs. Joos	f° 8

Omer DEWEERT, fs. Jean Baptiste f° 9
Anne LOOTEN, fa. Charles, wed. Matthieu NOUWé f° 10
François DELORIE: uit zijn x Jeanne VAN STAVEL + Houthem f° 11
Therese STURTEWAGEN, fa. Liévin, fs. Pierre f° 12
Marcel LALLEMAN, fs. Ludovic, fs. Jacob f° 13
Anne Therese LANCON, fa. Ghysbrecht, fs. Philippe f° 14
François CALOONE, fs. François f° 15
Henri CORNETTE, fs. Pierre f° 16
Anne GRANSAERT, fa. Pierre: uit x Bernard WYNGAERT f° 17
Ludovic DE TURCK, fs. Pierre f° 18
Anne POLLET, fa. Henderyck f° 19
Jean Baptiste ROUSSEL, fs. Jean Baptiste, fs. Jean f° 20
Daniel DARRAS, fs. Jacques, fs. Quentin f° 21
Pierre Jacques VERHIELE, fs. Jacques: uit x Françoise VERBEKE f° 22
Henderyckx MATSAERT, fs. Henderyckx, fs. Jean f° 23
Sophie CLAEYMAN: uit x Joseph GELDORF f° 24
Jacobus GOSSAERT, fs. Jacobus: uit x Christine HOUCKE f° 25
Pierre Jacques BOUDEELE, fs. Christiaen f° 26
Françoise BRUAYE, fa. Claude & Jacqueline SéNICOURT f° 28
Anne Therese FRANCKE, fa. Pierre, fs. Marins f° 29
Paschier BARRATS, fs. Paschiers f° 5 andere lias
Pierre François CORNETTE, fs. Jean François f° 31
Pierre WYNGAERT: uit zijn x Jacquemynken D'ARRAS f° 32
Jean DANES, fs. Jean: uit zijn 4de x f° 33
Marie MAHIEUX, fa. Christiaen: uit zijn x Marie GUTTY fa. Cornelis f° 34

Ontbrekende folio's: 6, 27

Lias FF 44/64 — 1744-1746

Henderyck KINGNET, fs. Guillaume, fs. Louis f° 1
Philippe CLAERBOUT, fs. Jacobus: uit zijn x Marie GHEERF f° 2
Marie Jeanne DE STERCKE, fa. Joseph, fs. Olivier f° 3
Joséph Pétronille SOCQUET, fa. Nicolas f° 4
Marie Jeanne DELAVAL, fa. Jean f° 5
Joseph KENNEDY, fs. Guillaume, ° Schotland f° 6
Nicolas Valentin FRANCQUE, fs. Judocus f° 7
Antonia REMMERY, fa. Gille f° 8
Marie Adrienne DE BERRE, fa. Nicolas f° 9
Marie Catherine DE WITTE, fa. Guillaume f° 10
Jeanne Constance BAEZOO, fa. Jean François f° 11
François Bathazar BASTIAEN, fa. François, fs. Steven f° 12
Catherine SPYNS, fa. Jean f° 13
Claude LE BON: uit zijn 2de x Catherine VAN DEN BROUCKE f° 15
Pierre DEWEERT, fs. Antoine f° 16
Grégoire DASONNEVILLE, fs. Guillaume f° 17
Marie Jeanne OBEIN, fa. Philippe Jean f° 18
Anne Marie MYLLE, fa. Jacobus f° 19
Jeanne Scholastique DU FROY, fa. Antoine f° 20
Jacobus TERNYNCK, fs. Pierre f° 21

Guillaume DE JONGHE, fs. Guillaume	f° 22
Anne Cécile CARLIER, fa. Pierre, fs. Pierre	f° 23
Marcel LALLEMAN, fs. Ludovicus	f° 24
Adrien BECUDE, fs. Nicolas, fs. Nicolas	f° 26
Paul D'ENGLOO, fs. Robert	f° 27
Jan Baptist OUGSTLAND, fs. Mattheus	f° 28
Goddelieve CORNELIS, fa. Jacobus: uit x Laurent DE BAVELAERE	f° 29
Cornélie LE COURT, fa. Jean	f° 30
François POLLYN, fs. Gabriel	f° 33
François NOUWE, fs. Jean, fs. Bertram	f° 31
Jean HARRE, fs. Christiaen	f° 34
Jean François VICTOOR, fs. Pierre	f° 35
Isabelle VAN RUYMBEKE, fs. Pierre	f° 36
Michel François AMELOOT, fs. François	f° 37
Jacoba REYNAERT, fa. Jacobus	f° 38
Jan Baptist AMEU, fs. Michel, fs. Michel	f° 39
Henderyck MASAERT, fs. Henderyck	f° 40
Pierre François VAN STAEN, fs. Jean	f° 41
Françoise CARDINAEL, fa. Jean	f° 42

Lias FF 44/65 — 1747-1748

Sieur Jacobus BOLLAERT, inventaris	f° 1
Jan Baptist VOLPAERT, fs. Jan	f° 2
Pierre Cornil BEEST, fs. Cornil, fs. Gilles	f° 3
Jeanne BARZEELE ° Herzele: uit x Jean HOUCKE fs. Jean	f° 4
Jacques AMEEUW, fs. Jacques	f° 5
Marie Françoise GOSSAERT, fa. Jacques	f° 6
Françoise DE POORTER, fs. Jacques	f° 7
Christiaen HOLLANDER, fs. Guillaume	f° 8
Jean François DE BREINE, fs. Pierre	f° 9
Marie Laurence MAES, fa. Laurent	f° 10
Paul Jospeh D'ENGLO, fs. Paul	f° 11
Marie Jeann LE BLEU, fa. Guillaume, fs. Augustin	f° 12
Pierre Jacques SNICK, fs. Adrien	f° 12
Isabelle Françoise PANNE, fa. Adrien, fs. Jacob	f° 14
Marie Therese MARKEY, fa. Pierre	f° 14
Pierre Jacques WYNGAERT, fs. Bernard, fs. Adrien	f° 15
Marie Jeanne TRIOEN, fa. Guillaume	f° 16
Anne Marie DENYS, fa. Pierre	f° 18
François CALOONE, fs. François	f° 19
Vedastus VAN DER BRIGGHE, fs. Jean Charles	f° 20
Marie Jeanne BAES ° Linde	f° 21
Jan Baptist VOLPAERT, fs. Jean François	f° 22
Jan Jacques VERHAEGHE, fs. Jacques	f° 24
Jan Baptist CHARLET, inventaris	f° 25
Jean DANES: uit zijn x Marie VAN DE GESUCHT	f° 26
Jacobus DEMENYNCK: uit x Marie Catherine MARQUEY fa. Pierre	f° 28
Pierre François VAN DE GESUCHTE, fs. Guillaume	f° 27

Lias FF 44/67 — 1749-1751

Marie Dorothée SCHOTTEY, fa. Judocus f° 1
Roeland BORRY: uit x Angèle VERDEGHANS fa. Joos Théodor f° 2
Marie Monique LAMAERE, fa. Jean f° 3
Jeanne Therese DE BLONDE, fa. Jean f° 5
Joseph CARPEL, fs. Jacques, fs. Jean f° 6
Rose Jeanne VERBOUCKE, fa. Ignace: uit x Jacques Michel BOUREY f° 7
Philippe OBEIN, fs. Mattis f° 9
Anne Marie RYSSEN, fa. Michel: uit 2de x. Jacques FOKEMBERGHE f° 11
Marie Marguerite DE BOOM, fa. Matthis f° 10
Dorothée VAN HOVE, fa. Jean f° 12
Pieternelle VAN DER HORST f° 13
Jean Baptiste SCHOOLAERT, fs. Jean Jacques, fs. Jacques f° 14
Pieternelle Françoise LEYS, fa. Pierre f° 15
Antoine OOSTEN, fs. Antoine f° 16
Cath. Ther. D'ARRAS, fa. Daniel: uit x Pierre François JACOBS f° 17
Marcus François ANNYCKE, fs. Ferdinand f° 18
François Bernard ESSCHENTIER, fs. Théo, fs. Elias f° 19
Marie Anne LEMIERE: uit x Philippe OBEIN f° 20
Jean François PERREN, fs. Jean François, fs. Nicolas f° 21
Anne VYNCK, fa. Adrien f° 22
Pierre Thomas CERVELLI, fs. Charles François f° 23-67
Jacoba DE SOUTTER, fa. Jacques: uit x François PLAIZ f° 24
Philippe Maxime Martin LECLAIRE, fs. Martin f° 25
Sidronius VAN VEURNE, fs. Sidronius, fs. Guillaume f° 26-55
Antoine RYSSEN, fs. Joseph, fs. François f° 27-63
Herminus COORNAERT, fs. Mahieu f° 28
Antoine CARPENTIER, fs. Antoine, + Houthem f° 29
Pierre PYLISER, fs. Pierre f° 30
Jean Baptiste DEWEERT, fs. Jean, fs. Jean, fs. Omaer f° 31
Pieternelle DE RYCK, fa. Henderyckx f° 32
Louis Benoit LICHTERVELDE, fs. Jacques Dominic f° 33
Marie Rosalie LICHTERVELDE, fa. Jacques Dominic f° 34
Victor VERCRAEMER, fs. Victor f° 38-61
Victor Jean DE RUYTTER, fs. Pierre f° 39-59
Judoca Bénédicta PATFOORT, fa. Michel: uit x Rumol. FOQEMBERGHE 40
Cornil BONAVENTURE, fs. Jean Baptiste f° 41
Nicolas DORGE, fs. Jacques f° 42-52
Philippe Jacques PYLISER, fs. Daniel f° 44-45
Daniel PYLISER, fs. François f° 46
Isabelle Claire BERNAERT, fa. Dominic f° 47-53
Pierre MOREL, fs. Pierre f° 48
François LEFEBURE, fs. Pierre, fs. Winnoc f° 49
Marie Pietern. DUYTSCHE, fa. Pr.: uitx Fois VANDEN BUSSCHE f° 50
Anne Françoise JACQUEMYN, fa. François f° 51
Pierre POLLEYN, fs. Gabriel f° 54
Antoine CARPENTIER: uit zijn x Marie Therese DAMMAREZ f° 58
Pierre VAN DE VELDE, fs. Jacques f° 60
Rumoldus FOCQUEMBERGHE, fs. Pierre, fs. Pierre f° 62

(Vervolg in WH-info, jg. 5, 3)

Boekennieuws Kort

J. BOS-BLIEK e.a. (red.), **Onze Voorouders. Kwartierstaten en stamreeksen**, Leiden, Afdeling Rijnland van de Nederlandse Genealogische Vereniging, 1989, 421 p., index.

Ofschoon de publicatie van kwartierstaten en stamreeksen — namen en data die slechts een raamwerk kunnen vormen voor familiegeschiedschrijving — nauwelijks enig historisch inzicht biedt, zijn we zeer blij met deze uitgave. In **Onze Voorouders ...** wordt immers het werk gebundeld van 16 leden van de afdeling Rijnland van het N.G.V., een kring die aktief is in een regio waar tijdens de 16de en 17de eeuw tal van Vlamingen terechtkwamen. De opgevoerde kwartieren zijn bijgevolg ook voor de Westhoek-zoeker interessant. Een voorbeeld: de kwartierstaat van J. van EGMOND is rijkelijk voorzien van plaatsen uit de Westhoek: Ieper, Poperinge, Roesbrugge, Roeselare, ... De overige 15 kwartierstaten hebben als probanten leden van de families BLIEK, DE BONDT, VAN EYK, VAN GELDEREN, DE HAAN, HAKKER, KAPTEYN, VAN LOEF, VAN NIMWEGEN, PRINS, RIEL, SPEE, VISSCHER en WITTE.

Onze Voorouders ... is te verkrijgen door overmaking van Fl. 54,00 op postrekening 4254241 t.n.v. Penningmeester afd. Rijnland te Zoeterwoude o.v.v. Onze Voorouders.

Cahier d'histoire locale is een uitgave van de Section Bailleuloise d'histoire locale, Bailleul/Belle.

Een eerste *Cahier* was grotendeels gewijd aan het kadastrale plan van de stad Belle in 1811 en 1856: historiek, analyse, ... Lovenswaardig is de aandacht die de werkgroep had voor het opsporen en verklaren van de toponiemen: wie zou vermoeden dat achter het in 1856 gebruikte *Aacht*(= huit, 8) *Metael* (= metaal) in werkelijkheid het oorspronkelijk Vlaamse toponiem *Acht gemete elst* schuil gaat!
Een belangrijke bijdrage tot de herontdekking en bewaring van (Vlaamse) Belse eigenheid en niet zonder nut voor de plaatselijke vorser!

De tweede, zopas verschenen, aflevering van *Cahier* ... gaat integraal over de Franse Revolutie in Belle. Een overzicht van de inhoud: de vergadering van de afgevaardigden van de drie standen in Belle, de Belse emigratie tijdens de Revolutie, het ongewenst bezoek van bisschop Privat in 1791, waarom Belle geen districtshoofplaats werd, Honoré Declercq, burgemeester van Belle 1792-1793, de start van de moderne gemeentelijke administratie 1789-1791, Mr. Jozef Dezitter, eerste Vlaams slachtoffer van de Revolutie, het bewijsboek van Gabriël Pieter Witsoet, kapelaan van Kaaster (+ 1795) en de revolutionaire feesten in Belle.

Cahier I — 35 p. A4, 2 kaarten — en **Cahier II** — 43 p. A4 — kosten resp. 35- en 50 FF.: c.c.p. 187451 W Lille, t.n.v. Jérôme STEENKISTE, Bailleul.

Steunlijst

Guy ALGOET, Waregem (250 Fr.) - August ANNOOT, Ieper (200 Fr.) - Guido ALEXANDER, Ieper (1.480 Fr.) - Freddy ALLOSSERY, Roeselare (300 Fr.) - Antoon BECK, Ronse (630 Fr.) - Guy BOODT, Brussel (230 Fr.) - Freddy A. BAUWEN, Ieper (250 Fr.) - Lucien BODEIN, Nieuwkerke (200 Fr.) - Jozef BONNEURE, Roeselare (180 Fr.) - Antoon BAERT, Dranouter (1.000 Fr.) - Christiane BOUCHERIE, Izegem (300 Fr.) - Gérard BOUCHERIE, Izegem (300 Fr.) - Noël BOUSSEMAERE, Boezinge (200 Fr.) - Herman BOUCHERY, Antwerpen (2.980 Fr.) - Aimé BOUTEN, Kortrijk (230 Fr.) - Jean-Paul BOUDEN, Diksmuide (250 Fr.) - G. BRION, Blankenberge (200 Fr.) - Karel F.F. BRULEZ, 's-Gravenhage (300 Fr.) - Robert BELLENGé, St.-Katelijne-Waver (280 Fr.) - Robert BACCARNE, Langemark-Poelkapelle (280 Fr.) - Gaspar COMYN, Zillebeke (250 Fr.) - J. CARTON, Poperinge (250 Fr.) - Marcel CARRE, Kontich (200 Fr.) - Roland COMYN, Menen (300 Fr.) - Rik CALLENS, Hooglede (200 Fr.) - Léonce CATRYCKE, Poperinge (200 Fr.) - P. COGHE, Brugge (200 Fr.) - Jozef CRAYE, Roeselare (480 Fr.) - Jozef COUVREUR, Zonnebeke (280 Fr.) - Herwig CARTON, Aalter (480 Fr.) - Antoon CRAYE, Ieper (480 Fr.) - Jacques DELEYE, Binic (250 Fr.) - D. DECONYNCK, Brussel (200 Fr.) - Ivo DEQUEECKER, Deurne (300 Fr.) - Ludwig DEYGERS, Westende (200 Fr.) - Gérard DESMYTER, Reningelst (1.200 Fr.) - Fernand DENUT, Gent (200 Fr.) - Guy DEQUEECKER, Deurne (380 Fr.) - Wilfried DEVOLDERE, Roeselare (180 Fr.) - Wilfried DECLERCQ, Nazareth (280 Fr.) - J.-P. DECONINCK, Corbeil-Essonne (350 Fr.) - Wilfried DESODT (200 Fr.) - Valère DECONINCK, Houtem-Veurne (500 Fr.) - Romain L. DEWULF-HEUS, Brugge (180 Fr.) - Jan DURNEZ, Ieper (200 Fr.) - Hugo DE DULLEN, Ieper (480 Fr.) - Roger DEVAUX, Deurne (280 Fr.) - Albert DE CAT, Langemark-Poelkapelle (480 Fr.) - Pieter DONCHE, Antwerpen (300 Fr.) - Marc DEBEIR, Driekapellen (250 Fr.) - Carlo DE CORTE, Poperinge (300 Fr.) - B. DORSMAN, Gouda (200 Fr.) - Paul G.M. DERECKX, Poperinge (1.530 Fr.) - Valère DECLERCQ, Poperinge (400 Fr.) - Nadine DEMEULENAERE, Staden (300 Fr.) - Maria DE MULDER, Antwerpen (250 Fr.) - Jacques de COCK, Ieper (260 Fr.) - Antoon DESMYTER, Gent (230 Fr.) - Marc GOUDESONE, Oostende (200 Fr.) - Jeanne GARNIER, Duinkerke (300 Fr.) - Jozef GHEYSENS, Haringe-Poperinge (350 Fr.) - Joseph GHEYSEN, Ieper (200 Fr.) - Luc GHESQUIERE, Ieper (250 Fr.) - J.A. HUIJSSOON, Veldhoven (200 Fr.) - Robert HANCKE, Veurne (250 Fr.) - André HAGHEDOOREN, Vlamertinge (180 Fr.) - Dirk HOORNAERT, Westouter (180 Fr.) - Emmanuel HUYGHE, Westouter (300 Fr.) - Paul HUYS, Drongen (180 Fr.) - V. KELDERMAN-BAUWENS, Gent (230 Fr.) - André KEIRSEBILCK, Meulebeke (480 Fr.) - Jozef KINGET, Wachtebeke (500 Fr.) - Gerrit KROON, Amsterdam (186 Fr.) - Alfons LAUREYS, Oudenburg (200 Fr.) - Georges LEURIDAN, Kortrijk (180 Fr.) - Norbert LAMERANT, Ieper (480 Fr.) - Paul LAMBREY, Wemmel (300 Fr.) - Eric LIBBRECHT, Ieper (530 Fr.) - Renaud LOUWAGIE, St.-Martens-Latem (280 Fr.) - Jozef LAMOOT, Vlamertinge (180 Fr.) - Mw. LIEVENS-HOUTHOOFD, Rumbeke (250 Fr.) - Aureel LAGROU, Izegem (300 Fr.) - Jan LUYSSAERT, Nevele (280 Fr.) - José E.R. LEMAHIEU, Ieper (200 Fr.) - Roland MEULEBROUCK, Ieper (480 Fr.) - Luc

MERVEILLE, Westouter (230 Fr.) - J. MYNGHEER, Brussel (250 Fr.) - Marc MAHIEU, Zillebeke (180 Fr.) - Guido MORENT, Loker (330 Fr.) - Guy MENU, Langemark-Poelkapelle (200 Fr.) - Zos. MARVELLIE, Veurne (1.000 Fr.) - Aimé MONTHAYE, Brugge (750 Fr.) - Daniël MERLEVEDE, Drongen-Gent (480 Fr.) - Marcel MERLEVEDE, Zwevegem (300 Fr.) - Cyriel MOEYAERT, Ieper (230 Fr.) - J.J. MOL, KAPELLE (300 Fr.) - Daniël NOTREDAME, Wespelaar (200 Fr.) - André NAJOTTE, Hazebrouck (250 Fr.) - Arnold PRENEEL, Winksele (200 Fr.) - Raymond L. POLLET, Veurne 250 Fr.) - Jozef POLLEé, Ieper (180 Fr.) - Kristof PAPIN, Poperinge (250 Fr.) - Mw. PAUWELYN- MISSON, Oostvleteren (250 Fr.) - J. RAVESCHOT, Duffel (200 Fr.) - Henri DE RIJK, Hoogstraten (250 Fr.) - Hubert RONSE DE CRAENE, Brugge (200 Fr.) - Marc SIDDONS, Gwynedd (250 Fr.) - Marc SEGHER, Menen (200 Fr.) - Joeri STEKELORUM, Koksijde (250 Fr.) - Albert SNAUWAERT, Ieper (300 Fr.) - Germain SCHOONAERT, Poperinge (180 Fr.) - SEYS-DEGRANDE, Boezinge (280 Fr.) - P.J.M. SPECKENS, Breda (200 Fr.) - Claude TYDTGAT, Geluveld (500 Fr.) - Omer TITECA, Gistel (200 Fr.) - Hubert TOURNOY, Westende (350) - A. VAN GEMUND, Voorschoten (300 Fr.) - Albert VAN DYCK, Borgerhout (200 Fr.) - J.F. VAN GEMUND, Amersfoort (380 Fr.) - Nathalie VANDENBUSSCHE, Gent (250 Fr.) - J. VAN EGMOND, Zoeterwoude (250 Fr.) - Maria VAN CAEMELBEKE, Ieper (230 Fr.) - Jan VANDERHAEGHE, Kapellen (200 Fr.) - Johan VAN PUYVELDE, Veurne (1.030 Fr.) - J. VAN HOUTE, Vorden (371 Fr.) - Gustaaf VERHEYE, Ieper (200 Fr.) - Joseph VAN LITSENBURGH, Elverdinge (250 Fr.) - Robert VANOORENBERGHE, Nieuw-Koudekerke (250 Fr.) - Marcel VANDEN BAVIERE, Brussel (350 Fr.) - W.G. VANDERMEERSCH, Kortrijk (250 Fr.) - Paul VERMEERSCH, Poperinge (200 Fr.) - Gisèle VERDRUYE, Dilbeek (400 Fr.) - L. VANDERFAEILLIE-MENY, Tervuren (250 Fr.) - Koen VERWAERDE, Oostende (280 Fr.) - Lieve VERCRUYSSE-DENYS, Roeselare (500 Fr.) - Mw. VANDEWALLE, Roeslare (500 Fr.) - P.J.K. VAN WERKHOOVEN, Hilversum (500 Fr.) - Gaston VANDENBROUCKE, Reninge (230 Fr.) - Jacqueline WATTEEUW, Roeselare (200 Fr.)

Met oprechte dank voor uw vrijgevigheid! (Lijst afgesloten 30 juni 1989)

WIJ ZORGEN VOOR UW PROFIJT

Neem nu een abonnement voor uw fotocopies

500 ex. aan 2 fr. per stuk

1000 ex. aan 1.90 fr. per stuk

geen beperking per afname

Vergrotingen - verkleiningen
volgens uw eigen percentatie

Speciale prijs voor familieboeken.
Ook in beperkte oplagen.

Vraag meer inlichtingen
SNELDRUK p.v.b.a. DELEYE
D'Hondtstraat 6
8900 Ieper
Tel. 057-201333

Beter met de bank van hier.

KB®

Hier leven en werken.
Hier groeien, opgroeien, bouwen aan de toekomst
omdat hier nog toekomst is.
Met een sterke bank die hier haar wortels heeft.
Met een grootbank die hier met u van elk obstakel
een nieuwe overwinning maakt.
Met de Kredietbank, de bank van hier.

WH-INFO

Mededelingen van

WESTHOEK - JAARBOEK

i.s.m.

VLAAMSE VERENIGING VOOR FAMILIEKUNDE
afdeling **WESTHOEK**

& **SEKTIE FAMILIEKUNDE VAN HET KFV**

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker:
Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Driemaandelijks tijdschrift: 5e jg., 3, oktober 1989

Afgiftekantoor 8900 IEPER 1

WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Tel. 057/44 56 53
Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Bankrek. **464-8254601-51** van WESTHOEK-JAARBOEK
Postrek. 000-1485051-78

ZONDAG 12 NOVEMBER 1989
Westvlaamse ontmoetingsdag in het Park Rodenbach te Roeselare
onder het motto
"IEDEREEN HEEFT EEN FAMILIEGESCHIEDENIS"
Gastspreker: Prof. Dr. R. VAN EENOO
Bronnen voor stamboomonderzoek in de 19e en 20e eeuw
en . . . genealogische boekenbeurs!
zie MEDEDELINGEN p. 101

IN DIT NUMMER

Editoriaal	75
De rekening van de Watering van Merkem in 1683, ...(2)	77
A. Merghelynck en de Ieperse pers	83
Merkwaardige aantekening in de parochieregisters	86
42ste Frans-Vlaamse Kultuurdag	88
Uitwisseling Westhoek — Zuid-Beveland	90
Nog meer Duinkerkse sprokkels(1)	91
Heerlijkheid Nieuwkerke (4)	96
Mededelingen	101
Brievenbus	103
Kort	105
Boekennieuws	106

WERKTEN MEE AAN DIT NUMMER

Wilfried BEELE — Ieper
Jef CAILLIAU — Koksijde
Gérard CATTEAU — Komen
Romain L. DEWULF-HEUS — Brugge
Pieter DONCHE — Antwerpen

EDITORIAAL

Op het moment dat ik deze regels neerschrijf (18 oktober), zou het eigenlijk al herfst moeten zijn: ochtendmist, regen en wind en een gloeiende kolenkachel (wie heeft die eigenlijk nog wel?) maken het afscheid van de vakantie immers zoveel draaglijker. Maar niets daarvan. Het zomert maar door. De bladeren die ik in 'normale' jaren rond deze tijd met hopen tegelijk moedig van het gazon hark, weigeren nu halsstarrig van de bomen te vallen en de zomerbloemen bloeien dat het een lust is. Zelfs luieren in de middagzon is een doodgewone zaak. Alles pleit er dus voor om de vakantiestemming er nog even in te houden.
Alhoewel ..., iedere medaille heeft haar keerzijde. Het milde nazomerzonnetje, dat mij onverhoopt nog wat extra-vitamintjes laat opstapelen – God weet hoezeer ik die nodig heb – dwingt me om tot twee maal toe per week de relatieve rust van mijn inmiddels ook door intensieve landbouw en bio-industrie geteisterde stukje Westhoek te verstoren met mijn 'geluidsarme', dus milieuvriendelijke grasmaaier – dat beweerde de 'groene' verkoper –, omdat het gras, dat duidelijk ook in de war is, onvermoeibaar tegen een zomers tempo blijft groeien. Dat is je reinste energieverspilling en tijdverlies ..., waardoor deze WH-info dreigt in het gedrang te komen. Misschien moet ik dan toch de goedbedoelde raad van mijn buurman-tuinder ernstig nemen en een paar schapen gaan houden.

Nochtans is de vakantie goed en wel voorbij en is een nieuw werkjaar gestart. Het dient zich al even druk aan als het vorige (een extra-kracht, een soort documentalist(e), zou een welgekomen hulp zijn ...).
Voor twee aktiviteiten die voor de deur staan, wil ik u biezondere aandacht vragen: de **Westvlaamse V.V.F.-ontmoetingsdag** te Roeselare (12 november) en de **Journée internationale de la généalogie** te Tourcoing (2 december). De eerste moet ik u echt niet meer voorstellen. Gelet op het sukses van de vorige edities, twijfel ik er niet aan dat u ook dit jaar deelneemt. Voor wat de WH-informatiestand betreft, is er een kleine vernieuwing. Maar daarover en over het programma leest u alles in de rubriek Mededelingen. De tweede manifestatie is een nieuw en ambitieus grensoverschrijdend initiatief van het Stadsarchief van Tourcoing, i.s.m. onze zustervereniging G.G.R.N., U.R.A.G, e.a., waaraan ook WH deelneemt – o.a. WH-herdenkingstentoonstelling en voordracht WH-redactielid Ludo VANDAMME. De informatie die u daaromtrent in de bijlage vindt, zal u van het belang ervan overtuigen.

Tot heel binnenkort.

Jaak DECAESTECKER

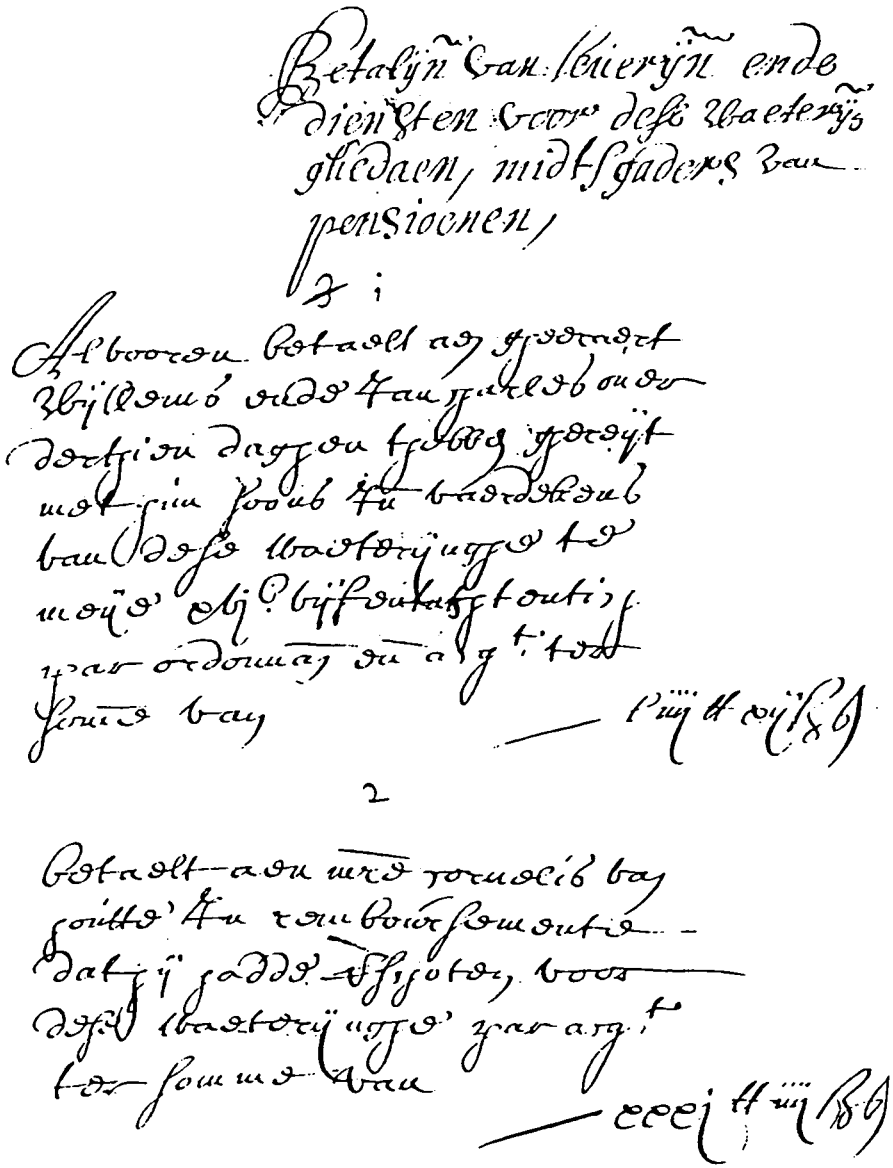

Specimen uit het handschrift

De rekening van de Watering van Merkem in 1683, 1684 en 1685 (2)

Dr. fil. W. BEELE – Ieper

(Vervolg van WH-info 89.II., p. 44)

II. Betalijn(ghe) van leverijn(ghe) ende diensten voor dese waeterijn(ghe) ghedaen, midtsgaders van pensioenen

1. Gheeraert WIJLLEMS & Jan CHARLES over 13 daghen thebben ghereijt (3) met hun soons in(de) vaerdekens van dese waeterijnghe te meije 1685	54-12-00
2. Mre Cornelis VAN HOUTTE in remboursemente dat hij hadde v(er)schoten voor dese waeterijnghe	31-04-00
3. Maerten VAN(DEN) BERGHE over leverijn(ghe) van eenich iserwerck	6-10-00
4. Michiel MARTEIN over een voijage bij hem ghedaen	3-00-00
5. Lieven VAN BELLE over leverijn(ghe) van twee pieten (4) ende dat van (den) somer 1685	10-00-00
6. Jacq(ue)s DE WACHTERE over diversche voijagen en(de) andere diensten bij hem ghedaen, begrepen twee jaeren van sijn pensioen als officier te weten de jaeren 1683 en(de) 1684	35-12-00
7. Gheeraert WILLEMS & Jan CHARLES voors(eij)t over thebben ghevrocht met hemlieden soons den tijdt van 6 daghen en half aen het *Merckem sluijseken*	26-00-00
8. Den sel(ven) WILLEMS & CHARLES over eenigh werck bij hun ghedaen aen het *sluijs bij de Cnocke*	57-00-00
9. De wed. Jan LOUAGE over leverijnghe van twee hoijpieten (4) ende drie plantsoenen (5) ghelevert ten jaere 1683	6-00-00
10. Passchier MINNE & Adriaen ROETS over thebben ghevrocht den tijdt van 19 daeghen en half aen de dijckagie deser waeterijn(ghe)	46-16-00
11. Joos DE VELTERE & Fran(choi)s V(ER)HAGHE timmerlieden van hunnen stijl over thebben gevrocht ten dienste alsvooren	26-00-00
12. M(ichie)l MAERTEIN over eene voijage bij hem ghedaen	3-00-00
13. Jan HOUVENAGHEL over ghedicht thebben met peck het	

sluijs bij de Cnocke ten jaere 1684 6-00-00

14. Passchier MINNE over thebben ghevrocht aen(de) *Merckemdijck* den tijdt van 7 daghen 10-10-00

15. Jan RENTSIJN over thebben ghedaen een voijage naer Nieuwpoort 4-16-00

16. Joos DE VELTERE timmerman over thebben ghevrocht int maeken van(den) lenen (6) van(der) *brugghe gaende naer tnoorteijnde*, midtsg(aede)rs tv(er)sekeren vande selve brugghe 2-14-00

17. Jacq(ue)s DE WACHTER over de leverijn(ghe) van eenich houdt ende naeghels ghedaen tot v(er)maeken van selve brugghen 2-15-00

18. Claeijs MATTEAU metsenaere over het afbreken van het sluijseken deser waeterijn(ghe) bij het *costerie huijs* van alhier 3-00-00

19. Cornelis VLAMIJNCK over een voijage bij hem ghedaen naer Nieuwpoort 3-12-00

20. Ollevier HAELEWIJN over de wijn pennijnghen (7) bij hem ghewonnen int besteden ala haulche (8) van het uuijt smijten twee dammen bij het sluijseken deser waeterijnghe nevens de *Cnocke* 3-00-00

21. Jan HAERIJNCK over tschieten van twee dammen neffens het voors(eid)e *sluijseken bij de Cnocke*, tleggen tsel(ve) sluijseken drooghe ende tuuijtdoen der sel(ven) dammen ... nemaer is te notteren dat de drie deelen van vijfve van de uuijtghesteken som(m)e sal moeten gherencontreert wesen jeghens de regierders van(de) waeterijn(ghe) der prochie van Woumen als sulcx hun raekende; dus hier niet min int gheheele 50-00-00

22. Lieven VAN BELLE over leverijnghe van drie pietten (4) ende dat ten jaere 1684 15-00-00

23. P(iete)r HUIBRECHT over een voijage hij hem ghedaen 1-04-00

24. Jan MAERTEN over leverijn(ghe) van eenighe naeghels bij hem ghedaen 13-06-00

25. Maerte(n) VAN(DEN) BERGHE over leverijn(ghe) van eenich isserwerck 20-00-00

26. Joos DE VELTERE timmerman over thebben ghevrocht aen het *sluijseken neffens het Martgen* den tijdt van 7 daeghen op sijnnen cost 14-00-00

27. Gillis EMELGHEER over leverijnghe van eenighe plancken bij hem ghedaen 78-02-00

28. Frans(ois) V(ER)HAEGHE timmerman over thebben ghevrocht den tijdt van 15 daeghen op sijn diffroij (9) soo aen het sluijseken neffens het *Martge(n)* als aen de piete(n) (4) bij de *Coeije* 41-00-00

29. Michiel WAMME over 8 daeghen thebben ghedolfv(en) op sijnnen cost in de maent van oust laest leden aen(de) dijcken van het sluijs ghenaempt het *Martge(n) sluijseken* 14-08-00

30. Jan MAERTE(N) over de leverijn(ghe) van eenighe naeghels 2-11-06

31. Jan V(ER)POORT over reste van sijn accoordt ghemaeckt met dheeren burghm(eest)re ende schepenen deser prochie over ende ter cause als bij den accoorde van daete(n) van .xxx.en xber 1677 staet gheseijt ende ghedreghen, midtsg(aede)rs eenigh verschot bij hem ghedaen ter ontlastijnghe deser waeterijn(ghe) 121-16-00

32. Claeijs OLLEVIER over het v(er)maeken ende reparere(n) een leechte ofte deurspoelte bij de *Cnocke aen(den) dijck* 10-04-00

33. Michiel MAERTEIN officier van alhier over diversche diensten bij hem ghedaen ... begrepen over drie jaere(n) pensioen als officier te weten de jaeren deser rek(enijnghe) 70-06-00

34. d'H(ee)r Renault PATTOU over de leverijnghe van een tonne tarras (10) v(er)oorboort (11) aen het sluijs ghenaempt het *Merckem sluijseken bij de Cnocke* 12-00-00

35. Phlips WISSAERT ter rek(enijnghe) van sijn arbeijtsloon van metselwerck bij hem ghedaen aen tselve sluijs 68-00-00

36. Den sel(ven) ter rekenijn(ghe) alsvoore(n) 84-00-00

37. Den sel(ven) ter rekenijn(ghe) alsvoore(n) 60-00-00

38. Den sel(ven) in voldoenijn(ghe) van sijnne pretentie(n)(12)soo van metselwerck als leverijnghe van calck ende steen v(er)oorboort (11) aen het *voors(eijd)e sluijseken* midtsg(aede)rs aen *het steenen sluijs* 39-02-00

39. Michiel GALLE timmerman over sijnnen arbeijt van timmere(n) ende leverijnghe van houdt aen *tvoors(eijd)e sluijseken* 82-02-00

40. Jacq(ue)s LEZIJ over leverijn(ghe) van naeghels aen (het) sel(ve) sluijs 27-04-00

41. Maerte(n) RIJDIJNCK over thebben ghedolfve(n) ten jaere ende somer 1685 65 roede(n) en half lanck inden middeldilf (13) deser waeterijn(ghe) 65-10-00

42. Joos VAN VEUREN over ende ter cause alsvooren van 68 r(oeden) 68-00-00

43. Jan DELANOIJE ter cause ut supra van 10 roeden 10-00-00

44. Jacq(ue)s VAN(DEN) BROUCKE ter cause ut supra over 24 roeden 24-00-00

45. De wed. Jan LOUAGE ter cause ut supra over 59 r. 59-00-00

46. S(ieu)r Gillis EMELGHEER ter cause alsvooren over 76 r. ½ 76-10-00

47. Anth(on)es CAILLIAU ter cause alsvooren over 58 r. 58-00-00

48. Joos DE MEIJERE ter cause alsvooren over 49 r. ½ 49-10-00

49. Joos STOET ter cause alsvooren over 57 r. 57-00-00

50 De wed. Lucas SPOTBEEN ter cause alsvooren over 17 roeden en(de) eenighe voeten 17-08-00

51. Jan OOGHE over ende ter cause alsvooren van 8 roeden 8-00-00

52. Den deurw(aerde)r DE ROO over den inhout vander acte costen sprekende in proffijtte van Jo(nkhee)r Cornelis DEHEGELSOM 31-01-00

53. Den sel(ven) DE ROO over een debvoir van ex(ploict)e (14) bij hem ghedaen ende ten v(er)soucke van(den) heere ontfan(ghe)r van de exploicte(n) van de rade in Vlanderen 23-00-00

54. Den sel(ven) DE ROO over den inhout eender somna(ci)e bij hem ghedaen te(n) v(er)soucke vanden heere ontfangher generael van(de) exploicten van(den) rade van Vlanderen over den troubel aenghedaen aen(den) voorn(omden) DE HEGELSOM begrepen tport van die(n) bij de bode overghetelt 8-06-00

55. Den deurw(aerde)r FEIGNAERT over soo veele hij heeft v(er)dient ten v(er)soucke van vi(du)a s(ieu)r Adriaen DE BRUIJNE tot Brugghe 26-08-00

56. P(iete)r DE MEULENISER procureur tot Brugghe over sijnne pretentien (12) verdient tot laste deser waeterijnghe ende ten v(er)soucke van wijlent den heere greffier RAPAERT 24-00-00

57. Den voorn(omden) FEIGNAERT ontfangher over den deurw(aerde)r DE ROO over een somna(ci)e ende boete ten laste deser v(er)melde waeterijn(ghe) 19-04-00

58. Jo(nchee)r Louijs RAPAERT emmers door Gillis EMELGHEER de somme van 18 ponde(n) 15 schellijnghe(n) groote(n) vlaems tsijnnen prouffijtte v(er)leent bij mijnne heeren van(den) rade in Vlanderen opden 20en Jan(ua)rij 1683 van wel(ke) somme alhier maer en moet passeren 4 ponden 5 schellijnghen ende 8 groote(n) die door den rendant deser is ghetelt gheweest aen(den) sel(ven) EMELGHEER als het surplus is ghetelt gheweest uut het gonne de hoirs Pieter ODENT ten achtere bleven bij slote van hemlieden rekeninghe ghedaen van(de) waeterijnghe van alhier; dus in ponden deser 51-08-00

59. Den voors. RAPAERT over ende in voldoenijnghe der voors. acte, met tport van den bode 18-06-00

60. Den sel(ven) RAPAERT over soo veele hij betaelt hadde aen(den) procureur BOGAERT tot Gent van(de) costen die de(n) selve(n) procureur hadde verdient 21-12-00

61. Den voorn. deurw(aerde)r DE ROO over trecht eender somna(ci)e bij hem ghedaen aen burghm(eeste)re ende schepe-

ne(n) van alhier over dese waeterijnghe ende ten v(er)soucke van(den) voornomde(n) RAPAERT	4-16-00
62. Matthijs VAN LERBERGHE wijlent amman deser prochie over drie jaeren pensioen van het roupen de kerckgheboden de waeterijn(ghe) raeken(de) van(de) jaeren deser rek(enijngh)e ten ad(venan)te van 4 ponden pars. bij jaere	12-00-00
63. S(ieu)r Gillis EMELGHEER over eenighe leverijn(ghe) bij hem ghedaen	70-02-00
64. Jacq(ue)s DE WACHTER van eenighe dienste(n) bij hem ghedaen ... begrepen een jaer pensioen te weten tjaer 1685	17-10-00
65. Maerten VAN(DEN) BERGHE over eenighe leverijnghe	4-12-00
66. S(ieu)r Antheunes CAILLIAU over leverijnghe van drie hoij pieten (4) ten jaere(n) deser rek(enijngh)e de wel(cke) gheleijt sijn gheweest over den vaert aen den *Santdam* met den arbeijt van het legghen dies ende de schade ghecauseert op een partiecken van sijn lant in het uuthaele(n) van het hoij van(den) brouck	12-00-00
2e Betalijnghe bedracht	**2.011-09-06**

III. Betalij(ghe) van expressen ende andere diensten de generaeliteijt ofte waeterijn(ghe) van het sluijs tot Nieuwendamme raecken(de) twel(cke) jeghens deselve generaeliteijt sal moeten afgerekent wesen tgonne voor desen niet en soude ghedaen sijn

1. Jan RENTSIJN over thebben ghevoijagiert ten dienste der voors. generaeliteijt	7-16-00
2. Den selven ter cause ut supra	4-16-00
3. Den selven ter cause als vooren	5-00-00
4. Marijn BERTRAN ter cause ut supra	5-00-00
5. P(iete)r VAN DAMME over en ter cause als vooren	5-00-00
6. Jacq(ue)s DE WACHTER over en ter cause als vooren	10-00-00
7. Den Heere Gouverneur van Nieuwendamme over sijn ordonnaire brandthout	48-00-00
8. Den Gouverneur van Nieuwpoort over de quote deser waeterijnghe in een somme van 18 ponden grooten waermede aen hem present wiert ghedaen ten respecte van eenighe diensten	48-00-00
3e somme van betalijnghe bedracht	**133-12-00**

IV. Betalijn(ghe) ghedaen aenden waetergraeve van het Sluijs tot Nieuwendamme bij Nieuwpoort

1. De Jo(ffrouw)e de wed(uw)e s(ieu)r ROUCHEFOORT ter rek(enijngh)e van(den) quote deser waterijn(ghe) van het ommegheschot (1) van den Jaere 1683	48-00-00
2. De selve over ende ter rek(enijngh)e alsvooren van den jaere 1684	72-00-00
3. Mijnheere LOMBAERT greffier tot Renijn(ghe) als jeghenwoordighe ontfangher en(de) waetergraeve van tvoorn. sluijs tot Nieuwendamme van het ommegheschot (1) ghedaen bij dheeren generaele leden van de waeterijnghe van tselve Nieuwendamme van den jaere 1685	108-00-00
4e somme van betalijnghe bedracht	**228-00-00**

(vervolg en slot in WH-info 89, 4)

Voetnoten

1. *Ommegheschot*, ook *geschot* of *schot*: belasting jaarlijks door de grondeigenaars aan de Watering te betalen (DB 319).

2. *Taillie*: ook *taelge*, *tailge*, *talie*, *taelgie*, *taille*: het kappen van hout (MHW 595).

3. *Reijten*, *reiten*, ook *reien*: het waterkruid uit het water trekken (DB 804).

4. (Hooi)*piete*: een brug die men over een gracht slaat (DB 740) om hooi uit de broeken of meersen binnen te halen.

5. *Plantsoen*: naam die men aan de eik geeft wanneer ze bekwaam is om gezaagd of vertimmerd te worden en nog geen kroon begint te vormen (DB 753).

6. *Leen*, *lene*: leuning (van een brug) (DB541)

7. *Wijn pennijngh* = *winpenning* of *instelpenning*: geld dat men tot beloning ontvangt omdat men in een verkoping een voorwerp op prijs stelt (DB 407).

8. *Ala haulche* = fra. *à la hausse*: bij opbod.

9. *Diffroy* = fra. *défrai*: vrijhouding van kosten ⟷ *à ses frais* op zijn kosten.

10. *Tarras* = *taras* = *terras* = *tras*: cement (DB 992).

11. *Veroorbooren* = *veroorbaren*: gebruiken (DB 1110).

12. *Pretentie*: vordering.

13. (Middel)*dilf* = *delf*: sloot tussen twee akkers of langs de straten (DB 193).

14. *Debvoir van exploicte*: deurwaardersexploot.

A. Merghelynck en de Ieperse pers

P. DONCHE — Antwerpen

Alle Westhoek-genealogen kennen ongetwijfeld de naam Arthur MERGHELYNCK en het genealogisch fonds dat hij samenstelde. Dat fonds, bewaard in de Koninklijke Bibliotheek te Brussel — microfilms van enkele belangrijke nummers zijn tevens te raadplegen in de Stedelijke Bibliotheek te Ieper —, bevat immers een schat aan genealogische gegevens nopens families uit de voormalige kasselrijen Ieper en Veurne.

Naast zijn genealogisch werk hield hij zich ook bezig met archiefwerk (*archiviste effectif à titre honorifique* noemde hij zichzelf graag met betrekking tot het archief van Veurne) en met de restauratie van zijn landgoed Beauvoorde. Van zijn geboortestad Ieper was hij natuurlijk ook op de hoogte van de historische gebouwen. In 1897 stelde hij hierover een overzicht op. Hij was nogal nauwgezet als het op publicaties aankwam en wou zijn naam zeker vermeld zien. Soms werd hij niet helemaal begrepen. Getuige daarvan het incident met de redactie van het *Nieuwsblad van Ieper en Ommeland*, waarover op de voorpagina van de editie van zaterdag 20 november 1897 het volgende artikel verscheen (wij cursiveren het schrijven van Merghelynck; de commentaar van de redactie staat tussen aanhalingstekens).

„ BRIEF

Woensdag rond den noene kwam de briefdrager naar onzen uitgever met eenen aanbevolen brief, voor thuiswijs dragende:"

Aan den heer,
den heer Opsteller van het Nieuwsblad
van ET te Yperen

„ M. Callewaert hadde dien brief kunnen weigeren daar hij niet gericht en was tot hem, die uitgever is, maar wel tot den opsteller. Hij heeft hem

Arthur MERGHELYNCK

nogthans aanveerd en wel gedaan, want alzoo heeft hij de lezers van 't Nieuwsblad een proefstuk kunnen laten bewonderen van Den Hoog Welgeboren heer Jonckheer Arthur Merghelynck, écuyer (hoe zeg me dat in 't vlaamsche dè) (n.v.d.r.: écuyer = (letterlijk) stalknecht) ridder der orders van Christus en van Jacobus van Portugaal, etc., etc., Officier der fransche Academie etc., etc. zonder beroep, etc., etc. Burgemeester van Wulveringhem, etc., etc., gehuisvest op het kasteel van beauvoorde, onder Wulveringhem, arrondissement Veurne, etc., etc.
Dit stuk luidt als volgt."

Yperen den 16sten 9bre 1897

Mijnheer DEN Opsteller van het 'Nieuwsblad van Yper.'

In uw verslag van de zitting DER GEMEENTERAAD van den 6 November laatstleden, zegt gij dat het overzicht, wegens onze onze praalgebouwen DIE gezonden is geweest door de Hooge overheid aan het gemeentebestuur onzer stadt, naamloos was een dat het slechts daarna is dat DEN opsteler ervan, jonker Arthur Merghelynck, hem heeft laten kennen.
Dat is niet zoo, want het oorspronkelijk overzicht was behoorlijk door mij geteekend en als MEN, zonder mij te raadplegen, ervan aan het stadsbestuur een naamloos afschrift gezonden heeft, wat kan ik eraan doen?
Aangezien HET MISSLAG door u begaan nopens dit feit MIJN eer kan schenden, vermits men uit hetzelve zou kunnen besluiten dat ik mij zoude bezig houden met naamloze schriften te zenden, hoop ik dat gij deze brief in uw naastkomende nummer zult willen inlijven en bid u mijne bijzondere achting te willen aanveerden.

A. MERGHELYNCK

„ 1) Bewonder eerst en vooral de woorden die wij met opgezetten wille in grootere letter deden drukken, en beken met ons dat het spijtig is, oprecht spijtig, dat die Hoog en Welgeboren heer Merghelynck zoowel geen lid en is de Vlaamsche Academie als dat hij officier is van de fransche.

2) M. Merghelynck zegt dat onze verslaggever DER Gemeenteraad HET misslag begaan heeft, waardoor ZIJN eer geschonden wordt! — Toon ons eens DAT misslag, Hoog en welgeboren Heer Arthur!
In den gemeenteraad werd gezegd zooals gij het zelf bekent, dat het overzicht onzer praalgebouwen, naar het gemeentebestuur gezonden, ongeteekend was: onze verslaggever schreef het zoo: waar is HET misslag?
't Is MEN die een ongeteekend afschrift naar het gemeentebestuur zond, zegt gij, en wat kont gij eraan doen? Uw stuk was behoorlijk geteekend.
Hoog en Welgeboren Heer Arthur, dat gaat ons niet aan: was uw overzicht geteekend of niet, dat zijn uwe zaken, en als 't de schuld is van MEN, dat er een ongeteekend afschrift naar het gemeentebestuur werd gezonden dan moest gij uwe terechtwijzing naar MEN zenden en niet naar ons.
Wist gij zijn adres niet, we zullen 't hier kosteloos gratis voor niet overdrukken en daarmeê groeten wij u.

Mijnheer MEN
die de schuld is van de oorzake van
HET misslag dat HET eer geschonden
heeft van M. Arthur Merghelynck.

De Opstelraad."

Merkwaardige aantekening in de parochieregisters

De begrafenis van A. Van De Winckel te Poperinge, 1739

G. CATTEAU – Komen

Al wie zich met familiekunde bezig houdt, weet dat parochieregisters meestal vrij zakelijk bijgehouden boeken zijn, waaruit buiten de noodzakelijke genealogische basisgegevens nauwelijks nog wat interessants te rapen valt. Het gros van de akten is dan ook zeer kort en bondig. Valt men op en meer uitgebreide akte dan is de kans groot dat het om iets uitzonderlijks gaat.

Zo'n lange en merkwaardige akte vond ik onlangs in de kerkregisters van Poperinge St.-Jan (overlijdens 1739). In de akte beschrijft de toenmalige pastoor, m.n. de Z.E.H. C. HAEN, uitvoerig de lange weg die de uit de echt gescheiden en op 16 maart 1739 te Poperinge overleden Anna VAN DE WINCKEL moest gaan vooraleer zij definitief rust kon vinden.

Of het hier de op 10 maart 1716 te Poperinge St.-Bertinus geboren Anna Theresia VANDEWINCKEL betreft, die als meter optrad bij het doopsel van m'n voorouder Joannes Baptista CAESTRYCK, zoon van meester Antonius CAESTRYCK, chirurgijn, en van Anna PERSE, heb ik (nog) niet onderzocht. Feit is dat de overledene Anna VAN DE WINCKEL een welstellende dame moet geweest zijn en dat de chirurgijn Antonius CAESTRYCK en/of zijn beide echtgenotes voor hun kinderen soms peters en meters kozen die in de doopakten vermeld staan als *dominus* en *domicella*.

Eerst laat ik de transcriptie van de akte volgen en aansluitend geef ik de Nederlandse vertaling.

Transcriptie

Anno Dni millesimo septingentesimo trigesimo nono die decima sexta

octobris obiit in conventu religiosarum Poenitentium Recollectinarum prope nostrum coemiterium domicella Anna VAN DE WINCKEL uxor domini Nicolai GOUTIER quae mutuo consensu separata erat a suo marito et in praedicto conventu dotem dederat ad vitam proinde commensalis perpetuae. Cuius mortuum corpus per notarium publicum dominum Carolum DE HULSTERE peti mandavi ut super ea solemnes exequiae fierent in nostra ecclesia parochiali ibique sepeliretur tamquam parochiana nostra nisi mater superior et religiosae ejusdem conventus per testamentum aut alio modo se jus hebere nobis demonstrarent in praedictum corpus. Quod si facere recusent iterum per eundem dominum notarium protestari contra praedictum matrem superiorem et religiosas mandavi. At illae petitioni nostrae juridicae per notarium factae annuerunt exposuerunt sue postridie extra sum conventum corpus praedictum quod nos cum clero notro cruce et luminaribus solemniter quaesivimus et cantantes in ecclesiam nostram deduximus super quo corpore in ecclesia nostra exposito officium defunctorum cantavimus et solemnes exequias celebravinus. Attamen per testamentum suum ante mortem praefata Anna WINCKEL constituerat se velle inhumari in oratorio praefatarum religiosarum. Consequenter post celebratas exequias praedictum corpus qua quaesiveramus pompa sonante maiori campana illud iterum ad religiosarum conventum perduximus et parti confessario ejusdem conventus sepeliendum tradidimus. Res clarior erit inspicienti acta notarialia servata apud me cum aliis paucis documentis ad curam pastoralem Sancti Joannis pertinentibus.
Quae omnia testor esse vera hac 20 octobris 1739.

C. HAEN, pastor Sancti Joannis

Vertaling

In het jaar des Heren 1739, op 16 oktober, overleed in het klooster van de zusters penitenten recolletten bij ons kerkhof mevrouw Anna VAN DE WINCKEL, echtgenote van heer Nicolaus GOUTIER, die bij wederzijdse toestemming gescheiden was van haar echtgenoot en die in voornoemd klooster een lijfrente gegeven had om daar voor altijd te kunnen inwonen. Door tussenkomst van de openbare notaris de heer Carolus DE HULSTERE heb ik opdracht gegeven haar stoffelijk overschot af te halen om over haar een plechtige lijkdienst te celebreren in onze parochiekerk en ze daar te begraven als parochiaan, tenzij moeder overste en de zusters van hetzelfde klooster door een testament of op een andere wijze ons hun recht op het voornoemde lichaam konden bewijzen. Ik heb eveneens aan dezelfde heer notaris opdracht gegeven protest aan te tekenen bij de voornoemde moeder overste en zusters, indien ze daarop zouden weigeren in te gaan. Maar ze hebben de door de notaris opgemaakte rechterlijke vordering aanvaard en het voornoemde lichaam 's anderendaags buiten hun klooster gezet. We hebben het met onze geestelijkheid, met kruis en kandelaars, plechtig afgehaald en het zingend naar onze kerk gebracht. Over het in onze kerk opgebaarde lichaam hebben we dan het dodenofficie gezongen en de plechtige lijkdienst opgedragen. Weliswaar had de voornoemde Anna WINCKEL (sic) bij testament vóór haar overlijden de wens uitgedrukt ter aarde besteld te worden in de bidkapel van de voornoemde zusters. Bijgevolg hebben we voornoemd lijk na de lijkdienst met dezelfde luister waarmee we het afgehaald hadden en onder het luiden van de grote klok teruggebracht naar het klooster van de zusters en hebben we het overgemaakt voor de begraving aan de biechtvader van het klooster. De zaak zal duidelijker worden voor wie inzage neemt van de notariële akten die bij mij in bewaring zijn samen met enkele kleine documenten die toevertrouwd zijn aan de zorg van de pastoor van Sint-Jan.
Ik getuig dat dit alles waar is. 20 oktober 1739.

C. HAEN, pastoor van Sint-Jan

42ste Frans-Vlaamse Kultuurdag

Verslag sektie Familiekunde

Op 10 september vond te Belle de 42ste Frans-Vlaamse Kutuurdag plaats. **Jérôme STEENKISTE** (schepen van Belle) die voortaan de sektie Familiekunde zal leiden, opende de vergadering.
Na een korte inleiding over het leven en werk van A. MERGHELYNCK behandelde dr. **Daniël MERLEVEDE** (Gent) het gelijknamige fonds dat in de Koninklijke Biblioteek te Brussel bewaard wordt. Hij onderstreepte de ruime mogelijkheden die het fonds biedt, maar verwees meteen op de noodzaak om naast het gepubliceerde vademecum ook het geannoteerde exemplaar in de K.B.B. te raadplegen. Spreker die ten zeerste vertrouwd is met het fonds waarschuwde voor de onvolledigheid van de nominatieve lijsten in het vademecum. Ondanks deze kleine 'tekortkomingen' is het een ware goudmijn. Drie nummers zijn van essentieel belang voor Belle-ambacht: 4bis, 18 en 24. Het nr. 4bis (niet opgenomen in het gepubliceerde vademecum) is een repertorium (3 dln., ruim 1.800 p.) op de staten van goed, deelloten, enz. van 1500 tot 1800. Het nr. 18 bevat de huwelijken van poorters van Ieper, gesloten te Ieper en elders. Dat nr. is vlot toegankelijk dank zij de indices die gebundeld zijn in nr. 18bis. De buiten- of hagepoorters van Ieper zijn te vinden in nr. 24, waaruit spreker niet minder dan 459 Belse families noteerde! Spreker beklemtoonde dat het poorterschap geen uitzonderlijk feit was voor inwoners van plattelandsparochies en daarom meer aandacht van de zoeker verdient. Als voorbeeld haalde hij Reningelst aan. Van de 244 gezinnen die de parochie in 1725 telde (zie W. BEELE, *De bevolking van Reningelst ten jare 1725*, Handzame, 1969) vond hij er 130 terug in Merghelynck. Ook wanneer de parochieregisters deels of zelfs helemaal ontbreken, kan het fonds Merghelynck enorme diensten bewijzen: voor het registerarme Dranouter ventileerde spreker liefst 375 families en 500 huwelijken. Bovendien verstrekt dit onderzoek een goed inzicht in de mobiliteit van de gezinnen, de huwelijksfrequentie, enz.

Hubert MASQUELIN (Kemmel) situeerde de huidige fusiegemeente Heuvelland in het Ancien Régime. Het grondgebied van de acht deelgemeenten was verdeeld over vijf kasselrijen: Belle , Kassel, Ieper, Veurne (Acht Parochies) en Waasten. Tot 1769 waren Dranouter en Nieuwkerke geïntegreerd in de kasselrij Belle. Als gevolg van een grenscorrectie werden ze nadien naar de kasselrij Waasten overgeheveld, waaronder Wulvergem reeds ressorteerde. Westouter behoorde tot de kasselrij Kassel en Wijtschate maakte deel uit van de kasselrij Ieper. Loker en De Klytte waren afhankelijk van de Acht Parochies, enz.
Dat kluwen is er derhalve de oorzaak van dat het archief van de betrokken gemeenten over diverse fondsen en depots verspreid is. Spreker gaf vervolgens een overzicht van de belangrijkste bewaarplaatsen en fondsen.

Rijksarchief Brugge:
— fonds kasselrij Waasten: materiaal dat betrekking heeft op de huidige Westvlaamse gemeenten van de kasselrij; de stukken m.b.t. de gemeenten die in 1963 van West-Vlaanderen afgescheiden werden en de archieven van het kasselrijbestuur bevinden zich in het Rijksarchief te Doornik.
— fonds kasselrij Ieper: niet minder dan 83 nrs. met schepenakten, processen, staten van goed, enz.
— fonds gemeentearchief Loker: volledig geïnventariseerd (9 lopende meter, 1.103 nummers).
Koninklijke Bibliotheek Brussel:
— fonds Merghelynck: vele onuitgegeven genealogiën; de belangrijkste nrs. zijn te raadplegen in microfilm in de Ieperse stedelijke bibliotheek — met uitzondering van het nr. 4bis.
Departementaal Archief Rijsel:
— serie B en heerlijkheidsrekeningen (Nieuwkerke, Westouter en Dranouter).
Spreker besloot met de opmerking dat (helaas) nog heel wat archiefstukken in particuliere bibliotheken steken.

De voordracht waarmee **Gérard JANSSEN** (Mons-en-Baroeul) de zitting besloot, was een interessante verkenning van de plaatselijke archieven in de Franse Westhoek. Aan de hand van een globaal overzicht illustreerde hij hoe zinvol en nuttig het raadplegen van deze archieven blijft ondanks het feit dat het Departementaal Archief te Rijsel een ruime collectie parochieregisters en documenten bezit. We onthouden vooral voor:
Belle: een aantal processen en enkele oude genealogieën;
Broekburg: leenverheffingen en denombrementen (CC), verkopingen (FF), een aantal staten van goed, een denombrement van de kasselrij 1697;
Hazebrouck: staten van goed vanaf 1556 (FF 48), armentafel, stadsrekeningen, maalrecht en hoofdgeld;
Hondschote: vooral de staten van goed (worden momenteel geëxcerpeerd);
Kassel: poorterij 1593-1790 (uitgegeven), huwelijkscontracten van poorters van Belle, Kassel, Stegers, Ekelsbeke, Ieper, Ariën, ...;
Stene: kerkrekeningen met vermelding van begrafenissen en tarieven;
Wormhout: akten betreffende de heerlijkheid Gasebeke, ...;
Zuidpene: leenverheffingen 18de eeuw.
Ondanks de brand van 1929 blijft het Duinkerkse archief rijk:serie 48: gerechtelijke akten vanaf 1506, serie 51-52: pacht- en huwelijkscontracten 1700-1790, hospitaalarchief 1741-1806, stadsrekeningen vanaf 1519, correspondentie 1585-1781, hoofdgeld 1700-1790, kerkrekeningen vanaf 1559, archieven nopens diverse heerlijkheden (o.a. Zuidkote), voogdij en vooral de 'weezerie' die door de spreker uitgegeven werd onder de titel **Généalogies dunkerquoises.** Het rijkste archief is dat van Sint-Winoksbergen (26 ton): de staten van goed geven soms tot 10 generaties.
Ook de bibliotheken van Rijsel en Sint-Omaars bezitten interessante documenten en publicaties, die volgens spreker met enige omzichtigheid moeten benaderd worden.
Spreker rondde af met de wens dat definitief een einde zou gesteld worden aan het 'verdwijnen' van documenten uit deze bewaarplaatsen.
Een zaak waar we met z'n allen moeten voor ijveren.

(JdC)

Uitwisseling Westhoek — Zuid-Beveland

Op zaterdag 7 oktober ging de derde ontmoeting door in het kader van de streekuitwisseling Westhoek (Diksmuide en Veurne) en Zuid-Beveland. Dit betekende meteen dat deze culturele dag opnieuw in Zuid-Beveland zelf doorging en meer bepaald in Kloetinge, een buurgemeente van Goes.
Het centrale thema betrof de 16de-17de-eeuwse emigratie van de Zuidelijke naar de Noordelijke Nederlanden; twee lezingen in de voormiddag diepten dit onderwerp uit.
Prof. **J. BRIELS** schetste de migratie in een breed perspectief en besteedde vooral aandacht aan de wijze waarop de zuidelijke inbreng in het Noorden eeuwenlang door historici aldaar werd geïnterpreteerd, of liever doodgezwegen. Tevens schetste hij vanuit die invalshoek het theoretisch begrip *Nederlandse cultuur* en pleitte hij voor een culturele integratie tussen Noord en Zuid, integratie die slechts kans op slagen heeft als beide partijen elkaar als gelijkwaardige partners (h)erkennen.
In een tweede lezing benaderde onze medewerker lic. hist. **L. VANDAMME** de migratie vanuit een andere invalshoek: niet het land van aankomst maar het land van vertrek werd als uitgangspunt gekozen. Meer specifiek werd het verhaal gedaan van de uitwijking van textielwerkers uit het Westkwartier. Na het onderlijnen van de betekenis van de plattelandsdraperie en van het sukses van de nieuwe religie in die textielregio's werden de emigratiebewegingen van deze textielwerkers behandeld: enerzijds in het binnenland waar talrijke grote steden een economische politiek gericht op het aantrekken van nieuwe textieltechnieken voerden (het voorbeeld Brugge werd verder uitgewerkt), en anderzijds naar Engeland (Londen, Sandwich, Colchester, Norwich) en naar Nederland (vooral Leiden). Wat dit laatste betreft, werd het belang van de indirecte emigratie in de kijker geplaatst: zowel via Brugge als via de Engelse vluchtelingengemeenten trokken er vanaf de late jaren zeventig tientallen textielwerkers afkomstig uit het Westkwartier naar Leiden.
Verder maakte een geleid streekbezoek de dag rond. Deze keer waren de polders ten oosten van Goes aan de beurt, met talrijke kleine dorpen, terpen en oude dijken. Heel in het biezonder werd er gewezen op de vroegere vestigingsplaats van het uithof van de cisterciënzerabdij Ter Doest in Kattendijke.
Een geslaagde uitwisseling tussen twee streken die meer gemeen hebben dan op het eerste gezicht zou blijken.

(VDWDB)

Nog meer Duinkerkse sprokkels (1)

Jef CAILLIAU – Koksijde

48/5 f° 60 Oogst 1574

Gheraert HENDRIJCSSUENE van Leeuwe in West-Friesland is opgebracht als piraat in desen haven.

48/5 f° 269 1.12.1576

Simoen SUERO Portugees koopman is twee maanden voor de desolatie van de stede van Anwerpen van daer met wijf en kinderen gheweken ende ghetrocken binnen de stede van Curtrijcke en daer veerthien daegen ghebleven en dan met al sijn menagie alhier te Duinkercke ghearriviert, verder naar Cales en dan terug naar Brugghe gaan wonen.

48/5 f° 307 08.04.1577

Erfgenamen Thomas DE BIEN: Leonora DU BIEN wed. Stasen GALOPIJN in Middelburg & Emerencia fa. Corneel DU BIEN en Stevein MELCHIOR.

48/5 f° 313 25.04.1577

Cazijne GHIJS x Jacques VAN HUESDIN halmt zijn erfenis in Arnis in Gelderland.

48/5 f° 334 1577

Scheepslui overleden op weg naar Brouwershaven:
Anthonis DE MAY, stierman op het schip Den Pronckere, + 17.06.1576
Loij SCHOONHOOGHE, + op de Hazewint op 13.09.1576
Claeis PIETERS, battelier op het schip De Jagher, + 02.05.1576
Cornelis JANSSUENE, clemmer op het schip De Jagher, + 02.08.1576
Mahieu SPIERIJNC op het schip Den Cleenen Hont, + 14.09.1576
Jacob LIPPEN van St.-Winoksbergen, bootghezelle op het schip 't Swart Peert, + laatste hoijmaent 1576
Cornelis CLAEISSUENE, busschieter op 't Swart Peert, + 22.09.1576

Gabriel HUSEBAERT, busschieter op 't Swart Peert, + 13.07.1577
Cornelis JANSSUENE, stierman, + 07.09.1576
Jan BLANCKAERT, busschieter op 't Swart Peert, + 12.09.1576
Jan VERNAERE, quartiermeester, + 10.01.1576
Geerert MUIJSER, schipper op het schipt Het Swijn, + 1ste zaterdag augustus 1576
Cornelis WENTEN, stierman op het schip Mager Swijn, + 20.09.1576
Francke COLAERT, quartiermeester, + 03.07.1576
Franchois JANSINS ° Hableville, busschieter doot gheschooten op het schip Den Post, + 12.04.1576.

48/6 f° 1 ...10.1585

Jehan DE VALEZ, Spaanse soldaat van 23 jaar x Catherine DE DUNCKER ° Maastricht
Pierre ANNANT soldaat x Catherine DE VOS, 30 jaar ° Antwerpen
Francisco VERA x Claudine HANZAERT ° Gembloux.

48/6 f° 47v. 02.06.1586

De kinderen van Pieter VAN MOKENBORCH x Joffrauwe Anne VERSTELE, te weten Jan - woont in Antwerpen -, Nicolaes en Marie, erven van Clara VAN MOKENBORCH, hun moeie, verscheidene huizen met bende ofte bleijkerie daaraan liggende binnen den Groten Raene binnen de stad Brussel, groot 2 bunderen. Verdeling voor de Raad in Brussel, April 1586.

48/6/ f° 50 juli 1586

De kinderen van Pieter VAN MAERLE x Janneken SCHAERSEN, te weten Pieter VAN MAERLE x Jacquemijnken COENEN fa. Cornelis, Maerten VAN MAERLE en Marcx VAN MAERLE x Cathelijne ..., allen vrijlaten van Camerlincx-ambacht, erven van Aernout VAN MAERLE, hun oom paterneel, landen in Slijpe en Vladzele gemeene met Jan VAN MAERLE.

48/6/ f° 53 14.07.1586

Margriete MELIS, van Alkmaar, tegenwoordig in Antwerpen, heeft een schip geladen met boter en kaas van Holland voor Ipsic (Ipswich ?) in Engeland en heeft daar de helft gelost in een ander schip om door te zenden naar Rouane, geladen zijnde was zekere tijd blijven liggen 3 mijlen in de riviere van Ipsich (sic) en daar met force ghehaelt gheweest bij een schip van oorloghe en ghevaert naar Vlissinghe in Zeeland en aldaer 't zelve verkocht voor de Prinse; haar toebehorende waarop meester-schipper was Aernoudt LOOTINS van Oostende, alsdan wonende in Vere in Zeeland.

48/6 f° 69 07.10.1586

Pontus VAN QUELDERIE x Maijken CRAIELIJNC, Daniël VERHAGHE zijn schoonvader en Catherine DOMINIETS, zijn moeder, verkopen land in Kaaskerke en een half huis staande binnen Ieper in de Zuidtstraete, genaamd 'De Drie Goude Stede Grepen'.

48/6 f° 86 11.12.1586

Francois VAN LEKE x Cornelie DANEELS fa. Jacob, wed. van Jacob DE CRAENE (onduidelijk: mog. Creve) in Nieuwkapelle, verkopen een 'boombusch' gelegen in het ambacht van Aerdenburch.

48/6 f° 269 10.03.1589

Pieter PAUWER x Elisabeth VAN MAEREN erven van wijlen Joffrauwe Gheerthuudt VAN VICHTELT, grootmoeder van Elisabeth VAN MAEREN, een gehypotheceert huis in 's-Hertogenbos genaamd De Gulden Wijnpot.

48/6/ f° 273 v. 06.04.1589

Jacques BOOM ° Oostende heeft sedert de reductie deser stede onder d'onderdanige van zijne Konijncklijke Majesteit zijne residentie altijd ghehouden binnen de stede van Middelburch in Zeeland bij zijne moeder en twee jaer bij Janneken DIENNE als ze herberg hield in Vere; Janneken is nu gehuwd met Anthoine GABRIEL.

48/6 f° 281v. ...

Maximiliaan LEULIEUR is alhier komen resideren met zijn familie uit Zeeland, Paasavond 1588.

48/6 f°308 14.08.1589

Goelke ADRIAENSSUENE x Cornelis COLAERT, beenhouwer in Watou, Perincken en Pierke ADRIAENSSUENE, kinderen van Pieter ADRIAENSSUENE x Naentie MASSIET ° Steenvoorde fa. Balthazar, erven van Antoinette MASSIET fa. Balthazar + Duinkerke.

48/6 f° 354 15.05.1590

Gilles MARTINS, coopman woonende in Cales heeft doen compareeren Daniël SARASINI (° Venetië 1535, f° 184 & f° 197), coopman resideerende in Duinkerke, verclaert dat gedurende zijn residentie in Middelburg in Zeeland de 12-15 januari 1580 heeft bataelt aan Jan STASIJ, coopman en madelaere in Middelburg, de som van 99 lb. 4 s. 3 p. grooten vlaams spruutende over den coop en leverijnghe van een clocke weghende 1.560 pond,

vier mindere clocken weegende 960 pond en over 2.323 pond ghebroken clockspijze, samen 4.859 pond en dit ten prijze van 2 lb. 10 p. grooten elk honderdt ghewichte van Middelburg vrij van licentie geleverd uit Zeeland. De attestant heeft betaald op 8 meye 1581 77 lb. 5 s. Maakt samen 27.199 pond clocken en spijze ten advenante van 5 s. 't honderd welcke licentie toebehoode aan Jacob MAERTENS.

48/6 f° 363 23.07.1590

Nicolas VERMUELENE matsenaere en poorter van Ipre heeft de zuitmueren en de gevels van de peertstallen staende binnen het Kasteel van Ekelsbeke gebouwd. Op verzoek van Mijnheer VAN LA MOTTE zijn uitgenodigd zijn werken te keuren Marc WALRAVE, 27 jaar, poorter van Duinkerke en deken der matsenaers en Cornelis FEIJS, 44 jaar, matsenaere van Brugghe, die hebben het goet bevonden om zijn cappe en temmeragie te dragen.

48/6 f° 375 15.09.1590

Joffrauwe Anne MARTINS wed. Jacques DE VOS, 45 jaar, en Francine HONDTS x Andries FAILLE, 55 jaar, bevestigen dat Thomaes VERNAERE vertrokken is naar Dover in oogst 1582 met al zijn menagie bij zijn vrienden Robert LANDTS, waarvan de zoon Coen LANDT woont in Nieuwpoort in De Keijser.

48/7 f° 15 15.12.1590

Jehan PHLIPSENS, vader van overleden Corneel JANSSENS van Santen, Philip JANSSENS, broeder van Corneel, wonen heden in Emden en hebben de stad van Amsterdam verlaten voor hun katholiek geloof over 13 jaar. Cornille JANSSENS is gehuwd in Bergen Noorwegen met de dochter van Jacques JANSSENS.

48/7 f° 65 07.08.1591

Janneken DIEMANS, wed. van Anthoine GABRIEL, heeft gewoond in de herberg De Maagd van Ghendt. Anthoine GABRIEL is gestorven op zee en mits contrarie wind is zijn dood lichaam overboord gesmeten en zijn klederen tot Rotterdam afgegeven bij Chrispijn GILLIS, zijn schoonzoon.

48/7 f° 107v. 28.02.1592

Willem Pieterssueune UPPEZACK, 35 jaar, Capitein onder de Heer VAN WACKEN, Vice-Admirael van der zee, getuigt dat Jooris VAN DER HALLE fs. Pieter ° Hondschoote, voor de troebelen zijn residentie genomen heeft te Amsterdam alwaar hij zich gedragen heeft als een katholiek persoon en zijn kinderen heeft laten dopen door een priester en nooit gemoeid heeft

met de rebellie ende voorleden troebelen. Willem Pietessuene UPPEZACK vader heeft hem dagelijks bezocht en resideert nog in Amsterdam.

48/7 f° 142 17.09.1592

Remigius DRUCIUS fs. Mauricio, officinal van de Katedrale van St.-Donaes en capellaen in Oudezeele en ook van St.-Walburge in Brugghe.

48/7 f° 204 07.07.1593

Akkoord nopens het onderhoud van het bastaardkind van kapitein Yzebrandt JANSSUENE bij Francine wed. Jan DE KEIJSER: hij geeft 4 ellen laken om het kind te kleden en bovendien de som van 25 lb. grooten vlaams te betalen 1/3 in gereed geld, een ander 1/3 binnen drie maand en het resterende drie maanden daarna. Zij belooft het kind haar leven lang te onderhouden zoals een moeder schuldig is.

48/7 f° 232v. 25.11.1593

Inghelbert VERREIJKEN x Anne MARTIN zijn de principale hoirs van Jan MARTIN, priester cannonijck en canter in de cathedrale kercke van Sint Baafs in Gent, haren broeder.

48/7 f° 235 02.12.1593

Jacques DE HANREGARD, heer van Bonmoele, capitein van een compagnie musketiers buiten regimente in dese stede, x Joffrauwe Marie VAN BATENBOURG fa. Herman in zijn tijd gouverneur van de stede en kasteel van Sluis geeft procuratie aan Cornelis MONNIER en Tismor VAN KETENIS om te compareren voor Mijnheer de prevoost van Aix of zijn lieutenant en aldaar te vereffenen in leene naar costume ende met alle ceremonien daartoe van node ende gherequveert 't kasteel met den neerhove ende vijvers genaamd Liberme met zijn toebehoorten, enz.

48/7 f° 263 januari 1594

Philips DESCAMPS verkoopt in Antwerpen 2 Bouratgetouwen met hun toebehoren ten huize van Simon CAERLE in de Venusstraete.

48/7/ f°273 12.03.1594

Pieter Cornelissuene BACKERE schipper van Zierickzee verkoopt een boot genaamd Den Hot aan Matthijs TAELBOUT poorter van Duinkerke, groot 10 last met al de toebehoren tegen de som van 44 lb. grooten.

(Vervolg in WH-info 89.IV)

Heerlijkheid Nieuwkerke (4)

R.L. DEWULF-HEUS — Brugge

(Vervolg van WH-info 89.II, p. 59)

by justitie bedwonghen vint, wegens den proprietaris, jae selfs staet om ten dien einde geexecuteert te wesen, den suppliant alsnu geene de minste middelen hebbende omme daerinne te connen voorsien, ten waere met het vercopen vande 4/5 deelen in een half gemet zaylant vande voorseide kynderen, dies het andere vyfde gemeene ende onverdeelt competeert de weese Philippe DE CONYNCK geprocreert in eersten houwelicke met de voornoemde Joanna HEUGHEBAERT, gelegen in Wytschaete Camer buiten Meessen, commende by successie van Pieter HEUGHEBAERT, hunnen grootvaeder, waer mede hy soude connen slaecken de verwachte executie, ende hoopt naerdien met syne familie eerelick te connen geraeken ende by soo verre suppliants versouck toegestemt wert, Jan DE CONINCK voogt vande voorseide weese Philippe DE CONINCK soude geraedig vinden van het resterende vyfde mede te vercoopen ende gemerkt het een nogte ander end magh geschieden sonder het consent van myn heeren, oorsaecke waeromme de supplianten jder in syn regard hun syn keerende tot myne voornoemde heeren.

f° 83 27 juni 1738

Suplierende vertoont reverentelick Supriaen TRIOEN fs. wylent Gillis thuwelycke ghadt hebbende Marianne Josephe LORIDAN dochter van wylent Mattheus verweckt by wylent Elisabeth STRECK naer het overlyden van welcke syne voorseide huysvrouwe hy behouden heeft een eenigh kynt met name Pieter François die jegenwoordigh d'elde heeft van 15 jaeren ofte daerontrent, op het welcke naer de doodt vande voornoemde Elisabeth STREK, syne grootmoeder materneel overleden binnen dese prochie, vervallen is d'helft vande goederen soo meubelen als immeuble by haer achtergelaeten gemeene met Jan BUDIN in houwelicke hebbende Jacoba RAES fa. wylent Jacques ende oom doghter vande voorseide Elisabeth STRECK, van welcke goederen den suppliant geerne soude hebben het usefruit ofte incommen totter tyt dat dese weese haer comt te stellen ofte geemancipeert sal worden by elde competent, maer alsoo den suppliant danof niet en can jouisseren sonder myne soorseide heerens permissie, ter cause dat de selve successie wort gereputeert voor vraemgoet.

f° 84 24 september 1738

Vertoonen reverentelick Pieter François COENE woonende tot Vinckem ende Albertus ENTE, voogden pater ende materneel over Petronelle ISAACQ dogter van Pieter gewonnen by Therese DE ZEURE, te kennen gevende hoe dat aende selve weese toegecommen ende gesuccedeert is naer de doodt ende overlyden van Françoise DE ZEURE fa. Christiaen, eerst 't vierde van een hofstede gelegen in Hondtschote groot 31 gemeten 7 roeden ofte daer ontrent, jtem een gelyk vierde van een huys ende erfve met een achterhuyseken daeraen inde stadt van Jpre staende ende liggende aende zuytzyde van de Nederstraete, Eindelynge een gelyk vierde part in een obligaetie van hondert ponden grooten vlaems capitael die is geldende Cornelis DEN DUITSCH in houwelycke hebbende Anne Mary VERHAEST, loopende ten intereste penninck twyntigh, welcke goederen de vertoonders geraedigh vinden van beneffens de andere erfgenaemen, die daer in syn part hebbende te vercoopen à la haulche ofte uytterhandt ten festen doenelick synde om door dien middel te connen separeren van malcanderen verobligierende de vertoonders van met de pennyngen die sullen commen van deselve vercoopynghe regarderende de selve weese te rembourseren eene rente van 140 ponden grooten vlaems keysers ghelt die de verthoonders uyt crachte van octroy van U.L. Ed. hebben opgenomen. Welcke vercoopynge niet en vermag te geschieden sonder U.L. consent, oorsaecke sy hun syn keerende tot myne voornoemde heeren.

f° 85 25 september 1738

Suplierende verthoont revenrentelick Jacobus Guislain DE ZWARTE als vader ende vooght legitim over syne vier mynderjaerige kynderen gewonnen in eersten houwelicke met wylent Mary Françoise DE PRETZ te kennen gevende hoe aende selve vier kynderen moet volghen by furnissemente van staete gemackt ten sterfhuyse vande voornoemde DE PRETZ s' weesens moeder eene somme van 750 ponden parisis, ende 14 ponden 2 schellyngen parisis, die hy suppliant hun moet volghen by commer rekenynghe ten selven sterfhuyse gemackt als ook hoe aende selve kynderen toegecommen ende gesuccedeert is by der doot van Charles DUPRETZ fs. Pieter hunnen oom volghend de staet aldaer gemaeckt, tot de somme van 249 ponden 11 schellyngen parisis, alle welcke sommen den suppliant tot nu toe in handen is blven behouden, maer alsoo Dominicus DUPRETZ oom ende vooght vande selve kynderen versouckt vande suppliant te hebben borghe ofte souffisant beset van de selve weese pennyngen, soo ist dat hy suppliant om te voldoen aen 't selve versouck heeft geoffert ende offert jegenwoordigh te geven voor beset ende hypoteque, eerst een syn huys ende voorder edifitien met de grot daer onder ende aghterliggende jegenwoordigh ter usantie van herberge genaemt Den Keyser gelegen binnen dese prochie ter westzyde vande marcqt alwaer suppliant is wonende, ende een syn leen wesende vetteweide groot twaelf hondert ofte daer ontrent ook gelegen binnen dese prochie ende gehouden vande hove van alhier. Maer den voorseiden Dominicus DERETZ wilt dat hy suppliant de selve hypoteque doet aggreeren ende hem houdende voor deligent door E.L. Ed. t' welcke oorsackt dat den suppliant sigh keert to mynheeren.

f° 87 29 oktober 1738

Verthoont met alle respect Nicolais ISTERBY als vooght paterneel, ende Pieter ANNOOT vooght materneel vande vier weesekynderen Sidroen CAILLET geprocreert by Anne Therese DE CONYNCK beede overleden binnen dese plaetse te kennen gevende dat de inschulden bevonden ten selven sterfhuyse beloopen ter somme van 294-00-00 lb. parisis, onsuffisant zyn tot betaelen de passiven die bedraeghen ontrent 600-00-00 lb. parisis. De crediteurs van deese niet meer willende uytstellende betaelynge van hunne pretentien de supplianten gheen voorder pennyngen hebbende dan de geciteerde hiervooren, omme daeraen te connen voldoen hebben geraedigh gevonden te vercoopen aen ende in proffytte van Martinus BISSCHOP een huys ende gront dese weesen competerende gelegen binnen dese prochie beoosten het Vossestraetjen, voor de somme van 42 ponden grooten vlaemsch boven een pont groote ten hooftcleede ende alle oncosten, maer alsoo dese vercoopynge niet en can subsisteren sonder U.L. agreatie, oorsaecke waerom de supplianten kun keeren tot U.L.

f° 88v. 12 november 1738

Suplierende verthoont reverentelick Pieter Louis CAILLIAU fs. wylent Pieter, jongman, alsnu gecommen tot de elde van 21 jaeren ofte daer ontrent wonende binnen dese plaetse, te kennen gevende dat alsoo hy geleert heeft ende nu is exercerende het ambacht van lynneweven, hy souhaiteert om met eeren door de weirelt te connen geraecken syn ambachte te exerceren ende te wercken voor yder een, ten welcke effecte hy gecocht heeft een getauwe die hem costen moet 5 lb. grooten vlaems, begrepen de voiture ende om de betaelynge te connen furuveren hy keert sigh tot U.L. Ed.

f° 89 25 juni 1739

Elisabeth STRECK fa. Nicolais & Catherine LOZIER, poorteresse van Ipre, overleden Nieuwkercke 09.02.1738
K. uit 1ste x met Jacques ASTAES: Jan Baptist BUDIN x Jacoba Elisabeth ASTAES.
K. uit 2de x met Mahieu LORIDAN: Pieter François TRIOEN, 16 jaar, fs Supriaen & Mary Anne Josephe LORIDAN.
VM.: Jan Baptiste BUDIN.

f° 96 25 juni 1739

Supplierende verthoont reverentelick Supriaen TRIOEN als vader ende legitim vooght van Pieter François synen soone in echte huwelycke geprocreert by wylent Marianne Josephe LORIDAN fa. Matthys by Elisabeth STRECK syn eerste huysvrauwe hoe dat par staete gemackt ten sterfhuyse vande selve Elisabeth STRECK s' weesens grootmoeder, door de deelslieden BALLO ende LUSTUN overgebrogt op hedent de separatie van erfgoederen aldaer gedaen is gheweest by vriendelycke aenwysynghe sonder trecken van loten, ende dat tot de faciliteyt vanden selven staet ende separatie ende eensdeels om Jan BUDIN s' weesens oom causa uxoris te furnieren ende

ende rembourseren de pennynghen die hy op 't selve sterfhuyse goet quam soo by obligatie als andersints breeder vermelt by den selven staet ende separatie aenden welcken uyt corthede wordt ghereffereert ende alsoo dese aenwysyngen niet validelyck en can subsisteren sonder van U.L. Ed., oorsaecke den suppliant sigh keert tot myn voornoemde heeren.

f° 96v. 2 juli 1739

Jan POMAERE fs. Jan & Christinne LIEBAERT, poorter der stede van Ipre, overleden Nieuwkercke 10 maart 1739
Blyfveghe: Isabelle Clare FOURNIER fa. Jan & Marie DE BRUYNE als weduwe.
K. uit 1ste x met Marie Joanna PETILLION: Mary Joanna POMAERE x Jan Joseph DE SCHILDERE.
K. uit 2de x met de blyfveghe: Anne Marie 17 j., Christine 14½ j., Mary Cathrine 12½ j., Marie Clare Cecilia 8 j., allen met naam POMAERE.
VP.: Jan DOBBLIER, oom by alliance.
VM.: Paul VAN ACKER, oom by alliance.
X-kontrakt verbrand.

f° 103 2 juli 1739

Verthoont reverentelick Jan DOBBLIER in de qualiteyt van oom causa uxoris ende vooght paterneel beneffens Paul VAN ACKER, oom ter cause ende vooght paterneel over de vier minderjaerighe kynderen van wylent Jan POMAERE ghewonnen in tweeden huwelycke by Isabelle Clare FOURNIER, te kennen ghevende dat by staet ende verdeel van goede ghemackt ten sterfhuyse vande voorseide POMAERE 's weesens vader, aende weesen waeren aenghewesen de partien erfve daer by ghedreghen ende danof separatie ende subdivisie gemackt synde, jeghens Jan Joseph DE SCHILDERE in houwelycke hebbende Marianne POMAERE fa. den voorseiden Jan by Mary Jenne PETTILLION, s' weesens halve suster, recours aen t' bescheet hier annex by t' welcke aende weesen is aenghedeelt geweest by vriendelycke aenwysynge zonder lotynge de partien van lande aldaer vermelt ende dat tot meerder faciliteyt van diere ende omt' grootste proffyt vande weesen soo claer te siene is, uyt den inhout van diere, ende alsoo al het selve niet validelyck en can subsisteren sonder behoorlyk octroy soo hebben de verthoonders ercours aen U.L. Ed.

f° 105 18 augustus 1739

Jacque TRIOEN fs. wylent Jan (1ste x) & Catherinne STECULORUM (2de x), poorter der stede van Ipre, overleden Nieuwkercke 4 september 1738.
(1ste x): fs. Pieter & Jacqueminne FOURNIER.
(2de x): fa. Hendrick & Catherinne VERDONCK.
Blyfveghe: Marie VANDEPUTTE fa. Simon & Adriane BOUVE fa. Pieter & Joossine NAERS als weduwe.
K.: Pieter Jacques TRIOEN 4½ j.

VP.: Jan Baptiste TRIOEN, oom.
Geen x-kontrakt.

f° 110 27 juli 1739

Verthoont met alle respect Jan Baptiste TRIOEN oom ende vooght paterneel van het unicq weesekynt van wylent Jacobus TRIOEN geprocreert by Marie VANDEN PUTTE, te kennen gevende dat de voorseide weduwe heeft staet ende inventaris ghemaeckt van alle de goederen ende schulden bevonden ten sterfhuyse van haeren overleden man, hier ghevought, by den welcken blyckt datter 8.819 ponden 14 schellyngen parisis schulden bevonden syn, de credirentieren presseren ende dreyghen costen te doen om betaelt te worden, dese weduwe is onvoorsien van pennynghen soo te siene is by den voorseide staet ende gheen pennynghen en can lichten ten intereste om de selve schulden te betaelen, den suppliant om d'affectie die hy is hebbende tot de voorseide weduwe ende weese, ende hier behulpsaem te wesen soude de voorseide schulden betaelen, behoudens vande partye van dies intrest te trecken naer advenante penninck xx, ende alle de goederen par voorseide staet opghebrocht te hebben voor versekerthede naer style, maer alsoo dit niet en can geschieden in 't regard vande weese, sonder 't consent van U.L. Ed. oorsaecke hy verthoonder hem tot de selve is keerende.

f° 110 v. 28 januari 1739

Suplierende verthoont reverentelick Jan François DIEUSAERT fs. wylent Jan François, alhier woonachtigh, te kenne gevende dat hy in handen is hebbende van Cornelius DIEUSAERT fs. wt. Jan François voorseyt, synen broeder nu oudt 11 jaeren ofte daer ontrent een somme van 244 ponden 18 schellyngen 6 deniers parisis, spruitende te weten 242-16-6 ponden parisis, soo vele hy aenveert heeft te betaelen aenden selven synen broeder ten ontlastynge van Mary Clare VANHOUCKE syne moeder, welcke somme de voorseide VANHOUCKE schuldigh was aenden selven Cornelis, om reden ghementionneert, artikel 2 vande separatie ghedaen tusschen de kynderen vanden selven Jan François Guislain DIEUSAERT van daeten 4e juny 1736; den selven Jan François DIEUSAERT moet volghen aenden selven synen broeder par furnissement vande selve separatie. Den suppliant heeft den meergenoemde syn broeder aen wien hy dese somme schuldigh is, met hem ghetrocken ende is hem alimenterende van aete ende dranck, cleederen, etca.; mitsgaeders is hem instruerende inde styl van drappier, ter schole gaen, etca.

f° 111 4 maart 1739

Verthoont met alle respect Joannes DE QUEKER als vooght van Mary, Isabelle ende Clare BASTIER, 3 kynderen van Pieter gheprocreert by Isabelle TEMPERMAN te kennen ghevende datter aende voorseide weesen beneffens

(Vervolg in WH-info 89, IV)

Mededelingen

16de Westvlaamse V.V.F.-ontmoetingsdag

Op zondag 12 november a.s. gaat in het **Rodenbachpark**, Langebrugstraat 5 te **Roeselare** (tel. 051/20 52 52) de 16de Westvlaamse V.V.F.-ontmoetingsdag door onder het motto **Iedereen heeft een familiegeschiedenis.**

Programma

– 10.00 uur. **Boekenbeurs**: ruime keuze van familiekundige en historische publicaties, enz., die na inzage kunnen aangeschaft worden; einde 14.30 uur

– 12.30 uur. **Middagmaal**: mogelijkheid om ter plaatse een warme maaltijd te nemen: soep, Vlaamse stoofkarbonaden met Rodenbach, drank, koffie en gebak tegen de prijs van 450 BFr.. Voorbehouden is gewenst: Karel M. de Lille, Ieper (tel. 057/20.22.96). De dag zelf kan er ter plaatse nog ingeschreven worden tot 10.30 uur.

– 14.30 uur. **Bronnen voor stamboomonderzoek in de 19de en 20ste eeuw**, door prof. dr. R. VAN EENOO

– 16.30 uur. **Einde.**

De toegang is vrij en kosteloos. Ook niet-V.V.F.'ers zijn welkom en worden geholpen. Breng uw persoonlijke documentatie (kwartierstaat, familiegeschiedenis, enz.) mee. Een suggestie: typ uw vragen en de Fn. waar u onderzoek op doet op een fiche (vermeld naam en adres) en deponeer die in de kaartenbak op de WH-informatiestand. Allicht wordt u nog dezelfde dag geholpen. Achteraf kan het repertorium gepubliceerd worden.

Genealogical Research Directory

Het **GRD** is een jaarlijkse uitgave waarin die namen van families worden opgenomen, waar men mee is vastgelopen of waar men meer gegevens over wil verzamelen. Het GRD is gestart in 1981 in Australië en bevatte ruim 40.000 familienamen. In 1988 overschreedt de uitgave 100.000 Fn.
Het GRD maakt het mogelijk contact op te nemen met genealogen, ver-

spreid over de hele wereld. De namen zijn alfabetisch gerangschikt en bij elke naam wordt verwezen naar het adres van de inzender.
De uiterste datum van inzendig voor de uitgave 1990 is 30 november a.s.
Meer inlichtingen bij dr. **Luc Vanderavort**, Kerkstraat 17 te 8340 Damme.

Jaar van het industrieel erfgoed
Campagne industrieel erfgoed Vlaanderen

De belangstelling voor en het bewustzijn van de waarde van het industrieel erfgoed niet alleen historisch en wetenschappelijk, maar ook als nieuwe toeristische groei-markt) is sedert enkele jaren sterk toegenomen.
In alle Vlaamse gemeenten staan boeiende en belangrijke overblijfselen, die getuigen van de groei van de industiële maatschappij. Het zijn oude stations en wachthuisjes, brouwerijen, molens en maalderijen, touwslagerijen, melkerijen, woningen van arbeiders en patroons, bruggen en sluizen, stoommachines en oude motoren, oude wegwijzers en kilometerpalen ... en noem maar op.
Sommige van deze relicten zijn het behouden waard.
Onder impuls van de Vlaamse Vereniging voor Industriële Archeologie (VVIA) wordt volgend jaar een speciale **Campagne Industrieel Erfgoed Vlaanderen** georganiseerd.
Eén van de concrete centrale punten van de campagne is de inventarisatiecampagne van het industrieel erfgoed, opgezet onder de slogan **Maak uw industrieel verleden bekend.** De basis van het systeem berust op steekkaarten, die door vrijwilligers worden ingevuld. Iedereen kan meewerken. Daartoe volstaat het er in zijn buurt op uit te trekken en in een eerste fase alle beschikbare informatie op de steekkaart te noteren en naar de VVIA (evtl. WH)toe te zenden.
Steekkaarten kunnen aangevraagd worden bij VVIA, Postbus 30 – Postkantoor Maria Hendrikaplein, B-9000 Gent - 12, alwaar nadere informatie kan verkregen worden nopens deze actie en de andere punten van de campagne (denkdagen, tentoonstellingen, publicatie, ...). Tel.: 056/35 91 02 of 056/ 77 96 24.

Centrum voor familiaal en sociaal archief te Ieper

Het documentatiecentrum, dat gevestigd is in een lokaal van de Stedelijke Bibliotheek (St.-Janstraat) opende zijn deuren op 17 oktober jl. Het is toegankelijk op dinsdag, donderdag en vrijdag van 16.00 tot 20.00 u., op woensdag van 14.00 tot 18.00 u en op zaterdag van 9.30 tot 12.30 u.

Brievenbus

89.III.1 M.G. KUIPERS — Sas van Gent

Vraagsteller zoekt informatie nopens de Fn. FARO en VAN DER STEE (niet Van Stee, Van der Steen).

89.III.2 R. VENNEMAN — Berlare

Joannes-Franciscus DE PUYDT, geboren te Vlamertinge op 30 april 1809, huwde op 9 november 1842 te Berlare (Oost-Vlaanderen), alwaar hij op 14 februari 1880 overleed. Hij was de zoon van Jan André Vaast DE PUYDT, schoenmaker, overleden te Vlamertinge op 3 juli 1813 en Maria Thérèsia VAN(DER) GHOTE, die kort na 1842 te Ieper overleed.
Graag inlichtingen over het echtpaar DE PUYDT — VANDER GHOTE en hun ascendenten.

89.III.3 G. SIX — Torcy

Wie kan de onderstaande genealogische items aanvullen?
- Pierre Joseph (DE) CREUX ° Vlamertinge ca. 1770 x Barbara Benedicta BRABANT.
- Jean André VANUXEM ° Vlamertinge 1776 x Marie Thérèse MERLEVEDE ° Vlamertinge.
- Jacob Ignace LEBBE ° Elverdinge (?) ca. 1760-70 x Barbara Josepha Coleta HENNION.
- Philips Jacob LOGIE ° Vlamertinge 1770 x Levina Cécilia CORNEILLE.
- Charles BAES ° Nieuwkerke ca. 1720 x Jacoba Petronille VAN BOOTE.
- Philippe Jacques BAES ° Reningelst 1746 x Marie Jeanne Thérèse COSSEY fa. Jacobus & Maria CORVET (Cornet?).
- Ignace Louis MISDOM ° Poperinge 1730 x Maria Catharina BRUNEEL van Sint-Jans.
Jacob RAKELBOOM ° Poperinge ca. 1690 x Catherine CREUS.
Pétronille Bibaud DE HONGER ° Boeschepe ca. 1725.

89.III.4 J.G. DUIM — Emmen

De voorvader van vraagsteller, m.n. Louis BELONJE werd geboren te Ieper en overleed op 22 februari 1604 te Gouda, alwaar hij in de St.-Janskerk begraven werd. In dezelfde kerk werd op 28 mei 1606 Catalijne BOULOYNGE begraven. Graag informatie over het geslacht met die naam.

89.III.5 A.R. GOULDEN — Woodnesborough-Kent

De verst met zekerheid bekende voorvader van vraagsteller is Richard GOULDIN, wever van beroep. Hij huwde op 4 april 1686 in de St.-Dunstanskerk te Stepney-London met Magdaleine BLUSé geboren COUé, weduwe van een hugenoot. In 1687 verhuisde het echtpaar naar Canterbury. De afstamming ervan werd gepubliceerd in *The Gouldens of Canterbury*. De inmiddels overleden auteur was er stellig van overtuigd dat de Goulden-familie een geslacht van Engelse origine was. Ons geacht lid meent echter over een ernstige aanwijzing te beschikken waaruit zou moeten blijken dat zijn voorouders afkomstig zijn uit de Zuidelijke Nederlanden. Hij steunt zich daarvoor op een akte uit de registers van de Waalse kerk te Canterbury, meer bepaald de huwelijksakte gedateerd 19 augustus 1655 van **Richard GOODUIN de la Paroisse de Fraquendin in Weldekem et Lea MEURISSE**, fille de Leurin native de **Ekem.** Andere akten in hetzelfde register vermelden de Fn. GOUDIN, GOODIN, GOULDEN en GOLDEN.
Wie kan er de plaatsen **Fraquendin en Weldekem** en **Ekem** situeren?

89.III.6 P.H. WRIGHT-NOOTH — Doncaster-Yorkshire

De familie van vraagsteller meent af te stammen van de Brabantse familie VAN DER NOOT (zie F. DE CACAMP, e.a., *Généalogie des familles inscrite au lignage STEENWEEGS en 1376*, in Brabantica, dl.VI, 1ste deel, Brussel, 1962, p. 588 e.v.).
Afstamming is bewezen tot James NOOTH ° Londen ca. 1680 (Vicar-Choral Wells Cathedral, Somerset). Hgstwsch. was hij een afstammeling van John VANDERNOR (=Vandernoot), een geloofsvluchteling die zich in Engeland vestigde, meer bepaald te St. Catherin by the Tower, Londen, alwaar hij in 1636 overleed. E. KIRK en R. KIRK vermelden hem in hun *Returns of Aliens* ... te Londen in 1621 en 1625.
Verder is niets met zekerheid geweten. Vraagsteller suggereert dat hij allicht een telg uit het Antwerpse geslacht VANDER NOOT was, waartoe o.m. de dichter Jan VDN behoorde (° ca. 1539 — + ca. 1595). Is het mogelijk dat John VDN een zoon was van de dichter Jan, die in 1563 te Leuven huwde met Cécilia BLEYVOETS, maar waarvan de boven vernoemde publicatie zegt: *on ne lui connaît pas de postérité* (p. 588)? Jan VAN DER NOOT, dichter, schepen en lid van het Antwerpse consistorie vluchtte naar Engeland (Londen), waar hij van 1567 tot 1570 verbleef. Of stamt John VDN uit een andere Vander Noot-familie uit de Lage Landen?
Alle gegevens die dit enigma kunnen helpen oplossen worden in dank aanvaard.

89.III.7 C.C. CULVENOR — Mont Albert-Australië

Vraagsteller is ervan overtuigd dat zijn Fn. van Vlaamse oorsprong is. Summier onderzoek bracht het bestaan aan het licht van een Leefdaalse stam COLVENERE, tijdens de de 15de en 16de eeuw: Joris COLVENERE, prominent theoloog en rector van de universiteit van Dowaai maakte er deel van

uit. Een Henricus COLVENEER stond ingeschreven aan de Leuvense universiteit in 1619. Meer nopens Vlaamse COLVENEERs is vraagsteller niet bekend. Een Jacob COLVENIER uit Haarlem huwde in 1646 te Amsterdan en overleed aldaar in 1692.
In het begin van de 17de eeuw wordt de naam voor het eerst vermeld te Londen: 'William CULVENEER, a Dutchman, Francis CULVENEER, a Dutchman en Katherine CULVENEER, a Brabanter'. Op het einde van de 18de eeuw is de naam er verdwenen. Vanaf 1799 tot ca. 1850 wordt hij te Belfast aangetroffen om vervolgens in de jaren vijftig van de 19de eeuw voor het eerst in Autralië op te duiken, waar hij nu ruim verspreid is.
Graag inlichtingen nopens het geslacht (DE) COLVENEER/COLVENAAR.

89.III.8 N. CLAUS – Cambrai

Vraagstelster is lid van onze zustervereniging Groupe des Généalogistes Amateurs du Cambrésis en studeert nog. Een deel van haar voorouders zijn afkomstig uit Bazel (Kruibeke). Omdat zij niet in de mogelijkheid verkeert om zich te verplaatsen, vraagt zij of er evtl. een WH-lezer uit die buurt bereid is extra-informatie over de onderstaande echtparen (en resp. voorouders) voor haar op te zoeken.

- Adrien CLAUS x Catherine DE SOUTER: x Bazel 14.05.1810
- Dominicus Franciscus DE SOUTER x Anna Catharine DE LéGER: x Bazel 29.11.1781
- Guilhelmus DE SOUTER x Joanna Catharina PAELMAN: x Bazel 11.05. 1762
- Jacobus CLAUS x Anna Maria VAN RAEMDONCK: x Bazel 10.10.1741.

KORT

Van de uitgave van Bachten de Kupe **De Poorters van Veurne** door Jef CAILLIAU, zijn nog een beperkt aantal exemplaren voorradig - gewone uitgave 1.250 Fr., luxe-uitgave 2.000 Fr. (reserveer bij WH).

Het frontblad **De Poperingsche Keikop**, waarvan tussen maart 1917 en februari '19 35 nrs. verschenen, werd in anastatische fotocopie heruitgegeven: 395 Fr. + evtl. 50 Fr. verzendingskosten op rek. 068-2091517-30 t.n.v. De Vrienden van het Poperings Archief, Korte Werf 3 te 8970 Poperinge.

Aflevering 2 van de 2de jg. van de Dovie-Kroniek is een **Geuzen-Kroniek (1530-1600)** door Hubert MASQUELIN. Inlichtingen bij de Dovieredactie: Het Labyrint, Dries 29 te 8948 Kemmel-Heuvelland.

Van het herwerkte **Stamboek VIAENE-VYAENE** – vanaf 1600, Oekene, Rumbeke, Langemark, Lichtervelde, Ieper, Zarren (2dln., 560 blz., 950 Fr.) zijn nog slechts enkele ex. ter beschikking. Bel mw. J. VIAENE-WATTEEUW: 051/20 79 20.

Boekennieuws Kort

De Belle-Brand, ..., Zedelgem, Flandria-Nostra, heruitg., 115 p., ill., 29 cm.

Er zijn niet zoveel steden die kunnen bogen op een dichter-historicus die een deel van de geschiedenis van z'n geboorteplaats in verzen neergeschreven heeft, stelt C. MOEYAERT in het Voorwoord van de onlangs verschenen nieuwe uitgave van de literair-historische kroniek van de Bellenaar **Franciscus DE SPRINGHER** (1623-1688).
We mogen DE SPRINGHER daarvoor inderdaad dankbaar zijn. Het literair en taalkundig waardevolle werk van de Belse meester-twijnder, die als notabele van z'n stad in de Raad zetelde, is voor ons immers vooral een hoogstinteressant geschiedkundig werk: veel van de bronnen die de schrijver aanhaalt zijn inmiddels reeds lang verdwenen.
Van DE SPRINGHERs oorspronkelijke werk bestaan er vier verschillende kopieën, waarvan er één in druk uitgegeven werd door L.B. WAEYENBURG bij drukker VANNEUFVILLE in Belle in 1854. Het is de nieuwe uitgave van die editie, waaraan een trouwe vertaling in het Frans van de hand van R. OSTYN uit Tielt werd toegevoegd, die hier voorligt.
Den Belle-Brand of het kort begrip van de voorvallen der stad Belle (Van haeren oorsprong af tot heden) — zoals de volledige titel luidt — valt uiteen in twee delen van resp. vijf en vier 'zangen'. In de eerste vijf zangen van het eerste deel doet DE SPRINGHER het relaas van het ontstaan van de stad Belle tot aan de grote brand in 1681. Ruime aandacht gaat daarbij naar de talrijke branden die de stad teisterden. Zelf verloor hij have en goed in de brand van het kapucijnenklooster in 1658. In de vier zangen van het tweede deel gaat hij dieper in op de grote brand van 8 mei 1681, die hij meesterlijk beschrijft.
Bij de uitgave van 1854 schreef de dichter L.B. WAEYENBERG een alexandrijn over de brandstichting door FLEURBAEY in 1782 en een Bijvoegsel, waarin hij in de beginverzen zijn liefde voor de 'Vlaemse tael' nogal hard en onverbloemd uitdrukt (aanleiding was het verbod om Vlaams te onderwijzen op de lagere scholen).
Naast de personen die in het werk vermeld worden, maakt de lijst van de slachtoffers van de brand van 8 mei 1681 de publicatie daarenboven extra-interessant voor de genealoog.
Ofschoon we deze uitgave liever wat lager geprijsd gezien hadden — een dichtbundel van 50 blzn. kost vandaag toch eigenlijk ook al vlug 500 Fr. —, is het een aanwinst die in geen enkele boekenkast aan weerskanten van de Schreve (en daarbuiten) mag ontbreken.

De Belle-Brand, ..., 115 p. DIN A4, kaft met kaartopdruk, kost 695 BFr. en kan besteld worden bij de Uitgeverij-Drukkerij Flandria-Nostra, Torhoutsesteenweg 265 te B-8210 Zedelgem (tel. 050/20 12 33).

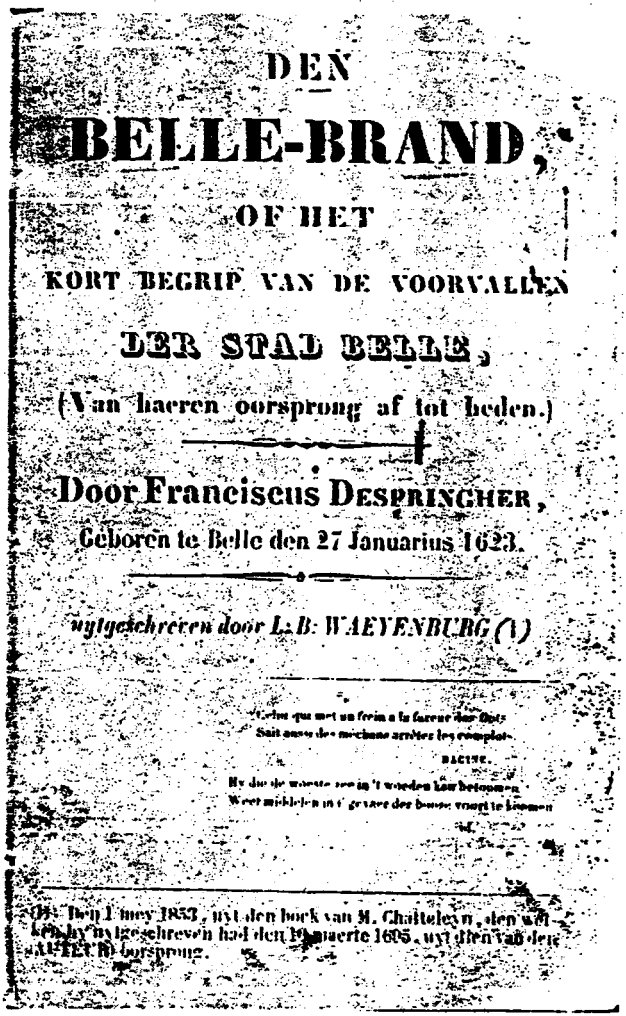

DEN

BELLE-BRAND,

OF HET

KORT BEGRIP VAN DE VOORVALLEN

DER STAD BELLE,

(Van haeren oorsprong af tot heden.)

Door Franciscus DESPRINGHER,

Geboren te Belle den 27 Januarius 1623.

uytgeschreven door L. B. WAEYENBURG (1)

Celui qui met un frein à la fureur des flots
Sait aussi des méchans arrêter les complots.

RACINE.

Hy die de woeste zee in 't woeden kan betoomen
Weet middelen in 't gevaer der boose voort te koomen

(1) Den 1 mey 1853, uyt den boek van M. Chatteleyn, den welken hy uytgeschreven had den 10 maerte 1605, uyt dien van den AUTEUR oorsprong.

Den Belle-Brand: titelpagina (ed. 1854) en uittreksel uit het 2de deel

Maer Janne Duchateau, alzoo men vast geloofd:
Door 't springen van het kruyt wierd 't leven ook beroofd:
Want dien die kruyt verkocht daer tegen over woonde,
Alwaer het vreede kruyt door 't vier zyn kragten toonde,
Ja al 't gebeurt hier door wierd deirlyk verrâen,
Verbaest dat zy 't zoo haest al zagen gloedig staen !

Beter met de bank van hier.

Hier leven en werken.
Hier groeien, opgroeien, bouwen aan de toekomst
omdat hier nog toekomst is.
Met een sterke bank die hier haar wortels heeft.
Met een grootbank die hier met u van elk obstakel
een nieuwe overwinning maakt.
Met de Kredietbank, de bank van hier.

WH-info

Mededelingen van

WESTHOEK - JAARBOEK

i.s.m.

VLAAMSE VERENIGING VOOR FAMILIEKUNDE
afdeling **WESTHOEK**

& **SEKTIE FAMILIEKUNDE VAN HET KFV**

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker:
Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Driemaandelijks tijdschrift: 5e jg., 4, januari, 1990

Afgiftekantoor 8900 IEPER 1
WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Tel. 057/44 56 53
Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Bankrek. **464-8254601-51** van WESTHOEK-JAARBOEK
Postrek. 000-1485051-78

HERABONNEER U NU!!!

Zie p. 141

IN DIT NUMMER

Editoriaal	109
Leiden, stad van vluchtelingen	111
De rekening van de Watering van Merkem in 1683, ...	120
16de Westvlaamse V.V.F.-ontmoetingsdag, een verslag	125
Nog meer Duinkerkse sprokkels (2)	129
V.V.F.-Westhoek	132
Genealogie en Computer	133
Vrienden van het Poperings Archief	134
Brievenbus	135
Hondschote: Actes de partage (8)	139
Lidmaatschap	141

WERKTEN MEE AAN DIT NUMMER

Pieter J.M. de BAAR — Leiden
Wilfried BEELE — Ieper
Jan LUYSSAERT — Nevele
Jef CAILLIAU — Koksijde
Robert VANOORENBERGHE — Nieuw-Koudekerke

EDITORIAAL

Dit nummer van WH-info heeft een nieuwe 'kop'. Deze 'face-lift' is geen gril, noch het resultaat van een onweerstaanbare drang naar vormelijke vernieuwing. Neen, want we hebben zinniger zaken om ons mee bezig te houden. Overigens pleegt men een dergelijke ingreep zomaar niet. Het logo van een vereniging is immers iets heel biezonders: enerzijds fungeert het als herkenningsteken voor de leden en anderzijds is het de grafische voorstelling van de ideeën die de werking schragen.

Aanleiding voor de enigszins gewijzigde vorm is het schrijven, dat wij ontvingen van een grote 'officiële' Westvlaamse organisatie, waarin wij dringend verzocht werden het logo in kwestie niet meer te gebruiken, omdat – aldus de stellers van de brief – Westhoek, mits een klein ingrijpen, haar logo gebruikte. Dat er qua grafisch concept – ongewild – enige gelijkenis is, ontgaat ons ook niet, maar verwarring is o.i. uitgesloten: de eindletter is niet dezelfde. Daarbij komt dat de aktiviteiten van Westhoek zich op een ander terrein situeren. Spreken over oneigenlijk gebruik met aantasting van het copyright – zoals in de brief gebeurde – is volgens de door ons geraadpleegde ingewijden zeer betwistbaar en lijkt ons bijgevolg dan ook op z'n minst voorbarig.

Wat ons het meest verrastte, was de hoogst onvriendelijke (scherpe) toon die de ondertekenaars van het schrijven – die lakoniek groetten 'met de meeste hoogachting' – meenden te moeten hanteren tegenover een vereniging met onbezoldigde medewerkers, die ernstig werk leveren. Kras is dat.

Even dachten we aan David en Goliath, maar ... Westhoeker zijnde, is enig wantrouwen ons niet vreemd ... Dus trokken we maar naar een graficus die we een nieuw logo lieten ontwerpen, betaalden, en hopen nu ook maar het exclusieve gebruik ervan te mogen claimen, of slaan we de bal mis?

Het bleef niet beperkt tot een nieuw logo voor WH-info, briefpapier e.a. volgden. Was het al met al een niet onaardige, zelfs verfraaiende verandering, het werd vooral een dure ingreep. Dat had o.m. tot gevolg dat we van ons voornemen om van dit nieuwjaarsnummer, dat tevens het laatste van de vijfde jaargang is, een extra-dik nummer te maken, helaas moesten afstappen. En omdat we bij de samenstelling ervan voorrang meenden te moeten geven aan een bijdrage die nauw aansluit bij het per eind '89 afgesloten WH-tentoonstellingsproject rond de 16de-eeuwse emigratie – meer bepaald over Leiden – en die we eerder beloofden aan de deelnemers aan de WH-reis naar die stad, zult u vruchteloos zoeken naar een aantal gewone rubrieken en/of bijdragen. Maar die vindt u in de volgende aflevering. De plannen voor '90 dienden niet afgeslankt te worden.

Gelukkig Nieuwjaar

Jaak DECAESTECKER

Leiden, Hooglandse Kerk: n.a.v. van de manifestatie Leiden, stad van vluchtelingen brachten de deelnemers aan de WH-daguitstap naar Leiden van 24 juni 1989 een bezoek aan de Hooglandse Kerk, alwaar ook de WH-herdenkingstentoonstelling Vluchten uit Vlaanderen ... die eerder Sandwich, Kortrijk, Brugge, Belle/Bailleul en Nieuwpoort had aangedaan, te bezien was. (Foto: Freddy QUAGHEBEUR)

Leiden, een stad van vluchtelingen

P.J.M. DE BAAR — Leiden

Wanneer er niet gedurende bijna alle eeuwen stromen van vluchtelingen Leiden uitgekozen zouden hebben als hun veilige toevluchtsoord, dan zou die stad er wel heel anders uitzien. Misschien zou het dan nog niet veel meer zijn dan een dorp van het formaat Benthuizen of Rijnsaterwoude. In ieder geval zou de binnenstad nooit zo groot en fraai geworden zijn.
Leiden is dus groot geworden dank zij vluchtelingen. Maar uiteraard niet alleen dank zij vluchtelingen. Toen in de 18de eeuw de bevolking op dramatische wijze verminderde en de ooit roemruchte en welvarende textielstad terugzakte tot een provinciestadje met een universiteit, wat industrie en een regionale marktfunctie die het nog overeind hielden, waren het vooral de uit Duitsland afkomstige 'gastarbeiders' die de bevolking nog enigszins op peil hielden. Vaak was het in hun herkomstgebieden nóg slechter dan in Holland, zodat zij graag een nieuwe toekomst in Leiden opbouwden. In sommige beroepen, zoals bakkers, schoenmakers, kleermakers en tuinders, voerden zij zodanig de boventoon, dat het soms leek alsof zo'n beroep alleen door uit Duitsland afkomstige personen of de nakomelingen daarvan uitgeoefend konden worden. Bij een lerenbroekmaker lijkt dat nog logisch, maar waarom vrijwel alle bakkers een Duitse herkomst hadden, valt minder goed te verklaren. Maar het zal duidelijk zijn: deze mensen kwamen om ekonomische redenen naar Leiden, niet omdat zij uit hun vaderland moesten vluchten. Het is echter vaak niet precies na te gaan of de nieuwe Leidenaren hun huis en haard in de steek gelaten hadden omdat zij om welke reden dan ook vervolgd werden, of omdat zij dachten dat Leiden een soort land van melk en honig was, waar vooral de wat meer avontuurlijk aangelegde figuren eens wilden gaan kijken en evtl. blijven. Zo zijn er heel wat studenten na het voltooien van hun studie in Leiden blijven hangen, vaak buitenlanders met exotische namen, waarvan vaak nog nakomelingen in Leiden wonen. In het nu volgende wordt alleen aandacht geschonken aan die groepen waarvan het zeker is dat zij als vluchtelingen naar Leiden gekomen zijn.

* * *

In de middeleeuwen is Leiden van een gehuchtje onder de gemeente Zoeterwoude uitgegroeid tot een voor de begrippen van die tijd flinke stad.

In de 16de eeuw schijnt het zelfs enige tijd groter dan Amsterdam geweest te zijn en daarmee de grootste stad van Holland. Die groei is niet alleen aan de natuurlijke aanwas te danken, maar vooral aan de vestiging van mensen van elders. In de 13de en 14de eeuw waren dat overwegend Vlamingen die uit gevestigde textielcentra zoals Ieper naar Leiden kwamen. Zij hebben hier de textielindustrie gevestigd, die daarna eeuwen lang het beeld van Leiden zou bepalen. Vooral sociale onrust schijnt de reden van hun vertrek geweest te zijn, maar wellicht was de politieke situatie (veel oorlogen tegen de Franse koning, maar ook tussen de partijen onderling) voor een aantal de reden. Over deze immigratiegolf is echter niet veel bekend, met name niet hoeveel personen het ruwweg betrof.
In de loop van de 15de en 16de eeuw zijn er maar weinig berichten over naar Leiden uitgewekenen. Eerder het tegendeel: in de 16de eeuw nam de bevolking toch al af door een grote malaise in de textielindustrie en dat werd vooral na 1566 nog verergerd door het wegvluchten van personen die verdacht werden van protestantse sympathieën. Eén van de bekendste is wel stadssekretaris **Jan van Hout** geweest, die het raadzaam vond om het vege lijf te redden door in Emden te gaan wonen. Filips II verdreef met zijn strenge plakkaten tegen het protestantisme en zijn Bloedraad niet alleen Leidenaren, maar vooral Vlamingen uit hun land. Vanuit Vlaanderen was het dichtsbijzijnde land waar de lange arm van Filips niet meer reikte Engeland. Heel wat aanhangers van Calvijn vestigden zich na 1559 in plaatsen als Londen, Sandwich, Norwich, Colchester, Canterbury en meer van dat soort grotere plaatsen in het oosten van Engeland. Deze vluchtelingen drongen zich al snel in het ekonomische leven van die plaatsen en wisten zich soms haast onmisbaar te maken, hetgeen de afgunst van de Engelsen wekte en hen weinig geliefd maakte. De meesten beschouwden Engeland dan ook als te weinig gastvrij om zich er definitief te vestigen.

Toen na het beleg de Leidse bevolking van ca. 15.000 door pest en hongersnood verminderd bleek te zijn tot ca. 9.000, was het een harde noodzaak buitenstaanders binnen te halen om de ekonomie weer op peil te krijgen. Gezien de bestaande textielindustrie was het vrij logisch dat men allereerst aan ondernemers en werknemers in die branche dacht. Enkele promotiereizen naar Engeland hadden het gewenste effect: de ronselaars keerden met een niet onaanzienlijk aantal wevers, ververs, wolkammers enz. terug. En waar eenmaal één schaap over de dam is ... Kwamen de eerste groepen nog via Engeland, door het oprukken van de Spaanse troepen in Vlaanderen en Brabant vluchtten velen rechtstreeks naar Leiden. De Spaanse bevelhebber, de hertog van Alva, gaf alle andersdenkenden ruimschoots de tijd om hun boeltje te pakken en te verdwijnen. Uit de textielcentra als Rijsel (Lille in het noorden van Frankrijk), Hondschote, Belle, Ieper en Doornik kwam de grote massa naar Leiden, terwijl degenen die Brugge en Gent, maar vooral Brussel en Antwerpen verlieten met name in Amsterdam terecht kwamen. Het aantal vluchtelingen uit Vlaanderen valt

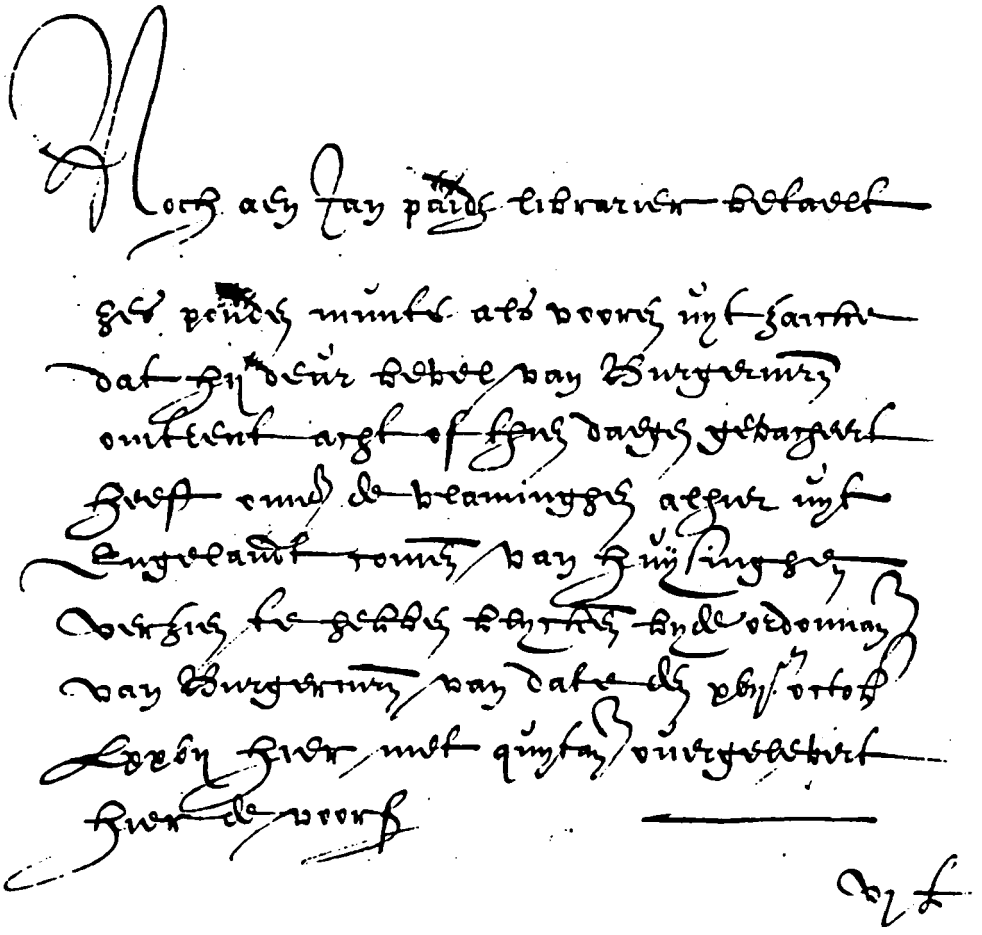

Betaling aan tussenpersonen,
die Vlamingen uit Engeland aan huisvesting hielpen (GAL)

Noch aen Jan PAIDZ., librarier, betaelt zes ponden, munte alsvooren, uuyt zaicke dat hij deur bevel van burgemeesteren ontrent acht of thien daegen gevacheert heeft omme de Vlaminghen alhier uyt Enghelandt comende van huysingen versien te hebben, blijckende bij de ordonnantie van burgemeesteren van date den .xvij.-en october .LXXVIJ., hier met quitantie overgelevert
hier de voors(eide) .vj. lb.

moeilijk te schatten, maar het loopt zeker in de honderdduizenden. Vooral van het platteland kwamen tallozen, vaak nadat soldaten hun huizen platgebrand hadden en hun vee gestolen en de oogst vernield, vrijwel zonder enige bezitting naar hun exodus-oord. Degenen die uit de steden kwamen, hadden vaak nog de gelegenheid hun bezittingen in geld om te zetten en daarmee naar Holland te komen; vaak waren zij degenen die hier als ondernemers optraden. De boerinnen van het platteland hadden dikwijls al een bijverdienste gehad voor het spinnen van vooral vlas; in Leiden konden ze nog op de dag van hun aankomst aan de slag bij het spinnen van wol. Hele dorpen zijn leeggestroomd, vooral in Artezië: plaatsen als Bondue en Mouveau werden als het ware in hun geheel naar Leiden verhuisd. Bovendien had dat nog weer het effect dat degenen die in Leiden terechtgekomen waren naar de achtergeblevenen schreven dat ze het goed maakten, een redelijke snee brood verdienden, hun geloof in vrijheid konden belijden en veel familie en kennissen in Leiden ontmoet hadden, zodat die achtergeblevenen zich niet langer bedachten en zich bij die vrienden en familie in Leiden voegden. Na het vertrek van al die overtuigde calvinisten en hun meelopers bestond de uitgedunde bevolking van de plaatsen in het zuiden overwegend uit koningsgetrouwe katholieken, die soms voor een appel en een ei het land en de huizen van de vluchtelingen konden kopen.
De nieuwe Leidenaren brachten de stad een enorme voorspoed en groei, zij het dan dat de autochtone Leidenaren dezelfde gevoelens van afgunst hadden als de Engelsen indertijd en hun komst voor nieuwe problemen zorgde, zoals het volkomen dichtgroeien van de stad binnen zijn muren en de sterke vervuiling van het water in de grachten door het afvalwater van de industrie. Ook bevielen de manieren van de Vlamingen niet bij alle Leidenaren, die hen vaak als tweederangsburgers beschouwden. Zo maakten

Wol

Ook gevelstenen herinneren aan de oude glorie van Leiden, zoals de ene hiernaast, gevonden aan de Oude Singel en aldaar op nr. 86 in de gevel geplaatst (GAL). Uit: Tien eeuwen, Leiden, Leidenaars en hun geschiedenis, dl. 13, 1981/82, De Kler-Waanders, Zwolle

zij in de beginjaren geen schijn van kans om in het stadsbebestuur te komen. Een extra handicap was dat velen Frans spraken, waardoor de stichting van een Waalse kerk nodig was. Vooral die kerk groeide in de beginjaren na 1584 explosief.
De golf vluchtelingen uit het zuiden bleef aanhouden tot ongeveer 1610, al kwamen er later incidentieel nog wel wat achteraan (tot 1648, het einde van de Tachtigjarige Oorlog). Zoals zoveel vluchtelingen voelden ook heel wat van die Vlamingen een onbedwingbare neiging naar 'huis' terug te willen. Bij het sluiten van het Twaalfjarig Bestand (de wapenstilstand in 1609) zal bij velen de hoop opgevlamd zijn dat zij in vrede terug zouden kunnen keren. Maar zoals bij zoveel vluchtelingen veranderde dit in grote teleurstelling: in het land waar zij zolang weg waren, zat men helemaal niet meer op hen te wachten, zeker niet als zij hun geloof niet wilden afzweren, en Vlaanderen was een arm land geworden, vergeleken met Holland. De realiteit was dan ook dat waar men nog bezittingen had (doorgaans uit nog onverdeelde nalatenschappen van familieleden) deze zo snel mogelijk ten gelde maakte en alle banden met de geboortegrond verbroken werden.

Niet alleen uit Artezië en Vlaanderen (en in mindere mate uit de andere Zuidnederlandse gewesten) kwamen er vluchtelingen naar Leiden, maar ook Engeland werd een leverancier van ontheemden. In dat land gaf vooral de politiek van Jacobus I daartoe de aanleiding. Op religieus gebied toonde hij als hoofd van de Anglikaanse kerk zich steeds onbuigzamer en minder tolerant. Orthodoxen, zoals calvinisten, dienden zich onder het juk te voegen. Wie dat niet wilde, kende op het laatst nog maar één uitweg: vluchten. Rond 1610 werd het aantal in Leiden gevestigde Engelse calvinisten zo groot dat het de moeite loonde een aparte Engels gereformeerde gemeente te stichten, met een eigen predikant, kerkeraad en diaconie. In die tijd waren er zelfs twee groepen Engelsen in Leiden, want het groepje dat later zo beroemd zou worden als (mede)stichters van Amerika onder de naam van de Pilgrim Fathers, bleef op zichzelf staan. Zij hadden dan ook een eigen predikant, **John Robinson**, die het natuurlijk niet op alle punten eens was met **Robert Dury**, de door het stadsbestuur erkende predikant. Het lot dat zoveel vluchtelingen treft, namelijk onderlinge onenigheid in het ballingsoord, bleef ook deze Engelsen niet bespaard. Het was dan ook niet zo verrassend dat een van beide groepen het verstandiger vond om te vertrekken; wie niet mee ging naar Amerika, bleef uiteindelijk niets anders over dan zich te voegen bij de groep Engelsen in de kerk in het begijnhof. Per saldo is de invloed van deze Engelse Leidenaars vrij gering geweest.

Na Vlaanderen en Engeland was Duitsland aan de beurt. Van 1618 tot 1648 trokken daar Oostenrijkse, Deense, Zweedse en Franse legers onophoudelijk heen en weer, daarbij werkelijk alles verwoestend en uitplunderend waar dat maar mogelijk was. Waar katholieken, lutheranen en calvinisten

elkaar zo op leven en dood beoorlogden, was het leven van de gewone burgerman geen stuiver waard. Massaterechtstellingen waren dan ook aan de orde van de dag. Dat in zo'n land het klimaat als onleefbaar ervaren werd, zal geen verbeelding wekken. En waar kon men beter terecht dan in het welvarende Holland, dat ook wel oorlog voerde, maar dan ver van de grenzen of op zee. En Holland kon werkvolk gebruiken. Van tijd tot tijd klonk er uit dat gewest weer een noodkreet om volk. En het volk kwam. De pestepidemie van 1635 vaagde van de Leidse bevolking van 45.000 zo'n 15.000 weg, maar binnen enkele jaren was het oude peil weer bereikt. In 1655 was het nog erger, toen ruim een derde van de bevolking bezweek, maar al drie jaar later werd besloten de stad met de wijk tussen Zuidsingel, Nieuwe Rijn en Geregracht uit te breiden wegens de woningnood! Het zal duidelijk zijn dat zelfs een geboortegolf dat niet kon bereiken. Al die vluchtelingen uit Duitsland konden meteen de opengevallen plaatsen achter de weefgetouwen innemen. Een naam als Zaalberg klinkt nu nog bekend in de oren; het is echter slechts één voorbeeld uit een welhaast onoverzienbare massa. Het waren dan ook vooral de arme bedroefde vluchtelingen uit de Pfaltz die de overigens weinig zachtzinnige Leidse burgemeester **Jacob van Brouchoven** ertoe deden komen uit zijn immense kapitaal een bedrag apart te zetten, waaruit de predikanten een kleine uitkering konden verstrekken zodat de vluchtelingen verder konden trekken of althans enige tijd hun honger stillen. In de registers van dit fonds trekt een massa berooiden langs ons geestesoog, van paupers tot personen die zich wel heel diep in het stof hebben moeten buigen om hun hand op te houden voor een schamel uitkerinkje, zoals predikanten, burgemeesters, enz. Wanneer men in Duitsland een beroep uitgeoefend had, kon men soms nog rekenen op het medeleven van de collega's in Leiden. De rekeningen van gilden onthullen vaak dat aan berooide vakgenoten een gering bedrag van een paar guldens gegeven werd, soms als een reisgeld, zodat zij zich niet in Leiden zouden vestigen en daar als concurrent optreden. Vluchtelingen zijn nu eenmaal welkom als zij een positieve bijdrage kunnen leveren aan de ekonomie; overbodige concurrenten kan iedere gevestigde orde missen als kiespijn.

De komst van al die Duitsers had uiteraard gevolgen. De lutherse gemeente groeide als kool, waardoor de kerk aan de Hooglandsekerkgracht vergroot moest worden. In de omgeving van die kerk ontwikkelde zich zelfs een soort van ghetto van allemaal lutheranen. In een poortje van die gracht naar de Burcht, de Burchtpoort, woonden bijv. vrijwel uitsluitend lutheranen uit Haltern in Westfalen. Maar er waren ook Duitse calvinisten, die zo in aantal toenamen dat zij een eigen gemeente wilden vormen. Het stadsbestuur voelde daar niet veel voor, maar bouwde voor hen wel een kerk, de Hoogduitse kerk aan de Korte Langegracht (nu de Bethlehemskerk van Maasbach aan de Lammermarkt), waar in 1644 een Duitssprekende predikant de eerste dienst leidde. In 1736 hadden de Duitse calvinisten zich dusdanig geassimileerd met de Hollanders, dat de kerk gesloten

kon worden. Overigens verleende het stadsbestuur ook wel direkte steun aan getroffen gemeenten: vele malen is genotuleerd dat een bedrag aan een gemeente in het buitenland gegeven zou worden om de verwoeste kerk weer op te bouwen.

Na de Duitsers waren de Fransen aan de beurt. Daar had de zonnekoning Lodewijk XIV het in zijn hoofd gehaald het protestantisme uit te roeien. Wie zich niet bekeerde, kon op strafmaatregelen rekenen. Vooral de inkwartiering van dragonders was gevreesd – *dragonnades* is synoniem geworden voor treiterij van de ergste soort – en vaak algehele verwoesting van huis en haard. Al hadden de dragonders nog niet de beschikking over de verfijnde martelwerktuigen die de huidige beulen waar ook ter wereld bezitten (die beulen mogen de Leidse Nobelprijswinnaar prof. **Einthoven** wel dankbaar zijn dat hij de apparatuur uitgevonden heeft die zij nu voor het toedienen van elektrische schokken en meer van dat soort praktijken kunnen misbruiken), hun methoden waren even effectief. Wie vluchten kon, deed dat, en vaak weer naar het gastvrije Holland. Het probleem was echter dat men niet zomaar mocht emigreren: de grenzen werden scherp bewaakt en wee degene die gegrepen werd. Het begon al aardig op een gordijn te gelijken, ongeacht of dat nu van ijzer of bamboe of wat dan ook was. Helaas was de situatie in het Holland van 1685 wel wat gewijzigd ten opzichte van de gouden tijd daarvoor. De ekonomie ging achteruit en dan zijn nieuwe inwoners niet erg welkom. Van die Hugenoten gingen er dan ook heel wat door naar naar Zuid-Afrika en Brandenburg, maar in Holland brachten ze nog wel een zijde-industrie tot grote bloei. Heel wat Leidenaars kunnen hun stamboom terugvoeren op deze Hugenoten; vooral uit Sedan zijn er veel naar Leiden gekomen. Maar behalve dat hebben zij niet veel sporen in Leiden nagelaten. Zo konden zij zich zonder problemen aansluiten bij de Waalse kerk, waar immers ook Frans gesproken werd.
Eind 1685 werd een grote collecte gehouden, die in Leiden het bedrag van bijna 20.000 gulden opbracht (en dat zonder Mies Bouwman). Van dat geld werden uitkeringen gedaan en dank zij de bewaard gebleven registers kunnen we nu nog nagaan wie er hemden, schoenen, vlees en turf kregen en waar zij vandaan kwamen. Van dit bedrag werd overigens 8% bijeengebracht door Leidse katholieken, die wellicht met evenveel afschuw de verhalen over de dragonnades van de allerkatholiekste koning vernomen zullen hebben.

In de 18de eeuw kwamen er maar weinig mensen naar Leiden om er zich te vestigen, en degenen die nog wel brood zagen in het achteruit boerende stadje kwamen meestal om ekonomische motieven. De vluchtelingen van die eeuw gingen blijkbaar liever naar andere landen. Want vluchtelingen bleven er komen. Ook de bisschop van Salzburg wenste geen protestanten meer in zijn landje te dulden; deze werkers uit de zoutmijnen vonden voor het grootste deel een onderkomen in West-Zeeuws-Vlaanderen (als ze de

Zeeuwse koortsen al overleefden). Maar niet altijd was de religie het belangrijkste punt. Enkele Duitse vorsten misdroegen zich zo erg, dat bijna iedereen wel weg wilde. Zo verkwanselde de potentaat van Hessen bijna de hele jongelingenschap aan wie maar gebrek aan militairen had: talloze Hessen zijn door de Engelsen ingezet tegen de Amerikaanse vrijheidsstrijders en door dezen weggevaagd. Ook de vorst van Württemberg trad zo dictatoriaal en gruwelijk op, dat wie rennen kon, wel wilde rennen. De familielegenden spreken vaak nog boekdelen, zoals bij de familie **Emeis**, die zich in Leiden vestigde. Maar dat was al in een tijd dat het in Holland ook allemaal niet meer koek en ei was. De jaren tachtig van de 18de eeuw eindigden haast in een burgeroorlog en nu zorgde ook ons land voor vluchtelingen: patriotten, die naar Frankrijk een veilig heenkomen zochten. Pas in 1795 konden zij opnieuw terugkeren. Maar toen zij terugkeerden kregen anderen weer vluchtneigingen, zoals stadhouder Willem V, die zijn heil in Engeland zocht. Wie voor de gruwelen van de Franse Revolutie en later dictator Napoleon wilde vluchten, had in Holland niets te zoeken en ging dan meestal ook naar Engeland, dat als toevluchtsoord voor ontheemden min of meer de rol van Nederland overnam.

Gedurende heel de 19de eeuw is het aantal vluchtelingen dat in Leiden kwam wonen dan ook niet noemenswaardig. De door pogroms getroffen Poolse en Russische joden, revolutionairen uit de reactionaire Middeneuropese landen en vrijheidsstrijders trokken vaak met andere landverhuizers mee naar Amerika, Australië en Zuid-Afrika.

Maar vluchtelingen zijn van alle tijden. Nederland moest onverwachts weer eens zijn gastvrijheid bewijzen in 1914. Toen de Duitsers op 4 augustus de neutraliteit van België schonden, bood het Belgische leger vooral bij Luik heldhaftig tegenstand. Of dit de teleurstelling van de Duitsers vergroot heeft dat zij niet door dit land naar de Franse grenzen konden wandelen, valt niet goed te beoordelen, maar zij gingen zich volkomen misdragen. Onschuldige boerendorpjes, waar geen soldaat of franc-tireur (een soort guerillastrijder) te bekennen was, werden onbarmhartig platgebrand en vaak werd van de mannelijke bevolking de helft zonder vorm van proces gefusilleerd. Toen de Duitsers de slag aan de Marne verloren en eerst heel België gingen bezetten om de Engelsen geen kans te geven daar een front te openen, wist men wat er te wachten stond. Het Belgische leger was samengetrokken rond Antwerpen en had tegen de geweldige Duitse overmacht geen schijn van kans. Begin oktober werd de burgerbevolking geëvacueerd en op 9 oktober viel de stad. Nadat op 5 oktober een Comité tot hulp van Vluchtelingen opgericht was, kwamen op 9 oktober de eerste Belgische vluchtelingen naar Leiden, aanwassend tot een stroom die in totaal zo'n 5.000 personen zou omvatten. De meesten werden vanaf 25 november in een oude fabriek van de firma **J.C. Zaalberg** en zoon aan de Herengracht ondergebracht, totdat zij in mei 1915 naar kampen op de Ve-

luwe en elders getransporteerd werden. Een collecte bracht ruim 18.000 gulden op. Na de vrede in 1919 trokken bijna alle Belgen weer naar hun vaderland, maar enkelen hadden zich gevestigd (soms door met een Nederlandse partner te trouwen) en bleven hier, zoals de kunstschilder **Adrien Alphonse van der Velde.**

Nieuwe vluchtelingen waren sedert 1938 vooral afkomstig uit Duitsland, met name joden. Zo werd een aantal joodse kinderen, waarvan de ouders overleden, opgepakt of naar elders geëmigreerd waren, in het joodse weeshuis aan de Roodenburgerstraat opgenomen. Helaas was hun vlucht nog niet afdoende en werden zij bijna zonder uitzondering in de beruchte kampen als Auschwitz, Sobibor en Theresiënstadt omgebracht. Over het enorme vluchtelingenprobleem tijdens en na de Tweede Wereldoorlog, met name ook uit Indonesië, zal hier niet ingegaan worden. In de meer recente tijd kwamen er Hongaarse vluchtelingen in 1956, Chinezen, Chilenen, Argentijnen, bootvluchtelingen uit Vietnam, Tamils uit Shri Lanka, enz, enz.
Moet Leiden de eeuwenoude taak van het bieden van een gastvrij onderkomen aan vluchtelingen van waar ook ter wereld nog steeds vervullen, want wie zo optimistisch is te geloven dat daar ooit wel een eind aan zal komen, is onrealistisch. We kunnen alleen maar hopen dat de aantallen wat zullen afnemen. Want vluchteling zijn is nooit, vroeger niet en ook nu niet, een benijdenswaardige positie, hoe hartelijk Leidenaren ook kunnen zijn.

WIJ ZORGEN VOOR UW PROFIJT

Neem nu een abonnement voor uw fotocopies

500 ex. aan 2 fr. per stuk

I000 ex. aan I.90 fr. per stuk

geen beperking per afname

Vergrotingen - verkleiningen
volgens uw eigen percentatie

Speciale prijs voor familieboeken.
Ook in beperkte oplagen.

Vraag meer inlichtingen
SNELDRUK p.v.b.a. DELEYE
D'Hondtstraat 6
8900 Ieper
Tel. 057-20I333

De rekening van de Watering van Merkem in 1683, 1684 en 1685 (3)

Dr. fil. W. BEELE — Ieper

(Vervolg van WH-info 89.III, p. 82)

V. Ander betalijn(ghen) op de quote die dese waeterijn(ghe) is ghelden(de) aen dheeren van Ipre ter cause van hemlieden Sas bij Nieuwpoort over taflosse(n) door tselve de waeteren van(den) landen subject onder dese waeterijn(ghe)

1. d' H(ee)r Jacobus WIJBAULT bailliu der voors. prochie van Merckem om(m)e bij hem ghetelt te worden aen d' heer Cornelis MEESE als ontfan(gher) van de voorn. quote	120-00-00
2. Ditto MEESE door den voorn. bailliu twel(ck) den rendant (15) deser aen hem sal moete(n) goet doen en(de) remboursere(n)	154-00-00
3. S(ieu)r Gontier DE REVIERE als gheauthorizeert over de borghen voor dentremijse van(den) voorseijden MEEZE commis en(de) ontfan(ghe)r sijn(de) gheweest van de voorn. quote	198-00-00
4. Den sel(ven) DE REVIERE	90-00-00
5. Den sel(ven) DE REVIERE	108-00-00
6. Den sel(ven) DE REVIERE	105-14-00
7. Den sel(ven) DE REVIERE	120-00-00
8. Den sel(ven) DE REVIERE	72-00-00
9. Den sel(ven) DE REVIERE	48-00-00
10. Den sel(ven) DE REVIERE	108-00-00
11. Den sel(ven) DE REVIERE	4-01-00
5e somme van betalijnghe bedracht	**1.117-15-00**

VI. Andere betalijn(ghen) van voijagien, vaca(cien) ende v(er)schot van ghoede

1. d' H(eer)e Jacq(ue)s WYBAULT bailliu deser voors(eijd)e

prochie ende heerel(icheede) van Merckem over voijage(n) besoignen ende v(er)schot van ghoede bij hem voor dese waterijn(ghe) ghedaen	662-12-00
2. Jan QUIJNTEN burghm(eest)re ter cause alsvooren	31-08-00
3. Charles DE LEGHERE wijllent schepene ter cause als vooren	14-08-00
4. S(ieu)r Gillis EMELGHEER schepen ter cause ut supra ... begrepen 60 lb. over sijnne pensioen als sluijsm(eest)re	176-08-00
5. Maerten RIJDIJNCK schepen ter cause ut supra	0-00-00
6. Jan BOUDRIJ schepen ter cause ut supra	0-00-00
7. Jacq(ue)s EMELGHEER schepen ter cause ut supra	0-00-00
8. Adriaen ABELHEIJT schepen ter cause ut supra	0-00-00
9. Jacq(ue)s VAN(DEN) BROUCKE schepen ter cause ut supra	0-00-00
10. Jan OOGHE schepen ter cause ut supra	0-00-00
11. dheer Ignaes PIERLOOT wijllent greffier ter cause ut supra	228-16-00
12. Christiaen ELLEBOUDT jeghenwoordich greffier der voors. prochie ende heerl(icheede) van Merckem	78-02-00
6e somme van betalijnghe bedracht	**1.191-14-00**

VII. Andere betalijnghe van bailliu burghm(eest)re ende greffier diensten

1. d'H(ee)re Jacq(ue)s WIJBAULT bailliu deser prochie en(de) heerl(icheede) over 47 v(er)gaederijn(ghen) begonnen in junij 1683 ende eijn(dighende) daete deser rek(enijngh)e ten advenante van twee pon(den) par(isi)s ider is	94-00-00
2. Item Jan QUINTE(N) burghm(eest)re over 23 v(er)gaedrijn(ghen) ten advenan(te) van 20 s. ider is	23-00-00
3. Charles DE LEGHERE wijllent schepen over 12 v(er)gaederijn(ghen) ten advenante alsvooren	12-00-00
4. S(ieu)r Gillis EMELGHEER schepen	0-00-00
5. Maerten RIJDIJNCK schepen over 6 v(er)gaederijn(ghen)	6-00-00
6. Jan BOUDRIJ schepen over 4 v(er)gaederijn(gen)	4-00-00
7. Jacq(ue)s EMELGHEER schepen over 2 v(er)gaederijn(ghen)	2-00-00
8. Adriaen ABELHEIJT schepen over 2 v(er)gaederijn(ghen)	2-00-00
9. Jacq(ue)s VAN(DEN) BROUCKE schepen over 2 v(er)gae-	

derijn(ghen) 2-00-00

10. Jan OOGHE schepen over 2 v(er)gaederijn(ghen) 2-00-00

11. Christiaen ELLEBOUDT jeghenwoordich greffier over 10 v(er)gaederijn(ghen) ten ad(venan)te van 2 pon(den) pars. ider is 20-00-00

7e somme **167-00-00**

VIII. Andere betalijn(ghen) van theiren ten laste deser waeterijn(ghe)

1. Joos PEIJNE over eenighe theire tsijnnen huijse ghedaen 8-08-00

2. Frans(ois) DELEFORTRIJ 18-00-00

3. Den sel(ven) DELEFORTRIJ 66-00-00

4. Guill(ame)s MINGHEER 3-04-00

5. Den voorn. Joos PEIJNE 16-19-00

6. Den voorn. Frans(ois) DELEFORTRIJ 17-08-00

7. S(ieu)r Frans(ois) WINNE tot Ipre 18-00-00

8. Item den rendant (15) heeft betaelt eenighe cleene theiren deser waeterijnghe raekende 3-00-00

9. Bij mondelijn(ghe) last van S(ieu)r Gillis EMELGHEER aen Steven ALLAERT over theire tsijnnen huijse ghedaen bij de wercklieden ghevrocht hebben(de) aen het *steenen sluijs bij de Cnocke* waerin de waeterijn(ghe) van Woume(n) moet draghen de 2 derde deelen, dus hier niet jeghenstaende int gheheele 2-05-00

8e somme **143-04-00**

IX. Andere betalijnghe van diversche persoonen over mijsen (16)

1. Alvooren brijnght den rendant (15) in mijsen (16) de waeterijn(ghe) van ontrent de elf ghemeten landts, alwaer de *Voghelcoije* competerende den edelen heere van Thiant heere deser prochie etc. op is staende; dit oock in recompense van(den) dienst die hij voor dese waterijn(ghe) heeft ghedaen .. over de jaeren deser rek(enijngh)e ten advenante van drie schellijnghen uut den ghemete 59-08-00

2. Item brijnght van ghelijcken in mijse (16) de waeterijnghe van drie ghemeten maij gars competeren(de) heere ende m(eest)re Adrianus DE ROO pastoor van alhier over ende in recompense van(de) passaige bij hem op de sel(ve) sijnne partie v(er)leent tot het uut haelen van het hoij in den brouck

noortover den Noortgracht als daerin niet wesende v(er)obligiert ende voor desen de selve passaige op een andere plaetse plochte te wesen, dus alhier over de jaeren deser rek(enijngh)e ten ad(venan)te alsvooren 5-08-00

9e somme **64-16-00**

X. Andere betalijnghe van ordinairen lasten

1. Alvooren compt den rendant (15) goet over sijn ontfanckgelt ofte taelp(ennijn)c (17) ten ad(venan)te van(den) vierden p(ennijn)c en half compt van(de) voors(eijd)e drie jaeren deser rek(enijngh)e 1.881-12-00

2. Den sel(ven) prouffijtteert over den leeghsten instel van (den) bouck ten jaeren 1683 12-00-00

3. Christiaen ELLEBOUDT greffier deser prochie van Merckem over stellen deser rek(enijngh)e 20.-00-00

4. Den sel(ven) over tmaeke(n) een double der sel(ve) met t'appostilleren (18) en(de) egaleren (19) 8-00-00

5. Den rendant (15) deser vijndt goet bij slote sijnder rek(enijngh)e deser waterijn(ghe) vande jaeren 1681 en(de) 1682 ghedaen op den 15en junij 1683 voor bailliu, burghm(eest)re ende schepenen midtsg(aede)rs de meeste ghelande (20) van alhier bedr(agende) tot 872-11-00, nemaer is bevonden datter bij abuijse de betalijn(ghen) te leeghe sijn uutghesteken van 57-14-04, compt samen te bedr(aghen) 930-05-04

6. Bij den rendant (15) aen(den) clerck van greffier van alh(ie)r over zijn ordinaire drijnckghelt van t' maeken drie distincte ontfanckboucken te weten van(de) jaeren deser rek(enijngh)e 14-08-00

7. Bij den rendant (15) bij mondelijnghe last enter ontlastijnghe deser waeterijn(ghe) 13-00-00

10e somme van betalijn(ghe) **3.879-05-04**

Somme tottaele van betalijn(ghe) **9.772-19-10**
Ende den ontfanck tsamen hiervooren is **8.512-09-00**

Dus meer betaelt dan ontfangen en(de) blijft den rendant (15) goethouden aen dese waterijn(ghe) **1.260-10-10**

Aldus dese rek(enijngh)e wettel(ick) ghehoort ende gheexamineert op alle ghewonnel(icke) protesta(ci)e, daete jaere ende presentie als inde presenta-

(ci)e staet gheseijt, mij toirconden als greffier

C. ELLEBOUDT
1686

Voetnoten

15. *Rendant*: aflegger van een rekening.
16. *Mijse* = fra. *mise*: inzet, inleggeld, ingestoken kapitaal.
17. *Taelpennijnc*: een soort honorarium.
18. *Apostilleren*: aanmerkingen schrijven in de marge.
19. *Egaleren*: vergelijken.
20. *Gelande*: grondeigenaar (DB 309).

KORT

Over de 16de-eeuwse Westhoekse gereformeerde en later tot het katholicisme bekeerde geleerde **Pieter de Berdt** ofte **Bertius**, waarover de geschiedschrijvers het tot voor kort niet eens waren of hij afkomstig was uit het Waaslandse Beveren of één van de drie Westvlaamse plaatsjes met dezelfde naam, publiceerde D. DESCHRIJVER onlangs een korte, maar interessante en verhelderende studie (31 p. A4, ill.) met als titel **PETRUS BERTIUS, 1565 - 1629, DE COSMOGRAAF.**
Zijn verhandeling valt uiteen in drie delen, alle voorzien van een voetnotenapparaat. In het eerste hoofdstuk rekent de auteur af met de 'gissingen' rond de geboorteplaats van P. de Berdt junior. In het tweede deel staat hij stil bij de vader, m.n. Pieter de Berdt senior, beeldenstormer en predikant. Het derde luik is integraal gewijd aan het werk en (woelige) leven van de cosmograaf: opleiding, omzwervingen (Vlaanderen, Engeland, Nederland - universiteit Leiden - Frankrijk), wetenschappelijk werk, geloofsstrijd, gezin, ...
Bertius ..., kan verkregen worden door betaling van 200 BFr. (verzendingskosten inbegrepen) (buitenland + 75 BFr.) op rek. 000-0511642-64 t.n.v. Daniël DESCHRIJVER, Hoogstadestr. 27 te B-8190 Alveringem, o.v.v. Bertius.

16de V.V.F.-ontmoetingsdag, Roeselare

Bronnen voor stamboomonderzoek in de 19de en 20ste eeuw: een verslag

J. LUYSSAERT — Nevele

Op zondag 12 november '89 had te Roeselare de 16de Westvlaamse ontmoetingsdag van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde plaats. Het was een voltreffer! Velen profiteerden van de dubbele kans die er geboden werd: enerzijds was er de boekenbeurs, in de voormiddag; anderzijds was er het referaat **Bronnen voor stamboomonderzoek in de 19de en 20ste eeuw** door prof. Romain VAN EENOO, in de namiddag.

De materie die prof. dr. VAN EENOO in zijn voordracht behandelde was zo uitgebreid en overvloedig, dat het onmogelijk, gewaagd en onbillijk zou zijn er op deze plaats een samenvatting van te willen geven. We beperken ons tot de krachtlijnen.

Al te vaak heeft de beginnende familievorser maar één doel voor ogen: zo vlug mogelijk, zo ver mogelijk opklimmen. Het voorouderonderzoek afsluiten in de 15de of 16de eeuw staat immers goed. Ook al is de oudst bekende voorouder louter een korte vermelding in een of ander document of publicatie en valt er nauwelijks wat over te vertellen. Jammer! Zo gaat hij achteloos voorbij aan een recenter verleden, waarvoor tal van bronnen ter beschikking staan die hem toelaten échte familiegeschiedenis te schrijven. En daar is het toch om te doen!

Volgens spreker kan er niet genoeg geattendeerd worden op de ruime mogelijkheden van de 19de en 20ste eeuwse 'officiële' bronnen, die ruim voorhanden zijn.

1. Registers van de Burgerlijke Stand

De akten van de Burgerlijke Stand vormen uiteraard de basis van elk familiekundig onderzoek. In het aanvangsstadium vertonen ze nog een aantal onvolkomenheden. De inlichtingen die de akten verstrekken, laten toe de

sociale en maatschappelijke evolutie van een persoon te schetsen.
Bij een geboorteaangifte werden de namen van vader en moeder genoteerd, hun leeftijd, beroep en hun woonplaats. Ook over de getuigen, die vaak personen uit de onmiddellijke omgeving waren, krijgen we deze inlichtingen.
In de huwelijksakte komen dezelfde gegevens voor, maar uit de aard van het beroep, zowel van de bruid, bruidegom, ouders als getuigen, kunnen we eventuele maaatschappelijke statusveranderingen aflezen.
In de overlijdensakte ten slotte kunnen we vooral uit de beroepen afleiden op welke manier de overledene en de getuigen hun maatschappelijke positie verbeterd hadden. De Burgerlijke Stand laat echter niets los over eigendom en studie-opleiding van de betrokkene.

2. De bevolkingsregisters

Deze werden door Napoleon opgericht met een politioneel doel: de overheid wenste een maximum te weten over de burgers. Aanvankelijk was het de bedoeling om die 'tellingen' jaarlijks te organiseren. Dit bleek te omslachtig. Vanaf ca. het midden van de 19de eeuw vond zo'n telling om de tien jaar plaats.
De bevolkingsregisters vullen de registers van de B.S. aan. Ze geven inlichtingen over de gezinsgrootte en samenstelling, verhuizingen, evtl. inwonend (dienst)personeel, enz..

3. Getuigschriften van goed zedelijk gedrag

Ook in de 19de eeuw hield de agent/veldwachter de bevolking goed in het oog. De neerslag van zijn observatie vinden we in deze documenten terug. Vooral na de Tweede Wereldoorlog leren ze ons meer over het politieke gedrag en overtuiging van de betrokkene.

4. Kiezerslijsten

Kiezerslijsten vormen een heel biezondere bron om iets meer te weten over het politieke gedrag van onze voorouders, maar ze moeten met de grootste omzichtigheid geraadpleegd worden.
In de eerste plaats moet er rekening gehouden worden met de periode waarop ze betrekking hebben en met de aard van de verkiezingen (gemeente, provincie, parlement). In grote lijnen kunnen volgende tijdvakken onderscheiden worden:

1796 – 1815: Franse tijd
1815 – 1830: Hollandse tijd
1830 – 1914: cijnskiesstelsel
1914: algemeen stemrecht
vanaf 1948: vrouwenstemrecht voor het parlement

Op 4-5 augustus 1789 werden alle voorrechten van de adel en de geestelijkheid afgeschaft. Er waren dus geen uitzonderingssituaties meer en dus ook geen vrijsteling van belastingen. Belastingen werden niet langer per stand geheven. Wie kon betalen moest betalen.

Bronnen uit de 19de eeuw i.v.m. belastingen mogen we zeker niet meteen geloven wanneer het inkomen van een persoon wordt aangegeven: men probeerde immers het inkomen (op papier) te verhogen om te kunnen kiezen.
Belastingsbetalers werden onderverdeeld in klassen, maar de aangegeven bedragen zijn meestal niet nauwkeurig.
Contributielijsten geven een volledige lijst van alle personen die in aanmerking kwamen voor 'contributie'. Aan de hand van die lijsten en de **Lijst van notabelen** werd een kiezerslijst samengesteld op grond van het geschat fortuin.
Deze kiezerslijsten zelf bevatten alleen maar de naam en het hem toegekende nummer, zodat voor een familiekundige zowel de 'Contributielijsten' als de 'Lijst van de notabelen' zelf een betere bron zijn.
Kiezerslijsten voor het Nationaal Congres van 1830 bevatten de namen van een zeer beperkte groep van cijnsgerechtigden aangevuld met 'capacitairen', dit zijn personen die om hun hoog intellectueel niveau het kiesrecht kregen.
Deze kiezerslijsten werden opgemaakt op basis van vroegere lijsten, wat trouwens gedurende de hele 19de eeuw het geval was. Zo hoeft het ons niet te verbazen dat een gedeelte van de kiezers al overleden of verhuisd was op het ogenblik dat de lijst samengesteld werd.
De enige zekerheid bieden ons de met de hand geschreven die in elk kieslokaal uithingen. Het probleem is echter dat deze vaak verdwenen zijn: menig 'archivaris' verkeerde immers in de overtuiging dat de gedrukte lijsten de 'juiste' waren. Zaak is het dus de handgeschreven te gebruiken, want deze werden door de kandidaten gekontroleerd.

Op de kiezerslijsten uit de 19de eeuw vinden we de naam, beroep, woonplaats en geboortedatum van de betrokkene en het bedrag aan belastingen dat die betaalde. Als betrouwbare aanduiding voor het fortuin kunnen we dit bedrag niet gebruiken. Het was er de kiezer in de eerste plaats om te doen zijn stem uit te brengen. Hij aarzelde bijgevolg niet om verkeerde(té hoge) cijfers aan de administratie over te maken. Wie te weinig verdiende en dus onvoldoende belastingen betaalde, zocht andere middelen om op de kiezerslijsten opgenomen te worden. Zo kwamen uiterlijke tekenen van welstand zoals luxepaarden, aantal ramen, aantal haarden, enz. in aanmerking voor vermelding op een kieslijst. Daar werd handig gebruik van gemaakt: sommigen plaatsten in elke kamer een haard, evenwel zonder die op een schouw te kunnen aansluiten!
Ook de lijsten van de Verkiesbaren moeten met omzichtigheid gebruikt worden. Sommigen wilden helemaal niet verkiesbaar zijn en weer anderen gaven een bedrag aan dat maar op een fraktie van hun bezittingen sloeg.

---

5. De notariaatsarchieven

Het notariaat is een zeer belangrijke bron. De grote verscheidenheid aan

akten – huwelijkskontrakten, wilsbeschikkingen, schenkingen, verkopen van roerende en onroerende goederen, leningen, ... – maakt het notariaat allicht tot de rijkste bron voor wat het onderzoek naar de sociale en financiële situatie van onze voorouders betreft. Probleem is te achterhalen welke notaris geraadpleegd werd. Vanaf 1796 werden de notarissen verplicht jaarlijks repertoria te maken: één exemplaar diende op de rechtbank neergelegd te worden. Deze repertoria bevatten de inhoudsopgave van de akten, datum, namen.

6. De schoolarchieven

Zij kunnen meer vertellen over het genoten onderwijs. Over lager en middelbaar onderwijs zijn evtl. rapporten, palmaressen, e.a. terug te vinden. Athenea, lycea, colleges, ..., bewaren meestal zelf hun archief. Van instellingen waarvan de gemeentelijke overheid de inrichtende macht was, bevindt het archief zich meestal in het stadsarchief. Universiteiten hebben hun eigen archiefdienst waar allerlei informatie kan verzameld worden nopens studenten, hoogleraren, ...
Van studentenverenigingen is weinig materiaal bewaard gebleven.

7. De pers

De 19de-eeuwse kranten zijn een bron van eerste rang. Zij waren landelijk, regionaal, stedelijk, van aard. Zelfs zijn krantjes bekend die zich tot de bewoners van een wijk (straat) richtten. De periodiciteit was zeer verschillend. Meer dan vandaag het geval is, was de berichtgeving kleurrijk en brachten ze allerlei nieuwsjes over het politieke, kulturele en dagdagelijkse leven.

Die tijd die spreker ter beschikking stond, liet hem niet toe een aantal al even interessante bronnen te behandelen – militieregisters, burgerwacht, kadaster, jaarboeken en almanakken, Mémorial Administratif de la province ... –, maar wellicht komen die tijdens een volgende ontmoetingsdag aan bod.

— Genealogen die graag hun kwartierstaat gepubliceerd zien in de **Verzameling kwartierstaten II** zenden die naar W. DEVOLDERE, V.V.F.-Roeselare, Leeuwerikstraat 5, 8800 Roeselare.
— Op zeer beperkte oplage verscheen **De afstammelingen van Pieter LUYSAERT & Colette CHARLET**, gehuwd te Reninge in 1815. Het werk telt 78 blzn. en kan besteld worden door betaling van 350 Bfr. op rekening 000-0992490-83 t.n.v. de auteur: J. LUYSSAERT, Veldestr. 26, 9841 Nevele

Nog meer Duinkerkse sprokkels (2)

Jef CAILLIAU — Koksijde

(Vervolg van WH-info 89.III, p. 95)

48/7 f° 289v. 06.05.1594

Ammandt DE BLIJDE joncman woonende tot Alveringhem de wettelijcke zone van Anthoine DE BLIJDE in zijn leven poorter en zeeman dezer stede bij Philippote GALLANDTS, alsook zijn broeder en zuster: Mahieuken ende Janneken.

48/7 f° 314 30.08.1594

Jeremias ARNOULT, 37 jaar, ende Pieter BOONE, 31 jaar, beede poorters van Blankenberghe, in dienst van de armada navale van zijne Majesteit in deze stede, attesteeren dat Maijken ende Francijne eijgen zusters zijn van Gillis COPPENS geboortigh van Blankenberghe en overleden in dienst van zijne Maj. met capiteijn Matthieu WILSEN en andere tot Vlissingen; den zelven Gillis gheenrolleert en in dienste onder capt. Pedro DE BOTACHE.

48/7 f° 339 15.12.1594

Ten versoucke van Maijken fa. Jacob CATS ° Nieuwpoort. Getuigen: Adriaen WACKE, 27 jaar ° Nieuwpoort - hooghbootsman-maet - ende Reijnault DIERIJCX, 28 jaar ° Emden - bottelier - onder capt. Francois ADRIAENSSEUNNE, attestteeren dat Jooris CATS, eijgen broeder van Maijken, overleden is te Duinkerke in november 1590.

48/7 f° 340 ...

Rogier RAMMONS x Maijke fa. Pauwels VAN DE CLIJSTHOVE ° Ghistel, teghenwoordigh woonend in Brugge.

48/7 f° 340 20.12.1594

Maijken NATES x Jan HESSEN weduwe Guillaume BUDT. Haar zoon m.n. Ghijsbrecht BUDT is overleden in dienst van capt. Francois ADRIAENSSEUNE als mersteclimmer.

48/7 f° 341 23.12.1594

Ten verzoeke van Bertholomeus VAN THIENEN zijn gecompareerd Willem JANSSUENE, 38 jaar - comestabel ende Adriaen CLIJSTHOVE, 30 jaar - schipper -, dienende de armada naval onderhouden de haven deser stede, verklaren dat overleden is in dienste van zijne Maj. onder capt. Pieter MATHIJSSUENE de genaamde Francois VAN THIENEN, eijghen broeder van Bertholomeus, geboren te Vilvoorde in Spaanse wateren gebleven in tempeest omtrent 4 jaar met alle anderen.

48/7 f° 342 03.01.1595

Ten verzoeke van Colijne OUTERSSUENE weduwe Jacob MATTHEEUSSUENE, Francine FRANS weduwe Vincent MATTHEEUSSUENE en Jacquemijncken NN. weduwe Berthel MATTHEEUSSUENE, kinderen van Heinderick MATTHEEUSSUENE x Cathelijne DANCKAERT zijn gecompareerd Francois PLETTE, 50 jaar en Francois TIERSEN, 33 jaar, poorters die attesteeren dat Pieter DANCKAERT, gezegd Pieter PINTE, geëxecuteerd is met andere dienaars van de Con. Maj. bij de rebellen van de zelfde te Vlissingen, alsdan bootgezel onder capt. Pedro DE BOTACHE; voornoemde Pieter DANCKAERT was de zoon van Jacob DANCKAERT en broeder van Cathelijne DANCKAERT.

48/7 f°347v. 04.02.1595

Ten verzoeke van Hans BAL ° 't Schelle ut Eimuiden zijn gecompareerd Adriaen DE VOS, 40 jaar ende Jan GHERTSSEN, 35 jaar, in dienste van Maj. navale, die verklaren dat Hans BAL, eigen oom van Cornelis fs. Jan en broeder van requerent in zijn leven dienende onder capt. Pieter MATHIJSSEUNE, meersteclimmer, 5 jaar geleden te Vlissingen gerecht is door door de rebellen.

48/7 f° 369v. 19.08.1595

Wijlen Adriaen DE VOS die gehuwd was met Tanneken CLEMENS in de St.-Joriskerk te Antwerpen overleed in dienst van Maj. navale op het schip van capt. Michel Jansseune DE VOS.

48/7 f° 370 26.08.1595

Adam ADRIAENSSUENE, 27 jaar, chirurgien onder capt. Gillis WITTEBOLLE en Thomas WIJTTS, 25 jaar, hoogbootsman onder capt. Pedro RATAJO ten verzoeke van Tanneken MICHIELS. Comparanten verklaren welgekend te hebben Tanneken, wezende de weduwe van Bruijn VAN OLDERSTOEN in zijn leven connijnestabel onder capt. Willem OBERSACK gebleven is op het schip Costere van Daneel CORNELISSEN. Zij waren tegenwoordig bij hun huwelijk te Antwerpen bij heer Dijerijck in de Burchkerk ontrent 1589.

48/7 f° 370v. 26.08.1595

Adriaen DIERICKSSEN, 40 jaar, capt. onder d'armada navale van zijne Maj. op het schip Den Zwarten Hondt met Pieter BOONE als quartiermeester, 31 jaar, ten verzoeke van Margriete fa. Ghijbrandt BOUDENS, die de wettelijke weduwe is van Victor DE VIJNCK, in zijn leven stierman op het voornoemde schip onder dezelfde capt. over 8 jaar, nu onlangs onder capt. Daneel CORNEELISSEN gezegd COSTER.

... 28.08.1595

Ten verzoeke van Elisabeth LINSTHOUT moeder van Gregoris VAN DE BROUCKE geprocreert bij Pieter VAN DEN BROUCKE, ghebleven met het schip zoals boven.

... 28.08.1595

Ten verzoeke van Elisabeth weduwe Jan DU BOIS van Gent, eigen moeder van Cornelius GOVAERTS in zijn leven meersteclemmer op het schip Den Zwarten Hondt bij capt. Adriaen DIERIJCXZEUNE.

Walter DECAESTECKER

Chef propriétaire
Membre des «Jeunes Restaurateurs de France»
Membre du «Comité National de Gastronomie» (Fr.)

Chef-eigenaar
Lid van de «Jeunes Restaurateurs de France»
Lid van het «Comité National de Gastronomie» (Fr.)

Restaurant LE SAUVAGE
Grand'Place 38
59670 CASSEL (FRANCE)
00-33-28-42.40.88

Oud herenhuis in rustiek Vlaamse stijl, bovenop de hoogste Vlaamse berg (175 m).

F.: Dimanche soir, mardi soir et mercredi toute la journée - V.A.: Février.
Salon pour réception et banquet de 10 à 120 cts.
Situé entre Lille et Dunkerke à 25 km d'Ypres, sortie autoroute: Steenvoorde.

G.: Zondagavond, dinsdagavond en woensdag - J.V.: Februari.
Receptie- en banketzaal voor 10 tot 120 personen.
Ligging: tussen Rijsel en Duinkerke op 25 km van Ieper, autoweg uitrit Steenvoorde.

Menu: Dégustation/*Proefmenu* 260 FF.
Gastronomique/*Gastronomisch* 189 FF
Carte/*Kaart* 200 à 300 FF.

Mededelingen

Vlaamse Vereniging voor Familiekunde: afdeling WESTHOEK

Wie op zondag 12 november ll. te Roeselare op de Westvlaamse V.V.F.-ontmoetingsdag aanwezig was, heeft er allicht ook vernomen dat de V.V.F.-afdeling **WESTHOEK** (voorheen: Ieper-Poperinge) zonder voorzitter gevallen was.
Onnodig te zeggen dat de ontstane situatie en de zeer specifieke werkingsstructuur het voortbestaan en de werking van de afdeling in het gedrang brachten.
Bezorgd om de continuïteit en de dringende vernieuwing van de afdeling, en na ruggespraak met de provinciale en landelijke V.V.F.-instanties en gesprekken met aktieve V.V.F.'ers uit de regio, werd een nieuw afdelingsbestuur gevormd, bestaande uit:

Voorzitter: Daniël MERLEVEDE, Brugseweg 32, 8900 Ieper - (057) 20 23 53.
Vicevoorzitter-sekretaris: Jaak DECAESTECKER, Rozelaarsstrrat 6, 8904 Dikkebus - (057) 44 56 53.
Vicevoorzitter: Paul G.M. DERECKX.
Penningmeester: Noël BOUSSEMAERE.
Bestuursleden: Wilfried BEELE, Jef CAILLIAU, Hugo DE DULLEN, Marc MAHIEU, Joeri STEKELORUM, Claude TYDTGAT, Annick VANDENBILCKE.

Ernstige en bekwame V.V.F.-leden die over voldoende vrije tijd beschikken en aktief en daadwerkelijk wensen mee te werken aan het beheer en de werking van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde in de Westhoek kunnen dat. Zij zenden hun getypte kandidatuur met beknopte c.v. en opgave van evtl. speciale vaardigheden vóór zaterdag 3 maart a.s. naar het afdelingssekretariaat, Rozelaarsstraat 6, 8904 Dikkebus.

Omdat het de nieuwe bestuursploeg menens is, werd niet getalmd om een eerste informele **ledenvergadering** te beleggen op **zaterdag 10 maart 1990** om **14.00 uur** in het **Labyrint,** Dries 29 te **Kemmel.** Op het programma staan o.m. de voorstelling van het bestuur en het (voorlopig) programma 1990. Tevens is er gelegenheid om in een aangename en ongedwongen sfeer van gedachten te wisselen. V.V.F.-leden die per 31 december '89 hun bijdrage betaald hadden, ontvangen ter gelegenertijd een uitnodiging.

Computer & Genealogie

Alfabetische index op de genealogische databank van de Werkgroep Genealogie en Computer-VVF (20.000 gegevens)

De databank van de **Werkgroep Genealogie & Computer** bestaat uit bestanden van individuele genealogen, opgebouwd tijdens het beheer op computer van hun verzameling genealogische gegevens en waarvan zij ons bereidwillig een kopie overgemaakt hebben. Voor dit eerste deel hebben wij bestanden opgenomen in een welbepaald formaat, nl. het ROOTS-formaat. Uitwisseling van computerbestanden gaat uitermate vlot indien iedereen met hetzelfde programma werkt. ROOTS III van Commsoft Inc. is het programma dat door de Werkgroep aanbevolen wordt aan genealogen. Van dit programma verschijnt in 1990 een Nederlandse versie. Het laat ook omzetting van de gegevens toe in een wereldwijd geaccepteerd uitwisselingsformaat (GEDCOM).

Hiermee wordt aldus voor de genealogie een nieuw type bron ontsloten, die tot nog toe om praktische redenen, slechts moeilijk raadpleegbaar was. Het raadplegen van de totaliteit van andermans gegevens is in de praktijk omslachtig en tijdrovend. Bestanden op computer daarentegen zijn veel sneller doorzoekbaar en bovendien vlot uitwisselbaar.

Dit type bron mag men dan misschien wel aanzien als een bron van de tweede generatie, niemand zal betwisten dat, voor wie b.v. een kwartierstaat opmaakt, het terugvinden van een gemaanschappelijke tak in de gegevens, verzameld door een ander genealoog heel wat eigen opzoekingswerk bespaart.

Uiteraard zal deze index nu nog slechts inzage geven in een klein deel van de genealogische informatie uit de persoonlijke verzamelingen van individule genealogen: de genealogen die een personal computer gebruiken voor het beheer van hun gegevens zijn op dit ogenblik nog maar een tien procent van alle genealogen. Hun aantal neemt wel voortdurend toe.

Niets belet ons echter om reeds nu aan centralisering van gegevens te doen. De thans gepubliceerde index bevat tenslotte toch reeds 20.311 namen en bestrijkt het hele Vlaamse land.

De index vermeldt volgende gegevens: 1. een 4-lettercode voor de naam van het ROOTS-bestand waaruit het persoonsrecord komt; 2. het ROOTS-persoonsnummer binnen dit bestand; 3. familienaam en voornamen; 4. geboortejaar; 5. overlijdensjaar; 6. geboorteplaats; 7. overlijdensplaats. De index vermeldt ook de namen en adressen van de inzenders van de bestanden.

De index bestaat in boekvorm (300 blzn.) en als een ASCII-bestand op 5 diskettes. Bij de diskettes is ook een passend ZOEK-programma bijgevoegd.

```
JBER 1708 AELTER MARIE JOSEE          !1916:1989!De Panne  :Brugge
MVOL  629 AERTGEERTS SOPHIE           !1846:1923!Schriek(An:Booischot
WVAG  982 AERTNYS ANTOINETTE          !1797:    !Tessenderl:
WVAG  986 AERTNYS CEIZEL              !1773:1824!Tessenderl:Lindhoven
WVAG  979 AERTNYS FRANS               !    :    !          :
WVAG  987 AERTNYS FRANS               !1776:1824!Tessenderl:Roosendae
WVAG  989 AERTNYS HELENA              !    :    !          :
WVAG  984 AERTNYS JOANNA              !    :    !          :
WVAG  985 AERTNYS LUDOVICUS JOSEPH    !1799:1856!Tessenderl:Tessender
```

Specimen

De index is verkrijgbaar tegen 425,– Bfr. (+ 50,– Bfr. verzendingskosten) of 22 Hfl. (+ 3 Hfl.), de diskettes tegen 350,– Bfr. of 20 Hfl. (verzending inbegrepen) door storting op rek. 403-3089401-24 van Werkgroep Genealogie & Computer-VVF, Van Heybeeckstraat 3, B-2610 Antwerpen-Merksem, met vermelding Indexboek of Index diskettes.

Vrienden van het Poperings Archief

Ook dit jaar richten de Vrienden van het Poperings Archief een curus oudschrift in. Op vraag van velen wordt de cursus wat gemakkelijker en meer aandacht wordt besteed aan strikt genealogische bronnen. De lessen vinden plaats op volgende data:

6 februari	3 april	2 oktober
6 maart	4 september	6 november

De lessen, o.l.v. Henri VANDENBERGHE, hebben plaats in het stadsarchief, telkens op dinsdagavond van 20 u. tot 22 u. Vanaf 19 u. kunnen belangstellenden helpen met het maken van alfabetische tafels op genealogisch interessante bundels uit het archief.
In het tweede gedeelte van de les (vanaf ca. 21.15 u.) wordt een overzicht gegeven van de nieuwe en minder nieuwe, doch erg bruikbare, publicaties voor de genealoog en archiefganger. Er wordt tevens een antwoord gezocht op al uw archiefvragen.
In het najaar vindt een biezondere voordracht plaats over munten, muntstelsel en de 'monetaire' problemen waarmee iedere archiefganger te maken krijgt. Meester R. OSTYN, de grootste muntenverzamelaar uit de streek zorgt voor het nodige illustratiemateriaal – tekst van de lezing is gratis.
De syllabus voor de 6 lessen is vanaf de eerste les te verkrijgen tegen de prijs van 150 Bfr.

Brievenbus

89.IV.1 H. DE KLEER – Noordwijkerhout

Via de vormen DE KLER en LE CLAIR is de Fn. van vraagsteller (DE KLEER) terug te brengen tot de ons meer vertrouwde vorm LE CLERCQ. Zijn verst bekende stamvader (kw. 1024) is Bartholomeus LE CLERCQ, die overleed te Amsterdam op 14 september 1694. Een zoon, m.n. Olivier LE CLERCQ huwde op 26 mei 1670 te Leiden met Geertruijt HAMBEECK (gedoopt te Schutrop, Duitsland).
Uit grondig onderzoek blijkt dat deze LE CLERCQ-familie afkomstig is uit Lannoy (Rijselambacht). Naar alle waarschijnlijkheid werden Bartholomeus en zijn zoon Olivier, en allicht nog andere kinderen, aldaar geboren. Wie kan aanvullende informatie verstrekken en/of is bereid om evtl. een en ander nopens de voorouders van vraagsteller op het A.D.N. uit te zoeken?

89.IV.2 L. DEYGERS – Middelkerke

In verband met zijn kwartierstaatonderzoek vraagt ons geacht lid genealogische inlichtingen over de onderstaande personen uit Frans-Vlaanderen.

Overlijden van:
– Jean Jacques Cornille DENNEWEL (Dinnewel)
° Oostkappel 29 oktober 1757
+ Killem .... (nà 1813)
– Marie Jeanne VAN OOSTEN
° Izenberge 13 oktober 1758
+ Killem .... (vóór 1813)

Geboorte en huwelijk van:
– Charles Louis Joseph MARTIN
° Rijsel .... (ca. 1783)
+ Oostende 15 januari 1861
x .... (Rijsel ?, vóór 1831) Marguerite Françoise RAMON
° .... 5 mei 1792
+ Oostende 12 januari 1883

Een dochter uit dit huwelijk werd te Oostende geboren op 7 mei 1831.

89.IV.3 T.W. PRINS - DE HAAN – Alphen a/d Rijn

Tal van voorouders van vraagstelster komen uit Vlaanderen. Uiteraard zijn

inlichtingen nopens de onderstaande items biezonder welkom. Wat haar vooral interesseert is te weten of over deze verschillende families al eerder gepubliceerd werd. Ook vraagt zij of onderzoek ter plaatse enige kans op sukses heeft en zo ja, welke bronnen zij moet raadplegen.

1. COLVE - DE CORTE:
   Andries COLVE, baaiwerker geboren Poperinge, werd op 30 juli 1577 burger van Leiden. Hij is wsch. via Engeland daar naar toe gegaan daar zijn dochter Judith (voormoeder) bij haar huwelijk in 1610 in Colchester geboren heet te zijn.
   Andries (DE) COLVE was in eerste huwelijk getrouwd met Cornille of Neelken DE CORTE, fa. Andries DE CORTE, eveneens uit Poperinge.

2. VAN MUSSCHENBROECK - BRACKMANS
   Joost VAN MUSSCHENBROECK, geboren ca. 1560, stierf vóór november 1600, vermoedelijk te Rotterdam. Omstreeks 1583 woonde hij nog te Gent, alwaar zijn oudste zoon Lieven (de man van Judith COLVE hierboven) geboren werd. Joost VM was gehuwd met Lievijne BRACKMANS, die later in Leiden woonde.

3. DE CLOET - VERSTRAETE
   Jan DE CLOET trouwde op 13 mei 1597 te Haarlem als jongman van Roeselare met de uit Moorsele afkomstige Maijcken VERSTRAETE.
   Zijn vader Michiel DE CLOET trouwde als weduwnaar van Roeselare (de naam van zijn eerste vrouw wordt niet genoemd) op 6 september 1592 te Haarlem met Tanneken HECKAERT, een weduwe uit Moorsele.

4. VAN DEN PUTTE
   Grietken Thonisdr. VAN DEN PUTTE, geboren Ardooie, trouwde op 17 februari 1602 te Haarlem met Huijbert JACOBSZ. uit Helmond.
   Zij had een broer Passchier Thonisz. VAN DEN PUTTE, die in 1607 voogd over haar weeskinderen was.

5. DOORNAERT
   Geerdijntgen DOORNAERT, jongedochter van Menen, fa. Joost DOORNAERT, trouwde op 29 januari 1599 te Amsterdam met de uit Antwerpen afkomstige Cornelis CEELEN, later hovenier in Haarlem.

6. MIWIJLE (Wimile) - VEELE
   Jacob DE MIWIJLE, van Avrigem (is hgstwsch. Alveringem) ging op 29 januari 1594 te Leiden in ondertrouw met Claertgen VEELE, van Hondschote. Hij was 'vergeselschapt' met Omaer DE BORWIJN, zijn broeder ...; zij met Maertie VEELE, haar zuster ... .
   Beide broers Jacob en Omaer gingen in Leiden door het leven onder de naam WIJMIJLE (ook Wimile).

89.IV.4 R. DE TEMPE — Bergen op Zoom

Vraagsteller en zijn familie zijn in Nederland de enige dragers van de Fn. DE TEMPE. Wie kan er hem meer vertellen over het evtl. voorkomen

van die Fn. buiten het huidige Nederland.

89.IV.5 M.G. KUIPERS — Sas van Gent

Vraagt informatie nopens de families PLOEGAERT (PLOIJAERT) en SWARTELE.

89.IV.6 A. NAJOTTE — Hazebrouck

Louis VANDEPUTTE ° ca. 1825 en gehuwd met Sylvie HANSSENS ° ca. 1827 kwam net als z'n vrouw wsch. uit de regio Kortrijk-Doornik-Ronse. Drie van hun vijf kinderen werden te Roubaix geboren, te weten:

Julie Clémence 7 december 1856
Marie-Thérèse 7 augustus 1858
Julien Louis 3 februari 1861

Victorine en Madeleine zouden vóór 1856 in Belgie, allicht in de geboortestreek van hun ouders, geboren zijn.
Wie kan de ontbrekende genealogische gegevens m.b.t. dit koppel en hun kinderen aanreiken?

89.IV.7 Chr. BINNEMANS — Kortrijk

Vraagstelster werkt aan de stamboom LABIS. Lezers met die naam in hun documentatie worden verzocht contact met haar op te nemen.

89.IV.8 P. METSU — Borgerhout

Zoekt contact met personen die de Fn. METSU in hun vooroudertafel hebben.

89.IV.9 A. RUBBEN — Ekeren

Aan de hand van de gegevens en informatie verstrekt uit de akten van de registers van Burgerlijke Stand (tot 1796) en parochieregisters heeft ons geacht lid de stamboom gemaakt tot 1694 van de familie RUBBEN. Stamvader is Petrus RUBBEN, gehuwd met Margareta LORIDANT in Poperinge en overleden in 1696.
Vooraleer het resultaat van zijn opzoekingen uit te geven wenst hij deze nog aan te vullen met gegevens over zijtakken, die voor zover hem bekend voorkomen in Brugge, Oostende, Westvleteren en Noord-Frankrijk.
Geïnteresseerden nemen rechtstreeks contact met de auteur: Leliënlaan 25 te 2070 Ekeren-Antwerpen.

89.IV.10 J. VAN LITSENBURG — Elverdinge

Zowel vóór als na de Eerste Wereldoorlog emigreerden talloze Vlamingen naar Canada en de Verenigde Staten. Antwerpen was de poort waarlangs men het land verliet, of terugkwam ... Ook een familielid van vraagsteller verzeilde aan de overkant van de plas. Bijgevolg wenst hij meer te vernemen over te raadplegen archivalia, in Vlaanderen en aldaar: emigratietoelating, passiersregistratie bij de overtocht, immigratielijsten, ...
Wie zet hem op het goede 'spoor'?

89.IV.11 A. VAN GEMUND – Voorschoten

Stamvader van vraagsteller, m.n. Steven VAN GEMUND, is vermoedelijk op de vlucht van zijn ouders (geloofsvluchtelingen) ca. 1576 te Neuss (Duistland) geboren. In 1593 werd hij als Nederlandstalig immigrant geregistreerd te Hanau. Vier later, in 1597, behoorde hij tot de stichters van Hannover Neustadt en de Niederländisch Reformierte Gemeinde aldaar.
Vóór november 1595 trad hij in het huwelijk met Christina OP DEN KELDER. Hij trouwde te Hanau in 1605 in tweede huwelijk Maria COUPET en in 1635 tenslotte trouwde hij te Amsterdam met Emmerenje PIETERS.
Steven VG werd op 8 april 1629 aanvaard als lid van de Vlaamse Doopsgezinde Gemeente te Amsterdam.
Velen uit zijn omgeving in Hanau kwamen uit het toenmalige Westkwartier.
Vraagsteller vermoedt dat Steven VG en allicht ook Christina OP DEN KELDER uit datzelfde Westkwartier afkomstig waren.
Kan iemand helpen?

In zijn kwartierstaat komen voorts nog de Westhoekse families BAELDE en MINNARDTS (beide Nieuwkerke) voor.

89.IV.12 P. BERNARD – Tourcoing

Marijn GOEMAERE, zoon van Petrus Franciscus, 'ex Lokeren territorii Belliolensis' huwde Christine PRIEM. Over waar en wanneer dat geschiedde is niets geweten. Dat geldt ook voor de geboorteplaats, overlijden en ascendenten van de echtelingen.
Tussen 1707 en 1720 werden uit dit huwelijk zeven kinderen geboren: vier dochters en drie jongens:

1. Christine ° Westouter 31 maart 1707
2. Daniël Franciscus ° Loker 24 november 1708
3. Catharina Theresia ° Loker 2 september 1712
4. Jacobus Joannes ° Loker 18 december 1714
5. Regina Francisca ° Loker 4 juli 1717
6. Joanna Francisca ° Loker 8 september 1718
7. Petrus Franciscus ° Loker 6 juni 1720

Alle informatie, zelfs onvolledige, die het probleem kan helpen oplossen wordt in dank aanvaard.

Hondschote: Actes de partage (8)

R. VANOORENBERGHE — Nieuw-Koudekerke

(Vervolg van WH-info 89.II, p. 70)

Jean RUMBEKE, fs. Pierre	f° 64
Marie Anne LEMIERE, fa. Jean: verdeling (3 kinderen)	f° 66
Vedastus CUSEINE, fs. Pierre	f° 66
Philippe OBEIN: uit zijn x Anne Marie LEMIERE	f° 70
Paul ANNYCKE: uit zijn x Marie Thérèse AMELOOT fa. Francois	f° 72
Daniël Francois PYLISER, fs. Pierre	f° 73
Pierre Daniël WANTELY, fs. Jean	f° 74
Jacques Michel BOURREYE, fs. Jacques Francois	f° 75
Vedastus CUSEINE: uit zijn x Marie Jeanne OBEIN	f° 76
Pierre WESEL, fs. Jacques, fs. Jean	f° 77
Jeanne Cornélie BECQMAN, fa. Jéronimus	f° 78
Philippe VALCKE, fs. Philippe, fs. Philippe	f° 79
Ignace Michel VERBOUCKE, fs. Michel	f° 80
Jeanne VERKEST, fa. Anthoine, fs. Nicolas	f° 81
Jacques Dominic VAN LICHTERVELDE, fs. Jacobus	f° 82

Ontbrekende folio's: 2, 4, 8, 27, 43, 53, 55, 56, 57, 61, 63, 67 en 69

Lias FF 44/69 — 1752-1753

Anne Marie DE POORTER, fa. Jacques, fs. Hubrecht	f° 1
Marie Thérèse LEFEVURE, fa. Cornélis, wed. Jean Bapt. HUYGGHE	f° 2
Francois LONGUESPEYE, fs. Jean Francois	f° 4
Marie Cornelie VAN VEURNE, fa. Pierre Sidronius	f° 5
Marie Catherine GALLEY, fa. Pierre	f° 6
Cornélis DE MARETS, fs. Cornélis, fs. Jan	f° 7 & 55
Pieter VAN DE WYNGHE, ° Kortrijk	f° 8 & 50
Pieternelle Thérèse TERELLE, fa. Jacques: uit x J.B. DE ROO	f° 9 & 49
Pierre WANTELY, fs. Jean	f° 11 & 57
Jacob Francois DUYTSER, fs. Maerten	f° 12 & 69
Marie Francois TAVERNIER, fa. Francois	f° 13
Francois Judocus VUYLLEMEUX, fs. Henderyckx, fs. Jan	f° 14
Guislain WILLEMS, fs. Jean Baptiste, fs. Jean	f° 15
Marie Francoise MOENECLAEY, fa. J.B: ux. J.B. LA HAEYE	f° 16
Daniël Francois GOSSAERT, fs. Jacques, fs. Jacques	f° 17
Joseph VASSEUR, fs. Joseph, fs. Antoine	f° 18
Cornelis PYLISER, fs. Daniël Francois, fs. Pierre	f° 19

Jean Maurice DE PLANTER, fs. Jean Maurice	f° 20 & 47
Marie Aldegonde DE LEGHER, fa. Jacques, fs. Syphorien	f° 21
Jean Francois DE HOLLANDER (Graefschepe van Loo)	f° 22
Judocus FRANCQUE, fs. Michel, fs. Jacques	f° 23 & 45
Anselme Benoit DE NECKER, fs. Nicolas	f° 24 & 42
Francois DE BROUWER, fs. Martin, fs. Leo	f° 25
Angela Constance DE WEERT, fa. J.B., fs. Jean Baptiste	f° 27
Judoca DE PREY, fa. Joos	f° 27
Leonard CARRON, ° Deulemond, fs. Michel, fs. Jean	f° 28
Dominic SUCHT, fs. Francois, fs. Winnoc	f° 29
Martin DE KEYSER, fs. Francois, fs. Jean	f° 30
Pierre Francois BEKE, fs. Michel	f° 31 & 40
Allaert VERHAEGHE, ° Neerwaasten, fs. Jacques	f° 31 b
Jean Baptiste PLATEL, fs. Jean Baptiste	f° 32
Jacobus DE CERF, fs. Jacobus	f° 33
Anne Marie LE ROY, fa. Matthieu	f° 34
Jean Baptiste ALLAERT, fs. Maurits	f° 35
Adrien AMAERE, fs. Andries, fs. Pieter	f° 36
Guillaume ALLOO, fs. Pierre	f° 37
Jean Francois ANNYCKE, fs. Pierre Christiaen	f° 38
Marie Thérèse VASSEUR, fa. Joseph, fs. Antoine	f°39
Marie Pieternelle OTTEVAER, fa. Pierre: ux. Cornil WALLY	f° 44
Jean VERHULST (verdeling): 2 kinderen	f° 46
Francois DE POORTER, fs. Jacques: uit x Cecilia PROVOOST	F° 48
Jacques ACCAERT, fs. Jacques, fs. Francois	f° 51 & 52
Pierre VULLEMEUX, fs. Henderyckx	f° 54
Francois LANGUESPEYE, fs. Jean Francois	f° 55
Jean Francois DE HOLLANDER: verdeling voor de 4 kinderen	f° 58
Jacques Francois DUYTSER, fs. Maerten	f° 59

Ontbrekende folio's: 3, 10 en 41.

Lias FF 44/70 — 1754-1756

Pieternelle RABAT, echtgenote Francois MAES	f° 1
Marie Francoise BEAZOO, fa. Jean Bapt., fs. Jean Bapt.	f° 2
Pierre BEELE, fs. Pierre, fs. Jean	f° 3
Marie Catherine VAN DEN BAVIERE, fa. Cornil Francois	f° 4
Anne Marie VERLYNDE, fa. Jacques: uit x Daniël DARRAS	f° 5
Jeanne Therese RICOUR, fa. Theodor	f° 6
Pierre Jacques BARBERY, fs. Jacques, fs. Bernaert	f° 7
Christiaen LEEMAN, fs. ...	f° 8
Isabelle Thérèse GEERAERT, fa. Jacques, fa. Jan	f° 9
Marie Francoise RIOU, fa. Antoine, fs. Antoine	f° 10
Marie Anne RYON, fa. Mattheus, fs. Pierre	f° 11
Isabelle Thérèse VAN BAMBEKE, fa. Pierre Cornelis	f° 12
Anne BOUDRY, fa. Francois: uit x Pierre DE POORTER	F° 13
Antoine Joseph CAULIER, fs. Joos	f° 14

Martin CAULIER, fs. Martin, fs. Joos f° 15
Anne Thérèse SNICK, fa. Pierre, fs. Adrien, fs. Rogier f° 15 b
Marie Francoise WELLEBROUCK, fa. Jacques: uit x J.B. LA HAEYE 16
Jacque Winnoc DACKET, fs. Jacques Winnoc, fs. Jacques f° 17
Cornelis WALLY, fs. Louis, fs. Pierre f° 18
Jacques D'HONDT, fs. Jean, fs. Lievin f° 21
Franois JANSSOONE, fs. Francois f° 22
Vedastus VERBRIGGHE, fs. Jan Charles, fs. Jan f° 23
Marie Jacoba D'HOTEL, fa. Michel, fs. Michel f° 24
Jean Baptiste OBEIN, fa. Philippe f° 25
Pierre DE ROO, fs. Charles f° 26
Anne Marie GOMBERT, fa. Jacques, fs. Charles f° 27
Emerentine MAES, fa. Pierre, fs. Matthis f° 28
Marie Anne BOLLENGIER, fa. Jacques, fs. Francois f° 29
Jan Baptiste DE WAGERMAN, fs. Charles, fs. Quentin f° 30
Francois LA HAYE, fs. Francois f° 31
Jeanne Francoise DE VOS, fa. Urbain, fs. Philippe f° 32
Catherine PETERS, fa. Jan f° 33
Pierre Jacques HALEWYN, fs. Charles, fs. Jan f° 35

(Vervolg in WH-info 90, ...)

- U gelieve ons te willen verontschuldigen voor het ongewild wegvallen in dit nummer van een aantal gewone en geplande bijdragen/rubrieken.
- Vóór de zomer '90 verschijnt de **VOLKSTELLING KASSELRIJ IEPER, 1698.** Een voorintekenformulier verschijnt in WH-info van april '90.

WH-info, Mededelingen van Westhoek-Jaarboek

Abonnementen

Een abonnement op WH-info kan op ieder ogenblik ingaan en geeft recht op de 4 nummers van het lopende werkjaar, dat in april aanvangt.

	(A) België Luxemburg BFr.	(B) Nederland Frankrijk Groot-Brittannië BFr.	(B) Andere landen BFr.
minimum	150,–	200,–	250,–

(A) te storten op KB-rekening 464-8254601-51.
(B) giro op prk. 000-1485051-51, of met internationale postwissel.

Alle rekeningen staan op naam van WESTHOEK-Jaarboek, Rozelaarsstr. 6, B-8904 DIKKEBUS.
Alle bedragen moeten ons toekomen vrij van alle taksen en kosten.

Beter met de bank van hier.

KB®

Hier leven en werken.
Hier groeien, opgroeien, bouwen aan de toekomst
omdat hier nog toekomst is.
Met een sterke bank die hier haar wortels heeft.
Met een grootbank die hier met u van elk obstakel
een nieuwe overwinning maakt.
Met de Kredietbank, de bank van hier.

WH-info

Mededelingen van

WESTHOEK - JAARBOEK

i.s.m.

VLAAMSE VERENIGING VOOR FAMILIEKUNDE
afdeling **WEITHOEK**

& **SEKTIE FAMILIEKUNDE VAN HET KFV**

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker:
Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Driemaandelijks tijdschrift: 6e jg., 1, april 1990

Afgiftekantoor 8900 IEPER 1
WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Tel. 057/44 56 53
Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Bankrek. **464-8254601-51** van WESTHOEK-JAARBOEK
Postrek. 000-1485051-78

GOED
OM WETEN

LIDMAATSCHAP 1990: zie p. 35

V.V.F.-WESTHOEK: aktiviteiten

iedereen welkom!: zie p. 33

Lees in de volgende aflevering o.a.:

Nederlandse vluchtelingen in Duinkerke
Akten en kontrakten m.b.t. de Westhoek te Oudenaarde
...

IN DIT NUMMER

Editoriaal	3
De familie De Meyer, zestiende-eeuwse vluchtelingen uit Nieuwkerke	5
Volck van oorloge in Noord- en Zuidschote, 1644	9
Sprokkels	17
Geschiedenis... of hoe W.A. Vermandere erover denkt	18
Bouwstenen voor stambomen	20
Fonds Costenoble	23
Hondschote: Actes de partage (9)	24
Boekennieuws	28
Brievenbus	31
Mededelingen	33
Lidmaatschap 1990	35

WERKTEN MEE AAN DIT NUMMER

Marcel F. BACKHOUSE — Blackfen-Sidcup
Jef CAILLIAU — Koksijde
Leonce CATRYCKE — Poperinge
Jean COSTENOBLE — Wulpen
Jan LUYSSAERT — Merendree
Robert VANOORENBERGHE — Nieuw-Koudekerke

EDITORIAAL

U hebt met deze aflevering van WH-info het eerste nummer van de inmiddels zesde jaargang van onze Mededelingen voor u liggen.
Wij zijn ervan overtuigd dat ze – na de onvermijdelijke en allicht ook noodzakelijke kinderziekten – tot een nagenoeg volwaardig en nuttig instrument zijn uitgegroeid ten behoeve van de Westhoek-zoeker.
Kwaliteit én omvang van de Mededelingen zijn in de loop van de voorbije jaren duidelijk toegenomen. Dit jaar zullen wij onze inspanningen op dit gebied – dank zij uw medewerking en steun – vast en zeker verderzetten om u een nog degelijker produkt te kunnen aanbieden.

Dat het merendeel van de WH-info-abonnees tevreden is, wordt aangetoond door de vlotte én milde betaling van het abonnementsgeld voor deze jaargang. We twijfelen er trouwens niet aan dat de leden die ons hun kontributie voor 1990 nog niet overmaakten niet mistevreden zijn, en dat zij ons eerstdaags hun bijdrage zullen doen toekomen (de lijst van steunende leden verschijnt in het volgende nummer).
Dat onze Nederlandse leden sinds de *verzelfstandiging* (privatisering) van de Nederlandse Postbank een provisie van 11 NLG dienen te betalen op de geringe verrichting die het abonnementsgeld op WH-info toch is, lijkt ons zonder meer een anachronisme in deze tijd waarin juist iedereen het heeft over Europese éénwording ...! In afwachting dat een WH-rekening in Nederland ter beschikking is, kan de lidmaatschapsbijdrage allicht het best betaald worden door het bedrag onder gesloten omslag aan WH toe te zenden. Bij betaling op de WH-bankrekening moet WH voor de kosten opdraaien, zodat nauwelijks nog wat rest van de overigens lage ledenbijdrage!

Tevredenheid betekent geenszins dat alles reeds perfekt is! Integendeel: we zijn er ons terdege van bewust dat nog veel kan verbeterd worden. Daarom blijven wij het op prijs stellen dat u ons verder uw mening laat kennen. Dat de appreciaties nopens eenzelfde zaak vaak diametraal tegenover elkaar staan, ligt voor de hand: het gezegde *zoveel hoofden zoveel zinnen* heeft immers niets aan zegkracht ingeboet.
Belangrijk bij de beoordeling is wel dat van de stelling wordt uitgegaan dat WH-info in eerste instantie een mededelingenblad is, dat zich voornamelijk richt tot de zoekers en beoefenaars van familiegeschiedschrijving die eigen specifieke criteria hanteren – afgeronde familiekundige en historische studies en uitgebreide bronnenuitgaven horen thuis in de WH-jaarboeken!

Onnodig te zeggen dat het ons evenzeer, zo mogelijk nog meer, genoegen doet te vernemen wat 'andere' lezers ervan denken. Want, we verhullen niet dat we eigenlijk een beetje fier zijn dat óok WH-info steeds meer en meer buiten de strikt familiekundige kringen gelezen en gewaardeerd wordt, dit ondanks het feit dat familiekunde daar niet hoog scoort.

Dat familiekunde en familiegeschiedschrijving – jammer genoeg – nog steeds *slecht* aangeschreven staan, mochten we nog maar eens lezen in de in februari in Vlaamse Stam verschenen bijdrage ***Wat is een familiegeschiedenis***, waarin historicus (en familiekundige ?) F. BASTIAEN enkele gepubliceerde familiegeschiedenissen toetst aan zijn denkbeelden ter zake om ze radicaal naar de prullenmand te verwijzen. Zijn conclusie is scherp, té scherp: *We stellen vooruitgang vast, maar (te) weinig. Net als vele heemkundigen negeren genealogen de regels van het historisch 'métier', vaak doordat de wil tot het 'goed doen' ontbreekt.* Ofschoon we zijn – allicht goedbedoeld, maar bijwijlen te ongenuanceerd – betoog op een aantal punten kunnen onderschrijven, lijkt het ons wat al te gemakkelijk de tekortkomingen, die er manifest zijn, vooral te willen verklaren door het ontbreken van 'de wil tot goed doen'. Zelfs al zal dat weleens het geval zijn, toch dient o.i. de oorzaak elders gezocht te worden, meer bepaald bij de opleiding, of beter: bij het ontbreken ervan.
Als de familiegeschiedschrijving in de praktijk (terecht) aan dezelfde beoordelingscriteria moet voldoen als de 'grote' geschiedschrijving, dan lijkt het ons vanzelfsprekend dat zij over gelijkwaardige opleidingsmogelijkheden dient te beschikken. Dan wordt familiegeschiedenis écht volwassen.

We rekenen erop dat academisch gevormde (beroeps)historici die het goed menen met de (familie)geschiedenis – zoals ook F. Bastiaen ongetwijfeld doet – het voortouw nemen. Zodoende kunnen beide partijen – professionelen en amateurs die er een verrijkende vrijetijdsbesteding aan hebben – én het in de verdrukking rakende vak Geschiedenis er hun voordeel mee doen.

Jaak DECAESTECKER

V.V.F.

WESTVLAAMSE ONTMOETINGSDAG

Wij laten onze lezers weten dat de jaarlijkse WESTVLAAMSE ONTMOETINGSDAG dit jaar niet kan doorgaan op de zondag die volgt op 11 november. Dit jaar werd de datum vastgesteld op **ZONDAG 16 DECEMBER 1990** in het Park Rodenbach te Roeselare.

De familie De Meyer, zestiende-eeuwse vluchtelingen uit Nieuwkerke

M.F. BACKHOUSE — Blackfen-Sidcup

Was het calvinisme in het Westkwartier in de jaren vijftig van de zestiende eeuw nog een klandestiene beweging, omstreeks 1560 was de nieuwe leer er tot een ware massabeweging uitgegroeid. De Inquisitie, geleid door de deken van Ronse Pieter TITELMANS, draaide op volle toeren. Tijdens deze periode werden minstens 122 inwoners van de streek door de inquisiteur ter dood veroordeeld, meestal door executie op de brandstapel. Deze vervolging had tot gevolg dat menig inwoner van het industriegebied have en goed bijeenbracht en de benen nam naar veiliger oorden, voornamelijk Duitsland en Engeland. Twee van die vluchtelingen waren Jacob DE MEYER en zijn broer Gillis uit Nieuwkerke.

Jacob DE MEYER en zijn echtgenote werden wegens *sektarische* activiteiten en sympathieën in 1562 bij verstek uit Vlaanderen verbannen met confiscatie van hun goederen, die niets opbrachten. In 1561 immers hadden beiden Nieuwkerke verlaten en waren ze naar Engeland gevlucht. Hetzelfde jaar kwamen ze aan in het kustplaatsje Sandwich, waar sinds 6 juli 1561 Vlaamse vluchtelingen zich mochten vestigen.
Zijn beroep in Nieuwkerke kennen we niet, maar in Sandwich oefende hij het ambacht uit van baaiwerker. In 1563 stond hij er ingeschreven als lid van de Vlaamse vluchtelingenkerk. Zoals de meerderheid van de Vlamingen in de *Cinque Port* (Sandwich), was hij uiterst bedrijvig en werkzaam en tegen 1573 was hij er meester-baaiwerker geworden. Het jaar daarop woonde hij in de derde wijk van de stad (de tegenwoordige Loop Street en aangrenzende straten in de parochie van St. Mary) met zijn echtgenote, een meid en vier kinderen: Jacob DE MEYER de Jongere, Joshua en Irena, zijn jongste dochter; de naam van het vierde kind kennen we niet.
Tijdens de daaropvolgende jaren geraakte hij, om redenen die ons niet bekend zijn, in een dispuut met het consistorie van de Vlaamse vluchtelingenkerk als resultaat van valse beschuldigingen door een geloofsbroeder. Er werd hem verboden deel te nemen aan het calvinistisch Avondmaal. Hij verscheen voor het colloquium van de Engelse Nederlandstalige

Catechismus

offte Christlicke Onderwijsinghe/ der Heylsamer Leere Godlickes Woordts/ gelijck de in Kercken ende Scholen der Chuerforstlicken Paltz/ ende oock nu tot tijt in veelen Christelicken Ghemeinten der Nederlanden/ Aenghefanghen is/ ghedreuen ende gheleert wordt.

Wt hoochduytsch/ tot heyl ende profijt der selues Nederlandischer Ghemeente seer vlitichlick ouergheset.

Ghedrucket/ Anno M. D. LXVII.

Titelpagina van de Heidelbergse Catechismus, ed. Deventer, 1567

vluchtelingenkerken dat tussen 12 en 17 april 1583 in Maidstone in Kent gehouden werd. Daar werd het probleem opgelost met verzoening als resultaat.
Jacob DE MEYER stierf in Sandwich vóór 9 maart 1593. Uit zijn testament kunnen we opmaken dat hij in Sandwich niet schatrijk werd maar toch geen armoede leed: de waarde van zijn goederen werd op 298 lb. 6 s. 6 d. geschat. Hetzelfde document leert ons dat zijn echtgenote al eerder gestorven was: vóór zijn overlijden werd hij in zijn ziekbed verzorgd door een vrouw, mogelijk zijn meid, gedurende vier en een halve maand. In zijn testament beloonde hij die vrouw met voorraden vlees en drank.
Zijn zoon Jacob DE MEYER de Jongere werd in Sandwich geboren en verbleef nog steeds in de Cinque Port in 1622. Diens dochter Anna was gehuwd met medevluchteling Martin VERVEY of Vormeije (over wie we geen nadere gegevens konden vinden), terwijl zijn andere dochter Salomé in de echt was getreden met Marten BARDE, mogelijks een zoon van Jacob BAERT en Claise QUESTROY uit Belle, die in 1568 in Sandwich waren aangekomen. Tegen 1602 was Anna weduwe geworden en naar Utrecht uitgeweken. Op 27 maart van hetzelfde jaar werd in Leiden haar voortrouw uitgesproken met Pieter BROETSAERT uit Hondschote, die zich in Leiden gevestigd had. Haar oom Joshua was één van de getuigen. Pieter BROETSAERT was een weduwnaar, eertijds gehuwd met Belijken HUIJSLUTHS.
Joshua DE MEYER, die in de echt was getreden met Sara KERST, dochter van een vluchteling die naar Norwich was uitgeweken, bevond zich reeds als weduwnaar in Leiden in 1601. Zijn voortrouw met Hester CORNELIS greep plaats op 22 oktober van dat jaar.

In 1562 kwamen Gillis DE MEYER en zijn echtgenote in Sandwich aan en in 1571 stond hij er ingeschreven als lid van de Vlaamse vluchtelingenkerk. In 1573 woonde hij, net zoals zijn broer Jacob, in de derde wijk, maar twaalf jaar later was hij naar de eerste wijk verhuisd. Op de colloquia van de Nederduitse vluchtelingenkerken, die respectievelijk tussen 28 en 31 augustus 1599 en 16 maart 1603 in Londen gehouden werden, vertegenwoordigde hij de Vlaamse gemeenschap van Sandwich als ouderling van het consistorie. Hij had zeven kinderen, maar tot onze grote spijt konden we geen verdere details opsporen.

In 1573 stond tevens een zekere Nicolas DE MEYERE ingeschreven als lid van de Vlaamse vluchtelingenkerk in Sandwich, maar meer gegevens hebben we niet. Het is dus onmogelijk te bevestigen of hij eveneens een familielid was. Hij woonde in de elfde wijk.

Bronnen

BRITISH MUSEUM, *Additional 33,551. Sandwich. Co Kent, Accompt, Etc. 1382-1695*, ff. 67, 326.

KENT ARCHIVES OFFICE, *Sa/Ac5*, f° 69, *ACAP*, PR2/6, ff. 296-8.

PUBLIC RECORD OFFICE, *State Papers Domestic, Elizabeth*, SP12, dl. 78, nr. 29, f° 4.

M. BACKHOUSE, *De Vlaamse vluchtelingenkerk in Sandwich in 1563. Twee manuscripten uit het British Museum*, Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis, dl. CXLVII, Brussel, pp. 87, 106.

M. BACKHOUSE, *De Vlaamse vluchtelingenkerk in Sandwich in 1573. Een derde manuscript uit het British Museum*, Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis, dl. CXLVIII, 1982, pp. 240, 263. De hier samengebrachte bevindingen bewijzen dat de Gilles DE MEYER vermeld in dit artikel niet die is uit Vinderhoute, maar wel de broer van Jacob DE MEYER (p. 256).

W.D. COOPER, *List of Foreign Protestants and Aliens Resident in England 1618-88*, Londen, 1862, p. 16.

J.W. TAMMEL, *The Pilgrims and other People from the British Isles in Leiden. 1576-1640*, 1989, p. 187.

J.J. VAN TOORENBERGEN, *Acten van de Colloquia der Nederlandsche Gemeenten in Engeland, 1575-1609*, Werken van de Marnix Vereniging, 2de reeks, dl. 1, 1873, pp. 72-3, 88, 100.

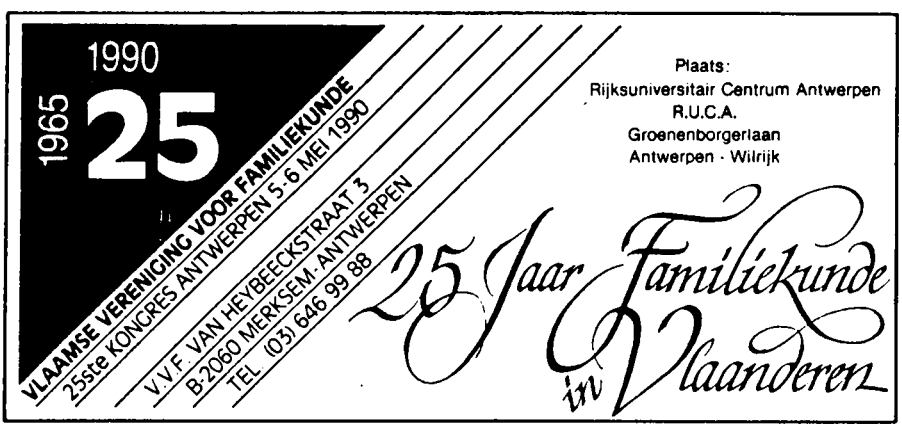

Volck van oorloge in Noord- en Zuidschote ten jare 1644

Jef CAILLIAU – Koksijde

In het verleden heeft de Westhoek ruim zijn deel gehad in het oorlogsgeweld dat Vlaanderen geteisterd heeft. Dat geldt niet in het minst voor de huidige vreedzame en overwegend agrarische gemeenten Noordschote (ar. Diksmuide, Lo-Reninge) en Zuidschote (ar. Ieper, Ieper-Boezinge), die tijdens de Eerste Wereldoorlog totaal verwoest werden – op 22 april 1915 had op het gehucht Steenstrate te Zuidschote de eerste Duitse gasaanval plaats.
Maar ook eerder in de loop van de geschiedenis waren deze beide dorpen, die tijdens het Ancien Regime, samen met Elverdinge, Loker, Reningelst, Vlamertinge, Watoe en Woesten, bestuurlijk en fiscaal geïntegreerd waren in de Generaliteit van de Acht Parochies (kasselrij Veurne), meermalen bezet, geplunderd of vernield geweest. Het **Quoijhier van Noort ende Zuutschoten van oncosten ghedaen bij 't volck van oorloge vanden hertoghe van Lorreijnen** dat we hier na een korte inleiding laten volgen, is er een illustratie van.

Na het menselijk en economisch debâcle van de 16de eeuw (Noordschote werd in 1579 door de geuzen aangevallen) luidde de ondertekening van het Twaalfjarig Bestand (Antwerpen, 09.04.1609) voor onze regio een lange periode in van rust en bloei. Deze rust werd zelfs nauwelijks beroerd door de commotie die ontstond bij het einde van het Bestand in 1621. De 17de-eeuwse kroniekschrijver Pauwel Heinderycx die het als oor- en ooggetuige allemaal meemaakte, noteerde het als volgt: ... *Doordien dat de eetwaren vele geldt golden, wierden de eygenaren niet alleen, maer oock de pachters vande goederen ende landen al rijcke. Noyt is het geweten geweest dat Veurnambacht ende geheel West-Vlaenderen soo gefloreert hebben als van het begin deser eeuwe tot 't jaer 1644*(1).
Mede door de lage fiscale druk en het gevoel van veiligheid – buiten enkele zeldzame kampementen van soldaten waren er geen troepenbewegingen – bleef de bevolking gestadig aangroeien.
Aan deze periode van vrede en voorspoed kwam abrupt en voor lang een einde toen Frankrijk een nieuwe oorlog begon tegen Spanje. In juli 1644

namen de Fransen Grevelingen in en alras volgden Broekburg, Lens, Béthune, ... Armentiers en Menen.
Eens te meer trokken grote legerbenden door onze gewesten. Bevreesd voor de wandaden en plunderingen van de soldaten verkozen de meest welstellenden het zekere boven het onzekere en verhuisden naar veiliger plaatsen: Brugge, Gent, ... Zij die bleven, wachtten er moeilijke tijden.

Het was niet uitzonderlijk dat een leger maar voor de helft uit 'echte soldaten' bestond: de andere helft werd gevormd door vrouwen, kinderen, bedienden en meelopers. In afwachting van de strijd vonden deze legers een onderkomen bij de burgers, waar ze met twee of drie een bed deelden en recht hadden op gratis eten en drinken. Arme werklui en boeren hadden vaak niet voldoende voedsel om naast hun eigen gezin ook nog een aantal soldaten en hun 'suite' eten te geven. Spanningen en ruzies tussen burgers en soldaten kwamen dan ook geregeld voor.
Een probleem dat extra drukte op de reeds zwaar getroffen bevolking was

het plunderen, dat veroorzaakt werd door het niet of laattijdig uitbetalen van de soldaten. Om hun 'nood' te leningen, aarzelden de soldaten immers niet om te stelen en te roven. Vaak werden ze hierin nog door hun oversten aangemoedigd die er een probaat middel in zagen om een einde te stellen aan het morren van hun manschappen: *een leger loopt op zijn maag* zal men allicht ook toen reeds gedacht hebben.

Eén van de legers die in onze contreien verbleef, was dat van de hertog van Lorraine dat, nadat de hertog uit Frankrijk verjaagd was, aan de zijde van Spanje streed. Over dat leger dat in juli 1645 in en rond Wulpen en St.-Joris lag, getuigt Heinderycx: *De voornoemde prochien ende gone van daer ontrent, wierden van dat volck uutgeëeten, ter oorsaecke datter hun volle vryheyt gelaten was van stelen ende rooven, om dat sy cleene betalinge genoten* (2).
Een deel van dat leger lag van 16 t/m 19 augustus 1644 nog aan de overkant van de IJzer, meer bepaald te Noordschote en Zuidschote.
Wat hier volgt is een samenvattende uitgave van de onkostenstaat van de inkwartiering aldaar, document dat onder nr. 1011 op het Veurnse stadsarchief berust. Naast een overzicht van de alsdan nog ter plaatse gebleven families biedt het een verhelderende en boeiende blik op de samenstelling van de troepen, hun materieel en de prijs van hun 'verblijf'(3).

---

1. P. HEINDERYCX, *Jaerboeken van Veurne en Veurnambacht*,4 dln., uitgegeven door E. Ronse, Brugge, z.d. (1861), dl. 4, p. 116.

2. *Ibidem*, pp. 124-125.

3. Meestal kwam de overheid in die extra-kosten tussen door een belastingsvermindering te verlenen.

(JdC)

Hiernaast

Plunderende soldaten

Plunderende soldaten hebben er allicht te allen tijde zo uitgezien. Deze 16de-eeuwse gravure werd in 1573 uitgegeven. Platbranden, roven en moedwillig vernielen waren in de 17de-eeuwse oorlogen evenzeer in zwang als tijdens die van een eeuw daarvoor.

Uit:
G. & A. PARKER, *Europese soldaten 1550-1650*, Haarlem, 1978.

Quoijhier inhoudende declaratie van oncosten ende exesen bij d'inwoonders vande prochien van Noort ende Zuutschoten, wezende twee prochien van de achte van de casselrie van Veurne. Ghesupportiert opden .xvj., .xvij., .xviij. & .xix. ougst 1644 door het logement van eene brigade vande cavallerie ende van infanterie vande trouppen vande hertoghe Charles van Lorraine, ghecommandeert bij den baron de Fange, constitueerende in vijf regimenten ruijtterie met vrauwen ende bagaige ende twee regimenten voetknechten, ghetrocken vutte notitien bevonden ter griffie vande voornomde prochien soo volgcht.

Eerst Lauwereijns RAMAULT: 34 soldaeten met gelijck getal paerden boven 8 knechten en 4 vrauwen, die welcke zijn onderhouden gheweest respectivelick van spijze ende dranck, naer huerlieder discretie en fourraige, voor hunlieder peerden, zonder regle ofte maete hebben gheleeft opde gewoonlicke maniere van soldaeten die gheen ander solde en hadden als d' impuniteijt ende die vermochten te doen gheven ende doen betaelen en hunne patroonen 't gonne hen was gheliofuerde ende al ist dat d'oncosten ende overdaet bij de zelve officieren ende soldaeten ghecommitteert niet en is estimeerlijck, mits zij peerden, coijen, swijns ende ander meubelen in veele plaatsen hebben mede ghevoert ende veele ghelt doen gheven boven hunne montcosten. Daervoor den meerderen deel vande voornoemde inwoonders teenmael zijn gheruijneert gheweest, staende eenighe daer door an hun doot ghecommen. Niet temin om een estimatie vandien te maecken ten besten doenelick zijnde, wordt alhier ghetrocken voor ijder paer ruijtters drie guldens bij daghe en d'officieren naer advenant, een soldaet te voet één gulden, voor ieder vrauwe ende knecht thien stuuvers ende voor ijeder idel peert ééne gulden bij daghe.

Michel RAMAULT: 6 ghemonteerde ruijtters, 6 knechten en 3 leeghe peerden.

Antheunis VERSCHOTE: 3 ghemonteerde ruijtters, 1 soldaet te voet.

Jacob KESTELIJN: 13 ghemonteerde ruijtters, 3 knechten.

Cathelijne de wed. Quijnten BRIL: 8 ghemonteerde ruijtters.

Jacques DE GRAVE: 130 peerden onder ruijtter ende bagaigie peerden, 50 soldaeten, 50 vrauwen, 20 knechten en een grote partie kinderen.

Adriaen DE VICQ, ghestelt tot bewaernisse van 't huijse ende hove van Henderijck DE VOS, den welcken hem gheritereert hadde ten ancommen van de trouppen: 1 capiteijn van de cavallerie, 42 peerden, diversche soldaeten, 8 knechten en 4 vrauwen.

Charles DELVA: 1 quartiermester van de cavallerie, 11 ruijtters ghemonteert en 1 ijdel peert.

Adrjaen LIEVEN: 8 soldaeten te voet.

Christijneken VANDEN CASTEELE, wed. Jacques TROOST: 12 ghemonteerde ruijtters.

Pauwels VIEREN: 23 ghemonteerde ruijtters, 4 knechten, 5 lege peerden, 1 vrauwe.

Matthijs BESCUTIER: 5 ghemonteerde ruijtters, 1 knecht, 1 vrauw met haer kinderen.

Pieter PRIEM, ghestelt wesende omme te bewaeren het huus ende hof van Jonkheer Gheleijn VAN DIKSMUIDE die hem hadde gheretijreert int ancommen vande trouppen: 20 peerden, 1 vinendier en veel volck met hun huusgenoten die over en weere gijnghen.

Hansken VIEREN en Gilles DELCAMP, ghecommitteert gheweest zijnde omme te bawaeren het huus ende hof van Philips HUUGHEBAERT welcken hem oock hadde gheretijreert: 16 ghemonteerde peerderuijtters en 5 knechten.

Gheleijn VERSCHOTE: 4 ruijtters met hun peerden.

Gheeraert DE RAMAULX: 12 ruijtters met hun peerden, 5 knechten, 2 vrauwen en kinderen.

Guillaemes WILLEMEERSCH: 10 ruijtters met hun peerden, 4 leege peerden, 1 mulet, 2 esels, 4 vrauwen en eenige kinderen.

Pieter BLONDEE: 11 peerderuijtter.

Jacques BAERT: een cornette met 12 ghemonteerde ruijtters, 3 vrauwen.

Pieter PIETERS: 1 officier, 58 peerderuijtters en 4 vrauwen.

Pieter EVERAERT: 21 peerderruijtters.

Cristijnne GOBERT, wed. Kaerle COOPMAN: 4 peerderuijtters.

Pieter SPILIAERT in Noortschoote: 7 ghemonteerde ruijtters.

Jacques VERMOTE: 1 cornette en 30 ruijtters.

Caerel SPILLIAERT: 24 peerderuijtters.

Jan VAN LEERBERGHE: 9 ghemonteerde ruijtters.

Michiel GOEMAN: 3 peerderuijtters.

Mailliaert LUGGHE: 8 peerderuijtters en 2 soldaeten te voet.

Thomas PEEREBOOM: 4 idel peerden.

Joos SERUULX: 15 peerderuijtters.

Jan VERZIJPPE: 16 peerderuijtters.

De wed. Philips SCHOONBAERT: 18 idel peerden.

De wed. Mahieu VAN DE QUELLERIN: 10 peerden.

Jacob EVERAERT: 19 ghemonteerde ruijtters.

Jan JACOB: 21 ghemonteerde ruijtters, 2 voetknechten.

Andries GOEMAERE: 24 peerderuijtters.

De huisvrauw Pieter DE VROEDE: 10 peerderuijtters.

Franchois PARREIT: 9 peerderruijtters, 1 soldaet te voet.

Gilles EVERAERT: 6 caretten mette waghenaers ende peerden.

Jooris HALLEWAERT: 12 peerderuijtters.

Hendrijck AERNOULT: 20 peerderuijtters.

De huisvrauw Caerle BAERT: 1 capiteijn van de cavallerie, 21 ghemonteerde ruijtters.

Jacques TAIJHALS: 17 peerderuijtters.

Salomon SETTE: 1 luitenanr, 24 ruijtters ghemonteert, 5 knechten.

Philips BUNEIT: 13 ghemonteerde peerderuijtters.

Jacques DE WILDE: 30 peerderuijtters.

Pieter WIDAU: 6 ghemonteerde ruijtters.

Lioen DE POORTERE: 21 peerderuijtters met hun peerden.

Maerteijn BUSSEIGNE: 21 peerderuijtters, 2 vrauwen, 1 knecht met 3 bagaigepeeren.

Aernoult MERSSEMAN: 1 hooftofficier, 20 ghemonteerde ruijtters, 4 knechten, 1 vrauw en een bagagepeerd.

Rogier JACOB: 10 ghemonteerde ruijtters, 6 knechten, 4 vrauwen, 4 bagagepeerden, diversche kinderen.

Jan BOUCKENOOGHE: 4 ghemonteerde ruijtters, 3 soldaeten te voet.

Franchois VERMEIRRE: 1 officier, 1 cornette met 6 ghemonteerde ruijtters, 6 voetknechten.

Franchois RAMAULT: 20 ghemonteerde ruijtters, 4 ijdel peerden.

Albijn PIA: 40 ghemonteerde ruijtters, 1 officier.

Jacques VAN DER GHOTE met Pieter VAN DOORNE: 7 peerderuijtters, 2 knechten.

Pieter BUEN: 17 ghemonteerde ruijtters.

Franchois CAILLIAU: 26 peerderuijtters.

Pieter VAN DER GHOTE: 1 capiteijn van de cavalerie met zij train en 7 ghemonteerde ruijtters.

Pieter CAILLIAU: 1 capiteijn cornette, 46 ghemonteerde ruijtters, 10 voetknechten.

Laureijns MEGANCK: 1 luitenant-colonel van de cavallerie met sijn suijtte en bagage, constitueerende in 19 effective peerden en diversche knechten ende domestijcken, danof het ghetal niet en is ghedeclareert gheweest.

Mailliaert HAGEBAERT: 18 ghemonteerde ruijtters, 8 knechten.

Jan DENIJS: 1 capiteijn van de cavallerie en 20 ruijtters.

Pieter MOUVAULX doude: 12 peerderuijtters en een waghen met 6 peerden, 3 vrauwen en eenige personen van de suijtte van een officier.

Huberecht DE CLERCQ: 3 caretten met elck 3 peerden en het volck daertoe dienenden.

Franchois DE WITTE: de bagage vande luitenant-colonel consisteerende in 5 karetten, 16 peerden, 5 ezels, 1 coe en 100 personen.

Jacques DOULX: 17 peerderuijtters.

Jan DOULX: 13 peerderuijtters, 3 knechten.

De huisvrauw Mailliaert VAN YWAEDE: 10 ghemonteerde ruijtters, 1 ijdel peert.

Christijnken de wed. Jacques VAN DER GHOTE: 15 ghemonteerde ruijtters.

De huisvrauw Guillaemes SATTIJN: 4 ghemonteerde ruijtters.

Pieter MOUVAULS junior: 12 peerderuijtters.

Chaerles LOUAGIE belast met het logement van: 1 luitenant, een cornette, 10 soldaeten ghemonteert van de ruijtterie, 8 knechten, 1 vrauw en 2 lege peerden.

Jan PIEREN: 5 ghemonteerde ruijtters voor 1 dach, 20 peerderuijtters de andere daghen.

De zoone Jacques BEUCKAERT, in absentie van zijnvader die huus en hof verlaeten hadde in 't ancommen van de trouppen: 90 ruijtters ende eenige officieren.

Pieter BEUCKAERT: 31 peerderuijtters met de peerden.

Jan VAN KNESSELAERE: 12 peerderuijtters.

Matthijs WALLAERT: 7 peerderuijtters.

Jacques PAUWELS: 10 peerderuijtters.

Pieter PAUWELS: 1 adjudant, 1 quartiermester, 8 effective peerden, 6 knechten, 1 vinindier.

Pieter BUEN heeft onderstaen ten hove van Sara de wed. Pieter PIJL, zijn zustere: 4 peerderuijtters.

Antheunis TEERSEN: 5 peerderuijtters één dach, 2 peerderuijtters de andere daghen.

Bertholomeux CLEMMERSUENE: 6 peerderuijjters.

Pauwels COOLSAET: 34 ruijtters en hem ghedwongen zijn huus en al zijn goet te abbandoneeren.

Jacques LIEVEN: 1 luitenant-kolonel met zijn suijtte en 17 peerden.

MAtthijs PULLEMULLE: 1 colonel met zijn suitte consisteerende een groot getal van peerden, knechten en domestiquen.

Christiaen LOONIS: 22 peerderuijtters met 7 vrauwen en 7 bagagepeerden.

Pieter ADELHEIJT: 1 cornette met ontrent 100 peerden.

Antheunis CAILLIAU: 10 peerderuijtters.

Mijnheer pastoor van Noortschoote: 25 effective peerderuijtters, 2 vrauwen en 3 knechten.

Jacques HENNAERT: 2 peerderuijtters.

Franchois VIEREN in Noortschoote: 12 peerderuijtters.

Maertin VERHEULE: 7 peerderuijtters, 1 vrauw.

De huisvrauw Matthijs DE MEIJERE die ghevlucht was bij 't aankommen der trouppen: 5 ghemonteerde ruijtters.

Gilles DE LANGHE: 22 peerderuijtters.

Jacques VAN NIEUKERCKE: 1 luitenant-colonel met 42 soldaeten van de cav allerie, 3 vrauwen, 4 knechten.

Michiel DELEU: 19 peerderuijtters, 1 vrauw.

Mailliaert BAHEIJT: 7 peerderuijtters.

Mr. Philips DATIN: 1 colonel van de peerden met 85 ruijtters ghemonteert.

Jean LEURIDAN: den brigadier den baron de Fange met sij suijtte peerden en familie die boven een groote somme ghelts heeft ghetracteert gheweest naer sijn goetdincken ende discretie.

Nicolaijs VAN ELSTLANDE: den colonel Mondragon, dewelcken groote somme van pennijngen hij uutgheperst heeft van zijnen patroon met zijn train van 24 peerden en veele persoonen van spijze en dranck naer zijn goetdijncken.

Jaspar VAN DER GHOTE: de treijn ende bagage van de colonel van de infanterie consisteerende in 23 peerden, 14 knechten, 10 soldaeten te voet en 2 vrauwen.

Jan DE PUUDT ten hove van Pieter GHEERAERT, zijn stiefvader, den welcken ghevlucht was: 13 ghemonteerde ruijtters.

Guillaemes DE BANDT: 1 capiteijn van ruijtterie met 3 peerden en 2 knechten.

Nicolaijs COOPMAN: 8 ghemonteerde ruijtters.

Coollijncken BRAENLAERDTS, wed. Pieter MEUS: 28 ghemonteerde ruijtters.

Jooris GHEERAERT: 13 ghemonteerde ruijtters en 4 soldaeten te voet.

Pieter GHELTDOLF: 1 capiteijn met 20 ghemonteerde ruijtters, 1 soldaet te voet.

Nicolas JACOB: 1 colonel met zijn suitte en 43 peerden onder ruijtters, peerden en bagagepeerden met 38 persoonen.

Gilles BOUSSETTE: 1 sergant-majoor, 8 peerderuijtters, 1 soldaet te voet.

De wed. Passchier BOURRIJ: 20 peerden.

Bertholomeux GOEMAN: 18 ghemonteerde ruijtters.

Matthijs DE COUSSEMAECKER: 13 soldaeten, 9 peerden.

Lambrecht VAN HEEDE: 9 ghemonteerde ruijtters.

Mailliaert DE COSTER: 1 sergant-majoor met 15 peerden en zooveel persoonen.

Jan BARTIER: 10 peerderuijtters.

Somme t' samen: 29.253 gulden.

---

sprokkels

Bidprentjes zijn een uitstekende hulpbron. Dat echter enige omzichtigheid geboden is bij het gebruik ervan wordt nog maar eens geïllustreerd door de onderstaande kopieën van de hoofding van de *doodsantjes* van Angelus POLLEY en zijn echtgenote Sophia Francisca *CATRIQUE* (A), of zoals het eigenlijk had moeten zijn: CATRYCKE (B).

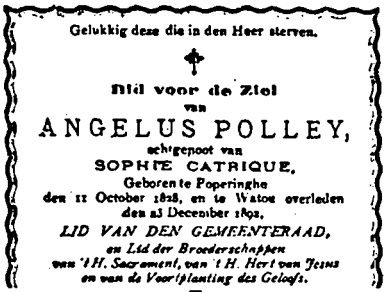
Gelukkig deze die in den Heer sterven.

Bid voor de Ziel
van
ANGELUS POLLEY,
echtgenoot van
SOPHIE CATRIQUE,
Geboren te Poperinghe
den 11 October 1828, en te Watou overleden
den 23 December 1892,
LID VAN DEN GEMEENTERAAD,
en Lid der Broederschappen
van 't H. Sacrament, van 't H. Hert van Jesus
en van de Voortplanting des Geloofs.

Zalige Gedachtenis
van
SOPHIA-FRANCISCA
CATRYCKE
weduwe van
Angelus POLLEY
Geboren te Watou den 23 November 1815, en daer
overleden den 7 September 1906, in den ouderdom
van 91 jaren.
Lid van het Broederschap van het H. Hert.

Leonce CATRYCKE, Poperinge

Aangekondigd

W. TILLIE & S. COSSEY, ***Poperinge in puin, mei-juni '40.*** Dit boek poogt een beeld op te hangen van de eerste oorlogsweken in Groot-Poperinge door gebruik te maken van foto- en tekstmateriaal, waarvan het grootste deel nooit eerder werd gepubliceerd. Het is geen militair wetenschappelijke studie, wel een gevarieerde vertelling van vele mensen. Kortom: **het verhaal van de kleine man in de Grote Oorlog.** Voorintekenen tot 8 mei: 895,-Fr. + evtl. 100,-Fr. verzendingskosten op rek. 712-1001020-63 van Aan de Schreve, 8970 Poperinge.

GESCHIEDENIS ...
hoe Willem A. Vermandere erover denkt

Naar aanleiding van de vijftigste verjaardag van de Steenkerkse chansonnier, poëet en beeldhouwer, maar ook en allicht bovenal filosoof Willem A. Vermandere (° Lauwe 9 februari 1940), die met zijn tijdeloze 'liedjes' menigeen aanzet om zich bijwijlen te bezinnen over onze *Hamburger-maatschappij*, verschenen tal van artikels in de pers.
In het regionale weekblad Het Wekelijks Nieuws, dat men in de Westhoek onverminderd *De Poperingenaar* blijft noemen, verscheen onder de titel *Een halve eeuw Willem Vermandere* een interview met de woord- en beeldkunstenaar dat onze biezondere aandacht trok.
Dat Willem A. Vermandere een eigen mening heeft en niet verlegen is die te laten kennen, bleek andermaal in dit boeiend vraaggesprek. En ofschoon het noch onze taak, noch de plaats is om zwaarwichtge problemen te berde te brengen, willen we u evenwel een fragment uit dat interview niet onthouden waarin de jarige enkele overwegingen weggeeft nopens zijn kijk op enkele gebeurtenissen uit het verleden. We citeren:

... Ceaucescu heeft de mensen in de honger en de kou gezet om zijn paleizen te bouwen. Dat was een 'ontaarde van de macht'. De Franse Zonnekoning heeft Versailles gebouwd. Achteraf is dat de trots van Frankrijk. In West-Afrika hebben ze een soort Sint-Pietersbasiliek gezet midden in de woestijn, iets krimineels, iets gigantisch. Maar wat is hier gebeurd? In welke tijd heeft Leopold II het justitiepaleis van Brussel gebouwd? In de jaren 1800, toen onze grootouders kreveerden van de honger en al de nonkels van mijn moeder emigreerden naar Canada, omdat er hier geen eten was en werk.
Een beetje geschiedenis lezen is goed, het brengt inzicht in wat er aan het gebeuren is in de wereld. Het heeft dus geen zin dat machthebbers de mensen in de kou zetten.
Maar ons systeem, het ongebreideld liberalisme, leidt toch ook niet naar het geluk. Daarmee zeg ik niet dat de staat zich alles moet aantrekken. 'De staat moet zich bekommeren om de kleine man', zei Walschap. De sterken zullen wel hun plan trekken. Ze zullen wel overleven (LD, -HWN, ed. West, 16.02.1990, p. 3).

Omdat we in de eerste plaats aan familiekunde doen, drukken we hier als

toemaatje de voorouderreeks van Willem A. Vermandere af. Het werkstuk putten we met de welwillende toestemming van Zos. en M. Marvellie uit de bundel die zij, in samenwerking met nog enkele Vermander-afstammelingen, samenstelden n.a.v. een Vermander-reünie.
We hopen later uitgebreider op de voorouders van W. A. Vermandere te kunnen terugkomen.

(JdC)

Voorouderreeks Willem A. VERMANDERE

I.	Gillis VERMANDELE	
II.	Jan VERMANDELE	
III.	Sijmoen VERMANDELE	
	gestorven te Ingelmunster	29.09.1638
IV.	Pieter VERMANDELE	
	gedoopt te Ingelmunster	22.02.1626
	gestorven te Ingelmunster	27.01.1696
V.	Joos VERMANDELE (ook Vermandere)	
	gedoopt te Ingelmunster	07.03.1660
	gestorven te Lendelede	09.03.1737
VI.	Pieter VERMANDELE (ook Vermandre)	
	geboren te Lendelede	25.03.1707
	gestorven te Lendelede	07.12.1788
VII.	Pieter Jozef VERMANDELE (ook Vermander)	
	geboren te Lendelede	22.02.1774
	...	
VIII.	Pieter Frans VERMANDERE	
	geboren te Oekene	ca. 1799/1801
	gestorven te Oekene	29.12.1876
IX.	Karel Lodewijk VERMANDERE	
	geboren te Oekene	11.08.1832
	gestorven te Oekene	01.09.1878
X.	Aloïs Alfons VERMANDERE	
	geboren te Oekene	22.04.1875
	gestorven te Lauwe	16.12.1950
XXI.	Marcel Jerome VERMANDERE	
	geboren te Lauwe	18.08.1908
XXII.	Willem Arthur VERMANDERE	
	geboren te Lauwe	09.02.1940

Bouwstenen voor stambomen

J. LUYSSAERT — Merendree

Elke familiekundige stoot wel eens op een weer. Bij de opzoekingen naar mij voorouders gebeurt het dat ik helemaal geen uitweg meer zie. Dan grijp ik naar het drastische middel: systematisch alle gegevens over die bepaalde familie(naam) uit de parochieregisters noteren. Achteraf probeer ik dan de stukjes van de puzzel in mekaar te passen. Op die manier bezit ik heel veel informatie, fragmenten van stambomen die voor mij nu niet (meer) nuttig zijn. Maar misschien kan ik er andere vorsers een stapje vooruit mee helpen. Daarom publiceer ik hier graag deze losse gegevens als *bouwstenen voor stambomen* voor andere genealogen. Het zijn bouwstenen: de gegevens zijn niet ten gronde onderzocht en hebben zeker niet de pretentie volledig te zijn.

Mijn eerste zoektocht ging naar de Reningse familie TOULOUSE in de 17de eeuw. Ik heb de varianten Thoulouse, Touloze, Touloese, Toulouze, Tolouze, Tholouse, Thelouse onder één naam gerangschikt. Tenzij anders vermeld, komen alle gegevens uit de parochieregisters van Reninge. (Reninge = R.)

De Reningse familie TOULOUSE in de zeventiende eeuw

—— Philippus TOULOUSE + R. 09.01.1626
x Maria VANARIEN + R. 22.07.1602

waarvan: 1. Joanna ° R. 02.02.1600

xx R. 20.04.1603 Peronne TURCX + R. 28.06.1609

waarvan: 2. Philippus ° R 05.09.1604
3. Petrus ° R. 24.02.1606
4. Petronella ° R. 25.11.1607

xxx Anna ... + R. 07.12.1625

waarvan: 5. Michaël ° R. 10.04.1611
6. Adriana ° R. 15.04.1612

7.	Christina	° R. 01.12.1613
8.	(dochter)	° R. 18.10.1615
9.	Jacoba	° R. 28.03.1618
10.	Catharina	° R. 24.08.1620
11.	Joannes	° R. 17.12.1623

—— Petrus TOULOUSE + R. 22.10.1646, zoon van Egidius
x R. 03.09.1608 Maria VERCAMERE + R. 03.09.1650

waarvan:

1.	Petrus	° R. 1610
2.	Maria	° R. 1614
3.	Adriana	° R. 1617
4.	Franciscus	° R. 1618
5.	Theodorius	° R. 1621
6.	Anna	° R. 1624
7.	Petrus	° R. 1628

Petrus Toulouse werd in 1603 in Reninge vermeld (Vlaamse Stam, jg. 20 (1984), p. 97).

—— Franciscus Joannes TOUOUSE + R. 05.10.1626
x R. 13.02.1612 Adriana VERMERSCH + R. 12.04.1633

waarvan:

1.	Anna	° R. 03.04.1616
2.	Joannes	° R. 14.10.1618
3.	Maria	° R. 06.07.1621
4.	Christianus	° R. 21.04.1624
5.	Jacoba	° R. 15.05.1625
6.	Christianus	° R. 19.11.1626, postuum

—— Antonius TOULOUSE + R. 07.04.1639
x Maria PROVINS + R. 31.03.1639

waarvan:

1.	Antonius	° R. 10.01.1627
2.	Philippus	° R. 20.08.1630

—— Petronelle TOULOUSE + R. 1622
x Abraham DUERWAERDERE

—— Rosiane TOULOUSE, dochter van Egidius
x R. 1606 Amarius MICHELZEUNE

—— Egidius TOULOUSE x Peronne Maria SPOELS
(treden op als getuigen in 1606 te R.)

—— Bertram TOULOUSE + R. 1609

—— Francisca TOULOUSE
x R. 1616 Petrus BRUNEEL, zoon van Michaël
xx Thomas VAN PEENE

—— Maria TOULOUSE + R. 1616
x R. Robertus DE WAELE

—— Joanna TOULOUSE, dochter van Philippus
x R. 1622 Joannes VAN STEENE

—— Theodorus/Dierycq TOULOUSE ° R. 1621 — + R. 09.11.1676
x Maria LOTHE(S) + R. 30.01.1660

waarvan:
1. Joannes ° R. 26.08.1649
2. Maria ° R. 16.12.1650
3. Theodorus ° R. 31.08.1654
4. Michaël ° R. 18.01.1657

xx R. 18.04.1662 Catharina VANSTEENE

waarvan:
5. Joannes Baptista ° R. 22.03.1663

xxx R. 25.04.1672 Joanna PENNET

waarvan:
6. Joannes Baptista ° R. 03.03.1673
7. Helena Cornelia ° R. 12.11.1674

—— Joannes TOULOUSE x Jacoba VAN STEENE

waarvan:
1. Maria ° R. 18.06.1651
2. Joannes Franciscus ° R. 28.01.1653
3. Cornelius ° R. 06.10.1655
4. Catharina Francisca ° R. 14.11.1658

—— Theodorus TOULOUSE ° R. 31.08.1654 — + R. 22.03.1731, zoon van Theodorus en Maria Lothe(s)
x R. 14.08.1674 Pascharia WULLAERT + R. 10.01.1695

waarvan:
1. Judoca ° R. 21.12.1679
2. Theodorus ° R. 04.01.1682
3. Cornelia Dorothea ° R. 22.09.1684
4. Guillielmus ° R. 30.03.1687
5. Maria Thérèsia ° R. 11.03.1690
6. Petronella Christina ° R. 18.10.1691

xx R. 11.04.1695 Maria JAECQUES + R. 20.12.1730

waarvan:
7. Aldegonde ° R. 11.01.1696
8. Joannes Baptista ° R. 27.12.1679
9. Albertus ° R. 04.02.1701
10. Maria Catharina ° R. 30.06.1703
11. Rosa Clara ° R. 05.05.1706

—— Cornelius TOULOUSE + R. 08.04.1707
x R. 26.08.1681 Christina CORTOYS + 12.11.1694

waarvan:
1. Franciscus ° R. 16.07.1682
2. Joannes Baptista ° R. 13.10.1683
3. Petrus ° R. 08.09.1685
4. Jacobus ° R. 01.05.1687
5. Benedictus ° R. 27.10.1688
6. Cornelius ° R. 18.02.1691
7. Petrus Jacobus ° R. 28.09.1692

8. Walterus ° R. 01.11.1694

xx R. 14.02.1696 Cornelia WAREBOUT + R. 18.01.1701

waarvan:
9. Petrus Cornelius ° R. 19.10.1696
10. Maria Catharina ° R. 05.06.1698
11. Martha ° R. 17.01.1701

xxx R. 16.04.1701 Francisca BELPAIRE, weduwe Laurentius ACCOU

Het fonds COSTENOBLE (Costenoble en varianten)

Voor de nog-levenden onder de duizenden opgetekende naamgenoten kent ons lid dhr. **Jean COSTENOBLE**, Dijk 7 te 8458 Wulpen, het voorgeslacht

tot	**indien aanverwant met**
ca. 1540	AMPE, DEMAN, DESMET, DOLPHEN, FRANCKE, GEERARDIJN, LE FéRON de LONGCAMP, MAES, PARREIN, PAUWELS, QUAGHEBEUR, TACQUET, TOUGJAS, VANDERHAEGHE.
ca. 1550	BECK, HORNBOSTEL, KOHLHAUSER, RAEBEL.
ca. 1610	DESLOOVERE, OSSELAERE, VAN HULLE.
ca. 1630	AMELOOT, ANTHIERENS, BERNARD, BOTTIN, BRYGO, CARRé, CHLARIE, DEBOUTTE, DEMAY, DEVLIEGHERE, FIEUW, HENDRYCKX, KERCKHOF, KNOCKAERT, LOVINY, MANNES, MINET, ROBYN, SERROEN, TILLEMAN, VAN BRUSSEL, VANDENBROUCKE, VANDOOREN, VANHEULE, VANLAETHEM.
ca. 1650	BORGOO, DE BRABANDERE, DECROOS, GERET, LACANTE, NOURISSON, PIERLOOT, SIRE, VAN DAELE, VANDENBERGHE, VANDENBROELE, VANSTEENKISTE.
ca. 1680	FOREST.
ca. 1710	DEMEY, D'HERT, THEETAERT, VANDEWIELE.

Fragmenten over enkele generaties bezit hij ook voor wie aanverwant is met: BRUNNEEL, CEUTERICK, COCQUYT, CORDIER, DE BOUVER, DECLOEDT, DE FLEURQUIN, DEFOOR, DEUWEL, DEWIT, GARDIN, GAREYE, GHILLEBERT, GOVAERT, LARIDON, LEKENS, LESCRAUWAET, LIBBRECHT, ROOSE, SARLET, SAVAGE, VALCKE, VANDERSPINNEN, VAN DE CAPPELLE, VANDEWALLE, VANHOENACKER, VAN KERREBROECK, VANNIEUWENBURG, VANWIJK, VENNEMAN, VERBUYT, VERMEIRE, VERSCHUERE.

Vragen om inlichtingen zal ons lid graag beantwoorden. Uiteraard blijft aanvullende informatie nopens COSTENOBLEs welkom.

Hondschote: Actes de partage (9)

R. VANOORENBERGHE — Nieuw-Koudekerke

(Vervolg van WH-info 89, IV, p. 141)

Jan Baptiste MURIN, fs. Hubrecht, fs. Antoine	f° 36
Jacques DE SACK, fs. Dieryckx, fs. Guillaume	f° 37
Mattheus Joseph VERSTRAETE, fs. Mattheus, fs. Nicolas	f° 38
Pierre Jacques JACOB, fs. Jan, fs. Francois	f° 39
Jacques Louis VANDER BRIGGHE, fs. Jacques, fs. Jean Charles	f° 40
Dominic DEWEERT, fs. Dominic, fs. Jean Baptiste	f° 41
Cornelis PYLISER, fs. Martin, fs. Martin	f° 42
Pierre Joseph Matthieu VERMEULEN, fs. Matthieu	f° 44
Ignace VAN SCHINGEL, fs. Charles, fs. Jacques	f° 45
Jacques CALLOONE, fs. Francois	f° 46
Francois VAN IWAEDE, fs. Jan, fs. Charles	f° 47
Dominic VAN DE GE SUCHT, fs. Francois, fs. Winnoc	f° 48
Jan Baptiste WAGERMAN, fs. Charles, fs. Quentin	f° 49
Caroline Isabelle PICQUET, wed. Jacques BERNEZET (pacht)	f° 51
Jan Baptiste MUREIN, fs. Hubert & Petronille COUDEWILLE	f° 52
Christiaen LEEMAN: uit zijn 1ste x Jeanne DE COCK	f° 53
Matthieu Joseph VERSTRAETE, fs. Matthieu, fs. Nicolas	f° 54
Matthieu VERSTRAETE: uit zijn 2de x Anne HUYGHE	f° 55
Marie CALLOONE, fa. Jacques, fs. Francois	f° 56
Charles DOREMY, fs. Charles	f° 57
Nicolas HAERENFORT: uit zijn x Marie Thérèse PASSCHENSOONE	f° 58
Francois VAN DER HEYDE: uit zijn x Angèle Dorothée LAHAEYE	f° 59
Jan Baptiste PATVOORT: uit zijn x Francoise DE FRAEYE	f° 60
Philippe GAZET, fs. ...	f° 60 A
Cornelis WALLY, fs. Louis, fs. Pierre	f° 61
Vedastus CUSEINE, fs. Pierre: uit zijn x Marie Jeanne OBEIN	f° 62
Philippe CAULIER, fs. Philippe	f° 63
Pierre DIDIER, fs. Pierre: uit zijn x Pieternelle CAULIER	f° 64

Ontbrekende folio's: 19, 20, 34, 43, 50, 57.

Lias 44/71 — 1757-1760

Pierre DE WILDE, fs. Jacob	f° 1
Pierre Jacques SAELEN, fs. Pierre	f° 2
Philippe Norbert COENE, fs. Francois	f° 3
Jacques AMEEUX, fs. Jacques: uit zijn 2de x	f° 4

Barbara AMEEUX, fa. Jacques: 2de x	f° 5
Jeanne Rose BECUWE, fa. Jean Francois	f° 6
Bernier DENYS, fs. Frédéric, capitaine suisse	f° 7
Joseph DE POORTER, fs. Pierre, fs. Rogier, fs. Nicolas	f° 8
Jacoba JAMBAERE, fa. Jean Francois	f° 9
Paul Jacques VAN LICHTERVELDE, fs. Jacques Dominic	f° 10
Thérèse Philippine D'ENGLO, fa. Paul	f° 11
Aldegonde GALLOO, fa. Maerten, echtgen. Cornil PATFOORT	f° 12
Pierre Cornil WALLY, fs. Louis, fs. Pierre	f° 13
Philippe DE VOS, fs. Philippe	f° 14
Dorothée Francoise WYCKE, fa. Francois	f° 15
Pierre Jacques JANSSEN, fs. Pierre Jacques	f° 17
Jean Philippe HOUCKE, fs. Jean, fs. Jacques	f° 18
Cornil Francois VAN DER HEYDE, fs. Victor	f° 19
Jean Baptiste LAMMENS, fs. Pierre	f° 20
Louise Thérèse CORTELGIER, fa. Jean	f° 21
Jean Francois OTTEVAERE, fs. Andries	f° 22
Pieternelle Jeanne DE HAECK, fa. Pierre, wed. J.-F. ANNYCKE	f° 23
Jean Francois VICTOOR, fs. Jean Francois	f° 24
Marie Thérèse VAN DE GE SUCHT, fa. Dominic	f° 25
Pieternelle HUYGGHE, fa. Jean Baptiste, fs. Jean	f° 26
Pierre Ferdinand SCHADET, fs. Pierre, fs. Ferdinand	f° 27
Marie Thérèse DE COSTER, fa. Matthieu, fs. Jacques	f° 28
Francois Xavier SUCHT, fs. Dominic, fs. Francois	f° 29
Jacques Dominic LICHTERVELDE, fs. Jacques, fs. Jacques	f° 30
Michel VICTOOR, fs. Jean Francois, fs. Pierre, fs. Jean	f° 31
Cornelis Francois VAN DER HEYDE, fs. Victor, fs. Victor	f° 32
Antoine DE COUSTER, fs. Michel, fs. Jacques	f° 33
Marie Francoise GOSSAERT, fa. Jacques, fs. Jacques	f° 34
Pierre LABYT: verdeling	f° 35
Joseph Francois CALLOONE, fs. Francois	f° 36

Lias 44/72 — 1761-1763

Pierre Jacques SNIECK, fs. Adrien, fs. Rogier	f° 1
Jean Baptiste BORRE, fs. Pierre Jacques	f° 2
Charles DE GOMME, fs. Philippe, fs. Philippe	f° 3
Pieternelle Susanne GLORIE, fa. Laurent Francois	f° 4
Jeanne DE COCK, fa. Jacques	f° 5
Jean Baptiste BUSEINE, ° Comin, fs. Jean Francois	f° 6
Jacobus DE MEESTER, fs. Nicolas	f° 7
Pierre MAES, fs. Matthis	f° 8
Louis Symphorien DAENES, fs. Symphorien	f° 9
Michel ROBETAILLE, fs. Jean	f° 10
Francois Xavier MERSSEMAN, fs. Albert	f° 11
Marie Jacoba MAERTEN, echtgen. Jean Martin OBEIN	f° 13
Pierre Boniface POLLYN, fs. Pierre, fs. Gabriel	f° 14

Antheunes LEFEBURE, fs. Pierre, fs. Winnoc	f° 15
Pierre Jacques DE CANDT, fs. Guillaume, fs. Pierre	f° 16
Philippe Jacques D'ARRAS, fs. Daniel, fs. Jacques	f° 17
Francois Jacques Louis DE POORTER, fs. Philippe Jacques	f° 18
Petronille LE BLEU, fa. Guillaume, fs. Guillaume	f° 19
Roelant PAUWELS ° Oudenaarde, fs. Roelant	f° 20/51
Jeanne Thérèse DE COUSTER, fa. Jacques	f° 21
Jean Baptiste GOSSAERT, fs. Jacques	f° 22
Goddelieve Thérèse LE CLAIRE, fa. Nicolas, fs. Antoine	f° 23
Pierre Francois LEEMAN, fs. Christiaen	f° 24
Jean MARCELOO, fs. Jean	f° 25
Pierre Jacques D'ENGLOO, fs. Paul, fs. Robert	f° 26
Francois VAN DE VOORDE, fs. Jacques	f° 27
Severin SCHOONHEERE, fs. Pierre	f° 28
Jean Baptiste HUYGGHE, fs. Jean Baptiste, fs. Jean	f° 29
Pierre Jacques DE WIDE, fs. Jacques	f° 30/47
Jacques VAN MIDDELEM	f° 31
Pieternelle Cornelie DE RUDDER, fa. Francois	f° 32
Jeanne Thérèse HUBERT, fa. Jean: uit x Placide JOORIS	f° 33
Maria Catherine DE BROUWER, fa. Leo Ludovic	f° 34
Jeanne Isabelle LUTSEN, fa. Francois: uit x Michel FOCKEMBERGE	f° 35
Norbert DAEL, fs. Norbert, fs. Pierre	f° 36
Anne Marie SUCHT, fa. Winnoc: uit x Jacques HEBBEN	f° 37
Pierre GADEINE, fs. Pierre	f° 38
Cornelis Vedastus DE HOECK, fs. Philippe	f° 39
Augustine Cecile CRU, fa. Pierre: uit x Philippe FLAGOLEZ	f° 40/44
Pieternelle NEVEJANS, fa. Joos	f° 41
Marie Francoise DE DRYVER. fa. Francois, fs. Marcus	f° 42
Marie Isabelle DE DOUS, fa. Jean: uit x Martin HUYGGHE	f° 43
Francois VAN DE VOORDE, fs. Jacques, fs. Jacques	f° 45/48
Francois Martin BASTAERT: uit x J.-T. DE COUSTER, fa. Jacques	f° 49
Philippe Jacques D'ARRAS, fs. Daniel, fs. Jacques	f° 50
Jean Baptiste LA HAEYE, fs. Jean	f° 51
Joseph Cornil PATFOORT, fs. Michel, fs. Michel	f° 53
Jean Martin OBEIN, fs. Andries	f° 54
Symphorien SAPELIER: uit x Petronille COULIER, fa. Joos	f° 55
Philippe Norbert COENE	f° 56
Francois Xavier MERSSEMAN, fs. Albert	f° 57

Ontbrekende folio's: 12, 52.

Lias 44/74 — 1764-1768

Cornelis Francois DE WAELE, fs. Cornelis: uit x Anne C. PTETEURS	f° 1
Jean Baptiste PEELAERT, fs. Vedast, fs. Nicolas	f° 2
Jean DE VOGEL: uit x Marie Thérèse D'HONDT, fa. Michel	f° 4
Philippe Jacques DE POORTER, fs. Cornelis, fs. Cornelis	f° 3
Jean Donat VERMEULEN, fs. Urbain, fs. Matthieu	f° 5/27/59

Marie MALLORAND, fa. Silvester: uit x Jean Francois DE BREYNE f° 6
Anne Marie TROUSSE, fa. Jean Bapt.: uit x Jean Cornil DE BREYNE f° 7
Evariste Jacques VERMISSE, fs. Gabriel f° 9/62
Brigitte CAULIER, fa. Martin f° 10
Marie Victoria SNICK, fa. Pierre Jacques f° 13/43
Jean Francois LOOTEN: uit zijn x Jacoba COUSYN f° 13
Jean VAN DEN BAVIERE: abandon d'un bien f° 14
Marie Cornelie SLOOVE, fa. Pierre, ° Leisele f° 15
Petronille VAN DE CRUYSSE: uit x Jean Baptiste BIERRY f° 17
Louis DE VETTE, fs. Jacques f° 16
Philippe Jacques HEBBEN, fs. Pierre f° 18
Philippe Jacques VAN DEN BERGHE, fs. Matthieu f° 19
Jean Baptiste CALLENS, fs. Lievin f° 20
Maximilien VERCRAEMER, fs. Jooris f° 23
Pierre Jacques FLOOR, fs. Nicolas f° 25
Brigitte Thérèse SWAL, fa. Pierre f° 26
Pierre Jacques DANNOOT, fs. Nicolas f° 29
Isabelle Thérèse DE RYM, fa. Jacobus f° 28
Ferdinand ANNYCKE, fs. Ferdinand f° 30
Jeanne Thérèse DE SNICK, fa. Adrien: uit x Philip VAN OOSTEN f° 31
Isabelle Thérèse BAERT, fa. Matthieu, fs. Jacques f° 32
Pierre Francois COUPPE, fs. Francois, ° Comen f° 33/46
Marie Suzanne MARCANT, fa. Jean: uit x Ferdinand Jean MASSELIS f° 34
Jean Baptiste BRAEM, fs. Jean Baptiste f° 35
Maria BOUCKAERT, fa. Antoine, fs. Antoine f° 36
Pierre Francois Ferdinand SCHADET, fs. Alexandre f° 37
Francois DE POORTER, fs. Jacques f° 38
Jeanne Angeline CAULIER, fa. Jan f° 39
Marie Anne CAULIER, fa. Joos, fs. Jacques f° 40
Pierre Jacques PYLISER, fs. Pierre Jacques, fs. Cornil f° 41
Jeanne CAPPAERT: uit 2de x Francois DELEPINE f° 42
Jacques Antoine VERHIELE, fs. Pierre Jacques f° 43
Martin Jacques DUYTSCHE, fs. Jacques Francois f° 45
Norbert Benoit MINNE, fs. Benoit Winnoc, fs. Jacques f° 49
André GERMAIN, fs. André Cornil f° 50
Jean Baptiste ALLAERT, fs. Maurus f° 51
Louis DE VETTE, fs. Jacques f° 52
Philippe Jac. VAN DEN BERGHE, fs. Jean, fs. Mailliaert f° 53
Pierre Jacques HEBBEN, fs. Cornil Pierre f° 54
Francois VAN DEN BUSSCHE, fs. Francois f° 55
Symphorien SAPELIER, fs. Martin Jean f° 56
Jean Cornil DE BREYNE, fs. Jean Francois f° 57/58
Pierre Jacques D'ENGLOO, fs. Paul, fs. Robert f° 60
Martin PYLISER, fs. Pierre, fs. Pierre f° 61

Lias 44/75 — 1768-1771

Petronille Francoise DE DRYVER, fa. Pieter, fs. Marcus f° 1

(Vervolg in WH-info 90, II)

Boekennieuws

Werkgroep B.P.B. onder leiding van H.R. BOUDIN, **Belgische protestantse biografieën**, Brussel: Prodoc, Bollandistenstraat 40, 1040 Brussel, 1987. Jrg. 1-2 (1987-1988), losbladig.

Jaarabonnement (inclusief opbergmap): 425,-Fr. Abonneren door overschrijving van 425,-Fr. op rekening 063-1102643-79 t.n.v. PRODOC, 1040 Brussel, o.v.v. B.P.B., jrg. nr. ...

Het lijkt wat verwonderlijk hier een bundel (korte) biografieën over Belgische protestanten te bespreken terwijl we in België op het vlak van biografische woordenboeken toch verwend zijn: de net afgesloten *Biographie nationale* (vanaf 1866) waarvan het eerste deel van de opvolger *Nouvelle Biographie nationale* reeds is aangekondigd, en het *Nationaal Biografisch Woordenboek*, dat Vlaanderen voluit aan bod laat komen en intussen 12 delen uit heeft.

Niettemin heeft een werkgroep van protestantse kerkhistorici in 1985 de handen in elkaar geslagen om deze **B.P.B.** op stapel te zetten. In weerwil van het bovengenoemde aanbod is dit een lovenswaardig initiatief: de traditionele naslagwerken besteden nauwelijks aandacht aan het Belgische protestantisme, terwijl de vormelijke aanpak van de B.P.B. heel wat mogelijkheden biedt.

Om met dit laatste te beginnen: B.P.B. is een losbladige uitgave die jaarlijks een aflevering uitbrengt. Elke aflevering bevat vier afdelingen: biografieën, lijsten, numismatiek en publikaties. De losbladige uitgave maakt het – op termijn – mogelijk om bepaalde onderdelen die door vernieuwd onderzoek zijn achterhaald, te vervangen door een bijdrage die meer up-to-date is, of de recente wetenschappelijke ontwikkelingen volgt. Dit getuigt van een openheid, die in de inleiding nog eens extra in de verf wordt gezet: *Ons ideaal is een lexicon ... waar iedereen aan wil meewerken ...* . Cumulatieve registers moeten de vlotte raadpleegbaarheid, ook na jaren, optimaal houden.

Het belangrijkste onderdeel vormen vanzelfsprekend de biografieën van zowel voorgangers als gemeenteleden. Buitenlanders die een belangrijk aandeel hebben in het Belgische protestantisme komen vanzelfsprekend ook in

aanmerking. Telkens volgt de biografie een geijkt schema: een overzichtelijke tijdstafel waaraan de belangrijkste levensfeiten zijn gerelateerd, een biografisch opstel en een bibliografie met werken van en over de bebesproken figuur. In de jaargangen 1987 en 1988 werden er 18 opgenomen, waarbij vooral de 20ste eeuw goed is vertegenwoordigd. Momenteel zijn drie protestanten uit de 16de eeuw behandeld: Martinus MICRONIUS en William TYNDALE door W. Willems, en Jacob DE ROORE door Neu Reimer-Blok. Het is duidelijk dat hier specialisten aan het woord zijn. Niettemin – en met name in het opstel over de in Kortrijk geboren, doopsgezinde Jacob DE ROORE – sluit dit enkele onzorgvuldigheden niet uit. De auteur heeft het over 'Meenen, Roeselaere, *Th*ielt, en de biografie vermeldt de uitgave van zijn verhoor in de Brugse gevangenis (1569) niet (J. De Smet, *Het proces van de protestant Jacob de Roore: Brugge 1569*, in Haec Olim, 18 (1968), pp. 29-35).

Genealogen zullen vooral de gepubliceerde lijsten interesseren. Deze gaan van predikantenlijsten over huwelijksregisters tot zelfs een lijst van tijdens de Wereldoorlog gesneuvelde, protestantse soldaten. Dat deze namen in de index worden hernomen verhoogt de bereikbaarheid van deze afdeling.

Heel zeker dient hier ook het vierde luik te worden vermeld: een lopende bibliografie van publikaties over het Belgische protestantisme. Dit houdt de B.P.B. aktueel en verhoogt haar waarde als referentiewerk.

Beslist een nuttig naslagwerk, dat hier en daar een meer doorgedreven redaktionele hand zou kunnen gebruiken, maar zeker zijn diensten zal bewijzen.

(LvD)

Zannekin Jaarboek 11, uitgegeven door de Vereniging/Stichting Zannekin, Ieper en Mijldrecht, 1989, 160 p., ill., 21 cm.

Jaarboek (inclusief driemaandelijkse Nieuwsbrief): 650,-Fr. op rekening 464-8220251-39 t.n.v. Vereniging/Stichting Zannekin, Paddevijverstraat 2, 8900 Ieper, o.v.v. Jaarboek nr. ...

Zoals elk jaar brengt de Zannekin-Vereniging in haar jaarboek een aantal studies bijeen met betrekking tot de historische en culturele grensgebieden van de Nederlanden. In zijn voorwoord stelt Wim van Heugten dat met dit elfde jaarboek een periode wordt afgesloten waarin vooral taalkunde en geschiedenis aandacht kregen, in de toekomst wordt gepleit voor een bredere culturele aanpak waarin vanzelfsprekend de taal is ingebed.

Literatuur en taalkunde zijn inderdaad goed vertegenwoordigd in dit jaarboek. C. van Woerkum analyseert de literatuur van de 'trouvères' (pp.5-16) waarin een nieuwe burger- en stadsmentaliteit doorklinkt. Een boeiende bijdrage waarin de literatuur wordt bestudeerd binnen de maatschappelijke verhoudingen van het 12de-eeuwse Atrecht. Het doet denken aan de – vanzelfsprekend breedvoeriger studies – van F.P. van Oostrom (*Het woord van eer*) en H. Pley (*De blauwe schuit; De sneeuwpoppen van 1511*). Vorig jaar startte trouwens in Nederland het Pionier-project (1989-1994) – *Nederlandse literatuur en cultuur in de Middeleeuwen* – dat precies vanuit deze hoek aan vernieuwend onderzoek wil doen. Het belang van de Atrechtse stadsliteratuur werd trouwens onlangs nog aangetoond (J. Reynaert) door haar impact op de literatuur in andere steden (in casu Brugge).

Minder vernieuwend maar zeker nuttig is het overzicht van A. Lowyck over Nederlandstalige schrijvers in Steenvoorde vanaf de 15de eeuw. Dat veel aandacht uitgaat naar de 20ste-eeuwse auteurs (er worden er twaalf besproken) is zeker een pluspunt.

Het moeilijk herstel van het Nederlands in Frans-Vlaamse rederijkerskamers en toneelgilden na de Franse Revolutie wordt beschreven door C. Moeyaert.

Actueel is het artikel van S. Adriaens, geput uit haar licentiaatsverhandeling *Graad en wijze van het gebruik van het Vlaams in Frans-Vlaanderen, 1919-1988* (Louvain-La-Neuve 1988). In haar bespreking van de Vlaamse tijdschriften in Frans-Vlaanderen vanaf 1945 blijkt hoe moeilijk het is deze tijdschriften van de grond te krijgen en vooral in stand te houden.

Twee Fransvlaamse figuren worden in dit jaarboek extra in de verf gezet door W. Corsmit. Enerzijds komt Jozef DEZITTER (° Bollezele 1883) in de kijker te staan. Van deze houtsnijder en heemkundige was enkele jaren geleden nog een verzorgde tentoonstelling te zien in het Kemmelse huis 'Malegijs'. Malegijs gaf dan ook een reprint van Dezitters molenboek uit met juweeltjes van houtsneden. Van Jean-Marie GANTOIS benadrukt W. Corsmit een eerder onbekend aspekt. Hij diepte Gantois' totaal vergeten (en verouderd ?) werkje *Les mystiques flamands* (Lille: Valentin Brese, 1928) op waaruit Gantois' kennis en bewondering voor de Vlaamse vroomheidsgeschiedenis blijkt.

Ten slotte zet M. Cailliau zijn reeks verder onder de titel 'Irredentisme of revanchisme' en brengt P.J. Verstraete een biografie van de 17de-eeuwse Friese schrijver Gijsbert JAPICX.

(LvD)

Brievenbus

90.I.1 P. MITCHELL — Belvedere-Kent

In het doopregister van de *Dutch Church* in Colchester komt de familienaam GOD(D)ARD ettelijke malen voor tijdens de 17de eeuw (o.a. Nathaniël, Johannes en Willem). Ook in het register van de testamenten komt hij enkele keren voor. In Sandwich verbleef een zekere WilliamGODDARD die naar alle waarschijnlijk uit Vlaanderen kwam. Enig verband met deze in Colchester kon niet gelegd worden.
De in Colchester geraadpleegde bronnen geven geen informatie nopens de herkomst. Onze correspondent meent dat de wortels van zijn familie in de Zuidelijke Nederlanden dienen gezocht te worden.
Graag informatie over de aanwezigheid alhier van de familie GOD(D)ARD tijdens de 16de en 17de eeuw.

90.I.2 M.G. KUIPERS — Sas van Gent

Wie kan het vreemd klinkende toponiem *Octasie* identificeren? Volgens vraagsteller is het allicht in Frans- of West-Vlaanderen te situeren.

90.I.3 L. HAZEBROUCQ — La Chapelle d'Armentières

Graag aanvullende genealogische gegevens nopens de onderstaande personen en hun voorouders.

1. Paul Pierre DELMOTTE fs. ... ° Wervik 25.01.1734
   + Dikkebus 21.02.1803
   x ... Jeanne Thérèse VANLEENE fa. ° Dikkebus 04.03.1740
   Antoine VANLEENE + Dikkebus 15.02.1769
   + Dikkebus 14.03.1759
   & Jacqueline DHONDT
   ° Reningelst ca. 1700
   + Dikkebus 04.09.1766

2. Pierre Ignace VANDENBERGHE fs. ° Kemmel 02.09.1743
   Charles Benoit VANDENBERGHE + ...
   ° Hazebrouck
   x Kemmel 26.04.1740
   Anne Francisca BAU
   ° Kemmel ca. 1704
   x Kemmel 17.11.1767

Marie Claire VRAMBOUT fa. ° Kemmel 02.01.1744
+ Westouter 09.10.1779

Pierre VRAMBOUT
& Petronille BEUNCKEN

3. Xavier François HAESEBROEK fs. ° Eine 03.05.1824
+ Chap. d'Armen. 28.11.1888

Pierre HAESEBROEK
& Sophie VANSEYMORTIER

x ... Isabelle DHONDT ° Eine ca. 1826
+ Chap. d'Armen. 25.11.1873

Charles Louis DHONDT
& Marie Catherine DEBOEVERE

4. Albert SAMYN fs. ° Rumbeke ca. 1800
+ Armentières 30.12.1879

Jean Hubert SAMYN
& Catherine VANHUYSE

x ... Marie Thérèse DECRU fa. ° ...
+ Armentières 17.07.1883

...

Ten slotte vraagt onze correspondent de afstamming van Julienne Martha RENIER die geboren werd in Roeselare in augustus 1882 en overleed in Armentiers op 9 april 1947.

Walter DECAESTECKER

Chef propriétaire
Membre des «Jeunes Restaurateurs de France»
Membre du «Comité National de Gastronomie» (Fr.)

Chef-eigenaar
Lid van de «Jeunes Restaurateurs de France»
Lid van het «Comité National de Gastronomie» (Fr.)

Restaurant LE SAUVAGE
Grand'Place 38
59670 CASSEL (FRANCE)
☎ 00-33-28-42.40.88

Oud herenhuis in rustiek Vlaamse stijl, bovenop de hoogste Vlaamse berg (175 m).

F.: Dimanche soir, mardi soir et mercredi toute la journée - V.A.: Février.
Salon pour réception et banquet de 10 à 120 cts.
Situé entre Lille et Dunkerke à 25 km d'Ypres, sortie autoroute: Steenvoorde.

G.: Zondagavond, dinsdagavond en woensdag - J.V.: Februari.
Receptie- en banketzaal voor 10 tot 120 personen.
Ligging: tussen Rijsel en Duinkerke op 25 km van Ieper, autoweg uitrit Steenvoorde.

Menu: Dégustation/*Proefmenu* 260 FF.
Gastronomique/*Gastronomisch* 189 FF
Carte/*Kaart* 200 à 300 FF.

Mededelingen

Vlaamse Vereniging voor Familiekunde: afdeling WESTHOEK AKTIVITEITEN 1990

Voorjaar

Zaterdag 10 maart om 14.00 uur in het Labyrint te Kemmel: **Ledenvergadering** met o.m. introductie van het vernieuwd bestuur en voorstelling van de aktiviteiten 1990.

Donderdag 26 april om 20.00 uur: **Het gebruik van de computer in de genealogie,** een voordracht en demonstratie door dhr. Andreas BILLIET – zowel voor beginnenden als voor gevorderden.

Zaterdag 5 en zondag 6 mei: Nationaal V.V.F.-Kongres onder het motto **25 jaar Familiekunde in Vlaanderen.**

Zaterdag 19 mei om 15.00 uur: **Bezoek aan het Dokumentatiecentrum CRGFA** (Centre de Recherche Généalogique Flandre-Artois) te Belle/Bailleul. Rondleiding o.l.v. dhr. Etienne SCHRYVE, bibliothecaris. Met eigen vervoer. Verzamelen op de Grote Markt te Ieper om 14.30 uur. Deelnemers nemen contact met D. MERLEVEDE of J. DECAESTECKER vóór 15 mei. Personen die geen eigen vervoer hebben, kunnen meerijden (tegen kleine deelname in de vervoerskosten).

Najaar

Donderdag 27 september om 20.00 uur, **30 jaar familiekundige opzoekingen** een voordracht door dr. fil. Wilfried BEELE.

Donderdag 25 oktober om 20.00 uur: **Het archief van het O.C.M.W. en andere Ieperse archivalia,** een voordracht door conservator-bibliothecaris dhr. Octaaf MUS.

Donderdag 22 november om 20.00 uur: **Bezoek aan het Gewestelijk Centrum voor Familiegeschiedenis te Oostende.** Rondleiding o.l.v. dhr. Eddie A. VANHAVERBEKE, sekretaris-generaal V.V.F./hoofdredakteur Vlaamse Stam en voorzitter van het centrum. Met eigen vervoer. Deelnemers uit het Ieperse verzamelen op de Grote Markt te Ieper om 18.30 uur. Inschrijven bij D. MERLEVEDE of J. DECAESTECKER vóór 17 november. Personen die geen eigen vervoer hebben, kunnen meerijden (tegen kleine deelname in de vervoerskosten).

Zondag 16 december: 17de Westvlaamse Ontmoetingsdag te Roeselare.

Tenzij anders vermeld, hebben alle aktiviteiten plaats in het **Centrum**

voor familiaal en sociaal archief (C.V.F.S.A.), St.-Janstraat 7 te Ieper.

Toegang voordrachten e.a. aktiviteiten: leden (V.V.F. en WH): 60,-Fr.; niet-leden: 100, -Fr. (ter plaatse te betalen).

Op **donderdag 28 maart '91** start — in een organisatie van C.V.F.S.A., Westhoek-Jaarboek en V.V.F.-Westhoek — een **kursus FAMILIEKUNDE** o.l.v. dhr. Johan ROELSTRAETE, educatief medewerker bij het Rijksarchief. Meer daarover te gelegenertijd.

Kontaktadressen

V.V.F.-afdelingsvoorzitter D. MERLEVEDE, Brugseweg 32, 8900 Ieper, tel. (057) 20 23 53 en — vicevoorzitter J. DECAESTECKER (WH), Rozelaarsstraat 6, 8904 Dikkebus.

V.V.F.-Computer & Genealogie

Alfabetische index op de genealogische databank van de Werkgroep Genealogie en Computer — V.V.F (40.000 gegevens).

In de vorige aflevering van WH-info verscheen een mededeling nopens het verschijnen van het eerste deel van de **Alfabetische index ...** . Inmiddels heeft de Werkgroep Genealogie en Computer reeds het tweede deel uit. Ook dit deel bevat meer dan 20.000 gegevens.
Ofschoon op dit ogenblik nog maar 10 percent van de genealogen hun gegevens met de computer beheren, valt het te verwachten dat dit cijfer in de eerstkomende jaren pijlsnel de hoogte zal ingaan. Daarom is het nuttig dat de V.V.F.-werkgroep C & G nu reeds aan geïnformatiseerde gegevenscentralisatie doet: de thans gepubliceerde indices bevatten ten slotte toch reeds meer dan 40.000 namen en bestrijken het hele Vlaamse land.

De indices bestaan in boekvorm (2 boeken) en als een reeks MS-DOS ASCII-bestanden op 10 diskettes. Bij de diskettes is ook een passend Zoek-programma bijgevoegd.
De indices zijn verkrijgbaar bij Werkgroep Genealogie & Computer-V.V.F., B-2060 Antwerpen-Merksem:

door overschrijving op rek. 40363089401-24 of op rek. 1405-34555 bij de Rabobank te Ossendrecht of op Giro 1107397 van deze bank t.g.v. de rek. 1405-34555 (alleen in gulden) van Genealogie & Computer-V.V.F.
Bestellingen vanuit Nederland dienen vergezeld te gaan van een brief aan R. BRYSSINCK, Clementinastr. 39 te B-2018 Antwerpen. **Dit is absoluut noodzakelijk** daar de Giro het adres van de opdrachtgever **niet** vermeldt!

Verkoopprijzen:

(diskettes inclusief verzendingskosten)

		België BEF	Nederland NLG
DISKETTES	deel 1 of 2	350	20
	deel 1 en 2	700	40
BOEKEN	deel 1 of 2	425 + 50	22 + 3
	deel 1 en 2	850 + 100	44 + 6

Aandacht!

WH-leden die ons reeds hun bijdrage voor 1990 overmaakten, vinden op de adresstrook een asterisk gevolgd door het getal 90 (*/90) na hun naam. Leden die nog **niet betaalden** vinden er enkel **een asterisk** (*). Hun bijdrage ontvangen wij bij voorkeur op onze **KB-rek. 464-8254601-51.**

AANDACHT

Nederlandse abonnees: in afwachting dat een Nederlandse WH-rekening ter beschikking staat (procedure is aan de gang), kan u best uw bijdrage doen toekomen onder gesloten omslag.
Dank u.

Abonnementen

Een abonnement op WH-info kan op ieder ogenblik ingaan en geeft recht op de 4 nummers van het lopende werkjaar, dat in april aanvangt.

	(A) België Luxemburg BEF	(B) Nederland Frankrijk Groot-Brittannië BEF	(B) Andere landen BEF
minimumbijdrage	150,-	200,-	250,-

(A) te storten op KB-rekening 464-8254601-51.
(B) giro op prk. 000-1485051-78, of met internationale postwissel. Voor NEDERLAND: zie hierboven.
Alle rekeningen staan op naam van WESTHOEK-jaarboek, Rozelaarsstraat 6, B-8904 DIKKEBUS.
Alle bedragen **moeten** ons toekomen vrij van alle taksen en kosten.

Beter met de bank van hier.

Hier leven en werken.
Hier groeien, opgroeien, bouwen aan de toekomst
omdat hier nog toekomst is.
Met een sterke bank die hier haar wortels heeft.
Met een grootbank die hier met u van elk obstakel
een nieuwe overwinning maakt.
Met de Kredietbank, de bank van hier.

WH-info

Mededelingen van

WESTHOEK - JAARBOEK

i.s.m.

VLAAMSE VERENIGING VOOR FAMILIEKUNDE
afdeling **WESTHOEK**

& **SEKTIE FAMILIEKUNDE VAN HET KFV**

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker:
Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Driemaandelijks tijdschrift: 6e jg., 2, juli 1990

Afgiftekantoor 8900 IEPER 1
WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Tel. 057/44 56 53
Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, 8904 DIKKEBUS
Bankrek. **464-8254601-51** van WESTHOEK-JAARBOEK
Postrek. 000-1485051-78

Verschijnt binnenkort:

De volkstelling 1698 in de kasselrij Ieper, door H.V. RONSE DE CRAENE

Een WH-uitgave, zie p. 67

IN DIT NUMMER

Nederlandse vluchtelingen in Duinkerke ten jare 1787	37
Uitslag pastoorsexamen Reninge A° 1645	47
Een vondst: Westhoekgrondboek 1592-1596 te Rijsel	49
Een beroemd Westhoeker: Jacobus Meyerus	51
Heerlijkheid Nieuwkerke (5)	54
Mededelingen	61
Boekennieuws: verschijnt binnenkort	67
Brievenbus	69
Steunlijst	71
WH-vakantie & abonnementen	73

WERKTEN MEE AAN DIT NUMMER

Wilfried BEELE — **Ieper**
Jef CAILLIAU — **Koksijde**
R.L. DEWULF HEUS — **Brugge**
Kristof PAPIN — **Poperinge**
J.G.M. VAN DEN HEUVEL — **Brugge**

Nederlandse vluchtelingen in Duinkerke ten jare 1787

Jef CAILLIAU – Koksijde

Migranten – zij het economische, politieke, e.a. – zijn van alle tijden. Dat maakt dat men er bij het (familiekundig) onderzoek hoe dan ook niet omheen kan.
De 19de en 20ste-eeuwse uitwijking (om den brode) van Vlamingen naar o.a. Frankrijk en de Nieuwe Wereld is genoegzaam bekend en is bij familiekundig onderzoek nauwelijks verantwoordelijk voor enig onoverkomelijk probleem. Zelfs over de massale 16-de eeuwse massale uittocht van andersgelovigen naar Duitsland, Engeland en vooral Nederland zijn we reeds vrij goed ingelicht en worden we nog voortdurend beter gedocumenteerd.
Onze kennis nopens de immigratie in onze streken is duidelijk veel minder omvangrijk. Wat de hedendaagse inwijking betreft, stellen zich weinig problemen: veel (cijfer)materiaal staat ter beschikking. Maar over o.a. de tijdens de 16de eeuw uit Nederland en Engeland naar onze gewesten uitgeweken katholieken is ons (voorlopig nog) té weinig bekend. Dat geldt ook voor de 18de-eeuwse Nederlandse vluchtelingen waarover het in deze bijdrage gaat.

Had Nederland sedert de 16de eeuw steeds gastvrij de armen geopend gehouden voor (geloofs)vluchtelingen uit Vlaanderen, Engeland, Duitsland en Frankrijk, dan zorgde het in de jaren tachtig van de 18de eeuw zelf voor een stroom (politieke) vluchtelingen: patriotten zochten een veilig onderkomen in Frankrijk.

Zoals zo vaak het geval is, vielen ook toen religieuze en politieke tegenstellingen samen: Oranjegezindheid was quasi synoniem voor orthodoxie; patriotten waren progressiever en vrijzinniger. Katholieke vernieuwers en protestantse dissidenten voelden zich meer thuis bij de patriotten, die, ofschoon ze geen duidelijk omlijnde doelstellingen hadden, vooral streefden naar staatkundige veranderingen. De strijd tussen deze beide partijen bracht Nederland op de rand van een ware burgeroorlog.

Nadat in 1785 de Staten van Holland de macht van Willem V hadden beknot, culmineerde de strijd eind juni 1787 toen prinses Wilhelmina gevangen genomen werd door een patriots vrijkorps. Het leger van 20.000 man dat haar broer koning Frederik Willem II van Pruisen op haar verzoek ter hulp stuurde, ontmoette nauwelijks enige tegenstand. Verzoeken om hulp aan Frankrijk, waarmee de Republiek in 1785 een Defensief Verbond gesloten had, bleven zonder gevolg. Op 10 oktober 1787 capituleerde Amsterdam. Daarop vluchtten veel patriotten naar Frankrijk. Een niet onbelangrijke groep vluchtelingen vond een onderkomen in de Franse Westhoek, meer bepaald in Duinkerke.

In het Duinkerkse archief (nr. 281) ontdekte Jef CAILLIAU een lijst van dergelijke Nederlandse vluchtelingen, gedateerd 1787.
Deze lijst geeft per gezin de naam van het gezinshoofd, zijn of haar beroep (– 4), de leeftijd (– 2) en het aantal kinderen. Over de gehuwde vrouwen en de kinderen verschaft het document geen nadere biezonderheden.
De publicatie van deze lijst is o.i. zowel nuttig voor onze Nederlandse lezers als voor de Westhoek-zoekers. We weten immers niet in welke mate de vluchtelingen zich opnieuw in Nederland vestigden. Maakten zij gebruik van de in 1788 uitgevaardigde selektieve amnestie, trokken zij naar hun vaderland toen de Fransen eind 1794/begin 1795 Nederland binnenvielen, of bleven zij in grote getale in de Westhoek? Het is bijgevolg duidelijk dat verder onderzoek zich opdringt.
Ofschoon genealogen in de eerste plaats geïnteresseerd zijn in de namen van de vluchtelingen, vonden we het toch aangewezen de (door Jef CAILLIAU vertaalde) lijst te laten voorafgaan door een paar tabellen, die een en ander verduidelijken nopens de grootte en de opbouw en de socio-professionele samenstelling van de vluchtelingengemeenschap.

I. GROOTTE EN OPBOUW

	Aantal	%	Gemiddelde leeftijd	
Gehuwde mannen	63	15,51	40,3	
Gehuwde vrouwen	63	15,51	–	
Weduwnaars	1	0,25	–	33
Weduwen	1	0,25	–	
Alleenstaande mannen	145	37,71	29,7	
Alleenstaande vrouwen	3	0,75		
	276	67,98	–	
Kinderen	130	32,02	–	
Totaal	406	100,00	–	

De cijfers van de tabel behoeven weinig commentaar: het is duidelijk dat het om een vrij omvangrijke en relatief jonge groep vluchtelingen gaat. De 130 kinderen zijn verdeeld over 65 gezinnen (63 + 1 + 1), d.i. gemiddeld twee per gezin.

II. BEROEPSSTRUCTUUR

In deze tabel nemen we alle mannen op waarvan we het beroep of de functie kennen, dus ook de alleenstaanden. We onderscheiden vijf beroepsgroepen:

1. Landbouw
2. Arbeid in los en in vast verband
3. Ambachten
4. Handel en transport
5. A. Administratie, ambtenaren en vrije beroepen
   B. Militairen

Per groep geven we de verschillende beroepen, het groepstotaal en het procentueel aandeel in het absoluut totaal (209 – 4 = 205 gekende functies of beroepen). Aansluitend laten we een samenvattende tabel volgen.

I. Beroep of functie
II. Aantal
III. Procentueel aandeel in het absoluut totaal

Groep 1

I	II	III
Hoveniers	2	
	2	0,97

Groep 2

I	II	III
Bedienden	1	
Dagloners	3	
Drukkersjongens	2	
Gareelmakersknechten	1	
Handarbeiders	1	
Handlangers	2	
Klerken	6	
Knechten	2	
Maîtres d'Hôtel	2	
Pruikenmakershulpen	1	
Schildersgasten	3	
Timmermansknechten	1	
Werklui/verfstof	1	
	27	13,17

Groep 3

I	II	III
Bakkers	3	
Beeldhouwers	1	
Behangers	2	
Glazenmakers	2	

I	II	III
Handschoenmakers	1	
Hoefsmeden	1	
Houtgraveerders	1	
Ivoordraaiers	1	
Katrolmakers	1	
Kleermakers	4	
Koperslagers	2	
Leerlooiers	1	
Lichaammakers	1	
Mastenmakers	1	
Metselaars	7	
Passementmakers	2	
Pasteibakkers	1	
Peperkoekbakkers	1	
Pruikenmakers	2	
Schilders	5	
Schoenmakers	4	
Schrijnwerkers	2	
Smeden	3	
Steenhouwers	1	
Steenslijpers	1	
Suikerbakkers	1	
Timmerlui	7	
Touwslagers	1	
Uurwerkmakers	1	
Wapenmakers	1	
Zeilenmakers	1	
Zilversmeden	4	
	72	35,12

Groep 4

I	II	III
Boekhandelaars	2	
Fabrikanten	3	
Graanhandelaars	2	
Handelaars	16	
IJzerhandelaars	1	
Koetsiers	1	
Kooplui	5	
Koperhandelaars	1	
Makelaars	1	
Modehandelaars	1	
Papierverkopers	1	
Schippers	4	
Tabakhandelaars	3	
Wijnhandelaars	2	
Winkeliers	2	
	45	21,96

Groep 5 A

I	II	III
Adjudanten/Poorterij	1	
Advokaten/Notarissen	1	
Advokaten	4	
Apothekers	3	
Burgemeesters	1	
Dokters	5	
Grietmannen (1)	2	
Heelmeesters	2	
Notarissen/Procureurs	2	
Ontvangers	1	
Predikanten	4	
Professoren	1	
Raadsheren	6	
Secretarissen	1	
Vroedmeesters	1	
	35	17,08

Groep 5 B

I	II	III
Hollandse officieren	9	
Kapiteins (2)	7	
Luitenanten (3)	6	
Majoors	1	
Oefenmeesters	1	
	24	11,70

1. Grietman: overheidspersoon aan het hoofd van een plattelandsgemeente in Friesland.
2. Drie zijn in Franse dienst.
3. Een is in Franse dienst.

Groep	Aantal	%	Rang
1	2	0,97	5
2	27	13,17	4
3	72	35,12	1
4	45	21,96	3
5 A + B	59	28,78	2
Totaal	205	100,00	

Opvallend is de sterke aanwezigheid van hooggeschoolden en intellectuelen. Het spreekt vanzelf dat uit dit beperkt en strikt plaatselijk onderzoek geen algemeen geldende en definitieve besluiten kunnen getrokken worden, toch geeft deze 'steekproef' allicht een ernstige indicatie nopens het socio-professioneel profiel van de gevluchte patriotten.

(JdC)

DE VLUCHTELINGEN

I. Naam
II. Leeftijd
III. Beroep, functie
IV. x: echtgenote aanwezig
V. Aantal kinderen

Zonder hulp

I	II	III	IV	V
Isaac DE KONING	49	Koopman	x	2
Jan EIJKEMBROECK	26	Koopman	x	2
Sjoerd J. STAPERD	54	Fabrikant	1 zoon van 24 j.	
Remder VAN KLESFEUS	29	Raadsheer in Dochum	-	-
Adam VAN DEN GOORBERG	38	Koopman	x	4
Nicolas VANDERVELDEN	-	Koopman		

Gepensioneerd door het Departement voor Vreemdelingen

I	II	III	IV	V
Pierre THOEN	46	Secretaris	x	6
Jean Charles HESPE	33	Advokaat	x	3
Theodorus VAN KOOTEN	40	Professor in de Letteren	x	2

Gebreveteerd door de koning en op pensioen gesteld

I	II	II	IV	V
Frederick Henri HESPE	22	Luitenant van de infanterie	-	-
Lambert TIELEMANDE ROLLER	42	Kapitein van de infanterie	x	-
Arnoldus MARCEL	30	Predikant	-	-
Hieronimus GRAU	36	Dokter	x	2
Bartholomeus Theod. DE ROOK	39	Kapitein in Franse dienst	x	-
Jacques Gerard DIERIJCKX	36	Kapitein in Franse dienst	x	1
Bruno Baron DOLKIJP	40	Kapitein in Franse dienst	-	-
Gobert Jan VAN PERSIJN	26	Luitenant in Franse dienst	-	-
Jean VOSS VAN ZIJLL	36	Raadsheer in Utrecht	-	-

Genietende van bijstand door de koning verleend

I	II	II	IV	V
Cornelius VAN DER KLEIJ	42	Eigenaar touwslagerij	x	1
Jerome KLEIJN	22	Meester-bakker	-	-
Wilhel. Jacq. VAN HAMERSVELT	22	Koopmansbediende	-	-
Nicolas NOTMEIJER	26	Schoenmakershulp	x	-
André THIELE	30	Notarisklerk	x	-
Pierre BRUGEMAN	56	Oud-raadsheer van Dockum	x	2
Hoite ZWAANENBURG	36	Oud-raadsheer Sneek met zijn zuster		
Paulus HijacintusROMAS	45	Apotheker	x	-
Geerard MOLDER	18	Boekbinder-drukkershulp	-	-
Geerard VAN DER LOOP HOUTHOFF	29	Advokaat en notaris	-	-
Pieter MAERTENS	78	Kapitein in Hollandse dienst	xzn.	24
Arnaud JANSSEN	45	Winkelier	x	2
Geerard COPPEES	32	Winkelier	-	-
Hajo TUINHOUT	32	Dr. in de rechten	x	5
Jean BLICKSTADE	46	Predikant	-	-
Marinus KOLE	21	Pruikenmakershulp	-	-
Hermanus GERTSEN	53	Maitre d'hôtel garni	x	6
Jan STOLE	20	Handwerker	-	-
Simon PADDENBURG	37	Apotheker	x	1
Jan Chretien TEN NOEVES	35	Raadsheer WORDEN	x	2
Jan CARELSE	33	Schilder	x	3
Pieter KAMPE	25	Metselaar	-	-
Jan VAN LOVERDEN	36	Passementmaker	x	-
Christiaan DE GLOOT	46	Handelaar	-	1
Henri VAN BISSELIJCK	40	Makelaar	x	1
Willem KNAP	24	Dienstknecht	-	-
Pieter SNOECK	29	Advokaat	-	-
Juste RUIGENDIJK DELABIJ	44	Handelaar	x	-
Jean BIK	32	Handelaar	x	1
Endrijck VAN COSTEREN	27	Bakker	-	-

I	II	III	IV	V
Gerard VAN AMERONGEN	20	Schrijnwerker	-	-
Hendrijck VAN CAPPEL	34	Schrijnwerker	-	-
Joannes WILCKE	40	Adjudant van de poorterij	x	3
Jacobus MEIJERMAN	33	Peperkoekbakker	-	-
André RENAUDIJ, dict DE LA HAIJE	43	Schilder	x	1
Adrianus MOENENS	22	Koetsier	-	-
Corne VAN RIJN	19	Timmermansknecht	-	-
Nicolas FRETNEIS	53	Meester-kleermaker	x	1
Derijck DE HAAN	66	Meester-timmerman	x	-
Adriaan DE KONING	44	Meester-koperslager	x	-
Jacques COSIJNLE	25	Metselaar en draaier	-	-
André STROONBERG	31	Werkman in verfstof	-	-
Henri VERSCHELLE	40	Dokter	x	5
Adriaan HOEVENAAN	58	Notaris en procureur	-	-
Adriaan HOEVENAAN	25	zijn zoon	-	-
Nicolas Ludoligh HOEVENAAN	18	Luitenant-kanonnier	-	-
Jean Meindert WARNAAR met schoonmoeder	35	Heel- en vroedmeester	x	4
Theodore JEUICK	28	Zeilenmaker	-	-
Hermanus VETTER	21	Schoenmaker	-	-
Augustinus KOK	40	Meester-passementmaker	-	-
Sophie Elisabeth LIPPE	36	weduwe van majoor VANDERLEIJ		2
Jean LEX	27	Waarzeggersknecht	-	-
MArtinus EIJLEMBOS	32	Schoenmaker	-	-
Gerardus VERBEKE	52	Boekhandelaar	x	3
Erneste Frederijck LIST	46	Dokter	-	-
Hendrijck BERGH	42	Predikant	-	-
Joannes Jacobus RAAFF	28	Handelaar	-	-
Hermanus Zacheus ATTAMA	33	Raadsheer Sneek	x	1
Henri DE BRON	27	Timmerman	-	-
Frans SCHAEGEN	24	Schilder	-	-
Albert SCHODTS	27	Handlanger	-	-
Hendrijk DE BAKKER	23	Schoenmaker	-	-
Jean DROST	22	Handschoenmaker	-	-
Pieter STEGMAN jr.	26	Schilder	-	-
Antoine VAN LIJSONDT	40	Schipper	-	-
Simon STOOTWEG	23	Glazenmaker-schilder	-	-
Georges Willem FISCAAS	57	Uurwerkmaker	x	2
Christianus RONALD	34	Beeldhouwer	x	-
Pieter VAN DER SNOEK	42	Mastenmaker	x	-
Martinus PIETERS	22	Meester-bakker-handelaar	-	-
Frederich Christophe Hermanus baron de Wolff de Westroode	31	Oud-kapitein van voetvolk	-	-
Pieter VAN MONTFOORT	28	Behanger	-	-
Jan Hendrick VAN DER WEKE	38	Papierverkoper	-	-
Jan BOSCHOUVES	23	Timmerman	-	-
Jacques BERNHOFFEL	33	Handelaarsklerk	-	-

I	II	III	IV	V
Frederijck LUCAS	36	Smid	-	-
Henri DEVREIJ	36	Smid	-	-
Jan HARRIJ	20	Lichaammaker	-	-
Joseph DE LA PORTE	22	Handelaar	-	-
Jean BOUDEWIJNSEN	46	Apotheker	x	3
Joannes DEHEIR	33	Tabakhandelaar	-	-
Joannes KRAGES	45	Luitenant van het voetvolk	x	4
Jacobus DE KATER	47	Steenslijper	-	-
Bart BUIZEN	32	Glazenmaker	x	1
George Alex MArtusche WITZ met schoonmoeder	36	Kapitein van de kanonniers	x	2
Gerard Renier TEIJSSEN	26	Handelaar	-	-
Pierre BUNGENEES	20	Heelmeester	-	-
Ernst Frans baron D'AYLVA	60	Grietman (1) Baardradeel	-	-
J. Douwe baron D'AYLVA	56	Grietman (1)Westdongeradeel	-	-
Antoine VAN DER LINDEN	47	Meester-zilversmid-handelaar	-	-
François WILDERS	25	Drukkersjongen	-	-
M. CLAIR	24	Hollandse officier	-	-
Martinus TROMPEDAG	35	Kleermaker in 't groot	-	-
Matheus PAANE	32	Boekhandelaar	-	-
Adrianus DE WAELL	21	IJzerhandelaar	-	-
Pieter VAN ZUTPHEN	37	Steenhouwer	x	1
Antoine RAMS	35	Dagloner	-	-
Marcellinus MURBURG	32	Zilversmid	-	-
Bastiaen VAN DORPE	22	Metselaar	-	-
Pieter VAN WENGARD	28	Schipper	-	-
Dirk VAN DER HEIJDEN	35	Handelaar	x	1
Casper VAN ALPHEN	27	Metselaar	-	-
Hendrijck ALET	42	Hollandse officier	x	1
Georges JOHAN	45	Meester-pruikenmaker	-	-
Jacobus CLAUSSER	32	Oefenmeester	-	-
Frans Monses ITETTEMA	29	Wolfabrikant	-	-
Albertus LIJCKLEMA	28	Hollandse officier, lintfabrikant en handelaar	-	-
Pieter VAN GORKUM	31	Graanhandelaar	x	3
Theodor VAN LAAGEN	26	Zoon van handelaar	-	-
Laurent CRAMER	37	Maître d'hôtel garni	-	-
Joannes Pieter RAEDMAECKER	41	Modehandelaar	x	1
Hendrijck SNIJDERS	28	Metselaar	x	-
Anthone VAN DER NIJS	26	Smid	-	-
Anthoine HASEMAN	33	Heelmeester	-	-
John HAIJTEGAAL	40	Tabakfabrikant	-	-
Albert HOENEBEEK	37	Handelaarsklerk	x	2
Bart WALKOT	26	Behanger en kleermaker	-	-
Josst VRIJDAG	32	-	-	-
Abraham VAN DER POORT	-	-	-	-
Anthoine BOURDMESTER	29	Handelaar	-	-
Hugo MANNEE	27	Zilversmid	-	-

I	II	III	IV	V
Samuel KRIJT	22	Kleermaker	-	-
Jean Henri KEILDEBACA	19	Schoenmaker	-	-
Jacob VERMARSE	42	Handelaar	-	-
Hendrick VAN GASTEL	27	Katrolmaker	-	-
Martinus SPEIJGT	23	Bakker	-	-
Pieter VAN GILLEN	28	Meester-koperslager	-	-
Andries HELCKMAN	22	Koperhandelaar	-	-
Pieter SANNES	55	Graanhandelaar	x	5
Erst ANDERRLA	44	Handelaar	-	-
Wijtze BAKKERUS	26	Meester-pasteibakker	x	5
Pieter VERMANEN	18	Metselaar	-	-
François HULSENAT	31	Handelaar	x	3
Chretien Louis CRASJ	26	Hollandse officier	-	-
Matheus KRUIJS	42	Koopman	x	2
Martinus Jacobus BUIJLEWEG	25	Handelaar	-	-
Christophe Conrad SCHRETLIN	53	Blikslager	x	1
Jan VAN WERVEN	24	Suikerbakker	-	-
Charles MATTUAS	39	Hollandse officier	-	-
Dirk BOELLARD	49	Advokaat	x	3
Hendrick BOELLARD	20	Luitenant der kanonniers	-	-
John MOORMAN	27	Tabakhandelaar	-	-
Gerard VAN DEN BROUCK	28	Wapenmaker	-	-
Pieter BRILLENBURG	21	Hollandse officier	-	-
Arij VAN DER MEER	36	Ontvanger	-	-
François ROOSEN	33	Hollandse officier	-	-
Va DERIJCKE	47	Dokter	-	-
Joannes AALBERTS	25	Klerk van de procureur	-	-
Adriaens GOETZIE	43	Notaris en procureur	x	-
Henri Jean CRAFF	39	Burgemeester	-	-
Lambertus Cristoffel VONK	31	Majoor van de krijgsmacht	-	-
Joannes VAN ALSBURG	31	Hovenierszoon	-	-
Pierre VAN AARDENBURG	27	Zeemacht-luitenant	-	-
Joannes NAGEL	47	Meester-zilversmid	-	-
Hermanus METTEIJ	32	Kleine handelaar	x	-
Derijck DE LAAKEN	30	Dagloner	-	-
Pieter OUDENDIJCK	36	Meester-blikslager	x	2
Jerome CRAEN	25	Handlanger	-	-
Jean WEILLE	20	Schilder	-	-
Jean HASEKAMP	26	Leerlooier	x	1
Hendrick ALBERTS	25	Hovenier	-	-
Henri Joannes VAN GELT	44	Pruikenmaker	-	-
Simon SCHUIJDT	30	Hollandse officier	x	-
John Werner RIDDERKHOF	32	Schipper	-	-
Jacobus LIGTVOET	44	Meester-timmerman	x	4
Hermanus WEERS	27	Wijnhandelaar	-	-
François VAN DER SMALL	22	Timmerman	-	-
John TEN HAAGEN	36	Wijnhandelaar en zeeman	x	2
Jean LERENS	36	Ivoordraaier	-	-

I	II	III	IV	V
Bernard LEFEVRE	24	Houtgraveerder voor de Indische Fabriek	-	-
Joannes MONTEZAAN	34	Meester-bakker	x	3
Hendrick Barend VERBUIJS	23	Tabakhandelaar	-	-
Goosen VAN EEK	28	Metselaar	-	-
Gisbertus DEROUVER	22	Schildersgast	-	-
Anthoine VAN DER VOLK	23	Schildersgast	-	-
François VAN DER VOLK	25	Schildersgast, zijn broeder	-	-
Jean MOULSMAA	30	Timmerman	-	-
Gisbert GWERTS	31	Hoefsmid	-	-
Anthoine VAN DIER	20	Schipper	-	-
Jan GISBERTUS	36	Bakker	-	-
Jan JAZIS	21	Dagloner	-	-
Pieter HOLLES	44	Hovenier	x	3
Pierre DE WALE	20	Hollandse officier	-	-
Cornelis ARNOLD	32	Griffieklerk Hogenraad	-	-
Leonardus ARNOLD	26	Klerk, zijn broeder	-	-
Sixli Augustinus FABER	27	Handelaar	-	-
Gisbert DEWILDE	28	Handelaar	-	-
Germain SNOECK	29	Meester-kleermaker	-	-
François Noel DE VILLEPOIX	43	Evangelisch predikant, voorheen pastoor van Deventer	-	-
A. DEBBETZ	26	Dokter	-	-
Cornil BOCKMULDER	21	Gareelmakersknecht	-	-
Pierre BUSHOOP	20	Timmerman	-	-

GML - SOFT

Guido Morent

Bergstraat 12

B 8949 LOKER (Heuvelland)

Telefoon 057/44.55.43

– 10%

voor WH- en V.V.F.-leden!

Uitslag pastoorsexamen Reninge A° 1645

Dr. fil. W. BEELE — Ieper

In het Bisschoppelijk Archief te Brugge fonds Abdij Voormezele(nr. C 170) bevindt zich o.m. een los blad betreffende de uitslag van het examen dat op 13 juli 1645 gehouden werd voor de vacante plaats van pastoor in Reninge. Het is een eensluidend verklaard uittreksel uit het register van het bisdom Ieper, afgeleverd door Philippus VILAIN, secretaris.

De kandidaten die de eerste drie plaatsen bezetten, waren:

1. Joannes JENNIN, pastoor in Poperinge St.-Jan;
2. Jacobus DOENSE, die sedert de laatste Vasten de pastoor in Klerken bijstond;
3. (ex-equo) Joannes Baptista VERMEULEN en Oliverius VAN DER MERSCH, onderpastoors in Hondschote.

In bijlage volgt hier een fotocopie van de tekst, gevolgd door een transcriptie.
Het document zegt dus niet wie er uiteindelijk de nieuwe pastoor van Reninge werd in 1645.
Logischerwijze zou men verwachten dat het Joannes JENNIN was. Uit een onderzoek van de in het Rijksarchief te Brugge bewaard gebleven parochieregisters blijkt echter dat het Jacobus DOENSSE (hier met dubbele s!) geworden is. De best gerangschikte moet dus om een of andere reden voor de eer bedankt hebben. Waarom weten we niet.

Het document

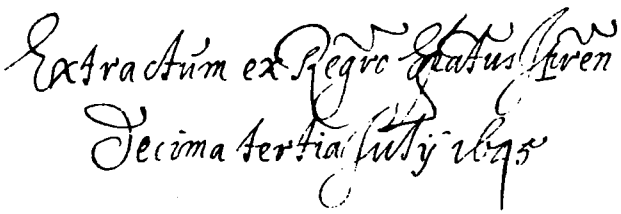

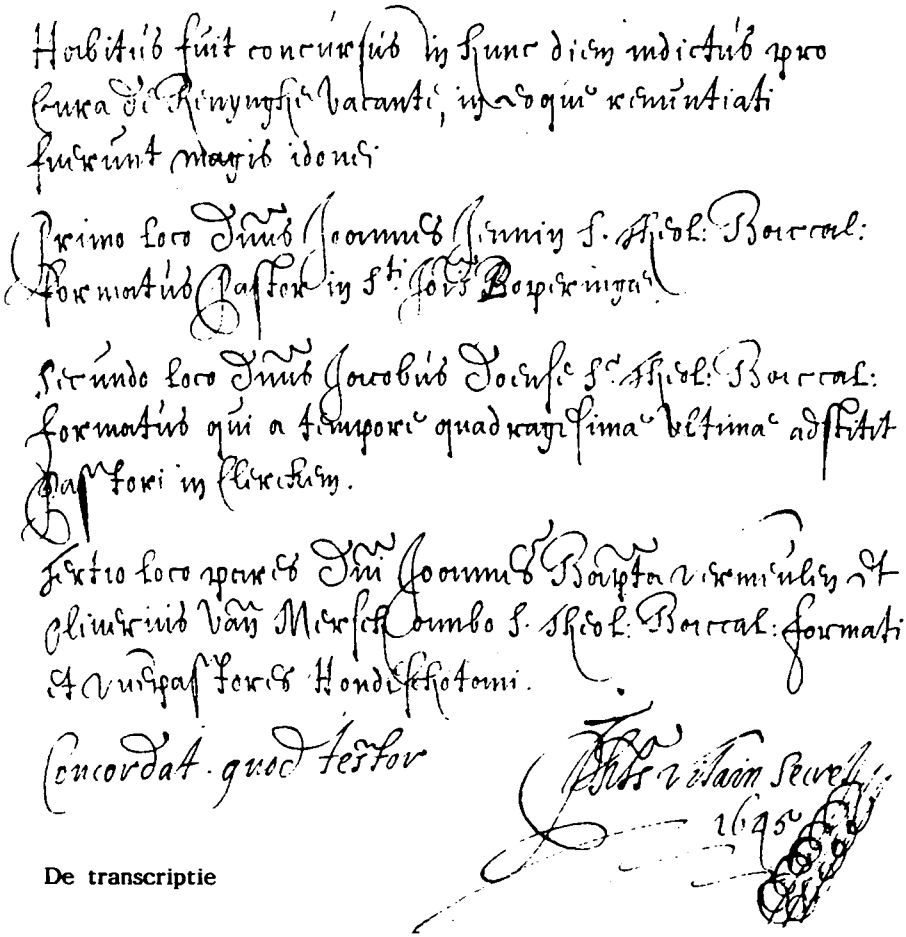

De transcriptie

Extractum ex Reg(ist)ro E(pisco)patus Jprens(is)/ decima tertia Julij 1645

Habitus fuit concursus in hunc diem indictus pro/ Cura de Renynghe vacante, in eoque renuntiati / fuerunt magis idonei:

Primo loco d(omi)nus Joannes **Jennin** S(acrae) Theol(ogiae) Baccal(aureus)/ formatus, pastor in S(anc)ti Jo(ann)is Poperingae

Secundo loco d(omi)nus Jacobus **Doense** S(acrae) Theol(ogiae) Baccal(aureus)/ formatus qui a tempore quadragesimae ultimae adstitit/ pastori in Clerckem (!)

Tertio loco pares d(omi)ni Joannes Bap(tis)ta **Vermeulen** et/ Oliverius **Van (der) Mersch** ambo S(acrae) Theol(ogiae) Baccal(aurei) formati/ et vicepastores Hondeschotani.

Concordat, quod testor
Ph(i)l(ippu)s Vilain secret(arius), 1645

Een vondst: Westhoekgrondboek 1592-1596 te Rijsel

K. PAPIN – Poperinge

Dat het Departementaal Archief te Rijsel (ADN) enorm rijk is aan archiefmateriaal betreffende de Westhoek is algemeen bekend. Bovendien zijn de meeste fondsen vlot toegankelijk omdat zij veelal voorzien zijn van een lijvige, gedrukte catalogus. Dat er soms hiaten, fouten of onvolledigheden in die catalogi zitten, nemen we er bijgevolg graag bij.

Het ligt voor de hand dat deze onvolkomenheden al eens de oorzaak zijn van een of andere verrassing. Zo deden we bij het inzien van het nr. 3989 uit de serie B een gelukkige ontdekking.
Volgens de inventaris van Max Bruchet (Répertoire Numérique, Lille, 1921) gaat het om een grondboek (*Terrier*) van de heerlijkheid Zwynland in Dikkebus uit 1592. In werkelijkheid beslaat het landboek een veel groter deel van de streek.

In feite gaat het om een grondboek – quarto-formaat, papier, helemaal in een net 16-eeuws Nederlands – dat bijgehouden werd door landmeter Christiaen COPPIN van 1592 tot 1596. Het telt 199 folio's, door ons in potlood genummerd.
Het grondboek werd opgemaakt op last van Jan DES TROMPES, ridder en heer van Westhove, in zijn hoedanigheid van president van de Rekenkamer van Rijsel. Dat verklaart meteen ook waarom het stuk in het ADN terechtgekomen is.
Het grootste gedeelte van het grondboek betreft Woesten. Het is o.i. een vrij unieke bron voor dit dorp voor het einde van de 16de eeuw. De genealogische en toponymische waarde ervan mag zeker niet onderschat worden – in een aantal gevallen gaat het zelfs tot de derde graad terug bij het vermelden van de familierelatie! Maar naast (uitgebreide) informatie betreffende Woesten geeft het grondboek ook (interessante) inlichtingen nopens andere plaatsen in de Westhoek. Daarom laten we er hier de inhoud van volgen.

Inhoud van het grondboek (ADN, Serie B, nr. 3989)

f° 2 – 34	Zwynland in Dikkebus – niet te verwarren met de gelijknamige heerlijkheid op het grondgebied van Poperinge.
f° 35 – 126	Woesten. Gezien de grote omvang van dit deel durven we gewagen van een vrij volledig overzicht van dit dorp.
f° 127 – 172	De heerlijkheid Hofland in Houtkerke.
f° 173 – 176	De heerlijkheid Westhofland in Wormhout.
f° 177 – 179	De heerlijkheid Hofland in Watoe.
f° 180 – 199	De heerlijkheid Voedermont in Ieper. Helaas het minst interessante deel voor de genealogen daar het quasi uitsluitend kerkelijke instellingen waren die er grond in eigendom hadden (Hoge Zieken, St.-Maartensklooster, O.-L.-V.-Gasthuis, St.-Jans-Gasthuis, Nazareth, dis van St.-Niklaaskerk, St.-Pieters– en St.-Jacobskerk).

Verandert uw POSTNUMMER per 1 oktober: laat het ons weten s.v.p.

Walter DECAESTECKER

Chef propriétaire
Membre des «Jeunes Restaurateurs de France»
Membre du «Comité National de Gastronomie» (Fr.)

Chef-eigenaar
Lid van de «Jeunes Restaurateurs de France»
Lid van het «Comité National de Gastronomie» (Fr.)

Restaurant LE SAUVAGE
Grand'Place 38
59670 CASSEL (FRANCE)
☎ 00-33-28-42.40.88

Oud herenhuis in rustiek Vlaamse stijl, bovenop de hoogste Vlaamse berg (175 m).

F.: Dimanche soir, mardi soir et mercredi toute la journée - V.A.: Février.
Salon pour réception et banquet de 10 à 120 cts.
Situé entre Lille et Dunkerke à 25 km d'Ypres, sortie autoroute: Steenvoorde.

G.: Zondagavond, dinsdagavond en woensdag - J.V.: Februari.
Receptie- en banketzaal voor 10 tot 120 personen.
Ligging: tussen Rijsel en Duinkerke op 25 km van Ieper, autoweg uitrit Steenvoorde.

Menu: Dégustation/*Proefmenu* 260 FF.
Gastronomique/*Gastronomisch* 189 FF
Carte/*Kaart* 200 à 300 FF.

Een beroemd Westhoeker: Jacobus MEYERUS (1491-1552)

Pastoor van Blankenberge en vader van de Geschiedenis van Vlaanderen

J.G.M. VAN DEN HEUVEL — Brugge

Vlak bij de autostrade die langs de Belgische grens van Rijsel naar Duinkerke loopt, ligt ter hoogte van Belle en Hazebrouck het stille Vleteren (Flêtre). Eén van de straten van het dorpje draagt de naam van een onzer bekendste priesters en beroemdste Frans-Vlamingen: Jacob de Meyere. Zijn vader was Jan van Locre (ook Brandarius genoemd), zijn moeder Martina. Hier werd hij op 17 januari 1491 geboren. Soms wordt hij Balliolanus (de man uit de kasselrij Belle) of zelfs Sconocrucius (naar de wijk Schoone Cruce) genoemd.

Zijn peter Jacob van Poers, de pastoor van Hondegem, hielp hem bij zijn studies, stuurde hem later naar de Latijnse school te Gent bij de geleerde drukker Robrecht de Keysere (Caesar), die te Parijs de drukkerij van Badius had geleid. De pastoor leerde hem ook de werken kennen van de Genstse geschiedschrijver Philippus Wielant (1440-1520). Een vermogend geestelijke nam de flinke student mee naar Parijs, om daar aan de Sorbonne-universiteit de graad van doctor in de filosofie en de teologie te behalen. Na zijn studies reisde hij met hem naar Italië, het centrum van het humanisme en de renaissance.

Maar de liefde voor zijn vlakke land en voor de geschiedenis van Vlaanderen liet hem niet los. Hij werd priester gewijd en vestigde zich te Ieper, de beroemde stad van handel en weverij. Daar opende hij zelf een Latijnse school en werd er bevriend met de bekende grammaticus Despanterius, met Badius, met Erasmus en de andere humanisten. Hij schreef er veel Latijnse gedichten en begon er zijn Geschiedenis van Vlaanderen, waarin hij heftig te keer gaat tegen de veroveringsdrang van de Franse of Waalse taal (die hij *spuma linguae latinae* noemt) en van Frankrijk zelf, die Froissart en Comines ophemelden omwille van de

Commentarii
Siue Annales rerum Flandricarum Libri septendecim Autore Iacobo Meyero Baliolano.

Opus nouum & nunquàm antea typis euulgatum, cum Indice rerum & materiarum copiosissimo.

ANTVERPIÆ
In ædibus Ioannis Steelsii.
M. D. LXI.
Cum Priuilegio Regio.

smeer. Al het geld dat hij verdiende, stak hij in de aankoop van boeken en manuscripten, en in de vele reizen naar steden en kloosters voor de studie van belangrijke documenten over Vlaanderens geschiedenis.
Uit interesse (of was het ook uit armoede?) verhuisde hij nu naar Brugge, waar hij met de prior van de Wilhelmieten, Jacob Driesschius (van den Driesche), ook een groot kenner van de Vlaamse geschiedenis, bevriend was en in het klooster inwoonde.

In 1531 verschijnen drie uitgaven (twee te Brugge bij H. Crocius en een te Antwerpen) van zijn *Flandricarum rerum tomi X*, en ontvangt hij een lovende toelating van keizer Karel zelf. Maar dat was slechts een 'voorsmaak' van zijn standaardwerk *Commentarii sive Annales rerum Flandricarum*, dat zijn neef Antonius Meyerus in 1561 na zijn dood te Antwerpen laat verschijnen (in 1580 verschijnt het te Frankfurt-am-Main, samen met andere werken, in twee delen).

Ook te Brugge zal hij vier jaar lang een cursus Schone Letteren doceren, en zorgt voor de opvoeding van de twee zonen van Lodewijk van Vlaanderen, de heer van Praet. Ondertussen verschijnen nog de Vitae van Sint-Rembertus en Sint-Ansgarius (Oscar), twee beroemde Vlaamse missionarissen.
Op 24 december 1540 wordt de kapelaan van St.-Donaas als pastoor van Blankenberge aan de bisschop van Doornik voorgedragen, na de dood van pastoor Lodewijk Wittevrongel, maar slechts in 1543 ontvangt hij zijn benoemingsbrief. De twee burgemeesters en de pensionaris van Blankenberge stellen hem Pasquier Rouveroy als plaatsvervanger (vicaris, vicepastor of mercenarius) voor, want die was zeer geliefd in die kleine vissersstad.
Nu krijgt Jacob menig proces op zijn hals: nopens de Blankenbergse kerkmeesters, of nopens de volgende vicaris Jan Speeckaert en diens opvolger Jan Calebeke.

Ziek en getroffen door een kwade koorts sterft hij te Brugge op 5 februari 1552. Vóór de Sint-Annakapel in Sint-Donaas lag zijn grafsteen met opschrift: *Hier onder ligt den zeer vermaerden chronyckeer van Vlaenderen Jacob de Meyere. Auditum fuit hoc tibi anti nomen?*

Met recht werd hij genoemd: ***de grondlegger en vader van de geschiedenis van Vlaanderen.***

<—— (Coll. J. STEENKISTE, Belle/Bailleul)

Heerlijkheid Nieuwkerke (5)

R.L. DEWULF-HEUS — Brugge

(Vervolg van WH-info 89, III, p. 100 - met herneming van de drie laatste regels)

f° 111 4 maart 1739

Verthoont met alle respect Joannes DE QUEKER als vooght van Mary, Isabele ende Clare BASTIER, 3 kynderen van Pieter gheprocreert by Isabele TEMPERMAN, te kennen ghevende datter aende voorseide weesen beneffens den suppliant vervallen is eene cleene successie door het overlyden van Petronelle TEMPERMAN, huysvrauwe van Jan ROOTHAER hunne moeye, ende omme te eviteren de oncosten van verdeelynghe ende andere die ter dier oorsaecke hadden moeten ghebeuren den suppliant over syn selven, als over de voorseide weesen beneffens de andere medehoirs ende erfgenaemen ten voorn. sterfhuyse hebben goet gevonden hun te laeten uytcoopen vande voorseide successie door den selven Jan ROOTHAER voor de somme van 90 lb. gr. Vlaems boven de cleederen ende lynwaet vande overledene, waer uyt dese weesen souden toecommen over drie vierden in een derde van 270 lb. parisis, de welcke vermoghen in handen te blyven vande voorseide ROOTHAER, mits daerover betaelende den intrest in advenante penninck XX alles in ghevolghe d'acte van aenplock van 7 deser maent february 1739, ende alsoo desen uytcoop van successie, ten regarde van dese weesen niet en can subsisteren sonder octroy van U.L. Ed. oorsaecke waerom hy hem keert.

f° 112 28 maart 1739

Suplierende verthoont reverentelick Jacobus Guislain DE SWARTE inde qualiteyt als vaeder ende vooght legitim over syn vier minderjaerighe kynderen gheprocreert in eersten huwelicke by Marie Francoise DUPREZ, te kennen ghevende hoe hy voor hem selven als verweerder heeft moeten souteneren differente processen jeghens d'heritiers ten sterfhuyse Francoise MARTIER, weduwe Carel RABAU, als heesschers gheventileert hebbende voor d'heeren vande wet van 't selve Nieuwkercke, breeder te sien by de stucken waeraen wort gerefereert, ende omme alle difficulteyten dies aengaende te niet te doen soo is den suppliant met de selve heritiers geconveniert, by welck accoort die hy met de gheseide heritiers gemaeckt heeft was geconditionneert dat hy suppliant hem sigh verobligierde van octroy in forme over syne weesen, als te weten dat mits Jacobus DEREU inde qualiteyt als vooght over syne kynderen voorseyt in processe was als verweerder jeghens de ghemelde heritiers, heesschers ventitlerende voor de geseyde wet ter cause van het testament ghemaeckt by de selve weduwe RABAU in proffitte vande voorn. weesen,

den 5e maerte 1721 gepasseert voor den heer pastoor van Nieuwkercke present ghetuygen, van zeker haere weede gheleghen binnen dese prochie ...

f° 116 2 juli 1739

Supplierende verthoonen reverentelick Joseph LEIGNEL inde qualiteyt van vader ende vooght legitim van syn 8 minderjaerighe kynderen gheprocreert by wt. Catheline ABEELE fa. Laurens; Joseph HUWETTE ende Jan Baptiste BOUDRY inde qualiteyt van vooghden over Corneel HUWETTE de minderjaerighe weese van wt. Corneel by wt. Mary Petronelle BOUDRY, den voors. Joseph HUWETTE als vooght over de weese Jaspaertt HONNAERT gheprocreert by Marianne HUWETTE fa. Cornil; Jacques REUBRECHT als styfvader van Ignaes Benedictus ende Mary Francoise Cecilia de twee minderjaerighe kynderen van wt. Carel HORTE by Joanna TURLOOT, te kenne ghevende dat byder doot van wt. Francoise DE ZEURE fa. Christiaen, overleden jonghe doghter der stede van Ipre, vervallen is aende deselve weesen, een clein partjen van een hofstede ende landen gheleghen inden westhouck der heerelichede van (H)ontschote groot 31 gemete 7 roeden ghebruickt door Christiaen LEEMAN, voorts gelyk part in een huyseken ende erfve ligghende ter zuytzyde vande Nederstraete Ste Pieters binnen Jpre ghebruickt door Francois MONTEYNE, eindelynghe in een rente van 100 lb. gr. Vlaems Jpers gelt ten laste van Cornelis DEN DUITSCH causa uxoris tot 't selve Jpre, alles ingevolghe den staet t' haeren sterfhuyse; ende alsoo de selve goederen inseparabel syn om de meenighvuldighe erfgenaemen, ten selven sterfhuyse isser by onderlynghe resolutie van alle d'heritiers gestelt dat men de selve goederen soude ghesaemdelick vercoopen à al haulche ofte uytter hant, soo by amplocke als antersins ende alsoo dese vercoopinghe in 't regard van weesen niet en can gebeuren sonder octroy van U.L. Ed. soo ist' dat de supplianten hun keeren tot de selve heeren.

f° 116v. 2 december 1739

Vous remontre très humblement le sr. Paul BALLO bailly de cette paroisse qu'il est succede à ses 5 enfans mineurs, procrée avec feu Mary Francois LAUMOSNIER, par la mort de Marie Catherine LAUMOSNIER, tante grande aux dits minneurs, decedée épouse de Dominyk PANNEKOUKE sur la paroisse d'Hollebecke, la dixe part dans six cent ou environ de terre à labeur siteuz en la paroisse de Comines Nort (f° 117v. extrait de l'etat et inventaire des biens de la maison mortuaire de feu Mary Catherine LAUMOSNIER).

f° 120 4 januari 1740

Jacobus BOUDRY fs. Jan Baptiste & Mary Catherine HUWETTE, poorter van Ieper, overleden Nieuwkerke 1 augustus 1739.

Blijveghe: Petronelle Francoise FOURNIER fa. wt. Jan & Marie DE BRUYNE als weduwe.
Kinderen: Pieter Ignatius 9 j., Jan Baptiste Francois 6 j., Jan Baptiste 2 j. en Isabelle Clare 7½ j., allen met naam BOUDRY.
VP.: Jacobus VERTOMME, oom causa uxoris
VM.: Paulus VAN ACKER, oom causa uxoris.
Huwelijkscontract op 24 december 1723 tot Nieuwkerke.

f° 126 30 juni 1740

Rekenynghe, bewys ende reliqua die mits desen doet presenteert ende overgheeft Jan Baptiste TRIOEN als oom ende VP. van Pieter Jacobus TRIOEN d'unique weese van wt. Jacobus geprocreert by Marie VANDE-PITTE alsnu gecommen tot de elde van 5 jaeren ofte daer ontrent, ende dat vant' gonne den selven TRIOEN ontfanghen ende ghenoten heeft uyt de pennyngen ghecommen uyt s' overledens handtbouck ende van andere activen ten selven sterfhuyse bevonden, mitsgaeders vande betaelynghen daer jeghens ghedaen, omme van 't slot ofte reliqua van rekeninghe die het voors. sterfhuyse schuldigh blyven sal aenden rendant danof eene rente te creeren t' syne proffytte onder d'hypoteque van alle de goede-ren ten voors. sterfhuyse bevonden op intrest penninck 20, ingevolghe 't octroy daertoe verleent by mynne voors. heeren van daeten 27 july 1739, geschiedende dese rekeninge in lb. gr. Vlaems.

f° 129v. 23 augustus 1740

Suplierende verthoont reverentelick Jacques Guislain DE SWARTE woon-achtigh in dese prochie, te kennen gevende dat door den brant ontsteken binnen het dorp van alhier den 21 april laestleden, hy heeft comen te verliesen by naer alle syne meubelen ende effecten mitsgaeders syn huys ende voorder edifitien ter usantie van herberghe genaemt Den Keyser voorhoofdende de mart van alhier, sulckx datter maer en blyft den gront met eenige materialen van brycken, den suppliant die geerne het voors. huys soude opmaeken ten deele met eenige cleene middels, die hy nog is hebbende, ende ten anderen deels met d' assistentie die eenige parti-culieren hem belooven te doene, maer alsoo hy daertoe noodig heeft een groote quantiteyt van hout, ende om 't selve te bekommen hy sig tot U.L.
Suppliants groot verlies hierboven vermelt te willen permitteren dat hy soude mogen doen vellen de houtten die weinigh proffiteren op zeker vette weede competerende aende vier syne mynderjaerighe weesekynderen geprocreert by wt. Francoise DUPREZ, suppliants eerste huysvrauwe, ne-mende in consideratie dat de kynderen soo wel verobligiert syn hunne ou-ders tegemoet te comen, als wel de ouders hunnen kynderen ende beson-derlik op soodanige voorvallen, nogtans op conditie van belofte die hy suppliant is doende van synne kynderen elk een convenabel ambaght te leeren naer hunnen staet ende conditie, voorts de selve te onderhouden van aet ende dranck, cleederen ende leerynghe als een vader dient.

f° 132 13 juli 1740

Verthoont reverentelick Pieter MARRESCAU fs. Frederiq, ende Joanne Therese VAN ACKER syne huysvrauwe, te kennen gevende dat zy tot hedent onderhouden ende geallimenteert hebbende gratis ende sonder recompense Pieter Hendrik LIEBAERT, de minderjaerighe weese van Pieter LIEBAERT geprocreert by wt. Marie Christine VAN ACKER, aende welcke competeert in weespennyngen grootmoeders doot die rusten in handen van Pieter ANNOOT tot Belle volghens de staet alhier overgebroght den 5den november 1738 51.03.00 lb.; de supplianten souden geerne dese somme t' hunwaerts trecken ten deele om de weese wat te vercleeden ende voorts om die nog voorders te onderhouden ende alimenteren naer behooren, belovende de vertoonders die voors. weese die teenemael arm en gebrekelik is een ambaght te leeren naer synen staet ende conditie ende alsoo tot dese lightinge noodig is U.L. permissie en consentement.

f° 133 23 augustus 1740

Supplierende vertoont met alle respect Marie Catherine DUPREZ weduwe ende blijfveghe in commere ende baeten ten sterfhuyse van Pieter WOUTS fs. Pieter, haeren man, overleden in dese plaetse, te kennen gevende hoe dat aen haer en haere twee kynderen geprocreert by den voorn. Pieter WOUTS is competerende eene partie van 700 ofte daer ontrent nieuw garslant gelegen in dese prochie, waerop beset ende gehypotequert is eene rente van 40 lb. gr. Vlaems capitael in proffytte vande voorn. weesen ende kynderen DE CAIGNY, loopende ten intereste penninck, veraghtert van 18 lb. grooten van verloopen, doende met 't voorn. capitael 58 lb. gr. Vlaems. De suppliante haer gepraemt vindende tot betaelen de voorn. verloopen ende oock van andere creanciers en vint geen ander middel om dese haere schulden te voldoen, ende oncosten te ontgaen, dan te vercoopen de voors. partie gars.

f° 134 16 augustus 1740

Pieter WOUTS fs. wt. Pieter overleden in Nieuwkerke.
Blijfveghe: Marie Catherine DUPREZ als weduwe (zie ook f° 133)

f° 135 23 augustus 1740

Supplierende met alle respect Philippus DE CONYNCK fs. wt. Philippe, geprocreert by wt. Joanna Benedicta HEUGEBAERT, nu ter elde van ontrent 25 jaeren, bevooght van Jan DE CONYNCK, oom paterneel, ende Jan Baptiste HEUGEBAERT, oom materneel, te kennen gevende hoe dat hy door een langdeurige zieckte ende overgecommen ongemak, waervan hy nogh niet ten volle herstelt en is, genoodtsaekt geweest heeft te maecken verscheide schulden soo van tafelcosten, leverynge van medica-

menten, vigiten van doctoor ende chirurgiens als andersints, 't welcke voor 't minste can beloopen tot de 25 lb. gr. Vlaems, bovendies den suppliant vint sig ten agteren ende schuldig aenden voorn. Jan DE CONYNC als vooght administrateur van syne goederen tot 171.17.01 lb. parisis Ypers courant by project van rekenynge provisionnelik gesloten den 18 maerte laest, soo blyckt by het extrait hiernevens, ende alsoo den suppliant sig onvoorsien vint van eenige de minste pennyngen tot voldoen de voorn. schulden , nogtans dat hy in reden bestaet dat de selve met den eersten voldaen werden, wilt hy geen confusie ende oncosten lyden, omme daerinne te voorsien, soude hy geraedig vinden van te vercoopen eenn partie 600 zaylant, gelegen in de prochie van Waesten, onder de heerelichede van Potterie, in paghte gebruickt door Francois DE CNEUVELE ter prestaetie van 15.00.00 lb. pars. Ypers gelt t' jaers.

f° 137 22 september 1740

Suplie très humblement Joseph LEIGNEL fils de Josse demeurant actuellement à Wulvergem, cy devant veufvier de feu Marie Catherine ABEELE, disant qu'il est dévoulu et succedé à ses huit enfans qui a procrez avec la ditte ABEELE, apres la mort de Marie Catherine DE ZEURE, leur cousine décedée à Jpre en l'an 1738, la somme de quarante neuf livres quatorze sols, trois deniers parisis cours de france suivant l'estat et subdivision reposant en mains du bailly de ce lieu, et le suppliant se trouvan presentement reduit à la pauvreté avec ses huit enfans dont la plus grande partie ne sont en estat de gaigner la moindre chose et qu'il est aussy impossible au suppliant, sui est souvent sans travail de survenir à l'entretient de sa famille sans quelque assistance, raisons qu'il se retire vers vous Messieurs.

f° 137v. 7 oktober 1740

Remontre très humblement Paul BALLO bailly de cette paroisse, veufier de Marie Francoise LAUMOSNIER sa deffuncte épouse, comme père et tutteur de ses enfans mineur procrée avec la ditte LAUMOSNIER, donnant à connaître que depuis la mort de la ditte deffuncte épouse il ne peut facilement percevoir les cours et arrierages des rentes sur les biens et revenus de la ville d'Arras et sur les domaines de sa magte. tres cretienne, et ailleurs, appartenant à luy et a ses dittes enfans, apres la mort de la susditte épouse a elle succede par la mort de Philippe Joseph LAUMOSNIER son pere heritier avec autres de feu Jean Baptiste DE GHERBODE vivant ecuir seigneur de la Hay etc., son cousin non obstant que le remontant y a droit suivant les loix et coutumes de ce pais jusqu' l'établissement ou age de majorite de ses dittes enfans si non qu'il plairoit à vos seigneurs de le declarer et certifier auissy et pour autant que de besoing de l'authorser pour parcevoir les dittes cours et arrierages avec pouvoir, de substituer une ou plusieurs personnen à cet effet.

f° 139 20 oktober 1740

Supplierende verthoont met alle respect Pieter ANNOOT als vader ende vooght legitim van Marie Jacoba ende Marie Louise ANNOOT syne twee kynderen, de laeste nogh minderjaerigh, geprocreert by Marie Catherine DE CONYNCK, syne huysvrauwe overleden poorteresse der stede van Ipre binnen deser plaetse, te kennen gevende als dat aende selve twee kynderen competeert moeders successie vier hondert zaylant gelegen in dese prochie ende heerlichede. Den suppliant beneffens de voorseide Maria Jacoba t' haer selfs by competente oude, tot ondervyndynge van hunne noodtzaekelichicheden, door het groot verlies van hunne cleederen ende lynwaet in de voorgevallen brant, hebben gejugeert noodig te wesen van te vercoopen de voorn. partie lants, nogtans op 't adveu van myn heeren oppervooghden ten regarde van de weese, aen ende in proffytte van Mattheus VERDONCK voor de somme van 61 lb. gr. Vlaems boven twee croonstucken ten hooftcleede.

f° 140 3 november 1740

Suplierende verthoont met alle respect Joannes DUPRIE als oom ende vooght materneel vande twee weesekynderen wylent Pieter WOUTS geprocreert by Catherine DUPRIE onlangs overleden in deser plaetse, te kennen gevende als datter ter voors. respective sterfhuyusen bevonden waren verscheide passive lasten breeder te siene by 't project int' eerste van alle het goet ende quaet int' corte, rustende ter deser griffie, maer alsoo de selve crediteurs niet en pretenderen vander uytstel van betaelynge te geven, ende manasserende oncosten te veroorsaecken, den suppliant omme de selve te iviteren, ende te connen voldoen hunne pretentien ten deele ofte geheele soude geraedig vinden van te vercoopen het grondeken net 't begonnen nieuw huyseken daerop staende ende alle materialen aldaer bevonden, competerende de voorn. weesen gelegen in dese prochie.

f° 141 13 maart 1741

Syn ghecompareert Anthoine LE LEU ende Pieter WOUTS fs. wt. Jan Baptiste de welcken hebben gepresteert den eet als vooght over Petronelle WOUTS, 11 j., dogter van wt. Mattheus gewonnen by Marie Francoise LELEU, in plaetse van Philippe LELEU ende Jan Baptiste WOUTS d'oude beede overleden.
Welcken eet alsoo gedaen hebben versoght de lightinge vande pennyngen, die de voors. weese zyn toecommende vaderlike ende moederlicke successie om die te employeren in proffytte van de voors. weese, ende hebben alhier geciteert voor borge ende proncipael den persoon van Gabriel GAUQUIER, den welcken alhier present ook comparerende heeft verclaert sig alsoo borge te stellen onder de obligatien ende renochiaten van reghte, welke borge de voors. voogden hebben verclaert te garranderen ende indemneren costelooos ende schadeloos van alle aensprake, van soodanige ligttijnge van pennijngen ende batelik goet dat zij voogden sullen connen becomen ende ontfanghen, van wie het soude connen wesen, de voors. weese competerende ende toecommenden.

f° 142 29 maart 1741

Rekenijghe, bewijs ende reliqua die mits desen doet ende overgeeft Paulus BALLO, bailliu van Nieuwkercke, uytreeder van 't sterfhuys wt. Marie Francoise LELEU overleden laest weduwe van Pieter DETURCK, te vooren van Pieter LEGRAND ende nogh te vooren van Mattheus WOUTS, ende dat van lasucke pennyngen die den rendant in handen is hebbende over Petronelle Francoise WOUTS, het uniq weesekint vanden voornoemden Mattheus geprocreert by de voors. Marie Francoise LELEU, voortscommende van 't gonne de selve weese moeste ontfangen by consurentie ten sterfhuyse van haere voors. moeder over de weesepennijngen vaders doot, alles ingevolge sententie d'ordre gegeven by rechtsgeleerde, ende rekenynge gedaen ende gepresenteert by den rendant aende creantiers ten voors. sterfhuyse van daten 12 oktober 1736.

f° 143v. 29 juli 1741

Suplierende verthoont reverentelik Jacobus DEREU inde qualiteyt als vooght over de vier minderjaerighe weesekijnderen van Jacobus DE SWARTE geprocreert by wt. Marie Francoise DUPREZ, te kennen gevende hoe hy suppliant betrocken is in justitie voor U.L. Ed. wegens Joannes Henricus ende Jan Francois LAHAYE, procureur tot Nieuwkercke, tot betalijnge van eenige staetjes, verschotten ende salarissen door hun gemeriteert als gedient hebbende den suppliant in syne voorn. qualiteyt jegens d'heritiers van wt. Carel RABAU geventileert hebbende voor de wet van alhier, welcke staetjes dito LAHAYE geproduceert heeft ten wetdage vanden 25 january 1741, ende geconcludeert tot betaelynge der selve volgens de taxatie gedaen door d'hr. BALLO, ofte wel tot een nieuwe taxatie te doene door den juge, waerop den suppliant ten wetdage vanden 8 february 1741 heeft geconsenteert de taxatie te doene door U.L. Ed. sonder avi van rechtsgeleerde omme te eviteren voorder costen, maer alsoo den suppliant hem is vindende onvoorsien van pennijngen die souden competeren de weesen tot betaelen de voors. staetjens, naer taxatie van diere, ende geene ander middels vindende dan dat hy soude mogen te rente nemen op 's weesens goederen eenige pennijngen, oorsaecke hy suppliant hem is keerende to myne voorn. heeren.

f° 146 29 maart 1741

Carel VAN ZEVEREN fs. wt. Pieter Joseph & Joanna STRUYVE, geboren Iseghem, poorter van Jpre overleden Nieuwkerke 15 september 1738.
Blijfveghe: Isabelle Clare ENTE fa. Francois & Isabelle DESWARTE, als weduwe, geboren Nieuwkerke.
Kinderen: Rogier Leonardus 15 j., Louis Albertus 11 j. Pieter Joseph 8j. en Dorothea Therese Bregitta e Joanna 5 j., allen VAN ZEVEREN.
VP.: Pieter Joseph VAN ZEVEREN, oom; VM.: Jacobus Guislain ENTE.
Huwelijkscontact: 28 maart 1721 tot Nieuwkerke.

(Vervolg en slot v/d afl. in volgend nr.)

Mededelingen

Vlaamse Vereniging voor Familiekunde: afdeling Westhoek

AKTIVITEITEN

Najaar

Donderdag 27 september om 20.00 u.: **30 jaar familiekundige opzoekingen,** een voordracht door dr. fil. Wilfried BEELE.

Donderdag 25 oktober om 20.00 u.: **Het archief van het O.C.M.W. en andere Ieperse archivalia,** een voordracht door conservator-bibliothecaris dhr. Octaaf MUS.

Donderdag 22 november om 20.00 u.: **Bezoek aan het Gewestelijk Centrum voor Familiegeschiedenis,** Dr. Colenstraat te Oostende. Rondleiding o.l.v. Eddie A. VAN HAVERBEKE, sekretaris-generaal V.V.F. en voorzitter van het centrum. Met eigen vervoer. Deelnemers uit het Ieperse verzamelen op de Markt (Nieuwwerk) te Ieper om 18.30 u. Inschrijven (noodzakelijk) bij D. MERLEVEDE of J. DECAESTECKER vóór 17 november. Personen die geen eigen vervoer hebben kunnen evtl. meerijden (tegen kleine deelname in de vervoerskosten).

Zondag 16 december: 17de Westvlaamse Ontmoetingsdag te Roeselare.

Tenzij anders vermeld, hebben alle aktiviteiten plaats in het **Centrum voor familiaal en sociaal archief** (C.V.F.S.A.), St.-Janstraat 7 te Ieper.

Toegang voordrachten e.a. aktiviteiten: leden (V.V.F. en WH): 60,- Fr.; niet-leden 100,- Fr. (ter plaatse te betalen).

Op **donderdag 28 maart '91** start — in een organisatie van C.V.F.S.A., WESTHOEK-Jaarboek en V.V.F.-Westhoek — een cursus **FAMILIEKUNDE** o.l.v. dhr. Johan ROELSTRAETE, educatief medewerker bij het Rijksarchief. Meer daarover te gelegenertijd.

Kontaktpersonen:

V.V.F.-afdelingsvoorzitter D. MERLEVEDE, Brugseweg 32, 8900 Ieper, tel. (057) 20 23 53 en J. DECAESTECKER (WH), Rozelaarsstraat 6, 8904 Dikkebus.

43e FRANS-VLAAMSE KULTUURDAG, WAREGEM

Sektie FAMILIEKUNDE

Op zondag 16 september a.s. vindt de inmiddels 43e Frans-Vlaamse Kultuurdag plaats in het Kultureel Centrum **De Schakel**, Schakelweg 8 te Waregem.
De dag begint om 9.00 uur met het bezichtigen van de **tentoonstelling over Frans-Vlaanderen** met gevarieerde onderwerpen.
Om 10.00 uur **Plenum** in de schouwburg.
Na de middagpauze (gelegenheid tot middageten in verschillende restaurants in de buurt) volgen om **14.00 uur** de **Sektievergaderingen** - Jeugd, Geschiedenis, Ekonomie, Onderwijs en

Familiekunde (groene zaal) met:

– Dr. fil. Wilfried BEELE: **De familie Rooryck in Zeekantig Vlaanderen.**
Aansluitend: Bespreking van publicaties en familiekundige ontwikkelingen in de Franse en Vlaamse Westhoek.

Om 16.00 uur wordt de dag afgerond met een tweede Plenum: verslagen over de sektievergaderingen, verslag over de 25e Nederlandse Taalprijskamp voor Frans-Vlamingen, ...

VRIENDEN VAN HET VEURNS ARCHIEF (V.V.A.)

Eerder dit jaar had in het Landhuis in Veurne de oprichting plaats van bovengenoemde vereniging.
De **V.V.A.** stelt zich o.m. tot doel het inrichten van een cursus oudschrift, het uitgeven van archivalische publicaties en het organiseren van voordrachten.

CURSUS OUD-SCHRIFT

Een eerste reeks van 6 lessen loopt in het najaar, telkens op maandagavond van 20.00 tot 22.00 uur in de leeszaal van het Stadsarchief, Landhuis, Grote Markt 29, Veurne.

8 oktober	schrift 14de-15de eeuw
22 oktober	schrift 16de eeuw
5 november	schrift 17de eeuw
19 november	schrift 18de eeuw
3 december	schrift 19 eeuw
17 december	herhaling

Na deze initiatie paleografie volgt een tweede reeks (data nog te bepa-

len), waarin de thematische behandeling van het schrift centraal staat. Ook deze tweede reeks bestaat uit 6 lessen.

1. 14de-15de eeuw:

- lijfrente en stadrekening
- wettelijke passering
- oorkonde

2. 16de eeuw:

- stadsrekening
- wettelijke passering
- oorkonde

3. 17de eeuw:

- parochieregister
- statenlening
- dagboek van een priores
- een kwitantie van Jacob Jordaens

4. 18de eeuw:

- parochieregister
- maaltijd of 'kroesgeld'
- staat van goederen

5. 19de eeuw:

- burgerlijke stand
- notulen van de gemeenteraad
- een sociaal-economisch document:
  een bouwaanvraag

6. herhaling

Lesgever is Jan VAN ACKER, stadsarchivaris.
Het cursusgeld bedraagt (per 6 lestijden) 300,- Fr. voor V.V.A.-leden en 600,- Fr. voor niet-leden (syllabus -.ca. 50 p. - en koffie incluis).

Over de geplande uitgaven en voordrachten berichten we hier te gelegenertijd.

Voor meer inlichtingen kan men steeds terecht bij voorzitter Johan TERMOTE of secretaris Maurits TIMPERMAN (058) 31 25 49. V.V.A. is gevestigd op de Grote Markt 27, 8400 Veurne.

ZEEUWSE GENEALOGISCHE KONTAKTDAG

De afdeling Zeeland van de Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV) organiseert op 8 september a.s. de **Zeeuwse Genealogische Kontaktdag,** in het gebouw De Vroone te Kapelle-Biezelinge.

Op deze dag bestaat de mogelijkheid uw evtl. Zeeuwse (e.a.) kwartieren en genealogieën aan te vullen met de vele gegevens, die de diverse werkgroepen in de loop der jaren hebben verzameld. De verzameling bestaat hoofdzakelijk uit afschriften van doopboeken, trouwboeken en lidmatenregisters, welke alfabetisch zijn geklapperd of op kaart gesteld, alsook uittreksels uit notariële akten, etc.
De dag start om 9.00 uur en eindigt om 17.00 uur.

Inschrijven vóór 29 augustus a.s. is noodzakelijk. Dat kan door het verschuldigde bedrag – 7 NLG (zonder lunch) of 24 NLG (met lunch) per persoon – over te maken op postgiro 4309264 t.n.v. mw. E.J. RENTMEESTERS-DE HAAS, Pr. W. Alexanderstr. 18, 4441 AS Ovezande, alwaar ook uw schriftelijke aanmelding dient gestuurd.

STICHTING HEEMKUNDIGE KRING SAS VAN GENT

Deze stichting, waarbinnen een werkgroep 'Genealogie' opereert (dhr. M. G. KUIPERS), functioneert als documentatiecentrum voor alle genealogen op zoektocht in het Assender–, Bouchouter–, Hulster– en Axeler-ambacht. Tevens beheert de stichting het oud archief van Sas van Gent-Westdorpe en Philippine in Zeeuws-Vlaanderen.
Het centrum wordt gerund door vrijwilligers, na hun dagtaak. Vooraf een afspraak maken is dus wenselijk. Dat kan bij dhr. M.G. KUIPERS, Walstraat 4, 4551 ES Sas van Gent, tel. 01158-3381 of bij het gemeentebestuur op nr. 01158-2020 (Oud archief).
Een summiere inventaris van de bewaarde archivalia is ter inzage bij Westhoek.

V.V.F.: COMPUTER & GENEALOGIE

2e NATIONALE GENEALOGISCHE COMPUTERDAG

Op zaterdag 22 september 1990 heeft de **2de Nationale Computerdag** plaats in de lokalen van de Faculteit Wetenschappen van de Gentse Rijksuniversiteit (gebouw S9), Krijgslaan 281 te Gent.

PROGRAMMA

10.00 u.: Ontvangst.
10.15 u.: Opening en welkomstwoord.
10.30 u.: Voorstelling van het programma **Bronnenbewerking parochieregisters**, door A. MEIRTE en L. GREGOIRE.
11.00 u.: Voorstelling **Genealogische Databank Werkgroep Genealogie & Computer**, door voorz. P. DONCHE.
11.30 u.: Voorstelling **GEDCOM** met praktisch voorbeeld, door R. JANSEN en H. GOEGEBEUR.

12.00 u.: Gelegenheid tot middageten in nabijgelegen restaurants.
14.00 u.: Voorstelling project **Totaalindex klappers parochieregisters,** door B. WALCKIERS en J. DE DONDER.
14.30 u.: Voorstelling **Gens-Data-klapper,** door W. SCHOLL van de comterdienst van de Nederlandse Genealogische Vereniging.
15.00 u.: Voorstelling programma **Bewerking Burgerlijke Stand,** door G. VROLIX.
16.00 u.: **Bronnenbewerking** in de Genealogische Dienst van de Kerk van Jzeus Christus der Heiligen van de Laatste Dagen (Mormonen), door dhr. BROUWERS.

Deze voordrachten hebben plaats in het auditorium. Diverse informatiestands zijn opgesteld.

Inschrijvingen — 150 BEF, documentatiemap en koffie incluis — bij R. BRYSSINCK, Clementinastr. 39, 2018 Antwerpen. Enkel de betaling op rek. 406-3089401-24 t.n.v. Genealogie & Computer, 2060 Antwerpen-Merksem geldt als bewijs van inschrijving.
Vanuit Nederland: 10 NLG op rek. 1405-34555 bij de Rabobank te Ossendrecht of op giro 1107397 van deze bank t.g.v. rek. 1405-34555 (in NLG)
Inschrijvingen dienen schriftelijk aangemeld te worden bij R. BRYSSINCK

IEPER: Prijs voor CULTUURHISTORISCHE MONOGRAFIE

Sinds 1988 wordt door de Stedelijke Culturele Raad Ieper (SCR) jaarlijks een Monografieprijs uitgeschreven.
Voor het verlenen van prijzen/of premies wordt door het Stadsbestuur een bedrag van 50.000 Fr. beschikbaar gesteld.

De prijskamp is voorbehouden aan alle in het Nederlands gestelde studies i.v.m. een of ander facet van het cultuurhistorisch Ieper. De monografie moet minstens dertig met tussenregel getypte bladzijden lang zijn, en geraadpleegde bronnen moeten vermeld worden. Reeds gepubliceerde scripties komen ook in aanmerking, maar slechts indien de publicatie ervan nà 1 maart 1989 plaats had.

De inzendingen worden tegen uiterlijk 1 december 1990 ingewacht bij de voorzitter van de SCR Ieper: Romain VINCKIER, Vaubanstraat 40, 8900 Ieper, alwaar ook het volledige reglement en alle verder inlichtingen kunnen bekomen worden.

Ofschoon de vakantie voor de meesten onder ons allicht de meest aange-

wezen periode is om opzoekingen te doen, is het allicht ook dé tijd waarin zij die gedurende een heel jaar paraat staan voor de zoeker er terecht eens onderuit willen. Op enkele uitzonderingen na wordt in alle archiefdepots en documentatiecentra de dienst verder verzekerd.

Stadsarchief Poperinge: tijdens de afwezigheid van stadsarchivaris W. TILLIE verzekert H. VANDENBERGHE de permanentie (woensdag en zaterdag van 8.00 tot 12.00 uur).

Rijksarchieven: gesloten op zaterdag in juli en augustus.

Bischoppelijk Archief Brugge: gesloten in augustus.

Departementaal Archief Rijsel: heropend op maandag 16 juli: maandag tot vrijdag van 9.00 tot 12.00 u. en van 13.00 tot 17.30 u.; op vrijdag tot 16.30 u.; op zaterdag enkel open in de voormiddag (gesloten voorafgaand aan een feestdag).

Vlaams Centrum voor Genealogie en Heraldiek, Handzame: gesloten van 6 t/m 17 augustus.

Documentatiecentrum Société d'histoire de Comines-Warneton, Waasten: permanentie verzekerd.

Stadsarchief Hondschote: ongewijzigd: woensdagnamiddag van 14.00 tot 16.00 u.

Stadsarchief Bergen: bij het ter perse gaan nog geen definitieve regeling: dus open op dinsdag en woensdag. Tijdig afspraak maken is noodzakelijk: telefoon vanuit België: 00 - 33 28 68 60 44.

Voor wat de vakantie van WH betreft, zie laatste blz. van dit nr. s.v.p.

Zopas ontvingen we nr. 3 van **Bruyntjes brieven**, het driemaandelijks familietijdschrift door en voor de afstammelingen van René DEBRUYNE (1880-1966) en Lydie VANDERMEERSCH (1879-1956). Verzorgd en degelijk. Kortom, hoe een familietijdschrift er kan (moet) uitzien. Uitgever: Jan LUYSSAERT, Veldestraat 26, 9841 Merendree.

Op maandag 18 juni 1990 overleed in Canterbury (Kent) mw. **Pauline LEITH**, gemeenteraadslid en oud-burgemeester van Sandwich. Zij was 63 jaar oud. Allen die het voorrecht hadden mw. Leith van nabij te kennen, zullen haar blijvend missen. Zij was een dynamische, hulpvaardige en uitstekende raadgever en voor velen een moeilijk te vervangen vriend.
Met warme sympathie voelen wij met haar familie mee.

Boekennieuws

VERSCHIJNT BINNENKORT

H.V. RONSE DE CRAENE, **De volkstelling 1698 in de kasselrij Ieper,** Dikkebus, Westhoek, 1990, ca. 150 p., krt.

Als gevolg van de niet aflatende veroveringspolitiek van de Zonnekoning Lodewijk XIV (1643-1715), die de Rijn als Frankrijks natuurlijke grens in het noorden en het noordoosten beschouwde, kwamen in de tweede helft van de 17de eeuw grote stukken van Vlaanderen (en Henegouwen) in Franse handen.
De aftakeling van het grondgebied begon met de Vrede van de Pyreneën (1659): het grootste deel van Artezië, Broekburg en Grevelingen gingen aan Frankrijk verloren (Duinkerke werd in 1662 door de Engelsen aan de Fransen verkocht). Met het Verdrag van Aken (1668) annexeerde Frankrijk Rijsels-Vlaanderen, Armentiers, Veurne, Kortrijk, Doornik, ... en nauwelijks 10 jaar later (Vrede van Nijmegen, 1678) kwam het in het bezit van Belle, Kassel, Ieper, Waasten, Wervik, ...
De Vrede van Utrecht (1713) bekrachtigde definitief een aantal Franse veroveringen in het zuiden en schonk het westelijk deel van Vlaanderen met o.a. Veurne en Ieper terug, waardoor grosso modo de hedendaagse grens van Belgie en Frans-Vlaanderen ontstonden.

Om reden van o.a. administratieve en fiscale aard — oorlog voeren betekent immers chronisch geldgebrek — werden in deze 'nieuwe Franse gewesten' talrijke volkstellingen gehouden. Vandaag vormen deze tellingen een belangrijke bron voor o.a. familiekundig, demografisch en sociaal-economisch onderzoek. Daarom deze uitgave van de volkstelling van de kasselrij Ieper 1698, die onder nr. 5097 van het fonds Kasselrij Ieper I in het Rijksarchief in Brugge bewaard wordt. Samen met de eerder door dr. RONSE DE CRAENE gepubliceerde volkstellingen van de kasselrij Veurne en de Acht Parochies, is deze uitgave een onmisbaar onderzoeksintrument.
De hier gepubliceerde volkstelling is immers ook een nagenoeg volledige bevolkingsinventaris van de kasselrij Ieper in het begin van 1698.
Per gemeente (parochie, heerlijkheid) geeft zij in elf kolommen de samenstelling van ieder gezin. De eerste twee kolommen geven de aard van de bewoning (*maison* of *cabane*) en de naam en het beroep van het gezinshoofd. Aansluitend volgt in acht categorieën het aantal leden die tot het gezin behoren: gezinshoofd, echtgenote, zonen van 14 jaar en ouder, dochters van 12 jaar en meer, zonen onder de 14, dochters onder de 12, knechten, meiden. De elfde kolom vermeldt het totaal.

De publicatie wordt ingeleid met een bijdrage van lic. hist. L. VANDAMME waarin de structuur en samenstelling van de kasselrij Ieper tijdens de 17de eeuw en het belang van (volks)tellingen voor sociaal-

economisch onderzoek behandeld worden.
Een alfabetisch register op de plaats- en familienamen maakt de publicatie vlot toegankelijk.

Volkstelling ... – ca. 150 p., 21 x 29 cm, wit houtvrij papier 110 g – verschijnt in beperkte oplage op 1 oktober 1990
Voorintekenen kan tot 1 september '90 door betaling van 460 Fr. + 50 Fr. deelname in de verzendingskosten op KB-rek. 464-8254601-51 van Westhoek-Jaarboek, 8904 Dikkebus, o.v.v. Telling. Nà verschijnen: 560 Fr. + 50 Fr. (indien nog beschikbaar).

Voor Nederland: 31 NLG op rek. 50.77.58.013 van de ABN BANK te Sluis, t.n.v. D.I.E. van der BAUWHEDE, Grietlaan 12, B-8230 Oudenburg, o.v.v. Telling.

Voor Frankrijk: 96 FF sur c.c.p. 000-1485051-78 au nom de Westhoek-Jaaboek, B-8904 Dikkebus, avec la mention Telling (recensement).

Het geannoteerd exemplaar van A. Merghelyncks Vademecum / L'exemplaire annoté du Vademecum d'A. Merghelynck.

In 1897 publiceerde A. Merghelynck de lijvige inventaris van zijn omvangrijk genealogisch fonds van 555 manuscripten, thans bewaard in de Koninklijke Bibliotheek in Brussel, afdeling Handschriften. Deze goudmijn voor de genealogie in de kasselrijen Veurne en Ieper en aangrenzende gebieden bleef ook na de publicatie van de inventaris aangroeien. Tot aan zijn overlijden in 1908 noteerde A. Merghelynck zijn aanwinsten op blanco bladen, tussengevoegd in een speciaal ingebonden exemplaar in twee delen. Dit uniek exemplaar kan slechts ingezien worden na speciale aanvraag bij de bewaarder van het handschriftenkabinet te Brussel en is nauwelijks bekend. Deze aanvullingen en correcties, waarover het we reeds eerder in dit blad hadden, worden thans gepubliceerd in de bovenvermelde uitgave.
Typografisch conform de oorspronkelijke bladspiegel is deze uitgave voorzien van een Nederlandse en Franse inleiding.

Het geannoteerd ... – 264 x 174 mm, identiek aan de uitgave van 1897, V + 39 p., paperback – is verkrijgbaar mits voorintekening tot 31 juli 1990 aan 200 Fr. + 15 Fr. verzendingskosten. Na 31 juli: 250 Fr. + 15 Fr.. BESTELLING UITSLUITEND DOOR OVERSCHRIJVING op rek. 411-8052581-31, t.n.v. Pieter DONCHE, Elisabethlaan 2/34, B-2600 Berchem.

Brievenbus

90.II.1 Mw. PAUWELIJN-MISSON — Vleteren

Marijn BOUDRY, zoon van Pieter en ..., werd geboren op 10.03.1624 in Elverdinge, alwaar hij overleed op 29.01.1690. Hij huwde tweemaal terzelfder plaatse:

1. op 30.11.1658 met Mechtilde FEVERS, dochter van Joannes & ..., ° ... + Elverdinge 22.04.1680. Uit dit huwelijk sproten 5 zonen en 2 dochters;

2. op 09.07.1681 met Christine BOUSSETTE fa. ..., ° ... — + Vlamertinge 1696, waarvan 3 zonen en 2 dochters.

Gevraagd: Informatie nopens de ouders van Marijn BOUDRY en aanvullende gegevens m.b.t. zijn beide echtgenoten.

90.II.2 T.W. PRINS - DE HAAN — Alphen a/d Rijn

Joost Jansz. DE PAEU, afkomstig uit Waarschoot en zijn vrouw Peryna PAUWELS lieten vanaf 1591 kinderen dopen in Haarlem. Eén ervan is Jan Joosten DE PAEU, voorvader van vraagsteller. Het echtpaar is zeker vóór 1590 getrouwd, daar zij bij hun aankomst in Haarlem al een zoontje Tobias hadden.
Peryna PAUWELS werd later ook vaak als Pietertgen (!) Lourisdr., zodat haar vader allicht Laurens heette.

Gevraagd: Trouwplaats van het echtpaar DE PAEU - PAUWELS en het resp. voorgeslacht.

Jan Robbertsen VAN DE VIJVER, jongman van Zulzeke (Oudenaarde-Ronse) trouwde op 06.08.1651 in Rijnsburg (omgeving Leiden) met Cathalijna Laurensdr. WIJMIJLE.

Gevraagd: Inlichtingen over J. Robbertsen VAN DE VIJVER, later 'beedigd asman' te Rijnsburg en zijn voorgeslacht.

Lowijse PIETERS, jonge dochter van 'Nieupoort in Vlaenderen' trouwde op 29.07.1629 te Dordrecht met Hendrick JORISSEN, jongman van Enkhuizen. Uit dit huwelijk sproten 2 dochters: Eva en Geertgen.

Gevraagd: Geboortedatum van Lowijse en inlichtingen over haar ouders.

90.II.3 P. DEHEEGHER – Oostende

Het voorgeslacht van vraagsteller, m.n. DE HEEGHER, komt uit de van Watoe, Haringe, ... Zijn vraag is of iemand reeds eerder deze familie onderzocht en in voorkomend geval bereid is gegevens uit te wisselen.

90.II.4 A. KEIRSEBILCK – Meulebeke

In het Rijksarchief te Brugge, meer bepaald in het fonds Kasselrij Veurne, steken een 14-tal staten van goed KEIRSEBILCK (of varianten). Nam een Info-lezer deze documenten reeds door? Ook wordt informatie nopens de stam KEIRSEBILCK uit de regio Veurne-Poperinge in dank aanvaard.

90.II.5 R. DRIES - JACQUEMYN – Mechelen

Vraagsteller, waarvan de grootouders ca. 1920 om den brode Izenberge verlieten en zich in Wallonië vestigden, wenst langs deze weg opnieuw contact te leggen met zijn familie en tevens een en ander te vernemen over het verleden van Izenberge en het leven aldaar.
Overgrootvader Henricus DE BOOM was gehuwd met Amelia-Sophia CRUYPT IN D'AERDE, ° 1836, dochter van Petrus Joannes en Maria Constantia KERKHOVEN. Zij overleed in Izenberge op 17.07.1912. Vraagsteller heeft weet van één dochter uit dit huwelijk: Rosalia Maria, geboren in Izenberge op 16.03.1876. Zij trad in het huwelijk met Prosper Joseph DEBREUCK, zoon van Karel en Virginie HOOGHE. Uit dit huwelijk werden 10 kinderen geboren – allen in Izenberge.
Grootvader Prosper DEBREUCK, die nog een broer en een zuster had (Cyriel x Flavie BECARREN; Maria x Benjamin BARBERY), zou tussen 1900 en 1919 onderchef van de Izenbergse fanfare geweest zijn. Hij speelde trombone en zijn zoon George was fluitist. Zelf schreef hij (fanfare)muziek.

Graag informatie nopens de bovenstaande families, waarover een lezer allicht reeds onderzoek verrichtte, Izenberge en de Izenbergse fanfare.

GEZOCHT: bidprentjes (evtl. copie) **van:**

Karel DE LAERE, pastoor van Vinderhoute, Ingelmunster 1806 - Gent 1881
Magdalena LAMBELIN, Oostnieuwkerke 1764 - Ingelmunster 1827
Joseph VAN OVERBEKE, + Ingelmunster 1803
Catharina VAN OVERBEKE, 1800 - 1884

Steunlijst

Mw. V. KELDERMAN-BAUWENS, Gent (250 Fr.) - Theo FRISON, Walem-Mechelen (200 Fr.) - J. de COCK, Ieper (300 Fr.) - René VANOBBERGHEN, Brussel (500 Fr.) - Ivo DEQUEECKER, Deurne (300 Fr.) - Marc MAHIEU, Zillebeke (200 Fr.) - Robert BACCARNE, Langemark (300 Fr.) - Herwig CARTON, Aalter (200 Fr.) - Wilfried DEVOLDERE, Roeselare (200 Fr.) - D. DECONYNCK, Brussel (200 Fr.) - Joeri STEKELORUM, Koksijde (250 Fr.) - Robert BELLENGé, St.-Katelijne-Waver (300 Fr.) - Gustaaf VERHEYE, Ieper (200 Fr.) - Albert LERMYTE, Oostende (200 Fr.) - Daniël MERLEVEDE, Drongen-Gent (400 Fr.) - André HAUSPIE, Zonnebeke (300 Fr.) - G. BRION, Blankenberge (200 Fr.) - Hendrik DE RIJK, Hoogstraten (200 Fr.) - Jozef GHEYSENS, Haringe (300 Fr.) - Valère DECONINCK, Houtem (500 Fr.) - A. van GEMUND, Voorschoten (300 Fr.) - Albert DE CAT, Poelkapelle (500 Fr.) - J. van HOUTE, Vorden (250 Fr.) - Wilfried DECLERCQ, Nazareth (400 Fr.) - Gaston VANDENBROUCKE, Reninge (250 Fr.) - Hubert TOURNOY, Westende (300 Fr.) - Marcel MERLEVEDE, Zwevegem (500 Fr.) - Hubert RONSE de CRAENE, Brugge (200 Fr.) - Hugo DEDULLEN, Ieper (250 Fr.) - Guy DEQUEECKER, Deurne (400 Fr.) - Philippe COEVOET, Brugge (500 Fr.) - J.F. van GEMUND, Amersfoort (721 Fr.) - Maurice CAILLIAU, Ieper (200 Fr.) - Herman HOUWEN, Reningelst (200 Fr.) - Kamiel WYCKAERT, Melsbroek (300 Fr.) - André KEIRSEBILCK, Meulebeke (250 Fr.) - Guido ALEXANDER, Ieper (1.150 Fr.) - Lucien BODEIN, Nieuwkerke (200 Fr.) - Antoon BECK, Ronse (200 Fr.) - Lieve VERCRUYSSE-DENYS, Roeselare (250 Fr.) - Claude TYDTGAT, Ledegem (500 Fr.) - L. de Thibault de Boesinghe, Gent (200 Fr.) - Albert SNAUWAERT, Ieper (200 Fr.) - Maria VAN CAEMELBEKE, Ieper (300 Fr.) Paul MASSCHELEIN, Beselare (200 Fr.) - José E.R. LEMAHIEU, Ieper (200 Fr.) - Roland MEULEBROUCK, Ieper (200 Fr.) - P.J.K. van WERKHOOVEN, Hilversum (400 Fr.) - Tony VAN APEREN, Merksem (250 Fr.) - Guy BOODTS, Brussel (250 Fr.) - Herman BOUCHERY, Antwerpen (400 Fr.) - Emmanuel HUYGHE, Westouter (300 Fr.) - Luc GHESQUIERE, Ieper (250 Fr.) - B. DORSMAN, Gouda (250 Fr.) - Paul VERMEERSCH, Poperinge (200 Fr.) - N.G.V., Amsterdam (400 Fr.) - Paul G.M. DERECKX, Ieper (300 Fr.) - Mw. Jean DELBROUCK, Marquain (200 Fr.) - Nathalie VANDEN BUSSCHE, Gent (250 Fr.) - Jozef CAILLIAU, Koksijde (200 Fr.) - Michael SIDDONS, Gwynedd (221 Fr.) - J.-P. DECONINCK, Corbeil-Essonne (400 Fr.) - Walter DEBROCK, Brussel (500 Fr.) - Antoon DESMYTER, Gent (200 Fr.) - Karel F.F. BRULEZ, 's-Gravenhage (300 Fr.) - Patrick VAN NIEUWKERKE, Rennes (300 Fr.) - Marc SEGHER, Menen (1.000 Fr.) - Albert VAN DYCK, Borgerhout (400 Fr.) - André NAJOTTE, Hazebrouck (250 Fr.) - Carlo DE CORTE, Poperinge (300 Fr.) - Jan LUYSSAERT, Nevele (300 Fr.) - Robert VANOORENBERGHE, Coudekerque-Branche (200 Fr.) - Dirk HOORNAERT, Westouter (200 Fr.) - Marcel CARRE, Kontich (200 Fr.) - Mw. VANDEWALLE, Roeselare (200 Fr.) - Norbert LAMERANT, Ie-

per, (250 Fr.) - Guy MORLION, Antwerpen (500 Fr.) - Roland COMYN, Menen (250 Fr.) - Victor THIBAU, Berlare (250 Fr.) - Maria DE MULDER, Antwerpen (250 Fr.) - Gaspard COMYN, Zillebeke (365 Fr.) - Roger COUSSé, Langemark (200 Fr.) - Paul DEHEEGHER, Oostende (200 Fr.) - Joseph VAN LITSENBURG, Elverdinge (300 Fr.) - Jan van EGMOND, Zoeterwoude (500 Fr.) - Gérard DESMYTER, Reningelst (1.500 Fr.) - Karel WENTEIN, Brussel (500 Fr.) - Aimé MONTHAYE, Brugge (300 Fr.) - Fernand DENUT, Gent (250 Fr.) - J. RAVESCHOT, Duffel (200 Fr.) - Freddy A. BAUWEN, Ieper (200 Fr.) - Aureel LAGROU, Izegem (300 Fr.) - Wilfried BEELE, Ieper (200 Fr.) - P.J.M. SPECKENS, Breda (250 Fr.) - Valère DECLERCQ, Poperinge (200 Fr.) - Gisèle VERDRUYE, Dilbeek (500 Fr.) - Gabriël CORNETTE, Poelkapelle (200 Fr.) - Daniël DE SCHRIJVER, Alveringem (200 Fr.) - Freddy VERSTRAETE, Dranouter (250 Fr.) - Ronald A. FIERST van WIJNANDSBERGEN, Boxmeer (1.000 Fr.) - Raymond L. POLLET, Veurne (250 Fr.) - Aimé BOUTEN, Kortrijk (300 Fr.) - Jacqueline WATTEUW, Roeselare (200 Fr.) - Marc DEBEIR, Driekapellen (300 Fr.) - Freddy ALLOSSERY, Roeselare (300 Fr.) - Jean-Paul BOUDEN, Diksmuide (250 Fr.) - Romain DEWULF-HEUS, Brugge (200 Fr.) - Jacques MYNGHEER, Brussel (250 Fr.) - Christ. BINNEMANS, Kortrijk (300 Fr.) - Mw. PAUWELYN-MISSON, Oostvleteren (200 Fr.) - Pieter DONCHE, Antwerpen (300 Fr.) - Mw. LIEVENS-HOUTHOOFD, Rumbeke (200 Fr.) - P. METSU, Borgerhout (200 Fr.) - Raymond SIX, Nieuwkerke (250 Fr.) - Wilfried DESODT, Voormezele (200 Fr.) - Léonce CATRYCKE, Poperinge (200 Fr.) - L. VANDERFAEILLIE-MENY, Tervuren (250 Fr.) - Jozef BONNEURE, Roeselare (200 Fr.) - August ANNOOT, Ieper (200 Fr.) - Jan VANDERHAEGE, Kapellen (200 Fr.) - Paul LAMBREY, Wemmel (400 Fr.) - Zos. MARVELLIE, Veurne (1.000 Fr.) - Daniël MERLEVEDE, Ieper (500 Fr.) - Paul COGHE, Brugge (200 Fr.) - SEYS-DEGRANDE, Boezinge (200 Fr.) - Germain SCHOONAERT, Poperinge (200 Fr.) - Antoon CRAYE, Ieper (1.000 Fr.) - Noël BOUSSEMAERE, Boezinge (250 Fr.) - Koen VERWAERDE, Oostende (300 Fr.) - André HAGHEDOOREN, Vlamertinge (200 Fr.) - Gérard BOUCHERIE, Izegem (300 Fr.) - Kristof PAPIN, Poperinge (200 Fr.) - Christiane BOUCHERIE, Izegem (500 Fr.) - Jozef CRAYE, Roeselare (500 Fr.) - Ludwig DEYGERS, Westende (300 Fr.) - Marie-Thérèse OSTYN, Chercq (500 Fr.) - Patrick VERYSER, Diksmuide (200 Fr.).

(Lijst afgesloten op 30 juni 1990)

Met oprechte dank voor zoveel vrijgevigheid.

IN HET VOLGENDE NUMMER

Omdat WH erop staat zoveel mogelijk 'afgeronde' artikels te publiceren en WH-medewerker E. VANDEN HOVE hoopt het fonds Akten en Kontrakten binnenkort volledig geëxcerpeerd te hebben, verschijnt zijn bijdrage **Akten en kontrakten m.b.t. de Westhoek te Oudenaarde** in het volgende nummer. Verder ook nog: **De doodslag op Pieter Donche (1561).**

Vakantie !

Sedert 1984 staat WH onafgebroken op de bres voor de zoekers. Tijd voor vakantie was er niet. Vakantie is nu echter een 'must': tot 15.10 neemt WH (gedwongen) rust; de deuren gaan dicht en de aktiviteit 'buitenhuis' wordt afgevoerd. Gelukkig zal de zoeker daar geen hinder van ondervinden nu V.V.F.-Westhoek 'nieuw leven werd ingeblazen'. In het najaar is WH er opnieuw (incl. nieuwe publicaties). **PRETTIGE VAKANTIE!**

(JdC)

Aandacht !

WH-leden die ons reeds hun bijdrage voor 1990 overmaakten, vinden op de adresstrook een asterisk gevolgd door het getal 90 (*/90) na hun naam. Leden die nog **niet betaalden** vinden er enkel **een asterisk** (*). Hun bijdrage ontvangen wij bij voorkeur op onze **KB-rek. 464-8254601-51.**

AANDACHT

Nederlandse abonnees: minimum 12 NLG. Uitsluitend op rek. **50.77.58.013** van de **ABN Bank** te Sluis, t.n.v. **D.I.E. van der Bauwhede**, Grietlaan 12, B-8230 Oudenburg, o.v.v. WH-info.
Dank u.

Abonnementen

Een abonnement op WH-info kan op ieder ogenblik ingaan en geeft recht op de 4 nummers van het lopende werkjaar, dat in april aanvangt.

	(A) België Luxemburg **BEF**	(B) Nederland Frankrijk Groot-Brittannië **BEF**	(B) Andere landen **BEF**
minimumbijdrage	150,-	200,-	250,-

(A) te storten op KB-rekening 464-8254601-51.
(B) giro op prk. 000-1485051-78, of met internationale postwissel. Voor NEDERLAND: zie hierboven.
Alle rekeningen staan op naam van WESTHOEK-jaarboek, Rozelaarsstraat 6, B-8904 DIKKEBUS.
Alle bedragen **moeten** ons toekomen vrij van alle taksen en kosten.

Beter met de bank van hier.

Hier leven en werken.
Hier groeien, opgroeien, bouwen aan de toekomst
omdat hier nog toekomst is.
Met een sterke bank die hier haar wortels heeft.
Met een grootbank die hier met u van elk obstakel
een nieuwe overwinning maakt.
Met de Kredietbank, de bank van hier.

WH-info

Mededelingen van

WESTHOEK - JAARBOEK

i.s.m.

VLAAMSE VERENIGING VOOR FAMILIEKUNDE
afdeling **WESTHOEK**

& SEKTIE FAMILIEKUNDE VAN HET KFV

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker:
Rozelaarsstraat 6, B-8900 DIKKEBUS
Driemaandelijks tijdschrift: 6 jg., 3, oktober 1990

Afgiftekantoor 8900 IEPER 1
WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Tel. 057/44 56 53
Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, B-8900 DIKKEBUS
Bankrek. **464-8254601-51** van WESTHOEK-JAARBOEK
Postrek. 000-1485051-78

Donderdag 25 oktober a.s.

WAT BIEDT HET DOCUMENTATIECENTRUM VAN DE SOCIÉTÉ D'HISTOIRE DE COMINES-WARNETON ?

een voordracht door Michel VAN POTTELBERGHE
(zie p. 103)

IN DIT NUMMER

De doodslag op Pieter Donche (1561)	75
Jacob Baert uit Belle	83
Vrijen en trouwen ...	87
Heerlijkheid Nieuwkerke (6)	93
Het stond in de Gazette van Gend	88
Van Sint-Antonius en alle Heiligen	100
Plechtige bedevaart van Reningelst naar Belle (1626)	102
Mededelingen	103

WERKTEN MEE AAN DIT NUMMER

Marcel F. BACKHOUSE — Ash (GB)
Romain L. DEWULF - HEUS — Brugge
Pieter DONCHE — Antwerpen
Paul HUYS — Drongen-Gent
Joeri STEKELORUM — Koksijde
Jozef G.M. van den HEUVEL — Brugge

Doodslag op Pieter Donche (1561)

P. DONCHE — Antwerpen

Op woensdag 5 maart 1561 (1) overleed te Zonnebeke, Pieter DONCHE fs. Maarten aan de gevolgen van een diepe dolksteek in zijn linker zijde. Deze was hem toegebracht door jonker Hans (Jan) DE COCK fs. meester Jan, eveneens uit Zonnebeke en was het betreurde maar noodlottige einde van een ruzie zonder reden tussen twee dorpsgenoten.

Over deze doodslag vonden we een aantal documenten terug die toelaten het gebeuren te reconstrueren. Zij geven ons een voorbeeld van de in die ver vervlogen tijd toch heel wat ruwere zeden van onze voorouders. Dat het gebruik van wapens om ruzies te beslechten, helaas een couran-te zaak was, blijkt hier wel duidelijk uit.

De feiten speelden zich af op de weg van Ieper naar Zonnebeke omstreeks 9 uur 's avonds. Meerdere personen waren in de buurt toen de fatale ruzie plaatsgreep. Zij werden verhoord de volgende dag en ook nog twee dagen later, op 8 maart. Hun verhaal werd opgetekend in het register der *Enquesten van doodslag* van de schepenbank van de kasselrij Ieper (2). Uit deze getuigenverslagen vernemen we het volgende betreffende de omstandigheden waarin deze doodslag plaatsgreep:

Op 6 maart verklaarde Joos WITVOET, 24 jaar, hoe hij de vorige avond, samen met Joos DE MEULENAERE, Hans DE MEUNINCK, Loy OUTERLOOT, Hans DEN DOBBELAERE, een zekere Jacob *wonenen(de) met Mael MOENINS* (waarschijnlijk een inwonende knecht) en de overledene, 's avonds te voet terugkwam vanuit Ieper naar Zonnebeke, waar alle voornoemde personen hun woonplaats hadden. Hij zag hoe Hans DE COCK op een gegeven ogenblik Pieter DONCHE stak met zijn dolk, waarop deze laatste ter aarde viel, zonder nog een woord te spreken. Omdat hij met zijn gezicht op de grond lag, keerden zij hem nog om, maar het slachtoffer gaf geen teken van leven meer. Waarschijnlijk was het Joos WITVOET die de zaak aan de overheid bekend maakte, want

hij was de enige getuige die verhoord werd de morgen na de feiten. Meer dan deze karige gegevens wist (of wenste) hij niet te preciseren. De schepenen SOINDERS en YMMELOODT, die belast waren met het onderzoek, inspecteerden de fatale wonde, waarna zij toestemming gaven tot het begraven van de overledene.

Twee dagen later, op 8 maart werden de andere jongelieden uit het gezelschap ondervraagd. Lodewijk (Loy) OUTERLOOT, 24 jaar, verklaarde dat er even voor de fatale feiten een twist gerezen was tussen Pieter DONCHE en Hans DE COCK. Hij ontkende evenwel dat hij in hun aanwezigheid was toen de twist begon en evenmin op het ogenblik dat de dodelijke steek gegeven werd. Even tevoren had hij het geluid van tegen elkaar slaande messen gehoord, maar hij ontkende verder dat er eerder op de avond tussen beiden een menigsverschil geweest was. Hij had enkel gezien hoe Pieter DONCHE neerviel zonder nog enig woord te spreken.

Hans DE MEUNINCK, eveneens 24 jaar, verklaarde dat hij even voor de doodslag nog Hans DE COCK hoorde roepen tegen Pieter DONCHE: *Weert U!*, maar hij voegde er meteen aan toe dat hij verder nauwelijks iets meer wist over wat er precies gebeurd was.

De getuigenis van de volgende getuige, Copkin VAN DER HULST, 17 jaar (de Jacob, wonend bij Mael MOENINS vermeld in de depositie van Joos WITVOET), is meer gedetailleerd: hij verklaarde hoe hij *woensdaghe laetsleden* met de voornoemde personen naar huis ging, waarbij hij een tien- of twaalftal stappen achter Hans DE COCK en Pieter DONCHE aanliep. Van een ruzie beweerde ook hij nochtans evenmin iets gehoord te hebben, maar wel dat hij plots twee of drie slagen van tegen elkaar slaande wapens had gehoord. Hij had gezien hoe Pieter DONCHE op een akker vluchtte waar hij neerviel zonder nog enig woord te spreken. Het was blijkbaar reeds erg donker, want met enige anderen uit de groep hadden zij toen een kaars gehaald in het gebuurte om het slachtoffer te zoeken. Ze vonden hem, reeds overleden, met een wonde in de linker zijde. Hans DE DOBBELAERE, 22 jaar, bevestigde de verklaring van Jacob VAN DER HULST zonder toevoegingen. Waarschijnlijk waren deze laatste twee samen op het ogenblijk van de feiten.

Niemand wist, of wilde dus precies vertellen wat de eigenlijke aanleiding van de twist was en beperkte zich tot het verhaal van de afloop van de gebeurtenissen. Misschien waren zij beschaamd om wat er gebeurd was: tenslotte waren al deze jongelieden bekenden en dorpsgenoten van elkaar die samen de avond te Ieper doorgebracht hadden. Of waren ze bevreesd de ware toedracht te onthullen ?

Het was trouwens niet de enige gewapende ruzie die er die avond op de terugweg had plaatsgehad! Getuige Joos WITVOET begon immers zijn verklaring met mede te delen dat eerder reeds op de terugweg, Hans DE MEUNINCK het met een zekere Andries DE VALCKENAERE (niet behorend tot het groepje) aan de stok kreeg. Al gauw stonden ook zij met getrokken messen tegenover elkaar, waarbij ze zo hard naar elkaar sloegen dat Joos WITVOET er *tvier uutsprynghen zagh.* Andries DE VALCKENAERE werd aan het hoofd gewond en viel neer. Blijkbaar bekoelde Hans DE MEUNINCK daarop, want hij zei tot de gewonde: *Ic en zal U niet meer misdoen ghemerct dat ghy daer dus licht zonder U te connen werren.* Daarna ging Joos WITVOET samen verder op weg met Hans DE MEUNINCK, om even later op de afloop van een – ditmaal noodlottige – twist te stoten.

Wie waren nu de hoofdrolspelers in deze tragedie? Hans DE COCK wordt *jonker* genoemd en was de zoon van een *Meester Jan.* Mogelijks was 'Meester Jan' de kerkmeester Hans DE COCQ van Zonnebeke. Deze vinden we vermeld in 1551, waar hij door Johannes CALIN, abt van de Augustijnerabdij van Zonnebeke, werd aangeklaagd omdat hij de jaarlijkse plechtigheid van Pinksteren verstoord had (3).

Over Pieter DONCHE konden we, niettegenstaande het zeer verre verleden waarin hij leefde, toch zeer concrete familiegegevens terugvinden. We weten uit de verklaringen reeds dat hij een zoon was van een Maarten DONCHE. In de groep van zeven die samen de avond te Ieper doorgebracht hadden, kennen we van vijf de leeftijd: één is 17, twee zijn 22 jaar en twee andere 24, zodat we redelijk mogen aannemen dat Pieter DONCHE toen eveneens een jonge twintiger was. Dit plaatst zijn geboortejaar tussen 1535 en 1540.

Veel gezinnen DONCHE waren er niet te Zonnebeke rond 1560. Dit weten we dank zij een bewaard gebleven, quasi volledige lijst der gezinshoofden te Zonnebeke uit april 1568 (4). We vinden slechts 2 gezinshoofden DONCHE vermeld: Maarten DONSE en Lampsen DONCHE.
Lampsen DONCHE is zeer vermoedelijk de oudste broer van de vermoorde Pieter, en beiden kinderen van Maarten DONCHE. We vonden immers in het doodhalmenboek van de kasselrij Ieper (1524-1606) diverse akten die betrekking hebben op deze gezinnen of de aangehuwden (5). Alle in dit register opgenomen akten betreffende DONCHE's hebben betreking op inwoners van Zonnebeke.
Zo lezen we dat op 29 november 1544, voor de schepenen van de kasselrij Ieper, de doodhalm overgebracht werd van Myncken PAUWELS, vrouw van Maarten DONCHE. Als wezen bleven achter: Lampsen, Pierke, Hanske, Barbelke, Mayke en Thomine. Ook een Joos VAN DER BRUG-

GHE was erfgenaam *ter cause* van Augustine DONCHE, zijn vrouw. Samen met Pieter VAN ROOSEBEKE was hij voogd over de voornoemde wezen. Dit laat sterk vermoeden dat Augustine een oudste dochter was van Maerten DONCHE. Deze Augustine DONCHE overleed in 1546 en haar doodhalm werd overgebracht op 6 maart (6). Opnieuw werden Pierke, Mayken, Tominken en Hanneken vermeld als wezen en erfgenamen. Augustine DONCHE had dus vermoedelijk geen kinderen uit haar huwelijk met Joos VAN DER BRUGGHE, waardoor haar broers en zusters medeërfgenamen werden.
Ook een Lampsen DONCHE wordt in de akte vermeld als erfgenaam. Aangezien hij in 1544 nog wel wees was en niet meer in 1546, kan dit alleen betekenen dat hij ondertussen meerderjarig geworden was (25 jaar). Dit laat meteen toe te berekenen dat hij geboren werd tussen 29 november 1519 en 6 maart 1521. Dit plaatst meteen ook het geboortejaar van zijn vader Maarten ten laatste rond 1495.
Pierken DONCHE, zoon van Maarten (het verkleinwoord duidt op een kind of hoogstens een adolescent), was dus in 1546 zeker jonger dan 20 jaar en bijgevolg geboren tussen 1525 en 1545. Het is dus nagenoeg zeker dat we hier met dezelfde persoon te maken hebben.
Een Mayken DONCHE overleed te St.-Jacobs Ieper in 1572. Haar doodhalm werd overgebracht op 12 april (na Pasen). Het feit dat de doodhalmakte door de schepenen van de kasselrij geregistreerd werd en niet door de schepenen van de stad, betekent dat zij niet in de stad overleed, maar in het gedeelte van deze parochie gelegen buiten de stadsmuren. St.-Jacobs-Buiten is thans het gehucht het Wieltje te Sint-Jan (op de grens met Langemark – Sint-Juliaan). Zij had twee kinderen bij haar echtgenoot Charles DE LA VALLEE en een Lampsen DONCHE was voogd van deze kinderen. Zeer waarschijnlijk is deze Mayken te identificeren met de zuster van Pieter DONCHE en Lampsen met haar broer.
In 1572 vinden we tenslotte nog te Zonnebeke een Lampsen DONCHE fs. Maerten die huwde met Joanna STOET, poorteres van Ieper, waar hij voor de poorterij verscheen op 1 februari. Het betreft hier dus waarschijnlijk een (later) huwelijk van de broer van Pieter DONCHE.

Na deze genealogische excursie keren we terug naar het drama. We kennen immers ook nog het vervolg van de gebeurtenissen met betrekking tot de dader Hans DE COCK!

In het Departementaal Archief te Rijsel is namelijk zijn 'brief van kwijtschelding' (*rappel de ban*) bewaard gebleven. Personen die een zwaar misdrijf gepleegd hadden, konden een genadeverzoek indienen. Hans DE COCK heeft, waarschijnlijk met hulp en steun van zijn familie, hiervan

Gezin Maerten DONCHE - Myncken PAUWELS
(vlgs. doodhalmenregister kass. Ieper)

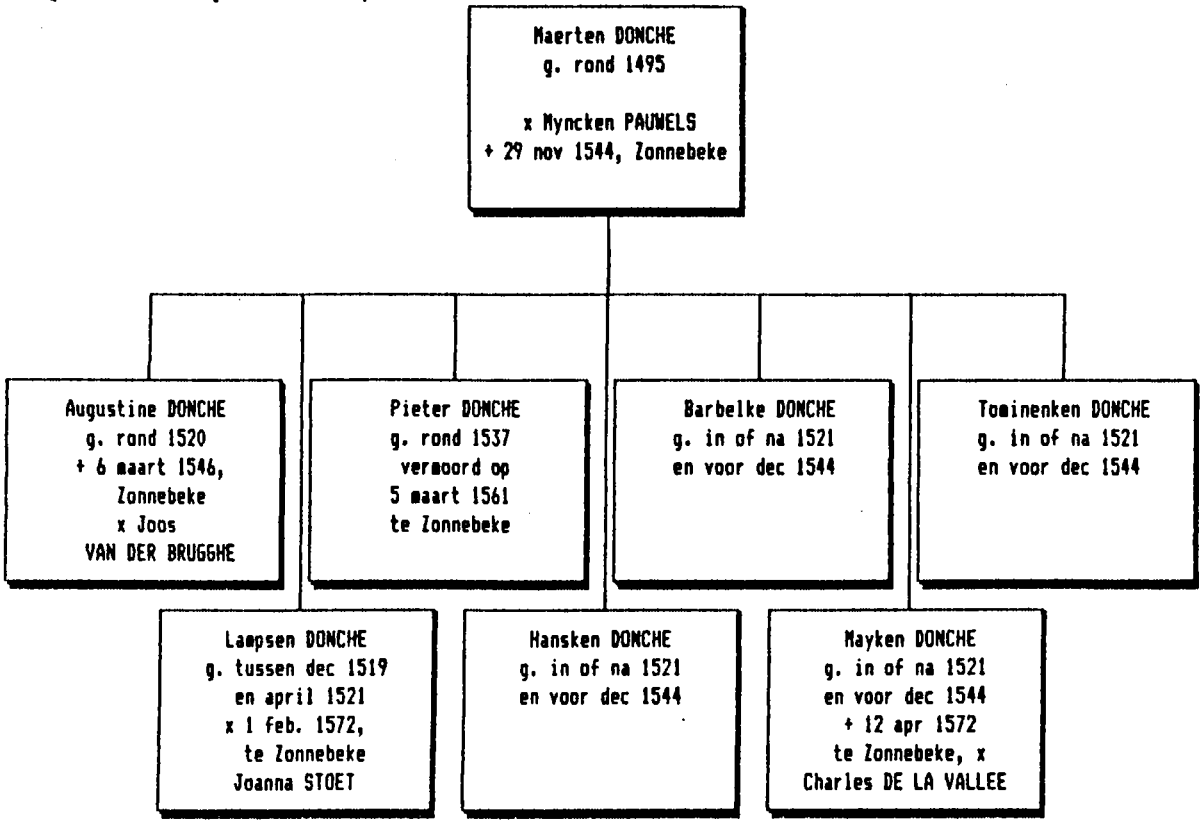

gebruik gemaakt en in 1563 reeds, dus nauwelijks een paar jaar na de feiten, werd door Filips II, koning van Spanje en de Nederlanden, aan hem genade verleend.

De brief is zeer belangrijk omdat we hierin een nauwkeurig relaas van de gebeurtenissen en van wat eraan voorafging terugvinden (7):

'Doen te weten, alle jeghenwoordigh en(de) toecommende, dat wy ontfanghen hebben de oitmoedighe suplicatie van Hans DE COCQ fs. Mr. Jans, jonck onghehuwet man, inhoudende hoe dat den 5 martii int jaer .XVc.-tzestich, hij suppliant es ghecom(m)en met wylen overledene Peeter DONCE, Jan MEUNINCK, Joos WITTEVOET, Lieven WOUTERLOOT, Joos DE MEULENAERE en(de) Copkin VAN DER HULST, om te gaene nae de prochie van Zonnebeke, plaetse van heurl(ieder) residentie'

Het gaat dus overduidelijk om hetzelfde misdrijf.

'ende een wyle daer te vooren is gebuert dat hy supl(iant) metten selven persoonen wesende in een herberghe, die voorn(oemde) overledene (Pieter DONCHE dus) *zyn rappier* (= dolk) *heeft uytgetrocken vragende totten geselscepe oft die nyet schoone en was, ende die weder in de scheede gestecken hebbende. Zyn alsdan van daer getrocken omtrent den negen uren in den avont, ende comende tot by de voors(eide) prochie van Zonnebeke'.*

Hierna lezen we de tot nu toe onbekende aanleiding tot de twist, die nogmaals het zinloze van het gebeuren naar voren brengt:

'hy supl(iant) gevallen zynde in een(en) dyck (Hans DE COCK had vermoedelijk iets te veel gedronken in de herberg ...), *de voorn(oemde) overledene heeft daeromme gelachen, geckende mit hem supl(ian)t, die daernae uytgheholpen es geweest by den voors(eide) Joos DE MUELENAERE, ende hy supl(ian)t uuyte zynde en(de) achterhalende den voors(eide) Peeter DONCE overledene, heeft tot hem geseyt: 'Hadt ghy my nyet mogen uuythelpen, ic soudet u wel ghedaen hebben'. Waerop de voorn(oemde) overledene antwoirdende zeyde: 'Waerom(m)e soude ic u helpen, ic hadde liever dat ghy uwe moedere dit'* (deze laatste zinsnede is ons niet duidelijk). *Op zyn oneerlicxsten spreekende ende alsoo zy daerduere woirden cregen zoo heeft die voorn(oemde) overledene zyn rappiere uuytgetrocken en daermede hem supl(ian)t eenen slach gegeven op zyn arm, alsdoen hy supl(ian)t tot defensie van zyn lyfve oick zyn rappiere uuytgetrocken heeft, ende hebben zulcx nae elckander gesteken en(de) gehouwen dat eyndelinge die voorn(oemde) overledene een steke ontfangen heeft in zyn slincker zyde danof hy gestorven es'.*

Hierna blijkt dat Hans DE COCK zijn daad onmiddellijk betreurde:

'tot groot en bitter leetwesen van selver supl(ian)t die ter cause van dien vryelick nyet en soude derren hanteren (= een wapen hanteren) *noch verkeeren binnen onse landen* (m.a.w.: als strafmaat werd verbanning opgelegd) *hoewel dat hy anderssins is van goede name ende fame* (zoon van Meester Jan !) *ende peys heeft mitte de interresseerde p(ersoo)nen* (de familie DONCHE dus).
... hebben inden gevalle als boven vergeven, quyte gescholden en(de) geremitteert, vergevende, scheldende quite en remitteerrende ...

Hans DE COCK werd dus veroordeeld tot verbanning, wat een zware straf was. Anderzijds werd hem – wat toen eigenlijk vrij frequent gebeurde – gemakkelijk genade verleend. Dat is begrijpelijk: de doodslag was niet met voorbedachten rade gebeurd en was zeker een onvoorzichtigheid in een gevecht dat bovendien door de tegenpartij zelf begonnen was. Vermoedelijk was iedereen in het groepje na het bezoek aan de herberg niet meer te best in staat zijn daden te controleren ... . Ook het feit dat de familieleden van Pieter DONCHE reeds vrede gesloten hadden met de dader kan alleen betekenen dat zij de doodslag eerder als een fatale afloop van een zinloos gevecht zagen in plaats van een echte aanslag.

Voetnoten

1. De akte heeft als datum 5 maart 1560. Toch gebeurden de feiten in 1561. Dit vergt enige toelichting: in 1560/61 was de Juliaanse kalander nog in gebruik (de Gregoriaanse werd pas ingevoerd te Rome op 15 oktober 1582; in Vlaanderen op 1 januari 1583). In deze kalender viel Pasen 1560 op 6 april. De moord had dus plaats voor Pasen. Dit is van belang voor de juiste datering: in de Nederlanden werd sinds de jaren 1200 en tot in het jaar 1575 bij de jaarlijkse verhoging van het jaartal de zgn. *Paasstijl* gebruikt. D.w.z. dat het jaartal niet op 1 januari veranderd werd, maar met Pasen daaropvolgend. Een jaartal vermeld in een datering die valt tussen 1 januari en Pasen dient daarom met 1 verhoogd te worden om het overeenstemend jaartal te kennen volgens onze thans gebruikelijke 1 januari-stijl. Gezien de gebeurtenissen voor Pasen plaatsgrepen, dient men het verhaal dus in 1561 te situeren. Dat de Paasstijl hier zeker van toepassing is, vindt nog een bevestiging in de ver-

klaring van een der getuigen, dat de gewelddaad op een woensdag gebeurde. 5 maart 1561, volgens de 1 januari-stijl is inderdaad een woensdag; 5 maart 1560 volgens dezelfde stijl is een dinsdag.

2. RIJKSARCHIEF BRUGGE, *Kasselrij Ieper Iste Reeks, nr. 203, Enquesten van doodslag ...*, f° 102-103v.

3. V. PIL, *Zonnebeke, heerlijk verleden en zonnig heden*, Langemark, 1962, p. 58 en 284.

4. L. VANDAMME, *Peiling naar de religieuze gezindheid op het platteland rond Ieper in 1566*, in Westhoek(-Jaarboek) V, Dikkebus, 1988, pp. 179-211. In april 1568 werd naar aanleiding van de gebeurtenissen tijdens het jaar van de Beeldenstorm (1566), voor de dorpen van de kasselrij Ieper, een lijst opgesteld van enerzijds de katholiek gebleven gezinshoofden en anderzijds de obstinate calvinisten. Voor Zonnebeke is er slechts 1 calvinist en geen enkele veroordeelde tegenover 196 katholieken. Van degenen die tussen 1566 en april 1568 van calvinist opnieuw katholiek waren geworden (de zgn. reconcilianten) kunnen er (in voorkomend geval) hoogstens een handvol geweest zijn. Uit dit artikel blijkt ook zeer duidelijk dat de hele streek ten noordoosten van Ieper in hoge mate katholiek gebleven was. De lijst der katholieke gezinshoofden is dus, voor Zonnebeke althans, een zeer volledige lijst.

5. Dit doothalmenboek werd uitgegeven door J. VANDERHAEGHE, *Doothalmen kasselrij Ieper (1524-1606)*, Handzame, 1975.

6. In 1546 viel Pasen op 25 april. In het doodhalmenboek wordt de Paasstijl gebruikt. Dat kan gezien worden in de aan deze akte voorafgaande en de erop volgende akten: het jaarcijfer blijft hetzelfde voor de akten van december en januari en februari, maar verhoogt in de eerste akte na 15 april. Al de akten van december tot en met maart (geen akten in april) zijn gedateerd 1545. Alleen deze ene akte vermeldt 1546. De twee volgende (19 en 24 maart) zijn weer in 1545. Blijkbaar heeft men voor deze ene akte niet de Paasstijl, maar de 1 januari-stijl gebruikt. Het is bekend dat de Paasstijl niet steeds even strak en consequent gehanteerd werd. Het jaarcijfer 1546 hoeft dus niet gecorrigeerd te worden.

7 DEPARTEMENTAAL ARCHIEF RIJSEL, *Reeks B, nrs. 1681-1841, dl. III, Audience.*

GELUKWENSEN

Op 14 oktober jl. werd dhr. **Daniël MERLEVEDE**, voorzitter van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde afd. Westhoek, geïntroniseerd als Ridder in de Orde van 't Manneke uit de Mane. De WH-kring en -redaktie bieden hem en V.V.F.-Westhoek hun welgemeende felicitaties aan.

Jacob Baert uit Belle

radicaal calvinist, Bosgeus, Watergeus en vluchteling tijdens de tweede helft van de 16de eeuw

Drs. hist. M. BACKHOUSE – Ash (GB)

Jacob BAERT en zijn echtgenote Claise QUESTROY waren beiden afkomstig uit Belle waar ze in de Ooststraat woonden. Reeds vóór 1566 was hij een welgegoede schepen in de stad. Tijdens het Honger- of Wonderjaar 1566 werden zij fervente aanhangers van de nieuwe religie en spoedig ontpopte hij zich als één van de voornaamste calvinistische leiders van Belle.
Hij en zijn vrouw woonden geregeld hagepreken bij zoals o.m. een sermoen gehouden door Anthonis DE ZWARTE, alias Algoet, op een veld nabij de kerk van Meteren, genaamd *'t Wallekin*, tijdens de namiddag van zondag 28 juli 1566. Hij trad tevens op als gewapende predikantenlijfwacht, o.m. van Jacob DE BUYZERE toen laatstgenoemde van Belle naar Meteren trok om er te preken. Na een vergadering die DE BUYZERE in Belle had georganiseerd, werd Jacob BAERT ook medeïnzamelaar van de drie miljoen goudgulden, waaraan hij persoonlijk een bijdrage van 50 pond parisis schonk.

Omstreeks dezelfde tijd hield hij met andere geloofsgenoten een bijeenkomst in zijn woonst, tijdens dewelke besloten werd eveneens geld bijeen te brengen voor de bouw van een calvinistische tempel in Belle. In 1567-68 voegde hij zich bij Jan CAMERLYNCK en zijn bende en werd hij aktief lid van de Bosgeuzen in het Westkwartier. Spijtig genoeg weten we niet aan welke terreurakties hij deelnam.
Voor al deze aktiviteiten veroordeelde de Raad van Beroerten hem en zijn echtgenote, die veelal haar gemaal vergezelde, bij verstek tot eeuwige verbanning met confiscatie van hun goederen: de roerende goederen brachten 13 lb. 10 s. op, de onroerende 433 lb. 18 s. 9 d..

Jacob BAERT en Claise QUESTROY hadden immers de benen genomen naar Engeland en kwamen in 1568 in Sandwich aan. Over hun leven in de nieuwe nederzetting bezitten we helaas niet veel gegevens, behalve dat hij in 1571 ingeschreven stond als lid van de Vlaamse vluchtelingenkerk en zij in 1573 in de twaalfde wijk van de Cinque Port (*) huisden.

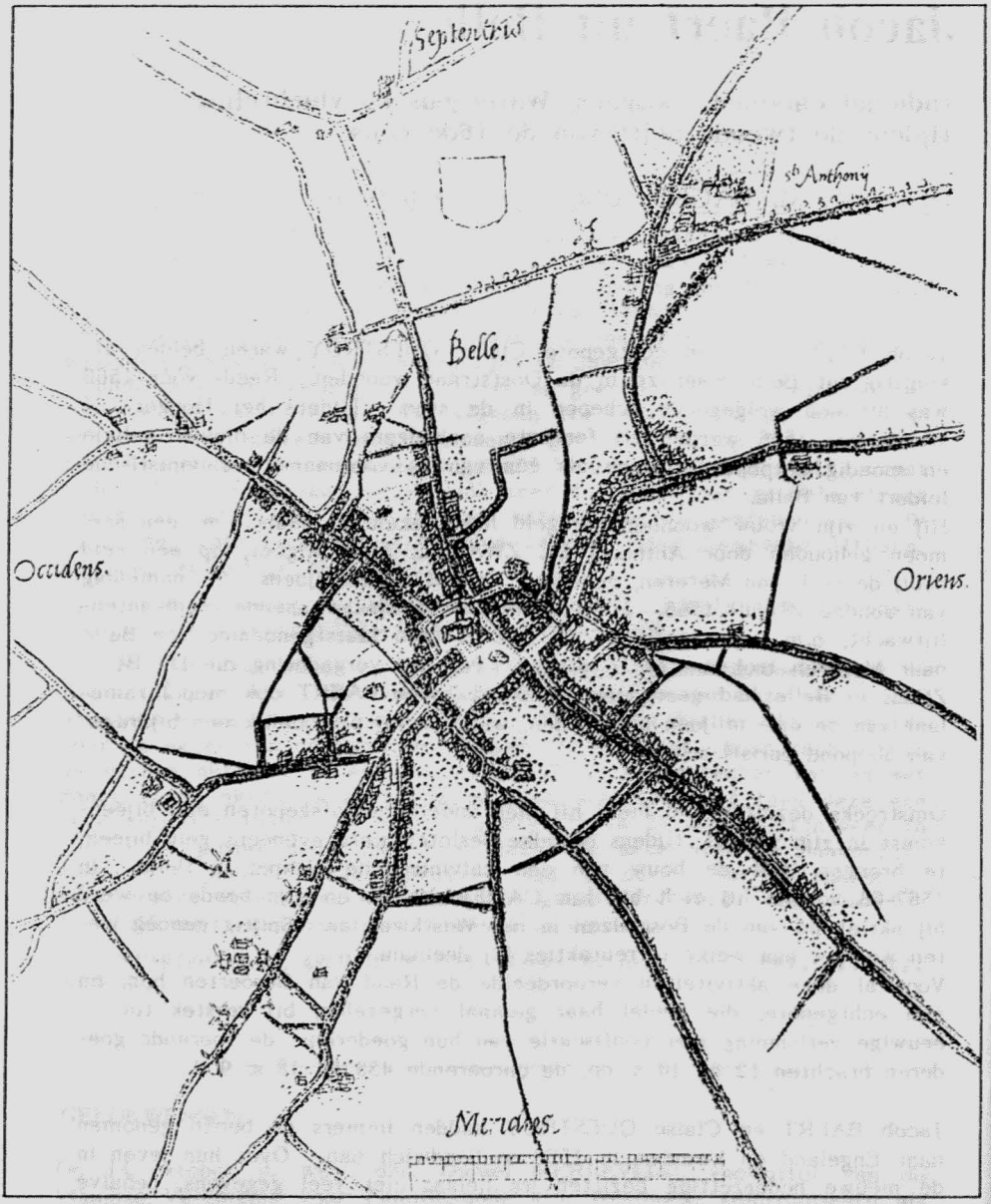

16de-eeuwse plattegrond van Belle (Deventer)

Tijdens de zomer van 1568 was hij samen met andere Vlaamse vluchtelingen betrokken in een geschil met een zekere Jan RYCARDS, maar de bronnen geven niet veel details prijs.

Inmiddels was Jacob BAERT eveneens Watergeuzenkapitein geworden en werd hij de sleutelfiguur rond een plan om de stad Nieuwpoort aan te vallen. Tijdens de lente van 1573 reisde hij van Sandwich naar Meteren, waar een bijeenkomst plaatsvond in het huis van Cristian PARMENTIER en hij met 12 tot 13 andere rebellen een gedetailleerd plan uiteenzette. In feite werd de gehele onderneming oorspronkelijk reeds in januari van hetzelfde jaar te Diksmuide ontworpen, maar de eigenlijke voorbereidingen begonnen in feite pas twee maanden later. Rebellen werden geronseld in Diksmuide, Nieuwkerke, Mesen en Meteren, en eind maart bevonden enkele speciaal uit Sandwich overgekomen vluchtelingen zich te Nieuwpoort, waar ze in het geheim wapens en munitie bijeenbrachten en die in een schip verborgen. De bedoeling was om met een 300-tal recruten op Paaszondag bij dageraad de stadswachten uit te schakelen, de poorten te openen en op die manier de stad binnen te vallen. Jacob BAERT zou zich aan het hoofd van de rebellen stellen en het signaal tot de aanval geven. Het ganse opzet mislukte echter: de baljuw van Nieuwpoort ontdekte de verborgen wapens en munitie en sloeg dadelijk alarm. De rebellen werden gewaarschuwd en gaven de operatie op. Jacob BAERT trok daarop dadelijk terug naar Sandwich.
Na juli 1573 hebben we geen informatie meer over hem.

Een mogelijke afstammeling of familielid was Jean BAERT. We konden niet achterhalen wanneer hij Sandwich verliet, maar in 1595 bevond hij zich in Leiden. Op 6 mei van dat jaar verloofde hij er zich met Abigel VAN DER VELDE uit Sandwich, dochter van Jacob en Anna VAN DER VELDE uit Sandwich, die tussen 1571 en 1573 in Sandwich waren aangekomen. Tegen 1616 was hij weduwnaar geworden en op 28 oktober verloofde hij zich met Helen MEYERS uit Sandwich, weduwe van Daniel HENRICX.

---

* Sandwich was één van de Cinque Ports. Deze Cinque Ports waren van oudsher de havens waar zich het verkeer tussen Engeland en het Europese vasteland concentreerde. Zij waren a.h.w. de grote oorlogs- en invoer- en uitvoerhavens van Engeland. Sedert de tijd der Normandische koningen vormden ze een soort afzonderlijk havendistrict, met uitgebreide rechten m.b.t. het verkeer met vreemde naties.

Aanvankelijk maakten 5 havens deel uit van de Cinque Ports: Sandwich, Dover, Hythe, Romney, Hastings. Later werden ook Winchelsea en Rye er aan toegevoegd.
Hoofd van dat district was de Lord Warden (guardian) van Dover Castle, die vanuit die sterke vesting de mond van het Kanaal controleerde. Die post was ook van groot politiek gewicht: de Lord Warden was a.h.w. de schildwacht die deze poort van Engeland bewaakte en toezicht hield op de betrekkingen van Engeland met het vasteland, die bijna uitsluitend langs die weg onderhouden werden.

(red.)

Bronnen

— KENT ARCHIVES OFFICE, *Sa/Ac5*, f° 30.

— PUBLIC RECORD OFFICE, *State Papers Domestic, Elisabeth,SP12/78/29*, f° 6.

— M. BACKHOUSE, *De Vlaamse vluchtelingenkerk in Sandwich in 1573. Een derde manuscript uit het British Museum*, Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis, dl. CXLVIII, Brussel, 1982, pp. 159, 266.

— D. VAN DER BAUWHEDE, *Vier rebellen voor de Nieuwpoortse schepenbank, april 1573*, in Westhoek (-Jaarboek), IV, Dikkebus, 1987, pp. 10-14.

— ID, *Nieuwpoort in de Geuzentijd*, Torhout, 1986, pp. 25, 27.

— E. DE COUSSEMAKER, *Troubles religieux du XVIe siècle dans la Flandre maritime, 1560-1570*, 4 dln., Brugge, 1876, dl. I, pp. 104, 112-9, 128-33, 292; dl. IV, pp. 47, 217-9, 222, 227, 314.

— A.L.E. VERHEYDEN, *Le Conseil des Troubles. Liste des condamnés 1657-1673*, 4°-reeks K.C.G., Brussel 1961, p. 339.

— J.W. TAMMEL, *The Pilgrims and other People from the British Isles in Leiden, 1567-1640*, Peel, 1989, p. 34.

IN MEMORIAM LOAGE, deel 3 is (voorlopig ?) het laatste 'bidprentjesboek' dat van Stefaan LOUAGIE, de bezieler van de familievereniging met dezelfde naam, verscheen. Het van een degelijke inleiding voorziene eerste deel bevatte uitsluitend afgestorven naamdragers. Het tweede deel was overwegend samengesteld uit bidprentjes van aangehuwden. Dit derde deel vult de beide aan. Deze bundel 'mini-biografieën' kost 600 BEF, te storten op rek. 280-0477796-11 van Familievereniging Loage, Krakeelstraat 1A, B-8490 Zerkegem. De eerste twee delen kunnen nog besteld worden tegen 300 BEF per stuk.

Vrijen en trouwen ...

Het huwelijksleven van onze voorouders: een weg vol hindernissen

J. STEKELORUM — Koksijde

Het zal vele familievorsers wellicht bekend zijn dat hun voorouders soms meer dan één keer in het huwelijksbootje stapten. Dat is niet zo verwonderlijk: vaak stierf een van de partners op jonge leeftijd (de vrouwen niet zelden in het kraambed) (1). Voor de achterblijvende man of vrouw, die meestal met kinderlast zat, was het bittere noodzaak zo vlug mogelijk een nieuwe partner te vinden. Ver hoefde men niet te gaan zoeken: op de parochie of in de kennissenkring was steeds wel ergens een weduwe of weduwnaar te vinden, al werd een 'groen blaadje' niet in het minst versmaad ... . Vaak bleef men dan ook niet lang alleen: hertrouwen binnen het jaar was zeker geen uitzondering.
De tegenslag kon soms zo groot zijn dat bijvoorbeeld de man, wiens echtgenote(s) bij de geboorte van een zoveelste telg het leven liet(en), meerdere malen diende te hertrouwen (2).

In onze genealogie vonden we een tragisch voorbeeld van dergelijke toestanden. We kwamen namelijk op het spoor van wat we hier gemakkelijkheidshalve een *huwelijksketen* zouden willen noemen, namelijk een aaneenschakeling van huwelijken die ontstaan nadat een van de partners is overleden en waardoor de overblijvende partner hertrouwt. Elke partner wordt alzo een schakel in de 'keten' van huwelijken.
Op de volgende bladzijde geven we het schema van de huwelijksketen (3), zodat het meteen duidelijk wordt wat we eigenlijk bedoelen. Elke lijn stelt hierbij een huwelijk voor; eronder wordt het aantal kinderen uit dit huwelijk vermeld (4).

We kunnen omtrent dit schema een aantal opmerkingen maken. Vooreerst zien we dat tussen het eerste huwelijk (omstreeks 1683) en het laatste (in 1751) maar liefst 68 jaar verloopt, dat is nagenoeg drie generaties! Eveneens ongeveer 68 jaar ligt er tussen de geboortedatum van Michaël BEUDAERT (geb. omstreeks 1660; huwelijk 1) en Maria VANDENBERGHE (geb. 1728; huwelijk 8): dat betekent dat ze grootvader

Huwelijksketen

Michaël BEUDAERT ——— X ——— **Maria STAEVAST**
(2 kinderen)

° ca. 1660
+ Stavele 23.03.1686 (5)
fs. Cornelius & Janneken LANTSZWEERT

° ca. 1660
+ Stavele 19.09.1690
fa. Joannes & Agnesse DE LEGHER

Joannes MERLYN ——— X ———
Stavele 08.10.1687
(1 kind)

° Stavele 20.05.1663
+ Stavele 10.12.1698
fs. Arnoldus & Jacoba COSTENOBEL

——— X ——— **Petronilla MAHIEU**
Stavele 15.11.1691
(3 kinderen)

° Beveren-IJzer 04.05.1664
+ Stavele 19.05.1740
fa. Michel & Petronilla VAN STEENE

Quintinus STECULORUM (6) ——— X ———
Stavele 27.02.1699
(4 kinderen)

° Loker 18.02.1669
+ Stavele 20.05.1712
fs. Nicolas & Catharina DE CONINCK

Henricus-Franciscus BOUSSEMAERE —X ———
Stavele 18.07.1713
(-)

° Kemmel ca. 1680
+ Stavele 17.04.1749
fs. Arnoldus & Jacoba CAENEN

——— X ——— **Maria-Joanna DE PESER**
Stavele 04.07.1741
(5 kinderen)

° Stavele 22.12.1718
+ Stavele 21.01.1751(7)
fa. Simoen & Jacquemuyne VAN PEENE

Petrus DESCHRIJVER ——— X ———
Stavele 28.10.1749
(1 kind)

° Krombeke 14.05.1718
+ Stavele 20.10.1795
fs. Petrus & Lucia GRYSON

——— X ——**Maria-Isabella VANDENBERGHE**
Stavele 06.07.1751
(8 kinderen)

° Oostvleteren 27.10.1728
+ Stavele 19.03.1764
fa. Carolus & Maria-Francisca ROSSEEUW

en kleindochter zouden kunnen zijn! Zo kunnen we natuurlijk nog eindeloos doorgaan: vergelijk bijvoorbeeld de sterftedata, de geboortejaren van de kinderen, ...
De oorzaak van deze wel erg in de tijd 'uitgerokken' huwelijksketen (het eerste huwelijkspaar leefde rond 1685, het achtste – laatste – koppel tot 80 jaar later)(8) ligt wel in het feit dat er een groot leeftijdsverschil was tussen Henricus BOUSSEMAERE (geb. ca. 1680; huwelijk 5) en Maria DE PESER (geb. 1718): zij had immers zijn dochter kunnen zijn. Ze was dan ook pas 31 jaar toen ze weduwe werd, dus nog rijp voor een volgende huwelijk.
Opvallend is ook het relatief groot aantal kinderen die uit deze acht huwelijken zijn gesproten: maar liefst 24 (12 meisjes, 12 jongens), die vijf verschillende Fn. droegen. Er kan hier bijgevolg niet meer gesproken worden van halfbroers en –zusters gezien er niet steeds een gemeenschappelijke vader of moeder is. We laten het aan u over om na te gaan welke de familiebanden zijn tussen de verschillende kinderen.

Gelet op het feit dat we hier vanuit genealogische invalshoek werken, lijkt het ons nuttig deze kinderen in het onderstaande schema te vermelden. Jammer genoeg kunnen we binnen het bestek van dit artikel niet ingaan op de verdere afstamming van deze personen (9).

Kinderen

I. BEUDAERT - STAEVAST

1.	Maria-Francisca	°	Stavele 30.06.1684	+ ...
2.	Joannes-Franciscus	°	Stavele 24.03.1686	+ vóór 1700

II. MERLYN - STAEVAST

1.	Joanna-Theresia	°	Stavele 30.03.1689	+ ...

III. MERLYN - MAHIEU

1.	Joannes-Franciscus	°	Stavele 22.03.1692	+ vóór 1740, ongehuwd
2.	Petrus-Albertus	°	Stavele 09.09.1694	+ rond 1706-1710
3.	Petronilla	°	Stavele 29.11.1696	+ (Hoogstade), vóór 1740
		X		Andries DE BYSER

IV. STECULORUM - MAHIEU

1.	Petrus-Albertus	°	Stavele 16.10.1700	+ Stavele 02.04.1759
		X	Stavele ...12.1722	Maria-Angelica BOVYN (1703-39)
		XX	Stavele 01.12.1739	Maria-Allegonda TOP (1718-1801)

2.	Anna-Theresia	°	Stavele 16.10.1700	+ Stavele 28.12.1730
		X	Stavele 18.08.1722	Franciscus FEYS (1692-1733)
3.	Jacobus-Judocus	°	Stavele 04.10.1704	+ Oostvleteren 17.09.1770
		X	Stavele 07.05.1727	Maria-Catharina SERRIN (1703-74)
4.	Mattheus-Damianus	°	Stavele 17.08.1706	+ Vinkem 01.04.1766
		X	Stavele 28.02.1741	Anna-Maria DECA (1700-..)

V. BOUSSEMAERE - MAHIEU

kinderloos

VI. BOUSSEMAERE - DE PESER

1.	Hindericus-Jacobus	°	Stavele 28.05.1742	+ ...
2.	Petrus-Albertus	°	Stavele 09.09.1743	+ ...
3.	Joannes-Jacobus	°	Stavele 02.02.1745	+ ...
4.	Joanna-Theresia	°	Stavele 02.08.1747	+ ...
5.	Anna-Theresia	•	Stavele 29.09.1749	+ ...

VII. DESCHRIJVER - DE PESER

1.	Eugenia-Jacoba	°	Stavele 19.01.1751	+ vóór 1764

VIII. DESCHRIJVER - VANDENBERGHE

1.	Petronilla-Francisca	°	Stavele 06.06.1752	+ ...
		X	Stavele 1775	Petrus-Jacobus MARKEY
2.	Joanna-Theresia	°	Stavele 10.07.1753	+ vóór 1764
3.	Christianus-Carolus	°	Stavele 02.08.1754	+ vóór 1764
4.	Isabella-Clara-Eugenia	°	Stavele 16.11.1755	+ vóór 1764
5.	Maria-Ther.-Constant.	°	Stavele 30.09.1757	+ ...
		X	Stavele 28.01.1783	Fredericus-Albertus DE PESER
		XX	Stavele 15.05.1786	Petrus-Joannes FREMAULT
6.	Maria-Joan.-Constant.	°	Stavele 20.02.1759	+ ...
		X	Stavele 15.07.1783	Joannes-Jacobus HAEGHEBAERT
7.	Petrus-Joannes-Albert.	°	Stavele 24.01.1761	+ na 1764
8.	Jacobus-Albertus	°	Stavele 31.03.1763	+ vóór 1764

Ten slotte willen we nog opmerken dat dit fenomeen zeker geen uitzondering vormt. In onze 'stamboom' vonden we tot nu toe nog één dergelijk geval in de 19de eeuw, zij het dan wat minder extreem (het verschil tussen eerste en laatste huwelijk bedroeg 65 jaar en tussen eerste en laatste geboorte 49 jaar). Daarbij komt dat de kinderen uit de opeenvolgende huwelijken dezelfde Fn. droegen, m.n. STEKELORUM.

We vragen ons dan ook geïnteresseerd af in welke mate het fenomeen 'huwelijksketens' verspreid was. Dat is moeilijk te achterhalen omdat

vele genealogen daar immers niet bij stil staan. Men zoekt vaak alleen maar de opeenvolgende huwelijken op waar de naamgenoot of de weduwe(naar) van de naamgenoot bij betrokken is. De oorzaak ligt echter ook wel voor de hand: wanneer men niet expliciet zoekt naar dergelijke 'huwelijksketen', zal men die ook niet zo makkelijk toevallig op het spoor komen. Inmmers, in de begraafakten, die in de 17de en ook wel in de 18de eeuw werden opgesteld in de parochieregisters, vinden we zelden de naam van de huwelijkspartners. Staten van Goed kunnen al meer sporen prijsgeven, gezien daar soms de kinderen uit vorige huwelijken vermeld worden.
Een maximale 'huwelijksketen' vindt men echter maar door nieuwsgierig te zijn (dit zou trouwens de kwaliteit van elke familievorser moeten zijn), nl. doelbewust verder te zoeken naar de levensloop van de overlevende huwelijkspartner, en dus niet enkel van de naamgenoot. Dat dit boeiend kan zijn, en zelfs de basis kan vormen voor een uitvoeriger studie (bijvoorbeeld onderzoek van de evolutie van de sociaal-economische toestand binnen de tijdsgrenzen van de 'huwelijksketen), dient zeker onderstreept te worden (10).

We hopen dan ook dat dit eerder summiere artikel de aanzet mag vormen voor een doelgerichter en accurater zoekwerk door de genealogische en familiehistorische vorser. Reacties op dit artikel kunnen allicht reeds helpen een betere visie te vormen op deze problematiek: we wachten dan ook op een 'record-huwelijksketen'.

Voetnoten

1. In Haringe bedroeg de gemiddelde leeftijd bij overlijden voor de man 44 jaar 6 maanden en voor de vrouw 47 jaar 6 maanden in de periode 1707-1751. Tegen het einde van de 18de eeuw liep dat resp. op tot 51 jaar 9 maanden en 55 jaar 3 maanden. Het betreft hier enkel de overlijdens van volwassenen. Mocht men nog de zuigelingensterfte mee verrekenen (d.i. overleden binnen de 12 maanden na de geboorte), dan zou dat nog merkelijk lager liggen (in de periode 1726-35 stierf bijna ¼ van de nieuwgeborenen, nl. 22,3 %). Zie daaromtrent o.m.: D. DALLE, *De bevolking van Veurne-ambacht in de 17de en 18de eeuw*, Verhandelingen van de Vlaamse academie voor wetenschappen, jg. XXV, nr. 49, Brussel, 1963.

2. Zie o.m. diverse artikelen in Vlaamse Stam:

L. WYNENDAELE, *Thomas de Bien, vijfmaal gehuwd*, in V.S., XVI (1980), nr. 10, p. 537; W. BEELE, *Eveneens vijfmaal gehuwd*, in V.S., XV (1979, nr. 1, p. 51; J. TANGHE, *Livinus Maenhout, zes huwelijken in 30 jaar*, in V.S., XV (1979), nr. 6, p. 317.

3. Naar een idee van W. BEELE in zijn artikel *Reginald Rooryck (16 62-1713), stamvader van een landbouwersgeslacht in Hoogstade*, in J. DECAESTECKER, Westhoek (-Jaarboek) V, Dikkebus, 1988, pp. 95-128 (i.c. p. 123).

4. Bronnen zijn de parochieregisters van Stavele en Staten v. Goed kasselrij Veurne (RAB), nrs. 19767 (A° 1686), 11753 (A° 1690), 27138 (A° 1700), 26642 (A° 1712), 26211 (A° 1740), 25760 (A°1749), 15595 (A° 1751), 3201 (A° 1764).
De kinderen worden verder in dit artikel vermeld.

5. Begraven in de kerk van Stavele.

6. Quinten STECULORUM was als knecht reeds in 1697 (volkstelling) werkzaam bij zijn latere echtgenote Pieternelle MAHIEU. Hij huwde haar dus na het overlijden van zijn werkgever, boer Jan MARLIJN (zie H. RONSE, *De volkstelling 1697 in de kasselrij Veurne*, Handzame, 1973, p. 125).

7. Stierf bij de geboorte van haar eerste kind.

8. Interessant is wel dat gedurende die ganse periode de acht opeenvolgende koppels steeds op dezelfde hoeve zijn blijven wonen. Het was de grootste pachthoeve die de abdij van Eversam bezat en gelegen was in de 'Oosthouck' van Stavele. Het is het huidig landbouwbedrijf Daniël DEVLOO - DEVLOO, Eversamstraat 8 te Stavele.

9. Zie noot 4: aanvullende informatie wordt in dank aanvaard gezien we nog geen gelegenheid hadden de afstammelingen op te sporen.

10. In het hier besproken geval is van elk huwelijk een Staat van Goed bewaard, wat op zich reeds een goudmijn aan gegevens is.

GEVRAAGD

90.III.1 J.-P. BOUDEN, Grauwe Broederstraat 21, B-8600 Diksmuide.

Informatie over de (voor)ouders van de onderstaande personen.

Martinus Josephus BOFFEJON X ...	Maria LOOTENS
fs. ... BOFFEJON & ...	fa. Carlus LOOTENS & Anna BOGAERT
° Middelburg (Zeeland) ca. 1740	° Brugge St.-Gillis 24.03.1744
+ Beernem 07.09.1810	+ Brugge 10.12.1776

Heerlijkheid Nieuwkerke (6)

R.L. DEWULF-HEUS — Brugge

(Vervolg van WH-info 90, II, p. 60; slot van deze aflevering)

f° 154 20 september 1741

Jan François BAERT fs. wylent Jacobus & Jacqueminken ENTE, poorter der stede van Ypre, + Westnieuwkerke 27 juni 1740.
Blyfveghe: Joanna Françoise Petronelle LESTIENNE fa. wylent Charles & Marie Christine LEUPE fa. Joos als weduwe.
Kinderen: Marie Bregitte 13 j., Joannes Baptiste Benedictus 10 j., Carolus François Louis 8 j., Dorothea Françoise Albertine 9 j., Marie Joanna 5 j., Regine Therese 3 j., allen met naam BAERT.
VP.: Lodevicq BAERT, oom.
VM.: Joannes Laurens TRIOEN, oom causa uxoris.
Huwelijkskontrakt: 30 december 1727 tot Nieuwkerke.

f° 164 20 januari 1742

Suplient très humblement Jean François DIEUSAERT et Pierre BOSSAERT tutteurs de Jacque Exavére et Cornil Henry DIEUSAERT, deux enfants de feu Jean François Ghelin, procré avec encore vivante Marie Claire VANHOUCKE, de plus Philippe Joseph DIEUSAERT fs. du dit Jean François Ghelein émancipé par mariage mais insufisament âgé, tous demeurant en ce lieu, disant que par donnation de feu François VAN HOUCKE, pére grand materneel des dits mineurs, en date du 10 juin 1728, et séparation contre leurs frères et soeurs arreté le 4 juin 1736, ensemble par succession de Pierre Albert DIEUSAERT, leur frère, il cmte savoir au dit Jacque Exavere et Philippe Joseph DIEUSAERT chacun un quattrième et 28e part, et a Cornil Henry un 18e part dans trois cent vingt cinq verges de terre a labeur de requiq avec les verds et secqs catheaux sus estant compris la moitié d'une dreve situé dans la paroisse de Neuve Eglise sous la seigneurie d'Oosthove; et comme cette portion de terre est inseparable entre 7 personnes qui y ont part, les suplias avec les coheritiers desdits mineurs ont trouvé a propos de l'exposer en vent au plus offrant, en la manière accoutumé, laquelle est passé et adjugé sur l'aggreation et bon plaisir de vos seigneurs comme chef tutteurs.

f° 165 16 oktober 1742

Pieter François VERMERSCH fs. wylent François & Anne DE RYCKE, poorter der stede van Ypre, + Nieuwkerke 1 april 1742
Blyfveghe: Marie Brigitte HOUVENAEGEL fa. wylent Geeraert & Catherine ABEEL als weduwe.
Kinderen: Joannes Baptiste 18 j. en Marie Brigitte VERMERSCH 20 j..
VP.: François VERMERSCH, oom.
VM.: François Louis VERBEKE x Marie Françoise VERMERSCH.
Huwelijkskontrakt op 23 juni 1717 tot Nieuwkerke.

f° 171 28 november 1742

Suplierende vertoont warentelyck Marie Petronelle Françoise FOURNIER fa. Jan, lest weduwe van Jacobus DEVOS ende te vooren van Jacobus BOUDRY, pachteeghe woonende alhier tot Nieuwkercke, te kennen gevende hoe dat aen haere vier onderjaerighe kynderen ghewonnen in haer eerste huwelick by den voorseiden BOUDRY vervallen en gesuccedeert is naer de doot ende overlyden van Jan Baptiste BOUDRY fs. Philippe, hunnen grootvader paterneel, de somme van veerthien hondert vyftigh ponden seven schellyngen parisis soo in renten als in activen, breeder te siene by hun deellot ghetrocken vut den staet ghemaeckt ten sterfhuyse van hunnen voorseyden grootvader, van welcke somme de supliante wel soude willen proffiteren van de jaerlicksche incomen van diere, die maer en can beloopen naer dat de selve int' gheheele door de voogden sal gheemployeert syn tot ontrent de vyf ponden grooten by jaer.

f° 172 15 januari 1743

Jacobus DE VOS fs. Jan Baptiste & Marie VERGULDESOONE, ° Wulvergem, poorter der stede van Yper, + Nieuwkerke (hh. vande Groote Torre) 23 maart 1742.
Blyfveghe: Marie Petronelle Françoise FOURNIER fa. Jan & Marie DE BRUYNE, ° Dranouter, als weduwe.
Huwelijkskontrakt op 5 februari 1740 tot Nieuwkerke voor Charles Louis LUTIN, deelsman.

f° 179 15 februari 1743

Bertholomy VAN TOUROUT fs. Bertholomy & Marie Magdalaine COCQUEL, bourgeois de la ville d'Ypre, + Nieppe 27 juin 1742.
Veuve: Isabelle Therese JOYE fa. Jean Baptiste & Martine Isabelle TOULOUSE, ° Metre.
Enfants: Marie Anne Josephe 6 ans, Marie Jenne 4 ans et Isabelle Therese VAN TOUROUT 20 mois.
TP.: Pierre Joseph VAN TOURHOUT, oncle.
TM.: Matthieu TOULOUSE, grand oncle.
Contract de mariage: 31 janvier 1736 à Bailleul.

HUWELIJKSKONTRAKTEN, register 119

We sluiten de publicatie van de akten van de **Wezenkamer van Nieuwkerke** (*) voorlopig af met de genealogische excerpten van de huwelijkskontrakten uit register 119 (folionummer en datum verwijzen naar de eerder gepubliceerde akten (**)).

f° 17 7 mei 1736

Jan François DIEUSAERT,
fs. wijlen Joannes & Pieternelle DE SWARTE.
Bijgestaan door:
Pieter DE CAIGNY, oom paterneel,
François ENTE, oom materneel.

X

Mary Clare VAN HOUCKE,
fa. François & wijlen Francinken DE ROO.
Bijgestaan door:
François VANHOUCKE, broer,
Anteunes VANHOUCKE, oom.
Bijlage: testament van François VANHOUCKE – vader van de weduwe – van 10 juni 1728 voor schepenen van Oosthove.
Kontrakt: 9 juli 1710 voor notaris Jacques WOUSSEN te Nieuwkerke.

f° 69 27 juni 1738

Ciprien TRIOEN, jeune homme, bourgeois d'Ypres, fs. Gille.
Assisté de:
Gille TRIOEN, son père,
Catherine GRUSON, sa mère.

X

Marie Anne Josephe LORIDAN, bourgeoise d'Ypres,
fa. feu Matthieu (Ix) & Elisabeth STRECK – jeune fille.
Assistée de:
Cool STRECK, son parent,
Elisabeth STRECK, sa mère,
Cornil WARCQUIN, son oncle et tutteur,
Roelant DE SCHILDERE, son parent.
Contract: 16 avril 1723 à Neuve Eglise.

f° 120 4 januari 1740

Jacob BOUDRY, fs. Jan Baptiste & Marie Catherine HUWETTE.

bijgestaan door haar vader.

X

Petronelle Françoise FOURNIER, fa. wijlen Jan & Marie DE BRUYNE.
bijgestaan door:
Pieter RYCKEWAERT, haar stiefvader,
haar moeder,
Laurens DE BRUYNE, oom materneel,
Paulus VAN ACKER, haar zwager.
Kontrakt: 24 december 1723 te Nieuwkerke.

f° 147 29 maart 1741

Charles VAN ZEVEREN, fs. wijlen Pieter & Joanna STRUYVE.
Bijgestaan door:
Bregitte LEUPE, zijn schoonmoeder,
Pieter Joseph VAN ZEVEREN, zijn broer.

X

Isabelle Clare ENTE, fa. wijlen François & Isabelle DESWARTE.
Bijgestaan door:
Joannes D'OUDE,
Guislain DIEUSAERT, haar oom en voogd.
Kontrakt: 28 maart 1721 te Nieuwkerke.

f° 154 20 september 1741

Jan François BAERT, jongeman, fs. wijlen Jacobus & Jacqueminken ENTE.
Bijgestaan door Jacobus DE SWARTE, zijn halfbroer.

X

Anne Françoise Petronelle LESTIENNE, jongedochter, fa. wijlen Charles & Marie Christine LEUPE.
Bijgestaan door:
Jan Baptiste LEIGNEL, haar schoonvader,
Marie Christine LEUPE, haar moeder,
Jan LESTIENNE, haar oom.
Kontrakt: 30 december 1727 tot Nieuwkerke.

f° 165 16 november 1742

François VERMERSCH, jongeman, fs. wijlen François.
Bijgestaan door Louis DE RYCKE, zijn oom.

X

Marie Brigitte HOUVENAGEL, jongedochter, fa. Geeraert.

Bijgestaan door haar vader.
Kontrakt: 23 juni tot Nieuwkerke.

f° 172 15 januari 1743

Jacobus DE VOS, meerderjarig jongeman, ° Wulvergem,
fs. Jan Baptiste & Marie VERGULDESOONE.
Bijgestaan door:
zijn vader,
Michiel DE VOS, zijn broer,
Andries SOUXDORF, zijn vriend.

X

Petronelle Françoise FOURNIER, ° Nieuwkerke, fa. Jan & Marie Jenne DE BRUINE, weduwe van Jacobus BOUDRY.
Bijgestaan door:
Paulus VAN ACKER,
Jacobus VERTOMME, haar zwager.
Kontrakt: 5 februari 1740 voor notaris Charles Louis LUTIN, deelsman te Nieuwkerke.

f° 179 15 februari 1743

Bartholomy VAN THOURROUT, jeune homme majeur d'age,
fs. Bartholomy & Marie Magdeleine COCQUEL.
Assisté de:
Pierre Joseph VAN THOUROUT, son frère,
Matthieu TOULOUSE, son beau-frère,
Jacques GRUSON, son oncle maternel.

X

Isabelle Therese JOYE, jeune fille,
fa. Jean Baptiste & Martine Isabelle TOULOUSE.
Assistée de:
Jean Bpatiste JOYE, son beau-frère,
Pierre JOYE, son oncle et tuteur paternel,
Matthieu TOULOUSE, son tutteur et oncle maternel.

---

* De registers der Wezenkamer van Nieuwkerke worden bewaard in het RIJKSARCHIEF BRUGGE, *Kasselrij Ieper IV, nrs. 115-122*(1591-1790).

** Onder de titel *Heerlijkheid Nieuwkerke* verschenen in WH-info de registers 121 — 1988, 2-3, pp. 35-43 — en 119 — 1989, 1, pp. 12-18; 1989, 2, pp. 55-59; 1989, 3, pp. 96-100; 1990, 2, pp 54-60.

Sprokkels

HET STOND IN DE GAZETTE VAN GEND

ERFENIS TEN STERFHUIZE VAN H.I. VAN LERBERGHE (° Merkem)

Dr. P. HUYS

In enkele bijdragen in Vlaamse Stam (1) hebben we erop gewezen welk onvermoed rijk genealogisch materiaal voor het rapen ligt in oude kranten.
Naast 'opsporingsberichten', die omwille van de vaak precieze persoonsbeschrijvingen hoogsinteressant zijn, geven vooral notariële 'advertenties', waarmee erfgenamen opgeroepen worden zich kenbaar te maken om hun *reght op hoirye* te kunnen uitoefenen, soms onbekende, omvangrijke genealogische informatie vrij.
In het vakantienummer van Vlaamse Stam publiceerden we daarvan een allicht exceptioneel voorbeeld, nl. een kwartierstaat LIEBAERT-LEURIDAN, die niet minder dan tweeënveertig kwartieren (generaties I-VII) bevatte, waarmee we een heel stuk diep in de zestiende eeuw zaten(2)!
In de annonce uit de **Gazette van Gend** van 18 februari 1782 (3) die we hier laten volgen gaat het om de nalatenschap van Henrica Isabella VAN LERBERGHE (° Merkem 7 december 1707; + Brugge 17 december 1781). Dit specimen is duidelijk minder spectaculair, maar daarom niet minder interessant. Aansluitend laten we het genealogisch 'crayon' ervan volgen.

DAt'er door Deze ten verzocke van Srs. *Karel Gazet*, Chirurgyn ter Prochie van Jabbeke, en *Pieter Geltbof*, Executeur-Testamentaire en Rendant ten Sterf huyze van *Henrica Isabella van Lerberghe*, Fa. *Francifci*, verwekt by *Isabelle de Lefontry*, welken *Francifcus* Zoon was van *Matthieu* by *Judoca Verftraete*, laeft Weduwe van *Simon Meefman* en te vooren van *Francies Roeflen*, geboortig op de Prochie van Merkem, Diocefe van Ipren,

den 14. December 1707., en overleden binnen de Stad Brugge op den 17. December 1781., voor de eerſte mael opgeroepen en gedagvaerd worden alle de gene, die recht van Hoirye pretendeeren te hebben tot het zelve Sterfhuys, 't zy van de Vaderlyke ofte van de Moederlyke Zyde, ten eynde van het zelve hun recht behoorlyk te verifiëeren ter continuatie van de Vierſchaere der Stad Brugge, dit binnen den tyd van zes weken, ende hun bewys met de verificatoiren aldaer te laeten verblyven tot'er tyd, dat zullen gedaen zyn de vier Intimatien, van zes tot zes weken, belaft by Zyne Majeſteyts Decreet van den 24. November 1774., op pene van daer van verſteken te zyn, ende dat de Goederen van het gemeld Sterfhuys zullen verdeylt worden aen de gene, die zullen geprobeert hebben daer toe gerechtigd te zyn, ingevolge het beroepen Decreet; geſchiedende deze oproepinge en intimatie uyt kracht van het conſent, gevolgd op de Requeſte, gepreſenteerd aen het Magiſtraet der Stad Brugge den 6. February 1782., ondt. *d Donnoghue*, doende te noteeren, dat eenige Papieren, ten zelven Sterfhuyze bevonden, probeeren, dat 's Overledens Vader gehad heeft twee Zuſters, de eene genaemd *Cornelia van Lerberge*, in Houwelyk geweeſt hebbende met *Bartholomeus Berque*, ende *Adriana van Lerberge*, getrouwd geweeſt met *Maryn de Laetere*, die beyde, zoo het ſchynt, verſcheyde Deſcendenten hebben achtergelaeten.

Gazette van Gend
18.02.1782

Mattheus VAN LERBERGHE x Judoca VERSTRAETE

Franciscus VAN LERBERGHE x Isabelle DE LEFONTRY	Cornelia VAN LERBERGHE x Bartholomeus BERQUE	Adriana VAN LERBERGHE x Marijn DE LAETERE
Henrica Isabella VAN LERBERGHE ° Merkem 07.12.1707 + Brugge 17.12.1781 x Francies ROESTEN xx Simon MEESMAN	Afstamming	Afstamming

1. P. HUYS, (1). *Oproepen tot erfgenamen uit oude kranten*, XXV, 1989, nr. 11-12, pp. 622-624; (2). *Oude kranten als genealogische bron*, XXVI, 1990, nr. 1, pp. 41-42; (3). *Genealogie Van Blitterswyck Blomme-Ryeel*, XXVI, 1990, nr. 2, pp. 58-59; (4). *Vermist: Jacques Labeau uit Etikhove (1782)*, XXVI, 1990, nr. 3-4, p. 268; (5). *Portrait van eene vermiste dogter*, XXVI, 1990, nr. 5, p. 310; (6). *Een kwartierstaat (Liebaert-Leuridan) in de Gazette van Gend(1790)*, XXVI, 1990, nr. 7-8, pp. 387-388.

2. Zie bovenstaande noot (6).

3. Deze oproep verscheen een tweede maal in de Gazette van Gend in het bijvoegsel van 27 juni 1782.

VAN SINT-ANTONIUS EN ALLE HEILIGEN

Gaan dienen of ter bedevaart gaan, m.a.w. al biddend naar een min of meer verwijderde (bedevaarts)plaats trekken ter boetedoening of om iets af te smeken, was eertijds meer gemeen dan vandaag.

Van wijlen m'n grootvader langs moederskant, m.n. Cyriel HOUWEN fs. Casimir Eduard (Warden) en Catharina RAEKELBOOM (° Reningelst 1886 — + Reningelst 1955), herinner ik me levendig hoe hij jaarlijks naar een aantal kerken in het omliggende ging dienen. Dat hij dat al biddend deed, is mij onbekend, maar zeer onwaarschijnlijk: hij ging immers per fiets!
Zo trok hij telkenjare naar Onze-Lieve-Vrouw in het nabije Poperinge (St.-Jan) en Loker (op de Rode Berg). Maar ook Sint-Job in Vlamertinge (tegen zweren) en de Heilige Livinus in Elverdinge (tegen rheuma) stonden bij hem hoog in aanzien. Zelfs tijdens de oogst vond hij het heel vanzelfsprekend zijn *pekke*(= pik: korte zeis) voor een dag aan de haak te hangen om naar Kemmel te gaan, alwaar de Heilige Livinus aanroepen wordt tegen *oogpijn, tandpijn, alle slag van zweeren, verbrandheid en gezwel der beenen en wild vuur.*

Kortemaand (februari) was voor hem evenwel de druktste bedevaartsmaand. Het begon al op 3 februari met de Heilige Blasius in de Klytte, waar hij gretig een paar flessen rode wijn liet wijden, om er later bij de minste echte of vermeende opstoot van keelpijn vlug een (paar) glaasje(s) van te drinken. De Heilige Blasius en de medicijn deden wonderen. Zijn geloof was dan ook biezonder groot.

Het is zeker niet omdat zijn vertrouwen in de Heilige Laurentius te klein was, dat hij kort daarop in Loker zijn *tanden verkocht* bij de Heilige Apollonia. Wel integendeel: die inschrijving was eerder bedoeld om zijn 'intieme' band met de bemiddelende heiligen te versterkvigen. Daarbij komt dat deze heilige patrones een jaar lang voor zijn tanden zou zorgen als waren het de hare. Het zal allemaal wel in orde geweest zijn, want ik heb hem nooit of te nimmer over tandpijn horen klagen.
Het 'hoogtepunt' was echter zijn 'boetetocht' naar de Heilige Antonius. Samen met z'n neef Jérôme fs. Charles trok hij (per fiets !) naar Belle. En omdat hij, zoals uit het bovenstaande reeds blijkt, een praktisch man was, deed hij dat bij voorkeur op de marktdag: je plichten vervullen, betekende voor hem niet noodzakelijk dat je daar het nuttige ... maar bovenal het aangename niet kon aan koppelen.
Nadat hij er zich 's morgens bij Sint-Antonius van verzekerd had dat zijn twee varkens van ziekten zouden gespaard blijven, bleef er hem (én Jérôme) nog een zee van tijd om kennissen te bezoeken en een paar noodzakelijke zaken aan te kopen. Dat hij in de vreugde van het weerzien dikwijls, ongewild, onvoldoende geld overhield om er nog zoals voorzien zijn favoriete zwarte *Lafont*-werkpak aan te kopen dat dringend aan vervanging toe was, was jammer maar nog geen drama — ongewijde wijn bestreed z.i. allicht ook een aantal kwaaltjes. Het was trouwens een mooie dag geweest en wat dat pak betreft was hij gerust: markt was er iedere week, het ganse jaar door.
Dat zeker m'n vrome grootmoeder en allicht ook Sint-Antonius niet erg ingenomen waren met zijn toch speciale en frivole manier van dienen, baarde hem op de keper beschouwd geen al te grote zorgen: heimelijk rekende hij een beetje op z'n niet onaanzienlijke 'voorraad' gesprokkelde aflaten, die hem wel voor het ergste zouden behoeden. Of zijn onorthodox dienen in het gebuurte aanleiding was voor enig geroddel of leedvermaak, betwijfel ik. De inwoners van de *Geuzekens* (de Feutenaarsstraat te Reningelst) waren (gelukkig) evenmin allemaal heiligen... .

Een zaak staat echter voor me vast: mocht hij op de hoogte geweest zijn van de oorprong en de ware toedracht van de bedevaart naar Sint-Antonius, hij zou zich wellicht minder 'profaan' en devoter gedragen hebben.

Volgens Hub. De Ruytter in zijn (onuitgegeven) *Geschiedenis van Loker*, waarin hij verwijst naar de 'Annales du Comité flamand de France' (XV, p. 33), zou de bedevaart naar de Heilige Antonius abt te Belle ontstaan zijn in 1626. Dat jaar heerste er in de omstreken van Ieper een ziekte, die het lichaam koolzwart deed uitslaan en verteerde zodat de aangetaste ledematen een na een afvielen. Temidden van de algemene rouw en neerslachtigheid namen enige personen hun toevlucht tot Sint-Antonius, vereerd te Belle in de kapel die gebouwd was op de puinen van de abdij, welke de geuzen verwoest hadden. Zij werden er genezen. Van dan af werd de ziekte het *Sint-Antoniusvuur* genoemd. Regnier, prior van de abdij van Sint-Jan-ten-

Berge, schreef dat men tijdens de 'octave' ieder jaar meer dan 30.000 mensen per dag telde te Belle, en de gelovigen gingen er processiegewijze kaarsen en andere offeranden dragen naar het altaar van Sint-Antonius.

Hoe dat gebeurde, lezen we in het onderstaande verslag van de plechtige bedevaart van Reningelst naar Belle in 1626, dat Jozef G.M. van den Heuvel ons bezorgde. Het betreft dus hoogstwaarschijnlijk de allereerste door die parochie naar Belle ingerichte boetetocht.
Dat er enig contrast is met de 'bedevaart' van wijlen m'n grootvader zal u daarbij niet ontgaan.

(JdC)

PLECHTIGE BEDEVAART VAN RENINGELST EN DE KLYTTE NAAR DE SINT-ANTONIUSKAPEL TE BELLE OP 16 MEI 1626

J.G.M. van den HEUVEL

Pastoor Pieter DE HEUVELE was afkomstig van Menen, waar hij rond 1578 werd geboren. Hij was monnik van de reguliere kanunniken van Sint-Augustinus te Lo en legde er in 1595 zijn plechtig profes af.
Van 1624 tot 1638 was hij pastoor van Reningelst. Vroeger was hij pastoor van Nieuwkapelle en van 1610 tot 1616 pastoor van Lo zelf.

Het waren moeilijke tijden en daarom leidde hij op 16 mei 1626 een plechtige bedevaart met zijn parochianen van Reningelst en die van de Klytte naar de vermaarde Sint-Antoniuskapel van Belle, het centrum van de Antoniusverering voor het Vlaamse land.
Samen met de heer van Reningelst en de schepenen, alsook die van de Klytte trokken zij in processie op.
Het was ook een tocht vol verstervingen: nuchter gingen zij naar Belle en kwamen huiswaarts zonder geëten of gedronken te hebben.
In de kapel zong de pastoor een solemnele hoogmis. Na de dienst offerde hij aan Sint-Antonius twee waskaarsen: één voor Reningelst en één voor de Klytte. Ook de heer van Reningelst en de schepenen offerden er een kaars aan de eremijt.
Na 14 jaar de parochie bediend te hebben, werd pastoor DE HEUVELE op 19 september 1637 tot abt gekozen. Maar reeds in het eerste jaar van zijn bediening op 17 oktober 1738 stierf hij.

Kan. TANGHE, *Parochieboek van Reningelst & Monasticum. Flandre occ.*

Mededelingen

Vlaamse Vereniging voor Familiekunde: afdeling Westhoek
AKTIVITEITEN

Donderdag 25 oktober om 20.00 u. in het Centrum voor familiaal en sociaal archief (St.-Janstraat 7 te Ieper — naast de bibliotheek) spreekt dhr. Michel VAN POTTELBERGHE over **Wat vindt de historisch en genealogisch geïnteresseerde vorser in het doucumentatiecentrum van de Société d'Histoire de Comines-Warneton.** Een niet te missen voordracht voor al wie onderzoek doet in de oude kasselrij Waasten. Er is ruime gelegenheid tot het stellen van vragen.
De eerder voor die datum aangekondigde voordracht diende wegens onvoorziene omstandigheden naar het volgend jaar verschoven te worden.

Donderdag 22 november om 20.00 u.: **Bezoek aan het Gewestelijk Centrum voor Familiegeschiedenis,** Dr. Colenstraat te Oostende. Rondleiding o.l.v. dhr. Eddie A. VAN HAVERBEKE, sekretaris-generaal V.V.F. en voorzitter van het centrum. Met eigen vervoer. Deelnemers uit het Ieperse verzamelen op de Markt (Nieuwwerk) te Ieper om 18.30 u..
Inschrijven is noodzakelijk. Dat kan bij D. MERLEVEDE of J. DECAESTECKER. Personen die geen eigen vervoer hebben, kunnen evtl. meerijden (tegen kleine deelname in de vervoerskosten).

Toegang voordrachten e.a. aktiviteiten: leden (V.V.F. en WH) 60,- Fr.; niet-leden 100,- Fr. (ter plaatse te betalen).

Kontaktpersonen:

V.V.F.-afdelingsvoorzitter D. MERLEVEDE, Brugseweg 32, 8900 Ieper, tel.: (057) 20 23 52 en J. DECAESTECKER (WH), Rozelaarsstraat 6, 8900 Dikkebus-Ieper.

17de WESTVLAAMSE V.V.F.-ONTMOETINGSDAG
Roeselare, 16 december 1990

De jaarlijkse ontmoetingsdag van de afdeling West-Vlaanderen van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde vindt dit jaar plaats op **zondag 16 december** in het Rodenbachpark, Langebrugstraat 5 te Roeselare (tel.: 051/ 20 52 52). Oriëntatiepunt: de 'kop' van de vaart aldaar.

Programma

— 10.00 uur. **Boekenbeurs:** ruime keuze van familiekundige en historische publicaties, formulieren, ... Er is tevens gelegenheid om kontakten te leggen met andere vorser, en gegevens uit te wisselen.

— 12.30 uur. **Middagmaal:** er is mogelijkheid om ter plaatse een verzorgde, warme maaltijd te nemen:

Witloofroomsoep
Wildragoût met kroketten
Gebak en mokka

Dat alles tegen de prijs van 475,- Fr. (drank en BTW inbegrepen). Vooraf inschrijven bij de afdelingssekretaris is gewenst: Wilfried DEVOLDERE, Leeuwerikstraat 5 te Roeselere, tel. 051/ 22 14 73. De dag zelf kan er nog ingeschreven worden tot uiterlijk 11.00 uur.

— 14.30 uur. **Panelgesprek:** onder het motto **25 jaar V.V.F.** leidt Johan ROELSTRAETE een gesprek in met als thema **HET REDIGEREN VAN EEN FAMILIEGESCHIEDENIS.** Naast de inleider bestaat het panel uit de hh. Valère ARICKX, Eddie A. VAN HAVERBEKE en dr. Paul HUYS.

— 16.30 uur. **Einde.**

GENEALOGICAL RESEARCH DIRECTORY 1991

Het **GRD** is een jaarlijkse uitgave waarin die namen van families worden opgenomen, waar men mee is vastgelopen of waar men meer gegevens over wil verzamelen. Het GRD is gestart in 1981 in Australië en bevatte ruim 40.000 familienamen. In 1990 telde de uitgave 936 blzn. en meer dan 100. 000 namen, verdeeld over 25 landen.
Het GRD maakt het mogelijk in kontakt te treden met genealogen en genealogische verenigingen verspreid over de hele wereld. De namen zijn alfabetisch gerangschikt en bij elke naam wordt verwezen naar het adres van de inzender. De uiterste datum van inzending voor de uitgave is 30 nov. as.. Info: dr. **Luc VANDERAVORT, kerkstraat 17 B-8340 Damme.**

STADSARCHIEF VEURNE

Eerlangs worden de parochieregisters van Veurne gefilmd door de The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints (Mormonen). De hele operatie zal vermoedelijk een week duren, waardoor de registers tijdelijk niet geraadpleegd kunnen worden. Bij het ter perse gaan van dit nummer stond nog niet vast wanneer. Bijgevolg is het nuttig vóóraf te informeren. Dat kan op telefoonnr. 058/ 31 41 15: vragen naar stadsarchivaris dhr. **Jan VANACKER.**

MESEN, STAD VAN VERZOENING

Het kleine stadje Mesen in Zuid-Westvlaanderen stond in het verleden aan veel beproevingen bloot. In 1541 werden ruim 300 weefgetouwen door brand vernield. In 1568 bedreven de geuzen er gruwelijke baldadigheden en de Oostendenaars staken in 1597 de stad in brand. Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd het stadje volledig verwoest.
De herinnering aan deze gruwelijk wereldbrand werd in 1967 weer levendig toen de Duitse veteraan Otto Meyer als teken van verzoening een monumentale kroonluchter schonk aan de kerk. Zijn ontroerend gebaar vond bij enkele mensen uit Mesen een passend antwoord. In 1985 werd onder leiding van Albert GHEKIERE en met de steun van de Nieuwe Rederijkerskamer het initiatief genomen om een Vredesbeiaard te plaatsen in de kerktoren. De eerste klok werd door paus Johannes Paulus II gewijd tijdens de Vredeswake te Ieper.
Sindsdien tonen velen in een geest van verdraagzaamheid hun drang naar vrede door te helpen bij de realisatie van de Vredesbeiaard.
Onlangs werd ten bate van het Vredesbeiaardfonds de langspeelplaat **Ode aan de vrede vanuit Mesen** uitgebracht met Kerstvredesliederen, waarop Het Iepers Kamerkoor o.l.v. Dirk COUTIGNY en beiaardier Ludo GELOEN te beluisteren vallen. Een aanrader voor de komende feestdagen.

Ode ... kost 450,- BEF en is te verkrijgen bij Albert GHEKIERE, Grote Markt 21 te B-8957 Mesen (toesturing na betaling van 500,- BEF op rek. 850-0733710-97 van Nieuwe Rederijkerskamer, Gentstraat 14 te Mesen).

Voor een geleid bezoek aan de 11de-eeuwse crypte, de kerk met de vredesbeiaard en toren en het geschiedkundig museum kan men steeds terecht bij Albert GHEKIERE, tel. 057/ 44 40 51. Doen.

HOE SCHRIJF IK DE NIEUWSTE GESCHIEDENIS VAN MIJN GEMEENTE ?

Het **Centrum voor Geschiedenis** organiseert in samenwerking met het Provinciebestuur een reeks inleidende colleges rond bronnen, literatuur en methode in verband met plaatselijke geschiedenis. Vorig jaar ging deze lessenreeks door te Gent. Uit de commentaren van cursisten bleek dat de collegereeks beantwoordde aan een zeer reële behoefte m.b.t. de geschiedschrijving door de 'leek' voor wat het einde 18de - begin 20ste eeuw betreft.

Plaats: Provinciale Industriële Hogeschool, Graaf Karel de Goedelaan te Kortrijk.
Wanneer: Zaterdagvoormiddag van 9.30 u. tot 12.30 u..
Data:

27.10.90: Algemene inleiding, archieven, bibliografische instrumenten (Prof. Dr. R. VAN EENOO)
10.11.90: Sociaal-economische geschiedenis I (Dr. E. VAN HAUTE)
24.11.90: Sociaal-economische geschiedenis II (Dr. E. VAN HAUTE)
08.12.90: De Franse en de Nederlandse Tijd (Dr. L. FRANCOIS)
22.12.90: Politieke geschiedenis (Prof. Dr. R. VAN EENOO)
12.01.91: Sociale bewegingen (Dra. G. DENECKERE)
26.01.91: Culturele en religieuze geschiedenis (Prof. Dr. J. ART)
09.02.91: Mondelinge geschiedenis (Drs. D. DE WEVER)
23.02.91: Synthese: de gemeente in al haar facetten.

Later te bepalen: bezoek aan een archief.

Inschrijving: 2.000 BEF (cursus en koffie inbegrepen) op prk. 001-1889724 -46 van het Centrum voor Geschiedenis, Blandijn 2, Gent. Info: aldaar.

"25 JAAR V.V.F.-OOSTENDE"

Ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de V.V.F.-Afdeling Oostende-Veurne nodigt het Oostendse V.V.F.-bestuur U uit tot een bezoek aan de tentoonstelling

MILITAIRE ARCHIEVEN . . . BRONNEN VOOR FAMILIEGESCHIEDENIS

Deze uitgebreide tentoonstelling zal o.m. oog hebben voor:
De soldaten van Napoleon; de Pauselijke Zouaven;
de Grote Oorlog en de Wereldoorlog; De weerstand, het militaire leven . . . vroeger.

In het Gewestelijk V.V.F.-Centrum voor Familiekunde, Kanunnik Dr. L. Colensstraat 6, te Oostende (dicht bij Mercator). De tentoonstelling is toegankelijk de **woensdag- en zaterdagnamiddag 14 - 18 u., de vrijdagavond 20 - 23 u.** en de **zondagmiddag 11 - 13 u.** **De tentoonstelling loopt van 1 augustus tot 28 december 1990.**

UITZONDERLIJK AANBOD

Een van onze leden is eigenaar van een grote, oude eiken bakkerstrog, die hij wenst van de hand te doen. Wie belangstelling heeft voor dat uitzonderlijk stuk bakkersmaterieel, dat vele bestemmingen kan krijgen, kan kontakt opnemen met WH.

POSTNUMMERS: indien op uw adresstrook een fout postnummer vermeld staat, gelieve ons het verbeterde etiket te retourneren s.v.p.. Dank u.

Aandacht!

WH-leden die ons reeds hun bijdrage voor 1990 overmaakten, vinden op de adresstrook een asterisk gevolgd door het getal 90 (*/90) na hun naam. Leden die nog **niet betaalden** vinden er enkel **een asterisk** (*). Hun bijdrage ontvangen wij bij voorkeur op onze **KB-rek. 464-8254601-51.**

AANDACHT

Nederlandse abonnees: minimum 12 NLG. Uitsluitend op rek. **50.77.58.013** van de **ABN Bank** te Sluis, t.n.v. **D.I.E. van der Bauwhede**, Grietlaan 12, B-8460 Oudenburg, o.v.v. WH-info.
Dank u.

Abonnementen

Een abonnement op WH-info kan op ieder ogenblik ingaan en geeft recht op de 4 nummers van het lopende werkjaar, dat in april aanvangt.

	(A) België Luxemburg BEF	(B) Nederland Frankrijk Groot-Brittannië BEF	(B) Andere landen BEF
minimumbijdrage	150,-	200,-	250,-

(A) te storten op KB-rekening 464-8254601-51.
(B) giro op prk. 000-1485051-78, of met internationale postwissel. Voor NEDERLAND: zie hierboven.
Alle rekeningen staan op naam van WESTHOEK-jaarboek, Rozelaarsstraat 6, B-8900 DIKKEBUS-IEPER.
Alle bedragen **moeten** ons toekomen vrij van alle taksen en kosten.

Beter met de bank van hier.

Hier leven en werken.
Hier groeien, opgroeien, bouwen aan de toekomst
omdat hier nog toekomst is.
Met een sterke bank die hier haar wortels heeft.
Met een grootbank die hier met u van elk obstakel
een nieuwe overwinning maakt.
Met de Kredietbank, de bank van hier.

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, B-8900 Dikkebus-Ieper
Druk Deleye, B-8900 Ieper

WH-info

Mededelingen van
WESTHOEK - JAARBOEK

i.s.m.

VLAAMSE VERENIGING VOOR FAMILIEKUNDE
afdeling **WESTHOEK**

& SEKTIE FAMILIEKUNDE VAN HET KFV

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker:
Rozelaarsstraat 6, B-8900 DIKKEBUS
Driemaandelijks tijdschrift: 6e jg., 4, januari 1991

Afgiftekantoor 8900 IEPER 1
WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Tel. 057/44 56 53
Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, B-8900 DIKKEBUS
Bankrek. **464-8254601-51** van WESTHOEK-JAARBOEK
Postrek. 000-1485051-78

Hernieuwen lidmaatschap, nú doen

zie blzn. 112 & 143

In dit nummer

Bij een nieuw jaar ... 111
Drie militiedocumenten uit het Veurnse Stadsarchief 113
Akten en kontrakten m.b.t. de Westhoek te Oudenaarde 126
Gelegenheidsvondst 131
Notariaatsarchieven en hun belang voor de moderne geschiedenis 132
Al wat mint, wonder versint ... 135
Brievenbus 136
Mededelingen 138
Zopas verschenen 143
Lidmaatschap 1991 143

Werkten mee aan dit nummer

Jef CAILLIAU — Koksijde
Kristof PAPIN — Poperinge
Jan VAN ACKER — Veurne
Etienne VANDEN HOVE — Wevelgem

Bij een nieuw jaar ...

Beter laat dan nooit

De mens wikt en God beschikt ..., daar kan ook Westhoek niet onderuit. De planning van een *uitgever*, die ook maar een *mens* is, kan ook wel eens ontregeld geraken door ziekte, of die van zijn huisgenoten. Meer zelfs: daarbij komt ook nog dat de techniek én de drukker mee beslissen over het al dan niet exact op tijd verschijnen van een publicatie ...

Er door *insiders* van overtuigd dat een modern tekstverwerkingssyteem heel wat voordelen biedt, ruilden we tijdens de al drukke jaarwisseling (balans, begroting, toekomstige werking, e.a.) onze vertrouwde schrijfmachine voor een soortgelijk gesofistiqueerd systeem en dito printapparatuur. Dat men dergelijke ingrijpende stap best zet na een degelijke voorbereiding, en dan nog liefst wanneer voldoende vrije tijd voor handen is — ook al is men ter zake geen volslagen 'analfabeet'—, dáár zijn we inmiddels (proefondervindelijk en in schade en schande) achtergekomen. Onze hoop dat onze drukker er nog wel zou in slagen om de tijd goed te maken, die we bij de opeenvolgende (onvoorziene) technische ingrepen en het enigszins vertrouwd geraken met het systeem 'verloren', bleek vermetel: ook hij keek tegen een berg dringend werk aan.
Kortom, het was dus wachten op een voor onze nijvere drukker geschikt moment, waardoor deze laatste aflevering van de zesde jaargang noodgedwongen een té laat nieuwjaarsnummer geworden is.
Desalniettemin staan wij erop u en de uwen een gelukkig en vooral gezond en vredevol 1991 te wensen.

Wat biedt WH in de toekomst

Het samenstellen en vormgeven van de WH-publicaties met een performant en

veelzijdig (alhoewel ook niet alvermogend) tekstverwerkingspakket is (op termijn) niet enkel voor de WH-redaktie interessant (tijdwinst en gelijkvormigheid). Ook voor de leden biedt het voordelen: we denken o.a. aan het vlot en accuraat generen van alfabetische indices, die onmisbare instrumenten zijn voor de zoekers. Dat betekent spijtig genoeg niet dat meteen alles perfect is. Het lijkt ons zelfs zeer goed mogelijk dat een aantal lezers het wat moeilijk kunnen hebben met de nieuwe *look*: lettertype en *-corps*, regelafstand, e.a. kunnen immers in hoge mate de leesbaarheid van een tekst beïnvloeden. Dit nummer, waarin we twee lettertypes gebruiken (*Times* voor de bijdragen, *Helvetica* voor de rubriek Mededelingen), beschouwen we daarom zowat als een *proef*nummer. Onnodig te zeggen dat met uw mening rekening gehouden wordt.
Dit gezegd zijnde is het duidelijk dat we, ondanks vele andere bezigheden, verder gaan met de WH-mededelingen (over het nù te hernieuwen lidmaatschap leest u verder meer). Bovendien nemen wij de draad weer op met de in het begin van 1989, wegens de té drukke *Sandwichaktiviteiten*, opgeschorte WH-jaarboekpublicaties, maar in een enigszins gewijzigde aanpak evenwel. Maar meer daarover verneemt u te gelegenertijd.

Lidmaatschap 1991

Het begin van het jaar is ook het tijdstip waarop het lidmaatschap hernieuwd wordt. Dank zij de supplementoire, vrijwillige en milde bijdrage van vele leden en de extra-financiële steun van kultuurgezinde ondernemers, zijn we er steeds in geslaagd WH-info tegen een spotprijs aan te bieden. We willen u niet lastig vallen met cijfers over allerhande stijgende kosten en dergelijke. Maar indien we het voortbestaan van WH niet in het gedrang willen brengen, dringt een aanpassing van de minimumbijdrage zich onvermijdelijk op. Het verhogen van de financiële tegemoetkoming door onze *sponsors*, die we hier uitdrukkelijk willen danken voor zoveel welwillendheid, maakt dat de aanpassing minimaal is: voortaan bedraagt de basiscontributie 175 BEF, een o.i. nog steeds zeer democratische prijs. Meer wordt uiteraard in dank aanvaard en komt integraal de werking ten goede (de WH-lidkaart – een nieuwigheid – wordt met de volgende aflevering toegestuurd). We twijfelen er niet aan dat we niet tevergeefs een beroep op u doen. Over de betaalmodaliteiten en buitenlandse abonnementen leest u alles op de laatste bladzijde.

J. DECAESTECKER

Drie militiedocumenten uit het Veurnse Stadsarchief

J. CAILLIAU — Koksijde
Lic. hist. J. VAN ACKER — Veurne

I. Miliciens uit Veurne-ambacht, 1747-1748

1. Inleiding

Het Stadsarchief van Veurne bezit twee registers voor dienstplichtigen van de kasselrij Veurne uit 1747 en 1748, waarin de miliciens worden opgesomd met vermelding van hun herkomst en fysische kenmerken (haar, ogen, gelaatsvorm, neus, mond, kin, ontsieringen). Alhoewel de beschrijvingen naar huidige identifikatienormen niet zouden voldoen, bieden ze toch een opmerkelijk beeld van deze mannen[1]. In 1989 publiceerde D. Dalle reeds een statistische verwerking van de registers[2]. Hierna worden de miliciens zelf opgesomd met opgave van de primaire genealogische gegevens (ouders, leeftijd, herkomst).

Het eerste register (Stadsarchief Veurne, *Oud Archief,* nr 1003) bevat 84 namen, waaronder 2 van vervangers omdat de effectieve miliciens gedeserteerd waren. Dit register bestrijkt vrijwel heel de Keure van de kasselrij; slechts Alveringem (weliswaar een van grootste parochies) ontbreekt. Van de Acht Parochies en heerlijkheden worden enkel Berkel, Nieuwkapelle en het Vrije van Rijsel vermeld.

---

1. Vergelijk met P. DONCHE, *Leeftijd, herkomst en afstamming van een compagnie keurlingen in de kasselrij Ieper,* in Vlaamse Stam, 26 (1990), pp. 327-332 (voor 1637); ID., *Leeftijd, herkomst en signalement van een compagnie keurlingen in de kasselrij Ieper,* Id., pp. 397-404 (voor 1625).

2. D. DALLE, *De persoonsbeschrijvingen van 118 miliciens in de kasselrij Veurne, 1747-1748,* in Biekorf, 89 (1989), pp. 179-183. Merk op dat wij 119 namen weergeven.

Het tweede register (Stadsarchief Veurne, *Oud Archief,* nr. 1002) geeft slechts 35 miliciens op, waaronder 1 deserteur, maar wijkt sterk af van het voorgaande boek. Meerdere dorpen ontbreken: Bewesterpoort (Veurne), Bulskamp, Booitshoeke, Koksijde, 's Heerwillemskapelle en Oudekapelle voor de Keure; er wordt geen enkele van de Acht Parochies vermeld, maar wel diverse heerlijkheden. De opbouw lijkt vrij rommelig, zodat niet steeds duidelijk is uit welke parochie de man eigenlijk afkomstig is. Nochtans werd ook dit boek goedgekeurd door de militaire diensten. Overigens werd geen enkele milicien door de *chrirurgien major* afgekeurd. Allen kwamen in aanmerking om troepen te bemannen en hun leven veil te hebben voor 'hogere' belangen ...

[J. Van Acker]

---

2. De lijsten

2.1. Veurne Stadsarchief, *Oud Archief,* nr. 1003

Veurne (stad).

Michel ROLAUT, fs. Ignace & Jeanne GALLEIS, ° Ieper, 39 jaar.

Pierre BOULARD, dit *la fleur*, ° Sint-Winoksbergen, 28 ans.

Dominicq VAN BUCKAVE, dit *jolicoeur*, fs. Josse & Isabelle Claire COLLES, ° Gijverinkhove, 20 ans.

Pierre Cornil SAVER, dit *St. Hubert*, fs. Jaeques & Gratienne BERNAERT, ° Westvleteren, 22 ans.

Pierre Daniël DESPREZ, fs. Damien & Isabelle SMAGGEM, ° Westvleteren, 20 ans.

Proven, Haringe en Stavele.

Martin VANDENBROUCKE, fs. Martin & Marie DEPREZ, ° Gullegem, 23 ans.

Sidron SAMOIJE, fs. Arnaut & Marie EVERMANS, ° Staden, 19 ans.

Anselmus MERVEILLIE, fs. Jean & Marie DE KIJTSE, ° Proven, 22 ans.

Jean ARDINOY, fs. Hubert & Marie CAESTEKER, ° Reninge, 25 ans.

Jean Baptiste QUIGNON, fs. Jaeques & Jeanne BARGHERS, ° Krombeke, 22 ans.

Charles PUTEIN, fs. Jacques & Marie MOREL, ° Nieppe, 39 ans, + Ieper 08.03.1747.

Oostvleteren, Krombeke en Hofland van Kassel.

Jean DE TIERS, fs. Florent & Anne GAULE, ° Jodogne, 21 ans, déserté Ieper 07.03.1747.

Louis Joseph JETTON, fs. Jaeques Joseph & Marie Marguerite DUTREIN, ° Beauvershain/Brabant, 23 1/2 ans.

Nicolas CRIÉ, fs. Mathieu & Jeanne FREPORT, ° Namur, 21 ans, déserté à Ieper 07.03.1747.

Westvleteren en Beveren.

Nicolas JACO, fs. Jean Baptiste & Marie Jeanne ROUSSEL, ° Queverain (Henegouwen), 18 ans.

Alexandre BUREI, fs. Joseph & Marie DE BAELE, ° Noortberquin, 30 ans.

Jean TRIMOUILLE, fs. Antoine & Grace ARCKENE, ° Celleneuve en Languedoc, 38 ans.

Felix SIMON, fs. Jean & Marie BEQUE, ° Wormhout, 21 ans.

Reninge Zuid en Lo.

Pierre Francois LE FORT, fs. Guillaume & Marie VANDENBUSSCHE, ° Nieppe, 18 ans.

Pierre DE SMEDT, fs. Melchior & Marie HOLLEBECQ, ° Poperinge, 19 ans.

Jaeques LEPIQUET, fs. Pierre & Antoinette VESBAY, ° Vicile Chapelle (Artois), 34 ans, gedeserteerd 07.02; vervangen door Thomas DELBAERE.

Francois DE POORTER, fs. Gilles & Marie Jeanne BASSES, ° Langemark, 19 ans.

Pierre Francois CLAIJSE, fs. Charles & Catherine TRESSE, ° Oostvleteren, 21 ans.

Albert DE ROLLÉ, fs. Joseph & Catherine SCHOLAEN, ° Menen, 38 ans.

Pollinkhove, St.-Rijkers, Vrije van Rijsel en Berkel.

Jaeques BASTIEN, fs. Joseph & Anne SKELDREMANT, ° Roeselare, 35 ans.

Jean Baptiste LAIRE, fs. Jean Baptiste & Petronille FLOURS, ° Diksmuide, 31 1/2 ans.

Joseph ALLAEKER, fs. Joseph & Anne PEEL, ° Oostvleteren, 29 ans.

Jean Jaeques HENNICOT, fs. Jean & Marie Therese DE BRUIJNE, ° Lampernisse, 29 ans.

Jean Jaeques DE LA LEY, fs. Louis & Jeanne Therese DE WALE, ° Pollinkhove, 26 ans.

Jean Baptiste GALLOIS, fs. Jaeques & Pieternelle CAERIS, ° Wijtscha-

te, 17 ans.
Gorge TAVERNIER, fs. Gorge & Jaequeline BOIDENS, ° Brugge, 19 ans.

Pervijze.
Louis VAN HOUTTE, fs. Geraerd & Jeanne NN., ° Brugge, 24 ans.
Joseph VAN LANSBERGE, fs. Guillaume & Marie ARLEPIN, ° Wakken, 30 ans, déserté Ieper 27.02.1747.

Houtem en Zoutenaaie.
Jean Baptiste THIERSEUNE, fs. Pierre & Angelique VASSEUR, ° Bulskamp, 20 1/2 ans.
Pieter Jaeques TIERSEUNE, fs. Pierre & Angelique VASSEUR, ° Veurne, 18 ans.
Pierre Jaeques DE LA HAIJE, fs. Jean & Adrienne VERCLISTE, ° Izenberge, 19 ans.

Beoosterpoort en 's Heerwillemskapelle.
Jaeques PINSEL, fs. Jaeques & Catherine DE WULF, ° Nieuwkapelle, 22 ans.
Pierre Jaeques BUSCARO, fs. Jean Prothée & Pieternelle DE WULF, ° 's Heerwillemskapelle, 18 ans.

Wulveringem en Hoogstade.
Louis MALSEN, fs. Pierre & Marie PARDON, ° Roeselare, 24 ans.
Ghislain Joseph LEFEVRE, fs. Philippe Joseph & Marie Marguerite HOUSSAIN, ° Houtel Casselrie Cassel, 21 ans.
Pierre Joseph BOULARD, fs. Jan Baptiste & Marie Barbe BEILLARD, ° St. Amand-lez-Tournai, 39 ans.

Gijverinkhove, Oeren en Nieuwkapelle.
Jaeques VAN DEN BORRE, fs. Roger & Petronille AMMAN, ° Kortrijk, 35 ans, déserté Ieper 27.02.1747.
Henrij ROMSMALLIN, fs. Guillaume & Anne NN., ° Datelen jurisd. Philipsbourg, 19 ans.
Joseph WARMEY, fs. Louis & Cornil SWARTE, ° Woumen, 19 ans.
Cornil Francois GARDELIN, fs. Pierre & Therese COOPS, ° Nieuwkapelle, 20 ans.

Kaaskerke en Oudekapelle.
Jean Lion DE LA HAIJE, fs. Jean & Catherine VERMESKE, ° Beernem (?),

36 ans.
Jean GARDELIN, fs. Pierre & Therese COOPS, ° Nieuwkapelle, 23 ans.

Oostduinkerke, Steenkerke en Bulskamp.
Jaeques LIEBAERT, fs. Pierre & Therese ROBAIJ, ° Steenkerke, 31 ans.
Pierre Francois GERREWE, fs. Jaeques & Francoise TAVERNIER, ° Warhem, 35 ans.
Simon MELIJ, fs. Cornil & Marie DEIS, ° Koksijde, 21 ans.
Pierre SARGIER, fs. Guillaume & Petronille VRAEME, ° Oostduinkerke, 22 ans.
Guillaume Jacob GRAVELLE, fs. Jean & Marie Jeanne DAMANS, ° Veurne, 24 ans.
Jean Baptiste VAN DE ROIJE, fs. Judoc & Marie Catherine NN., ° Menen, 21 ans.

Eggewaartskapelle.
Pierre Cornil VANTHUNE, fs. Josse & Marie NN., ° Eggewaartskapelle, 25 ans.

Vinkem.
Jaeques DENORME, fs. Pierre & Pauline BELPREZ, ° Beselare, 36 ans.

Lampernisse.
Pierre PENNET, fs. Pierre & Marie VAN DORPE, ° Stavele, 23 ans.
Bernard SCHERELL, fs. Jaeques & Francoise ROBEIN, ° Lampernisse, 19 ans.
Pierre Jean ALLEWAERT, fs. Jean Baptiste & Marie Anne NN., Poperinge, 21 ans.

Adinkerke, Bewesterpoort en Alveringem.
Pierre VAN HOUTTE, fs. Jean & Florence MARTIN, ° Hondschote, 24 ans.
Pierre VERVINS, fs. Philippe & Catherine QUICKELBERGE, ° Ledeberg [Gent], 21 ans.
Jean Francois DE VRIJER, fs. Tobie & Anne Therese PROVENTIER, ° Leffrinckhoucke [Kasselrij St.-Winoksbergen], 18 ans.
Jean Francois DESPREZ, fs. Pierre & Marie Dumont, ° Stavele, 24 ans.
Jean LA TRAVE (?), fs. Joseph & Cornille, ° Hoogstade, 23 ans.
Jean Jaeques SCHEREEL, fs. Jaeques & Joseph KASTELEIN, ° Lampernisse, 23 ans.
Cornil PLANCKEL, fs. Jean & Catherine HOMARE, ° Nieuwkapelle, 24 ans.

Cornil MELIJ, fs. Cornil & Marie DEIS, ° Koksijde, 18 ans.

Stuivekenskerke en Oostkerke.

Benoit Leonard HOLLEVOET, fs. Jean & Jeanne GOEMARE, ° Nieuwkapelle, 21 ans.

Charles Francois HEINSE, fs. Jean & Isabelle JEANSANNE, ° Lampernisse, 26 ans.

Avekapelle, Leisele en Izenberge.

Sebastiaan Vaast LENGLÉE, fs. Francois & Marie Francoise LE COURT, ° Hondschote, 19 ans.

Henrij DUBOIS, fs. Henrij & Therese BALLINCK, Blaringhem/casselrie Cassel, 18 ans, déserté 07.02; vervangen door Jan Baptiste CARDOEN.

Jean BOUDAERT, fs. Pierre & Marie VANGRAEFFSKEPE, ° Bercle/casselrie Cassel, 23 ans.

Pierre VERRAGHE, fs. Francois & Marie Jeanne HALLEVIN, ° Elverdinge, 27 ans.

Pierre Ferdinand DELAMOTTE, fs. Ferdinand & Dorothee VANTHUNE, ° Alveringem, 20 ans.

Ramskapelle, St.-Joris, St.-Walburga en Koksijde.

Francois LARDÉ, fs. Charles & Marie LE MORE, ° Marquise (Boulonnais), 35 ans, déserté 06.02; vervangen door Henrij Jaeques DEBACKER, fs. Pierre & Marie VALLEVAERT, ° Ramskapelle, 17 ans.

Francois CUVELIER, fs. Vinoq & Anne Therese BOUDELIN, ° Lo, 21 ans.

Pierre VAN POPPEL, fs. Jean & Marie TIMMERMANS, ° Yninck bij Breda, 32 ans.

Jaeques ALLEIJE, fs. Jean & Elisabeth RICKEGHEM, ° St.-Kruis-Brugge, 22 ans.

Armand RODOLPHE, fs. Jean Christophe & Catherine WEILLEMS, ° Maastricht, 38 ans.

Wulpen en Booitshoeke.

Pierre Augustin FAES, fs. Théodore & Marie BARTHELINS, ° Hazebrouck, 19 ans.

Jean Francois RIETHAEGHE, fs. Louis & Marie Catherine VERFAILLE, ° Pollinkhove, 23 ans.

Jean Philippe TACK, fs. Léopold & Jeanne LE BRECHT, ° Wakken, 22 ans.

Reninge en Lo.
Thomas DELBAERE, fs. Thomas & Angellique NN., ° La Madelaine/Lille, 35 ans: ter vervanging van de gedeserteerde Jaeques LEPIQUET.

Leisele.
Jean Baptiste CARDON, fs. Jean & Marie Catherine BOUCKENANGHE, ° Geluwe, 36 ans: ter vervanging van de gedeserteerde Henrij DUBOIS.

2.2. Hommes de milice serviront dans lesdits bataillons pendant 6 ans consécutives à partir 1 mars 1748. Stadsarchief Veurne, *Oud archief*, nr. 10002.

Alveringem, Gijverinkhove, Hoogstade en Kaaskerke.
Jan Baptiste MARS, fs. Jean & Marie Catherine HOLWOUT, ° Poperinge, 23 ans.

Westvleteren en Hofland van Kassel.
Pierre CAPA, fs. Guillaume, ° Menen, 36 ans.
Louis HALLEBERT, fs. Pierre & Claire HAUWIN, ° Duinkerke, 36 ans.

Oostvleteren.
Jaeques JONCKER, fs. Jaeques & Anne DRIESSEN, Izegem, 22 ans.
Martin VAN HOUCKE, fs. Damien & Marie Brigitte FIEUS, ° Ieper, 23 ans.

Stavele, Lampernisse, Haringe en Proven.
Jean Paul MORANDA, fs. Claude & Marie GALLEZ, ° Marquise/Boulogne, 28 ans, déserté 19.02.1748.

Stavele.
Jean Baptiste MELICAN, fs. Jean Baptiste & Anne GARINS, ° Cassel, 19 ans.

Beveren.
Nicolas LAMARE, fs. Nicolas & Marie BLIN, ° Bricon en Bourgogne, 35 ans, déserté 29.02.1748.

Ramskapelle en St.-Joris.

Alexandre DUPONT, fs. Pierre & Pieternelle MAHIEU, ° Komen, 28 ans.
Joseph CLAESSE, fs. Jaeques & Elizabeth WATHIS, ° Kaprijke, 40 ans.

Ramskapelle, Pervijze, Oostduinkerke, Eggewaartskapelle en Avekapelle.
Louis Francois BRONT, fs. Jean Baptiste & Marie Catherine AMEIJT, ° Eggewaartskapelle, 21 ans.

Vinkem, Wulpen, Steenkerke, Beoosterpoort en St.-Walburga.
Pierre Michel CALLEWAERT, fs. Pierre Michel & Pieternelle MELO, ° Tielt, 33 ans, déserté 23.03.

Leisele.
Antoine WERKIN, fs. Baptiste & Cecile LEMAIJ, ° Warneton, 28 ans.
Pierre Andre LE MAIJEU, fs. Jaeques & Marie CUVELIER, ° Houtem/Ieper, 29 ans.

Adinkerke.
Charles DOMS, fs. Henrij & Catherine KNOPS, ° Vilvoorde, 36 ans.

Houtem.
Antoine CARPENTIER, fs. Antoine & Therese DEMARAY, ° Noortberquin, 24 ans.

Proven.
Matthieu CAULIER, fs. Baudouin & Marie COLMEIJ, ° Noortberquin, 38 ans.

Nieuwkapelle.
Pierre Joseph DESSAU, fs. Francois & Marie Joseph LE BORICK, ° Lille, 24 ans, déserté 12.02.1748.
Pierre Jean BORREY, fs. Charles Ghislain & Piternele RUTTEBUSCH, ° Caester, 17 ans.

Pollinkhove.
Pierre Jaeques VAN DOMME, fs. Albert & Therese ASE, ° Alveringem, 20 ans.
Antoine MORÉ, fs. Francois & Marie DUVIVIER, ° Liège, 40 ans.

Stuivekenskerke.
Pierre BEUSSAERT, fs. Joseph & Jacqueline VAN HOUTTE, ° Stuivekensker-

ke, 25 ans.

Oeren.
Jean Baptiste DUMONT, fs. Jean Baptiste & Marie Jeanne CREUSET, ° Codypre [Kwaadieper], 29 ans.

Oostduinkerke.
Guillaume VERMOTTE, fs. Laurent & Piternelle SPISCAERT, ° Brugge, 24 ans, déserté 30.03.1748.

Veurne.
Emmanuel CLABAUTRE, fs. Xavier & Jacqueline DOMESCENS, ° Veurne, 18 ans.

Reninge, Oostvleteren, Westvleteren, Beveren en Krombeke.
Pierre Francois GOEMAERE, fs. Jean Baptiste & Jacoba FERREIN, ° Reningelst, 25 ans.

Vrije van Rijsel, Stuivekenskerke, Oostkerke, St.-Rijkers, Nieuwkapelle, Hofland van Kassel en Berkel.
Henrij WIJBOU, fs. Jaeque & Anne Marie VAN DEN ABELLE, ° Slijpe, 18 ans.

Leisele, Houtem, Wulveringem, Oeren, Zoutenaaie en Izenberge.
Antoine MORREZ, fs. Antoine & Marie PELLICAEN, ° St.-Denijs Veurne, 17 ans.

Generaliteit Veurne.
Gheeraert VAN MIGRE, fs. Joseph & Micheline HULSKENS, ° Kevelaer/Land van Cleef, 37 ans.
Joseph LEURIDON, fs. Joseph & Marie Jeanne LE SEURE, ° Menen, 39 ans.

Nieuwkapelle.
Guillaume BOUQUET, fs. feu Pierre, ° St.-Pieter Ieper, 17 ans; en remplacement de Pierre Joseph DESSAU.

Beveren.
Pierre Jacques DEWACHTERE, fs. feu Jean & feu Catherine GUERARD, ° St.-Maarten Ieper, 24 ans; en remplacement de Nicolas LA MARRE.

Stavele.
Pierre LOON, fs. feu Jean Adolphe & Jeanne MANDAGHE; en remplacement de Paul MARANDA.

Vinkem.
Jacques Francois POLLEUR, fs. Francois & feu Elisabeth LE TURC, ° Ily [bij Rijsel], 19 ans; en remplacement de Michel CALWAERT.

Oostduinkerke.
Jean EECHOUTTE, fs. feu Antoine, ° Moorslede; en remplacement de Guillaume VERMOTTE.

[J. CAILLIAU]

II. Voetvolk uit Veurne-ambacht, 1521

1. Inleiding

De strijd tussen keizer Karel V, heerser in ondermeer onze gewesten, tegen koning Frans I van Frankrijk heeft vrijwel heel de eerste helft van de zestiende eeuw het internationale klimaat overheerst. De strijd barstte openlijk los in juli 1521. Aanvankelijk kende Frans I enkele militaire suksessen, zodat na enkele maanden gevreesd werd dat hij Vlaanderen zou binnenvallen. Karel V gaf daarom op 30 oktober 1521 bevel voetvolk te lichten om de zuidergrenzen van het graafschap te verdedigen. 10.000 soldaten zouden gedurende 15 dagen van dienst zijn, en ontvingen hiervoor naderhand van de Leden van Vlaanderen 25.000 pond[3].

Het lichten van troepen bij oorlogsdreiging is een bekend fenomeen, dat misschien nog wel het sterkst van al het plattelandsleven ontwrichtte[4]. De lijsten die door de lokale en regionale overheden werden opgesteld, zijn voor

---

3. A. HENNE, *Histoire du règne de Charles-Quint en Belgique*, dl. 2, Brussel-Leipzig, 1858, p. 413, n. 6.

4. H. VAN HOUTTE, *Les occupations étrangères en Belgique sous l'Ancien Régime*, dl. 1, Gent-Parijs, 1930, pp. 19-22.

genealogen en demografen echter gedroomd materiaal, omdat ze een vrij representatieve doorsnede bieden van de bevolking tussen ca. 15 en ca. 50 à 65 jaar[5].

Hierna wordt een dergelijke lijst van opgeroepen soldaten gepubliceerd (Stadsarchief Veurne, *Oud Archief*, nr. 1015). Veurne-ambacht, dat volgens de hoofding 150 man zou leveren, reageerde blijkbaar zeer snel en begon al op 30 oktober zelf een lijst op te stellen. Het exemplaar dat bewaard bleef, is evenwel onvolledig; het bevat slechts 43 namen — d.i. nauwelijks een derde van het totaal — voor enkele gemeenten uit de Zuidvierschaar en de Acht Parochies. Allen werden naar Broekburg of Grevelingen gezonden om de Vlaamse grenzen te verdedigen tegen de opdringerige Fransen.

[J. VAN ACKER]

---

2. De lijst (Stadsarchief Veurne, *Oud Archief*, nr. 1015)

Revuwe ghedaen bijde heeren ende wet van hondert ende vichtich ghesellen vuter casselrie van Veurneambocht omme ghezonden te wesen te Burburch ende Greveninghe, de .xxx^en^. in october .XV^c^XXJ.

Elverdinghe

Christiaen BASIJN		
Jacob STASIN		
Anchel VANDER SLIPE	.iij.	[= 3]

Vlamerdinghe

Pieter CASEN		
Joos AMEEL		
Franchois PLATEVOET		
Willem BUDSEEL	.iiij.	[= 4]

Reninghe elst

---

5. Zie bedenkingen in J. MERTENS, *Weerbare mannen en bevolking: het Brugse Vrije ca. 1640*, in Getuigen in polderklei. Huldeboek dr. historicus Godgaf Dalle, Veurne, 1990, pp. 69-72.

Jan LAMSOENE
Gillis DE QUEKERE
Willem ANDRIES
Pieter LAMOOT/STASAERT .iiij. [= 4]

Watuwe (niet ingevuld); ***Zuutschote*** (doorstreept)

Loekere
Pieter LAUWERIN .j. [= 1]

Nieuwe Cappelle
Jan COLIN
Jacob LOOCMAN
Denis PAUWELS
Cornelis LEURE .iiij. [= 4]

Thofland in Reninghe
Hendric BIERMAN .j. [= 1]

Oestene [= Woesten]
Rouge VANDER DAUWE .j. [= 1]

Tzijnlandt [in Reninge]
Jan TAMBERIN .j. [= 1]

Tvrije Berkele
Lauwer DE VOLKERE .j. [= 1]

Tvrije in Alveringhem
Jacob DOIJS .j. [= 1]

Tvrije van Cesselle [= Kassel] ***in Westvleteren***
Gilles GEUDEN .j. [= 1]

Tvrije van Crombeke
Jan GALEIN .j. [= 1]

Stuvekenskerke
Jan VAN EESSEN

Vinchent VAN BRUGGHE	.iij. (sic)	[= 2]
Volkeravenkijnderenkerke [= Oostkerke]		
Heindric DE BUSENAERE	.j.	[= 1]
Rellemscappelle [= Oudekapelle]		
Malin DE GRAET	.j.	[= 1]
Lampernesse		
Cornelis VANDEN BERGHE	.j.	[= 1]
Pieter DEBBOUT		
Blasius VANDER SLUUS		
Mahieu VAN OOSTHUUSE	.iiij.	[= 4]
Zoutenaij		
Wouter ELLEBODE	.j.	[= 1]
Alveringhem		
Cornelis DE HAZE		
Charels DE BART		
Jacob VANDEN BROUCKE		
Malin GOVAERE		
Pieter CHRISTIAENSSONE		
Jacob SAEIJ	.vj.	[= 6]
Sinte Rijkers		
Jan DE CORTE		
Omaer INGHERAVE	.ij.	[= 2]
Oeren		
Clais BAU	.j.	[= 1]
Veinchem		
Jan VAN HEIDENDAELE		
Wouter ELLEBODE	.ij.	[= 2]
Totaal		[= 43]

[J. CAILLIAU]

Akten en kontrakten met betrekking tot de Westhoek te Oudenaarde

E. VANDEN HOVE — Wevelgem

In eerdere afleveringen van de WH-medelingen wezen we reeds op het feit dat veel materiaal nopens de Westhoek bewaard wordt op archiefdepots, waar men het nauwelijks verwacht. Het is bijgevolg dan ook zo, dat slechts weinig van dat materiaal bij de zoeker terecht komt. Het is zo mogelijk nog erger gesteld met dié informatie die in bundels en registers steekt, die op het eerste zicht geen uitstaans hebben met de Westhoek.
In het verleden publiceerden we reeds een aantal bijdragen met materiaal uit dergelijke fondsen[1]. De onderstaande bijdrage sluit daar bij aan.
Wat hier volgt is de voor de Westhoek-zoeker relevante informatie die onze medewerker E. VANDEN HOVE ventileerde uit de Oudenaardse registers *Akten en kontrakten (1440 - einde Ancien Régime)*, bewaard op het Stadsarchief aldaar. De auteur heeft zich gelukkig niet beperkt tot het louter noteren van het namenmateriaal. Daar zijn we hem dankbaar voor: de (soms uitvoerige) samenvattingen bevatten immers uiterst interessante en verhelderende inlichtingen. Een voorbeeld: de akte betreffende het leen *Ten Bussche* te Neerwaasten (gedateerd 1569), die nagenoeg volledig weergegeven wordt, is een pachtkontrakt dat vast de moeite loont integraal en met meer dan gewone aandacht gelezen te worden (maar dat geldt evenzeer voor de andere akten).
Wie aanvullende inlichtingen over een akte wenst, kan uiteraard steeds bij WH terecht.

[JdC]

---

1. We denken o.m. aan E. VANDEN HOVE, *De Westhoek in de staten van goed te Oudenaarde*, in WH-info, jg. 5, nr. 2 (juli 1989), pp. 51-54; ID., *Verdwaalde staat van goed*, Id., jg. 4, nr. 1 (april 1988), pp. 15-16; ID., Id., jg. 4, nr. 2-3 (september 1988) p.49; C. TIJDTGAT, *De Westhoek in de bruine pakken*, Id., jg. 4, nr. 1 april 1988), p. 14; H. VANDEBERGHE, *Roesbrugge-Haringe in het Rijksarchief te Kortrijk*, Id., jg.5, nr. 1 (april 1989) pp.5-11; K. PAPIN, *Een vondst: Westhoekgrondboek 1592-1596 te Rijsel*, Id., jg. 6, nr. 2 (juli 1990), pp.49-50; ...

Akten en kontrakten

Register 34, f° 36v° 30 september 1544 Verkoop

'Compareert in persoone Pieter CASTELAIN gheseydt *Wulfaert* tanderen tyden gheweest hebbende ontfangher ende administrateur vande goedynghen vande cloestere van Petegehem by Audenaerde, kennende ende lydende dat hy ontrent den jaerre .XV^{C} XXXVI. inde qualiteyt als boven vuter name ende profytte vanden voornoemden convente ghecocht heeft jeghens eenen Jan DESMET ende zyne huusvrauwe zeker leen weesende een thiende haer bestreckende binnen der prochie van Werckene by Dixmuude, oost vande keercke ende gherecht inde drie ganghen van neghen scooven de zesse ...'.
Vermelde personen: Claeis STEEMAER, Symon & Gillis FERAN(U)TS, Gillis DEWULF.
Akte verleden '... vor notaris ende ghetughen (niet vermeld), onder gheteeckent Georgius BAREGHEM ...'.

Register 49, f° 185r° 5 januari 1560 Pacht

'Compareerden voor scepenen der stede van Audenaerde mevrauwe vande hospitale ter eener zyde, ende Jan CLOET fs. Jacops wonende in Curtemarcke ter ander zyde, so heeft de zelve Jan ghenomen in goeden en loyalen pachte vande zelve vrauwe vanden hospitale van Audenaerde derthien ghemeten lants ofte daerontrent, ligghende inde voorseyde prochie van Curtemaercke in een stick gheheeten *Treck*, dit eenen termyn van neghen jaeren lanck achter een ghedurende, omme de somme van vyftich ponden parissis tjaers ende eenen nieumolcken caes int voorseydde hospitael, boven renten vuten voorseyde goede gaende ...'.
Jan CLOET moest: ' ... laten alle de boomen upgaende ende anderen die hy tzynen ancommene upt vinden zal ...'. Tevens verbond hij er zich toe: '... andere .xxxvj. upgaende eecken die hy ghehauden werdt te plantene binnen den eersten jaere vande voorseyde pachte ...'.

Register 54, f° 61v° 25 september 1564 Testament

'Comparerende voor scepenen vander stede van Audenaerde in propren persoene eersaeme ende discrete heer Philips RULLINS, alsnu pastuer te Woumen by Dixmude, wel hebbende zyne memorie ende vyf sinnen, ghaende, staende, wel hebbende oock zyne scientie omme te disponerene van zynen tydelicken, goede wel wetene dat niet zo zeker en es als de doot ende niet zo onseker als de huere van diere ...'.
Begunstigden:

1. Joossyne NN., de weduwe van zijn broer Lyoen RULLINS: '... alzulck goet als hy comparant achterlaeten zal naer zyn overlyden negheen vutghestecken nochte ghereserveeert zo wel ghemunte pennynghen, catteylen, cleederen, rentebriefen,, juweelen, schulden van baeten ende alle andere niet ghespecifiert ...';
2. '... den aermen omme ghedistribueert te werdene ten daeghe van scomparants vutvaart: twaelef ponden parissis ...';
3. '... den convente van Berghe Sinte Wenoux ten predicheeren: twaelef ponden parissis ende alle zyn boucken die tzyne steerfhuuse bevonden zullen werden...';
4. '... den convente vanden predicheeren t'Ypre van ghelycken twaelef ponden parissis ...';
5. '... den kindt van Adriaen RULLINS fs. Joos: .xxiiij. ponden ...';
6. '... den kindt van Arent RULLINS fs. Pauwels: dry ponden grooten ...'.

Register 55, f° 99v° 5 oktober 1565

'Compareert voor scepenen vander stede van Audenaerde Ameyt VANDENESSCHE over hem zelven ende als procuratie speciaal ende irrevocable van joncvrauwe Anne DE MONTMORENCY, zyne wettelicke gheselnede, ghefvadt by letteren van procuratie ghepasseert voor scepenen vande proost dekin ende cappelle van de collegiale keercke van Sinte Pieters te Cassele, van huerlieden heerlickhede vanden Hoflande, ghelegen binnen de prochien van Oost- ende Westvleteren, in daten vande .xxvij^{en}. dach van april .XV^{c}. eenensestich, danof den teneur hier naer vollicht van woorde te woorde, wy Willem VANDENHOVE, Carels DE MAN ende Jaspar DIEMAN in desen tyden scepenen vander proostdeken ende cappelle vande keercke collegiale van Sinte Pieters te Cassele ...'.
Volgen alle renten, bezittingen en landerijen gelegen te 'Grimberghe, Berlare, Kildrecht, Bazele, Dronghene, Ghendbrugghe, Sinte Niclaus, Meerlebeke, ...'.

Register 57, f° 111r° 15 april 1568

'Van alzuck betreck van zeker wysdom als scepenen slants van Vuerenambacht ghewesen hebben ten laste van Jacop DONCHE, ofte up zulcx als hy als pachter van myne heere den prelaet van Eenaeme[2], zoude moghen mynen voornoemden heere schuldich zyn in daeten vanden .xix. decembre zevent tzestich by den voornoemden prelaet, betrecken voor myne heeren vanden Raede in Vlaederen ende ghemeerct dat de procedueren voor de voorseyde scepenen van Vuernenambacht ghedaen zyn omme dieswille dat tanderen tyde de voorsaeten van mynen voornoemden heere den prelaet dabdye ende prelaetschip in zeker ghestelt heeft voor een jaerlicx pensioen van acht ponden grooten tsjaers, sprekende tot prouffyte van heer Franchois VAN CAPPELLE

---

2. Voor wat de bezittingen van de abdij van Ename te Pervijze betreft, verwijs ik naar de archieven ervan, bewaard in het Rijksarchief te Ronse. Enkele interessante nrs. zijn.

1048. Akte waarbij aan de abdij van Ename de toelating verleent een altaar te hebben op haar pachthof te Pervijze (1172).

1379 Afschriften van stukken, 16de eeuw.

1382 Rente-, pacht- en *helftwinningsboeken* vanaf 1410.

1406 Rekeningen vanaf 1571.

2693 Akte van de deken der christenheid te Veurne m.b.t. een belofte van Simon DE BERCLA om de abdij van Ename geen overlast te doen (1225).

2696 Brieven van Jan ERREBOOT, dienaar van de abdij te Diksmuide (1644).

2697 Diverse stukken betreffende het beheer van het *Blauw Huis* te Pervijze door Francois MICHIELS, pachter (1653).

2699 Idem door de pachters Francois MICHIELS en Jan PLOKYN (1678).

2703 Stukken betreffende de verpachting van grond te Pervijze (1649).

2707 Stuk nopens verpachting aan de erfgenamen van Joannes Baptiste VEREECKEN (1791).

2708 Rekening van Joos SIMOENS, ontvanger van de abdij te Pervijze (1649).

2709 Rekening van Jan Frans VANDERMEERSCH, pachter van het *Blauw Huis* (1728).

2711 Stukken i.v.m. Jan DE DEYSTERE, idem (1646).

2712 Stukken i.v.m. Jan VIOEN, idem (1653).

2713 Stukken i.v.m. Jan PLOCKYN, idem (1709).

2714 Stukken i.v.m. proces van de abdij tegen Jan Bernard DEHOUCK uit Pervijze in verband met het recht van gras maaien (1758).

2715 Stukken i.v.m. een proces van Anne Therese DESMAZIERE, weduwe van Jan Baptiste VEREECKE, tegen de weduwe van Narcisse MILLEVERT, gewezen schepen en keurheer van de stad en kasselrij van Veurne (1785).

2716 Stuk i.v.m. proces van de abdij tegen Francois MICHIELS, pachter van het *Blauw Huis* te Pervijze (z.d.).

ende wezende ten laste van heer Jacop VANDERMEERE, presbyter, spruutende tzelve pensieon vander cuere ende pastyerie van Renynghe, die de zelve heer Jacob vanden voornoemden heer Franchois vercreghen heeft, so es ter indempniteyt ende schaedeloose quicttinghe van mynen voornoemden heere den prelaet ghecompareert voor scepenen der stede van Audenaerde in persoone Franchois DEHUVETTERE fs. Franchois, dewelcke belooft heeft ende belooft by desen den voornoemde prelaet ende convent van Eenaeme te quictene ende ontheffene ende indempnerene costeloos ende schaedeloos zo wel vanden costen gheresen voor de voornoemde van Vuerenambacht ..., actum den .xv^en^. aprilis .XV^c^. zevenentzestich voor Paesschen'.

Register 59, f° 10v° 22 juni 1569 Pachtkontrakt *Ten Bussche*

'Wel es te wetene dat Olivier VANDERBEKEN fs. Charles heeft hernomen jeghens eerweer heere Joos CABELIAU, heere van Mullem, alzulcke drie ende twintich bunder landts, emmers over dat hy ende zyne voorzaeten die in pachte ghehouden hebben zonder eenighe specificatie ofte breedde te moeten leveren, ligghende inde prochie van Nederwaestene, dit eenen termyn van neghen jaeren achter een gheduerende, voor de somme van driehondert vier mael twintich vier ponden parissis [= 384 lb. par.] tsjiaers, innegaende te kerssavondt .XV^c^. twee ende tseventich, vallende ten tween paymenten tjiaers, danof deerste payment over de helft vander zelve jaerschare vallen zal den kerssavondt .XV^c^. drie en tzeventich enden dander payment over de vulle betalynghe vander zelver jaerschare vallen zal te Sente Jansmesse .XV^c^. vier en tseventich.
Ende alzo voorts den zelven termyn gheduerende ende es voorwaerde dat de voornoemde pachtere, ofte zyn actie hebbende, zal moeten quiten den heere van Mullem, ofte zyns actie hebbende, van alle subventien, trasporten ende zettinghen.
Ende indien dat by fortune van oorloghe dezelve parochie moeste leveren ofte vutzenden pioniers, of andere ghelycke lasten, dat moet ende werdt hy pachter ghehouden te dooghene ende doene zonder afslagh van pachte.
Item moet ooc betalen zonder afslagh als vooren .xciij. s. par. tjiaers erffelicke ende heerlicke rente die gaen vut zeker erfve vanden zelven goede ende een paer handschoens, ofte de weerde daarvoren, die ghaen in renten vuter leene ende goede ten *Bussche*.
Item moet laeten te expirerene van zynen pacht twee bunders coorens, wel ghemest ende ghewonnen ghelyck zynen ghebueren.

Item moet laeten hondert ende tsestich voeren mes int hof.
Item moet noch laeten twee bunderen ende twaelef ghechyselt ende noch zeven bunderen wel ghemest van coorenstoppelen.
Item es ghehouden den zelven pachter te laten zeven ende dertich upgaende abeelen.
Item noch twee hondert zes ende twintich upgaende holmen onder groot ende cleene.
Item twee upgaende eecken, eenen noker, veerthien upgaende popeliers, vier peerboomen, zeven ende dertich appelpoten, neghen ende twintich kerseleers ende twee groote kerseleers staende in de haghe.
Item twee hondert zes ende twintich truuncwilghen.
Item noch moet hy laten tzyne afscheeden zeven en de vyftich plantsoenen onder hollems, abeelen ende populiers, alle upgaende boomen die hy ghehouden was te planten by der ander voorwaerde zo hy zeyt tzelve ghedaen thebbene [om de hedendaagse milieuverantwoordelijken te doen watertanden...].
Item es ghehouden te onderhouden twoonhuus, de twee schueren, den peerdstal, den coejstal ende thovenbuer wel ende dicke ghedecht ende gheplact ...
... den voorseyden pacht ghedurende tzynen laste ende coste zonder afslagh van pachte ende die zo laeten zo zy die zyne voorseyde voorzaeten ghelevert waeren den .xxv^{en}. ougste .XV^{c} XXXIIIJ. ... . Zo hebben hemlieden ende elck byzondere te weten Jaques VANDERBEKEN, spachters broeder ende Jan VOORLOOP fs. Jans, zyne zwaghere ghestelt ende hemlieden verobligiert alle principael, elck voor ander ende een voor al, den voorscreven pacht alle jaere te betaele ende voldoene, hierinne verbindende huerlieden persoonen ende al huerlieden goede present ende toecommende ....

[vervolg in WH-info, jg. 7, nr. 1]

Gelegenheidsvondst

Jacq DE PEISTER, machtig bij procuratie van Nicolays DU BOIS, Erasmus ALLART, Jacq VERCRUUCE ende Pieter VERCRUUCE, troye voogden van de kinderen Amand DE PEISTER fs. Jacob, in datum van 7januari 1589 voor schoutteet, burgmeester ende Raedt der stede van Franckendale.

[Stadsarchief Hondschote, *FF/9, Schepenakten, f° 169*] Jef CAILLIAU

Notariaatsarchieven en hun belang voor de moderne geschiedenis.

Met verklaring van de *Tabellion* van Rijsel.

K. PAPIN — Poperinge

I. Werking van het notariaat in het ancien regime

Het Franse notariaat gaat terug tot het einde van de 12de eeuw. Het oudste register met minuten wordt bewaard in Marseille en dateert uit 1248.
Vanaf de 16de eeuw werd er een onderscheid gemaakt tussen de zogenaamde *tabellionaris* en de notaris. De eerste was belast met de redaktie van de akte; de tweede stond in voor de bewaring ervan. Het edikt van 1597 schafte het *tabellionaat* af en verving het door het notariaat. Vrij vlug werd de funktie gelijkgesteld met deze van koninklijk notaris.

De funktie van koninklijk notaris stond aanvankelijk niet hoog in aanzien, daar velen pas tot het ambt kwamen door omkoperij. Het ambt vindt zijn oorsprong in de koninklijke rechtspraak. Ofschoon de akten van de koninklijke notarissen rechtskracht hadden in het ganse koninkrijk, bleef, op enkele uitzonderingen na, hun macht beperkt tot het distrikt waartoe ze werden aangesteld.
Naast deze bestonden ook nog apostolische notarissen en heerlijke notarissen. Deze laatsten werden door de heer aangesteld. Hun akten hadden enkel rechtskracht de in heerlijkheid waartoe ze behoorden.
Veel van deze ambten zijn door de tijden heen erfelijk geworden, iets waar zelfs de Franse Revolutie niet veel heeft kunnen aan veranderen.

Alhoewel de koning zelf weinig zeggenschap over deze mensen had, poogde hij toch hun macht wat in te dijken. Hun *bewegingsvrijheid* werd dan toch enigszins aan banden gelegd door enkele ordonnanties en edikten. Het zou ons te ver leiden hier daarop in detail in te gaan. Zeer belangrijk waren de ordonnantie van Orléans van 1561 en het edikt van mei 1575, waarin het principe van bewaring der minuten vastgelegd werd. Het duurde evenwel tot de Franse Revolutie eer dit wet werd (voor onze streken vanaf 1790).

De wellicht belangrijkste ingreep dateert uit 1693: van dan af dienden immers alle bij de notaris verleden akten binnen de 15 dagen geregistreerd te worden. Deze maatregel bracht niet alleen belangrijke financiële voordelen voor de schatkist op, maar resulteerde bovendien in een zo niet totaal bannen, dan toch fel bemoeilijken van de corruptie.

II. Notariaatsarchieven en openbare archieven

De minuten kunnen ofwel bij de notaris zelf, ofwel in de *Kamer van notarissen* (enkel voor Frankrijk), ofwel in de rijksarchieven bewaard worden. De Belgische en Franse wetgeving ter zake verschilt enigszins. Vooral in Frankrijk ligt het soms nogal moeilijk. Niet alle notarisarchieven zijn dáár terechtgekomen, waar ze geacht worden zich te bevinden. Sommige zijn bewaard in stadsarchieven. Maar gewapend met een tikkeltje speurzin (en flegma) van Hercule Poirot valt het resultaat van de zoektocht meestal nog best mee.
Voor de kasselrij Rijsel vindt men ze in het Departementaal Archief te Rijsel (zie verder). Voor Frans-Vlaanderen doet men er beter aan in de stadsarchieven te gaan zoeken. Voor Vlaanderen zijn alle stukken (indien gedeponeerd en oud genoeg) naar Beveren-Waas overgebracht.
Over hoe men wegwijs kan geraken in deze archieven verwijs ik naar de uitvoerige studie die wijlen Wilfried BONQUET in 1971 publiceerde [1], en die een degelijke en duidelijke handleiding voor de zoeker is. Ik weid hier dan ook niet verder over uit.

III. Rijkdom van de notariaatsarchieven

De massa notariaatsakten die bewaard gebleven zijn, bevatten een schat aan informatie voor zowel de historicus als de familiekundige.
In principe heeft iedere notaris registers, waarin, dag na dag, de verschillende geredigeerde stukken vermeld staan. Dit kan een nuttige toegang zijn tot deze soms ondoorzichtige archieven. Het komt er echter vaak op aan deze nuttige intrumenten te vinden ... .

---

1. W. BONQUET, *De Administratie der Registratie en Domeinen en haar archief*, Familia et Patria, Handzame, 1971, IX-192 blzn.

De notarisarchieven kan men historisch gezien in twee subklassen onderverdelen:

1. economisch: verkopingen, renten, ...
2. sociaal: - huwelijkskontrakten
   - testamenten (holografen en authentieke)
   - staten van goed, opgesteld na overlijden.

Vooral de laatste kategorie kan boeiende informatie bezorgen over de sociale toestand van de voorouders.

IV. *Tabellion* in Rijsel

Het Departementaal Archief te Rijsel (ADN) heeft een grote kollektie notariaatsarchieven, die helaas niet bijster veel gebruikt wordt. Hiervoor zijn m.i. twee redenen aan te wijzen: 1. weinigen schijnen ervan op de hoogte te zijn en 2. de ogenschijnlijk moeilijke aanvraagprocedure. Met deze is het eerste probleem deels opgelost. Aan het tweede probeer ik hier te remediëren door een kort overzicht van de te volgen werkwijze te geven.

Het ADN bezit de notariaatsarchieven voor het ancien regime van de stad en de kasselrij Rijsel. Er bestaan twee reeksen alfabetische tafels op de familienaam, één voor de stad en één voor de kasselrij (resp. n° 1 à 14 en 15 à 28, met elk een onderverdeling voor de beginletters A-D en E-Z). Deze tafels zijn de kleine boeken. Voor diegenen die de leeszaal van het ADN al kennen: deze tafels staan onder de lange tafel die onder de balustrade staat (aan de achterkant). Vergis u echter niet van reeks: stad of kasselrij. Daarin vindt men de familienaam, met één of meerdere nummers er achter. Dit zijn de paginanummers van de grote boeken, die op dezelfde plaats staan. Op deze bladzijden staan de akten in volgorde, die een notaris op een jaar afleverde. Per notaris/jaar staat er een volgnummer. Dit herkent men vlot omdat het er later (veel dikker) bijgeschreven werd. Het is dit nummer dat aangevraagd moet worden (*Tabellion n°..*). Op die lijst notaris/jaar heeft iedere akte een volgnummer, en deze volgorde is ook geldig voor de bundel die u krijgt, als uw voorganger tenminste zo vriendelijk was de stukken in de juiste volgorde op te bergen.

Dat deze korte (en helaas onvolledige) toelichting uw volgend bezoek aan het ADN u allicht toch vooruit geholpen heeft, mag ik misschien vernemen door

de publicatie van het resultaat op deze plaats. Nog veel sukses![2].

Het ware ongetwijfeld nuttig om in de toekomst een door onze regionale familiekundige (e.a.) kringen georganiseerd en geleid werkbezoek aan het ADN te brengen, waarbij o.m kennis zou kunnen gemaakt worden met de voor de Westhoek belangrijke fondsen. In afwachting daarvan en gelet op het grote belang van het notariaatsarchief, start WH alvast in de volgende jaargang van de WH-mededelingen met de publicatie van een reeks excerpten van notarisakten. Dat daarbij gekozen wordt voor de publicatie van archiefmateriaal dat zelden of nooit door de Westhoeker-zoeker geraadpleegd wordt, ligt voor de hand. [JdC]

Al wat mint, wonder versint ...,

of de literair-amoureuze ontboezemingen van een gerechterlijk scribent

In het allereerste nummer van WH-info verscheen een 16de-eeuws gedicht, dat dr. W. BEELE gevonden had op de kaft van een register in het Hondschootse stadsarchief. Op dezelfde plaats ontdekten wij onlangs op de kaft van een schepenregister [*FF 29/9*] het onderstaande stukje (niet gesigneerde) *poëzie* .

Een goede teughe Rijnsche wijn,
In een glas van cristalijn,
Een broot van een dach oudt,
Een hin ghebraden in haer smoudt,
Een meijske van haer eerste haeren,
Een knechtke van drie zeven jaeren *,
Spraek een baghijne met haer mont,
Dat men noint beter en vont.

* Iemand schreef achteraf vóór deze zin: *Daer up*

Jef CAILLIAU

---

2. Het ware wenselijk dat ook voor de Vlaamse Westhoek eens een inventaris werd opgesteld van de nog bestaande notariaatsarchieven die voor het publiek toegankelijk zijn. Wellicht zal V.V.F.-Westhoek dit onderbrengen in het inmiddels gestarte projekt waarbij een inventaris wordt aangelegd van archiefmateriaal van de Westhoek. Wie aan dit projekt wenst mee te werken, neemt kontakt met me op: Beiaardstraat 3, B-8970 Poperinge.

Brievenbus

90.IV.1 A. VANOVERBERGHE — Assebroek

Volgens de klappers op de parochieregisters van Zonnebeke huwde aldaar op 10.08.1694 Adrien VANOVERBERGHE, fs. Adrien, met Marie LABAERE, fa. Frans.
Uit dit huwelijk is mij maar één zoon bekend, m.n. Philippe VANOVERBERGHE: gegevens over plaats en datum van zijn geboorte ontbreken.
Philippe VANOVERBERGHE huwde driemaal:

1. Ieper 12.08.1730, met Jacoba (VAN) WULSBROUCK;
2. plaats en datum onbekend, met Maria VAN DUIJSES, en
3. Woumen 01.02.1755, met Petronella DE POORTER, overleden aldaar op 27.02.1764.

Alle mogelijke aanvullingen m.b.t. de voorouders, het nageslacht, de evtl. broers en zusters van Adrien VANOVERBERGHE worden in dank aanvaard.

90.IV.2 M. MAERTENS — Pervijze

De polyfonist Henricus BEAUVARLET (BONVERLÉ), geboren te Rijsel vóór 1570, vestigde zich na zijn opleiding tot tenor te Dowaai (voorheen allicht ook te Brussel, St.-Goedele) in 1593 te Veurne. Aan St.-Walburga werd hij leraar zang en declamatie, en later kapelaan. Hij schreef o.a. acht missen van 5 tot 8 stemmen. Hij overleed te Veurne op 15.06.1623.
Gevraagd: genealogische en biografische gegevens van vóór 1593, en bibliografie gepubliceerd vóór 1955.

90.IV.3 P. VAN NIEUWKERKE — Rouen (F)

Zou graag in kontakt komen met personen die onderzoek verricht(t)en naar de familie en naam VAN NIEUWKERKE (en varianten), of met personen waarvan die Fn. in hun kwartierstaat voorkomt. Is bereid tot uitwisseling van gegevens

en evtl. opzoekingswerk in het Departementaal Archief te Rouen (Haute Normandie).

90.IV.4 M.G. KUIPERS — Sas van Gent

Het echtpaar Judocus MATTHEEUS-Maria Jacoba VANDE KERCKHOVE woonde in 1757 in Oost-Eeklo.
Het echtpaar Livinus COENE-Catharina MALFAIT woonde in 1788 in Assenede.
Waar kwamen deze echtparen vandaan? Alle gegevens over deze echtparen worden in dank aanvaard. Stelt eigen informatie over deze beide families graag ter beschikking van evtl. correspondenten.

90.IV.5 C. DEWYNTER — Vaulx-Vraucourt (F)

Verricht onderzoek naar de familie DE WYNTER (en varianten) en zoekt kontakt met personen die gegevens wenst uit te wisselen.

90.IV.6 E. DEPESTEL — Martigny (CH)

Zoekt niet alleen naar zijn naamgenoten, maar tevens naar de families COOL(S), CO(O)LEN, DE CLERCK, DE NYS, DE WEERDT (WEIRT), DEL BAERE, DE BLAERE en VER- VANDE(R) MEERSCH. Is bereid tot uitwisseling van gegevens.

90.IV.6 F.J. WATERBLÉ — Waarschoot

Petrus Joannes WATERBLÉ (geboorte- en overlijdensplaats en data onbekend) huwde vóór 1698 met Maria Anna VERMEERSCH (idem). Uit dit huwelijk sproten 4 kinderen, m.n. Petrus Paulus (+ Langemark 1761), Anna Theresia (° Langemark 1722), Joannes Jacobus (+ nà 1761) en Franciscus Cajetanus (° Langemark, + Langemark 1777).
Wie is de vader van Petrus Joannes WATERBLÉ, en van waar kwam hij. Welke bronnen zijn er voor Zillebeke en Langemark, vnl. tussens 1638-1698.

MEDEDELINGEN

Geschied- en familiekundige kring Westhoek (WH)
Sociaal en Familiaal Archief Ieper (F.S.A.)
Vlaamse Vereniging voor Familiekunde afd. Westhoek (V.V.F.)

F.S.A., V.V.F.-Westhoek en WH starten op donderdag 28 februari a.s. een nieuw familiekundig werkjaar

PROGRAMMA 1991

Donderdag 28 februari: 1. onder het motto **Wat vindt de familiekundige op het F.S.A.** gidst lic. hist. A. VANDENBILCKE de aanwezigen door het centrum (St.-Janstraat 7 te Ieper); 2. **werkvergadering**: iedereen kan zijn genealogische vragen voorleggen (gelieve uw genealogische documentatie mee te brengen).

Donderdag 28 maart: cursus **Familiekundig onderzoek in Vlaanderen**, door J. ROELSTRAETE (zie volgende rubriek s.v.p.).
Donderdag 25 april: cursus, 2de les.
Donderdag 23 mei: cursus, 3de les.
Donderdag 26 september: cursus, 4de les.
Donderdag 24 oktober: cursus, 5de les.
Donderdag 28 november: cursus, 6de les.

Donderdag 19 december: werkvergadering.

Alle vergaderingen vinden plaats in het F.S.A., St.-Janstraat 7 te Ieper en beginnen om 20.00 uur.

Cursus **Familiekundig onderzoek in Vlaanderen**

Reeds op vele plaatsen in het Vlaamse land werd met sukses een dergelijke cursus gegeven. Ook in het Ieperse bestaat sinds lang de behoefte aan een gedegen familiekundige opleiding. Eindelijk is het dan zo ver. Op initiatief van het F.S.A., V.V.F.-Westhoek en WH start op donderdag 28 maart een 12-delige

lessenreeks, gespreid over 2 jaar, rond bronnen en methode i.v.m. familiegeschiedschrijving. Lesgever is Johan ROELSTRAETE, educatief medewerker Rijksarchief en medewerker aan tal van regionale en landelijke heem-, volkskundige- en familiekundige verenigingen en tijdschriften, die deze, voor ons nu aan de recenste ontwikkelingen aangepaste en uitgebreide, cursus reeds op andere plaatsen gaf.
De cursus valt uiteen in een aantal *leergroepen*, die op hun beurt verdeeld zijn in *lesgehelen*, waarin de meest diverse aspecten van het onderzoek ten gronde, maar vooral helder behandeld worden. De lessen worden niet gegeven in een afstandelijke *ex cathedra*-stijl, maar in vlotte en praktijkgerichte aanpak: daar staan de vorming en ervaring van de lesgever borg voor.

Ter illustratie een (helaas onvolledige) greep uit de behandelde onderwerpen:

- **Theoretische begrippen**:
  - Wat is genealogie, familiegeschiedenis, hoe eraan beginnen?
  - De verwerking van de gegevens. Wat is een stamboom, een kwartierstaat, ... Ook computerverwerking komt aan bod.
  - Genealogiebeoefening in het algemeen en in België in het biezonder: historisch overzicht, documentatiecentra, reeds onderzochte families, onderzoek in het buitenland.
- **Het archief en de familiekunde**:
  - De begrippen archief, archieffondsen, ... De vigerende wetgeving. Soorten. Terminologie. Een bezoek aan een rijksarchief.
- **De bronnen van de 19de en 20ste eeuw**:
  - Burgerlijke Stand, bevolkingsregisters. Tellingen. Kadaster. Registratie en Domeinen. Notariaat. Pers. Fiscale bronnen.
- **Ancien regime**:
  - De instellingen van het ancien regime.
  - Methodologische hulpmiddelen (taal, plaatsnamen, maten, gewichten, muntstelsels, chronologie, oud schrift).
  - Bronnen: parochieregisters, weeskamer, poorterij, goederenbezit, schepenarchief, bevolkingsoverzichten, diverse rekeningen, feodale bronnen, ...
- **Herkomst en betekenis van de familienamen. Een familiewapen.**
- **Wat met het resultaat van de opzoekingen?**:
  - Familieverenigingen, tijdschriften, familieboek, ...

Plaats en data: zie pagina 138 (Programma 1991).
Inschrijving: 1.200 fr. (= 100 fr. per les, cursus incluis), zo mogelijk ineens te betalen, of twee jaarbetalingen van telkens 600 fr. op rekening 738-3021311-74 t.n.v. V.V.F-Westhoek, Bloemendale 6, 8904 Boezinge, vóór 1 maart.

Bijkomende inlichtingen en reservatie:
Noël BOUSSEMAERE, penningmeester V.V.F., Bloemendale 6, 8904 Boezinge.
Jaak DECAESTECKER, sek.-red. WH, rozelaarsstraat 6, 8900 Dikkebus.
Daniël MERLEVEDE, voorzitter V.V.F., Brugseweg 32, 8900 Ieper.
Kristof PAPIN, sekretaris V.V.F., Beiaardstraat 3, 8970 Poperinge.
Annick VANDENBILCKE, werkleidster F.S.A., St.-Janstraat 7, 8900 Ieper.

Hoe schrijf ik de nieuwste geschiedenis van mijn gemeente?

In 1990 heeft het Centrum voor Geschiedenis (RUG) het plan opgevat om in samenwerking met het Provinciebestuur West-Vlaanderen een cursus te organiseren **Hoe schrijf ik de nieuwste geschiedenis van mijn gemeente.** Mede door de wat late kennisgeving zijn heel wat geïnteresseerden niet tijdig bereikt, zodat de lessenreeks in het najaar '90 - voorjaar '91 niet tijdig meer kon plaatsvinden. Veel nagekomen reakties bewijzen nochtans dat met die lessenreeks aan een reële behoefte tegemoetgekomen wordt.
Daarom wordt het initiatief, bestaande uit een reeks inleidende colleges rond bronnen, literatuur en methode in verband met plaatselijke geschiedenis (einde 18de - midden 20ste eeuw), hernomen in het najaar '91 - voorjaar '92.

Plaats: Provinciale Industriële Hogeschool, Graaf Karel de Goedelaan, Kortrijk.
Data: zaterdagvoormiddag van 9.30 tot 12.30 uur.
26.10.91: algemene inleiding, archieven, bilbliografie (prof. dr. R. Van Eenoo).
09.11.91: sociaal-economische geschiedenis I (dr. E. Vanhaute).
23.11.91: sociaal-economische geschiedenis II (prof. dr. J. De Belder).
07.12.91: de Franse en Nederlandse Tijse (dr. L. François).
21.12.91: politieke geschiedenis (prof. dr. R. Van Eenoo).
11.01.92: sociale bewegingen (dra. G. Deneckere).
25.01.92: culturele en religieuze geschiedenis (prof. dr. J. Art).
08.02.92: mondelinge geschiedenis (drs. B. De Wever).
22.02.92: synthese: de gemeente in al haar facetten.
Later te bepalen: bezoek aan een archief.

Inschrijving: 2.000 fr. (cursustekst en koffie incluis) over te schrijven op rek. 001-1889724-46 van het Centrum voor Geschiedenis, Blandijn 2, 9000 Gent.
Uiterste inschrijvingsdatum: 1 november 1991.
Bijkomende inlichtingen: mw. VOLCKAERT, Centrum voor Geschiedenis, tel. 091/64.40.03. Er is geen biezondere voorkennis vereist om de colleges met vrucht te volgen. De deelnemers die regelmatig aanwezig waren, krijgen achteraf een getuigschrift. **Doen.**

Nederlandse Dialectendag

Op zaterdag 16 maart van 10.00 tot 16.30 uur wordt in de Brabanthallen te 's-Hertogenbosch voor alle dialectliefhebbers een **Nederlandse Dialectendag** georganiseerd. Iedereen die in heemkundige kringen, dialectverenigingen, als invuller van vragenlijsten of als individuele onderzoeker op dat gebied werkzaam is, zal in het programma zeker zijn gading vinden.
Op het programma staan in de ochtend vier lezingen over plaats en functie van het dialect in Vlaanderen en Nederland.
Na de lunch is er een informatiemarkt met stands van instituten en boeken. Tevens worden bookshops georganiseerd over: het maken van een lokaal dialectenwoordenboek, dialectliteratuur, school en dialect, de herkomst van woorden, persoonsnamen en veldnamen, en het gebruik van de computer in dialectonderzoek.

Er wordt een boek uitgegeven van een 200-tal blzn. met informatie over dialecten algemeen en regionaal, met de vier lezingen en met de behandeling per regio van de uitslag van een enquête over de dialect top-tien.

Ondertussen loopt in het restaurant een café-chantant met optredens van voordrachtkunstenaars en zangers in het dialect uit alle hoeken van Nederlandse taalgebied.

Aanmelden: liefst vóór 15 februari door overmaken van 800 fr. (met boek) of 500 fr. (zonder boek) op rek. 730-1402526-96 t.n.v. A. DAMS, Waalre, o.v.v. Dialectendag (in beide gevallen lunch en koffie incluis).
Wie meer inlichtingen wenst en wil deelnemen aan gezamenlijk vervoer neme contact op met Het Woordenboek van de Vlaamse Dialecten, Blandijnberg 9, 9000 Gent, tel. 091/64.40.79 of 64.40.81.

Vrienden van het Poperings Archief, curus oud schrift

De lessen gaan door onder de leiding van H. VANDENBERGHE. Aan de hand van een processtuk wordt aangetoond wat er zoal met het vele materiaal uit het archief aan te vangen is.
In het tweede deel van de les, dat om 21.15 uur aanvangt komt de vertrouwde boekenrubriek weer aan bod.
De syllabus kost 250 fr.en is er ter beschikking vanaf de eerste les.

Data: 5 februari 3 september
5 maart 1 oktober
2 april 5 november
Plaats: stedelijk archief Poperinge, telkens om 20.00 uur, alwaar ook de publicaties van de Vrienden kunnen aangeschaft worden.

Zonnebeke: Boekenbeurs van de Westhoek

zaterdag 22 en zondag 23 juni 1991

Dit jaar gaat deze boekenbeurs reeds voor de derde maal door. De inhoud van de beurs sluit nauw aan bij de museumwerking. Het accent ligt op twee thema's: **de Grote Oorlog** en **de Westhoek**. Een gespecialiseerde boekhandel presenteert een 1000-tal boeken. Daarnaast worden ook video's m.b.t. dit thema aangeboden.
In het tweede luik wordt de schijnwerper gericht op de Westhoek en Frans-Vlaanderen. Een greep uit dit reeds omvangrijk aanbod wordt op deze beurs voorgesteld: historische studies, toeristische gidsen, kunstboeken. Ook wordt aandacht besteed aan de diverse auteurs voorwie de Westhoek de inspiratiebron is voor hun literair oeuvre.

De beurs is te bezoeken in de benedenverdieping van het kasteel: op zaterdag van 14.00 tot 18.00 uur; op zondag tussen 10.00 en12.00 uur en 14.00 en 18.00 uur.
Info: kulturele dienst, Ieperstraat , 8980 Zonnebeke, tel. 051/77.04.41.

Stadsarchief Veurne

Het Stadsarchief zal gedurende negen opeenvolgende weken op woensnamiddag gesloten zijn, nl. van 23 januari tot en met 20 maart a.s.

In **Archikrant**, het driemaandellijks informatieblad van de **Vrienden van het Veurns Archief**, leest u alles over wat er reilt en zeilt in het Veurnse archief. Aansluiten kan door betaling van 200 fr. op rek. 001-2094911-78 t.n.v. Vrienden van het Veurns Archief, Grote Markt 29, 8630 Veurne, o.v.v. lidmaatschap 1991.

In het Algemeen Rijksarchief Brussel loopt nog tot 6 april de tentoonstelling **DE JEZUITEN IN DE NEDERLANDEN EN HET PRINSBISDOM LUIK**.

Zopas verschenen

Armboutscappel. Résumé généalogique des registres et liasses de la série FF, door Jef CAILLIAU.

Met deze publicatie zullen ongtwijfeld vele Westhoek-zoekers in hun nopjes zijn. De auteur brengt hier immers de genealogische excerpten van de moeilijk leesbare nrs. 32-40bis, 983-988, 1310 en 1315 uit de serie FF met betrekking tot Armbouts-Kappel, die in het Stadsarchief te St.-Winoksbergen bewaard worden. We telden niet alleen méér dan 1.700 familienamen, maar vonden tevens een groot aantal zeer uitgebreide kwartieren. Een onmisbaar instrument, dat dank zij de alfabetische index vlot toegankelijk is.

Armboutscappel ..., 177 blzn. 14,6 x 20,6, is te verkrijgen door betaling van 350 fr. + 50 fr. verzendingskosten (buitenland 150 fr. port) op prk. 000-1471755-71 t.n.v. Jef CAILLIAU, strandlaan 260/1, B-8460 Koksijde.

Lidmaatschap 1991

Het WH-lidmaatschap wordt betaald bij het begin van het kalenderjaar en geeft recht op de 4 WH-info-afleveringen van het nieuwe werkjaar, dat in april aanvangt. WH-leden die ons reeds hun bijdrage voor 1991 overmaakten, vinden op de adresstrook een asterisk gevolgd door het getal 91 (*/91). Leden die nog niet betaalden vinden er enkel een asterisk (*).

	(A) België Luxemburg **BEF**	(B) Nederland **NLG**	(C) Groot-Brittannië Frankrijk **BEF**	(D) Andere landen **BEF**
Minimumbijdrage	**175,-**	**12,-**	**225,-**	**275,-**

A. te storten op KB-rek. 464-8254601-51.
B. giro op rek. 515987 van de ABN-Bank te Terneuzen t.g.v. de rekening 50.77.58.013 t.n.v. D.I.E. van der Bauwhede, Grietlaan 12, B-8460 Oudenburg, o.v.v. WH-info 91.
C & D. op prk. 000-1485051-78 van Westhoek-Jaarboek, of internationale postwissel.

Alle bedragen moeten ons toekomen vrij van alle taksen en kosten.

Beter met de bank van hier.

Hier leven en werken.
Hier groeien, opgroeien, bouwen aan de toekomst
omdat hier nog toekomst is.
Met een sterke bank die hier haar wortels heeft.
Met een grootbank die hier met u van elk obstakel
een nieuwe overwinning maakt.
Met de Kredietbank, de bank van hier.

wh

wh-info

MEDEDELINGEN VAN WESTHOEK
KRING VOOR GESCHIED- EN FAMILIEKUNDIG ONDERZOEK IN DE WESTHOEK

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
Jg. VII afl. 1 april 1991

Afgiftekantoor B-8900 Ieper 1

WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Rozelaarsstraat 6, B-8900 Dikkebus-Ieper ☎057/44 56 53

De auteurs, en niet de uitgever, zijn verantwoordelijk voor hun bijdrage en illustraties.

Van de redaktie

Is WH-info een nieuw tijdschrift? Dat is allicht de vraag die men zich bij het bekijken van de omslag van dit eerste nummer van de inmiddels zevende jaargang van de WH-mededelingen stelt. Niet in het minst! Enkel de omslag kreeg een nieuw gezicht.

Daar waren o.i. een tweetal goede redenen voor.
Enerzijds was het zo dat de *overladen* kaft voor de lezer zowat een labyrint was en vaak aanleiding tot verwarring en misverstanden gaf. Overigens niet helemaal ten onrechte: door de overvloed aan vermeldingen was het eigenlijk nauwelijks mogelijk *door de bomen het bos te zien...* .
Een nog betere reden was anderzijds het té frequent door elkaar halen door diverse instellingen en personen van de geschied- en familiekundige kring ***WESTHOEK*** (WH) – die o.m. WH-info en de WH-uitgaven publiceert – en de afdeling *Westhoek* van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde.
De 'ingreep' is bijgevolg bedoeld om de gewenste duidelijkheid te scheppen.
Dat geldt ook voor de WH-lidmaatschapskaart, die u bij deze aflevering vindt, voor zover u ons reeds de ledencontributie voor 1991 overmaakte evenwel (de steunlijst verschijnt in het juli-nummer).
In de praktijk betekent het dat de ietwat *barokke* vermelding *i.s.m.* ... (in samenwerking met) van de voorkaft verdwijnt. Verder blijft alles bij het oude.
M.a.w.: WH-info blijft open staan voor mededelingen en aktiviteiten van de regionale V.V.F.-afdeling en de sektie familiekunde van het Komitee voor Frans-Vlaanderen. In weerwil van een soms min of meer, hoofdzakelijk in de details verschillende visie en aanpak (?), blijven samenwerking en overleg (ook over de staatsgrenzen heen) immers meer dan ooit een noodzaak in een reeds dun-bevolkte Westhoek.
Dat samenwerking hoedanook voor iedereen (verenigingen en zoekers) interessant is, wordt b.v. duidelijk geïllustreerd door het succes van de onlangs gestarte cursus familiekunde, waarvoor meer dan 40 gegadigden, op zoek naar een vooral praktijk-gerichte vorming, zich inschreven.

J. DECAESTECKER

(Foto B.M. KIDD, Deal-Kent)

(*East Kent Mercury,* 14 februari 1991)

Sandwich, Guildhall

Onlangs stelde historicus Marcel F. BACKHOUSE, die in opdracht van de *Tudor and Stuart Sandwich Trust* de integrale uitgave van de laat-16de en vroeg-17de-eeuwse *Sandwich-jaarboeken* voorbereidt, de eerste resultaten van dit mammoet-project voor aan de burgemeester en wethouders van het Kentse havenstadje. Eenmaal het project af is, komt een schat aan informatie vrij over het reilen en zeilen in dit belangrijk 16de-eeuws Vlaams (Westhoeks) vluchtelingenoord.
Op de foto overhandigt onze medewerker een kopie van het oorspronkelijk handschrift aan de burgemeester.

Van *HOUCKAERT* tot *OUCAES*

Dr. fil. W. BEELE — Ieper

Vertrekpunt van deze korte bijdrage is de doopakte van Reginald ROORYCK, geboren in Werken op 30 september 1681 en er gedoopt op 2 oktober 1681. Hij was de zoon van Jan Baptist ROORYCK en Maria Jacoba EYSAEM. De doopheffers waren Reginald ROORYCK en Alexandrina OUCAES.

Het is hier niet om de peter te doen. Hij was de jongere broer van de vader, de oom van de boreling dus, die er blijkbaar op stond dat zijn eerder zeldzame voornaam aan zijn petekind gegeven werd. Maar wie was de meter?

Het antwoord daarop wordt pas duidelijk wanneer men zich eerst wat verdiept in de genealogie van de familie ROORYCK[1] en daarbij op een zekere Alexandrina *HOUCKAERT* stoot. M.a.w.: *OUCAES* is een (misschien eenmalige) variante van HOUCKAERT, hoe bevreemdend dat op het eerste gezicht ook moge lijken. Toen de pastoor van Werken aan deze hem onbekende meter uit Reninge vroeg hoe ze heette, zal zij uiteraard Alexandrina HOUCKAERTS hebben willen antwoorden, maar de pastoor zal *OUCAES* begrepen hebben. Meer niet. Ik laat hier in het midden of het incident aan de slechte articulatie van de dame te wijten was dan wel aan de hardhorigheid van de pastoor.

Alexandrina HOUCKAERT was de echtgenote van Pieter PEEL, met wie zij in 1679 in Reninge getrouwd was. Hij was daar in 1666 al getrouwd met Janneken VERMEERSCH, die daar op haar beurt in 1647 getrouwd was met Pieter ROORYCK. Zij waren de grootouders van de boreling. Alexandrina was dus de stiefgrootmoeder. Laten we er nog aan toevoegen dat zij toen 24 jaar oud was en zwanger van haar tweede kind.

---

1. Meer over de familie ROORYCK en in het bijzonder over Reginald Rooryck is te lezen in W. BEELE, *Reginald Rooryck (1662-1713), stamvader van een landbouwersfamilie in Hoogstade*, uitgave in eigen beheer, Ieper, 1989, 40 blzn., ill..

Boezinge: verkoop van bomen anno 1759

N. BOUSSEMAERE — Boezinge

Gedurende eeuwen fungeerde het bos hoofdzakelijk als leverancier van brandstof (brandhout, houtskool) en bouwmateriaal (werkhout: schrijnwerk, meubels, gereedschap, ...). Het was dus een belangrijke bron van welvaart en komfort voor de mensen, en de motor van nagenoeg alle ambachtelijke en industriële aktiviteit. Het ligt dan ook voor de hand dat daarvan sporen te vinden zijn in de archieven. Deze documenten bevatten waardevolle informatie over het bos als dusdanig (eigendom, grootte, spreiding, beheer, uitbating, ...), en de economische bedrijvigheid van onze voorouders. Het is bijgevolg geenszins overdreven te beweren dat ook deze documenten een niet onbelangrijke bron voor familiekundigen zijn.

In 1759 verzocht sieur Bertinus DEVOS, burgemeester van Boezinge, een openbare verkoop van bomen te organiseren[1].

Het waren 167 bomen van één en dezelfde hoeve die te koop aangeboden werden. De hoeve lag in Boezinge en werd gebruikt door Joannes Baptiste VANDOOLAGE. Van de 167 bomen weten we dat er 10 behoorden tot een klein bos, *bosselken*, ten oosten van de hoeve en dat nog eens 10 bomen op het zaailand ten noorden van de hofstede stonden.
Zes verschillende bomen werden te koop aangeboden: 98 iepen, 36 eiken, 18 essen, 7 abelen, 6 wilgen en 2 populieren. Alle te verkopen bomen waren getekend met een kerf.
De verkoop was in handen van Mathys VANBECELARE, *geeeden clercq venditeur van hare Majesteyt, zaele van Ipre*, en van J.J. VANDERMEERSCH.

1. Het document in privé bezit, telt zes bladen recto-verso beschreven en door twee stukjes touw bovenaan en onderaan samengebonden. De bladen hebben een hoogte van ongeveer 25 cm en een breedte van ongeveer 16,5 cm.

Op 5 december 1759 las men te Boezinge de condities voor. De kopers verplichtten er zich toe de koopsom in twee keer te betalen: de eerste helft twee maanden na de koopdag en de resterende helft nog eens twee maanden later, in *ponden schelen parisis*.
Onmiddellijk na het voorlezen van de voorwaarden begon men met de verkoop. Er waren in het totaal 94 *kerven* of loten. Alle bomen gingen van de hand, uitgenomen twee eiken en één wilg die geen gegadigden vonden.
De verkoop bracht 2.751 pond op. Er waren ook enkele onkosten die dienden verrekend te worden: de verblijfkosten, het opstellen van de condities, het *roepen* van de amman, enz.. Uiteindelijk bleef er 2.664 pond 9 schellingen over.
Er kwam veel volk op de verkoop af. Het document informeert niet enkel over de voorwaarden, maar geeft ook de namen van 30 van de 31 kopers, het aantal en het soort bomen dat ze kochten en de betaalde prijs. Van één koper die drie eiken kocht, werd de naam niet genoteerd. Joannes Baptiste VANDOOLAGE, gebruiker van de hoeve, kocht de meeste bomen: hij was goed voor maar liefst 46 van de 167 bomen.
Het valt op dat vele kopers in slechts één soort bomen geïnteresseerd waren en b.v. alleen eiken of iepen kochten.

Hierna volgt de lijst van de kopers in alfabetische orde, gevolgd door de bomen die ze kochten en het totaal bedrag dat ze ervoor neertelden (in lb. pars.)

Legende

1. Abelen
2. Eiken
3. Essen
4. Iepen
5. Populieren
6. Wilgen
7. Totaal
8. Lb. pars.

	Naam	1	2	3	4	5	6	7	8
1	BAELEN, Martinus de weduwe			1				1	39.00.00
2	BAROEN, Joannes				1			1	28.00.00
3	BASYN, Leopoldus	4						4	18.10.06
4	BERGHE, Joannes				2			2	23.00.00
5	BONTE, Pieter					1	1	2	59.00.00
6	CARDINAEL, Jacobus				5			5	29.00.00

	Naam	1	2	3	4	5	6	7	8
7	CLOET, Pieter				3			3	37.00.00
8	DEBRIER, Augustin		4		9			13	308.00.00
9	DEMOLDER, Franciscus		3			1		4	28.10.00
10	DESMET, Joannes		3					3	14.00.00
11	DOMMICENT, Philippes[2]				4			4	64.00.00
12	DUTHILLIEUL, Joannes			1	2			3	123.00.00
13	FOURNIER, Pieter			3				3	112.00.00
14	GODTSCHALCK, Joannes[3]		1	1	1			3	62.00.00
15	GRYSON, Jacobus			1				1	35.00.00
16	HENNERON, Joannes	1						1	11.00.00
17	ISENBAERT, Jacobus		1		2			3	65.00.00
18	LEGRAND, Jacobus				2			2	34.10.00
19	LEPLAE, Jacobus[4]				2		2	4	67.10.00
20	MAERTEN, Martinus		1		3			4	126.00.00
21	MELUST, Jan				6			6	77.00.00
22	MOERKERCKE, Joannes				3			3	13.10.00
23	MOREEU, Jan	1			4			5	52.00.00
24	ONDOORE, Matheus		14					14	329.00.00
25	QUARTIER, Joannes	1		1				2	12.00.00
26	VANBLAEREN, Joannes			7				7	64.00.00
27	VANDERHAEGHE, Joannes[5]		1		2		1	4	77.10.00
28	VANDOOLAGHE, Jan Baptiste[6]		2	1	43			46	488.04.00
29	VERSCHAEVE, Pieter				2		1	3	119.00.00
30	WILDEMEERSCH, Jacobus			3	1			4	59.10.00

2. In het document wordt de naam soms verschillend geschreven.
3. Zie noot 2.
4. Zie noot 2.
5. Zie noot 2.
6. Zie noot 2.

Afbraak van archivalia door menselijke tussenkomst

Rechtstreekse mechanische beschadiging aan boeken, archieven en documenten is steeds het gevolg van een slechte behandeling van deze voorwerpen: vouwen inscheuren en insnijden van bladen; boeken die via het kapje van het rek worden getild; scheefstaande boeken. Bijzonder ingrijpend is de schade die veroorzaakt wordt door het veelal ongecontroleerd en veelvuldig fotokopiëren ... . Aan dergelijke praktijken dient een absoluut einde te worden gesteld! Het maken van één enkele moederkopie of, van zeer belangrijke werken, opnamen op microfilm, kan hier wellicht uitkomst bieden. J. WAUTERS en L. DANHIEUX in *Rijkdom bedreigd*, Gemeentekrediet, 1990.

Noord-Hollanders in de kasselrij St.-Winoksbergen tijdens de 16de en 17de eeuw

[Van de redaktie, JdC]

Dat WH een biezondere belangstelling voor de migratie in al haar aspecten heeft, is een gemeenplaats. En uit ervaring weten we hoezeer de (familiekundige) vorser vanuit z'n onderzoek in de emigratie geïnteresseerd is. Maar met uitzondering van de toch wel ongemeen merkwaardige en populaire belangstelling van dezelfde zoeker voor zijn eventuele ingeweken, vaak louter *imaginaire,* Spaanse voorouders, ligt zijn aandacht voor de immigratie kennelijk minder voor de hand. Ten onrechte!, zoals uit onderstaande korte bijdrage blijkt.

Uitgeven houdt in dat veel materiaal op de redaktietafel belandt. Spijtig genoeg is lang niet alles meteen voor publicatie geschikt. Noodgedwongen wordt een selectie uit het zeer verscheiden aanbod gemaakt. Eén van de voor publicatie weerhouden studies is een uitvoerig en zeer gedetailleerd onderzoek van het plattelandsleven in de kuststreek van de Franse Nederlanden tijdens de 17de eeuw, door **R.A. Fierst van Wijnandsbergen** (Nederland).
Onder de titel ***De boeren geknecht*** brengt de auteur vanuit de meest diverse invalshoeken de elementen samen, waarmee hij op een voor dit gebied, met als referentieregio het poldergebied ten westen van St.-Winoksbergen begrensd door de plaatsen Bieren, Broekkerke, Spijker en Stene, met een nooit eerder geziene grondigheid en accuratesse het dagdagelijkse leven van de inwoners reconstrueert[1]. Het is precies bij het lezen van deze studie dat

1. *De boeren geknecht*, eindresultaat van een multi-disciplinair (sociaal-economisch, demografisch, fiscaal, ...) onderzoek, wordt een driedelige uitgave van ± 300 blzn. per deel. Interessant voor de familiekundige is dat alle geraadpleegde bronnen (watering, armentafel, parochierekeningen, kasselrijrekeningen, staten van goed, haardentellingen, ...) en de hieruit geventileerde genealogieën per deel in bijlage gepubliceerd worden. Hopelijk kan binnen niet al té lange tijd een aanvang met de publicatie gemaakt worden.

we op een aantal wellicht markante gegevens nopens immigratie stootten. En ofschoon het hoogst ongewoon is details uit een vooralsnog niet drukklare publicatie te releveren, menen wij, voor wat althans een opmerkelijk gegeven uit het onderhavige geval betreft, voor één keer – met toestemming van de auteur en op het gevaar af de studie vanuit een té enge en uitermate beperkte hoek te benaderen – een uitzondering op de regel te mogen maken, om alzo een tip van de sluier op te lichten.

Over de massale 16de-eeuwse uittocht zijn we reeds vrij goed ingelicht en worden we nog voortdurend beter gedocumenteerd. De cijfers die prof. dr. J. BRIELS geeft, spreken voor zich: *De totale emigratie, zich uitstrekkend over een tijdvak van 80 à 90 jaren (1540-1630), omvatte waarschijnlijk een 175.000 mensen (rechtstreeks geëmigreerden en hun afstammelingen in de eerste graad), van wie er ongeveer 30.000 naar Engeland trokken, ongeveer 30.000 naar Duitsland en ongeveer 150.000 naar Noord-Nederland; van deze 150.000 naar de Republiek geëmigreerden kwamen er circa 35.000 op indirekte wijze via Engeland en Duitsland het land binnen*[2].

Onze kennis nopens de aard en de omvang van de immigratie in onze streken is duidelijk veel minder omvangrijk[3]. In dit perspectief is de volgende passage die we uit de studie van RFvW lichtten hoogstinteressant: ... *gedurende verschillende perioden streken diverse Noordnederlandse families neer in de kasselrij St.-Winoksbergen. Deze inwijkingen vonden plaats midden de 16de eeuw, op het einde van de jaren 1580 en in het begin van de 17de eeuw.* Volgens de auteur kwamen deze families uit de noord-oosthoek van Noord-Holland (o.a. Oostwoude en Opdam). Deze families, hoofdzakelijk bestaande uit personen met de naam JANSSEN (van Jan AERTSEN), maar ook PIETERS en CORNELIS, later ook MAERTENS, JACOBS, GHEERTSEN, DIRCXSEN, SYBRANDS, ... (uiteraard met varianten) introduceerden er o.m. de Hollandse kaasmakerij[4]. De oudste inwijkingen situeert auteur bij

---

2. J. BRIELS, *De Emigratie uit de Zuidelijke Nederlanden omstreeks 1540-1621/30, ...*, Gent, 1976, p. 19.

3. Voor een bijdrage over laat-18de-eeuwse Nederlandse (politieke) inwijkelingen verwijzen we naar een artikel van J. CAILLIAU, *Nederlandse vluchtelingen in Duinkerke ten jare 1787*, in WH-info, jg. 6 (1990), nr. 2, pp. 37-46.

4. A. DELEZENNE (Rijsel) bracht deze families, althans wat de eerste namen betreft, reeds in kaart (onuitgegeven).

Armbouts-Kappel, alwaar de immigranten grond van de abdij van St.-Winoksbergen bewerkten. In een pachtovereenkomst van 1561 van de prelaat van St.-Winoksbergen wordt overigens ook te Leffrinkhoek melding gemaakt van de uit Holland afkomstige pachters Jan CORNELIS, bijgenaamd *den Hollander*, en Jan Jacobs SPEYART[5]. Een van de andere vermeldingen betreft Clais JANSSENS Aerdtsen *lansman wonende in Coudekercke, ghewoont hebbende binnen dese casselrij .xxxviij. jaren, gheboren tot Livekercke in Holland*, die in maart 1617 *gheanveert* werd *voor Cuerbroeder deser stede en casselrij*[6]. En zo zouden we nog verder kunnen uitweiden.

In omvang en duur is deze migratie geenszins te vergelijken met de Vlaamse uitwijking. Overigens is deze Noordnederlandse inwijking bij de ervaren zoekers uit de regio een gekend gegeven. Tot dus ver is er dus weinig spectaculairs. Maar, nieuw is wel dat RFvW ze veel vroeger situeert en daarbij a.h.w. drie 'golven' onderscheidt!
Voor de verklaring van deze niet onbelangrijke Noordnederlandse aanwezigheid staat steller o.i. terecht maar even stil bij de meest gebruikelijke, nl. die van de religieuze andersdenkendheid, zonder ze evenwel radicaal en definitief uit te sluiten. Vanuit zijn zeer gedetailleerd onderzoek is het hem immers mogelijk een o.i. meer plausibele verklaring te suggereren, waarbij gesteld weze dat RFvW deze niet als exhaustief bestempeld. Zonder in details te treden, vatten we ze hier in grote lijnen samen: gelet op de tijdvakken waarin de immigratie voorkomt, zou ook sprake kunnen zijn van een behoefte aan personen die ervaring met drooglegging hadden. In die perioden had de kasselrij immers te kampen met ingrijpende inundaties. De plaats van herkomst van de ingeweken Noord-Hollanders verraadt trouwens een ervaring op dit terrein. Opvallend daarbij is dat de inwijkelingen bijna uitsluitend grote abdijhoeven pachtten. Talrijk waren de personen uit deze families die het tot notabel brachten. Maar meer biezonderheden leest u uiteraard in o.m. de bronnenbijlage van de publicatie zelf.

Met een bijdrage van J. CAILLIAU hopen we in een volgende aflevering dieper op het familiekundig aspect van deze immigrantenfamilies in te gaan.

---

5. STADSARCHIEF ST.-WINOKSBERGEN, *FF 311 H, Registers van de leentafel van St.-Winoksbergen, tiendepacht van de prelaat van St.-Winoksbergen, 16 december 1561.*

6. STADSARCHIEF ST.-WINOKSBERGEN, *BB 42, 'Register van Keurbroederschap (1558-1632), f° 113 v°.*

De familie Basset uit Mesen

vluchtelingen in Sandwich tijdens de 16de eeuw

Drs. hist. M.F. BACKHOUSE – Ash (GB)

In een vorig artikeltje stelden we de familie DE MEYER uit Nieuwkerke, die zich in het begin van de jaren zestig van de zestiende eeuw in Sandwich vestigde, in het daglicht*.
Een andere familie die omstreeks dezelfde tijd het Westkwartier verliet om aan de vervolging van de Inquisitie te ontsnappen, was de familie BASSET uit Mesen.

We hebben geen gegevens over haar aktiviteiten in het Westkwartier, maar in 1562 werd Jan BASSET uit Mesen wegens ketterij bij verstek uit Vlaanderen verbannen. Vóór of in 1561 was hij immers naar Engeland gevlucht; in 1561 stond hij ingeschreven als lid van de Nederduitse vluchtelingenkerk te Londen. Het jaar daarop verhuisde hij naar Sandwich, waar hij in 1563 geregistreerd was als lid van de Vlaamse vluchtelingenkerk.
Hij oefende er de beroepen uit van baaiwerker en kleermaker. In 1571 en 1572 woonde hij in de achtste wijk van de stad in een huis dat eigendom was van een plaatselijke inwoner, nl. Mr. BOLLAND of BOWLAND. Hij betaalde vijf *shillings* gemeentebelasting. Tegen 1573 was hij meester-baaiwerker geworden.
Tot 1595 konden we geen verdere gegevens over hem achterhalen: dat jaar stierf hij en hij werd op 21 augustus in de St.-Pieterskerk te Sandwich begraven.

Pieter BASSET was hoogstwaarschijnlijk de broer of mogelijk de vader van Jan en ook afkomstig uit Mesen. Ongetwijfeld vluchtten ze samen naar Engeland: evenals laatstgenoemde stond Pieter BASSET in 1561 ingeschreven als lid van de Londense vluchtelingenkerk. Na 6 juli van hetzelfde jaar kwam hij met een aanbevelingsbrief van het consistorie van de Nederduitse ballingenkerk in Sandwich aan en vestigde hij er zich als meester-baaiwerker.

In 1563 stond hij er ingeschreven als lid van de Vlaamse vluchtelingencongregatie. Na dat jaar wordt zijn naam in de bronnen nergens meer vermeld. In 1562 werd hij ook bij verstek uit Vlaanderen verbannen wegens ketterse aktiviteiten.

Over Joos BASSET (plaats van herkomst onbekend) weten we alleen dat hij tussen mei 1571 en juli 1573 in Sandwich aankwam, in 1573 ingeschreven stond als lid van de Vlaamse vluchtelingenkerk en in de zevende wijk van de stad woonde.

Suzanne BASSET was mogelijk een dochter van Jan of Pieter, of zelfs van Joos: ze stierf in 1586 en werd op 29 juli in de St.-Pieterskerk van de *Cinque Port* begraven.

Over de aktiviteiten in Sandwich van Willem BASSET hebben we geen informatie. Tevens weten we niet wanneer hij de stad als weduwnaar van Sisle LECHT (of Cecely LIGHT) verliet, maar in 1611 bevond hij zich in Leiden, waar hij zich op 19 maart van datzelfde jaar verloofde met Maycken BOTLER uit Norwich. Maar de toekomstige bruid stierf vóór de derde huwelijksafkondiging uitgesproken werd. Op 26 juli 1611 verloofde hij zich dan met Margriete OLDUM (of Margaret OLDHAM) uit Engeland, met wie hij op 12 augustus te Leiden in het huwelijk trad.

Andere afstammelingen van de familie BASSET waren Jan of John BASSET, die in Sandwich geboren werd en er in 1622 geregistreerd stond als vreemdeling, en Gregory BASSET, die in 1656 als burger vermeld wordt in het register van de Kamer van Koophandel van Sandwich.

* M.F. BACKHOUSE, *De familie De Meyer, zestiende-eeuwse vluchtelingen uit Nieuwkerke*, in WH-info, jg. 6 (1990), nr. 1, pp. 5-8.

Bronnen

- BRITISH MUSEUM, *Additional 27,462, Register of the Company of Mercers, Linen Drapers, Woollen Drapers, Taylors, etc. of Sandwich*, f° 5.
- KENT ARCHIVES OFFICE, *Sa/Ac4, Little Black Book 1552-1567*, f° 209; *Sa/Ac5, New Red Book 1568-1581*, ff 84v°, 112; *Sa/Ac10, Town and Port of Sandwich Corporation Records G.1828*, ff 426, 428.

- PUBLIC RECORD OFFICE, *State Papers Domestic, Elisabeth, SP12/78/29*, f°8.
- M.F. BACKHOUSE, *De Vlaamse vluchtelingenkerk in Sandwich in 1563. Twee manuscripten uit het British Museum*, H.K.C.G., dl. CXLVII, Brussel, 1981, pp. 91, 107.
- ID, *De Vlaamse vluchtelingenkerk in Sandwich in 1573. Een derde manuscript uit het British Museum*, H.K.C.G., dl. CXLVIII, Brussel, 1982, pp. 238, 258.
- W. BOYS, *A Collection for a History of Sandwich*, Canterbury, 1792, p. 741.
- W.D. COOPER, *List of Foreign Protestants and Aliens Resident in England 1618-88*, Camden Society, London, 1862, p. 15.
- J.W TAMMEL, *The Pilgrims and other People from the British Isles in Leiden. 1576-1640*, Peel, 1989, pp. 44, 55.

Raar maar waar: een *koningsgezinde Brusselse* papegaai

R. Vanoorenberghe – Nieuw-Koudekerke (FR)

Duinkerke [Stadsarchief Duinkerke, *Reeks L 635*]

Op *4 floréal an II* (23 april 1794) sprak de revolutionaire rechtbank de doodstraf uit voor Louis de VIEFVILLE, 71 jaar, geboren te Steenvoorde, zijn 22-jarige dochter Isabelle, gehuwd met Eugène de BÉTHUNE, en Marguerite FARCINAUS, 44 jaar, in dienst van de voornoemden in hun woonst te Kassel, Grote Markt 41.
De terdoodveroordeelden werden schuldig bevonden dader of mededader te zijn geweest aan het beramen van een samenzwering tegen de Republiek, het Franse volk en de vrijheid, door het aan hun papegaai met aandrang aanleren van de hatelijke leuzen *vive le Roi, vive l'empereur, vive les nobles,* met de bedoeling het herstel van het Koninkrijk en de tirannie te bewerkstelligen.
Louis de VIEFVILLE had de *koningsgezinde* papegaai in Brussel gekocht.
De belangrijkste getuige ten laste, nl. de papegaai, werd door de gendarmes naar de rechtszaal overgebracht om er een hele namiddag verhoord te worden.
Ondanks de pesterijen van de rechters en de gezworenen, weigerde de papegaai halsstarrig *vive le Roi* te roepen, en vergenoegde hij zich met fluiten.

Bouwstenen voor stambomen (2)

J. LUYSSAERT – Merendree

In een vorige aflevering publiceerden we onder dezelfde titel een bijdrage over *De Reningse familie TOULOUSE in de zeventiende eeuw*. Wat hier volgt, sluit volkomen aan bij de opzet en het doel van die bijdrage. M.a.w., het zijn *bouwstenen*: de gegevens zijn niet ten gronde onderzocht en hebben zeker niet de pretentie volledig te zijn. Tenzij anders vermeld, komen alle gegevens uit de parochieregisters van Reninge [= R]. Voor meer biezonderheden verwijzen we naar de eerste aflevering [1].

De Reningse familie SIX in de zeventiende eeuw

■ Jacobus SIX zoon van Philippe, †R. 11.03.1647
x Elverdinge 01.06.1620 Luvovica LOAGE dochter van Petrus en Christine DE HEM, †R. 23.01.1635 [2], waarvan:

1. Philippus	° R. 02.07.1623
2. Joannes	° R. 29.02.1628
3. Jacobus	° R. 10.02.1632

xx R. 12.06.1635 Joanna RAMOENS dochter van Maillard RAMOEN, † R. 10.04.1647, waarvan:

1. Maria	° R. 01.04.1636

1. J. LUYSSAERT, *Bouwstenen voor stambomen*, in WH-info, jg. 6 (1990), nr. 1, pp. 20-23.

2. Schriftelijke mededeling van dhr. Stefaan LOUAGIE, hoofdredakteur van het LOAGE-tijdschrijft, Zerkegem.

2. Carolus ° R. 14.02.1640
3. Catharina ° R. 21.02.1643
4. Joannes ° R. 17.09.1646

■ Franciscus SIX x R. 04.02.1631 Joanna GOLIATH

■ Petrus SIX, †R. 31.03.1670
x ... Judoca Joanna VERSLYPS, †R. 26.05.1672, waarvan:

1. Egidius °R. 26.02.1644 †R. 20.10.1707
2. Susanne ° R. 17.03.1647

■ Roelanda SIX
x R. 29.01.1657 Joannes BLOMME
xx R. 20.02.1680 Philippus DE GRENDELE

■ Susanne SIX (weduwe), †R. 29.11.1714, x R. 26.12.1668 Joannes ROOSE

■ Catharina SIX
x R. 29.06.1670 Jacobus CUVELLIER
xx R. 11.04.1673 Joannes BOGAERT

■ Maria Agnese SIX, †R. 01.03.1728
x R. ... 1684 Joannes PETIT, †R. 15.01.1713
wagenmaker, *regierder van den disch*

■ Joannes SIX
x R. 09.01.1689 Maria VERMERRE (weduwe Petrus BERTIER), †R. 20.07.1713, waarvan:

1. Franciscus ° R. 07.03.1690
2. Ursula ° R. 02.10.1695 of 30.09.1695
3. Rosa Clara ° R. 22.10.1697

■ Joannes SIX
x R. 10.04.1714 Petronilla BARGE/BARSE (weduwe van Petrus BOURY), waarvan:
Maria Joanna ° R. 01.03.1715
Petronilla BARGE trouwt te Reninge op 27.05.1728 met Joannes ROUSSEEL[3].

---

3. N. FAVOREL, *Een oud parochieboek van Reninge,* in *Zantingen*, dl. 31-34, Zuidschote, 1986, pp. 203.

- Ursula SIX x R. 03.07.1725 Petrus UREEL
- Maria Catharina SIX x R. 30.06.1733 Elias ROUSSEEL

De Reningse familie PETIT in de zeventiende eeuw

- Joannes PETIT[4.5]
  x R. 21.01.1673 Anna FORRET (weduwe Adrianus DE BATS), †R. 05.02.1682

- Joannes PETIT[6]
  x R. 13.08.1684 Maria Agneese SIX (zie p. 16), †R. 01.03.1728, als weduwe, waarvan:

1. Maria Theresia	° R. 09.12.1685
2. Joannes Baptista	° R. 26.09.1688
3. Anna Cristina	° R. 12.03.1691

- Maria Theresia PETIT, ° R. 09.12.1685, †R. 13.03.1731
  x R. 26.05.1711 Joannes Baptista STORME zoon van Mattheus en Christina CANDAELE, ° R. 18.12.1689, †20.11.1761

- Maria Cristina PETIT, ° R. 12.03.1691, x R. 05.11.1713 Joannes NOLLET.

---

4. In 1697 woonde in het 'Laetschip van Reninghe' *Jean PETIT, charon.* Hij was gehuwd, had twee dochtertjes en één knecht. Zie H. RONSE DE CRAENE, *De Volkstelling in de Acht Parochies anno 1697*, in *Liber Memorialis Leo Vanackere*, Kortemark-Handzame, 1980, p. 166.

5. Er is een Joannes PETIT overleden te Reninge op 15.01.1713; ook is er in Reninge een Jan PETIT vermeld op 28.07.1709. Zie N. FAVOREL, *Testamenten, schenkingen, fundatie 1667-1843* in *Zantingen*, dl. 51-53, Zuidschote, 1987, p. 111.

6. Ziet noot 4 en 5.

Wulvergem en Onze-Lieve-Vrouw van Walsingham

Het dorpje Walsingham is gesitueerd in East-Anglia, ongeveer 200 km ten noordoosten van Londen.
Door de gehaaste toerist nauwelijks gekend, heeft East-Anglia nochtans heel wat te bieden: achter lange kustlijnen en ondiepe kronkelende riviermondingen liggen her en der tussen pijnbossen lieflijke dorpjes en stadjes, met een verrassend rijk patrimonium. Het 16de-eeuwse vluchtelingenoord Norwich is de grootste stad in de onmiddellijke omgeving van het dorp. Walsingham bestaat uit twee delen, nl. Little en Great Walsingham. Voor Anglicanen en Rooms-katholieken is het vooral een overbekende bedevaartsplaats ter ere van O.-L.-Vrouw (vergelijkbaar met Lourdes in Frankrijk).

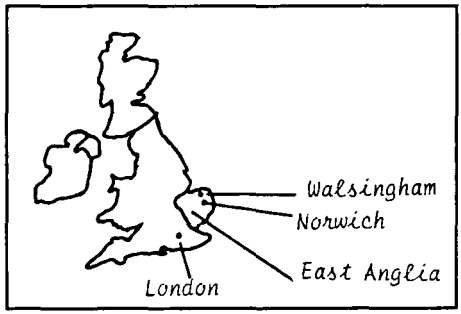

De legende van Walsingham

In het jaar 1061 verscheen de Heilige Maagd Maria in een visioen aan Richielde van Faverches en nam haar mee naar Nazareth, waar zij haar het huis van de Heilige Familie toonde. Maria gaf Richielde de opdracht om een kopie van het huis te bouwen op haar landgoed. De Heilige Maagd toonde haar ook de plaats waar de *Holy Well* (de heilige bron) ontsprong. Het water van deze bron genas de zieken, die de Heilige Maagd aanriepen.
Zo ontstond tijdens de Middeleeuwen in Walsingham een grote bedevaartsplaats, die druk bezocht werd door koningen, edellieden en gewone mensen.

Voor de Augustijnen, die instonden voor de bewaking van de heilige plaats, werd een priorij opgetrokken. Later bouwden de Franciscanen er een klooster, en nabij de toegang tot het dorp verrezen herbergen en hotels om de bedevaarders te ontvangen.

Tijdens de Hervorming (16de eeuw) werd het heiligdom vernietigd, het beeld van O.L.-Vrouw verbrand en de resterende gebouwen aan leken verpand.

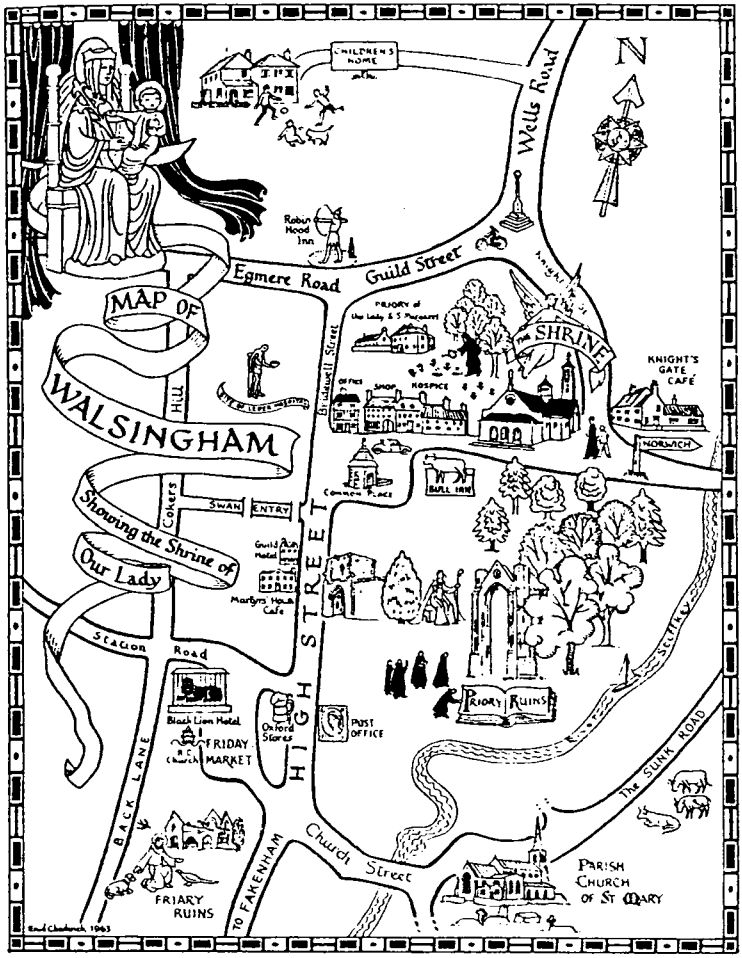

© 1964 *The Guardians of the Shrine of Our Lady of Walsingham*

In 1922 gaf de pastoor van Walsingham, Alfred Hope Patten, de opdracht om de heropbouw te starten. Van een kopie van het oude beeld, dat in de refter van de priorij was opgesteld, liet hij een nieuw beeld maken en plaatste het in de aan O.-L.-Vrouw toegewijde parochiekerk van Walsingham.

Er kwamen opnieuw pelgrims, aanvankelijk klein in aantal, later in groeiend aantal.

In 1931 werd het Heilig Huis heropgebouwd en de Heilige Bron overdekt. In 1937 was de huidige bedevaarderskerk voltooid, zodat het Heiligdom van O.-L.-Vrouw van Walsingham, bekend als het *Nazareth van Engeland*, opnieuw een werkelijkheid was (het kaartje van Walsingham op blz. 17 geeft de huidige situatie weer: ruïnes, priorij, basiliek,...).

De band Wulvergem – Walsingham

U heeft zich ongetwijfeld reeds afgevraagd: wat heeft Walsingham met Wulvergem te maken?
Welnu, een kopie van het hiervoor afgedrukte beeldje, dat zich in de basiliek van Walsingham bevindt, wordt door toedoen van Revd. **Kenneth FRANCIS** aan de parochiekerk van Wulvergem geschonken. Deze Anglicaanse priester, die twee parochies in Felixstowe bedient, is een afstammeling van de calvinistische predikant Anthonius **de Zwaerte** (*Algoet*)[1] (°Belle 1540, † Norwich 1625), die op 15 augustus 1566 in de kerk van Wulvergem hielp beeldenstormen[2]. Van meet af aan was hij betrokken bij de in 1988 herdachte 16de-eeuwse massale Westhoekse uittocht naar Sandwich. Zo was hij ook in juli 1989 in onze streek naar aanleiding van de WH-herdenkingstentoonstelling in de kerk van Dranouter.
Door dit beeldje aan de parochiegemeenschap van Wulvergem te schenken, wenst Revd. Kenneth FRANCIS een verzoenend gebaar te stellen.
De schenking en zegening van het prachtig gekleed en gepareerd beeldje heeft plaats op zondag 12 mei a.s. om 9.30 uur in de kerk te Wulvergem. Tijdens de H. Mis houdt Revd. Kenneth FRANCIS een sermoen ... in het Nederlands!

[met dank aan E.H. A. BAERT en J. VANDELANOTTE, JdC]

---

1. Voor de afstamming van Kenneth FRANCIS verwijzen we naar de tentoonstellingsbrochure *Opstand en uitwijking, vluchtelingen uit het Westkwartier in Sandwich tijdens de 16de eeuw*, Westhoek (WH), Dikkebus, 1988, p. 119 (uitgeput).
Aanvulling: een neef van K.F., die stamt uit het huwelijk Anthoine LOFFROY-Marie de HOORNE, m.n. Revd. **John LEFFROY**, is predikant te Upchurch, in de buurt van (de Ieperse zustergemeente) Sittingbourne. De familie LOFFROI vluchtte van Cambrai naar Engeland (schriftelijke mededeling Revd. K. FRANCIS, 3 januari 1990).

2. Meer over Anthonius de ZWAERTE is te lezen in: K. FRANCIS, *The Career of François Antoine De Zwaerte*, binnenkort te verschijnen bij Westhoek (WH).

Akten en kontrakten met betrekking tot de Westhoek te Oudenaarde (2)

E. VANDEN HOVE – Wevelgem

[Vervolg van WH-info, jg. 6, nr. 4, p. 131]

Register 78, f° 94v° 2 februari 1611

Verklaring voor schepenen van Oudenaarde waarbij Jacob VANDEVYVERE fs. Gillis volmacht geeft aan Nicolas DE BOOM, luitenant van de hoogbaljuw van Ieper, om zijn aldaar te regelen (o.a. schulden aan Alexandre VARNEWYCK).

Register 79, f° 15v° geen datum, tusssen 30.05 en 04.06.1612

Voor schepenen van Oudenaarde: Anna DESMANIERES geeft volmacht aan Jan BRODT, procureur te Veurne, om Jooris CADOCK, wonende in haar huis *tgouden hooft* te Veurne, te laten verhuizen, wegens niet-betaling van de huishuur.

Register 82, f° 82 & 83 r°-v° 3 akten

16 september 1623: Pieter PIERS fs. Jan belooft te betalen aan Sebastiaen WEMAERE, die procuratie heeft van 'joffrauwe Anna VANDERMEERSCH, opperjoffrauwe van het O.-L.-V.-Gasthuis' te Ieper.

24 september 1623: in opdracht van Joffrauwe Anna VANDERMEERSCH dringt Sebastiaen WEMAERE bij Pieter PIERS op betaling aan, dreigende '... in vanghenesse te commandeerene up peyne van verbueren ...'.

27 september 1623: Pieter PIERS laat hem uitgroten ten voordele van zijn zwager Joos DEBLEECKER, teneinde zijn schuld te kunnen betalen aan Sebastiaen WEMAERE.

Register 83, f° 31r° 22 mei 1626

Joos RYSSELYNCK, wonende te Oudenaarde komt voor schepenen van Oudenaarde en krijgt ' ... vulle macht ende procuratie van *meester* Nicolaus RYSSELYNCK, canonick vande collegiaele kerke van Veurne & *sieur* Adriaen VANPOTTLEBERGHE, poortre van Jpre' om hun huis te Ieper, gelegen aan de oostzijde van de Zuidstraat tussen het huis van Christiaen MASSEAU en dit van *joncheer* Inghelram DE CHERF, te verkopen aan Jan BULTYNCK.

Register 83, f° 31v° 22 mei 1626

Verschijnen voor schepenen van Oudenaarde:

1. Heyndrich VANDERVIAENEN, gehuwd met Cynthen STOOPS;
2. Franchois SALINS, gehuwd met Janneken STOOPS;
3. Gillis DARCY, gehuwd met Proone STOOPS; en
4. Tanneken STOOPS, meerderjarig, over haar zusters
5. Cathelijne en
6. Nelleken STOOPS,

allen kinderen van Paesschier DESTOOP, als erfgenamen van Catherine ALLAERTS, hun nicht overleden te Hazebroek in het Westkwartier. Geven volmacht aan Paesschier SOY, wonende te Belle, om hun zaken te regelen in het sterhuis van dezelfde Catherine ALLAERTS.

Register 83, f° 82v° 30 januari 1627

Voor schepenen van Oudenaarde: Jan BAERT fs. Adriaen verklaart schuldig te zijn aan *Joncheer* Jan DEVOOGHT, heer van Geluveld, de som van 80 lb. pars. van pacht.

Register 85, f° 137r° 10 november 1633

Voor schepenen van Oudenaarde: Isaac VANDENDRIESSCHE fs. Joos, wonend te Duinkerke, erfgenaam ten sterfhuize van Olivier VANDENDRIESSCHE, verklaart zijn deel, zijnde éénzestiende, van een huis op de markt te Oudenaarde 'waer Olivier VANDENDRIESSCHE daude syn grootheere vuytghestorven es' te verkopen aan Olivier VANDENDRIESSCHE fs. Adriaens.

Register 87, f° 126v° 25 juni 1641

Voor schepenen van Oudenaarde: Martin GOS fs. Matthys verklaart te moeten ontvangen van Pieter VANHEULE, 'huyvetter tot jpre', de som van 100 lb. gr. vl., zijnde de koopsom van 5 gemeten meers.

Register 88, f° 288v° 6 november 1641

'... E. Heer pater Jacobus RASYNGHIEN, rector, ende frater Egidius GENYN (Gevyn?), procurator vande societeyt Jesu binnen Audenaerde, mitsghaeders *meester* Joos RYSSELINCK te kennen ghevende hoe dat wylent heer en de *meester* Niclais RYSSELINCK fs. Joos, licentiaet in beyde de rechten ende canonick vande cathedrale kercke van St. Martin tot Jpre, by zynen testamente ghegheven hadt ande kercke van de soc. Jesu binnen Audenaerde 500 gulden tot het maecken van zelveren kandelaers ...'.

Register 89, f° 110v° 16 juli 1650

Voor schepenen van Oudenaarde verklaart Barbara BERTYNS, weduwe van Joos MAES, met volmacht van haar zoon Joos MAES (volmacht gepasseerd voor notaris Frans RAMAULT te Ieper) verkocht te hebben aan Jaques BERTYN, haar broeder, de helft van een huis staande te Oudenaarde.

Register 89, f° 161r° 12 september 1651

Marie RYSSELINCK, volmacht hebbende van Barbara RYSSELINCK, de heer Judocus RYSSELINCK, 'licentiaet in de rechten, pensionaris der stede van Jpre', de heer Jaspaert VANDERROOST, causa uxoris, en de heer Judocus BLOYAERT, als voogd over de wezen dheer Charles RYSSELINCK, verkopen aan Lieven VLAMYNCK fs. Lieven een huis staande op de *Krekelput* te Oudenaarde.

Register 89, f° 196v° 22 mei 1652

Sieur Guillaume DELARIVIERE fs. Stephanus en *joffrauwe* Cecilia DECORTE fa. dheer Pieters, zijn huisvrouw, zijn uitgegroot door *meester* Joannes DECORTE, 'docteur inde medecynen', broeder van Cecilia van ¼ van een pachtgoed binnen de parochie Kortemark, momenteel gebruikt door Jan VANDENBERGHE, komende uit het sterfhuis van Pieter DECORTE, haar vader.

Register 90, f° 37v° 25 november 1653

'... comparerende voor schepenen van Audenaerde Jan ANSSENS, procureur postulerende thaerlieden camere, ghemachticht by procuratie van Philippe, Marie ende Jacqueline WEMAERE, ghepasseerdt voor burghemeester ende schepenen der stadt Dunckercke ende d'eedt andermael verclaerst van het consent ende aggreatie van wille ...'

[Vervolg in WH-info, jg 7, nr. 2]

Boekennieuws

AANGEKONDIGD

J. STEKELORUM, ***Indices Wh-info 1985-1990***, WH, Dikkebus.

Algemeen wordt het ontbreken van indices op periodieke, e.a., familiekundige publicaties verklaard door het verlangen van de uitgever deze volledig en ten gronde te laten lezen. Het lijdt echter evenmin twijfel dat zijn produkten ontoegankelijke *ondingen* worden, indien dezelfde uitgever na verloop van tijd nalaat zijn allicht interessante uitgaven van een degelijk artikel- en naamapparaat te voorzien.
J. STEKELORUM maakte separate alfabetische naamlijsten op de in WH-info van 1985 tot en met 1991 (jgn. 1 t/m 6) verschenen bijdragen en mededelingen. Aangevuld met een overzicht van de artikels, maken ze van de driemaandelijkse WH-mededelingen(eindelijk) een vlot en gemakkelijk raadpleegbaar tijdschrift.
We hopen dat binnen onafzienbare tijd soortgelijke indices op de WH-jaarboeken ter beschikking staan.

Indices ..., ca. 70 blzn. A5, verschijnt eind juni '91 en is enkel verkrijgbaar via voorintekening: 160 BEF (11 NLG, 32 FRF) (portkosten inbegrepen) op één van de WH-rekeningen (zie achteraan s.v.p.) vóór 15 mei '91.

P.A. DONCHE, ***Genealogieën uit het renteboek 1681 der Staeten-Leening 1576-1577***, uitgave in eigen beheer.

In 1576 schreef de magistraat van Veurne-ambacht een verplichte staatslening uit, om de belastinginkomsten, die als gevolg van de ontvolking door de godsdienstoorlogen, sterk teruggelopen waren te compenseren.
Deze leningen hadden zeer lange looptijden, tot meer dan 200 jaar. Ondertussen werden renten uitgekeerd aan de afstammelingen van oorspronkelijke leners. Het renteboek van 1681 bevat daarom uiterst waardevolle genealogische informatie, die bovendien ook voor geëmigreerde families van vitaal belang is.

In deze uitgave wordt het register integraal gepubliceerd. De vaak erg ingewikkeld geformuleerde genealogische informatie uit de akten wordt door niet minder dan 85 *genogrammen* (uitgetekende stambomen) verhelderd. Ze strekken zich meestal over 5 à 6 generaties uit; in één enkel geval worden 75 afstammelingen vermeld.
De alfabetische index bevat een 800-tal namen.

Genealogieën ..., 190 blz A4, typografisch zeer verzorgd, met inleiding en verklaringen, verschijnt eind juni '91. Voorintekening tot 15 mei '91: 475 + 50 BEF verzendingskosten. Na 15 mei: 550 + 50 BEF. Bestelling uitsluitend door betaling op rek. 411-8052581-31, t.n.v. P. DONCHE, Elisabethlaan 2, B-2600 Berchem.

W. STEVENS, ***Analytische inventaris familiefonds de Thibault de Boesinghe uit Rijksarchief Brugge***

Dit voor de Westhoek zeer belangrijke familiefonds, dat in het Rijksarchief te Brugge bewaard wordt, bevat een grote verscheidenheid aan documenten, die niet louter de familie de Thibault de Boesinghe en haar aanverwante takken betreffen.
De 649 bundels, bescheiden, stukken, of registers waaruit het fonds bestaat, werden in vijf delen analytisch bewerkt door W. STEVENS. De integrale overname van sommige belangrijke delen maakt zelfs het raadplegen van het archief overbodig.
De analytische uitgave van dit fonds is uitermate waardevol voor al wie belanstelling heeft voor o.m.:

- de levenswijze van de mensen (met o.a. een reisverhaal uit de 17de eeuw aan de hand van brieven van een adelborst (cadet) van de Oost-Indische Compagnie.
- de evaluatie en evolutie van de munt, prijzen en lonen (aan de hand van staten van goed).
- de studie van de heerlijkheid in Vlaanderen en Kamerijk (aan de hand van een ongesigneerd handschrift).
- genealogieën van families uit Vlaanderen en Brabant.
- opbrengsten van onroerende goederen en lijsten van pachters, enz.

Na elk deel volgt een alfbetische index op de plaats- en familienamen (± 15.000 persoonsnamen!). Voor zover mogelijk wordt ook een aparte index van de toponymische gegevens voorzien.

Analytische index ..., kost 800 BEF per deel (port inbegrepen). Het eerste deel verschijnt einde april '91: de andere volgen in driemaandelijkse afleveringen. De inschrijvers op het eerste deel worden per brief verwittigd. De delen worden als brief verzonden. Beperkte oplage. Inschrijving door betaling van 800 BEF op KB-rek. 443-2623471-18, t.n.v. Het Boek, bij Kredietbank te Hamme (W. STEVENS, Larestraat 14, B-9910 Knesselare, ☎(091) 74 44 58).

DE DOBBELBEKER (ed). De familievereniging *Dobbelaere* is zinnens een lijvig familieboek uit te geven dat voorlopig de titel meekreeg: ***Stambomenboek Dobbelaere en alles wat daarvan is afgeleid ...*** . Dit boek zal naast een inleiding o.m. alle tot nu toe in het familietijdschrift verschenen stambomen bevatten en ongeveer 270 blzn. tellen. De publicatie verschijnt n.a.v. het 4de Lustrumfeest *De Dobbelbeker*, dat in september te Hulst plaatsvindt.
Inschrijving vóór 1 juni is noodzakelijk: 990 BEF of 54 NLG (port incluis), nadien 1.090 BEF of 59 NLG, op rek. 103-2208159-22, t.n.v. De Dobbel-Beker, B-9000 Gent, of postgiro 2474262, A.C. Dobbelaar, Sittard, o.v.v. Lustrumboek. Bij onverhoopt niet doorgaan van de uitgave wordt dit geld gegarandeerd teruggestort (evtl. inlichtingen bij R. DOBBELAERE, Broederlijke Weversplein 119, B-9000 Gent).

G. VERHEYE, ***Yperlienk je stertje stienkt***, een uitgave van het Ieperse Kwartier, is een studie over het Ieperse dialect.

Dialect verdwijnt stilaan en wordt bijna ongemerkt vervangen door wat men *regio-lect* zou kunnen noemen – een taal door meer personen begrepen en gesproken, maar minder kleurijk en *armer*.
Dat is ook het lot van het Ieperse dialect, gekenmerkt door ironie, spot, schampere uitvallen en rake gezegden en vergelijkingen. Hoog tijd dus om wat er nog van rest op papier of op klankband voor het nageslacht vast te leggen en te bewaren. Dat is nu gebeurd, althans voor wat het eerste betreft, door de *rasechte* Ieperse heemkundige Gustaaf (Staf) VERHEYE, die als geen ander de ware Ieperse ziel en volksaard kent en begrijpt.
Jarenlang noteerde hij met ijver en zorg typisch Ieperse woorden, uitdrukkingen en zegswijzen, bij voorkeur in zijn eigen 'volkse' omgeving, maar ook daarbuiten.
Wat na een zorvuldige selektie en klassering overbleef, ligt nu op de leestafel: meer dat 3.000 woorden en uitdrukkingen gebundeld in een verzorgde uitgave.

Het is geen klassiek woordenboek geworden, maar een leesbare studie, waarin de naar onderwerp of rubriek gerangschikte bloemrijke leperse volkstaal op een vlotte manier naar oorsprong en betekenis omschreven wordt.
Vooraan is een beknopte handleiding opgenomen bij de uitspraak. In bijlage vindt men ook nog de volkse benaming voor enkele pleinen en straten.

Yperlienk ..., 200 blz., gezet met Garamondletter en gedrukt door VONKSTEEN is geïllustreerd met tekeningen van de leperse kunstschilder Willy VAN RENTERGHEM en kost 800 BEF + 50 BEF portkosten. Betaling op prk. 000-0991124-75 van Iepers Kwartier te Ieper, o.v.v. Iepers dialect.

Études et Documents, uitgaven van de Société d'Histoire de Comines-Warneton et de la Région, onder de leiding van Jean-Marie DUVOSQUEL.

1. P.TOUTAIN, *Atlas parcellaire et matrice cadastrale de la partie française de la paroisse de Comines de 1718* (1981).
   - 2 dln. in-8°, 277 blzn. + 17 plannen
   - dl. 1, tekst, beschikbaar; dl. 2 in voorbereiding 500 BEF

2. J. BOURGEOIS, *Le terrier de la commune de Warneton-Belgique de 1779-1798* (1982).
   - 2 dln. in 8°, 288 blzn., in voorraad 500 BEF

3. J.-M. DUVOSQUEL, *Le cadastre primitif des communes de l'entité actuelle de Comines-Warneton de 1835* (1983).
   - 2dln. in 8°, 431 blzn. + ± 20 plannen, in voorbereiding 800 BEF

4. ID, *Le rencensement de la population des communes de l'entité actuelle de Comines-Warneton en 1796* (1984).
   - 1 dl. in 8°, 231 blzn., in voorbereiding 300 BEF

5. ID, *Le recensement de la population des communes de l'entité actuelle de Comines-Warneton en 1815* (1985).
   - 1 dl. in 8°, 253 blzn., in voorbereiding 300 BEF

6. A. DEBROUX, *Actes de succession et contrats de mariages à Comines-Belgique d'après les archives de l'Enregistrement 1796-1887* (1986).
   - 1 dl. in 8°, 233 blz, voorradig 300 BEF

7. R. GAHIDE, *Archives de l'Etat à Tournai. Inventaire des Archives communales de Warneton (1793-1871)* (1987).
   - 1 dl. in 8°, 132 blzn., voorradig 250 BEF

8. A. SCHOONHEERE, *Les ventes bleus des fabriques. Evolution de Comines au siècle industriel 1800-1914* (1988)
   - 1 dl. in 8°, 505 blzn. (5 gekleurde kaarten), voorradig 500 BEF

9. R. GAHIDE, *Archives de l'Etat à Tournai. Inventaire des Archives de la ville et châtellenie de Warneton (1126-1797)* (1989).
   - 2 dln. in 8°, ongeveer 430 en 315 blzn., in druk.

Van de reeks ***Mémoires ...*** (jaarboeken) zijn de delen 8 (1978) en 10 t/m 20 (1989-1990) nog ter beschikking (450 BEF, per deel). Voor alle delen wordt 80 BEF voor verpakking en verzending aangerekend.

Voor aanvullende inlichtingen kan men terecht bij dhr. M. VAN POTTELBERGHE op het Documentatiecentrum te B-7784 Waasten, ☎ (056) 55 79 66 (Hôtel de Ville, place de l'Abbaye).

C.C. CULVENOR, ***The Colveneres of the old Netherlands***, published by the author.

A biography of George COLVENEERE, 16th century theologian, and an account of the Colvenere families of the old Netherlands and their connection with the Culvenors of Australia.
George COLVENEERE was the son of a Flemish farmer in the old (Spanish) Netherlands of the 16th century. Born into the years of rebellion against Spain and the immediate post-Reformation, he had a brief exposure to fighting (siding with Spain as a committed Catholic) and then took up a career as a theologian at the University of Douai (Dowaai), where he eventually became Chancellor. This is an account of his life and work, the editing for printing of centuries-old manuscripts on theology and Church history. There is also an outline of the COLVENERE families of that time in the region which is now Belgium, and their representation today by the COLVENAERS in Belgium, the COLVINERS in the United States and the CULVENORS in Australia. Dr. C. CULVENOR has had the help of specialists in 15th-17th century languages in making G. C. known for the first time to the English-speaking world.

Contents
George Colveneere (Sources and Name, Origins and Historical Context, The Douai Years, The Colveneere Publications, The Testament of G.C. and Foundation of the Seminary of Faith, A perspective), Colvenere Families of the

old Netherlands (Belgium, Netherlands), Colour Plates (65), Colvenere-related Families in Other Countries (France, England, Northern Ireland, United States of America, Canada, Australia), Bibliography, Appendix (Additional Documents Relating to Colveneere and the University of Douai, ...), Index.

■Deze publicatie is in de eerste plaats een biografie van de 16de-eeuwse Vlaamse theoloog George COLVENEERE, rector van de universiteit van Dowaai. Het is tevens een omstandig verslag van het genealogisch onderzoek nopens die Vlaamse familie in België, Frankrijk, Engeland, Noord-Ierland, Nederland, Canada, de Verenigde Staten en Australië.

The Colveneres ..., ISBN 0 646 00463 8, 140 pages, 8 pages colour photographs, hard cover. Price $30, plus postage (overseas $4 surface, $10 air).
Send your order to: C.C. CULVENOR, 52, Rostrevor Pde, Mont Albert Nth, Vic. 3129, Australia.

Kort

- In De Leiegouw – jg. XXXIII, afl. 1, maart 1991, 83-86 – lazen we een bijdrage van dr. fil. W. BEELE, getiteld *Nogmaals de familienaam Beheyt*. We onthouden vooral: *Voor mij is er dus geen twijfel meer mogelijk. 'Beheyt' is niet ontstaan uit 'Boheyt', maar wel uit 'Baheyt', ooit uitgesproken 'Bajeit', pure vernederlandsing van 'Ba(i(ll))et', afleiding van 'Bai(lle)', uit 'ba(d)i(us)*.
Lees in dit verband ook het artikel van dr. F. DEBRABANDERE – De Leiegouw, XXXII (1990), pp. 451-455 – *Van Bosquet tot Beheyd(t)*.

- In het driemaandelijks tijdschrift van het Gemeentekrediet – jg. 44, nr.174 (1990/4), pp. 33-49 – vonden we een heel interessant artikel van M. WATELET, met als titel *De militaire topografische cartografie van de Geallieerden in Frankrijk en België (1815-1818)*. In deze bijdrage licht de auteur een tipje van de sluier op van een nog lopend onderzoek nopens het over diverse Europese cartotheken verspreide militair topografisch kaartenmateriaal dat de Geallieerden, in het kader van de bezetting van Frankrijk, tussen 1815 en 1818 ontwierpen. Met een (gekleurde) kaart van het Ieperse, gelicht uit een *Carte du département de Flandre du coste de la mer* (Moskou).

- We ontvingen zopas de eerste afl. van het nieuw driemaandelijks familiekundig tijdschrift ***Mensen van toen***, een uitgave van de heemkring *Het Land van Nevele*. Werkgebied is de regio Bachte-Maria-Leerne, Hansbeke, Landegem, Lotenhulle, Meigem, Merendree, Nevele, Poeke, Poesele, St.-Martens-Leerne, Vinkt, Vosselare, Zeveren. 150 BEF op rek. 000-0627981-03, Het Land van Nevele, 9850 Poesele.

Mededelingen

En de boer, hij ploegde voort ...

Sedert 15 juli 1990 kan men in Heuvelland, meer bepaald te Kemmel, een landbouwmuseum bezoeken. Dit museum is een gezamenlijke realisatie van het gemeentebestuur van Heuvelland, V.V.V.-Heuvelland en het Praktijkcentrum voor Land- en tuinbouw uit Roeselare. Het museum is ondergebracht in de ruime gebouwen van een vroegere vervoersfirma, langs de Reningelststraat (*Polka*). In een belendend gebouw huist de plaatselijke V.V.V..

Dat de gemeente Heuvelland het initiatief nam om een Landbouwmuseum in de deelgemeente Kemmel op te richten, kan eigenlijk geen verrassing genoemd worden. Heuvelland is immers één de van meest traditionele landbouwgemeenten van Vlaanderen: ruim 83% van de totale opppervlakte wordt voor agrarische doeleinden gebruikt. En ofschoon Heuvelland een biezonder aantrekkelijk en druk bezocht groen vakantieoord is, is het landbouwmuseum niet zomaar een extraatje dat er snel neergezet werd om nog meer toeristen te lokken. Dat blijkt overduidelijk uit de aanpak, maar niet in het minst uit de inzet en het enthoesiasme van iedereen die er van ver of nabij mee bezig is. Dat valt allicht te verklaren door het feit dat de Heuvellander, ondanks een in de laatste decennia zeer sterk teruggelopen tewerkstelling in de landbouw, in hart en nieren (gelukkig) toch nog een stukje *boer* gebleven is. In het Heuvellandse landbouwmuseum voelt men eigenlijk de *ziel* van een regio en haar inwoners. Naast een tentoonstelling van waardevol en zeldzaam wordend landbouw*alaam,* die de evolutie van de landbouw laat zien, wil het a.h.w. ook een hommage zijn aan het noeste en harde labeur van boeren en landarbeiders van weleer.

Het museum bestaat uit drie delen. In de ontvangstruimte krijgen bezoekende groepen aan de hand van een dia- en videoprojectie een inleiding over de

landbouw in het algemeen en de landbouw in Heuvelland in het biezonder. Dit lokaal is bovendien uitermate geschikt om er voordrachten en thematische gelegenheidstentoonstellingen te houden.
In het tweede gedeelte komen de diverse landbouwwerkzaamheden en de evolutie ervan aan bod. Klein materiaal, zoals de meeste diverse soorten karnen, ploegen, eggen, rollen, zaaimachines, spuitmachines, dorsvlegels, ..., vindt er een onderkomen in een geëigende plaats: melkhuisje, smidse, ...
Dank zij tekstpanelen, foto's en tekeningen vindt de individuele bezoeker er gemakkelijk alle nodige informatie. Een allicht klein, maar interessant detail zijn de vitrines met zaden (een ware geheugenopfrisser!).

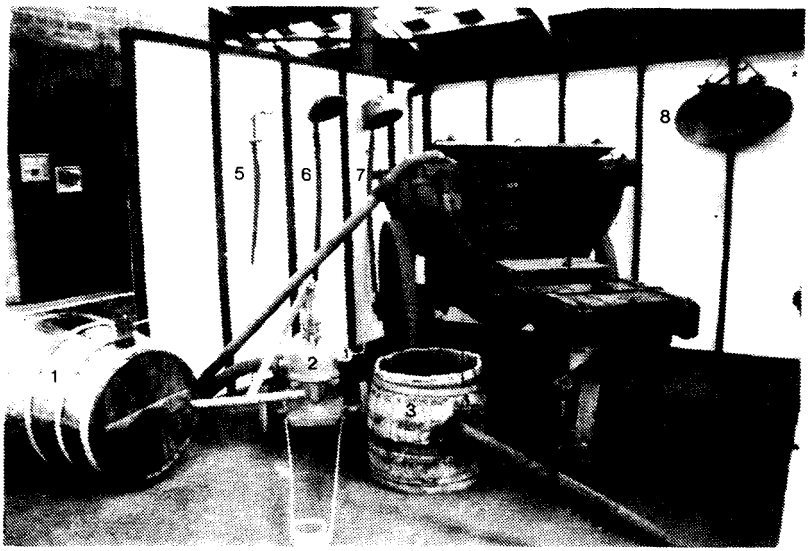

(Foto V.V.V.-Heuvelland)

Een beeld uit de tijd toen van een *Mestdekreet* of *Mestbank* nog geen sprake was: 1. liggende aaltton, 2. handbediende aaltpomp, 3. aalton, gedragen of vervoerd op kruiwagen, 4. aaltton op driewielkar, 5. mesthaak, 6. & 7. aaltlepels, 8. metalen bak om te zaaien of kunstmest te strooien (*vettebak*).

Het derde en uiteraard ook het grootste gedeelte biedt onderdak aan de oogstmachines en ander groot rollend materieel: pikmachines, pikbinders, pikdorsers, stropersen, motoren, traktoren, ...

Of het nu gewoon is om er eens uit te zijn, of om de sfeer van *toen* op te snuiven (met achteraf om het stof weg te spoelen een speciaal *batteusebiertje* in een lommerrijk *labyrint* aan de Dries), een bezoek aan het landbouwmuseum is zeer de verplaatsing waard. En, voor iedereen die op de één of andere wijze met vormings- of educatief werk bezig is, bevat het landbouwmuseum heel wat mogelijkheden.

Daar zijn de initiatienemers (gelukkig) niet aan voorbij gegaan. Het ligt immers in hun bedoeling om met het museum als uitgangspunt diverse educatieve tochten en leerrijke wandelingen doorheen Heuvelland te maken. Tevens zal de TITAN-club uit Roeselare demonstraties met de machines uit de verzameling in en buiten de streek houden.

Dat een dergelijk museum nooit áf is, spreekt voor zich. Het aanvaardt dan ook in dank (als schenking, of in bruikleen) materieel, voorwerpen, afbeeldingen, boeken, tijdschriften, ... i.v.m. de landbouw en het plattelandsleven.

Het landbouwmuseum Heuvelland is gevestigd aan de Reningelststraat 10 te Kemmel (☎057/44 66 50). Het is elke dag open van Pasen tot 30 september van 14.30 tot 17.00 uur. Tijdens de weekends en op feestdagen ook s' voormiddags van 10.00 tot 12.00 uur. De toegangsprijs bedraagt 50 BEF per persoon (voor inwoners van Heuvelland gratis). Groepen zijn het hele jaar door welkom na afspraak (35 BEF per persoon).

[met dank aan J. VANDELANOTTE, JdC]

Cursus familiekunde F.S.A., V.V.F. en WH

Vóór de zomervakantie zijn nog twee lessen gepland: donderdag 25 april en donderdag 23 mei, telkens om 20.00 uur.
Lokaal: Lange Meersstraat 9, Ieper.

WIARUG & VVIA

De **Werkgroep industriële Archeologie R.U. Gent** en de **Vlaamse Vereniging voor Industriële Archeologie** organiseren op zaterdag 27 april 1991 (10-17.30 u.) een Denkdag ***DE WORTELS VAN FLANDERS TECHNOLOGY: ZORGEN VOOR MORGEN?***

Plaats: Faculteit Letteren en Wijsbegeerte R.U.G., Blandijnberg 2, Gent.

Deze studiedag heeft de bedoeling te peilen naar de stand van het onderzoek naar de 19de en begin 20ste-eeuwse *wortels* van Flanders Technology. Plaatselijke onderzoekers, studenten en belangstellenden krijgen de gelegenheid hun projecten voor te stellen. Lokale organisaties kunnen hun publicaties en hun werking voorstellen.
Nog een paar interessante studiedagen:
- Woensdag 24 april 1991: Industiële Monumentenstudiedag ***Gebruik, Herbruik en Misbruik van het Industrieel Erfgoed***. Over nieuwe en zinvolle bestemmingen voor het industrieel erfgoed, die niet alleen het behoud van deze relicten op korte en lange termijn garanderen, maar die eveneens een maatschappelijk nut bezitten.
- Woensdag 15 mei 1991: Denkdag ***Educatief werken met nijverheid en techniek***.
- Donderdag 16 mei 1991: Symposium ***Eenheid in Verscheidenheid. Watertorens in België***.

Meer informatie bij WH, of op het sekretariaat van V.V.I.A., ☎056/35 91 02.

Lidmaatschap WESTHOEK 1991

Het WH-lidmaatschap wordt betaald bij het begin van het kalenderjaar en geeft recht op de 4 WH-info-afleveringen van het nieuwe werkjaar, dat in april aanvangt. WH-leden die ons reeds hun bijdrage voor 1991 overmaakten, vinden op de adresstrook een asterisk gevolgd door het getal 91 (*/91) en hun lidnummer. Leden die nog niet betaalden, vinden er enkel een asterisk (*), en ontvangen verder géén betalingsherinnering meer.

	(A) België Luxemburg **BEF**	(B) Nederland **NLG**	(C) Groot-Brittannië Frankrijk **BEF**	(D) Andere landen **BEF**
Minimumbijdrage	**175,-**	**12,-**	**225,-**	**275,-**

A. te storten op KB-rek. 464-8254601-51.
B. giro op rek. 515987 van de ABN-Bank te Terneuzen t.g.v. de rekening 50.77.58.013 t.n.v. D.I.E. van der Bauwhede, Grietlaan 12, B-8460 Oudenburg, o.v.v. WH-info 91.
C & D. op prk. 000-1485051-78 van Westhoek-Jaarboek, of internationale postwissel.
– Alle bedragen **moeten** ons toekomen vrij van alle taksen en kosten.

In dit nummer

Van de redaktie	1
Sandwich-jaarboeken	2
Van *Houckaert* tot *Oucaes*	3
Boezinge: verkoop van bomen anno 1759	4
Noord-Hollanders in de kasselrij St.-Winoksbergen tijdens de 16de en 17de eeuw	7
De familie Basset, vluchtelingen in Sandwich tijdens de 16de eeuw	10
Een koningsgezinde Brusselse papegaai	12
Bouwstenen voor stambomen (2)	13
Wulvergem en Onze-Lieve-Vrouw van Walsingham	16
Akten en kontrakten m.b.t. de Westhoek te Oudenaarde (2)	20
Boekennieuws. **Indices op WH-info**, ...	23
En de boer, hij ploegde voort....	29
Cursus familiekunde te Ieper	31
VVIA-studiedagen	31
Lidmaatschap Westhoek 1991	32

Werkten mee aan dit nummer

Marcel F. BACKHOUSE	Ash (GB)
Wilfried BEELE	Ieper
Noël BOUSSEMAERE	Boezinge
Jan LUYSSAERT	Merendree
Etienne VANDEN HOVE	Wevelgem
Robert VANOORENBERGHE	Nieuw-Koudekerke (FR)

Beter met de bank van hier.

Hier leven en werken.
Hier groeien, opgroeien, bouwen aan de toekomst
omdat hier nog toekomst is.
Met een sterke bank die hier haar wortels heeft.
Met een grootbank die hier met u van elk obstakel
een nieuwe overwinning maakt.
Met de Kredietbank, de bank van hier.

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, B-8900 Dikkebus-Ieper
Druk Deleye, B-8900 Ieper

wh-info

MEDEDELINGEN VAN WESTHOEK
KRING VOOR GESCHIED- EN FAMILIEKUNDIG ONDERZOEK IN DE WESTHOEK

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
Jg. VII aft. 2 juli 1991

Afgiftekantoor B-8900 Ieper 1

WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Rozelaarsstraat 6, B-8900 Dikkebus-Ieper ☎057/44 56 53

De auteurs, en niet de uitgever, zijn verantwoordelijk voor hun bijdrage en illustraties.

Van de redaktie

Geregeld wordt me de vraag gesteld of er nog een WH-jaarboek verschijnt. Ik moet erkennen dat die vraag me eigenlijk wel een beetje vleit. Het betekent immers dat er belangstelling voor is. In de strikte zin *des woords* is het antwoord ontkennend. Jaarboeken zoals WH die tot nu toe *produceerde*, behoren definitief tot het verleden. Maar dat wil echter geenszins zeggen dat WH het bijltje erbij neerlegt. Integendeel! Omdat *total history* en wetenschappelijke degelijkheid voor WH essentieel zijn, wordt de *dwingende* en de té strakke jaarboekformule door een flexibeler publicatie-model vervangen. Met andere woorden: telkens wanneer voldoende *kwaliteits*materiaal beschikbaar is, wordt een bundel gepubliceerd. Zonder me aan een voorspelling te wagen, wijst alles erop dat er nauwelijks enig merkbaar verschil in periodiciteit tussen het verschijnen van de ***Westhoek Nieuwe Reeks***-bundels en de Westhoek-jaarboeken zal zijn. Wat de vernieuwing in de praktijk geeft, ziet u in de eerste aflevering, die allicht nog vóór het einde van het jaar verschijnt.

Uit tal van reakties blijkt de recente vormelijke opfrissing van WH-info een winstpunt te zijn. Aan het algemeen concept van de Mededelingen wordt (voorlopig) niet geraakt. Één aspect, m.n. de visie die de (gemotiveerde) zoeker over familiekunde en plaatselijke geschiedschrijving heeft, verdient allicht meer aandacht – de perceptie van WH is u bekend. In dit nummer leest u alvast hoe de regionale voorzitter van de V.V.F., dhr. Daniël Merlevede (Ieper), erover denkt. Onnodig te zeggen dat andere bijdragen daaromtrent, voor zover ze helder, relevant en niet polemisch zijn evenwel, hier een plaats krijgen. Een dergelijke dialoog kan m.i. immers enkel vruchtbaar zijn.

Ten slotte sta ik erop om n.a.v. het vlot hernieuwen van het lidmaatschap alle leden te danken voor hun vertrouwen in WH. Heel in het biezonder dank ik de vele steunende leden, die wat dieper in hun portemonnaie tastten, waardoor WH-info (dit jaar) op hetzelfde aantal bladzijden kan blijven verschijnen.

Prettige vakantie

Jaak DECAESTECKER

Opsporing verzocht

MESSIEURS,

LE ROY a donné tous les Ordres neceſſaires pour ſurprendre des Incendiaires qui paſſe dix mois écrivoient des Lettres contenant de porter de l'Argent dans des endroits deſignés à peine d'être brûlé, ces menaces ont été executées, & ces malheureux ont jetté le trouble dans cette Province. Jean-Baptiſte Godefroy âgé de 17. ans Perruquier de profeſſion a été arrêté en flagrant délit, ayant encore ſur lui d'autres pareilles Lettres: Louis Godefroy dit Bel-Aire ſon Pere demeurant à Bailleul en Flandres s'eſt évadé à la faveur de la nuit: Le Pere a induit ſon Fils à écrire ces Lettres, & il étoit avec lui lors qu'il a été pris. Il a ſervi de Sauvegarde du Roy dans la Compagnie de Monſieur de Montbrun preſentement à Cambray: Il eſt François de nation, âgé de 50. à 56. ans, haut de cinq pieds deux pouces ou environ, portant une Perruque au naturel couleur-chatain quelquefois en bourſe ou en cadenette; il a la Barbe noire, le teint un peu baſané, marchant & appuiant ſur ſes talons à cauſe des duretez qu'il a aux pieds, le Corps aſſez fluet, la Jambe maigre, habillé de Pinchina couleur d'olive pâle, Boutons de même étoffe, le Chapeau bordé d'Argent, une Canne à la main: Il étoit ſuivi d'un Chien blan marqué de noir.

Cet homme eſt ſoupçonné d'avoir fait la même choſe du côté de Cambray, il eſt à craindre qu'il continuë dans les Villages de vôtre Reſſort où j'apprens qu'il s'eſt retiré. Je vous prie, Meſſieurs de donner des Ordres dans tous les Villages & Paſſages de vôtre Dépendance pour qu'il ſoit arrêté; vous aurez la bonté d'envoyer dans tous ces endroits un Imprimé contenant l'indication de la perſonne dudit Louis Godefroy dit Bel-Aire, promettant cent florins de recompenſe à ceux qui l'arreteront que je promets en mon nom privé de leur faire compter ſous vos Ordres: Vous voyez, Meſſieurs, que cette affaire eſt de la derniere importance pour le repos public.

J'ay l'honneur d'être trés-profondément,

Vôtre trés-humble & trés-
obeïſſant Serviteur,

A Lille le 17. Août 1714.

[RIJKSARCHIEF BRUGGE, *Kasselrij Ieper II, 255*]

Veroordeelden tijdens de *Bloedraad* in het arrondissement Ieper (1567-1572)

J. DESREUMAUX [°] – Wervik

De navolgende, per gemeente gerangschikte, alfabetische namenlijst geeft de personen die door de beruchte Raad van Beroerten [1] veroordeeld werden. De gegevens werden geput uit A.L.E. VERHEYDENs *Le Conseil des Troubles* [2]. Deze lijvige publicatie bevat de namen van meer dan twaalfduizend mensen die een straf opliepen om godsdienstreden of rebellie.

Het is duidelijk dat dit aantal **niet** de volledige lijst is van **alle** veroordeelden tijdens de troebele jaren 1567-1572. Vele steden en heerlijkheden berechtten immers zelf hun inwoners, waarbij de Raad van Beroerten overkoepelend optrad. Vele van deze procesbundels zijn ondertussen verloren gegaan, zodat het precieze aantal veroordeelden moeilijk in te schatten valt. Niettemin kunnen we enig inzicht krijgen in de activiteiten van de rebellerenden en andersdenkenden in het arrondissement Ieper (Komen en Waasten incluis).

°. John DESREUMAUX, secretaris van de Wervikse ***St***edelijke ***O***udheidkundige ***C***ommissie, publiceerde o.m. reeds verscheidene artikels over de 16de eeuw. De lijst van zijn publicaties volgt op het einde van de laatste aflevering van deze bijdrage.

1. Deze uitzonderingsrechtbank werd door Alva op 5 september 1567 opgericht, omdat hij vreesde dat de gewone rechtbanken niet streng genoeg zouden optreden tegen hen *die tegen God en de koning zwaar misdaan hadden.* Aanvankelijk droeg hij verschillende andere benamingen: *Raede vander Con. Maj. by siner Excellentie* of *Raede neffens zijn Excellentie.* De leden van de Raad droegen de titel *Heeren van den Trouble Raede,* wat de huidige naam verklaart. Zie hieromtrent en nopens het raadplegen van het archief van de Raad van Beroerten: A. JAMEES, B.A. VERMASEREN, *inventaris van het archief van de Raad van Beroerten,* Algemeen Rijksarchief, Brussel, 1980, 64 p.

2. A.L.E. VERHEYDEN, *Le Conseil des Troubles,* Flavion-Florennes, 1981 (Coll. *Histoire du protestantisme en Belgique et au Congo belge,* XI).

De *Bloedraad*

De komst van Alva luidde één van de bloedigste vervolgingen in die Vlaanderen ooit gekend heeft. Deze hertog nam van bij zijn aankomst schikkingen om de opstand radicaal de kop in te drukken. Na eerst de hogere adel (Egmond en Hoorn als boegbeelden) aangepakt te hebben, liet hij in het voorjaar van 1568 een aantal personen benoemen die het platteland van *rebellen* en *heretieken* moesten zuiveren. Zij moesten er o.a. voor zorgen dat de geconfisqueerde goederen in geld omgezet werden en in de staatskas belandden.
Op 3 februari werd Philip le Frein aangesteld voor de kasselrijen Ieper, Belle, Kassel, Waasten en La Gorgue. Wervik, Waasten-stad en Poperinge vielen vanaf 7 april onder de verantwoordelijkheid van Pieter Vander Meersch. Voor de kasselrij Ieper kwam Charles d'Espinoy zich vestigen op 12 en 24 mei. Nieuwkerke kreeg een 'speciaal statuut' wegens zijn groot aandeel in de muiterij. Louis Hermandez hield er de activiteiten van de plaatselijke bevolking in het oog vanaf 30 juni 1569.

In Brussel zelf waren echter al vele personen opgeroepen om er hun activiteiten te verantwoorden. Het valt op dat de meeste verdachten de oproep niet beantwoordden, waarbij ze dan bij verstek veroordeeld werden. Een typisch voorbeeld is dat van de stad Ieper: op 3 februari 1568 werden vijfhonderd Ieperlingen gedagvaard, waarvan slechts vier (4!) zich naar Brussel begaven. Geen wonder dat iedereen die meende één en ander te verbergen te hebben het zekere voor het onzekere nam en zichzelf en zijn familie in veiligheid gebracht had.

De dagvaardingen van de Raad van Beroerten werden vanaf 1568 als volgt opgetekend:

22 januari	14 personen uit de kasselrij Ieper
26 januari	41 van Mesen
3 februari	33 van Wervik
16 februari	23 van Komen
17 februari	82 van Poperinge
1 maart	23 uit de omgeving van Waasten
29 maart	395 uit Ieper
31 maart	79 van Nieuwkerke
6 juli	10 van Ieper
31 december	57 van Dranouter (met mensen uit Meteren)

11 augustus 1569	28 van Wervik
5 juli 1570	2 van Mesen
27 maart 1571	4 van Mesen
1572	33 van Poperinge
1572	5 van Reningelst
1572	24 van Wervik (met Menen)
1572	6 van Wervik en Reningelst
1572	28 van Waasten, Mesen en Ieper

Dit geeft een totaal van 482 opgeroepen personen uit het arrondissement. Van deze 482 werden er 444 veroordeeld, bijna allen bij verstek. Dat betekent, voor zover de cijfers volledig zijn, dat 92% van de opgeroepenen veroordeeld werden.

De veroordelingen in het arrondissement in detail

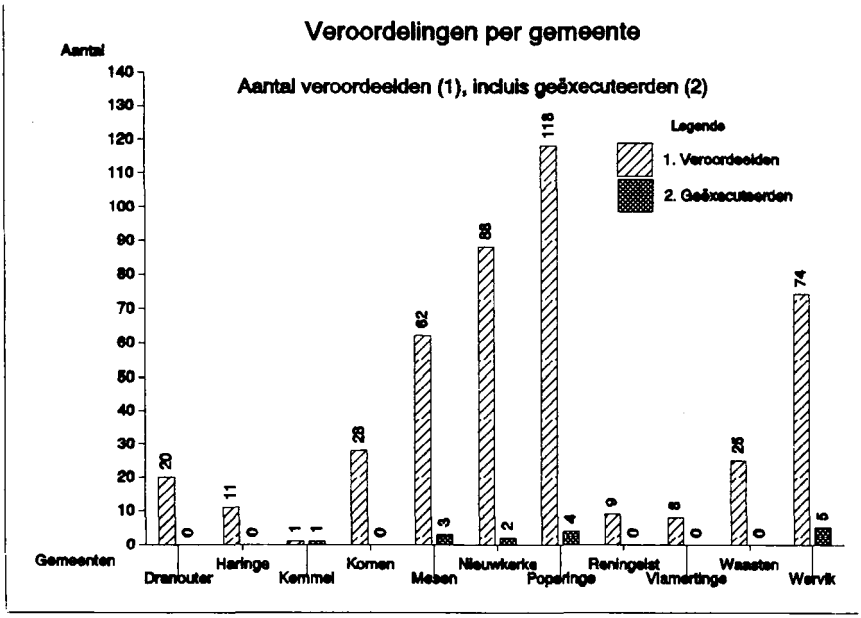

De inquisitie in de middeleeuwen
[Uit: A. WAAS, *Die Bauern im Kamph um Gerechtigheit*, München, 1964]

Lang vóór de 16de eeuw stelden andersdenkenden zich aan vervolging bloot.
De boodschap van de *ketters* in hun prediking gaf het signaal voor de emancipatie van de maatschappelijk onderdrukten in de steden en op het platteland. Sinds het twaalfde Lateraans concilie in 1215 kregen de dominicanen van de kerkelijke rechtbanken het druk met het veroordelen van de *ketters* en het executeren van hun vonnisssen.

Op 444 veroordelingen werden er 15 mensen tot de hoogste straf veroordeeld. Deze personen werden ofwel onthoofd, gehangen of verbrand.

Volgens A.L.E. Verheyden bedraagt het aantal terdoodveroordelingen voor de ganse Nederlanden bijna 9% (1.105 executies op 12.302 veroordelingen). Voor het arrondissement Ieper ligt dit cijfer op 9,3%, of nagenoeg het nationaal gemiddelde.
Uit persoonlijk onderzoek blijkt echter dat het aantal terdoodveroordeelden met grote omzichtigheid benaderd moet worden. Voor Wervik vonden we namelijk één persoon méér terug, m.n. Balthazar CHARLET, gehangen wegens zijn deelname aan de beeldenstorm te Wervik, die we in de onderstaande lijst opnamen. Daar we over geen andere bronnen van de andere plaatsen beschikken, zou het ons niet verbazen, mochten er nog meer slachtoffers in de plaatselijke archieven gevonden worden.

Genealogische waarde van de tabel

Het staat nu onderhand wel vast dat de exodus die aan de Bloedraad voorafging hét breekpunt voor vele familiekundigen is.
De lijsten van de uitwijkelingen zijn zomaar niet voorhanden. Breder onderzoek gebeurde reeds, maar er blijft nog veel te doen. We kunnen niet genoeg het belang onderstrepen van de publicaties van historici voor het terug opnemen van de *familiedraad* (o.a. Backhouse, Decavele, ...).
Met deze lijst willen we voor het arrondissement Ieper de weg terugzoeken naar wat er met de emigranten gebeurd is.

Onnodig te zeggen dat al wie over aanvullende informatie over een in de onderstaande lijst voorkomende veroordeelde beschikt, er goed aan doet deze aan de Westhoek-redaktie over te maken.
Westhoek verricht immers zeer waardevol werk op het vlak van de emigratie. Met velen zijn we Westhoek dankbaar voor de tentoonstelling *Opstand en uitwijking* en de excursies naar o.a. Sandwich (1988) en Leiden (1989), waar WH voor de geïnteresseerden de zo nodige kontakten ter plaatse mee hielp uitbouwen.

Veroordeelden in het arrondissement Ieper

De lijst geeft in de eerste kolom de namen van de veroordeelden met hun evtl. beroep. Voor terdoodveroordeelden wordt in cursief-vet vermeld hoe het vonnis voltrokken werd: verbrand = ***E***, onthoofd = ***D***, gehangen = ***P***.

In de tweede kolom volgt de bron:

Raad van Beroerten (*Conseil des Troubles*) = RvB
Algemeen Rijksarchief (*Archives générales du Royaume*) = ARA
Departementaal Archief Rijsel (*Archives Départementales du Nord*) = ADN
Rijselse Kwijtingen (*Acquits de Lille*) = RK

De derde kolom bevat het nummer waaronder ze in A.L.E. Verheydens werk voorkomen. De grafie van de namen werd ongewijzigd overgenomen.

Dranouter

DE BELS, Passchier	ADN B.7049, RvB 21	2112
ook BELZ, Passchier		544
DE DUUTSCHER, Jehan	ADN B.7049, f° 28v.	2469
DE HAENE, Gillis	ADN B.7049, f° 28v.	2577
echtgenoot POSTENS, Jacqueline		
DE HOORNE, Antoine	ADN B.7049, f° 28v.	2659
DE HOORNE, Jan, de jonge	RK 21, ADN 7049	2661
DE POORTERE, Catherine	id., id.	3255
DE POORTERE, Josse	id., id.	3258
DEWEERDT, Jacques	RvB 21	3793
echtgenoot DECORTE, Gheleyne (Belle)		
HERMAN, Jacques	RvB 21	5391
echtgenoot THORIS, Jeanne		
HUUSSEN, Marie	ADN B.7049, RvB 21	5710
echtgenote RUEBIN, Jacques (Belle)		
LONIS, Jehenne	ADN B.7049	7100
echtgenote DE DUUTSCHE, Jehan		
POSTENS, Jacqueline	ADN B.7049, RvB 21	8423
echtgenote DEHAENE, Gillis		
SKINDTS, Marie, fa. Jehan	id., id.	9288
alias *Schellebecx*		
SMACKERS, Jacqueline	id., id.	9304
STROPROCX, Marie	id., id.	9567
echtgenote VANDENBROUCKE, Ghilein		

THORIS, Jeanne	id., id.	9842
VANDEPITTE, Franchois	ADN B.7049	10465
VANDERMUELEN, Antoine	ADN B.7049	10648
VANDERMUELEN, Antoinette	RvB 21	10653
WEUMARE, Nicolas	ADN B.7049, RvB 21	11915

Haringe

BERT, Pieter – predikant	RvB 21	544
BOYE, Betkin	id.	920
FRANCHOIS, Jehan	id.	4605
HERREWYN, Hubrecht	id.	5424
HERWYN, Guillaume	id.	5427
onder Haringe gekatalogeerd, maar vermeld: *van Hondschote*		
HEYMME, Jacques	RvB 21	5466
MACREEL, Cornille, de 2 dochters	id.	7211
MORMENTIJN, Jacques	id.	7866
PARMENTIER, Thomas	id.	8022
de echtgenote PARMENTIER, Jacques	id.	8023
RYCKEMAN, Cornille	id.	8877
THYBERGHEM, Vincent	id.	9966
VANDEPANNE, Jehan	id.	10666

Kemmel

DEPOORTERE, Pierre – ***E***	RvB 18, ARA RvB f° 260-61	3260

Komen

BECQUAERT, Jan	RvB 18, ARA RK 285	496
BRAEM, Rogier	RvB 21	934
CARON, Jehan	id.	1233
CARPENTIER, Thomas	id.	1256
CLARISSE, Wallerand	id.	1511
COISNES, Guillaume	id.	1620
DECLERCQ, Wulfaert	RvB 21, ARA CC 18836, f° 18	2317
DE FRETTIN, Guillebert	id.	2511
DE HAZE, Jehan	id.	2607
DE LA PORT, Pierre	id.	2812
DE LINCHELLES, Jehan	ARA CC 18836, f° 25	3008

DE ROPORTE, Jehan	RvB 21	3254
DE ROY, Martin	id.	3373
DESREMAULX, Pierre, de jonge	id.	3591
DIERICK, Dierick	id.	3935
ERQUELLENBOUT, Philippe	id.	4394
HAZE, Pierre	id.	5269
HOCHEPIED, Nicolas	id.	5554
HOCHEPIED, Philippe	id.	5555
LALLEMAN, Philips	RvB 18, ARA RK 285	6481
LANSEL, Antoine	RvB 21	6542
LANSEL, Jehan	id.	6544
LE LEU, Maillaert	id.	6777
LE PLAT, Jehan	id.	6881
STEEN, ...	RvB 18	9473
STEEN, Philippe	RvB 21	9474
VAN DEN BROUCQ, Ollivier	RvB 18	10357
VAN THUNES, Charles	RvB 21	11405

[Vervolg in WH-info, september 1991]

Sandwich in het *familiefonds de Thibault de Boesinghe*

Bij een eerste, vluchtige lezing van deel 1 van W. STEVENS' zopas verschenen en o.i. zeer degelijke *Analytische inventaris familiefonds de Thibault de Boesinghe* viel ons oog o.m. op het nr. 67 [1]:

– betreft verkoop van land te Ieper aan Jean Gaspar REMMERY, d.d. 14.06.1677.

«Eschevins de Noeufeglise chastellenie de Bailloeul à tous ceulx qui ces presentes lettres voieont ou lieront salut ... comparut sieur Pierre ODENT fils de Jacques, marchand demeurant à Sandwyck pays d'Angleterre, 69 ans, et damoiselle Marye DE BEUF, vefve de feu sieur Ghislain DIEDEMAN demeurant en ceste paroisse de Neufeglise ... attestent que lesdicts Thomaes JONCK et sa femme, et Pierre VAN DEN BROUCKE sont à présent dans ledict pays ou royaume d'Angleterre à Sandtwyck en la rue *Bolinalle* ... Pierre VAN DEN BROUCKE maryé à Londres».

1. Meer over deze inventaris (5 delen; dl. 1 verscheen begin juni, dl. 2 eind juni, de volgende dln. binnenkort) is te lezen in WH-info, jg. VII (1991), nr. 1 (april), pp. 25-26.

Genealogie: waar is dat goed voor?

D. MERLEVEDE – Ieper

Simpele zielen denken wel eens: 'Je stamboom maken, dat is iets voor nobiljons, die hun familienaam met een kleine *de* schrijven, een wapenschild voeren en moeten proberen hun overgeërfde of gekochte adeltitels te verantwoorden ...'.
Ze weten blijkbaar niet dat in oude akten bijna geen enkele familienaam met een hoofdletter begint en dat ook boeren en ambachtslui vaak een wapen hadden.

Anderen zeggen dan weer: 'Het heeft geen belang wie je overgrootvader of je betovergrootmoeder waren ... . Je afkomst mag je geen rechten geven ... . Genealogie: het is alsof je wil behoren tot een bepaalde kaste of clan, waar geen vreemde mag binnendringen ... '. Ze verwerpen iedere verwijzing naar hun afkomst, maar weigeren daarentegen geen enkele erfenis, zelfs als ze van een rijke oom komt die ze nog nooit zagen.
Het kan waar zijn dat er een soort erg hardnekkige amateur-genealogen bestaan die forse erfenisjagers zijn, maar dat is toch maar een kleine, aparte groep, die erg stiekem te werk gaat!

Sommigen willen het doen voorkomen alsof we van onze eigen voorouderlijst een soort palmares willen maken zoals een houder van stamboekvee er een op na houdt ... . Je mag wel met veel snobisme over *genen* praten, maar niet over genealogie! Wie zijn eigen *stam* echt leert kennen, weet veel beter: er lopen er veel rond die plots ontgoocheld ontdekken dat hun eerste *stamvader* een *pintje voor de vespers* heeft gepakt, en *ze dan lekker heeft laten zitten* ... zodat ze dus uit een 'vaderloze' generatie stammen ... .

°. Daniël Merlevede, Ieper, gepensioneerd leraar, oud-voorzitter literaire kring *Nieuwwerk*, Filmuniversiteit, ..., regionaal voorzitter V.V.F.

Neen, wij willen noch adeltiteljagers, noch erfeniszoekers, noch raspuristen zijn: voor ons is genealogie een boeiende vrijetijdsbesteding; en dé karakteristiek van een goede hobby is wel dat ze belangeloos blijft.

Het is waar, genealogie is een ideaal tijdverdrijf voor gepensioneerden: rustig en kalm zoeken, je eigen tempo volgen, afwisselend van het ene stadhuis naar het andere, van het ene archief naar het andere op zoek gaan, met veel mensen praten, belangstelling wekken bij andere familieleden, enz., enz..
Maar het is enorm prettig te kunnen vaststellen dat ook jonge lui – tieners en twintigers! – zich gaan verdiepen in oude parochieregisters om hun roots op te sporen!
Zoeken naar je wortels, in je stamboom klimmen of je kwartierstaat opstellen, het begint uit nieuwsgierigheid, na korte tijd wordt het een hobby, tenslotte gedijt het tot een allesverslindende passie. Want het **is** boeiend!

Er zijn nogal wat mensen die menen dat al dit zoeken, dit *geliefhebber* soms niet voldoende wetenschappelijk gegrond is. Ze dringen er dan ook – vaak terecht – fel op aan om aan dit tijdverdrijf een gedegen wetenschappelijke grondslag te geven. Stambomen en kwartierstaten kunnen slechts de skeletten zijn, waarrond familiegeschiedenis wordt opgebouwd. En dat mag geen roman worden, geen verbeelding, maar dat moet wetenschappelijk, sociaal-historisch, filologisch, enz. verantwoord zijn en ingekaderd in de algemene geschiedenis. Men klaagt er zo vaak over dat de jeugd geen belangstelling meer heeft voor geschiedenisonderwijs. Maar als men alleen maar van veldslag naar veldslag springt, grenzen en volkeren leert afbakenen, het wisselend spel van religies en sociale stelsels moet leren kennen, ja, dan kan het wel erg vervelend worden ... . Maar familiegeschiedenis in het kader van de algemene historische context, dat is geschiedenis van mensen *van vlees en been*, mensen die een **naam** hebben!
Het is waar: families leven of leefden niet op een eiland; families zijn cellen in het maatschappelijk bestel. In elke familiegeschiedenis worden we geconfronteerd met allerlei esbattementen van inquisiteurs, met de oorlogen van Lodewijk XIV, met de Franse Revolutie (zie bijlage 1) of met de razzia's van de gestapo ... .

Maar ik zou toch willen beklemtonen dat, als we niet mogen fantaseren en geen leugens mogen vertellen, wij ons toch ook niet mogen laten afschrikken door al die eisen van wetenschappelijkheid en zo. Wetenschap hoeft niet altijd het motief te zijn: je mag toch ook wel je roots zoeken als piëteitsvol aandenken aan je voorouders bijvoorbeeld, als je waarheid maar geen geweld aandoet

door te willen bewijzen hoe moedig, of deugdzaam ze wel geweest zijn! Laten we het voorbeeld niet volgen van die historici die de geschiedschrijving nodig hebben om hun eigen gelijk te bevestigen. In alles een religieuze rebellie of een sociale revolutie zoeken, is ook een verkrachting van de historische waarheid.
Trouwens, niet elk gezin wordt beroerd door wat er in de wereld gebeurt! Ik kan me best voorstellen dat mijn *voorvaderen* die boeren waren, toch voortploegden terwijl Napoleon inscheepte naar St.-Helena of toen Christus aan het kruis hing te sterven ... . Als ik even Werumeus Bunning mag napraten!

Een familiegeschiedenis leert ons precies de praktische realiteit (of niet-realiteit) zien van wat we in de geschiedenisboeken lezen (zie bijlage 2).
Wij bijvoorbeeld de verspreiding van naamgenoten nagaat, moet wel een stuk sociale geschiedenis meemaken. De familienaam Merlevede kwam tot vóór 1550 nergens anders voor dan in de Westhoek. Waarom vinden wij dan plots in de 19de eeuw Merlevedes in de Kempen en in het mijngebied van het Franse Noorden? Juist, je hebt het al geraden: ze hebben *arm Vlaanderen* verlaten om in de mijnen te gaan werken. Van dat *onverwoestbaar* ras Merlevedes van Reninge zijn er een paar als bootslieden aangeworven toen daar binnenschippers voorbijvoeren; ze zijn via de IJzer en via andere waterlopen tot in de Ile-de-France geraakt en hun nazaten wonen er nog altijd. Sommigen vertellen nù nog met een zekere trots dat ze op een binnenschip geboren zijn.

Het doet je toch wat als je voor de eerste keer verneemt dat er in Mexico (waar de kinderen de familienaam van hun vader én hun moeder dragen) een Maria Florencia, een Virginia-Angelica en een Jorge-Andres bestaan die – voor hun hele leven – rondlopen met de familienaam Rodriguez-Merlevede.

Dat zijn alleen een paar voorbeelden, niet om een bepaalde stam in de belangstelling te duwen, maar om aan te tonen dat een stamboom maken nogal wat meer is dan alleen maar een skelet ineenknutselen.
En dan spreken we nog niet over de familiereünies: honderden mensen samen brengen, weliswaar slechts rond één familienaam maar toch naar elkaar toegedreven door een onzichtbare maar onverbreekbare band. Je moet het meemaken: het geluk om die onverwachte ontmoetingen van blijde mensen die plots ontdekt hebben dat ze elkaars neven of nichten zijn! Je wordt op de handen gedragen – vooral door de buitenlandse gasten – omdat je dat tot stand hebt kunnen brengen, omdat je ze naar hun *land van herkomst* hebt kunnen roepen.

Dat is de intense vreugde van de genealogie, en het is een enorm genoegen als je merkt dat jongelui van nog geen twintig jaar zich er op toeleggen overgrootouders te zoeken die ze nooit hebben gekend, en dan met eerbiedige schroom naar het archief van de burgerlijke stand vragen om *a.u.b. wat opzoekingen te mogen doen, meneer ...* .

Het is ook een taak en een bijzondere zorg voor de besturen van familiekundige verenigingen, i.c. de V.V.F., een basisvorming te geven, opdat ze niet onvoorbereid op de archieven zouden losstormen. Nogal wat ongedisciplineerde zoekers hebben te weinig achting opgebracht voor de oude archieven van de burgerlijke stand en voor de bedienden die daar eigenlijk niet zitten om te vertellen wie je betovergrootvader is ... .
Tenslotte voelen deze verenigingen zich ook geroepen om gemeentebesturen – die daar eigenlijk niet toe verplicht zijn – te helpen waar het kan. Bijvoorbeeld ook om – zowel bij de zoekers als bij de gemeentebesturen – wat meer zorg te vragen voor de oude geboorte-, huwelijks- en overlijdensregisters.

Als ik zo af en toe op een kerkhof rondwaar om gegevens te verzamelen, dan denk ik aan de eerste strofen uit *De archeologische vondst* van Marnix Gijsen; en ik voel me verwant met de dichter, die niet alleen voor archeologische vondsten belangstelling had, maar ook voor de mensen aan wie ze herinnerden (zie bijlage 3).

Bijlage: *genealogie in de literatuur*

1. Uit: ***Archieven uit het Noorden***[1]

«Als gevolg van onze normen van verwantschap, gebaseerd op een naam die van vader op zoon wordt overgedragen, voelen wij ons ten onrechte met het verleden

---

1. Marguerite YOURCENAR, *Archieven uit het Noorden,* Ambo, Baarn, Athenæum-Polak & Van Gennep, Amsterdam, 1985 (vert. uit het Frans van *Archives du Nord,* Gallimard, Paris, 1977).

verbonden door een dunne stam, waarop in elke generatie namen van echtgenotes worden geënt, altijd van secundair belang geacht tenzij ze schitterend genoeg zijn om als paradepaard te dienen. Vooral in Frankrijk, land bij uitstek van de Salische wet, klinkt de uitdrukking *langs de vrouwelijke lijn van iemand afstammen* bijna als een grapje. Wie kent – uitzonderingen daargelaten – de naam van de grootvader van moederskant van de eigen overgrootmoeder van vaderskant? De man die deze naam heeft gedragen, telt nochtans in het mengelmoes waarvan wij zijn gemaakt evenveel mee als de voorouder van dezelfde graad van wie wij de naam hebben geërfd. Aan mijn vaderskant, de enige waarmee ik me hier bezighoud, vier overgrootouders in 1850, zestien betovergrootouders tegen het jaar II van de republikeinse kalender, vijfhonderdtwaalf ten tijde van de jeugd van Lodewijk XIV, vierduizendzesennegentig onder Frans I, ongeveer één miljoen bij de dood van Lodewijk de Heilige. Van deze cijfers moet worden afgenomen, wanneer we rekening houden met het dooreenlopen van de verwantschappen, want dikwijls bevindt dezelfde voorouder zich op het snijpunt van verschillende geslachten, zoals één knoop op het punt waar verschillende draden samenkomen. Toch zijn wij de erfgenamen van een heel gebied, van een hele wereld. De hoek, op de punt waarvan wij ons bevinden, gaapt achter ons tot in het oneindige. Op die manier bekeken leidt de genealogie, de wetenschap die zo vaak in dienst wordt gesteld van de menselijke ijdelheid, allereerst tot nederigheid, door het besef hoe weinig wij zijn in die kolossale aantallen, vervolgens tot een gevoel van duizeling ...»

[Marguerite YOURCENAR]

2. Uit: ***Het Koekoeksjong***[2]

«Daar op de bank schuin tegenover het loket *geboorten* lees ik voor het eerst zijn geboorteakte, begint die fascinatie voor een papiertje dat ik sindsdien tientallen keren herlezen heb, uit het hoofd kon opzeggen, woord voor woord ...» (p. 9).

«Een officiële tekst is slechts het skelet van ooit levendige gebeurtenissen. Zijn verhaal blijft levenloos, tenzij het opgevuld wordt door overblijfselen, aangedikt door verbeelding, aangekleed door getuigenissen ...» (p.10).

«... maar ik weet niet meer waarom, die zoektocht naar haar, die obsessie voor hem, wat heb ik met dit rozig mens te maken, wat met die vergane pier, die zo weg is als een mens maar weg kan zijn, verschrompeld tot papieren gegevens waarover loketbedienden onverschillig waken en waarvoor zich geen ander mens interesseert dan ik ...» (p. 131).

---

2. Brigitte RASKIN, *Het Koekoeksjong,* Kritak, Leuven, 1988.

«... misschien vind je het leven van een mens authentieker terug in administratieve verslagen dan in zijn eigen verhalen.» (p. 82).

«... officiële papieren zijn gespecialiseerd in gevoelloosheid. Nergens in deze tientallen bladzijden breekt al was het maar één emotie door, alle verklaringen worden in een geijkte vorm gegoten ...» (p. 116).

«... en ik zie alles, zonder tijdsperspectief, in één hallucinant beeld. Van een mens die wordt gesandwicht tussen zijn geboorte en zijn dood door hersenlaesie. Of door kanker mevrouw en ze was pas achtendertig, of door een hartaderbreuk als je dochter pas elf is, ieder mens beleeft zijn verhaal, maar al die verhalen hebben hetzelfde begin en einde, het eerste gekrijs en de laatste zenuwtrek ...» (p. 117-118).

«Zo'n officiële tekst zegt weinig, niet eens dat Frans Maes verongelukte, hij kan evengoed een hartinfarct gekregen hebben langs de Grote Steenweg. Zijn verhaal blijft levenloos, tenzij het opgevuld wordt door overblijfselen, aangedikt door verbeelding, aangekleed door getuigenissen.» (p. 127).

[Brigitte RASKIN]

Uit: ***De archeologische vondst***[3]

«Jacquemijne Bolats werd te Leuven begraven,
in 1520,
naast haar man en haar kind.
Ze had bei met dezelfde liefde bemind, als haar dagen.

Ik heb haar zerksteen gevonden,
op een regennoen,
onder wat mos en veel gele blaren.
Kinderen spelen er rond,
en bij zomernacht paren geliefden
hier, hun bevenden mond.

Zij werd in Antwerpen geboren,
– o mijn sterke stad, –
wie voerde haar de Brabantse heuvelen over?
Daar vond zij een man, daar won zij een kind,
en de rust, onder mos en wat herfstig lover ...»

[Marnix GIJSEN]

3. Marnix GIJSEN, *De Archeologische vondst*, - *Het Huis*, A.A.M. Stols, 's Gravenhage, 1948.

Van je *familienaam* moet je het hebben

Jef CAILLIAU – Koksijde

In een 10-tal bijdragen getiteld *Hondschote: Actes de partage* publiceerde R. Vanoorenberghe (Nieuw-Koudekerke) in dit tijdschrift een lijst van personen, waarvan een akte van vereffening van een sterfhuis voorkomt in de serie FF 44 van het Hondschootse stadsarchief [1].
Deze lijst bevat enkel de namen van de erflaters en hun rechtstreekse voorouders in mannelijke lijn en de foliëring van de akten.
Op zich is dit reeds een grote aanwinst, maar het spreekt vanzelf dat bij een volledige en grondige ontleding van de genealogische aanhef heel wat meer namenmateriaal vrij komt. [Ook daar is o.a. R. Vanoorenberghe mee bezig (publicatie van de excerpten wordt in het vooruitzicht gesteld)].

Dat wordt duidelijk geïllustreerd door het onderstaande stukje, dat de integrale aanhef van een dergelijke akte (staat van goed) is [2].
In deze aanhef, die bij een eerste vluchtige blik eigenlijk weinig commentaar behoeft, schuilt bij nader inzien meer. Dat het om de familienamen gaat, heeft u vast reeds afgeleid uit de iet of wat *scherpe* titel, waarmee echter niets pejoratiefs bedoeld wordt.
Deze staat bevat inderdaad een aantal vrij unieke familienamen. Opmerkelijk is dat het voor het merendeel weinig verspreide, *kleurrijke* en mogelijks zelfs *uitgestorven* (?) familienamen betreft, in een overigens verrassende combinatie (een wezel en een haas kunnen blijkbaar toch goed met elkaar opschieten ...).

---

1. R. VANOORENBERGHE, *Hondschote: Actes de partage*, in Wh-info, jg. 3 (1987), nr. 1 (april) pp. 19-22; id., jg. 3 (1987), nr. 2 (juli), pp. 43-49; id., jg. 3 (1987), nr. 3 (oktober), pp. 71-75; id., jg. 3 (1988), nr. 4 (januari); id., jg. 4 (1988), nr. 2-3 (juli), pp. 74-87; id., jg. 4 (1989), nr. 4 (januari), pp. 109-111; id., jg. 5 (1989), nr. 2 (juli), pp. 67-70; id., jg. 5 (1990), nr. 4 (januari), pp. 139-141; id., jg. 6 (1990), nr. 1 (april), pp. 24-27. Deze bijdragen worden in de nabije toekomst nog voortgezet.

2. STADSARCHIEF HONDSCHOOTE, *FF 44*, f° 77, 1749-1751.

Naast de integrale aanhef geef ik aansluitend ook de genealogische schets uit de akte, die nog meer informatie geeft.

«Staet jnventaris ende verdeel van de naergelaeten
goederen bevonden ten sterfhuize van Pieter **WESEL** filius
Jaques de soone Jan gewonnen bij Pietronelle filia
Augustijn **HAESE** ende geseyden Pieter is gewonnen bij
Anthoinine filia Passchier **DE WULF** de soone Robert
filius Guilliaumes, den geseyden Robert gewonnen bij Louise
KEUNS filia Hubreght, ende den voornoemden Passchier bij
Anastasia **CAESKLOMP** Filia Steven, welcken
Passchier de voornoemde Anthoinine geprocreert heeft
bij Anastasia **WAFELJSER** filia Jasintus gewonnen bij
Roose **HAPPELS** filia Joos, overleden jonghman
ter elde van dertigh jaeren, ceurbroeder der
stede ende heerlichede van Hontschoote onder
den Oosthouck aldaer op den .ij.-en meye gemackt ten versoucke
proffijtte, beleede ende op het kennen geven
van vande volghende hoirs:

hoirs van vollen bedde paterneel:
alvooren ten versoucke, proffijtte, belede
ende op het kennen geven van Joseph **WESEL**
filius den voornoemden Jaques, gewonnen bij de geseyde
Anthoininne filia Passchier **DEWULF**, jonghman
t' sijn selfs elde van ontrent de 29 jaeren,
eijghen broeder vande overleden, mitsgaders hoir
fiodaal ende madelaere t' sijnnen sterfhuize.

Jtem ten versoucke ende proffijtte van Anthoine
filius den geseyden Jaques **WESEL** gewonnen alsvooren in
huijwelick hebbende Maeijken filia Hilarius **CASTAGNE**
oock eijghen broeder vanden overleden.

Voors ten proffijtte van Jaspert **DE PUIJT** in
huijwelick hebbende Margriete filia den geseyde Anthoinine **DE WULF**,
eijghen suster paterneel van desen overleden.

Hoirs den overleden bestaen van
halven bedde materneel:

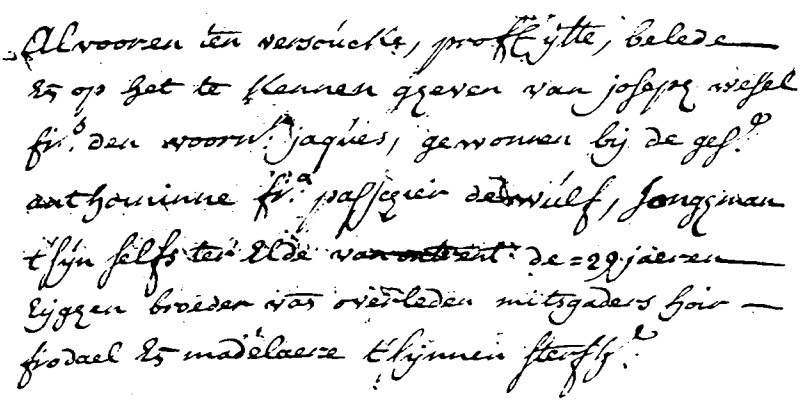

Specimen uit het handschrift

Jtem ten proffijtte van Robertine fi*l*ia Xctiaen (= Christiaen)
SCHUIJFELBOUT de soone Jan, gew*onnen* bij Trese **TAFELS**
en*de* ges*eyde* Robertine gewonnen bij de voorn*oemde*
Anthoinine fi*l*ia Passchier **DE WULF** t' haeren
tweeden huijwelick, jonghe dochter t' haer selfs
bij genoughsaeme elde, wes*ende* de halfve suster
materneel van desen overleden.

Eijndelijnghe ten proffijtte van Roose oudt
vier jaeren, t' eenigh achtergelaeten dochterken
van Mailliaert **SNUIJFDOOSE**, die hij gewonnen heeft bij
Elisabet fi*l*ia Xtiaen (= Christiaen) **SCHUIJFELBOUT** gewonnen bij de
ges*eyde* Anthoinine fi*l*ia Passchier **DE WULF**, s' overleden
halve susters materneels kijnt, verweest ....

En*de* noch jn proffijtte van Robert fi*l*i*us* Gilles **DE WESEL** de soone
Jan s' overledens eijghen ooms paterneels skijnt kijnt, als begifte van ⅓ van
s' overledens goet
bij de onderschreven geëde deellieden en*de* prijsers der
stede en*de* heerlichede van Hondschoote hier-
toe aensoght, ontgonst desen ... ende
voleijnt ten sulcken daghe als jn t' slodt deser
is gestelt.»

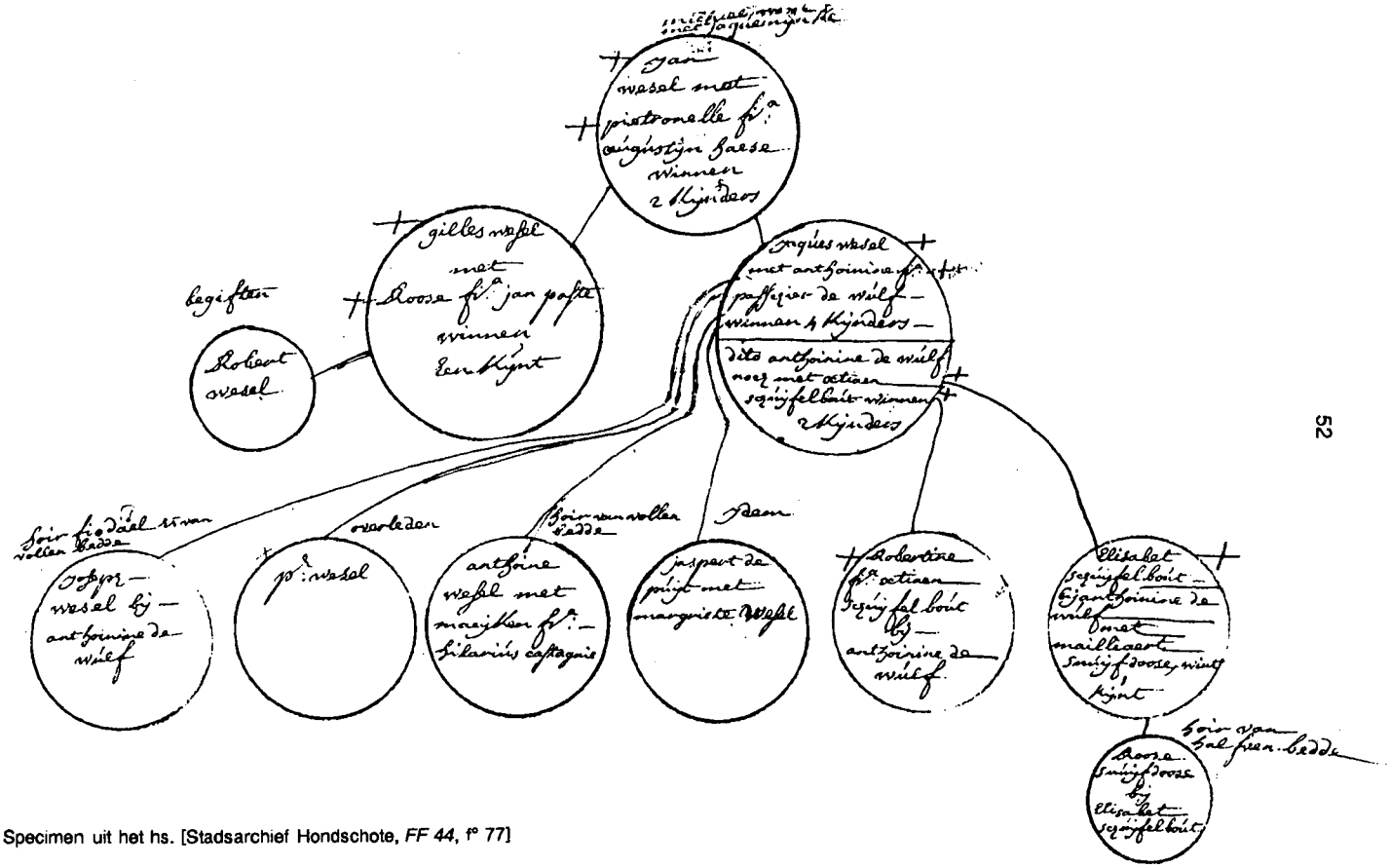

Specimen uit het hs. [Stadsarchief Hondschote, *FF* 44, f° 77]

Gelegenheidsvondsten

In 1756 werd in de baronie Nevele een staat van goed opgemaakt voor de overleden Petrus TOYON, zoon van Franciscus, herbergier in *St.-Huybrecht noort aan de Brabantstraete* te Nevele. Deze Petrus TOYON was *gouverneur geweest van 't fort te Cnocke int quartier van Ypre*.
Het fort van Knokke lag op de samenvloeiing van de IJzer en de Ieperleevaart of Kanaal van Ieper naar de IJzer. De plaats lag gedeeltelijk op het grondgebied van de gemeente Reninge en voor een klein gedeelte op het grondgebied van Merkem.

• C. GOEMÉ, *Staten van Goed van de Baronnie Nevele,* Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, Brugge, 3 dln., 1981, p. 320; A. BOLLAERT, *Neringdoeners en ambachtslui in de Baronnie Nevele,* te verschijnen in *Mensen van toen,* familiekundig tijdschrift uitgegeven door de heemkundige kring 'Het Land van Nevele', jg. I (1991), nr. 2.

Jan LUYSSAERT, Merendree-Nevele

Stadsarchief St.-Winoksbergen, *FF 301,* I

«Contrack van Cornelis QUINTEN en Charel VAN DEN BUSCHE dit om de vleeschelijke conversatie die dito VAN DEN BUSCHE heeft ghenooten van Cornelie QUINTEN, dochter van dito Cornelis, uyt dewelke oocke is ghevolght eene onwettige dochter met naeme Cornillie Pieternelle VAN DEN BUSCHE jeghenwoordigh out sessentwintig maenden.
Cornelis moye, met name Franchijnken VERSCHAEVE, van halve bedde, is gheweest de wettelijcke huysvrouwe van Charel VAN DEN BUSCHE, overleden ontrent 3 jaer en 5 maenden en gezien geen middel om te trouwen zijn overeen gekomen, enz.

Jef CAILLIAU, Koksijde

Akten en kontrakten met betrekking tot de Westhoek te Oudenaarde (3)

E. VANDEN HOVE – Wevelgem

[Vervolg van WH-info, jg. 7, p. 22]

Register 91, f° 96r° 14 april 1662

Voor schepenen van Oudenaarde: Pieter ARENTS, advocaat in de Raad van Vlaanderen, over hemzelf en over:

1. heer en meester Joos RYSSELINCK, pensionaris van Ieper;
2. heer Jacques VANDERWOSTYNEN, advocaat in de Raad van Vlaanderen;
3. meester Guillaume VANDERMEEREN, id.;
4. sieur Anthone HEERAERT;
5. sieur Jan DEKERCKHOVE gehuwd met Margriete RYSSELINCK.

– allen erfgenamen van wijlen joffrouwe Clara VANDERWOSTYNE, overleden te Gent op 24 augustus 1652.

Register 91, f° 116r° 3 augustus 1663

Gillis PROME (Pronie), operateur inde medecynen ... geeft volmacht aan sieur Bauduyn DELHERMYTE, koopman te Armentières, om zijn deel van de erfenis te verkopen, komende van zijn moeder joffrouwe Clara ENCAER en van zijn grootvader sieur Michiel ENCAER te Rijsel.

Register 91, f° 128v° 22 april 1664

Pieter VAN HEULE fs. Pieter, poorter van en wonende te Oudenaarde, gehuwd met Christyne WYLS van Ieper, geeft volmcht aan sieur Adriaen WYLS, wonende te Ieper, om in zijn naam de eed af te leggen als poorter van Ieper.

Register 91, f° 134v° 24 september 1664

Sieur Jean FIEVET in garnizoen gelegen te Armentières belooft te betalen aan sieur Pierre DOYE van Oudenaarde de som van 171 florijnen.

Register 91, f° 135r° 27 september 1664

Charles Philippe DEMATANCA ridder, heer van Tillegem (?) is borg over sieur Ryter WILLEBART van St.-Winoksbergen van lb. gr. vlaams ten laste van Jan DELOOR uit Pitgam tot profijt van joffrouwe Clara Ernestine DE MATANCA.

Register 91, f° 138v° 19 september 1665

Sieur Jan VANDEKERCKHOVE en joffrouwe Clara Franchoise VANDERMEERSCH, ook over de kinderen van Jan VANDERMEERSCH, geven volmacht aan meester Judocus RYSSELINCK, pensionaris van Ieper, om alle goederen te verkopen komende van de erfenis van joffrouwe Marie CAENS overleden te Ieper.

Register 91, f° 179r° 1 februari 1668

Voor schepenen van Oudenaarde: Louis DEMEYERE, inwoner van Oudenaarde legt een kontrakt voor nopens de koop van een hoeve gelegen te Geluwe, bewoond door Andries MAHIEUX.

Register 92, f° 73 10 december 1678

Voor schepenen van Oudenaarde: Frans DECALUWE fs. Frans, 62 j., en Inghel BORESEAU fs. Andries, 66 j., beiden wonende te Oudenaarde, getuigen gekend te hebben Honoré LOSEAU, slotenmaker van beroep. Deze had in huwelijk met NN. verschillende kinderen, waarvan in leven gebleven zijn:

1. Niclays, ... *schoenmaeckere van syne ambacht over veel jaeren is gaan woonen naar Ontschoten, alwaer wy verstaen dat hy soude overleden syn* ...;
2. Jan gehuwd met Janneken SCOOPERS: 2 kinderen m.n. Jan en Janneken LOSEAU ... *welcke Jan is schoenmaeckere en woonende te Ontschoten* ...;
3. Guillaume, waarvan Antoon LOSEAU: beiden reeds overleden;
4. Cathelyne, weduwe van Pierre DEBUNY: beiden reeds overleden.

De declaranten beweren dat van de erfgenamen van Honoré LOSEAU alleen de weduwe van Jan LOSEAU, nl. Janneken SCOOPERS, en haar twee kinderen nog in leven zijn (Janneken LOSEAU en haar dochter wonen nog te Oudenaarde).

Register 93 [1], f° 39v° 2 december 1681

1. Register 93 is bijgehouden door een (zeer) slordige greffier. Hij schrijft de akten dooreen, en sommige persoons- en plaatsnamen zijn een ware puzzel; we noteerden deze

Voor schepenen van Oudenaarde: Philips VANWONTERGHEM, ook schepen te Oudenaarde, curator ten sterfhuize van dheer Loys DEMEYERE, stelt Charles BOUVE uit Gent aan om te verschijnen voor burgemeester en schepenen van de stad en kasselrij Veurne en aldaar te verkopen een hofstede gelegen te Zingem[2], bewoond door Marten VERCAMER, aan Jan Baptist MESTDACH, als laatste verhoger *... ter vierschaere van Veurne overgheslaghen ...*

Register 93, f° 53v° 24 september 1681

Philippe VANWONTERGHEM, curator ten sterfhuize van dheer Loys DEMEYERE geeft volmacht aan sieur Jan VYVE te Veurne om de verkoop van een hofstede te regelen met een zekere MESTDACH (zie ook voorgaande akte).

Register 93, f° 90v° 3 oktober 1679

Verschenen voor schepenen van Oudenaarde: joffrouwe Anna Isabelle DECASTILLO fa. jonkheer Alphonso, echtgenote van meester Ferdinand VANDERSMESSEN *advocaat postuleerende inde souverainen raede van Doornycke ...* . Ze verkoopt aan de meestbiedende, nl. Jacques FREMERICK, landsman wonende te Westvleteren *2 behuysde hofsteden ende 10 ghemeten landts gheleghen inder prochie van Roestene* (= Woesten). Dit alles *ghedaen voor het magistrat der stede van veurne.*

Register 93, f° 128r° 17 februari 1680

Voor schepenen van Oudenaarde: joffrouwe Therese DE BIE fa. Thomaes geeft volmacht aan dheer Jacques MORAGE, wonende te Duinkerke, om in haar naam de erfenis te regelen komende van haar grootvader materneel Sebastiaen WEMAERE en van haar tante joffr. Marie WEMAERE, weduwe van sieur Gregorius DULCMY.

Register 93, f° 60r° 9 februari 1694

Jan Baptiste GHESQUIERE, procureur van de stad en kasselrij Oudenaarde verklaart voor de schepenen van Oudenaarde *te renunchieren* de erfenis hem toekomende van Dorothea GHESQUIERE fa. Pieter en Marie BERGHES, overleden te Dikkebus.

---

dan ook met enig voorbehoud.

2. Of de hofstede te Zingem gelegen was, is zeer twijfelachtig. Vgl. akte van 1 februari 1668 hierboven (register 91, f° 179r°).

Boekennieuws

Zannekin Jaarboek 12: uitgegeven door de Vereniging-Stichting Zannekin. – Ieper, Mijdrecht: Zannekin, 1990. – 192 p., ill..

Het nieuw Zannekin Jaarboek bundelt opnieuw een aantal, vooral historische, studies met betrekking tot de randgebieden van de Nederlanden en die aansluiten bij de doelstelling van de Stichting, zoals die jaren geleden door Dr. J. RUTTEN werd geformuleerd (p. 4). Het is duidelijk dat de geschiedenis van Frans-Vlaanderen een van de bevoorrechte aandachtspunten is en dat is niet anders in dit jaarboek.

Zo onderzoekt C. MOEYAERT (pp. 19-54) de verfransing van de oorspronkelijk volledig Nederlandstalige stad Sint-Omaars. In weerwil van recent historisch onderzoek (A. Derville) meent de auteur de grote verfransingsgolf pas na de middeleeuwen te moeten situeren. Deze bijdrage wordt afgerond met een excursie naar de hedendaagse sporen van het Nederlands.
Het artikel van Dr. L. RIENKS (pp. 55-72) sluit daar nauw bij aan: een onderzoek naar de relevantie van het toponymisch onderzoek voor de kennis van de taalverschuivingen in Noordwest-Frankrijk. De auteur geeft een historiografisch overzicht van het toponymisch onderzoek en vraagt speciale aandacht voor o.a. doubletten en klankaanpassingen.
A. LOWYCK werkt onvermoeid verder aan zijn repertorium van de Nederlandstalige auteurs in de Franse Nederlanden. Deze keer is Hazebroek aan de beurt met een overzicht vanaf de 14de-eeuwse middelnederlandse handschriften (o.a. de bekende Keure van Hazebroek, 1336) tot auteurs die nog steeds actief zijn. Zoals steeds is dit een goed gedocumenteerde bijdrage.
De Franstalige auteur en begenadigd verteller Charles Deulin (Condé-sur-l'Escaut, 1827-1877) wordt uit de anonimiteit gehaald door W. CORSMIT (pp. 169-180).
Een weinig bekend stukje emigratiegeschiedenis biedt de bijdrage van C. de VLEESHAUWER (pp.73-90): Hugenoten uit de Franse Nederlanden die na de herroeping van het Edict van Nantes (1685) naar het huidige Zuid-Afrika uitweken. Een boeiende bijdrage, die anderzijds aanleiding kan geven tot begripsverwarring (Vlaamse Hugenoten ??).
Vermelden we ten slotte nog een studie van P.J. VERSTRAETE (pp. 5-18) over de figuur van Robrecht van Kassel, over wie hij in 1982 reeds publiceerde en

een wijdlopend essay van J.A. BOMANS (pp. 147-168) over de driedeling van de Nederlanden.

Zannekin Jaarboek 12: 600 BEF, 35 NLG (leden), 650 BEF, 40,50 NLG (niet-leden), resp. op bankrek. 464-8220251-39,giro 3876953; beide t.n.v. Zannekin, B-8900 Ieper.

[LvD]

Bronnenuitgaven over de Vlaamse en Waalse vluchtelingen in Sandwich in de zestiende en de zeventiende eeuw

Onlangs verschenen in de ***Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis*** drie publicaties van Drs. Hist. Marcel F. BACKHOUSE. De titels spreken voor zichzelf* Deze uitgaven zijn de eerste resultaten van een mammoetproject – gefinancierd door Engelse en Belgische instellingen en geïnteresseerde particuliere personen – dat de auteur in 1989 lanceerde. Het is de bedoeling van onze medewerker van elk archiefstuk m.b.t. de 16de- en 17de-eeuwse geschiedenis van Sandwich over te schrijven en te publiceren. Het spreekt vanzelf dat de documenten nopens de Vlaamse en Waalse ballingen deel uitmaken van het onderzoek.

De eerste uitgave omvat acht documenten uit de periode 1561-1585, die vooral de nadruk leggen op het sociaal-economische leven van de Vlaamse vluchtelingen in de *Cinque Port*. Zo vinden we gegevens over de eerste textielproducten die de vluchtelingen, vnl. uit het Westkwartier afkomstig, er in 1561 vervaardigden. We worden ook ingelicht over het gebruik dat ze in 1568 van de haven maakten, en de toestand ervan in 1574. Tevens worden we geïnformeerd over de disputen met de gemeenteraad in 1581 en 1582. Uiterst interessant zijn de statuten van 1566 over de administratie van de Vlaamse wezen. Van groot belang, vooral voor genealogen, is het achtste document:

---

*. 1. *Documenten betreffende de geschiedenis van de Vlaamse en Waalse vluchtelingen in Sandwich tijdens de tweede helft van de zestiende eeuw. Deel I*, dl. CLV, Brussel, 1989, pp. 187-243.

2. *De Engelse archivalia en de geschiedenis van de Vlaamse en Waalse vluchtelingenkerk in Sandwich in de 16de en de 17de eeuw. Deel I*, dl. CLV, Brussel, 1989, pp. 245-262.

3. *Documenten betreffende de geschiedenis van de Vlaamse en Waalse vluchtelingen in Sandwich tijdens de tweede helft van de zestiende eeuw. Deel II*, Brussel, 1990, pp. 135-162.

een lijst uit 1585 met de namen van belastingsbetalende ballingen – *The Book of Bonne Money to be Receaved by the treasorers* –, met zeer gedetailleerde biografische gegevens in voetnoot.

In de tweede publicatie vinden we een overzicht van de Engelse archiefdepots waar 'Sandwich-documenten' bewaard worden. Dit eerste deel behandelt de *Jaarboeken van Sandwich* (gerechtelijke, financiële, e.a. gegevens uit het dagelijks leven van de inwoners van de stad), die zich in het *Kent Archives Office* te Maidstone bevinden. Ook diverse documenten uit de *Manuscript Room* van de *British Library* te Londen komen aan bod. De tekst bevat talrijke citaten uit de bronnen.

De derde uitgave bevat vijf boedelbeschrijvingen en twee rekeningen en verslagen i.v.m. de uitvoering van het testament van overleden vluchtelingen (1579-1594). We vinden er o.m. die van Jacob de Meyer uit Nieuwkerke en Pieter de Walle uit Poperinge.

Op het belang van deze publicaties kan o.i. niet genoeg gewezen worden. Alles wijst er bovendien op dat in de toekomstige publicaties de invloed van de ballingen op de sociaal-economische geschiedenis van Sandwich zich nog duidelijker gaat manifesteren.

De publicaties van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis zijn te verkrijgen bij: Boekhandel **Alain Ferraton**, Ernest Allardstraat 39 te 1000 Brussel (tel. 02/512 73 54).

W. STEVENS, ***Analytische inventaris familiefonds de Thibault de Boesinghe. Deel 2***, Knesselare, 1991.

Kort na het in de vorige aflevering van deze Mededelingen aangekondigde deel I van W. Stevens' Analytische inventaris ... verscheen onlangs reeds deel II van deze uitgave.
Bij het nut van dergelijke publicatie moet niet opnieuw stilgestaan worden. Voor wie vertrouwd is met de inventaris die op het Rijksarchief te Brugge bewaard wordt, is het duidelijk dat ook dit tweede deel qua degelijkheid en volledigheid aan alle eisen voldoet. We beperken ons hier bijgevolg dan ook tot een greep uit de inhoud:

- een genealogie van de familie van den Rijne en aanverwante families: van Halewijn, van Steenlant, ...;
- het verhaal van een zoon van de familie Luucx (Zwevezele) over zijn verblijf bij de *rebellen* in 1584 (met een volledige staat van goed);

- geschiedenis van de familie van Haveskercke, met beschrijving van hun wapens, volgens een handschrift van Butkens;
- genealogie van de familie van den Abeele volgens een handboekje van de pastoor van Klerken (1590);
- reisverhaal van de met de Oost-Indische Compagnie naar Java uitgeweken Jan van Hille aan zijn familie;
- uittreksel uit de notities van G.D. Feu over het ontstaan en de geschiedenis van Ieper: vanaf 802, met lijst van de schepenen tot 1419;
- lijst van de Vlaamse edelen in 1328 volgens bescheiden uit de Rekenkamer van Rijsel (incluis Frans-Vlaanderen);
- lijst van lenen en achterlenen gehouden van het prinselijk leenhof van Veurne;
- lijst van tot de adel verheven personen naar een verdwenen perkament van meester Pieter van der Lynde, griffier van Veurne;
- diverse genealogieën van Vlaamse, Hollandse, Brabantse en Franse geslachten.

Analytische inventaris ...: 800 BEF (port inbegrepen)op bankrek. 443-2623471-18,t.n.v. Het Boek, o.v.v. Inventaris dl. II.

AANGEKONDIGD

Jef CAILLIAU, *Huwelijkskontrakten in de Schepenregister van Hondschote, 1557-1790.*
Deze bronnenpublicatie, met index, verschijnt eind augustus.

Voorinschrijving: 225 BEF (portkosten incluis) op prk. 000-1471755-71of 14 NLG op Amrobank 45.29.95.043, t.n.v. Jef Cailliau, Strandlaan 260/1, B-8670 Koksijde, o.v.v. X-kontrakten Hondschote.

Jef CAILLIAU, *De Poorters van Veurne*, 727 blzn. A5, met index op de in de tekst voorkomende familienamen, is opnieuw beschikbaar.

Bestellen: 1600 BEF of 95 NLG (portkosten incluis) op een v/d bovenstaanderekeningen.

In de volgende aflevering meer over: M. HUYGHE, *Huyghe-ranken*; D. DESCHRIJVER, *Het militair hospitaal 1914-18 te Beveren-IJzer*; F. DEFLO, *De literaire oorlog. De Vlaamse prozaliteratuur over de Eerste Wereldoorlog.*

Mededelingen

Cursus familiekunde F.S.A., V.V.F. en WH

Na de zomervakantie hervat de cursus op **donderdag 26 september**. Op **donderdag 10 oktober** om 20.00 uur is er een bezoek aan het **Rijksarchief**, G. Gezellestraat te Kortrijk. Cursisten die over geen vervoer beschikken, of kostendelend wensen mee te rijden, doen er goed aan af te spreken met ofwel de sekretaris of de voorzitter van V.V.F.-Westhoek, of met WH.
De vijfde en zesde les volgen resp. op **donderdag 24 oktober** en **donderdag 28 november**.
In het voorjaar van 1992 volgt het tweede deel van de cursus (zes lessen).

De lessen vinden plaats om 20.00 uur in het Iepers Familiaal en Sociaal Archief, Lange Meersstraat 9 te Ieper (er is ruime parkeergelegenheid achter de Hallen en in de nabijheid van St.-Maartenskathedraal).

44ste Frans-Vlaamse Kultuurdag Belle/Bailleul zondag 29 september 1991 (F) (voorlopig programma)

Plaats: **Salle des Fêtes**, Rue de Lille.

Om 09.00 uur: kennismaking, bezichtigen kleine tentoonstelling, bezoeken boekenstands.
Om 10.00 uur: 1ste Plenum, met o.m.: Frans-Vlaamse verenigingen en tijdschriften voor of in Frans-Vlaanderen stellen zich voor.
Om 12.00 uur: middagmaal: 60 FRF/400 BEF (alles in), te bespreken vóór 25 september. Info en inschrijving: Jérôme STEENKISTE of Hedwig VAN HEMEL, tel.: 00 – 33/28/49 18 11 (stadhuis).

Centre Culturel, Rue des soeurs noires (ingang speelplaats).

Om 14.00 uur: sektievergaderingen: Media-Literatuur-Onderwijs, Toerisme, Economie-Overheidspersonen, Jeugd, Geschiedenis en

FAMILIEKUNDE (i.s.m. V.V.F.-Westhoek):

- Dr. Gilbert LOOTVOET heeft het over *Familienaamverklaringen* en zijn *Opzoekingen rond de familie Lootvoet.*
- Piere RYCKEBUSCH, *La Westflandre. Émigration, apports à la culture flamande et à l'université de Louvain par des familles du Westkwartier. Van Amandel, Ryckebusch, ...*
- Dr. Wilfried BEELE, *Taalgrensfamilienamen. Vervlaamsing en verfransing van familienamen rond de taalgrens.*

Inlichtingen: Kristof PAPIN, sekretaris, Beiaardstraat 3, 8970 Poperinge.

Journée Internationale de Généalogie Tourcoing Zaterdag 30 november 1991 (F)

Dit jaar is het thema van deze internationale ontmoeting *L'émigration dans le Nord de la France au XXème siècle.* Het volledig programma leest u in de volgende aflevering van de WH-Mededelingen. Westhoek is er met een informatiestand en WH-medewerker Kristof PAPIN geeft een voordracht: *Méthodologie des recherches généalogique en Flandre.*

7de Oostvlaamse Genealogische ontmoetingsdag Zondag 6 oktober 1991

Plaats: Museum van Deinze en Leiestreek, L. Matthyslaan 3-5, Deinze.

Familiekundigen met voorouders in Oost-Vlaanderen doen er goed aan deel te nemen aan de Oostvlaamse ontmoetingsdag. De dag begint om 10.00 uur. Er zijn boekenstands van geschiedkundige, heemkundige en genealogische verenigingen. In de namiddag (gelegenheid tot middagmaal in een nabijgelegen restaurant) is er een bezoek aan het museum en aansluitend zijn er twee referaten:

- Luc STOCKMAN, *Het kerkarchief van de dekenij Gent.*
- Herman MAES, *Familie en geschiedenis.*

Ook een bezoek aan het Oostvlaams **Documentatiecentrum**, Brusselsteenweg 395, **Melle** (Museum) loont de moeite. Het is open van maandag t/m woensdag van 9-12 uur en van 13-16 uur; op zaterdag van 9-12 uur; op andere dagen na afspraak: tel. (091) 52 26 47.

Inlichtingen over de ontmoetingsdag bij WH, of dhr. Marc MAEYENS, sekretaris V.V.F.-Oost-Vlaanderen, Oude Weg 48, 9991 Adegem, tel. (091) 71 36 46.

Ieper: Stedelijke Prijs voor Cultuurhistorische Monografie

Sinds 1988 wordt door de Stedelijke Culturele Raad Ieper jaarlijks een Monografieprijs uitgeschreven. Voor het verlenen van prijzen en/of premies wordt door het Stadsbestuur een bedrag van 50.000 BEF beschikbaar gesteld.

De Prijs is voorbehouden aan alle in het Nederlands gestelde studies die handelen over om het even welk facet van het cultuurhistorisch Ieper. Dat kan zuiver historisch zijn, maar evengoed archeologisch of kunsthistorisch, biografisch of sociaal-economisch, heem- of familiekundig, militair of religieus, taal- of volkskundig, ...
De monografie moet minstens dertig met tussenregel getypte blzn. lang zijn, en geraadpleegde bronnen moeten vermeld worden. Reeds gepubliceerde scripties komen in aanmerking op voorwaarde dat de publicatie nà 1 maart 1990 plaats had.

De inzendingen worden tegen uiterlijk 1 december 1991 ingewacht bij de voorzitter van de SCR Ieper: dhr. Romain VINCKIER, Vaubanstraat 40, 8900 Ieper (tel. 057/20 31 12), alwaar ook het volledige reglement en aanvullende inlichtingen kunnen bekomen worden.

Opzoekingen tijdens de vakantie

U doet er goed aan rekening te houden met een aantal biezondere vakantieregelingen:

- **Rijksarchieven**: geen raadplegingen op zaterdag in juli en augustus.
- **V.C.G.H., Handzame**: gesloten van 5 tot en met 20 augustus.

- **Stadsarchief St.-Winoksbergen**: (voorlopig nog) enkel op dinsdag en woensdag. Het is noodzakelijk vooraf een afspraak te maken op telefoonnummer 00 – 33 28 68 60 44.
- **Stadsarchief Veurne**: gesloten op vrijdagnamiddag; afspraak maken met stadsarchivaris Jan VANACKER, tel. 058/31 15 65.
- **Stadsarchief Hondschote**: enkel op woensnamiddag. Om verdere afbraak van de parochieregisters te voorkomen, wordt de raadpleging van deze registers **niet** meer toegestaan. De plaatselijke overheid stelt echter alles in het werk om dit ongemak ten spoedigste ongedaan te maken: in de nabije toekomst komen er microfilms. WH-info houdt u op de hoogte.
- **Documentatiecentrum Waasten**: gesloten op maandag 22 juli.
- **Gewestelijk V.V.F.-Centrum Oostende**: normale openingsuren. Op initiatief van centrumbeheerder Hilair SERVAES is de maandagavond (19 tot 22 uur) ingevoerd als *Centrumarchiefdag* voor nieuwe leden en beginnende vorsers. Vóóraf inschrijven is noodzakelijk: 059/70 53 57.

Lidmaatschap WESTHOEK 1991

Het WH-lidmaatschap wordt betaald bij het begin van het kalenderjaar en geeft recht op de 4 WH-info-afleveringen van het lopende werkjaar, dat in april aanvangt. WH-leden die ons reeds hun bijdrage voor 1991 overmaakten, vinden op de adresstrook een asterisk gevolgd door het getal 91 (*/91). Leden die nog niet betaalden, vinden er enkel een asterisk (*), en ontvangen verder géén betalingsherinnering meer.

Het WH-lidmaatschap geeft korting op de WH-Nieuwe Reeks- en WH-Buiten Reeks publicaties.
Oude jaargangen van WH-info worden tegen de onderstaande prijzen geleverd.

	(A)	(B)	(C)	(D)
	België Luxemburg **BEF**	Nederland **NLG**	Groot-Brittannië Frankrijk **BEF**	Andere landen **BEF**
Minimumbijdrage	**175,-**	**12,-**	**225,-**	**275,-**

A. te storten op KB-rek. 464-8254601-51.
B. giro op rek. 515987 van de ABN-Bank te Terneuzen t.g.v. de rekening 50.77.58.013 t.n.v. D.I.E. van der Bauwhede, Grietlaan 12, B-8460 Oudenburg, o.v.v. WH-info 91.
C & D. op prk. 000-1485051-78 van Westhoek-Jaarboek, of internationale postwissel.
– Alle bedragen **moeten** ons toekomen vrij van alle taksen en kosten.

Brievenbus

91.II.1 T.J. de Koning, NL-Nieuwkoop

Al een groot aantal jaren ben ik doende met de genealogie van mijn familie, waarvan de oudste generaties er als volgt uitzien:

I. - **Claes** (van den End) in 1606 te Woerden vermeld als *Claes de Vlaminck.* Hij is dan ca. 62 jaar oud en dus geboren rond 1544, pannenbakker te Woerden.

II. - **Jacob Claesz.** (van den End), ook genoemd *Jacob Claesz. van Rosendael,* in 1606 te Woerden vermeld als *Jacob de Vlaminck.* Hij is dan ca. 31 jaar oud en vermoedelijk geboren rond 1575. Hij huwde ca. 1600 NN. en ca. 1625 Aeltgen **Peters** (Coninck?). Hij was pannenbakker te Woerden en Zuilen (Utrecht) en leefde nog in 1652.

III. a. **Jan Jacobsz. van den End** (Enden), mogelijk ijzerkramer, woonde te Woerden en Zuilen. Overleden nà 1670.

b. **Gijsbert Jacobsz. van den Ende** (Enden), ook genoemd *G.J. van Rosendael,* pannenbakker te Woerden. Overleden nà 1670.

c. **Frans Jacobsz.**, pannenbakker te Zuilen. Overleden nà 1670.

d. **Cornelis Jacobsz.**, *genaemt Coninck*, geboren ca. 1625, overleden 1696, pannenbakker te Woerden en Zuilen. Hij was wsch. met zijn achternaam naar Jacobs (II) tweede vrouw vernoemd.

Gevraagd: gegevens over families met de naam **van den Ende*n*** of varianten uit Rozendaal (Duinkerke) of andere plaats met die naam in Vlaanderen. Een en ander moet m.i. betrekking hebben op de 16de en begin 17de eeuw.

91.II.2 Philippe Mazingarbe, F-Hazebrouck

Ik ben in het bezit van de portretten van **Charles-Joseph de Waeghenaere**, gehuwd met **Dorothée Brouxeau**, en van zijn dochter **Marie Colette**, geboren te Ieper (St.-Maarten) ca. 1778, gehuwd met **Augustin Mantez** uit Meteren.
Wat is over deze personen en de schilderijen geweten? Kan het dat de broer van Marie Colette, m.n. **Jacques de Waeghenaere**, die overigens als schilder vermeld wordt, deze doeken schilderde?

91.II.3 J.F. de Kok, NL-Amsterdam

In de P.R. Oostnieuwkerke – H/O 1752-1759; D 1729-1759 –staan o.a. vermeld:

1. Joannes **de Cock**, ° Keiem 1720
   x ...
   Petronella Theresia **de Boeck**,
   ° Langemark 1727.

2. Lucas **de Cock**, ° ...
   x ...
   Johanna Francisca **de Busschere**,
   ° ...
   waarvan:
   Johanna Theresia, ° 05.11.1746
   Veronica Damiana, ° 31.01.1748
   (beiden Oostnieuwkerke)

Gevraagd: wie heeft deze personen in zijn kwartierstaat of ander vooroudersonderzoek en is bereid gegevens mede te delen. Zelfde correspondenten weten allicht ook of er enige verwantschap bestaat tussen *1.* en *2.*

Graag ook inlichtingen over: Joannes **de Cock** en Judoca **Bruneels**, gehuwd te Moerkerke 18.09.1679, met als getuigen: Joannes **Hoste** en Robras **Hesperspaen**.

91.II.4 Pierre Odaert, F-Viroflay

Graag aanvullende informatie over:

Jacobus **Oda*ert***, ° Boezinge of Bikschote ca. 1647
x Catharine **Boens**,
waarvan minstens één zoon: Marinus **Oda*ert***, ° Bikschote 05.05.168-.

Ter overweging

«Nooit wordt de romanschrijver door de historicus betrouwd, want hij verdicht, versiert en vereenvoudigt de geschiedenis en veegt de vloer aan met de regels van de historische kritiek. Toch is ook de romanschrijver een geschiedschrijver, een heel specifieke geschiedschrijver, die dat deel van het leven boekstaaft dat zelden de geschiedeniswerken bereikt. Bedoeld wordt de individuele psychologie.»

[Uit: F. DEFLO, *De literaire oorlog. De Vlaamse prozaliteratuur over de Eerste Wereldoorlog*, Decock, Aartrijke, (collectie Historische Monografieën nr. 2), 1991, p. 7.

Steunlijst

Patrick SIEGFRIED, D-Bad Wildungen (275 fr.) - M. SIDDONS, GB-Gwynedd (400 fr.) - J.-P. DECONINCK, F- Corbeil-Essonne (500 fr.) - Patrick VAN NIEUWKERKE, F-Rouen (300 fr.) - Robert VANOORENBERGHE, F-Coudekerque-Branche (600 fr.) - Jacques DELEYE, F-Binic (300 fr.) - N.G.V., NL-Amsterdam (ƒ 24) - P.J.K. van WERKHOOVEN, NL- Hilversum (ƒ 25) - A. van GEMUND, NL-Voorschoten (267 fr.) - Jan van EGMOND, NL-Zoeterwoude (500 fr.) - B. DORSMAN, NL-Gouda (ƒ 16) - J.F. van GEMUND, NL-Amersfoort (ƒ 15) - P.J.M. SPECKENS, NL-Breda (ƒ 20) - Johan FIERET, NL-AXEL (ƒ 15) - J. van HOUTE, NL-Vorden (ƒ 15) - Karel WENTEIN, Brussel (500 fr.) - Walter DEBROCK, Brussel (500 fr.) - D. DECONYNCK, Brussel (200 fr.) - Jacques MYNGHEER, Brussel (500 fr.) - A. VIENNE, Brussel (350 fr.) - Jacques VERHAEGHE, Brussel (200 fr.) - R. VANOBBERGHEN, Brussel (200 fr.) - Marcel VANDEN BAVIÈRE, Brussel (200 fr.) - Gisèle VERDRUYE, Dilbeek (250 fr.) - Kamiel WYCKAERT, Melsbroek (500 fr.) - Dr. Herman BOUCHERY, Antwerpen 1 (500 fr.) - Maria DE MULDER, Antwerpen 6 (300 fr.) - Guy DEQUEECKER, Deurne (500 fr.) - Ivo DEQUEECKER, Deurne (300 fr.) - P. METSU, Borgerhout (200 fr.) - Albert VAN DYCK, Borgerhout (300 fr.) - H. de RIJK, Hoogstraten (250 fr.) - Luc VERLEURE, Oelegem (250 fr.) - Marcel CARRE, Kontich (250 fr.) - Pieter DONCHE, Berchem (300 fr.) - Theo FRISON, Walem-Mechelen (200 fr.) - Karel DRIES, Mechelen (200 fr.) - Robert BELLENGÉ, St.-Katelijne-Waver (300 fr.) - L. VANDERFAEILLIE-MENY, Tervuren (200 fr.) - Jean ROUSSEAU, Tienen (275 fr.) - Gérard CATTEAU, Komen (200 fr.) - Philippe COEVOET, Brugge (200 fr.) - Aimé MONTHAYE, Brugge (300 fr.) - Hubert RONSE DE CRAENE, Brugge (200 fr.) - de E.H. Georges HOUWEN, Brugge (200 fr.) - G. BRION, Blankenberge (200 fr.) - Paul DEHEEGHER, Oostende (200 fr.) - Koen VERWAERDE, Oostende (250 fr.) - V.V.F.-OOSTENDE (200 fr.) - Ludwig DEYGERS, Westende (200 fr.) - Hubert TOURNOY, Westende (400 fr.) - Marcel DENDUYVER, Gistel (200 fr.) - Omer TITECA, Gistel (200 fr.) - Familievereniging LOAGE, Zerkegem (200 fr.) - Aimé BOUTEN, Kortrijk (400 fr.) Renaat BAELDE, Kortrijk (300 fr.) - de E.H. Joris LEURIDAN, Kortrijk (200 fr.) - W.G. VANDERMEERSCH, Kortrijk (200 fr.) - Jan VANOVERBERGHE, Kortrijk (200 fr.) - Marcel MERLEVEDE, Zwevegem (500 fr.) - Mw. Karel TROOST, Wevelgem (200 fr.) - Jean-Paul BOUDEN, Diksmuide (250 fr.) - Marc DEBEIR, Driekapellen (300 fr.) - Vereniging voor Vreemdelingenverkeer, Nieuwpoort (300 fr.) - de E.H. Valère DECONINCK, Houtem (500 fr.) - Robert HANCKE, Veurne (250 fr.) - Zos. MARVELLIE, Veurne (1.000 fr.) - Raymond L. POLLET, Veurne (250 fr.) - Jan VANACKER, Veurne (200 fr.) - Mw. R. PAUWELYN-MISSON, Oost-vleteren (300 fr.) - J.-M. WORME, Lo-Reninge (200 fr.) - Gaston VANDENBROUCKE, Reninge (200 fr.) - Jef CAILLIAU, Koksijde (200 fr.) - Joeri STEKELORUM, Koksijde (300 fr.) - Edgard SAMYN, Oostduinkerke (200 fr.) - J. COSTENOBLE, Wulpen (200 fr.) - de E.H. Daniël DESCHRIJVER, Alveringem (200 fr.) - André KEIRSEBILCK, Meulebeke (500 fr.) - de E.H. Guy ALGOET, Waregem (200 fr.) - Freddy ALLOSSERY, Roeselare (300 fr.) - Andreas BILLIET, Roeselare (200 fr.) - de E.H. J. BONNEURE, Roeselare (200 fr.) - Jozef CRAYE, Roeselare (500 fr.) - Wilfried DEVOLDERE, Roeselare (200 fr.) - Mw. VANDEWALLE, Roeselare (200 fr.) -

Jacqueline WATTEEUW, Roeselare (200 fr.) - Mw. LIEVENS-HOUTHOOFD, Rumbeke (200 fr.) - Ds. Eric LIBBRECHT, Roeselare (350 fr.) - Jozef CORNETTE, Hooglede (275 fr.) - Nadine DEMEULENAERE, Staden (200 fr.) - Paul CRABBE, Staden (675 fr.) - Christiane BOUCHERIE, Izegem (500 fr.) - Gérard BOUCHERIE, Izegem (300 fr.) - Aureel LAGROU, Izegem (400 fr.) - Claude TYTDTGAT, Ledegem (200 fr.) - Michel RYDE, Dikkebus (200 fr.) - August ANNOOT, Ieper (300 fr.) - Guido ALEXANDER, Ieper (500 fr.) - Wilfried BEELE, Ieper (200 fr.) - Freddy A. BAUWEN, Ieper (200 fr.) - St. BEUN, Ieper (200 fr.) - Antoon CRAYE, Ieper (500 fr.) - Maurice CAILLIAU, Ieper (200 fr.) - Paul G.M. DERECKX, Ieper (350 fr.) - Paul DENYS, Ieper (200 fr.) - Jacques ridder de COCK, Ieper (500 fr.) - Joseph GHEYSEN, Ieper (250 fr.) - Luc GHESQUIERE, Ieper (250 fr.) - José E.R. LEMAHIEU, Ieper (200 fr.) - Norbert LAMERANT, Ieper (500 fr.) - Daniël MERLEVEDE, Ieper (500 fr.) - Roland MEULEBROUCK, Ieper (200 fr.) - Jozef POLLEÉ, Ieper (200 fr.) - Albert SNAUWAERT, Ieper (200 fr.) - Pierre VAN ELSTLANDE Ieper (300 fr.) - Annick VANDENBILCKE, Ieper (200 fr.) - Gustaaf VERHEYE, Ieper (250 fr.) - Maria VAN CAEMELBEKE, Ieper (200 fr.) - Roger VERHEYE, Ieper (200 fr.) - André DECLERCQ, Ieper (325 fr.) - Pierre NOTEBAERT, Ieper (200 fr.) - Wilfried DESODT, Voormezele (300 fr.) - Gaspar COMYN, Zillebeke (300 fr.) - Noël BOUSSEMAERE, Boezinge (500 fr.) - R. SEYS-DEGRANDE, Boezinge (200 fr.) - André HAGHEDOOREN, Vlamertinge (200 fr.) - Jozef LAMOOT, Vlamertinge (250 fr.) - Roger COUSSÉ, Langemark (200 fr.) - Robert BACCARNE, Langemark-Poelkapelle (300 fr.) - de E.H. Albert DE CAT, Langemark-Poelkapelle (500 fr.) - Guy MENU, Langemark-Poelkapelle (200 fr.) - Marc MICHIELS, Langemark-Poelkapelle (250 fr.) - Roland COMYN, Menen (250 fr.) - Marc SEGHER, Menen (1.050 fr.) - John DESREUMAUX, Wervik (200 fr.) - Lucien BODEIN, Nieuwkerke (225 fr.) - Raymond SIX, Nieuwkerke (250 fr.) - Matthias PATTYN, Nieuwkerke (200 fr.) - Dirk HOORNAERT, Westouter (200 fr.) - Emmanuel HUYGHE, Westouter (300 fr.) - Luc MERVEILLIE, Westouter (200 fr.) - Valère FLAMAND, Mesen (200 fr.) - Guido MORENT, Loker (250 fr.) - Léonce CATRYCKE, Poperinge (200 fr.) - Carlo DE CORTE, Poperinge (250 fr.) - Robrecht de GERSEM, Poperinge (200 fr.) - Kristof PAPIN, Poperinge (250 fr.) - Germain SCHOONAERT, Poperinge (200 fr.) - Paul VERMEERSCH, Poperinge (200 fr.) - Rafaël IGODT, Poperinge (200 fr.) - Gérard DESMYTER, Reningelst (1.000 fr.) - Herman HOUWEN, Reningelst (200 fr.) - + Jozef GHEYSENS, Haringe (250 fr.) - Daniël DELERUE, Haringe (200 fr.) - Zenon SCHOORE, Geluveld (200 fr.) - André HAUSPIE, Zonnebeke (300 fr.) - Antoon DESMYTER, Gent (250 fr.) - Viviane BAUWENS, Gent (250 fr.) - Léopold de Thibault de Boesinghe, Gent (500 fr.) - Nathalie VANDEN BUSSCHE, Gent (300 fr.) - Paul HUYS, Drongen (200 fr.) - Daniël MERLEVEDE, Drongen (800 fr.) - Fernand DENUT, St.-Amandsberg-Gent (200 fr.) - Jozef KINGET, Wachtebeke (500 fr.) - Victor THIBAU, Berlare (300 fr.) - Antoon BECK, Ronse (300 fr.) - Wilfried DECLERCQ, Nazareth (300 fr.) - Renaud LOUAGIE, St.-Martens-Latem (200 fr.) - Jan LUYSSAERT, Merendree (200 fr.) - Herwig CARTON, Aalter (250 fr.).

[Lijst afgesloten 15 juni 1991]

Dit is de langste lijst die we ooit afdrukten. We staan erop allen die de werking van Westhoek extra steunen oprecht te danken voor hun vrijgevigheid. Het is uitsluitend dank zij deze vrijwillige steunbijdragen en de onbaatzuchtige en onbezoldigde inzet van vrijwilligers, dat WH inmiddels de zevende jaargang van de WH-mededelingen aangevat heeft en nog steeds blijft groeien! Hartelijk dank.

In dit nummer

Van de redaktie	33
Opsporing verzocht	34
Veroordeelden tijdens de Bloedraad in het arrondissement Ieper (1567-1572)	35
Sandwich in het fonds de Thibault de Boesinghe	42
Genealogie: waar is dat goed voor?	43
Van je familienaam moet je het hebben	49
Gelegenheidsfondsen	53
Akten en kontrakten m.b.t. de Westhoek te Oudenaarde (3)	54
Boekennieuws	57
Mededelingen	61
Brievenbus	65
Ter overweging	66
Steunlijst	67

Werkten mee aan dit nummer

Jef CAILLIAU	Koksijde
John DESREUMAUX	Wervik
Jan LUYSSAERT	Merendree
Daniël MERLEVEDE	Ieper
Etienne VANDEN HOVE	Wevelgem

Beter met de bank van hier.

Hier leven en werken.
Hier groeien, opgroeien, bouwen aan de toekomst
omdat hier nog toekomst is.
Met een sterke bank die hier haar wortels heeft.
Met een grootbank die hier met u van elk obstakel
een nieuwe overwinning maakt.
Met de Kredietbank, de bank van hier.

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, B-8900 Dikkebus-Ieper
Druk Deleye, B-8900 Ieper

wh-info

MEDEDELINGEN VAN WESTHOEK
KRING VOOR GESCHIED- EN FAMILIEKUNDIG ONDERZOEK IN DE WESTHOEK

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
Jg. VII afl. 3 oktober 1991

Afgiftekantoor B-8900 Ieper 1

WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Rozelaarsstraat 6, B-8900 Dikkebus-Ieper ☎057/44 56 53

De auteurs, en niet de uitgever, zijn verantwoordelijk voor hun bijdrage en illustraties.

Haringe, Roesbrugge en Roesbrugge-Haringe
En de eerste landelijke apotheker van West-Vlaanderen

Roger-A. BLONDEAU° – Roesbrugge

In de tweede jaargang van de *Journal de Pharmacie d'Anvers 1846*, op pagina 219, staat er een opgave van de apothekers die toen in West-Vlaanderen waren gevestigd, in totaal 62, waarvan 17 te Brugge en 7 te Kortrijk. We vinden ook de overige allemaal terug in de steden: 9 apothekers te Ieper (16.202 inw.); 4 te Veurne (4.755 inw.); 2 te Poperinge (10.372 inw.), maar er was toch één uitzondering: in de kleine plattelands- en grensgemeente Haringe (2.106 inw.) was er ook een apotheker!
Ik moet er nu echter onmiddellijk aan toevoegen dat die apotheker woonachtig was te Roesbrugge, in de Bergenstraat 11, maar dat Roesbrugge eigenlijk het dorp was van de gemeente Haringe. Een situatie die moeilijk te begrijpen is en veel misverstanden tot gevolg had, zodanig dat de burgemeester en het schepencollege van Haringe, na beraadslaging met de gemeenteraad op 21 maart 1855, in het te Roesbrugge gelegen gemeentehuis, aan de minister van binnenlandse zaken heeft gevraagd de naam van de gemeente te veranderen in *Rousbrugge-Haringhe* (toenmalige Franse schrijfwijze), wat bij koninklijk besluit van 29 april 1857 werd toegestaan.
Alvorens kennis te maken met de Haringse apotheker die te Roesbrugge woonde, eerst een kleine toelichting over de nogal verwarde toestand tussen de begrippen Roesbrugge en Haringe.

Aan de kruising van de IJzer en de weg Ieper-Duinkerke ontstond in de middeleeuwen een vlek, een woonkern, waar door een legendarisch personage, de heer Rohard, een brug zou gebouwd zijn, waarvan de naam Rohardsbrugge en naderhand Roesbrugge is afgeleid. Het was een zeer laag gelegen deel van

---

°. Roger-A. BLONDEAU geb. Beveren-Roesbrugge 1919. Verbiest-biograaf. Gillisprijs v. Kon. Academie voor Wetenschappen. Lid Belgisch Komitee voor Geschiedenis van de Wetenschappen.

de IJzervallei, dat regelmatig in de winter, althans gedeeltelijk, onder water kwam. Toen de tijd was aangebroken om zich een kerk te bouwen, ging men naar een ongeveer zes meter hoger gelegen punt, twee kilometer van het dorp vandaan, op het gebied van de heer Haro of Hari, om dit godshuis, buiten alle overstromingsgevaar, op te trekken. Die kerk van Hari (achteraf Haringe) stond er te midden van grasland, met één kronkelige secundaire weg en meerdere zgn. *kerkewegels* (voetpaden) ernaartoe. In de omgeving kwam er een pastorie en ook een woonst voor de onderpastoor.
In de middeleeuwen ging de kerkelijke gebiedsindeling in bisdommen en parochies domineren boven de vage en naderhand ingewikkelde feodale wereldse strukturen. Kenneth Clarck schrijft in zijn *Civilisation*: *Indien men aan de doorsneeburger in die tijd zou hebben gevraagd in welke landstreek hij woonde, dan zou hij dit niet hebben begrepen. Hij wist alleen tot welk bisdom hij behoorde.* Men zou hier nog kunnen aan toevoegen dat hij wist in welke *parochie* hij woonde. Tegenwoordig wordt zelfs nog vaak van parochie gesproken als men gemeente bedoelt.
Bestuurlijk sprak men vroeger ook van *kerspels* (parochies) en *gebieden.* Het gebied van Haringe omvatte het dorp en de heerlijkheid Roesbrugge, (want te Haringe) in de omgeving van de kerk was er geen dorp. In *Verheerlykt Vlaandre*, naar de *Flandria Illustrata* (1644) van Sanderus, wordt er van Haringe alleen maar gezegd: *Binnen de Paalen van dit gebied is gelegen het Vlek Roesbrugge*, terwijl er aan Roesbrugge een uitvoerige tekst is gewijd. We ontlenen daaraan:

> *Dit Vlek is zeer volkrijk, en binnen de Paalen van het Kerstspel van Haaringe in de Kasselrye van Veurne op den weg van Ipren na Duinkerke ...*
>
> ...
>
> *De Markt van dit Vlek, waarop wekelijks een Marktdag wordt gehouden is met Keisteenen bestraat, en omtrent dezelve staan zeer veele Huizen, welke door verscheidene Werklieden, Kunstenaars en Burgers bewoont ...*
>
> ...
>
> *De Heer van Roesbrugge heeft insgelyks het opzicht over de Rivier de Ysere, en over alle de andere Stroomen en Beeken in de Kasselrye van Veurne, nevens andere voortreffelyke Rechten ...*

En toch wordt er geschreven dat Roesbrugge een WIJK was van Haringe! Een wijk, dat is een 'gedeelte van een stad, dat ruimtelijk min of meer een afgesloten geheel vormt' (Van Dale). Roesbrugge was het dorp van de parochie Haringe, noch min noch meer. Omstreeks 1640 werd er een beeldkaart getekend van Roesbrugge door Vedastus du Plouich *mathematicus* wonende te Westouter, in opdracht van Sanderus voor zijn *Flandria Illustrata.*

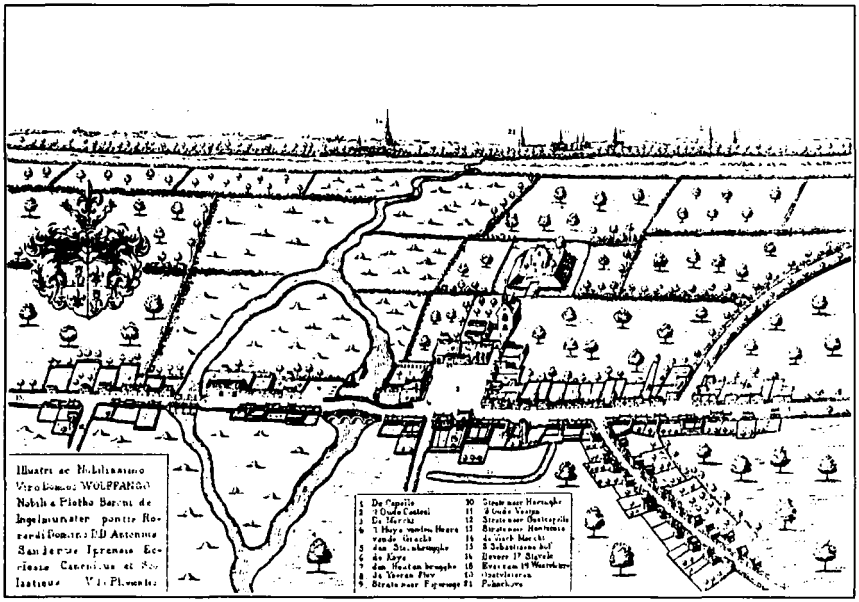

Beeldkaart van Roesbrugge-dorp, getekend omstreeks 1640 door V. du Plouich, voor de Flandria Illustrata *van Sanderus.*

Vaast du Plouich, afkomstig van Belle maar wonende te Westouter, afgebeeld in een almanak van 1634.

Binnen de kring Veurne-Lo-Diksmuide-Poperinge, werd toen alleen maar Roesbrugge de moeite waard geacht om in beeld te worden gebracht. En toen in 1793 de Franse generaal Dominique **Vandamme**, afkomstig van Kassel, een strafexpeditie wilde ondernemen tegen pastoor **Asaert**, van de kerk van Haringe, *die met de grootste heftigheid in woord en geschrift, in en buiten het kerkgebouw, stelling had genomen tegen de revolutionaire beginselen, tegen de konstitutie, tegen de republiek ... .* ***Asaert,*** *misschien wel de onverzoenlijkste priester van het bisdom Ieper ...* (pater J.L. Hosten o.p., gewezen pastoor van Haringe), die zeker door de

Fransen niet beëdigd wilde worden, toen **Vandamme** die man wilde straffen, ging hij Roesbrugge brandschatten en legde er meer dan 200 huizen in de as, alsook de papiermolen van de familie **Ryckaseys**, de enige in het Vlaamse land. Waarom gebeurde dit te Roesbrugge en niet te Haringe, waar **Asaert** nochtans pastoor was? Enkel en alleen omdat er te Haringe niets te brandschatten viel, omdat er geen dorpskom voorhanden was! Dit wil geen uiting zijn van een kinderachtige rivaliteit, maar het gaat om een objektief gegeven, dat in overeenstemming is met de waarheid.
In de Franse Tijd, werd ons land door het dekreet van 10 en 11 juni 1793 een nieuwe bestuurlijke indeling opgelegd. Het was gedaan met de kasselrijen en de kerspels van het Ancien Regime. De kerspels werden 'gemeenten', d.i. gemeenschappen van burgers die door plaatselijke betrekkingen op elkaar waren aangewezen. Die gemeenten vielen meestal samen met de omschrijving van één of meer parochies en doorgaans werd aan de landelijke gemeenten ook de naam van de parochie gegeven. Zo ging Roesbrugge, dat om zijn belangrijkheid kantonhoofdplaats werd, behoren tot de gemeente Haringe. Officieel bestond er alleen de gemeente en het kanton Haringe, maar in de volksmond, die op de werkelijkheid inpikte, bleef het Roesbrugge. Om aan die verwarrende dualiteit een einde te maken, werd door de gemeenteoverheid van Haringe om een naamverandering verzocht: Roesbrugge-Haringe. Vaak was men van oordeel dat Roesbrugge-Haringe een fusie *avant la lettre* was, van twee gemeenten of dorpen, maar dat was niet het geval. Het ging om de naamwijziging van een bestaande gemeente, zonder meer.
En nu terug naar onze apotheker.

Van doktersknecht en kruidenier tot apotheker

In de middeleeuwen waren geneeskunde en artsenijbereidkunde of farmacie niet gescheiden. De heelmeester die de diagnose stelde en de zieke behandelde, bezorgde ook de noodzakelijke medikamenten, wanneer een of andere keukenremedie niet volstond.
Sommige heelmeesters die het te druk hadden, werkten met knechten, lieden van landelijke oorsprong, die ietwat van planten afwisten en die er op uitgestuurd werden om kruiden in te zamelen en ze naderhand uit te persen, te drogen, te stampen of er aftreksels van te maken. Om de bloederige karweitjes op te knappen, die nu eenmaal bij het heelmeestersberoep en de ziekenbehandeling horen, riepen de toenmalige medici meestal de hulp in van

de barbier, die handig met het (scheer)mes kon omgaan en die abcessen opende, aderlatingen verrichtte en breuken behandelde.

David Ryckaert III (1612-1661): De operatie *(Musée des Beaux-Arts Valenciennes).*

Maar omdat de heelmeester nu ook niet dag in dag uit over zijn helpers moest beschikken, en deze dus maar deeltijds konden werken, behandelde de barbier tussendoor baard en haartooi van gezonde lieden, terwijl de andere knecht er nogal vaak een winkeltje op nahield: de voorloper van de kruidenier en de apotheker! Omdat hij als helper van de heelmeester verondersteld werd ook wat van ziekten en hun behandeling af te weten, werden bij hem banale re-

medies gekocht, die met de nodige toelichting werden ter hand gesteld, maar ook wel eens mysterieuze liefdedrankjes of zelfs een abortivum ...
Reeds in de 13de en 14de eeuw was men er zich van bewust dat geneeskunde en farmacie niet zomaar aan hun eigen wildgroei mochten overgelaten worden en werden er richtlijnen verstrekt en minstens elementaire bewijzen van bekwaamheid geëist. De oudst bekende verordening voor heelmeesters en apothekers is toevallig die van Ieper. Ze moet gedateerd worden tussen 1292 en 1310. Daarin staat dat de apothekers en chirurgijns in de stad Ieper hun beroep alleen maar mogen uitoefenen nadat zij 'ondervraagd werden, daarin voldoening hebben gegeven en de eed hebben afgelegd dat zij hun beroep eerlijk zullen uitoefenen.'
De opleiding gebeurde toen, en nog lang daarna, bij een gevestigde apotheker, waar men begon als leerjongen en eindigde met de *stiel* te kennen. Maar de eisen werden groter naarmate de tijd vorderde. Door het *Placcaet op 't stuk der medecyne* van 8 oktober 1540, onder keizer Karel V, werd voorgeschreven: *ende daeromme en sal niemandt Apotheker moghen op stellen, dan die Apothecaris in eene goede ende vermaerde Apotheke gheleert heeft.*
In de loop van de 17de en 18de eeuw werden in de grote steden van ons land *Collegia Medica* opgericht, die zeggenschap hadden over alle medische aangelegenheden in de stad en het omliggende platteland waarover de stad jurisdiktie had. Zij stelden reglementen op over de opleiding, namen examen af en schreven de plichtenleer voor. Uit hun archieven kunnen we leren dat een apotheker zijn opleiding ook nog in die tijd begon als leerjongen en dat hij, na de vereiste jaren (meestal 5) bij een Meester-Apothecaris in de leer te zijn geweest, zich mocht aanmelden voor het 'examen en de preuve of meesterwerk', een proeve van bekwaamheid die twee dagen in beslag nam.
Toen in de 18de eeuw de scheikunde steeds meer in de geneeskundige wereld binnendrong, stelde dit ook hogere eisen aan de apothekers. Zij vroegen om een betere, om een universitaire opleiding. Op het einde van die eeuw, maar nog in de Oostenrijkse Tijd, gelastte de overheid de medische fakulteit van de Leuvense universiteit met het opstellen van een projekt van wet ter regeling van de geneeskunde. In dit ontwerp was voorzien dat men om apotheker te worden eerst vier jaar humaniora, dan twee jaar stage bij een meester-apotheker en tenslotte nog drie jaar lessen moest volgen aan de universiteit. De overrompeling van ons land door de Fransen, na de revolutie van 1789, heeft het van kracht worden van die wet belet.
Onder het Franse bewind bestonden er twee soorten apothekers: *Pharmaciens de 1-ière Classe*, die gediplomeerd waren door een der bestaande scholen voor geneeskunde en farmacie (fakulteiten sedert 1920), en *Pharmaciens de 2-ième Classe*, die alleen maar door een departementale jury, na examen, waren aan-

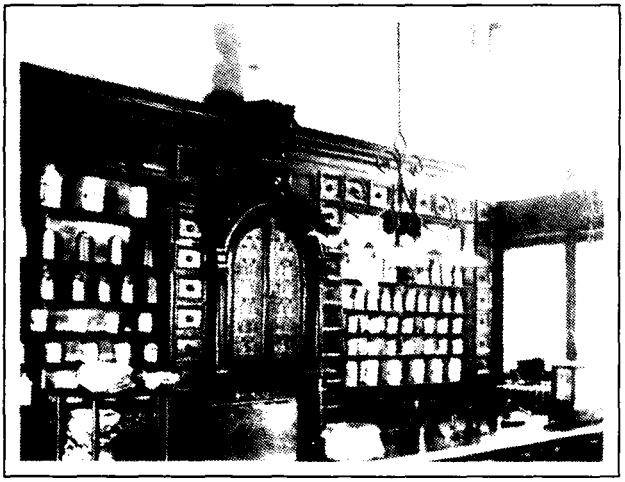

Interieur van de oudste Belgische privaatapotheek te Maaseik (Museactron)

genomen. De eerste mochten hun beroep uitoefenen in geheel Frankrijk (waaronder toen België), de tweeden alleen maar in het departement waar ze waren gekwalificeerd.
Toen in 1814 de Nederlanden werden herenigd, was er van een universitaire opleiding voor apothekers geen sprake meer. In iedere provincie werd er een Medische Commissie opgericht die o.m. de opdracht had van de apothekers examen af te nemen.
Nadat België in 1830 onafhankelijk was geworden, veranderde er weinig aan die toestand, maar er roerde wel iets onder de apothekers zelf. Zij begonnen zich namelijk in beroepsverenigingen te groeperen. In 1835 ontstond te Antwerpen de *Société Libre des Pharmaciens d'Anvers*, waarvan de naam in 1844 gewijzigd werd tot *Société de Pharmaciens d'Anvers.* Het volgende jaar (1845) hadden ze reeds een tijdschrift: *Journal de Pharmacie d'Anvers.*
Intussen, in 1841, was de eerste landelijke apotheker van West-Vlaanderen zich komen vestigen te Roesbrugge: Aimé **Detollenaere**.

Apotheker Detollenaere

Hij was geboren te Haringe (dorp Roesbrugge) op 9 mei 1817, als zoon van Philippe **Detollenaere** (° Lampernisse 1774) en Victoire **Desodt** (° Beveren-

IJzer 1773). Vader Philippe **Detollenaere** was op 30 Fructidor XIII (17 september 1805) benoemd tot ontvanger van de gemeente Haringe, van het Bureel van Weldaad (het O.C.M.W. van toen) en van de Staatsbelastingen. Bij zijn dood in 1856 was hij nog steeds ontvanger van *den Disch.*
Over de vooropleiding van zoon Aimé is ons niets bekend. Wel weten we dat hij het apothekersdiploma behaalde op 12 oktober 1841, na een examen te hebben afgelegd voor de *Provinciale Geneeskundige Commissie* te Brugge. Hij vestigde zich als apotheker in de gemeente Haringe, in het ouderlijke huis, Bergenstraat 11 (in de volksmond *tussen de bruggen*), te Roesbrugge.
Dat zijn belangstelling uitsteeg boven zijn toogverkoop en eventuele bereidingen, moge blijken uit het feit dat hij in 1848 in de *Journal de Pharmacie d'Anvers,* een studie publiceerde onder de titel: *Moyen de conserver les tubercules de pommes de terre affectées de maladie.* Hij handelde daarin over de toen nog onbekende aardappelziekte (Phytophthora infestans), die in 1845 voor het eerst toesloeg, de aardappeloogst volledig deed mislukken en het begin was van een van de grootste hongersnoden uit onze geschiedenis. Die publikatie was voor **Detollenaere** aanleiding om de titel te krijgen van korresponderend lid van de *Société de Pharmacie d'Anvers.* Het volgende jaar publiceerde hij in hetzelfde blad: *Quelques réflexions sur l'instruction agricole.*

In hoeverre Aimé **Detollenaere** een florissante officina had weten we niet. Roesbrugge telde toen ongeveer 2.000 inwoners, maar de omliggende gemeenten Beveren-IJzer, Stavele, Krombeke en een gedeelte van Proven, samen wel 3.000 inwoners waren ook op Roesbrugge aangewezen. Daartegenover stond dat de periode, waarin hij zich als apotheker had gevestigd, ekonomisch-sociaal zeer zwak was en de jaren 1845-50 een echt dieptepunt vormden. Bovendien was het aan de dokters *ten platten lande* toegestaan medikamenten af te leveren aan hun patiënten, bij toepassing van artikel 11 van de toen vigerende wet van 12 maart 1818 *ter regeling van hetgene betrekkelijk is tot de uitoefening van de verschillende takken der Geneeskunde.* Deze wet bleef in voege tot de Wet De Taeye van 25 juli 1952.
Toen vanaf einde 1856 drukker Désiré **Allaert** (1828-1905) te Roesbrugge een wekelijks *nieuws- en annoncenblad DE DORPSBODE VAN ROUSBRUGGE*, liet verschijnen, publiceerde apotheker **Detollenaere** daarin regelmatig een advertentie voor *Het ware versterkend en slymverdryvend Elixier, van den dokter **Guillié**, gereed gemaekt door **Paul Gage**, apotheker ... te Parys.* Het ging volgens de tekst om een 'geheim geneesmiddel', dat doeltreffend was tegen de meest diverse kwalen. Apotheker Aimé **Detollenaere** was voor dit medikament *Depôthouder.* Het produkt werd verkocht in flessen van 6 fr. en 3,50 fr. voor een halve fles. Blijkbaar een nogal dure aangelegenheid, vooral

als men weet dat de jaarwedde van de griffier van het vredegerecht te Roesbrugge 900 fr. beliep!

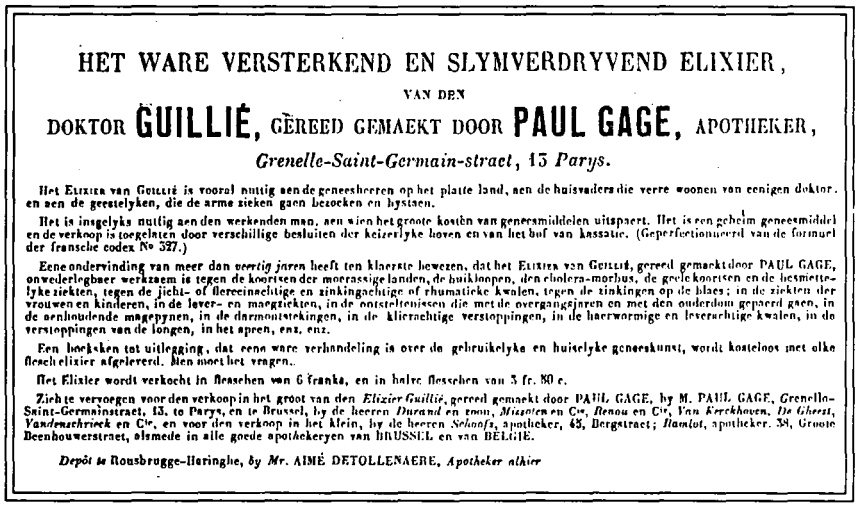

HET WARE VERSTERKEND EN SLYMVERDRYVEND ELIXIER,

VAN DEN

DOKTOR **GUILLIÉ**, GEREED GEMAEKT DOOR **PAUL GAGE**, APOTHEKER,

Grenelle-Saint-Germain-straet, 13 *Parys*.

Het Elixier van Guillié is vooral nuttig aen de geneesheeren op het platte land, aen de huisvaders die verre woonen van eenigen doktor, en aen de geestelyken, die de arme zieken gaen bezoeken en bystaen.

Het is insgelyks nuttig aen den werkenden man, aen wien het groote kosten van geneesmiddelen uitspaert. Het is een geheim geneesmiddel en de verkoop is toegelaten door verschillige besluiten der keizerlyke hoven en van het hof van kassatie. (Geperfectionneerd van de formuel der fransche codex N° 327.)

Eene ondervinding van meer dan *veertig jaren* heeft ten klaerste bewezen, dat het Elixier van Guillié, gereed gemaekt door PAUL GAGE, onwederlegbaer werkzaem is tegen de koortsen der moerassige landen, de buikloopen, den cholera-morbus, de geele koortsen en de besmettelyke ziekten, tegen de jicht- of flereeinachtige en zinkingachtige of rhumatieke kwalen, tegen de zinkingen op de blaes; in de ziekten der vrouwen en kinderen, in de lever- en maegziekten, in de ontsteltenissen die met de overgangsjaren en met den ouderdom gepaerd gaen, in de aenhoudende magepynen, in de darmontstekingen, in de klierachtige verstoppingen, in de haerwormige en leverachtige kwalen, in de verstoppingen van de longen, in het apren, enz. enz.

Een boeksken tot uitlegging, dat eene ware verhandeling is over de gebruikelyke en huiselyke geneeskunst, wordt kosteloos met elke flesch elixier afgeleverd. Men moet het vragen.

Het Elixier wordt verkocht in flesschen van 6 franks, en in halve flesschen van 3 fr. 50 c.

Zich te vervoegen voor den verkoop in het groot van den *Elixier Guillié*, gereed gemaekt door PAUL GAGE, by M. PAUL GAGE, *Grenelle-Saint-Germainstraet*, 13, te Parys, en te Brussel, by de heeren *Durand* en zoon, *Missoten* en Cie, *Renou* en Cie, *Van Kerckhoven*, *De Gheest*, *Vandenschrieck* en Cie, en voor den verkoop in het klein, by de heeren *Schoofs*, apotheker, 45, Bergstraet; *Ramlot*, apotheker, 38, Groote Beenhouwerstraet, alsmede in alle goede apothekeryen van BRUSSEL en van BELGIE.

Depôt te Rousbrugge-Haringhe, *by Mr.* AIMÉ DETOLLENAERE, *Apotheker alhier*

Een advertentie van apotheker Detollenaere in De Dorpsbode van Rousbrugge, *in 1861.*

Op 21 november 1862 werd er door de rechtbank van eerste aanleg te Veurne een proces ingesteld tegen apotheker Aimé **Detollenaere** van Rousbrugge-Haringhe (let op de sedert 1857 gewijzigde naam van de gemeente), die verdedigd werd door *avoué* **Dehaene**. Bij toepassing van art. 19 van de wet van 12 maart 1818 werd hij veroordeeld tot een boete van 52,91 fr. of een vervangende gevangenisstraf van vijftien dagen, plus 48,15 fr. gerechtskosten of acht dagen, wegens onwettige uitoefening van de geneeskunde, in de jaren 1861 en 1862.

Dergelijke veroordelingen gebeurden wel meer, want de apothekers die stevige konkurrentie ondervonden van de geneesheren die medikamenten mochten afleveren, gaven op hun beurt medische adviezen aan hun klanten. Door de dokters die zich daardoor benadeeld voelden, werden dan vaak klachten neergelegd bij de *Provinciale Geneeskundige Commissie*, die in eerste instantie poogde verzoenend op te treden. Wanneer dat niet mogelijk bleek, werd de zaak doorgegeven aan de Procureur des Konings, die de aangeklaagde voor de rechtbank bracht.

Wie apotheker **Detollenaere** had aangeklaagd, is niet bekend. Een dokter of heelmeester? Te Roesbrugge had men dokter Bernard **Cousyn**, die burge-

meester was van 1836 tot 1858 en heelmeester August **van den Bussche**, die burgemeester was van 1858 tot 1 januari 1861. Of kwam de aanklacht uit een andere hoek? We weten het niet.
Was het omdat hij veroordeeld werd, of omdat hij als apotheker voortdurend op de vingers werd gekeken, ofwel omdat zijn omzet te bescheiden bleef, hij verliet Roesbrugge hoe dan ook in 1865 om een apotheek over te nemen te Gent, in de toenmalige Bellevuestraat 26. Hij ging er eerst wonen met zijn ongehuwde zuster Melanie en zou er in 1867, op 50-jarige leeftijd nog trouwen met Sophie **Prophete**, die er slechts 24 was. In 1868 werd uit dit huwelijk een zoon Evarist geboren.
In 1883 liet Aimé **Detollenaere** zijn apotheek over en ging hij wonen te St.-Amandsberg, waar hij op 17 maart 1894 is overleden. ... .
Te Roesbrugge werd opnieuw een apotheek geopend op 14 april 1942.

Bibliografie

- R.-A. BLONDEAU, *Over apotekers vroeger en nu*, in: De IJzerbode, 10, 1980, nr. 10.
- G. CAULLET, *De gegraveerde, onuitgegeven en verloren geraakte teekeningen voor Sanderus' 'Flandria Illustrata'*, Antwerpen, 1908.
- J.L. HOSTEN, *De Parochie Haringe en de Franse Revolutie*, in: De IJzerbode, 20 en 21, nrs. 7/8-9-10-11 (1990) en 1-2-3 (1991).
- L.A. RUBBRECHT, *Geschiedboek der gemeente Rousbrugge-Haringhevan 1800 tot 1907*, Brugge, 1907.
- A. SANDERUS, *Flandria Illustrata*, dl. 1, 1641; ID., *Verheerlykt Vlaandre*, dl. 1, 1732.
- E. VANDEN BUSSCHE, *Histoire de Rousbrugge-Haringheen Flandre*, Gent, 1866.
- E.H. VANDERMEULEN, *Historie van den oorloge van 1794 betrekkelyk tot Westvlaenderen*, uitgave Bachten de Kupe, 5 dln., 1965.
- L.J. VANDEWIELE, *Geschiedenis van de Farmacie in België*, Beveren, 1981; ID., *Twee Westvlaamse apotekers 'Ten Platten Lande' in 1846: Theodore Schockeel te Waregem en Aimé Detollenaere te Haringe*, in: Farmaceutisch Tijdschrift voor België, 62, nr. 6, 1985.

Nog geraadpleegd

- *De Dorpsbode van Rousbrugge*, jgn. 1857-1862.
- *De Veurnaer*, nr. 26 nov. 1862 (*Regterlyke Kronyk*).
- Archief Rechtbank 1ste aanleg Veurne.
- Stadsarchief Veurne, inventaris Latijnse School/College.
- Bevolkingsregisters Roesbrugge-Haringe.

Veroordeelden tijdens de *Bloedraad* in het arrondissement Ieper (1567-1572) (2)

J. DESREUMAUX – Wervik

Veroordeelden in het arrondissement Ieper

[Vervolg van WH-info, juli 1991]

De lijst geeft in de eerste kolom de namen van de veroordeelden met hun evtl. beroep. Voor terdoodveroordeelden wordt in cursief-vet vermeld hoe het vonnis voltrokken werd: verbrand = ***E***, onthoofd = ***D***, gehangen = ***P***.

In de tweede kolom volgt de bron:

Raad van Beroerten (*Conseil des Troubles*) = RvB
Algemeen Rijksarchief (*Archives générales du Royaume*) = ARA
Departementaal Archief Rijsel (*Archives Départementales du Nord*) = ADN
Rijselse Kwijtingen (*Acquits de Lille*) = RK

De derde kolom bevat het nummer waaronder ze in A.L.E. Verheydens werk voorkomen. De grafie van de namen werd ongewijzigd overgenomen.

Mesen

ALDE, Jenette	RvB 20	157
BERT, Anna	id.	600
BOELHERSCH, Aelken	RvB 21, ARA RK 285	761
BOUCKENOOGHE, Joos, alias *Lappaye*	ARA RK 285	864
CARPENTIER, Maillaert	RvB 21, ARA RK 285	1249
CARPENTIER	id.	1255
CASIER, Andel	RvB 21	
echtgenoot SCHAENE, Jehenne		
X, Catheryne	ARA RK 285	1309
echtgenote CLINCKET, Michiel		
CLINCKET, Guillaume, fs. Michiel	RvB 21, ARA RK 285	1539
CLINCKET, Jacques	id.	1540
CLINCKET, Michiel	id.	1541
echtgenoot VANDEWALLE, Catherine	(zie nr. 1309)	
CLOUCKAERTS, Barbel	id.	1562
CORDUANNIER, Thomas, koorddraaier	RvB 21	1714

CRIECKE, Lauris	RvB 21, ARA RK 285	1911
DE JONGHE, Grisolis	id.	2703
DE JONGHE, Jan – ***D***	ARA RvB 6 , f° 217	2704
DE JONGHE, Jaspar – ***E***	RvB 21, ARA RK 285	2705
DE LE ROCKE, Mahieu	id.	2934
DE RYCKERE, Mathieu	id.	3395
echtgenoot CLOUCKAERTS, Barbel		
DE VOS, Adriaen – ***D***	id.	3715
DE VOS, Jasper	id.	3728
GOUY, Josque	id.	
DU POND, Simon	ARA RK 285	4241
HAZEPUTZ, Agneese	RvB 21, ARA RK 285	5271
echtgenote PAESSCHENZONE, Antheunis		
X, Helene	id.	5301
weduwe VERHELST, Jacques		
HOOFT, Jan	id.	5591
alias *Hamelroere*, echtgenoot SCLERCX, Perone		
LE NOIR, Jacques, alias *Ghuycken*	ARA RK 285	6857
LE NOOR, Mahieu	RvB 21	6859
echtgenoot van OOSTERLINCK, Franchoise		
MASSEUS, Peronne	RvB 20	7425
MEUX, Charles	RvB 21, ARA RK 285	7505
alias *Hellespille*, echtgenoot van TAHOUS[1], Margriette		
MESSIAEN, Ambrosius	RvB 21, ARA RK 285	7572
MORAT, Gilles	ARA RK 285	7696
echtgenoot van VANDECASTEELE, Jossyne		
ODENT, Adriaen	RvB 21, ARA RK 285	7886
echtgenoot WILS, Margriette		
OOSTERLINCK, Franchoise	RvB 21	7925
echtgenote LENOOR, Mahieu		
OYSTERAUT, x	ARA RK 285	7975
zie bij OOSTERLINCK, Franchoise		
PARMENTIER, Hansken	RvB 21	8016
PASSCHENZONE, Antheunis	ARA RK 285	8032
alias *Boroal*, echtgenoot HAZEPUTZ, Agneese		
PRIEM, Francois	RvB 21, ARA RK 285	8468
echtgenoot BOELHERSCH, Aelken		
SCHAENE, Jehenne	RvB 21	9014
echtgenote CASIER, Ansel		
SCLERCX, Perone	ARA RK 285	9140
echtgenote HOOFT, Jan		
SEVEREN, Jacques, fs. Victor	id.	9221

1. Hoogstwaarschijnlijk TAHONs i.pl. v. TAHOUs [n.v.d.r.].

alias *Sorsin*		
SOMMERMAN, Grisolis	RvB 21	9357
SORCHYN, Victor	RvB 21, ARA RK 285	9365
zie bij SEVEREN, Jacques		
SOURCHIN, Jacques	RvB 21	9373
zie bij SEVEREN, Jacques		
TAHOUS[2], Marguerite	ARA RK 285	9661
echtgenote MEEUS, Charles		
TAYSPIL, Ollivier	RvB 21, ARA RK 285	9697
TRION, Maycken	RvB 20	9934
VAN BAVINCKHOVE, Gabriel	ARA RK 285	10098
echtgenote ZOMERMANS, Jacqueline		
VAN COORENHUUSE, Michil	RvB 21	10368
VAN DE CASTEELE, Jossyne	id.	10279
echtgenote MORAT, Gillis		
VAN DER STRAETEN, Nicolaes	RvB 21	10697
de wed. van NN.		
VAN DER VELDEN, Charles	RvB 21, ARA RK 285	10711
dezelfde onder nr. 10712		
VAN DE WALE, Catherine	RvB 21	10744
echtgenote van CLINCKET, Michiel		
VAN DE WALLE, Antheunis	RvB 21, ARA RvB 17 f° 122v.	10745
VAN DE WALLE, Roeland, de jonge	id.	10751
VAN DE WALLE, Roeland, de oude,	RvB 21, ARA RK 285	10752
edelman		
VAN HELST, Marie	id.	10955
wed. DE HONGHERE, Maillaert		
VITSE, Charles	RvB 21, ARA RK 285	11691
echtgenoot GOUY, Josque		
WILS, Margriete	ARA RK 285	12015
echtgenote ODENT, Adriaen		
WILS, Renaut	RvB 21, ARA RK 285	12017
ZOMERMANS, Jacqueline	id.	12180
echtgenote VANBAVYNCKHOVE, Gabriel		
ZOMERMANS, Janne	id.	12181
wed. VANDERSLAERT, Nicolaus		

NIEUWKERKE

ARQUENIS, Waelram	RvB 21, ARA RvB 6 f° 176-177	253
BAELDE, Jacques, fs. Nicolas	id.	315

---

2. Zie voetnoot *2*.

BALDE, Philippe	id.	364
echtgenoot VANDERMERSCH, Peronne		
BEHAGHELE, Jean	id.	518
echtgenoot CLARISSE, Marie		
BEUNS, Ghilein, herbergier	id.	631
BOERMAN, Daneel	id.	770
BONNE, Luucx	id.	803
echtgenoot sCONINCX, Cornelie		
BRAEMS, Marguerite	id.	937
echtgenote VANHOUCKE, Charles		
CAURAERT, Pieter	id.	1343
echtgenoot sDAEMS, Martyne		
CLARISSE, Marie	id.	1509
echtgenote BEHAGHELE, Jan		
CLARISSE, Pierchon, koorddraaier	id.	1510
CLERCX, Marie	id.	1533
echtgenote CRUMAN, Pierre		
CNOCKAERT, Jacques – ***E***	ARA RvB 2 f° 60-60v	1568
alias *Gheest*		
CRUMAN, Pierre, alias *Vrieserie*	RvB 21, ARA RvB 6 f° 176, 177	1941
echtgenoot CLERCX, Marie		
DE BROUCKERE, Jan, fs. Guillaume	id.	2211
DE BRUNE, Mathieu	id.	2227
echtgenoot sHOOGHEN, Catherine		
DE CONINCK, Nicolaes	id.	2362
DE CORTE, Nicolaes	id.	2389
echtgenoot BONNE, Anna		
DE GROOTE, Nicolaes	id.	2564
echtgenoot STAMPS, Franchyne		
DE HANE, Nicolaes, lakenhandelaar	id.	2594
DE HOORNE, Jean, volder	id.	2660
alias *Bauche*		
DE KERSSCHIETER, Josse	id.	2724
echtgenoot EVERAERTS, Peronne		
DE MEYERE, Baudouin	RvB 21, ADN B.7049	3104
echtgenoot HAGHEDOORNE, Christienne		
DE PAPE, Jacques	RvB 21, ARA RvB 6 f°176-177	3230
echtgenoot RYCQUAERTS, Marie		
DE QUEECKERE, Daniel	id.	3287
echtgenoot VANDERCRUUCE, Jacqueline		
DOENS, Martine	ADN B.7049	4031
echtgenote CAURAERT, Pierre		
EVERAERD, Francois, scheerder	RvB 21, ARA RvB 6 f° 176-177	4416
EVERAERD, Thomas, wever	id.	4417
echtgenoot sBISSCHPS, Marie		

EVERAERTS, Passchier	ARA RvB 17 f° 22	4420
IDEM	ARA RvB 6 f° 176-177	4421
EVERAERTS, Marie echtgenote MOKE, Jean	id.	4424
EVERAERTS, Peronne echtgenote DEKERSSCHIETER, Josse	id.	4426
FLORISDOCHTER, Jeanne echtgenote RYCKEWAERTS, Jehan	id.	4547
GODSCALC, Marie echtgenote RYCKEWAERTS, Charles	ARA RK 285	5001
GODSCALCK, Anna echtgenote HOORNE, Jehan	ARA RVb 6 f° 176-177 RvB 21	5003
GUISSENS, Jeanne echtgenote HAVAERT[3], Michel	id.	5127
HAECKE, Franchois, fs. Franchois echtgenoot sHORNENS, Jeanne	id.	5144
HACQUE, Jean, fs. Gillis echtgenoot sBAELS, Peronne	id.	5149
HAGHEDOORNE, Christienne wed. VANDERHAGHE, echtgenote DEMEYERE, Baudouin	id.	5173
HALLINCK, Franchois	id.	5190
HAYAERT, Michel, wever	id.	5261
HESSELE, Franchois, predikant	id.	5432
HEYTE, Jacques echtgenoot CHERF, Jehenne	id.	5524
HOUVENAGLE, Gillis, brouwer	id.	5631
HOUWAYE, Guillaume echtgenoot sBISSCHOPS, Chretienne	id.	5634
HUYGHEBAERT, Georges echtgenoot sBELS, Peronne	id.	5664
INGHELBERTS, Catherine echtgenote VANDERELST, Franchois	id.	5793
X, INGHELINE echtgenote SONNEVELT, Diericj	ID;	5796
LHOUWAGE, Guillaume echtgenoot sBISSCHOPS, Philipinne	RvB 21	7012
LEUPS, Jeanne echtgenote VANDERMEULEN, Passchier	RvB 21, ARA RvB 6 f° 176-177	7157
MINNAERT, Pierre – ***E***	ADN B.7049	7646
MOKE, Jehan echtgenoot van EVERAERDT, Marie	RvB 21, ARA RvB 6 f° 176-177	7668
RYCKEWAERDT, Jehan, wever	id.	8884

3. Vgl. HAYAERT, Michel hierna.

echtgenoot FLORIZONE, Jeanne		
RYCQUAERTS, Charles	id.	8886
RYCQUAERTS, Marye	id.	8888
echtgenote DEPAPE, Jacques		
SBAELS, Perone	id.	8986
echtgenote HACQUE, Jean		
SBELS, Peronne	id.	8989
echtgenote HEUGHEBAERT, Georges		
SBISSCHPOS, Chretienne	id.	8990
echtgenote HOUWAYE, Guillaume		
SBISSCHOPS, Marie	id.	8991
echtgenote EVERAERDT, Thomas		
SBEUFS, Catherine	id.	8993
echtgenote DEHANE, Nicolas		
SCLERCX, Marie	RvB 20	9131
echtgenote CRUMAN, Pieter		
SCONINCX, Cornelie	ARA RvB 6 f° 176-177	9143
echtgenote BONNE, Luucx		
SDOENS, Martyne, zie bij nr. 4031	RvB 21, ARA RvB 6 f° 176-177	9171
SHOOGEN, Catherine	id.	9239
echtgenote DEBRUNE, Mathieu		
SHORNENS, Jeanne	id.	9240
echtgenote HAECKE, Franchois		
SONNEVELT, Dieryck	id.	9361
SQUEECKERS, Perone	id.	9437
echtgenote FOURMANTEL, Baudouin		
STAMPS, Franchois	id.	9458
echtgenote DEGROOTE, Nicolas		
SWARTEN, Jeanne	id.	9599
echtgenote ARQUENIS, Waelram		
TAYE, Pierre, volder, alias *Barbier*	id.	9696
TEETES, Marie	id.	9706
echtgenote BAELDE, Jacques		
THORIS, Jeanne	RvB 20	9841
echtgenote HACKE, Franchois		
VAN BAMBRIGGHE, Pierre, ketelslager	ADN B.7049	10091
VAN DEN BROUCKE, Jossyne	RvB 20, ARA RvB 6 f°176-178	10353
echtgenote BEUNS, Ghilein		
VAN DEN GHENACHTE, Jean,	RvB 21, ARA RvB 6 f° 176-178	10406
fs. Adriaen, ketelslager		
VAN DER CRUCE, Jacqueline	ARA RvB 6 f° 176-178	10567
echtgenote DEQUEECKERE, Daniel		
VAN DER ELST, Franchois	RvB 21, ARA RvB 6 f° 176-178	10579
echtgenoot INGHELBERTS, Catherine		
VAN DER GHENACHTE, Adriaen	RvB 21, ARA RvB 6 f° 265-265v.	10583

VAN DER MEERSCH, Peronne echtgenote BALDE, Philippe	id., id. f° 176-178	10639
VAN DER MEULEN, Passchier echtgenoot LEUPS, Jeanne	id.	10652
VAN DER SCHAEGHE, Jean echtgenoot QUEECKERS, Jeanne	id.	10680
VAN HILLE, Bernaert, fs. Bernaert	id.	10988
VAN HILLE, Robert	id.	10992
VAN HOUCK, Charles, volder echtgenoot sKLEERCX, Cornille & BRAEMS, Margriete	id.	11015
VERHAELE, Rollandt	ADN B.7049	11586
VERMEERE, Rolandt	RvB 21, ARA RvB 6 f° 176-178	11602
VER MEULENE, Jacques, alias *Zoetaert*	id.	11611
WALERAND, Hacqueneys zie bij nr. 253 (ARQUENIS, Waelram)	ADN B.7049	11819
YSAAC, Pierre	RvB 21, ARA RvB 6 f° 176-178	12122

[Vervolg en slot in WH-info, januari 1992]

Zigeuners in de kasselrij Veurne

Pieter DONCHE

Zigeuners treft men voor het eerst aan in 1417 in Duitsland en reeds in 1421 en volgende jaren worden zigeuners vermeld in de stadsrekeningen van Veurne [1]. Ook in 1528 waren ze weer in de kasselrij Veurne, zoals blijkt uit de kasselrijrekeningen van dat jaar. Ze werden toen Pragenaars (inwoners van Praag) genoemd en in de 15de eeuw Egyptenaren (vgl. (E) gypsy).

Op 6 febr. werden ze aangetroffen te Stavele. De landhouder van de commune ging erop af: *om(m)e te doen verlogieren ende vertrecken de praghenaers die daer waeren ende om(m)e hemlieden weder te doen gheven, tgoet en(de) ghelt dat zij diversche cuerbroeders ghestolen hadden* [2].
Iets later waren ze te Alveringem, maar ditmaal nam de landhouder uitgebreide voorzorgsmaatregelen: *In februari als de praghenaers quamen tAlveringhem zo trock de landthouder vander wet bij hemlieden ende dede zo vele dat zij al tsamen logierden in een hofstede zonder te spreeden up tlandt ende dede heml(ieden) convoyeren langhes den Loodyc n(aer) de dunen* [3].

1. F. DE POTTER, E. RONSE, P. BORRE, *Geschiedenis der stad en kastelnij van Veurne*, 2 dln., Gent, 1873 (anastatische herdruk, 1982), dl. 1, pp. 171-173.
2. ARA, *RK 43221*, f° 15.
3. *Ibidem.*

Niet-beëdigde priesters * omgebracht op het eiland Ré (Charente-Maritime)

Dr. fil. W. BEELE – Ieper

Deze korte bijdrage is het resultaat van een toevallig en kortstondig toeristisch bezoek aan de kerk van Saint-Martin-de-Ré (F).
Achteraan in die kerk staat er namelijk een houten gedenkaltaar, opgericht *A la mémoire des prêtres déportés, 1789-1801.*
Het bestaat uit drie delen, met bovenaan in het midden een groot schilderij, en aan beide zijden, telkens geflankeerd door heiligenbeelden, een kleiner. De begeleidende tekst onder die schilderijen luidt, resp. links, midden en rechts:

- *1023 prêtres vécurent entassés dans la citadelle de St-Martin,*
- *Le matin dans les combles un prêtre célébrait en cachette le St-Sacrifice tandis que les autres prisonniers assistaient en esprit à cette messe invisible,*
- *61 furent ensevelis furtivement sans aucun honneur funèbre.*

Onderaan in het midden bevindt zich het altaar zelf en aan weerszijden daarvan kan men, telkens op drie panelen, de namen terugvinden van die 61 priesters, met enkele summiere gegevens over hun functie, leeftijd en herkomst.
Daaruit blijkt dat ze afkomstig waren uit nagenoeg alle windstreken van de toenmalige Franse Republiek, waartoe ook ons land behoorde. Zo komt het dat er ook vijf 'Belgen' bij die ongelukkigen waren, waarvan zelfs twee uit de Westhoek.
Hier volgen nu hun vijf namen, in alfabetische volgorde:

- *Jean **Billiet**, chanoine, 59 ans, Furnes - Ypres,*
- *J. **Dirix**, récollet, 41 ans, Anvers,*
- *Jacques **Hosdey**, curé, 57 ans, Crombeke - Ypres,*
- *F. **Schuermans**, récollet, 60 ans, Diest - Malines,*
- *J. **Sire Jacob**, chapelain, 51 ans, Ste-Gudule - Bruxelles*

Beide Westhoekers hierboven vinden we trouwens ook terug in de lange lijst van de 297 verbannen Westvlaamse eedweigeraars, door Kan. D. LESCOUHIER vermeld in zijn *Geschiedenis van het kerkelijk en godsdienstig leven in W.-Vlaanderen* (Brugge, 1926-1927, deel II, pp. 300-309):

— *Jan-Baptista* ***Billiet****, geboren te Veurne, kanunnik van Ste Walburga Veurne, + Rhé 1799,*
— *Jac.-A* ***Hosdey****, geboren te St-Ricquiers, pastoor Crombeke, Rhé.*

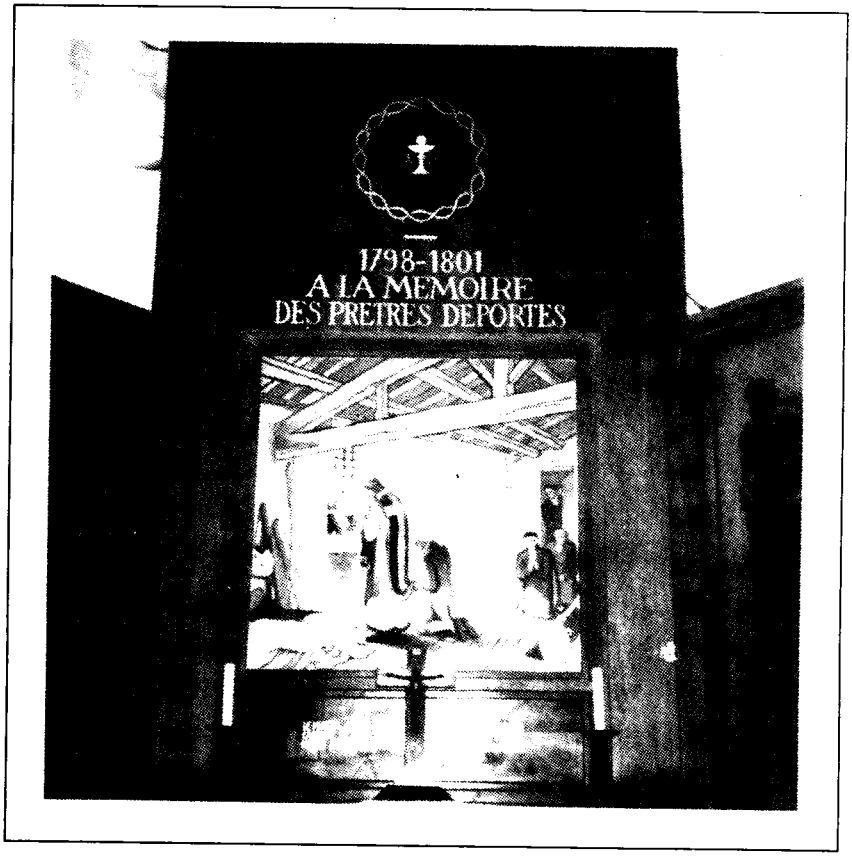

* Met 'niet-beëdigde priesters' worden die priesters bedoeld die weigerden in te gaan op de wet van 5 september 1797. Volgens die wet moesten alle openbare ambtenaren, waartoe ook de priesters gerekend werden, binnen de tien dagen, op straf van boete, gevangenschap en ballingschap, een eed afleggen waarbij ze haat zwoeren aan het koningschap en de regeringloosheid, en trouw aan de republiek en de grondwet van het jaar III. Het merendeel van onze priesters weigerde die eed.

Gelegenheidsvondst

Het overlijden van pastoor Paret te Wervik

G. CATTEAU – Komen

In het begrafenisregister van de parochie Wervik werd geen enkele begrafenis geregistreerd tussen 23 september 1691 en 23 februari 1692. Het register anno 1691 bevat daarentegen wel een iet of wat bizar randschrift m.b.t. de aldaar op 24 november van datzelfde jaar overleden E.H. J.B. **Paret**.
Ik geef hier die Latijnse en Franse tekst voor wat hij waard is. Een vertaling van het Latijn volgt in voetnoot.

«Nota pro successoribus meis: non reperivi in *registro* mortuorum nomen *Reverendi Domini* Joannis **Paret** *presbyteri* nati 25 apri*lis* 1655 et defuncti 24 9bris 1691 ut vidi ex charta impressa cuius tenor hic sequitur de verbo ad verbum [1]»:

«Le 24 novembre est décédé en paix à Wervii après avoir esté administré de tous les sacrements Mr Jean Bapt*iste* **Paret**, la trente sixième année de son âge, et la neuvième de sa pretrise. Il a exemplairement accomply les devoirs d'un véritable disciple de Jesu Christ. Sa foy, son espérance, sa charité et religion envers Dieu, avec le zèle pour les sacrements, la modestie et la piété dans les églises ont embrazé son cœur. Sa prudence, sa douceur, sa force, sa patience, son amour et la direction des âmes soit des religieuses de l'hôpital de Wervii, soit des laïques ete ses prédications continuelles étoint apostoliques. Le soin pour sa propre perfection en toutes sortes des vertus, comme l'humulité, désintéressement, abstinence, chas- teté, vigilance, dévotion, pénitence à esté prêque dans exemple, de sorte qu'on peut le proposer comme un modèle d'une vie irréprochable, mais les jugemens de Dieu estant un abisme qui jugera même les œuvres justes, on prie avec instance les fidèles de secourir par leurs prières et les prêtres par leurs sacrifices un de leurs frères dont la charité n'oubliera jamais l'entière reconnaissance.»

1. Noot voor mijn opvolgers: ik heb in het dodenregister de naam niet gevonden van de E.H. Joannes Baptista **Paret**, priester, geboren op 25 april 1655 en overleden op 24 november 1691, zoals ik het heb gezien op een gedrukte kaart, waarvan de inhoud hier woordelijk volgt.

«Erat infra - Requiescat in pace[2].»

«Collatione facta cum suo originali impresso concordantiam attestor hac 3a junij anni Domini 1752, C. **Warlop**, pastor Viroviaci[3].»

«Nota: predictus R.D. **Paret** sepultus est ad pedem angularem clausturae altaris B.M. Virginis non longe a lapide sepulchrali in eius fratris et sororis memoriam posito mihique relatum fuit a fossario nomine Franco **Vandestalle** quod corpus predicti Domini triginta post eius inhumationem annis integrum et incorruptum repererit vestibus sacerdotalibus inductum quod attestor die et anno quibus supra hoc pro memoria successoribus meis.
C. **Warlop**, pastor Viroviaci[4].»

Willem van Rubroek

Pas in 1984 verscheen de eerste Nederlandstalige uitgave van **Het Reisverhaal van Willem van Rubroek** (U. DEVOLDER, R. OSTYN, P. VANDEPITTE, een uitgave van de Heemkundige Kring *De Roede van Tielt*). In het Engelse taalgebied daarentegen verschenen reeds eerder tal van edities van dit middeleeuws Vlaamse meesterwerk van de Rubroekse franciscaan – het eerste grote reisverhaal over Azië. Helemaal bevredigend waren die uitgaven echter niet.
Onder de titel ***THE MISSION OF FRIAR WILLIAM OF RUBRICK: His journey to the court of the Great Khan Möngke 1253-1255*** publiceerden P. JACKSON en D. MORGAN onlangs de eerste geannoteerde Engelse vertaling van de definitieve Latijnse tekst, die A. van den Wyngaert uitgaf in 1929.

P. JACKSON, *The mission of Friar William of Rubrick,* 312 p., Hakluyt Society, £ 25.

---

2. Eronder stond - hij ruste in vrede.

3. Na de vergelijking met de originele gedrukte tekst bevestig ik de overeenkomst op 3 juni 1752. C.Warlop.

4. Noot: de voornoemde E.H. **Paret** is begraven aan de hoekvoet van de omheining van het altaar van de Heilige Maagd Maria, niet ver van de grafsteen ter herinnering aan zijn broer en zijn zuster; en de grafmaker Franciscus **Vanderstalle** heeft me gezegd dat het lichaam van de voornoemde heer dertig jaar na zijn begrafenis intact en ongeschonden door hem is teruggevonden, omkleed door de priesterlijke gewaden. Wat ik bevestig dag en jaar zoals hoger. Dit pro memorie voor mijn opvolgers.

Gemene of wettelijke passeringen
of oorkonding van vrijwillige rechtspraak
een korte historische schets

K. PAPIN – Poperinge

Als we het in een vorige bijdrage hadden over de notariaatsarchieven en hun belang voor de moderne geschiedenis [1] dan was dit voor onze streken vooral vanaf het einde van de 18de eeuw van belang. Het notariaat heeft voordien in de Zuidelijke Nederlanden opvallend weinig succes gekend in vergelijking met andere streken. Daarmee is het vooral in onze streken dat er het vroegst oorkonden van vrijwillige rechtspraak tot stand kwamen.

Wat zijn oorkonden van vrijwillige rechtspraak?

Hiermee bedoelen we privaatrechtelijke akten tussen derden waar de uitvaardigende overheid geen partij is. De overheid kent er slechts een authentiek karakter aan toe. Deze oorkonden kunnen afgeleverd worden door een openbaar officier, notaris of personen die een authentiek zegel bezitten. Dit kunnen zowel kerkelijke als wereldlijke hoogwaardigheidsbeklederszijn. Onder deze laatsten kunnen we hoge heren maar vooral schepenen van steden en kasselrijen rekenen. Het zijn vooral de schepenen die vanaf de 13de eeuw voor de oorkonding van vrijwillige rechtspraak instonden.
Gezien de notarissen niet zo'n groot succes kenden in onze streken is de vrijwillige rechtspraak door de schepenen voor de Zuidelijke Nederlanden tijdens het Ancien Regime een veel belangrijker bron dan de archieven die de notarissen ons nalieten. Op het einde van het Ancien Regime was het dan ook afgelopen met dit soort oorkonding en viel alles toe aan de notaris.
In deze akten van vrijwillige rechtspraak vindt men qua inhoud identiek hetzelfde als in de notarisakten. Gezien ik dit al besprak in mijn vorige bijdrage ga ik hier niet verder op in.

---

1. K. PAPIN, *Notariaatsarchieven en hun belang voor de moderne geschiedenis. Met verklaring van de Tabellion van Rijsel,* WH-info, 6e jg., 4, januari 1991, pp. 132-135.

Bewaarplaatsen van deze akten

Gezien het vooral de schepenen waren die instonden voor deze vorm van oorkonding zijn deze dan ook terug te vinden in de archieven van de heerlijkheden, stadsarchieven of kasselrijarchieven. De naam die aan deze bundels/akten werd gegeven in de verschillende plaatsen kan wel eens sterk verschillen zodat de meeste zoekers niet echt weten waar ze aan toe zijn. In het stadsarchief van Poperinge vinden we ze terug onder de naam van ***Gemene Passeringen***[2] in het stadsarchief van Veurne onder de naam van ***Wettelijke Passeringen***[3]. zo ook voor de zaal en kasselrij Ieper[4]. Ook voor een heel aantal dorpjes en heerlijkheden zijn belangrijke archivalia van vrijwillige rechtspraak bewaard[5].
Een laatste opmerking evenwel. Hou er terdege rekening mee dat op dergelijk materiaal bijzonder weinig alfabetische tafels bestaan. Maar wie de moeite doet zal zeker beloond worden. Succes!

TENTOONSTELLING BELGISCH VORSTENHUIS

In het kader van de 60ste verjaardag van Z.M. de Koning en zijn 40 jaren koningschap organiseert de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde in haar Centrum, aan de Kanunnik Dr. L. Colenstraat 6 te Oostende, een tentoonstelling over het BELGISCH VORSTENHUIS, *uiteraard met de klemtoon op de afstamming, maar ook met ruime aandacht voor de bibliografie omtrent het Vorstenhuis.*
De tentoonstelling is gratis toegankelijk tot eind december '91 op woensdag en zaterdag van 14 tot 18 uur, op vrijdag van 20 tot 23 uur en op zondag van 11 tot 12.30 uur.

---

2. SAP 346-350: registers en SAP 351-354: originele akten. Op deze laatste werden door mij alfabetische tafels op fiche gemaakt, die enkel te consulteren zijn in het stadsarchief.
3. SAV, 1816-1824.
4. RIJKSARCHIEF BRUGGE, Fonds Kasselrij Ieper, 1e reeks n° 56-107.
5. Hiervoor verwijs ik naar de inventaris van de kasselrij Ieper, hetwelk te consulteren is in de leeszaal van het Rijksarchief te Brugge, waar het fonds bewaard wordt en in het CSFA (Centrum voor Sociaal en Familiaal Archief) te Ieper waar het VVF-exemplaar te consulteren is.

Verboden boeken

Lic. hist. L. VANDAMME – Brugge

In de rubriek Mededelingen *vindt u een aankondiging van de voordracht die WH-medewerker lic. hist. L. VANDAMME (Historisch Fonds, Biekorf, Brugge) geeft over* **Het 16de-eeuwse boekbedrijf te Brugge.** *Het lijkt ons gepast op die interessante lezing vooruit te lopen met een korte bijdrage, die één van de aspecten van het boekbedrijf behandelt*[1].

Censuur is zou oud als het geschreven woord. Reeds in de klassieke oudheid verbood de overheid de verspreiding en de lectuur van bepaalde teksten. Zo stelde Plato ca. 1387 v. Chr. voor, het werk van Homerus te kuisen om de onrijpe jeugd niet te bederven door het lezen ervan. De Romeinse keizer Caligula wilde in 35 na Chr. Homerus' *Odyssee* verbieden omdat de Griekse vrijheidsidealen er te manifest in voorkwamen. Aan de andere kant van de wereld, rond het begin van onze jaartelling, gelastte Huang Ti, de eerste Chinese keizer van de Qin-dynastie, alle boeken te verbranden behalve deze over geneeskunde, waarzeggerij en landbouw, in een drastische poging om komaf te maken met de geschiedenis.

Ook tijdens de Middeleeuwen werden brandstapels aangemaakt voor boeken. Vooral de kerk van Rome keek nauwlettend toe op wat scriptoria aan manuscripten afleverden. Maar het is pas in het begin van de 16de eeuw dat de heksenjacht op verdachte boeken systematisch werd georganiseerd, en dit ten gevolge van twee ingrijpende factoren die elkaar wonderwel aanvulden: de Reformatie en de uitvinding van de boekdrukkunst. Dit laatste liet toe teksten goedkoop, snel en in een 'grote' oplage te verspreiden. Het spreekt vanzelf dat de kerkhervormers zich optimaal van dit nieuwe medium bedienden. Zo kwamen er tussen 1517 en 1520 niet minder dan 300.000 boeken met werk van Luther van de drukpers. Katholieke vorsten en de kerkelijke overheid deden

---

1. We danken de auteur voor het welwillend ter beschikking stellen van dit artikel, dat eerder verscheen in het *Informatieblad* van *De vrienden van de Biekorf-bibliotheek* (jg. 5, 2, april 1991). De leden van deze vereniging ontvangen gratis een driemaandelijks infoblad, en worden ook uitgenodigd naar alle aktiviteiten (bijdrage: 200 BEF - studenten en 3-plussers 100 BEF - op rek. 280-0478845-90,t.n.v. De vrienden van de Biekorf-bibliotheek, Kuipersstr. 3, 8000 Brugge).

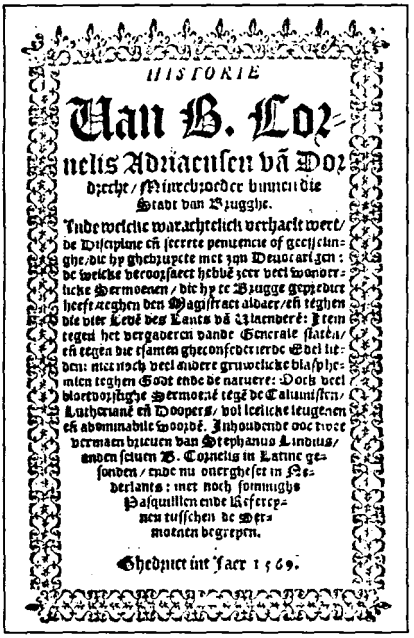

HISTORIE

Van B. Cor-
nelis Adriaensen vã Dor-
drecht / Minrebroeder binnen die
Stadt van Brugghe.

Inde welcke warachtelick verhaelt wert/
de Discipline eñ secrete penitencie of geesselin-
ghe/die hy ghebruycte met zyn Deuotarigen:
de welcke veroorsaect hebbẽ zeer veel wonder-
licke Sermoenen / die hy te Brugge gepredict
heeft/teghen den Magistraet aldaer/eñ teghen
die vier Levẽ des Lants vã Vlaenderẽ: Item
tegen het vergaderen vande Generale staten/
eñ tegen die tsamen gheconfederierde Edel lie-
den: niet noch veel andere gruwelicke blasphe-
mien teghen Godt ende de naturere: Doch veel
bloetdorstighe Sermoenẽ tegẽ de Calumisten/
Lutherianẽ eñ Doopers/ vol leelicke leugenen
eñ abominabile woordẽ. Inhoudende ooc twee
vermaen brieuen van Stephanus Lindius/
anden seluen B. Cornelis in Latine ge-
sonden / ende nu onergheset in Ne-
derlants: met noch sommighs
Pasquillen ende Refereyn-
nen tusschen de Ser-
moenen begrepen.

Ghedruct int Jaer 1569.

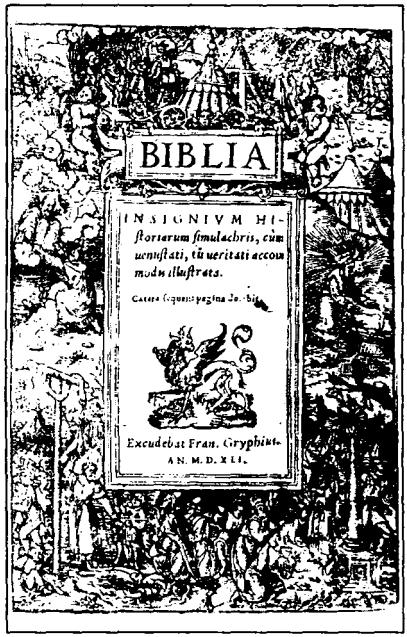

BIBLIA

INSIGNIVM HI-
storiarum simulachris, cùm
uenustati, tũ ueritati accom
modis illustrata.

Catera sequens pagina Jo. bit.

Excudebat Fran. Gryphius.
AN. M. D. XLI.

pogingen om deze 'ketterse vloed' in te dammen en de rechtgelovigheid te beschermen. Boeken dienden, vóór ze bij een drukker terechtkwamen, aan kerkelijke censoren te worden voorgelegd, boekwinkels en drukkersateliers werden geregeld door gerechtsdienaars geïnspecteerd, terwijl lijsten van verboden boeken werden opgesteld. De keizerlijke (Karel V) plakkaten die aanvankelijk het verspreiden en lezen van verdachte werken strafbaar stelden, werden vanaf 1546 ondersteund door de lijsten van verboden boeken (index), opgesteld door Leuvense theologen. In 1559 volgde dan de ***Index librorum prohibitorum,*** opgesteld door Paus Paulus IV (en vanaf 1570 door de Congregatie van de index) om de bestaande indexen te coördineren. De laatste editie (1940) telde 6.500 titels: boeken van de belangrijkste 'ketters', boeken over andere religies, magie en sterrenwichelarij, en obscene en immorele boeken.

Ondanks de strenge wetgeving en kontrole waren in de 16de eeuw, vooral te Antwerpen, verschillende protestantse drukkers —soms klandestien —aktief. Enkelen kostte hun stoutmoedigheid het leven. In Brugge stelde Erasmus **van der Eecken** zijn drukpersen ter beschikking van kapitaalkrachtige protestanten

(o.a. de goudsmid Cornelis **Volckaert**) om ketterse boekjes te drukken die o.a. naar Engeland werden uitgevoerd. Deze onfrisse zaak lekte uit: **van der Eecken** werd openbaar gegeseld, zijn opdrachtgever terechtgesteld en de boeken verbrand. De Brugse ondernemer Willem **Gheilaert** [Gailliaert] trok in 1533 met zijn zoon Jan naar Emden, waar hij een drukkerij-uitgeverij begon, die een belangrijke stroom reformatorische werken en o.a. de eerste Nederlandse vertaling van Erasmus' *Lof der Zotheid* in het licht gaf. Vanuit Emden werden deze boeken via klandestiene kanalen in de Nederlanden verspreid. Tijdens het Wonderjaar 1566 werd in Brugge zo'n geheim transport onderschept. Ondanks dit alles circuleerden overal ten lande verboden boeken, die veilig verborgen werden gehouden. Drukkers die verboden boeken drukten, beveiligden zichzelf door het (verplichte) drukkersadres achterwege te laten of een fictief adres aan te geven, of door zeer courante lettertypes te gebruiken, waardoor identificatie zeer moeilijk werd. Een bekend voorbeeld is de *Historie van Broeder Cornelis* (1569), waarvan de drukker tot op heden nog steeds niet gekend is.

Tijdens de 17de eeuw bleef de 16de-eeuwse wetgeving gelden: voor elke uitgave was een octrooi vereist en kerkelijke censoren bleven waakzaam, zeker toen in de Zuidelijke Nederlanden het Jansenisme de kop opstak. Het edict van 15 maart 1661 had wel Jansenius' ***Augustinus*** verboden, maar tevergeefs. Ook de ***Lettres provinciales*** van Blaise Pascal, waarin hard van leer werd getrokken tegen de Jezuïeten, circuleerden overal.

De strikte kerkelijke controle in de Zuidelijke Nederlanden, waar vooral het contrareformatorische boek suksesvol was, stak in die periode fel af tegen de 'vrije drukpers' in de Verenigde Provinciën. In Frankrijk werd door minister Colbert het aantal drukateliers drastisch beperkt en vooral de

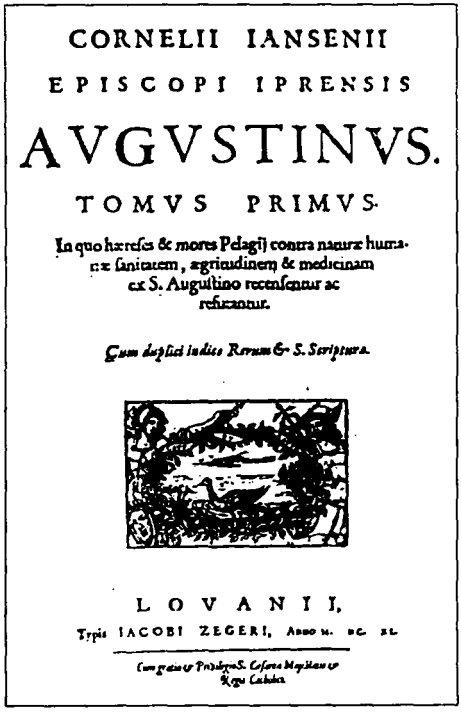

CORNELII IANSENII

EPISCOPI IPRENSIS

AVGVSTINVS.

TOMVS PRIMVS.

In quo hæreſes & mores Pelagij contra naturæ humanæ ſanitatem, ægritudinem & medicinam ex S. Auguſtino recenſentur ac refutantur.

Cum duplici indice Rerum & S. Scripturæ.

LOVANII,

Typis IACOBI ZEGERI, Anno M. DC. XL.

Cum gratia & Privilegio S. Cæſareæ Majeſtatis & Regis Catholici.

invoer uit zgn. 'vrije landen' werd aan banden gelegd. Boeken mochten Frankrijk slechts binnen via welbepaalde steden waar een boekeninspectie zetelde, en transporten voor Parijs werden aan de stadspoorten opgevangen en gecontroleerd. Een gevolg van deze maatregelen was, dat zich vlak buiten de Franse grens enkele grote drukateliers vestigden, die via geheime netwerken boeken Frankrijk binnensmokkelden en zelfs de verste uithoeken van het land voorzagen van gewraakte publikaties. Zo waren er de *Société typographique* te Bouillon, de *Société littéraire et typographique* te Kehl (tegenover Straatsburg) en te Neuchâtel de *Société typographique de Neuchâtel* waarvan het 18de-eeuwse archief bewaard bleef en bewerkt werd door de Amerikaanse boekhistoricus Darnton.

De meeste Franse *philosophes* dienden hun toevlucht te zoeken tot klandestien werkende drukkerijen, hetgeen onmiskenbaar ook een keerzijde had: gecensureerde boeken wekten de aandacht van het publiek op. In 1768 schreef Voltaire aan een Parijse vriend: *Zorg er vooral voor dat mijn 'La Princesse de Babylone' door de Sorbonne wordt veroordeeld. U zult er mijn boekhandelaar* ***Cramer*** *een groot genoegen mee doen.*

De boeken van de Verlichting vonden ook vrij vlot hun weg in de Zuidelijke Nederlanden. In 1729 werd bij keizerlijke ordonnantie de kerkelijke censuur beperkt tot het domein van kerk en godsdienst, en tijdens de hele 18de eeuw werden maar 66 drukkersoctrooien uitgereikt. Grote boekhandelaars, zoals Jozef **van Praet** en J. **de Busscher** te Brugge, hadden dan ook Montesquieu, Voltaire, Raynal en andere *philosophes* in hun assortiment, tot ergernis van de Brugse bisschop **Brenart**. De gerechtelijke instanties waren echter wel bij de pinken om anti-keizersgezinde boeken een halt toe te roepen: in 1788 werd drukker Cornelis **de Moor** ertoe veroordeeld drie maanden lang geen boeken te verkopen of te drukken, en werden de Brugse boekhandelaars verschillende malen geïnspecteerd.

De Franse Revolutie kondigde een nieuwe tijd aan, maar een volledig vrije drukpers was een ideaal dat duidelijk buiten het bereik lag.
Tot op vandaag blijven bepaalde auteurs en/of specifieke boeken ongetolereerd.

Mededelingen

I.C.R.: nieuwe en vernieuwde reeks kursussen

Vlaanderen bezit een bijzonder rijk erfgoed. Indien we deze rijke erfenis willen doorgeven aan onze erfgenamen, en indien we er vandaag ten volle willen kunnen van genieten, dan dienen dringend specialisten opgeleid te worden die ons historisch patrimonium met alle nodige zorgen kunnen omringen. *Conserveren* en *restaureren* zijn thans disciplines geworden waarin ook 'Flanders Technology' en modern management hun woordje gaan meespreken, zonder dat daarbij echter de verworvenheden van traditionele technieken, ambachten en know-how mogen verloren gaan.
Het **Instituut voor Conservatie en Restauratie** (I.C.R). is een jonge instelling, die in 1990 van start ging, en die op een eigentijdse wijze wil instaan voor de opleiding van zowel specialisten als *gewone belangstellenden* inzake het behoud en de valorisatie van ons kultuurhistorisch erfgoed.
Geïnteresseerden kunnen opteren voor een volledige postgraduaatsopleiding (min. 3 jaar, max. 8 jaar), maar naast deze **'diploma-cursus'** organiseert het I.C.R. jaarlijks ook een aantal **'modules'**, die ook voor de gewone **belangstellenden** openstaan. Deze modules omvatten telkens 40 lesuren, en worden op zaterdagen of in avondonderwijs gegeven.
Tijdens het academiejaar 1991-1992 worden volgende modules georganiseerd:

- Inleiding tot monumentenzorg,
- Inleiding tot museumtechnieken en museummanagement,
- Kunst en kultuurpatrimonium, antiek in Vlaanderen.

Tenslotte richt het I.C.R. vanaf begin november op vrijdagnamiddagen **open seminaries** in over gespecialiseerde onderwerpen.

Over deze kursussen, modules en seminaries kunnen belangstellenden gratis een informatiebrochure aanvragen bij het I.C.R., Zwartezusterstraat 34, 9000 Gent, tel. 091/25 42 90.

Bischoppelijk archief Brugge

Begin september nam het bischoppelijk archief zijn intrek in een vernieuwbouw. Het gebouw is alleen te bereiken langs de kleine deur in de Goezeputstraat. Naast het archief van het bisdom Brugge wordt ook wat overbleef van het archief van het oude bisdom Ieper er bewaard.

Op donderdag is het archief gesloten. Op de gewone werkdagen is het toegankelijk van 9 tot 12 uur en van 14 tot 17 uur.

V.V.F.-WESTHOEK

(in samenwerking met de Geschied- en Familiekundige Kring WESTHOEK (WH) en het Centrum voor Familiaal en Sociaal Archief, Ieper (CFSA).

PROGRAMMA

Donderdag 24 oktober	5de les kursus **Genealogisch onderzoek in Vlaanderen.**
Donderdag 28 november	6de les kursus **Genealogisch onderzoek in Vlaanderen.**
Donderdag 19 december	voordracht **Het Merghelynckfonds** door dr. Daniël MERLEVEDE (Drongen-Gent).
Donderdag 16 januari	voordracht **Het Ieperse O.C.M.W-archief** door conservator-archivaris Octaaf MUS (Ieper).

De vergaderingen vinden plaats om 20 u. in het CFSA, Lange Meersstraat 9, Ieper.
In februari 1992 volgt het tweede deel van de kursus Genealogisch onderzoek in Vlaanderen, door Johan ROELSTRAETE. Kursisten die het lesgeld (1.200 fr.) in twee schijven betalen, worden verzocht de tweede schijf te vereffenen vóór de aanvang van het tweede kursusjaar.

V.V.F. — WESTVLAAMSE ONTMOETINGSDAG

De jaarlijkse ontmoetingsdag van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, afd. West-Vlaanderen heeft dit jaar plaats op **maandag 11 november in het Rodenbachpark, Langebrugstraat 5, te Roeselare** (oriëntatiepunt: 'de kop' van de vaart).

PROGRAMMA

10.00 u. **Boekenbeurs en documentatiestanden**
Er is ruime keuze aan de talrijke standen uit allerlei genealogische werken, bronnenuitgaven, genealogische formulieren. Ook de computer ontbreekt niet. Mogelijkheid tot het uitwisselen van gegevens.

12.00 u. **Middagmaal** (niet verplicht)
De prijs bedraagt 500 BEF, alles inbegrepen. Het is wenselijk vooraf in te schrijven bij de sekretaris: Wilfried DEVOLDERE, Leeuwerikstraat 5, 8800 Roeselare. Evtl. de dag zelf inschrijven is mogelijk tot 10.45 u. Menu: Tomatensoep, Varkensribstuk *Zingara* met frieten, Biscuitgebak, Mokka (één drank inbegrepen).

14.30 u. **Panelgesprek** met als thema **De uitgave van een familietijdschrift.** Ruime gelegenheid tot het stellen van vragen (einde om 16.30 u.).

VIJFTIEN JAAR ARCHEOLOGSCHE OPGRAVINGEN IN WEST-VLAANDEREN

Dat is de titel van de voordracht (met dia's) die prof. dr. A. VAN DOORSELAER geeft op **vrijdag 8 november** (20.00 u.) n.a.v. de opening van de tentoonstelling ingericht door de Vereniging voor Oudheidkundig Bodemonderzoek in West-Vlaanderen i.s.m. de Afdeling Archeologie van de K.U.Leuven.
Tot voor kort stelde men dat de Westvlaamse bodem archeologisch niets, zo niet zeer weinig te bieden heeft.
Uit recent onderzoek blijkt wel het tegendeel. De Westvlaamse bodem leverde niet alleen een grote hoeveelheid archeologische voorwerpen maar vooral belangrijk basismateriaal voor elk van de diverse fasen van de menselijke beschavingsevolutie (jagers-zwervers, landbouwers, metaalverwerkers, Kelten, Romeinen, Saksen en Franken, Karolingers, feodaliteit en steden).
Zelfs ontbrekende schakels in het archeologisch onderzoek worden door Westvlaamse vondsten opgevuld.

Plaats: K.U.Leuven Campus Kortrijk, E. Sabbelaan 53, 8500 Kortrijk.
Inschrijving: alleen schriftelijk : vóór 4 november 1991 en door overschrijving van 150 fr. op rek.nr. 470-0506651-44 van het Postuniversitair Centrum West-Vlaanderen, o.v.v. *archeologie*.
Inlichtingen: - Postuniversitair Centrum West-Vlaanderen, Ontvangersstraat 3, 8000 Brugge, tel. 050/33 94 16,
- K.U.Leuven Campus Kortrijk, E. Sabbelaan 53, 8500 Kortrijk, tel. 056/21 79 31.

RIJKE OOGST VAN SCHRALE GROND

Een overzicht van de Zuidnederlandse materiële volkscultuur ca. 1700-1900

De welvaart in het gebied ten zuiden van de grote rivieren is betrekkelijk jonge datum. Door de geringe opbrengsten van de schrale zandgronden leefde vóór 1900 een groot deel van de Zuidnederlandse bevolking in vrij armoedige omstandigheden. Hoe de bevolking zich in de 18de en 19de eeuw aan deze omstandigheden wist aan te passen, wordt getoond op de tentoonstelling Rijke oogst van schrale grond. Deze expositie geeft een beeld van de belangrijkste aspecten —materiële volkscultuur, landbouw, ... —van het dagelijks leven in deze streken. Daartoe wordt een rijk overzicht geboden van bewaard gebleven gebruiksvoorwerpen uit Noord-Brabant, Noord-Limburg en de Belgische provincies Antwerpen en Brabant. De algehele vormgeving mag zonder meer spectaculair worden genoemd: de grote expositiezaal is voor deze gelegenheid veranderd in een 'agrarisch gebied', waar de landbouwgereedschappen worden getoond temidden van de schrale grond waarop ze ooit werden gebruikt.

Bij de tentoonstelling verschijnt een uitvoerige, geïllustreerde publicatie, die kan dienen als handleiding en vraagbaak voor verzamelaars en voor hen die al dan niet beroepsmatig op het terrein van de materiële volkscultuur actief zijn (192 p., ca. 200 illustraties, waarvan een groot deel in kleur —49,50 NLG, te bestellen bij Waanders Uitgevers, Antwoordnummer 32, NL-8000 VB Zwolle).

PUBLICATIES VAN DE KONINKLIJKE COMMISSIE VOOR GESCHIEDENIS

In de vorige afl. drukten wij een inmiddels achterhaald adres af van **Le Libraire Alain FERRATON**, alwaar de uitgaven van de Koninklijke Commissie te verkrijgen zijn. Het moet zijn: Charleroisesteenweg 162, B-1060 Brussel (tel. 02/538 69 17, fax 02/537 46 05).

HET 16de-EEUWS BOEKBEDRIJF TE BRUGGE

Is de titel van een voordracht door lic. hist. Ludo VANDAMME (Historisch Fonds, Biekorf-bibliotheek, Brugge) — donderdag 5 december om 19.30 u. in de *Biekorf*.

Lidmaatschap WESTHOEK 1991

Het WH-lidmaatschap wordt betaald bij het begin van het kalenderjaar en geeft recht op de 4 WH-info-afleveringen van het lopende werkjaar, dat in april aanvangt. WH-leden die ons reeds hun bijdrage voor 1991 overmaakten, vinden op de adresstrook een asterisk gevolgd door het getal 91 (*/91). Leden die nog niet betaalden, vinden er enkel een asterisk (*), en ontvangen verder géén betalingsherinnering meer.

Het WH-lidmaatschap geeft korting op de WH-Nieuwe Reeks- en WH-Buiten Reeks publicaties.

	(A)	(B)	(C)	(D)
	België Luxemburg **BEF**	Nederland **NLG**	Groot-Brittannië Frankrijk **BEF**	Andere landen **BEF**
Minimumbijdrage	**175,-**	**12,-**	**225,-**	**275,-**

A. te storten op KB-rek. 464-8254601-51.
B. giro op rek. 17.90.35 van de NMB-Bank te Sluis t.g.v. de rekening 68.09.76.787 t.n.v. K.J.C. DECAESTECKER, Rozelaarsstraat 6, B-8900 IEPER, o.v.v. WH-info ... .
C & D. op prk. 000-1485051-78 van Westhoek-Jaarboek, of internationale postwissel.
– Alle bedragen **moeten** ons toekomen vrij van alle taksen en kosten.

Akten en kontrakten met betrekking tot de Westhoek te Oudenaarde (4)

E. VANDEN HOVE – Wevelgem

[Vervolg van WH-info, jg. 7, p. 56]

Register 95, f° 242 18 juni 1698

Verschenen voor schepenen van Oudenaarde:
1. de heer Judocus Anthonius RYSSELYNCK fs. de heer Joos, raadspensionaris en griffier van de *vierschaere der stede van Jpre*, enerzijds en
2. de heer Anthonius Judocus NYSSENS, fs. Anthone & joffrouwe Marie RYSSELYNCK, anderzijds.

– 1 verkoopt aan 2 zijn deel van een erfenis: ⅓ van een leen gelegen te Zulzeke.

Register 97, f° 103v° 19 juli 1704

Verscheen voor schepenen van Oudenaarde: sieur Ignatius DECOCQ, meesterklokgieter, bezig aan het gieten van 5 klokken in het klooster van Eversam te Stavele.
– Betreft een geschil tussen comparant en Jacques DETAVERNIER.

Register 98, f° 17v° 26 februari 1710

Sieur Frans Bernard ROBBINS fs. sieur Daniël, met volmacht van zijn broers Jan en Daniël, tevens van zijn moeder joffrouwe Marie WANTE wonende te ... *aelewyn* ..., verkocht *à la haulche* hun huis en erf gelegen te Oudenaarde, bewoond door Lowys VANRAVESTYN.

Register 98, f° 285r° 3 oktober 1716

Heer Claude Albert Florent de JAUCHE DE MASTAING, graaf van Kruishoutem, etc. gaf volmacht aan de heren Jacques DE CARLIER en Charel VANTHEMSCHE, beide wonende te Oudenaarde, om zijn zaken te regelen:
1. ... *inder prochie ende heerelikheede van Noortberckin onder de casselrye van Cassel* ...,
2. ... *inde heerelikheede van Rysselberghe in Belle* ... .

Register 99, f° 17r° 23 maart 1717

Heer Claude Albert Floren de JAUCHE DE MASTAING gaf aan Michiel VAN BIESBROUCK, *raedtspensionaris slandts vanden Vryen tot Brugghe,* de volmacht om in zijn naam te verkopen *dry ghemeten landts gheleghen binnen de prochie van Lampernisse, casselrye van Veurne* (gebruikt door Cornelis DEJEURDIGHE), *alsmede te ontfanghen de croisen verschenen van eene rente van 24 guldens tjaers hem heere competeerende tot laste van het ghemeene lichaem der stadt ende casslerye van Veurne ... .*

Register 99, f° 29v° geen datum
tussen de akten van 13 en 30 november 1717

Jan Baptist GRULOOS, procureur van Oudenaarde, stelde zich zeker en borg voor sieur Ferdinand VANDENBERGHE, wonende te Vlamertinge.

Register 99, f° 72v° 10 juli 1719

Jacques Florus BAUWENS, procureur te Oudenaarde, stelde zich borg voor heer en meester Jan Baptiste D'HERICOURT, pastoor te Rijsel en sieur Michiel Alexander LE PRINCE, dict DUCHAETEL, te Roncq, beiden voogden over joffrouwe Marie Philippine D'HERICOURT.

Register 99, f° 339bis 15 mei 1732

Dame Marie Francoise de JAUCHE *de Cruyshautem, dame supérieure et mademoiselle* Marie Louise de CIERS DE BERNEVILLE, *religieuse de l'hôpital royal d'Audenaerde* ... stellen sieur Nicolas LEROY, *procureur au conseil provenciale d'Artois,* wonende te Arras, aan om hun geschil met Nicolas MARAND, *receveur des domaines en la ville de Loo* te regelen.

Register 100, f° 30v° 24 januari 1737

Kwam voor notaris Joannes BLOMME te Gent:
Eerwaerde pater Joannes VANRECKENDAL *presbyter der soc*ieteyt *Jesu, noch ongeprofest,* zoon van wijlen Raphaël & joffrouwe Agnes HEYNDRIES, *woonende int college der voorseyde soc*ieteyt *tot Duynkercke.*
— Schenking *by ghifte metter waermder handt* aan de kinderen van zijn broer Raphaël en joffrouwe Marie Joanna VANLERBERGHE, m.n. Theresia, Anna, Isabelle en Gabriël twee renten en een huis te Oudenaarde.

Register 100, f° 244 r° 9 september 1750

Joffrouwe Judoca SPELEERS fa. Francois, weduwe van sieur Joannes PERNEEL, joffrouwe Angeline Catherine SPELEERS fa. Francois, weduwe van Francois PROVOST en sieur Pieter DEPOTTER, weduwnaar van joffrouwe Angnes SPELEERS fa. Francois, schonken aan hun kozijn sieur Norbert VANHULSE, wonende te Duinkerke, de volmacht de erfenis hen toekomende bij het overlijden van heer en meester nn. SPANHOGHE.

Register 100, f° 260r° 3 september 1751

Procureur Jan Baptist VANPARIJS verkocht in opdracht van o.a. sieur Hendrick FIERENS fs. Adriaen, wonende te Alveringem, aan Joannes VERMEERSCH fs. Adriaen een huis staande te Oudenaarde-Pamel.

Register 101, f° 90v° 5 november 1762

Sieur Jan Baptist VANTHEMSCHE fs. Pieter verkoopt in zijn naam en tevens in die van zijn medeerfgenaen Jacobus Frans, Joannes Baptist, Philippe Emmanuel, Livine Caroline, Ferdinand Jozef (licentiaat in de medicijnen te Nieuwpoort) en Pieter Joannes, allen kinderen van Pieter VANTHEMSCHE, een huis in de Kattestraat te Oudenaarde aan joffrouwe Caroline VANMEERE fa. Pieter.

Register 102, f° 195r° 28 november 1778

Pieter Francois DEBARE stelde zich borg voor Gillis MANSCHAERT fs. Gillis, wonende te *G.Bergen,* voor de kosten van een proces jegens Anna Francoise DECARLIER, weduwe van Simon BRISART te Vlamertinge.

Register 103, f° 175r° 16 juni 1787

Kwamen voor schepenen van Oudenaarde: sieur Pieter Joannes VANBETS-BRUGGHE, wonende te Oudenaarde, en zijn dochter joffrouwe VANBETSBRUGGHE weduwe van Jacques HALLINE DE VILLE FORT, wonende te Poperinge. Ze verkochten:

1. aan Pieter BOONAERT fs. Pieter, wonende op de Eindriesch te Oudenaarde een perceel land 1 bunder 26 roeden groot, en
2. volgens register 103, f° 176r°, 23 juni 1787
   aan sieur Laurentius LIEDTS een huis en brouwerij *Den Cappere*, te Oudenaarde.

Register 103, f° 223r° 14 februari 1789

Verscheen voor schepenen van Oudenaarde: Joannes DEMAN fs. Noë, wonende te Oudenaarde, tengevolge een klacht van sieur Philippus VANDERMEERSCH, als machtig door volmacht van ... (geen naam), *hooftman capiteyn deken ende dichter van rethorica binnen de stadt Berges St. Winox ...*
— legde klacht neer op het huis *den koninck David* te Oudenaarde.

Register 104, f° 19v° 6 november 1790

Verscheen voor schepenen van Oudenaarde: *jonkheer* Jacobus LEFEBURE, *advocaet van de souverynen raede in Vlaenderen over zyn zelf als machtigh by procuratie over* Roeland Anthone BERNIER tot Veurne, enz... Gaven volmacht aan Emanuel Francois BOELE om hun zaak t.o.v. Judocus CLEMMEN te regelen. Volgens reg. 104, f° 50r°, 11 november 1791, betrof het 13 à 14 bunders bos te Petegem-Oudenaarde.

Register 104, f° 25r° 26 maart 1791

Staet ende inventaris van Maria Barbara DELZOY, *begyntjen te Audenaerde,* overleden op 30 december 1788, dochter van Jan Baptist & Barbara VANDEVELDE.

1. Jan Baptist DELZOY was geboren te St. Omer als zoon van Nicola & Barbara DEGINNEGAT, dochter van Anthone & Anna DRIMILLE.
2. Barbara VANDEVELDE was geboren te Geraardsbergen als dochter van Adriaen (fs. Geeraert) in zijn tweede huwelijk met Jacoba COPPENS.
3. Dan volgen een 5-tal blzn. erfgenamen — *een schitse boom van genealogie*.

Belle/Bailleul

BOEKENMARKT/BRADERIE DE LIVRES
Feestzaal, Rue de Lille (Balkon)

Zondag 17 november 1991, 10.00 tot 18 uur

▸ Uitsluitend voor private personen, in het kader van het *Salon du Livre.*
▸ Standrecht: 5 FRF de lopende meter.
▸ Inrichting standen vanaf 10.00 uur.
▸ **Info en inschrijvingen: Bibliothèque Municipale, 22 rue d'Ypres, Bailleul**
☎ 00-33 —28.41.27.54

De familie Strynck in Vlaanderen
enkele voorlopige bevindingen

J. STRYNCKX — Zele

De publicatie van het korte artikel dat hier volgt, heeft een tweeledig doel: enerzijds in een kort bestek de stand van het onderzoek m.b.t. tot de familie Strynck aan de zoekers mededelen en anderzijds eventuele aanvullingen hierop verkrijgen.

1. Thomas STRYNCK (Strinck) huwde te Ingelmunster op 24 november 1638 met Maria (Maaiken) NAERT fa. Judocus. Getuigen waren Gaspar DE LARE (+ 29 maart 1641) en Jacobus DE NEVE (+ 25 december 1645). Alleen van de bruid kennen we de herkomst met zekerheid: Ingelmunster. Geboorteplaats en -datum van bruidegom of getuigen zijn ons onbekend. Wel weten we dat er in 1641 te Ingelmunster een Gaspar DE LAERE Jansz. buitenpoorter van Kortrijk was.

2. Bij de buitenpoorters van Kortrijk wordt door een verkeerde inbinding abusievelijk een Thomas STRINCK vermeld te Ooigem (register 83, f° 10, 1649). In feite moet dit Ingelmunster zijn.

3. Uit een Kortrijkse weezerijakte (nr. 83, f° 132) vernemen we dat Pieter NAERT, oudoom en voogd van Joosken STRINCK, op 30 mei 1650 verklaard had dat de beide ouders van Joosken, m.n. Thomas en Maijke NAERT *overleden zijn insolvent in 't Westquartier*. Op 9 juli 1668 verscheen Joosken zelf om te zeggen dat hij gehuwd was. Hij erfde wat, maar alleen via zijn moeder. Geboorteplaats en -datum van Joosken zijn niet bekend, en in zijn huwelijksakte worden geen ouders vermeld.

4. Vóór 1638 komt de Fn. STRYNCK te Ingelmunster niet voor. Judocus (Joos) DESTRYNCK (ook Strinck, Struijck) huwde op 30 april 1665 te Ingelmunster met Joanna VAN LEERBERGEN. Judocus NAERT en Michiel SABBE waren de getuigen.
Op 26 november 1669 kocht Judocus S. het buitenpoorterschap van Kortrijk. In de lijst van 1670 komt zijn naam voor. Zijn vrouw betaalde van 1671 tot 1682. Dat verbaast ons, want in 1674 werd nog een kind geboren. Judocus S. overleed op 21 januari 1676.
Voor zover ons bekend is, sproten uit dit huwelijk vijf kinderen: Joos ° 26 juli 1665 (+ 9 mei 1685), Josine ° 29 januari 1668, Anna ° 15 juni 1670 (+ 9 april 1677),

Livinus ° 29 september 1671 en Petrus ° 29 januari 1674. De eerstvolgende geboorte van een Strinck te Ingelmunster is in 1697, d.i. zonder twijfel de volgende generatie.

5. Als Thomas S. hierboven (2.) dezelfde stamvader is, en dit lijkt ons heel aannemelijk vermits er geen andere Strinck*sen* te Ingelmunster bekend waren, kunnen we concluderen dat hij nà zijn huwelijk in 1638 (zie 1.) met zijn gezin naar zijn geboortestreek getrokken is —het Westkwartier ? —, zich nog éénmaal heeft laten inschrijven als buitenpoorter van Kortrijk te Ingelmunster in 1649 en elders gestorven is. Het waren immers zeer woelige tijden en oorlog, plundering en pest dreven velen naar 'veiliger' oorden [vgl. de situatie te Pittem in 1645-1646 (zie Vlaamse Stam, 1990, afl. 3-4, p. 210 en vlg.)].
Of Thomas in de elf of twaalf jaar van zijn huwelijk nog meer kinderen heeft gehad is mogelijk, maar het is evenzeer waarschijnlijk dat er slechts één in leven is gebleven, m.n. Joos (zie 4.) die door zijn maternele grootouders werd opgenomen.

6. In dit stadium van het onderzoek blijven nog tal van vragen onopgelost: waar en wanneer werden Thomas S. en Maria NAERT geboren, waar en wanneer zijn ze overleden, wie waren hun ouders, waar en wanneer werd (hun zoon) Joos geboren? Is de oplossing te vinden in de regio Tielt-Ruiselede, of Hazebroek-Hondegem, waar de Fn. in de eerste helft van de 17de eeuw frequent voorkomt? En, niet onbelangrijk: wat betekent de Fn. STRYNK*x*? Misschien bevatten de oudste vermeldingen, die ik hier laat volgen, ook nuttige aanwijzingen voor een verklaring:

- 1450: Jan fs. Joos STRYCX (zonder *N*) uit het keurregister te Koekelare, waar hij op het einde van zijn leven een hofstede bewoonde.
- 27.06.1430: Lysbe*tte* STRIJNX uit *Vraesene* (Waas) [Buitenpoorters van Brugge, (100)].
- 16.03.1458: Zegher STRYNC (Strinc) fs. Jans uit *Vraessene* (Waas) [idem (287)].
- 24.02.1471: Walrave STRIJNC (Strync) fs. Heindrickx uit *Haesbrouc* [idem (350)].
- 15.02.1477: Pauwels STRYNC*X*, zager, fs. Jans uit Vrasene [idem (380)].
- 1462-1475: Ka. STRINCS x Arnaud PLEECS, *Vracenen Sancti Amandi* [Hoofdcijnsboeken van het Land van Waas].
- 1511: Jan STRINCKX [Weezerijboek Kortrijk 39, 22].
- 1511: Wulpaert STRIJNCX [Buitenpoorters van Kortrijk, 39, Ruiselede 2].
- 1511: Pieter STRINCK [idem, 39, Tielt 9].
- 1518: Jan STRINCK [idem, 40, Tielt 2].
- 1541: Loonis STRINCK [idem, 45 Tielt 15].
- 1556: Jan STRINCK [idem, 49, Tielt 7].
- 1558: Willem STRINCK [idem, 50, Tielt 3].
- 1569: Loonis STRINCK [idem, 55, Tielt 7].
- 08.01.1527: Joos STRYNC x ofwel met de dochter (geen naam) of de weduwe van Jooris BONDINS (+ 04.11.1525, plaats onbekend), nl. Margareta (Grietkin) PANCOUCKE [Doothalmenboekkasselrij Ieper: vermeld onder de dood van Copkin

de jongste wees van wijlen Jooris BONDINS, waar vermeld staat: Joos S. *over zyn wuf*, eveneens zonder plaats maar vermoedelijk Westrozebeke].

- 29.05.1619: = Mattheus STRYNCK fs. Mahieu & Margareta, te Hazebroek.
- 01.03.1639: Mattheus STRYNCK x Jacoba (DOBIYEN), te Hazebroek.
- 08.05.1652: = Nicolaus STRINCK fs. Mattheus & Joanna DOUBENY vidua Quinten LOTTEIN, te Hazebroek.
- 14.07.1653: = Ludovicus STRINCK fs. Joannes & Francisca STRINCK (get.: Ludovicus VERSTAVEL en Joanna VERBECKE fa. Luduvicus) te Hazebroek.
- 09.01.1654: = Ludovicus STRINCK fs. Nicolaas & Jacoba PODEVE/N (get.: Ludovicus DUME en Francisca PODEVEIN), te Hazebroek.
- 17de en 18de eeuw te Hazebroek.
- 19.04.1666: Peter STRYNCK fs. Gillis, Brugge. Aldaar gehuwd in 1665. Schip *St. Donaes van Brugghe.* Adriaen VAN DE WALLE stond borg voor 200 gulden voor zijn woonst. Duinkerke [Buitenpoortersboek van Brugge (236)].

KORT

In het septembernummer van ***Bruyntjes brieven,*** het driemaandelijks familietijdschrift door en voor de afstammelingen van René Debruyne (1880-1966) en Lydie Vandermeersch (1879-1956), lazen we de laatste aflevering van de kroniek *De oorlogsmaanden 1914 te Reninge in het dagboek van René Debruyne* (ill., kaart).

Een abonnement op *Bruyntjes brieven* kost 250 BEF, over te maken op rek. 442-1500801-47, t.n.v. Jan Luyssaert, Veldestraat 26, B-9850 Merendree-Nevele.

Sinds een tweetal jaar werkt in de schoot van de V.V.F.-afdeling Antwerpen een werkgroep (Dora Kennivé - Marthe Schilders, o.l.v. Jan Vanderhaeghe) rond het thema **Emigratie naar Amerika**. Dat moet resulteren in een genealogisch en familiekundig naslagwerk en een tentoonstelling over de gewone mens als emigrant. In de nrs. 7-8 en 9 van *Vlaamse Stam* lazen we de eerste hoogstinteressante resultaten (pp.368-376, 413-431).

NAGEKOMEN STEUN

Lutgarde VERWARDE, Oostvleteren (250 fr.) - Guy BOODTS, Brussel (400 fr.) - Evangelische Christenen, Wervik (250 fr.) - V.V.F.-Westhoek (5000 fr.) - Eddy DEPRINCE, Ieper (200 fr.) - Hugo DEDULLEN, Ieper (650 fr.). Hartelijk bedankt!

Boekennieuws

Boekbespreking

Robert S., DUPLESSIS, ***Lille and the Dutch Revolt. Urban Stability in an Era of Revolution, 1500-1582,*** Cambridge, Cambridge University Press, 1991, xv-372 blzn., £ 32.50.

Drs. hist. M.F. BACKHOUSE — Ash (GB)

In tegenstelling tot de meerderheid van de steden in de Verenigde Provinciën was Rijsel tijdens de 16de-eeuwse Opstand a.h.w. een oase van rust. Dat was het resultaat van het feit dat de politieke macht in de stad in handen was van een behoudsgezinde elite, die stand kon houden tegen het calvinisme dat na het lutheranisme en anabaptisme op zijn beurt zijn intrede deed in de stad. De stormachtige gebeurtenissen van de zomer van 1566 waren er minder invloedrijk dan in het omliggende platteland en steden zoals Doornik en Valenciennes. Er was geen Beeldenstorm, het aantal gereformeerden veroordeeld door de Raad van Beroerten was miniem, evenals het aantal vluchtelingen, die zich vooral in Norwich vestigden. Toen op het einde van de jaren zeventig van de 16de eeuw de Vlaamse steden in handen vielen van de calvinisten, koos Rijsel de zijde van de *Malcontenten.*

Het doel van Duplessis' studie is een onderzoek naar de sociaal-economische achtergrond van dit fenomeen, terwijl hij de bestaande analyses van de Opstand, vooral die van Henri Pirenne, uitdaagt. Terzelfdertijd dringt de auteur aan op studies van plaatsen waar onlusten onderdrukt werden en de Opstand geen sukses kende, zodat men een beter en vollediger begrip krijgt van de Nederlandse Opstand, en opstand en stabiliteit in het algemeen.
In deze uitgebreide studie analyseert DuPlessis achtereenvolgens de sociale structuur en het politiek beleid van de plaatselijk magistraat en zijn positie tegenover het centraal gezag in Brussel, de rol van de kooplui in de Rijselse economie, de organisatie van haar belangrijkste industrie, de textiel, de levensstandaard en de organisatie van de armenzorg, de ontwikkeling van het protestantisme in de stad, en zijn rol tijdens de gebeurtenissen in de Nederlanden tot 1582, toen de intrede van Spaanse troepen het einde van de Opstand betekende voor Rijsel.

Zijn conclusies zijn doorslaggevend. Voor DuPlessis was de handhaving van stabiliteit in de stad tussen de jaren 1560 en 1580 het resultaat van de homogene oligarchie van de magistraat, die zijn macht tegenover het centraal gezag uitbreidde, en aldus de corporatieve structuur, die zich tijdens de Middeleeuwen had ontwikkeld, in stand hield. De plaatselijke magistraat vocht tegen het 'kapitalisme', dat zich elders in de Nederlanden ontwikkelde, gaf de voorkeur aan de volledige tewerkstelling, een gematigde levensstandaard, de autonomie van de producent, en een 'gelijkheid' onder de ambachtslui boven individuele accumulatie van macht, weelde en rijkdom. Van essentieel belang voor de stabiliteit van Rijsel tijdens de Opstand was de afwezigheid van corporatieve participatie in het stadsbestuur, de geringe productie van handelsartikelen en een welgeorganiseerde stedelijke armenzorg. Het resultaat daarvan was dat de levenservaring van de inwoners van Rijsel in overeenstemming bleef met de praktijk van het traditionele geloof.

Ondanks het feit dat DuPlessis tijdens zijn ontleding van de levensstandaard in Rijsel verschillende malen verwijst naar het werk van Prof. Dr. E. Scholliers, is het verbazend dat hij trouw blijft aan de traditionele tienjarige berekeningen van prijzen en lonen in plaats van Prof. Scholliers' 'elfjaarlijks voortschrijdend gemiddelde'-methode te gebruiken, die de meest nauwkeurige resultaten oplevert. Niettemin is DuPlessis' boek ongetwijfeld een belangrijke en waardevolle bijdrage tot een beter begrip van de geschiedenis van de Opstand, hoewel verder onderzoek in plaatsen waar de Opstand mislukte, uiterst wenselijk is.

D. DESCHRIJVER, ***Het militair hospitaal 1914-1918 Beveren-IJzer***, 149 blzn., ill., s.l., s.a., uitgave in eigen beheer.

In een rijk geïllustreerde uitgave beschrijft de auteur ons het verhaal van het militair hospitaal te Beveren-IJzer.

Onder impuls van koningin Elisabeth werden initiatieven genomen om de medische verzorging van gewonde soldaten efficiënter te laten verlopen. Dus werden achter het front hospitalen ingericht.
Het centraal gelegen hospitaal van Beveren-IJzer startte zijn werkzaamheden begin 1917 onder leiding van hoofdgeneesheer Dr. Derache, een bekende persoonlijkheid in het Belgisch leger.

Met een gedetailleerde beschrijving van het gebouw, geeft de auteur ons een idee van de organisatie van de bevoorrading, de medische hulp en de verpleging van gewonde soldaten tijdens de Eerste Wereldoorlog.
De publicatie bevat eveneens een lijst, chronologisch volgens overlijdensdatum opgesteld, van alle soldaten en burgers omgekomen in het hospitaal (de trieste optelsom: 632 slachtoffers). Genealogen zal vooral deze lijst, die veel personalia bevat, interesseren.
Tenslotte, als een eresaluut, krijgen twee *jongens* hun te korte levensgeschiedenis beschreven (wijlen J. Gheysens, R. Verbeke).

Het militair hospitaal ... kan verkregen worden door betaling van 475 BEF (verzendingskosten inbegrepen, buitenland te vermeerderen met 100 BEF) op prk. 000-0511642-64 t.n.v. Daniël DESCHRIJVER, Hoogstadestraat 27, B-8190 Alveringem, o.v.v. Militair hospitaal.

[A. VDB]

M. HUYGHE, ***Huyghe-ranken te Poperinge***, Poperinge, 273 blzn. + index, uitgave in eigen beheer.

Zoals de titel van dit werk doet vermoeden, hebben we te maken met een genealogische studie omtrent de familie Huyghe te Poperinge. De auteur waarschuwt de lezer vooraf: er moet nog heel wat onderzoek verricht worden.

Na een *voorwoord* en de volstrekt onmisbare *aanbevelingen* om de *hommelbellen* (hopperissen) van de *hommelranken* te onderscheiden, wijdt de auteur de rest van de uitgave integraal aan zijn Huyghe-stam. Voor de verklaring van de Fn. waagde de hij zich gelukkig niet op glad ijs, maar raadpleegde hij de publicaties van eminente naamkundigen (Dr. W. Beele, Dr. F. Debrabandere), waarvan hij de desbetreffende pagina's afdrukt. De Fn. Huyghe is afgeleid van de voornaam *Huge* (Hugo), idem voor Hugezone, Hugeskin, Hugeloot, Hugeman ... .
De resultaten van de opzoekingen werden verwerkt volgens generaties: 12 in totaal, met een eerste (voorlopig onzekere ?) vermelding in 1642 van de stamvader Christianus HUIGE, fs. Maillard & ... SALOMÉ.
De publicatie is rijk geïllustreerd met foto's en documenten van diverse aard. Een o.i. weinig praktische index op de familienamen, die zonder enige verwittiging van de lezer naar een van de interne nummeringen verwijst, rond de publicatie af.
Spijts een paar onvolkomenheden — o.a. afkortingen en bronvermeldingen in de tekst waarvan de buitenstaander (?) de betekenis moeilijk kan achterhalen,

en een hier en daar opduikende dubbele datering —(te wijten aan het gebruik van de computer?), is dit beslist een aanwinst voor de genealoog.

Huyghe-ranken ... is te verkrijgen tegen betaling van 800 BEF (verzendingkosten inbegrepen, buitenland te vermeerderen met 100 BEF) op rek. 001-2198059-18,t.n.v. M. HUYGHE, Pioenweg 3, 8970 Poperinge, o.v.v. *Huyghe-ranken.*

KORT

We ontvingen zopas de eerste aflevering van de spiksplinternieuwe ***Kroniek van de families Steculorum, Stekelorum en aanverwanten,*** het driemaandelijks tijdschrijft van de familievereniging met die naam. Redakteur-uitgever Joeri STEKELORUM *vond dat eindelijk de tijd gekomen was de vele documentatie, die niet geheel moeiteloos verzameld werd, ter beschikking te stellen van elke belangstellende.*
Voorlopig wordt het werkterrein vnl. afgebakend tot de afstammelingen van Quintinus Steculorum (1669-1712) & Petronilla Mahieu (1664-1740). Later gaat de aandacht ook naar de buitenlandse stamgenoten.
Een greep uit de gevarieerde en vlot leesbare artikels: spreiding van de familie, met lijst van alle bekende naamgenoten in België en Frankrijk; het relaas van een inbraak anno 1839 bij Luduvicus S., herbergier te Oostvleteren, met kaart; een rubriek *Kalender,* met familieweetjes; biografie van de uitgever; ... .
Het eerste nummer heeft ons alvast niet ontgoocheld, wel integendeel! De *Kroniek ...* zal ontwijfeld velen, al dan niet met die naam, weten te boeien.

De Kroniek ... , 4 afl. ca., 100 blz. DIN A5, kost 200 BEF (buitenland + 50 BEF, met internationaal postmandaat). Rek. 476-4326571-75,t.n.v. Familievereniging Stekelorum, Leopold II-laan 74, B-8670 Oostduinkerke. Inlichtingen: tel. 058/ 51 41 47.

Publicaties Jef CAILLIAU — Nog beschikbaar:

1. *Huwelijkskontrakten in de Schepenregisters van Hondschote 1557-1790* (250 BEF, 20 NLG).
2. *Armboutscappel. Résumé généalogique des registres et liasses de la série FF* (350 BEF, 28 NLG).
3. *Hondschote, genealogische gegevens serie 44/2-6-8* (225 BEF, 18 NLG).

Bedragen (verzending incluis) overmaken op rek. 000-1471755-71,t.n.v. J.Cailliau, Strandlaan 260/1, B-8670 Koksijde, o.v.v. gewenste titel(s).

JOURNÉE INTERNATIONALE DE LA GÉNÉALOGIE

TOURCOING
Samedi 30 novembre 1991

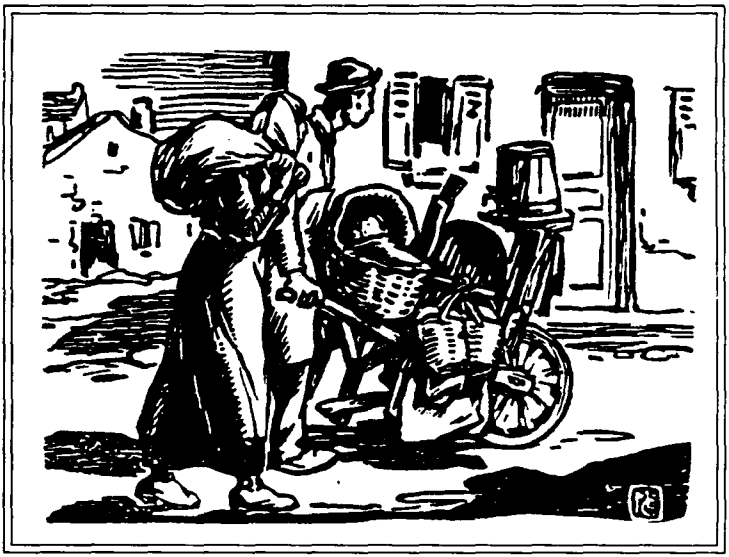

Organisée par les Archives Municipales de Tourcoing
Avec le concours du Groupement Généalogique
de la Région du Nord, l'Union Régionale des
Associations Généalogiques et la participation de
nombreuses associations généalogiques, héraldiques et
historiques de la Région du Nord et de la Belgique

ARCHIVES MUNICIPALES
4 rue des Anges
F-59200 TOURCOING
Tél.: 20.24.89.18

TOURCOING
[WESTHOEK, Dikkebus-Ieper] La Creative

10 h Ouverture au public
Hall de l'Hôtel de Ville, Tourcoing

STANDS ET EXPOSITIONS

Généalogie - Héraldique - Histoire locale

11 h 30 Inauguration officielle de la journée
par M. Jean-Pierre BALDUYCK, Député-Maire
et par M. Alain BONTE, Adjoint chargé des Affaires culturelles

14 h Salles des fêtes, Hôtel de Ville, conférences

L'IMMIGRATION DANS LE NORD DE LA FRANCE AU 19ème SIÈCLE

Sous la présidence de M. Firmin LENTACKER, professeur émérite:
Flux et reflux de l'immigration belge dans la région Lille-Roubaix-Tourcoing, au cours du 19ème siècle

M. Vincent AELBRECHT, Aspirant du FNRS:
L'immigration ouvrière belge à Tourcoing durant le Second Empire

M. Jacques AMEYE, Société Historique de Tourcoing:
Une oeuvre catholique pour les immigrés flamands: Le Cercle de la Sainte Famille à Tourcoing

M. Jacques PROUVOST, Membre de la Commission Historique:
Les ouvriers flamands à Roubaix au 19ème siècle

M. Guy WALTENIER, Président du SCGD - Service de Centralisation des Études Généalogiques et Démographiques de Belgique:
Quelques aspects de la recherche généalogique en Belgique

M. Kristof PAPIN, Collaborateur Société d'Histoire et de Généalogie WESTHOEK, Dikkebus-Ieper, Candidat en histoire:
Méthodologie des recherches généalogiques en Flandre

.....

INSCRIPTION GRATUITE MAIS INDISPENSABLE

Mme, Mlle, M. .....
Adresse complète: .....

Participera à la Journée accompagné(e) de ..... personnes.

A renvoyer aux **Archives Municipales, 4 rue des Anges, F-59200 Tourcoing**

In dit nummer

Haringe, Roesbrugge en Roesbrugge-Haringe en de eerste landelijke apotheker van West-Vlaanderen	69
Veroordeelden tijdens de Bloedraad in het arrondissement Ieper (1567-1572) (2)	79
Zigeuners in de kasselrij Veurne	85
Niet-beëdigde priesters omgebracht op het eiland Ré (F)	86
Het overlijden van pastoor Parret te Wervik	88
Willem van Rubroek	89
Gemene of wettelijke passeringen	90
Verboden boeken	92
Mededelingen	96
Akten en kontrakten m.b.t. de Westhoek te Oudenaarde (4)	100
De familie Strynck in Vlaanderen	104
Boekennieuws	107
Journée Internationale de la généalogie, Tourcoing	111

Werkten mee aan dit nummer

Marcel F. BACKHOUSE	Ash (GB)
Wilfried BEELE	Ieper
Roger-A. BLONDEAU	Roesbrugge
Gerard CATTEAU	Komen
Johny DESREUMAUX	Wervik
Pieter DONCHE	Berchem
Kristof PAPIN	Poperinge
Jan STRYNCKX	Zele
Ludo VANDAMME	Brugge
Annick VANDENBILCKE	Ieper
Etienne VANDEN HOVE	Wevelgem

Beter met de bank van hier.

Hier leven en werken.
Hier groeien, opgroeien, bouwen aan de toekomst
omdat hier nog toekomst is.
Met een sterke bank die hier haar wortels heeft.
Met een grootbank die hier met u van elk obstakel
een nieuwe overwinning maakt.
Met de Kredietbank, de bank van hier.

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, B-8900 Dikkebus-Ieper
Druk Deleye, B-8900 Ieper

wh

wh-info

MEDEDELINGEN VAN WESTHOEK
KRING VOOR GESCHIED- EN FAMILIEKUNDIG ONDERZOEK IN DE WESTHOEK

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
Jg. VII afl. 4 januari 1992

Afgiftekantoor B-8900 Ieper 1

WH-Info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Rozelaarsstraat 6, B-8900 Dikkebus-Ieper ☎057/44 56 53

De auteurs, en niet de uitgever, zijn verantwoordelijk voor hun bijdrage en illustraties.

Van de redaktie

Van het *leed* van een *uitgever*

Vorig jaar verscheen het januarinummer van de WH-medelingen door allerlei omstandigheden pas in februari. Maar, *een ezel stoot zich geen tweemaal aan dezelfde steen...* Dit in de mond *des volks* levend vernuftig ingeklede en kernachtige spreekwoord indachtig, waarmee we weleens onschuldig schertsend tegen anderen plegen uit te vallen, namen we ons toen voor: dat gebeurd *nooit* meer. Wie eens een fout heeft begaan, wacht zich immers een tweede maal ervoor, tenzij ... hij dommer is dan een ezel.

Een jaar later overkomt ons precies hetzelfde!... Ervan overtuigd dat aan het drukklaar maken van de *WH Nieuwe Reeks*-publicatie volstrekte voorrang diende verleend te worden, werkten wij –wat langer dan gepland –vol enthousiasme aan de bundel voort. Toen we het geheel zouden gaan afronden om ons met enige vertraging op het maken van WH-info te concentreren, liet de tekstverwerker het afweten. Voor grote bedrijven is dat geen ramp: de verdeler staat immers direct klaar met vervangapparatuur. Voor een klein *bedrijf* is het dat wel ! Over de financiële aderlating zullen we het hier niet hebben, maar wat ons wel hoog zit is dat we veel vertraging opliepen. Gelet op de omstandigheden neemt u ons dat allicht niet al té kwalijk.
In de toekomst hoeden we er ons alvast voor dure eden te zweren...

Herabonneren

Eens per jaar moeten we het hoe dan ook over *centen* hebben. Velen maakten ons reeds hun contributie voor '92 over. Vaak zat daar een zeer welgekomen extraatje bij. Het is dank zij deze vrijwillige extra-bijdrage dat WH het hoofd boven water houdt. Het spreekt vanzelf dat zoveel goedheid ons niet onberoerd laat! Het ligt dus voor de hand dat wij ons verder blijven inspannen om een degelijk produkt af te leveren. Bovendien wensen wij de milde schenkers ook nog op een andere manier tegemoet te komen: leden die ons een contributie overmaken die de min. bijdrage van 175 fr. overschrijdt, noteren wij

voortaan als ***steunende leden***; leden die meer dan 500 fr. gireren worden ***ereleden***. De steunlijst verschijnt in het aprilnummer, waarin tevens de lidkaart voor 1992 steekt.
Voor de betaalmodaliteiten en buitenlandse abonnementen verwijzen we naar het onderstaande kader.

Meer over de eerstvolgende WH-publicatie, die in het voorjaar verschijnt, leest u in de bijlage (of in een apart toegezonden folder, indien een en ander niet tijdig gereed is).

Ofschoon wat laat in het nieuwe jaar, staan wij er niettemin op u en de uwen een gezond en vredevol 1992 te wensen.

J. Decaestecker

Lidmaatschap WESTHOEK 1992

Het WH-lidmaatschap wordt betaald bij het begin van het kalenderjaar en geeft recht op de 4 WH-info-afleveringen van het lopende werkjaar, dat in april aanvangt. WH-leden die ons reeds hun bijdrage voor 1992 overmaakten, vinden op de adresstrook een asterisk gevolgd door het getal 92 (*/92). Leden die nog niet betaalden, vinden er enkel een asterisk (*).

Het WH-lidmaatschap geeft korting op de WH-Nieuwe Reeks- en WH-Buiten Reeks-publicaties.
Oude jaargangen van WH-info worden ook tegen de onderstaande prijzen geleverd.

	(A) België Luxemburg **BEF**	(B) Nederland **NLG**	(C) Groot-Brittannië Frankrijk **BEF**	(D) Andere landen **BEF**
Minimumbijdrage	**175,-**	**12,-**	**225,-**	**275,-**

A. te storten op KB-rek. 464-8254601-51.
B. giro op rek. 17.90.35 van de NMB-Bank te Sluis t.g.v. de rekening 68.09.76.787 t.n.v. Karel J.C. DECAESTECKER, Rozelaarsstraat 12 te B- 8900 IEPER, o.v.v. WH-info 92.
C & D. op prk. 000-1485051-78 van Westhoek-Jaarboek, of internationale postwissel.
– Alle bedragen **moeten** ons toekomen vrij van alle taksen en kosten.

Vluchteling in Leiden:
Jacob de Buck uit Wulveringem

Pieter J.M. de Baar* – Leiden (NL)

De beoefening van (familie)geschiedenis in de Westhoek is geen sinecure. Veel archief wordt immers buiten de streek en zelfs buiten de landsgrenzen bewaard. Dat wordt wonderwel geïllustreerd door de onderstaande bijdrage, waarvoor materiaal dienstig was dat in het Leidse gemeentearchief berust. Het hier volgend particulier verhaal van één familie geeft van onderuit een levendig beeld van de moeilijke oorlogsomstandigheden op het platteland ten tijde van de Calvinistische Republieken. Tevens werpt het een licht op het leven van een immigrantenfamilie in Leiden, met daaraan verbonden het verhaal hoe het materiaal daar terecht kwam.
[red.]

Wanneer in vroeger eeuwen iemand overleed zonder meerderjarige erfgenamen, dan was er een instelling die de afwikkeling van de erfenis verzorgde. Deze heette de *Weeskamer* en in Leiden zetelde die in een fraai vertrek in het Stadhuis. De hele paperasserij van de Leidse Weeskamer is bewaard gebleven en wordt thans gekoesterd in het Gemeentearchief aan de Boisotkade. Tussen die paperassen bevinden zich boekjes en losse stukken over de parochie (wij zouden nu zeggen: burgerlijke gemeente, dorp) en de kerk van Wulveringem [kasselrij Veurne (niet te verwarren met Wulvergem, kasselrij Waasten)].

Wat doen nu in 's hemelsnaam die Wulveringemse papieren in Leiden? Het antwoord moet gezocht worden in het vluchtelingenvraagstuk van de zestiende eeuw. Om dat beter te begrijpen eerst even wat geschiedenis uit de schoolboekjes.
In 1555 volgde Filips II zijn vader keizer Karel V op als koning van Spanje en graaf van Vlaanderen, Holland, Zeeland enz., hertog van Brabant, Limburg, Luxemburg enz. en heer van Friesland, kortom: heer van de 17 Nederlanden. Nog strenger dan zijn vader bestreed hij het protestantisme. Iedereen die verdacht werd geen goed katholiek meer te zijn, werd door de Inquisitie aan de tand gevoeld en eindigde niet zelden op de brandstapel. Vooral door zijn

onbuigzaamheid op dit punt joeg hij ook de hoge adel tegen zich in het harnas en de koopliedenstand werd bedreigd door nieuwe belastingen. Dit leidde tot de opstand tegen de koning, die eerst in Holland lukte (al moest Leiden wel een heel zware tol betalen voor het meedoen; denk maar aan het beleg en ontzet en de vele doden dat kostte). In 1576, bij de Pacificatie van Gent, sloten ook de overige gewesten zich bij de opstand aan, zodat nu in veel plaatsen ook in Vlaanderen de protestanten bovengronds durfden te komen en in enkele plaatsen, zoals Gent, de dienst uitmaakten. In 1579 keerden enkele gewesten weer terug onder het gezag van Filips, waarna de bekwame Spaanse bevelhebber, de hertog van Parma, aan een verovering van het nog opstandige gebied begon. Dit had in die tijd een broer van de koning van Frankrijk, de hertog van Anjou, als leider, maar deze pleegde in 1583 een aanslag op Antwerpen (de Franse Furie) en was daarna uit de gratie. Door de ontstane consternatie lukte de opmars van de Spanjaarden nu prima en in de loop van een paar jaar werd heel Vlaanderen en Brabant veroverd. De val van Antwerpen in 1585 was daarbij een hoogtepunt.

Met het oprukken van de Spanjaarden nam iedereen die overtuigd protestant was de benen naar de nog niet bezette gebieden, met name Holland. Zelfs degenen die hoogstens verdacht zouden kunnen worden van sympathie voor de protestanten sloeg de angst om het hart, en zeker als hun boeltje door de Spaanse soldaten uitgeplunderd en vernield was, wachtten zij de komende nog ergere maatregelen niet af, maar vluchtten. Vaak kregen zij de tijd om nog wat spulletjes mee te nemen, maar soms kwamen de vluchtelingen volkomen berooid in Holland aan.
De man die kans gezien heeft om zijn administratie van gemeente en kerk van Wulveringem naar zijn vluchtoord Leiden mee te nemen, heeft blijkbaar voldoende tijd gehad. Of hij niet nuttiger zaken had kunnen meenemen, valt moeilijk te beoordelen, maar misschien was hij er speciaal aan gehecht. Wie was die vluchteling eigenlijk?

Jacob **de Buck** behoorde tot de rijkste boeren van Wulveringem. Dit blijkt wel uit de inventaris van de aan hem toebedeelde goederen uit de nalatenschap van Mayken, de tweede vrouw van Pieter **de Buck**, zijn stiefmoeder. Deze was een dochter van Adryaen **Gillisz.** en eerder getrouwd geweest met Anthonis **Mispelballe**. Op 21 december 1575 verdeelden Jacob, zijn broer Adriaen en hun zwagers Roelant **Renart** en Jacop **Osten** de erfenis. Jacob kreeg toen onder meer land onder Steenkerke toebedeeld. Hij was toen al getrouwd met Mayken **Dieryck**, dochter van Jan **Dieryck** senior en ene Kathelijne.

Pieter Bruegel, Twee boeren, een in profiel, de andere op de rug gezien. *Schets uit een reeks tekeningen* naar het leven, *waarvan wordt aangenomen dat ze vanaf 1553 ontstonden. [Uit: R.H. MARIJNISSEN,* Werken van Bruegel uit Nederlands en Belgisch openbaar bezit, *1969].*

Ook zijn schoonfamilie was welgesteld. Bij de boedelbeschrijving van zijn schoonouders waren betrokken: een hofstede in Haringe in Veurne-Ambacht, 6 gemeten land te Wulveringem, vele landerijen elders en vorderingen.
Jacob had ook geld geleend van zijn schoonouders, maar liefst 1.114 pond Vlaams (ieder pond ter waarde van 6 Hollandse guldens). Met zijn zwagers François, Charles, Antheunis en Jan **Dieryck** jr. en schoonzuster Janneken moest de boel verdeeld worden, maar voor ieder schoot best nog een aardig bedrag over.

Met het van zijn schoonvader geleende geld zal Jacob een hoeve in Wulveringem gekocht hebben. Daarnaast trad hij vaak als pachter op. Zo pachtte hij met zijn zwager Jan **Dieryck** jr. voor 9 jaar vanaf 1574 een perceel land te Wulveringem *bij den Zwaenken bij Onsen Vrouwenhuyseken* (vermoedelijk een Mariakapelletje).
Naast zijn bezittingen pachtte hij ook een hofstede met 44 gemeten land van de pastoor van Wulveringem, die overigens in Kassel woonde; de pacht bedroeg meestal 33 pond per jaar en het jongste contract daarover werd op 15 juni 1583 gesloten.

Als grote boer, en wellicht met de steun van de pastoor op de achtergrond, was het voor Jacob niet moeilijk om ook in de dorpspolitiek een voorname rol te spelen. Maar eerst beleefde Jacob slechte tijden: in 1578 werd hij gevangen gezet en op 2 oktober van dat jaar verhoord. Tegen betaling van 7 pond en 10 schellingen kwam hij weer vrij. We zouden nu natuurlijk graag willen weten waarom hij de gevangenis eens van binnen mocht bekijken, maar helaas is dat in de Leidse gegevens niet te vinden. Toch vormde dat in 1579 blijkbaar geen beletsel om kerkmeester en ontvanger van de parochie te worden. Een klerk schreef voor hem een klein boekje: *Dit nairvolghende zijn de ervelicke renten ende losrenten toehoornde de kercke van Wulvergheem, te ontfanghen bij Jacob* ***de Bucq*** *als kerckmeestere van de jaren 1579 ende 1580,* en daarmee kon Jacob gaan innen.

Zo woonden er heel wat schuldenaren onder Steenkerke, Alveringem, enz. Wanneer deze mensen niet zelf het geld brachten, moest Jacob er achteraan. Helaas waren het tijden waarin niet vlot betaald werd. Door de aanhoudende oorlogstoestand met zware lasten om het leger tegen de Spanjaarden te kunnen betalen, zuchtten velen onder de belastingdruk. Zo werd op 6 mei 1581 ene Adriaen **van der Clynghe** door alle dorpsautoriteiten aangezegd dat, als hij niet snel zijn achterstand aan Jacob **de Buck** zou betalen, zijn hele spul publiek verkocht zou worden.

Het leven als ontvanger was dan ook niet gemakkelijk. Er zijn ettelijke briefjes met een inhoud als dit: *Jacob* ***de Buck****, U zal beliefven te betalen den capiteyn joncheer Joos* ***van den Capelle****, houdende garnissoen binnen de stede van Dunkercke*, 101 pond, 1 schelling en 1 penning. Jacques **Herboort**, ontvanger van Veurne-Ambacht, kon dat wel schrijven, maar dat betekende niet dat Jacob al de volgende dag met het gevraagde naar Duinkerke kon afreizen. Uiteindelijk stelde op Kerstmis 1581 ene Vincent **Lansloot** zich borg, waarna hij op Oudejaar het geld kon betalen aan de schrijver van de compagnie van **Van de Capelle**.

Ook moest Jacob heel wat aan zichzelf betalen: blijkens een registertje van de 5de penning (een vermogensbelasting van 20%) werd hij voor 73 pond 16 schellingen aangeslagen. Absolute rekordhouder was zijn zwager Jan **Dieryck** met maar liefst 100 pond. En dat kort nadat er een brandschat betaald had moeten worden. Door het betalen van die schat(ting) kon afgewend worden dat alles platgebrand zou worden. Hoeveel Jacob daaraan heeft moeten bijdragen is niet bekend, maar het zal allicht niet weinig geweest zijn.
De uitgaven die hij als kerkmeester moest doen (bijvoorbeeld voor het stellen van het *orlogie* (uurwerk): 6 pond per jaar, aan de *pitmakere* (grafmaker) om de honden uit de kerk te slaan: 6 schellingen, en om de goten van de kerk schoon te maken: 10 schellingen) verzinken daarbij in het niet.

Niet alleen geldzorgen zullen Jacob gekweld hebben. Zo kreeg hij op een bepaald (maar helaas niet exact bekend) moment een aardig briefje in de bus, dat in modern Nederlands weergegeven het volgende inhield: Jacob **de Buck**, gij zult meteen nadat gij dit briefje gelezen zult hebben, ongeacht of het in de morgen of in de nacht is, persoonlijk gaan of iemand uit uw naam zenden naar het leger van de Vlamingen dat op dit moment in de stad Lo gelegerd is met de navolgende personen op straffe van dat het hele dorp geruïneerd zal worden! Als eerste van het lijstje zien we *Jacop* ***de Buck****,* als *rotmeester* (zoiets als korporaal), *joncheer* ***Pieter van Waterleet*** (de kasteelbewoner) en nog 8 andere namen. Met dit bevelhebberschap zal Jacob wel niet erg ingenomen geweest zijn.

Na het beëindigen van zijn functies in 1581 was Jacob nog niet van de problemen af. Hij bleef nog steeds zitten met wanbetalers en zelf raakte hij op 10 augustus 1581 in het gevang. Achterin de kerkrekening zit onder meer een briefje aan zijn in Hondschote verblijvende vader: *dat ik veel grote haast heb om hem te spreken, want ik lig gevangen te Veurne op de Burcht.* Ook is er een briefje aan de hoogbaljuw om hem vrij te laten en een kwitantie voor

45 pond, door Jacob betaald aan gage voor *De Wet* (een soort rechtbank) in augustus 1581 wegens verhoren, het inwinnen van inlichtingen ten laste van Jacob en zijn veroordeling tot betaling van de onkosten van het gerecht (een rechtbank werkte niet voor niets; overigens zal Jacob ook zijn water en zijn brood zelf hebben moeten betalen). Hoelang hij vastgezeten heeft, valt niet te zeggen en hoe hard hij bij de verhoren aangepakt is (eventueel door een beul) weten we ook al niet, maar hij zal het zeker geen fijne tijd gevonden hebben.

Door de oorlogsomstandigheden vonden ook vorderingen van paarden plaats; tussen de stukken bevinden zich ook berichten over het domweg meenemen van paarden uit de wei door troepjes soldaten. Maar paarden waren voor het boerenwerk onmisbaar. Ook andere zaken konden niet gemist worden.
Jacob heeft blijkbaar ook op de koopdag van jonkheer Pieter **van Waterleet** het nodige gekocht, want op 20 januari 1583 ontving hij van Franchois **Vekeman** uit Roesbrugge de aanmaning dat hij meteen na het lezen van het briefje de koopsom daarvan moest betalen; indien hij nalatig bleef *zal ik u laten halen door soldaten tot grote kosten van u en tot mijn leedwezen.* Gezien het feit dat Jacob op 15 juni van dat jaar zijn hoeve weer pachtte, zal ook dit nog wel gesust zijn. Maar de politieke toestand sloeg nu om.
Begin januari al waren de troepen van de hertog van Anjou aan het muiten geslagen. Illustrerend voor de toestand is het bericht over Diksmuide: daar staken de Fransen enkele huizen in brand en toen het volk bezig was de brand te blussen, hebben zij dat overvallen en vermoord en zich van de plaats meester gemaakt. Na het verdwijnen van de Franse rabauwen was het nu de beurt aan de troepen van de koning om het Vlaamse land te vuur en te zwaard aan te pakken. Op 20 juni werd eerst nog Rozendaal veroverd en daarna vestigden de Spanjaarden hun aandacht op het zuiden.

Wellicht zag Jacob de bui al hangen, want op 23 juni werd door de boelhuismeester ten verzoeke van Franchois **Dieryck** en Jacob **de Buck** veel huisraad en kleren verkocht, terwijl wat overblijvende spullen getaxeerd werden, waaronder een bijbel en een (Nieuw?) testament op 4 pond. In totaal bedroeg de verkoop en taxatie netto bijna 150 pond.
Op 30 juni werd door de Spanjaarden het beleg van Duinkerke geslagen, dat op 16 juli in handen van Parma viel. Daarna volgde een snelle veldtocht naar Nieuwpoort en Veurne. Een beleg van Oostende moest na 4 of 5 dagen afgebroken worden, maar Diksmuide viel snel. Daardoor was Sint-Winoksbergen ingesloten, waarvan de gouverneur weldra overliep, nadat hij eerst zichzelf en zijn soldaten door de bevolking goed had laten betalen.

Spaanse soldaten, *ets door J. Amman, in:* Lienart Fronspergers Kriegsbuch, 1571-73 *[uit: D.I.E. VAN DER BAUWHEDE,* De Reconquista van Sluis (12 juni- augustus 1587), *in:* Opstand en Verval. ....,*Brugge, 1987]*

Vervolgens werd Ieper uitgehongerd en nog voor het eind van 1583 vielen Hulst, Axel, Sas-van-Gent en Rupelmonde. In 1584 zouden de grotere steden als Brugge en Gent aan de beurt komen. Kortom: Jacob had de toestand goed ingeschat en kon nog op tijd de benen nemen. Daarbij laten we in het midden hoe fanatiek protestant hij was.

Helaas is het hem niet beschoren geweest lang van zijn verworven vrijheid in Leiden te genieten. Of zijn vrouw nog in leven was of nog in Vlaanderen overleden, kan niet gezegd worden, maar ook zij blijkt in 1584 al dood te zijn. Zij hadden slechts 2 kinderen (hoeveel zij er in totaal gehad hadden, laat zich niet vaststellen), een jongetje genaamd Hansgen en een meisje genaamd Prinken (Pyrijntje). Dit meisje werd door de medicus Damiaen **Weissen** volgens een met haar vader gesloten contract behandeld wegens *het genesen van den canker in zijn mont;* of dit meisje werkelijk kanker in haar mond had, zal zelfs een medicus wel niet meer kunnen reconstrueren. Hoewel het Jacob 39 pond kostte, is het de vraag of het kind wel genezen was: de op 30 september 1583 gedateerde kwitantie is het laatste teken van leven van haar.

Zwager Franchois **Dieryck** was ook meegegaan naar Leiden en hij was nu de aangewezene om naar Hansgen te kijken. Dat deed hij ook. Er zijn rekeningetjes van door Franchois voorgeschoten kosten, zoals van het maken van de doodskist voor Jacob en de nog niet betaalde winkelrekeningen *als hij sieck was.* Vermoedelijk heeft Jacob dus nog een ziekbed moeten doormaken. Voor Hansgen betaalde hij ook een rekening om een *opperbrouck* (bovenbroek) te maken van zijn moeders caproen (dat kledingstuk werd dus vermaakt). Maar toch waren de zorgen om zijn neefje niet groot genoeg.

Op 7 september 1584 klaagden inwoners van Leiden bij de Weeskamer over Frans **Diericx** van *Haringen in Voornambacht*, wonende bij Thomas **Adriaensz.**, *warmoesman* (groententeler), dat hij 'zeer hard en onaardig' leefde met Hansken, oud ongeveer 6 of 7 jaar, nagelaten weeskind van Jacob en Mayken **de Buck**. De *Weesmeesteren* lieten Pieter **van den Scheure** en Jan **de Buck** hierover een verklaring afleggen. Zij verklaarden dat Nicasius **de Buckere**, meester Damiaen en Mailliaert **de Crauwer** een beter inzicht in de stand van zaken zouden hebben en daarom ontboden de *Weesmeesteren* die personen voor de komende woensdag.
Op 12 september verschenen dezen inderdaad en na veel heen en weer gepraat werden voogden aangesteld: **Van der Scheure** als actief voogd en Nicasius **de Buckere** als toeziende voogd totdat de boedelscheiding geregeld zou zijn. Staande de vergadering legden zij de vereiste eed af.

Vervolgens werd Franchois **Dieryck** gedagvaard. Toen hij verscheen kreeg hij opdracht een inventaris te maken en die bij ede te bekrachtigen. Franchois verklaarde de inventaris al klaar te hebben. Hij kreeg daarop bevel de inventaris aan de voogden te geven en op de komende woensdag te bespreken.
Inderdaad leverden op 19 september de voogden de inventaris bij de Weeskamer in. Daar vond men de kwaliteit blijkbaar niet al te best, want de secretaris, Cornelis Meesz. **van Hout**, vader van de bekende stadssecretaris Jan **van Hout**, schreef een nieuwe. Wel constateerde men dat Franchois in gebreke was een *staat* (inventaris) over te leveren van de goederen die het weeskind van zijn grootvader zaliger geërfd had. Hij werd weer gedagvaard, verscheen maar met een doorzichtige smoes en werd opnieuw gelast de staat in te leveren. Tevens werd besloten dat de voogden met Franchois zouden uitzien naar een geschikte plaats waar het weeskind goed, maar wel zo goedkoop mogelijk, zou kunnen wonen.

Door de voogden werd op 31 oktober de staat overgegeven en Franchois bevestigde die met een eed.

Drie dagen later bracht Franchois op de Weeskamer een met oosterse motieven beschilderd en op slot zijnd koffertje met brieven en andere papieren die eigendom van het kind waren. **Van Hout** zocht dit allemaal uit en maakte er een lijst van, die ook nu nog aan de hand van de bewaard gebleven papieren prima te controleren valt.

Op 7 november 1584 tenslotte verklaarden de voogden, met toestemming van de *Weesmeesteren*, het kind uitbesteed te hebben bij ene **De Gheusere**, wonende op de Hooigracht. Deze zou voedsel, kleren en al wat verder nodig was verstrekken, uiteraard tegen betaling. **De Gheusere** moest het kind redelijk laten leren lezen en schrijven en opleiden tot saaiwerker (maker van saai, een wollen stof). Nu dit bereikt was, wilde Nicasius **de Buckere** als toeziend voogd ontslagen worden. In zijn plaats werd Franchois als voogd aangesteld. Ook Mailliaert **de Crauwere** werd als voogd aangezocht, maar deze weigerde.
Begin januari 1585 kreeg de zaak weer een vervolg. Een bode werd gelast om Franchois **Dieryck** te dagvaarden om het geld van het weeskind dat hij nog in zijn beheer had op de Weeskamer te brengen. Op 1 februari kreeg hij nogmaals die opdracht, zodat hij niet erg snel reageerde. Zijn eed als voogd legde hij, ook weer na dagvaarding, pas op 12 juli 1585 af.

Daarna is het weer bijna een jaar stil. Op 12 april 1586 berichtten de voogden over het weeskind van Jacob **de Buck** dat Hansgen verlaten was door Jan **de Gheusere** omdat die *in soldij ligt*, dus soldaat geworden was. De voogden werden gelast het kind indien mogelijk bij oom Franchois **Dieryck** onder te brengen. Blijkbaar was dit mogelijk, want daarna wordt er nooit meer iets over Hansgen vernomen. Vermoedelijk is het joch niet erg lang daarna overleden. En daarmee kwam dan een eind aan een jong leven, dat al zoveel meegemaakt had: vader een paar keer in de gevangenis, ouders heel jong verloren, een boze oom en tot slot overlijden op een plaats ver van het geliefde Vlaanderen.
Ook toen was het niet leuk om vluchteling te zijn.

° Pieter J.M. de Baar is medewerker op het Gemeentearchief in Leiden.

Een gruwelijk huwelijk

Dr. fil. Wilfried Beele – Ieper

Mijn bron voor deze korte bijdrage berust in het Bisschoppelijk Archief te Brugge onder het nummer Y 155 en is gedateerd 1 augustus 1774. Het betreft het echtpaar Augustinus **Du Flou** - Barbara **Brioos** *woonende binnen dese stadt Ipre* en al *ledent vijfentwijntigh jaeren in huijwelijcke geweest.*
Men zou nu natuurlijk kunnen verwachten dat zij in dat jaar hun zilveren bruiloft gevierd hebben, maar dat zal in de gegeven omstandigheden wel niet het geval geweest zijn. Barbara vond namelijk dat het zo al welletjes was *met den selven* ***Du Flou*** en liet een schrijven richten tot *den officiael des bisdoms van Ipre.* Dat was de geestelijke die in naam van de bisschop de rechtsmacht uitoefende.

In dat schrijven beweert zij (m.i. niet zonder enige overdrijving) dat ze al die tijd *daeghelijcx geresquiert heeft het leven te verliesen* en vermits zij *de excessen ende dreijgementen* van haar man niet meer kan *suporteren* neemt ze uiteindelijk *haeren toevlucht tot de justitie ende authoriteijt van Zijne Eerweerdigheijt.*
Haar schrijven is zelfs vergezeld van een aanbeveling waarin aan de officiaal gevraagd wordt *de supliant te separeren quo ad torum mensam et quo ad habitationem* (d.i. haar scheiding van tafel en bed toe te staan) en ook haar man *te condemneren in de costen deser met de gonne van den vervolghe.*

Hoe deze zaak uiteindelijk afgelopen is, heb ik uit mijn bron niet kunnen opmaken. Het is dus voorlopig een verhaal met een open slot.
Ook heb ik over dit echtpaar nog geen bijkomende gegevens kunnen vinden. Blijkbaar zijn ze niet in Ieper getrouwd, vermits hun naam niet terug te vinden is in de bekende lijst van leperse huwelijken uit de Parochieregisters.
Wel overleed er in Ieper op 13 november 1808 een zekere Angélique **Duflou**, 80 jaar oud. Ze werd geboren in Komen en was de dochter van Angustin (sic) **Duflou** en Marie Joseph **Casier**. Ze woonde in de Hondstraat 52, was echtgenote van Noël **Crepin**, 66 jaar, en schoonmoeder van Pierre **Letten**, 45 jaar. Er bestaat misschien wel een waterkansje dat zij een dochter was uit een vorig huwelijk van de held uit dit *gruwelijk huwelijk.*

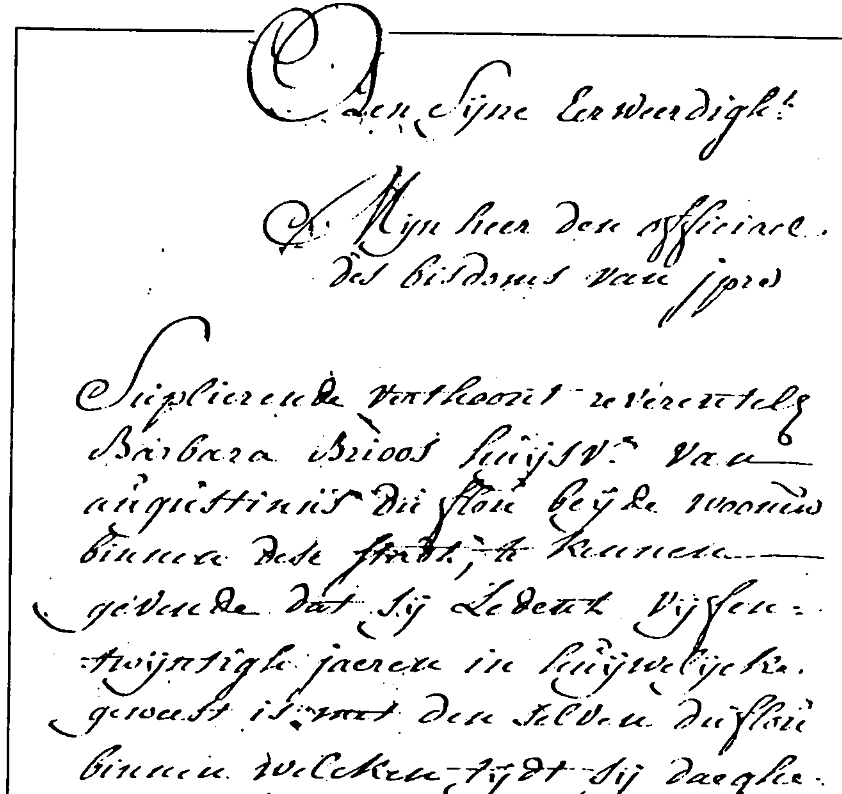

Aen Sijne Eerweerdight
Mijn heer den officiael
des bisdoms van Ipre

Supplierende verthoont reverentelijck
Barbara Brioos huijsv.e van
augustinus du flou beyde woonende
binnen dese stadt, te kennen
gevende dat sij sedert vijffen-
twintigh jaeren in huijwelijcke
gewest is met den selven du flou
binnen welcken tijdt sij daeghe-
lijcx geresquiert heeft het leven
te verliesen ende de selve sijne
excessen, ende druijgementen niet
meer connende supporteren ende
met hem haere saligheijt niet
en can wercken zijn de redenen
waerom sij haeren toevlucht

Specimen uit het handschrift.

BIJLAGE: Integrale tekst van het document [B.A.B., *Y 155*]

«Aen Sijne Eerweerdigh(eij)t
Mijn heer den officiael
des bisdoms van Ipre

Suplierende verthoont reverentel(ijck) Barbara Brioos huijsv(rouw)e van Augustinus Du Flou beijde woonen(de) binnen dese stadt te kennen gevende dat sij lèdent vijfentwijntigh jaeren in huijwelijcke geweest is met den selven Du Flou binnen welcken tijdt sij daeghelijcx geresquiert heeft het leven te verliesen ende de selve sijne excessen ende dreijgementen niet meer connende suporteren ende met hem haere saeligheijt niet en can wercken zijn de redenen waerom sij haeren toevlucht neemt tot de justitie ende authoriteijt van Z(ijne) Eerw(eerdigheijt).»

«Mijn heer

De selve oodtmoedelijck biddende geconsidereert de premisen hier vooren ende den daegelijckschen perijckel waer in sij haer is vijndende de supliant te separeren quo ad torum mensam et quo habitationem volgens den stijl van den hove van haeren man ende hem te condemneren in de costen deser met de gonne van den vervolghe
Twelck doende

t'marcq van Barbara
Brioos huijsv(rouw)e van
Augustinus Du Flou
P.J. Vandermeersch.»

VERSCHENEN

E. VANDEN HOVE, *Analyses van de staten van goed van de roede van Menen.*

In samenwerking met de Wevelgemse heemkring *Wibilinga* publiceert onze medewerker Etienne VANDEN HOVE een analyse op alle staten van goed van de roede van Menen, berustend in het Menens stadsarchief. Meer dan 2.000 staten, gedateerd tussen 1574 en 1794, worden op bezitters van onroerende goederen onderzocht. Voor alle vorsers met voorouders in de roede van Menen is deze publicatie een noodzaak. Tien delen van gemiddeld 150 blzn. zijn voorzien.
Inmiddels verschenen dl. 1 en dl. 2 (Wevelgem, Gullegem, Moorsele - Bissegem, Dadizele,Heule).

Bestellen door betaling van 350 BEF + 50 BEF verzendingskosten per deel op rek. 103-2221379-50,t.n.v. WIBILINGA, met vermelding van het gewenste.

Veroordeelden tijdens de *Bloedraad* in het arrondissement Ieper (1567-1572) (3)

J. DESREUMAUX – Wervik

Veroordeelden in het arrondissement Ieper

[Vervolg van WH-info oktober 1991, slot]

De lijst geeft in de eerste kolom de namen van de veroordeelden met hun evtl. beroep. Voor terdoodveroordeelden wordt in cursief-vet vermeld hoe het vonnis voltrokken werd: verbrand = ***E***, onthoofd = ***D***, gehangen = ***P***.

In de tweede kolom volgt de bron:

Raad van Beroerten (*Conseil des Troubles*) = RvB
Algemeen Rijksarchief (*Archives générales du Royaume*) = ARA
Departementaal Archief Rijsel (*Archives Départementales du Nord*) = ADN
Rijselse Kwijtingen (*Acquits de Lille*) = RK

De derde kolom bevat het nummer waaronder ze in A.L.E. Verheydens werk voorkomen. De grafie van de namen werd ongewijzigd overgenomen.

Poperinge

ARNOULT, Jacques	RvB 21, ARA RK 285	251
X, echtgenote ARNOULT, Jacques	id.	252
AYEUL, Jehan	RvB 21	270
X, echtgenote AYEUL, Jehan	id	271
BAELDE, Clais	RvB 21, ARA RK 285	312
X, echtgenote BAELDE, Clais	id.	313
BAELDE, Nicolas	id.	318
X, echtgenote – (zelfde als nr. 312?)	id.	319
BAU, Jehan, de jonge	RvB 21	439
echtgenoot van QUICK, Jane	–	–
BERRY, Arnout	id.	599
BERTHIN, Dierick	RvB 21, ARA RK 285	608
X, echtgenote BERTHIN, Dierick	id.	609
BEUCKAERT, Mahieu	RvB 21, ARA RvB 6 f° 256-258	627
(zie nrs. 1029 en 4299)		
BONHARYNCK, Jacques	ARA RK 285	798

BORRY, Jacques	id.	836
BROEDERS, Jhan – ***E***	id.	975
BUECKAERT, Mahieu	id.	1029
(zie nr. 627)		
CAECX, Jossyne	RvB 21, ARA RK 285	1131
echtgenote VANWESTHOUCK, Jhan		
CALFOEN, Pierre	id.	1152
CANIN, Jacques	id.	1188
CAPROEN, Gilles	id.	1203
echtgenoot X, Marie		
CARPENTIER, Guillaume	RvB 21, ARA RK 6 f° 256-258v.	1238
CAUCHIE, Joos	ARA RK 285	
CLORIBUS, Augustyn	RvB 21, ARA RK 285	1557
echtgenoot X, Jehenne		
DE BANCK, Jean	id.	2070
echtgenoot X, Jaene		
DE BUCKERE, Erasmus	id.	2243
DE BUCKERE, Jooris	id.	2244
DE BUTERDROGHERE, Jehan	RvB 21	2251
DE COCK, Baudewijn	RvB 21, ARA RK 285	2320
echtgenoot JOORIS, Sandryne		
DE CONYNCK, Caerle	RvB 21, ARA RK 6 f° 156-258v.	2366
DE CORTE, Andries	RvB 21, ARA RK 285	2386
echtgenoot X, Francyne		
DE EEIN, Philips	ARA RK 285	2478
DE HANE, Lauwereins	RvB 21, ARA RK 21	2578
echtgenoot X, Magdalene		
DE HUUSSERE, Jehan fs. Jacob	id.	2680
DE KEISERE, Jan fs. Gillis	id.	2716
echtgenoot X, Jehenne		
DE LA BEAU, Jhan	id.	2741
echtgenote DELABEAU, Jhan	id.	2742
DE LA BEAU, Michel	ARA RvB 285	2743
echtgenote DELABEAU, Michel	id.	
DE MOIS, Lauwereins	id.	3119
DE QUEECKERE, Pierre	RvB 21, ARA RK 285	3289
DE RECKEMACKERE, Jehan fs. Jehan timmerman	RvB 21, ARA RvB 6 f° 256-258v.	3312
DE SCRIVERE, Pieter	RvB 21, ARA RK 285	3478
DE VATENDROOGHERE, Jehan	ARA RvB 6 f° 256-258v.	3661
DE WAELE, Pieter	RvB 21, ARA RK 285	3772
echtgenote DEWAELE, Pieter	id.	3773
DOBBELE, Christiaen	id.	4018
DOBBELE, Guillaume	id.	4019
echtgenote DOBBELE, Guillaume	id.	4020
DU FEYN, Philippe	RvB 21	4168

DU QUENNE, Huyssen	RvB 21, ARA RK 285	4256
echtgenote DUQUENNE, Huyssen	id.	4257
DYCKE, Mahieu	ARA RK 285	4299
alias *Bueckaert* (zie nrs.627, 1029)		
ELLIEUL, Jhan	AGLH, 68bis (??)	4351
echtgenote ELLIEUL, Jhan	ARA RK 285	4352
FASSAY, Hans	id.	4476
GHEERAERT, Daniël (dienaar)	RvB 21, ARA RK 285	4845
echtgenoot DECORTE, Jacqueline (Belle)		
GODDUUDT, Jannekin fa. Jhan	ARA RK 285	4999
GODSCHALCK, Daneel	RvB 21, ARA RK 285	5005
GODSCHALCK, Guillaume	id.	5006
GOETANT, Jehenne fa. Jehan	RvB 21	5023
GRIETEN, Jacques	id., ARA RK 285	5093
HAZEBAERT, Jacqueline	id.	5270
echtgenote VANDERHAGHE, Jan		
JANSZONE, Aert	id.	5960
JANSZONE, Jhan – ***E***	ARA RK 285	6056
JOORIS, Sandryne	RvB 21, ARA RK 285	6284
echtgenote DECOCK, Baudewijn		
JOORIS, Vincent	id.	6286
echtgenote JOORIS, Vincent	id.	6287
LAUREN, Jehan	id.	6566
echtgenoot LEROUGE, Anthoinette		
LAURIN, Maillaert	RvB 21, ARA RvB 6 f° 259-258v.	6578
LIEBAERT, Christiaen	id.	7018
LIEBAERT, Dierick	ARA RK 285	7019
LIEBAERT, Jehan, lakenhandelaar	RvB 21, ARA RK 6	7020
LIEBAERT, Thomas	ARA RK 17 f° 31	7025
LOOY, Jacques	RvB, ARA RK 285	7112
MAERLE, Maillaert	RvB 21	7226
echtgenoot ROSSEELS, Loyse (zie ook nr. 10449)		
MAEY, Franchois	ARA RK 285	7249
echtgenote MAEY, Franchois	id.	7250
MAN, Franchois	RvB 21	7300
echtgenote van MAN, Franchois	id.	7301
(zelfde naam als nr. 7249?)		
MENTIN, Jacques	RvB 21, ARA RK 285	7533
echtgenote MENTIN, Jacques	id.	7534
MILRAM, Joos	id.	7641
echtgenote MILRAM, Joos	id.	7642
MOENAERT, Gillis	id.	7657
OGIERS, Christien	RvB 21, ARA RvB 6 f° 256-258v.	7895
OUDEGHERSTE, Jacques	id., ARA RK 285	7966
PETERSONE, Jacques	id.	8037
PAUWELS, Jan	id.	8050

PIERE, 'een wael van Ryssel'	RvB 21	8196
echtgenote PIERE, 'id.'	id.	8197
QUIQC, JAENE	id.	8551
echtgenote LE BEAU, Jehan, de jonge		
RONDEEL, Franchois	RvB 21, ARA RK 285	8769
echtgenoot VANOOSTLEENE, Margeurite		
ROUSSEELS, Loyse	ARA RK 285	8814
RYCKEWAERDT, Henrie	RvB 21, ARA RK 285	8883
echtgenote SERIAENSONE, Jehan		
SERIAENSONE, Jan	ARA RK 285	9181
SERIAENSZONE, Jhan (zie nr. 9181)	RvB 21	9209
echtgenoot RYCKEWAERDT, Henrie		
TAVERNIER, Hans	RvB 21, ARA RK 285	9692
TRIOEIEN, Jacques fs. Robert	id.	9933
VALLBOUDT,Maillaert	id.	10028
VAN BAMBECQUE, Nicolaes – ***E***	ARA RK 285	10090
VAN DEN BERGHE, Legier	RvB 21, ARA RK 285	10315
VAN DER GHOOSTEENE, Margriet	ARA RK 285	10407
echtgenote RONDEEL, Franchois		
VAN DER MAERLE, Maillaert	id.	10449
(zie ook nr. 7622)		
VAN DER HAEGHE, Robert fs. Jan	RvB 21, ARA RK 285	10590
VAN DER VALE, Augustijn	ARA RK 285	10706
VAN DER ZOLE, Claeys	RvB 21, ARA RK 285	10727
echtgenote VANDERZOLE, Claeys	id.	10728
VAN HOUCKE, Gooris	ARA RK 285	11018
VAN NIEUWENHUUS, Jacques	RvB 21, ARA RK 285	11188
VAN OOSTEN, Jacques	id.	11217
echtgenote VANOOSTEN, Jacques	id.	11218
VAN OOSTLEENE, Margriete	RvB 21	11220
VAN RYSSELE, Pieter	ARA RK 285	11318
echtgenote VANRYSSELE, Pieter	id.	11319
VAN WESTHOUCK, Jehan	RvB 221, ARA RK 285	11472
echtgenoot CAECX, Jossyne		
VERMEERSCHn Gilles	ARA RvB 6 f° 256-258v.	11603
ZANNEKIN, Adriaen – ***E***	ARA RK 285	12147

Reningelst

BAER, Georges	RvB 21	330
BERT, Paul	id.	601
echtgenoot SNOUCKAERT, Naynkin		
BLICKX, Jehenne	id.	712
echtgenote GILLEBRANT, Willem		
BORHAUS, Pieryne	id.	832

echtgenote DEWORME, Mathieu		
BRIL, Franchois	id.	963
BEUN, Georges	id.	1033
BUZINS, Marie	RvB 18	1100
echtgenote DOENS, Ollivier		
CAMS, Beelken	RvB 21	1181
echtgenote FUEBEN, Jacques	id	
DE HANE, Jehan	id.	2592
echtgenoot X, Margriete		
DE HANE, Loys	id.	2593
DE WORME, Mathieu	id.	3853
echtgenoot BORHAUS, Pierque		
GILLEBRANT, Willem	id.	4958
echtgenoot BLICX, Jehenne		
GODSCHALCK, Walram	id.	5008
LAMOOT, Ghislain (zie nr. 7519)	(niet aangegeven)	6522
LAMOOT, Jean	RvB 20	6523
LAUWIC, Waleram	id.	6586
echtgenote LAUWIC, Waleran	RvB 21	6587
MAHIEU, Jehan – ***E***	id., ARA RvB 19018 f° 1-3v.	7265
MELNEYTS, Catherine	RvB 20	7519
echtgenoot LAMOOT, Ghislain		
PERTRIS, Mahieu	RvB 21	8133
ROENS, Ollivier	id.	8742
SALOMBIEN, Arnoult	RvB 20	8932
SNOUCKAERT, Maenkin	RvB 21	9345
echtgenote BERT, Paul		
SWITTERE, Catherine	RvB 20	9609
TALEWIT, Abel	RvB 21	9667
echtgenoot VANBEDELEM, Joszyne		
VAN BEDELEM, JooszijneID;	id.	10099
echtgenote TALEWIT, Abel		
VAN DER BEKE, Gheleyn	id.	10296
VAN DER CLEYE, Pierre	id.	10558
VAN DER MEULENE, Marie	id.	10656
echtgenote BRIL, Franchois		
VAN DRONGHEN, Franchois	–	10794
echtgenoot X, Naynkin	RvB 21	7822
VAN MEERES, Maelen	id.	11150

Vlamertinge

DE CONINCK, Adrien	RvB 21	2345
DE HEERE, Antoine	id.	2615
JOORIS, Willem	id.	6288

OLLIVIERKEN, alias *Piet*	id.	7902
VAN DEN BROUCKE, Ysabeau	id.	10348
WACKAERTS, Lauken	id.	11789
WACKAERTS, Maycken	id.	11790
WACKAERTS,Naynken	id.	11791
(broer en zusters van dezelfde familie)		

Waasten

ALLEMAN, Jehan	RvB 21, ARA RvB 17 f° 81-81v.	153
BUERSE, Jehan	RvB 21	1083
CADET, Jehan	Id.	1130
CROP, Jehan	RvB 21, ADN B 7049	1930
DE BACK, Piere	RvB 21	2051
DE KEERLE, Guillaume	id.	2709
DE SMET, Anthoine	id.	3513
DES PREZ, Jacques	id.	3583
FALCON, Gilles	RvB 21, ARA RvB 17 f° 115-120v.	4465
echtgenoot HOORNE, Margriete		
GHISELIN, Nicolaes	RvB 21	4897
HEYNNE, Jehan	id.	5486
HOORNE, Margeurite	id.	5598
echtgenote FALCON, Gillis		
HUUSSIERS, Marie	Id.	5711
echtgenote PILART, x		
JACQUELINE, X	id.	5884
echtgenote LECOCQ, Martin		
LE COCQ, Martin	id.	6657
echtgenoot X, Jacqueline		
MARISSAL, Nicolas	id.	7377
PILART, Jehan	id.	8315
echtgenoot HUUSSIERS, Marie		
QUAETJONCK, Jacques	RvB 21, ARA CC 1173 f° 103-103v.	8520
ROLAND, –	RvB 21	8754
SAVETE, Jacques	id.	8977
SCHELLEWAERT, Maillaert	id.	9045
SCHOONJANS, Guillaume	ARA RvB 17 f° 77v.	9082
TONNEEL, Gedeon	RvB 21	9905
VAN DAMME, Quinten	id.	10278
YSAT, Antoine	Id.	12124

Wervik

BEAUVENTRE, Anthoine – ***E***	ARA RvB 243	481

BECKAERT, Jehan	RvB 21	487
BERTIN, Medard fs. Daneel	id., ARA RK 285	611
BITTEBIER, Maillaert (zie nr. 1112)	ARA RK 285	688
BLOMME, Pierre	RvB 19	729
BUFKIN, Lyoen	id., ARA RK 285	1044
echtgenoot HELIN, Anne		
BYTTEBIER, Maillaert (zie nr. 688)	RvB 21, ARA RvB 6 f° 254-254v.	1112
CARPENTIER, Charles	id.	1236
CARPENTIER, Jan	id.	1244
CARPENTIER, x, de jonge	RvB 21, ARA RK 285	1245
CARPENTIER, Maertin	ARA RK 285	1248
CASIER, Jehan (zie ook nr. 1655)	RvB 21	1267
echtgenote CASIER, Jehan	id.	1268
CASIER, Wouter (zie nr. 1357)	id.	1269
CASTELEIN, Rdewaert –***P***	ARA RvB 6 f° 197-198v.	1277
CAZIER, Jan fs. Guillaume (zie nr. 1267)	ARA RK 285	1355
echtgenote CAZIER, Jan	id.	1356
CAZIER, Woulter fs. Rogier	id.	1357
CHARLET, Balthazar –***P***	ARA RvB 6 f° 197-198v.	1371
CLEMENT, Jan	ARA RK 285	1528
COOLZAET, Passchier	RvB 21, ARA RK 285	1678
CRIECKS, Pieter	id., ARA RvB 6 f° 254-254v.	1912
DE DECKERE, Maertin	id., ARA RK 285	2450
DE GRANDCOURT, Adrien –***E***	ARA RvB 243	2543
echtgenote DEGRANDCOURT, Adrien	id.	2544
DE HAZE, Loys	ARA RK 285	2608
echtgenote DEHAZE, Loys	id.	2609
DE HONT, Joos	RvB 21, ARA RK 285	2654
DE HEUVELE, Bernaert	id., ARA RvB 6 f° 254-254v.	2677
DE KENDELARE, Clement	RvB 21	2717
DE KENDELARE, Jehan	id.	2718
DE KENDELARE, Liévin	id., ARA RK 285	2719
DE MONT, Denys	id.	3131
echtgenote DEMONT, Denys	id.	3132
DE NEUFVILLE, Jehan	ARA RvB 6 f° 254-254v.	3186
DES CAMPS, Gillis (zie ook nr. 10283) alias *Vanderlande*	RvB 21, ARA RvB 6 f° 254-254v.	3422
DES CAMPS, Guillaume	id.	3423
HEBBINS, Danneel	RvB 21, ARA RK 285	5275
HELIN, Anne	RvB 18	5302
echtgenote BUFKIN, Lyoen		
HEYNS, Franchois	ARA RK 285	5517
echtgenote HEYNS, Franchois (ook nr. 5314, echtgenote HENS, Franchois)		
HEYNS, Jooris	id.	5519
(ook nr. 5315, HENS, Georges, broer HENS, Franchois)		

echtgenote HEYNS, Jooris	id.	5520
HEYNS, Gillis	RvB 21, ARA RvB 6 f° 254-254v.	5522
MAES, Jacques fs. Louis	id., ARA RK 285	7235
echtgenote MAES, Jacques	id.	7236
MALENTREIT, Thomas, de jonge	RvB 21, ARA RvB 6 f° 254-254v.	7287
MEERESEMAN, Pieter, alias *Fanez*	id.	7501
MILLEVELT, Maerten	id.	7639
NAMPTIN, Jhan	RvB 21, ARA RK 285	7814
PERVE, Olivier	RvB 21, ARA RvB 6	8134
PLOUVIER, Laureyns	ARA RK 285	8369
SCHATZ, Jehenne	RvB 18	9029
echtgenote SMEDEKEN, Franchois		
SCHEERBAERT, Jehan	RvB 21	9033
SCHERKAERT, Jan	ARA RK 285	9049
(dezelfde als 9033?)		
SMEDEKIN, Franchois	RvB 18	9309
echtgenoot SCHATZ, Jehenne		
STRUWE, Jacques	RvB 21, ARA RK 285	9576
echtgenote STUWE, Jacques	id.	9577
THEERLINCK, Jacques	id.	9745
THEVELIN, Jacques	RvB 21, ARA RvB 3 298-298v.	9755
echtegnote THEVELIN, Jacques	id.	9756
VANDE LANDE, Gillis	RvB 21, ARA RK 285	10283
(zie nr. 3422: DES CAMPS, Gillis)		
VAN DER MEERSCH, Christiaen	RvB 21, ARA RvB 6 f° 254-254v.	10630
VAN DER MEULENE, Jehenne	RvB 18	10655
zuster van Regine en Jossine		
VAN DER MEULENE, Regine	id.	10657
zuster van Jehenne en Jossine		
VAN HECKE, Jhan	RvB 21, ARA RK 285	10938
VAN HEULE, Adriaen	RvB 21	11040
VAN HEULE, Charles	id., ARA RK 285	11041
VAN HEULE, Jan	idem	11043
VAN HULSE, Jooris	RvB 21, ARA RvB 6 f° 254-254v.	11051
VAN MONGEN, Michel –*E*	ARA RK 285	11167
VAN WESTACKERE, Philips	RvB 21, ARA RK 285	11471
YDE, Medaert fs. Guillaume	id.	12115
ZAETERS, Bernaert	id.	12145
(ook nr. 12178: ZOETERS, Bernaert)		

Bibliografie John Desreumaux

Verhaal van 'Het Groot Offensief' – Uit brieven van een frontsoldaat, in: Jaarboek van de Stedelijke Oudheidkundige Commissie, Wervik (= SOCW.), 1984, pp. 59-61.

Wervik op de vlucht 14-18, in: SOCW, 1984, pp. 73-80.

De hofstede Kleine Kekelhede, brochure Oogstfeest, Wervik, 1985.

Wervikse Geuzen en Hervormden 1544-1576 – I & II, in: SOCW, 1985, pp. 3-67.

Het goed ten Duyvecote, brochure Oogstfeest, Wervik, 1986.

Wervikse Geuzen en Hervormden – III. De Geuzen en het Calvinisme in Wervik 1566 – De Beeldenstorm, in: SCOW, 1987, pp. 3-45.

De grote heerlijkheid Kekelhede, brochure Oogstfeest, Wervik, 1987.

Een schoolmeester in moeilijke tijden. Jan Bertholomeeus, 1668 - ca. 1710, in SCOW, 1988, pp. 3-13.

Wervikse universitairen te Leuven tijdens het Ancien Regime, in: SOCW, 1988, pp. 13-23.

Beperkte archeologische opgravingen, in: SOCW, 1988, pp. 145-157.

De heerlijkheid en het hof Onghereet, brochure Oogstfeest, Wervik, 1988.

Wervikse Geuzen en Hervormden – IV. De Bloedraad, in SOCW, 1989, pp. 23-55.

De heerlijkheid Steentomme op Wervik en Komen, SOCW, 1989, pp. 95-119.

Maandag 4 september 1944, 1829e dag van W.O. II. Schermutselingen aan de Wervikse grensburg, SOCW, 1989, pp. 119-129.

De heerlijkheid en het hof Onghereet, brochure Oogstfeest, Wervik, 1989.

St.-Maartensproject. Background voor archeologische opgravingen op het St.-Maartensplein te Wervik, Wervik, 1989, 23 p.

20 Wervikse hoeven, SOCW, 1990, 168 p.

De heerlijkheid Ter Hoye, brochure Oogstfeest, Wervik, 1990.

Oud schrift. Onleesbaar? Initiatiecursus, Wervik, 1991.

Wervikse stamvaders anno 1600, SOCW, 1991.

MERLEVEDE

Dat is de titel van het tijdschrift van de familievereniging *Merlevede*, waarvan het eerste nummer nog deze maand verschijnt.
Hoofdartikel is een opmerkelijke bijdrage van Dr. fil. Wilfried BEELE over de oorsprong en betekenis van de Fn. *Merlevede*. Verder is er o.a. de kwartierstaat van **Dirk Frimout**, astronaut van Poperingse komaf, zoon van Michel en Maria **Merlevede**. Uit deze kw. blijkt overigens dat D. Frimout ook verwant is met de popzangerfilantroop **Bob Geldof** (op de volgende blzn. vindt u die verwantschapstabel).
Deze eerste aflevering zal alvast ook niet-familieleden weten te boeien!

Een abonnement kost 450 fr. (steunabonnement 900 fr.), over te maken op rek. 551-0189001-17, p.a. Daniël MERLEVEDE, Brugseweg 32, 8900 Ieper.

Verwantschapstabel FRIMOUT – GELDOF – MERLEVEDE

Jacobus Clementius GILLEBERT, landbouwer
o Voormezele 24.05.1770
+ Sint-Jan 07.01.1833
x Voormezele 23.09.1807
Maria Francisca Josepha MENU
o Voormezele 06.05.1778
+ Sint-Jan 14.10.1839

Petrus Jacobus GILLEBERT
o Sint-Jan 25.05.1808
+ .....
x Sint-Jan 27.09.1839
Maria Ther. Ser. VER EECKE
o Passendale 19.06.1810
+ .....

Carolus Ludovicus GILLEBERT
o Ieper 24.08.1840
+ Ieper 21.10.1888
x Zillebeke 20.06.1867
Maria Theresia Ludovica BLAVIER
o Zillebeke 28.02.1833
+ Zillebeke 17.08.1907

Barbara Rosalia GILLEBERT
o Sint-Jan 18.06.1809
+ Ieper 29.04.1879
x Sint-Jan 16.10.1833
Amandus Ludovicus Modestus GELDOF
o Bikschote 26.06.1805
+ Ieper 25.10.1877

Alphonse Marie Romain GELDOF
o Sint-Jan 18.02.1840
+ Boezinge 28.06.1893
x Sint-Jan 28.01.1880
Zénobie Amélie VAN WONTERGHEM
o Sint-Jan 25.02.1859
+ Sint-Jan 21.12.1894

Theresia Catharina GILLEBERT
o Sint-Jan 06.10.1811
+ Passendale 06.05.1883
x Sint-Jan 28.09.1840
Carolus Engelbertus DEGROOTE
o Dadizele 07.09.1813
+ Passendale 23.05.1875

Alphonse DEGROOTE
o Passendale 29.12.1851
+ Ieper 21.07.1912
x Langemark 18.09.1877
Leonia Maria LABAERE
o Vlamertinge 06.08.1855
+ Ieper 19.04.1928

Leonia Sophia GILLEBERT
o Zillebeke 26.05.1870
+ Poperinge 30.01.1953
x Zillebeke 20.11.1895
Carolus Franciscus FRIMOUT
o Zillebeke 02.01.1871
+ Poperinge 25.01.1954

Michel Joseph Cornelius FRIMOUT
o Zillebeke 16.04.1910
+ Poperinge 02.01.1989
x Poperinge 14.09.1937
Maria Eudoxia Corn. MERLEVEDE (*)
o Poperinge 17.01.1910

Dirk Dries David Damiaan FRIMOUT
o Poperinge 21.03.1941
x Moerbeke 07.04.1965
Lieve Marie Agnes Lucie DENYS
o Moerbeke 05.09.1942

Zénon Ulice Amand GELDOF
o Boezinge 27.02.1882
+ Dublin 22.06.1939
x Londen 1908
Amelia FALK
o .....
+ .....

Robert Albert Zénon GELDOF
o 12.11.1914
x Dublin 15.02.1941
Evelyne WELLER
o .....
+ 1959

Robert Frederick Zénon GELDOF
o Dublin 05.10.1954
x Faversham (Kent) 24.08.1986
Paula YATES

Camille Cyrille DEGROOTE
o Langemark 24.02.1882
+ Ieper 05.09.1942
x Bikschote 20.08.1913
Rachel Marie Louise ROBEIR
o Bikschote 26.03.1894
+ Poperinge 27.04.1968

Martha Emma Maria DEGROOTE
o Le Mazeau 11.05.1917
x Ieper 18.09.1943
Marcel Cyriel Cornelius MERLEVEDE (**)
o Reningelst 11.02.1912
lid van het inrichtend comité van de familievereniging MERLEVEDE.

(*) van de stam MERLEVEDE-LIVIN <MER.LIV>
(**) van de stam MERLEVEDE-LAROYE <MER.LAR>

Voor het samenstellen van de bovenstaande tabel werd dankbaar gebruik gemaakt van:
K. DE LILLE, S. VERHEYE & J. BREYNE, *De kwartierstaat van Zénon Geldof, de Vlaamse grootvader van Bob Geldof,* in: VS, jg. 22 (1986), nr.12, pp. 535-538; ID. & JdC, *Bob Geldof: A rebel with a cause,* in: WH-info, jg. 3 (1987), nr. 1, pp. 7-10; C. GRAY, *Bob Geldof,* Infodok, 1990, en van stambomen en nota's van wijlen Michel FRIMOUT (Frimout, Gillebert), Martine HUYGHE, Léonce CATRYCKE, Marc GELDOF, Christophe MERLEVEDE, Marcel MERLEVEDE en Luc VANCAYSEELE.

Niet de kraaien maar de wolven zullen het uitbrengen: oude vindplaatsen van familienamen

Pieter Donche – Berchem

Vóór 1410 betekenden wolven nog een reëel gevaar in de kasselrij Veurne. Getuige daarvan de premies die uitgeloofd werden voor het vangen van wolven of wolvejongen: *Andre costen van wulven ghevanghen en(de) ghebracht binne(n) de castell(en)ie de hoveden ende ghezworen ter p(rese)ntie van den baillu van landhoud(er)s en(de) van cuer(heer)s biden p(er)sonen hier naer ghexps. eerst dat zi se ghevanghen hebben binne(n) der castell(en)ie zidens der laetst(en) Rekeninghe danaf dat elc heeft van ene ouden wulf iiij Lb. en(de) van enen wulvejonghe xx ß*[1]. Een wolf vangen leverde zijn vanger dus 4 pond parisis op, en elk wolvejong 20 schellingen of 1 pond parisis.

Na ongeveer 1410 komen wolven al heel wat minder voor [2]. Reeds in het schepenjaar 1406-7 maakte men het mee dat geen enkele wolf of wolvejong gevangen werd: *Andre costen van wulven: niet* (sic) Toevallig of niet, maar in dat jaar was men net begonnen met het uitloven van premies voor het vangen van andere schadelijk geachte dieren, nml. kraaien: *Andre costen van crayen ghevanghen binne(n) der castelrie ende voors. crayen brocht te Veurne binden pale en(de) ghezworen(en) ter p(rese)ntie van de bailliu of van zinen stedehouder of van landhouders ende ceur(heer)s dat zyse binnen Veurnambachte*

1. BRUSSEL, ALGEMEEN RIJKSARCHIEF (= ARA), *Rekenkamer 43110 (= RK).*

2. Wolven waren lange tijd een groot probleem voor de plattelandsbevolking. Talrijke gevallen zijn bekend van mensen die door wolven aangevallen werden. Op het einde van de 16de eeuw terroriseerden ze o.a. in de kasselrij Ieper de schaarse ter plaatse gebleven bevolking. In de kasselrij Veurne waar de bevolking toen van 26.000 tot 4.000 inwoners geslonken was, zal de toestand niet veel beter geweest zijn. Ook in de kasselrij Oudenaarde vormden wolven een reëel probleem. In 1585 betaalde men aldaar 6 lb. pars. voor een gedode volwassen wolf. Voor een gedood jong dier werd in 1586 3 lb. pars. neergeteld (meded. E. Vanden Hove). Pas in de eerste helft van de 17de eeuw kreeg men de wolvenplaag echt onder controle. Dat betekent echter geenszins dat de laatste wolf geschoten was (nvdr).

ghevanghen hebben daer af dat elc heeft iij Lb par(isis) van den honderde of also navenant. Was men zich massaal op de kraaienvangst gaan toeleggen en een ogenblik de wolven vergeten? Men moest wel 100 kraaien vangen voor een premie van 3 pond parisis, maar dit was natuurlijk heel wat minder gevaarlijk dan wolven vangen.

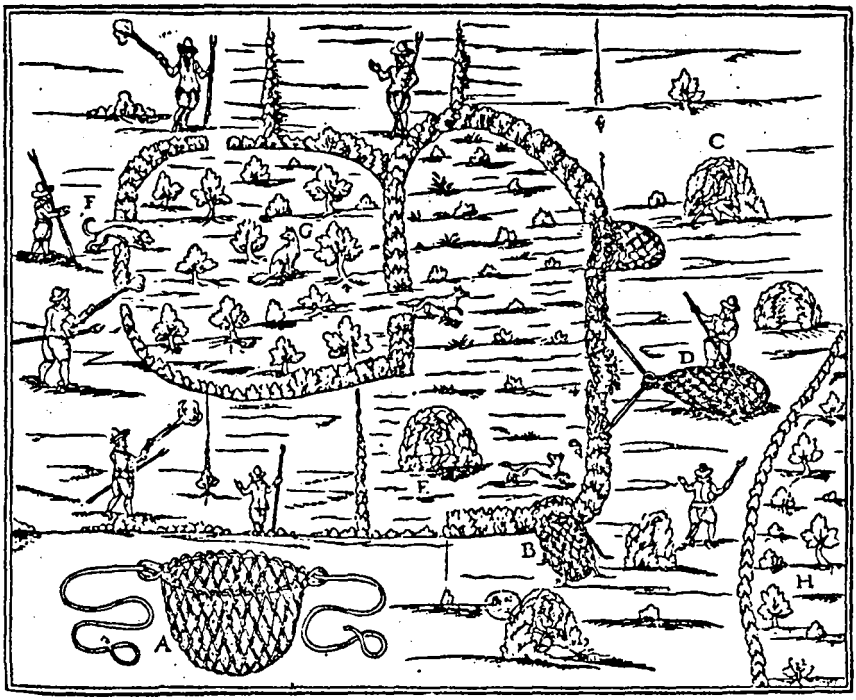

Wolvenjacht, *ets uit* Nouvelle Invention de chasse pour prendre les loups. *Wolven werden met groot lawaai opgejaagd en naar de korven gedreven, die ze zelf dichtsnoerden.*

Hoe dan ook, de wolvenpopulatie herstelde zich niet van de uitroeiing van enkele jaren daarvoor. In de volgende honderd jaar kwamen wolven nog enkel sporadisch voor. Kraaien bleken beter bestand tegen uitroeiing: nog elk jaar werden er vele honderden tegelijk gevangen.

Vanaf het schepenjaar 1402-03 begon men ook de vangstplaats van de wolven te noteren. Voorheen noteerde men enkel de vanger en zijn vangst. We mogen aannemen dat de meeste wolven gevangen werden in de woonplaats

of onmiddellijke buurt van de vanger. Voor kraaien werd nooit de vangplaats genoteerd (wat ook niet relevant was natuurlijk). Het zijn dus niet de kraaien, maar wel de wolven die ons de oudste vindplaatsen van familienamen in de kasselrij Veurne kunnen uitbrengen. Of hoe een schadelijk geacht dier toch nog zijn nut kan bewijzen, zij het bijna 600 jaar later!
We geven hier de lijsten van 1402 tot 1408, gevolgd door een overzicht van de vangsten van 1393 tot en met 1412 (j = jonge wolf).

1402-03

26	maart	Jan Debboud	1	benorden Moere
4	april	Pieter Pale	1	in Crombeke
8	april	Pieter den Muntre	1	in Reninghelst
18	april	Clais den Waghenaere	1	neffens de dunen
26	april	Willem Tac	1	bedisside der Nieuport
7	mei	Colin fs Gillis	7j	binnen P(ro)vende
14	mei	Pauwels van den Ackere	1	ten Moere
22	mei	Coppin de Langhe	1	in Houthem
28	mei	Willem de Raet	5j	in Lamp(er)nesse
8	juni	Boudin Joorkin	1	in Oostvleteren
8	juni	Joos Bruninc	1	in Bewesterpoort
19	juni	Clais den Puut	1	bij Isenberghe
25	juni	Denis den Swarte	1	in Loo
7	juli	Lotin Maes	1	prochie van Watewe
15	juli	Daneel fs Boudins	1	biden Langhe..de
22	juli	Jan Rype	1	bi Oostdunkerke
31	juli	Coppin Scattin	1	bezuden Moere
6	aug.	Ghys Wenun	1	biden Ou(?)draghe
12	aug.	mins her jaghers van Dixmude	1	in Watewe
15	aug.	Jan Rype	1	in den dunen
27	aug.	Pauwels de Vinc	1	in Beverne
12	sept.	Clais den Waghenare	1	(niet vermeld)
20	sept.	Jan van Reninghe	1	(niet vermeld)
7	oct.	Pieter Davit	1	up weye van Cassele
22	oct.	Jacob de Baerdmakere	1	in Westvleteren
3	nov.	Willem Vust	1	binden prochie van Lo
8	nov.	Willem de Hond	1	in Reninghelst
16	dec.	Jan Rijp	1	biden Ha(ne)eline
22	dec.	Jan Dumate	1	up thersceip vanden Capellen
28	dec.	Jan Ryp	1	in de dunen
9	jan.	Wulfaerd de Reke	1	ten Moere
18	jan.	Jake Maereel	1	in Leinsele
26	jan.	Joris vander Haghe	1	in de dunen
14	febr.	Bouden de Mol	1	bi Hoogstade

1403-04

	april	Robin fs. Jans	1	in Oostduinkerke
13	april	Coppin den Buc	1	in Adinkerke
22	april	Janne den Wielmaeker	1	biden Moere
6	mei	Diederyc fs. Willems	1	in Oostvleteren
16	mei	Gontier van Loo	1	bi Soondervliet
22	mei	Lammin Cleylant	8j	Sint ... (?)
28	mei	Clay den Pudt	6j	Sinte Rikers
10	juni	Arnoud Du Vinc	1	(niet vermeld)
18	juni	Bouden den Smet	1	biden Hane..ive
25	juni	Cornelis de Hane	1	in Houthem biden moere
8	juli	Sanders De Pinere	1	in Hoghestade
12	aug.	Jacob Spiers	1	in Stuvekinskercke
20	aug.	David den Cupe(re)	1	benorden Moere
24	aug.	Pauwels den Bul	1	in Beoosterpoort
6	sept.	Fierin den Jaghere	1	in Polinckhove
15	sept.	Gillis van Comme(ne)	1	in de dunen
12	oct.	Henryc de Duke	1	bi Crombeke
28	oct.	Jake Dobble	1	in Ramskapelle
4	nov.	Joris Vlaminc	1	in Reningelst
16	dec.	Claikin de Beve(re)	1	omtrent Boidic (Booitshoeke?)
18	jan.	Lammen den Soildre	1	bi Haringhe
13	febr.	... Lanckren	1	omtrent Noodscote

1404-05

8	april	Lieven de Benst	1	in de dunen
16	april	Wouter de Vinc	1	in Loo
28	april	Diederyc Huusman	1	benorden Moere
7	mei	Loy de Langhe	8j	inden Moere
14	mei	Jan de Vaerwe(re)	6j	inden Dune
22	mei	Jacob Ghyselen	1	in Bewesterpoort
10	juni	Clais Duucryc	1	benorden Moere
18	juni	Jan de Cappre	1	in Leinsele
28	juni	Hannin de Jaghere	1	te Watue
13	juli	David Snelgheer	4j	biden Poperinghe overdraghe
24	juli	Pieter de Brune	1	in Ysenberghe
10	aug.	Coppin Dok..lave	1	biden Moere
20	aug.	Ghiselin Danin	1	biden Elsendam(m)e
23	sept.	Coppin Debboud	1	in Oostvleteren
8	oct.	Maes Lammin	1	omtrent Bevere
13	nov.	Loy de Muts	1	te Alverincheem
28	nov.	Roeland Dinghelsche	1	in de dune
14	dec.	Jacob de Blinde	1	in Sint Rikers

1405-1406

24	april	Heinryc Spechals	1	in de dune

10	juni	Heinryc Spechals	1	in de dune
20	juni	Jans van Reninghejaghers	3	ter Runinc hove
18	oct.	Heinryc Spechals	1	in de dunen
18	oct.	Clais den Zeghelare	7j	in Reningelst

1406-1407

geen wolven...

1407-1408

12	april	Jan Senteman	5j	te Coppenolle
1	juni	Jan Pieters van Houthem	1j	in de Moere
1	aug.	Heinryc Spechals	1	in de dunen
31	sept.	Heinryc Spechals	1	in de dunen
12	maart	Lotin de Wafelare	1	in Veinchee(m)
31	maart	Hannekin Robaert en Franskin Timmerman	1	in Lamp(er)nisse
11	april	de Moerman mijns here Robrechts van Vlaendre jaghere	4j	
11	mei	Jan Weityn	4j	in Reninghelst
1	juni	Jake Rose	1j	in de dune
1	juni	Heinryc Spechals	8j	in de dune

Overzicht vangsten

ARA RK	f°	Schepenjaar	Wolven oude	Wolven jonge	Bedrag (lb. pars.)
43102	29v.	1393-94	30	18	98
43103	27	1395-96	27	31	139
43104	23	1396-97	44	31	207
43105	31	1397-98	46	56	240
43106	13	1399-1400	33	28	160
43107	13	1400-01	50	21	121
43108	11v.	1401-02	43	23	194
43109	11v.	1402-03	32	12	140
43110	12v.	1403-04	20	14	94
43111	14v.	1404-05	15	18	78
43112	16v.	1405-06	6	7	31
43113	12v.	1406-07	-	-	-
43114	23	1407-08	4	23	39
43115	17v.	1408-09	2	-	8
43116	25	1410-10	-	7	7
43117	17	1410-11	4	5	21
43118	30	1411-12	7	-	28
			363	294	1.605

Ieperse geslachten:
De familie Strobbe (1)

Dr. Michael Siddons – Gwynedd (GB)

Deze familie Strobbe heeft vanaf de tweede helft van de zeventiende eeuw openbare ambten uitgeoefend te Ieper[1].

I. Isaac STROBBE
had:

II. Pierre STROBBE
∞ Ieper, St.-Pieters 1 oktober 1606[T] Marguerite VAN HONDEGHEM, dochter van Gilles. Getuigen: Isaac STROBBE, pater, Gilles VAN HONDEGHEM[M]. Zij hadden:

1. Pierre ° Ieper, St.-Maartens 18 oktober 1615[C] († 5 april 1619[M]).
2. Jérôme ° Ieper, St.-Maartens 3 augustus 1618[C], volgt III.
3. Jean ° Ieper, St.-Maartens 26 januari 1623[M], leefde nog in 1681[2].
   Een Jean STROBBE ∞ St.-Pieters 25 september 1651 Marguerite LE ROUX, poorteres van Ieper[3]. Een Jean STROBBE ∞ St.-Maartens 19 oktober 1670 Claire DE SCHILDERE, dochter van Pieter, weduwe van Olivier WALWEIN, poorteres van Ieper[4].
   Waarschijnlijk is één of zijn mogelijks beide huwelijken die van bovengenoemde Jean S.

---

1. Bij het uitwerken van deze genealogie gebruikte ik vooral het Merghelynckfonds, inzonderheid *nr. 42/Y/516* (deze gegevens spreken soms deze uit authentieke documenten tegen), Parochieregisters en tafels op deze registers. Verder putte ik ook informatie uit een handschrift dat onder de titel *6. J. Cordonnier* in de Stadsbibliotheek in Ieper bewaard wordt. Voor een 3-tal bronverwijzingen vond ik het opportuun deze afgekort (en verhoogd) in de lopende tekst op te nemen:
BRUSSEL, KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, *Fonds Merghelynck, 42/Y/516* (dossier Strobbe): M.
IEPER, STADSBIBLIOTHEEK, *6. J. Cordonnier:* C. Tafels op de Parochieregisters: T.

2. BRUSSEL, KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK (KBB), *Fonds Merghelynck (FM), 129/29,* 1687.

3. KBB, *FM, 18/30/11.*

4. *Ibid.*

4. Philippe ° Ieper, St.-Pieters 18 december 1615[M].
5. Paul ° Ieper, St.-Niklaas 29 april 1615[b].
6. Catherine ° Ieper, St.-Niklaas 29 januari 1631[M].

III. Jérôme STROBBE

Was wellicht deurwaarder van de schepenkamer 16 oktober 1637[5]. Ontvanger van de St.-Niklaasgilde 1661-63[6].

° Ieper, St.-Maartens 3 augustus 1618[C].
+ Ieper, St.-Pieters 3 oktober 1678[M] (vóór 2 oktober 1681[7]).
∞ Ieper, St.-Pieters 4 juli 1640 Jo[e] Marie, dochter van Hr. Corneille d'oude, schepen van Ieper 1561 enz., en van Jo[e] Marie VAN DE VELDE, poorteres van Ieper[8].

Zij overleed vóór 2 november 1681.

Waarvan:

1. Jérôme ° Ieper 18 maart 1650, volgt IV.
2. Jo[e] Anne-Marie ∞ Ieper, St.-Pieters 5 mei 1668 Hr. Pierre DE BRUYNE, zoon van Laurent en weduwnaar van Jeanne DE KEERSGIETER uit Nieuwkerke[9], met contract van 22 april 1668 voor Mr. Philippe VAN DEN ABEEL, koninklijk notaris te Ieper. Zij geassisteerd door haar ouders en hij door Hr. Ignace DE BRUYNE, broer, en Hr. Gilles LE FEBVRE, schoonbroer[10].

   Waarvan:

   1. Anne-Marie
      ∞ 1 1707, haar neef Jean-Martin DE BRUYNE.
      ∞ 2 Jacques D'HULSTERE[11].
3. Jo[e] Elisabeth
   ° Ieper, St.-Pieters 17 april 1649[M], + Ieper 21 juli 1711.
   ∞ Ieper, St.-Pieters 19 februari 1675[T], voor de schepenen op 21 februari gepasseerd[12], Hr. Philippe VAN DER ESPT, zoon van Hr. en Mr. Jacques, heer van Steenvelde onder Nieuwkerke en Walle onder Wulvergem, en van Jo[e] Marie OZEEL, vreemd aan de poorterij van Ieper. Hij werd geboren in Ieper op 8 oktober 1626 en overleed aldaar op 11 september 1707 en werd begraven in St.-Pieters, waar een grafschrift was[13]. Voor hun nakomelingen verwijs ik naar de *familie*

---

5. KBB, *FM, 107/V/109.*
6. KBB, *FM, 108.*
7. KBB, *FM, 129/29,* 1687.
8. KBB, *FM 18/30/11,* gepasseerd 20 juli.
9. C. VAN RENYNGHE DE VOXVRIE, *Tablettes des Flandres,* dl. 2, p. 36.
10. KBB, *FM, 33/III/69.*
11. C. VAN RENYNGHE DE VOXVRIE, *o.c., p. 39.*
12. KBB, *FM, 16.*
13. KBB, *hs. Goethals, 1527, 1°,* p. 65; ID, *FM, 40/188.*

Van der Espt[14].

4. Jo° Pétronille
   ° Ieper, St.-Pieters 22 november 1660[M]. Minderjarige van 23 jaar bij het overlijden van haar ouders in 1681[15]. Voogden: Jérôme, broer, en oom Jean STROBBE, deelvoogd.
   + Ieper, St.-Pieters 19 september 1686[M].
   ∞ Ieper, St.-Pieters 28 november 1681[T] Mr. Jean DAVID, zoon van François, meester-apotheker te Ieper[16], met toestemming van de abt van Lo. Getuigen: Pierre DE BRUYNE, Pierre STROBBE, Jean STROBBE[M]. Huwelijkscontract voor Mr. DE MEESEMAKER op 15 november 1681. Zij werd geassiteerd door Hr. Jérôme STROBBE, broer, en Hr. Jean STROBBE, oom en beiden voogden; hij door Hr. Antoine DAVID, broer[17]

   Andere kinderen in de stamboom Strobbe, door Merghelynck vermeld[M]:
   - Marie ° St.-Pieters 12 juli 1662, + 10 mei 1693, vrouw Fr. DE PUYDT.
   - Paul ° St.-Pieters 26 januari 1646.
   - Jeanne ° St.-Pieters 13 juni 1654.
   - Cathérine Thérèse ° 3 maart 1659.
   - Jacques ° St.-Pieters 16 november 1658.
   - Pierre ° St.-Niklaas 7 februari 1666.

IV. Heer Jérôme STROBBE

Handelaar te Ieper. Lid van de Raad van 27 van Ieper 1687-91, 1696, 1698-1700[18]. Eén van de twee *Toekenders van de Zielen Autaer* in de St.-Maartenskerk 28 november 1687[19]. Liet in 1697 wapen zijn registreren: in zilver vijf blauwe koeken, in een St.-Andrieskruis geplaatst[20]. Voogd van zijn zuster Pétronille; ontving in 1689 volmacht van zijn zusters om naar Doornik te gaan voor een proces[21].

° Ieper 18 maart 1650, overleden 28 februari 1724[22]. en begraven in St.-Maartens 29 februari.

∞ Ieper, St.-Maartens 7 januari 1682[23] Jo° Marie-Françoise COCLE, dochter

---

14. Een bijdrage over de familie Van der Espt wordt in dit blad gepubliceerd.
15. KBB, *FM, 129/71/223.*
16. KBB, *FM, 18/18.*
17. KBB, *FM, 33/III/128.*
18. KBB, *FM, 8/955.*
19. KBB, *FM, 108.*
20. BROEL D'HAUTERIVE, *Armorial de Flandre,* nr. 248, p. 334.
21. KBB, *FM, 129/57/284.*
22. KBB, *FM, 129/71/223.*
23. KBB, *FM, 18/30/11.*

van Hr. Martinus. Huwelijkscontract voor Mr. Joos CARDINAEL. Hij werd geassisteerd door Hr. Jean STROBBE, oom, en Pierre DE BRUYNE, schoonbroer; zij door Hr. Pierre COCLE en Jean MAES, voogden en neven[24]. Zij overleed op 15 november 1727[25], 70 jaar oud[C]
Waarvan:

1. Jérôme Floridan ° Ieper, St.-Maartens 11 februari 1683; + aldaar 4 augustus 1706[M].
2. Jo[e] Marie-Anne ° Ieper, St. Maartens 5 augustus 1684[M], + aldaar 16 mei 1734[M] (+ vóór 4 juni 1735, toen haar staat van goed verleden werd[26]).
   ∞ 1 Ieper, St.-Maartens .. april 1709[27] Hr. Jacques-Françoois IWEINS, zoon van Adrien en van Jo[e] Marie-Françoise DE MARLE. Huwelijkscontract voor Mr. François GODTSCHALK te Ieper op 2 augustus 1709. Zij werd geassisteerd door haar ouders en Hr. J.-B. COCLE, oom; hij door zijn moeder en Jean IWEINS, oom[28].
   ∞ 2 in het vroeger klooster van de Zwarte Zusters in 1720[29] Hr. Corneille VAN WERVYCKEN, zoon van Corneille, weduwnaar, poorter van Ieper. Huwelijkscontract verleden op 28 juni 1720 voor Mr. François GODTSCHALK te Ieper. Zij weduwe van Hr. Fr. IWEINS, met twee kinderen, geassisteerd door Hr. en Mr. Pierre van der espt, raadspensionaris van Ieper[30].
   Zij had uit eerste huwelijk:
   Hr. en Mr. Fr.-Jérôme IWEINS
   raadspensionaris van Ieper, ∞ met contract van 1738 Jo[e] Marie-Dorothée D'ALLAEYS, dochter van Hr. en Mr. Joseph-Antoine en Isabelle-Dorothée VAN WEL[31].
   Zij verwierf in tweede huwelijk:
   Marie-Anne VAN WERVYCKEN
   13 jaar en enig minderjarig kind in 1735. Voogden: Hr. Pierre-Ignace DE BRUYNE, zoon van Pierre, poorter van Ieper; Hr. Fr.-Ignace STROBBE, zoon van Jérôme, vervangen op 12 januari 1737 door Mr. Fr.-Jérôme IWEINS, zoon van Hr. Jacques-Fr[32]. Zij erfde verschillende stukken land te Voormezele van Charles STROBBE[33].

---

24. KBB, *FM, 33/IV/406.*
25. KBB, *FM, 129/71/223,* verdeling.
26. KBB, *FM, 129/29/1834.*
27. KBB, *FM, 18/41.*
28. KBB, *FM, 33/VII/141.*
29. KBB, *FM, 18/42/589.*
30. KBB, *FM, 33/VII/141.*
31. KBB, *FM, 33/VIII/43.*
32. KBB, *FM, 129/29/1834.*
33. KBB, *FM, 133bis/3,* II, ff. 15-17, 24.

3. Barbe-Jeanne ° Ieper, St.-Maartens 22 december 1685[M], vermoedelijk jong gestorven.
4. Jean-Baptiste ° Ieper, St. Maartens 13 juni 1687[M]. + 28 mei 1731, ongehuwd, poorter van Ieper[34].
5. Jean-Joseph ° Ieper, St.-Maartens 10 oktober 1688[M]; + 28 mei 1732.
6. Pierre-Jacques ° Ieper, St.-Maartens 16 januari 1690[M], vermoedelijk jong gestorven.
7. Jérôme-François ° Ieper, St.-Maartens 17 april 1691, + aldaar 4 augustus 1706[C].
8. Léonard ° Ieper, St.-Maartens 9 juni 1693[M], vermoedelijk jong gestorven.
9. François-Ignace ° Ieper, St.-Maartens 5 juni 1695[M], + Ieper 13 maart 1739[35].
10. Charles-Albert ° Ieper, St.-Maartens 13 oktober 1699, volgt V.
11. Marie-Catherine ° Ieper, St.-Maartens 28 april 1699[M], vermoedelijk jong gestorven.
12. Marie-Antoinette + Ieper, St.-Maartens 19 september 1702[M].

V. Heer Charles-Charles STROBBE

Lid van de Raad van 27 in 1734, 1745, 1749, 1752[36].

° Ieper, St.-Maarten 13 oktober 1699; + aldaar 19 oktober 1759, 62 jaar oud[M].

∞ St.-Jans-Gasthuis 1731-44[37] (Ieper, St.-Pieters 3 januari 1734[M]; 24 september 1736[38]) Jo[e] Jeanne-Thérèse ANDRÉ, dochter van Jacques en Catherine SONNEVILLE, poorteres van Ieper. Huwelijkscontract te Ieper op 28 december 1733. Hij geassisteerd door Hr. Jacques Ignace STROBBE, *frère*, en Jacques DE GHELCKE, deelsman van Ieper; zij door haar ouders[39]. Waarvan:

1. Charles-François ° Ieper, St.-Maartens 4 oktober 1734[M]; + aldaar 8 november 1734[M].
2. Charles-Louis-François ° Ieper, St.-Maartens 3 oktober 1735[M]; aldaar + 5 november 1742[M].
3. Jean-Baptiste-Eugène ° Ieper, St.-Maartens 29 mei 1737[M], volgt VI.
4. Pierre-Ignace ° Ieper, St.-Maartens 8 oktober 1738[M], volgt VIbis.
5. Jérôme-Benoît ° Ieper, St.-Maartens 16 maart 1740[M].
6. Jean-Philippe ° Ieper, St.-Maartens 9 januari 1742[M]. Waarschijnlijk te vereenzelvigen met Hr. Jean-Philippe S., lid van de

---

34. KBB, *FM, 129/71/223.*
35. KBB, *FM, 133, Tabellion.* p. 179.
36. KBB, *FM, 8.*
37. KBB, *FM, 18/42/589.*
38. KBB, *FM, 135, Tabellion,* p. 179.
39. KBB, *FM, 33/VII/241.*

Raad van 27 in 1788, lid van de gemeenteraad in 1794, schepen in 1795, en met Hr. Philippe S., lid van de Raad van 27 in 1786, 1789, 1791-92[40].

7. Thérèse-Cathérine ° Ieper, St.-Maartens 7 november 1743[M].
8. Charles-Louis ° Ieper, St.-Maartens 7 juli 1745[M].
9. Marie-Joséphine[M].

VI. Heer Jean-Baptiste-Eugène STROBBE

Poorter van Ieper, in Rijsel gewoond hebbende. Zijn staat van goed werd op 18 april 1777 gepasseerd[41].

° Ieper, St.-Maartens 29 mei 1737[M]; + vóór 18 april 1777[42].

∞ Bij de Grauwe Zusters[43] Jo° Joséphine-Françoise CLAEYSSENS, dochter van Hr. Adrien-Jean en Jo° Rose-Pétronille IWEINS, poorteres van Ieper.
Waarvan:

1. Sophie: 8 jaar in 1777[44].
2. Jeanne-Charlotte-Adelaïde: 7 jaar in 1777.
3. Nathalie-Cathérine: 6 jaar in 1777, ° St.-Maartens 11 maart 1771[M].
   Voogden: Jacques CLAEYSSENS fs. Adrien, Hr. J.-B. CAMERLYNCK fs. Ignace, beiden inwonende poorters van Ieper.

VIbis. Pierre-Ignace STROBBE[45]

° Ieper, St.-Maartens 8 november 1738[C]; + 29 nivose XI (19 jan. 1803). Bediende.

∞ Marie-Jeanne VAN DEN ABEELE, + na 1806. Linnenverkooptster.
Waarvan:

1. Josèphe-Antoinette ° Ieper, St.-Maartens 4 maart ...; + aldaar 22 augustus 1777.
2. Pierre-Jacques ° Ieper, St.-Niklaas 27 juli 1779.
3. Marie-Jeanne ° Ieper, St.-Niklaas 21 juni 1781; + aldaar 30 maart 1789.
4. Marie-Thérèse: leefde nog in 1812.
5. François-Jacques-Louis ° Ieper, St.-Niklaas 11 oktober 1784; + St.-Pieters 10 juli 1785.
6. Pierre-Louis ° Ieper, St.-Niklaas 11 juni 1788, volgt VII.

[Vervolg in WH-info 1992, 1]

40. KBB, *FM, 108.*
41. KBB, *FM, 129/29/1688.*
42. *Ibid.*
43. KBB, *FM, 18/42/589* en *34/258.*
44. KBB, *FM, 129/29/1688.*
45. Van hieraf wordt, tenzij anders vermeld, naar *FM, 42/Y516* verwezen.

In dit nummer

Lidmaatschap 1992	113
Vluchteling in Leiden: Jacob de Buck uit Wulveringem	115
Een gruwelijk huwelijk	124
Staten van goed van de roede van Menen	126
Veroordeelden tijdens de Bloedraad in het arrondissement Ieper (1567-1572) (3)	127
Verwantschap Dirk Frimout - Bob Geldof - Merlevede	135
Niet de kraaien maar de wolven zullen het uitbrengen: oude vindplaatsen van familienamen	138
Ieperse geslachten: de familie Strobbe (1)	143

Werkten mee aan dit nummer

Pieter J.M. DE BAAR	Leiden (NL)
Wilfried BEELE	Ieper
John DESREUMAUX	Wervik
Pieter DONCHE	Berchem
Michael SIDDONS	Gwynedd (GB)
Familievereniging *Merlevede*	Ieper

wh-info

MEDEDELINGEN VAN WESTHOEK
KRING VOOR GESCHIED- EN FAMILIEKUNDIG ONDERZOEK IN DE WESTHOEK

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
Jg. VIII afl. 1 april 1992

Afgiftekantoor B-8900 Ieper 1

WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Rozelaarsstraat 6, B-8900 Dikkebus-Ieper ☎057/44 56 53

De auteurs, en niet de uitgever, zijn verantwoordelijk voor hun bijdrage en illustraties.

Van de redaktie

Na het verschijnen van de WH-mededelingen, ontvangen we steevast tal van reacties. Die zijn overwegend positief. Sommige zijn ronduit lovend. We geven grif toe dat we daar eigenlijk niet ongevoelig voor zijn. Andere zijn opbouwend kritisch. Dat wordt overigens geïllustreerd door een aantal korte bijdragen in deze aflevering, die aansluiten bij eerder verschenen artikels. We zijn daar blij mee, want dat betekent dat WH-info met aandacht gelezen wordt. Door een paar lezers wordt *Info* zelfs gespeld, tot in de details...

Hoewel we met veel plezier aan WH-info werken, maken we het tijdschrift niet voor onszelf. Daarom willen we graag weten wat de lezer ervan denkt, en we vragen ons steeds ernstig af of we op zijn suggesties kunnen ingaan. Een blad is immers nooit af.

Sommigen wensen meer 'wetenschappelijke' bijdragen, anderen kijken uit naar meer nominale artikels. In de praktijk komt het er echter op neer dat beginners en specialisten, en allen die zich ergens daartussen bevinden, voldoende aan hun trekken komen. En dat is niet altijd een gemakkelijke opdracht. Maar we doen verder ons best.
Ook in dit nummer plaatsten we, naast interessante bijdragen met namenmateriaal, ook een meer narratieve Engelstalige bijdrage die de lezers met belangstelling voor de 16de-eeuwse emigratie vast zal weten te boeien (een ruime Nederlandstalige samenvatting sluit evenwel onmiddellijk bij het artikel aan).

Af en toe krijgen we van een auteur te horen dat zijn/haar ingezonden artikel maar niet verschijnt. Ofschoon we rekening trachten te houden met het feit dat iedereen zijn bijdrage liefst zo vlug mogelijk gepubliceerd ziet, primeert bij de redactie de mening dat in de eerste plaats naar een inhoudelijk evenwichtig nummer gestreefd dient te worden. In de regel wordt iedere niet aan de inzender geretourneerde kopie gepubliceerd. Personen die ons enkel wat fotokopieën van documenten bezorgden, met een kort berichtje, om er zelf maar 'wat van te maken' – wat vaak nog tijdrovend aanvullend onderzoek vergt, begrijpen allicht dat we hen moeten ontgoochelen.

Westhoek. Bijdragen tot de geschiedenis van de Westhoek

In weerwil van wat we in de vorige aflevering schreven, ontving u nog geen folder over de eerste aflevering van de **nieuwe reeks WH-publicaties *Bijdragen tot de geschiedenis van de Westhoek***, die in mei verschijnt. Een kleine rekenoefening maakte ons al snel duidelijk dat zulks te hoge kosten met zich bracht. Daarom vonden we het gepast het aprilnummer wat vroeger te laten verschijnen, met de folder in bijlage. Omdat een folder nu eenmaal te weinig ruimte biedt om alles mee te delen, voegen we er hier nog aan toe dat de Engelstalige bijdrage door een uitvoerige samenvatting gevolgd wordt. We menen stellig dat deze nieuwe reeks nog beter dan de reeks **WH-jaarboeken** aan de verwachtingen van de zoeker beantwoordt.

Aangezien er zowat een 3-tal weken tussen het drukklaar maken en het (vroeger) verschijnen van dit blad gaan, hebben we vooralsnog maar een partieel zicht op de hernieuwing van het lidmaatschap. Daarom vindt u de steunlijst en de lidkaart in het volgende nummer. De eerste resultaten zijn evenwel zeer gunstig. We staan er alvast op de trouwe leden en milde schenkers te danken die ons reeds hun contributie overmaakten. Leden die hun herabonnering uit het oog verloren, vinden de lidmaatschapsvoorwaarden in het onderstaande kader en een betalingsformulier in bijlage.

J. DECAESTECKER

Lidmaatschap WESTHOEK 1992

WH-leden die ons reeds hun bijdrage voor 1992 overmaakten, vinden op de adresstrook een asterisk gevolgd door het getal 92 (*/92). Leden die nog niet betaalden, vinden er enkel een asterisk (*) en ontvangen na deze afl. geen herinnering meer.

	(A)	(B)	(C)	(D)
	België Luxemburg	Nederland	Groot-Brittannië Frankrijk	Andere landen
	BEF	**NLG**	**BEF**	**BEF**
Minimumbijdrage	**175,-**	**12,-**	**225,-**	**275,-**

A. te storten op KB-rek. 464-8254601-51.

B. giro op rek. 17.90.35 van de NMB-Bank te Sluis t.g.v. de rekening 68.09.76.787 t.n.v. Karel J.C. DECAESTECKER, Rozelaarsstraat 6 te B-8900 IEPER, o.v.v. WH-info 92.

C & D. op prk. 000-1485051-78 van Westhoek-Jaarboek, of internationale postwissel.

– Alle bedragen **moeten** ons toekomen vrij van alle taksen en kosten.

Nominatieve bevolkingsgegevens betreffende Zonnebeke - aanvullingen

Pieter Donche — Berchem

In *Westhoek-Genealogisch Jaarboek IV* publiceerden wij een eerste reeks nominatieve bevolkingsgegevens betreffende Zonnebeke[1]. In dit artikel vindt men drie aanvullende lijsten.
De eerste lijst dateert uit 1500 en vormt een brug tussen de eerder gepubliceerde lijsten van resp. 1469 en 1618. De tweede lijst is een lijst der armen uit 1695 opgesteld door pastoor A. Verhaeghe. De derde lijst, van veel recenter datum, nml. 1790-1817, laat ons toe ook de woonplaatsen en/of de beroepen van sommige inwoners te kennen.

1. Erfelijke renten van de dis van Zonnebeke anno 1500 [2]

«Dit zijn de ervelichte renten toebehorende den disch enden den aermen van Zunnebeke onder diversche heerschepen ende prochien hier naer verclaert ende nieuwe leghere ghemaect int jaer ons heeren duust V.C.

Mijn vrauwe van Zweveghem over Pauwels van MONTENBERCH
Pauwels MOENIN over Pieter BOLLAERT
Pauwels MOENIN over Gheraert VANDEN HOVE
Pauwels MOENIN over Pieter GHEBURGHE
Karels DE NEVE
Thomaes VANDEN WALLE over Jacob DE CORTE

1. P. DONCHE, *Nominatieve bevolkingsgegevens betreffende Zonnebeke (1. De haardentelling Zonnebeke 1469, 2. Maalrecht te Zonnebeke in 1618, 3. Monsteringsrol te Zonnebeke in 1633, 4. Weerbare mannen te Zonnebeke in 1644, 5. Bevolkingstelling te Zonnebeke in 1698, 6. Straatschouwing te Zonnebeke in 1691, 7. Straatschouwing te Zonnebeke in 1764),* in: *Westhoek (Genealogisch Jaarboek) IV,* Dikkebus, 1987, pp. 157-174.

2. ARCHIEF GROOT SEMINARIE BRUGGE, *Fonds Augustijnerabdij van Zonnebeke*, nr. 1899.

Jan Everaert over Jaeques CANIN, noort west van Aelbrecht HARINCX lande
Kaerle VANDEN WALLE over Jacques CANIN
Kerstiaen STOORME ende Ysabeele VANDEN VOORDE
Ram VAN ROSEBEKE

Dit onder mijnheere van Zunebeke ende zijn covent [3]

Boudin SCOONJANS, Augustijn VANDEN BERGHE
Joos BEKAERT
Weduwe en aeldinghen van Boudin SCOONJANS, Gillis DE SNIC ende Anceel DE SNIC
Matheus DE BLONDE, Boudin SCOONJANS
Jan KENGAERT, Jan AKET
Daneel VAN EEKEN, Mechiel VAN BESELAERE, Michiel VAN BECELAERE
Louis VANDER STRATE, Pierine BRICKELS
Jan BRICKELIN over Gillis VAN ROSEBEKE bastaert
Willem VAN EEKEN over Rogier TERNYNC
Willem VAN EEKEN over Lamsin VAN MEESENE
Jacob VAN BLESSY over Fluer VAN BESELARE, Malins VAN YPRE
Willem VAN EEKE
Maelin VAN YPRERE over Lamsin VAN MEESENE
Wouters VANDER MUESTER, Pieter MOOCX, Katheline MEILUERTS
Katheline MEILUERTS, Jane SUETIERS, Pieter MOKE, Maelin VAN YPRE
Pieter MOKE, Lamsin BAERT
Jan BAERT
Jan VANDER STRATE, Jan DE VELTERE, Katheline SVELTERS
Pieters CARPERS, Pieter MOKE
Lievin STOORME, Jan DE BUSSCHERE, Kerstiaen BAREY
Jan VAN INGHELANT
Michiel KENGAERT over Pasin VANDER HAGHE
Wouter VANDEN KERCKHOVE, Lisbette VAN NIEUKERKE
Jakemine VAN BESELARE
Luux BOLLAERT, Willem VAN EEKEN, Jan VAN BESELARE

In Zunebeke onder Jan vander Gracht [4]

Jan TRAETSAERT, Kerstine SCADS, Maercx PAUWELIN

---

3. D.w.z. de geestelijke heerlijkheid van de Augustijnerabdij van Zonnebeke, het westelijk deel van de huidige gemeente.

4. D.w.z. de wereldlijke heerlijkheid van Rollegem, het oostelijke deel van de huidige gemeente Zonnebeke, zie kaart in Westhoek-jaarboek 1987. Van 1419 tot 1578 leverde de familie van der Gracht de heer van de heerlijkheid Rollegem in Zonnebeke.

Maercx TRAETSAERT, Jane TRAETSAERTS
Maercx PAUWELIN over Pierine SCREYERS
Maercx PAUWELIN over Boudin DE SNIC
Jan DE SNIC, Lauwers VANDEN CRUCE
Jan DE SNIC over Baudin DE SNIC
Jacob VAN DEN LEENE over Lauwers VANDER CRUCE
Jan PANCOUCKE over Lysbette SWILDERS
de weese Loy KERSTELOOTS over Jan VAN BORGOGNE
Joos MEULENAERS
de kinderen Jan VANDER BRIGGHE over Inghelram YSAC
Louis VANDER STRATE over Wouter VANDEN VOORDE
Maeyelins ABLEY
de kindren Loy KESTELOOTS over Gillis CAERTIN, Daneels VAN EEKEN
Iacob WOUTERLOOT
Pieter VANDER STEENE over Willem STOOREMAN
Fransoys KENGAERT, Boudin VAN CAPPELVELT
Jan STOOREM over Boudin VAN CAPPELVELT
Jan DE GRAVE gheseit Moenins over France BAERT
ende Wilgemine zijn wijf, Ian ZOOTS
Ian DE GRAVE
Jan VANDER GRACHT over Rijckaert VANDER GRACHT
Ian DE MEULENAERE
Ian LAMBRECHT
Michiel PAUWELIN over Willem STOOREM
Rogaert VAN EEKEN over Mentin VANDER BRIGGHE
Thomaes MOENINS
Daneel VAN EEKEN
Rogaert VAN EEKEN
Wouter VANDER MUESTRE over Jan VANDER BRIGGHE
Malin VAN ACKERE, Robeert MAEYIN
Bertram PANCOUCKE, Aernoud MOENINS
Meus BERTOLF
Maertin VULSTEKE over Iacob VAN BORGOGNEN
Joos VAN DIXMUDE over Jan VAN OOST
Joris DE BROUCKERE over Belle WITTAERTS
Inghelin CATELYAU over Pauwels VANDER HAGHE
Lamsin VANDEN CLYTE, Bertram PANCOUCKE
Willem VANDEN CASTEELE over Denijs VAN MEESENE
Maertin VULSTENS, Fransoys KENGAERTS
Willem VANDEN CASTEELE over Denijs VAN MEESENE
Pieter DE MAN (de ionghe) Pauwels BUEDINS
Fransoys KENGAERT over Kerstiaen VAN MEESENE
Joris VAN DENTERGHEM over Anceel VANDER STEENE
Ian WILLAERT, Michiel VANDEN DALE

Gillis DE SNIC
Loey FENTIN, Grietkin SUTTERS
Loy KESTELOOT
Pieters MOREELS, Ians SNICX
Joos VANDEN BUSSCHE over Gillis VANDEN HUELE
Jacob en Michiel PAUWELS over Beele VAN INGHELANT
Pieter ODEVAERS
Joos DE GRAVE over Beele VAN INGHELANT
Jacob VANDER GRACHT, Michiel PAUWELS, Pieter MOREEL
Thomaes VANDE WALLE

Dit es onder Cotschy [5]

Maertin GILLOEN over Oliver VANDER BEKE (zuudzijde van de grote Yperstrate)
Willems QUICKEN
Iacob ZOT over Mergriete VANDER STRATE
Pieter SBLONDEN
Jake LIEBAERT, Iacob SVELTERS
de weesen van Clement TRAETSAERT, Pauwels OTGHEER
Thomaes DE VELTERE
Thomaes VANDE WALLE
Matheus SCAETS over Rogaer SCAETS
Jan HILLEMAN, Jake LIEBAERTS
Antheunis MUES over Ian DE POORTERE
Cornelis MUES
Wouter VANDER ELST
Pieter VANDER LETUWE
Joris DE VOS
Wouter VANDER MEESTERE over Gillis VAN ROSEBEKE
Jan GHEYSIN
Denijs VAN EEKEN
Joos DE MUELENAERE
Michiels PAUWELIN over Pauwels DE MAN
Pieter AKET

Onder de zale [6]

Clement ONDOORE, Ioris DE POORTERE, Ioos CONS
Ioris VANDER STRATE»

---

5. Dit is de heerlijkheid van *Coucy, Coutchy, Couchy, Cousy, ...*
6. D.w.z. de *Zaal* of Kasselrij Ieper.

2. Armenlijst Zonnebeke 1695 [7]

De lijst werd opgesteld door Pastoor Alipius Verhaeghe op 15 februari 1695. Hoewel deze lijst amper 3 jaar eerder dan de volkstelling 1698 werd opgemaakt zijn er opvallende verschillen. De lijst van 1695 telt veel méér armen: meer dan het dubbel. Ook zijn enkele echtgenoten gezinshoofd nog in leven in 1695, terwijl in de lijst van 1698 hun weduwen vermeld worden. Enkele personen zijn niet meer aanwezig in de lijst van 1698, hetzij om reden bekend uit de lijst van 1695 zelf *(vertrocken, fugitif)*, hetzij om de vermoedelijke reden van overlijden.

We voegden volgende nota bij na de namen:
A 1698 indien ook vermeld als arme in de volkstelling van 1698.
1698 indien vermeld in de volkstelling van 1698, als niet arme.
W indien in 1698 de weduwe vermeld staat.

Van de 31 personen die in beide lijsten voorkomen, blijken er 17 aan de armoede ontsnapt te zijn tussen 1695 en 1698. Of hanteerden de pointers en hoofdmannen van de parochie in 1698 veel lagere criteria voor het bestaansminimum dan hun zielenherder in 1695 ?

«Liste van de Aerme jeghenwoordelijck binnen de prochie van Sonnebeke, de welcke den heer pastoor midts desen is overgheven an bailliu van de schepenen der Saele ende Cassel(rie) van Ipre In conformeteyte van hemlieden ordonantie van daeten 8 febr. 1695, consisteren(de) Soo volgt:

Alvooren ... DE ROO
Guill(aume)s CARREIN *1698*
Toussein DE LANNOY (vertrocken)
Jan Bap(tis)te DONCHE *A 1698*
Piere BLIECK *A 1698*
Jan HARDESEUNE *1698*
vi(du)a P(iete)r SANTHY *A 1698*
Christiaen VAN MARCQUE *A 1698 W*
Albert LABAERE
Fran(ciscu)s VAN THOUROUT
Nicolays BATAILLIE
Marijn BATAILLIE *A 1698*
vi(du)a Frans COURRIE
Charel HERMAN
P(iete)r OMMAERE [Ommez in A 1698]
Joos TRATSAERT (fugitif)
Jaecq(ue)s VAN ESLTLANDE
P(iete)r GOUDESOONE
Jan LAVAE *1698*
Anthone DE DRIJVERE *A 1698*
De w(eduw)e Lieven GHYSEL
Mathijs NIVELLE *A 1698*
vi(du)a Jaecq(ue)s OBIJN

7. RIJKSARCHIEF BRUGGE, *Kasselrij Ieper, 2de reeks*, nr. 6.

vi(du)a Mattheus QUIJNTEN
vi(du)a Jan LE SOEN
Laur(entius) BLIECK [*1698*, 2 vermeldingen]
vi(du)a Guill(aume)s BLIECK
P(iete)r BATAILLIE *1698*
Jan GODTSCHALCK
vi(du)a P(iete)r QUIJNTEN
Jan OMMEER [Ommez in *A 1698*]
Piere DE VACHT *1698 W*
Passchier VAN LO
Jan VAN MARCQUE *A 1698*
Corneel VERHAGHE
Christians COLLIER
vi(du)a Clays MEURISSE
Fran(ciscu)s GOEMAERE
Pieter L...
Jan B...
Pauwels VERMEERSCH *A 1698*
P(iete)r HUGO *A 1698*
vi(du)a Guill(aume)s ...
Jean VAN(DEN) ABEELE *A 1698 W*
Fran(ciscu)s PYPELAERE
Jan MALLENGIER *1698*
Guill(aume)s HESPEEL *1698*
Guill(aume)s VERHAGHE *1698*
vi(du)a Jan DE SITTERE
Jaecq(ue)s BAELEN *1698*
De w(eduw)e Carel BAEL(EN) *A 1698*
Pieter de C...
P(iete)r SIX *1698*
Maill(iar)t BAELEN *1698*
Jan VERMEERSCH *1698*
Jan BOTTELGIER *1698*
Jan STEYAERT *1698*
P(iete)r D...
Frans POURQUIER *1698*
Rougier DONCHE *1698*»

3. Enkele inwoners van Zonnebeke 1790-1817 [8]

Uijttreck van den Handboek Der pachten van hofsteden, Landen huijsen heerlijcke renten ende voordere inkomsten der abdije van Zonnebeke, 1790-1817.

Een hofstedeken bewoont door Eloij DURNEZ, west-zuudwest van de groote plaetse van Zonnebeke.
Een hofstedeken bewoont door Gerardus CARREIJN wat zuud van de groote plaetse.
Hofstede van Ignatius HOFLACK verre zuud west van de kercke.
Hofstedeken van Pieter Joannes VINTEVOGEL verre zuud west van de kercke bij d'Haenbeke.
Hofstedeken van Matheus LAHOUSSE west van de kerk tegen d'Haenebeke.
Hofstedeken van Joannes DE POORTERE verre west van de kerk.
Hofstedeken van Pieter HOLLEBEKE naar Joannes DE SMET fs. Guillaume ge

8. ARCHIEF GROOT SEMINARIE BRUGGE, *Fonds Augustijnerabdij Zonnebeke*, Register nr. 8.

bruyckt in pachte noort bij de kleine platse van Zunnebeke.
Hofstedeken van Matthijs HAEKE, in de zuud west hoek van Zunnebeke.
Hofstedeken van Pieter VAN LAUWE, zuudwest van de kerk.
De brauwerije ende herberghe den Hert bewoont door Gerard DE SMET op de groote plaetse van Zonnebeke.
Hofstede van Joannes VERMEULEN west van de kerk, genaamd het Westgoed.
Hofstede van Jan Baptist VAN HEULE genaamd het Goed Ter Beke verre west van de kerk.
Hofstede van Jacobus DE MEY, het Casteelgoed aan de kleine platse van Zonnebeke.
Hofstede van Joannes fs. Martinus DE SMET nu aen Philip BOUTEN wat noort van de kerk.

Landspachters

Philippus SANTIJ, zuudwest hoek.
Ambrosius DURNEZ, zuudwest hoek.
Louis DE LEYL, westhoek bij Bergskens.
Carolus VOLBOUT, oosthoek bij de Koolbergh.

Huizen en erven

Pieter DU PETIJT, zuudoost van de groote plaetse alwaer hij exerceert het ambacht van kuijper.
Jan DURNEZ, zuud van voorgaende.
Joseph DE ZITTER, houdende aan tvoorgaende.
Jospeh PILLAERT in de peerdesmisse op de groote plaetse aan de zuutzijde van de calchie.
Jacobus KNOCKAERT d'oude, oost van voorgaende.
Jan Baptist ZEURYNCK met backerije, oost van voorgaende.
Philippus HUIJGEBAERT, oost van voorgaende.
Marie Joanna LAMON, oost van voorgaende.
Jacobus DE BRIJCK, oost van voorgaend (in 1793 was het voorgaende huis ver pacht aan Jacobus KERSTEMAN).
Josephina HOFLACK, oost aan voorgaende nu verpacht aan CAILLAU.
Catherine MALENGIER, oost aan voorgaende nu verpacht aan Josephina HOF LACK.
Joseph VERSCHAVE met waegemaeckerije aan de noortzijde van de groote plaetse.
Francois SOHIER, noordzijde van de groote plaetse.
Joannes DE PREZ, oost van voorgaende.
Jacobus VENEIN, oost van voorgaende.
Pieter DE VOS, oost van voorgaende.
Carolus BOSSAERT met peerdesmisse op de cleine plaetse.

Philippe VANDEN BULCKE, noortwest van de cleijne plaetse.
Joachim DE PETIJT, noord van de cleijne plaetse.
Albert VALCKE, noort van de cleijne plaetse.
Jacoba DE PETIJT naer Joannes DU PETIJT haeren vader, west van voorgaende op de cleijne plaetse.
Nota: deze drie bovenstaende huysen existeren niet meer, afgebroken synde de herberghe den Schaeck, vidua Jacob VANDEN BULCKE op de cleine platse (op Baefmisse 1792 aan Antoine GARDIN.
Jacobus KNOCKAERT junior, oost van de kleyne platse, in 1794 afgetrocken en door KNOCKAERT bebauwt met een huys in steen en hart dack.
Antoine SCHEPERS, zuudwest van de grote plaetse op de zuudzijde van de calsijde.
Francis MERSMAN, wat west van d'Haenebeke van noorden aen de calchiede.
Pieter LEMAIRE, westkant van bovenstaende huis.

Cheinsgronden

Albertus BOUTEN 29,5 roeden alwaer sijn huys op staet met achterhoveken recht over het kerkhof van Zonnebeke.
Isabelle ROGIERS, oost van voorgaende waer haer huys op staat.
Joseph CATHEEUW, noordoost van kerkhof waer het costereel huys op staat.
Vidua Frederick SANTY jegens d'Haenebeke op de Zuudzijde van de calchie waer haer huys op staat.
Jan Baptist DE BRUYNE, noordwest van de platse waer haer huys op staet langst de Langemarckstrate.
Joannes HOFLACK, idem.
Joseph D'HEERE naer Francis HERREMAN sijnen schoonvader, waer sijn huys op staet, inde oosthoek van Zonnebeke bij de Koolbergh op de noord zijde van de calchiede.
Joannes DE STOOP, sijnen oliemolen.
Jacobus VAN LAUWE west van de plaetse van Zonnebeke op de zuudzijde van de calchiede, waer sijn huys op staet.
Pieter Joannes BREYNE, west van de grote plaetse, aan de noordzijde van de calchie, waer sijn huys op staet.
Joannes NUITTEN naer Joannes MEERSMAN, groote molen met huijs en stallingen.
Pieter Jacobus VAN HEULE pacht de cleine molen, na 1793 aan Jacobus MAROUT.
Pieter LA HEIJE, een hofstede zuudwest van de plaets, aan de zuudsijde van de calchiede.
Jacobus VOLBOUT aan de noord kant tegen de herberg het Schaeck bebouwt met een huys in steen en hart dack.»

Een bijdrage tot de geschiedenis van de drankcultuur in de Westhoek:
I. Herbergen in de kasselrij Veurne anno 1779

Joeri Stekelorum – Koksijde

In 1779 vond keizerin Maria-Theresia het blijkbaar welletjes met de ongeoorloofde uitbreiding van herbergen in Vlaanderen. Haar motivering steunde op het feit dat zij *dienen tot schuylplaetsen van vagabonden en ondeugende persoonen, door welke frequente occasiën, de goede ingesetene, ende namentlijk de jonkheyd van beyde de sexen verleyd worden tot hun absolut vertier ende hun overgeven tot alle ongeregeltheden ende dronkenschappen, waerdoor menigvuldige gevegten ende ook doodslaegen veroorsaekt worden (...)*[1] [koud bier maakt warm bloed]. Toen al waren de herbergiers commercieel ingesteld: klanten werden aangetrokken met het *uytgeven* van *eenige prijsen om de zelve te laeten winnen door het schietse met den pyl ofte den kogel*[2]. Dat dit niet steeds zonder gevaar was is duidelijk. Het gevolg was natuurlijk dat *... de landslieden (...) de herbergen (...) niet en konnen verlaeten, maer hun aldaer ophouden, sommige bij heele nachten, tot hun absoluut verderf, bij veronagtsaminge van de landsneeringe ende inwendige manufacturen (...).* Om *in alle (...) onheylen ende quaede gevolgen te voorsien* vaardigde Maria-Theresia op 21 juli 1779 een verordening uit die aan de uitbreiding van het aantal herbergen en het herbergbezoek paal en perk diende te stellen[3].

Eerst en vooral werden sluitingsuren opgelegd: gedurende de winter (d.i. vanaf oktober) mocht men openhouden tot 20 uur en 's zomers tot 21 uur. Dat men geen horloge had, was geen excuus: de koster van elke parochie diende gedurende een kwartier de klokken te luiden.

1. J. DE LE COURT, e.a., *Receuil des anciennes ordonnances (des pays-bas autrichiens), publié par ordre du Roi, sous les auspices du Ministre de le Justice*, Bruxelles, 1905, tome 11 (14/1/1775–30/12/1780), pp. 357-359.
2. *Ibidem.*
3. *Ibidem.*

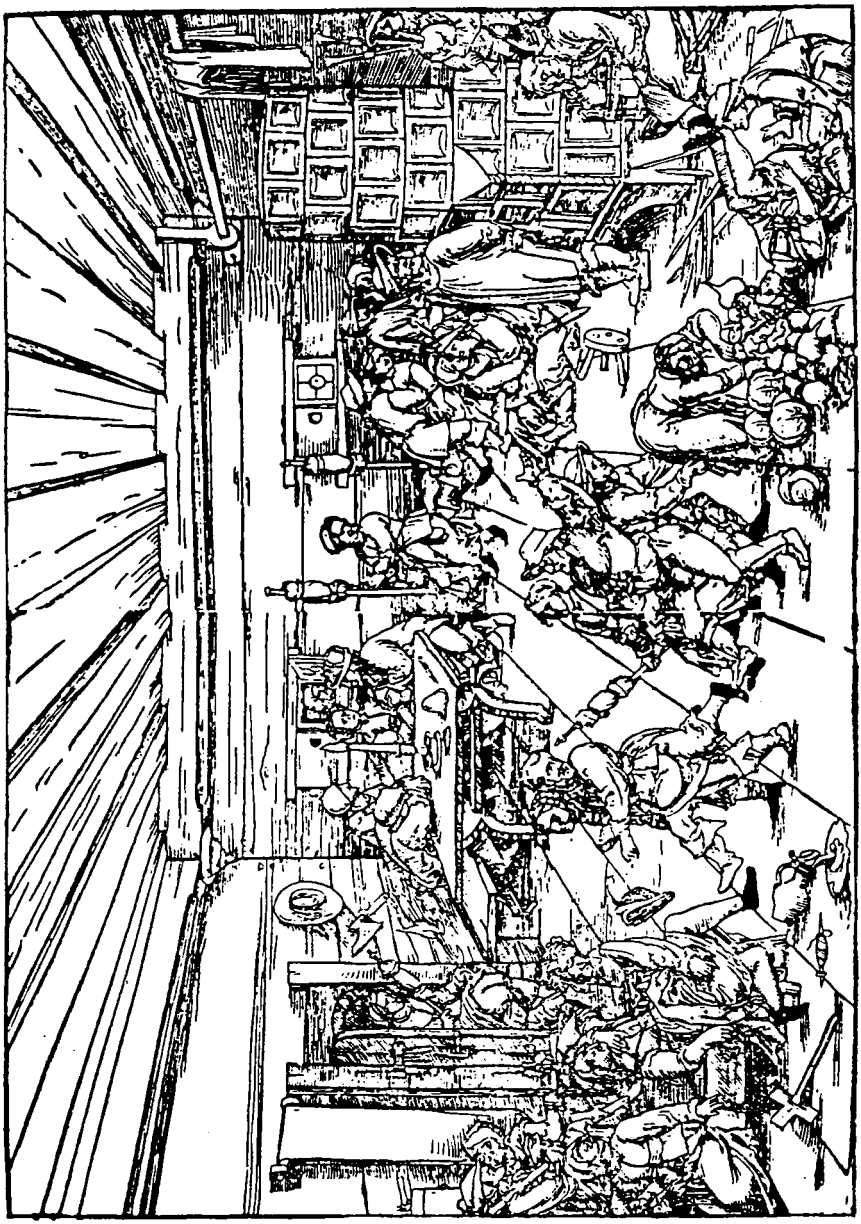

Daarenboven was het niet toegelaten te 'pintelieren' *op zondaegen en feestdaegen, ten tijde van de hoog-misse, het sermoen ofte vespers*[4]. Op straffe van boeten was het voortaan ook verboden prijsschieting te organiseren buiten de *geoctroyeerde* gilden om.
Alsof dit nog niet genoeg was, werden onze voorouders tevens beperkingen opgelegd betreffende de kermissen. Slechts twee kermissen zouden per jaar in één parochie nog worden toegelaten: *eene ten tytel van de kerckwydinge ende de andere ten tytel van den patroon van elke parochie (...)*[5]. Voorwaar een strenge beknotting van het ontspanningsleven van onze voorouders, vermits een groot deel van het sociaal verkeer plaats vond in en rond herbergen en kermissen. Beide waren o.m. een gelegenheid tot nieuwe liefdes[6].

Maar Maria-Theresia stond niet alleen in haar strijd tegen drankmisbruik. Reeds sinds lang poogde de Kerk het herbergbezoek te beperken. Door de mensen tot het bijwonen van kerkelijke diensten aan te zetten, trachtte ze greep te krijgen op de 'zee' van vrije tijd waarover de mensen beschikten – de 52 zondagen en circa 30 feestdagen waarop niet gewerkt werd, gaven toentertijd nagenoeg evenveel vrije tijd als de 38-uren werkweek vandaag. Daarom waren de pastoors niet alleen verplicht om op de zondagen, maar ook op de feestdagen te preken teneinde herbergbezoek en alles wat dat aan verderfelijk tijdverdrijf inhield te voorkomen. Wee de *sloebers* die het tijdens de hoogmis aandurfden enig vertier te zoeken bij herbergiers die het met de voorschriften van zowel de centrale als de plaatselijke kerkelijke en wereldlijke overheid niet al te nauw namen. Misschien is het wel omdat de herbergiers in veel parochies ook de grootste concurrenten van de pastoors waren, dat zij zowat altijd de zwarte schapen van de kudde geweest zijn[7]?

---

4. *Ibidem.*

5. *Ibidem.*

6. Wie meer wil weten over het herbergleven verwijzen we o.a. naar: E. ELEWAUT, *Herberg en Overheid, politionele en fiscale aspecten van het overheidsoptreden betreffende herbergen in de Zuidelijke Nederlanden en in het bijzonder te Gent, 17de en 18de eeuw,* in: *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent,* Nieuwe Reeks, dl. XL, pp. 111-158; R. VAN UYTVEN, *De drankcultuur in de Zuidelijke Nederlanden tot de 18de eeuw,* in: *Drinken in het verleden,* tentoonstellingscatalogus, Leuven, 1973; H. SOLY, *Kroeglopen in Brabant en Vlaanderen, 16de–18de eeuw,* in: *Spiegel Historiael,* jg. 18 (1983), p. 573; C. VANDENBROEKE, *Vrijen & trouwen van de Middeleeuwen tot heden,* Brussel-Amsterdam, 1986; ID., *Sociale geschiedenis van het Vlaamse volk,* Beveren, 1981; B.H.D. HERMESDORF, *De herberg in de Nederlanden, een blik in de beschavingsgeschiedenis,* Assen, 1957.

7. Meer over het bijwonen van de mis op zon- en feestdagen tijdens de eerste helft van de

Op de Rijksdag in Worms werd zelfs Luther gesterkt door bier.

Ten behoeve van zowel heemkundigen als genealogen, publiceren we hieronder de lijst van herbergen zoals ze werd opgemaakt in uitvoering van de gemelde ordonnantie[8]. Omwille van de duidelijkheid hebben we het originele document (dat in tabelvorm is opgemaakt) herordend en alfabetisch per parochie gerangschikt[9].
Het is de bedoeling om in een latere bijdrage de kasselrijen Ieper en Waasten te behandelen.

17de eeuw, inzonderheid in de dekenij Roeselare, is te lezen bij M. THERRY, *De dekenij Roeselare (1609-1649),* Leuven, 1983, pp. 174-176.

8. Een overzicht van de herbergen in Veurne-Ambacht werd reeds gegeven voor de 19de en 20ste eeuw door A. DAWYNDT:
- *De Veurnse herbergen in 't jaar twintig,* Koksijde, eigen beheer, 1972, 176 blzn. (Heembibliotheek Bachten de Kupe [=HBBdK], nr. 4).
- *De herbergen uit de jaren twintig: I, Bulskamp, ...,* Veurne, eigen beheer, 1974, 183 blzn. (HBBdK, nr. 6).
- *De herbergen uit de jaren twintig: II (...),* Veurne, eigen beheer, 1975, 198 blzn. (HBBdK, nr. 8).
- Diverse bijdragen in Bachten de Kupe: *Oude herbergnamen uit de Westhoek (19de eeuw): Herkomst en betekenis:* 12 (1970), 5, pp. 123-136; 12 (1970), 6, pp. 158-160; 13 (1971), 1, pp. 22-24; 13 (1971), 2, pp. 46-48; 14 (1972), 2, pp. 47-48; 14 (1972), 5, pp. 113-116; 16 (1974), 1, pp. 17-24; 17 (1975), 5, pp. 111-120; 18 (1976), 5, pp. 81-87; 19 (1977), 3, pp. 78-82; 19 (1977), 6, pp. 103-112; 21 (1979), 2, pp. 46-51; 24 (1982), 2, pp. 36-42.

9. De lijst wordt bewaard in: Rijksarchief Gent, *Raad van Vlaanderen,* nrs. 32.172 en 32.173.

De herbergen[10]

1. ADINKERKE
Pieter HAELEWYCK
Sint-Sebastiaen, 13 mei 1775
Ter noortz(yd)e de platse jeghens den Burghweg
Van immemoriaelen tyde

2. ALVERINGEM
Jacobus TERLINCK
Den Gouden Appel, 7 maart 1764
Ter plaetse
Onbekent

Joseph VAN ACKER
Sint-Aernout, ___
Noort oost ter plaetse
Onbekent

Joannes VAN STENE
Het Schaeck, 26 april 1769
Oost ter plaetse
Van immemoriaelen tyde

Pieter MORAEL
De Dry Trommels, ___
Ter platse
Van immemoriaelen tyde

Pieter AMPOORTER
Sint-Sebastiaen, ___
Ten zuydoosth(oucke)de platse
Van immemoriaelen tyde

Vi(du)a Enghelbert GHYSELEN
Den Binlander, 7 januari 1764
Ten noortzyde van Vorthem
Van immemoriaelen tyde

Pieter BLANCKAERT
De Sterre, 2 juni 1770
Vorthem
Van immemoriaelen tyde

Pieter DRUWÉ
Sint-Jooris, 4 maart 1769
Ter zuydzyde van Vorthem
—

Pieter ROUSEREZ
Den Snouck, 20 oktober 1779
Nevens Vorthembrugghe
—

Pieter RAMUS
Den Rabbelaere, oktober 1779
Oost over den Loovaert
—

3. AVEKAPELLE
Joannes BOLLIOU
Den Gouden Leeuw, ___
Noord bij de kercke
Van immemoriaelen tyde

Joannes MORAEL
Sinte-Barbara, 28 april 1779

---

10. Na de parochie volgen vier regels per herberg:
Lijn 1: geeft de naam van de herbergier.
Lijn 2: geeft de naam van de herberg, gevolgd door de datum van het octrooi. Zie hiervoor ook: STADSARCHIEF VEURNE, *Oud Archief*, nrs. 944-946 (requesten en octrooien voor het houden van herberg in de kasselrij Veurne, 1751-1796).
Lijn 3: geeft de ligging van de herberg.
Lijn 4: geeft het jaar van oprichting.

Noord den Burgwegh
Van immemoriaelen tyde

Carrel BOUCKHOUT
Sint-Sebastiaen, 28 april 1779
Noord oost van tk(erc)khof
1500

4. BEVEREN
Joannes CAMU
De Swaene, 18 mei 1763
Ter platse
Van 's menschens gedencken

vi(du)a Andries SAMPERS
Sint-Arnoldus, 29 april 1750
Ter platse
Van 's menschens gedencken

Jacobus BLONDEEL
Den Haege Doorne, 9 mei 1770
Ter platse den Haghedoorne
—

Martinus DE CROO
De Gouden Croone, 3 september 1777
Dorp van Rousbrugghe
Van immemoriaelen tyde

Jacobus THUILLIER
Sint-Jooris, 11 maart 1778
Dorp van Rousbrugghe
Van over lange jaeren

Jacobus VAN TOORTELBOOM
Binlander, —
Dorp van Rousbrugghe
—

Joannes FAES
't Gouden Peirdeken, 18 augustus 1779
By Oostcappel
1779

Frans LASEURE
Sint-Eloy, 14 september 1770
By Sint-Eloy Cappelle
Van immemoriaelen tyde

5. BOOITSHOEKE
Joannes VAN(DEN)BERGHE
De Leine Brugge, 1 mei 1771
West aen(den) Proostdyk
Onbekent

6. BULSKAMP
Pieter EEUWAERT
Sint-Sebastiaen (zonder enseigne), 25 april 1772
Zuyd west van(de) platse
1519

Jacobus DE WITTE
De Croone, 10 augustus 1778
Noort van(de) platse
23 juli 1577

Joannes HORRENT
Nieuport, sedert 6 jaeren
Noort west van(de) kercke
—

7. EGGEWAARTSKAPELLE
vi(du)a Joannes SCHOONAERT
Den Coppetas, mei 1770
Ten dorpe
Van immemoriaelen tyde

Jacobus BOURELLE
Sint-Sebastiaens-Hof, mei 1764
Weinigh ter zyden d° dorp
Van immemoriaelen tyde

vi(du)a Daniël BUTAIE
Den Cruyse Abeele, 30 april 1757
Langst den Reningsheersdyck ter gehuchte d° Cruyce
Van immemoriaelen tyde

8. GIJVERINKHOVE
Jacobus PEIREN
Rudders Weegschede, 25 juni 1763

Ter platse
—

Joannes DE HOLLANDER
De Sterre, —
Den Abeele
—

Andries VAN PEENE
Mostaertpot, —
—
—

9. HARINGE
Mauritius DONCKER
Duynkerkcke, 28 oktober 1752
Tusschen beede de brugge
Van immemoriaelen tyde

Albertus VAN DE BOOGAERDE
Sint-Aernout, 14 maart 1778
—
Van immemoriaelen tyde

Joannes DE LATTRE
De Coorne Blomme, 15 maart 1760
Ter oosz(yde) van marct
Van immemoriaelen tyde

vi(du)a Joannes DE COCK
Den Gouden Leeuw, 13 maart 1762
Ten houcke van marct
Van immemoriaelen tyde

Frans SMAGGHE
De Fransche Waepens, zyde posterie, ledent 2 jaeren
Langst den grooten passagie
—

Judocus ROUSSEEUW
Sint-Sebastiaens-Hof, 1768
Langst den grooten passagie
Van immemoriaelen tyde

Joannes-Frans CROIGNY
Sint-Hubrecht, 25 juni 1755
Langst den grooten passagie
Van immemoriaelen tyde

Urbanus METSU
De Maecht van Rhetorica, 18 sept. 1776
Langst den grooten passagie
Van immemoriaelen tyde

Martinus OOGHE
Meulewat, maart 1762
Langst de Calchie
Van immemoriaelen tyde

Cornelis VERMEERSCH
Sint-Martins, 1 mei 1773
Nevens 'tk(erc)khof
Van immemoriaelen tyde

Joannes ROUSSEEUW
Den Meyboom, 29 juli 1778
West de voorgaende
Van immemoriaelen tyde

vi(du)a Joseph VANDEVOORDE
Het Haende Cot, sedert 1741
Langst de groote straete
Van immemoriaelen tyde

10. HOOGSTADE
Pieter DE LANNOYE
De Roode Poorte, 1749
Van zuyden 'tk(erc)khof
—

Ferdinand BAECKE
Sint-Sebastiaens-Hof, 1763
—
—

Joannes DE LANNOO
De Lynde, 4 maart 1772
Zuyd van kercke
—

Augustinus VERLENDE

Den Ancker, 5 mei 1764
Zuyd van de kercke

11. HOUTEM
Ferdinand DEMAZIERE
Sint-Jooris (sonder enseigne), —
Zuyd oost 'tk(erck)hof)
1601

Barthelomeus ELOY
De Swaene, —
Weinigh van gonne hierboven
—

Constantin MORAEL
Sint-Sebastiaen, —
Wat oost van de voorg(aend)e
—

vi(du)a Pieter-Jacob DE DANSER
—, 1753
Verre van zuyd van platse
—

12. IZENBERGE
Jan VERLEENE
Het Schaeck, 28 augustus 1778
Ter westz(yd)e van platse
Beth eene eeuwe

Philippus RYCKEBOER
Sint-Jooris, 20 mei 1778
Noort de straete loop(end)e van Isenberghe naer Leyseele
Onbekent

Pieter JOORIS
Sint-Jacob, —
Noort de straete leidende naer Wulveringhem
—

13. KAASKERKE
Eugene VERCOUILLE
Het Fort, —
Limitrooph aen de Hoogebrugge
Van immemoriaelen tyde

Jacobus HUYGHE
Wittenhuys, —
Aen den comp.
Van immemoriaelen tyde

Frans CUVELIER
Rooden Hert, —
Nevens 'tkerckhof
Van immemoriaelen tyde

Philippus LEFEBURE
Den Cortenkeer, —
Nevens 'tkerckhof
—

14. KOKSIJDE
Jacobus VERMEULEN
Het Schaeck zijnde guld'hof, 26 april 1760
Nevens de kercke
1720

15. KROMBEKE
Joseph SCHREVEL
d'Eirschede, 18 mei 1748
Noordoost de k(erc)ke
Voor de jaeren 1665

16. LAMPERNISSE
Joannes DE WITTE
Sint-Hubert, 1766
Ter platse
—

Jacques VAN DE GHINSTE
d'Oude Herberghe, 1775
Ter platse
—

Joannes IGODT
Scheetweeghe, 1775
Ten uytcante noort oost de kercke
—

17. LEISELE

Joannes-Baptiste BEKE
De Proostdie, 15 mei 1776
Oost bij 'tk(erc)khof
1652

Pieter-Joseph PROOT
De Swaene, 21 februari 1770
West oost de voorg(aend)e
Sedert diversche eeuwen

Louis-Frans SAMPERS
Den Swarten Leeuw, 29 februari 1764
Weinigh zuyd oost de voorgaende
Sedert eene eeuwe

Pieter LIEFHOOGE
De Clachore, 7 maart 1759
½ quart zuydwest de kercke
Sedert diversche eeuwen

August ROBAEY
Het Nieuwmolenken (sonder eenseigne), 9 april 1759
Omtrent ½ heure zuyd af van de kercke
Omtrent eene eeuwe

18. LO
Joannes DE CONINKCK
Het Hazewyndeken, ___
Beth ½ heure oost de kercke
___

Ferdinand VAN DEN BUSSCHE
___, ___
Bij de Roozendaele
___

19. OEREN
Pieter-Frans JOPS
Genaemt **De Leute** (sonder bart), ___
Zuyd oost de kercke
___

Pieter VANHOUTTE
Het Goudenhooft, 29 maart 1769
Ter plaetse
Van immemoriaelen tyde

Albertus PIEREN
Het Neuthof, 5 mei 1779
Ter plaetse
Ledent 50 jaeren

20. OOSTDUINKERKE
Frans VANDE WYNCKEL
Het Schaeck, alias **St.-Sebastiaen**, 27 mei 1769
Noort van plaetse
Van immemoriaelen tyde & ghildhof sedert 'tjaer 1730

Joannes CLOET
De Swaene, 3 april 1762
Oost de voorg(aend)eten zuydz. van plaetse
Van ouden tijde

Carel GRYSON
Den Pellican, 12 juni 1779
Verre oost der platse
In 'tbeghin deser eeuwe

vi(du)a Bernard VAN TOORTELBOOM
Den Lesten Stuyver, onvoorsien
Aen duynen der zee west de stadt Nieuport
Bij tollerantie

21. OOSTKERKE
Jean-Baptiste WANTIER
De Croone, onvoorsien
___
___

Joannes GADEYNE
Lettenburgh, 1779
Langst den Burghwegh
___

22. OOSTVLETEREN
Frans LOMBAERT
Sint-Sebastiaen, 4 maart 1775

West by 'tk(erc)khof
1604

Joannes DE SCHODT
Het Oude Wethuys, 29 april 1772
Ten noortoosth(ouck) d° kerckhof
1500

Pieter SPILLEBOUDT
De Swaene, 22 april 1772
Zuyd by de kercke
1500

Pieter BEDDELEM
Soeten Inval, 1759
Zuyd by de kercke
1740

Charles LOUAGE
Kortenkeer, —
Langst den Burgweh
1660

Nicolais GOETHALS
De Letre, 1756
¼ heurs noort west de kercke
1660

Charles GOMBERT
Den Ram, 1777
Langs doude Yperstraete
1600

23. OUDEKAPELLE
Pieter-Frans DE BANDT
—, —
Oudekapellebrug
—

24. PERVIJZE
Pieter-Jacobus GHELEYNS
De Swaene, 30 april 1757
Bij de kercke
Van immemoriaelen tyde

25. POLLINKHOVE

Pieter-Frans DEGANS
Den Borgoinschen Schildt, 18 mei 1739
Zuyd west 'tkerckhof
Van ouden tyde

Frans BESCHUYT
Sint-Jooris, 9 oktober 1779
Van noorden 'tkerckhof
Van ouden tyde

Joannes-Baptiste BARRA
Sint-Sebastiaen, 16 maart 1765
Ter platse Cafhouck
Van ouden tyde

Jacobus HAEMERS
Sint-Jooris, —
Ter Fyntele
Van ouden tyde

Pieter DE VOS
Den Gapaert, 27 april 1740
Van noorden de Loostraete
Van ouden tyde

Jacobus PENNYNCK
Den Groene Boomgaert, 30 dec. 1771
½ heure noort de kercke
Van ouden tyde

Pieter VERLEENE
Het Oude Casselrie Huys, 5 februari 1780
Ter Fyntele
5 februari 1780

26. PROVEN
Pieter CHRISTIAENS
Den Hoogen Waeyenburg, 27 mei 1767
Langs de groote straete
In de 15° eeuwe

Joannes-Baptiste DELBAERE
Het Ramtien, 18 april 1761
Langst de groote straete
1670

Jacobus SLOVE
Sint-Hubrecht, 10 februari 1755
Langst de groote straete
14° eeuwe

Marcus D'HONT
Den Engele, 17 april 1779
Langst de groote straete
1640

vi(du)a Pieter GHYSEL
De Croone, 13 april 1774
Ter platse
1670

Clement DE BAENE
Sint-Sebastiaen, augustus 1770
Langst d° calchie
15° eeuwe

Pieter VAN PEENE
Naeldooghe, ___
Langst d° clachie
15° eeuwe

Pieter DE BERGH
Den Blocke, augustus 1779
Langst de groote straete
Van ouden tyde

27. RAMSKAPELLE
vi(du)a Joannes DE WILDE
Den Swarten Ram, 26 april 1747
Van noorden 'tk(erc)khof
Sedert 'tjaer 1740

Arsenius PYLYSER
Sint-Sebastiaen, 26 april 1777
Van zuydoost den k(erc)khof
Guld'hof sedert 'tjaer 1685

28. RENINGE
Charles CLARYSSE
Peireboombrugge, ___
Aen riviere d'Yseren
Beth 150 jaeren

29. SINT-JORIS
Constantin VIAENE
Den Drogen Doornboom, 9 mei 1772
Ten zuyts(yde) aen 't pastoriehuys
Beth dan 80 jaeren en sedert guldhof van St.-Sebastiaen

30. SINT-RIJKERS
Pieter LE ROYE
Den Dolphyn van Vranckrijck, ___
Noort van de kercke
1710

31. STAVELE
Jacobus TULLIER
De Swaene, beth dan 30 jaer
Ten suyt oosth(ouck) der platse
Van ouden tyde

Joannes DE SCHILDER
Sint-Jooris, 8 mei 1779
Ter noortz(yd)e op de platse
Van over langen tyde

vi(du)a Jacobus SCHOONAERT
Sint-Hubrecht, 1 mei 1763
Op de noortzyde (vande) platse
Van ouden tyde

Felix BOUVAIN
Het Houckxken, 30 april 1738
¼ heurs zuyd oost de platse
Van ouden tyde

Guillaume SOFFIS
Sint-Eloy, ___
¼ heurs zuyd west de platse
Van ouden tyde

32. STEENKERKE
Jan DE BEERST
Sint-Sebastiaen, 1 mei 1766
Van noorden jeghens 'tk(erc)khof
Onbekent

Joannes DE VOS

De Dry Coningen, 1 mei 1775
Aen de zuytz(yde) der platse
Onbekent

Pieter JUPERT
't Hooge Zandeken, 29 april 1761
Oost den wegh van stadt Veurne naer
Ypre, een myle van d° stadt
Voor den jaere 1660

33. VEURNE Bewesterpoort
Vitalis DE SAEVER
Den Hoorne, 12 april 1769
Ontrent Adinkercke Brugghe
Sedert lange jaeren

Jacobus CLAEYSSEN
Den Slootels, 1764
Bij de voorgaende
Sedert lange jaeren

Joannes GOOS
Den Herder, alias **Wulvenist**, april 1779
Ontrent de stadt
Sedert lange jaeren

Pieter BOSSAERT
Violon, 26 augustus 1769
Ontrent de stadt
Sedert lange jaeren

34. VEURNE Beoosterpoort St.-Niklaas
Joannes SIMOENS
Den Stroeien Hinne, 18 mei 1766
Weinigh oost by de stadt Veurne
Van over beth dan hondert jaeren

Joannes TACOURNE
't Witten Huys, 30 oktober 1779
Een heure oost van de stadt

35. VEURNE St.-Walburga
Joannes CROP
Den Soeten Inval, 28 april 1762
Van westen aen de Noortburghwegh
Onbekent

Joannes BAEYAERT
Den Coninck, 11 april 1761

36. WESTVLETEREN
Pieter-Jacobus PLAETEVOET
Den Meulen, —
Ter zuytz(yd)e langst Crombekestraete
Van immemoriaelen tyde

Eugenius STEENKISTE
Den Eecke, 16 mei 1770
Van oosten de Hoflandstraete
Van immemoriaelen tyde

37. WULPEN
Jospeh DELANOYE
Het Schaeck, 26 april 1777
Dichtby 'tkerckhof
Onbekent

Joannes WARMOES
De Croone, 11 april 1772
Van noorden Wulpendyck
Onbekent

Cornelis RIETVELDT
Sinte-Pieter en Paulus, 1 juni 1774
West van d°herberghe ende noort den
selven dyck
Onbekent

38. WULVERINGEM
Jan-Baptiste COSSEY
Den Keyser, —
Van westen 'tk(erc)khof
1611

Jacobus MORAEL
Den Leeuw, —
Van zuyden de platse
—

Carel LEGRAND
De Dry Coningen, 4 mei 1774
Van noorden de platse
1611

Ignaes VAN STEENE
De Swaene, 9 mei 1772
Ter gehugte Swaentie, zuyd de vaert en straete van Veurne naer Bergen

—

Pieter HERTOOGHE
De Dry Swaentiens, 3 september 1766
Ter gehughte hierboven

—

Geen herbergen in Stuivekenskerke en Zoutenaaie.

Nog meer wolven in de kasselrij Veurne

Van de heer Jef CAILLIAU (Koksijde) ontvingen we een interessante aanvulling[1] op het artikel *Niet de kraaien maar de wolven zullen het uitbrengen ...*, dat Pieter DONCHE in de vorige aflevering van deze Mededelingen publiceerde. We laten hier die informatie volgen.

«In het Stadsarchief van Veurne onder nr. 498 berust de 'rekening van de Casselrie van Veurne, beginnende van weidemaent **1576** tot hoymaent **1578**'. Daarin verneemt men hoeveel er betaald werd aan de waard van 'In den Hoorne' te Adinkerke voor eten en logies verstrekt aan **wolvenjagers** uit Reninge en Westvleteren, die dagelijks in de duinen op jacht trokken.
Andere rekeninguittreksels maken o.m. melding van: 'betaelt Jan de Knippelaere ten causen van dat hij ter begeerte van landthouders ende Cuerheers, getransporteert en gebonden heet met gaerne, **jachthonden** tot binnen de prochie van Adinkerke omme aldaer te jaegen en te vangen de Wulfen die binnen derzelve prochie dagelicx d'ingezetenen van lande groote schaede doende in hunne bestiaelen ...'
– 'De Wulfen hebben in de dunnen van Vuernambacht huene refugie ...'
– 'Betaelt Ant. vander Meert, carreman, van ghevoert 't hebben ter dunnen 't gaerne ende **netten** omme 't jaegen van Wulfen.'
– 'Betaelt Jan Bout die met zijn carre 't gaerne ende netten voor de dunnen totter moere wederbracht binnen de stede van Vuerne'.»

Deze 'aanvulling' is in meer dan één opzicht interessant. Ze levert in de

---

1. Schrijver putte zijn informatie uit: B. BIJENS, *Van Duin tot Bloem*, Dienst Toerisme, Koksijde, 1981, p. 15.

eerste plaats extra inlichtingen over de bestrijding van de wolven die de bevolking in de kasselrij Veurne blijkbaar nog heel wat narigheid bezorgden tijdens de tweede helft van de 16de eeuw.
Maar er is meer: ze verschaft allicht ook aanvullende informatie over de hiervoren staande bijdrage van Joeri STEKELORUM. In zijn lijst van herbergen vinden we immers onder *33. Veurne Bewesterpoort* een herberg ***Den Hoorne**, ontrent Adinkercke Brugghe*, die *sedert lange jaeren* bestond. Het is niet uitgesloten dat het de hogervermelde herberg *In den Hoorne* betreft, waar wolvenjagers uit Reninge en Westvleteren verbleven. Indien dat het geval is, staat vast dat *sedert lange jaeren* 1576 betekent. Of deze laatste herberg te identificeren is met de hedendaagse Adinkerkse herberg met die naam, die indertijd als halte voor de diligence Duinkerke-Nieuwpoort dienst deed, is ons evenwel niet bekend. [JdC]

Ryckaseys' papiermolen te Roesbrugge

Met belangstelling las ik in aflevering 3, jg. 7 (oktober 1991) van de WH-Mededelingen de bijdrage van Roger-A. BLONDEAU nopens de eerste landelijke apotheker van West-Vlaanderen. Op pagina 72 stelt auteur dat: ... *Vandamme de 200 huizen alsook de papiermolen van de familie Ryckaseys in as legde **enkel** omdat er te Haringe niets te brandschatten viel.* In een eerste opzicht is dat allicht een voor de hand liggende verklaring.
Maar Lodewijk ALLAEYS en Emile VANDEN BUSSCHE, auteurs die steller van de bijdrage zeker niet onbekend zijn, brengen in hun resp. studies *Het Westland in de Franschen Tijd* en *Histoire de Rousbrugge-Haringhe en Flandre*[1] andere, minder eenvoudige, maar m.i. aanvaardbaardere verklaringen naar voor.

Zo schrijft Allaeys in het hoofdstuk *De Franschen komen in het Westland langs Rousbrugge, Poperinge, Waasten en Meenen* dat Roesbrugge en de papiermolen van de familie Ryckaseys in as gelegd werden omdat:

---

1. L. ALLAEYS, *Het Westland in den Franschen Tijd*, Callewaert-De Meulenaere, Ieper, 1898; E. VANDEN BUSSCHE, *Histoire de Rousbrugge-Haringhe en Flandre*, Gent, 1866.

«.... M. Ryckaseys, eigenaar van eenen papiermolen, gaf op eene behendige wijs teekens aan de keizerlijken. Hij draaide zijnen molen volgens dat de vijand zijne aanvallen deed, en zo kon de kleine bezetting hen tegenhouden, en zelfs met goed gevolg bevechten. Maar eindelijk kwam het spel uit en ***daarom*** *was 't dat de Fransche soldaten zulke schrikkelijke wraak in 't dorp namen ...».*

In het hoofdstuk *van de meulens* brengt VANDEN BUSSCHE nog andere elementen aan, die mogelijks bij die van ALLAEYS aansluiten:

«.... hij [Jean-Baptiste Ryckaseys] *hadde te vooren alle mogelijke pogernien gedaen om de ruyne van zijne fabrycke te verbidden; maer alles vrugteloos. Hij en kreeg geene andere antwoorde als dat zij moeste verbrandt zijn omdat hij eenen emigré in zijn huys gehouden hadde en nog hiel, dezen emigré was zijnen zoone die gekleed zijnde met eenen grauwen slouf, zij hielden of gebaerden te houden voor eenen emigré. Andere vertelden daernaer dat zij dit lot hadde moeten onderstaen omdat zij toebehoorde aen den prins van Oranjen tgonne als zoo valsch was als de eerste betichtinge ...».*

Om af te ronden voeg ik hier nog aan toe dat de te Brugge wonende kleinzoon van de boven vermelde Jean-Baptiste in 1830 als orangist bekend stond en 50 florijnen van de Ieperse burgemeester Carton ontving omdat hij in 1830 de rellen in Ieper mee had helpen onderdrukken[2].
Mijn inziens leveren de bovenstaande bronnen een aantal niet onbelangrijke elementen om de visie van R.-A. Blondeau met enige behoedzaamheid te benaderen.

Freddy A. BAUWEN

Niet-beëdigde priesters omgebracht op het eiland Ré: J.A. Hosdey, pastoor van Krombeke

In een vroeger in dit tijdschrift verschenen artikeltje heb ik erop gewezen dat we opschriften en grafstenen met de nodige omzichtigheid moeten lezen en

---

2. *Notices sur Henri-François Carton,* Van Eeckhout, Ieper, 1878.

geloven[1].
Dat wordt duidelijk geïllustreerd door de bijdrage van Dr. W. BEELE over *niet-beëdigde priesters omgebracht op het eiland Ré,* die in een eerdere aflevering van WH-info verscheen. De gegevens die W. BEELE genoteerd heeft in de kerk van Saint-Martin-de-Ré kloppen met de werkelijkheid, maar wat Kan. D. LESCOUHIER schrijft over J.A. Hosdey in zijn *Geschiedenis van het kerkelijk en godsdienstig leven in West-Vlaanderen* (Brugge, 1926-1927, dl. II, pp. 300-309) is maar gedeeltelijk waar[2].
Jacq. A. Hosdey was wel pastoor van Krombeke maar werd niet geboren te *St-Riquiers.*
Blijkbaar heeft R. LANSZWEERT zich ook laten inspireren door Kan. D. LESCOUHIER, want ook hij laat J.A. Hosdey geboren worden in Sint-Rijkers (in: *De Westhoek tijdens de Franse bezetting,* 1978, p. 278).

Met de korte biografische schets van Jacobus Alexander Hosdey die ik hier geef, kan allicht een punt gezet worden achter het reproduceren van foute gegevens. De inlichtingen heb ik geput uit de parochieregisters van Reninge en uit het archief van het bisdom Brugge, waarvoor ik archivaris G. Houwen bijzonder dank.

J.A. Hosdey was de zoon van Joannes Baptista en Isabella Theresia Storme, beiden uit Reninge.
Hij werd er op 25 december 1741 geboren en de volgende dag gedoopt. Zijn peter was Joannes Baptista Nollet, zijn meter Isabella Alexandria Roryck, echtgenote van de peter.
Op 22 september 1770 werd hij te Ieper priester gewijd door Mgr. de Wavrans.
Op 29 juli 1782 bevestigde hij te Elverdinge samen met Augustinus Ryckewaert, kapelaan te Reninge, het overlijden van zijn zuster – een van mijn voorouders – Maria Francisca Hosdey te Reninge. Hij was toen kapelaan te Westvleteren[3].
Op 25 mei 1787 deed hij mee aan een *concursus*, waardoor zijn faculteiten (bijv. biechthoren, prediken) verlengd werden tot de volgende concours in

---

1. J. LUYSSAERT, *Een grafsteen op papier te Elverdinge,* in: *WH-info,* jg. 3 (1987), nr. 1, pp. 5-7.

2. W. BEELE, *Niet-beëdigde priesters omgebracht op het eiland Ré (Charente-Maritime),* in: *WH-info*, jg. 7 (1991), nr. 3, pp. 86-87.

3. J. LUYSSAERT, *Vierhonderd jaar voorouders van Lydie Vandermeersch,* 1988, pp. 61-62.

1789.
Op 5 maart 1791 werd hij door permutatie met Joannes Franciscus Coene pastoor te Krombeke.
Op *6 Nivose an VI* (26 december 1797) schreef de Franse overheid over hem: *Il a conduit les volontaires de sa commune à combattre les républicains. Influence: beaucoup. Il est à craindre.*
Op 16 februari 1798 werd het besluit tot zijn deportatie uitgevaardigd. Hij was toen gedomicilieerd te Westvleteren, kanton Haringe.
Op 11 maart 1798 werd hij om 11 uur te Krombeke gearresteerd. Hij werd overgebracht naar de gevangenis van Brugge en stierf uiteindelijk op 22 mei 1799 als banneling en gevangene op het eiland Ré.

Jan LUYSSAERT

Het Groene België

Is de titel van een tentoonstelling die van 17 april tot en met 3 mei in het Lanbouwmuseum te Kemmel-Heuvelland loopt, i.s.m. het Ministerie van Landbouw, dienst informatie.

De tentoonstelling belicht de Belgische landbouw zoals die vandaag bestaat.
Daartoe wordt de landbouw vanuit 4 oogpunten belicht: de landbouw als instandhouder van de natuur, als schepper van werkgelegenheid, als producent van voedsel en als gebruiker van moderne technologie.
Deze tentoonstelling bestaat uit 16 panelen met de volgende onderwerpen:
Landbouw is Europees en nationaal (5 panelen), *Landbouw is voedsel* (5 panelen), *Landbouw is tewerkstelling* (2 panelen), *Landbouw gebruikt nieuwe technologieën* (2 panelen) en *Landbouw is ondernemen met de natuur* (2 panelen). Daarnaast is een begeleidende brochure beschikbaar (50 fr.) en een videomontage.

Migrantenlijsten Sandwich

Personen die op de vergadering Familiekunde van de 44ste Frans-Vlaamse Kultuurdag in Belle (29.09.91) aanwezig waren, ontvingen voor enige tijd de teksten van de voordrachten. In tegenstelling met wat dhr. Pierre RYCKEBUSCH er nopens de 'migrantenlijsten' van Sandwich vertelde en ook op pagina 8 van zijn tekst schreef *—... les listes d'émigrés existent toujours à SANDWICH*, bevinden deze 'lijsten' zich niet aldaar. We komen daar later vast nog op terug [JdC].

Strangers within the Gates: Dutch and Walloon Refugees in Norwich

Drs. hist. Raingard Esser[1] – Köln (D)

On the 21st of August 1567 Clais **van Wervekin** wrote to his wife in Ypres about his life in Norwich, East Anglia: *ghy ne soudt nemermeer gheloove, hoe vriedelick dat tvolk tsaeme es, en oock de Ynghelsche, hoe minsaemich zy tot onser natie valle, zoo, dat ghy hier waert met half ons goedt, ghy ne soudt nemermeer peinse om in Vlaedere te come woone ...*[2].
Van Wervekin had been a hatmaker in *Frirmynuer Street* in Ypres. He had been attached to the reformed church early in 1566 and had one of his children baptised in September 1566 by the preacher Robertius **Flaminius**. We do not know exactly why and when he left Ypres, but he seemed to be a refugee for his reformist confession. Likewise, we do not know if his wife actually came to live with him in England, as she had considered to go to Vriesland in a previous letter to her husband. In the above-mentioned letter, however, he asked her to bring amongst other things *een trooch; ...onse langhe pottgins..., uwe coorde o(m) lywaet a(en) te hanghe* and *twee houten schotelkins o(m) bueter half ponde in te maeke*[3]. These are signs of his intention to stay in.

The story of the Van Wervekin family is only one amongst many in the history of the Dutch and Walloon refugees who left the war-ridden and economically depressed Low Countries in the second half of the sixteenth century. Many of them, like **Van Wervekin**, tried to find a better and more peaceful life on the other side of the English Channel. The number of Strangers living in Norwich – then England's second biggest city and the centre of the wealthy

1. Raingard Esser is docente aan de Anglo-Amerikanische Abteilung des Historischen Seminars der Universität zu Köln.

2. H. Q. JANSSEN, *De Hervormde Vlugtelingen van Yperen in Engeland geschetst naar hunne Brieven,* in: *Bijdragen tot de Oudheidskunde en Geschiedenis inzonderheid van Zeeuwsch-Vlaanderen,* dl. 2, p. 226.

3. See Note 1, p. 227.

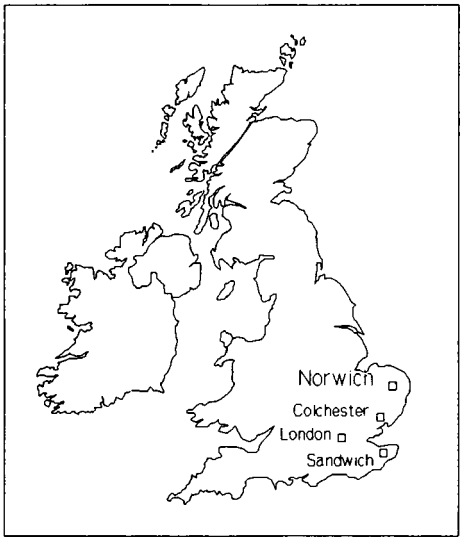

and influential county Norfolk – grew rapidly from the mere *Therty Douchemen*[4] who got the permission to live in Norwich by a *Letters Patent of Queen Elizabeth I.* granted on the first of November 1565, to 1.132 Flemish and 399 Walloon refugees who were counted in Norwich in 1568. In 1582 there were more than 4.600 immigrants in Norwich who made about a third of the whole population of the town.

The first 30 masters and their families came from Sandwich, one of the *Cinque Ports* at the southcoast of England. Many of them had been in England for quite a while before they settled in Norwich.
The woolcomber Paschier **Clarebote**, for instance, came from Winnezele in Flanders, where he had been sentenced for sectarian activities in 1558. In 1561 he moved to London and some time later we find him registered in a Sandwich taxlist in 1563. In 1565 he moved to Norwich with his wife and 2 children. This, however was not the last station of his restless life. Some time later we find him in Thetford, a place some 10 miles west of Norwich, where he was involved in troubles with the consistory of the Dutch Church in 1581. He left a testament in the Archdeaconry Court of Norwich in 1590,

4. *Letters Patent from Queen Elizabeth I., 1 Nov. 1565,* in: W.C.M. MOENS, *The Walloons and their Church at Norwich,* pt. 2, Lymington, 1887/88, p. 244.

where he made his *children and childrens children* heirs of his *goods chattels inhereditaments, lands bills & bonds as well in the parties beyond the Seas as in England* [5].

Although the Letters Patent of the Queen had limited the activities of the Strangers to *the whole exercising of the faculties of making Bays Arras Sayes Tapstrey Mockadoes Staments Carsay and such other outlandish com'odities as hath not bene used to be made wthin this Realme of England* [6], by far not all of them were occupied in the textile trade. A visitation undertaken by the bishop of Norwich in 1568 revealed that by that time the refugees were busy in 49 different occupations. The majority of them was still working with textiles: 147 Dutch and 19 Walloon woolcombers were counted. But there were glass-, shoe- and capmakers, gardeners, booksellers and schoolmasters as well[7].

These somewhat illegal activities were often criticised by the English who complained about the unfair competition from the Strangers. On the 10th of March 1568, for instance, an entry in the Major's Court Book sheds some light on the difficulties between the local population and the industrious refugees: *Certyne Straungers joyners, viz. Raynolde* ***Louys****, Robert* ***Gosens****, John* ***Foos****, Nicholas* ***Vanbraband****, Andrew* ***Funnevex*** were called before Mr. Mayor and warned that *thei shalle speare and shetupp the shoppes and worke with Inglysshemen or elles to departe owte of the cittie within xiii dayes next commyng*[8]. The town authorities reaction was the composition of the socalled *Norwich Book of Orders for Strangers*, set up in 1571 to further restrict and regulate the economic activities of the Strangers[9]. Besides these frictions based on economic envy, the Strangers were frequently used as scapegoats for the city's sanitation and disease problems. They were blamed, for instance, for the outbreaks of the plague in the 1570s and 80s. Thus the Norwich Assembly accused the Strangers at their weekly meeting on the last day of March 1579 *for the corrupte keping of their howses and necessaries and also for the great annoyance of the ryver by skowring their*

---

5. I am grateful to M.F. Backhouse for his information on P. Clarebout. See also J. HESSELS, *Ecclesiae Londino-Batavae Archivum,* Cambridge, 1889, pt. 3.1., Nos 730, 732 and Norwich Archdeaconry Court Wills, *23 Chapman.*

6. *Letters Patent,* see Note 4, p. 245.

7. For a list of the visitation see W.J.C. MOENS, *o.c.,* p. 151-157.

8. See *Mayor's Court Book,* No. 8 (1562-1569), p. 568.

9. See *Dutch and Walloon Strangers Book,* Norfolk Record Office, f° 37f.

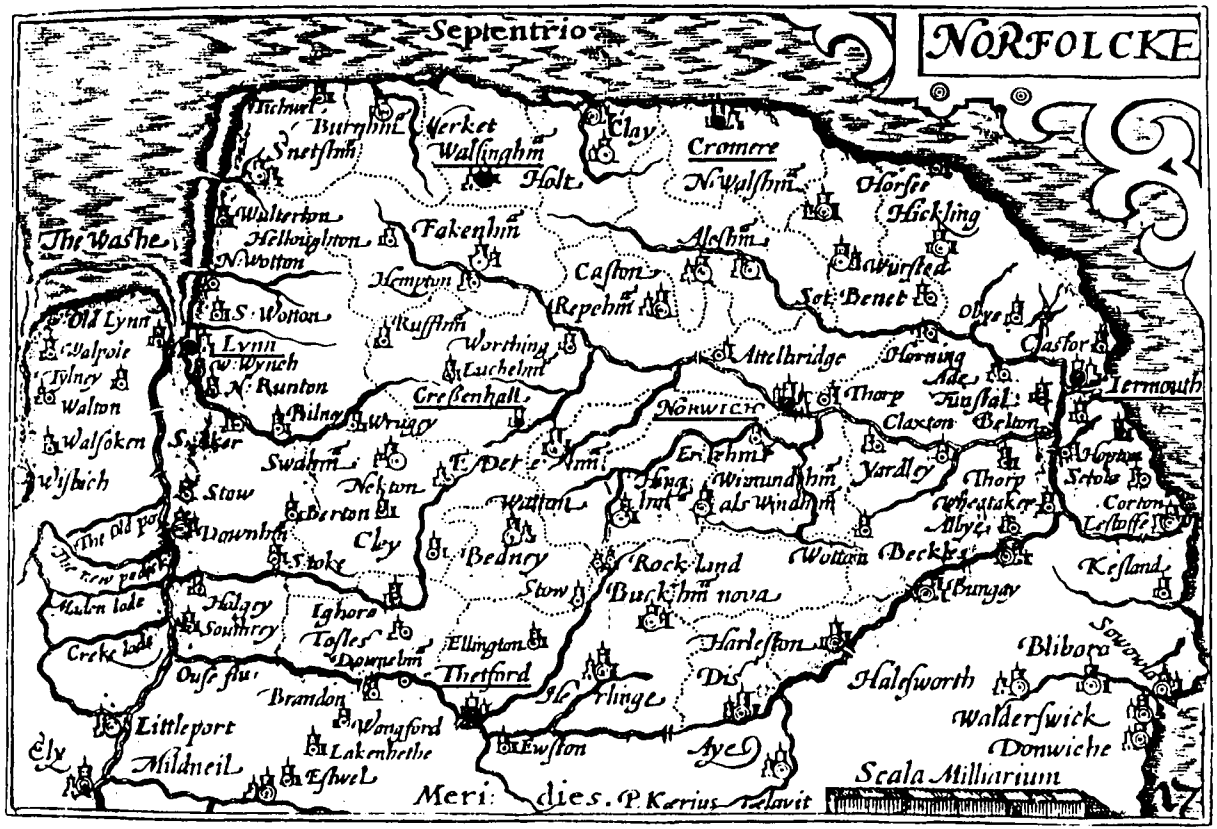

Peter Keer's Map of Norfolk, 1599

bayes and wasshinge them all alongeste the ryver to the great infeccion of the same. And also for keaminge of woole in open shoppes and carrienge chambrewashe throughe the City in the day tyme and for pouringe out wasshe in their gutters and breadethe great infeccions and of many other enormities lyke thereunto[10].

Many if not most of the newcomers had expected their presence in a foreign country to be of limited time. They still kept close contact with their friends and relatives on the Continent. With the growing tension in the Low Countries, however, the chances of returning home rapidly declined. By the end of the sixteenth century, many of the refugees realised, that they would stay in England longer than they had planned.
Frictions with the locals, who got more and more accustomed to the foreigners living within the city walls, gradually died down. Regulations of the Strangers trade and industry in the city were laid down in satisfactory terms for both the Strangers and the English.
From 1598 onwards Strangers could become freeman of the city under the same conditions as the English.

Although the Strangers' churches often complained about poverty of their members and their difficulties to support them, by the beginning of the seventeenth century there were quite a few refugees who had made a fortune in Norwich.

The wealthy merchant Jacques **de Hem**, for instance, became a leading member of the town's oligarchy. In 1596 he was responsible for the purchase of 300 quarters of rye which should be bought by the town's expenses from Amsterdam[11]. He bought his freedom in 1602 for £ 50 and his 7 children registered in the *Mayor's Court Book* in 1605[12]. His commitment both to the Strangers' churches and to the English parish where he lived is seen in his testament. He left generous donations to the poor and the ministers of the Dutch and Walloon churches and to the English preachers and the poor people of St. Michael at Plea and St. John Beerstreet. He did not forget his nephews and nieces in Flanders either, who received 300 guilders[13].

---

10. W. HUDSON, J.C. TINGEY, *The Records of the City of Norwich,* vol. 2, London, 1906-1910, p. 335.
11. *MCB,* No. 13, f° 93, 11.10.1596.
12. *MCB,* No. 14, f° 119b, 8.2.1605.
13. *PCC,* 143, Byrde, 2.3.1623.

His oldest son Tobias, who had been educated at Leiden University, kept this tradition of generosity. He became one of the first town officials in Norwich who was of Strangers' origin (he was constable of Midlle Wymer in 1621). He married the daughter of an influential Englishman, Susan **Burnett**, and called many members of Norwich's upper class his friends. He purchased quite a few houses and estates in and around the town, but still felt closely related to his roots. In his testament he left £ 10 to John **Elison**, then preacher of the Dutch church, and an annual donation for the maintenance of the congregation and its poor[14].

Not all of the Strangers kept close ties both to their place of origin and to the host society. Many of them could not cope with the foreign mores and customs they were confronted with. Certainly even more were burdened with home-sickness. But the story of the **De Hem** family is an uplifting example for a successful integration of a foreign family into a new surrounding.

Samenvatting

Op 21 augustus 1567 schreef de hervormde leperse hoedenmaker Clais van Wervekin, die in Norwich (East-Anglia, Engeland) verbleef, aan zijn vrouw in Ieper: *ghy ne soudt nemermeer gheloove, hoe vriedelick dat tvolk tsaeme es, en oock de Ynghelsche, hoe minsaemich zy tot onser natie valle, zoo, dat ghy hier waert met half ons goedt, ghy ne soudt nemermeer peinse om in Vlaedere te come woone ...* De juiste reden en het tijdstip van zijn vertrek zijn niet bekend, maar hadden allicht alles met zijn afwijkende geloofsovertuiging te maken. In het begin van 1566 had hij zich immers bij de hervormden aangesloten en in september van datzelfde jaar werd een van zijn kinderen door een hervormd predikant gedoopt. We weten evenmin of zijn vrouw hem naar Engeland gevolgd is. In zijn brief had hij haar nochtans verzocht om o.a. wat huis- en keukengerei mee te brengen. Dat illustreert evenwel dat hij het inzicht had er te blijven.
De familie Van Wervekin was maar een van de vele families die tijdens de tweede helft van de zestiende eeuw de door oorlog en economische choas geteisterde Nederlanden ontvluchtten en een veilig onderkomen in Engeland vonden.

Nadat koningin Elisabeth I op 1 november 1565 dertig vluchtelingen uit de Nederlanden toegelaten had zich in Norwich te vestigen, was hun aantal in 1568 reeds tot 1.471 (1.132 Vlamingen en 339 Franssprekenden) opgeklommen. In 1583 bedroeg hun aantal al 4.600, of zowat ⅓ van de populatie van Engelands toenmalige tweede grootste stad.

14. *PCC*, 156, 76 Ridley, 29.7.1629.

De eersten kwamen via Sandwich. Velen verbleven reeds geruime tijd in Engeland vooraleer zich in Norwich te vestigen. Paschier Clarebote (= Claerebout) bijvoorbeeld, een wolkammer uit Winnezele die in 1558 wegens sectarische activiteiten veroordeeld werd, trok in 1561 naar Londen en in 1563 verbleef hij in Sandwich. In 1565 verhuisde hij met z'n vrouw en 2 kinderen naar Norwich en wat later vestigde hij zich in Thetford, waar hij met het consistorie in conflict kwam. In 1590 maakte hij een testament, waarin hij zijn goederen in Engeland en overzee aan zijn kinderen en kleinkinderen naliet.

Ofschoon de activiteit van de *Strangers* aanvankelijk beperkt was tot het vervaardigen van weefsels die normaal niet in Engeland gefabriceerd werden, oefenden zij na verloop van tijd ook niet toegelaten ambachten uit. In 1568 wees een onderzoek uit dat de vluchtelingen in 49 beroepen actief waren. De autochtone bevolking beschouwde dat als oneerlijke concurrentie. De autoriteiten vaardigden dan ook aanvullende beperkende maatregelen uit. Er heerste niet alleen economische naijver. Ook werden ze verantwoordelijk geacht voor het uitbreken van de pest in 1570 en 1580, en in 1579 werden ze er zelfs openlijk van beschuldigd de openbare gezondheid in gevaar gebracht te hebben: o.m. door het afvalwater van hun industriële en andere activiteiten in de rivier geloosd te hebben.

Tegen het einde van de 16de eeuw werd het hun duidelijk dat hun verblijf aldaar langer zou duren dan gedacht. Stilaan groeide ook een betere verstandhouding tussen de plaatselijke bevolking en de Strangers. Tevens werden de maatregelen die de activiteiten van de Strangers beperkten, tot voor de beide partijen bevredigende afspraken versoepeld. Vanaf 1598 konden ze het burgerschap onder dezelfde voorwaarden verwerven als de Engelsen. In het begin van de 17de eeuw waren enkelen er zelfs in geslaagd er fortuin te maken. De welstellende koopman Jacques de Hem, die tot de top van de oligarchie doorgedrongen was, trad zelfs als verantwoordelijke op voor de stad bij een graanaankoop in Amsterdam. Dat hij bij testament een deel van zijn nalatenschap reserveerde voor de armen en predikanten van zowel de bannelingengemeenschap als van die van de Engelse parochie waar hij leefde, wijst op een gunstig evoluerend harmoniseringsproces. Aan zijn familie in Vlaanderen liet hij 300 gulden na.
Zijn oudste zoon Tobias, die een opleiding aan de Leidense universiteit genoten had, huwde de dochter uit een invloedrijke Engelse familie. Hij was een van de immigrantenafstammelingen die het tot *town official* bracht. Alhoewel hij tal van huizen en eigendommen verwierf, en vele vooraanstaanden in Norwich tutoyeerde, bleef hij in nauw contact met de vluchtelingengemeenschap.
Niet alle vluchtelingen konden het in den vreemde waarmaken: sommigen hadden het moeilijk om zich aan de nieuwe zeden en gebruiken aan te passen, anderen kwijnden weg van heimwee. Het verhaal van de familie De Hem daarentegen is een voorbeeld van een uitermate succesvolle integratie. [JdC]

Ieperse geslachten:
De familie Strobbe (2)

Dr. Michael Siddons – Gwynedd (GB)

[Vervolg van WH-info, jg. 7 (1991), nr. 4, p. 148]

VII. Pierre-Louis STROBBE
° Ieper, St.-Niklaas 11 juni 1788.
∞ 29 juli 1812 Sophie-Josephine VAN DEN KERCKHOVE, kantwerkster, + 4 augustus 1820, dochter van Jacques, beenhouwer, en Josèphe VAN THUYNE.
Waarvan afstammelingen te Ieper, waaronder:
1. Jacques-Louis, ° Ieper 16 december 1812, volgt VIII.

VIII. Jacques-Louis STROBBE
Bediende gemeenteadministratie Ieper.
° Ieper 16 december 1812.
∞ Ieper 20 juni 1838 Rosalie-Virginie VUYLSTEKE, ° 1 mei 1813, dochter van Joseph, kuiper, en Sophie-Constance BAELENS, herbergierster. Waarvan:
1. Emerance ° 23 juni 1839, ∞ Ieper 29 september 1864 Jean CUPERLINCK.

Niet aangehecht
1. Boudewijn STRUBBE, zoon van Pieter, uit Sint-Janskappel, ontpoorterde op 10 juli 1551[46].
2. Jacques STRUBBE, zoon van Pieter, ontpoorterde op 31 januari 1555 (n, st.)[47].
3. Jean STROBBE ∞ Eleonore CLAERBOUT: zij werden poorter van Ieper door verblijf op 18 augustus 1608[48].
4. Pieter STROBBE, poorter *bij cope*[49].

In bijlage volgt nog het grafschrift van de familie Strobbe in de noordelijke zijbeuk van Sint-Maartenkathedraal te Ieper[50].

---

46. KBB, *FM, 21/1,* reg. 9, 19.
47. KBB, *FM, 21/1,* reg. 9, 14.
48. KBB, *FM, 18/30/11.* In *FM, 21/1* staat hij als Jeroom STROBBE vermeld.
49. KBB, *FM, 21/1,* reg. 14, 91 (van 18.06.1611 tot 08.10.1622).
50. KBB, *FM, 441,* nr. 177.

D.O.M.
Sepulture van
Sr. Hieronimus Strobbe
fs. Hieronimus oud 73 jaeren overleden
den 28 february 1724
ende van zyne huysvrauwe
Joe Marie Françoise Cocle fa. Sr.
Martinus oud 70 jaeren, overleden den 15 9bre
1727, 't zamen geprocreert elf kinderen,
Joe Marie Anne oud 49 jaeren, overleden den 16
Meij 1734, Sr. Joannes Bapt^{iste} *oud 45 jaeren overleden*
den 28 Meij 1732, Sr. Hieronimus Franciscus
Ignatius oud 44 jaeren overleden den 18 maerten 1739,
Sr. Carolus Albertus oud 62 jaeren, overlden 19 8bre 1759
ende van zyne huysvrauwe Joe Theresia
André fa. Sr. Jacobus t' zamen
gewonnen 10 kinderen, oud 77 jaeren
overleden den 7 maerte 1777
d'ander zes onbejaerig gestorven

- In de eerste aflevering van deze bijdrage stonden een paar storende fouten, waarvan hier de verbetering:
  - p. 144: III Jérôme STROBBE: ∞ Jo^{e} Marie **ANNOOT**, dochter van Hr. Corneille...
  - p. 146: voetnoot 30: ***FM 33/IV/462.***

27ste NATIONAAL V.V.F.-KONGRES
Zaterdag 25 en zondag 26 april 1992

Thema
BURGERLIJKE ARCHIEVEN ALS HULPBRON VOOR DE FAMILIEKUNDE
Plaats: Ontmoetingscentrum *Westrand, Kamerijklaan,* 1700 Dilbeek
Voorinschrijven noodzakelijk

Info: Westhoek, of regionaal V.V.F.-voorzitter: dhr. Daniël MERLEVEDE, Brugseweg 32, 8900 Ieper, tel. 057/20 23 53.

Boekennieuws

Aangekondigd

Bijdragen tot de geschiedenis van de Westhoek I, ***Het beloofde land. Acht opstellen over werken, geloven en vluchten tijdens de XVIe en XVIIe eeuw,*** Westhoek, Dikkebus, 1992, ca. 240 blzn., ill, verschijnt einde mei (zie bijlage en *Van de redaktie* [blz. 2] s.v.p.).

N. BOUSSEMAERE, ***De voorouders en afstammelingen van Karel Lodewijk Boussemaere (1850-1911) en Karel Lodewijk Boussemaere (1847-1932) naamgenoten, neven en zwagers,*** Boezinge-Ieper, uitgave in eigen beheer, - 4, ca. 300 blzn., ill.

Deze publicatie is een rijk geïllustreerde familiegeschiedenis die handelt over een tak van het geslacht Boussemaere uit de Westhoek. De auteur, die eerder een gedegen studie over de Zuidschootse *Cortewildemeulen* bracht, behandelt achtereenvolgens: de familienaam (schrijfwijze en betekenis), het wapen, de familierelaties tussen de beide Karel Lodewijken en de spreiding in verleden en heden van de Boussemaeres in West-Vlaanderen.
Het grootste deel van de studie is evenwel gewijd aan de voorouders van de beide neven Boussemaere. Acht generaties – te beginnen met Steven Boussemaere, ° omstreeks 1555 – worden uitvoerig besproken. Daarbij duidt de auteur iedere generatie in haar plaatselijke en Europese sociaal-economische context.
Na de voorouders zet hij de afstammelingen van de dragers van deze publicatie op een rij. Een woordenlijst en index ronden het werk af.

De voorouders en afstammelingen .... is te bestellen bij de auteur: Noël BOUSSEMAERE, Bloemendale 6, 8904 Boezinge, tel.: 057/42 29 85.

F.A. BAUWEN, ***Huwelijken te Ieper (1570-1798) I,*** uitgave in eigen beheer, Ieper, ca. 60 blzn.

Binnenkort verschijnt het eerste deel van een reeks van vijf die de ca. 40.000

huwelijken bundelt die tussen 1570 en 1789 in Ieper voltrokken werden. Met deze publicatie brengt de auteur, die lang geen onbekende is in heem- en familiekundige kringen, een werk waar velen ongeduldig zaten op te wachten. Voor het samenstellen van dit werk, gebruikte hij de klappers van J.J. LAMBIN, archivaris-bibliothecaris te Ieper (1819-1841), die in het Rijksarchief te Brugge bewaard worden. Deze klappers (op naam van de vrouw!), waarvan momenteel zelfs geen exemplaar in het Ieperse te raadplegen is(!), bewerkte hij tot een vlot toegankelijk repertorium: alfabetisch op de naam van de man en per parochie, met index op naam van de vrouw.
Het eerste deel, voorzien van een inleiding, dat 2.171 huwelijken gesloten tussen 1570 en 1600 bevat, verschijnt op 25 april a.s.. De delen II t/m V verschijnen vanaf september '92 om de drie maanden.

Huwelijken ... kost bij voorintekening (vóór 15 april) 345 fr. + 45 fr. verzendingskosten (buitenland + 100 fr.). Betaling dient overgemaakt op rek. 285-0431334-04 t.n.v. Freddy A. BAUWEN, Klaverstraat 31 te 8900 Ieper, o.v.v. *Huwelijken.* Na 15 april: 400 fr. + port. Wie op dl. I inschrijft, wordt over het verschijnen van de volgende delen (450 fr. + verzendingskosten) geïnformeerd.

Verschenen

W. STEVENS, ***Analytische inventaris familiefonds de Thibault de Boesinghe. Deel 3,*** Het Boek, Knesselare, 1991, - 4, 244 blzn.

Eind 1991 verscheen deel 3 van W. Stevens' *Analytische inventaris ...* . Tijdgebrek verhinderde ons om er eerder over te berichten. Ook dit deel bevat een schat aan informatie. Een overzicht van de inhoud:
- een voortzetting van de geschiedenis van Vlaanderen;
- familiegeschiedenissen, o.a.: van der Does, de Crosilles, de Croix, de Henin, d'Aillon, Halewijn, ... ;
- fragment van een kroniek over Brugge;
- opname van families in de adel tot 1733;
- diverse notities over de familie de Lalaing vanaf 1440;
- Beschrijving van de slag te Poeke in 1453, naar verscheidene kronieken;
- grafschriften van dezelfde familie;
- levensverhaal van Pierre l'Hermite
- diverse genealogieën, o.a.: Halewijn, (de) Claerhout, van Ydeghem
- hoogbaljuws van Ieper;
- .....

Analytische inventaris ...: 800 fr. op rek. 443-2623471-18,t.n.v. Het Boek, o.v.v. *dl.3.*

Kort genoteerd

In de reeks ***Het verzameld archief van Ruiselede*** door T. SILVERSMET (red. R. Dewulf-Heus), een uitgave van *Het Westvlaams Genootschap voor Familie- en Wapenkunde,* i.s.m. *Heemkring Ruiselede,* verschenen 3 nieuwe delen:

- dl. 7A: *Landboek* der gebruikers 1719-1772 dat diende om de heerlijke renten vast te stellen. Bevat de namen van de gebruikers met de oppervlakte van de percelen, aangevuld met de huidige kadasternrs. (560 fr.);
- dl. 11: 228 onderwerpen vooral uit de 17de en 18de eeuw (560 fr.);
- dl. 12: 168 onderwerpen uit de 18de eeuw (560 fr.).

De delen 7B en 10 verschijnen in '92, dl. 2 wordt herdrukt.

Bestellen door betaling op rek. 738-7072898-68 van Heemkring Ruiselede. Voor verzending dient de kostprijs met 50 fr. vermeerderd te worden. Aanvullende inlichtingen bij de auteur: T. SILVERSMET, Sanderuslaan 41 te 9940 Sleidinge, tel. 091/57 34 91.

Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen, dl. 29, 448 blzn., ill.

Onlangs verscheen in die reeks het 29ste deel, dat een inventaris biedt van alle *waardevolle* gebouwen en landschappen in de kantons Mesen, Zonnebeke en Wervik.

Per gemeente komen in de inleiding aan bod: een historische schets, omvang van de oorlogsschade, karakteristieken van de wederopbouw, betrokken architecten, militaire begraafplaatsen en monumenten. Wij concentreerden ons op de gemeente Heuvelland (ca. 80 blzn.). De belangrijkste gebouwen zijn per deelgemeente en per straat gerangschikt. De aandacht gaat naar belangrijke elementen als stijl, inplanting en bouwmaterialen. Naast de parochiekerken, kastelen en bugershuizen nemen de heropgebouwde hoeves een belangrijk aandeel in. Talrijke foto's en grondplannen visualiseren de besproken gebouwen.

Bouwen ... is in de boekhandel verkrijgbaar, maar eveneens bij de V.V.V.-Heuvelland, Reningelststr. 10 te Kemmel (tel. 057/44 66 50). Kostprijs: 1.995 fr.. De volledige reeks over het arrondissement Ieper kost voorlopig nog 4.995 fr.

In *Naamkunde* (jg. 23, afl. 3-4) verschenen 2 bijdragen van Dr. fil. W. BEELE: *'Van'-namen als emigratiemeter* (pp. 21-28) en *De familienaam 'Stekelorum'* (pp.194-197).

Op 7 april a.s. zijn de *Vrienden van het Poperings Archief* reeds aan de derde les van de zevende jaargang van hun lessen *oud-schrift* toe. Daarna volgen nog drie avonden. Inlichtingen bij Kristof PAPIN, Beiaardstraat 3, 8970 Poperinge, tel. 057/33 53 48.

In zijn *Bruyntjes brieven* van december '91 publiceerde Jan LUYSSAERT (Veldestraat 26, 9850 Merendree) de *Vooroudereeks en kwartierstaat van René DEBRUYNE (° Esen 1880 – + Ieper 1966) met familiekundige gegevens.*

In de januari-afl. van de *Kroniek van de families Steculorum/Stekelorum* genoten we van een zeer gevarieerde inhoud: een 'ten huize van' de kunstschilder J.F. SMITH (Stekelorum langs moederskant), De schrijfwijze van onze familienaam ... een 'stekelige' kwestie, ... (red.: Leopold II-laan 74, 8670 Oostduinkerke)

– Nieuws over andere tijdschriften die we ontvingen, is te lezen in de volgende aflevering.

Op woensdag 5 februari jl. promoveerde WH-medewerker Marcel F. BACKHOUSE aan de *Southampton University* tot Doctor in de Letteren en Wijsbegeerte (afdeling Geschiedenis) met een proefschrift getiteld *The Flemish and Walloon Communities at Sandwich during the reign of Elizabeth I (1561-1603)* (Dr. A. Duke, Prof. em. Dr. J. Craeybeckx, Dr. Bernard).

Cursus Genealogie V.V.F.-Westhoek, i.s.m. WH & F.S.A.

– donderdag 9 april, les 9.
– donderdag 10 september, les 10.
– donderdag 8 oktober, les 11.
– donderdag 12 november, les 12

– De lessen zijn enkel toegankelijk voor de ingeschreven cursisten.
– Plaats: Stadsarchief, Lange Meersstraat 9 te Ieper.

Stadsarchief Ieper
Lange Meersstraat 9, tel. 057/20 22 00

Openingsuren

Woensdag	–	13.30 – 18.00
Vrijdag	8.30 – 12.00	13.30 – 18.00
Zaterdag	8.30 – 12.00	–

In dit nummer

Van de redaktie	1
Nominatieve bevolkingsgegevens betreffende Zonnebeke – Aanvullingen	3
Een bijdrage tot de geschiedenis van de drankcultuur in de Westhoek: I. Herbergen in de kasselrij Veurne A° 1779	11
Nog meer wolven in de kasselrij Veurne	23
Ryckaseys' papiermolen te Roesbrugge	24
Niet-beëdigde priesters omgebracht op het eiland Ré: J.A. Hosdey, pastoor van Krombeke	25
Strangers within the Gates: Dutch and Walloon Refugees in Norwich	28
Ieperse geslachten: de familie Strobbe (2)	35
Boekennieuws & Mededelingen	37

Werkten mee aan dit nummer

Freddy A. BAUWEN	Ieper
Jef CAILLIAU	Koksijde
Pieter DONCHE	Berchem
Raingard ESSER	Köln (D)
Jan LUYSSAERT	Merendree
Michael SIDDONS	Gwynedd (GB)
Joeri STEKELORUM	Koksijde

Beter met de bank van hier.

Hier leven en werken.
Hier groeien, opgroeien, bouwen aan de toekomst
omdat hier nog toekomst is.
Met een sterke bank die hier haar wortels heeft.
Met een grootbank die hier met u van elk obstakel
een nieuwe overwinning maakt.
Met de Kredietbank, de bank van hier.

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, B-8900 Dikkebus-Ieper
Druk Deleye, B-8900 Ieper

wh-info

MEDEDELINGEN VAN WESTHOEK
KRING VOOR GESCHIED- EN FAMILIEKUNDIG ONDERZOEK IN DE WESTHOEK

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
Jg. VIII afl. 2 juli 1992

Afgiftekantoor B-8900 Ieper 1

WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Rozelaarsstraat 6, B-8900 Dikkebus-Ieper ☎057/44 56 53

De auteurs, en niet de uitgever, zijn verantwoordelijk voor hun bijdrage en illustraties.

Rafaël Debevere (1887-1977): bij de vijftiende verjaardag van zijn overlijden

Op 18 juni 1977 overleed te Loker Rafaël Debevere, ere-directeur van *Huize Godtschalck* aldaar. De vijftiende verjaardag van zijn overlijden is een gelegenheid om dankbaar terug te denken aan deze erudiete Westhoekse priester-historicus en humanist, wiens universeel denken en streven ook vandaag een bron van inspiratie kan zijn.
Voor deze hommage mochten wij een beroep doen op twee vrienden van wijlen R. Debevere: Prof. Dr. **Jan Desmyter***, die ons de tekst toevertrouwde van de lezing die hij n.a.v. de in 1987 in Poperinge gehouden *R. Debevere-Herdenking*[1] uitsprak, en WH-medewerker **Jef Cailliau** (Koksijde), die de kwartierstaat van R.D. samenstelde die we aansluitend afdrukken. Voor de foto's mochten wij grasduinen in het fotoalbum van Maria Orbie, die hem vele jaren terzijde stond [JdC].

Rafaël Debevere

Dr. Jan Desmyter, Heverlee

.....

Rafaël Debevere werd honderd jaar geleden (22.8.1887) geboren te Arendonk in de provincie Antwerpen, en stierf tien jaar geleden (18.6.1877) te Loker, waar hij had gewoond sedert 1940.

---

*. Professor in de virologie aan de K.U.Leuven, ° Reningelst 1934, B-3030 Heverlee.

1. ELF-JULIKOMITEE POPERINGE, *Academische huldezitting E.H. Rafaël Debevere,* 12 juli 1987, Gotische Zaal van het stadhuis te Poperinge. Aan de tekst voegden wij een aantal voetnoten en foto's toe [n.v.d.r.].
Het organiserende Elf-Julikomitee was samengesteld uit: G. Reniere, erevoorzitter, mw. H. Boucquey-Lambrecht, voorzitter, D. Doise, secretaris en W. Claeys, R. Deraedt, P. De Vloo, G. Dewancker, mw. G. Druant-Sohier, R. Igodt, J. Jacobs, D. Morez; P. Vandamme, R. Vandemarliere en R. Vandermeulen, leden.

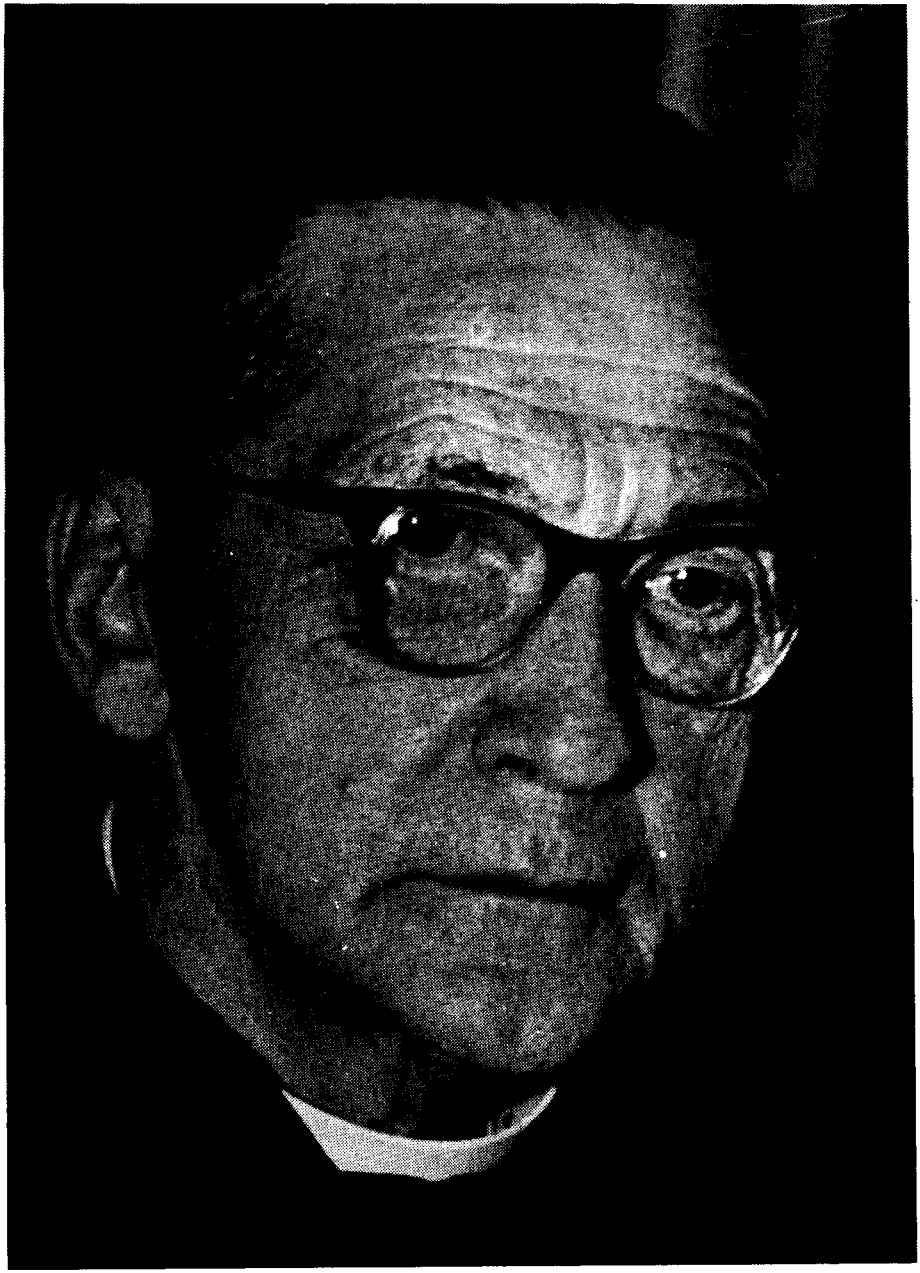

Rafaël Debevere 80 jaar. *[foto Maria Orbie]*

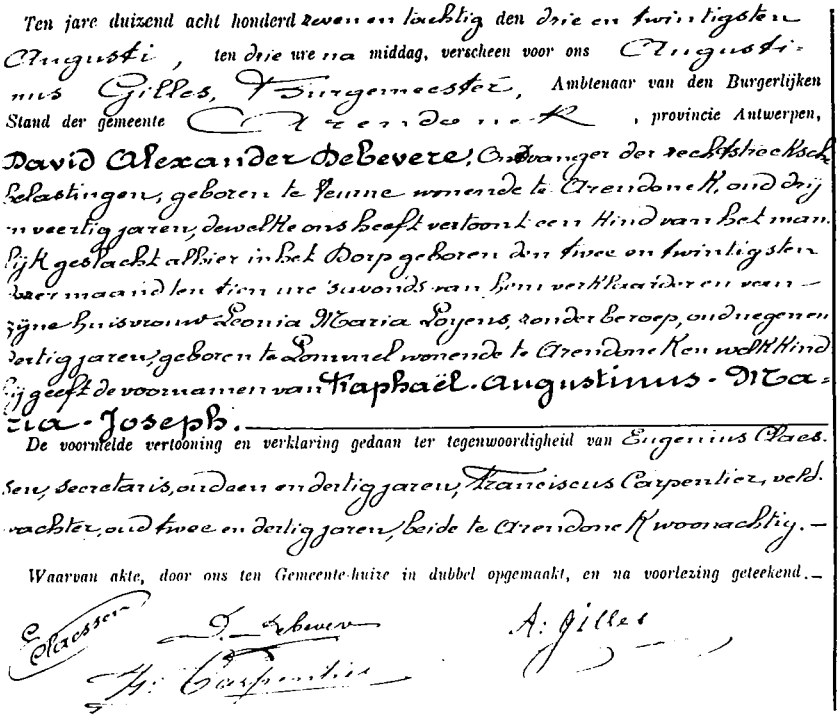

Ten jare duizend acht honderd zeven en tachtig den drie en twintigsten Augusti, ten drie ure na middag, verscheen voor ons Augustinus Gilles, Burgemeester, Ambtenaar van den Burgerlijken Stand der gemeente Arendonck, provincie Antwerpen, David Alexander Debevere, Ontvanger der rechtstreeksche belastingen, geboren te Veurne wonende te Arendonck, oud drij en veertig jaren, dewelke ons heeft vertoont een Kind van het manlijk geslacht alhier in het Dorp geboren den twee en twintigsten dezer maand ten tien ure 's avonds van hem verklaarder en van zijne huisvrouw Leonia Maria Loyens, zonder beroep, oud negen en dertig jaren, geboren te Lommel wonende te Arendonck en welk Kind hij geeft de voornamen van Raphaël. Augustinus. Maria. Joseph.

De voormelde vertooning en verklaring gedaan ter tegenwoordigheid van Eugenius Claessen, secretaris, oud een en dertig jaren, Franciscus Carpentier, veldwachter, oud twee en dertig jaren, beide te Arendonck woonachtig.

Waarvan akte, door ons ten Gemeente-huize in dubbel opgemaakt, en na voorlezing geteekend.

Claessen — D. Debevere — A: Gilles — H: Carpentier

Geboorteakte van R. Debevere. *[Gemeentehuis Arendonk,* BS 1887, *52]*

Het is een voorrecht voor mij dat het Elf-Julikomitee mij verzocht heeft deze evocatie van mijn vriend uit te spreken, maar het is een risico voor u, omdat hij een veel betere biograaf heeft. Dat is Jozef Deleu, de man van *Ons Erfdeel,* die reeds over Debevere heeft geschreven in de Encyclopedie van de Vlaamse Beweging, en die het vandaag nogmaals doet in de brochure die u ontvangt.

Jozef Deleu heeft hier vorig jaar de Elf-Julirede verzorgd, en hij is nu onder ons. Hij is dit jaar auteur van de *Pleinvrees der Kanunniken,* een werk van 64 bladzijden dat ik u op deze Elf-Juliviering van harte aanbeveel, en waarvoor Rafaël Debevere zijn vriend zou omhelsd hebben.

Vader David Debevere, afkomstig uit Veurne, was een ambtenaar bij de belastingen; de moeder was een Loyens uit het Limburgse Lommel. Het merkwaardige van die tijd was dat belastingsambtenaren voortdurend van het

Het gezin David DEBEVERE-Léonie LOYENS. In het midden vader en moeder Debevere en v.l.n.r.: Marguerite Aimée, Alexis Théophile, Rafaël Augustin, Alida Valérie, Hélène Eléonore. *[foto Maria Orbie]*

ene deel van het land naar het andere werden verplaatst; zelfs de taalgrens was geen hinderpaal. Ik weet niet of deze mobiliteit bedoeld was om de ambtenaar dan wel de bevolking te beschermen. De jonge Debevere heeft dus op verschillende plaatsen gewoond, en hij maakte zijn humaniora af aan het

De jonge Debevere, student te Leuven. *[foto Maria Orbie]*

college te Kortrijk. Een ander opmerkelijk punt voor het gezin en voor de tijd is dat de broer en de drie zusters van Rafaël Debevere allen priester of kloosterlingen zijn geworden.

Debevere studeerde enkele maanden wijsbegeerte en letteren te Leuven, en brak dat af omdat hij priester wilde worden. Wij vinden hem terug aan het Klein Seminarie van Roeselare en aan het Groot Seminarie van Brugge, waar hij klasgenoot was van de latere bisschop Lamiroy.
Rafaël Debevere werd in 1911 priester gewijd in het bisdom Brugge. Hij was een korte periode leraar Grieks aan het college te Poperinge, en ging dan over

op het ambt in de parochies. Gedurende de Eerste Wereldoorlog was hij kapelaan te Gistel.

Van 1919 tot 1932 was hij kapelaan in de Sint-Jansparochie te Poperinge. Die periode is bijzonder vruchtbaar geweest in zijn leven. Debevere heeft de restauratie van de geschonden Sint-Janskerk georganiseerd, met de hem eigen grondigheid, en met diepe zin voor bouwkundige en kultuurhistorische aspekten. Hij heeft er zelf de brandramen voor ontworpen. Hij tekende en schilderde. Hij was een van de eersten om de zogenaamde ketterse kruisweg van Servaes met klem te verdedigen, en dat werd hem niet in dank afgenomen.

Uit die tijd dateren ook vriendschappen met zo bijzondere en verschilende mensen als Kamiel Huysmans en Cyriel Verschaeve. Verschaeve heeft avonden en nachten, alleen en van geen mens gestoord, aan de schrijftafel te Poperinge doorgebracht, met een glas wijn terwijl hij aan een geschrift wroette. Verschaeve en Debevere wisselden puntdichten uit in het Latijn. Als ik sommige houdingen en foto's van Debevere zie, dan moet ik onwillekeurig denken aan de manier waarop ook Verschaeve zich liet fotograferen. De literaire bewondering van Debevere voor Verschaeve is gebleven, en in zijn levensavond voorspelde hij graag dat de interesse voor Verschaeve wel zou terugkomen. Zij hebben elkaar later minder gezien, en over het politieke einde van Verschaeve zei hij: *Hij was naïef, en heeft zich laten manipuleren.* Debevere liet zich niet manipuleren.

Hij had een encyclopedische belangstelling voor de plaatselijke geschiedenis. Deze drager van een universele kultuur stelde vooral gans zijn streven ten dienste van de verheffing van de mensen van de Westhoek. Als overtuigd Vlaming was hij de stichter of inspirator van *De Vlaamse Vrienden* en van diverse studiekringen en zangverenigingen, die tot de bewustwording van velen in de Westhoek hebben bijgedragen.

In 1932 werd door monseigneur Lamiroy – toen Debevere 45 was – abrupt een einde gemaakt aan de officiële kerkelijke loopbaan van Rafaël Debevere. De beschuldiging was verdenking van vlaamsgezindheid. Een dergelijke beschuldiging kan ons vandaag doen glimlachen, maar het was toen dodelijke ernst. Debevere was maar één van niet weinige priesters die door de pas aangestelde bisschop van Brugge geknakt werden in het beste wat zij hun volk te bieden hadden. De bisschop liet zich misschien flankeren door een paar notabelen van Poperinge die, hoewel zij Debevere persoonlijk niet slechtgezind waren en ofschoon hij ook nooit aan partijpolitiek had gedaan, toch vonden dat het scheppen van Vlaams bewustzijn uiteindelijk toch een invloed kon hebben

op de politieke kaart in de stad. Het was de tijd van toen, en uw preker van vandaag was nog niet geboren.

Rafaël Debevere werd verwezen naar Dudzele, waar hij op drie jaar tijd drie priesters mocht bijstaan, van wie twee met hem weigerden te spreken omdat hij het brandmerk had van de bisschop. Hij was een melaatse geworden. Zijn gezondheid begaf het, en in 1936 ging hij rust nemen in Sint-Niklaas. Hij was arm, en zou dat blijven en werd geholpen door vrienden uit Poperinge en elders. Hij was in Poperinge toen de oorlog uitbrak in 1940, en vluchtte te voet, niet verder dan Bollezele in Frans-Vlaanderen.

Deken Hanssens zag in welk groot onrecht aan deze bijzonder waardevolle priester was geschied. In samenwerking met de Commissie van Openbare Onderstand van Ieper, vooral met notaris de Cock, vond hij een formule waarbij Debevere vanaf 1940 de titel kreeg van directeur van het Sint-Antoniusinstituut te Loker, beter bekend als het *wezengesticht*. Dat liet hem toe in Loker te wonen, bijgestaan door Maria Orbie, zijn onmisbare hulp en schutsengel gedurende de volgende 37 jaar. Wij zijn verheugd dat zij deze dag met ons mag meemaken.

De oorlogsjaren waren moeilijk, maar toen de nood het hoogst was verschenen er naamloze omslagen met de nodige bedragen in de bus. De oude vrienden kwamen weer en er kwamen ook nieuwe bij. Eén van hen was mijn vader, geneesheer te Reningelst[2]. Zo komt het dat ik hem als collegestudent te Poperinge heb leren kennen. Ik heb de stoet van bezoekers, en van mensen die om raad en wijsheid kwamen vragen, zien aanzwellen tot Rafaël Debevere op de leeftijd van 83 jaar werd getroffen door een zware beroerte, waardoor zijn eminente gave van communicatie hem voor zijn laatste zeven levensjaren werd ontnomen. Enkele van zijn beste vrienden hebben hem dan met veel overgave verzorgd tot hij tien jaar geleden gestorven is.

De bezoekers en vrienden waren de eenvoudigste mensen van de streek, maar ook de eerste-minister en bisschop De Smedt, die hem spoedig na zijn aanstelling – maar toen was Debevere 65 – in ere heeft hersteld; het waren kloosterlingen, katholieken en vrijzinnigen; er waren weerstanders bij, maar nog meer slachtoffers van de repressie, die hij, die niets had, toch altijd heeft weten te helpen; het waren leraars en horden studenten; het waren gezinnen met moeilijkheden, die allen om steun en advies kwamen vragen. Zij werden allen

2. Met name Dr. Oscar DESMYTER, ° Vlamertinge 1905 - + Reningelst 1953 [n.v.d.r.].

met precies dezelfde aandacht ontvangen en opgevangen. Debevere, een man met een grote elitaire kultuur, kende geen standenverschil en hij dacht daar zelfs niet aan.

Theo Lefèvre kon als eerste-minister, en daarna als minister van wetenschapsbeleid, nog altijd een dag incognito verdwijnen zonder dat Brussel op zijn kop stond. Als jonge academicus was ik de bewonderende getuige van één van de urenlange discussies van de minister met de 80-jarige Debevere.
Lefèvre herinnert zich zijn eerste bezoek als volgt[3]:

> *«Tegen valavond werden we, oud-minister Albert De Clerck en ik, door hem ontvangen in de bibliotheek die tevens woonkamer is. Het brede raam verleent uitzicht op de vlakte gelegen aan de voet van de Kemmelberg. Op de voorgrond onderscheidt men een drietal bomen. Daar ligt het graf van de Ierse voorman William Redmond, dat door E.H. Debevere piëteitsvol wordt onderhouden. Voor het raam staande, beschrijft hij op eenvoudige en tevens pregnante wijze de bloedige slag van de Kemmel – waaraan koning Albert geweigerd heeft deel te nemen. Het is alsof de soldaten van 1917 opnieuw tot leven worden gewekt. In een shakespeariaanse atmosfeer menen we het helse lawaai van de slag te horen.»*

Buiten het raam leek het huis wel een burcht vol boeken, die hem allemaal door zijn vrienden waren geschonken. Zij waren een bron voor zijn studies, en zij hebben van Debevere een wereldburger gemaakt. Debevere had een bijna sensuele liefde en respekt voor het boek, en ook voor mij was die bibliotheek een tuin van lusten en van alternatieve opvoeding, toen ik op het college nogal veel wegens ziekte afwezig was. Er waren reeksen volledige werken van de beste auteurs in het Nederlands, Frans en Duits. Debevere had vele voorzien van kanttekeningen en soms van uitgeschreven studies. Hij gaf mij de Griekse tragedies met daarnaast de vertaling, wat in het college toen als gemakzucht werd beschouwd. Bij nader toezien was die vertaling in het Latijn. Er werden dus met Debevere inspanningen gedaan om de twee tegelijk te ontcijferen, iets wat volgens hem met dezelfde speelsheid mocht gebeuren als die waarmee anderen kruiswoordraadsels oplossen. Intussen had je ook de mooie teksten en de ideeën erbij, en die kwamen nauwelijks aan bod in de woordontleding die we op het college gewoon waren. Er waren de boeken over kunst, vooral

---

3. Voorwoord door Theo Lefèvre bij de Verzamelde opstellen van Rafaël Debevere, uitgegeven door Annemarie en Jozef Deleu, *Ons Erfdeel,* Rekkem, 1971.

de Vlaamse Schilderkunst, over Italië, en de Renaissance, en die waren bestudeerd, soms nageschetst, tot op het bot. Debevere heeft nooit gereisd en is nooit in Italië geweest. Als ik voor iets mooi sta in Florence, Rome of Ravenna, dan weet ik dat Debevere een formidabele gids zou zijn, en zeker ook zou weten te zeggen wat ik in de volgende straat niet mag overslaan.

In 1963 bracht Jozef Deleu, toen de 26-jarige hoofdredacteur van Ons Erfdeel, geïntrigeerd door een tip van voordrachtkunstenaar Antoon Van der Plaetse, een eerste bezoek aan de 76-jarige Debevere. Die gelukkige ontmoeting heeft als gevolg gehad dat Debevere, die tot dan slechts gelegenheidsliteratuur had gepubliceerd, een aantal uitzonderlijke bijdragen heeft laten verschijnen in Ons Erfdeel, en dat tot zijn ziekte en invaliditeit aan 83 jaar. Zij werden in 1971 gebundeld. Deleu over Debevere[4]:

> *«Van het begin af werd ik getroffen door zijn eerlijk mens-zijn, vrij van ieder formalisme en open voor anderen. Ik ontdekte in hem een vooruitstrevend Vlaming, een Nederlandsgezinde in de realistische betekenis van het woord. Ik waardeerde in hem steeds meer de standvastige priester, die allesbehalve klerikaal en, in zijn dienstbaar leven ten voordele van de medemens, een briljant geleerde bleek te zijn, vrij echter van ieder arrivisme. Hij bleek ook een man te zijn die niet op een concilie heeft hoeven te wachten om af te rekenen met allerlei taboes. Ondanks ernstige beproevingen en jarenlang onbegrip vanwege de kerkelijke overheid, heeft hij zijn geloof in de mens niet verloren. Vanuit dit gelouterd, doch bij Debevere zeer combatief gebleven levensinzicht, is hij op hoge leeftijd aan het schrijven gegaan wanneer hem daartoe de gelegenheid werd geboden.»*

Met de woorden van Debevere op een jubileum: *Deleu heeft van de bever een leeuw gemaakt.* Bij die studies is er een over de Ier Redmond die in het Engels werd vertaald en in Ierland als de beste wordt beschouwd. Er zijn veertig pentekeningen naar Bruegel uitgegeven, die Debevere in de donkere jaren dertig uit onvolledige schetsen had gemaakt en met miniaturistische verfijning bijgewerkt. De hoofdbrok had te maken met Frans-Vlaanderen. Het ging Debevere niet om wat er vandaag van onze taal nog gesproken wordt in Noord-Frankrijk, maar om zijn eigenhandse ontdekking van de Vlaamse en Nederlandse schatkamer die in Frans-Vlaanderen verborgen ligt, gedeeltelijk

---

4. J. DELEU, Rafaël Debevere, in *VMS Cahiers, Bibliotheek van de Westvlaamse Letteren*, 3, 1-4, 1968.

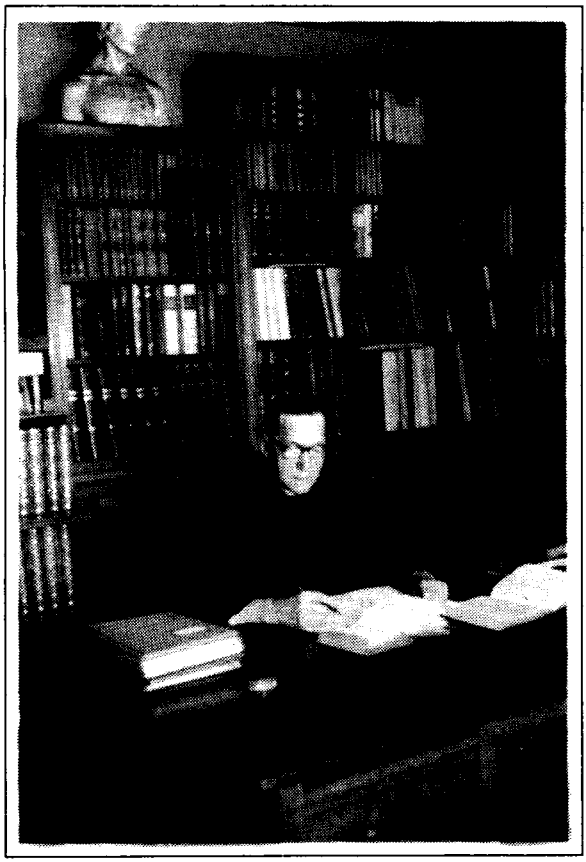

Rafaël Debevere aan zijn schrijftafel. *[Foto Maria Orbie]*

beschermd, misschien meer dan bedreigd, door de Nederlands-onkundigheid van de huidige conservatoren. Men moest er maar aan denken.

De grootste studie – 120 bladzijden, in verschillende afleveringen – betreft het Middelnederlands getijdenboek van Alheyt van Limberghen, door Debevere ontdekt in het museum Depuydt te Belle. Het komt uit één van de Groningse kloosters die na de reformatie zijn afgebroken. Taal, geschiedenis, religie, vroomheid, heiligenkennis, symboliek, miniatuurkunst: Debevere was de geknipte man voor de ontleding van deze prachtige vondst, die lange tijd te bewonderen was in zijn woonkamer. Toen hij al door een beroerte getroffen

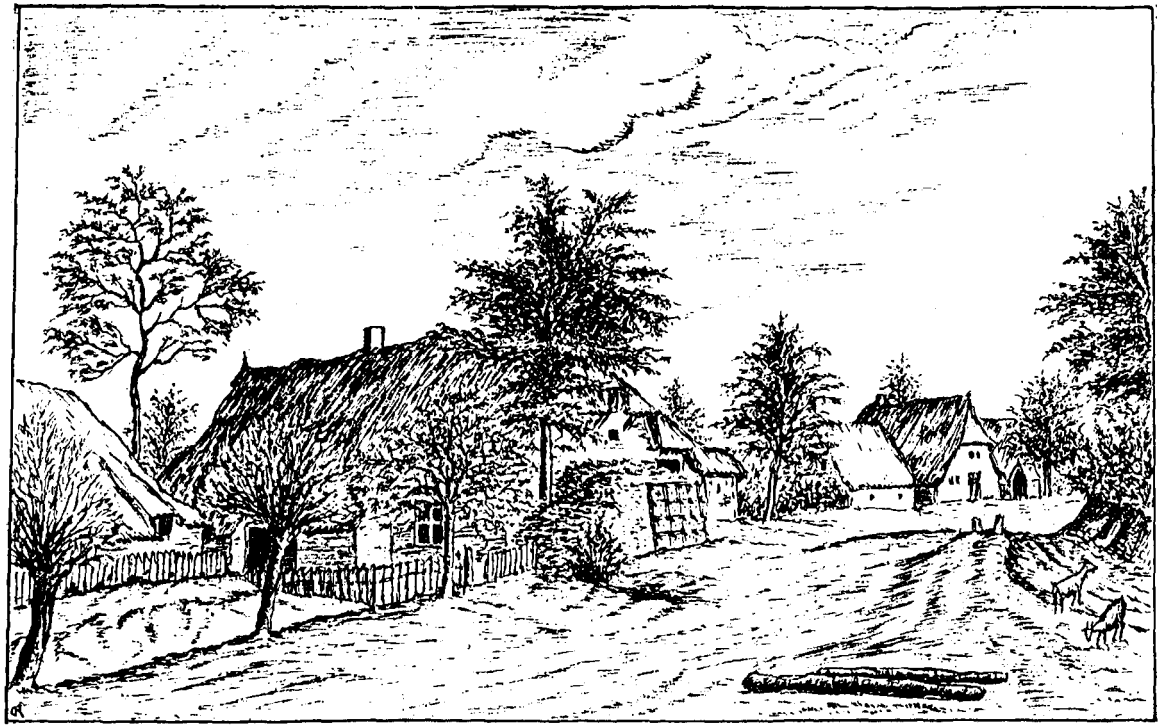

R. Debevere, pentekening naar Bruegel *(1967). [Verz. Jef Cailliau]*

was, heb ik nog correspondentie beantwoord die Nederlandse universiteiten aan hem richtten.

Er is de definitieve studie over de in 1874 geboren Frans-Vlaming Charles de Croocq, dichter, historicus, essayist en criticus. Er is een tweede artikel over de Croocq en Gezelle, helaas het enige dat we van Debevere bezitten over dit zeldzame genie van onze literatuur dat hij kende als geen ander.

Er is een studie over een schilderij, ook in het museum van Belle, een keisnijding die door Debevere aan Jeroen Bosch werd toegeschreven. Het werd het eerst tentoongesteld in 1967 op de grote Bosch-expositie in 's-Hertogenbosch, en reist sindsdien mee als er ergens Jeroen Bosch-tentoonstellingen zijn.

Er is de studie die de 16 schilderijen van de kerk van Tournehem of Doornem bij St.-Omer uit de vergetelheid haalt, en ze integreert in de Vlaamse School van de zestiende eeuw.

Er is de studie over de Frans-Vlaming Edmond de Coussemaker, de zeer belangrijke auteur van de *Chants populaires des Flamands de France* en van *Troubles religieux du XVIe siècle dans la Flandre Maritime;* het is zijn eerste synthetische biografie.

Deze veelzijdige vriend heeft ook honderden gedichten, meestal gelegenheidsgedichten, gemaakt. Hij was een artistiek bevlogene die op het klavier in vervoering Bach en Beethoven speelde – de *Für Elise* werd vandaag heerlijk uitgevoerd –, en die zelf wel eens componeerde en uitvoeringen organiseerde voor de *Heren van de Commissie* in het *Gesticht* te Loker.

Samen met mijn vader, die hij hielp bij het aanleggen van een bibliotheek daartoe, was hij ook een gelegenheids-archeoloog. Boeren in het Heuvelland – ik vermoed juist aan de grens aan de Franse kant – waren op *iets* gestoten en de twee mannen werden erbij gehaald. Er werd verder gegraven, en de zwarte, vierkante omheining van een Gallo-romeinse campus nam vorm – een blijvende verwondering voor het kind dat er toen heeft bij gestaan. Er verscheen een stukje in *L'Echo de Bailleul* over het werk van *les deux savants.* Er werden geen schatten gevonden, en er werd weer aarde over de campus gegooid. Misschien wordt hij morgen de vreugde van nieuwe zoekers.

Heilwensen

De Lente vlecht een krans van groen en bloesem
En tooit de aarde tot haar milde bruid.
De zomerzon bevrucht haar rijpe boezem,
De Herfst biedt God een horen vol van fruit.

Zo bond een snoer van tere liefderanken,
Ontsproten aan de Lente van uw jeugd.
Uw beider harten saâm, bestrooid met klanken
Van 't dartel minnelied - in speels geneugt.

Die roep des levens bracht U Bei op heden
Tot voor 't getooide hoogaltaar van God,
Waar zijn genâ die tengre band mocht smeden
Tot onvergankelijk goud, naar Zijn gebod.

Wijl vroom gezang van ruisend' orgeltonen
Ging zweven onder 't oud gewelf der kerk,
Kwam vreugd' en dank in uwe harten wonen,
Een simple beê: «Maak onze zielen sterk!»

Laat jubien 't klokkenkoor naar alle oorden,
Verkonden uwe vreugd, uw wonneschijn*.
Zo talen dan ons vroom oprechte woorden
Dat ook uw Broers en Zusjes blijde zijn.

Al sterft vandaag de bloei der jonglingsjaren
Uw jeugd draagt Gij voor eeuwig met U meê,
Zolang een lied, een dromendrang de baren
Beroeren mag van uwe levenszee.

Jules, Monique, vereend als man en vrouwe
Voor immer! «Vaert wel dan, ende levet scoon!»
Mocht al uw doen, bij vreugde of in rouwe
Als wierook walmen voor des Heren troon.

Zij weze ruim, de haardsteê uwer wensen:
Geen milde liefde mag verdord verslensen;
Geen weeldrig nestje... zonder kleine lieve mensen!

Wees VROUW, Monique, voor Jules als zijn dagen:
Wees MOEDER, die kan moede harte schragen.

Wees MAN, Gij Jules, trouw en goed,
Wees VADER, dien men minnen moet!

* Wonne: 1) Aardse vreugde, genot. 2) Zaligheid, genade [Verdam]

R. Debevere, gelegenheidsgedicht bij het huwelijk van Jules Van Elst en Monique Cailliau (Veurne 1952) [Jef Cailliau]

Dames en Heren, op een bijna ironische en thans onvoorstelbare manier is in de jaren 1870, eerst in een paar retoricaklassen aan het Klein Seminarie te Roeselare en daarna te Leuven en elders, het Algemeen Katholiek Vlaams Studentenverbond (AKVS) ontstaan, dat de ziel is geweest van de Vlaamse Beweging tot aan de tweede Wereldoorlog. Het persoonlijk streven naar recht en rechtvaardigheid en de sociale bewogenheid zijn het kenmerk geweest van deze beweging in het algemeen, en zij heeft bijzonder hoogstaande figuren voortgebracht. Debevere – hoewel ik mij van hem geen uitspraken over het AVKS herinner – is één van hen. Vooral tussen de twee wereldoorlogen hebben sommige bischoppen nutteloos getracht deze beweging het zwijgen op te leggen, en daarbij niet geaarzeld de besten van hun priesters te bevriezen in het statuur van 'petit vicaire', de kapelaantjes zoals zij smalend werden genoemd. Debevere is mijn *petit vicaire* bij uitstek. Wat zijn vrienden en zijn volk aan hem gehad hebben, laat zich niet in een rede uitdrukken.

Ik eindig met nogmaals zijn vriend Theo Lefèvre aan te halen[5]:

> «*Debevere is een man die veel heeft geleden. Omwille van zijn Vlaamse overtuigingen die verband hielden met zijn edelmoedige opvattingen over het apostolaat – want hij is niet in de eerste plaats maar hij is volledig priester – heeft hij geleden onder Pontius Lamiroy, niet onder de schijnwerpers en voor de micro's, maar in stilte! Hij heeft armoede gekend en onder de tweede wereldoorlog zelf honger geleden. Ten gevolge van al die beproevingen is zijn gezondheid geknakt, maar niet zijn persoonlijkheid en niet zijn karakter. Dank zij een intens innerlijk leven doorziet hij de mens. Zo komt het dat het schamele huis te Loker het trefpunt geworden is van de door het leven geslagenen die om raad en sterkte komen; en dat in dit huis heden en verleden van de Westhoek en Frans-Vlaanderen worden gepeild om er voortekens van nieuw leven te vinden.*»

Dit was de figuur van Rafaël Debevere, en zijn betekenis voor ons allen[6].

---

5. Zie noot 3.

6. Voor een uitvoerige bibliografie en literatuurlijst over R. Debevere, zie: *VWS-Cahiers*, jg. III, nr. 3 (herfst 1968), p. 15 (n.v.d.r.).

Genealogie Debevere en de kwartierstaat van R. Debevere

Jef Cailliau, Koksijde

Genealogie was voor wijlen Rafaël Debevere geen onbekend terrein. Dat wordt geïllustreerd door de, weliswaar onvolledige, genealogie die werd opgemaakt bij het gouden huwelijksjubileum (29.5.1923) van David Debevere en Léonie Loyens, de ouders van Rafaël Debevere. Wij geven ze hier weer zoals we ze bij Rafaël Debevere mochten kopiëren. Aanvullingen worden in dank aanvaard. Dat geldt overigens ook voor de kwartierstaat van Rafaël Debevere die we daar laten bij aansluiten.

I. Pierre DE BEVERE
x. Petronelle DE RIES (De Ry - Ryes). Uit dit huwelijk:

II. Jacques DE BEVERE
° Woumen 22 oktober 1642.
x Reninge 23 maart 1681 Anne DE LATRE, fa. ... & Jeanne DE WILDE. Uit dit huwelijk:
1. **Pierre Jacques** ° Merkem 3 september 1682, volgt onder III.
2. Marie Angèle.

III. Pierre Jacques DEBEVERE
° Merkem 3 september 1682 – + Klerken 12 mei 1752.
x Merkem 27 december 1701 Marie Catherine CAILLIAU, fa. Antoine Ferdinand & Marie Françoise GAILLAERT, ° Merkem 23 mei 1684 – + Klerken 15 maart 1704. Uit dit huwelijk:
1. **Pierre Jacques** ° Klerken 1 oktober 1702, volgt onder IV.
2. Jean ° Klerken 10 maart 1704 – + Klerken 5 juni 1748.
x Klerken 6 oktober 1740 Veronique WINNE, fa. Adrien & Catherine VANNESTE, ° Klerken 28 februari 1706 – + Klerken 14 juni 175..

xx Klerken 14 augustus 1705 Petronelle DE POORTER, weduwe Jan BEREVELT, ° Adinkerke 21 januari 1670 – + Klerken 12 maart 1754.

IV. Pierre Jacques DE BEVERE
° Klerken 1 oktober 1702 – + Klerken 26 januari 1792.
x Boezinge 23 november 1729 Marie Catherine LABAERE, fa. Nicolas en Marie DE BERT, ° Poperinge 3 december 1696 – + Boezinge 1 januari 1735. Drie kinderen.
xx Boezinge 22 oktober 1737 Emerence GELDHOF. Uit dit huwelijk:

1. **Charles Ignace** ° Boezinge 16 september 1739, volgt onder V.
2. Joseph ° Boezinge 5 april 1742.

V. Charles Ignace DEBEVERE

° Boezinge 16 september 1739 – + Zonnebeke 20 maart 1817.

xx Passendale 31 mei 1767 Isabelle Rose DEPLACE, fa. Charles Jean & Anne Catherine CLINCKEMALLIE, ° Passendale 12 januari 1745 – + Zonnebeke 18 januari 1823. Uit dit huwelijk:

1. Philippe Jacques ° Zonnebeke 28 november 1768 – + Zonnebeke 10 december 1769.
2. Catherine Rose ° Zonnebeke 20 januari 1770.
3. **Philippe Jacques** ° Zonnebeke 13 april 1772, volgt onder VI.
4. Ignace Ferdinand, landbouwer, ° Zonnebeke 24 september 1774.
5. Pierre Jean ° Zonnebeke 3 januari 1777 – + Zonnebeke 8 mei 1778.
6. Isabelle Thérèse ° Zonnebeke 29 november 1779.
7. Pierre Jean ° Zonnebeke 7 september 1785.
8. Macarium Joseph, militair, ° Zonnebeke 30 november 1789 – + Bergen-op-Zoom 9 oktober 1811.
9. François Louis ° Zonnebeke 15 maart 1792 – + Zonnebeke 14 april 1792.

VI. Philippe Jacques DEBEVERE

° Zonnebeke 13 april 1772 – + Ieper 22 januari 1847.

x Moorslede 27 januari 1800 Veronique DE WITTE, fa. Jean Bapt. & Marie Anne Thérèse SCHIER, ° Moorslede 18 mei 1770 – + Zonnebeke 15 juni 1849. Uit dit huwelijk:

1. Marie Thérèse ° Rumbeke 2 januari 1801 – + Dikkebus 23 oktober 1861.
   x Dikkebus 19 mei 1835 Tomas Constant VANDENBUSSCHE.
2. Barbe ° Rumbeke 21 november 1802 – + Zonnebeke 7 februari 1892.
   x Zonnebeke 26 augustus 1825 Jan BULCKAEN ° Zonnebeke 13 juni 1804 – + Zonnebeke 10 april 1890 (64 jaar !).
3. **Pierre François** ° Beselare 9 december 1804, volgt onder VII.
4. Jean Antoine ° Zonnebeke 25 januari 1808 – + Nieuwpoort 17 juni 1888.
   x Merkem 3 september 1834 Nathalie PLANCKE.
5. François Pierre Jacques ° Ieper 10 juli 1811 – + Brussel 25 september 1865.
   x Brussel, St.-Gillis 19 juli 1841 Marie Anne DENIES.

VII. Pierre François DEBEVERE

° Beselare 9 december 1804 – + Oostende 10 juli 1892.

x Adinkerke 12 juni 1843 Sophie Justine COUZIJN, fa. Pierre Joseph & Isabelle Claire DEMUIJS, ° Adinkerke 14 mei 1818 – + Roesbrugge 7 mei 1891. Uit dit huwelijk:

1. **David Alexandre** ° Veurne 6 maart 1844, volgt onder VIII.

2. August Leopold ° Ieper 16 juni 1845 – + Borgerhout 20 juni 1917.
   x Moeskroen 6 januari 1875 Léonie COLLAERT.
   xx Antwerpen 5 oktober 1895 Anne Marie SMITS.
3. Justine Amélie ° Oostvleteren 17 maart 1847 – + Lyvry Gourdan (F, Seine & Oise) 4 maart 1929.
   x Paris 25 juli 1874 Louis HUBY.
4. Joseph Arsène ° Oostvleteren 13 juli 1848 – + 16 oktober 1870.
5. Léopold ° Oostvleteren 23 juli 1849 – + Gent 1 juni 1932.
   x Carine 19 april 1855 Marie Elisabeth LOYENS.
6. Léonie Virginie ° Oostvleteren 7 oktober 1850 – + ...
   x Paris (11e arr.) 28 juli 1883 Tkéodore STROOBANT.
7. Hortence Clémence ° Oostvleteren 23 november 1851 – + Roesbrugge 24 okotber 1923.
   x Proven 18 april 1882 Désire François VAN STRAZEELE.
8. Isidore Modeste ° Oostvleteren 21 maart 1853 – + Oostvleteren 19 april 1853.
9. Edouard Auguste ° Oostvleteren 25 april 1854 – + Proven 4 maart 1860.
10. Henri Louis ° Oostvleteren 28 november 1855 – + Oostvleteren 5 februari 1856.
11. Henri Benoît Corneille ° Oostvleteren 31 decmeber 1856 – + Proven 6 december 1868.
12. Emile Jules ° Proven 20 juni 1862 – + Paris Bagnolet 17 augustus 1941.
    x Paris (11e arr.) 3 januari 1888 Marie Léopoldine Berhte PIERROT.

VIII. David Alexandre DEBEVERE

Ontvanger der *Directe Belastingen & Accijnzen* te Arendonk, Desselgem, Merkem, Kalken, Eeklo, Heule.

° Veurne 6 maart 1844 – + Merkem 29 september 1937.

x Wervik 28 mei 1873 Léonie Marie LOYENS, ° Lommel 5 maart 1848 – + Merkem 8 februari 1930. Uit dit huwelijk:

1. Hélène Eleonore, Zuster Gabrielle, Merkem.
   ° Nieuwpoort 28 februari 1874 – + Merkem 10 oktober 1931.
2. Marguérite Aimée Marie, Zuster Lutgarde, Merkem.
   ° Borgerhout 16 juli 1876 – + Merkem 5 november 1966
3. Gabrielle Aimée Marie Josèphe,
   ° Borgerhout 2 maart 1879 – + Borgerhout 3 augustus 1881.
4. Alida Valérie Adèle Marie, Zuster Marie Josèphe, Merkem.
   ° Borgerhout 6 juni 1881 – + Merkem 16 mei 1955.
5. Alexis Théophile Octave Joseph, Priester.
   ° Borgerhout 16 september 1883 – + Merkem 21 september 1961.
6. **Raphaël Augustin Marie Joseph**, Priester.
   ° Arendonk 22 augustus 1887 – + Loker 18 juni 1977.

V/16

Charles Ignace **DEBEVERE**	Jean Baptiste **DE WITTE**	Ignace André **COUZYN**	Pierre Jacques **DEMUYS**
° Boezinge 15.09.1739 + Zonnebeke 20.03.1817	° Moorslede 14.03.1734 + Moorslede 29.01.1801	° Dikkebus 5.03.1736 + Adinkerke 5.11.1826	° Adinkerke 20.05.1751 + Adinkerke 23.07.1812
x Passendale 31.05.1767	x Moorslede 23.10.1759	x Stuivekensk. 17.09.1776	xx Oostduink. 22.10.1782
Isabelle Rose **DE PLACE**	Marie Anne Therese **SCHIER**	Jeanne Therese **DUYTSCHAEVER**	Isabelle Claire **DOBBELAERE**
° Passendale 12.01.1745 + Zonnebeke 18.01.1823	° Moorslede 26.03.1734 + Moorslede 9.11.1795	° Noordschote 12.04.1752 + Adinkerke 29.05.1800	° Oostduink. 27.07.1758 + Adinkerke 28.11.1787

IV/8

Philippe Jacques **DEBEVERE**	Veronique **DEWITTE**	Pierre Joseph **COUZYN**	Isabelle Claire **DEMUYS**
° Zonnebeke 13.04.1772 + Ieper 22.01.1847	° Moorslede 18.05.1770 + Zonnebeke 15.06.1849	° Adinkerke 18.03.1789 + Adinkerke 7.10.1859	° Adinkerke 3.02.1786 + Adinkerke 29.02.1864
x Moorslede 27.01.1800		x Adinkerke 2.09.1811	

III/4

Pierre François DEBEVERE	**Sophie Justine COUZYN**
° Beselare 9.12.1804 + Oostende 10.07.1892	° Adinkerke 14.05.1818 + Roesbrugge 7.05.1891

x Adinkerke 12.06.1843

II/2

David Alexandre DEBEVERE
Ambtenaar

° Veurne 6.03.1844
+ Merkem 29.09.1937

x Wervik

I/1

Raphaël Augustin Marie Joseph DEBEVERE
Priester

° Arendonk 22.08.1887

+ Loker 18.06.1977

Corneille **LOYENS**	Nicolas Antoine **VANSPREEUWENBERG**	Pierre Joseph **BEEL**	Pierre Joseph **CATRY**
° Turnhout 9.11.1745 + Turnhout 29.11.1794	° Turnhout 14.10.1738 + Oud-Turnhout 7.11.1810	° Oostrozebeke 26.12.1758 + Dadizele 13.05.1819	° Bousbecque 15.10.1748 + Geluwe 2.08.1811
x Turnhout 8.04.1766	x Turnhout 23.08.1763	x Tielt 31.01.1787	x Geluwe 4.11.1788
Anne Marie Barbe **ADRIAENSEN**	Marie Cornelie **PRINCEN**	Barbe Therese **DEBRUYNE**	Isabelle Claire **VANDAMME**
° 's-Hertogenb. 21.07.1743 + Turnhout 31.12.1787	° Turnhout 20.08.1736 + Oud-Turnhout 24.07.1779	° Ingelmunster 28.02.1765 + Dadizele 12.04.1840	° Geluwe 4.01.1757 + Geluwe 18.2.1828
Walter **LOYENS**	Anna Catharina **SPREEUWENBERG**	Pieter **BEELS**	Amelie Charlotte **CATRY**
° Turnhout 4.03.1785 + 's-Hertogenb. 21.01.1835	° Turnhout 15.02.1777 + 's-Hertogenb. 30.09.1850	° Zwevezele 14.10.1789 + Menen 26.08.1872	° Geluwe 15.11.1790 + Menen 29.01.1854
x Turnhout 15.06.1804		x Geluwe 13.05.1812	
Jean François LOYENS		**Adèle Véronique BEEL**	
° Turnhout 29.06.1810 + Kortrijk 29.10.1881		° Geluwe 28.02.1823 + Poperinge 10.03.1904	

x Menen 6.01.1845

Léonie Marie LOYENS

° Lommel 5.03.1848 + Merkem 8.02.1930
28.05.1873

Samenstelling: Jef CAILLIAU

Generatie VI

Paterneel:

32. Pierre Jacques DEBEVERE, ° Klerken 1.10.1702, + Klerken 26.01.1792, xx Boezinge 22.10 1737.
33. Emerence GELDHOF.
34. Charles Jean DE PLACE, ° Passendale 18.12.1717, + Passendale 20.11.1790, x Passendale 11.09.1741.
35. Anne Catherine CLINCKEMALLIE, ° Passendale 23.11.1714, + Passendale 25.05.1795.
36. Jan DE WITTE, x Moorslede 28.07.1731.
37. Martine STORME.
38. Jan SCHIER.
39. Marie Anne VAN NESTE.
40. Pierre André COUZIJN, ° Dikkebus 13.12.1690, + Dikkebus 25.05.1752, x Dikkebus 21.01.1727.
41. Dorothée Françoise DEVOS, ° Reningelst 6.09.1699, + Dikkebus 28.03.1782.
42. Charles DUYTSCHAEVER, ° Noordschote 15.04.1716, + Noordschote 12.07.1772, x Noordschote 25.07.1747.
43. Marie Isabelle GHEERAERT, ° Merkem 13.12.1724, + Noordschote 3.05.1753.
44. Joseph Antoine DEMUIJS, ° Koksijde 7.01.1712, + Adinkerke 11.05.1765, x Veurne 21.04.1744
45. Lucie MARQUETTE, ° Veurne 29.01.1715, + Adinkerke 31.03.1795.
46. Daniël Jacques DOBBELAERE, ° Koksijde 13.01.1722, + Oostduinkerke 8.10.1792, x Oostduinkerke 20.02.1748.
47. Perpetua Petronelle VAN DE CASTEELE, ° Nieuwkapelle 21.03.1717, + Oostduinkerke 11.01.1782.

Materneel:

48. Jean LOYENS, ° Turnhout 10.05.1719, + Turnhout 9.01.1796, x Turnhout 28.11.1744.
49. Jeanne Elisabeth STIJNEN, ° Turnhout 8.05.1724, + Turnhout 28.09.1786.
50. Guillaume ADRIAENSEN, ° ..., + Turnhout 27.04.1790.
51. Elisabeth VAN HAM; ° Meerle 14.01.1700.
52. Pieter VAN SPREEUWENBERG, ° Turnhout 6.03.1713.
53. Hélène ROEVENS, + Turnhout 21.10.1763.
54. François PRINCEN, ° Turnhout 9.10.1704, + Turnhout 27.04.1781, x Turnhout 15.05.1730.
55. Marie Catherine KEVELAERS, ° Turnhout 13.01.1709, + Turnhout 6.10.1788.
56. Jacques BEEL, ° Meulebeke 3.04.1713, + Oostrozebeke 18.11.1876, x Oostrozebeke 3.05.1746.
57. Marie Judoca VERHOYE, ° Aarsele 28.04.1718, + Oostrozebeke 11.07.1771.
58. Jean Joseph DEBRUYNE, ° Ingelmunster 21.03.1737, x Hulste 7.07.1762.
59. Anne Marie VAN DER STEENE, ° Bavikhove 21.03.1737.
60. Jean Baptiste CATRY, ° Bousbecque 28.02.1710, x Bousbecque 29.05.1742.

61. Marie CASIER, ° Bousbecque 8.05.1715.
62. Guillaume Léopold VAN DAMME, ° Menen 29.05.1719, + Geluwe 6.01.1786, x Geluwe 29.05.17....
63. Isabelle Claire DELEFORTRIE, ° Geluwe 15.05.1718, + Geluwe 26.06.1759.

Generatie VII

Paterneel:

64. Pierre Jacques DEBEVERE.
65. Marie Catherine CAILLIAU.
66. ... GELDHOF.
67. Marie Françoise DOOLAGHE.
68. Pierre DEPLACE.
69. Thérèse DUMOLLEYN.
70. Jan KLINCKENMAILLIE.
71. Marie Catherine EINNAERT.
72. François DE WITTE.
73. ...
74. ... STORME.
75. ...
76. ... SCHIER.
77. ...
78. Jan VANNESTE.
79. ...
80. André COUZIJN.
81. Petronelle DIEUSAERT.
82. Jacques DEVOS.
83. Emmerence KESTEMAN.
84. Benoît DUYTSCHAEVER.
85. Petronelle Thérèse HUYHGE.
86. Victor GEERAERT.
87. Isabelle Petr. VERMEERSCH.
88. François DEMUIJS.
89. Françoise VAN H(M)EESEN.
90. Pierre MARQUETTE.
91. Marie BOUTENS.
92. Josse DOBBELAERE.
93. Marie Françoise ARLÉ.
94. Jacques VANDECASTEELE.
95. Petronelle PLOQUYN.

Materneel:

96. Jan Baptiste LOYENS.
97. Anne Marie HENDRICKX.
98. Jan Antoine STIJNEN.
99. Aldegonde BOGAERTS.
100. Jan ADRIAENSEN.
101. ...
102. Jan Cornelis VAN HAM.
103. Marie Adriana HENDRICKX.
104. Christ. VANSPREEUWENBERG.
105. Elisabeth DRIESEN.
106. Nicolaas ROEVENS.
107. Marie GORIS.
108. Jan PRINCEN.
109. Catherine DANEELS.
110. Jan Baptiste KEVELAERS.
111. Marie ENGELEN.
112. Joos BEEL.
113. Marie Anne VAN BRYNBROUCK.
114. Vincent VERHAGHE.
115. Elisabeth VIGNEROLLES.
116. Gautier DEBRUYNE.
117. Jeanne VERSTRAETE.
118. Jacques VANDERSTEENE.
119. Anne DE METS.
120. Jean CATRY.
121. Marie Jeanne COUROUBLE.
122. Jan CASIER.
123. Marie Catherine DE LANNOY.
124. François VAN DAMME.
125. Marie VAN DAMME.
126. Jan Baptiste DE LE FORTERIE.
127. Marie Anne NOLLET*.

---

* Aanvullingen op deze kwartierstaat worden bij voorkeur aan de WH-redactie gericht: Rozelaarsstraat 6, B-8900 Dikkebus-Ieper.

De vijftig rijkste inwoners van Zuidschote anno 1812

Noël Boussemaere – Boezinge

Tijdens opzoekingen in het Rijksarchief in Brugge kreeg ik een lijst in handen met als titel: *Liste des 50 plus forts contribuable de la commune de Zuytschoote*[1].
Het gaat met andere woorden om een lijst van de 50 mensen die in Zuidschote de meeste belastingen betaalden. Dat die 50 mensen de meeste belastingen betaalden, betekent daarom nog niet meteen dat ze ook de 50 rijksten waren. Toch dacht ik in de titel te mogen schrijven: de vijftig rijkste inwoners van Zuidschote. Dat 'rijk zijn' moeten we overigens sterk relativeren want het betreft hier een klein dorp en dan behoort men al vlug tot de vijftig rijkste inwoners. Om juist te weten hoe rijk die mensen waren, zouden we moeten vergelijken met dergelijke lijsten uit grotere gemeenten en steden.

De lijst, in het Frans gesteld, werd opgemaakt en voor waar verklaard op 16 december 1812 en ondertekend door de ontvanger van belastingen Vandaele en *Jean Charles* Depuydt, burgemeester van Zuidschote. In 1812 behoorden onze gewesten tot het Franse keizerrijk en het was dus die overheid die de opdracht gaf tot het opstellen van dergelijke lijsten.

De lijst telt zes grote kolommen, waarvan er twee in meerdere rubrieken werden onderverdeeld.
De eerste kolom bevat alleen de nummers 1 tot en met 50.
De tweede kolom droeg als titel *arrondissement,* maar dit schrapte men en verving men door *commune.* Dit was uiteraard Zuidschote.
De derde kolom droeg als titel *cantons,* maar ook dit werd geschrapt en vervangen door *arrondissement* en hier noteerde men *Ypres.*
De vierde kolom is de uitgebreidste en heeft als titel: *Détails sur les contribuables.* In de vele onderverdelingen vernemen we de familienaam, voornaam,

1. RIJKSARCHIEF BRUGGE, *Franse Hoofdbesturen, 2619.* Deze lijst publiceerden we eerder in *De Boezingenaar,* jg. 13 (1986), nr. 5, p. 116 e.v.. Om ze onder de aandacht van een specifiek genealogisch publiek te brengen, leek de publicatie in dit blad me opportuun.

geboortejaar, leeftijd op 1 januari 1813, beroep, eventuele publieke functies, de familiale toestand (vrijgezel, gehuwd, weduwnaar, aantal kinderen) van de 50 belastingsplichtigen. De laatste onderverdeling was de belangrijkste voor de fiscus: *Fortune personnelle évaluée en revenus* (= het persoonlijk fortuin van die mensen, geschat op hun inkomen). Hun inkomen werd in *livres* (= ponden) berekend.
De vijfde kolom, *montant du contribution,* leert ons welk bedrag de vijftig betaalden. Deze kolom deelde men ook onder in *montant du contribution dans le Dép(artemen)t* en *hors le Dép(artemen)t.* Alleen in de eerste kolom vulde men een bedrag in. In de tweede onderverdeling staan uitsluitend haakjes, waaruit ik durf besluiten dat deze vijftig mensen nog eens hetzelfde bedrag dienden te betalen aan instanties buiten het departement – Zuidschote behoorde toen tot het Leiedepartement.
De zesde en laatste kolom heeft als titel: *Observations.* Maar men noteerde in deze kolom geen enkele opmerking.

Deze lijst is heel interessant omdat het een lijst betreft van de vijftig rijkste inwoners van een klein dorp. Dit houdt in dat een groot deel van de bevolking onrechtstreeks wordt vermeld. Om te beginnen maken we kennis met 50 gezinshoofen, waarvan 41 getrouwd waren, of het ooit geweest waren, en samen 148 kinderen hadden. Dit geeft 236 personen. Wanneer men weet dat Zuidschote in 1836-'37 slechts 605 inwoners telde[2] – in 1812 zal dat wellicht ongeveer hetzelfde zijn geweest, dan vindt men in deze lijst 39% of ruim ⅓ van de bevolking terug. Van die vijftig mannen waren 38 getrouwd, 3 waren weduwnaar en 9 vrijgezel. De vrijgezellen vertegenwoordigden dus 18% (bijna 1 op 5).
De 41 gezinnen telden samen 148 kinderen, wat een gemiddelde geeft van 3,6 kinderen per gezin. Er was geen enkel gezin dat geen kinderen had. De gemiddelde leeftijd van die 50 rijkste mannen was 49 jaar[3].
De jongste belastingsbetaler was Pierre Ver Eecke (nr. 46) en was 25 jaar oud, de oudste was Jacques Verhaege, 81 jaar oud (nr. 47). De hierna volgende grafiek geeft de spreiding van de leeftijden voor de vijftig belastingbetalers.

---

2. N. FAVOREL, *Zantingen*, dl. XI, p. 49. Vgl.: R.L. DEWULF-HEUS, *Volkstelling Zuidschote, ..., 1815,* Brugge 1988, pp. 3 en 170-180.

3. Om de gemiddelde leeftijd nauwkeurig te berekenen, had ik wel enkele moeilijkheden.

a. bij burgemeester Charles Depuydt (nr. 16) vulde men z'n leeftijd niet in, wel zijn geboortejaar: 1762. Op 1 januari 1813 was hij dus 51 jaar.

b. bij Leonard Vandenbroele (nr. 41) schreef men als geboortejaar 1764 en als leeftijd 39. Volgens zijn geboortejaar zou dit echter 49 moeten zijn. Voor de berekening nam ik zijn geboortejaar.

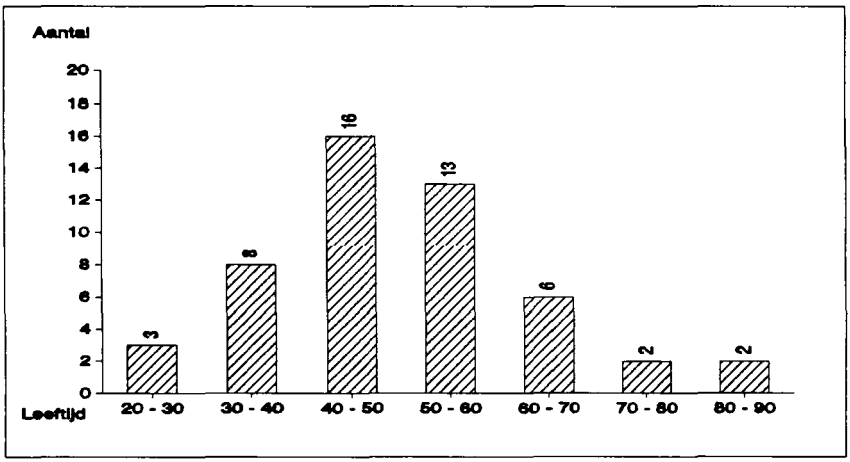

De grote meerderheid van de belastingsplichtigen waren landbouwers, nl. 35, dit is 70%. Naast die agrariërs waren er nog twee molenaars, twee kleermakers, twee brouwers, twee bakkers, één wagenmaker, één handelaar, één herbergier, één schoenmaker, één metselaar, één onderwijzer en één timmerman. Tot die vijftig behoorden de burgemeester, tien gemeenteraadsleden, één wethouder, één *membre du B(u)r(eau) (de bienfaisance)* en één kerkmeester.
Deze cijfers illustreren duidelijk dat Zuidschote een landbouwdorp was.

Ik laat hier de lijst in tabelvorm volgen. De namen heb ik alfabetisch gerangschikt, niet relevante gegevens werden niet opgenomen en de indeling werd aan ons doel aangepast.

kol. 1: Nummer
kol. 2: Naam
kol. 3: Voornaam
kol. 4: Beroep & evtl. publiek ambt
kol. 5: Geboortejaar
kol. 6: Leeftijd
kol. 7: Gehuwd: x
: Ongehuwd: -
: weduwnaar: +
kol. 8: Aantal kinderen
kol. 9: Inkomen in lb.
kol. 10: Belastingen betaald in het departement in lb.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	BLANCKAERT	Jean	landbouwer	1772	41	-	-	600	18
2	BOERHAVE	Joseph	landbouwer	1762	51	x	5	1000	50
3	BROUCXAU	Pierre	molenaar	1782	31	X	7	2000	28
4	CAENEN	Jacques	landbouwer	1762	51	x	1	1000	11
5	CARREIN	François	kleermaker	1762	51	x	2	600	9
6	CHARLET	Jean Constantin	wagenmaker	1781	32	x	1	1000	40
7	CNOCKAERT	Charles	landbouwer	1762	51	x	3	1000	20
8	DEBEIR	André	landbouwer	1775	38	x	4	1400	10
9	DE CONINCK	Jean Baptiste	gemeenteraadslid landbouwer	1781	32	-	-	1000	19
10	DECONINCK	Joseph	landbouwer	1763	50	x	4	1000	14
11	DEGRAVE	Francois	landbouwer	1747	66	+	2	1800	125
12	DELVA	Charles	gemeenteraadslid landbouwer	1784	29	x	2	1500	27
13	DELVA	Joseph	landbouwer	1765	48	x	3	600	21
14	DEMOL	Charles	landbouwer	1763	50	x	4	1800	16
15	DEPOORTER	Emmanuel	brouwer	1763	50	+	5	3000	255
16	DEPUYDT	Charles[4]	gemeenteraadslid handelaar burgemeester	1762	-[5]	x	7	2500	44
17	DESCAMPS	Jean	landbouwer	1733	80	x	5	600	17
18	DEVOS	Eugène	landbouwer	1766	47	x	5	3000	27
19	DEVOS	Jacques	gemeenteraadslid landbouwer	1757	56	x	3	1800	16
20	GLORIE	Jean	bakker	1784	29	-	-	2000	100
21	GODDYN	Jacques	landbouwer	1770	43	x	2	2600	140
22	GONTIER	Jean, (vader)	landbouwer	1745	68	x	3	3500	267
23	GONTIER	Jean, (zoon)	kerkmeester landbouwer	1775	38	x	3	3000	158
24	HONDEGHEM	François	gemeenteraadslid landbouwer	1766	47	x	7	1500	18
25	HUYGEBAERT	Charles	landbouwer	1776	37	x	2	1000	12
26	HUYGEBAERT	Pierre	landbouwer	1750	63	x	4	600	9
27	LEBBE	François	landbouwer	1757	56	-	-	1500	20
28	LEBBE	Pierre	herbergier	1759	54	x	2	600	12

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
29	LOUWAEGE	Jean Baptiste	landbouwer wethouder	1768	45	x	2	3000	184
30	MILLEVILLE	Pierre	schoenmaker	1772	41	-	-	600	8
31	MISSY	Jacques	molenaar gemeenteraadslid	1776	37	x	8	2600	75
32	OOGHE	Albert	landbouwer	1772	41	x	2	600	20
33	ROOSE	Charles	landbouwer	1765	48	x	5	2800	26
34	TAHON	Ange	landbouwer *membre du B'*	1763	50	x	8	2000	23
35	TAHON	François	landbouwer	1764	49	x	3	1000	85
36	TERSTEN	Pierre	kleermaker	1769	44	-	-	600	21
37	TRYSSENSOONE	Jean	landbouwer	1740	73	x	3	2000	136
38	VALLAEYS	Jean	landbouwer	1750	63	-	-	1000	28
39	VANACKERE	François	metselaar	1747	66	x	4	600	8
40	VANDENBERGHE	Louis	landbouwer gemeenteraadslid	1770	43	x	5	3600	260
41	VANDENBROELE	Leonard	landbouwer	1764	39[6]	x	2	1000	11
42	VANDEWALLE	Charles	onderwijzer	1773	40	x	1	1200	49
43	VAN EECKE	Charles	landbouwer gemeenteraadslid	1772	41	X	2	2000	75
44	VANIWAEDE	Jean	landbouwer	1752	61	x	4	1000	9
45	VANLERBERGHE	Jacques	brouwer	1765	48	x	4	2000	82
46	VER EECKE	Pierre	landbouwer	1788	25	-	-	3000	143
47	VERHAEGE	Jacques	landbouwer	1732	81	x	2	1000	9
48	WOETS	Jean	timmerman	1736	77	+	5	1000	23
49	WONTIER	Jean	landbouwer	1760	53	-	-	1000	13
50	WYCKAERT	François	bakker gemeenteraadslid	1777	36	x	2	2000	46

4. In de lijst lezen we Charles Depuydt, terwijl hij de lijst ondertekende als *Jean Charles* Depuydt. Officieel heette de burgemeester Jean Charles, maar het is duidelijk dat hij met zijn roepnaam ondertekende, en die was Charles.

5. Zie noot 3.

6. Zie noot 3.

De genealoog en de computer

Pieter Donche[1] – Berchem

Tegenwoordig kan men er niet naast meer kijken: overal ziet men de Personal Computers (PC) (op school, in de gemeentediensten, bibliotheken, ziekenhuizen, enz.) als paddestoelen uit de grond schieten. Onze samenleving doet steeds meer en meer beroep op deze gegevensverwerkers en het valt ons nog nauwelijks meer op als we een brief krijgen die uit de computer 'gerold' is.
Ook bij de genealogen heeft de PC inmiddels burgerrecht verworven. Computers met alles erop en eraan heb je tegenwoordig al voor een 30 à 40.000 fr.. Kantoortoepassingen zoals tekstverwerking of beheer van een gegevensbank kunnen evenzeer aan genealogen diensten bewijzen. Tekstverwerking helpt u b.v. heel wat om een verzorgd familietijdschrift (of verenigingstijdschrift, zoals *WH-info*) of een familieboek uit te geven.
Hebt u een goede kwaliteitsprinter, en die zijn er nu al voor een kleine 20.000 fr. (b.v. de populaire HP Deskjet), dan drukt u uw familieboek alsof het van de boekdrukker kwam.
Gegevensbankprogramma's zoals dBase kunnen aangewend worden om de genealogische bron die u wilt uitgeven in te voeren, alfabetisch te sorteren, netjes in kolommen uit te drukken, mee op te zoeken, enz..

Maar er bestaat voor de genealoog nog beter! Er is immers tegenwoordig een zeer ruime waaier van speciaal voor genealogen gemaakte programma's. Computerprogramma's die alle genealogische schema's, zoals gezinsfiche, kwartierstaat, afstammingsboom kunnen produceren.
Er bestaan zeker een 50-tal dergelijke programma's, waaronder ook enkele volledig in het Nederlands. De beste produkten maken voor u zelfs een familiegeschiedenis in doorlopende tekst, compleet met voetnoten en alfabetische index van hoofdstukken en bladzijdelijst van alle voorkomende namen. Daarnaast zijn er programma's die gespecialiseerd zijn in het maken van metersbrede stamboomschema's (ideaal voor familiefeesten).

1. Pieter Donche is een pionier op het gebied van het gebruik van de computer in de genealogie. Hij is o.m. voorzitter van de V.V.F.-Werkgroep Genealogie & Computer en is tevens hoofdredacteur van het tijdschrift van die vereniging.

Gegevens in de computer gestopt, worden veel gemakkelijker doorzocht en gerangschikt dan op fiches. Wil u een namenlijst alfabetisch op naam, dan maakt u die met enkele bewerkingen in uw programma aan, en terwijl de printer ijverig de lijst op papier 'spijkert', kan u nog even het voetbal op TV volgen. Wil u daarna een lijst in chronologische volgorde, of één waar de personen per geboorteplaats of per beroep gerangschikt zijn, dan gaat dit met even weinig moeite. Zou u hetzelfde resultaat willen bereiken met een fichensysteem, dan kost het u 4 fichebakken en stapels fiches, om nog maar te zwijgen van het vele dagenlange schrijf- en overschrijfwerk om elk van de 4 reeksen voortdurend bij te werken.

Molenaar Bartholomeus Reyvaert uit 1745 wordt in een oogwenk gevonden met de computer. Moet u hem zoeken op de achterkantjes van oude enveloppes of op losse bladen of in schriftjes allerhande, dan doet u er misschien een halve dag over. Met een computer riskeert u ook heel wat minder fouten: gezien u in principe elke persoon maar eenmaal invoert, maakt u geen overschrijffouten. Sommige genealogieprogramma's zijn ook slim genoeg om te zien dat een Jacobus Denys overleden in 1639 niet geboren kan zijn in 1645 en het programma zal dan ook alarm slaan als u hem op die manier probeert in te voeren. Papier is geduldig en zal u niet attent maken op uw fout.

Eens op computer gezet worden uw gegevens ook veel vlotter uitwisselbaar met andere genealogen. Wil u laten weten over welke personen u gegevens hebt verzameld, dan kan u met de computer een index laten maken en deze voor andere genealogen ter inzage aanbieden. Zo een index maken nauwelijks werk.

Laten we even heel concreet zijn: dhr. Roger Caestecker uit Genk verzamelde 9.634 gegevens over naamgenoten Decaestecker, Caesteckers, etc. en aanverwanten. De namenindex (met geboorte- en overlijdensjaar en -plaats) is

gepubliceerd. Alle mij bekende Decaesteckers, dat zijn: een eigentijds familielid, de echtgenote van mijn betovergrootvaders' betovergrootvader én uw Westhoek-redacteur, zitten allemaal bij hem in de computer.
Computers slaan ook de gegevens heel compact op: het hele gegevensbestand Decaestecker b.v. kan weggeschreven worden op 1 enkel magneetschijfje (een *diskette* in computer-koeterwaals) van nog geen 25 gram! – hoeveel zouden 9.634 fiches wegen?

De mogelijkheden van de computer zijn niet allemaal in een kort artikel opsombaar. Dat zou een tijdschrift op zich vergen. Sinds 1984 bestaat er binnen de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde (V.V.F.) een Werkgroep Genealogie & Computer, met een eigen 2-maandelijks tijdschrift. U vindt er de verslagen van de bijeenkomsten, nieuwe ontwikkelingen op gebied van programma's voor genealogie, automatisering in de archiefwereld, voorstelling van lopende projecten, een rubriek vraag/antwoord, een overzicht van de inhoud van de buitenlandse tijdschriften, enz.. Ook in de *gele bladzijden* van Vlaamse Stam leest u over de werking.

Deze Werkgroep heeft diverse projecten lopende betreffende genealogische gegevens op computer. Een centrale index van gegevens, verzameld door individuele genealogen, telt op dit ogenblik reeds meer dan 160.000 namen. Daarnaast worden ook de namen voorkomend in alle parochieregisters van Vlaanderen bij stukjes en beetjes in de computer gestopt. Een infodiskette boordevol praktische informatie voor de genealoog werd onlangs samengesteld.

Vergaderingen voor computergebruikers en cursussen betreffende genealogische programma's worden georganiseerd over gans Vlaanderen. En eens om de 2 jaar grijpt een Nationale Genealogische Computerdag plaats.

Ook bestaat de mogelijkheid om wereldwijd genealogische vragen te stellen, of om met andere genealogen via computer en telefoon vragen en antwoorden te lezen. U kan vragen stellen die gelezen worden in heel West-Europa, Noord-Amerika, Zuid-Afrika, Australië, kortom: overal waar andere genealogen met een PC bezig zijn.

In alle ons omringende landen bestaan gelijkaardige verenigingen van genealogen die de computer gebruiken.
De Mormoonse kerk was een pionier op het gebied van het gebruik van de computer en verzamelt reeds sinds vele jaren vele miljoenen genealogische gegevens op (grote) computers.

Ook de historici en de archiefdiensten laten zich niet onbetuigd: in Sevilla is men thans bezig met het hele *Archief der Indiën,* van Colombus' tijd tot vele eeuwen daarna op computer te zetten. De dokumenten die in de loop der eeuwen zwaar te lijden hadden door het veelvuldig raadplegen en soms ook wel eens vele tientallen jaren 'verloren' zijn geweest, enkel door een verkeerde terugplaatsing, kunnen nu eindelijk op rust gaan: bezoekers krijgen nu immers in de plaats van de originelen elektronische beelden ervan te zien op computerschermen. Deze beelden kunnen onnoemelijk veel sneller opgevraagd worden dan ooit mogelijk geweest is en zijn bovendien vaak van veel betere kwaliteit dan het origineel zelf! Nu kunnen ook meerdere archiefbezoekers tegelijk hetzelfde blad lezen en in de toekomst zal dit ook mogelijk zijn vanop vele kilometers afstand, of zelfs vanuit andere landen[2].

Brievenbus

Nicole NOTREDAME – Wespelaar
Voor een groots opgevatte studie over eeuwelingen zoekt ons lid biografische en genealogische informatie over Westhoekse eeuwelingen.

P.L. TEVEL – Berkel en Rodenrijs, NL
Vraagsteller probeert de origine te vinden van zijn oudst bekende voorvader, m.n. Jan TEVEL (mogelijks Jean Thevelin), die ca. 1570 naar Colchester emigreerde en vermoedelijk rond 1589 van daar uit naar Walcheren trok.

Leo J. van BILJOUW – Wormer, NL
Correspondent heeft een computerbestand van ca. 1.400 personen met de Fn. Van BILLIAU. Circa 1730 verandert de naam in Van BILJOUW. Hij verricht momenteel onderzoek in Leiden op de Fn. BILJOU/BILLIAU, een weversfamilie uit de Zuidelijke Nederlanden. Zoekt contact met personen uit de Westhoek die ook op die naam zoeken en bereid zijn gegevens uit te wisselen.

---

2. Wie nader kennis wil maken met de Werkgroep Genealogie & Computer van de V.V.F. kan een informatiebrochure aanvragen bij: Werkgroep Genealogie & Computer, Van Heybeeckstraat 3, 2170 Antwerpen-Merksem. Een abonnement op het tijdschrift van de vereniging kost 300,- fr. per jaar (KB: 403-3089401-24).

Martyn vanden Vuyt (?) uit Hansbeke, poorter van Leiden in 1577

Jan Luyssaert – Merendree

Onder de Vlaamse migranten uit Engeland die naar Leiden zijn uitgeweken in de tweede helft van de zestiende eeuw, bevond zich, volgens J. Desreumaux in de bundel *Het beloofde land,* een *Martyn vanden Vuyt* uit Hansbeke[1].

Dat een inwoner uit het Oostvlaamse Hansbeke (Nevele, arr. Gent) via Engeland uitweek naar Leiden wekt helemaal geen verbazing. Tijdens het 'Wonderjaar' 1566 was het calvinisme in de buurt van Gent in volle opmars, zo ook in de gemeente Hansbeke[2].
Wel trok de naam en het vraagteken na de naam *vanden Vuyt* mijn aandacht. Wie vertrouwd is met persoonsnamen in het algemeen en met de Hansbeekse namen in het bijzonder kijkt ongeloofwaardig op bij die vreemde naam *vanden Vuyt* (met vraagteken).
Dank zij een inlichting van A. Martens, bestuurslid van de heemkundige kring *Het Land van Nevele,* waartoe ook Hansbeke behoort, kwam ik op het spoor van deze mysterieuze *Martyn vanden Vuyt.*

Tijdens een grootscheepse razzia in heel Vlaanderen in de nacht van 2 op 3 maart 1568 werden in het Land van Nevele de namen opgetekend van achtentwintig gevluchte ketters, onder wie zes uit Hansbeke[3]. Eén van die zes Hansbekenaren was *Martin van der Vinct,* wever van beroep.
De naam Van (der) Vynct was zeker niet vreemd in Hansbeke. In de oudste kerkrekeningen[4] vinden we o.m. in 1563 *Daneel van Vynct* en *Pieter van Vynct,*

---

1. J. DESREUMAUX, *Vlaamse migranten uit Engeland naar Leiden uitgeweken in de tweede helft van de zestiende eeuw (1577-1579),* in: *Het beloofde land,* Westhoek, Dikkebus, 1992, p. 107 en 110. Zie ook: ID., *Leidens weg op,* Wervik, 1992, p. 165.

2. J. DECAVELE, *Het land van Nevele in de hervormingstijd,* in: *Het Land van Nevele,* jg. XII (1981), afl. 4, pp. 152-153.

3. J.DECAVELE, *Ibidem,* p. 155 en p. 169 noot 36.

4. A. MARTENS, *De oudste kerkrekeningen van Hansbeke,* in: *Het Land van Nevele,* jg. XXII (1991), afl. 1, pp. 40-54.

en in de rekeningen van 1564 lezen we de naam *Andries van Vynct.*

Ik durf besluiten dat die twijfelachtige *Martyn vanden Vuyt,* die op 5 juli 1577 poorter werd van Leiden, moet geïdentificeerd worden met **Martin van der Vinct** die in 1568 omwille van zijn geloofsovertuiging vluchtte uit Hansbeke.

Waar en wanneer overleed Clays van Bambecke?

Na het verschijnen van de bijdrage *De Poperingse familie Van Bambecke in Zuid en Noord* in de Westhoek-uitgave *Het Beloofde land,* ontvingen we van dhr. S. Demoldere-Alderweireldt te Antwerpen een belangrijk aanvullend gegeven, waarvoor wij hem hartelijk danken.
In het *Oud-Archief* van Veurne, bewaard in het Rijksarchief te Brugge, ontdekte onze correspondent dat een Claeys van Bambecke omstreeks 30 januari 1543 te Haringe overleed. Vermoedelijk is deze Claeys te identificeren met Nicolaas I van Bambecke, stamvader van de in onze studie behandelde familie Van Bambecke. De dochter van Claeys van Bambecke, m.n. Tanneken, gehuwd met een Jacob de Moldere, erfde uit zijn nalatenschap landerijen met een totale oppervlakte van 5½ gemeten.

G.S.

XXe WESTVLAAMSE V.V.F.-ONTMOETINGSDAG
Rumbeke zondag 15 november 1992

Onder het motto **WAT VIND IK WAAR OVER MIJN GEMEENTE** vindt de jaarlijkse Westvlaamse ontmoetingsdag van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde dit jaar plaats op zondag 15 november in het *Oud Stadhuis* te Roeselare-RUMBEKE.

Meer informatie leest u in de volgende aflevering.

LEIDENS WEG OP

John DESREUMAUX
Secretaris Stedelijke Oudheidkundige
Commissie van Wervik

Inhoud: 2800 namen van emigranten, waarvan *2300 Zuidnederlanders*, die naar *Leiden uitweken* tijdens de beroerde jaren *1576-1603*. Vermelding van hun poorterschap en sociale status.
Statistische gegevens per jaar en stad.

Vorm: namen alfabetisch gerangschikt per stad, gemeente of dorp (256 plaatsnamen verspreid over de Belgische provincies en de Franse departementen Nord en Pas-de-Calais).
Met klapper op namen en steden.

Formaat: 23cm x 16cm, garenloos ingebonden met harde kaft. 502 pagina's , illustraties.
Druk: "Familia et Patria" - Roeselare
Belang: naslagwerk voor Genealogie

VOORDEELAANBOD VOOR WH-ABONNEES

Westhoek-abonnees die *LEIDENS WEG OP* vóór 15 augsutus 1992 bij WH bestellen, ontvangen dit voor familiekundigen onmisbaar naslagwerk tegen de uitzonderlijke prijs van 1300 fr. + 90 fr. verzendingskosten (fl. 86, 250 frf. port in). Uw betaling moet ons toekomen op een van onze rekeningen vóór 15 augustus, o.v.v. Leiden. Verzending: 25 augustus.

Voorb. nieuw ingeschreven poorters afkomstig van: Antwerpen 62, Brussel 11, Comines 22, Gent 71, Brugge 68, Ieper 104, Kortrijk 14, Ronse: 57, Hondschote 254, Bailleul 106, Lille 21, Menen 25, Wervik 30, Poperinge 55, Nieuwkerke 64, Veurne 7, Mesen 21, Dixmuide 27, Kemmel 18, Warneton 6 enz...

Steunlijst

Ereleden

Karel WENTEIN, Brussel (1.000 fr.) - Antoon BECK, Oostende (1.000 fr.) - Zos. & M. MARVELLIE, Veurne (1.000 fr.) - G. DUMON, Koksijde (1.000 fr.) - Antoon CRAYE, Ieper (1.000 fr.) - Daniël MERLEVEDE, Ieper (1.000 fr.) - Noël BOUSSEMAERE, Boezinge (1.000 fr.) - Gérard DESMYTER, Reningelst (1.000 fr.) - Marc SEGHER, Menen (905 fr.) - J.C. TRION, NL-Maasland (*f* 50) - Ronald FIERST van Wijnandsbergen, NL-Boxmeer (800fr.) - Bernard HEENS, Nieuwkerke (770 fr.) - Paul CRABBE, Staden (750 fr.) - Walter DEBROCK, Brussel (675 fr.) - Michael SIDDONS, GB-Gwynedd (625 fr.) - Robert VANOORENBERGHE, F-Coudekerque Branche (600 fr.) - Guy BOODTS, Brussel (600 fr.) - Marcel MERLEVEDE, Zwevegem (600 fr.) - Jacques MYNGHEER, Brussel (500 fr.) - Herman BOUCHERY, Antwerpen (500 fr.) - L. VANDERFAEILLIE-MENY, Tervuren (500 fr.) - Aimé MONTHAYE, Brugge (500 fr.) - Koen VERWAERDE, Oostende (500 fr.) - Jozef CRAYE, Kortrijk (500 fr.) - de E.H. Valère DECONINCK, Houtem (500 fr.) - Willy G. VANDERMEERSCH, Kortrijk (500 fr.) - Anna VANDEWALLE, Roeselare (500 fr.) - Christiane BOUCHERIE, Izegem (500 fr.) - Jacques Ridder de COCK, Ieper (500 fr.) - Norbert LAMERANT, Ieper (500 fr.) - Pierre VAN ELSTLANDE, Ieper (500 fr.) - Wilfried DESODT, Voormezele (500 fr.) - de E.H. Albert DE CAT, Langemark-Poelkapelle (500 fr.) - Marc LEUPE, Wervik (500 fr.) - Leopold de THIBAULT de Boesinghe (500 fr.) - Germain SCHOONAERT, Poperinge (500 fr.).

Steunleden

Freddy VERSTRAETE, Nieuwkerke (450 fr.) - Nederlandse Genealogische Vereniging, NL-Amsterdam (*f* 25) - P.J.K. van WERKHOOVEN, NL-Hilversum (*f* 25) - P.J.M. SPECKENS, NL-Breda (*f* 25) - J. van HOUTE, NL-Vorden (*f* 25) - P. METSU, Borgerhout (400 fr.) - Aureel LAGROU, Izegem (400 fr.) - Guido ALEXANDER, Ieper (400 fr.) - Wilfried DECLERCQ, Nazareth (400 fr.) - Wilfried DEVOLDERE, Roeselare (375 fr.) - Jacques DELEYE, F-Binic (350 fr.) - Mw. PAUWELYN-MISSON, Oostvleteren (350 fr.) - Fernand VERSTRAETE, Rumbeke (350 fr.) - + Gérard BOUCHERIE, Izegem (350 fr.) - August ANNOOT, Ieper (350 fr.) - J.F. de KOK, NL-Amsterdam (*f* 20) - Kamiel WYCKAERT, Melsbroek (345 fr.) - Gaston VANDENBROUCKE, Reninge (335 fr.) - J.F. van GEMUND, NL-Amersfoort (*f* 18) - Patrick VAN NIEUWKERKE, F-Rouen (300 fr.) - Rene DE BIE, F-Roubaix (300 fr.) - Albert VAN DYCK, Borgerhout (300 fr.) -Henri DE RIJK, Hoogstraten (300 fr.) - Pieter DONCHE, Berchem (300 fr.) - Robert BELLENGÉ, St.-Katelijne-Waver (300 fr.) - Jean ROUSSEAU, Tienen (300 fr.) - Renaat BAELDE, Kortrijk (300 fr.) - de E.H. Joris LEURIDAN, Kortijk (300 fr.) - M. COOLSENS, Kuurne (300 fr.) - Gabriël VUYSTEKE, Bavikhve (300 fr.) - Marc DEBEIR, Driekapellen (300 fr.) - J.-M. WORME, Lo-Reninge (300 fr.) - Joeri STEKELORUM, Koksijde (300 fr.) - Freddy ALLOSSERY, Roeselare (300 fr.) - Lieve DENYS, Roeselare (300 fr.)

- Ds. Eric LIBBRECHT, Roeselare (300 fr.) - André DECLERCQ, Ieper (300 fr.) - VANDEKERCKHOVE-DESEGHER, Ieper (300 fr.) - Annick VANDENBILCKE, Ieper (300 fr.) - Gaspar COMYN, Zillebeke (300 fr.) - Emmanuel HUYGHE, Westouter (300 fr.) - Herman HOUWEN, Reningelst (300 fr.) - Zenon SCHOORE, Geluveld (300 fr.) - André HAUSPIE, Zonnebeke (300 fr.) - Viviane BAUWENS, Gent (300 fr.) - Herwig CARTON, Aalter (300 fr.) - Patrick SIEGFRIED, D-Bad Wildungen (300 fr.) - Charles ANNOYE, Brussel (300 fr.) - Arnold PERNEEL, Winksele (300 fr.) - Johan FIERET, NL-Axel (287,5 fr.) - Willy OBER, NL-Hilversum (f 15) - H. de KLEER, Noorderwijk (f 15) - A. van GEMUND, NL-Voorschoten (f 15) - T.W. PRINS-DE HAAN, NL-Alphen a/d Rijn (f 15) - B. DORSMAN, NL-Gouda (f 15) - Marcel VANDEN BAVIERE, Brussel (250 fr.) - Gisèle VERDRUYE, Dilbeek (250 fr.) - Luc VERLEURE, Oelegem (250 fr.) - Marcel CARRE, Kontich (250 fr.) - E.Z. Godelieve DESCHUYTTER, Heverlee (250 fr.) - Paul COGHE, Brugge (250 fr.) - Hubert RONSE de CRAENE, Brugge (250 fr.) - Paul DEHEEGHER, Oostende (250 fr.) - Omer TITECA, Gistel (250 fr.) - Aimé BOUTEN, Kortrijk (250 fr.) - J.-P. BOUDEN, Diksmuide (250 fr.) - Etienne DESAEVER, Nieuwpoort (250 fr.) - Robert HANCKE, Veurne (250 fr.) - Raymond L. POLLET, Veurne (250 fr.) - Edgard SAMYN, Oostduinkerke (250 fr.) - André KEIRSEBILCK, Meulebeke (250 fr.) - Marc MAHIEU, Ieper (250 fr.) - Stefaan BEUN, Ieper(250 fr.) - Maurice CAILLIAU, Ieper (250fr.) - Paul G.M. DERECKX, Ieper (250 fr.) - Joseph GHEYSEN, Ieper (250 fr.) - Luc GHESQUIERE, Ieper (250 fr.) - Jozef POLLÉE, Ieper (250 fr.) - Albert SNAUWAERT, Ieper (250 fr.) - Gustaaf VERHEYE, Ieper (250 fr.) - Roger VERHEYE, Ieper (250 fr.) - Roland COMYN, Menen (250 fr.) - Mathias PATTYN, Nieuwkerke (250 fr.) - Raymond SIX, Nieuwkerke (250 fr.) - Luc MERVEILLIE, Westouter (250 fr.) - Valère FLAMAND, Mesen (250 fr.) - Guido MORENT, Loker (250 fr.) - Carlo DE CORTE, Poperinge (250 fr.) - Kristof PAPIN, Poperinge (250 fr.) - Antoon DESMYTER, Gent (250 fr.) - Nathalie VANDEN BUSSCHE, Gent (250 fr.) - Albert LERMYTE, Oostende (225 fr.) - Roger COUSSÉE, Langemark (225 fr.) - Lucien BODEIN, Nieuwkerke (225 fr.) - D. DECONYNCK, Brussel (200 fr.) - dhr. VIENNE, Evere (200 fr.) - J. VERHAEGHE, Brussel (200 fr.) - R. VANOBBERGHEN, Brussel (200 fr.) - Albert Baron BONAERT, Brussel (200 fr.) - Ivo DEQUEECKER, Deurne (200 fr.) - Karel DRIES, Mechelen (200 fr.) - Zeger DEBYSER, Heverlee (200 fr.) - Daniël NOTREDAME, Wespelaar (200 fr.) - Gérard CATTEAU, Komen (200 fr.) - G. BRION, Brugge (200 fr.) - Philippe COEVOET, Brugge (200 fr.) - Robert CROMBEZ, Zedelgem (200 fr.) - Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, Oostende (200 fr.) - Gérard CLAEYS, De Haan (200 fr.) - Roger CLINCKEMAILLE, Middelkerke (200 fr.) - Ludwig DEYGERS, Westende (200 fr.) - Nadia HERRLING, Bredene (200 fr.) - Dirk I.E. VAN DER BAUWHEDE, Oudenburg (200 fr.) - Marcel DENDUYVER, Gistel (200 fr.) - Familievereniging LOAGE, Zerkegem (200 fr.) - Mw. Karel TROOST, Wevelgem (200 fr.) - Lutgarde VERWARDE, Oostvleteren (200 fr.) - Jef CAILLIAU, Koksijde (200 fr.) - J. COSTENOBLE (Wulpen (200 fr.) - de E.H. Daniël DESCHRIJVER, Alveringem (200 fr.) - de E.H. Guy ALGOET, Waregem (200 fr.) - Andreas BILLIET, Roeselare (200 fr.) - de E.H. J. BONNEURE, Roeselare (200 fr.) - Martin BOUDRY, Roeselare (200 fr.) - Jacqueline WATTEUW, Roeslare (200 fr.) - Mw. LIEVEN-HOUTHOOFD, Rumbeke (200 fr.) - Claude TYDTGAT, Ledegem (200 fr.) - Michel RYDE, Dikkebus (200 fr.) - Jules ALLEMON, Ieper (200 fr.) - Eddy BARBERY, Loker (200 fr.) - Jan BREYNE, Ieper (200 fr.) - Wilfried BEELE, Ieper (200 fr.) - Freddy A. BAUWEN, Ieper (200 fr.) - Ivan BAGIN, Ieper (200 fr.) - Willy CHERF, Ieper (200 fr.) - Eddy DEPRINCE, Ieper (200 fr.) - José E.R. LEMAHIEU, Ieper (200 fr.) - Stefaan LAZOORE, Ieper (200 fr.) - Pierre NOTEBAERT, Ieper (200 fr.) - SEYS-DEGRANDE, Boezinge (200 fr.) - de E.H. Albert DUFLOU, Vlamertinge (200 fr.) - André HAGHEDOO-

REN, Vlamertinge (200 fr.) - Robert BACCARNE, Langemark (200 fr.) - Gabriël CORNETTE, Poelkapelle (200 fr.) - John DESREUMAUX, Wervik (200 fr.) - Dirk HOORNAERT, Westouter (200 fr.) - Léonce CATRYCKE, Poperinge (200 fr.) - Robrecht de GERSEM, Poperinge (200 fr.) - Henri VANDENBERGHE, Poperinge (200 fr.) - Paul VERMEERSCH, Poperinge (200 fr.) - Daniël DELERUE, Poperinge (200 fr.) - R. DOBBELAERE, Gent (200 fr.) - Willy van HILLE, Gent (200 fr.) - Daniël MERLEVEDE, Drongen-Gent (200 fr.) - Lydie ROTTIERS, Wondelgem (200 fr.) - Jan LUYSSAERT, Merendree (200 fr.).

Hartelijk dank voor uw milde steun!

WH-leden die hun contributie voor 1992 betaalden, ontvangen met deze aflevering hun nieuwe lidkaart.

Lidmaatschap WESTHOEK 1992

WH-leden die ons reeds hun bijdrage voor 1992 overmaakten, vinden op de adresstrook een asterisk gevolgd door het getal 92 (*/92). Leden die nog niet betaalden, vinden er enkel een asterisk (*) en ontvangen na deze afl. geen herinnering meer.

	(A)	(B)	(C)	(D)
	België Luxemburg	Nederland	Groot-Brittannië Frankrijk	Andere landen
	BEF	**NLG**	**BEF**	**BEF**
Minimumbijdrage	**175,-**	**12,-**	**225,-**	**275,-**

A. te storten op KB-rek. 464-8254601-51.
B. giro op rek. 17.90.35 van de NMB-Bank te Sluis t.g.v. de rekening 68.09.76.787 t.n.v. Karel J.C. DECAESTECKER, Rozelaarsstraat 6 te B-8900 IEPER, o.v.v. WH-info 92.
C & D. op prk. 000-1485051-78 van Westhoek-Jaarboek, of internationale postwissel.
– Alle bedragen **moeten** ons toekomen vrij van alle taksen en kosten.

Vies de familles

N.a.v. de ***5ième Journée Internationale de Généalogie*** (Tourcoing, najaar 1993) wensen de *Archives Municipales de Tourcoing* en de *Groupement Généalogique de la Région du Nord (G.G.R.N)* de familieverenigingen samen te brengen.

Geïnteresseerden nemen met verwijzing naar WH contact op met:
– Archives Municipales, 4 rue des Anges, F-59200 Tourcoing (tel. 20.24.89.18), of
– G.G.R.N., BP 62, F-59118 Wambrechies Cedex.

In dit nummer

Rafaël Debevere (1877 - 1977): bij de vijftiende verjaardag van zijn overlijden	41
De vijftig rijkste inwoners van Zuidschote anno 1812	62
De genealoog en de computer	67
Brievenbus	70
Martyn vanden Vuyt (?) uit Hansbeke, poorter van Leiden in 1577	71
Waar en wanneer overleed Clays van Bambecke	72
Leidens Weg Op	73
Steunlijst 1992	74
Lidmaatschap Westhoek 1992	76
Tourcoing: familieverenigingen bijeen	76

Werkten mee aan dit nummer

Noël BOUSSEMAERE	Boezinge
Jef CAILLIAU	Koksijde
Jan DESMYTER	Heverlee
Pieter DONCHE	Berchem
Jan LUYSSAERT	Merendree
Germain SCHOONAERT	Poperinge

Beter met de bank van hier.

Hier leven en werken.
Hier groeien, opgroeien, bouwen aan de toekomst
omdat hier nog toekomst is.
Met een sterke bank die hier haar wortels heeft.
Met een grootbank die hier met u
van elk obstakel een nieuwe overwinning maakt.
Met de Kredietbank, de bank van hier.

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, B-8900 Dikkebus-Ieper
Druk Deleye, B-8900 Ieper

wh

wh-info

MEDEDELINGEN VAN WESTHOEK
KRING VOOR GESCHIED- EN FAMILIEKUNDIG ONDERZOEK IN DE WESTHOEK

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
Jg. VIII afl. 3 oktober 1992

Afgiftekantoor B-8900 Ieper 1

WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Rozelaarsstraat 6, B-8900 Dikkebus-Ieper ☎057/44 56 53

De auteurs, en niet de uitgever, zijn verantwoordelijk voor hun bijdrage en illustraties.

Inwoners van Reninge onderhouden door de *disch* (1773 en 1790)

Jan Luyssaert – Merendree

Ofschoon armoede door de eeuwen heen een constante is, verschilt de perceptie ervan in het verleden grondig. In de Middeleeuwen was pauperisme a.h.w. een weldaad voor de rijkere gelovigen: het geven van aalmoezen was immers goed voor hun zieleheil. Vanaf de vijftiende eeuw kwam armoede evenwel in een negatief daglicht te staan: arme was synoniem voor luiaard, schooier, ... Op het einde van het Ancien Regime gold de opvatting *arm door eigen schuld* nog altijd als gemeengoed. Bovendien was armoede een natuurlijk gegeven dat zijn verklaring vond in de goddelijke wil. Afhankelijk van de grootte en de spreiding van de armoede, ontstonden in de negentiende eeuw zowel het beeld van de slachtofferarmoede als dat van de romantische armoede.
Bijgevolg maakte ook de armenzorg een evolutie door. Armenzorg was geen recht, maar een gunst en een zaak van vele instellingen, discontinu en weing gedifferentieerd. Vast staat dat de ondersteuning overal en te allen tijde onvoldoende was[1]. Het betrof meestal een goed bedoelde bestrijding van de armoede, die echter ook als een instrument van controle en sociale beheersing werd aangewend[2]. Het is pas op het einde van de negentiende eeuw dat de sociale kwesties een échte overheidszaak werden.

De lijsten die hieronder volgen, bevatten de namen van de Reningse armen die in 1773 en 1790 vrijstelling genoten van de betaling van het maalgeld[3]. Daarnaast geven zij o.m ook nog het aantal personen dat tot het gezin behoorde en de gemeente die hen ondersteunde. [JdC]

---

1. C. LIS en H. SOLY, *Armoede in de Nieuwste Tijden (tot omstreeks 1850)*, in: *De armoede in onze gewesten van de Middeleeuwen tot nu*, Brussel, 1991, p. 82.

2. Er zijn heel wat publicaties ter beschikking die een licht werpen op de armoede en armenzorg in de Nieuwe Tijd en de eerste helft van de 19de eeuw. We verwijzen o.m. naar: P. BONENFANT, *Le paupérisme en Belgique à la fin de l'Ancien Régime*, Brussel 1934; C. LIS, H. SOLY en D. VAN DAMME, *Op vrije voeten? Sociale politiek in West-Europa, 1450-1914*, Leuven, 1985.

3. R.A.B., *Oud archief van Reninge*, nr. 83, *Lijsten van de armen die vrijstelling genieten van de betaling van het maalgeld, 1793-1792* (inventaris nr. 30).

Smetſende Bedelaars.

Proverb. 33. verſ. 27. en 28.

Het Jock ende fricken hupghen den hals: eenen booſen Knecht ſlocken en kluppe-
len. Wyſt hem ten arbeydt dat hy niet ledigh en gae.

Die eens ſchaamt en eer ter Kercken heeft ghebzacht/
Leeft boben zijn ghebers in huijer weelden zacht:
's Dolcke mildheyd verſmeeft hy avond en mozghen/
En laat zozgheloos den voghelkens zozghen.

Smetsende Bedelaars. *Gravure uit D.V. COORNHERT,* Recht ghebruyck ende misbruyck van tijdlicke have, *Amsterdam, 1620*

«Lijste van de persoonen woonachtigh binnen de prochie ende heer*lichede* van Reninghe, de welcke onderhouden sijn door den disch soo van dese als andere prochiën bij de welcke oock ghedetailleert was wat sij sijn draegh*ende* zoo over pointijnge als tauxatie, ende bij middel van hunne armoede onbequaem hunne moulage te betaelen zoo volght:
Men doet te bemercken dat meest alle de dischgenoten alhier woonachtigh gheene point*oinghe* ofte taxatie en sijn betaelende ende dat de gonne alwaer gheene lasten en sijn geannoteert danof exempt sijn[4].

Renijnghe	alvooren Joannes PRIEM	7
Noortover	Joannes VERMOTE	9
jdem	Joanna DE POOVER	1
Woestene	Joannes CASTEELE	6
Boesijnghe	Joannes Bap*tiste* VERBEKE	5
Kemmel	Andries FINAUT	3[5]
Bixchote	Ambrosius ODAER	7
Loo	Joannes COOLEN ghebruyckt 2.0.42 R*oeden* lands waerover door den disch van Loo ten des*en* jaere wort betaelt 10.14 sch.	6
Renijnghe	Joseph FOLLET	4
Elverdijnge	P*ieter* Jacobus VAN *DEN* BILCKE betaelt als fortgheseten 1.2 sch.	2
St.Jans Pop*eringe*	*Vidu*a Jacobus BIJSER	2
Renijnghe	Pieter WULLEMS	2
Jdem	Joseph WULLEMS	5
Jdem	Jacobus WULLEMS	3
Renijnghe	Albert MALBRANCKE	8
Jdem	Joannes VERPLAETSE	4
Jdem	Joannes GOEMAERE	5
Jdem	Jacobus DEHOUCK gebruyckt een gemet lands van point*inge* 4.8 sch.	7
Jdem	Andries ROOZE	7
Jdem	Fran*ciscus* PAUWELS	6
Jdem	*Vidu*a P*ieter* CROMBEZ	4
Elverdijnge	P*ieter* DIEUSAERT over tauxatie 6.0/2 St.	6
Jdem	Joannes SCHIJS	6
Jdem	*Vidu*a Gilles POYBLANT	4
Hoogstade	Pieter DE SEURE	6
Renijnghe	P*ieter* HAUSPIE	6
Langemarcq	Jacobus VERBEKE	6
Reninghe	Joannes AMEYT	6
Voormezeele	Jacques LORIDAN	5
Renijnghe	Huysv*rouwe* Fran*ciscus* TURCK	2

4. Kolom 1 bevat de *namen van de prochiën alwaer sij sijn geallimenteert*, kolom 2: de naam en evtl. bijzonderheden, kolom 3: het aantal personen.

5. Hierbij staat: *versluyst.*

Westoutre	Jan Bap*tiste* DAUSSY	3
St. Maertens t'Ypre	Jan Bap*ttiste* THEY	3
Renijnghe	*Vidua* Jan DEHOUCK	2
Jdem	Fran*ciscus* DE BYSER	1
Jdem	Joanna WULLEMS	1
Jdem	Charles GOUWY	4
Jdem	*Pieter* VAN NIEUWKERCKE	6
Boesijnghe	Joannes DE VROE	4
Jdem	Alber*tus* HOUVENAGHEL	5
Westnieuk*ercke*	Bernard BAFCOP	5

Aldus dese lijste ghemaeckt om te voldoen aen het decreet van sijne coninc-klijcke hooghheyt van *den* 21^en^ april 1793 tonzen extraord*inai*re vergaederyn-ge van *den* 13^en^ meye 1773 [getekend]

P.J. DEVOS 1773
J.B. PILLAERT
tmarcq van x Joannes VERBEKE
J.A. HOSDEY
J.A. CLAERBOUT
P.J. LOWAGE
Joannes Bap*tis*te STRUYE
Phi*lippes* J. BEU...
J.A. DE PUYDT 1773»

«Lijste van de personen woonachtigh binnen de prochie van Renijnghe onder de heerlichede van de keure, laetschepe ende gealimenteert worden door de middelen vanden disch soo van dese als van andere prochiën, bij dewelcke oock gedetailleert wordt wat dat zij sijn draeghende soo in pointijnghe als tauxatie ende bij middel van hunne armoede onbequaem hunne molage te betaelen soo volght:
Men geeft alhier te bemercken dat tmeerderen deel vande dischgenooten alhier woonachtigh *ende* van alhier geboortig sijn geene pointijnghe ofte tauxatie en sijn betaelende:

Alvooren Joannes PRIEM met vrauw ende ses kinderen provisionneel gealimenteert van Renijghe: dus 8 persoonen.
[in de rand: niet gepoint nogh getauxeert]

Joannes ALMEYT geboortigh van Renijnghe met vrauwe ende vier kinderen: dus 6 persoonen.
[niet gepoint nog getaxeert 1774, 5 kinderen]

Joannes VERMOTE van Renijnghe Noortover met vrauwe *ende* seven kinderen: dus 9 persoonen.

Joannes QUICKE geboortigh van Renijnghe met vrauwe e*nde* vier kinderen: dus 6 persoonen.

Jacobus HOUCK van Renijnghe met vrauwe e*nde* vijf kinderen: dus 7 persoonen.

Joannes Baptiste VERBEKE gebortigh van de prochie van Boezijnghe met vrauwe *ende* drie kinderen: dus 5 persoonen.

Joannes GOEMAERE gebortigh van Renijnghe met vrauwe ende drie kinderen: dus 5 persoonen.

Joanna DE ROOVER van Renijnghe Noortover woonende met Fran*ciscus* FACCON: dus 1.

Joannes CASTEELE van Woestene met vrauw*e ende* 4 kinder*en*: dus 6 persoonen.

Ambrosius OUDAER gebortigh van Bixschote met vrauwe ende vijf kinderen: dus 7 persoonen.

Joannes COOLEN van Loo met vrauwe ende vier kinderen: te samen 6 peroonen.

Joseph FOLLET geboortigh van Renijnghe met vrauwe *e*nde twee kinderen: te gader 4.

Pieter Jacobus VANDENBILCKE van Elverdijnghe met vrauw: 2.

Vi*dua* Jacobus BYSER geboortigh van Sint Jans Poperinghe met haar kindt: 2.

Pieter WULLEMS van Renijnghe met Fran*ciscus* BYSER: ook gealimenteert van Renijnghe, te samen woonende: 2.

Albertus HOUVENAGHEL van Boezijnghe met vrauw *ende* drie kinderen: 5.

Bernard BAFCOP met vrauw *ende* drie kinderen van Westnieukercke: 5.»

«Supplement aen de lijste der arme onder de prochie van Renijnghe ende dheer*lichede* van de keure naer het sluyten ende afsenden de selve naertoe gecommen, insolvent tot het betaelen hunne molagie te weten:

Gabriel PYNSEEL met vrauw *ende* twee kinderen geboortigh ende gealimenteert van de prochie van Ghijverijnkhove: 4.

Bernardus Constantinus DOLPHEN met vrauwe ende twee kinderen gealimenteert *ende* geb*oortig* van Renijnge: 4. (Vertrokken naar Woesten).

Aldus andermaal overgegeven den 15^{en} november 1773.»

«Meye 1774

Ten huyze van Pieter MASSELIS een kindt van Gilles POYBLANT: 1.

Eenen ten huyze van P*ieter* VERBRUGGHE:1.»

[Vervolg en slot in de volgende aflevering]

Ieperse geslachten (3):
Een familie Annoot te Ieper

Dr. Michael Siddons – Gwynedd (GB)

Er waren in de poorterij van Ieper in de zestiende en zeventiende eeuw verscheidene families die de naam Annoot droegen, maar ik ben er niet in geslaagd een verwantschap aan te tonen tussen de familie waarover het hier gaat en andere families met dezelfde naam.

Het is mogelijk dat zij afstammen van Gillis Annoot, die lid was van de Raad van 27 in 1567, 1569, 1572-6, 1578, schepen in 1568, 1570 en 1577, en lid van de Kamerraad in 1571 en 1578[1]. Hij stierf vóór 22 oktober 1584[2].
Hij huwde tweemaal, eens met NN. DE LOBEL, dochter van Georges en van Jo[e] Catherine COCKEEL, waarvan Pétronille, wiens voogd in 1571 Gilles BLANCKAERT was[3].
Hij had ook een dochter die met Mr. Roland DE CARPENTIER gehuwd was, en en wees, Marie, die, door kontrakt gepasseerd op 22 oktober 1584, met Georges VAN THUYNE gehuwd was[4]. Marie hertrouwde met Jan COKELE, zoon van Jan, griffier van de Acht Prochiën. Hij stierf op 18 augustus 1604, en zij op 20 november 1628[5]. De voogden van de minderjarigen kinderen uit zijn tweede huwelijk waren Hr. Pierre RENIER an Mr. Josse LIEBAERT[6].

Aan de familie Annoot te Ieper wordt toegeschreven het wapen: in blauw drie gouden sterren met zes punten, en in het hart een omgekeerde wassenaar, ook van goud[7].

---

1. F(onds) M(erghelynck), 8, *magistrat et armorial d'Ypres*, p. 28.
2. F.M. 33, I, 107.
3. F.M., 129, 32, 1112.
4. F.M, 33, I, 107.
5. Grafsteen in St.Maartens, F.M., 41, I, nr.40.
6. F.M., 129, 22, 7, akte van 12.08.1581.
7. Ibid., ref. *van der Stichel de Maubus*.

I. **Corneille ANNOOT**. Hij had:

II. **Heer Corneille ANNOOT d'oude**
Was lid van de Raad van 27 in 1641, 1643-44, 1646, 1649, 1650, 1654-58; schepen in 1651; notabel poorter in 1652; Kamerraadslid 1653, 1660[8]. Eén van de gouverneurs van de *disch* van St.-Pieters in 1639[9]; één van de *waranderers* van de bieren op 11 juni 1652[10].

+ poorter van Ieper te Ieper 7 maart 1663. Zijn staat van goed werd afgesloten op 29 juni 1668. Hij liet o.a. een huis op de westzijde van de Zuidstraat na[11].

∞ Ieper, St.Pieter 2 juni 1615[12] Joe. Marie VAN DE VELDE, dochter van Passchier, poorter van Ieper, die haar man heeft overleefd.
waarvan:
1. Heer Corneille ANNOOT de jonge
+ ongehuwd 23 juni 1659[13]. Maar ik vind ook Mr. Cornelis ANNOOT zoon van Mr. Cornelis, poorter van Ieper, die op 27 mei 1660 in de St.-Maartenskerk met Jo[e] Jeanne DU MONT, dochter van Mr. Hynderyck, poorteres, gehuwd was[14]!
2. Jo[e] Marie ANNOOT
∞ Ieper, St.-Pieters 4 juli 1640 Hr. Jerôme STROBBE, zoon van Pierre[15].
3. Jo[e] Jeanne ANNOOT
∞ Ieper, St.-Pieters 23 februari 1650 Frans FLORISONE,
waarvan:
i. Frans,
ii. Pierre,
iii. Simon,
iv. Jerôme,
allen minderjarig in 1668[16]

In een volgende aflevering wordt de Ieperse familie VAN DER ESPT behandeld.

---

8. F.M., 8, p. 28.
9. F.M., 108.
10. F.M., 107, IV, 34.
11. F.M., 129, 69, 7.
12. Tafel parochieregisters.
13. F.M., 129, 69, 7.
14. F.M., 18, 12, 87.
15. Zie: *De familie Strobbe*, in: WH-info, VII, 143-8, VIII, 35-6.
16. F.M., 129, *ibid.*.

Er was eens... onder de kerktoren[1]

Lic. hist Luc Schokkaert – KADOC, Leuven

Wat hebben Zandhoven, Sint-Franciscus Merksem, Essen, Haacht Station, Bevegem en Sint-Libertus Mechelen gemeen? Enkel dat er over deze parochies nog niet zo lang geleden een geschiedenis is verschenen. Tussen de heemkundige studies nemen deze parochiegeschiedenissen een voorname plaats in. Zij komen tegemoet aan de wens van de parochianen om wat meer te weten te komen over hun eigen leefwereld, in dit geval ontstaan en groei van hun parochie.
Meer dan eens worden de historici nochtans geconfronteerd met een tekort aan bronnen. Interesse voor het verleden komt immers in vele gevallen pas nadat een paar decennia zijn voorbijgegaan en ondertussen veel van dit verleden is verbrand of weggegooid. In dit artikeltje willen we een overzicht geven van de op het KADOC beschikbare bronnen voor parochiale geschiedenis.

Bronnen op het KADOC

Hoofdbronnen voor een parochiegeschiedenis kan het KADOC niet bezorgen. Hiervoor is het aangewezen op zoek te gaan naar de parochiearchieven (in parochie of rijksarchief) of gegevens te verzamelen in de bisdomarchieven. Ook de plaatselijke pers mag niet worden vergeten! Levert dit niet voldoende op, dan is er op het KADOC mogelijk aanvullende informatie aanwezig.

Eerst en vooral is er het **gedrukt materiaal**, dat via het computersysteem *Libis* is ontsloten. Van vele parochies werd eerder al een geschiedenis geschreven. Dikwijls stelde de pastoor zelf facetten uit de geschiedenis van

1. Met dank aan dhr. Luc Schokkaert, medewerker KADOC, die ons graag toestemming gaf deze bijdrage op te nemen, die hij eerder in *De KADOC-NIEUWSBRIEF*, (1991-1992, 5, pp. 4-5), publiceerde. Dank ook aan ons geacht lid dhr. Jacques Myngheer (Brussel), die ons dit artikel signaleerde.
Het KA(tholiek) D(ocumentatie-) (en) O(nderzoeks)C(entrum) is gevestigd aan de Vlamingenstraat 39 te Leuven. Tel. 016/28 35 00.

zijn parochie te boek. Dit kan een historisch overzicht zijn, of de beschrijving van het kerkgebouw, of het verhaal van de devotie tot de patroonheilige, of de biografie van een belangrijke pastoor of geestelijke. In alle gevallen bieden deze publikaties interessante uitgangspunten voor verder onderzoek. Biografische gegevens van de pastoors en onderpastoors kunnen in de *Jaarboeken van de bisdommen* of in de *bisdombladen* worden gevonden.
Ook de tijdschriften zijn van belang. Meerdere parochies en parochiale verenigingen stuurden immers verslagen van hun activiteiten door naar nationale tijdschriften. Hierbij dient evenwel te worden opgemerkt dat deze informatie maar wordt gevonden na het lang doorbladeren van honderden nummers tijdschriften. Een naald in een hooiberg dus.

Maar ook archiefmateriaal kan de onderzoeker verder op het goede spoor zetten. Naast de **archiefcollecties** (losse archiefstukken geordend op persoon, organisatie en lokaliteit) moet hij op zoek in andere archieffondsen. Te vermelden zijn zeker de **Acta van de Brugse bisschoppen**. Het betreft voor-al briefwisseling van en naar het bisdom tussen 1671 en 1890. De Acta zijn niet alleen van belang voor de studie van het episcopaat. Zij bevatten ook waardevolle informatie over kloosters, geestelijkheid, parochies, kerkgebouwen, families, armenzorg, volksdevoties, onderwijs en alle andere domeinen waarmee de Kerk zich in West- en gedeeltelijk in Oost-Vlaanderen bezighield. De Acta zijn op het KADOC op microfilm consulteerbaar en ontsloten via uitgebreide indices. Voor Gent is een gelijkaardig project in voorbereiding.

Indien ter plaatse veel is verloren gegaan, kan in de **nationale- of arrondissementele organisatiearchieven** worden gezocht naar gegevens over de lokale afdeling van katholieke organisaties, zoals de katholieke jeugdbewegingen (KSA, KKSL, BJB, KBMJ, KAJ, VKAJ) de katholieke vormingsorganisaties (KWB, KAV), of over de conferenties van Sint-Vincentius à Paulo, die in het verleden in vele parochies een voorname rol hebben gespeeld.
Het archief van AVEVE tenslotte, bevat de dossiers van de plaatselijke coöperatieve aan- en verkoopvennootschappen van de Belgische Boerenbond. Hierin vindt men behalve commerciële gegevens ook heel wat rond de werking en de verantwoordelijken van plaatselijke boerengilde.

Ook voor de geschiedenis van de plaatselijke school kan het KADOC nuttige bouwstenen aanbrengen. In het archief van de **Centrale Raad van het Katholiek Lager Onderwijs** (CRKLO) werden de meeste lagere en kleuterscholen dossiers bewaard. Deze bundels starten vaak vanaf de jaren twintig en bevatten briefwisseling van de scholen met de CRKLO, de overheid en de

inspectie over leerkrachten en leerlingen, subsidiëring, personeelsbeleid, lesinhouden enz.. De dossiers zijn evenwel van zeer heterogene kwaliteit.

Tenslotte is er het **audiovisuele materiaal**. Ook hier moet vnl. in de parochie zelf worden gezocht. In kasten en laden van de pastorij en vermoedelijk ook zeer veel particulieren (leden van de kerkfabriek, heemkundigen, familie van vroegere pastoors enz.) zijn vermoedelijk foto's te vinden, die het parochiale leven van vroeger en nu kunnen illustreren. Het is echter niet uitgesloten dat ook het KADOC foto's van priesters, prentbriefkaarten van kerken, bedevaartvaantjes- of affiches, bidprentjes en doodsprentjes m.b.t. de parochianen of de parochie bezit. Met wat toeval kunnen ook originele plannen van kerken of ontwerpen van interieurdecoratie, kerkmeubilair of glasramen uit de op het KADOC bewaarde atelierarchieven opduiken.

In elk geval vergt het een hele zoektocht in de verschillende fondsen en documentatiecategorieën van het KADOC. Het KADOC bezit immers geen kant en klare dossiers per parochie! Het centrum kan misschien wel wat puzzelstukjes aanbrengen die het beeld van een bepaalde parochie kunnen vervolledigen. Met vragen naar informatie m.b.t. de parochie kan men altijd terecht op het KADOC. Schrijf best eerst een briefje met duidelijke vragen. Mogen wij de lezers er tenslotte attent op maken dat het KADOC geïnteresseerd is in alle publikaties van en over onze Vlaamse parochies?

Lidmaatschap WESTHOEK 1992

WH-leden die ons reeds hun bijdrage voor 1992 overmaakten, vinden op de adresstrook een asterisk gevolgd door het getal 92 (*/92). Leden die nog niet betaalden, vinden er enkel een asterisk (*) en ontvangen na deze afl. geen herinnering meer.

	(A)	(B)	(C)	(D)
	België Luxemburg	Nederland	Groot-Brittannië Frankrijk	Andere landen
	BEF	**NLG**	**BEF**	**BEF**
Minimumbijdrage	**175,-**	**12,-**	**225,-**	**275,-**

A. te storten op **KB-rek.** 464-8254601-51.
B. giro op rek. 17.90.35 van de **ING-Bank** te Sluis t.g.v. de rekening 68.09.76.787 t.n.v. Karel J.C. DECAESTECKER, Rozelaarsstraat 6 te B-8900 IEPER, o.v.v. WH-info 92.
C & D. op prk. 000-1485051-78 van Westhoek-Jaarboek, of internationale postwissel.
– Alle bedragen **moeten** ons toekomen vrij van alle taksen en kosten.

Het belang van het Departementaal Archief te Rijsel voor de Vlaamse genealoog[1]

Lic. hist. Kristof Papin — Poperinge.

1. Inleiding

Het is inderdaad niet zo dat alle archiefmateriaal met betrekking tot Vlaanderen zich ook op Vlaams grondgebied bevindt. De snevende legerbenden die hier herhaaldelijk voorbij trokken, zorgden er immers voor dat onze gewesten geregeld nieuwe suzereinen hadden: Fransen, Spanjaarden, Habsburgers, Hollanders, Bourgondiërs,... Vele malen werden de instellingen uit de Nederlanden dan ook in een ander raamwerk ingepast. Zo komt het dat men nu archiefstukken die direct betrekking hebben tot de Nederlanden o.m. terugvindt in Simancas (Spanje), Wenen, Den Haag, Parijs, Dijon en natuurlijk Rijsel.
Rijsel bekleedt wel een zeer bijzondere plaats in deze rij. Het heeft vele historische banden met de Nederlanden. Ooit behoorde het tot het Graafschap Vlaanderen en in 1386 werd het de standplaats van de Bourgondische Rekenkamer, die onder de daaropvolgende regimes bleef voortbestaan tot in de 17de eeuw[2]. Het archief van de Rekenkamer is ongetwijfeld het koninginnestuk van het Departementaal Archief en een ware goudmijn voor de historicus en de genealoog. Maar daarnaast zijn er ook nog tal van andere bronnen die voor de Vlaamse zoeker een *must* zijn, zeker als die met zijn opzoekingen in Frans-Vlaanderen terecht komt.

Het is opvallend dat er sinds de eerste wereldoorlog zo weinig gidsen voor archiefgebruikers werden gepubliceerd, niettegenstaande er sindsdien steeds meer onderzoekers de archieven aandeden. Er zijn alleen de *rapport de*

1. Bijgewerkte en van voetnoten voorziene tekst van een lezing gehouden te Waregem op 27 september 1992 voor de sektie Familiekunde van het Komitee voor Frans-Vlaanderen, n.a.v. de 45e Frans-Vlaamse Kultuurdag.

2. M. BRUCHET, *Les archives départementales du Nord*, (Extrait des Publications du Congrès de l'Association française pour l'Avancement des Sciences, tenu à Lille en 1909), Lille, 1909, p. 1.

mission zoals ze meestal werden genoemd, die door de archivarissen in opdracht van de overheid opgesteld werden en min of meer als 'archiefoverzicht' dienst deden. Sommige ervan zijn bewonderenswaardige werkstukken van erudiete archivarissen. Ze zouden nog altijd hun diensten bewijzen, ware het niet dat ze inmiddels bijna onvindbaar geworden zijn. Ze zijn dan ook meestal in kleine oplagen en in wat elitaire reeksen verschenen[3].
Daarom deze kleine gids voor de meer dan 9 km archief[4] van het A.D.N. (Archives Départementales du Nord) zoals historici het Departementaal Archief in Rijsel in hun bargoens noemen.

2. Oprichting van de departementale archieven in Frankrijk

Zoals reeds voorzien in 1790, net na de Franse Revolutie, werden de departementale archieven per wet ingesteld op 7 messidor van het jaar II (25 juni 1794). Dit was de eerste keer dat per wet bepaald werd dat navorsers het recht hadden archieven te consulteren. Voordien was dit het voorrecht

---

3. Zie bijvoorbeeld: *Les Archives Départementales du Nord a Lille. Rapport de mission par Léo Verriest,* première partie, Bruxelles, 1913 (Académie Royale de Belgique Commission Royale d'Histoire). GACHARD, *Rapport à M. le ministre de l'Intérieur sur les archives de la Chambre des comptes de Flandre, à Lille...,* Bruxelles, 1836. ID., *Rapport à M. le Ministre de l'Intérieur sur différentes séries de documents concernant l'histoire de la Belgique, qui sont conservées dans les archives de l'ancienne Chambre des comptes de Flandre, à Lille,* Bruxelles, 1841. LE GLAY, *Notice sur les archives du département du Nord,* Lille, 1839 (Annuaire statistique du département du Nord, 1839, pp. 11-62bis). [A. DINAUX], *Archives du département du Nord,* in: *Archives historiques et littéraires du Nord et du Midi de la Belgique,* 2e série, t.III, 1841, pp.419-424. LEGLAY, *Histoire et description des archives générales du département du Nord, à Lille,* in: *Documents historiques inédits tirés des collections manuscrites de la Bibliothèque royale et des archives ou des bibliothèques des départements, publiés par Champollion-Figeac,* tome II, 1843, *Rapport et notices,* pp. 41-111 et tome III, 1847, pp. 66-146, Paris. LE GLAY, *Nouveau mémoire sur les archives départementales du Nord,* Lille, 1861 (Extrait du Bulletin de la Commission historique du département du Nord, t.V, 1857, pp. 245-296 et tome VI, 1862, pp. 30-57. Is evenwel maar een zeer licht aangepaste versie van het voorgaande. DESPLANQUE, *Notice sur les archives départementales, communales et hospitalières du Nord,* in: *Bulletin de la Commission historique...,* t.X, 1868, pp. 97-107. Voor alle departementale archieven in Frankrijk bestaat er een recent overzicht van de bestaande inventarissen uitgegeven door de Archives Nationales. Jammer genoeg is dit uitstekende werk vrijwel nergens te vinden en dus niet veel gebruikt. *Etat des inventaires des archives départementales communales et hospitalières au 1er janvier 1983,* 2t., 1984. De fondsen van de Archives Nationales maakten het onderwerp uit van een afzonderlijke inventaris (6dln.).

4. M. BRUCHET, *op. cit.,* p. 7 (toestand in 1908). Dit was het laatst beschikbare cijfer en het is intussen ongetwijfeld een grove onderschatting.

geweest van enkele orden (Mauristen en Bollandisten) en dan nog enkel in abdijarchieven. Deze wet bepaalde dat alle archieven van gesupprimeerde instituten uit het Ancien Régime moesten overgebracht worden naar de hoofdplaats van ieder departement. Dit betrof de archieven van de rekenkamer, de staten, parlementen, generaliteiten, bureaus van financiën, alsook van de geestelijke instellingen: bisdommen, kapittels, pastoors, kerkfabrieken, abdijen en conventen, evenals van uitgeweken families. Daarna werden de archieven uit de revolutionaire periode, administratie, rechtbanken, notarissen en andere instellingen overgebracht naar het departementaal archief.
Al de archieven uit het Ancien Régime werden dus 'dode' archieven (in tegenstelling tot levende archieven). Ze werden niet meer aangevuld en waren voor de administratie van geen (of zeer weinig) nut meer.

De Franse Revolutie heeft een ongekende schade toegebracht aan het archief te Rijsel[5]. De archivaris die door Lodewijk XIV benoemd geworden was na diens inname van de stad in 1687, Denis Godefroy, had de reeks met charters de zgn. *Registre aux chartes* laten herinbinden in een lederen band met daarop de gouddrukstempel met de *fleurs de lys* van de Franse zonnekoning. Dit werd evenwel opgemerkt door de commissarissen die tijdens de revolutie met de vernietiging van 'feodale documenten' belast waren. Die lederen banden werd gewoonweg verwijderd, met alle verdere beschadigingen ten gevolge[6].
Minister Garat stelde zelfs dat alle oude documenten, zeker die geschreven in gotisch schrift, het best konden vernietigd worden, gezien ze allemaal onrecht aandeden aan *de rede, de mensheid en het recht*. Zover kwam het gelukkig niet in Rijsel. Na het vertrek van Denis-Joseph Godefroy, die in 1792 emigreerde, werd een zekere Ropra aangesteld tot bewaarder van het archief. Hij volgde de ministeriële beslissingen echter niet. Hij schreef de minister niet te willen ingaan op zijn vraag om het gehele archief te vernietigen, iets waarop Bruchet ludiek opmerkt: *il conserva et sa tête, et ses archives*[7].
De lijdensweg voor het archief was echter pas begonnen, vooral doordat perkament gezocht werd als hulsel voor buskruit[8]. Voorts viel er tijdens het

---

5. DEHAISNES, *Les archives départementales du Nord pendant la Révolution,* in: *Mémoires de la Société des sciences de Lille,* 3e série, t. XIII, 1874, pp. 1-144.

6. M. BRUCHET, *op. cit.,* p. 2.

7. Zijn hoofd: letterlijk en figuurlijk te nemen. De kans dat hij wegens die brief op de guillotine zou terechtgekomen zijn is niet ondenkbeeldig (Brief van Ropra aan Garat 2-3-1793).

8. Rijsel ontving op 18 januari 1793 een omzendbrief van het Ministerie van de Marine

beleg van de stad door de Oostenrijkers (29 september - 5 oktober 1792) een roodgloeiende kanonbal in de kelder waar de archieven van de *trésorerie des guerres* bewaard werden. Men had geen andere keus dan die stukken op de binnenplaats te gooien, en enkele stukken kwamen zelfs in de rivier terecht. Na het beleg had men 10 à 12 mannen nodig om alle stukken (of wat ervan overbleef) terug binnen te halen. Deels verbrand of zozeer aangetast door het (blus)water ging zo een deel van het archief van de Rekenkamer verloren.
In uitvoering van de wet van 24 juni 1792 moesten alle genealogische stukken verdwijnen (ze konden namelijk een bewijs van adel vormen). Dit leidde tot een systematische vernietiging van stukken uit het fonds van het *Bureau des finances* 1691-1792, maar ook uit de Rekenkamer zelf. Op 18 en 19 oktober 1792 scheurden 3 mannen alle bladen uit de Registres aux chartes die betrekking hadden op de adel[9]. Een nieuwe wet van 19 augustus 1792 beval de vernietiging van alle documenten betreffende de domeinen en ook van de gesloten rekeningen (i.c. rekeningen die na controle in orde werden bevonden). Daarvan waren er alleen al in Rijsel 30.000[10]!

Het gebouw werd in het jaar V van de republiek verkocht als nationaal goed. Het archief werd eerst naar het stadhuis en enige jaren later naar het Lombardenhuis overgebracht. Pas omtrent 1805 begon men uiteindelijk het belang van het archief in te zien, maar met het vertrek van de secretaris-generaal van de prefectuur van de Nord geraakte het weer in de vergetelheid. Het was uiteindelijk pas in 1834, toen Dr. Le Glay tot archivaris aangesteld werd, dat er met de inventarisatie begonnen kon worden[11]. Het departement van het Noorden was daarmee het eerste dat zich van die taak kweet[12].

---

waarin deze dringend vroeg om perkament als grondstof voor 'cartouches'. Vele rekeningen moesten eraan geloven. Het meest bekende voorbeeld hiervan is de oudste rekening van de Graven van Vlaanderen. Een deel bevindt zich in het A.D.N., een ander deel werd 3 jaar geleden teruggevonden in Nancy en een derde deel was naar de artillerieschool van Metz gezonden om er als hulsel voor buskruit dienst te doen. Het stuk is gelukkig toch gered geworden.

9. Deze stukken kon men reconstrueren dank zij de afschriften die Godefroy gemaakt had in de 17de eeuw. Ze zijn terug te vinden in het fonds Flandre in de Bibliothèque Nationale te Parijs.

10. M. BRUCHET, *Répertoire Numérique Série B*, fasc. 1, Lille, 1921, pp. X-XI.

11. M. BRUCHET, *Les archives départementales*, p. 3 e.v..

12. Niettegenstaande de inrichting van de archieven door de wet van 5 brumaire V geregeld was, had nog geen enkel departement een archief ingericht, wellicht omdat de daartoe bestemde kredieten niet werden verstrekt. De wet van 10 mei 1838 verplichtte de

3. Ordening van de Franse departementsarchieven

Jammer genoeg is bij de (her)ordening van het archiefmateriaal veel verkeerd gelopen en werd er zo onherstelbare schade toegebracht aan de archieven. Toen tijdens de Franse Omwenteling de archieven werden opengesteld voor de navorser werd er overgegaan tot een herordening. Men meende zo het historisch onderzoek te kunnen 'helpen'[13]. Men nam echter de stukken weg uit hun natuurlijk verband om ze te rangschikken volgens een andere logica, dat men het zakelijk ordeningsbeginsel heette. De sorteercommissie die door de wet van 1794 ingesteld was, besliste de archieven in vier groepen in te delen: *papiers utiles, chartes et documents, titres féodaux, papiers inutiles* (!), een thematische ordening die veel wanorde teweeggebracht heeft.
Hiertegen kwam er pas reactie in 1841. N. de Wailly stelde in een rondschrijven op 24 april van dat jaar dat archieven volgens het herkomstbeginsel dienden geklasseerd te worden. Stukken dienden dus gerangschikt te worden op de manier zoals ze het archief binnengekomen waren, op de plaats waar ze hoorden. Het zou evenwel nog duren tot in 1909 eer dit principe werd toegepast.
Een gevolg van dit zakelijk ordeningsbeginsel is dat Frankrijk in de meeste stads- en departementale archieven een eenvormig reeksensysteem bezit[14]: serie B is overal rekenkamer, G: seculiere geestelijkheid, H: reguliere clerus,... De reeksen zijn geklasseerd van A tot Z en bezitten soms nog onderverdelingen[15]. We geven om volledig te zijn de volledige lijst[16]:

serie A: wetgevende stukken van de suzerein (AR)[17].
serie B: gerecht, parlementen, baljuwschappen, rekenkamers (AR).
serie C: provinciale administratie.
serie D: onderwijs (universiteiten, colleges, scholen) (AR).

---

departementen een budget voor de archieven in te schrijven in de begroting, maar dan nog kwam daarvan niet veel terecht. Pas na het ministeriële rondschrijven van 8 augustus 1839 kwam in deze toestand verandering.

13. DESPLANQUE, *Note sur le nouveau classement des archives départementales du Nord,* Lille, 1868.

14. Er zijn stadsarchieven die een andere indeling gekregen hebben, zoals Duinkerke.

15. De ministeriële circulaires van 24 april 1841 en van 11 november 1874 schreven de herindeling voor van de archieven in de volgende reeksen. Voor het Ancien Régime waren dit A tot J (met uitzondering van I) en de revolutionaire periode K, L en Q. Zie L. VERRIEST, *op. cit.,* p. 11.

16. J. VALYNSEELE (dir.), *La Généalogie, histoire et pratique,* Paris, Larousse, 1991, pp. 128-129.

17. AR = Ancien Régime (voor 1790)

serie E: familiearchieven,notarisarchieven,charterboeken,(parochieregisters) en Burgerlijke Stand.
serie F: varia, soms aanwinsten en familiearchieven.
serie G: seculiere geestelijkheid.
serie H: reguliere geestelijkheid.
serie I: betreffende kerkelijke archieven.
serie J: aanwinsten en aankopen sinds 1944.
serie K: wetten, ordonnanties en arresten.
serie L: administratie en rechtspraak revolutionaire periode (1789-1800).
serie M: personeel en administratie (1800-1940), bevolkingstellingen, kiezerslijsten, vereremerkingen, dossiers van ambtenaren.
serie N: administratie en financiën van de departementen, personeel van de departementen (1800-1940).
serie O: stedelijke administratie, stedelijk personeel (1800-1940).
serie P: financiën, kadaster (1800-1940)
serie Q: domein (1789-1940), verkoop van nationale goederen tijdens de revolutionaire periode, registratie, hypotheken.
serie R: militaire zaken (1800-1940).
serie S: openbare werken.
serie T: onderwijs, dossiers van onderwijzend personeel (1800-1940).
serie U: justitie (1800-1940): rechtbanken, dossiers van magistraten, repertorium van notarissen.
serie V: cultus in de concordantieperiode (1802-1905), katholieke pastoors, rabbijnen en predikanten
serie W: diverse recente aanwinsten
serie X: liefdadigheidsinstellingen, publieke bijstand, hospitalen, weeskinderen, oorlogswezen.
serie Y: gevangenissen (1800-1940), gevangenenrol.
serie Z: onder-prefecturen (1800-1940)

Het is duidelijk dat niet alle reeksen de Vlaamse vorser aanbelangen. Daarom zullen we verder in ons overzicht alleen de interessantste reeksen nader toelichten.

4. Historiek van het Departementaal Archief van Rijsel

Zoals we al schreven is het ontstaan van dit archief nauw verweven met de oprichting van de Rekenkamer door de Bourgondische hertog Filips de Stoute op 15 februari 1386 (n.s.)[18]. Hierop verder ingaan zou ons te ver leiden[19].

18. L. VERRIEST, *op. cit.*, p. 23.

De Rekenkamer bleef er bestaan tot de inname van Rijsel door Lodewijk XIV op 27 augustus 1667. Enkel in de 15de eeuw is hij enkele jaren afwezig geweest in Rijsel[20]. Naast de financiële opdracht, had de Rekenkamer o.m. ook de taak alle archieven te bewaren die de administratie voortbracht en die principieel op financiële zaken betrekking hadden. Oorkonden en domaniale documenten moesten er tevens ondergebracht worden. Zo b.v. werden in 1388 enkele oorkonden uit het grafelijke kasteel van Rupelmonde overgebracht naar Rijsel, in 1399 die uit het kasteel van Rijsel. Aldus vonden ook heel wat stukken van voor 1386 (zowel originelen als kopies) hun weg naar de Rijselse Rekenkamer, waarvan Thierry Gherbode de eerste archivaris was.
Volgens M. Bruchet zouden er tijdens de godsdiensttroebelen ook een 20.000-tal brieven (15de-17de eeuw) in het archief terechtgekomen zijn[21]. Het valt echter te betwijfelen of dat reeds tijdens die troebelen was, vermits het ook stukken uit de 17de eeuw betreft[22].
Ook min of meer openbare archieven uit privé-bezit, zoals b.v. de *Papiers Errembault* vinden er onderdak. Louis Errembault, president van het Parlement van Doornik, had tijdens zijn ambtsperiode een mooie archiefcollectie aangelegd die eigenlijk thuishoorde in het archief van het Parlement van Doornik. De toenmalige archivaris Jean Godefroy repte zich evenwel direct na diens dood (1694) naar Doornik om dat alles te recupereren. Zijn buit beliep 125 registers en 19 liassen. Inmiddels maakt dit deel uit van de serie B (nrs. 19.433 tot 19.525). Zijn verzamelwoede was zo groot dat hij ook de drie oudste cartularia met oorkonden van het graafschap Vlaanderen in zijn bezit kreeg (nu B 1561, B 1562 en B 1567).

Na de inname van Rijsel had de zonnekoning dit archief van zo'n uitzonderlijk belang gevonden voor de geschiedenis van Frankrijk (sic), dat hij er zijn bekwaamste koninklijke historicus, Denis Godefroy tot archivaris benoem-

---

19. Zie verder over de financiële bevoegdheden van deze Rekenkamer M. BRUCHET, *Répertoire Numérique Série B*, Lille, 1921, pp. I-XIX. Hij behandelt hier ook de verdere geschiedenis van het archief van de Rekenkamer.

20. Met name in de jaren 1474-1477 en 1496-1498. Telkens moest de vorst op zijn beslissing terugkomen onder druk van de Staten.

21. M. BRUCHET, *Les archives départementales du Nord*, p. 2.

22. Tenzij M. Bruchet natuurlijk de godsdienstoorlog in de 17de eeuw bedoelde met de intrekking van het Edict van Nantes als hoogtepunt. Zie J. GARRISSON, *L'Edit de Nantes et sa révocation. Histoire d'une intolérance*, Ed. du Seuil, 1985. P. ERLANGER, *De Bartholomeusnacht*, Hollandia, 1962.

de[23]. Deze werkte zich door de enorme warboel die het archief intussen geworden was, en maakte o.m. ook de beroemde afschriften van interessante stukken betreffende Vlaanderen, bewaard in de B.N.[24]. Na zijn dood werd hij opgevolgd door zijn zoon Jean (1681-1726), kleinzoon Jean-Baptiste-Achille (1726-1759) en achterkleinzoon Denis-Joseph (1759-1791). Nog vóór de revolutie begonnen zij met de uitgave van de oudste oorkonden, geprikkeld door de *de Re diplomatica* van Mabillon. Hun nagelaten geschriften over het archief zijn ook van grote waarde. De *Papiers des Godefroys*, die vier generaties de dienst uitmaakten, zijn opgenomen in de serie B 19.526 tot 19.895[25]

Slechts heel weinig zoekers kwamen in het begin van de 19de eeuw naar het archief. De Belgische archivaris Gachard moest zijn werkbezoeken in 1827 afbreken wegens de onbekwaamheid van het aanwezige personeel. Het was pas in 1833, toen de Franse koning Louis-Philippe bij zijn bezoek aan Rijsel de originele brief onder ogen kreeg die Jeanne d'Arc schreef in Reims de dag van de zalving van Charles VII, dat hij het archief nieuw leven liet inblazen. Doctor Le Glay werd de nieuwe archivaris tot 1863. Na hem kwamen (korte tijd in 1863) Jules Le Glay, A. Desplanque (1863-1871), mgr. Dehaisne (1871-1882), Jules Finot (1882-1908), Max Bruchet ...

5. Overzicht van de fondsen[26]

De moeilijkheden waarmee de gemiddelde gebruiker van grote archiefdepots wordt geconfronteerd is hun ondoorzichtigheid. Vooral ten behoeve van de genealogen willen we hier kort de series toelichten en de inventarissen (gepubliceerde en handschriftelijke) aanwijzen. De gedrukte inventarissen zijn steeds te vinden in de leeszaal van het archief. De handschriftelijke

---

23. Kreeg deze opdracht officieel op 11 december 1668. Hij was de zoon van Theodoor Godefroy, ook eminent historicus.

24. Deze stukken zijn bewaard in de B(ibliothèque) N(ationale) in de fondsen 182 Colbert en Mélanges Colbert.

25. De stukken die tijdens de Restauratie ontnomen werden aan het fonds, omdat ze persoonlijke papieren waren, zijn door een nabestaande gelegateerd aan de stadsbibliotheek van Rijsel. Zie M. BRUCHET, *Répertoire numérique Série B*, Lille, 1921, p. IX.

26. Zie voor Rijsel ook: *Etat des inventaires des archives départementales, communales et hospitalières au 1er janvier 1983*, pp. 741-795. Geeft enkel de bestaande inventarissen (gepubliceerde en handschriftelijke) en geen beschrijving van de fondsen.

inventarissen kunnen zich op drie plaatsen bevinden. In de leeszaal (onder de grote tafel onder de balustrade), achter de balie en in een aangrenzende zaal. Het personeel is niet altijd erg happig om deze zomaar, zonder duidelijke vraag, aan te wijzen.

Serie A

Bestaat niet te Rijsel[27]. De vorstelijke wetgeving werd ondergebracht in de serie B nr. 19305-19432.

Serie B

Het is niet zo dat de serie B in Rijsel enkel het befaamde archief van de Rekenkamer herbergt, ook al werd dit al vaak wel bij hoog en bij laag beweerd. De verschillende 'sous-séries' herbergen immers ook het archief van het Parlement van Vlaanderen, de Baljuwschappen van Rijsel, Amiens, Bouchain, de Proostdij van Maubeuge en stukken betreffende Maritiem Vlaanderen.

Chambre des Comptes (Rekenkamer)

Een globaal overzicht van het archief van de Rekenkamer vindt men bij:

> Inv. H. BRUCHET, *Archives départementales du Nord, Répertoire Numérique Série B (Chambre des Comptes de Lille),* 2 dln., Rijsel, 1921.

Het hart van het Departementaal Archief te Rijsel is wel het archief van de Rekenkamer. De Rekenkamer werd in 1386 ingesteld door hertog Filips de Stoute[28]. Van daaruit werden de noordelijke bezittingen van de hertogen gesuperviseerd. De eerste bekende archivaris van deze instelling begon zijn werkzaamheden in 1399. De massa archief die deze instelling heeft nagelaten, is dan ook indrukwekkend. Aanvankelijk had de Rekenkamer enkel een

---

27. *Etat des inventaires*, p. 742.

28. Filips de Stoute, hertog van Bourgondië, huwde in 1369 met Margareta van Male. Zij kreeg in 1384 bij het overlijden van Lodewijk van Male het Graafschap Vlaanderen. In werkelijkheid was het de Bourgondische hertog die bestuurde en de Bourgondische instellingen in het Graafschap liet penetreren. Zie W. BLOCKMANS en W. PREVENIER, *In de ban van Bourgondië,* Fibula, 1988, pp. 29-30.

controlefunctie over Vlaanderen. Later kwamen daar grote gebieden bij onder de Bourgondiërs. De werkzaamheden van de Rekenkamer werden in 1667 verplicht gestaakt wegens de inname van de stad en streek door Lodewijk XIV[29].
In het A.D.N. is dit van alle reeksen de eerste geweest die zo volledig werd geïnventariseerd. E. de Coussemaker schrijft in zijn inleiding van de *Inventaire analytique*[30] dat deze Rekenkamer, na die te Parijs, de belangrijkste is van het land. Die eerste inventaris was vooral het werk van Le Glay, maar bleef door zijn vroegtijdig overlijden onvoltooid. Hij stelde dat men het archief van de Rekenkamer in drieën kon delen: oorkonden (12.000 stuks, het oudste origineel uit 1008, kopie van oorkonde uit 706), cartularia (20 registers) en liassen (6000 stuks)[31].

Overzicht serie B:

B 1 – B 1560 Oorkonden[32] (Trésor des chartes).

B 31 – B 47 Régistres aux mémoires.
B 48 – B 78 Régistres aux commissions.

B 1260 – 1291 Flandre en général.
B 1359 – 1364 Ieper en zijn kasselrij, Poperinge.
B 1368 – 1371 Veurne.

---

29. L. VERRIEST, *Les archives départementales du Nord,* pp. 23-25.

30. E. *de Coussemaker, Inventaire analytique et chronologique des archives de la Chambre des Comptes à Lille,* Paris-Lille, 1865, 2 t.,t. 1, p. VI e.v.. Deze inventaris geeft enkel de korte inhoud van de oorkonden.

31. We verwijzen naar deze werken betreffende de vorming van dit archief: J. DE SEUR, *La Flandre illustrée par l'institution de la Chambre du Roi, à Lille, l'an 1385, avec les ordonnances... de ladite Chambre,* Lille, 1713. LE GLAY, *Notice sur les archives de la Chambre des comptes de Lille,* in: *Mémoires de la Société des sciences de Lille,* 1834, Lille, 1835, pp. 564-586. GACHARD, *Rapport à M. le Ministre de l'Intérieur sur les archives de la Chambre des comptes de Flandres, à Lille et sur les travaux à y exécuter dans l'intérêt de l'histoire de la Belgique,* Bruxelles, 1836. GACHARD, *Rapport à M. le Ministre de l'Intérieur sur différentes séries de documents concernant l'histoire de la Belgique, qui sont conservées dans les archives de l'ancienne Chambre des comptes de Flandre, à Lille,* Bruxelles, 1841.

32. Inventaire-Sommaire des Archives Départementales anterièures à 1790, commencé par feus A. et L. Leglay, continué par M. Desplanque, Nord, Archives civiles, Série B, t.1, Chambre des Comptes Nos 1 à 1560, Lille, 1865. Kan vervangen worden door volgende twee delen: Inventaire sommaire des archives départementales antérieures à 1790, rédigé par M. l'abbé Dehaisnes et M. Jules Finot, archivistes, Nord, Archives civiles, Série B, Chambre des comptes de Lille, art. 1 à 652, t.I, 1re partie, Lille, 1899. Id. art. 653 à 1560, t.I, 2e partie, Lille, 1906. L. Verriest, Les archives..., pp.31-41 geeft een uitgebreider overzicht van de inhoud van die nummers.

B 1372	Diksmuide.
B 1373 – 1376	Nieuwpoort, Oostende.
B 1506 – 1512	Bisdom Brugge en Ieper. Eglises, abbayes et établissements religieux divers du diocèse d'Ypres (1232-1662).

B 1561 – B 1680 Cartularia en registers met oorkonden[33].

B 1681 – B 1838 Régistres des Audiences[34].
Zijn van het grootste belang voor de genealoog. Geven een doorlopende reeks van 1386 tot 1661, met enkele kleine hiaten[35]. Ze bevatten afschriften van kwijtscheldingen van straffen, herroeping van straffen (zgn. remissies), legitimatiebrieven, verlening van privilegies, amortisaties,...uitgevaardigd door de hertogen van Bourgondië en hun opvolgers. Ongeveer 90 % van de akten zijn remissiebrieven (ongeveer 40.000). Ze hebben betrekking op de ganse Nederlanden en er bestaat een voortreffelijke handschriftelijke inventaris op familienamen, plaatsnamen en onderwerpen. Deze registers maken deel uit van de Rekenkamer omdat ze de schriftelijke neerslag vormen van een aantal vorstelijke rechten waarvoor in de meeste gevallen betaald moest worden[36].
De legitimatiebrieven zijn het onderwerp geweest van een afzonderlijke studie door W. van Hille. Hij gebruikte de archieven van de Rekenkamers van Rijsel en Brabant, de Raad van Brabant en de Spaanse en Oostenrijkse

---

33. *Inventaire-Sommaire des Archives Départementales antérieures à 1790, rédigé par A. Desplanque, archiviste, Nord, Série B, Archives civiles, Chambre des comptes, Nos 1561-1680,* t.2, Lille, 1872. L. VERRIEST, *Les archives...,* pp. 42-50, geeft een overzicht van de registers.

34. A. DEHAISNES, *Inventaire... Série B, N° 1681-1841,* t.3, Lille, 1877. Geeft ook de namen op van de remissie-verkrijgers,... maar is naar verluidt niet volledig. Daarenboven ontbreken de alfabetische indices vooralsnog op deze reeks. Tevens overzicht bij L. VERRIEST, *Les archives...,* pp.50-56.
C. DEHAISNES, *Etude sur les registres des chartes de l'Audience, conservés dans l'ancienne chambre des comptes de Lille. Guerre et pillages, crimes et malheurs, moeurs et usages dans les Pays-Bas, du XIV au XVII siècle,* Lille 1876 (Mémoires de la Société des Sciences de Lille, 4ième série, t.1, pp.329-422). Over de remissies in het bijzonder zie: P. DONCHE, *Misdrijven en kwijtscheldingen in uw familiegeschiedenis,* Vlaamse Stam, 26, 1990, 11-12, pp. 607-610. R. MUCHEMBLED, *La violence au village. Sociabilité et comportements populaires en Artois du XVe au XVIIe siècle,* Brepols, 1989. J. FOVIAUX, *La rémission des peines et des condamnations. Droit monarchique et droit moderne,* Paris, 1970, pp. 83-86. M. BOONE, *"Want remitteren is princelijck". Vorstelijk genaderecht en sociale realiteiten in de Bourgondische periode,* in: *Liber amicorum Achiel De Vos,* Evergem, 1989, pp. 53-59.

35. Beginperiode met talrijke leemten, 1471, en 1472; 1515, 1571 tot februari 1578.

36. Bij een aantal remissies kon het gebeuren dat de gunsteling niet moest betalen wegens zijn armoede.

privé-raden[37].
Merken we tenslotte op dat niet alle remissies in deze registers terug te vinden zijn. Ook de souverein baljuw van Vlaanderen kon dit recht verlenen[38] (zie verder).

Inventarissen (kleine zaal):

B 1681 – B 1743 (jaren 1386-1532)
Inv. analytique ms. par E. Lancien (1927-1928), 2 vol., 1580 p.

B 1744 – B 1746 (jaren 1533-1535)
Inv. analytique ms. par E. Lancien, 34 p.

B 1747 – B 1838 (jaren 1536-1691)
Index ms. personnes et lieux, 1877, 736 p.

B 1842 – B 3389 Recette générale des finances[39].
Rekeningen van de graven, hertogen etc. alsook van de goederen in apanage[40] (zie verder). Niet direct een genealogische bron.

B 3390 – B 3665 Diverse rekeningen[41].

---

37. W. VAN HILLE, *Inventaire des lettres de legitimation enregistrées aux Chambres des Comptes de Lille et de Brabant, au conseil de Brabant et aux Conseils privés espagnols et autrichiens des Pays-Bas et de Franche-comté,* Familia et Patria, Handzame, 1979, 275 p..

38. M. BOONE, *De souverein baljuw van Vlaanderen: breekijzer in het conflict tussen stedelijk particularisme en Bourgondische centralisatie,* in: *Handelingen van het genootschap voor geschiedenis van Brugge,* 126, 1989, pp. 57-78.

39. Beslaat 4 delen van de inventaris. *Inventaire sommaire des archives départementales antérieures à 1790, Nord, Archives civiles, série B, Chambre des Comptes de Lille, n° 1842 à 2338, t.4, rédigé par M. le Chanoine Dehaisnes, archiviste,* Lille, 1881. *Inventaire sommaire des archives départementales antérieures à 1790, rédigé par M. Jules Finot, archiviste, Nord, Archives civiles, série B, Chambre des comptes de Lille, n° 2339 à 2787, t.5,* Lille, 1885. *Inventaire sommaire des archives départementales antérieures à 1790, rédigé par M. Jules Finot, archiviste, Nord, Archives civiles, série B, Chambre des Comptes de Lille, n°2788 à 3228,* t.6, Lille, 1888. Kort overzicht bij L. VERRIEST, *Les archives...,* pp. 57-77.

40. *Inventaire sommaire des archives départementales antérieurement à 1790, rédigé par M. Jules Finot, archiviste, Nord, Archives civiles, série B; Chambre des Comptes de Lille, n° 3229 à 3389, t.7,* Lille, 1892. Het gaat om de rekeningen van de Graven van Vlaanderen (1290-1384), Cassel en Bar (1325-1413), etc. Zie voor een overzicht L. VERRIEST, *Les archives...,* pp. 78-84. Over de apanage zie P.J.E. DE SMYTTERE, *Mémoire sur l'apanage de Robert de Cassel en 1320,* in: *Annales du Comité Flamand de France,* VII, 1863-1864. J. CARLIER, *Robert de Cassel, Seigneur de Dunkerque, de Cassel, Nieppe, Warneton, Gravelines, Bourbourg,* in: *Annales de Comité Flamand de France,* XI, 1870, pp. 17-248.

41. Inventaire sommaire des archives départementales antérieures à 1790, rédigé par M. Jules Finot, archiviste, Nord, Archives civiles, série B, Chambre des Comptes de Lille, n° 3390

B 3616 – B 3648 Recette de confiscations.
Behalve het eerste nummer dat confiscaties betreft uit 1542-1544, heeft de reeks betrekking op de godsdiensttroebelen van de 16de eeuw (1568-1609). Deze belangrijke rekeningen zijn het onderwerp geweest van vele studies. Vooral die van A.L.E. Verheyden[42] moet geconsulteerd worden, die ook de bronnen uit het Algemeen Rijksarchief te Brussel opgeeft.

B 3666 – B 7763 Recette de Flandre
Deze collectie bevat financiële documenten betreffende Vlaanderen. Het zijn in de eerste plaats rekeningen, maar ook domeincartularia, grondboeken (terriers) en denombrementen van lenen[43]. Deze kunnen van groot belang zijn voor de genealogen.

B 3666 – B 3675 Espiers (spijkers) et Briefs[44] de Flandre
Betreft de inkomsten en uitgaven van het oude domein van het graafschap.
B 3668 Espiers et rentes: Veurne en St.-Winoksbergen.
B 3670 Espiers et rentes: o.a. Ieper, St.-Winoksbergen, Veurne, Diksmuide.
B 3676 – B 3681 Fiefs de Flandre (Lenen).
De centrale administratie hield alle (sic) leengoederen bij. Bij de overgang van een leen naar de erfopvolger moest een leenverheffing (relief) betaald worden. Hiervan vindt men sporen terug in de centrale archieven. Meestal werd bij de leenverheffing een volledig denombrement opgemaakt van het leen. Een helaas weinig gebruikte bron die nochtans zeer veel nuttige gegevens kan verlenen. De kasselrijen Cassel, St.-Winoksbergen, Broekburg en Rijsel zijn uitgegeven[45]. Er bestaat uitgebreid materiaal voor St.-Omaars[46].

à 3665, t.8, Lille, 1895. Zie voor een overzicht bij L. Verriest, Les archives...,pp. 84-90.

42. A.L.E. VERHEYDEN, *Le conseil des Troubles. Liste des condamnés (1567-1573), Brussel,* Koninklijke commissie voor Geschiedenis, 1961. Verdere bibliografische nota's kan men vinden in de Westhoek Jaarboeken (I-V).

43. *Inventaire sommaire des archives départementales antérieures à 1790..., t.9.* Zie ook C. DEHAISNES, *Etat général des registres de la Chambre des Comptes relatifs à la Flandre,* in: A.C.F.F., XI, 1870-1872, pp.291-353. Is ook interessant vanwege de commentaren die hij geeft op de bronnen.

44. Brief (lettre) is de naam die men gaf aan perkamenten rolrekeningen. Dit type is maar in gebruik gebleven tot de 14de eeuw (sporadisch).

45. W. VAN HILLE, *La cour féodale du Perron de Bergues,* Gand, 1973, 4 vol. Het weinig bekende: A. VANHOVE, *Essai de statistique féodale de la Flandre Maritime. Première partie: Châtellenie de Cassel, La Motte au Bois, Territoire de Merville,* in: *Annales du Comitée Flamand de France,* 1932. Is van groot belang gezien de auteur toen nog gebruik kon maken van het stadsarchief van Steenvoorde dat in de 2de wereldoorlog verloren ging. W. VAN HILLE, *La cour féodale de Bourbourg, dite Gyselhuys,* 3 dln, Gent, 1975. T. LEURIDAN, *'La châtellenie de Lille'*, in: *Bulletin de la Commission Historique du Département du Nord,* 21, 1898, pp. 1-130. Zie ook de daaropvolgende jaargangen.

We verwachten een uitgave voor de kasselrij Belle in de volgende Annales du Comitée Flamand de France. Voor Rijksvlaanderen verwijzen we naar het overzicht bij R. Opsomer[47]. Die bijdrage kan gebruikt worden als inleiding tot het leenstelsel.

B 3682 – B 3741 Briefs de Lille.
Zijn de ontvangsten in natura die vielen onder de kamer van renenghes. Rekeningen van het zgn. oud domein werden jaarlijks voorgelegd aan het toezichtscollege van de *redeninge (reninghe),* die een emanatie was van de grafelijke curia, en samengesteld was uit de voornaamste ontvangers van het oud domein. Dit oud domein zorgde in de domaniale fase (11de- begin 12de eeuw) voor de inkomsten van de graven. Het waren inkomsten uit zijn grondbezit, prestaties (leveringen), *vodermolt* (haverleningen), *balfard* (afkoopgeld), wissel- en leentafels, muntslag, tollen, taksen, leenverheffingen (relief), ...[48].

B 3742 – B 3749 Fiefs de la Salle de Lille.

B 3750 – B 3764 Châtellenie Lille: enquêtes fiscales.
A. Derville heeft al enkele van deze documenten uitgegeven.

B 3774 – B 3796 Fiefs de la Salle de Lille.

B 3797 – B 3833 Fiefs de la Halle de Phalempin et de la Salle de Lille.

B 3833 – B 3854 Fiefs de la châtellenie de Douai.

B 3877 – B 3885 La Gorgue et pays de l'Alleu.
Betreft voornamelijk landboeken (terriers).

B 3886 – B 3967 Flandre Maritime
Terriers, denombrementen en 'état reliefs' (leenverheffingen) van o.a. Belle, St.-Winoksbergen, Broekburg, Kassel.

B 3968 – B 4032 Oost-Flandre et West-Flandre.

B 3981 Ieper.

---

46. Justin DE PAS, *Notes pour servir à la Statistique Féodale de Saint-Omer.*

47. R. OPSOMER, *Het vigerend leenrecht in het Graafschap Vlaanderen, veertiende-vijftiende eeuw: status quaestiones en mogelijkheden van het onderzoek,* in: *Tijdschrift voor geschiedenis,* 101, 1988, pp. 396-406.

48. Zie M. COLINEZ, *Notice sur les rennèngues et les espierre, etc. en Flandre,* in: *Messagier des Science Historiques de Belgique,* Gent, 1840, pp. 289-306.

B 3989 Espier Ieper.
Westhoekgrondboek 1592-1596: Zwynland in Dikkebus, Woesten, Hofland in Houtkerke, Westhofland in Wormhout, Hofland in Watou en Voedermont in Ieper. Zie mijn bijdrage in Westhoek-info 1990/2[49].

B 4001 Denombrementen van lenen gehouden van de Zaal van Ieper (leenhof) 1514-1634.

B 4003 Denombrementen van lenen gehouden van het leenhof van Wervik 1502-1615.

B 4017 Fiefs de Flandre. Register van denombrementen gehouden van de Zaal van Ieper (1515). Met een tafel per lokaliteit.
B 4018 id. 1515
B 4019 id. 1648

B 4033 – B 4239 Rekeningen en bewijsstukken van de 'recette générale de Flandre' (vanaf 1247).

B 4240 – B 4323 Comptes des briefs et espiers (domein-rekeningen).

B 4324 – 5380 Comptes du domaine de Flandre.

B 4626 – B 4820 Châtellenie de Douai et Orchies.

B 4821 – B 4951 Châtellenie de Bailleul:
steden en dorpen Belle, St.-Janskappel, Niepkerke, Steenwerk, Berten, Merris, Meteren, Kaaster, Eke, Nieuwkerke, Dranouter.

B 4952 – B 4955 Châtellenie de Bergues.

B 4956 – B 5040 Châtellenie de Cassel:
omschrijving voor Arneke, Bavinkhove, Blaringem, Boezegem, Buischeure, Kassel, Ebblingem, Stegers, Vleteren, Haverskerke, Hazebroek, La Gorgue, Linde, Mergem, Merkegem, Moerbeke, Nieuw-Berkijn, Noordpene, Ruischeure, Rubroek, St.-Mariekappel, Zerkel, Stapel, Steenbeke, Strazele, Terdegem, Thiennes, Oud-Berkijn, Volkerinkhove, Waalskappel, Zuidpene. In Artesië: ook Ariën, Bethune, Calonne-sur-la-Lys en Sint-Omaars.

---

49. K. PAPIN, *Een vondst: Westhoekgrondboek 1592-1596 te Rijsel,* in: *Westhoek Info,* 1990/2, pp. 49-50.

B 5041 – B 5164 La Gorgue et Pays de l'Alleu.

B 5165 – B 5269 L'Ecluse.
Belangrijk voor de polders tussen Sluis en Damme.

B 5270 Kasselrij Menen.
Rekening 26-12-1412 tot 25-12-1413.

B 5271 Kasselrij Moeskroen.
Rekening heerlijkheid du Val 1472-1473.

B 5272 – B 5273 Vier ambachten.
Rekening.

B 5274 – B 5277 Dendermonde.
Rekening.

B 5278 – B 5319 Wervik.
Rekening.

B 5320 Domaine de Flandre: pièces comptables (XV-XVIe s.).

B 5321 – B 5380 Mourmaistre et watergravie[50].

B 5381 – B 5390 Vénerie de Flandre (surveillance des chasses et garennes).

B 5391 – B 5523 Domaine engagé, comptes.

B 5524 – B 5583 Comptes des Tonlieux.

B 5584 – B 5586 Bâtiments domaniaux.
B 5586 Ieper en Rupelmonde (1393-1522).

B 5587 – B 5617 Comptes des fortifications de Flandre.

B 5618 – B 5626 Ecluses (sluizen) et Polders.

B 5627 – B 5663 Souverain Bailliage de Flandre.
We wezen bij de remissieverleningen al op het belang van deze rekeningen van de souverein-baljuw van Vlaanderen.

---

50. Zie eventueel de studie van J. LEPER, *Kunstmatige inundaties in Maritiem Vlaanderen 1316-1945*, Tongeren, 1957.

B 5664 – B 6586 Comptes des Bailliages de Flandre (baljuwsrekeningen).
Zijn soms onmisbaar wanneer men opzoekingen wil verrichten op plaatsen waar het eigenlijke streekarchief verloren is gegaan. Baljuws waren grafelijke ambtenaren die meestal maar korte tijd op dezelfde plaats hun ambt uitoefenden[51]. De rekeningen van de grafelijke baljuws (het overgrote deel van de baljuws) vinden we in principe terug in de archieven van de suzereinen. Vele kleinere omschrijvingen (heerlijkheden) hadden hun eigen baljuw. Voor Vlaanderen vinden we er rekeningen van Brugge, Kortrijk, Gent, Sluis, Oostende, Nieuwpoort, Rupelmonde, Waasten, Wervik, Ieper en Zuidkote. Soms gaat het slechts om fragmenten en moeten de reeksen gezocht worden in het Algemeen Rijksarchief te Brussel. Weinige zijn uitgegeven geworden. We vermelden speciaal de gedeeltelijke uitgave voor Ieper door W. Beele[52].

B 6587 – 6712 Fiefs de Flandre (lenen).
B 6611 Zaal van Ieper (1396-1515).
B 6592 Brugge.
B 6594 Kortrijk en Harelbeke.
B 6597 Veurne en Vladslo.
B 6712 Zaal van Ieper.
Stukken bij de algemene ontvangst van verheffingen (1479-1484).

B 6713 – B 6719 Nouveaux acquets de Flandre.
Documenten betreffende amortisaties (leengoederen in dode-hand).

B 6720 – B 6732 Mortuaires et exécutions de testaments.

B 6733 – B 6758 Droits de scel.
Kunnen gebruikt worden als controle bij de registers van de audiëntie (zie B 1774 e.v.).

B 6759 – B 6948 Comptes des aides de Flandre.

B 6949 – B 7502 Comptes de confiscations.

B 7026 – B 7030 Confiscatierekening 1568-1576 voor Ieper, Waasten, Wervik, Poperinge, Veurne en de Acht Parochies.

B 7032 Confiscatierekening 1607-1609 Ieper en Wervik.

---

51. J. VAN ROMPAEY, *Het grafelijk baljuwsambt in Vlaanderen tijdens de Boergondische periode*, Brussel, 1967 (Verhandeling Koninklijke Vlaamse Academie 62).

52. W. BEELE, *Studie van de Ieperse persoonsnamen uit de stads- en baljuwsrekeningen 1250-1400*, Familia et Patria, Handzame, 1975.

B 7056 – B 7061 Confiscatierekening 1594-1608 voor Belle, Poperinge en Waasten.

B 7129 Confiscatierekening 1581-1583 voor Kassel, Veurne en Poperinge.

B 7178 – B 7201 Confiscatierekening 1582-1587 o.a. Nieuwpoort.

B 7202 Confiscatierekening Veurne en Poperinge 1588-1589.

B 7203 idem. Pièces annexes à la recette.

B 7204 – B 7208 Biens confisqués sur les français 1635-1643 Veurne en Poperinge.

B 7465 Confiscatie 1403-1404 Wervik en Komen.

B 7466 – B 7477 Biens confisqués sur les français 1635-1660 Wervik en Komen.

B 7478 – B 7485 Biens confisqués sur les français 1635-1642 Ieper.

B 7488 – B 7490 Confiscatierekening heerlijkheid Loker 1556-1576.

B 7491 – B 7499 Idem 1613-1621, 1621-1640.

B 7503 – B 7717 Comptes des villes de Flandre (stadsrekeningen).
Stadsrekeningen werden meestal in 2 of 3 exemplaren opgemaakt. De centrale overheid (Rekenkamer), de stad en de ontvanger van de stad hadden een exemplaar.
o.a. Brugge, Sluis en Oudenbrug. Zijn slechts partieel. Ook hier moeten de reeksen in het ARAB nagezien worden. In principe moet de volledige reeks stadsrekeningen van iedere stad in het archief van de suzerein bewaard worden gezien er vanaf het eind van de 13de eeuw een verplichte controle bestond van de stadsrekeningen door de vorstelijke commissarissen[53]. Een

53. Betreffende stadsrekeningen in het algemeen zie M. BOONE, *Geld en macht. De Gentse stadsfinanciën en de Bourgondische staatsvorming (1384-1453)*, Maatschappij voor geschiedenis en oudheidkunde te Gent, Verhandelingen, XV, 1990. Over de vorstelijke controle van de stadsrekeningen zie: F. BLOCKMANS, *Le contrôle par le Prince des comptes urbains en Flandre et en Brabant au Moyen âge*, in: *Handelingen van het internationaal colloquium, Blankenberge, 6-9 september 1962: Financiën en boekhouding der steden van de XIIIe tot de XVIe eeuw*, s.l., 1964 [Gemeentekrediet van België, historische uitgaven nr.7] pp. 287-343. W. PREVENIER, *Quelques aspects des comptes communaux en Flandre au Moyen*

lijst van bewaarde stadsrekeningen en hun vindplaatsen vindt men bij W. Prevenier, *De oorkonden der graven van Vlaanderen 1191-1206, III, documenten en indices,* C.R.H., 1970.

B 7702 – B 7717 Pièces comptables (bewijsstukken).
B 7711 Veurne (1449).
B 7714 Harelbeke (1668).
B 7717 Ieper (1558-1643).

B 7718 – B 7763 Eglises et Hôpitaux.
B 7721 Confiscatierekening van gevluchte geestelijkheid (1581-1585).
B 7763 Torhout, rekening hospitaal 1530-1531.

B 7764–B 7780 Flandre supplement.

B 7781–B 7857 Apanage de Bar et Cassel.
Vanaf 1320 hield een broer van de graaf een deel van het huidige Frans-Vlaanderen in apanage. De administratieve archieven van deze streek moeten dus ook in deze nummers gezocht worden[54].

B 7858 – B 13051 Henegouwen[55].

B 13052 – B 13303 Doornikse[56].

B 13304 – B 13559 Cambrésis.

B 13560 – B 17082 Artezië[57].

B 17304 – B 17349 Luxemburg[58].

âge, in: *Handelingen o.c.*, pp. 112-115.

54. Zie P.J.E. DE SMYTTERE, *o.c.* en J. CARLIER, *o.c.*

55. L. VERRIEST, *o.c.*, pp. 99-102 geeft per dorp/stad aan wat er te vinden is voor Henegouwen in dit fonds.

56. A. D'HERBOMEZ, *Notice de divers fonds relatifs à Tournai au Tournaisis conservés à Lille aux Archives du Nord,* 1889.

57. L. VERRIEST, *o.c.*, pp. 105-112 geeft tevens een overzicht van wat er bestaat aan archief per plaats. Bruchet heeft volgens L. Verriest, *o.c.*, p. 112, een lijst gepubliceerd van de lenen in Artesië en waarvan een denombrement bewaard bleef, maar door zijn gebrekkige bibliografische inlichtingen heb ik die nog niet kunnen vinden.

58. Wie hier ooit verzeild raakt kan misschien eerst VANNÉRIS, *Les anciens dénombrements du Luxembourg,* Bull. Com. Roy. d'Hist., 1901, LXX nazien. Zie tevens: J. GROB en J.

B 17350 – B 17474 Namen.

B 17475 – B 17486 Brabant.

B 17487 – B 17489 Luik.

B 17490 – B 17496 Holland, Zeeland en Friesland.

B 17497 – B 17543 Picardië en Ponthieu.

B 17544 – B 17598 Graafschap Bourgondië.

B 17599 – B 18725 Lettres reçues et dépêchées (XIV-XVIIe s.)[59].
Er bestaat een handschriftelijke inventaris op naam, plaatsnaam en onderwerp die te consulteren is in de kleine zaal van het archief. Kan soms aangename verrassingen opleveren.

B 18726 – B 18821 Lettres reçues et dépêchées. Classement par matières.

B 18822 – B 19304 Lettres Missives[60].
Zelfde opmerking als bij de Lettres reçues...

B 19305 – B 19432 Edits et déclarations.
Wetgeving van de Franse koningen (1668-1790).

B 19433 – B 19525 Fonds Errembault.
Zijn de stukken die in 1695 door J. Godefroy werden teruggehaald uit een privé-verzameling. Zie hoger.

B 19526 – B 19895 Fonds Godefroy.
Betreft de papieren van de generaties archivarissen van de Rekenkamer te Rijsel. Is niet alleen van belang voor die familie maar zeker ook voor het archief van de Rekenkamer (inventarissen...).

VANNÉRUS, *Dénombrements de feux des Duché de Luxembourg et Comté de Chiny*, C.R.H., Brussel, 1921. Door de vele grensveranderingen van het Groothertogdom moet men voor dat gebied ook in de andere Franse archieven gaan zoeken. Voor bepaalde Franse steden (Thionville) moet men ook in de Luxemburgse archieven gaan zoeken.

59. L. VERRIEST, *o.c.*, p. 96.

60. L. VERRIEST, *o.c.*, pp. 94-95.

B 19896 – B 20216 Supplement.
Voor Vlaanderen zijn er maar weinig interessante zaken. De genealogische nota's zijn wel van belang:

B 20050 – B 20121 Matières généalogiques (13-17e e.).
Een alfabetische tafel op familienaam is te vinden in Bruchet, *o.c.*

Vele van de bovenstaande bronnen behoeven evenwel een afzonderlijke bijdrage om hun eventuele mogelijkheden aan te tonen voor genealogische opzoekingen. Ze mogen niet genegeerd worden gezien ze meestal tot in de 13de eeuw lopen.

serie C *Intendances*[61]

De intendances zijn onder Lodewijk XIII en XIV gecreëerd geworden in sommige provincies, waaronder Vlaanderen.

nr. 100 – 101	Menen (1571-1737)
nr. 103	Ieper (1535-1691)

Hier is ook het fonds **Finances - Fiefs** te vinden. Het is de financiële administratie die bij de leenverheffingen aan bod kwam. Er bestaat een goede handschriftelijke alfabetische tafel (kleine zaal). Leenverheffingen zijn zeer bruikbare genealogische bronnen. Voor de kasselrij Belle bieden ze ongekende mogelijkheden.

serie D

Betreft allemaal archieven van scholen en universiteiten uit Frankrijk. Enkel nr. 542 heeft betrekking op de Universiteit van Leuven.

serie E

In deze reeks[62] zijn vooral de **notarisarchieven** van belang. We publiceer-

61. Zie L. VERRIEST, *o.c.*, p. 113 e.v..
62. J. VALYNSEELE, *o.c.*, pp. 129-131.

den reeds een bijdrage hierover in Westhoek-Info van 1991[63]. In Rijsel zijn twee grote reeksen bewaard: die voor de stad en die voor de kasselrij Rijsel. Er zijn ook twee grote reeksen met alfabetische klappers op de familienamen (nrs.1 - 14 en 15 - 28)[64]. Deze stukken zijn uit sociaal-economisch oogpunt bijzonder nuttig voor de aankleding van een genealogie. Voor de exacte zoekprocedure in dit fonds verwijs ik naar mijn hoger geciteerde bijdrage.
Ook in de serie E vinden we de **burgerlijke stand**[65] terug. De inventarissen van de bewaarde registers voor het département du Nord vindt men terug op de grote tafel onder de balustrade in de leeszaal. De klappers op de burgerlijke stand (na 1730) vindt U boven op de balustrade.
Van zeer groot belang zijn hier de **stadsarchieven**. Archieven van steden met minder dan 2000 inwoners liggen in principe in het Departementaal Archief. Ieder gedeponeerd stadsarchief heeft minstens een handschriftelijke inventaris. Men vraagt eerst aan de balie de algemene inventaris van de stadsarchieven. Daar heeft men de handschriftelijke inventarissen of wordt eventueel verwezen naar de gedrukte inventaris. Consulteer eerst de Etat des inventaires o.c. Daar vindt men direct de vindplaats van het archief en vermelding van de inventaris.

serie G Reguliere geestelijkeid

Hier vinden we de archieven van de instellingen van de reguliere geestelijkheid in terug. Gezien veel kerkelijke instellingen gronden en andere eigendommen bezaten die soms ver van de instelling zelf liggen, is het van belang om de reeksen G en H door te nemen.

Inv. Anne-Marie PIETRESSON DE SAINT-AUBIN, *Répertoire Numérique Série G (Clergé Séculier), t.I (1G, 2G, 6G à 22G),* Lille, 1960. *Ibid. t.2 (3G à 5G),* Lille, 1968.
Alfabetische klappers gepubliceerd door dezelfde, Lille, 1971.

Wij noteerden voor de Westhoek o.a. volgende nummers (is geen exhaustief overzicht !):
1 G 3179 Compte du domaine. Oostvleteren 1682-1696 (54 f°).

---

63. K. PAPIN, *Notariaatsarchieven en hun belang voor de moderne geschiedenis. Met verklaring van de Tabellion van Rijsel,* in: *Westhoek-Info,* 6, 1991, pp. 132-135.

64. Deze klappers staan in de grote leeszaal, onder de lange tafel achteraan (onder de balustrade).

65. Over de geschiedenis van de burgerlijke stand zie J. VALYNSEELE, *o.c.,* pp. 89-97.

1 G 3180 Compte du domaine. Oostvleteren 1754 (79 pièces).
1 G 3181 Compte du domaine. Oostvleteren 1755 (10 pièces).
1 G 3182 Compte du domaine. Oostvleteren 1756 (7 pièces).
1 G 3183 Compte du domaine. Oostvleteren 1757 (10 pièces).
1 G 3184 Compte du domaine. Oostvleteren 1758 (7 pièces).
1 G 3185 Compte du domaine. Oostvleteren 1759 (11 pièces).
1 G 3186 Compte du domaine. Oostvleteren 1760 (11 pièces).
1 G 3187 Compte du domaine. Oostvleteren 1761 (9 pièces).
1 G 3188 Compte du domaine. Oostvleteren 1764 (3 pièces).
1 G 3189 Compte du domaine. Oostvleteren 1766 (2 pièces).
1 G 3190 Compte du domaine. Oostvleteren 1769 (2 pièces).
1 G 3191 Compte du domaine. Oostvleteren 1771 (2 pièces).
1 G 3192 Compte du domaine. Oostvleteren 1772 (2 pièces).
1 G 3193 Compte du domaine. Oostvleteren 1773 (4 pièces).
1 G 3194 Compte du domaine. Oostvleteren 1774 (13 pièces).
1 G 3195 Oostvleteren. Dîme. Administration et comptabilité 1769-1776 (82 pièces).
1 G 3196 Compte du domaine. Oostvleteren 1775 (3 pièces).
1 G 3197 Compte du domaine. Oostvleteren 1784 (2 pièces).

16 G 624 Vlamertinge et Kemmel. Terrier de la seigneurie du chapitre (1634) 36 f°, 4 plans.
16 G 625 Vlamertinge 1522-1629 (3 pièces).
16 G 775 Bikschote. Notice du plan du village (F.I. Col.) 1708, 4 f°.
16 G 790 Dranouter, proces dîme 1618-1698, 2 pièces.
16 G 791 Elverdinge, dîme, bail et proces 1669-1696, 4 pièces.
16 G 820 Geluwe. Terres et dîme 1527-1740, 59 f°.
16 G 821 Geluwe. Terrier des rentes XVIIe s. 7 pièces.
16 G 920 Vlamertinge en Kemmel. Terrier des rentes seigneuriales 1730, 33 f°, 3 plans.
16 G 1039 Bikschote 1686-1748 (5 pièces).
16 G 1043 Dranouter. Restauration de l'église 1663-1664, 5 pièces.
16 G 1047 Gits.

16 G 1636 – 1643 Gheluwe. Comptes de droits seigneuriaux 1779- 1786.
16 G 1667 – 1670 Seigneurie de Pilkem. Compte 1750-1756, 1786, 1786, 1788.
16 G 1671 – 1672 Seigneurie de Vlamertinge, Kemmel, Langemark 1598 – 1605.
16 G 1673 – 1677 ibid. 1641-1656.
16 G 1678 – 1681 ibid. 1660-1665, 1679-1695, 1696-1709.
16 G 1682 – 1684 ibid. 1733, 1735.
16 G 1685 – 1686 ibid. 1738, 1742-1755.

19 G 27 Oostvleteren et Westvleteren. Terrier des rentes 1738, 97 f°.

serie H Seculiere geestelijkheid

Archieven van de seculiere geestelijkheid. Zelfde opmerking als bij de serie G.

Inv. Max BRUCHET, *Répertoire Numérique série H (1 H à XXXV H) (Fonds Bénédictins et Cisterciens)*, Lille, 1928. De alfabetische tafels staan achteraan in het werk.

Pierre et Anne-Marie PIÉTRESSON DE SAINT-AUBIN, *Répertoire Numérique Série H, t.2 (Ordres religieux divers, ordres militaires, hôpitaux et établissements de bienfaisance 36 H à 214 H,* Avesnes-sur-Helpe, 1943. Ook hier staan de tafels achteraan.

Zie o.a. voor onze streken:

70 H 6	Ressort de la province. Demandes de réunion des couvents (carmes) de Steenvoorde, Ypres, Rousbrugghe, Arras, Saint-Pol, Landrecies (1680-1718), 105 f°.
70 H 55	Couvent d'Ypres. Maintien du couvent sous l'autorité de la province flamande; pièces diverses (XVII-XVIIIe s.), 8 pièces.
70 H 56	Couvent d'Ypres. Obligation pour les pères d'Ypres et de Steenvoorde de parler la langue flamande (1683), 1 pièce.
110 H 29	Gheluwe. Achat et titres de la cense 1580-1755, 11 pièces.
130 H 517	Compte des biens. Krombeke, Reninge, Lo, Pollinkhove et Oostnieuwkerke 1725-1761, 36 pièces.

serie J

Hier zijn de **parochieregisters** bewaard. De inventaris ervan vindt men tevens op de grote tafel in de leeszaal. Wanneer de tafels op de parochieregisters voorhanden zijn, vindt U een verwijzingsnummer (dozen onderste rij op de balustrade). Niet alle gemaakte tafels bevinden zich evenwel in het archief[66]. Neem desgevallend contact op met de plaatselijke genealogische kringen.
In deze serie worden ook de meeste **bedrijfsarchieven** ondergebracht, die soms verrassende resultaten opleveren en helaas haast nooit gebruikt

66. Een lijst werd gepubliceerd in Westhoek-Info, jg. 4, 1 (april 1988), pp.21-29. Hopelijk wordt binnenkort een aanvulling gepubliceerd.

worden. Er bestaat een overzichtsgids die verwijst naar de afzonderlijke inventarissen door C. Dhérent[67].

Deze reeks heeft een groot aantal 'sous-séries' die in veel gevallen nogal wat genealogische informatie geven[68]. Voor onze streken is vooral het fonds van de genealoog Denis du Péage van belang[69].

13 J fonds Denis du Péage, papiers concernant de nombreuses familles du Nord Pas-de-Calais et de la Belgique et leurs biens[70].

inv. Répertoire ms. M. Dumont et P. Delsalle, 1981 (250 fiches)

Ook enkele familiearchieven zijn hier terechtgekomen. We geven als voorbeeld dat van de familie de le Walle.

inv. Répertoire numérique dact. S. Mancardi, 1978, 11p.

Serie L

Bevat de meeste documenten uit de revolutionaire periode vanaf de verdeling van Frankrijk in departementen tot aan de oprichting van de prefecturen (jaar VIII). Kan van belang zijn gezien onze streken bezet zijn geworden door de Fransen. Een volledig overzicht geven van wat deze fondsen te bieden hebben zou ons hier te ver leiden[71]. We verwijzen naar de inventaris (met alfabetische klapper op namen en plaatsnamen) en naar een uitstekende gids.

---

67. C. DHÉRENT, *Archives du monde du travail région Nord-Pas-de-Calais. Guide de recherche, Archives départementales du Nord,* 1986, 183 p.

68. Voor een volledig overzicht verwijzen we naar *Etat des inventaires...,* pp. 749 e.v..

69. De streek heeft nog meer eminente genealogen gekend in de vorige eeuwen. Zie F. DE MEULENAERE, *Un savant généalogiste douaisien du siècle dernier. Le chevalier Amédée-Joseph Le Boucq de Ternas 1829-1882,* in: *Annales du Comité Flamand de France,* L, 1992, pp. 273-287. In bijlage vindt men daar een overzicht van zijn genealogische publicaties.

70. Zie ook P. DENIS DU PEAGE, *Inventaire des Dossiers concernants les Emigrés du Nord aux archives Nationales,* in: *Annales du Comité Flamand de France,* XXXII, 1921, pp.109-170. Heel interessant voor wie met zijn opzoekingen terechtkomt bij uitgeweken families.

71. J. FINOT, *Notice sur l'origine et la formation des Archives de la Révolution (série L) dans le département du Nord, leur classement et leur inventaire,* in: *Bull. Comm. de dép. du Nord*, XXVII, 1909, pp. 63-76.

BRUCHET (M.)., *Répertoire numérique de la série L,* Lille, 1911.
Guide de recherches sur la révolution française Nord/Pas-de-Calais, (Lille), 1987. Geeft een uitstekend overzicht van de archivalische bronnen en literatuur voor de Nord/ Pas-de-Calais zowel in Frankrijk als in het buitenland. Is een onmisbaar werkinstrument (wel moeilijk te vinden).

Serie Q

Bevat de stukken betreffende de verkoop van nationale goederen. Zie onder L en tevens de Guide de recherches aldaar vermeld.

Besluit

Tot zover de interessantste reeksen ten behoeve van de genealogen. Wie bovenstaande reeksen met vrucht kan consulteren zal, erin slagen om een echte familiegeschiedenis te schrijven, die zich niet tot namen en data beperkt. Elke genealoog zou er immers een erezaak moeten van maken dat zijn opzoekingswerk geen vrijblijvende 'bezigheid' blijft, maar tot een wetenschappelijk verantwoorde (hulp)wetenschap gesublimeerd kan worden. Het zal echter heel wat inspanningen en vooral zelfdiscipline vragen om die taak tot een goed einde te brengen. Wie onvoorbereid naar Rijsel trekt, zal er botsen op een muur van onbegrip en niet krijgen wat hij zoekt. Voor wie met dit overzicht gewapend is, zal dat zoeken al iets gemakkelijker verlopen, op voorwaarde dat men iets van paleografie afweet en de bronnen kan interpreteren. Zoniet neemt men best een ervaren zoeker onder de arm.

We hebben de intentie om binnen afzienbare tijd een gids te schrijven voor het ganse A.D.N. Daarbij zouden we een volledig overzicht geven van alle fondsen en dat ten behoeve van de historici en genealogen.

We wijzen er nog op dat de meeste stukken uit de series B, G en H betreffende België door het NFWO op microfilm werden gezet. Die zijn te consulteren in de Universiteiten en op het ARAB. Wat er bestaat, vindt men in de inventaris van M.-Th. Deleurere[72].
Een onmisbaar werkinstrument voor wie het geluk heeft met zijn genealogie

72. *Doc. intéress. la Belgique (B,G,H). Catal. impr. per M.-Th. Deleurere,* 1966 (253 p. (B) en 106 p. (GH)).

tot in de middeleeuwen door te dringen, is ten slotte het archiefoverzicht dat in 1984 door Bautier en Sornay opgesteld werd[73]!

Archives Départementales du Nord
22 rue St.-Bernard
59045 Lille Cedex
tel. (00.32) 20.93.87.17

OPENINGSUREN

Maan - donderdag	9.00 - 12.00	en	13.00 - 17.30
Vrijdag	9.00 - 12.00	en	13.00 - 16.30
Zaterdag	9.00 - 12.00		

Nota
Wegens werken is het Departementaal Archief voorlopig gesloten tot 1 november. Hou er wel rekening mee dat die werken wel eens zouden kunnen uitlopen tot het jaareinde. Succes!

---

73. R.H. BAUTIER en J. SORNAY, m.m.v. F. MURET, *Les sources de l'histoire économique et sociale du moyen âge. Les états de la maison de Bourgogne. Vol. I: archives des principautés territoriales. 2. Les principautés du Nord,* Paris, 1984.

Steunlijst [Nagekomen steun]

Ereleden

Jan CAPOEN, Reningelst (1.000 fr.) - Hubert TOURNOY, Westende (600 fr.) - Guy DEQUEECKER, Deurne (500 fr.) - Jef HENDRICKX, Antwerpen (500 fr.).

Steunleden

Jozef LAMOOT, Vlamertinge (375 fr.) - Theo FRISON, Walem (300 fr.) - Jozef AMEEUW, Koksijde (250 fr.) - Romain DEWULF-HEUS, Brugge (200 fr.) - Joseph VAN LITSENBURG, Elverdinge (200 fr.).

20ste WESTVLAAMSE ONTMOETINGSDAG Roeselare 15 november 1992

Wij nodigen U vriendelijk uit op de jaarlijkse ontmoetingsdag van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde – West-Vlaanderen – op zondag 15 november 1992 in Feestzaal **'t Oud Stadhuis**, kerkplein 18, **8800 Rumbeke** (tel. 051/20 02 56).

10.00 uur: BOEKENBEURS

Ruime keuze bij de talrijke standen: genealogische werken, formulieren, genealogische software, e.d.
Er is eveneens gelegenheid tot kontaktname met andere vorsers. De aanwezigen kunnen gegevens uitwisselen.

12.00 uur: MIDDAGMAAL

De prijs is vastgesteld op 575 fr. (alles inbegrepen). Vooraf inschrijven bij de sekretaris is gewenst (Wilfried DEVOLDERE, leeuwerikstraat 5, 8800 Roeselare – tel. 051/22 14 73). Men kan evtl. nog inschrijven de dag zelf tot 10.30 uur. Menu:

Tomatenroomsoep
Gemarineerd varkensgebraad met peren
Gebak & koffie
[één drank inbegrepen]

14.00 uur: WAT VIND IK WAAR OVER MIJN GEMEENTE? EEN GENEALOGISCH VADEMECUM VOOR IEDERE GEMEENTE

Panelgesprek met o.a. Jan VANDERHAEGHE uit Kapellen (hij bewerkt Moorslede), Werner PEENE uit Gistel (hij bewerkt Rumbeke) en Johan ROELSTRAETE (hij bewerkt Heule).
Ieder panellid zal naast het nut van een genealogisch vademecum zijn werkwijze verklaren. Daarna is er ruime gelegenheid tot vragen stellen en open gesprek met de panelleden.

16.00 uur: Einde

Brievenbus

Luc VERLEURE – Oelegem

Ik zoek alle informatie over de familie VERLEURE (Ieper, Veurne, ...). Ik bezit nagenoeg de hele stam van 1760 tot 1920, waarmee ik gegevens wil uitwisselen. Heb computerbestand opgebouwd met *Haza Data*.

Wie weet meer over Joannes Baptist VERLEURE, geboren in *Vinchem, prijser,* landmeter en notaris van Veurne. Hij overleed in 1781 in Alveringem, waar er in de kerk een gedenksteen terug te vinden is.

[De Fraulalaan 32, 2520 Oelegem - tel. 03/384 10 84]

P.J.M. SPECKENS – Breda (NL)

1. Maria Anna HEMMELS werd vermoedelijk ca. 1680 in Nieuwpoort (= Np) geboren (de dopen van haar broers en zusters heb ik in Np gevonden, haar doop niet). Zij trouwde in eerste huwelijk op 21 november 1701 te Np met Anthone DE MAN. Zij trouwde aldaar in tweede huwelijk met Jan FILLIAERT, mijn voorouder.
2. Zij was een dochter van Carolus HEMMELS (Np 1642-1700) en Jacquemijnken ARENTS (Np 1653-1685). Zij trouwden te Np op 30 april 1672.
3. De ouders van Carolus waren Colardus HEMMELS (1597-1653) en Adriana HERREWIJN (1606-1669).

Deze gegevens putte ik uit de DTB-boeken en uit het oud archief van Nieuwpoort (Staten van Goed 1610-1796). Andere bronnen werden niet geraadpleegd.

In de *Geschiedenis van Nieuwpoort* van René Dumon vond ik op p. 106: ' een stuk land genaamd *De Hemme*, tussen Venepe en IJzer' en grond in Sint-Joris, genaamd *Hemmekin,* deel van het bovenstaande land. Voorts een polder *De Groote Hemme,* te Ramskapelle en een hofstede *Hemmehuzeke.* Zouden die wat met de familie Hemmels te doen hebben? Op de stafkaart van dit gebied vond ik de *Hemmeberg* en de *Hemmelleed,* onder Sint-Joris.

Is er literatuur over de familie Hemmels en over het evtl. verband met de Hemme? Is er een genealogie met die naam, of beschikt een vorser over aanvullende informatie op het bovenstaande.

M.M. BELONJE – Rosmalen (NL)

1. Op 12 september 1583 verwierf Jan de BOLOINGNE uit Nieuwpoort het poorterschap te Leiden (GAL, *Poorterboek D 1532-1588,* f° 89). Borg was

Anthonis BEECKAERT van Nieuwpoort, maar van Wervik afkomstig.

2. Op 7 juli 1589 werd Pieter de BOLOINGNE van Brugge voor de schepenen Cortevelt en Willems poorter ontvangen van Leiden (GAL, *Poorterboek E 1588-1603*, f° 40). Passchier de BELS uit Dranouter, die eerder door de Raad van Beroerten veroordeeld werd (WH-info, VII, 2, p. 40), en via Engeland in Leiden belandde en aldaar op 9 oktober 1577 het poorterschap verwierf, trad daarbij als borg op.

   [De onder 1. en 2. vermelde personen staan vermeld bij J. DERREUMAUX, *Leidens Weg Op,* Wervik, 1992].

3. Lauris de BOULONGNE uit Ieper en gehuwd met Stijntje PAUWAARS, poorter van Gouda, overleed aldaar in 1604.

Bestaat er enig verband tussen de bovenstaande BOULOINGNEs. Werden zij door de Raad van Beroerten veroordeeld. Bezit iemand meer informatie over die familie?

P.L. TEVEL – Berkel en Rodenrijs (NL)

Jan TEVEL vluchtte vóór 1570 met zijn gezin van Vlaanderen naar Engeland. Tijdens zijn verblijf aldaar werd hem ca. 1570 te Colchester een zoon Pieter TEVEL geboren. Jan TEVEL woonde vanaf 1598 in Domburg, waar hij in het visserijbedrijf aktief was. Hij had nog drie dochters, m.n. Susanna, Jackomintie en Lydia.

In de Leidse archieven komt voornamelijk de Fn. TEVEL*E* voor. Er zijn ernstige aanwijzingen dat de naam in Leiden afgeleid is van de Fn. THÉVELIN of THEVELEN uit de Leiestreek (Westhoek?) in Vlaanderen.

Wie weet meer over Jan TEVEL uit Vlaanderen?

Red. WH zoekt:

1. Geboorte, huwelijk, overlijden en ouders van Petrus TERRYN, ° ca. 1829 en gehuwd met Rosalia LINCLAU [fa Pieter & Isabelle Vermalen]° Oostrozebeke 13.12.1831 / + Moorslede 12 april 1866.
2. Gegevens over de familie GANNE in Vlaanderen tijdens de 16de en 17de eeuw.

Verschenen

D. DESCHRIJVER, *De tocht van Caesar naar Engeland.* Vermeerderde en bijgewerkte uitgave: 1. Volgens Latijnse tekst, 2. De confrontatie met de geologie, 3. De hypothese van St.-Omaars (70 p). ID, *De abdij O.L.V. ter Nieuwe Plant te Beveren-IJzer.* Vanuit het standpunt dat de zusters parochianen van Beveren waren (78 p).

[360 fr/ex.. Bij de auteur: Hoogstadestraat 27, Alveringem. Tel. 058/28 91 42].

In dit nummer

Inwoners van Reninge onderhouden door de *disch* (1773 en 1790)	77
Een familie Annoot te Ieper	82
Er was eens ... onder de kerktoren (KADOC)	84
Het belang van het Departementaal Archief te Rijsel voor de Vlaamse genealoog	87
20ste Westvlaamse V.V.F-ontmoetingsdag	114
Brievenbus	115

Werkten mee aan dit nummer

Jan LUYSSAERT	Merendree
Kristof PAPIN	Poperinge
Luc SCHOKKAERT	Leuven
Michael SIDDONS	Gwynedd (GB)

Beter met de bank van hier.

Hier leven en werken.
Hier groeien, opgroeien, bouwen aan de toekomst
omdat hier nog toekomst is.
Met een sterke bank die hier haar wortels heeft.
Met een grootbank die hier met u
van elk obstakel een nieuwe overwinning maakt.
Met de Kredietbank, de bank van hier.

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, B-8900 Dikkebus-Ieper
Druk Deleye, B-8900 Ieper

wh-info

MEDEDELINGEN VAN WESTHOEK
KRING VOOR GESCHIED- EN FAMILIEKUNDIG ONDERZOEK IN DE WESTHOEK

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
Jg. VIII afl. 4 januari 1993

Afgiftekantoor B-8900 Ieper 1

Redaktie & bestuur
Wilfried Beele (voorzitter)
Jaak Decaestecker
Ludo Vandamme

WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Rozelaarsstraat 6, B-8900 Dikkebus-Ieper ☎057/44 56 53

De auteurs, en niet de uitgever, zijn verantwoordelijk voor hun bijdrage en illustraties.

Een bijdrage tot de geschiedenis van de drankcultuur in de Westhoek:
II. Herbergen in de Acht Prochiën anno 1779

Joeri Stekelorum – Koksijde

I. PAROCHIES

1. ELVERDINGE (14 oktober 1779)

Het Wethuys (herberg en brouwerij)
Weinigh afgelegen van de plaetse langst de calchie van Elverdinge naer Ipre.
Constantinus Franciscus VANDERGHOTE.
Voor 1683.

St.-Joris
Platse.
Jacobus VAN EEGROO.
Voor 1676.

De Swaene (herberg en brouwerij)
Platse.
Joannes-Baptiste DE WILDE.
Voor 1662.

Den Engel (herberg en brouwerij)
Platse.
vi(du)a Pieter SMAGGE.
Voor 1681.

De Drye Coninghen
Molenstraete (platse), heerlijkheid van Voormezele.
Carel LOUAGE.

Goudenhooft
Idem aen den inghang van de Poperingestraete ende bij de gonne commende van Boesinghe wesende ook ten incommen van de selve Molenstraete gaende naer Dixmude Reninge ende ...
Beth dan 40 jaeren (1736).
Judocus VAN MIDDELEM d'oude.

Het Saeghsken
Weinig afgelegen van de plaetse ten ingaene van de Cleene Woestenstraete gaende uyt de voornoemde Poperinge-

1. Een eerste bijdrage met de titel *Herbergen in de kasselrij Veurne anno 1779* verscheen in de eerste aflevering van de lopende jaargang van dit tijdschrift [jg. VIII, afl. 1 (april), pp. 11-23)]. Omwille van een betere leesbaarheid stapten we van de aldaar gehanteerde indeling van de items af [Idem, p. 15, noot 10]. Zo staan nu de herbergnamen i.pl.v. de familienamen op de eerste lijn en worden ze (ook in doorlopende tekst) vet weergegeven. Daarom volgt achteraan een alfabetische index op de Fn., die in majuskel staan. Eerst geven we de *Parochies,* vervolgens de *Spleten en Brancken,* ten slotte de *Steden.*
In de volgende aflevering sluiten we wij deze bijdrage af met de *Herbergen in de kasselrij Ieper.*

straete.
Ignaes DE HAENE.
Van immemorialen tyde.

Het Steentjen
Ca. 300 voet zuid van de Poperingestraete met eene uytdreve op de selve straete bij het gescheet van dese prochie met de jurisdictie van Poperinge. Ontrent 1/2 myle van de kercke.
Joannes LONCKE.
Van immemorialen tyde.

Het Vuylvoordeken
Joannes CAURA.
Langs de straete van Elverdinge naer Dixmude bij de gonne loopende uyt de selve naer Woesten; gelegen in Boesinge onder de Zael van Ipre doch aengaende het spiritueel in de prochie van Elverdinge.

Verder nog twee bier- en brandewijnhuizen:
1. Judocus VAN MIDDELEM: sedert half maert 1778 - nieuw huis aen de zuidzijde van de Poperingestraete op eene partie landts commende van oost aende voorzeyde uytdreve van d'herberghe het Steentjen ende van westen jegens het voorseyde gescheet van dese prochie met de jurisdictie van Poperinge; de voorseyde partie landts wesende een achterleen van d'heerlijkheid van Aershove releverende van d'heerlijkheid van Templiers in Oostvleteren.
2. Pieter ROBYN: cleen huyseken langst de hospitaelstraete van de Poperingestraete naer Vlamertinge aen den ingangh van de Galgestraete.
Sinds 12 jaeren (voordien **Den Swarten Leeuw**).

2. LOKER (1 oktober 1779)

Schild van Hoorne
Vervallen herberg.
Wetshuis.
Pieter Jacobus DE HAESE.

St.-Sebastiaenshof
Sedert zeven jaar.
Antoine DONDEINE.

De Croone
Langs de groote route van Ieper naar Belle.
Van ouden tyde.
Charle Louis REUBRECHT.

Bourgoins Cruys
Langs de groote route van Ieper naar Belle.
Pieter-François LIEFOOGHE.

La Bonne Femme
Langs de groote route van Ieper naar Belle.
Sedert een half jaar.
Joseph INGELAERE.

De Broolooze
Verre oost van de kerke.
Gille BAUW, fs. Pieter.

Den Monteberg
Oude vervallen herberg.
Op den voet van den selven berg, verre zuidoost van de kerck.
Augustinus GELOEN, fs. Pieter.

Geneverhuizen ter plaetse van Loker:
1. Pieter VAN UXEM, schoppenier tot Locre, van westen het kerckhof.
2. Jacobus GALLAND, van zuiden het kerckhof.

3. NOORDSCHOTE (21 oktober 1779)

Den Hengel

Aen de noortzyde van de platse.
Wethuis.
Joannes DELEFORTRIJE.

Het Gouden Hooft (met brouwerij)
Aen de zuydzyde van de platse, langs de Middelstrate naer Zuidschote.
Pieter DELEFORTRIJE.

Het Brauweriecken (met brouwerij)
Langs den Ipervaert, loopende naer de Cnocke.
Overstekhuys Noordschote-Poesele.
Pieter-Jacobus DE VOS.

Den Boerck
Weststraete van Noordschote naer Zuidschote.
Joannes DHOOGHE.

Het Cuylken
Poesele.
Westpoeselestraete prochiewegh commende van de Steenstraete naer het **Brauweriecken**.
Carel BRUNEEL.

4. **RENINGELST** (6 oktober 1779)

St.-Sebastiaen
Ter plaetse.
Wethuys.
vi(du)a Jacobus VERLEY.

Het Doorentien
Ter platse, op een leen van de heerlijkheid Burg van Veurne.
Joannes LA GRAND.

De Valck
Ter platse.
Circa 8 jaeren in de plaets van **Den Belfroy**.
v(idu)a Joannes HOF.

Het Wieltien
Een half uere van de platse langs de weg Poperinge-Mesen.
François CAMERLYNCK.

Den Ouderdom (met brouwerij)
Straat van Reningelst naar Vlamertinge, gehucht Den Ouderdom.
Christiaen DE BAERE.

Den Gouden Leeuw
Wethuis van de hh. Zandtberghe gehucht Ouderdom, straat van Reningelst naar Vlamertinge.
Judocus VERLEY.

5. **VLAMERTINGE** (25 oktober 1779)

Buda
Joannes-Baptise DE GRAEVE (eigenaar: Marie-Catherine SPINNEWYN, vi(du)a Frans GRYSON).
Zuydzijde van de calchie Ipre-Vlamertinge; 1/4 uer oost van de kercke.

Het Lammeken
Constantin LE MAHIEU.
Noordzijde van de calchie, 1/2 kwartier oost van de kercke.

Den Gouden Leeuw
Frans VERBEKE (eigenaar: Jean-Baptiste VANDERGHOTE, baljuw van Elverdinge).
Dicht bij de platse; noortzijde van de calchie.

Den Hert
Gabriel VALLAEYS.
Zuidzijde van de Cruysstraete ter plaetse.
Wethuys.

De Swaene (met brouwerij)
Jacques VAN DE CASTEELE.
Zuidzijde van de Cruysstraete ter plaetse.

St.-Joris (brouwerij)
Claude BERTHELEMY.
Zuidzijde der calchie ontrent het einde van de plaetse, ongeveer recht over de kercke.

St.-Andries
Jan Paulus BRUNEEL.
Noordzyde zelfde calchie op de wegh van Vlamertinge naer Poperinge ca. 1/4 uur west de kercke.

Den Brander
Pieter VICTOOR (eigenaar: Claude BERTHELEMY).
Zuidzijde calchie Vlamertinge naer Poperinge; 800 voet van **St.-Andries**.

Constantinopelen (vroeger **De Heyde**)
Philip Jacobus STEP.
Zuidzijde van de zelve calchie; 3/4 uur west de kercke.

Het Pouperken
Eugenius BAUWEN (eigenaar Jan-Baptiste BRIL, Reningelst).
Aen het geschiet deser prochie met de gonne van tselve Reningelst langst de Groenestraete, een half 1/4 uur van de calchie, verre west van de kercke (beth dan 3/4 uur).

Den Enghel (herberg)
Den Swarten Leeuw (herberg en brouwerij)
De Croone (herberg)
Alle drie aan de noordzijde van de plaetse onder de heerlijkheid Cappittel kasselrij Ieper.

6. **WATOU** (30 oktober 1779)

Gouden Leeuw
Op de plaetse.
Matthys TILLIE.
Wethuis van de prochie Watou.
Van immemomariaelen tyde.

St.-Sebastiaen
Op de plaetse.
Albertus DE WAEGHEMAECKER.
Wethuis van de hh. Noorthouck.
Van immemomariaelen tyde.

Het Schaeck
Op de plaetse.
Jacobus VAN UXEEM.
Wethuis van de hh. Douvie.
Van immemomariaelen tyde.

St.-Joris
Op de plaetse.
vi(du)a Jan-Baptiste GOETHALS.
Van immemomariaelen tyde.

Duyzend Perykelen
Groote straete van Watou naar Poperinge.
Een half uur van de plaetse.
Frans VAN NESTEN.
Van immemomariaelen tyde.

Het Stroyen Hinneken
Poperingestraete, 400 voet van voorgaande.
Frans PANNECOUCKE.
Van immemomariaelen tyde.

Het Rattekot
Een kwart uur van de plaetse langst de groote straete van Watou naar Steenvoorde
Pieter PAULUS
van immemomariaelen tyde

De Trompe
Gehucht Abeele, langs de groote straete van Watou naar Steenvoorde, vijf en een kwart uur van de platse.
Mattheus COEVOET.
Van immemomariaelen tyde.

Den Abeele
Gehucht Abeele, langs de groote straete van Watou naar Steenvoorde.
Cornelis GAERMYN.
Van immemomariaelen tyde.

Het Boerenhol
Langs de groote straete van Poperinge naar Steenvoorde.
Een half uur van de platse, een half kwartier uur van Steenvoorde.
vi(du)a Louis GHUNS.
Beth dan 25 jaeren.

7. WOESTEN (14 oktober 1779)

Oude Kaeckebeen
Langs de groote straete, ter plaetse.
Van immemorialen tyde, als wethuis vermeld voor 1 september 1655.
Pieter-Martinus DE SANDT.
– met een beschrijving van het huis.

Den Wildeman
Langs de groote straete bij het kerkhof.
Reeds van voor 1 september 1655.
Jan-Baptiste PRIEM, baas-brouwer en herbergier.
– met een beschrijving van het huis.

Den Ondanck
Langs de groote straete van Woesten naar Oostvleteren-Elsendamme-Krombeke-...
Pieter Andries DE WILDE.

8. ZUIDSCHOTE (21 oktober 1779)

Sinte Sebastiaen (met brouwerij)
Ter platse .
vi(du)a Eugenius DE SCHRIJVER.
Wethuis.

Het Sochte Leven (met brouwerij)
Gehucht Luzerne.
Joseph BORRET.
Langs steenstraete Brugge-Poperinge en Iperwegh naer den Peireboomback.

De Marminne (met brouwerij)
Steenstraete Brugge langs heirstraete naer Poperinge op de westcant vanden Ipervaert.
Pieter LEROY

Het Schip
Langs dezelfde straete over dito Brugge op de oostzyde.
vi(du)a Joannes LEROY.

Het Wittenhuys
Is een overstek huys voor de parochie van Zuydschote naer Poesele.
Langs de Ipervaert op de westzyde.
Balthazar POLLET.

Jan Luiken, De Brouwer

II. SPLETEN EN BRANKEN

1. VRIJE VAN MEESSEN TE ELSENDAMME (13 oktober 1779)

Sint-Jooris
Langst den burgwegh.
Carolus DE MEESTER.
Wethuis.
Van immemorialen tyde.

2. TEMPELIERS OOSTVLETEREN (25 september 1779)

Den Tempelaere
Jacobus VAN PEPERSTRAETE.
Wethuis.
Langs grooten burchweg van Ipre naer Veurne.
Zeker sinds 1544.
Afhankelijk van thof ten Peerboom.

3. 'T LAETSCHAP VAN RENINGE (8 oktober 1779)

St.-Hubrecht
Westzyde van de plaetse van Reninge.
Philippus WULLEPIT.
1633.

Den Hoogendyck
1 uur van de plaetse.
Benedictus VANDENBUSSCHE.
Inutyl, niet gedebiteert.

4. 'T HOFLAND VAN RENINGE (22 oktober 1779)

Den Eenhoorne
Wethuys van de heerlijkheid van «ouden tyde ghenaemt Den Eenhoorne».
vi(du)a Andries MAHIEU.
Bijnae t'eynde der plaetse van Reninge, westwaert langst de groote straete van Reninge naer Oostvleteren staende int beluyck der zelve een pelloryn.

De Trompe
Pieter Jacobus PAUWELS, gehuwd, met zeven kinderen.
Sedert 1645, vroeger wethuis.
Cleene halve mylle van de kerke, langs de halve Hoflandtstraete naer Woesten.

5. HEERLIJKHEID COUTHOF (5 oktober 1779)

Het Clijtjen
Langs de calchiede van Poperinge naer Proven, 3 kwartier van Poperinge, 1/2 uur van Proven.
Wethuis.

6. HEERLIJKHEID COPPERNOLLE (13 november 1779)

De Coppernolle
Den Droogen Tap
Beide gelegen aan de grote straete.

7. HEERLIJKHEID ZWYNLANDT (23 oktober 1779)

Den Hooghen Swynlande
Victoria HALLACKER, echtg. Pieter Roelant PEEL.
Wethuis.
Neffens Poperinge.
Eygendom van de abt van St.-Bertinus.

De Heer Wulfhille
Aen de Corte Willedreve haer vervoegende aen (den) Wulfhillestraete, Blockstraete; ene uur van Poperinge, uur van Watoe.
Mailliaert DE CROCK; eigendom van

Pieter Ferdinand VAN (DEN) AMEELE.

De Gaepaerde
Langs Proven calchie van Poperinge naer Proven, 3/4 uur van beide plaatsen.
Pieter OUSTLANDT (eigendom van J.B. CERF).

De Leeuwercke
Langs Leeuwerckestraete, 5 kwartier van Poperinge, 1/2 uur van Krombeke.
Pieter Frans CAPPOEN (eigendom van vi(du)a P(iete)r BESCHUYT).

Den Nachtergael
Ballestraete, 3/4 uur van Poperinge en Westvleteren.
Ignaes VAN DOORNE (eigendom van L(oui)s MESSELYN).

Kauwe
5 kwartier van Poperinge, 1 uur van Westvleteren.
vi(du)a Ferdinand DE CLERCQ (eigendom van Josephus CAPPOEN).

8. HEERLIJKHEID KROMBEKE (14 oktober 1779)

Den Engel
Jacobus DE BACKER.
Wethuis.
Zuyt met eene separatie van eene straete aan het kerkhof op de plaetse.
Van immemorialen tyde.
– met beschrijving van de woning.

St.-Jacob
Albertus BESCHUYT.
Van noorden de kercke langst straete naer Stavel.
Beth dan 400 jaren.

Het Leckerken
vi(du)a Baptiste DE BLOCK, gebruyckt door Jacobus BULTEZ.
Zuidwest de kercke, zuid Casselstraete, in het bos, 3/4 uur van de kercke.
Van immemorialen tyde

Tapken
Pieter DE MAEREL.
Langs voetwech Krombeke naer Proven.
Beth dan 100 jaren.

Noot: al deze herbergen worden gedetailleerd beschreven.

9. VRIJE VAN RYSSEL (15 oktober 1779)

A. KAASKERKE

Den Burgh
Wethuis.
Cosmas VERMEERSCH.
Wat west van t'Quaede straetjen loopende van d'IJzervaert naer Scheedewege aen den Burghweg naer Veurne.

B. ST.-JACOBS KAPELLE

Sinte Jacobs ter Boone
Ter plaetse
Bernardus DE ZODT.

C. STUIVEKENSKERKE

De Zonne
Gehucht Groote Vaete.
Langs den d' IJservaert naer Nieuport.
Joannes VOLBRECHT.

10. HEERLIJKHEID BERCLE

A. SINT-CATHARINAKAPELLE

Het Gulden Vlies
Langs de heirwegh Nieuport naer Dixmu-

de.
Wethuis.
Carolus Bernardus DE CROOS.
Voor 1617.

Het Gulden Glas
Noordoost de kercke langs de Heirwegh.
Pieter Jacobus VAN ACKER.

De Fortune
Noordoost aen het kerkhof, langs de Heirbaene.

B. EGGEWAARTSKAPELLE

Drie Swaenkens
1/2 myl zuidwest de kercke van St.-Katharina-Kapelle, 1 myl van noordoost de kercke van Eggewaartskapelle; te Rousdamme langs de grooten burgwegh van Veurne naer Dixmude, langs Waetergeleet genaemt de oude A.
Vroeger brouwerij; 35-36 jaar geleden
Ludovicus DE BEY.

11. HOFLAND VAN KASSEL (8 oktober 1779)

A. WESTVLETEREN

Het Groenhuys
Ter platse.
Zuid de kercke langs den Heir- ofte Prochiewegh.
Aernout MARKEN.

Hof van Cassel (voorheen **Het Schaeck**)
Ter plaetse west bij de kerck langs voors(eiden) wegh.
Joannes JULLIAEN.

Blauwhuys
Ter plaetse en op gehugte Hooghebrugghe, nevens Poperynckvaert, noord den prochiewegh van Westvleteren naer Oostvleteren.
Jacobus VAN STEENE

De Croone
Ter plaetse en op gehugte Hooghebrugghe, nevens Poperynckvaert, suyt den prochiewegh van Westvleteren naer Oostvleteren.
François Joannes BUTAEYE.

B. NIEUWKAPELLE

St. Jooris
Wethuys.
Ter plaetse van de kercke.
Joannes Carolus VAN RENYNGHE.
Beth dan 200-300 jaar.

De Swaene
Ter plaetse, noordwest de kercke.
Joannes AERNOUDT.
Beth dan 200-300 jaar.

Den halve Mylle molen
In St.-Jacobskapelle, 1/4 uur zuid van de kercke.
Jacobus WEIREBROUCK.
Beth 100 jaar.

12. EVERSAM EN DIEPEZEELE

(geen herbergen)

De Herbergier

III. STEDEN

1. LO (21 oktober 1779)

Zes herbergen. Te weten: **Den Stathuyse**, **De Gouden Croone**, **Ste.-Barbara**, **Den Engel**, **Den Arent** en **St.-Sebastiaen**. (...) dat t'sedert den jaere 1720 alhier noch sijn vervallen en vernietigt de meergenaemde herbergen, te weten **Ste. Jooris**, **Het Cappyttel** en **Het Goudenhooft**.

2. POPERINGE (16 september 1779)

A. ST.-BERTINUS

Den Leegen Dooren
Gestaen aen de strate leedende van Poperinge naer de prochie Westvleteren.
weduwe Pieter COUWET.

Den Hoogen Doorn
Gestaen als de voorgaende (=aen de strate leedende van Poperinge naer de prochie van Westvleteren).
Mattheus ROOMS.

Het Speelhof
Gestaen aen den grooten steenweg leedende van Poperinghe naer Duynkerke.
Barbara GAILLAERDE.

Het Pannenhuys
Gestaen aen den grooten steenweg leedende van Poperinghe naer Duynkerke.
Bonnaventura BEAUCOUR.

St.-Eloy
Gestaen aen den grooten steenweg leedende van Poperinghe naer Duynkerke.
Jacobus HENNAERT.

B. ONZE-LIEVE-VROUWE

Het Roode Kruys
Gestaen aen de straete leedende van Pop(ering)e naer Steenvoorde.
N. VANDEVOORDE.

Crommenboom
Gestaen aen de Bethunestraete.
Andries BULTEEL.

De Leene
Zynde wethuys van de heerlickhede van Pontpepers, geinclaveert binnen dese jurisdictie.
Gestaen aen de strate leedende van Poperynge naer de prochie van Boeschepe.
vidua J(oann)es DE BRUYNE.

C. SINT-JAN

Den Cassack
Gestaen op den couterwegh.
Eugenius HERVIN.

Het Reepken
Gestaen aen den Ouden Schipvaert langst den voetwegh leedende van Poperinghe naer de prochie van Elverdinge.
Judocus HOUWEN.

Het Speelhof
Gestaen nevens den Bruggewegh.
Carolus VERBOUWE.

Middelburgh
Gestaen aen den grooten steenwegh leedende van Poperinghe naer Iper.

(...) Alle welke voorseyde herbergen van over ettelyke jaeren zijn existerende. De permissien om herberge te houden zijn van oudts alhier verleent geweest door den heere deser stede ende jurisdictie (...).

INDEX OP DE FAMILIENAMEN

A
ACKER, VAN 124
AERNOUDT 124
AMEELE, VAN DEN 123

B
BACKER, DE 123
BAERE, DE 119
BAUW 118
BAUWEN 120
BEAUCOUR 125
BERTHELEMY 120
BESCHUYT 123
BEY, DE 124
BLOCK, DE 123
BORRET 121
BRIL 120
BRUNEEL 119, 120
BRUYNE, DE 125
BULTEEL 125
BULTEZ 123
BUTAEYE 124

C
CAMERLYNCK 119
CAPPOEN 123
CASTEELE, VAN DE 119
CAURA 118
CERF 123
CLERCQ, DE 123
COEVOET 120
COUWET 125
CROCK, DE 122
CROOS, DE 124

D
DELEFORTRIJE 119
DONDEINE 118
DOORNE, VAN 123

E
EEGROO, VAN 117

G
GAERMYN 121
GAILLAERDE 125
GALLAND 118
GELOEN 118
GHUNS 121
GOETHALS 120
GRAEVE, DE 119
GRAND, LE 119
GRYSON 119

H
HAENE, DE 118
HAESE, DE 118
HALLACKER 122
HENNAERT 125
HERVIN 125
HOF 119
HOOGHE, D' 119
HOUWEN 125

I
INGELAERE 118

J
JULLIAEN 124

L
LEROY 121
LIEFOOGHE 118
LONCKE 118
LOUAGE 117

M
MAEREL, DE 123
MAHIEU 122
MAHIEU, LE 119
MARKEN 124
MEESTER, DE 122
MESSELYN 123
MIDDELEM, VAN 117, 118

N
NESTEN, VAN 120

O
OUSTLANDT 123

P
PANNECOUCKE 120
PAULUS 120
PAUWELS 122
PEEL 122
PEPERSTRAETE, VAN 122
POLLET 121
PRIEM 121

R
RENYNGHE, VAN 124
REUBRECHT 118
ROBYN 118
ROOMS 125

S
SANDT, DE 121
SCHRIJVER, DE 121
SMAGGE 117
SPINNEWYN 119
STEENE, DE 124
STEP 120

T
TILLIE 120

U
UXEEM, VAN 120
UXEM, VAN 118

V
VALLAEYS 119
VANDENBUSSCHE 122
VANDERGHOTE 117, 119
VANDEVOORDE 125
VERBEKE 119
VERBOUWE 125
VERLEY 119
VERMEERSCH 123
VICTOOR 120
VOLBRECHT 123
VOS, DE 119

W
WAEGHEMAECKER, DE 120
WEIREBROUCK 124
WILDE, DE 117, 121
WULLEPIT 122

Z
ZODT, DE 123

Inwoners van Reninge onderhouden door de *disch* (1773 en 1790) (2)

Jan Luyssaert – Merendree

[Vervolg WH-info, jg. VIII, afl. 3, p.81]

Renijnghe meye 1790

«Lijste van de persoonen en woonende binnen de prochie van Renijnge onder de heerlijkhede vande keure ende laetschip die geallimenteert zijn uyt de middelen vande disch soo van dese als van andere prochien (....)
de welcke exempt sijn van het recht der moulage dit voor de maenden meye tot ende met october 1790

– Joseph FOLLET geboortig der prochie van Renijnge ende van des selfs disch geallimenteert met vrauwe ende een kind	3
– De weduwe van Pieter VAN NIEUKERKE met een kind ook van Renijnge ende van des selfs disch geallimenteert	2
– Bernard DOLPHEN oock van het voornoemde Renijnghe uyt des selfs disch geallimenteert met vrauwe ende vijf kinderen	7
– Joannes CROMBÉ van het gezeyde Renijnge met vrauwe *ende* een kind	3
– Pieter Elisius DE BIJSER van het gemelde Renijnge woonende met Pieter BLOMME	1
– Jacobus CROMBÉ ook van Renijnge met vrauwe *ende* kind	3
– Jacobus PAUWELS van Renijnge ende van aldaer hebbende allimentatie met vrauwe en de drij kinderen	5
– Pieter DEPOORTER met vrauwe en de twee kinderen gealllimenteert van den disch van Renijnge	4
– Jacobus Ignatius PYSSONIER ook van Renijnge ende geallimenteert uyt des selfs disch woonende met Pieter BLOMME	1
– De weduwe van Franciscus VAN HOLME van Renijnge ende van aldaer geallimenteert met drije kinderen	4
– Pieter DOLPHEN ook van Renijnge hebbende allimentatie met vrauwe ende twee kinderen	4
– Jacobus WILLEMS van Renijnge *ende* van des selfs disch geallimenteert	1
– Franciscus SAMOYE geallimenteert uyt de middelen vanden disch van Renijnge woonende met Leonardus VANDEN AMEELE	1
– Jacobus DEBERG ook van Renijnge ende genietende allimentatie met vrauwe ende een kind	3
– Jan WULLEMS oock van Renijnge met vrauw *ende* drie kinderen, te gader	5
– Jacobus WULLEMS oock gebortig van Renijnghe met vrauwe ende een kindt	3

–Albertus MALLEBRANCKE van Renijnghe en vrauw *ende* ses kinderen, dus	8
–Joannes VERPLAETSE oock geboortig van Renijnghe met vrauw ende twee kinderen	4
[geschrapt] Jacobus DEHOUCK van Renijnge met vrauw ende kinderen	–
– Andries ROOSE oock gebortigh van Renijnghe met vrauw en de vijf kinderen	7
– Fran*ciscus* PAUWELS geboortigh van Renijnghe met ~~vrauw ende~~ vijf kinderen	6
– Vi*dua* Pieter CROMBEZ met drie kinderen (oock van Renijnge)	4
– Pieter DIEUSAERT geboortigh van Elverdijnghe met vrauw ende vier kinderen	6
–Joannes SCHIJS geboortigh van Elverdijnghe met vrauw ende vier kinderen	6
– De weduwe Gilles POYBLANT van Elverdijnghe met drie kinderen	4
Pieter DE SEURE geboortigh der prochie van Hoogstade ende vrauw ende vier kinderen	6
–Pieter HAUSPIE vande prochie van Reijnghe met (vrauw ende) vijf kinderen	6
–Jacobus VERBEKE *geboortig* van Langhemarcq met vrauw ende vier kinderen, dus	6
–Jacques LORIDAN geboortigh van Voormezeele met vrauw ende vier kinderen, dus	6
– De huijsvrauwe van Fran*ciscus* DE TURCK van Renijnghe met een kindt	2
–Jan Baptiste DAUSSY van de prochie van Westoutre met vrauw ende twee kind*ren*	4
– Jan Baptiste THEYUS gebortigh van Ypre Sinte Maerten met vrauw ende een kind	3
– De weduwe Jan DE HOUCK van de prochie van Renijnghe met een kindt	2
[geschrapt] Fran*ciscus* DE BIJSER geboortigh van Renijnge	–
[geschrapt] Joanna WULLEMS van Renijnge, doodt	–
– Charles GOUWIJ geboortig van Renijnghe met vrauw ende twee kinderen	4
– Pieter VAN NIEUWKERCKE van Renijnghe met vrauw *ende* vier kinderen	6
– Joannes DE VROE van Boezijnge met (vrauw) *ende* twee kinderen	3
–De weduwe van Joannes GOEMAERE geallimenteert uyt de middelen vanden disch van Renijnge met twee kinderen	3
– De verlaeten huysvrauwe van Fran*ciscus* DETURCK ook van Renijnge geallimenteert woonende met Cosmas DEMERRE	1
– Philippus Jacobus PYSSONNIER geallimenteert als vooren woonende met S*ieur* Leopoldus HOSDEY	1
– Pieter DEWEERD geallimenteert van den disch van Renijnge met vrauwe ende een kind	3
– Pieter HOED ook genietende allimentatie van den disch van Renijnge met vrauwe ende twee kinderen	4
–Charles WILLEMS met zijne vrauwe geallimenteert uyt de middelen van den disch van Renijnge	2
–Charles GOUWIJ ook van Renijnge ende geallimenteert van den disch met vrauwe ende een kind	3
– Engel GILLIS van Renijnge ende van aldaer geallimenteert met vrauwe ende een kind	3

—De weduwe Marcellus LAPLACE met een kind van Renijnge ende uyt des selfs disch genietende allimentatie 2
—Marie Joanna DEHOUCK geallimenteert van den disch woonende met de weduwe Jacobus DEHOUCK 1
—Joanna RAMAUT ten huijze vande weduwe Joannes Baptiste THEUS geallimenteert van den disch van Renijnge 1
—Joannes QUICKE insgelycx van Renijnge ende van aldaer geallimenteert met zijne vrauwe ende een kind 3
—Urbanus GHEQUIERE ook van Renijnge met vrauwe ende vier kinderen hebbende allimentatie uyt des selfs disch 6
—De weduwe van Nicolais DE PUYDT van Renijnge ende van aldaer genietende allimentatie met twee kinderen 3
—Pieter HAUSPIE ook van Renijnge ende van aldaer genietende allimentatie met vrauwe ende een kind 3
—De wed*uwe* van Joannes COOLEN van Loo *ende* van aldaer geallimenteert met drij kinderen 4
—De weduwe van Pieter DIEUSAERT geallimenteert vanden disch van Elverdijnge 1
—De weduwe Joannes Bap*tis*te THEUS geallimenteert uijt den disch van Ste Maertens tot Jper 1
—Albertus CASTELE geboortig van Hondschote ende van de disch van aldaer geallimenteert met vrauwe ende twee kinderen, par certificat vanden dischmeester van aldaer van *den* 14e febr*uary* 1776 4
—De weduwe Philippus FASSEUR geallimenteert uyt den disch van Watou, par certificat van*den* 12e mey 1776 ond*ertekent* J. LEBBE 1
—Alexius Amatus VANDAELE geallimenteert vanden disch van Woesten, par certificat van*den* 4e meye 1783 ond*ertekent* als dischm*eestere* Fran*ciscus* GHEQUIERE, met vrauw ende vier kinderen 6
—Baptiste VERBEKE geboortigh van Boezijnge ende van aldaer geallimenteert met sijne vrauwe 2
—Jacobus DEBRUNE imbicil geboortig van Noortschote ende aldaer geallimenteert woonende met Pieter DENUWELAERE 1
—Joannes VERMOTE van Renijnge Noordover ende van aldaer geallimenteert met sijnne vrauwe ende een kind 3
—Pieter VANHOVE van Poperinge ende van des selfs disch genietende allimentatie, par certificat van der dischmeester J. BERNOLET van daten 7 april 1783, met vrauwe ende twee kinderen 4
—Carel VERBRUGGE genietende allimentatie van den disch van Passchendaele met sijne vrauwe 2
—De weduwe van Joannes Baptiste PANNEKOUCKE van Poperinge *ende* van aldaer geallimenteert 1
—Fran*ciscus* VAN JNGELANDT geboortig van Woesten ende van aldaer geallimenteert met vrauwe *ende* een kind 3
—Joannes DEHOUCK geboortig van Woesten ende uyt des selfs disch geallimenteert woonende met Joannes VAN ACKER 1
—Albertus VERSCHOTE geboortig van Noordschote van des selfs disch hebbende allimentatie met vrauwe 2

– Ignatius LABAERE van Woesten ende uyt des selfs disch geallimenteert met vrauwe en vier kinders 6
– Pieter DECRO geboortig van Pope*ringe* ende van aldaer geallimenteert met vrauwe ende drij kinderen par certificat van den 7e mey 1789 ond*ertekent* L.G. LEBBE 5
– Joannes PIETERS geboortig van Clercken ende van aldaer hebbende allimentatie woonende met de dogter van Pieter PIJNSEEL 1
– Pieter STRUYE geboortig van Dikkebusch ende van aldaer genietende allimentatie met vrauwe en de een kind, par certificat van 4 mey 1789 ond*ertekent* als greffier DENECKERE 3
– Dorothea SLEMBROUCK van Noordschote ende van aldaer genieten allimentatie 1
– De weduwe Pieter VAN JNGELANT van Woesten *ende* van aldaer geallimenteert, par certificat van de 2e november 1789 ond*ertekent* Ignatius VANDENBERGHE, met vier kinder*en* 5
– Robert DEGRAVE van Fleurbay met sijnne vrauwe genietende allimentatie 2
– Joannes BOUSSEMARE van Noordschote ende vande aldaer geallimenteert, par certificat va, 6 mey 1780 ond*ertekent* J.B. LOUWAGE dischmeester 1
– Jose*ph* WULLEMAN van Woesten *ende* van aldaer genietende allimentatie, par certificat van den 2e mey 1790 ond*ertekent* C.J. VANDENBERGHE, met sijnne vrauwe 2
– Pieter VERHEYDE van het geseide Woesten met zijnne vrauwe ende een kind hebbende van aldaer allimentatie par certificat van*den* 4e mey 1790 ond*ertekent* als dischmeester C.J. VAN*DEN*BERGHE 3
– Charles VANDEPITTE geboortig van Noordschote *ende* van aldaer geallimenteert, par certificat van*den* 9e meye 1790 ond*ertekent* als bailliu J.B. VAN*DEN*BERGHE, met sijnne vrauwe 2
– Antone TURPIN geboortig van Nipkerke [Nieppe] *ende* van aldaer geallimenteert met vrauw ende drij kinderen, par certificat van den 7e mey 1782 ond*ertekent* C.L. GOUBAN 5
– Joanne Therese BRUNEEL geallimenteert vanden disch van Renijnge ten huijze van*de* wed*uwe* Joan*nes* KESTELYN, hier opgestelt docg onseker of dit kind boven dese van jaeren is 1
– Rosa ROOSE geallimenteert uyt de middelen van den disch van Renijnghe ten huijse van de dogter van Pieter PIJNSEEL 1

Index op de familienamen

A
ACKER, VAN 129
AMEELE, VANDEN 127

B
BAERE, LA 130
BEKE, VER 128, 129
BERG, DE 127
BERGHE, VAN 130
BERGHE, VANDEN 130
BERNOLET 129
BIJSER, DE 127, 128
BLOMME 127
BOUSSEMARE 130
BRUGGE, VER 129
BRUNE, DE 129
BRUNEEL 130

C
CASTELE 129
CRO, DE 130

CROMBÉ 127
CROMBEZ 128

D
DAELE, VAN 129
DAUSSY 128
DENECKERE 130
DIEUSAERT 128, 129
DOLPHEN 127

F
FASSEUR 129
FOLLET 127

G
GHEQUIERE 129
GILLIS 128
GOEMAERE 128
GOUBAN 130
GOUWIJ 128
GRAVE, DE 130

H
HAUSPIE 128, 129
HEYDE, VER 130
HOED 128
HOLME, VAN 127
HOSDEY 128
HOUCK, DE 128, 129
HOVE, VAN 129

J
JNGELANDT, VAN 129
JNGELANT, VAN 130

K
KESTELYN 130

L
LEBBE 129, 130
LORIDAN 128
LOUWAGE 130

M
MALLEBRANCKE 128
MERRE, DE 128
MOTE, VER 129

N
NIEUKERKE, VAN 127
NIEUWKERCKE, VAN 128
NUWELAERE, DE 129

P
PANNEKOUCKE 129
PAUWELS 127, 128
PIETERS 130
PIJNSEEL 130
PITTE, VANDE 130
PLACE, LA 129
PLAETSE, VER 128
POORTER, DE 127
POYBLANT 128
PUYDT, DE 129
PYSSONIER 127
PYSSONNIER 128

Q
QUICKE 129

R
RAMAUT 129
ROOSE 128, 130

S
SAMOYE 127
SCHIJS 128
SCHOTE, VER 129
SEURE, DE 128
SLEMBROUCK 130
STRUYE 130

T
THEUS 129
THEYUS 128
TURCK, DE 128
TURPIN 130

V
VROE, DE 128

W
WEERD, DE 128
WILLEMS 128
WULLEMAN 130
WULLEMS 127, 128

Lidmaatschap WESTHOEK 1993

WH-leden die ons reeds hun bijdrage voor 1993 overmaakten, vinden op de adresstrook een asterisk gevolgd door het getal 93 (*/93). Leden die nog niet betaalden, vinden er enkel een asterisk (*) en worden verzocht nu hun contributie over te maken.

	(A)	(B)	(C)	(D)
	België Luxemburg	Nederland	Groot-Brittannië Frankrijk	Andere landen
	BEF	**NLG**	**BEF**	**BEF**
Minimumbijdrage	**225,-**	**15,-**	**275,-**	**325,-**

A. te storten op **KB-rek.** 464-8254601-51.
B. giro op rek. 17.90.35 van de **ING-Bank** te Sluis t.g.v. de rekening 68.09.76.787 t.n.v. Karel J.C. DECAESTECKER, Rozelaarsstraat 6 te B-8900 IEPER, o.v.v. WH-info 92.
C & D. op prk. 000-1485051-78 van Westhoek-Jaarboek, of internationale postwissel.
– Alle bedragen **moeten** ons toekomen vrij van alle taksen en kosten.

Diksmuidse herbergen in 1574

Lic. hist. Dirk Laureys – Oudenburg

In het Gentse Rijksarchief vindt men in het fonds *Correspondentie van de Raad van Vlaanderen* een enquête van 4 maart 1574, waarin erop aangedrongen werd dat *alle weerden ende taverniers deser steede van Dixmude of ze de placcaten des skoninckx naleefden*[1]. In volle Tachtigjarige Oorlog (1568-1648) vreesde de overheid terecht dat het anti-Spaans verzet met zijn politieke, religieuze en economische motieven op veel sympathie in de Lage Landen kon rekenen. De uitzonderingswetten – *de plakkaten* – tegen de geuzen (= al dan niet gewapende protestanten) moesten de bevolking afschrikken om zich met hen in te laten. In dit specifiek geval mikte men op de herbergiers die maar al te graag onderdak boden aan de verzetslieden. Meteen biedt dit document de mogelijkheid een tipje van de sluier te lichten die over de Diksmuidse geschiedenis hangt.

Gemakkelijkheidshalve brachten we de gegevens – voorafgegaan door een volgnummer – in drie kolommen onder. In de eerste kolom staan de namen van de herbergiers en hun echtgenotes; met in voorkomend geval hun resp. leeftijd. De tweede kolom bevat hun geboorteplaatsen, en de taveernen volgen in de derde kolom. Eventuele opmerkingen verwezen we naar de voetnoten. Op deze manier komen allicht zowel de stamboomvorsers als de historici aan hun trekken. De uiteenlopende conclusies die uit deze tabel voortspruiten, laat ik dan ook graag aan hen over.

Nr.	**Herbergiers** Man & vrouw, + leeftijd	**Afkomst**	**Naam van de herberg**
1	Claerkin CARPENTIER weduwe van Herman VAN CAERLEN, 27 j.	–	–
2	Jaspar DE COENE, 45 j.	Geboren te Ieper	*Inden Beer*
3	Jacques HOUFLAECKE, 40 j. & Anthoinette	Hij geboren te Leuze	*In Palmos*

1. RIJKSARCHIEF GENT, *Raad van Vlaanderen*, 732 (correspondentie), f° 68r.-71v.).

4	Willem GHEERAERT, 27 j. & Katharijne	Hij geboren te Castel-over-Ven (Brab.), zij te Vleteren	*Inde Bolle*
5	Joos GEEVAERT, 46 j. & Peroonkin VERGROOTE	Hij geboren te Zuienkerke, zij te Bellegem	*Inde verkeerde Werelt*
6	Jacob PARQCUIER, 34 j. & Elisabeth VANDEN CASTEELE	Hij was Kortrijknaar, zij was Zwevegemse	*Int Gouden Vlies*
7	Pieter BORDEAUX, 30 j. & Tanneken VANDER KEERE	Hij geboren te Diksmuide, zij te Beveren-Roeselare	*Inden Arent*
8	Jan DUWERC & & Callekin MAERTIN	Callekin geboren te Nieuwkerke	*Inde Croone*
9	Jacob ROUDOUX, 57 j. & Paulinkin	Hij geboren te Antwerpen, zij te Diksmuide	*Inden Helm*
10	Perijne, echtgenote van Willem DANCKAERT, 66 j.[2]	—	*Inde Meerminne*
11	Jan CAUWE, 60 j. & Jannekin BONNET	Hij geboren te Voormezele	*Inde Wulf*
12	Andries VERMOOTE, 32 j. & Joossijne VEREECKE	Hij geboren te Ieper, zij te Beselare	*Int Schaeck*
13	Jan PILLAERT, 32 j. & Maykin MOREEL	Hij geboren te Poperinge, zij te Belle	*Inde Broosteeghere*?
14	Michel MOREEL, 38 j. & Callekin	Hij geboren te Ieper	*Int Lam Goets* ?
15	Tomas DE WAELE, 33 j. & Maykin KOUNNELINC	Hij geboren te Brussel, zij in het leperse	*Int Eylant*
16	Joos VERLAERE, 41 j. & Maenkin DE HAEZE	Hij kwam uit Gits, zij uit Oudenaarde	*Inde Croone*[3]
17	Lauwereyns DE BRIER, 28 j. & Willemine SACQUESPERE	Hij geboren te Grevelingen, zij te Diksmuide	*Inden Hert*
18	Willem BRIXU, 44 j. & Leonore VAN HAMME	Hij geboren te Ieper, zij te Nieuwpoort	*Inde Wildeman*
19	Thomas VAN WOOMEN, 38j. & Adriaanken VAN MOERKERKE	Hij geboren te Ieper, zij te Hondschote	*Int Caspel*
20	Willem SCAILLIER, 28 j. & Maykin DE VISCH	Hij geboren te Nieuwkerke, zij te Diksmuide	*In St.-Joris*

2. Willem DANCKAERT had zijn vrouw reeds 30 jaar verlaten.
3. Deze herberg was *ter hooghe Brugghe* gelegen.

De familie Bouchillioen te Dranouter in de troebelen

Mattias Pattyn – Nieuwkerke

Bij het raadplegen van registers met wettelijke passeringen (= WP) kan er niet genoeg op gewezen worden, dat die voor de kerkregister-arme gemeentes een heel belangrijke bron zijn. Voor de genealoog die met zijn kwartieren in Dranouter aanbelandt, zijn ze een uitstekende bron om verder op te klimmen. Via deze registers kon ik voor de Vanuxems uit Dranouter (mits enkele onzekerheden) opklimmen tot het midden van de zeventiende eeuw[1].

Welke mooie genealogiën er soms in die registers steken, kan men afleiden uit de akte die we hieronder integraal laten volgen. Deze akte[2] werd gekozen omdat ze informatie biedt over de familie Bouchillioen uit Dranouter die met de troebelen de wijk naar Leiden nam, maar tevens omdat ze een uitstekende aanvulling is op de publicaties van o.a. J.H. Bekouw en J. Desreumaux, waarin die familie wordt vermeld[3].

«Compareerde in persoone Joannes Ambrosius Van NOIJE bij competente oud t' sijn selfs, oudsten soone van Ambrosius VAN NOIJE fs. Charles den soone van Hindrijck, die ghetrauwt is gheweest met Catherijne 't VIJNCKX geseijt DE VIJNCKX, dochter van Jacob DE VIJNCKX bij Maijken TIMMERMAN fa. Danneel bij Magdaleene BOUCHILLIOEN fa. Mahieu, welcken comparant hem sterck maeckende soo over den

1. De staten van goed van de heerlijkheid Dranouter die in de wettelijke passeringen werden teruggevonden, werden gepubliceerd in: *Mededelingen Vlaams Centrum voor Genealogie en Heraldiek,* jg. 11 (1992), nr. 3/4, pp. 24-27.
De staten van goed van de heerlijkheden Oosthove en het Hof van Spiere worden in dit tijdschrift gepubliceerd.

2. RIJKSARCHIEF BRUGGE, *Kasselrij Waasten,* nr. 25, f° 170v.-172v.

3. J.H. BEKOUW, *De Emigratie uit Belle, Poperingen en Hondschooten tijdens de Spaanse Overheersing,* in: *Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie,* 6 dln., (1953-58): dl. 1 (1953), p. 114; dl. 4 (1956), pp. 126-127 en 136-137. J. DESREUMAUX, *Leidens Weg Op,* Wervik, 1992, pp. 128, 298-299.

voorseijden Ambrosius sijnen vader liggende sieck te bedde, als over sijne mede erfgenaamen descenderende van de voorseijde Magdaleene BOUCHILLIOEN sijns voorseijden vaders oudt oudt grootmoeder van sijn vaders moeders, moederlijcke sijde;

mitsgaeders is noch gecompareert Gilles VERSLIJPE ende Veronica PETIJTPA sijne huijsvrauwe te vooren weduwe met kinderen van Jan VAN NOIJE rechtsweer van de voorseijden Ambrosius met hem in gelijcken graede bestaende descenderende linie van Magdaleene BOUCHILLIOEN VOORSEIJT, de selve Veronica van haeren man danckelijck geauthoriseert de welck sijn als vooghden legitiem van hunne kinderen naegelaeten van de voorseijden Jan VAN NOIJE;

voorts is noch gecompareert Pieter LOZIER en de Augustinus LICHTVOET, sijnen halven broerder moderlijcke sijde, kinderen van Susanne HOSDÉ t'haeren eersten ende tweeden huijwelijcke met Joannes LOZIER ende Matheus LICHTVOET, de voorseijde Susanne dochter van Jacobus HOSDÉ bij Janneken CAVEL fa. Jooris bij het voorsijde Janneken TIMMERMAN fa. Danneel bij Magdalene BOUCHILLIOEN fa. Mahieu voorseijd;

item is noch gecompareert Pieter DE CAESTEKER fs. Jan ende Joanna MUILLAERT fa. Lau sijne huijsvrauwe van den selven man geauthoriseert, den selven Pieter soone van Cornillie VAN NOIJE fa. Charel den soone van Hindrijck bij Cathelijne DE VIJNCK, dochter van Jacob bij Maijken TIMMERMAN fa. Danneel bij Magdalene BOUCHILLIOEN fa. Mahieu ende voorseijde Joanne sijne huijsvrauwe dochter van Lau MUILLAERT bij Marij HOSDÉ fa Jacob bij Janneken CAVEL fa. Jooris bij Janneken TIMMERMAN fa. Danneel bij Magdalene BOUCHILLIOEN fa. Mahieu;

voorts noch gecompareert Jacobus VIENNE ende Marij MUILLAERT sijne huijsvrauwe eijgen suster van de voorseijde Jenne MUILLAERT fa. Lau;
item noch gecompareert Pieter MEEUW ende Joanna DE CAESTEKER, suster van de voorseijden Pieter DE CAESTEKER, sijne huijsvrauwe dochter van Jan bij Cornillie VAN NOIJE fa. Chaerel den soone van Hindrijck bij Cathelijne DEVINCK fa. Jacob bij Maijken.

Alle de voorseijde vrauwen van hunne mans ten effecte neerschreven danckelijck geauthorisert ende verclaerende de selve comparanten soo over hun selven als hier sterck makende over hunnen mede erfgenamen mits desen procuratie alsoo liet aende jouffrauwen Joanna WILS, weduwe van Roeland DE COCQ, ende Anthoinette WILS, jongedochter t' haer selfs, beide woonachtigh binnen de stadt Goedts in Zeeland, nu sijnde binnen de stadt Ipre in Vlaanderen, ende geve aan de selver machte om te mogen subsisteren een ofte meer personen ten effecte van over ende uijtternaeme van de comparanten ende hunne consoorten te vervolgen ende door te maken tot de deffinitieve alsulcke sucessie als aen de comparanten is vervallen te sterfhuijsen van d' heer **Guillain** en de Tanneken BOUCHILLIOEN ouden ouden ouden oom en de moeije kinderen **Mahieu**, ofte van de kinderen van den selve oom ende moeije, overleden tot **Leyden** in Zeeland emmers alwaer de selve sterfhuijsen sijn voorgevallen daertoe de

voorseijde gemachtigde jouffrauwen WILS sullen moeten doen de de noodighe voyagien en recherchen van de bewijzen noodigh tot de genealosie ofte stamboom in 't selve Zeeland ende gonne in Vlaenderen te vijnden, sullen de comparanten t' hunnen coste die ter handt stellen aen de voorseijde gemachtigde, ende sal wezen ten laste ende coste van de selve gemachtigde porter van brieven die sij alhier in Vlaenderen sullen oversenden als mede vande gonnen die de comparanten hun sullen doen addresseren in Zeelandt 't gonne als voorseijt ten coste van de gemachtigde sal wesen ende blijven sonder dat dese comparanten en hunne consoorten gheobligeert werden daer in ofte daer toe eenige costen te draegen ofte lijden ofte eenige processen uijt te staen ofte die t' hunnen coste te vervolgen;

ende sullen de voorseijde gemachtigde in renumeratie van hun devoiren ende verschotten als voyagien tot de noodige voorseijde recherchen ende juste verificatie van stamboom tot de absolute aanwijsinge inclus naer dat die gedaen sal wesen proffijteren alsulck part als hun geattribueert is bij acte separaet hedent te wette gepasseert en neffens dese gegeven in handen van de selve gemachtigde, ten welcken effecte hun sijn bij desen verobligerende, op de expresse conditie nochtans dat in cas sij comparanten quaemen te vervallen ende niet op conden becommen vande voorseijde pretense ofte verhoopte sucessie, dat sij voorseijde jouffrauwen WILS over hunne devoiren nochte verschotten soo ordinaire als extraordinaire niet het minste en sullen sonnen nochte vermogen te pretenderen, nochte naemels dese comparanten consoorten ofte naercommelijngen eenigh molest ofte moeijelijckheijt aandoen op wat pretext het soude konnen wesen;

ende voorts in cas datter tot becommen de vooreijde sucessie waere van noode te procederen bij formele instantie sal 't selve staen ter voorder deliberatie vande voornoemde comparanten om 't selve te doen ofte laeten waeren soo sij te raede werden sonder nochtans tot het selve procederen te konnen ofte mogen verobligeert worden in eenige manieren;

ende bij aldien datter iemant naer desen sich presenteerde op sijne beurse en sijnder rijsque te procederen bij formele instantie om te becommen de aenwijsinge van de voorseijde sucessie, als de voorseijde gemachtigde 't selve desgelijcx niet en souden willen doen bij preferentie, sullen de comparanten in dat geval vermogen 't besorgen ende vervolgen van de voorseijde sucessie uijt de voorsijde sucessie uijt de voorseijde jouffrauwens handen te trecken voor hun comparanten costeloos ende schaedeloos waer toe de selve jouffrauwen onder expurgetie van eede sullen moeten restitueren alle de bewijsen hun ter handt ghestelt;

en bij sooverre de voorseijde sucessie quaeme aengewesen te worden aen dese comparanten ende consoorten reserveren de selve 't hunlieder waert daer van de handelijnge ende regierijnge selfs te hebben soo het hun te raede wordt sonder dat de voorseijde jouffrauwen WILS daer aen iet mogen heesschen ten sij al sulck part als hier vooren ende op de maniere voorschreven vermelt hun geattribueert is.

Aldus te wette gepasseert ter vergaederijnge extra*ordinaire* vanden .xxiii.-en maerte .XVIJ.-twee en veertigh.

Depost is noch gecompareert Pieter CAVEL, fs. Clement den soone van Jooris bij Janneken TIMMERMAN fa. Daniel bij Magdalene BOUCHILLIOEN fa. Mahieu, den welcken op de maniere voorschreven oock is gevende sijne procuratie aen de voornomde jouffrauwen WILS.

Aldus gepasseert bij de schepen en onderschreven toor*conden,* ende waeren onder*tekent*:

't marcq Joannes Ambrosius VAN NOIJE
marcq Gille VERSLIJPPE
marcq Vironica PETIJTPA
Pieter MEAU
marcq Joanna DE CAESTEKER
marcq Pieter CAVELE

marcq Pieter LOZIER
marcq Matheus LICHTVOET
marcq Pieter DE CAESTECKER
marcq Joanna MUILLAERT
marcq Jacobus VIENNE
marcq Marij Benedicta MUILLAERT

Bartholomeus BAILLEUL J.B.D. 'CONINCK Jan Bapt*is*te SWINGEDAU

De voornomde comparanten alhier in persoone gecompareert sijnde ter wetcamer ordi*naire* desen 5 april 1742 seggen in voorder eclaircissemente vanden inhouden van hun voorschreven verleende procuratie te verclaeren dat hunne intentie is dat sij de voorseijde gemachtigde authoriseren om aengaende de sucessie Chaerle BOUCHILLIOEN, broeder vande voorseijde Guillain, Magdalene en Tanneken, die eerst gestorven is geweest en wiens sucessie verdeelt is geweest aen Guillain ende Tanneken voorn*oemd* ter exclusie van de geseijde Magdalene en daer naer de sucessie van 't selve Tanneken aen Guillain haeren broeder ter exclusie van de selve Magdalene daer in de vrienden moederlijcke sijde ter sterfh*uijs*e van Gisbert en de Susanneken, kinderen van de voors*eijde* **Guillain** fs. **Mahieu** BOUCHILLIOEN overleden tot Leijden in Hollandt, ofte alwaer de selve susessie is voorgevallen, connen ten ongelijcke ofte veel gedeelt hebben in de selve sterfh*uijs*en, sullen de voors*eijde* gemachtighde jouf*frauwen* WILS daer over mogen maeken vriendelijck accoort ofte conventie soo sij best sullen sullen geraedigh vijnden met de selve vrieden moederlijcke sijde; welck accoort ende conventie de comparanten sullen altijdt houden voor goet vast ende voor weerde sonder daaer tegen te connen;

aldus verclaert door de voors*ijde* comparanten ter daghe voorschreven, consenterende hier van acte temogen verleenen in forma, toor*conden* bij de schepen onderschreven en waeren onder*tekent*:

Bartholomeus BAILLEUL ende Jan Bap*tis*te SWIJNGEDAU[4]».

Het is duidelijk dat er reeds vóór 1568 BOUCHILLIOENs te Dranouter waren. In 1795 komt de familienaam er niet meer[5]. Tot 1800 kwam hij ook geregeld voor in Belle. J.H. Bekouw vermeldt een Gilles BOCHILLION *retiré en Hollande en lan XV^c IIII^xx trois .... neuf mesures de terre a Neufeglise*[6]. In de recente publicatie van J. Desreumaux vinden we dat een Gillis BOUCHILJOEN op 2 februari 1584 poorter werd te Leiden[7]. Hij bezat er 4 *saeyen getouwen*[8] en trad meerdere keren op als borg en getuige, o.m. van een van mijn voorooms, nl. Caerle DE CROOCK uit Mesen[9]. Ofschoon beide bronnen naar Nieuwkerke verwijzen, is het zeer waarschijnlijk dat we één, mogelijks beiden, met onze Guillain uit Dranouter (cf. supra) mogen identificeren.
Op 12 augustus 1602 werd een Andries BOUCHILJON van Dranouter poorter ontvangen te Leiden[10].

Maar er duiken nog meer BOUCHILLIOENs op. Zo is er het echtpaar Martin BOECHELIOEN uit Meteren, Merris of Dranouter, dat op 3 juni 1568 door de

---

4. Op deze plaats staan een aantal genealogische gegevens uit parochieregisters:

° 14.01.1688	Petrus MUILLAERT fs. Laurentius en Maria OSDÉ
° 06.04.1690	Henricus MUILLAERT
° 03.01.1699	Petronilla MUILLAERT
x 11.06.1623	Gregorius CAVELE en Joanna TIMPERMAN
° 21.09.1623	Joanna CAVELE, fs. Gregorius en Joanna TIMPERMAN
° 23.01.1639	Clementius CAVELE, fs. Gregorius en Joanna TIMPERMAN
° 27.02.1687	Petrus CAVEL, fs. Clementius en Marie HAZEBROUCK
° 29.04.1657	Carolus fs. Henricus VAN HOIJE en Catherine VINCKE
° 21/25.04.1686	Ambrosiius VAN HOIJE, fs. Carolus en Cornelie PETIJTPAS
x 05.09.1681	Carolus VAN HOIJE, fs. Henric., en Cornelie PETIJTPAS fa. Gregorius
° 03.02.1647	Marcus TIMMERMAN, zoon van Daniel en Catherine AUSPIER

5. RIJKSARCHIEF BRUGGE, *Franse Hoofdbesturen*, nr. 1242 (telling jaar IV). Zowat 60 jaar eerder woonde er een Antheunes BOUCHILLION, met 9 à 11 personen ten laste; zie H. MASQUELIN, *De bevolking in Dranouter (in de periode 1720-1730)*, in: *Doviekroniek*, jg. 3, nr. 2, p. 15.

6. J.H. BEKOUW, *art. cit.*, dl. 1, p. 114 (A.R.A.B., *Rekenkamer*, reg. 18800), alwaar in voetnoot staat: *Een Gilles BOUCHILLIOEN komt ook voor in Arthur Merghelynck 'Receuil de Généalogies inédites de Flandre. Diens zoon Roger, burger van Yperen, trouwt 17 Oct. 1638 aldaar met Jeanne D'Allaeys (die 10 Nov. gedoopt is).*

7. J. DESREUMAUX, *op. cit.*, pp. 298-299.

8. *Ibidem.*

9. *Idem*, p. 287.

10. *Idem*, p. 128.

Raad van Beroerten veroordeeld werd tot eeuwige verbanning met confiscatie van hun goederen wegens het bijwonen van predikaties in 1566[11]. Of we Martin met Mahieu (supra) mogen vereenzelvigen, is niet duidelijk. Verder is er ook nog *Joannes BOUCHILLIOEN* uit Nieuwkerke, *eenen deugsaemen man en herberghier van het Schaeck ... den welcken* op 11 januari 1569 aldaar *wierd doodgeschoten van* een *Spaensche bende*[12].

Onder de Vlaamse vluchtelingen die tijdens de troebelen naar Sandwich uitweken, bevonden er zich verschillende BOUCHILLIOENs[13]. Een Jacob BOECKELJOEN uit Sandwich verloofde zich op 12 augustus 1611 te Leiden met Jannetgen BACX uit Poperinge[14].
In hoeverre deze BOUCHILLIOENs al dan niet met elkaar verwant zijn, kan slechts via een doorgedreven genealogisch onderzoek worden aangetoond.

Index op de familienamen

Allaeys, d' 138
AUSPIER 138
BACX 139
BAILLEUL 138
BOCHILLION 138
BOECHELIOEN 138
BOECKELJOEN 139
BOUCHELLIOEN 139
BOUCHILJOEN 138
BOUCHILJON 138
Bouchillioen 134, 135, 137-139
BOUCHILLION 138
CAESTEKER, DE 135, 137
CAVEL 135, 137
CAVELE 137, 138
COCQ, DE 135
CONINCK 137
CROOCK, DE 138
Dorpe, vanden 139
HAZEBROUCK 138
HOIJE, VAN 138
HOSDÉ 135
LICHTVOET 135, 137
LOZIER 135, 137
MEAU 137
MEEUW 135
MUILLAERT 135, 137, 138
NOIJE, VAN 134, 135, 137
OSDÉ 138
PETIJTPA 135, 137
PETIJTPAS 138
SLIJPE, VER 135
SLIJPPE, VER 137
SWIJNGEDAU 138
SWINGEDAU 137
TIMMERMAN 134, 135, 137, 138
TIMPERMAN 138
Uxem, van 134
VIENNE 135, 137
VIJNCK, DE 135
VIJNCKX, DE 134
VINCK, DE 135
VINCKE 138
WILS 135-137

---

11. M.F. BACKHOUSE, *Inwoners van Belle-ambacht betrokken bij de Troebelen in het Westkwartier tijdens de zomer van 1566,* in: *Westhoek (Genealogisch Jaarboek) III* (1986), pp. 7-32.

12. J. GELDHOF (uitgave), *Het Handboek van P.J. Vandendorpe pastoor van Nieuwkerke ...*, Genootschap voor Geschiedenis, Brugge, 1974, pp. 42-43.

13. Mededeling Westhoekredaktie.

14. UJ. TAMMEL, *The Pilgrims and other People from the British Isles in Leiden 1576-1640,* Peel, 1989, p. 50, die nog meer BOUCHELLIOENs vermeldt.

Schatten uit de Biekorf
Europese cultuur in postincunabelen 1501-1540

Op 14 december laatstleden werd in de A. Van Ackerzaal van de Brugse bibliotheek de tentoonstelling **Europese cultuur in postincunabelen** geopend. Tot 30 januari '93 toont het Historisch Fonds van de Brugse Stadsbibliotheek opnieuw een selectie schatten uit haar verzameling oude boeken, waarvan de meeste nooit eerder aan het publiek getoond werden. In deze bijdrage verkennen we in vogelvlucht het Historisch Fonds en de unieke tentoonstelling, die beslist een bezoek overwaard is.

Het Historisch Fonds van de Brugse Stadsbibliotheek

Wellicht vermoedt de bezoeker van de Openbare Bibliotheek *De Biekorf* niet dat in hetzelfde gebouw een verzameling oude boeken bewaard wordt, die nauwelijks *het daglicht ziet*. Het betreft boeken die deel uitmaken van het Historisch Fonds, de historische collecties van de stadsbibliotheek. In andere, grote bibliotheken waar ook vergelijkbare afdelingen bestaan, heeft men het b.v. over de afdeling *Kostbare Werken*.

Het komt evenwel niet zo vaak voor dat een dergelijke collectie in een openbare bibliotheek wordt bewaard en geraadpleegd. Te Brugge is dit historisch gegroeid. Dit biedt uiteraard talrijke mogelijkheden. Op die manier wordt de continuïteit van het boek, van middeleeuws handschrift tot moderne paperback immers onderstreept. Tevens is de Openbare Bibliotheek een goede plaats om een breed publiek op een verantwoorde wijze met het *oude boek* te laten kennismaken. Daartegenover staat dat de verzamelingen van het Historisch Fonds een specifieke aanpak vragen, los van het openbaar bibliotheekwerk. Daarom werden het beheer en de personeelsomkadering in 1985 aan het Stadsarchief toevertrouwd.

De verzamelingen

Het Historisch Fonds omvat de verzameling handschriften en oude boeken, maar daar is lang niet alles mee gezegd. De collectie **handschriften** vormt het kostbaarste bezit. De meeste manuscripten zijn afkomstig uit de middeleeuwse bibliotheken van de cisterciënzerabdijen *Ter Duinen* en *Ter Doest*, en

dateren meestal van de 12de tot de 16de eeuw. Zij leggen op een schitterende wijze getuigenis af van het cisterciënzerhandschrift, van oorspronkelijke, sobere manuscripten tot rijk verluchte codices in de late middeleeuwen. De handschriftenverzameling van het Historisch fonds is bijzonder waardevol omwille van collectie als geheel (weerspiegeling van een middeleeuwse abdijbibliotheek), de boekverluchting, de tekstoverleveringen (sommige handschriften bevatten teksten die nergens anders zijn overgeleverd), de geschiedenis van de boekband, enz.. De handschriftencollectie van de Openbare Bibliotheek omvat 685 werken.

Binnen de collectie **oude drukken** (ca. 25.000 boeken) springen de incunabelen of wiegedrukken (boeken gedrukt vóór 1501) het meest in het oog. Dit vooral door de aanzienlijke verzameling Brugse wiegedrukken (Colard Mansion). Maar het leeuweaandeel van de gedrukte boeken dateert van de 16de, 17de en 18de eeuw. Een aantal onderwerpsgebieden zijn daarbinnen uitgebreid aanwezig door middel van belangrijke schenkingen: religieuze boeken (English), medische literatuur (De Meyer), genealogie (De Middeleer) en vooral Brugensia (B., Sanders). Een bijzondere verzameling vormen het **Gezelle-archief** (briefwisseling, dichtwerk in handschrift, enz.) en de **bibliotheek van Guido Gezelle**. Ten slotte is er de rijke verzameling kranten, met de klemtoon op de plaatselijke en regionale pers.

Omgaan met het oude boek

De oude boeken en handschriften maken niet onmiddellijk het bekendste onderdeel van het Brugse cultuurpatrimonium uit. Daarom werden de voorbije jaren inspanningen gedaan om het grote publiek met die boekenschat te laten kennismaken. In de leeszaal is er de kleine, afwisselende expositie van een aantal thematisch verwante stukken (Boek in de Kijker), terwijl in de A. Vanackerzaal grotere tentoonstellingen werden opgezet over o.a. ex-librissen, incunabelen, en over het dreigende papierverval (Rijkdom bedreigd).

Die laatste tentoonstelling houdt verband met de bezorgdheid over de goede bewaring van de preciosa die oude boeken en handschriften eigenlijk toch zijn. Sinds enkele jaren loopt een restauratiecampagne die zich in eerste instantie naar de restauratie en conservering van een aantal topstukken richt. Even belangrijk is zeker de permanente zorg voor goede bewaring, de zorgvuldige omgang met en de veiligheid van dit bezit. Anderzijds mag die zorg de raadpleegbaarheid niet in de weg staan. Dat is bijvoorbeeld de reden waarom nu een schaduwarchief op microfilm van het handschriften- en krantenbezit in opbouw is. Dat er prioriteit wordt verleend aan een verantwoorde conservatie van de huidige boekenschat, staat een selectieve uitbreiding van de collectie

niet in de weg. Hierbij wordt dan in eerste instantie gedacht aan de *Brugensia,* boeken van Brugse auteurs en/of gedrukt te Brugge. Een bijzondere aanwinst (oktober 1988) was een te Brugge geschreven Italiaanse kroniek, die o.m. de (met inkt ingekleurde) oudst bekende kaart (1452) van Vlaanderen bevat.

De herwaardering van het oude boek is een weg van lange adem. Toch is het bemoedigend te zien dat in Vlaanderen en in de buurlanden inspanningen worden geleverd voor de conservatie, de studie en het bekendmaken van dit patrimonium. O.m. met de tentoonstelling die nu in de Biekorf loopt, draagt het Historisch Fonds van de Stadsbibliotheek daar toe bij.

Europese cultuur in postincunabelen

Wat zijn postincunabelen

Boeken gedrukt in het begin van de 16de eeuw, meer bepaald tussen 1501 en 1540, worden postincunabelen genoemd. Deze benaming verwijst naar de vroegst gedrukte boeken (tussen ca. 1450 en 31 december 1500), de incunabelen of wiegedrukken. Wiegedrukken ademen nog een middeleeuwse sfeer uit. Dat is niet zo verwonderlijk als men weet dat de vroegste drukkers zich qua vormgeving, illustratie en lettertype vooral op het middeleeuwse handschrift inspireerden. Dit om de cultuurschok die het gedrukte boek veroorzaakte, te verzachten.
Postincunabelen daarentegen vertonen reeds alle kenmerken van het 16de-eeuwse boek. De 16de eeuw wordt wel eens *de eeuw van het boek* genoemd, en dat is volkomen terecht. Enerzijds kan men stellen dat in de 16de eeuw het moderne boek werd geboren: het boek krijgt een meer volwassen gezicht. Anderzijds wordt het 16de-eeuws boek voor het eerst als massamedium gebruikt: gedrukte teksten gaan over een waaier van onderwerpen.

Dat de postincunabel het moderne boek aankondigt, blijkt uit verschillende zaken. De voornaamste zijn de opmars van nieuwe lettertypen (het cursief en de romein, die aan de basis liggen van onze moderne drukletter), het loslaten van de handschriftelijke vormgeving (niet langer tekst in kolommen), de boekillustratie (houtsnede) die haar kracht put uit de zwart-witcontrasten en niet langer vraagt om (met de hand) ingekleurd te worden, het algemeen worden van een titelpagina, en het uitgeven van drukwerk in kleinere en dus handiger formaten. In de 16de eeuw kondigde het gedrukte boek ook een nieuwe tijd aan. Renaissance en Reformatie waren cultuurfenomenen die de hele Europese maatschappij grondig beroerden. Zij slaagden daarin, precies door een doeltreffend gebruik van het gedrukte woord.

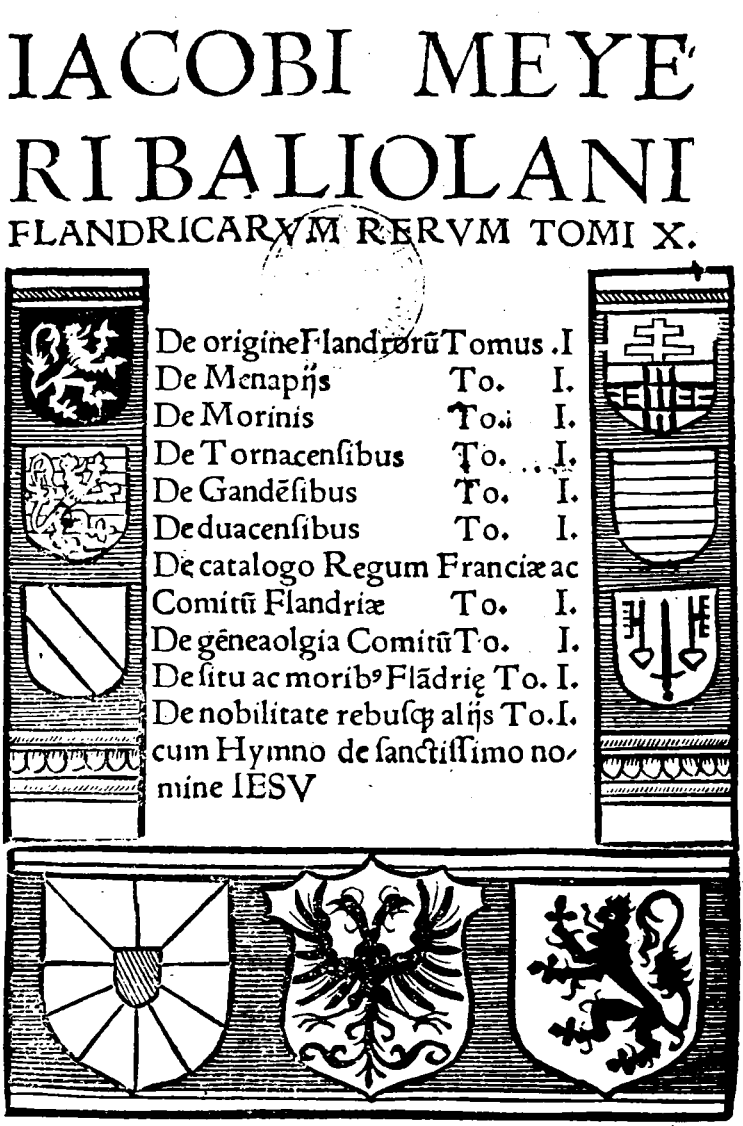

Titelpagina van Jacobus Meyerus' Flandricarum rerum tomi X, *een historisch-geografisch overzicht in tien hoofdstukken van het graafschap Vlaanderen – gedrukt door de Brugse drukker Hubert de Croock, 1531 – 4°.*
[Stadsbibliotheek Brugge, Historisch Fonds, *4/603 & 4/634].*

De tentoonstelling

De 54 postincunabelen die worden geëxposeerd, maken deel uit van het Historisch Fonds van de Stadsbibliotheek. Stuk voor stuk zijn het pareltjes van de 16de-eeuwse boekkunst. Het gedrukte boek vormde immers één van de uitingen waarin de toenmalige renaissance-mens de nieuwe normen van schoonheid tot uitdrukking kon brengen.

Alle grote drukkerscentra van die tijd zijn met één of meer drukken vertegenwoordigd. Vanzelfsprekend krijgen de produkten van de humanistische topateliers de meeste aandacht: boeken gedrukt te Bazel, Parijs, Venetië, Antwerpen, enz.. De grote drukkers van die tijd waren Aldus Manutius (Venetië), de 'vader' van het moderne renaissance-boek, de Vlaming Jodocus Badius (Parijs) wiens boekatelier een trefcentrum was van de geleerden van die tijd, en Johan en Hiëronymus Froben (Bazel) bij wie de grote humanist Erasmus van Rotterdam een veilige thuishaven vond.

Het spreekt vanzelf dat ook de Brugse boekdrukkunst van de vroege 16de eeuw in de kijker wordt geplaatst. Alle aandacht gaat hier naar de drukken van de Brugse boekdrukker Hubert de Croock (Crocius). Hij legde werk van 'Brugse' humanisten zoals Juan Luis Vives en Jacobus Meyerus (Jacob de Meyere ° Vleteren/Flètre 1491)[1] op de pers. De Croock introduceerde de romein en de cursiefletter in de Brugse boekdrukkunst en zijn boekjes met titelbladen, versierd met renaissanceornamentiek, blijven ook vandaag bekoren.

Praktisch

De tentoonstelling *Schatten uit de Biekorf: Europese cultuur in postincunabelen, 1501-1540* is elke dag gratis toegankelijk van 9.30 u. tot 12.00 u. en van 14.00 u. tot 18.00 u., behalve op zondag, op 25 en 26 december 1992 en op 1 en 2 januari 1993.
Er is een catalogus (86 p., zwart-witillustraties) beschikbaar met een inleidend artikel over het vroeg-16de-eeuwse boek, de beschrijving van de tentoongestelde boeken én een overzicht van het volledige postincunabelbezit van de Brugse stadsbibliotheek. De kostprijs van de catalogus bedraagt 250,- fr..
De catalogus die verscheen naar aanleiding van de in 1988 gehouden tentoonstelling *Schatten uit de Biekorf. Incunabels* is nog beperkt voorradig
Op aanvraag worden groepen (max. 20 personen) rondgeleid. Deze rondleidingen duren ca. 1 uur en zijn gratis (tel.: 050/33 00 50).

---

1. Over Jacob de Meyere, zie b.v. J.G.M. VAN DEN HEUVEL, *Een beroemd Westhoeker: Jacobus MEYERUS (1491-1552)*, in: *WH-info*, jg. VI (1990), nr. 2 (juli), pp. 51-53.

Wie hertelick mind moet dicwilt treuren

Jef Cailliau – Koksijde

Liefde en alles wat erbij hoort is een dankbaar onderwerp voor dichters, schilders, musici, ... Liefde is een universeel gegeven, dat van alle tijden is. Hoe verschillend de liefde door de eeuwen heen ook benaderd wordt, het blijft een onovertroffen kunst. Ieder normaal wezen geraakt er vroeg of laat van in de ban. Maar het is niet allemaal rozengeur en maneschijn. Dat wist ook Matthijs de Castelein, die de titel die boven deze korte bijdrage staat tijdens de zestiende eeuw dichtte.
Maar ook historici, volks- en familiekundigen worden door de liefde gepassioneerd.

Omdat de liefde van de trouwrijpe jongeren in een stabiel huwelijk moest uitmonden, zorgden ouders, familieleden en verwanten ervoor dat de jongeren die zich op het vrijerspad begaven alles 'netjes' hielden zodat geen dwaze verbintenissen tot stand kwamen waaruit men vaak pijnlijk ontwaakte. Onze voorouders zullen daar allicht niet al te veel geleerde woorden aan verspild hebben. Van de ongeschreven wet *soort zoekt soort* werd zelden afgeweken. Huwelijkskandidaten die eventueel bij J. Cats zouden te rade gegaan zijn, kregen, zoals C. Vandenbroeke het in zijn studie over trouwen van vrijen van de middeleeuwen tot heden aanhaalt, steevast te horen: *Bouwt en trouwt met uws gelijk, arm met arm en rijck met rijck, net met kuys en mors met vuyl, valck met valck en uyl met uyl*[1]. Wie met al die wijsheid geen rekening hield, moest dan maar in schade en schande wijzer worden. Mooie voorbeelden daarvan zijn in de gerechtelijke archieven te vinden.

We laten hier een tweetal specimina van liefdesgeluk en -leed uit het Ancien Regime volgen.
Achter het eerste document, een liefdes*gedicht* gedateerd 7 februari 1766, dat uit het archief van St.- Winoksbergen komt, gaat – ofschoon het gedicht dat niet laat vermoeden – een diep menselijk drama schuil. We lichtten het namelijk uit een procesbundel. Het procesdocument licht ons in over de

1. C. VANDENBROEKE, *Vrijen & trouwen van de Middeleeuwen to heden. Seks, liefde en huwelijk in historisch perspectief,* Brussel-Amsterdam, 1986, p. 38.

aangrijpende afloop van de onmogelijke romance tussen de schrijver van deze minnebrief, m.n. *Philippus Jacobus Ludovicus Minart soon* van de *wasbleecker Mijnheere Minart* op de *Appelmerckt tot Bergen Ste Winocx*, en zijn geliefde *de eersaeme Marij Caron, woonende met* dezelfde Minart sr., die een kind ter wereld bracht dat kort daarop overleed[2]. Maar we komen daar allicht later nog op terug. Hier houden we het bij de ontluikende liefde.

Het tweede document dat we hier afdrukken, dat ruim 160 jaar ouder is, komt uit het Duinkerkse schepenarchief en betreft het niet nakomen van een huwelijksbelofte door de mannelijke partij[3]. Hoe die zaak uiteindelijk beslecht werd, konden we niet achterhalen.

1. «Mijn alderliefste lief,

Ick ben uw sendende t' gon op mijn herte leijdt.
Ick bidde uw nemt het niet voorwaer voor sottigheijt.
Mijn alderliefste lief gij sijt mijn uijtvercooren, geen ander en isser voorwaer voor mij gebooren, geen schonder en vind ick op geheel den aerden bal voor wie dat ick voorwaer alles verlaeten sal.
Maer hoe bedriegelijck sijn nu de vrauspersoonen die aen hun vreijers blij gelaet koomen te toonen, en achter reugh voorwaer hauden den spot met hun.
Sijn dat rechte maeghden van de min?
'k En segh dat niet van uw mijne schoone goddinne.
Ick peijs van nu gij sijt mijn alderschonste eldinne.
En op mij nu voorwaer gij uw betrauwen magh. Want als ick op uw peijs, verliese mijne crachte. Ick gelove dat dit sijn waere teeckens van folli (?)
Ick hoope het selve oock geprent is in uw sin.
Maer als wanneer ick peijs op uwe soete wangen, mijn hert die is belaen met d'uytterste verlangen. 'k En kan niet voorder meer mijn hert is schier besweecken van de traenen die uijt mijne oogen leecken.
Ick bidde uw mijn lief mij nu verexcuseert, dat ick mijn hert aen uw soo heb gedeclareert.
Ick scheijde hiermede af.
Ick blijve uw getrauw tot dat ick sijn int graf, ofwel gij mijne vrauw.
Ick blijve met allen offerver van dienst, mijn alderliefste lief

Ootmoedigen ende onderdaenigen dienaer,
Philippus Jacobus Ludovicus Minart, soone»

---

2. STADSARCHIEF SINT-WINOKSBERGEN, *FF*, 395, IV.
3. STADSARCHIEF DUINKERKE, *18/9*, f° 355.

2. «Comparerende voor burghemeester ende schepenen der stede van Dunkercke Clays / PUPPIJN verclaerst dat alzo litispendentie[4] was voor mijnheer den eerweirdige / heere den bisschop van Ypre tusschen hem parant betrocken / verweirdre ter eender zyde ende Mayke HERMANS laste weduwe / van Roelant VAN DOORNE hesscheghe ter andere nopende / zeker pretense[5] gelofte van huwelicke gheacoompagniert van / eenich lubricum lingue[6] smakende van injurie omme welck / gheschil ende different neder te legghen ende tot reparatie / ende vuldoenijnghe vande voornomede hesscheghe, zo verre die daer viele ende / van noode was heeft openlick verclaerst ende gheprotesteert / zo hy doet mits desen dat hy ter laste vande voornomede hesscheghe / nopende de voornoemde beloofte van huwelicke niet en weet te / quereleren veele myn eenighe stoffe ofte materie / heeft om(m)e haer dieshalven te lachterien ofte injurieren ende / jndien hy (hoopende dat neen) yet met monde ofte / maniere van doenen gheseit ofte ghedaen mach hebben ten / naedeele vande selve hesscheghe tselve niet gheschiet te wesen anima / injuriandi[7] als noynt niet gheweten, noghte alsnoch niet / wetende vande voornoemde hesscheghe dan tgonne een vrauwe met eeren / toestaet actum present FEBURES ende HOORENBOUT up den -xxiij-en / decembris 1602.»

OPENINGSUREN STADSARCHIEF IEPER

Als gevolg van de verhuis van het kasselrijarchief Ieper van Brugge naar Ieper werden voor 1993 volgende nieuwe openingsuren van het Stadsarchief in de Lange Meersstraat 9 vastgelegd:

- **dinsdag, woensdag en donderdag van 14 tot 18 u.**
- **vrijdag van 9 tot 12 u. en van 14 tot 20 u.**
- **zaterdag van 9 tot 12 u.**

De maandag is het Stadsarchief gesloten.
Vanaf 1 januari 1993 af wordt een lidmaatschapsbijdrage van 50 fr. gevraagd.

4. Litispendentie: proces is hangende.
5. Pretens: vordering, aanspraak.
6. Lubricum lingue: bedriegelijke taal.
7. Anima injuriandi: met de bedoeling van te beledigen.

V.V.F.-WESTHOEK
in samenwerking met
Geschied- en Familiekundige Kring WESTHOEK (WH)
en
Stadsarchief Ieper

PROGRAMMA 1993

Dinsdag 16 februari 1993
Algemene ledenvergadering V.V.F., daarna
Dr. fil. Wilfried BEELE
Familienamen en genealogische praktijk

Dinsdag 23 maart 1993
Prof. Dr. Chris VANDENBROEKE
Vrijen en trouwen van de middeleeuwen tot heden

Dinsdag 18 mei 1993
Notaris Luc VAN EECKHOUDT
Het notariaat als genealogische bron

Dinsdag 21 september 1993
Drs. hist. Rik OPSOMER
Het leenstelsel, bronnen en mogelijkheden voor de genealoog

Dinsdag 19 oktober 1993
Bezoek aan en uiteenzetting over het kasselrijarchief van Ieper

De activiteiten vinden plaats om 20 u. in de bovenzaal van de CERA-bank, Rijselstraat 52 te Ieper, behalve de laatste die plaatsvindt in het Stadsarchief, Lange Meersstraat 9 te Ieper.
Toegang: leden V.V.F. en WH: 60 fr. – niet-leden: 100 fr.

Op zondagvoormiddag **31 januari 1993** hebben **Guido Burggraeve** (conservator Het Zwin), **Jozef Deleu** (Stichting Ons Erfdeel) en **André Delvaux** (cineast) het in de theaterzaal van de *Biekorf* te Brugge over het leven en werk van **MARGUERITE YOURCENAR** Gespreksleider is **Dirk Vande Voorde** (Standaard der Letteren). De receptie achteraf heeft plaats in boekhandel *De Reyghere*. Voorinschrijving is noodzakelijk: *De Reyghere*: 050/33 34 03. [Org. Yourcenarstichtig & De Reyghere].

In dit nummer

Een bijdrage tot de geschiedenis van de drankcultuur in de Westhoek:
II. Herbergen in de Acht Parochiën anno 1779 117
Inwoners van Reninge onderhouden door de *disch* (1773 en 1790)(2) 127
Diksmuidse herbergen in 1574 132
De familie Bouchillioen in Dranouter tijdens de troebelen 134
Schatten uit de Biekorf:
Europese cultuur in postincunabelen 140
Wie hertelick mind moet dicwilt treuren 145
Stadsarchief Ieper 147
Programma 1993 148
Marguerite Yourcenar 148

Werkten mee aan dit nummer

Jef CAILLIAU	Koksijde
Dirk LAUREYS	Oudenburg
Jan LUYSSAERT	Merendree
Mattias PATTYN	Nieuwkerke
Joeri STEKELORUM	Oostduinkerke

Beter met de bank van hier.

Hier leven en werken.
Hier groeien, opgroeien, bouwen aan de toekomst
omdat hier nog toekomst is.
Met een sterke bank die hier haar wortels heeft.
Met een grootbank die hier met u
van elk obstakel een nieuwe overwinning maakt.
Met de Kredietbank, de bank van hier.

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, B-8900 Dikkebus-Ieper
Druk Deleye, B-8900 Ieper

WESTHOEK-INFO

MEDEDELINGEN VAN *WESTHOEK-Dikkebus*
KRING VOOR GESCHIED- EN FAMILIEKUNDIG ONDERZOEK IN DE WESTHOEK

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
Jaargang IX, aflevering 1, april 1993 – Afgiftekantoor B-8900 Ieper 1

Redaktie & bestuur
Wilfried Beele (voorzitter)
Jaak Decaestecker
Ludo Vandamme

WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Rozelaarsstraat 6, B-8900 Dikkebus-Ieper ☎057/44 56 53

De auteurs, en niet de uitgever, zijn verantwoordelijk voor hun bijdrage en illustraties.

Een bijdrage tot de geschiedenis van de drankcultuur in de Westhoek:
III. Herbergen in de kasselrij Ieper anno 1779[1]

Joeri Stekelorum – Koksijde

[Vervolg *WH-info*, jg. VIII, afl. 4, p.126]

ARMENTIERS, *Guilde de la Motte en Armentières* (12 oktober 1779)

1. Le cabaret aiant pour enceigne **Latarycke Le Pignon** faisant face au grand chemin qui conduit d'Armentières à Messines occupée par Jacques François COUSIN. Sa situation est très ancienne et est le lieu plaidoiable de la dite guilde de la Motte.

2. Le cabaret aiant pour enceigne **Les Trois Moulins** qui etoit aussi vu des anciens, dont on ny vend plus depuis plusieurs années. Se trouve occupée actuellement par les emploiés de Sa Majesté et fait face au meme chemin.

3. Le cabaret aiant pour enceigne **L'Overdraque** qui fait aussi face au dit grand chemin. Sa situation est aussi très ancienne et se trouve occupée par Charles Ignace DEUILLY.

4. Le cabaret aiant pour enceigne **Le Bizet** qui fait aussi face au dit grand chemin et aussi d'ancienneté et se trouve occupée par François Alexandre REUBLIN.

5. Il se trouve 2 maisons qui vendent de l'eau de vie ou genive qui font aussi face au dit grand chemin, l'une occupée par François TURPIN et l'autre par Phi*lipp*es DE LOS dont il ny a que quelques année qu'ils en vendent.

---

1. Met dit artikel sluiten we de reeks bijdragen tot de geschiedenis van de drankcultuur in de Westhoek af. De eerste twee afleveringen van deze bijdragen, m.n. *I. Herbergen in de kasselrij Veurne anno 1779* en *II. Herbergen in de Acht Prochiën anno 1779* verschenen resp. in: WH-INFO, jg. VIII, afl. 1 (april 1992), pp. 11-23 en IDEM, afl. 4 (januari 1993), pp. 117-126.
Met uitzondering van Oostnieuwkerke komen alle gemeenten (parochies) die tot de kasselrij behoorden in de deze staat voor. De lijst werd alfabetisch op de Nederlandse plaatsnamen gerangschikt. Parochies waarvan enkel een deel van het grondgebied tot de K. behoorde, vindt men ook onder de huidige naam terug, met specificatie van het ressort, b.v. Emelgem, kasselrij Kortijk: **Emelgem**, *Prochie van Emelghem, laatschap van Ouckene.* Dat geldt ook voor de delen van een heerlijkheid die zich over verschillenden dorpen uitstrekte, b.v. **Langemark**, *Heerlijkheid van de Corvere* ...

BESELARE, *Prochie ende marquisat* (29 oktober 1779)

1. Alvooren Jan Bapt*iste* VAN BECELAERE heeft in pachte huys ende brauwerie competerende den heer marquis deser prochie genaemt **Het Stadthuys** draegende voor uythangbert het **Daembert** dienende voor wethuys verhoofdende van oosten op de plaetse nevens de kercke welckers huys van alle oude tyden voor herberghe ende brauwerie is bekent.

2. De wed*uw*e Jean Frans VAN BECELAERE heeft by coope jegens Jacq*ues* VAN COUILLIE ende consoorten een huys ende brauwerie ter usantie van herberghe draegende voor uythang bert **De Croone** gestaen ende verhoofdende van westen dese plaetse de welcke van alle oude ende immemoriaele tyden herberghe heeft geweest.

3. Joannes GRYSON competeert by coope een huys ter usantie van herberghe draegende voor enseigne **Den Leutel** verhoofdende van suyden de groote heirstraete van Ipre op Cortryck van westen de straete van Zonnebeke naer Wervick een quartier urs afgelegen van dese kercke ende van andere herberghen en van alle oude tyden voor sulckx bekent zonder te connen overleggen eenighe permissie.

4. Joseph PIPPE fs. Martinus competeert een huys ter usantie van herberghe staende van westen de Cruysstraete verhoofdende van suyden de groote heirstraete van Ipre op Cortryck ende van oosten den nieuwen steenwegh leedende van de plaetse naer Zonnebeke draegende voor uythangbert **De Swaene** afgelegen een quaerteurs urs van de voorgaende ende van ontrent de 100 roeden van de kercke ende gelicke 100 roeden van de volgende welckers huys ten jaere 1757 is geerigeert ende met verbaele permissie van*den* heer marquis voor herberghe bekent.

5. Joseph BLAECKE fs. Ambrosius comp*eteer*t een huys ende brauwerie ter usantie van herberghe draegende voor enseigne **Het Gouden Hooft** staende van suyden de geseyde heirstraete van Ipre op Cortryck afgelegen circa 100 roeden van dese kercke ende gelicke van de voorg*aende* ende der volgende herberghen, welck huys van alle oude tyden voor herberghe is bekent sonder te connen produceren eenighe permissie.

6. Bernaert VAN DEN BRIELE competeert een herberghe ende brauwerie ter usantie van herberghe hebbende voor enseigne **Den Hert** verhoofdende van suyden de ges*eyd*e heirstraete van Ipre op Cortryck nevens het aldaer gehuchte genaemt De Molen, afgelegen van circa 100 roeden van de voorgaende ende van een half quartier urs van de kercke de welcke van alle tyden voor herberghe is bekent ende sonder te connen verthoonen eenighe permissie.

7. Pieter VAN RAES fs. w*ylen*t Joannes hout in proprieteyt een huys ter usantie van herberghe draegende voor uythangbert **Den Molen** staende langts de meergeseyde heirstraete nevens de voorgaende ende circa een half quartier urs van de

kercke welckers herberghe aldaer is geerigeert ten jaere 1743 met verbaele permissie van den heer marquis van Becelaere.

8. Fransis MASSCHELEIN fs. Rogier houdt in pachte een huys ter usantie van herberghe draegende voor uythang bert **De Basseville** langts de straete loopende van de plaetse naer Geluwe circa 300 voeten van de kercke ende deser plaetse, aldaer geerigeert in herberghe ledent de negen jaeren met verbaele permissie van*den* wethouder en vermits aldaer in oude tyden eene herberghe met naeme **De Basseville** is geweest soude hebben.

9. Marie Agnes PIPPE wed*uwe* van Ph*ilipp*es PIPPE is houdende herberghe genaemt **Den Keyberghe** zonder te draegen enseigne gestaen ende gelegen langts de groote straete leedende van Becelaere naar Moorslede eene halve mille afgelegen van dese kercke, aldaer ten jaere 1736 voor herberghe opgerecht met schriftelicke permissie van den heer marquis van Becelaere.

BIKSCHOTE (28 oktober 1779)

Eene herberghe competeerende Coleta DE PATIN ende gebruyckt door Joannes Bapt*iste* LE ROY, synde wethuys van Bikschote ende de heerlickhede ende baronnie van Coutsy, eertyds Ghildehof van Sinte Barbara, gelegen aen de suytzyde van de plaetse, west de straete leedende van Bikschote naer Iper, noort de straete leedende naer Sint Jan ter Voute, herbergh synde 't sedert den 10 10^{ber} 1700.

Item eene herberghe competeerende ende gebruyckt door Joannes Bapt*iste* PEENE fs. Marijn, aldaer den Ghilde van Sinte Barbara, gelegen west jegens de kercke onder de baronnie van Coutsy, oost aen de straete leedende naer Langemarck, suyt de straete leedende naer Steenstraete, herberghe geweest van immemoriaele tyde (1674).

Item eene herberghe genaemt **De Croone** competeerende Joannes Baptiste PEENE ende alsnu gebruyckt door Fransis DE MEYERE, gelegen ten noortsyde van de plaetse onder de baronnie van Coutsy, west de straete leedende naer Langemarck, herberghe geweest van immemoriaele tyde (1704).

Eyndelinghe eene herberghe genaemt **St.-Eloys Smesse** competeerende Joannes FRANÇOIS ende gebruyckt door Pieter DELVAEL, gelegen noort van de kercke, eene quart ure van Bikschote onder de baronnie van Coutsy langst de heirwegh genaemt de Groote Steenstraete, herberghe sedert den jaere 1745.

BOEZINGE (5 oktober 1779)

1. Alvooren d'herberghe gebruyckt door Joannes DE GRAUWE, hebbende voor uythangbert **Den Hert** wesende van over langhe jaeren het ordinaire wethuys der

voors*eyde* prochie van Boesynghe, geleghen weinig suyt van de kercke lancxt de calchie sonder te connen seggen naer informatie danof gedaen met wiens permissie ende t'sedert wanneer de selve herberghe is geerigeert geweest van over immemoriaele jaeren altydt herberghe.

2. De herberghe gebruyckt door de we*duw*e Jacobus DE POORTER, hebbende voor uythangbert **De Swaene**, geleghen lancxt de calchie rechte over het kerckhof, sonder te connen seggen naer informatie danof gedaen met wiens permissie ende t'sedert wanneer de selve herberghe is geerigeert geweest van over immemoriaele jaeren altydt herberghe.

3. Item de herberghe gebruyckt by Louis MONTELLE hebbende voor uythangbert **Het Oude Sinte Joris**, geleghen noort jegens het kerckhof, sonder insgelicx te connen seggen naer informatie danof gedaen met wiens permissie ende t'sedert wanneer de selve herberghe is geerigeert geweest van over immemoriaele jaeren altydt herberghe.

4. Item de herberghe gebruyckt by Michel VEREECKE hebbende voor uythangbert **Sinte Joris** weesende het gildehof van den edelen rudder *Sin*te Joris binnen 't geseyde Boesynghe geleghen lancxt de calchie wat suyt vande kercke, sonder insgelicx te connen seggen naer informatie danof gedaen met wiens permissie ende t'sedert wanneer de selve herberghe is geerigeert geweest altydt herbergh e ende het voorseyde gildehof.

5. Item de herberghe gebruyckt door Pieter MELIS hebbende voor uythangbert **De Goede Vrauwe**, geleghen lancx den vaert aende westsyde van de Boesynghebrugghe sonder oock te connen seggen naer informatie danof gedaen met wiens permissie ende t'sedert wanneer de selve herberghe is geerigeert geweest van over immemoriaele jaeren altydt herberghe.

6. Item de herberghe gebruyckt door Carolus VANOVERSCHELDE hebbende voor uythangbert **Den Papegaey**, geleghen aende oostsyde van de voors*eyde* Boesynghebrugghe lancxt den vaert ende welcke herberghe naer informatie gedaen eerstmael begonnen is ten jaere 1719 met permissie vanden heer ende wet ende ten jaere 1726 ervallen, naer dien is de selve ten jaere 1772 nieuw gebauwen ende wederom herberghe geworden met permissie als vooren.

7. Item de herberghe gebruyckt door Charel VANDENBROELE hebbende gehadt voor uythangbert **Het Blaeuw Overdragh**, gelegen aen het Boesynghsas een quart van de kercke ende plaetse, sonder te connen seggen naer informatie danof gedaen met wiens permissie ende t'sedert wanneer de selve herberghe is geerigeert geweest van over immemoriaele jaeren altydt herberghe.

8. Item de herberghe bewoont door Francois VANDENBRIELE hebbende gehadt voor uythangbert **Luxerne** gelegen een halveure noort van de kercke ende plaetse op het gehuchte van Luxerne lancxt de groote erbaene van Boesynghe naer Dixmude ende ander plaetsen, sonder insgelicx te connen seggen naer

informatie danof gedaen met wiens permissie ende t'sedert wanneer de selve herberghe is geerigeert geweest van over immemoriaele jaeren altydt herberghe.

9. Item de herberghe gebruyckt door Joannes CAUWERA hebbende gehadt voor uythangbert **Hallebouts Cappelle**, gelegen ontrent drye quart van de kercke ende plaetse lancxt de groote straete van Luxerne naer Poperynghe ende andere plaetsen jegens het gescheet vande prochien van Boesynghe, Suydschoote, Elverdynghe, Renynghe en Woesten, oock sonder te connen seggen naer informatie danof gedaen met wiens permissie ende t'sedert wanneer de selve herberghe is geerigeert geweest van over immemoriaele jaeren altydt herberghe.

10. Item de herberghe gebruyckt door Joannes DUTHOO hebbende gehadt voor uythangbert **De Drye Conynghen** voor desen **Den Marechael De Chouveray**, gelegen lancxt de calchie van Boesynghe naer Ipre ontrent een quart van de kercke ende plaetse sonder te connen seggen naer informatie danof gedaen met wiens permissie ende t'sedert wanneer de selve herberghe is geerigeert geweest van over immemoriaele jaeren altydt herberghe.

11. Item de herberghe gebruyckt door Joannes Leopoldus DE SOETE hebbende gehadt voor uythangbert ***Sin*te Pieters**, gelegen lancxt de voorseide calchie van Boesynghe naer Ipre eene half ure van de kercke ende plaetse, sonder te connen seggen naer informatie danof gedaen met wiens permissie ende t'sedert wanneer de selve herberghe is geerigeert geweest van over immemoriaele jaeren altydt herberghe.

12. Item de herberghe gebruyckt door Guilliaume BLEU hebbende gehadt voor uythangbert **Pilckem** gelegen op het gehuchte van Pilckem lancxt de groote straete van Boesynghe naer Langhemarcq een halve ure van de Boesynghe plaetse, sonder insgelicx te connen seggen naer informatie danof gedaen met wiens permissie ende t'sedert wanneer de selve herberghe is geerigeert geweest van over immemoriaele jaeren altydt herberghe.

13. Item de herberghe gebruyckt door Joseph CAESTECKER hebbende gehadt voor uythangbert **Het Witte Peerd** gelegen op het voorseyde gehuchte van Pilckem lancxt de groote straete van Ipre naer Dixmude, Bixschote ende ander plaetsen, sonder te connen seggen naer informatie danof gedaen met wiens permissie ende t'sedert wanneer de selve herberghe is geerigeert geweest van over immemoriaele jaeren altydt herberghe.

14. Item de herberghe gebruyckt door Carel SAYSIER hebbende gehadt voor uythangbert ***Sin*te Hubertus**, gelegen lancxt de nieuwe calchie van Ipre naer tvoorseyde Pilckem, sonder insgelicx te connen seggen naer informatie danof gedaen met wiens permissie ende t'sedert wanneer de selve herberghe is geerigeert geweest van over immemoriaele jaeren altydt herberghe.

15. Eyndelinghe de herberghe gebruyckt door Pieter LECIGNE hebbende gehadt voor uythangbert **Het Moortelken**, gelegen drye quart van de kercke ende plaetse

lancxt de groote straete van Ipre naer Langhemarcq oock sonder te connen seggen naer informatie danof gedaen met wiens permissie ende t'sedert wanneer de selve herberghe is geerigeert geweest van over immemoriaele jaeren altydt herberghe.

BRIELEN (14 oktober 1779)

Alvooren d'herberghe hebbende voor uythangbert **Brielene plaetse** gestaen van westen jegens de calchie leedende naer Ipre by de kercke, bewoont by Ignatius Albertus QUYNTEN, nieuwe gemackt ende geerigeert t'sedert ontrent sesendertigh jaeren, hebbende den gebruycker gedeclareert niet te weten of er daer toe permissie becommen is geweest of niet.

Item de gonne hebbende voor uythangbert **De Kricke** voortydts met brauwerye staende ook aen de westzyde jegens de voornomde calchie commende van Elverdinghe naer Ipre aen het gescheet van t'selve Elverdinghe met dese prochie, bewoont by Felix DE POORTER niet wetende wanneer de selve herberghe is geerigeert als wesende van immemoriaele tyden.

Item de gonne hebbende voor uythangbert **Den rooden hert** stande aen de oostzyde van de calchie leedende van Boesinghe naer Ipre weinigh afgeleghen van de Cruyspaele der selve stadt, synde de selve herberghe ook van immemoriaele tyden, dogh heeft ontrent aghttien jaeren ledigh gebleven ende is alsnu bewoont t'sedert eerste ougst lest by Albertyne DE LYS, gedevorceerde huysvrauwe van Pieter COFFYN.

Voorts ter plaetse deser prochie aen de oostzyde van de calchie jegens het kerckhof Ludovicus DE LAVAL hout brandewynhuys sonder uythangbert, t'selve huys nieuwe gebauwt ontrent den jaere 1736 ende is t'sedert dien brandewynhuys, sonder dat men weet of sulckx is begonnen met permissie ofte niet.

BRIELEN, *Binnen de stadtscruyspaelen van Ipre doch prochie Brielen*

De gonne herberghe voor uythangbert **Sinte Hubertus** vulgairelyck genaemt het **Hoekxken** staende van westen aen de calchie van Elverdinghe naer Ipre, bewoont by *vidua* Ignaes TACK.

Ende eyndelinghe de gonne draeghende voor uythangbert **Coupe La Voye** staende van westen aen de calchie van Boesinghe naer Ipre, gebruyckt by Carel DE LANNOY.

DEULEMOND (21 oktober 1779)

Qu'un seule cabaret occupé par Jean George DELEMARRE sous l'enseigne **La**

Bonne Esperance situé du long de la chaussée de Lille à Ipres près le pont Rouge, érigé ensuite de permis de la cidevant abdesse de Messines vivante dame dudit lieu l'année 17c. cinquante appartenant actuellement à Pierre Joseph HOSTE (...).

DIKKEBUS (27 oktober 1779)

Alvooren de herberghe genaemt **Den Swarten Leeuw** gebruyckt by Pieter Jacobus Liebaert iegens de plaetse van Dickebusch, noort lanxt de calchiede die leed van Ipre naer t'Halbast zynde den grooten weg leedende van de ges*eyd*e stad naer de gonne van Belle ende west langst de straete die leed van de plaetse van Dickebusch naer Vlamertinge, wesende herberghe van over immemoriaele tyden, sonder dat men weet met wiens permissie de selve eertyds is g'erigeerd geworden, die men nogtans presumeert te zyn verleend geweest by Mijnheeren van t'hoofdcollegie als gelegen onder haere Majesteyts Zaele.

Item de herberghe genaemt **Sint Joseph** gebruyckt by Albert MEESDOM ook by de plaetse van Dickebusch van noorden langst den gezeyde calchiede ende west langst den voetweg van de Dickebusch plaetse naer t'ges*eyd*e Vlamertinge, wesende herberghe van sedert beth dan 30 jaren g'erigeerd volgens traditie met permissie van den hoogbailleu oft t'Magistraet der Zaele ende Casselrye van Ipre als wesende gesitueert onder het district der gez*eyd*e zaele, sonder dat men nogtans dannof tot hier toe eenighe schriftelicke permissie heeft bevonden.

Item de herberghe genaemt **Sint-Bartholomeus** gebruyckt by Pieter Hubertus COENE ook iegens de plaetse van Dickebusch staende zuyd langst de gez*eyd*e calchiede ofte grooten wegh van Ipre naer Belle, wesende herberghe van over beth dan 36 jaeren, g'erigeerd soo men presumeerd met permissie van den heer prelaet van Voormezeele als heere van d'heerlickhede van d'abdye van aldaer onder de welke de selve herberghe is gesitueerd, sonder dat men tot hier toe eenighe schriftelicke permissie heeft bevonden.

Item de herberghe genaemt **De Croone** staende ter plaetse van Dickebusch iegens het kerkhof, gebruyckt door Pieter Benedictus ONRAET, wesende herberghe van over immemoriaele tyden dienende voor wethuys van d'heerlickhede van d'abdye van Voormezeele onder de welke de selve is gesitueert, wordende gepresumeerd de selve eertyds te zyn gesticht met permissie van den voorschr*even* heer prelaet ofte abdye sonder dat men tot hier toe eenighe schriftelicke permissie heeft bevonden.

Item de herberghe geseyd **Het Houtten Sweerd** gebruyckt by Frans DEVROEDE, wat west van de plaetse van Dickebusch, van zuyden langst de voorschr*even* calchiede ende groooten weg leedende van de stad Ipre naer de gonne van Belle, komende voor de deure der selve herberghe de straete leedende uyt de selven calchiede naer t'Millecapelleken en van daer naer Vlamertinge wesende herberghe

van over immemoriaele tyden, sonder dat men weet met wiens permissie de selve is g'erigeerd geworden, die men nogtans presumeerd te zyn verleend geweest by Mijnheeren van het hoofdcollegie als gelegen zynde onder haere Majesteyts Zaele

Item de herberghe genaemt **Sint Hubrecht** gebruyckt door Joannes VANDAMME, ter oostsyde langst de Groote Meesenstraete leedende van t'selve Meesen naer Poperinge by de plaetse daer de straete geseyd den Steenackre Ipreweg haer vervougd met de *gezeid*e groote Meessenstraete, wesende herberghe van over immemoriaele tyden eertyds gesticht soo men presumeerd met permissie van den heere der heerlickhede van Halbast onder de welke deze herberghe is gesitueerd.

Item de herberghe genaemt **Het Halbast** gebruyckt by Guill*aume* MORTIER dienende voor wethuys der *gezeid*e heerlickhede van Halbast, staende noord langst den voorschreven grooten weg ofte baene leedende van Ipre naer Belle, ende van westen langst de voorzeyde Groote Meesenstraete, wesende herberghe van over immemoriaelen tyde eertyds gesticht soo men presumeerd met permissie van den heere der heerlickhede van Halbast onder welke deze herberghe is gesitueerd.

Item de herberghe genaemt **t'Myllecapelleken** gebruyckt by Guill*aume* DETURCK, staende van noorden langst de straete leedende uyt de geseyde calchiede naer Vlaemertinghe, passerende insgelyks voor de deure der selve herberghe den voetweg leedende van Reninghelst naer Ipre ende de gonnen van Vlaemertinghe naer Belle, wesende eene herberghe van immemoriaelen tyden.

EMELGEM, *Prochie van Emelghem, laatschap van Ouckene* (22 oktober 1779)

Joannes MAES herberghier west by de plaetse van t'selve Emelghem ende ontrent een quart ure vanden dorpe van Iseghem, synde genaemt **Den Rooden Leeuw**, sonder uythanghbert seggende herberghe geweest te hebben ontrent de veertigh jaeren sonder te weten van het octroy, nemaer met de permissie van de heere deser heerelichede.

FERLINGEN, *Touquet de Frelinghien* (15 oktober 1779), geen herbergen

GELUVELD, *Prochie en heerlijkheid* (18 oktober 1779)

Alvooren de herberghe ende brauwerie ter plaetse genaemt **De Drie Coninghen** competerende Albertus Carolus DEVOS met consorten ende bewoont door Pieter Louis LAMERAND, diende voor het wethuys tot het doen alle de affairens van de prochie ende gheen andere op de heerlichede van Gheluvelt is staende, wesende d'oudste herberghe die van immemoriaele altydt herberghe is gheweest, de welcke is van grootte convenantie als alleen staende op de plaetse ende het

octroy alhier niet ghesien.

Item de herberghe genaemt **Sinte Hubertus** staende langhst de calchie van Ipre naer Meenen, ende weinigh west van de plaetse, competerende sieur Pieter Jacobus BOSSAERT baes brauwer tot Elverdynghe by coope jeghens *sieur* Basilius VANDAMME ontrent ten jaere 1777 ende geconstrueert door den selven VANDAMME ontrent ten jaere 1757 ten tyde van het maeken de selve nieuwe calchie; nu bewoont door Joannes Baptiste VUYLSTEKER dienende voor de passanten ende het octroy alhier niet ghesien.

Voorts de herberghe ende brauwerie genaemt **Sinte Joseph** staende verre zuyt oost van de kercke ende langhst de calchie van Ipre naer Meenen alwaer de barriere ghestelt is, competerende sieur Joseph Silvester VAN HAVERBEKE, pachter tot Gheluwe, ende bewoont door sieur Ignatius Joseph VAN HAVERBEKE, synen soone, welcke herberghe is gheconstrueert ontrent ten jaere 1757, ten tyden van het macken de gheseyde nieuwe calchie ende diendende voor menighvuldighe passanten als zynde eene Cruysstraete by octroy van Mijnheeren van het hooftcollegie der Zaele ende Casselrye van Ipre, by app*ostill*e verleent op req*ues*te in daten 12de maerte 1757, alhier ghesien ende gherestitueert (...).

GITS, *Oost Iperambacht (laatschap)* binnen de kasselrij Ieper (23 november 1779), geen herbergen

HOLLEBEKE (11 oktober 1779)

Ten eersten dat d'herberghe gebruyckt door Laurentius Martinus DE HEM, ghenaemt **t'Leenhof van Hollebeke** ghelegen is op den noortcant der platse van t'selve Hollebeke, nevens de kercke, nieuwe ghebauwen ende gesticht ledent ontrent acht en vijftigh jaeren.

Ten tweeden dat d'herberghe gebruyckt door Jacques VAN DEN BOSSCHE, ghenaemt **Roosendaele**, wesende t'wethuys der heerlickhede van Borrewaestraete, oock ghelegen is op de plaetse van 't voornomde Hollebeke.

Ten derden dat d'herberghe gebruyckt door Joseph DEHEM ghenaemt **d'Heule**, ghelegen is onder d'heerlickhede van alhier ontrent een half quart hurs van de kercke, langst de groote straete van Ipre naer Comen, afghelegen van den boschcanton.

Ende ten vierden dat het brandewyn ende genever huys bewoont door Marie Joanna DEPUYT, weduwe van Jan Baptiste LEUPE, sonder naeme ofte enseign ghelegen is op de suytsyde deser platse van Hollebeke, dichte aen de kercke, ghesticht geweest van immememoriaele tyden ende tot heden onderhouden sonder octroy.

HOOGLEDE (21 oktober 1779)

Jacobus VERVENNE proprietarys en gebruycker van eene herberghe ende brauwerie staende op de noortsyde van de plaetse van Hooghlede wesende eene oude herberghe genaemt **De Valcke** hebbende voor uythangbert eene geschilde valcke, dienende concuisivelyck voor wethuys ende vierschaerplaetse van wethouderen van den ambacht van Hooghlede hooftvierschaere van Oostiperambacht onder welcke jurisdictie de selve herberghe is staende ressort van de casselrie van Ipre; heeft gedeclareert onvoorsien te wesen van octroy ofte permissie in geschrifte.

Marcus VAN COILLIE, proprietarys en gebruycker van een herberghe en brauwerie staende ten westcant van de plaetse van Hooghlede west by het kerckhof d'heirbaene van Rousselaere naer Dixmuyde daer tusschen wesende eene oude herberghe hebbende voor uythangbert de **Dry Weymannen**, heeft ons gedeclareert onvoorsien te wesen van octroy ofte permissie in geschrifte maer de selve synde herberghe te hebben gecocht voor het gelyck die effectivelyck van over oude tyden heeft geweest.

Pieter Jacobus DE WILDE fs. Joseph proprietarys ende gebruycker van een herberghe ende brauwerie genaemt **Den Engel** hebbende voor uythangbert eenen geschilderden engel, wesende eene oude herberghe van over oude ende immemoriaele tyden staende suyt aen het kerckhof deser prochie dienende voor wethuys der heerlichede van Sint Amants, heeft ons gedeclareert onvoorsien te syn van octroy ofte permissie in geschrifte.

Theodorus TUYTS proprietarys ende gebruycker van eene schoone herberghe en brauwerie staende suyt by de plaetse van Hooghlede langst de straete van Rousselaere naer Dixmude actuelyck, dienende voor wethuys en vierschaerplaetse van wethouderen van Hooghlede Ambacht hooftvierschaere van Oostiperambacht ende guldehof van de confrerie van Sinte Sebastiaen, nieuwe gebauwen ten jaere 1738, sedert wanneer het selve huys hebbende gedient voor herberghe genaemt **Het huys van Oostenryck** die ons heeft gedeclareert onvoorsien te wesen van octroy ofte permissie in geschrifte, hebbende voor uythangbert een geschildert huys.

Bernaert LEYNAERT proprietarys ende gebruycker van een herberghe genaemt **Het Hooghe** hebbende voor uythangbert eene geschilderde bergh staende ontrent een quart van westen de plaetse van Hooghlede in een ignote genaemt het Hooghe noort langst de heirbaene van Rousselaere naer Dixmude alwaer sedert de twee jaeren vergaedert de confrerie van het Heyligh Sacrament, geerigeert binnen dese prochie van Hooghlede, heeft ons gedeclareert onvoorsien te wesen van octroy ofte permissie in geschrifte, maer syn huys te wesen bekent voor herberghe van over immemoriaele tyden.

Augustinus DE VRIENDT proprietarys ende gebruycker van eene herberghe ende brauwerie genaemt **De Geete** van immemoriaele tyden wat noort van de voor-

gaende ook op de ignote de Geete langst den herrewegh van Ipre naer Brugge, onder de jurisdictie van Hitst ende Lavekens Acker wethuys ende vierschaerplaetse van des selfs wethouderen onder de casselry van Ipre, hebbende voor uythangbert eene geschilde geete met opschrift *de geete geeft aen die het begeert goet logist dranck voor man ende peert,* synde den selven DE VRIENDT ook proprietarys van een camerken staende recth over syne geseyde herberghe, den herrewegh daer tusschen onder de jurisdictie van Wynendaele appendant s'Lands van den Vryen t'welcke hy gebruyckt om aldaer te debiteren in cleene maete genever ende annys, declareert dat hy onvoorsien is van octroy ofte permissie in geschrifte ten sy dat by syne titelen van erfvenisse syne geseyde huys voor herberghe genaemt staet.

Herbergen op het grondgebied Brugse Vrije

Herberg gehouden door Elonius VAN OOST, ten noordzijde van de plaetse; Isabelle DU MOULIN, weduwe van Jan Jacob DE COCK, ten noordzijde van de plaetse; Jan Baptiste DOOM fs. Jan, ten noordzijde van de plaetse genaamd **Den Dobbelen Arent**; Mary HOET, weduwe van Pieter Jacob VAN COUTTRE, west aan de vorige onder de heerlijkheid Wyckhuyse; Jacobus DE SIMPLE, noort van de kercke, ca. 3/4 uur van de straat van Gits naar de Geite, genaamd **Haegenbrouck Lynde** in de heerlijkheid Haegenbrouck; François CAENEN, op 1/4 uur van voorgaande; Joannes RAMON, **De Lockedyse** onder de heerlijkheid Wynendaele; Pieter DE CHERF, op het gehucht de Geite, genaamd **Den Buck**, onder de heerlijkheid Wynendaele; Pieter Jacob DE VLOO, **Haezewyndeken**, ver ten westen van de kerk onder de jurisdictie en wethuis van Volmerbeke, langs de heirweg van Ieper naar Brugge; Joannes, Theresia en Cathelyne SEURINCK, **Het Cot**, op de grens met Staden, een halve mijl van Hooglede en Staden, onder de heerlijkheid t'Paussche ende Vyversche appendant van het Brugse Vrije.

HOUTEM (21 oktober 1779)

Le premier cabaret presentement occupez par Jean Baptiste REUBENS portant pour enseigne et appelez **Le Duc Dorleans** scituez du cotez du midi sur la place dudit Houthem et du cotez du couchant proche de l'eglise paroissalle nouvellement rebaty passé un an sur le même terrin que fut erigez **Le vieux Duc Dorlean**, par ainsi que ce nouveau batimens fait l'ancien cabaret tenue en cotterie de la baronnerie de Comine, le meme ancien cabaret erigez hors de terme immemorialle.

Le deuxieme cabaret presentement occupez par Jean Bapt. BREINE portant pour enseigne et appelez **Le Saint Hubert**, tenue en cotterie de la seigneurie de Scillebecque scituez du cotez descoche sur la place du dit Houthem, ainsi que du cotez descoche proche l'eglise paroissalle aussi erigez hors de terme immemorialle.

Le troisieme cabaret presentement occupez par Ignace Joseph BECQUART appelez **La Cour de Bousbreughe** faisans la maison eschevinalle des gens de loy de ladite seigneurie, eloignez aux environt d'un demy quart de lieu du cotez descoche de l'eglise paroissalle étably et erigez du loing le grand chemin conduisant de la ville d'Ipre vers Comine passez quarante deux années, ecartez tout au moins d'une lieu des boscages.

IEPER, *Jurisdictie van het Ketelquaedt sigh extenderende binnen de cruyce paelen der stede van Ypre* (20 oktober 1779)

1. **Bellepoorte geseydt tempelpoorte**

Alvooren de herberge genaemt het **Pannenhuys**, de welke aldaer ten tytel van herberge is geerigeert ledent merckelicke jaeren, bewoont in proprieteyte van Frans SAUVAGE.

De gonne draegende voor uytspanning **De stede van Poperynge** ook ledent meenige jaeren ten geseyde usantie bewoont ende in proprieteyte van Jacques VAN THOL.

De gonne draegende voor enseigne **De drie posthoorens** ledent twee jaer en half gepermitteert te houden herberghe volgens octroy verleent bij mijne voorn*oemd*e edelheeren, bewoont by Guillaume DE ZEURE.

2. **Ryssel ofte Meenepoorte**

D'herberghe genaemt **Het kleen Rijssel** synde aldaer ten geseyde tytel ende usantie van over meenige jaeren bewoont by Benedictus SPERWER.

3. **Antwerp geseydt Hauwer ofte Kasteelpoort**

De herberghe leedende ter calchiede van Ypre naer Meenen genaemt **De Citadelle** aldaer ten geseyden gebruyke opgeregt met permissie van mijne gen. edelheeren t'sedert het leggen de nieuwe calchie van Ypre naer Meenen immers ten jaere 1758, bewoont by vidua Pieter DE SNICK.

De gonne genaemt **De drie gebroeders** aldaer ten geseyden titel t'sedert de jaeren 1744 à 1745 bewoont by vidua GELVEN.

Een ander herberghe genaemt **De Oude drie Sotten** ledent meenige jaeren gepermitteert, bewoont by N. SEGERS.

4. **Dixmude ofte Boesyngpoorte**

D'herberghe ter calchiede leedende van Ypre naer Boesynge genaemt **Coupe la Voye** ook ledent eenige jaeren ten geseyden gebruyke aldaer geplaetst, bewoont by Carolus LANNOY.

't Gonne gemeenelick genoemt **Vette t'Janne** ofte het **Houcxken** ter calchiede

leedende van Ypre naer Elverdynghe oock ledent merckelick jaeren, geerigeert ten genaemden tytel, bewoont by vidua Ignatius TACK.

IEPER, *Sint-Jacob nevens Ipre* (oktober 1779)

D'eerste herberghe alwaer men bier, wyn ende brandewyn vercoopt, mitsgaeders logement verleent aende reysende persoonen, bewoont door Jacobus DUTHILLIEUL als proprietaris, alsnu ontbloot van enseigne, genaemt ende over oude tyden herberghe voor uythangbert d'enseigne van **Drye Meulentjes**, is gestaen binnen dese prochie ontrent een quarture vande stadt Ipre, van noorden langst de calchiede leedende van de prochie van Zonnebeke onder haere Majesteyts Zaele van Ipre, van over immemoriaele tyden geerigeert geweest, ignorerende of het is geweest met permissie ofte niet, als de coopbrieven soo den eygenaere heeft verclaert danof geen mentil maeckende.

De tweede herberghe alwaer men gelycken dranck vercoopt ende logement verleent, bewoont door Joseph GODTSCHALCK proprietaris van diere, voortyts hebbende voor uythangbert d'enseigne verbeeldende **t'Landt van Beloften** ende alsnu oock gemeenelyck genaemt **De Potise**. Is gestaen een half quart-ure naer den oosten van de voorgaende, van noorden de selve calchie ten gehuchte genaemt de Cruypendaerde onder de gem*elde* zaele van Ipre; wesende een oudt gebauw geerigeert geweest van over immemoriaele tyden ende aen desen proprietaris toecommende by successie van syne houders, sonder oock van eenige permissie te weten.

De derde ende leste herberghe alsnu in wesen, alwaer men dranck vercoopt en*de* logement verleent gelyck in de twee voorgaende, bewoont door Alexander DONCHE by pachte, voortyts hebbende d'enseigne van een drie hoecktebert. Is staende een quart ure vande leste voorgaende, van zuyden langst de gemelde Zonnebeekcalchie ten gehuchte vanden Verloorenhoeck, onder ende dienende voor wethcamer van d'heerlickhede vander Camer, van over immemoriaele tyden, geerigeert sonder insgelycx van schriftelicke permissie te wesen voorsien.

Noteert dat'er boven dese drye herberghen voortyts noch drye ander op dese prochie hebben geweest, te weten twee langst de gemelde Zonnebeekcalchie ende de derde ten gehuchte van het Wielken, alwaer men ledent veele jaeren niet en gevent ofte gedebiteert en heeft (...).

IEPER, *Sinte-Nicolaeys buytten het schependom der stede van Ipre* (14 oktober 1779)

Eene herberghe aldaer gestaen buytten de Tempelpoorte der voors*eyde* stede synde onder de casselrye van t'geseyde Ypre draegende voor enseing **De Keysers Croone** langst de groote passagie van Ypre naer Belle, gebruyckt door de

weduwe Joannes Bapt*iste* VERBEKE ende actuelick competerende aen Jaecques LEURIDON op Dickebusch, de welcke geerigeert is t'sedert den jaere 1690 waerschynlick met permissie van t'hooft collegie der zaele ende casselrye van Ipre.

Een wynhuys gestaen langst de groote passagie van Ypre naer Poperynghe, voor desen een speelhof gedaen bauwen door *sieur* SIMOEN ende actuelick competerende aen sieur RAEVESCHOT t'Ypre, alwaer hy wyn vercoopt ende gepoynt is gelyck andere herberghen, t'sedert 4 jaeren met permissie van t'hooft collegie der Zaele ende Casselrye van Ipre volgens syn verclaers.

IEPER, *Sinte-Pieters buytten onder het schependom van Ipre* (6 oktober 1779)

1. Eene herberghe aldaer gestaen buytten de Meenepoorte der voors*eide* stede synde onder de casselrye van t'selve Ipre draegende voor enseing **De Drie Conyngen**, competerende ende gebruyckt bij Vincentius Ignatius GARDEIN, langst de groote passagie van t'genaemde Ipre naer Ryssel ende ander steden soo Waesten, Meesen, etc., de welcke aldaer geerigeert is geweest inde jaeren 1690 waerschynlick met permissie van t'hooft collegie der Zaele ende Casselrye van Ipre.

2. Een andere herberghe op de selve prochie gestaen langst de passagie van Ipre naer Kemmel ende andere prochien actuelick geheel comparerende ende gebruyckt by François DUMEZ causa uxoris, de welcke oock aldaer geerigeert is geweest ontrent de jaere 1690 eensgelickx ende waerschynlick met permissie alsvooren.

KACHTEM, *Cachtem, laatschap van Ouckene* (21 oktober 1779)

1. Eene herberghe gestaen op de plaetse van Cachtem sonder enseigne synde het schepenhuys bewoont door Guillame DE COUTTERE van immemoriaele tyden; gebauwen op cheynsgrondt vanden heere van t'selve Cachtem vervolghens met syn consent .

2. De herberghe **Het Hooghe** oock sonder enseigne staende wat noort van de plaetse van Cachtem langst de straete loopende van Iseghem naer Rousselaere, insgelyckx van immemoriaele tyden aldaer gebauwen sonder te weten met wiens permissie synde gebruyckt door Joannes STOLPAERT.

KEMMEL, *Cappittel in Kemmel* (20 oktober 1779)

Dat d'herberghe bewoont door Pieter Joannes BOUDRY genaemt **De Groote Veurstraete** ghelegen is op de prochien van Kemmel ende Voormezele scheedende soo men meent door de traeve keucken vierstede, langst de groote straete loopende van het stedeken van Meesen passerende de platse van Wytschaete, naer Poperinghe ghenaemt de Poperinghestraete ende de gonne leedende van Belle al

Dranoutre ende Kemmel naer Ipre, onvoorsien van octroy ende gesticht van immemoriaele tyde; ond*erteeckent* P.J. BOUDRY.

Ende dat d'herberghe gebruyckt door Ignatius WULLAERT genaemt **De Cleene Veurstraete** ghelegen is op de prochie van Kemmel onder de pointabiliteyt deser voornoemden heerelichede langs de gheseyde straete loopende van het stedeken van Meesen aldoor de platse van Wytschaete naer Poperinghe genaemt de Poperinghestraete ende de genaemde Krijghstraete leedende van Kemmel naer de Dikkebuschcalchye en van daer naer Ipre, afgelegen van de voorgaende herberghe omtrent 2000 voet ende gesticht alsvooren; ond*erteeckent* t'marq van Ignatius WULLAERT.

KOMEN, *Comines Nord* (5 november 1779)

1. L'auberge sous l'enseigne **Les trois anges** occupée par Antoine PARENT, située au lieu vulgarement appelé le fauxbourg de Comines sous la seigneurie du Pont, erigée depuis un tems immemorial.

2. L'auberge sous l'enseigne **Le Chat** occupée par Roger POLDERMAN, à lui appartenante située au dit lieu sous la seigneurie d'Oosthove à cet usage depuis plus d'un siècle.

3. L'auberge sous l'enseigne **Ste. Anne** occupée par Pierre BEAHAGEL située au d*it* lieu sous lan seigneurie de gheemene erigée en 1738 et depuis lors a cet usage.

4. L'auberge sous l'enseigne **Le Dernier Pattar** occupée par la v*euve* Pierre Chrisol DE WILDE, au long du grand chemin de Comines à Ypres sous la baronnie de Comines, érigée en l'an 1734 et depuis lors a cet usage.

5. L'auberge sous l'enseigne **La Cour du Coutre** occupée par Pierre François Joseph LE COUTRE propriétaire sur le coing des chemins de Comines à Ipres et de Menin à Messines sous la seigneurie du Coutre et à tel usage depuis plus de 100 ans.

6. L'auberge sous l'enseigne **La Carotte** occupée par Francois LA ROYERE sur le coin des chemins de Menin à Messines et de Comines à Cruys Eecke sous la seigneurie du grand Godtshouck, a tel usage depuis un tems immemorial.

7. L'auberge sous l'enseigne **Les Ciseaux** occupée par Pierre Joseph DUMORTIER située hameau de la chapelle de St. Eloy dite Tenbrielen sur le chemin de Comines à Zantvoorde sous la seigneurie d'Oosthove, à tel usage depuis 1357, tems de l'erection de la dite chapelle selon la declaration du beneficier.

8. L'auberge sous le nom **Le Chevalier de Montmorency** occupée par Pierre Antoine DEWILDE située au dit lieu et sur le même chemin que dessus et sous lad*it*e seigneurie d'Oosthove, a tel usage depuis environ 50 ans.

9. L'auberge sous l'enseigne **Le vieux Cruyseecke** occupée par Pierre Chrisol DESPATURES située au coins des chemins de Menin à Ipre et de celui de Comines à Becelaere sous la seigneurie de Cruyseecke, a tel usage depuis tems immemorial.

10. Et finallement l'auberge sous l'enseigne **Le Jambon** occupée par Francois VANDEMOORTEL située au hameau de Godtshuys sur le chemin de Vervy à Comines sous la seigneurie de Schoonevelde a tel usage depuis 80 à 90 ans.

LANGEMARK (4 november 1779)

D'herberghe ende brauwerie genaemt **Sinte Eloy** onder de baronnie van Grüsen geseyt Coutsy, liggende tusschen dese prochie ende de gonne van Bixschote langst den Jockwegh, aldaer geerigeert voor den jaere 1704, met consent vanden heere van Coutsy soo men can presumeren terwylen hy den gront waer op de selve herberghe is staende, als opperdirecteur van de goederen Sinte Eloy Cappelle competerend is regerende, welcke herberghe ontrent eene halve ure is afgelegen van dese ende de plaetse van Bixschote, meest wort gefrequenteert door cooplieden van beesten, actuelyck ten tytel van pachte gebruyckt door Frans DEBERGH.

Item d'herberghe genaemt **Den Nieuwen Treurniet** onder d'heerlichede van Letuwe liggende ontrent een halve ure van de plaetse, langst den steenwegh leedende van Poelcappelle naere Haere Majesteyts bosch van Houthulst, aldaer gedaen nieuwe bauwen door Pieter Joannes MORENT uyt crachte van octroy by hem becommen den 21en novembre 1772 van jonckheer Joseph DEPATIN heere van voornomde Letuwe par copie door den proprietarys aen ons verthoont, actuelyck in pachte gebruyckt door Andries MARCHAND.

Item d'herberghe ende brauwerie ten jaere 1701 gedraegen hebbende voor enseigne **Sinte Hubrecht** ende alsnu **Sinte Joris** gestaen ter plaetse van Langhemarcq onder d'heerlichede van Vlynckambacht, zuyt jegens het kerckhof de calchie daer tusschen, competerende ende gebruyckt door Joseph SEURYNCK d'oude.

Item d'herberghe ende brauwerie voor desen gedraegen hebbende voor enseigne **Het Catspel** ende tsedert 1727 draegende voor enseigne **Sinte Sebastiaenshof** staende ter plaetse van Langhemarcq, dichte noort by het kerckhof onder de baronnie van Coutsy, actuelyck competerende ende gebruyckt door Carel Ivo SAMYN.

Item d'herberghe ende brauwerie draegende voor enseigne **Sinte Barbara** ook staende ter geseyde plaetse van Langhemarcq, weinigh west van het kerckhof onder de geseyde baronnie van Coutsy, synde het wethuys der selve heerlichede; ten jaere 1718 gecompareert hebbende aen Winocus OOGHE, ende alsnu competerende ende gebruyckt door Joannes Carolus MARKEY.

D'herberghe ende brauwerie **Den Watervlietmolen** staende by tytel van cheinse

op de proprieteyt vanden disch van Proven, ontrent het gescheedt deser prochie de gonne van Roosebeke ende Staeden langst den Torroutwegh aldaer, geerigeert met permissie van den heere van Watervliet zynde het wethuys der selve heerlichede onder de welcke sigh geen andere herberghen en bevynden competerende ende gebruyckt door Andries Nicolais FOLLEBOUT.

Item d'herberghe ende brauwerie draegende voor enseigne **Den Hert** ter plaetse van Poelcappelle onder desselfs heerlichede toebehoorende ende gebruyckt door de weduwe Guill*iam*e VERFAILLIE is van over immemoriaele tyden herberghe geweest.

Voorts de herberghe genaemt **Den Couckuyt** staende by titel van cheinse op ontrent de drye gemeten lants proprieteyt vanden disch deser prochie onder d'heerlichede van Corby, ontrent eene halve ure afgelegen van de plaetse langst den Zaelstraete, actuelyck competerende ende gebruyckt door Ignatius Ferdinandus VICTOR by coope jegens Pieter MATTEN synde het wethuys der selve heerlichede.

LANGEMARK, heerlijkheid van *De Corvere* in de kasselrij Ieper [Langemark, Merkem, Westrozebeke] (18 oktober 1779)

Synde het wethuys der voornoemde heerlickhede competerende de cappelle van St.-Jan, gebruyckt door de weduwe Jan Bapt*iste* SYSSAUW, draegende voor enseigne **Sint-Jantervonte;** geerigeert van immemoriaele tyden die het octroy is in het ongereet.

LEDEGEM (13 oktober 1779)

Alvooren eene oude herberghe ter plaetse deser prochie van Ledeghem noort van de kercke, wesende het wethuys desselfs prochie ende heerelykhede geerigeert van alle immemoriaele tyden met het uythangbert **Sint Joris** met permissie volgens declaratie van de kinderen Pieter Joannes BOUCKAERT proprietarissen ende jegenwoordighe bewoonders van den heere deser voornoemde prochie ende heerelykhede.

Item oost aen de voorgaende de plaetse daer tusschen eene oude herberghe genaemt **De Drye Koningen** met desselfs uythanghbert bewoont by Elias VAN HAVERBEKE; geerigeert volgens de declaratie van de kinderen Pieter Joannes BOUCKAERT proprietarissen van alle immemoriaele tyden met permissie van den heer deser prochie ende heerelykhede van Ledeghem.

Item wat noort aen de voorgaende ter voornoemde plaetse van Ledeghem en langst de straete leedende naer Rollegem eene oude herberghe genaemt **De Kroone** met desselfs uythanghbert bewoont by de kinderen Pieter Joannes BOUTTEN; geerigeert van over immemoriaele tyden met permissie volgens

hunne declaratie van den heere deser prochie ende heerelykhede van Ledeghem.

Item noort van de voorgaende eene herberghe genaemt **Den Gaepaert** geerigeert van over immemoriaele tyden ende alsnu op de selve erfve erbauwt ende genaemt **Oostindien**, hebbende uythanghbert, bewoont door Stephanus NOLLET opgerecht volgens declaratie met permissie van den heere deser prochie ende heerelykhede voornoemt.

Item by de plaetse van tvoornoemde Ledeghem suyt oost van de twee voorgaende een brandewynhuys bewoont by Catharina VAN ACKERE, sonder naeme ofte tytel van herberghe, vercoopende sonder permissie ten gerieve van de gebeuren en prochiaenen genever ende brandewyn van over tsestig jaeren.

Item noort west van de kercke van Ledeghem op het gescheet van dese ende de prochie van Dadizeele langst den steenweg van Meenen naer Rousselaere, nevens het comptoor van haere majesteyts uytgaende ende inkomende rechten eene nieuwe herberghe sonder titel ofte uythanghbert bewoont by Michiel DHAENE, aldaer geerigeert sonder permissie (ten gerieve van de gene die het comptoir noodig hebben alsoock van de passerende lieden) ontrent twaelf jaeren.

Item nog noort west van de voorgaende eene herberghe genaemt **Het Stroomken**, geerigeert van over immemoriaele tyden, gelegen op het westeynde deser prochie by de beke maekende het gescheet van dese ende de prochie van Dadizeele langst de straete leedende van de prochie van Rumbeke, Rolleghem Cappelle ende de prochie van Ledeghem naer die van Dadizeele, bewoont by de weduwe Marcus DE DEURWAERDERE, sonder uythanghbert ende wetenschap van eenige permissie.

Item noort oost van de voorgaende eene nieuwe herberghe genaemt ***Sint* Maerten** geerigeert ontrent acht jaeren, gelegen langst den steenwegh van Meenen naer Rousselaere ende de straete leedende van dese prochie naer de prochie van Dadizeele, bewoont by Pieter Joannes SIOEN, sonder uythangbert, nogtans met permissie volgens syne declaratie van de heere deser prochie en heerelykhede van Ledeghem.

Item van de voorgaende eene herberghe genaemt ***Sint* Pieters** hebbende desselfs uythangbert, gelegen op het noorteynde deser prochie van Ledeghem langst den voorseyden steenwegh van Meenen naer Rousselaere ende de straete leedende van Rolleghem Capppelle naer Moorslede traverserende den voorn. steenwegh ende de straete leedende van Ledeghem naer de prochie van 't voorseyde Moorslede, aldaer geerigeert ontrent 27 jaeren, met permissie (volgens declaratie) van den heere deser prochie van Ledeghem; jegenwoordigh bewoont by Joseph HOLVOET.

Item oost van de voorgaende eene herberghe genaemt ***Sint* Hubrecht**, gelegen langst de voorseyde straete van Rolleghem Cappelle naer den voorseyden steenwegh, bewoont door Francis LOBELLE, geerigeert ontrent 56 jaeren sonder

wetenschap van eenige permissie.

Item op den oostcant deser prochie van Ledeghem ende zuydoost van de voorgaende onder de heerelykhede van Swielande langst den voetweg van Rolleghem Cappelle naer de prochie van Dadizeele eene herberghe genaemt **Het Hinnecot**, bewoont by Andries CASIER, geerigeert over meer als hondert jaeren sonder uythangbert ende wetenschap van eenige permissie, synde dese herberghe het wethuys deser voornoemde heerelykhede van Swielande.

Eyndelinghe eene herberghe genaemt **Den Lindeboom** hebbende desselfs uythangbert, geerigeert over immemoriaele tyden ende permissie volgens declaratie van Guilliaeme VAN WILDEMEERSCH, proprietarys ende jegenwoordigen bewoonder van den heere van Emsrode wesende dese herberghe het wethuys der heerelykhede van tvoorn*oemde* Emsrode, gestaen ende geleghen wat noordt van de plaetse langst de straete leedende van de plaetse van Ledeghem naer de prochie van Moorslede en stede van Rousselaere ende de straete van Winkel St.-Eloy, eertyts Winkel Capelle, naer de prochie van Dadizeele.

MESEN, *Camerbuyten Meessen* [zie Wijtschate]

MOORSLEDE (19 oktober 1779)

1. Alvooren bevynden sigh ter plaetse deser prochie ofte dorp den nombre van vier herberghen wanof de eerste is genaemt ende draeght voor enseigne **De Hert**, wesende het wethuys der selve prochie met brauwerie, t'gonne is competerende aen den heere van Moorslede, wesende oock de plaetse alwaer de geoctroyeerde confrerie van den edelen ridder *Sin*t Sebastiaen syn oeffenen door hun gewoonelycke exercitie met den hantboge, actuelyck in pachte gebruyckt door Jacobus Petrus DE VLOO, welcke herberghe staet gesitueert weinigh suyt by de kercke, langhst de prochiestraete van t'selve Moorslede naer Zonnebeke, stadt Ipre, oock de gonne van Dadizeele ende voorders naer de stadt Meenen, de selve herberghe aldaer wesende geplaetst op het foncier van den selven heere van Moorslede van over oude tyden.

2. Eene tweede herberghe met brauwerie staende oock op het fonchier van den heere van Moorslede weinigh van oosten by de kercke binnen het beluyck van de plaetse ofte dorp draegende voor enseigne **Het Princenhof**, nu ter tydt competerende aen de weduwe van Pieter VAN GHELUWE woonende binnen dese prochie ende is in pacht gebruyckt ende bewoont door Adriaen Frans BREYNE, welcke herberghe aldaer is wesende van oude tyden buyten onse kennisse.

3. De derde herberghe staet gesitueert op de plaetse ofte dorp, noort oost by de kercke met brauwerie, oock op het fonchier van den heere van Moorslede ende is draegende voor enseigne **De Croone**, ter deser tydt competerene aen de we-

duwe van Joannes GRYSPEERT lantsvrouwe binnen dese prochie ende wort in pachte gebruyckt ende bewoont door Carel Ignaes REUSE fs. *wylen*t Frans, welcke herberghe aldaer is wesende van oude tyden buyten onse kennisse.

4. De vierde herberghe oock met brauwerie staende gesitueert weinigh noort van de voorgaende ende noort by de kercke binnen het beluyck van het selve dorp ofte plaetse alwaer voor by is loopende de prochiestraete van Moorslede naer Rousselaere draegende voor enseigne **De Swaene**, nu ter tydt competerende aen Jacobus Pieter DE VLOO, herberghier woonende in het wethuys deser prochie ende is in pacht gebruyckt ende bewoont door Basilius VAN DEN BRIELE, welcke herberghe aldaer is geerigeert met consent van den heere van t'selve Moorslede, uytte dies datter eene andere oude herberghe, die was staende van oosten de kercke op de selve plaetse ofte dorp, ende was draegende de enseigne **Het Vliegende Peert**, is commen te cesseren sonder datter aldaer noch dranck wort gedebiteert.

5. Item eene herberghe genaemt **Sint Accaris** gesitueert wat west ontrent een half quartier urs van de kercke deser prochie alwaer voorby is loopende de prochiestraete van Moorslede naer Passchendaele onder d'heerlykhede van Moorslede dicht by de Cappelle, draegende den naem van de Cappelle van St. Accaris, nu ter tydt competerende aen Pieter Albertus CALLAERT soo hy ons declareert die de selve herberghe gebruyckt ende bewoont, ende welcke herberghe aldaer is wesende van over oude tyden buyten onse kennisse, sonder dat de selve heeft enseigne.

6. Idem bevint sigh eene herberghe genaemt in de wandelynge **Den Nachtegael**, gesitueert langst de prochiestraete van Moorslede naer Zonnebeke, eene halve heure afgeleghen ten westcante van de kercke deser prochie onder d'heerlykhede van Schaege, competerende den heere van t'hof van Passchendaele, welcken naeme van herberghe soo men verstaet maer en heeft beginnen met het bauwen van de huyse ledent de 22 jaeren ofte daer ontrent dat den alsdan gebruyckt aldaer heeft beginnen dranck te debitteren ende competerende aen Frans VAN DEN BROUCKE, woon(ende) tot Passchendaele, in pachte gebruyckt ende bewoont door Pieter Lucas VAN DEN BROUCKE, broeder van den proprietarys, sonder dat deselve is draegende enseigne.

7. Idem eene herberghe en brauwerie genaemt **Den Waeterdam** gesitueert zynde een quart urs suyt van de kercke langst de prochiestraete van Moorslede naer Dadizeele onder d'heerlykhede van Waetermeulen, nu ter tydt competerende aen Jacobus DEPREZ met consent ende door hem bewoont ende gebruyckt welcke herberghe aldaer is wesende van over oude tyden, buyten onse kennisse, sonder dat deselve is draegende enseigne.

8. Idem bevynt sigh gesitueert suyt by de voorgaende en langst de selve prochiestraete loopende van Moorslede naer Dadizeele ende alsoo een quartier urs van de kercke eene herberghe borne sonder enseigne competerende aen Laurens

CATTEBEKE ende by hem bewoont, die ons heeft verclaert van sedert ontrent de veertigh jaeren erwaerts te hebben gedebiteert dranck met verbael consent van den heere van d'heerlykhede van t'selve Waetermeulen waer onder syn huys ende erfve is ressorterende geinclaveert in dese prochie.

9. Idem bevint sigh eene herberghe genaemt **Stroyen Boome** sonder enseigne, gesitueert drye quartier urs op den suytcant van de kercke van Moorslede langst de prochiestraete loopende van Moorslede naer Dadizeele, ressorterende onder d'heerlykhede van Potterie geinclaveert in dese prochie van Moorslede, competerende aen Guill*iam*e CLAEYSSENSnegotiant tot Meenen, gebruyckt en bewoont door de weduwe van Joseph PATTYN, welcke herberghe aldaer is wesende van over oude tyden buyten onse kennisse.

10. Idem eene herberghe draegende voor enseigne **Het Schepenhuys** gesitueerd onder d'heerlykhede van Slyps geinclaveert in de prochie van Moorslede, ontrent de drye quart urs afghelegen van suytoost de kercke deser prochie, suytoost by sekere cappelle genaemt de Cappelle van het selve Slyps, wesende eene benefiece castrael van den heere van t'selve Slyps, welcke herberghe ter deser tydt competerende aen de weduwe en kynders Joannes GRYSPEERTlantsvrouwe tot Moorslede ende is in pachte gebruyckt ende bewoont door Pieter CATTEBEKE, de selve herberghe is aldaer van over immemoriaele tyde buyten onse kennisse.

11. Idem eene herberghe borne sonder enseigne gesitueert by de voorseyde cappelle van Slyps dicht van noorden by de voorgaende ressorterende onder de selve heerelykhede van Slyps binnen dese prochie, ter deser tydt competerende aen Joannes BRULOIS ende by hem bewoont en gebruyckt welcke herberghe aldaer is wesende van over oude tyden buyten onse kennisse.

12. Idem eene herberghe borne sonder enseigne vulgairelyck genaemt **Den Tuymelaere**, gesitueert eene groote halve heure van oosten de kercke deser prochie langst de oude heirstraete loopende van Meenen naer Rousselaere, ressorterende onder dese prochie ende heerelykhede van Moorslede, competerende aen de weduwe ende kynders van Joannes DE DEURWAERDERE met consent ende by de selve bewoont ende gebruyckt de welcke ons te kennen hebben gegeven dat de selve herberghe eertyts door hunne voorouders is geerigeert met consent van den heere deser prochie en heerelykhede van Moorslede, uytte dies datter langst de selve heirstraete, weinigh suyt van dese hadde geexisteert eene andere herberghe genaemt **Den Tuymelaere**, die met het erigeren deser was commen te cesseren sonder dat men aldaer sedert dies eenigen dranck is debitterende.

13. Idem eene herberghe ende brauwerie draegende voor enseigne **De Drye Conyngen**, gesitueert langst den steenweg leedende van de stadt Meenen naer de gonne van Brugghe, onder dese prochie en heerelykhede van Moorslede, ontrent een heure afgeleghen oost van dese kercke welcke herberghe aldaer is geerigeert t'sedert ontrent de aght en twyntigh jaeren met consent van den heere vn t'selve

Moorslede, mits ten dien tyde eene andere herberghe die was draegende den selven tyttel ende gesitueert langst de oude heirstraete van Moorslede naer Brugghe wat west van dese, was commen te cesseren sonder dat men in de selve oude herberghe daer t'sedert nogh heeft gedebiteert eenigen dranck ende is competerende aen d'heer Louis Germain BERGHMAN bewoont ende gebruyckt door de kynders van Gilles REUZE.

14. Idem eene herberghe borne sonder enseigne alwaer de gebruyckers van diere sedert ontrent de twyntigh à twee en twyntigh jaeren erwaerts dat het huys is gebauwt hebben dranck gedebitteerd sonder voorsien te wesen van de noodige permissie; welck huys gesitueert staet wat oost van de kercke langhst de prochiestraete leedende van Moorslede naer Rumbeke, genaemt de Ghentstraete, ter deser tydt competerende aen Emmanuel DE SIMPEL by coope van Joannes Baptiste DE VOS die het selve huys aldaer hadde gedaen bauwen ledent ontrent de selve twyntigh à twee en twyntigh jaeren als wanneer den selven DE VOS hadde verlaeten ende gequitteert een oude herberghe gestaen op de plaetse deser prochie genaemt DEN DAUPHIN die met syn vertreck was commen te cesseren sonder datter daer t'sedert noch dranck gedebiteert is geworden (...).

15. Idem eene herberghe borne sonder enseigne vulgairelyck genaemt **Den Couckuyt**, gesitueert langst de prochiestraete loopende van Moorslede naer Rumbeke genaemt de Ghentstraete, afgelegen ontrent de dry quart urs oost van dese kercke, ressorterende onder dese prochie ende heerelykhede, ter deser tydt competerende aen *sieur* Pieter Joannes ROUSSEAU brauwer woonende binnen dese prochie ende is in pachte gebruyckt by Joannes VAN HAELST, de selve herberghe is aldaer geerigeert boven de vyftigh jaeren als wanneer op den selven canton is commen te cesseren eene andere oude herberghe oock genaemt **Den Couckuyt** welcke herberghe soo den proprietaris declareert te hebben geerigeert geweest met constent van den heere van t'selve Moorslede.

16. Idem eene herberghe borne sonder enseigne gesitueert langst de prochiestraete loopende van Moorslede naer Rousselaere ontrent een halve heure afgelegen noort oost van de kercke, ressorterende onder de prochie ende heerelykhede van Moorslede, ter deser tydt competerende aen Carolus BONTE ende door hem bewoont ende gebruyckt welcke herberghe aldaer is wesende van over oude tyden buyten onse kennisse.

17. Idem een huys staende op de plaetse van desen dorpe competerende aen Joannes BEAUMON ende door hem gebruyckt ende bewoont, die ons verclaert van in den selven huyse te debitteren brandewyn ende genever die hy is haelende en coopende in haere Maj*esteyts* cantyne tot Rousselaere, sonder toe dies tot hier toe permissie te hebben gevraeght ofte becomen mits hy niet en was wetende of hy ten dien effecte permissie noodig was hebbende.

NEERWAASTEN, *Bas Warneton et seigneurie de La Bussche* (19 oktober 1779)

Primo le cabaret nommé **Le Duc d'Orléans** située sur la place de la susdite paroise de Bas Warneton occupée par Augustin MOREL, etant d'un tems immemorial et necessaire aux gens de loy de la dite paroisse qui s'assemblent pour affairs de la même paroisse.

Et un autre cabaret nommée **La Dreve** située du loin le grand chemin de la ville de Warneton allant vers Comines occupée par Francoise DE SMYTTERE, *veuve* de Pierre Joseph DU TILLIEUL, etant aussi une place ou les gens de loy tant de la dite paroisse, que de la seigneurie de La Bussche s'assemblent pour affairs de la même paroisse et ne le trouvant que ce cabaret du loin ledit grand chemin et necessaire aux voiageurs.

OEKENE, *Prochie van Ouckene, laatschap van Ouckene* (22 oktober 1779)

Judocus NUYTTENS herberghier woonende ter platse van t'selve Ouckene, synde de vergaerde plaetse vande regierders van den laetschepe van aldaer, hebbende voor uytstickbert **De Croone**, nieuwe gebauwt ontrent de dertigh jaeren seggende van geen octroy te weten, ende te venten met permissie van den heere deser prochie.

Gregorius Augustinus VERRAES herberghier ter voorseyde platse van Ouckene, genaemt **Den Rooden Leeuw** sonder uythanghbert, hebbende gevent ontrent de seven jaeren seggende daer te vooren herberghe geweest te hebben van over immemoriaele tyden sonder te weten van eenig octroy.

François GHEYSEN herberghier suyt by de platse van het genaemde Ouckene hebbende voor uythanghbert ofte enseigne **Saint-Hubrecht**, seggende van immemoriaele tyden herberghe geweest te hebben, sonder van eenig octroy te weten, anders dan met permissie van den heere.

Pieter Joannes THOMAES woonende ter prochie van Ouckene houdende herberghe, sonder enseigne oft uythanghbert nu ontrent thien maenden sonder consent ofte permissie van iemant, daerby declarerende van niet te sullen laeten van te venten niet jegenstaende de mondelynge interdictie van wegens den heer deser prochie aen hem gedaen.

Joannes DE RUYTTERE, woonende wat suyt oost van de prochie van t'selve Ouckene, verkoopende franschen brandewyn ende genever, seggende t'selve benevens idylent haere houders gedaen te hebben beth dan t'achentigh jaeren sonder interdictie van iemant ende niet te weten van octroy .

PASSENDALE (2 november 1779)

Alvooren d'herberghe draegende voor enseigne **De Lelie**, gebruyckt Philippus BURETTE, gelegen aen d'oostsyde van de plaetse van Passchendaele onder de heerlickhede van t'hof van Roosebeke, weesende van ouden tyde geerigeert ende gedient ter usantie van herberghe sonder dat den geseiden BURETTE eenigte permissie heeft connen betoonen.

Item d'herberghe genaemt **Den Hooren** bewoont door Francis LESOEN gelegen aen de westsyde van de plaetse onder haere Majesteyts Zaele van Ipre, hebbende insgelickx van ouden tyde gedient voor herberghe sonder te connen seghen met wiens permissie de selve is geerigeert geweest.

Item d'herberghe genaemt **Sint Hubrecht** ghesitueert aen de zuytzyde van de plaetse, wesende het wethuys der heerlickhede t'Hof van Passchendaele ende Schaeghe, gebruyckt door *sieur* Francois Ignace BOUTENS; weesende ook van ouden tyde bekent voor herberghe sonder dat hij BOUTEN eenigte permissie heeft connen betoonen ende dat hij noghtans gheassumeert heeft dat het huys ten respecte van herberghe belast is met 2 capoenen s'jaers in proffyte van den heer grave van Rumbeke als heere van Schaeghe.

Voorts d'herberghe **Den Tuymelaere**, gelegen west jegens de plaetse onder d'heerlickhede van Acquets langst de Dosselstraete, gheoccupeert door Joseph BLANCKAERT den welcken ons overgeleyt heeft permissie tot mogen venten, becomen van den heer Grave DE CROIX, heer van Acquets, in daete van 21 juny 1742.

Item d'herberghe genaemt **Den Molen**, gelegen een weynigh noort van de kerke onder t'hof te Roosebeke op het gehuchte den Molen, gebruyckt door Albert DE SMEDT, onvoorsien van permissie alhoewel het van ouden tyde eene herberghe geweest heeft.

Item eene andere herberghe, gelegen dicht jegens de voorgaende onder den ambacht van Rousselaere, gebruyckt door Philippus DE CAESTECKER, onvoorsien van permissie, niet jegenstaende het oock van ouden tyde gedient heeft ter usantie van herberghe.

Item d'herberghe genaemt **De Calve**, gelegen ontrent eene half ure noort oost van de kerke, langst de Groote Straete die loopt van Rousselaere naer Ipre onder d'heerlickhede van Acquets, gebruyckt door Joannes VAN HAVERBEKE, welke herberghe gheerigeert is met permissie van den heere van Acquets ten jaere 1725 volgens het te kennen geven van de gebruycker.

Item d'herberghe genaemt **De Mosselmarct**, gelegen een quart halve ure west van de voorgaende langst de geseyde straete ende de gonne genaemt de Dosselstraete, gebruyckt door Pieter Simoen VAN HAVERBEKE den welcke segt onder alle syne tytelen, die hem overgeleverd geweest hebben in het coopen de geseyde

herberghe, geene permissie tot venten bevonden te hebben, maer dat het van immemoriaele tyde eene herberghe geweest heeft.

Voorts eene andere herberghe voortyts genaemt **Den Lesten Stuyver** ende alsnu het **Hof van Roosebeke**, gelegen beth dan een quart ure west van de voorgaende langst de geseyde straete van Rousselaere naer Ipre onder d'heerlickhede van t'Hof van Roosebeke, bewoont by Andries BUSEYNE den welcken gedeclareert heeft als per voorg*aend*en alle geseyt is.

Item d'herberghe genaemt **s'Gravenstafel**, ghesitueerd beth dan een quart ure weste van de voorgaende langst de geseyde straete ende langhst de gonne genaemt Schipstraete, gebruyckt door Pieter VERSAVEL, den welcken insgelicx onvoorsien is van permissie tot mogen venten, niet iegenstaende het van alle immemoriaele tyde voor herberghe bekent is geweest.

Item eene andere herberghe genaemt **Het Croontjen**, een weinig west van de voorg*aend*e langst de geseyde straete van Rousselaere naer Ipre, gebruyckt door Joannes DE WILDE, weesende oock van ouden tyde gheerigeert, die nochtans maer van tyd tot tyd gedient heeft ter usantie van herberghe.

Voorts eene andere herberghe genaemt **Den Wallemolen**, gelegen ontrent eene halve ure noord west van de kerke onder haere Majesteyts Zaele van Ipere, gebruyckt door Joannes D'EERE hebbende gedient voor herberghe sedert den 29 9bre 1732 volgens de permissie (...).

Eyndelinghe eene andere herberghe, gelegen beth dan een halve ure zuyd van de kerke onder d'heerlickhede van Passchendaele langhst de groote straete die loopt van Moorslede naer Zonnebeke ende langhst de gonne van Passchendaele naer Becelaere, genaemt **Het Meyboomken** bewoont door Joannes SERROEN den welcke overgeleyt heeft den cheynsbrief van den grond comp*eterend*e den Heer Grave van Rumbeke in daete van 12 april 1763 waer by synne predeccesen gehouden was een huys daer op te bouwen, dienstig tot houden van herberghe.

ROESELARE, *Prochie van Rousselaere, laatschap van Ouckene* (22 oktober 1779)

Joannes SOBRY herberghier woonende langst de straete van Rousselaere naer Hooghlede ontrent een half ure van de stadt in de herberghe genaemt **De Drye Lynden** sonder uythanghbert seggende van herberghe geweest te hebben van sedert het jaer 1702 sonder te weten van octroy.

Jan Frans LEBEKE fs. wylent Frans woonende ontrent een quart ure noord buyten der stede van t'selve Rousselaere langst der voornomde straete naer Hooghlede genaemt **Nelle Bekens** sonder uythanghbert seggende herberghe geweest te hebben ledent ontrent de seventigh jaeren met permissie van de heere deser heerelichede sonder andersints te weten ofte voorsien te syn van octroy.

ROESELARE, *Schiervelde in Rousselaere, Oostnieukercke en Hoogleede* (3 november 1779)

Sigh maer en bevindt eene herberghe staende op de prochie van Rousselaere langhst de straete van Rousselaere naer Oostnieukercke bet als een quartirens buyten der stede, synde eene oude herberghe genaemt **Schiervelde** dienende voor vierschaerplatse ende wethuys der selve heerlickhede, toebehoorende aen den heere der selve jurisdictie, gebrucykt door Bernardus LAVENS (...).

ROLLEGEM-KAPELLE, *Heerlijkheid en laatschap* (15 oktober 1779)

Alvooren te plaetse van t'selve Rolleghem Cappelle syn bevonden drie herberghen, te weten: eene ten westcante van de platse hebbende voor uythanghbert **St.-Joris** bewoont ende gebruyckt door Joseph DEPREZ, synde de selve aldaer van oude tyden geerigeert sonder dat men weet of daer over eenighe consent vanden heere ofte van wie het soude syn geweest.

De tweede herberghe ten zuytcante van de platse hebbende voor uythanghbert **De Witte Duyve**, gebruyckt door Ignaes FLYPO, oock van oude tyden aldaer geerigeert sonder dat men weet met wiens consent ofte permissie.

De derde herberghe oost aen de voorgaende, sonder uythanghbert, gebruyckt by Adriaan VAN FLETEREN, welcke herberghe aldar maer nieuwe en is gebauwt sedert 8 à 10 jaeren erwaerts sonder daer toe van iemant permissie gehadt te hebben.

Item noort oost van de platse van Rolleghem Cappelle, ter distantie van ontrent een half quart urs langst den voetwegh loopende van Rolleghem Cappelle naer Winckel Sinte Eloy, eene herberghe genaemt **Den Doorne**, nochtans sonder uythanghbert, bewoont door Anthone VERMEERSCH, synde aldaer geerigeert sedert den tydt van tseventigh à t'achtentigh jaeren sonder te weten van eenighe permissie.

Item verre noort van de platse van Rolleghem Cappelle, ter distantie van eene groote halve ure, eene herberghe bewoont door Adriaen BRITLANT den jongen, hebbende voor uythanghbert **Den Roobaert**, gelegen ten oostcante van de groote straete van Rolleghem Cappelle naer Ouckene, synde de selve herberghe aldaer geerigeert 30 à 35 jaeren oock sonder te weten al daer toe eenighe permissie is geweest.

Item suyt van de platse van Rolleghem Cappelle, ter distantie van een quart urs langs de groote straete van Rousselaere naer Moorsele onder dese heerlichede, nochtans onder de pointinge ende laetschepe van den Wulfsdam casselrye van Ipre, eene herberghe genaemt **Den Wulfsdam**, nochtans sonder uythanghbert, bewoont door Joannes VAN DAMME; dito herberghe aldaer langen tydt geweest sonder van eenige permissie te weten.

Men geeft voorders te kennen dat'er onder het spiritueel van Rolleghem Cappelle nogh syn bevonden twee ander herberghen, te weten: eene onder den Hove t'Iseghem, langhst de groote straete van Rolleghem Cappelle naer Ruimbeke ter distantie van ontrent eene halve ure van de platse van Rolleghem, gebruyckt door de weduwe Carolus VERMEERSCH, sonder uythanghbert ende aldaer seder een jaer ofte twee geerigeert.

Ende eyndelynghe eene herberghe genaemt **Den Nachtegael** onder den Ambacht van Rousselaere, distantie van een cleen halve ure van dese platse langst de straete leedende van het gestelde ten Bundere naer Winckele St. Eloy, wesende binnewegh, gebruyckt door Anthone DEREMAUX, aldaer sedert 8 à 10 jaeren errewaerts geerigeert.

RUMBEKE (21 oktober 1779) - [in tabelvorm]

1. **Den Rooden Leeuw**, met uythangbert
   - proprietaris: heer grave van Rumbeke
   - ghebruyckt door: Charles DEPREZ
   - gestaen: binnen het dorp onder de hh. graefschap Rumbeke
   - van immemoriaele tyden
   - octroy: dienende voor wethuys, ook van het graafschap Hof van Izegem, hh. van Hazels
2. **Het Schaek**: met uythangbert
   - proprietaris: Frans VAN HEE
   - ghebruyckt door: Frans VERBRUGGE
   - gestaen: binnen het dorp onder de hh. graefschap Rumbeke
   - van immemoriaele tyden
   - octroy: onvoorsien
3. **Den Spaenschen Ruytter**,
   - proprietaris: Joannes Baptiste BLOMME
   - ghebruyckt door: Joannes Baptiste BLOMME
   - gestaen: binnen het dorp onder het Ambacht van Rousselaere
   - van immemoriaele tyden
   - octroy: onvoorsien
4. **Eene herberghe sonder naem ofte enseigne**
   - proprietaris: Guill*iam*e DE JONCKHEERE
   - ghebruyckt door: Michiel VERVISCH
   - gestaen: binnen het dorp onder het graafschap Hof van Izegem
   - van immemoriaele tyden
   - octroy: onvoorsien
5. **Eene herberghe sonder naem ofte enseigne**

- proprietaris: Pieter Joannes VYAENE
- ghebruyckt door: Pieter Joannes DE GRYSE
- gestaen: binnen het dorp onder het graafschap Rumbeke
- van immemoriaele tyden
- octroy: met consent van de graaf van Rumbeke

6. **De Vyfwegen**
   - proprietaris: graaf van Rumbeke
   - ghebruyckt door: Pieter LIETAERT
   - gestaen: een quart van een myle van het dorp, by het casteel, dienende voor tourné bride voor thuys van den heere
   - van immemoriaele tyden
   - octroy: met consent van de graaf van Rumbeke
7. **De Bonhulle**
   - proprietaris: vidua Phillippus BOUTENS
   - ghebruyckt door: Joannes D'ARTOIS
   - gestaen: eene goede halve myle van het dorp op de Moorzeelstraete onder hh. van den Hazelt
   - van over vele jaeren herberghe (...)
   - octroy: onvoorsien
8. **Den Meerlaen**
   - proprietaris: Keurvorst van den Palst als cheinsnemer
   - ghebruyckt door: kynderen Pieter MULLE
   - gestaen: een myle van het dorp op den steenweg van Rousselaere naer Meenen, dienende voor barrierehuys onder het graafschap t'Hof van Iseghem
   - van over vele jaeren (...)
   - octroy: onvoorsien
9. **Het Vosken**
   - proprietaris: Joannes CASTEELE
   - ghebruyckt door: Pieter Jacobus CASTEELE
   - gestaen: ontrent drye quart myle van het dorp op den steenweg ende een quart van den Meerlaen onder het Hof van Iseghem
   - sedert 26 jaeren
   - octroy: onvoorsien
10. **Den Haep**
    - proprietaris: Jacobus GELDOF
    - ghebruyckt door: Jacobus GELDOF
    - gestaen: eene halve myle van het dorp langst den steenweg, een quart van **Het Vosken** onder de hh. den Hazelt
    - sedert beth als een jaer
    - octroy: tegen den danck van den heere ende wethuys ende sonder octroy

11. **Het Ployken**
   - proprietaris: Joannes BOTTELIER
   - ghebruyckt door: Emmanuel DE MAN
   - gestaen: ontrent drye quart van het dorp in het gebeurte van den Silverbergh onder de hh. Hazelt
   - van over veele jaeren
   - octroy: onvoorsien van schriftelyck octroy ofte permissie

RUMBEKE, *Prochie van Rumbeke, laatschap van Ouckene* (21 oktober 1779)

Joannes D'ARTOIS herberghier woonende langst de Moerzeelstraete, ontrent de drye quart urs suyt vande kercke, genaemt **De Barmehulle** sonder uythangbert; seggende aldaer gewoont te hebben ontrent negen jaeren, ende daer te vooren van immemoriaele tyden herberghe geweest te hebben, sonder te weten van het octroy dog sonder oyt gehoort te hebben van eenigen tegenseg.

Jacobus GELDOF woonende in d'herberghe genaemt **Den Aep**, sonder uythanghbert, langst den steenwegh van Rousselaere naer Meenen ontrent eene alve ure vande stadt Rousselaere ende ontrent drye quart ure van westen de kercke van Rumbeke; seggende de selve herberghe nieuwe gebauwt te hebben ledent drye jaeren, ende aldaer gevent te hebben op het versouck vanden heere ontfanghere der domeinen, ende daertoe gevraegt de permissie aenden bailliu deser heerelichede den welcken daer in heeft geconsenteert voor soo vele hem soude mogen aengaen, sonder prejuditie ofte tegenseg van den heere ende de gonne voorders soude behooren.

Emmanuel DE MAN herberghier woonende ter prochie van Rumbeke, suytwest van de voorgaende in d'herberghe genaemt **Het Ployken** sonder uythanghbert, ontrent een ure van de kercke ende ontrent drye quart ure van de stadt Rousselaere; seggende van geen octroy te weten, maer over langhe jaeren herberghe geweest t'hebben immers van immemoriaele tyden.

SINT-JAN, *Sint-Jan nevens Ipre* (6 oktober 1779)

Een herberghe gebruyckt door Pieter Frans BOSSAERT hebbende voor teecken **Den Koninck van Vranckryck**, ter causen den Koninck van Vranckryck in oude tyden van oorloge aldaer gelogeert heeft, staende ter gehugte van het Wielken langst de groote heirbaene van Ipre naer Rousselaere en Brugge.

Ten tweeden eene herberghe gebruyckt door Andries SEYS hebbende voor teecken **Het Wielke** staende ter gehugte als vooren langst de groote heirbaene van Ipre naer Brugge en Rousselaere.

Ten derden eene herberghe gebruyckt door vidua Maerten BAELEN hebbende voor teecken **Den Hert** staende ter gehugte van het Wielke langst de groote

heirbaene van Ipre naer Bruggen en Rousselaere, de welcke geerigeert is ledent 127 jaeren volgens de daete op het huys ofte herberghe, maer en weten niet met wiens permissie.

Ten vierden eene herberghe gebruyckt door vi*du*a Vitalis FLAMON hebbende voor teecken **St. Hubrecht** staende tot Hoogesiecken langst de groote heirbaene van Ipre naer Brugge en Rousselaere.

Ten vyfden eene herberghe gebruyckt door Joseph VAN ISACKER hebbende voor teecken **De Bryckerie** staende tot Hoogesiecken langst de groote heirbaene van Ipre naer Dixmude en Langemarck.

Ten sesden eene herberghe gebruyckt door Pieter BLANCKAERThebbende voor teecken **Het Hemelryckschen** staende tot Hoogesiecken langst de groote heirbaene van Ipre naer Dixmude en Langemarck.

Ten sevenden een brandewynkot beneffens wynhuys, voor desen herberghe geweest, gebruyckt door Ignatius BLOMME hebbende voor teecken **De Schaere** staende langst de groote baene van Ipre naer Brugge en Rousselaere; geerigeert geweest ontrent de 100 jaeren volgens de daete op het huys maer en weet niet met wiens permissie.

Ten aghsten eene herberghe op dese prochie onder het schependom van Ipre, gebruyckt door Joannes ZEGERS,hebbende voor teecken **De Drie Sotten** staende langst de groote heirbaene van Ipre naer Brugge en Rousselaere.

Ten negenden eene herberghe ontrent de caye van Ipre onder het schependom van aldaer, gebruyckt door Pieter VERMEERSCH,hebbende voor teecken **De Zonne**, de welcke staet langst de groote heirbaene van Ipre naer de caye en Boesynge, de welcke geerigeert is boven de 100 jaeren volgens declaratie van den gebruycker VERMEERSCH maer en weet niet met wiens permissie.

STADEN (28 oktober 1779)

Alvooren eene herberghe met brauwerie genaemt **Staden Dreve**, zynde het ordinaire wethuys ofte vergaerplaetse van de regierders der prochie van Staden, competerende den heer grave van aldaer ende gebruyckt door Francis PEENE, gesitueert zuyd west van de kercke lanckxt de herstraete van Ipre op Brugge van immemoriaele tyden herberghe geweest.

Item eene herberghe met brauwerie, gesitueert langst dito heirbaene en op de plaetse van Staden hebbende voor teecken ofte uythangbert **Sint Jean**, competerende ende gebruyckt door Emanuel VAN BESIEN; van oude en immemoriaele tyden bekent voor herberghe.

Toedies eene herberghe met brauwerie, hebbende voor teecken **Den Vos** op dito plaetse, competerende de kynders d'heer A.H. VAN VOSSEM ende gebruyckt

door Joannes VAN MIDDELEM oock van oude tyden bekent voor herberghe.

Eene heberghe hebbende voor teecken **Den Engel** op de gemelde plaetse competerende ende gebruyckt door Michiel PEENE, oock van oude tyden bekent voor herberghe.

Voorts een herberghe met brauwerie hebbende voor uythanghbert **Het Daembert**, gesitueert op de gemde plaetse, competerende ende gebruyckt door Michiel VERLEZ, nieuwe gebauwt ledent vyf jaeren ende aldaer getransfereert van een ander huys op de selve plaetse die was dienende voor herberghe met dito teecken, alsnu geaboleert, die dito VERLEZ was gebruyckende welck oud huys van oude tyden herberghe is geweest.

Eene herberghe onder het Paussche ende Vyversche appendant 's Land van den Vryen, weynig van de plaetse langst de zelve herstraete, hebbende voor teecken **Sinte Sebastiaen**, zynde het gildhof van de Confrerie van den selven Sinte Sebastiaen, dit met eene brauwerie onder Westvlaenderen competerende den heere grave van Staden, gebruyckt door Bernardus DE WILDE van immemoriaele tyden herberghe geweest.

Item eene herberghe met brauwerie gesitueerd op Staden Berg, hebbende voor teecken den selven berg, langst de voormelde herstraete en langst de gone van Meenen op Dixmude een quart urs van de kercke en een quart urs van Stadendreve, competerende Jucocus DE BACKER met zyne kynderen; oock van oude tyden aldus bekent.

Alsmede eene herberghe genaemt **'t Stampkot**, een quartier urs west van de plaetse langst de genoemde herstraete van Meenen op Dixmude een quart urs van de laestgenoemde herberghe, competerende en gebruyckt door Joannes ELLE; oock van oude tyden herberghe geweest.

Item eene herberghe genaemt **'s Graveneecke** langst de gemede herstrate van Meenen op Dixmude ene halve myle noord west van de kercke ende een quart myle van de voorgaende herberghe **Het Stampkot** by het bus van Houthulst, competerende den heer grave van Staden ende gebruyckt door Stephanus POMMEZ; van gelycken van immemoriaele tyden herberghe geweest.

Toedier eene ander herberghe genaemt **Het Lindeken** een quart myle zuydoost van de kercke van Staden langst de groote straete van Staden op Rousselaere, gebruyckt door Cornelis VERMEERSCH ende hem competerende met zyne behuwde kynderen; hebbende herberghe geweest sedert ontrent sestig jaeren.

Voorts heeft Louis SENAVE aen de Sint Jansplaetse, weynig zuyd van de kercke van Staden, herberghe begin houden zonder octroy ofte behoorlycke permissie om 't welcke te beletten den heer bailliu deser prochie zaecke t'zijnen last heeft ingestelt, welcke zaecke tot alsnog is ten vollen ongedecideert immers alhier maer voor memorie.

Ten dezer geseyde prochie van Staden zijn nog herberghen ofte bier en brandewynvercoopers gelegen onder het Paussche ende Vyversche appendante 's Lands van den Vrye (...).

VLAMERTINGE, *Cappittel in Vlamertinghe* (18 oktober 1779)

Dat d'herberghe bewoont door Josephus Jacobus COURTENS, ghenaemt **De Goude Burse**, ghelegen is op den oostcant der platse van Vlamertinghe onder dese pointabiliteyt, langst den steenwegh van Duinkercke naer Ipre, ende de straete loopende van Belle al Reninghelst naer Vlamertinghe ende van daer naer Elverdinghe, onvoorsien van octroy ende ghesticht van immemoriaele tyden, volghens syne hedent gedaene declaratie.

Dat d'herberghe bewoont door de w*eduwe* van Pieter DEMEY, ghenaemt **Den Engel**, ghelegen is aen de platse onder de pointabiliteyt deser heerlickhede langst den noortcant van den grooten steenwegh van Duynkercke naer Ipre, onvoorsien ende ghesticht alsvooren.

Eyndelinghe d'herberghe bewoont door de wed*uwe* van François GRYSON, ghenaemt **Den Swarten Leeuw**, ghelegen is ter platse van Vlamertinghe onder dese pointabiliteyt, langst den oostcant van den voornomden grooten steenweg van Duynkercke naer Ipre, insgelyckx onvoorsien van octroy ende ghesticht van immemoriaele tyden.

VLAMERTINGE, *Laatschap Crommenelst binnen Vlamertinge* (5 november 1779)

(...) dat gestaen ende geleghen syn twee herberghen langhst de calchie leedende van Ipre naer Dickebusch (...)

Alvooren Eugenius LABAERE herberghier in de herberghe **Het Hemelryckxken** gestaen ende geleghen aen de noortzyde van de voorseyde calchie distancie van ontrent dry quartier uers van de geseyde stadt Ipre ende van het geseyde Dickebusch ter verde van een quartier oost van de kercke van t'meergeseyde Dickebusch, wanof proprietaris is met sevenenveertigh roeden daermedegaende sieur Pieter Jacobus LIEBAERT brauwer ende herberghier tot het meergeseyde Dickebusch; hebbende de selve herberghe geen uythangberdt.

Den voorseyden LIEBAERT naer voorgaende vermaninghe voor ons gecompareert hebben*de* ende geinterrogeert of hy voorsien was van permissie ende t'sedert wanneer de voorseyde herberghe is geerigeert geweest, heeft geproduceert erfbrief dato 30^{en} maerte 1753 gepasseert voor d'heeren schepenen der geseyde zaele ende casselrye van Ipre daer blyckt dat hij proprietaris is van de geseyde herberghe met 47 roe*den* lants daer medegaende by coope jegens *sieur* Ignatius CAILLIAU ende jouff*rouw*e Marie Dorothea ADAM syne huysvrauwe (...).

Frans VANDERFAILLIE proprietaris ende gebruycker van een huys ter usantie van herberghe genaemt **Het Cleen Hemelrycxken**, geleghen aen de noortsyde van de geseyde calchie dicht jegens de voorgaende herberghe, den uytwegh van den Fresenbergh alleenelyck daer tusschen, gestaen op 30 roeden cheinsgrondt van de ges*eyd*e stadt Ypre, ende afgeleghen van de selve stadt, ende van het geseyde Dickebusch, soo als ten tweeden voorgaenden, geseyt is, hebbende geen uythangberdt.

Den voorseyden VANDERFAILLIE naer voorgaende vermaninghe voor ons gecompareert hebben*de* ende geinterrogeert of hy voorsien was van permissie ende t'sedert wanneer de voorseyde herberghe is geerigeert geweest, heeft ons geproduceert brieven van octroye verleent by myn heeren bailliu ende schepenen der geseyde zaele ende casselrye van Ipre in date 2en mey 1778 ond*erteeckent* C.L.E. COPPIETERS ende gezeghelt daer by gepermitteert is van te houden herberghe onder d'enseigne genaemt **Het Cleen Hemelrycxken** (...); heeft voorts verclaart dat de geseyde nieuwe geerigeerde herberghe op cheinsgront voornoemt aen hem compareert by coope gedaen jegens Pieter Hubertus VERMEERSCH ten jaere 1745 ende dat van den jaere 1743 tot den jaere 1778 gedeurende den selven tydt geen herberghe is geweest ende hier insgelyckx voor memorie.

VOORMEZELE (5 oktober 1779)

Eerst de herberghe ende brauwerie draegende voor enseingne **Het Schaeck** ofte **Daembardt** staende ter plaetse van Voormezeele jegenwordig competerende ende gebruyckt door Phillibertus LE LUE dienende voor het wethuys der prochie, heerelickhede ende leenhove van het zelve Voormezeele.

Item de herberghe ende brauwerie hebbende voor uythangbert **De Croone** staende ter gemelde plaetse van Voormezeele, jegenwordig competerende ende gebruyckt door Albertus VALLAEYS, geerigeert voor den jaere 1664 soo blyckt op den landtboeck deser prochie van den selven jaere dienende voor wethuys der heerelickhede van de Groote ende Cleene Vierschaere van d'abdye van t'selve Voormezeele.

Ter nochgeseyde plaetse van Voormezeele in het huys dienende voor vettewaeriewynckel gebruyckt door Louise DEN TURCK, wed*uwe* van Albertus WALLEGHEM, wort vercocht van over oude ende immemoriaele tyden brandewyn ende genever.

VOORMEZELE, *Binnen het gehuchte genaemt Sinte Eloy* lancxt de groote calchiede leedende van Ipre op Waesten ende Ryssel ontrent een quartier uers oost van de plaetse van Voormezeele worden bevonden de volghende herberghen:

Primo de herberghe draegende voor uythangbert **Sint*e* Eloy** geerigeert naer den

jaere 1664 in de plaetse daer voor dien tydt gestaen hadde een herberghe genaemt **Sinte Eloys huyscken** soo consteert by den voorschreven landboeck staende aen den oostcant der voormelde calchiede ten in gaen van t'selve gehuchte, jegenwoordigh gebruyckt door Frans MAHIEU.

Item eene herberghe anno 1664 genaemt synde **t'Schaeck** te Sinte Eloy ende alsnu **Het Dambart** staende aen den oostcant der calchiede ten midden van dit gehuchte jegenwoordigh bewoont by Lucas BREYNE.

Item eene herberghe hebbende actuelick voor uythangbert **Het Witte Peirt** ende voor desen **St.-Eloys molen** geerigeert tusschen de jaeren 1664 en 1712, soo blyckt uyt de terrieren deser prochie der selve jaeren, oock staende aen de oostcant dito calchiede als nu competerende ende gebruyckt door Joannes DE BUYS.

Mitsgaeders nogh eene herberghe op het uythangbert voor naem **De Swaene** geerigeert voor den jaere 1712 soo constent by den terrier van desen jaere, staende ten uytgaen van dit gehuchte aen den westcant der meergeseyde calchiede, actuelik gebruyckt door Franciscus DE SAEGER.

VOORMEZELE, *Ten platten Lande*

Vindt sigh de herberghe gemeenelick genaemt **Den Lesten Stuyver** ende volgens verclaers van den jegenwoordighen gebruycker Joris VAN DOOREN heeft gedraegen voor naem op het uythangbert (wanof de selve herberghe als nu onvoorsien is) **Den Gouden Appel**, bekent op den terrier d'anno 1712, staende aen den westcant der noghgeseyde calchiede leedende van Ipre op Waesten ontrent half weghe Ipre ende Sinte Eloy.

WAASTEN, *Heerlijkheid en Laatschap van de Groote Haege* (2 november 1779), geen herbergen.

WESTROZEBEKE (19 september 1779)

Alvooren eene herberghe met brouwerie genaemt **De Swaene** op de plaetse van 't selve Roosebeke langst den wegh van Meenen op Dixmude, competeerende ende gebruyckt door Ignaes VAN DAMME, van ouden immemoriale tyde herberghe geweest.

Item eene herberghe met brouwerie genaemt **Burburg** op de geseide plaetse jegens het kerkhof, competeerende ende gebruyckt door Pieter Jacobus HAGEDOOREN, oock van immemoriaele tyde herberghe geweest.

Toedies eene herberghe genaemt **Het Daembert** op dito plaetse competeerende

Pieter Jacobus VAN ISSACKER ende gebruyckt door Carolus TITECA, 't sedert t'sestig ofte meer jaeren herberghe geweest.

Voorts eene herberghe genaemt **St.-Joris** synde het wethuys van t'Hof van Roosebeke ende het gildehof van de Confrerie van de Heyligen St. Sebastiaen, gecitueert suyd oost by de plaetse, competeerende den heer grave van Staden, gebruyckt door vi*du*a Joannes PEENE, van immemoriaele tyde herberghe geweest.

Toedies eene herberghe genaemt **Den Thiendebergh**, ontrent 150 roeden noort west van de kercke, competeerende .... TITECA, gebruyckt door Pieter BURETTE hebbende herberghe geweest wel t'sestig jaeren.

Item eene herberghe genaemt **De Seuge** ontrent eene aghtste myle west van de kercke lanckxt de straete van Roosebeke naer Ipre competeerende Pieter Jacobus HAGEDOOREN gebruyckt door Philippus VAN DAELE; hebbende boven de t'sestig jaeren herberghe geweest.

Eene andere herberghe genaemt **Den Spriet**, ontrent drye aghtste myle west van de kercke langst dito straete waer by de calchiede van Ipre naer Roosebeke eyndigt, alsnu competeerende Carel SAMEYN ende Pieter BOGAERT by coope jegens Jacobus VAN HOVE die alsnog is gebruyckende hebbende; herberghe geweest sedert ontrent 50 jaeren.

Voorts eene herberghe genaemt **De Vijfwege** gesitueert jegens vijf straeten, ontrent drye quart myle noort west van de kercke onder d'heerlickhede van Staden-Reke, zynde t'wethuys van aldaer, competeerende Pieter TRIBOU, van ouden tyde herberghe geweest.

Eene herberghe genaemt **De Catte** langst de groote straete van Rousselaere naer Nieuwkercke, ontrent eene quart myle suyd van de kercke, competeerende ende gebruyckt door Joannes SOENEN; aldaer nieuwe gebauwt t'sedert ontrent 20 jaeren ent'sedert alsdan herberghe houdende met mondelinghe permissie van den heer der heerlickhede van Acquets waer onder sy staet.

Eyndelinghe eene herberghe genaemt **Spagnien**, gelegen ontrent eene quart myle oost van de kercke ofte meer gecitueerd langst de kleene straete van Roosebeeke naer Nieuwkercke onder d'heerlickhede van den Pausschen ende Vijverschen appendant 's Land van*den* Vrijen, competeerende ende gebruyckt door Jacobus DE JONCKHEERE; hebbende herberghe geweest 't sedert in de 50 jaeren.

WIJTSCHATE, *Camerbuyten Meessen* (6 oktober 1779)

Op de prochie van Wytschaete sigh bevinden twee herberghen, te weten:

Eene ter plaetse van Wytschaete, nevens aen het kerckhof met brauwerie, welcke herberghe ende brauwerie aldaer is geerigeert, van over immemoriaele tyden

genaemt ***Sint* Hubrecht**, sonder uytstickbert, jegenwoordigh bewoont en competerende aen Joannes Baptiste GOUWY.

De tweede is gestaen ende gheerigeert langst de calchiede leedende van Ipre naer Waesten aen het sterckte straetjen, oock van over immemoriaele tyden, genaemt **De Sterckte** met uytstickbert van de selve naem, bewoont door Pieter TIERSEN.

WIJTSCHATE (14 oktober 1779)

Dat d'herberghe ghebruyckt door Regina GOUWY, ghenaemt **Sebastiaenshof**, wesende de vergaerplatse van de regierders deser prochie ende van de gonne der heerlickhede van Wytschaete ter platse, mitsgaeders van de gulde van den rudder Sebastiaen, ghelegen op de platse van Wytschaete, onvoorsien van octroy ende ghesticht van immemoriaele tyden.

Dat d'herberghe ghebruyckt door Pieter Thierssen, ghenaemt **De Stercke**, ghelegen in den oosthouck deser prochie onder d'heerlickhede van Camerbuytten Meessen, ontrent een quart heurs van de kercke langhst den steenwegh van Ipre naer Waesten, ende de straete loopende van t'gheseyde Waesten naer Hollebeke, onvoorsien van octroy ende ghesticht van immemoriaele tyden, emmers in den Spaenschen tyd.

Dat d'herberghe ghebruyckt door Joannes Baptiste GOUWY, ghenaemt ende hebbende voor enseigne ***Sinte* Hubertus**, ghelegen op de platse van Wytschaete, aen den suytcant van het kerckhof onder d'heerlickhede van Camerbuytten Meessen, alwaer des selfs regierders van tyd tot tyd vergaert syn, onvoorsien van octroy ende ghesticht van immemoriaele tyden.

Dat d'herberghe ghebruyckt door de weduwe van Joseph LEPERCQUE, ghenaemt **Prince van Simai** ende in t'gemeen publicq **De Groote Wambeke**, ghelegen is in den oosthouck deser prochie ontrent een halve heure van de kercke langst den steenwegh van Ipre naer Waesten, onder d'heerlickhede van de baronnie van Comen, insghelyckx onvoorsien van octroy ende ghesticht van immemoriaele tyden.

Dat d'herberghe gebruyckt door Fredryck MOERDACKE, ghenaemt **Het Blocxxken**, die oock ghelegen is in den oosthouck deser prochie, ontrent eene heure van de kercke ende eene halve heure van de voorgaende herberghe ghenaemt **Prince van Simai**, langst de groote straete van Meessen naer Comen, genaemt de Steenstraete, onvoorsien van octroy ende ghesticht van beth de twee hondert jaeren volgens d'overgeleverde acte van de proprietarege Jacoba DUMORTIER in daten sevenste deser.

Dat d'herberghe bewoont door Joannes Dionius GOUWY, ghenaemt **Den Oostavermeulen**, ghelegen is inden voornoemde oostcanton deser prochie ontrent eene halve heure van de kercke, ende een half quart van de voorgaende her-

berghen ghenaemt **De Stercke** en de **Prince van Simai**, langst den steenweg van Ipre naer Waesten, ende de groote straete loopende van Wytschaete naer Hollebeke ende Houthem, onder d'heerlickhede van de Wambeke alwaer desselfs wethouderen ordinairelyck vergaeren; oock onvoorsien van octroy ende ghesticht door de voorzaeten van immemoriaele tyden.

Dat d'herberghe bewoont door Pieter SIX, genaemt de **Gheboste Pynte**, ghelegen is in den meergheseyden Oosthouck ende Boschcanton deser prochie ontrent eene heure van de kercke onder d'heerlickhede van Walle, langst de prochieweg van Nederwaesten naer Hollebeke, onvoorsien ende ghesticht alsvooren.

Dat d'herberghe bewoont door Roeland VERELST, ghenaemt **Gardedieu**, oock ghelegen is inden Oostcanton dese prochie ontrent vijf quart heurs vande kercke, endien thien hondert voeten van de voorgaende herberghe ghenaemt **Het Blocxken**, onder dheerlickhede van Labussche, langst de groote straete loopende van Meenen, Comen ende Wervicq naer Meessen, genaemt de Steenstraete, onvoorsien van octroy ende ghesticht van tledent ontrent twee a dry en dertigh jaeren, volghens d'overgheleverde acte van den 14 deser, ond*erteeckent* door den proprietarys J.F. LAUMONNIER D'EECKHOUTTE.

Dat d'herberghe bewoont door de kynderen Pieter François DERATHÉ, ghenaemt **De Dry Coninghen**, gelegen is in den Middelhouck deser voornomde prochie dichte aen het stedeken van Meessen, alleenelyck eene straete daertusschen, ontrent een halve heure deser kercke, langst den nieuwen steenwegh van S*in*t Eloy naer t'selve Meessen en de groote straete van Meenen Comen ende Wervyck naer Westnieuwkercke genamt de Steenstraete, onvoorsien van octroy ende opgerecht door hunne voorzaeten van immemoriaelen tyde.

Dat d'herberghe bewoont door Pieter Joannes PILLAERT, ghenaemt **Den Spanbrouck**, ghelegen is inden Westhouck deser prochie onder d'heerlickhede van de Twalfbunders alwaer desselfs wethouderen ordinairelick vergaedert syn tot d'expeditie van hunne affairens, langst den grooten wegh loopende van het stedeken van Meessen naer Kemmel ende elders, onvoorsien van octroy ende oock ghesticht van immemoriaelen tyde.

Eyndelynghe dat d'herberghe ghebruyckt door Vincentius COUSIN, ghenaemt **Het Staeniser**, ghelegen onder d'heerlickhede van Leeuwenburgh langst den nieuwen steenwegh van S*in*t Eloy naer Meessen, ende de groote straete van Wytschaete naer Hollebeke ende Houthem, mitsgaeders ontrent de aght a neghen hondert voeten van de plaetse deser voornomde prochie, welckers herberghe die ghesticht is geweest (naer dat de selve ontrent de seven en twyntigh jaeren leedig hadde geweest by middel van desselfs afbrant) op de verbaele toestemminghe van den heere van t'gheseyde Leeuwenburg als van de regierders der prochie ende heerlickhede van Voormezeele, dominante van de gonne van Leeuwenburg voorseyd.

ZANDVOORDE (24 oktober 1779)

Le premier etant un ancien cabaret et maison echevinal, situé du long le grand chemin d'Ypres à Wervicq a environ 300 verges de l'eglise occupé par Jean Bapt*iste* WOUSTYN nommé **La Voorstraete** erigé avec la permission du seigneur du lieu.

Le deuxième aussi un ancien cabaret ou taverne, occupé par la veuve Jean Bapt*iste* BILLE, situé sur le croissé des grands chemin d'Ipres à Wervicq et de Zonnebeke à Comines a un quart de lieu de l'Eglise appelé **La Basseville** sans savoir avec quelle permission ni depuis combien d'années le dit cabaret a été érigé.

Le troisieme aussi un ancien cabaret et brasserie occupé par Pierre Joseph VAN BECELAERE appelé **La Maison Rouge**, la ou la Confrerie Franche de St. Sebastien font leurs ordinaire exercice, situé sur la place de Zantvoorde près de l'église érigé l'an 1687, sans qu'on scait avec quelle permission.

Le quatrieme aussi un ancien cabaret occupé par Jean Bapt*iste* LE LEU nommé **Bazant**, situé sur la même place de Zantvoorde près de l'église vis à vis la cemitière sans qu'on scait avec quelle permission ni depuis combien d'années le dit cabaret a été érigé.

Le cinquieme cabaret occupé par Jean Bapt*iste* VAN DER MARLIERE nouvellement baty l'année 1778 avec la permission du seigneur du lieu, sans enseigne près de l'église sur la place.

ZILLEBEKE, *Ter plaetse van Zillebeke* (11 oktober 1779)

Alvooren de herberghe ende brauwerie draegende voor enseigne op het uythanghbert **De Drye Conyngen** staende ter plaetse van Zillebeke aen den westcant der calchiede jegenwoordigh competeerende ende gebruyckt door Frans VAN DER MEERSCH, synde geerigeert van over oude ende immemoriaele tyden, sonder dat den eygenaer weet om de oudheyts wille uyt crachte van welcke permissie ofte octroy die eerstmael op gerecht is geweest.

De herberghe voor enseigne op t'uythanghbert ***Sin*te Sebastiaenshof** ende voor d'erectie der gulde binnen deser prochie **Den Engel**, staende oock ter gemelde plaetse aen den westcant der calchiede, jegenwoordigh competeerende ende gebruyckt door Louis SIX, geerigeert van over seer oude ende anticque tyden en uyt die oorzaecke onbekent synde aen den eygenaer uyt cracht van wiens permissie ofte octroy de selve eerstmael is opgerecht geweest.

ZILLEBEKE, *Ten platten Lande*

De herberghe ende brauwerie genaemt **Den Verbranden Molen** ende voor desen

t'Hof te Zillebeke staende ontrent een quart urs van de plaetse lancxt de groote straete van de stadt Ipre op de gonne van Comen, opgeregt van over oude ende immemoriaele tyden ende ter diere oorsaecke onbekent wanneer ende met wiens permissie ende octroy de selve primitivelick is geerigeert geweest, jegenwoordigh gebruyckt ende competerende aen Joannes Baptiste DE SMYTTERE.

De herberghe bewoont door Leonard Joseph BLAVIER by ende weynigh zuydt van de voorgaende lancxt de gemelde groote Comen straete, geerigeert door den heer graeve d'Henisdal, heere van den hove te Zillebeke omme te dienen voor wethuys der selve heerelickhede ten jaere 1770.

De herberghe draegende voor enseigne **Den Stroyen Haene** staende aen den oostcant der Comen calchiede ontrent half weg der stadt Ipre ende **Den Verbranden Molen**, geerigeert volgens de tytelen van den eygenaer voor herberghe door sekeren Jan DE WYNDT ontrent den jaere 1645 ende om de oudheyt onbekent met wiens permissie ofte octroy die opgerecht is geweest, jegenwoordigh gebruyckt door Jacobus LE SECQ.

De herberghe draegende voor enseigne en uythanghbert **Het Hooghe** staende ontrent eene halve ure noordt van de plaetse deser prochie, lancxt de groote calchie leedende van Ipre naer Meenen, geerigeert van over oude en immemoriaele tyden ende om die redenen onbekent met wiens permissie ofte octroy, die primorialick is opgerecht geweest, actuelick competerende ende gebruyckt door Michiel DE TURCK.

De herberghe ende brauwerie gemeenelick genaemt **t'Groote Hooghe**, staende lancxt de gemelde calchie van Ipre op Meenen, staende weinigh oost van de lestvoorgaende, geerigeert ontrent den jaere 1700 sonder dat den gebruycker weet met wiens permissie of octroy de selve is opgerecht is geweest, jegenwoordigh gebruyckt door Pieter Joannes DE HEM.

[In een bijlage vinden we over deze herberg nog: 'De herberghe ende brauwerie ghenaemt **Het Groot Hooghe** staende aen den noordcant van den steenwegh van Ipre naer Meenen, toebehoorende jo*nckheer* Jean Charles Antoine CARTON, is eene oude herberghe welckers beghinsel den proprietaris niet en kan achterhaelen, dogh heeft bevonden in syne tytelen, dat den heere prinse van RUBENPRÉ aen wie alsdan den gront was toebehoorende ten jare 1717 seker deel van erfve in cheinse ghegheven heeft aen N. COURTENS, vermaerden casselriegast gheseyt LA FLEUR om aldaer eene nieuwe herberghe te bauwen in steen, in plaetse van de oude (...)'].

De herberghe genaemt **De Swaene** volghens d'enseigne ofte uythangbert, staende ontrent eene halve ure oost van de plaetse, lancxt de groote straete leedende van Zillebeke naer Zandvoorde ende Wervicq, geerigeert in herberghe ledent ontrent de 50 jaeren, sonder dat den eygenaer weet met wiens permissie of octroy, jegenwoordigh gebruyckt door Joseph LEWILLIE.

Geen brandewyn nogh Geneverhuysen

ZONNEBEKE (22 oktober 1779)

1. Op de leeghe geseydt Groote Plaetse deser prochie onder dese heerelichede staet eene herberghe sonder enseigne ofte uythanghberdt nemaer van ouden tyde genaemt **Den hert** dienende voor wethuys, de welcke van immemoriaelen tyde is geerigeerd, actuelick gebruyckt door Gerardus DE SMET, die alhier personelick comparerende heeft verclaert op d'interpellatien by ons aen hem gedaen, dat hy niet en weet met wiens permissie ende sedert wat tydt de selve herberghe geerigeerd is geweest.

2. Eene andere herberghe oock diende voor wethuys staende op d'hooghe geseydt Cleeneplaetse deser parochie onder dese heerelichede, van oudts genaemt **Het Schaeck** die als nu van gelycken geen uythangberdt en is hebbende en de welcken oock van immemoriaele tyden geerigeerd is, presentelick gebruyckt door Petronille Terese PLATTEAU *weduwe* van Pieter Jacobus VAN DEN BULCKE, die alhier personelick comparerende heeft verclaert op d'interpellatien by ons aen haer gedaen, dat sy niet en weet met wiens permissie ende sedert wat tydt de selve herberghe geêrigeerd is geweest.

3. Item eene herberghe sonder enseigne van oudts genaemt **De Brootseinde** staende in den Oosthouck deser prochie langst de groote heirbaene van alhier naer Moorslede, insgelickx van immemoriaele tyden geerigeerd, iegenwoordigh gebruyckt door Franciscus MASSCHELEIN,die alhier personelick comparerende heeft verclaert op d'interpellatien by ons aen hem gedaen, dat hy niet en weet met wiens permissie ende sedert wat tydt de selve herberghe geerigeerd is geweest.

4. Voorts eene andere herberghe genaemt **Het Rooseken** oock sonder enseigne in den Noorthouck deser prochie staende langst de groote heirbaene leedend van alhier naer Passchendaele ende omliggende prochien wesende de standt ofte vertoufplaetse van de landtslieden der prochien van Roosebeke, Staeden, Hooglede, Oostnieuwkercke, Clercken, Zarren, Eessen, Woumen ende Langhemarcq, rydende met hunne peerden ende waegen om calck ende andere vetten naer de revagien van Meenen, Wervick ende Comen, welcke herberghe, alhoewel van oudts gebauwen, noghtans maer en is in vogue sedert den jaere XVII een en vijftigh met de permissie van de heere deser heerelichede soo den herberghier Jacobus PRIEM alhier personelick comparerende heeft gedeclareert op de interpellatie aen hem dieshalven by ons gedaen.

5. Item eene herberghe sonder uythangberdt genaemt **Den Fresenbergh** inden Westhouck deser prochie onder d'heerelichede van Guyssen geseydt Coutsy, langst den calchiede leedende van hier naer Ipre, geerigeert van immemoriaele tyden, jegenwoordigh gebruyckt door Jacobus VANDERHAEGHE, die alhier personelick comparerende heeft verclaert op d'interpellatien by ons aen haer

gedaen, dat sy niet en weet met wiens permissie ende sedert wat tydt de selve herberghe geerigeerd is geweest.

6. Item eene herberghe inden noortwesthouck deser prochie onder haere Majesteyts Zaele van Ipre, hebbende voor enseigne **De Fortune**, staende langst de groote straete leedende van Ipre naer Rousselaere, van immemoriaele tyden geerigeert, presentelick gebruyckt door Joannes Bapt*iste* DIERYCK die alhier personelick comparerende heeft verclaert op d'interpellatien by ons aen haer gedaen, dat sy niet en weet met wiens permissie ende sedert wat tydt de selve herberghe geerigeerd is geweest.

7. Eyndelinghe nogh eene herberghe sonder enseigne genaemt **Den Mispelaere** in den Oosthouck ontrent de limite deser prochie onder d'heerelichede van 't Hof te Passchendaele, wezende van immemoriaele tyden geerigeert, staende langst de groote heirbaene leedende van alhier naer de prochie van Moorslede, jegenwoordigh gebruyckt door Mathys DU NOEYEN die alhier personelick comparerende heeft verclaert op d'interpellatien by ons aen haer gedaen, dat sy niet en weet met wiens permissie ende sedert wat tydt de selve herberghe geerigeerd is geweest.

INDEX OP DE FAMILIENAMEN

A
ACKERE, VAN 18
ADAM 32
ARTOIS, D' 28, 29

B
BACKER, DE 31
BAELEN 29
BEAHAGEL 15
BEAUMON 22
BECELAERE, VAN 2, 38
BECQUART 12
BERGH, DE 16
BERGHMAN 22
BESIEN, VAN 30
BILLE 38
BLAECKE 2
BLANCKAERT 24, 30
BLAVIER 39
BLEU 5
BLOMME 27, 30
BOGAERT 35
BONTE 22
BOSSAERT 9, 29
BOSSCHE, VAN DEN 9
BOTTELIER 29
BOUCKAERT 17
BOUDRY 14
BOUTENS 24, 28
BOUTTEN 17
BREINE 11
BREYNE 19, 34
BRIELE, VAN DEN 2, 20
BRIELE, VANDEN 4
BRITLANT 26
BROELE, VANDEN 4
BROUCKE, VAN DEN 20
BRULOIS 21
BULCKE, VAN DEN 40
BURETTE 24, 35
BUSEYNE 25
BUYS, DE 34

C
CAENEN 11
CAESTECKER 5
CAESTECKER, DE 24
CAILLIAU 32
CALLAERT 20
CARTON 39
CASIER 19
CASTEELE 28
CATTEBEKE 21
CAUWERA 5
CHERF, DE 11
CLAEYSSENS 21
COCK, DE 11
COENE 7
COFFYN 6
COILLIE, VAN 10
COPPIETERS 33
COUILLIE, VAN 2
COURTENS 32, 39
COUSIN 1, 37
COUTRE, LE 15
COUTTERE, DE 14
COUTTRE, VAN 11
CROIX, DE 24

D
DAELE, VAN 35
DAMME, VAN 26, 34
DELVAEL 3
DEPREZ 20, 26, 27
DERATHÉ 37
DEREMAUX 27
DESPATURES 16
DEUILLY 1

DEURWAERDERE, DE 18, 21
DIERYCK 41
DONCHE 13
DOOM 11
DOOREN, VAN 34
DUMEZ 14
DUTHOO 5

E
EECKE, VER 4
EECKHOUTTE, D' 37
EERE, D' 25
ELLE 31

F
FAILLIE, VANDER 33
FLAMON 30
FLETEREN, VAN 26
FLEUR, LA 39
FLYPO 26
FOLLEBOUT 17
FRANÇOIS 3

G
GARDEIN 14
GELDOF 28, 29
GELVEN 12
GHELUWE, VAN 19
GHEYSEN 23
GODTSCHALCK 13
GOUWY 36
GRAUWE, DE 3
GRYSE, DE 28
GRYSON 2, 32
GRYSPEERT 20, 21

H
HAEGHE, VANDER 40
HAELST, VAN 22
HAENE, D' 18
HAGEDOOREN 34, 35
HAVERBEKE, VAN 9, 17, 24
HEE, VAN 27
HEM, DE 9, 39
HENISDAL, D' 39
HOET 11
HOLVOET 18
HOSTE 7
HOVE, VAN 35

I J
ISACKER, VAN 30
ISSACKER, VAN 35
JONCKHEERE, DE 27, 35

L
LABAERE 32
LAMERAND 8
LANNOY 12
LANNOY, DE 6
LAUMONNIER 37
LAVAL, DE 6
LAVENS 26
LEBEKE 25
LECIGNE 5
LEPERCQUE 36
LESOEN 24
LEU, LE 38
LEUPE 9
LEURIDON 14
LEWILLIE 39
LEYNAERT 10
LIEBAERT 7, 32
LIETAERT 28
LOBELLE 18
LOS, DE 1
LUE, LE 33
LYS, DE 6

M
MAES 8
MAHIEU 34
MAN, DE 29
MARCHAND 16
MARKEY 16
MARLIERE, VAN DER 38
MARRE, DELE 6
MASSCHELEIN 3, 40
MATTEN 17
MEERSCH, VAN DER 38
MEESDOM 7
MELIS 4
MEY, DE 32
MEYERE, DE 3
MIDDELEM, VAN 31
MOERDACKE 36
MONTELLE 4
MOORTEL, VANDE 16
MOREL 23
MORENT 16
MORTIER 8
MORTIER, DU 15, 36
MOULIN, DU 11
MULLE 28

N
NOEYEN, DU 41
NOLLET 18
NUYTTENS 23

O
ONRAET 7
OOGHE 16
OOST, VAN 11
OVERSCHELDE, VAN 4

P
PARENT 15
PATIN, DE 3, 16
PATTYN 21
PEENE 3, 30, 31, 35
PILLAERT 37
PIPPE 2, 3
PLATTEAU 40
POLDERMAN 15
POMMEZ 31
POORTER, DE 4, 6
PRIEM 40
PUYT, DE 9

Q
QUYNTEN 6

R
RAES 2
RAEVESCHOT 14
RAMON 11
REUBENS 11
REUBLIN 1
REUSE 20
REUZE 22
ROUSSEAU 22
ROY, LE 3
ROYERE, LA 15
RUBENPRÉ 39
RUMBEKE, VAN 27
RUYTTERE, DE 23

S
SAEGER, DE 34
SAMEYN 35
SAUVAGE 12
SAYSIER 5
SECQ, LE 39
SEGERS 12
SENAVE 31
SERROEN 25
SEURINCK 11
SEURYNCK 16
SEYS 29
SIMOEN 14
SIMPEL, DE 22
SIMPLE, DE 11
SIOEN 18
SIX 37, 38
SMEDT, DE 24
SMET, DE 40
SMYTTERE, DE 23, 39

SNICK, DE	12	TURCK, DEN	33	VLOO, DE	11, 19, 20
SOBRY	25	TURPIN	1	VOS, DE	8, 22
SOENEN	35	TUYTS	10	VOSSEM, VAN	30
SOETE, DE	5			VRIENDT, DE	10
SPERWER	12	V		VROEDE, DE	7
STOLPAERT	14	VALLAEYS	33	VUYLSTEKER	9
SYSSAUW	17	VANDAMME	8, 9	VYAENE	28
		VERBEKE	14		
T		VERBRUGGE	27	W	
TACK	6, 13	VERELST	37	WALLEGHEM	33
THIERSSEN	36	VERFAILLIE	17	WILDE, DE	10, 15, 25, 31
THILLIEUL, DU	13	VERLEZ	31	WILDEMEERSCH, VAN	19
THOL	12	VERMEERSCH	26, 27, 30	WOUSTYN	38
THOMAES	23		31, 33	WULLAERT	15
TIERSEN	36	VERRAES	23	WYNDT, DE	39
TILLIEUL, DU	23	VERSAVEL	25		
TITECA	35	VERVENNE	10	Z	
TRIBOU	35	VERVISCH	27	ZEGERS	30
TURCK, DE	8, 39	VICTOR	17	ZEURE, DE	12

Wij staan erop de trouwe leden en milde schenkers te danken, die ons reeds hun contributie voor '93 overmaakten. Leden die hun herabonnering uit het oog verloren, vinden de lidmaatschapsvoorwaarden hieronder en een betalingsformulier als bijlage. De steunlijst verschijnt in de volgende aflevering.

Lidmaatschap WESTHOEK 1993

WH-leden die ons reeds hun bijdrage voor 1993 overmaakten, vinden op de adresstrook een asterisk gevolgd door het getal 93 (*/93). Leden die nog **niet betaalden**, vinden er enkel een **asterisk (*)** en worden verzocht nu hun contributie over te maken.

	(A)	(B)	(C)	(D)
	België Luxemburg	Nederland	Groot-Brittannië Frankrijk	Andere landen
	BEF	**NLG**	**BEF**	**BEF**
Minimumbijdrage	**225,-**	**15,-**	**275,-**	**325,-**

A. te storten op **KB-rek.** 464-8254601-51.

B. giro op rek. 17.90.35 van de **ING-Bank** te Sluis t.g.v. de rekening 68.09.76.787 t.n.v. Karel J.C. DECAESTECKER, Rozelaarsstraat 6 te B-8900 IEPER, o.v.v. WH-info 92.

C & D. op prk. 000-1485051-78 van Westhoek-Jaarboek, of internationale postwissel.

– Alle bedragen **moeten** ons toekomen vrij van alle taksen en kosten.

Kroon & Mijter
Naar een nieuw evenwicht: Europa na de reformatie

In de 16de eeuw werd de westerse samenleving hevig door de Reformatie beroerd. Dat geldt niet in het minst voor de Westhoek. Als gevolg van de algemene chaos en een onzekere economische toestand – consequenties van religieuze onverdraagzaamheid en repressie – verlieten meer dan 400 jaar geleden vele inwoners noodgedwongen de huidige Franse en Vlaamse Westhoek. Zij trokken o.m. naar het Engelse kustplaatsje Sandwich. In 1988 werd deze massale uittocht aldaar herdacht met de WH-tentoonstelling *Opstand en uitwijking. Vluchtelingen uit het Westkwartier in Sandwich tijdens de 16de eeuw,* die achteraf nog in België, Nederland en Frankrijk te bezien was. In die tentoonstelling stonden de meest diverse aspecten van het 16de-eeuwse gebeuren aan weerszijden van het Kanaal in de focus.
In de in het kader van de Europese samenwerking rondreizende tentoonstelling ***Kroon & Mijter*** is geprobeerd om in kort bestek aan de hand van een aantal thema's de invloed van de Reformatie op de godsdienst en de samenleving in Europa te belichten.

De tentoonstelling die tot stand kwam onder de auspiciën van Kent County Council en die eerder Canterbury, Maidstone en Utrecht aandeed, was van 6 tot 23 maart jongstleden in een organisatie van Het Brugse Stadsbestuur in het Stadsarchief te Brugge te bezien. Over enkele maanden doet ze ook Dowaai/Douai aan. En hoewel daarvoor nog geen datum vastgelegd werd, willen we er hier toch reeds de aandacht op vestigen

Aan de Reformatie van de 16de eeuw, die als een vloedgolf over de westerse samenleving heen rolde, ging een lange voorgeschiedenis vooraf. Achteraf gezien, kan met stelligheid gezegd worden dat Luther met het bevestigen van de 95 stellingen aan de deur van de slotkapel te Wittenburg op 31 oktober 1517 de breuk met de middeleeuwse eenheidskerk inluidde. In zijn spoor volgden andere hervormers zoals Zwingli, die de traditionele kerkelijke organisatie, de overmatige decoratie van kerken en de idee van de werkelijke tegenwoordigheid in de eucharistie verwierp en Calvijn, die voorgangers en

Broeder Cornelis ondervraagt de wederdoper Jacob de Rore, in aanwezigheid van twee magistraten (in T. van Bracht, Het Bloedig Toneel, *Brugge Stadsbibliotheek).*

leken evenveel zeggenschap gaf. In grote delen van Noord- en West-Europa vonden ze ruime aanhang. De politieke machthebbers, beducht om de rust in hun gebied, bestreden heftig de nieuwe denkbeelden. Dit leidde tot bloedige oorlogen en opdeling van sommige landen. De Nederlanden werden uiteengerukt in een onafhankelijk gereformeerd Noorden en een door het katholieke Spanje heroverd Zuiden, waar de dragers van *Kroon en Mijter* opnieuw hun posities verstevigden in de zgn. Contra-reformatie van het einde van de 16de eeuw af. Reformatie en Contra-reformatie hadden een grote invloed op de samenleving. De wereldlijke heersers profiteerden van de omstandigheden om de kerk aan de staat te onderwerpen, zeker in de noordelijke (Lutherse) landen. Elders streefden ze naar een zorgvuldig evenwicht in de verhouding kerk-staat, teneinde de stabiliteit te behouden. Pas in de 18de eeuw begon de samenwerking weer af te brokkelen, toen de verlichte denkbeelden een radicale scheiding tussen wereldlijke en geestelijke macht propageerden.

Inmiddels had de samenleving heel wat veranderingen ondergaan, allereerst op het gebied van de godsdienstbeleving. Geestelijken en leken kwamen dichter bij elkaar te staan en de kerkgebouwen werden aangepast aan de nieuwe liturgieën. De armenzorg werd op een nieuwe leest geschoeid en de voorzieningen voor het onderwijs kenden een grote uitbreiding. De vestiging van de staatsgodsdiensten leidde wel tot de repressie van de religieuze minderheden en hun emigratie naar gelijkgezinde landen.

Werd tot hiertoe in het onderzoek de nadruk overwegend op de twistpunten en de verschillen van de Hervorming gelegd, dan wordt in deze tentoonstelling de aandacht vooral op de uitwisseling van ideeën gericht. Dr. Nigel Yates, bekend vanwege zijn onderzoek naar post-reformatorische kerken en uitvoerend directeur van het Museum van het Leven in Kent, bracht het materiaal voor deze tentoonstelling samen. In het kader van de Europese integratie werd gepoogd een beeld op te hangen van de situatie in de landen die de tentoonstelling aandoet, m.n. Groot-Brittannië, Denemarken, Zweden, Duitsland, Nederland, België en Frankrijk. Het resultaat is verrassend: de wederzijdse bevruchting en de overeenkomsten in de nieuwe samenlevingsvormen tussen de diverse landen is veel groter dan tot op heden algemeen werd aangenomen.
De vanuit de Europese aanpak allicht niet te vermijden synthetiserende visie van de tentoonstelling wordt genuanceerd en bijgestuurd door het mee belichten van de lokale situatie. Brugge ontsnapte immers wel aan de Beeldenstorm, maar niet aan de religieuze onverdraagzaamheid. Hervormingsgezinden

werden er op de brandstapel gezet, of dienden de stad te verlaten. Van 1578 tot 1584 kende de stad een calvinistisch bestuur. Na de restauratie van het Spaanse gezag raakte de Brugse gemeenschap volledig in de greep van de contra-reformatorische denkbeelden.

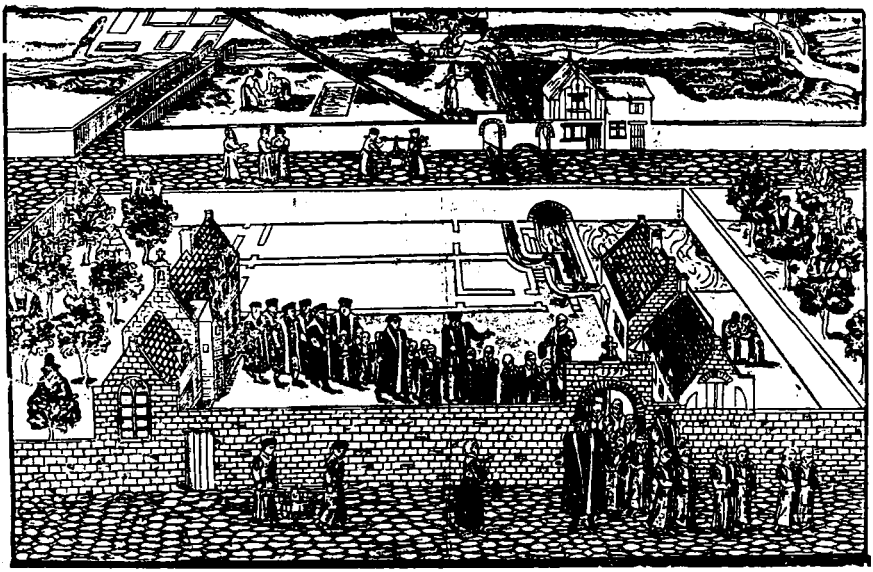

Fragment uit een allegorie op de Bogardenschool, bovenste deel van een loterijbrief uit 1571, ontworpen door Pieter Pourbus (Stadsarchief Brugge).

In zes vitrinekasten werden originele documenten en boeken uit Brugs stedelijk bezit tentoongesteld. De zes thema's van waaruit de verhouding tussen kerk en samenleving vanaf de Reformatie belicht worden — geloof en satire in de Reformatietijd, de verhouding tussen kerkelijke en wereldlijke overheid, kerkgebouwen en eredienst, godsdienst en onderwijs, godsdienst en sociaal welzijn, religieuze ballingen en minderheden — werden in een beknopte catalogus samengebracht (A. Vandewalle, N. Geirnaert, L. Vandamme). Tevens was er een kleine maar interessante en mooi geïllustreerde publicatie (N. Yates) te koop, verzorgd door de Kentse organisatoren.

Nu de landen van Europa naar elkaar toegroeien en de kerken toenadering zoeken, is een bezoek aan deze tentoonstelling zeer de moeite waard. [JdC]

V.V.F.-Westhoek
in samenwerking met
Geschied- en Familiekundige Kring WESTHOEK (WH)
en
Stadsarchief Ieper

PROGRAMMA 1993

Dinsdag 23 maart 1993
Prof. Dr. Chris VANDENBROEKE
Vrijen en trouwen van de middeleeuwen tot heden

Dinsdag 18 mei 1993
Notaris Luc VAN EECKHOUDT
Het notariaat als genealogische bron

Dinsdag 21 september 1993
Drs. hist. Rik OPSOMER
Het leenstelsel, bronnen en mogelijkheden voor de genealoog

Dinsdag 19 oktober 1993
Bezoek aan en uiteenzetting over het kasselrijarchief van Ieper

De activiteiten vinden plaats om 20 u. in de bovenzaal van de CERA-bank, Rijselstraat 52 te Ieper, behalve de laatste die plaatsvindt in het Stadsarchief, Lange Meersstraat 9 te Ieper.
Toegang: leden V.V.F. en WH: 60 fr. – niet-leden: 100 fr.

Werkvergaderingen

In deze sterk op de praktijk gerichte vergaderingen worden de beschikbare bronnen (Staten van goed, Wettelijke passeringen, ...) grondig bestudeerd.
Wanneer: 9 maart, 13 april, 11 mei en 8 juni om 20.00 uur.
Plaats: leeszaal van het Ieperse stadsarchief, Lange Meersstraat 9.
Deelname: leden V.V.F en WH: gratis (lidkaart spontaan voorleggen s.v.p.); niet-leden 50 fr.

In dit nummer

Herbergen in de kasselrij Ieper anno 1779 1

Armentiers	1	Ledegem	17
Beselare	2	Mesen	19
Bikschote	3	Moorslede	19
Boezinge	3	Neerwaasten	23
Brielen	6	Oekene	23
Deulemond	6	Passendale	24
Dikkebus	7	Roeselare	25
Emelgem	8	Rollegem-Kapelle	26
Ferlingen	8	Rumbeke	27
Geluveld	8	Sint-Jan	29
Gits	9	Staden	30
Hollebeke	9	Vlamertinge	32
Hooglede	10	Voormezele	33
Houtem	11	Waasten	34
Ieper	12	Westrozebeke	34
Kachtem	14	Wijtschate	35
Kemmel	14	Zandvoorde	38
Komen	15	Zillebeke	38
Langemark	16	Zonnebeke	40
		Index	41

Lidmaatschap Westhoek 1993 43

Tentoonstelling Kroon & Mijter: Europa na de Reformatie 44

Activiteiten V.V.F., WESTHOEK & STADSARCHIEF IEPER 48

Beter met de bank van hier.

Hier leven en werken.
Hier groeien, opgroeien, bouwen aan de toekomst
omdat hier nog toekomst is.
Met een sterke bank die hier haar wortels heeft.
Met een grootbank die hier met u
van elk obstakel een nieuwe overwinning maakt.
Met de Kredietbank, de bank van hier.

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, B-8900 Dikkebus-Ieper
Druk Deleye, B-8900 Ieper

WESTHOEK-INFO

MEDEDELINGEN VAN *WESTHOEK-Dikkebus*
KRING VOOR GESCHIED- EN FAMILIEKUNDIG ONDERZOEK IN DE WESTHOEK

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
Jaargang IX, aflevering 2, juli 1993 — Afgiftekantoor B-8900 Ieper 1

Redaktie & bestuur
Wilfried Beele (voorzitter)
Jaak Decaestecker
Ludo Vandamme

WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Rozelaarsstraat 6, B-8900 Dikkebus-Ieper ☎057/44 56 53

De auteurs, en niet de uitgever, zijn verantwoordelijk voor hun bijdrage en illustraties.

Maalgeldbetalers in Belle anno 1691

Dr. fil. Wilfried Beele — Ieper

Het is een feit dat heel wat archivalia bewaard worden op plaatsen waar men die allerminst verwacht. Ook de bron waaraan dit artikel gewijd wordt, is daar een sprekend voorbeeld van. Het betreft namelijk een maalgeldrekening van de stad Belle uit 1691. Ze bevindt zich echter in het Brugse Rijksarchief, meer bepaald in het Gemeentearchief van Loker, onder nr. 1042.

Het maalgeld of maalrecht, hier toentertijd gewoonlijk *moulage* genoemd, was een belasting die door alle zgn. broodeters betaald diende te worden (d.w.z. door iedereen behalve door de zuigelingen), met dien verstande echter dat een aantal gezinnen vrijstelling van betaling verkregen. De reden daarvoor zal wel meestal armoede geweest zijn, ofschoon dat slechts in 13 gevallen expliciet vermeld wordt.
Vermits de namen van de vrijgestelden ook in de lijsten opgenomen werden, zou zo'n maalgeldrekening dan ook als een benaderende bevolkingsinventaris kunnen gelden, op voorwaarde natuurlijk dat het document integraal bewaard gebleven is.

Voor onze Belse rekening is dat echter blijkbaar niet het geval. Ze bevat 491 items, goed voor nagenoeg evenveel gezinnen, hetgeen door een nauwkeurige optelling van alle broodetende gezinsleden een totaal van 1795 personen oplevert. Daarentegen is er in de inleidende Franse tekst van het handschrift sprake van *2243 personnes*. Het ziet er dus naar uit dat er ongeveer één vijfde van het document verloren gegaan is.

Ook het aantal vrijgestelde armen komt bijlange niet overeen met de in de inleiding vooropgestelde *258 personnes pauvres*. Er blijken er immers niet minder dan 303 te zijn, verdeeld over 101 gezinnen. Dat zou er kunnen op wijzen dat heel wat gezinshoofden in extremis wellicht nog gepleit hebben om *geremitteert* (d.i. vrijgesteld) te worden, blijkbaar niet zonder succes.

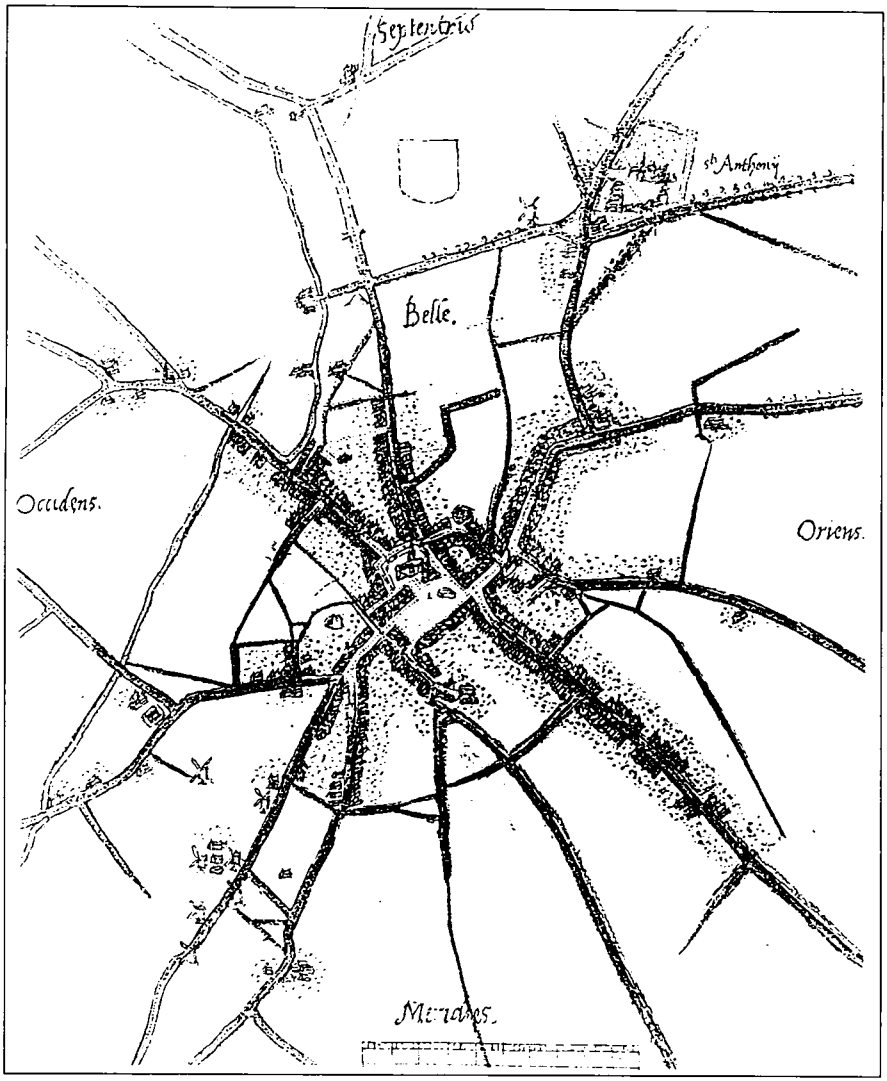

Plattegrond van Belle, 16de eeuw (Deventer)

De te betalen som bedroeg 12 schellingen per broodeter, voor een periode van zes maanden[1]. In deze rekening was dat voor de tweede helft van het jaar 1691, zoals blijkt uit de aanhef ervan: *Visitatie van de molage der stede van Belle gedaen by de heeren schepenen inde maent van 9bre 1691 ... vanden saysoene te expireren den laetsten xbre 1691.*
Sommigen betaalden hun bijdrage al in november of december van 1691, de meesten deden dat in de eerste helft van 1692, enkelen in de tweede helft van 1692, een paar zelfs pas begin 1693. Ook gebeurde het soms dat men het in twee of zelfs drie afbetalingen deed.

Dat was b.v. niet zelden het geval bij de bakkers, die beroepshalve nog extra maalgeld dienden te betalen. Opvallend is hierbij evenwel dat er bij de 12 Belse bakkers aanzienlijke individuele verschillen waren, zoals blijkt uit onderstaande lijst, waarin ik de respectievelijke bedragen vermeld, in ponden en schellingen, na aftrek van de forfaitaire broodetersbelasting voor elk gezin:

Ollevier	BAELDE	12.00
Pieter	BELCHIUS	6.12
Jacques	COSTENOBLE	4.10
Joos	DE HAENE	2.00
Jan	DE LA SOUSSOIJE	5.00
Philippes	DU JARDIN	16.04
Jan	LA BELLE	4.10
Pieter	LABELLE	3.00
Jacques	RUTOIR	7.08
Charel	VAN ACKER	4.10
Jacques	VAN AMANDEL	9.12
Anthonis	VERMEULEN	6.00[2]
		78.66 of 81.06

Ook hier blijkt dat het handschrift niet volledig kan zijn, vermits er in de inleiding geraamd werd dat de bakkers lb. 103.08 extra zouden moeten beta-

1. Ook in Poperinge diende men in 1695 6 stuivers of 12 schellingen als maalgeld te betalen per half jaar. Zie daarover *De moulage van Poperinge* door Dr. H. RONSE DECRAENE in WESTHOEK, GENEALOGISCH JAARBOEK, III, Dikkebus 1986, pp. 84-94.

2. In Poperinge bedroeg dat extra maalgeld voor iedere bakker slechts 2 pond per half jaar.

len. Toevallig is het effectieve bedrag hierboven dus ook weer ongeveer één vijfde minder. Dat wil dus ook zeggen dat het totale aantal bakkers vermoedelijk ongeveer 15 was.

Over de andere beroepen zijn de gegevens in de bronnen uiterst schaars. Het komt in feite hierop neer dat nagenoeg alleen de prominenten met hun functie vermeld worden: *dheer pastoor LEEUW, dheer cappelaen WEEXSTEEN, sieur bailly LE FEBVRE, den docteur VAN DER FOSSE, sieur docteur BRUYNE.* Daarbuiten zijn er alleen de beroepsaanduidingen *amman*[3] bij *Jaecques ROUSSEEL* en *lochtenier*[4] bij *Mattheus VAN UXEEM*, terwijl *joncfrauwe BERTHELOOT* als "*devote*[5] bestempeld wordt. Voorts zijn er in het totaal 35 mannen die met de titel *heer/sieur* genoemd worden, 8 met *meestre/maistre* en 7 met *heer ende meestre* of *sieur et maistre*, terwijl 8 vrouwen de titel *joncfrauwe/damoiselle* krijgen.

Wat nu de frequentie van de voornamen betreft, zijn de volgende tien bij de mannen de koplopers:

1.	Jan, Jean, Jan Baptiste	96
2.	Pieter, Pierre	69
3.	Jaecques, Jacob*us*	54
4.	Franchois	36
5.	Mattheus, Mahieu, Matthieu	23
6.	Charel, Charles, Caerel	19
7.	Anthonis, Anth*o*ine	15
8.	Guillain	10
9.	Louijs	9
10.	Nicolas, Nicolais, Claijs	8

Voor de vrouwen is het evenwel niet mogelijk een dergelijke lijst op te stellen, omdat er amper een paar dozijn met hun eigen naam vermeld worden.

3. Overheidspersoon, belast met de rechtspraak.
4. Hovenier. Vgl. het dialectwoord *lochtink*.
5. Wellicht iets als godvrezende vrouw.

Pieter Bruegel, Op de kaak spelen

De hier afgebeelde spreekwijze wordt herhaaldelijk verkeerd geïnterpreteerd. Ze betekende destijds: zich iets onrechtmatig toeëigenen, zich de zakken vullen. Allicht dachten de Bellenaars zo over de steeds weerkerende 'moulage'.

Hieronder volgt nu de integrale naamlijst van de gezinshoofden, in dezelfde volgorde als in het handschrift. In de eerste kolom rechts wordt het aantal broodeters per gezin vermeld, terwijl in de tweede respectievelijk door de letter B of N aangeduid wordt of het gezin betaald of niet betaald heeft.

Uiteraard werd de originele spelling van de namen minutieus overgenomen, met dien verstande evenwel, dat er overal systematisch hoofdletters gebruikt werden. Voorts heb ik door cursiveringen aangeduid waar afkortingen uit het handschrift opgelost werden, terwijl ik er door onderstreping van de v op gewezen heb dat er in het handschrift een u staat.
Ook in de kolom met het aantal broodeters werden een paar minieme correcties aangebracht. Waar dat aantal b.v. niet ingevuld was, zoals o.m. bij enkele alleenstaande armen (voor de inners toch onbelangrijk), heb ik dat wel gedaan, maar dan d.m.v. een gecursiveerd cijfer. Waar dat aantal echter te hoog was en dus terecht tot protest van de betrokkene aanleiding gegeven moet hebben, heb ik dat aangeduid door een onderstreept cijfer, dat dan het reële aantal weergeeft.

Ik heb het evenwel overbodig geacht hieronder ook nog bij elk gezin het betaalde bedrag te vermelden. Men kan dat immers door een eenvoudige vermenigvuldiging gemakkelijk opnieuw berekenen, zoals ik dat gedaan heb in volgende tabel:

1	peroon	=	12	schellingen				
2	personen	=	24		of	1	pond 4	schellingen
3		=	36			1	16	
4		=	48			2	8	
5		=	60			3		
6		=	72			3	12	
7		=	84			4	4	
8		=	96			4	16	
9		=	108			5	8	
10		=	120			6		
11		=	132			6	12	

Wat ik in dit artikel echter wel volledig achterwege gelaten heb, is de vermelding van de data van de betalingen. Ik ben namelijk van oordeel dat het historisch belang van zo'n onheuglijk feit daarvoor veel te gering is.

Résumé

Le moulage de Bailleul en 1691

Contrairement à ce qu'on attendrait, le document concernant le moulage de Bailleul en 1691 se trouve aux Archives d'Etat à Bruges (Gemeentearchief Loker, n° 1042). C'est une liste contenant tous les noms des chefs de famille, même des familles pauvres qui ne devaient pas payer.

Malheureusement, il y a une petite lacune dans le document: on y trouve 491 items, correspondant à 1795 personnes, alors que dans l'introduction on parle d'un total de 2243 personnes. Il y aurait donc 448 personnes qui manquent.

Le montant semestriel à payer, pour la deuxième moitié de 1691, s'élevait à 12 escalins par personne, à l'exclusion des bébés. En outre, les boulangers étaient obligés de payer une contribution supplémentaire à cause de leur profession, il s'agissait d'un montant de 3 à 12 livres par personne.

Dans ce qui suit, vous trouverez la liste intégrale des chefs de famille, comme dans le document. Le première colonne a droite contient le nombre théorique des personnes contribuables, la deuxième les lettres B ou N, indiquant respectivement si la famille concernée a payé (B = betaald) ou pas (N = niet betaald).
La mention du montant même a été omise, parce qu'elle est superflue. Elle a été remplacée par le tableau ci-contre, qui est le résultat d'une multiplication simple, et qui nous permet de recalculer ce montant exact.

Jean DEVULDERE	2	B
Jan SCHOONHEERE	2	B
de *weduw*e Walram DE CLERCQ	4	B
*meest*re Matth*eus* VAN AMANDEL	6	B
Ph*ilipp*es ROOTHAER, arm	*1*	N
*joncfrauw*e de *weduw*e DE BRUNE	4	B
Jan DE GELCKE	5	B
*joncfrauw*e DE SWARTE	1	B
*meest*re *Crest*iaen SWINGEDAUW	3	B
Jacq*ues* BOSTIN	3	B
Jan Bap*tis*te DE VRIERE	1	B

dheer Mattheus DE COUSSEMAKER	6	N
dheer ende meestre Pieter DE COUSSEMAEKER	6	B
Jacques AMANDELE	4	B
Nicolas VERHEIJDE	5	B
Jan LAMOOT	9	B
den docteur VAN DER FOSSE	3	N
Charles D'ENNUERIJ met de weduwe LORDELIS	3	B
Jan FRANCHOIS	5	B
Jean DE LA HAIJE	3	B
Anthonis BAMÉ	6	B
Pieter FAES	2	B
meestre Franchois HOUVENAGLE	3	N
Jacob SOETEMONT	5	B
Henric BOTS	3	B
de weduwe CALLERS	3	B
meestre Pieter BOUVE ende mijn heere MASEMAN	6	B
Martinus DE COS	4	B
Pieter BELCHIUS, bollangier	3	B
dheer Jacques SCHERRIER	11	B
Jeron DE GELCKE	5	B
Jacques PACQUIER	1	B
Mattheus VERMEULEN, vrauwe kint ende moeder	4	B
Pieter LAUWICK	8	B
Jan DE LA SOUSSOIJE, bolangier	7	B
Jean PETIT	1	B
Pieter DE HAESE	1	B
Pieter DE HAUT	4	B
Jan DAUWINT	6	B
Mattheus DE RAET	6	B
Mattheus VAN UXEEM	5	B
Louijs CANIPEL	6	B
Daneel WEMAERE	4	B
Caerel LERBERGE	6	N
Franchois THIEULIJ	4	B
Joos BECQUE	4	B
joncfrauwe Marie Catherine SWINGEDAUW	1	B
de weduwe Joos BLEU	2	N
Joos PIPPE	7	B
Jan APPEL	5	N
Pieter DE WILDE	5	B
Crestiaen VANDE WALLE	3	B
Andries ROUSSEAU	2	N
Charles OUTERFAULT	3	B
vidua Jan VANDER MERSCH	6	B
Jan PROOT	3	B
Jan LOMCOMP	4	B

Franchois PACQUIER	7	B
Jan CLAREBOUT	3	N
Pieter THILLIER	4	B
Mattheus VAN ACKER in tselve huijs	1	N
Nicolas RABAU	4	N
Pieter PAREIN	4	B
Lauis (!) VAN ACKER	3	B
Caerel PETIJT	3	B
Antoine WEMEEL	5	N
Jan VASUT[6]	4	B
Matthis STEENKISTE, arm	1	N
Louise PRIEMS	2	B
Heinric LA HAIJE	2	B
Franchois VRAMMOUT	4	B
joncfrauwe de weduwe CORTIL	5	B
de kijnderen SMALBEEN	3	B
Pieter WALLAIJS	7	B
Pieter DE PLANCQUE	4	B
Philippes DE BRANDER	6	B
dheer Philups Franchois ARNOULT	3	B
Isacq LA HAIJE	5	B
Michiel THIBAULT	5	B
Philippes DAIJS	2	B
Jaecques FRANCOIS	2	B
dheer pastoor LEEUW	4	N
Pieter WAIJEMBEURCH	5	B
Jeroon SPETAEL	7	N
Franchois BERNAERT	6	B
dheer Jacques Crestiaen VANDE WALLE	6	B
Jan BLANCQUAERT	6	B
vidua Jacques ELLIEUL	2	B
ten sterfhuijse Mattheus CARDINAL	2	B
Pieter LIJNDE[7]	3	B
Ollevier BAELDE, bollanger	8	B
de kijnderen Franchois PORTIER	3	B
Jan MECHEL	3	B
Jacques STAMIN	1	B
de kijnderen Pieter BODTS	4	B
de weduwe Pierre SOETEMONT	2	B
Jooris ROELES	3	B
de weduwe Jacques COLAERT[8]	3	B
	2	B

6. *Seght maer 4 te wesen* i.p.v. 5.
7. *Seght maer drie te wesen* i.p.v. 4.

Joos DE HAENE, bollangier	2	B
de *wed*uwe *meest*re Guillain DE HEERE	6	B
de heer Jan BAZELIS	4	B
Robert PACQUIER[9]	2	B
Adriaen DE SMIJTER	5	B
de dochter Jan WRAMMOUT (!) in het sel*ve* huis	1	N
d*heer* en*de* *meest*re Guill*ames* BUBBE	11	B
sieur Ch*ar*les Ignaes ELLEBOUT	3	B
d*heer* cappelae*n* WEEXSTEE*N*	3	B
de w*eduwe* *sieur* Jacobus DE ROO	2	B
Mattheus V*ER*TOMME	6	B
Louijs VAN UXEEM	5	B
Nicolais BELSUS	6	B
in het sel*ve* huijs Cathalijne ..... [10]	1	N
de w*eduwe* Jacq*ues* BERTELOOT	6	B
*Piet*er VELLE	4	N
Jacq*ues* DE KEUWERE[11]	2	B
Guill*ame* HARDEMAN	2	B
Mahieu DE TURCK	6	B
de w*eduwe* Jacob VAN UXEEM	4	B
Jan DU MOLIN	3	B
*Piet*er BOUTTIN	4	N
in het sel*ve* huijs de w*eduwe* Ch*arles* DE HOUCK	1	N
Jacq*ues* DE WITTE	4	B
Mattheus NOEUFVILLE	3	B
Jenne BONAET	1	B
*Piet*er LABELLE, bacquer	5	B
*Piet*er VERTOMME	6	B
Francine FAUCON	4	N
de w*eduwe* Guill*ame* RUSSAERT	6	B
Fran*chois* SCABAILLIE	4	N
Maert*en* SOENE*N*	4	B
de w*eduwe* RAPESAET	1	N
Jan STEENKISTE	4	N
Appellonie DE REZ	2	N
Anth*onis* DE VEIJERE	4	N
de w*eduwe* POUPPAERT	3	N
Fran*chois* DE HAENE	4	B
Jacob DE GELCKE[12]	3	B

8. *Seght maer te wesen twee* i.p.v. 4.
9. *Seght maer twee te wesen* i.p.v. 3.
10. De familienaam ontbreekt hier.
11. *Seght maer twee te wesen* i.p.v. 3.

Fran*chois* HEIJDE*N*	2	N
Pieter CALONE	5	N
Fran*chois* DE REU	2	N
*Cresti*aen GOUDESOONE	1	B
Andries CAENEN	5	B
Matt*heus* VAN UXEEM, lochtenier	5	B
Anth*onis* WICCAERT	3	B
Daniel SCHOELAPPER	2	B
Margariete PARESIJS	4	B
Pierre NOIJEE	5	B
Pasquier LOOSE*N*	5	B
Jan HARDEMAN	3	B
Pieter BEAUPREZ	1	B
Cornel LE ROIJ	3	B
de w*eduwe* Jan DE GELCKE	2	B
eenen jonckman bo*ven*	*1*	N
Jacq*ues* MABESOONE	3	N
Ja*n* SCHABAILLIE	2	N
de w*eduwe* Hubert CRUISME	2	B
een vrauwe van in het selv*e* huijs[13]	1	N
Jan VIENNE	2	B
de w*eduwe* Jacq*ues* ALLIJ	3	B
Pieter DE HAENE	3	B
Charel VAN ACKER, bollangier[14]	4	N
Charel CARLUIJ	4	B
Fran*chois* WALLAERT	2	N
Michiel MECHELE	3	B
Charel HEGER	5	N
Matt*heus* LOMOOT (!)[15]	3	B

12. *Seggen maer te wesen 3* i.p.v. 5, *dese 2 geremitteert.*

13. Er stond hier m.i. ten onrechte 3. Vermoedelijk betreft het een alleenwonende vrouw en slaat die 3 op het hele huis.

14. Van deze Charel VAN ACKER is er bij het handschrift een uitvoerige brief gevoegd. Daarin vraagt hij, *Charles VAN ACKER in huuwelicke hebbende Jaecquelijne IDEN* vermindering of uitstel van betaling als bakker *ter cause dat hij sijnen stil niet en heeft geexerceert door cause van hunne armoede & groot last van kijnderen* en zulks *van het saijsoen & half jar gheexpiereert te St Jansdaghe 1692* en *jae noch wel drie maenden van te vooren voor tvoornoemde saisoen.* Er is zelfs een attest van de buren bij, gedateerd op 14 januari 1693: *De onderschreven naeste ghebeuren van Charles VAN ACKER* (het zijn Andries CANEN en Pieter DE HAENE) *woonende in de Nieuwstraete binnen deser stede attesteren voor waer & waerachtich dat Charles VAN ACKER de stil van backer niet en heeft gedaen tsidert Kersdagh 1691 belofvende t'selve te verclaeren onder eedt ansocht sijnde.* Het einde van dit lang verhaal was dat betrokkene vrijstelling kreeg.

Jan SCHABAILLIE	2	B
de *we*d*u*we Fredericq DE MEULENAERE	4	N
Chathelijne POUILLOE*N*	2	N
Jacob DE LANGE	6	B
Jan DE WITTE[16]	7	B
*P*i*e*t*e*r DE HOUCK	7	B
Matth*e*u*s* OUSSE*N*	4	B
dheer DE MONCHEL	6	N
Joos LANGCOMP	2	B
Fran*ch*o*i*s VERTOMME	5	B
*P*i*e*t*e*r COEMAN	3	B
*P*i*e*t*e*r DE HAENE	3	B
Jacob GALLANT	5	B
de *we*d*u*we Jan DE WITTE	1	N
Jan VAN HOUTTE	5	N
de heer *P*i*e*t*e*r DE VRIERRE	6	B
Jan DE BERT	5	B
*P*i*e*t*e*r Domminique DE WITTE	5	B
Jan HOUCKE	5	B
Guill*a*m*e*s DE GELCKE	3	N
Fran*ch*o*i*s LIEBAERT	3	B
Louijs CARTON	3	N
*sieu*r et m*ai*str*e* Charles BOUVE	5	B
de *we*d*u*we *P*i*e*t*e*r VRAMMOUT	2	B
Anth*o*n*i*s BREBION	1	B
Jan VAN ELSTHOUTTE	1	B
h*e*er Jacq*u*es VAN*DEN* WALLE	6	B
de kijn*deren* Jacq*u*es VOLPOET	3	B
Jacq*u*es COSTENOBLE, bollangier	4	B
de heer VAN DRINCAM	5	B
*sieu*r Thomas DE WITTE[17]	8	B
Fran*ch*o*i*s SPETEBROT	5	B
Adriane MIGNOT	2	N
Jacques PACQUIER	5	B
Albertus DU BOIS[18]	5	B
Pierre MONCHAU	2	B
ten sel*ven* huijse bo*ven*	1	B
Fran*ch*o*i*s DE VOS	2	B
Joos MARYN	5	N

15. *Seght maer drie te wesen* i.p.v. 4.
16. Uit het bedrag blijkt dat hij slechts voor 5 personen betaald heeft i.p.v. voor 7.
17. *Seght maer te wesen achte* i.p.v. 9.
18. *Seght maer vijffe te wesen* i.p.v. 6.

Pieter LOIJ	4	B
Jan LIEVEN	8	B
Jan VRAMMOUDT	6	B
dheer ende *meestre Pieter* CATHELIJNESOONE	3	B
Jan DUVERLIE	3	B
Simoen PITIGUUS	2	B
Nicolais LEDEIN	8	B
dheer Fran*chois* LOTTEN	8	N
Anth*onis* BEAUSAERT	5	B
Pieter HANS	2	B
Fran*chois* CALONE	5	B
Pieter SMAGGE	4	B
Jaecques GUERRIJ	4	B
Theodor V*ER*HEYDE	5	B
la femme de Jan SOY	4	B
Thomas BAUDE, a*rm*	4	N
vi*du*a Jan RUTTOIR	1	N
Jan RABAUT[19]	2	B
Jan HALLINCK	6	B
Fran*chois* COLAERT	4	B
Matthe*us* BEKE	4	N
Jan VRAMMOUT	3	B
Jacques FLAEEL	4	B
Jan PLUCKEIN	3	B
Fran*chois* DENYS ten sel*ven* huyse	2	N
Jan CAUWIER	4	B
Matthe*us* DE CUIPPER	4	B
Clays LOOSEN	1	N
jon*cfrauw*e Marie VAN UXEEM	2	B
Petron*elle* COMPTE	1	B
Pieter VANDE MEULEN	5	B
Jan QUESTROY	3	B
Marie LOMBAERT	4	B
vi*du*a Jacques POUPPAER*T*	2	B
Jaecques MIGNOOT	4	B
vi*du*a Thomaes DE WITTE	5	B
Thomaes JERET dict KEYSER	5	B
Walram GODTSCHALC	7	N
Jan COORNE	7	B
sieur bailly LE FEBVRE	7	B
vi*du*a Jaecq*ues* LAUWYCK	6	B
Jan COSTENOBLE	3	B
Jannecke*n* ROYS	3	B

19. Uit het bedrag blijkt dat hij slechts voor 1 persoon betaald heeft i.p.v. voor 2.

sieur Louys SCHOONHEERE	7	B
vi*du*a dheer Pi*e*ter BERTHELOOT	4	B
Anth*o*n*i*s VERMEULEN, bollanger	2	N
Vincent CLETIJ	5	B
Jan DESMULIER	4	B
vi*du*a Antoine DE WILDE	3	B
Ferdinandis DAWINT	4	B
Jan REYERE	2	B
Jan BERTHELOOT, maerte arm[20]	5	B
Jan Bap*ti*ste SPETEBROOT	5	N
sieur docteur BRUYNE met sijn suster	5	B
h*e*er Pi*e*ter DE SCHODT	5	B
Olle*v*ier BERNAERT de jonghe	5	B
vi*du*a Jooris ANOOT	4	B
A...c TASEEL[21]	1	N
Jan MARISCHAL	4	B
m*ee*str*e* Jan VANDER NIEUWEN	3	B
Jan DE HAUDT	4	B
Joachim PORTIER	3	B
Jacob DE SITTER	2	N
vi*du*a Matth*e*us DE WITTE	5	B
de dochter H*e*ct*o*r TASEEL	1	N
jo*ncfrauw*e BERTHELOOT, de*v*ot*e*	1	B
Pi*e*ter CREUS	2	B
Pi*e*ter NEUFVILLE	1	N
Anth*o*n*i*s DENIS	3	B
Jacob DE SITTER	1	B
h*e*er Pi*e*ter BEHAGHEL	6	B
Anth*o*n*i*s AYAERT	4	B
Pi*e*ter BLAMÉ	1	N
sieur Passchier WALLE...[22]	3	Ba
de vi*du*a DE CRAYE	5	B
*Crest*iene ROOSE	4	B
Jaecq*u*es DE METZ	5	N
Anthoine VERVIENE	1	B
Franc*h*o*i*s LE GRAND	3	B
Guill*am*e GRISE	1	B

20. Vermits de meid arm was, hoefde hij voor haar niet te betalen, maar voor de 4 overige gezinsleden wel.

21. Mij niet bekende voornaam, die volledig afgekort is, op de eerste en de laatste letter na. Misschien: Albric.

22. Het is mogelijk dat er in deze toenaam nog een laatste letter ontbreekt. Het handschrift is licht beschadigd.

Pieter MASAUT	2	B
Robert HORTIO	6	N
Andries WAYENBEURCH	5	N
Nicolas PREMECQUE	3	N
Fran*chois* DE HAENE	4	N
*Cresti*aen DE MARLIER, arm	*1*	N
Jan VEYE	2	B
*vidu*a Jan DEINKEIN	3	N
de kijn*deren* BELFROIT	4	B
Clais BORNEVILLE	3	B
Jan DE VOS	6	B
Jacob BERTHELOOT	6	B
Jan LYNDE, arm	6	N
*vidu*a *Pieter* SOETEMONT	3	N
Anth*onis* STECULORUM	2	B
Jan PETIT	3	B
Pieter DE RAET	2	B
Pieter DE VEYE	2	N
Jan DE BERT ende sijn suster	2	B
*vidu*a BELCHIUS	3	N
Paulus DE SNINCK	6	B
Jan LA BELLE, backer	5	B
*vidu*a Jan NEUVILLE	3	N
Jan Bap*tis*te MAERTEN	4	B
Jacob BONTEMPS	4	B
Fran*chois* LAGERSIE	5	B
*vidu*a Fran*chois* DE SPRINGHERE	3	B
Pieter FAES	3	B
Pieter DOUDE	6	B
Andries SAGON	3	B
Pieter DE SABLE	1	B
Jan VANDEN BROUCKE	4	B
Pieter VANDE STEENE	6	B
sieur Jaecques DE GHELCKE	2	B
Pieter DE BREU	6	B
Janneke*n* SCHOONHEERE	1	B
*vidu*a FLAHAUT	2	B
Cha*r*les DE WERF	6	B
Ph*i*l*ippes* DU JARDIN, backer	3	B
Jan LYNDE	3	B
Pieter VANDE VELDE	4	B
D*ieric* DE SITTER	4	B
*vidu*a Marcx DU PLOYTS	5	B
Adriaen Comil BONTE	3	B
Jacques FLAEEL	3	B
Jan Bap*tis*te CORTIL	6	B

Anth*o*n*i*s PLADIS	3	B
Jan BASSEYE	5	B
Abrahan MACHARIUS	5	B
Bodewyn *VER*MEULE*N*	4	B
*Pie*ter Antheunes *VER*MEULEN	4	B
Jaecq*ue*s ROUSSEEL, amman	1	B
Matth*eu*s LOTTEN	2	B
Jan LIEBAERT	2	B
Franc*h*o*i*s MARCHAND	2	B
v*idu*a ISENBRANT	4	B
v*idu*a Jan MINAERT	2	B
*Pie*ter FLAEEL	5	B
v*idu*a Franc*h*o*i*s SPETEBROOT	2	B
*Pie*ter ONOF	2	B
*Pie*ter BEHAGEL	4	B
*sieu*r Heinr*i*c ELLEUL	5	B
Jan VAN ACKER	3	B
Franc*h*o*i*s CLAEREBOUT	6	B
v*idu*a Jan MARISCHAL	2	B
v*idu*a SENESAEL	3	B
*sieu*r Jacq*ue*s DE WITTE	7	B
*Pie*ter EVERAERD	5	B
dheer Guill*ai*n VAN UXEE*M*	7	B
dheer ende m*ee*str*e* Jacq*ue*s DE SCHOEMAEKER	3	B
*sieu*r Ch*a*rles VAN GRAEFSCHEP*E*	5	B
dheer Adriae*n* DE SCHODT	4	B
Leurent DU HAIJON	2	B
Jan DE SWARTE	9	B
m*ee*str*e* Maill*ae*rt MAES	4	B
Floris DE LAETER	2	B
dheer Boudewin DE WITTE	3	B
de kijn*deren* CASTRIX	2	B
de kijn*deren* Guill*ai*n BLETTY	3	B
Jacq*ue*s BECCAERT	4	B
*Pie*ter LE ROY	3	B
*Pie*ter MINNAERT	6	B
M*i*ch*ie*l DE VROE	3	B
Jacq*ue*s VAN POUILLIE	7	N
v*idu*a LETTEN	2	B
Thomas DE BREU	5	B
*sieu*r Franc*h*o*i*s VAN GRAEFSCHEPE met kijn*deren*	3	B
Richardus DE MAEKER	4	B
Robert TROSSE	3	B
Jan Bap*ti*ste GALLAND	1	N
Felix BERBIE*N*, arm	5	N
Anth*o*n*i*s MORTIER	3	B

Franc*hois* ANNOYE	6	B
Franc*hois* NEUVILLE	3	B
Isacq DE VICQ	7	B
Mah*ieu* DE TURCQ	3	N
P*ieter* DE CONINCK	2	B
Ollevier BERNAERT	3	B
P*ieter* BERNAERT en*de* sijnne jonge huijsv*rauwe*	2	B
Franc*hois* VANDEN BROUCKE[23]	4	B
Susanne BOIJE	3	B
Louijs NEVIANS	3	B
v*idu*a Jan ARNOULT	4	B
Matth*eus* ROELES	3	B
Jean LOOTE	5	B
Jan DEY de jonge	4	N
Donaes NEVIANS[24]	4	B
P*ieter* DE HULDER	4	B
Jan VAN MELEYN	3	B
Ph*ilipp*e LE ROE	3	B
M*ichie*l SAVAETE	2	B
Jan WULLEMS	6	B
Jan LA FERRE	3	B
Jacob HACKE	5	B
Jan DE VALCKENAERE	5	B
Jacq*ues* GALLAND	4	B
Matth*eus* SCHABAILLIE	4	B
dh*eer* ende m*eest*re MERLIE*R*	5	B
Cath*erine* DU POND	1	B
j*oncfrauw*e Pitronelle Therese HANS	4	B
P*ieter* CLAREBOUDT	4	B
Maijken BUNS en*de* suster	2	B
Janneker (!) MANDES	1	N
Matth*eus* CATHELEIN	4	B
Janneken MIGNOT	2	N
v*idu*a Robert VAN POUILLIE	1	B
le *sieur* et m*aist*re P*ieter* VAN*DE* WALLE avecq d*a-mois*elle sa mere et son pere deffunct	5	B
Guill*ain* Antoine MORTIER	4	B

23. De naam van deze man staat eigenlijk twee keer in het handschrift, namelijk hier en ook nog wat verder tussen die van Franchois SINNESAEL en Jan DE CASTEKER. Gelukkig voor hem is die vergissing aan het licht gekomen en heeft hij geen twee keer hoeven te betalen. Men heeft zijn naam echter nergens geschrapt, maar wel heeft men bij de tweede vermelding in de marge *Staet vooren* geschreven. In dit artikel heb ik die overbodige vermelding natuurlijk achterwege gelaten.

24. Uit het bedrag blijkt dat hij slechts voor 3 personen betaald heeft i.p.v. voor 4.

Andrieu VRAMMOUT	5	B
Jacq*ues* VAN AMANDEL, bollangier	4	B
Guill*ain* WIJTS	3	B
Guill*ain* BERTELOOT	3	B
Jan DELBAERE	3	B
vid*u*a Ubrecht WALLAERT	2	N
Jan HINDRICX	2	B
Charel SWINGEDAUW	4	B
vid*u*a Louijs DE VOS	2	N
Maill*aer*t DE RIBREU	3	B
Charel BEHAGEL avecq son beaufils	4	B
Jacobus D'ERKEL	3	B
Jean Bapt*is*te GALLANT	4	B
Nicolas RAVE	3	B
sa mere	1	N
Mathis CANIPEL	1	B
D*ieric* KIECKE*N*	6	B
Franc*hois* VAN COSTENOBLE	5	B
Guillain HOUCKE le vieu	1	B
Guillain PETYT[25]	5	B
vid*u*a Jan VAN APPELGEM et sa mere	2	B
Franc*hois* SINNESAEL	2	B
Jan DE CASTEKER, arm	*1*	N
P*ieter* ENGELVERT	3	B
Franc*hois* BUSEINE	4	N
Jan DECKE	3	N
Hubert WAELLAERT	6	B
Jacq*ues* CAREIRE	2	B
Jacq*ues* DE HAULT	3	B
Louijs ONOF	3	B
Jacobus SPETEBROOT, arm	*1*	N
vid*u*a Jan DE VEIJE, arm	*1*	N
Jacq*ues* DE POORTER	4	N
Mahieu LEIJS	3	B
Ollevier HOUCKE	6	B
Comil LAMBERT	4	B
P*ieter* MAERTE*N*	5	B
Jacq*ues* VAN DAELE, arm	*1*	N
Jean BRANDE	2	B
Ph*ilipp*e DE GARDIN	4	B
Jean RUSSE*N*	2	B
Jacq*ues* DE BROUCKE	3	B
Guillain BEAUSAERT	5	B

25. *Seght maer vyf te wesen* i.p.v. 6.

vid*u*a Jacq*ue*s DROSSE, arm	*1*	N
vid*u*a Ghijs BAELDE	2	B
Matthieu V*ER*MEULE*N*, arm, eene*n* thuijslegger,	*2*	N
Jean SAGON	8	B
Guill*ain* WEMAERE	3	B
Charel COSTENOBLE	2	N
Jacq*ue*s RUTOIR, bolangier	4	B
P*ie*t*e*r LANSON	3	B
le s*ieu*r p...bre BAERT[26]	3	B
vid*u*a de Crestiaen VANDE WALLE	4	B
Jean WALLAERT	3	B
P*ie*t*e*r HEUGEBAERT[27]	6	B
P*ie*t*e*r CORTEQUISSE	7	B
s*ieu*r Franc*h*o*i*s CISSAU	5	B
s*ieu*r Jacq*ue*s SOY	3	B
vid*u*a Jan COLSTOCQ	4	B
de dochter Charel VERMEULE*N*	1	N
Louijs HACQUEINS	2	B
m*ee*str*e* Jan CAUWERSIN	3	B
la vesue de s*ieu*r Franc*h*o*i*s ISENBRANT	2	B
s*ieu*r Ch*a*rles DE TEURCQ	7	B
s*ieu*r Jan Bapt*i*ste WOUSSE*N*	1	N
Jan HAVEZ	2	B
vid*u*a DE VICQ	1	B
Jan BELLEIN	1	N
noch vier thuus leggers	4	N
Denijs DE ZITTER	7	B
Franc*h*o*i*s WAUTIER	1	B
Charel FOCQUE	5	N
Chathelinne DE CORTE en*de* haere*n* soone	2	N
Gerraerd DE VERVENNE	2	B
Jan PLAETEVOET	1	N
P*ie*t*e*r DE RAET	5	B
Antoine CARPENTIER	4	N
Jan MANDE	3	N

26. Een mij niet bekende afkorting, eerder voor een titel dan voor een voornaam, vermits er voor *sieur* een lidwoord staat.

27. Hier staat in de marge *ontfaen*, maar het betaalde bedrag is niet ingevuld, terwijl dat bij al de overige betalingen wel het geval is.

Index op de persoonsnamen

A
ALLIJ 59
AMANDELE 56
ANNOYE 65
ANOOT 62
APPEL 56
ARNOULT 57, 65
AYAERT 62

B
BAELDE 51, 57, 67
BAERT 67
BAMÉ 56
BASSEYE 64
BAUDE 61
BAZELIS 58
BEAUPREZ 59
BEAUSAERT 61, 66
BECCAERT 64
BECQUE 56
BEHAGEL 64, 66
BEHAGHEL 62
BEKE 61
BELCHIUS 51, 56, 63
BELFROIT 63
BELLEIN 67
BELSUS 58
BERBIEN 64
BERNAERT 57, 62, 65
BERTELOOT 58, 66
BERTHELOOT 52, 62, 63
BLAMÉ 62
BLANCQUAERT 57
BLETTY 64
BLEU 56
BODTS 57
BOIJE 65
BONAET 58
BONTE 63
BONTEMPS 63
BORNEVILLE 63
BOSTIN 55
BOTS 56
BOUTTIN 58
BOUVE 56, 60
BRANDE 66
BREBION 60
BRUYNE 52, 62
BUBBE 58
BUNS 65
BUSEINE 66

C
CAENEN 59
CALLERS 56
CALONE 59, 61
CANIPEL 56, 66
CARDINAL 57
CAREIRE 66
CARLUIJ 59
CARPENTIER 67
CARTON 60
CASTRIX 64
CATHELEIN 65
CATHELIJNESOONE 61
CAUWERSIN 67
CAUWIER 61
CISSAU 67
CLAEREBOUT 64
CLAREBOUDT 65
CLAREBOUT 57
CLETIJ 62
COEMAN 60
COLAERT 57, 61
COLSTOCQ 67
COMPTE 61
COORNE 61
CORTEQUISSE 67
CORTIL 57, 63
COS 56
COSTENOBLE 51, 60
61, 67
CREUS 62
CRUISME 59

D
D'ENNUERIJ 56
D'ERKEL 66
DAIJS 57
DAUWINT 56
DAWINT 62
DE BERT 60, 63
DE BRANDER 57
DE BREU 63, 64
DE BROUCKE 66
DE BRUNE 55
DE CASTEKER 66
DE CLERCQ 55
DE CONINCK 65
DE CORTE 67
DE COS 56
DE COUSSEMAEKER 56
DE COUSSEMAKER 56
DE CRAYE 62
DE CUIPPER 61
DE GARDIN 66
DE GELCKE 55, 56, 58-60
DE GHELCKE 63
DE HAENE 51, 58-60, 63
DE HAESE 56
DE HAUDT 62
DE HAULT 66
DE HAUT 56
DE HEERE 58
DE HOUCK 58, 60
DE HULDER 65
DE KEUWERE 58
DE LA HAIJE 56, 57
DE LA SOUSSOIJE 51, 56
DE LAETER 64
DE LANGE 60
DE MAEKER 64
DE MARLIER 63
DE METZ 62
DE MEULENAERE 60
DE MONCHEL 60
DE PLANCQUE 57
DE POORTER 66
DE RAET 56, 63, 67
DE REU 59
DE REZ 58
DE RIBREU 66
DE ROO 58
DE SABLE 63
DE SCHODT 62, 64
DE SCHOEMAEKER 64
DE SITTER 62, 63
DE SMIJTER 58
DE SNINCK 63
DE SPRINGHERE 63
DE SWARTE 55, 64
DE TEURCQ 67
DE TURCK 58
DE TURCQ 65
DE VALCKENAERE 65
DE VEIJE 66
DE VEIJERE 58

DE VERVENNE 67
DE VEYE 63
DE VICQ 65, 67
DE VOS 60, 63, 66
DE VRIERE 55
DE VRIERRE 60
DE VROE 64
DE WERF 63
DE WILDE 56, 62
DE WITTE 58, 60-62, 64
DE ZITTER 67
DECKE 66
DEINKEIN 63
DELBAERE 66
DENIS 62
DENYS 61
DESMULIER 62
DEVULDERE 55
DEY 65
DOUDE 63
DROSSE 67
DU BOIS 60
DU HAIJON 64
DU JARDIN 51, 63
DU MOLIN 58
DU PLOYTS 63
DU POND 65
DUVERLIE 61

E
ELLEBOUT 58
ELLEUL 64
ELLIEUL 57
ENGELVERT 66
EVERAERD 64

F
FAES 56, 63
FAUCON 58
FLAEEL 61, 63, 64
FLAHAUT 63
FOCQUE 67
FRANCHOIS 56
FRANCOIS 57

G
GALLAND 64, 65
GALLANT 60, 66
GODTSCHALC 61
GOUDESOONE 59
GRISE 62
GUERRIJ 61

H
HACKE 65
HACQUEINS 67
HALLINCK 61
HANS 61, 65
HARDEMAN 58, 59
HAUT 56
HAVEZ 67
HEGER 59
HEIJDEN 59
HEUGEBAERT 67
HINDRICX 66
HORTIO 63
HOUCKE 60, 66
HOUVENAGLE 56

I J
ISENBRANT 64, 67
JERET 61

K
KEYSER 61
KIECKEN 66

L
LA BELLE 51, 63
LA FERRE 65
LA HAIJE 57
LABELLE 51, 58
LAGERSIE 63
LAMBERT 66
LAMOOT 56
LANGCOMP 60
LANSON 67
LAUWICK 56
LAUWYCK 61
LE FEBVRE 52, 61
LE GRAND 62
LE ROE 65
LE ROIJ 59
LE ROY 64
LEDEIN 61
LEEUW 52, 57
LEIJS 66
LERBERGE 56
LETTEN 64
LIEBAERT 60, 64
LIEVEN 61
LIJNDE 57
LOIJ 61
LOMBAERT 61
LOMCOMP 56
LOMOOT 59
LOOSEN 59, 61
LOOTE 65
LORDELIS 56
LOTTEN 61, 64
LYNDE 63

M
MABESOONE 59
MACHARIUS 64
MAERTEN 63, 66
MAES 64
MANDE 67
MANDES 65
MARCHAND 64
MARISCHAL 62, 64
MARYN 60
MASAUT 63
MASEMAN 56
MECHEL 57
MECHELE 59
MERLIER 65
MIGNOOT 61
MIGNOT 60, 65
MINAERT 64
MINNAERT 64
MONCHAU 60
MORTIER 64, 65

N
NEUFVILLE 62
NEUVILLE 63, 65
NEVIANS 65
NOEUFVILLE 58
NOIJEE 59

O
ONOF 64, 66
OUSSEN 60
OUTERFAULT 56

P
PACQUIER 56-58, 60
PAREIN 57
PARESIJS 59
PETIJT 57
PETIT 56, 63
PETYT 66
PIPPE 56
PITIGUUS 61
PLADIS 64
PLAETEVOET 67
PLUCKEIN 61
PORTIER 57, 62

POUILLOEN 60
POUPPAERT 58, 61
PREMECQUE 63
PRIEMS 57
PROOT 56

Q
QUESTROY 61

R
RABAU 57
RABAUT 61
RAPESAET 58
RAVE 66
REYERE 62
ROELES 57, 65
ROOSE 62
ROOTHAER 55
ROUSSEAU 56
ROUSSEEL 52, 64
ROYS 61
RUSSAERT 58
RUSSEN 66
RUTOIR 51, 67
RUTTOIR 61

S
SAGON 63, 67
SAVAETE 65
SCABAILLIE 58
SCHABAILLIE 59, 60, 65
SCHERRIER 56
SCHOELAPPER 59
SCHOONHEERE 55, 62, 63
SENESAEL 64
SINNESAEL 66
SMAGGE 61
SMALBEEN 57
SOENEN 58
SOETEMONT 56, 57, 63
SOY 61, 67
SPETAEL 57
SPETEBROOT 62, 64, 66
SPETEBROT 60
STAMIN 57
STECULORUM 63
STEENKISTE 57, 58
SWINGEDAUW 55, 56, 66

T
TASEEL 62
THIBAULT 57
THIEULIJ 56
THILLIER 57
TROSSE 64

V
VAN ACKER 51, 57
59, 64
VAN AMANDEL 51, 55, 66
VAN APPELGEM 66
VAN COSTENOBLE 66
VAN DAELE 66
VAN DER FOSSE52, 56
VAN DRINCAM 60
VAN ELSTHOUTTE 60
VAN GRAEFSCHEPE 64
VAN HOUTTE 60
VAN MELEYN 65
VAN POUILLIE 64, 65
VAN UXEEM 52, 56, 58
59, 61, 64
VANDE MEULEN 61
VANDE STEENE 63
VANDE VELDE 63
VANDE WALLE 56, 57
65, 67
VANDEN BROUCKE 63, 65
VANDEN WALLE 60
VANDER MERSCH 56
VANDER NIEUWEN 62
VASUT 57
VELLE 58
VERHEIJDE 56
VERHEYDE 61
VERMEULEN 51, 56, 62
64, 67
VERTOMME 58, 60
VERVIENE 62
VEYE 63
VIENNE 59
VOLPOET 60
VRAMMOUDT 61
VRAMMOUT 57, 60, 61, 66
VRIERE 55

W
WAELLAERT 66
WALJEMBEURCH 57
WALLAERT 59, 66, 67
WALLAIJS 57
WALLE... 62
WAUTIER 67
WAYENBEURCH 63
WEEXSTEEN 52, 58
WEMAERE 56, 67
WEMEEL 57
WICCAERT 59
WIJTS 66
WOUSSEN 67
WRAMMOUT 58
WULLEMS 65

«Nooit is leelijk lief, nog schoone koolzak -
Il n'est point de belles prison, ni de laides amours»

(Stadsarchief St.-Winoksbergen, *FF 403,* IV)

[Jef Cailliau, Koksijde]

à propos de

l' Analyse de reconnaissances de dettes passées devant les échevins d'Ypres (1249-1291) °

Bij de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis verscheen in 1991 van de hand van ere-Algemeen Rijksarchivaris Carlos Wyffels de **Analyses de reconnaissances de dettes passées devant les échevins d'Ypres (1249-1291)**[1]. Het gaat om de uitgave van de handschriftelijke nota's die G. Des Marez maakte op het eind van de vorige eeuw van een deel van de collectie chirografen op het Ieperse stadsarchief, voorafgegaan door de lijst van schepenen voor dè jaren 1249-1291.
Het was sinds de uitgave van de Ieperse stadsrekeningen door Des Marez-De Sagher[2] dat er bij de Commissie in de prestigieuze in-4° reeks nog eens een deel verscheen dat aan Ieper gewijd was. Maar was deze uitgave wel nodig? Om op deze vraag te kunnen antwoorden willen we een wat uitgebreide recensie schrijven op dit werk en vooral ten behoeve van de niet-mediëvisten kort zeggen over wat het nu juist gaat.

Chirografen

Deze term wordt doorgaans gebruikt om een speciaal genre document aan te duiden dat een speciale validatievorm bezit. Op een vel perkament werd twee maal dezelfde tekst geschreven met in het midden een woord (meestal CHIROGRAAF). Op die plaats werd dan het stuk in tweeën gesneden, meestal in zaagtandvorm. Een deel ging naar de begunstigde, het andere deel bleef bewaard bij de oorkondende instelling ofwel bij de andere partij. Wanneer er later betwisting ontstond omtrent de echtheid van het stuk

°. Met gemeende dank aan O. Mus die zo vriendelijk was deze tekst na te zien.

1. C. WYFFELS, *Analyses de reconnaissances de dettes passées devant les échevins d'Ypres (1249-1291), éditées selon le manuscrit de Guillaume Des Marez,* Brussel/Bruxelles, 1991, 4°, XXII-590 p., br. (Koninklijke Commissie voor Geschiedenis/Commission Royale d'Histoire, A72).

2. G. DES MAREZ en E. DE SAGHER, *Comptes de la ville d'Ypres de 1269 à 1329,* Bruxelles, 2 t. 1909 en 1914 (Com. Roy. d'Hist., in-4°).

dienden de twee stukken perfect in elkaar te passen, zoniet werd het stuk nietig verklaard. Het systeem was in gebruik vanaf de 10de eeuw tot in de 17-18de eeuw! Het hoogtepunt situeerde zich evenwel tijdens de 13de eeuw, toen het de klassieke vorm was voor de schuldbrieven der middeleeuwse jaarmarkten (de zgn. *litterae obligatoriae*)[3].

Jaarmarkten

De jaarmarkten in Vlaanderen hebben een lang verleden. Hun ontstaan kan zelfs niet bij benadering geschat worden. Het eerste bewijs voor de Ieperse jaarmarkt dateert van 1127, terwijl die van Mesen en Torhout zeker tot in de 11de eeuw teruggaan. Samen met Rijsel vormden deze steden een jaarmarktencyclus. Daar kwamen handelaars uit de eigen stad en streek, maar ook van heinde en verre naartoe om er te kopen en te verkopen. Er werd echter niet altijd contant betaald. Dat hield namelijk te veel gevaren in voor kooplui die met baar geld soms ver moesten reizen. Daarom nam men zijn toevlucht tot de jaarmarktbrieven. Men verkocht zijn goederen, maar de betaling gebeurde meestal pas op een volgende jaarmarkt. Daar kon het gerust gebeuren dat een andere koopman het verschuldigde bedrag of een deel ervan betaalde, zodat ook daarvan een chirograaf opgesteld werd. Er is evenwel geen spoor van deze stukken in de uitgave van C. Wyffels, ofschoon Des Marez ze nochtans gebruikte in zijn *lettre de foire*[4]. Zo had Jehans Roedeman de Scotes een schuld van 10 p. d'Artois aan Ghilebers de Fourmesieles, poorter van Ieper. Deze laatste erkent nu dat Crestiens li Crudenare, poorter van Ieper, hem 100 s. d'Artois (= 5 p. d'Artois) betaalde in aflossing van de schuld van Jehans Roedeman de Scotes. Er rest dus nog 5 p. schuld van Roedeman aan de Fourmesieles. Gezien de betaling gebeurde op 23 november 1287 verliep de handeling buiten de jaarmarkten om. De naam van de twee schepenen op de chirograaf werd door een

3. W. PREVENIER, *Oorkondenleer der Middeleeuwen,* cursus U.G., Gent, 1990, pp. 70-71. J. STIENNON, *Paléographie du Moyen âge*, Coll. U, A. Collin, Paris, 1991, p. 343. Als voorbeeld van een chirograaf zie C. DEKKER, R. BAETENS en S. MAARSCHALKERWEERD-DESCHAMPS, *Album Palaeographicum XVII Provinciarum,* Brepols, 1992, pp. 26-27, nr. 21.

4. G. DES MAREZ, *La lettre de foire à Ypres au XIIIe siècle. Contribution à l'étude des papiers de crédit.*, Bruxelles, 1900-1901 (MÉMOIRES COURONNÉS ET AUTRES MÉMOIRES PUBLIÉS PAR L'ACADEMIE ROYALE DES SCIENCES, DES LETTRES ET DES BEAUX-ARTS DE BELGIQUE. t. LX), p. 223, nr. 129.

andere hand geschreven. Dat wijst erop dat de betaling wellicht niet te Ieper plaatsvond, maar elders. Het was gebruikelijk dat de scribenten van de stad de stukken elders opmaakten en ze daarna meebrachten naar de stad. Hoe zo'n procedure precies verliep is niet bekend. We kunnen echter veronderstellen dat, wanneer de betaling in één gebeurde, de chirograaf als bewijs van vereffening gecancelleerd werd. Dergelijke stukken zijn bijna vanzelfsprekend maar zeer sporadisch bewaard gebleven.

Er waren grote voordelen verbonden aan het gebruik van de *litterae obligatoriae*. De handelaars hadden vooreerst geen grote hoeveelheden contant geld bij zich, wat het risico voor hen om bij een overval veel geld te verliezen nihileerde. Daarenboven schuilde in dergelijke transactie een uitgestelde betaling. Kopen zonder geld en dus lenen[5]. En dit is de reden waarom er in de jaarmarktbrieven zelden sprake is van de koopwaar, laat staan van de hoeveelheid. Hier schuilde een verdoken kredietoperatie in die, volgens het kerkelijk recht, verboden was[6]. Men kon op vertrouwen werken, maar dat was bij grote transacties met buitenlandse handelaars nog altijd een gewaagde zaak. Wat konden de Ieperse schepenen doen als een buitenlands handelaar zijn schuldbrief niet vereffende? Weinig of niets. Het deponeren van de ene helft van de chirograaf was nog altijd geen garantie dat men zijn geld zou zien, enkel een garantie tegen eventuele vervalsing. Wanneer de getande brieven niet perfect in elkaar pasten werd de eis tot betaling nietig verklaard, gezien men dan concludeerde dat het stuk een vervalsing moest zijn. Dit niet gewaarborgd-zijn van kredietoperaties is een van de redenen waarom de middeleeuwse handel wellicht stagneerde. Het oplossen van dit euvel in het 16de-eeuwse Antwerpen maakte die stad voor lange tijd het centrum van de wereldhandel.

Het groot aantal transacties tussen Ieperlingen bevestigt dat het in veel gevallen ging om een leenoperatie. We weten evenwel niet in welk aantal van de gevallen het ging om kooplieden. Ook voor gewone transacties zal men dit systeem wel gebruikt hebben, want de collectie Ieperse chirografen was groter dan de grote 5.000 die Des Marez resumeerde. In werkelijkheid waren er iets meer dan 7.000. En dit valt natuurlijk te verklaren doordat het

5. J. FAVIER, *In naam van God en des gewins. De wording van de zakenman*, Amsterdam, 1990, p. 240.

6. J. FAVIER, *o.c.*, p. 230-249.

gebruik van de chirograaf geen privilegie was voor handelaars. Er werden op deze manier evengoed andere oorkonden van vrijwillige rechtspraak geregistreerd. Deze groep was echter niet nuttig voor het onderzoek van Des Marez. Voor de plaatselijke betrokkenen speelde de veiligheidsoverweging geen rol. Des te meer komt hier de overtuiging boven dat het ging om een kredietoperatie (met verdoken rente).

Handschrift van Des Marez

Guillaume Des Marez, leerling van H. Pirenne had met het oog op het schrijven van zijn later bekroonde studie *La lettre de foire à Ypres au XIIIe siècle. Contribution à l'étude des papiers de crédit* tijdens de jaren 1898-1899 ten behoeve van zichzelf regesten gemaakt op de ongeveer 5.500 chirografen in het Ieperse stadsarchief. Hij nam enkel nota van de schuldbrieven die hij bestempelde als jaarmarktbrieven. De overige *litterae obligatoriae* waren voor hem toen van geen belang. In totaal waren er op het einde van de 19de eeuw nog iets meer dan 7.000[7] chirografen bewaard, en toen was de collectie al verre van volledig. A. Merghelynck waagde er zich aan te poneren dat slechts 1/10de bewaard gebleven was. De collectie die bewaard bleef in het Ieperse archief is, uit ons oogpunt, jammer genoeg de minst interessante reeks. Ze moest enkel dienen wanneer er eventuele betwisting kon ontstaan bij betaling. Het exemplaar dat de crediteur bij zich had is, voor ons althans, het interessantste uit financieel oogpunt. Waren deze stukken endosseerbaar, en zo ja, vanaf wanneer kwam dit in voege? Om op deze vraag te antwoorden, hebben we het exemplaar van de crediteur nodig. Het probleem is dat de exemplaren die de crediteurs bij zich hadden nagenoeg allemaal verloren gingen. Archieven van handelaars uit de 13de eeuw zijn bij mijn weten nergens bewaard gebleven. Hiervoor kan deze collectie schuldbrieven niet dienen.

H. Coppejans-Desmedt heeft in haar bijdrage over handel en handelaars op de Vlaamse jaarmarkten in de tweede helft van de 13de eeuw eigenlijk al

7. Des Marez telde er 7.032, Merghelynck respectievelijk 7.019 (A. MERGHELYNCK, *Vade-Mecum, o.c.*, p. 284) en 7.018 (K.B., *Fonds Merghelynck*, nr. 90).

de zwakheid van dit soort bron aangegeven[8]. In de chirograaf zelf wordt nooit vermeld over welke verhandelde waren het gaat, en dat is nu juist een bijzonder boeiende vraag. Het is inderdaad zo dat op de jaarmarkten niet enkel laken werd verhandeld. Ook andere goederen werden er verhandeld maar welke, in welke mate en wat is hun herkomst? De paar chirografen die in extenso uitgegeven zijn, bieden nooit een antwoord op deze vraag zodat we kunnen veronderstellen dat dit bij de andere chirografen ook niet het geval was.

De reeks chirografen die aanwezig was op het einde van de 19de eeuw was toen al niet meer volledig. Enige statistische gegevens kan men dus ook al niet puren uit deze bron, noch qua herkomst van de handelaars noch qua omvang (in munt) van de transactie. Zelfs als men dit kon doen, zou het resultaat nog relatief zijn. We weten namelijk niet hoeveel er contant werd betaald op de jaarmarkt[9].
Een aantal algemeenheden kan er wel uit gepuurd worden, maar daarvan is het meeste al grondig bestudeerd en dus gekend. Hilda Coppejans-Desmedt wijst nog enkele te bestuderen items aan: o.a. de muntcirculatie. Ons lijkt dat dit werk ons daarover weinig meer zal vertellen dan hetgene nu al geweten is, al blijft de muntcirculatie een bijzonder boeiende studie. Dan is er nog het aandeel van de vrouwen in de transacties. Het is inderdaad opmerkelijk te moeten vaststellen dat er melding is van heel wat vrouwen die handel drijven in een periode waarin we dat toch niet zo direct zouden verwachten. Dit verdient zeker nader onderzoek. De gemiddelde duur van een koopmansloopbaan die zij als onderzoeksitem naar voren schuift, kan ons inziens niet ten gronde onderzocht worden omdat de periode te kort is. De globale reeks loopt wel van 1249 tot 1291, maar vooral voor de eerste twintig jaar is de aanwezige documentatie te gering (slechts 146 brieven van 1249 tot en met 1269) en kan men een koopmansloopbaan berekenen met slechts 20 jaar min of meer bruikbare documentatie?

We wijzen evenwel op een ander fenomeen dat duidelijk naar voren komt. Wanneer we spreken over jaarmarktbrieven, veronderstelt dit dat de handel

8. H. COPPEJANS-DESMEDT, *Handel en handelaars op de Vlaamse Jaarmarkten in de tweede helft van de XIIIde eeuw*, in: ALBUM CARLOS WYFFELS, Brussel, 1987, pp. 69-88.

9. Aldus J. FAVIER, *o.c.*, p. 239, zou het zelfs voor de dagdagelijkse aankopen ongebruikelijk zijn geweest contant te betalen.

verliep tijdens de vastgestelde periode van de jaarmarkten (aswoensdag tot 31 oktober)[10]. Tijdens de wintermaanden werd er blijkbaar ook handel gedreven, wat moge blijken uit het — weliswaar lager — aantal schuldbrieven voor de maanden november tot februari. Was dit enkel regionale handel, waren er toen ook buitenlandse handelaars actief of ging het in de meeste gevallen om privé-transacties tussen Ieperlingen?

Merghelynck

Toen de collectie verloren ging tijdens de eerste wereldoorlog, waren er slechts twee mensen die het fonds volledig doorgenomen hadden: G. Des Marez en natuurlijk A. Merghelynck. Deze laatste nam ze door 'au point de vue généalogique et historique'[11]. En lees dat laatste maar *entre paranthèses* natuurlijk. Enkel het namenmateriaal interesseerde de genealoog Merghelynck. Hij geeft de namen dan ook in een volledig alfabetische lijst. Hij nam de reeks door tijdens de jaren 1893-1894 en nam nota's over alle 7.018 chirografen. Hij geeft echter niet de schepennamen op die op de chirograaf vermeld staan, wat Des Marez wel deed. Toch zijn de nota's van Merghelynck interessant omdat de ca. 2.000 niet als schuldbrieven aangeschreven chirografen er wel in opgeschreven staan. En voor de lokale Ieperse geschiedenis bieden deze juist wel interessante informatie.

Wyffels wilde evenwel het handschrift van Des Marez uitgeven en dat is zijn recht. Wat we hem moeilijk kunnen vergeven is het feit dat hij zelfs nalaat te signaleren dat Merghelynck ook regesten maakte op de chirografen. Bij een kritische uitgave — iets wat de Koninklijke Commissie toch zo graag hoog in haar vaandel draagt — had zelfs een juxtapositie van de twee handschriften op zijn plaats gestaan.

We willen hier niet de ganse uitgave controleren maar toch enkele — lukraak uitgekozen — voorbeelden. Bij het nr. 828 staat bij Wyffels dat de uitbetaling moet geschieden *à la foire*. Bij Merghelynck *à la fête*. Is er een onderscheid en zo niet waarom dat verschil in de nota's? De nrs. 1147 en

10. Dit voor de Vlaamse Jaarmarkten, zie H. COPPEJANS-DESMEDT, *o.c.*, p. 74.
11. A. MERGHELYNCK, *Vade-Mecum*, p. 284, nr. 90.

1148 blijken bij Merghelynck één en dezelfde chirograaf te zijn! Twee handelaars uit Ieper verklaren elk een bedrag aan dezelfde handelaar, tevens uit Ieper, schuldig te zijn. De gelijke schepennamen bij de nrs. 1147 en 1148 laat er ons toe besluiten dat Des Marez deze chirograaf in twee stukken heeft beschreven! Bij het nr. 1438 geeft Merghelynck op dat het om de koop van *laine* (wol) gaat, terwijl in de uitgave door Wyffels niets vermeld staat. Een kritische uitgave is anders natuurlijk.

Of we nu blij moeten zijn met deze uitgave, blijft een open vraag. Het is de eerste maal dat zo'n volledige lijst van Ieperse schepenen van 1249 tot 1291 gepubliceerd wordt. Maar alleen daarvoor heb je natuurlijk geen zo'n pil van een boek nodig. Voor de rest blijven we met meer vragen zitten dan er beantwoord zijn. Dit is natuurlijk niet alleen de schuld van de uitgave door Wyffels, maar misschien wel inherent aan het soort bron waarmee we te maken hebben. Was ieder spoor van de chirografen verloren gegaan dan hadden we niets anders te doen als wenen als Job op de mesthoop. Nu hebben we tenminste nog iets om over te klagen.

Kristof Papin

LES ETATS DE BIENS DE LA VILLE D'HONDSCHOOTE (XVIIIème siècle) (liasses)

Na de *Bourgeois de la ville de Bergues de 1389 à 1789,* de *Tables de Partage de la ville et Châtellenie de Bergues*, de *Bourgeois de Cassel* en de systematische ontleding van de parochieregisters van Sint-Winoksbergen bracht Thérèse VERGRIETE onlangs de eerste aflevering van *Les états de biens de la ville d'Hondschoote.* Het hoeft niet onderstreept hoe belangrijk die publicatie is.

Bestellen: 750 bef + 150 bef op prk. 000-1339986-28, t.n.v. C.R.G.F.A., BP 76 Place Plichon, F-59270 Bailleul.

Hondschote: akten van vrijwillige rechtspraak

Jef Cailliau — Koksijde

Over wat akten van vrijwillige rechtspraak zijn en over het nut ervan voor de vorser, handelde K. Papin reeds eerder in dit tijdschrift[1]. In deze bijdrage wil ik wijzen op de rijkdom aan dergelijke akten in het Hondschootse archief. Bij mijn speurtocht door het rijke archief, meer bepaald dat van de vrijwillige rechtspraak van de schepenen (*jurisdiction gracieuse des échevins*)[2], liet ik me vooral leiden 1. door de bekommernis van de Nederlandse vorser om de herkomstplaats van zijn eventuele Vlaamse voorouders te achterhalen, en 2. de nieuwsgierigheid van de Vlaamse zoeker om te weten te komen waar zijn verwanten tijdens de beroerde 16de eeuw naar toe trokken. Een bron van formaat om daar achter te komen, is de procuratie, of schriftelijke volmacht die de in den vreemde verblijvende verstrekte om vrienden/verwanten alhier in zijn naam te laten handelen.

In deze bijdrage vond ik het essentieel het namenmateriaal naar voren te brengen. Voor aanvullende inlichtingen kunnen de belangstellenden steeds bij Westhoek terecht.

FF 29/14

1 Jacob MERSCHAERT fs. Joos x Jacobijntgen ADAEMS fa. Dierijcx
2 Jan JAECKEMIJNEN fs. Jaco x Joossijncken ADAEM fa. Dierijcx
3 Jaenken, Heindrijck, Jacomijnken en Derijck,
kinderen van Gheeraert HEINDRIJCCX x Maijken ADAEM fa. Dierijckx

1. K. PAPIN, *Gemene of wettelijke passeringen of oorkonding van vrijwillige rechtspraak, een korte historische schets,* in: WH-INFO, jg. 8, afl. 3 (oktober 1991), pp. 90-91.

2. ARCHIVES COMMUNALE D'HONDSCHOOTE (ACH), *FF 29 — FF 86:* pachten, huwelijkscontracten, verkopingen, borgstellingen, procuraties, ...

Procuratie voor Jehan Agache, notaris in Leiden, 6 juli 1609.

Jan Cornelissen VERBURG & Jacob BIL hoirs en aeldingen van Magdaleene JANSSEN dochtere, brauwstere in de Groote Clocke in Delft. 29 augustus 1609.

1 Jan VAN MASSCHELE X Franchijneken SCHIPMAN fa. Franchois
2 Abraham WOETS x Tonijnken SCHIPMAN fa. Franchois
Franchois fs. Guislain SCHIPMAN was gehuwd met Janneken RABAT fa. Francois. Franchois S. gaf procuratie voor notaris GHEENS te Leiden op 10 september 1609.

1 Passchijneken WILLAERT fa. Jan, wed. Franchois DE VOS
2 Mechelijneken WILLAERT fa. Jan x Christiaen OLLEVIER
Procuratie voor notaris in Middelburg, 26 augustus 1609.

Daneel DE CODTS X Maeijken DE FRAEIJE fa. Cornelis
Procuratie voor notaris GHEENS in Middelburg, 16 juni 1609.

Sara DE HEERE x Oliver DAVID
Procuratie voor notaris Corn. VAN ZWANENBURCH in Leiden, 19 maart 1610.

1 Jacques VAN DER TOMBE
2 Pieter VAN DER TOMBE
3 Jossijne VAN DER TOMBE x Jacob BEUCKE,
kinderen van Joris VAN DER TOMBE X Margriete ABEELS
Procuratie voor Raedt & Stede van Amsterdam, 26 februari 1610.

1 Jaecquemijne fa. Pieter DE DEKEN, wed. Mathieu BLAERE
2 Samuel SCHOONECLAIJS x Maijken HUUSSEURE fa. Maillaert
3 Maijken SCHOONECLAIJS fa. Gilles, zuster van Samuel, x Cornelis BLAEREN
Procuratie voor notaris GHEENS in Leiden, 3 juni 1609.

Maillaert DOEN x ...., Jan DOEN x Janneken ...
Procuratie voor notaris GHEENS in Leiden, 8 maart 1610.

Sr. Jan REVERT x Adriaeneken FEUTS woont in Vlissingen met zijn zoon Jan, alsook met Prijne MIELENS, wed. Jacob INGELRAM
Procuratie voor magistraat van Vlissingen, 13 maart 1610.
1 Adriaen BLOMMAERT x Janneken VAN DEN BROUCKE fa. Willem woont in Oostersouburg in Walcheren

2 Pieter VAN DEN BROUCKE fs. Pieter woont in Soetermeer
3 Willem CLAESSEN kleermaker in Middelburg x Judith VAN DE BROUCKE fa. Pieter,
4 Samuel PROOST x Lidia VAN DEN BROUCKE in Vlissingen,
allen hoirs van Maillaert VAN DEN BROUCKE, overleden Coudekercke
Procuratie voor notaris Corn. CROONE in Middelburg, 8 augustus 1609.

Vincent SEBASTIAENSSENS x Janneken MEINIGHES woont in Vlissingen.

1 Cornelis GHEERBOOT fs. Joos x ....
2 Gilles PIETERS x Mecheline GHEERBOUTS & Tanneken GHEERBOUTS
Procuratie voor notaris Wouter CROUSEN in Haerlem, 8 maart 1610.

Jan MAERTEN fs. Victor woont in Leiden

1 Robijneken wed. Pieter ROIJAERT, voortijds wed. Jacob CEAUWELAERE
2 Cornelis CRAUWELAERE fs. Jacob
3 Samuel SCHOUTETEN x Maijken DE CRAUWELAERE
4 Jacob & Susanne CRAUWELAERE, wezen van Jacob en Robijne (hierboven)
Procuratie voor weesmeester van Leiden, 18 maart 1610.

1 Maijken MAERTEN fa. Jacob (zone Jan) x Passchijneken LAMMERTIJN
2 Nicolaijs DAVID x Cathelijne MAERTENS fa. Jacob en hun kinderen Claijs en Jan DAVID
Procuratie voor notais GHEENS in Leiden, 24 maart 1610.

Lauwers PLATTEEL, procuratie voor ghecomiteerde berechte van civile zaken in Norwich in Inghelant, 4 oktober 1609.

1 Joannes DE PAU fs. Mahieu & Loijseken HOYBANTS
2 Maijken DE PAU zuster van Mahieu, wed. Jan DE RIJCKE
Procuratie voor notaris GHEENS in Leiden, 19 maart 1610.

1 Cathelijne WIJTGANCK fa. Bastiaen x Daniel VERCRUCE
2 Antheunes DE BANE fs. Jan x Jorijnken WIJTGANCK fa. Bastiaen
Procuratie voor notaris GHEENS in Leiden, 14 maart 1610.

[wordt vervolgd]

Vreemd volk in *processe* of in *vanghenisse* te Menen

E. Vanden Hove — Wevelgem

«Al is het soo, dat de leughentale den eijghendom heeft, dat hoe subtiliek die ghepoliert ende ghecolloreert wordt, sij haer selven, metter tijdt oncleedt, ende openbaert, wien sij is. ...
.... Ende dat ter contrarien, hoe seer de waerheijt ghesupprimeert ende verduijstert wordt, niet en laet ten langhen letsten, cum Christo, die haeren Bruijdeghom, ipsemet veritas est, op te staen, om publickelijck af te rucken, het ghemaskert aansicht ofte montbachuijs, daermede sij de voorseijde vuijlstinckende leughentale — valschelijck ghesupposeert in haer plaetse — vindt becleedt ende bedeckt.»

Zo luidt het *prohemium ofte aanhef* van het register nr. 313 van de serie E in het Stadsarchief in Menen. Wie zou, na dat gelezen te hebben, het register niet verder doornemen? We excerpeerden niet alleen dat nummer, maar ook de resterende nummers uit de serie E. Ter attentie van de zoekers uit de Westhoek, laat ik hier de vermeldingen volgen die betrekking hebben op personen uit de Westhoek en Frankrijk.

S.A.M, *E,* nr. 284 — 9 januari 1781
- Marie Anne Claere VEREECKE, fa. Pieter en Marie Albertine VERDOOLAEGE, ° Moorslede, kasselrij Ieper.

S.A.M., *E,* nr. 301 — 16 september 1752
- Gilbert LORIDON, fs. wijlen Simone, ± 30 jaar, ° Bondue.

S.A.M. *E,* nr. 303 — 12 septembeer 1755
- Pieter Joseph VANMOERKERCKE, fs. Joannes Baptiste en Marie Gabriel VANDENBUSSCHE, metser, 32 jaar, ° Merkem, wonend in Hollebeke.

S.A.M., *E,* nr. 305 — 5 april 1760 (ook 312, f. 111 v.)
- Pieter Alexander DESOMER, fs. wijlen Pieter en Marie Catherine DELANGHE, ° Alveringem.

S.A.M., *E,* nr. 305 — 5 april 1760 (ook 312, f. 112 v.)
- Frederic Joseph PRINGEZ, fs. wijlen Pieter en Maria Joanna MARTIN, ° Komen.

S.A.M., *E,* nr. 306 — 11 november 1768
- Antoine BONNE, fs. Pieter, 48 jaar, ° Lepres: prochie int graefschap van Bourgognie.

S.A.M., *E,* nr. 306 — 23 maart 1768
- Philippe Ignace OLLEVIER, fs. wijlen Pieter Martinus en wijlen Angelique GOSOL, 48 jaar, ° Berce: tusschen Rijssel ende Douaij.

S.A.M., *E,* nr. 312, f. 8 v. — 24 juli 1725
- Joannes DANSENCOURT, Langemark.

S.A.M., *E,* nr. 312, f. 79 — 18 mei 1729
- Pieter BENOIT en zijn echtgenote Catherine SINGIER, wonende in Geluwe.

S.A.M., *E,* nr. 312, f. 92 — 15 november 1731
- Philippe VANEEDE, wonende in Geluwe.

S.A.M., *E,* nr. 312, f. 100 v. — 3 april 1734
- Louis LEFEVRE, 27 jaar, en Catherine Jeanne Jozef BILLIAU, 33 jaar, wonende in Gefosse en Bas Normandie.

De soms complete procesbundels bevatten zeer interessante informatie:
- reeks getuigen, evtl. plaats van geboorte, ouderdom, e.d.
- volledige verslag van begane misdaad of misdrijf, veroordelingen
- soms ook een *portrait* van de veroordeelde, of zoals b.v. dat van de hogervermelde Pieter Joseph VANMOERKERCKE, die uit de gevangenis ontsnapte en dat hier volgt:

> «Portrait van Pieter Joseph Van Moerkercke, die criminelelijck gedetineert sijnde inde gevangenisse der stede van Meenen, opden 29 8bre 1755 is geëvadeert.

> Den selven is vande langhde van ontrent de vijf voeten en half, niet vet, het hoofd wat lanck, sijn aensigh wat bleek, roste van baert, het air geheel cort ende blondt roste, ende van boven het voorhooft sonder air, groote blauwe ooghen, den mondt redelijck gespleten, den kinneback ende neus wat uijtstekende, oudt ontrent 32 jaeren, gecleedt met eene bruijne veste, sijne conversatie sombre, dickwils van Godt sprekende.»

Dat men het ook toen reeds ernstig met de opsporing van ontsnapte gedetineerden meende, moge blijken uit de *Lijste vande naemen der steden naer welcke van jder gesonden is geweest eenen brief met protrait van Pieter Joseph Van Moerkercke*, die aansluitend op het 'portrait' volgt en meer dan 50 plaatsen telt, tot ver buiten Vlaanderen.

Iepers: Stedelijke prijs voor Cultuurhistorische Monografie 1992

Ons geacht lid en medewerker **Noël BOUSSEMAERE** uit Boezinge ontving een aanmoedigingspremie voor zijn studie *De voorouders en afstammelingen van Karel Lodewijk Boussemaere (1850 - 1911), naamgenoten, neven en zwagers.* De publicatie die het resultaat is van een grondig en uitgebreid genealogisch en historisch onderzoek, plaatst de familiegeschiedenis Boussemaere in een ruim historisch kader. Westhoek feliciteert van harte de heer Noël Boussemaere met deze prijs.

SANDWICH CELEBRATION 93

is een 10-daags festival dat van 21 t/m 30 augustus a.s. in het Kentse plaatsje Sandwich loopt. De eerste twee dagen staan volledig in het teken van de *Strangers.* Ieper, Heuvelland, Ronse en *Westhoek* nemen er aan deel. N.a.v. van die manifestatie werkt Westhoek aan een documentaire over het 16de-eeuwse gebeuren, die door de Protestantse Omroep in september op BRT-1 wordt uitgezonden. Er wordt o.m. gefilmd in Ieper, Heuvelland, Belle, Hondschote, Sandwich, ...

De Westhoek in het Oostendse notariaat Van Caillie (1)

Jean Coopman — Oostende

Op het eerste zicht lijkt de titel die we deze bijdrage meegeven vrij bizar. De Westhoek heeft immers weinig met Oostende te maken? Bovendien is Oostende een 'archiefarme' plaats. Zo zijn tijdens de brand van het archief in mei 1940 o.a. 150 jaar dopen en huwelijken (periode 1607-1756) en 130 jaar overlijdens (periode 1626-1756) verloren gegaan. Juist daarom werd door de plaatselijke V.V.F.-afdeling een werkgroep opgezet om een schaduwarchief samen te stellen[1]. Het ligt dus voor de hand dat in dergelijk geval het belang van de secondaire bronnen toeneemt. Één van die bronnen is het notariaat. Gelukkig is daarvan een en ander bewaard gebleven[2].

Omdat allicht geen enkele Westhoek-vorser het in zijn hoofd zal halen om Oostends notariaat in zijn onderzoek te betrekken, ging Jean Coopman, die de Werkgroep Oostende leidt, voor ons na of er in het door hem geëxcerpeerde notariaat eventueel materiaal m.b.t. het Westkwartier stak. Het verrassende resultaat van zijn onderzoek van het notariaat Van Caillie vindt men hierna. Uiteraard bevat het meer akten m.b.t. tot het deel van het Westkwartier dat aan de kust grenst. Vermelden we ten slotte nog dat het notariaat Van Caillie in twee schijven op het Rijksarchief in Brugge gedeponeerd werd, nl. in 1940 en 1941. De referentie 1941 — 10/39 betekent depot 1941, boek 10, akte 39. Dat de excerpten hier en daar allicht wat lang uitgevallen zijn, heeft alles te maken met de voor de lezer gewenste hoogstmogelijke duidelijkheid.

[JdC]

1. Meer over die werkgroep leest men in: R. VANCRAEYNEST, *De werkgroep Oostende,* in: VLAAMSE STAM, jg. 24, nrs. 7-8, juli-augustus 1988, pp. 347-350.

2. Zie: *Het Rijksarchief in de Provinciën. Overzicht van de Fondsen en Verzamelingen. I De Vlaamse Provinciën,* ARA, Brussel, 1975, p. 136.

1941 — 10/39: 4 maart 1718

Dhr. François Judocus KEMPE fs. Joos, huidige schepen, en zijn zuster Jo[e] Joanna Theresia wed. sr. Ignatius DE GRYSPERRE, samen eigenaars voor de helft uit hoofde van hun vader in twee renten, resp. 24 lb. pars. en 12 lb. pars 's jaars, voor notarie van Veurne erkend in profijt van Balthazar DE MEESTER als voogd van de wezen VAN SLYPE, en bezet op landen te Oostduinkerke volgens staat van goed van hun vader dhr. Joos KEMPE zaliger, en waarvan de tweede helft toebehoort aan dhr. François LOUCHART, machtigen procureur CONTANT te Veurne om het proces ingesteld door Ignatius DE GRYSPERRE en LOUCHART voor het magistraat te Veurne tot het invorderen van beide achterstallige renten vanwege Gauthier DE CLERCK tot Adinkerke.

1941 — 12/79: 8 juni 1720

Voornoemde personen [akte hierboven] hebben machtig gemaakt dhr. FLAMAN te Veurne om het proces stop te zetten en een akkoord met Gauthier DE CLERCK te sluiten.

1941 — 6/16: 15 februari 1714

Maarten DE VOLDER, Carel DE LANGE, Petronella DE LANGE, Jan VERHAEGE en Hendrik DE REEP machtigen Zacharias VAN SLUYS fs. Christiaan, aangezocht door Jacob CORNELIS tot Alveringem, om te vervolgen hun successie uit het sterfhuis van Marie WEYNAERTS, hun grootmoeder overleden in Alveringem. Voor zijn bemoeienissen zal hij genieten 1/4 van hun successie. Indien hij mislukt vallen alle kosten ten zijnen laste.

1941 — 6/17: 15 februari 1714
Maarten DE VOLDER, Carel DELANGE, Pieternelle DELANGE gehuwd met Jan VANDER ROSTIELJNE (tegenwoordig afwezig), Marie WOLCKERS, geestelijke dochter te Oostende, Jan VERHAGE gehuwd met Joanna WOLCKERS, Hendrik DE REEP gehuwd met Laurence WOLCKERS, en Adriaan VERMEERSCH gehuwd geweest met Magdalena DELANGE, alle erfgenamen van Marie WEYNAERTS, hun grootmoeder overleden in Alveringem, machtigen Zacharias VAN SLUYS fs. Christiaan om Jacob CORNELIE gehuwd met Marie WOLCKERS tot Alveringem te dwingen rekening over te geven. Ondertekend o.m. Jan (!) VERMEERSCH.

[wordt vervolgd]

Steunlijst

Ereleden

Noël BOUSSEMAERE, Boezinge (1.000 fr.) - Jan CAPOEN, Reningelst (1.000 fr.) - Mariette DEPOORTER, Westende (1.000 fr.) - Gérard DESMYTER, Reningelst (1.000 fr.) - Jan DESMYTER, Heverlee (1.000 fr.) - G.R.C. DERAEDT, NL-Leidschendam (ƒ 50) - Zos. & M. MARVELLIE, Veurne (1.000 fr.) - J.C. TRION, NL-Maasland (ƒ 50) - Dienst Toerisme, Ieper (1.000 fr.) - Anna VANDE WALLE, Roeselare (1.000 fr.) - Karel WENTEIN, Brussel (1.000 fr.) - Paul CRABBE, Staden (980 fr.) - Jozef CRAYE, Kortrijk (750 fr.) - Albert DE CAT, Zillebeke (725 fr.) - Marcel MERLEVEDE, Zwevegem (725 fr.) - Ronny DEBEUF, Ieper (650 fr.) - Michael SIDDONS, GB-Gwynedd (625 fr.) - P.L. TEVEL, NL-Berkel & Rodenrijs (ƒ 37) - A.T. POLET, NL-Oud-Beverland (ƒ 35) - Robert VANOORENBERGHE, F-Coudekerque-Branche (596 fr.) - P.J.K. VAN WERKHOOVEN, NL-Hilversum (ƒ 30) - Antoon BECK, Oostende (540 fr.) - Charles ANNOYE, Brussel (525 fr.) - Guido ALEXANDER, Ieper (500 fr.) - Aimé BOUTEN, Kortrijk (500fr.) - Christiane BOUCHERIE, Izegem (500 fr.) - Jan BREYNE, Ieper (500 fr.) - Herman BOUCHERY, Antwerpen (500 fr.) - Guy BOODTS, Brussel (500 fr.) - Antoon CRAYE, Ieper (500 fr.) - Jacques Ridder de COCK, Ieper (500 fr.) - Daniël DELERUE, Poperinge (500 fr.) - G. DUMON, Koksijde (500 fr.) - Valère DECONINCK, Houtem (500 fr.) - Hugo DEDULLEN, Ieper (500 fr.) - J. DE LOBEL, Vilvoorde (500 fr.) -Marc DEBEIR, Driekapellen (500 fr.) - Pol G.M. DERECKX, Ieper (500 fr.) - Walter DEBROCK, Brussel 4 (500 fr.) - Wilfried DESODT, Voormezele (500 fr.) - Maurice FACHE, Knokke-Heist (500 fr.) - Theophiel GHYS, Kontich (500 fr.) - Emmanuel HUYGHE, Westouter (500 fr.) - Bernard HEENS, Nieuwkerke (500 fr.) - Aureel LAGROU, Izegem (500 fr.) - Jan LUYSSAERT, Merendree (500 fr.) - Jooris LEURIDAN, Kortrijk (500 fr.) - Jozef LAMOOT, Vlamertinge (500 fr.) - Norbert LAMERANT, Ieper (500 fr.) - Aimé MONTHAYE, Brugge (500 fr.) - Daniël MERLEVEDE, Ieper (500 fr.) - Guy MORLION, Antwerpen 1 (500 fr.) -Jacques MYNGHEER, Brussel (500 fr.) - Kristof PAPIN, Poperinge (500 fr.) - + Rosa Pauwelyn-Misson, Oostvleteren (500 fr.) - G. SPYCKERELLE, Roeselare (500 fr.) - Leopold de Thibault de Boesinghe, Gent (500 fr.) - Hubert TOURNOY, Westende (500 fr.) - Michel TERRYN, Nijlen (500 fr.) - André VANCOILLIE, Oostende (500 fr.) - Dhr. VIENNE, Evere (500 fr.) - Paul VAN DE WALLE, Oostende (500 fr.) - Gisèle VERDRUYE, Dilbeek (500 fr.) - Koen VERWAERDE, Oostende (500 fr.) - L. VANDERFAEILLIE-MENY, Tervuren (500 fr.) - Pierre VAN ELSTLANDE, Ieper (500 fr.) - R. VANOBBERGHEN, Brussel (500 fr.) - Ronald A. Fierst van Wijnandsbergen NL-Boxmeer (500 fr.) - Willy VANDERMEERSCH, Kortrijk (500 fr.).

Steunleden

N.G.V., NL-Amsterdam (ƒ 25) - PJ.M. SPECKENS, NL-Breda (ƒ 25) - J. VAN EGMOND, NL-Zoeterwoude (ƒ 25) - J. VAN HOUTE, NL-Vorden (ƒ 25) - P. METSU, Borgerhout (425

fr.) - Eric LIBBRECHT, Roeselare (405 fr.) - Gérard CATTEAU, Komen (400 fr.) - Herwig CARTON, Aalter (400 fr.) - D. DECONYNCK, Brussel (400 fr.) - Jan DEWILDE, Ieper (400 fr.) - Wilfried DECLERCQ, Nazareth (400 fr.) - Luc GREGOIRRE, St.-Joris-Weert (400 fr) - André HAUSPIE (400 fr.) - Pierre NOTEBAERT, Ieper (400 fr.) - M. VANDECASTEELE, Gent (400 fr.) - A. VAN GEMUND, NL-Voorschoten (357 fr.) - Freddy ALOSSERY, Roeselare (350 fr.) - Viviane BAUWENS, Gent (350 fr.) - Etienne DESAEVER, Nieuwpoort (350 fr.) - H. DE KLEER, NL-Noordwijkerhout (*f* 20) - Maria DE MULDER, Antwerpen (350 fr.) - Pieter DONCHE, Antwerpen (350 fr.) - Johan FIERET, NL-Axel (350 fr.) - Herman HOUWEN, Reningelst (350 fr.) - Stefaan LAZOORE, Ieper (350 fr.) - Arnold PRENEEL, Winksele (350 fr.) - Jozef POLLÉE, Ieper (350 fr.) - Jean ROUSSEAU, Tienen (350 fr.) - J.F. VAN GEMUND, NL-Amersfoort (*f* 20) - A.J. VANDER ZEEUW, NL-Uithoorn (*f* 20) - Frans WATERBLÉ, Waarschoot (350 fr.) - Jef CAILLIAU, Koksijde (325 fr.) - Lieve VERCRUYSSE-DENYS, Roeselare (325 fr.) - Raymond L. POLLET, Veurne (325 fr.) - Jozef AMEEUW, Koksijde (300 fr.) - Albert Baron BONAERT, Brussel (300 fr.) - Andreas BILLIET, Roeselare (300 fr.) - Jozef BONNEURE, Roeselare (300 fr.) - Robert BELLENGÉ, St.-Katelijne-Waver (300 fr.) - Freddy A. BAUWEN, Ieper (300 fr.) - Joris BARBIER, Brugge (300 fr.) - Stefaan BEUN, Ieper (300 fr.) - Gaspar COMYN, Zillebeke (300 fr.) - Gérard CLAEYS, De Haan (300 fr.) - J. COSTENOBLE, Wulpen (300 fr.) - Maurice CAILLIAU, Ieper (300 fr.) - Paul COGHE, Brugge (300 fr.) - Marcel CARRE, Kontich (300 fr.) - Philippe COEVOET, Brugge (300 fr.) - Robert CROMBEZ, Zedelgem (300 fr.) - Roland COMYN, Menen (300 fr.) - André DECLERCQ, Ieper (300 fr.) - A. DELANGRE, Langemark (300 fr.) - Carlo DE CORTE, Poperinge (300 fr.) - Antoon DESMYTER, Gent (300 fr.) - Albert DUFLOU, Vlamertinge (300 fr.) - Daniël DE SCHRIJVER, Alveringem (300 fr.) - Jacques DELEYE, F-Binic (300 fr.) - John DESREUMAUX, Wervik (300 fr.) - Karel DRIES, Mechelen (300 fr.) - René DE BIE, F-Roubaix (300 fr.) - Paul EMBRECHTS, Zellick (300 fr.) - Jaak FERMAUT, F-Bieren (300 fr.) - Theo FRISON, Walem-Mechelen (300 fr.) - Werner GOUSSEY, Kessel-Lo (300 fr.) - Joseph GHEYSEN, Ieper (300 fr.) - Luc GHESQUIERE, Ieper (300 fr.) - André HAGHEDOOREN, Vlamertinge (300 fr.) - Robert HANCKE, Veurne (300 fr.) - MArc LEUPE, Wervik (300 fr.) - LIEVENS-HOUTHOOFD, Rumbeke (300 fr.) - Daniël MERLEVEDE, Drongen (300 fr.) - Guido MAHIEU, Adinkerke (300 fr.) - Guido MORENT, Loker (300 fr.) - Marc MEERSSEMAN, Ieper (300 fr.) - Jacky OOGHE, Gent (300 fr.) - Etienne PEROONE, Kontich (300 fr.) - H. DE RIJK, Hoogstraten (300 fr.) - Edgard SAMYN, Oostduinkerke (300 fr.) - Joeri STEKELORUM, Koksijde (300 fr.) - Raymond SIX, Nieuwkerke (300 fr.) - Zenon SCHOORE, Geluveld (330 fr.) - Omer TITECA, Gistel (300 fr.) - Dirk I.E. VAN DER BAUWHEDE, Oudenburg (300 fr.) - Gabriël VUYLSTEKE, Bavikhove (300 fr.) - Gaston VANDENBROUCKE, Reninge (300 fr.) - Gustaaf VERHEYE, Ieper (300 fr.) - Jean VERHAEGHE, Brussel (300 fr.) - Nathalie VANDENBUSSCHE, Gent (300 fr.) - Patrick VAN NIEUWKERKE, F-Le Petit Quevilly (300 fr.) - Paul VERMEERSCH, Poperinge (300 fr.) - Roger VERHEYE, Ieper (300 fr.) - VANDEKERCKHOVE-DESEGHER, Ieper (300 fr.) - Jean-Marie WORME, Lo-Reninge (300 fr.) - Guy ALGOET, Waregem (250 fr.) - Jules ALLEMON, Ieper (250 fr.) - Robert BACCARNE, Poelkapelle (250 fr.) - Ivan BAGIN, Ieper (250 fr.) - Jean-Paul BOUDEN, Diksmuide (250 fr.) - Lucien BODEIN, Nieuwkerke (250 fr.) - Léonce CATRYCKE, Poperinge (250 fr.) - Ludwig DEYGERS, Westende (250 fr.) - Marcel DENDUYVER, Gistel (250 fr.) - Lucas DESMYTER, Dendermonde (250 fr.) - Lode FOCKEDEY, Gentbrugge (250 fr.) - Valère FLAMENT, Mesen (250 fr.) - Dirk

HOORNAERT, Westouter (250 fr.) - Georges HOUWEN, Brugge 2 (250 fr.) - André KEIRSEBILCK, Meulebeke (250 fr.) - Albert LERMYTE, Oostende (250 fr.) - R. LABEEUW, Kortrijk (250 fr.) - José E.R. LEMAHIEU, Ieper (250 fr.) - Luc MERVEILLIE, Westouter (250 fr.) - Daniël NOTREDAME, Wespelaar-Haacht (250 fr.) - Matthias PATTYN, Nieuwkerke (250 fr.) - Willy WILLEMS, Brussel (250 fr.) -Michel RYDE, Dikkebus (250fr.) - Albert SNAUWAERT, Ieper (250 fr.) - E. SCHELPE, Poperinge (250 fr.) - Germain SCHOONAERT, Poperinge (250 fr.) - Mw. Karel TROOST, Wevelgem (250 fr.) - Fernand VERSTRAETE, Rumbeke (250 fr.) - Henri VANDENBERGHE, Poperinge (250 fr.) - Joseph VAN LITSENBURG, Elverdinge (250 fr.) - Lutgarde VERWARDE, Oostvleteren (250 fr.) - Jacqueline WATTEEUW, Roeselare (250 fr.) -

[Lijst afgesloten op 1 juni 1993]

Dit is de langste steunlijst die we ooit afdrukten. Wij staan erop alle steungevers oprecht te bedanken voor hun mildheid. Het is uitsluitend dank zij deze vrijwillige bijdrage en de steun van onze sponsors dat WH inmiddels aan de negende jaargang toe is, en nog steeds blijft groeien. Hartelijk dank.

Lidmaatschap WESTHOEK 1993

WH-leden die ons reeds hun bijdrage voor 1993 overmaakten, vinden op de adresstrook een asterisk gevolgd door het getal 93 (*/93). Leden die nog **niet betaalden**, vinden er enkel een **asterisk (*)** en worden verzocht nu hun contributie over te maken.

	(A)	(B)	(C)	(D)
	België Luxemburg	Nederland	Groot-Brittannië Frankrijk	Andere landen
	BEF	**NLG**	**BEF**	**BEF**
Minimumbijdrage	**225,-**	**15,-**	**275,-**	**325,-**

A. te storten op **KB-rek**. 464-8254601-51.
B. giro op rek. 17.90.35 van de **ING-Bank** te Sluis t.g.v. de rekening 68.09.76.787 t.n.v. Karel J.C. DECAESTECKER, Rozelaarsstraat 6 te B-8900 IEPER, o.v.v. WH-info 92.
C & D. op prk. 000-1485051-78 van Westhoek-Jaarboek, of internationale postwissel.
– Alle bedragen **moeten** ons toekomen vrij van alle taksen en kosten.

In dit nummer

Maalgeldbetalers in Belle anno 1691	49
Analyse de reconnaissances de dettes passées devant les échevins d'Ypres (1249-1291	71
Hondschote: acten van vrijwillige rechtspraak	78
Vreemd volk in processe of vanghenisse te Menen	81
De Westhoek in het Oostendse notariaat Van Caillie (1)	84
Steunlijst en lidmaatschap Westhoek 1993	86

Werkten mee aan dit nummer

Wilfried BEELE	Ieper
Jef CAILLIAU	Koksijde
Jean COOPMAN	Oostende
Kristof PAPIN	Poperinge
Etienne VANDEN HOVE	Wevelgem

Bij ons varen uw bankzaken de juiste koers. Want we zijn groot geworden in het land waar u leeft. We begrijpen u beter dan wie ook, geven gepast advies over geld en verzekeringen, en zijn de geschikte vertrekhaven voor uw internationale ambities. De Kredietbank. De drijvende kracht van hier, die u veilig naar de toekomst loodst.

Thuis bij de bank van hier KB

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, B-8900 Dikkebus-Ieper
Druk Deleye, B-8900 Ieper

WESTHOEK-INFO

MEDEDELINGEN VAN *WESTHOEK-Dikkebus*
KRING VOOR GESCHIED- EN FAMILIEKUNDIG ONDERZOEK IN DE WESTHOEK

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
Jaargang IX, aflevering 3, oktober 1993 — Afgiftekantoor B-8900 Ieper 1

In dit nummer

Noordpene: paasbiecht 1612	89
Publicatie: Contracts de mariages à Bergues Saint Winoc	103
Regesten op de sterfhuizen te Nieuwkerke 1744-1758	104
De Fransvlaamse familienaam Luyssaert	116
21ste Westvlaamse V.V.F.-ontmoetingsdag	118
11 doopakten van Wulvergem in het doopregister van Waasten	119
Enkele opmerkingen met betrekking tot de toestand van de Diksmuidse stadsversterkingen in de zestiende eeuw	121
Een Vlaams en Nederlands studiecentrum in Norwich?	122
Over naamsveranderingen: van Renard naar Arnaert en van Domarle naar Delmaere	123
Migranten vroeger en nu	126
Hondschote: akten van vrijwillige rechtspraak (2)	127
De Westhoek in het Oostendse notariaat Van Caillie (2)	129

Werkten mee aan dit nummer

Jef CAILLIAU	Koksijde
Jean COOPMAN	Oostende
Pieter DONCHE	Berchem
Ronald A. FIERST van Wijnandsbergen	Boxmeer (NL)
Dirk LAUREYS	Oudenburg
Jan LUYSSAERT	Merendree
Kristof PAPIN	Poperinge
Mattias PATTYN	Nieuwkerke

Redaktie & bestuur
Wilfried Beele (voorzitter)
Jaak Decaestecker
Ludo Vandamme

WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Rozelaarsstraat 6, B-8900 Dikkebus-Ieper ☎057/44 56 53

De auteurs, en niet de uitgever, zijn verantwoordelijk voor hun bijdrage en illustraties.

Noordpene: paasbiecht 1612

Ronald A. Fierst van Wijnandsbergen — Boxmeer (NL)

Met enkele familieleden maakte ik een aantal jaren geleden een inventarisatie van de naam FIERS[1], omdat wij vermoedden dat onze familienaam daarvan is afgeleid. Deze inventarisatie strekte zich uit over het totale gebied behorend tot de voormalige Nederlanden (de 17 provinciën).

Het Frans-Vlaamse gedeelte is sinds enkele jaren ook in onderzoek genomen. De dorpen Noordpene en Buischeure uit de kasselrij Kassel lijken de belangrijkste kernen van waaruit de dragers van de naam FIERS (VIERS) zich verder door Frans-Vlaanderen vertakt hebben in de loop van de 17e eeuw. De oorsprong van deze kernen gaat waarschijnlijk terug naar meer oostelijk gelegen delen van Vlaanderen (Gent).

Noordpene is een Frans-Vlaamse landbouwgemeente. Het dorp ligt ca. 7 km ten westen van Kassel in het Houtland (dep. Nord, arr. Duinkerke). Het besloeg in 1968 1711 ha, had toen 748 en in 1988 692 inwoners. Het is genoemd naar de Pene, een landelijke beek die door het glooiende landschap loopt.

Korte geschiedenis

Sanderus zegt in 1735 over Noordpene[2]:

Dit is een oude Heerlijkheid van het Doorluchtig Geslacht van Halewyn, welke, mits deze Heeren door de Koningen van Vrankrijk tot

1. Over de spreiding van de Fn. Fiers, zie: P.J. FIERST VAN WIJNANDSBERGEN, *Enkele opmerkingen over het voorkomen van de naam Fiers,* in: GENS NOSTRA, jg. XLIV, nr. 3 (maart 1989), pp. 96-99.

2. A. SANDERUS, *Verheerlykt Vlaandre*, Leiden, 's-Gravenhage, Amsterdam, 1735, IIe Deel, Ve Boek, p. 159.

de Waardigheid van Markgraven en Hertogen verheven zijn, met den Tytel van Markgraafschap pronkt.
Men ziet 'er een Kasteel, 't welk na de Bouwkunde onzer Voorouderen, prachtig en sterk is, en de Eigenaar heeft de vrye Vogelvanst, en de Jagt.
Zommige geeven aan deze Plaats ook den Naam van Noord-Peene om ze van Zuid-Peene,....., te onderscheiden.

Het genoemde kasteel betreft kasteel 'De Toren' uit de 15e eeuw, gedeeltelijk bestaand uit oudere delen.
De kerk bestaat nog, maar is grotendeels vernieuwd. Zij bezit een romaanse doopvont uit de 12e eeuw. De toren stamt uit de 14e eeuw.
Kennelijk is de kerk ten tijde van de Beeldenstorm niet gespaard gebleven van vernielingen, getuige de op 25 mei 1568 door de schepenen van Kassel uitgesproken vonnissen: de strop voor de veroordeelden Marcx van Ghelder en Antoine Jonghen (alias de Jonghe) voor vernielingen o.a. in de kerk van Pene[3].

Vlakbij de 18e-eeuwse kloosterhoeve begon de slag bij Kassel, waarin het leger van Lodewijk XIV, aangevoerd door de Hertog van Orleans, op 11 april 1677 de geallieerde legers onder aanvoering van Prins Willem III van Oranje versloeg. De Prins was tot ontzet van het belegerde St.-Omer naar West-Vlaanderen opgerukt. Via een strategisch uitgevoerde terugtocht wist de Prins aan de vervolger te ontkomen.

In 1468 is te Pene de abdij der Wilhelmieten gesticht. De abdij is tijdens de Franse Revolutie verdwenen. De invloed van de bij de abdij behorende school op het onderwijs in de volkstaal, bleef tot laat in de 19e eeuw doorwerken.

Afkomstig van Noordpene zijn o.a. de kunstschilder Matthieu Elias (1658-1741) en de filosoof en historicus Paul Hazard (1878-1944). De bekende volkskunstenaar Jan Baptist van Grevelynghe (Tisje-Tasje) overleed er in 1842.

---

3. E. DECOUSSEMAKER, *Troubles réligieux du XVIe siècle dans la Flandre Maritime 1560-1570*, 1876, dl. II, p. 104.

De dokumenten

Het Departementale Archief te Rijsel heeft van Noordpene een vrij kompleet kerkregister vanaf 1584. Helaas ontbreekt het tijdvak 1584-1612 sinds enkele jaren, waarschijnlijk gestolen volgens de archivaris. Gelukkig bevindt zich een fotokopie van dit ontbrekende gedeelte in het archief van Hondschote.
Noordpene heeft door de toegewijde wijze waarop de toenmalige pastoors hun aantekeningen verrichtten een parochieregister dat veel informatie geeft. Het eerste stuk geeft in een aantal gevallen gegevens over de herkomst van de personen die deel uit maakten van de herbevolking gedurende 1585-1600.

In 1612 werd door de pastoor, vermoedelijk Bouduain Jhoossens, in dit register een lijst opgesteld in het Latijn, van diegenen die met Pasen gebiecht hadden i.v.m. de paasplicht.
Nagenoeg iedereen vervulde in die tijd zijn kerkelijke paasverplichtingen. De uiterst kleine minderheid die dit niet deed was hiertoe door omstandigheden niet in staat (op reis, ziekte), of werd hiertoe door de kerk wegens wangedrag (concubinaat, dronkenschap) niet in staat gesteld[4].
Aangenomen mag worden, dat daardoor een vrij volledig beeld wordt gegeven van de volwassen bevolking, inclusief de oudere kinderen. Een dergelijke lijst is in hetzelfde register ook opgesteld in 1613, 1615, 1617, 1619 en latere jaren met toenemende aantallen communicanten. Het aantal communicanten van 1619 is b.v. ruim 600.
De lijst van 1612 bevat 464 namen en wordt omwille van het interessant namenmateriaal door ons hieronder integraal weergegeven. Bij een communicantenpercentage van ca. 60 zou de totale bevolking van Noordpene in 1612 dan rond de 750-775 personen gelegen kunnen hebben. Volgens dezelfde berekening zou het aantal inwoners van Noordpene in 1619 rond de 1000 gelegen moeten hebben.
De haardentelling van 1469[5] vermeldt 125 haarden, waarvan 43 armen[6]. Bij

4. Vergelijk b.v. A. PLAYOUST-CHAUSSIS, *La vie religieuse dans la diocèse de Boulogne au XVIIIe siècle (1725-1790)*, Arras 1976, pp. 228-231.

5. ADN, B 195-197.

6. J. DE SMET, *Le dénombrement des foyers en Flandre en 1469*, BULL. DE LA COMM. ROYALE D'HISTOIRE, t. 99, 1935, p 129.

een geschatte gemiddelde gezinsgrootte van minimaal 4,5 personen[7] zou dit neerkomen op een totale bevolking in 1469 van minimaal 565 personen, dus minimaal 75% van de hierboven aangegeven bevolkingsomvang van 1612.

Wij introduceerden op de weergave van de lijst een eigen volgnummer. Per honderd vermeldt de pastoor een tussentelling, die licht afwijkt van onze telling.
De leesbaarheid van het manuscript varieert van slecht tot goed. Ondanks het fraaie handschrift konden wij enkele namen of toevoegingen niet ontcijferen. Familienamen hebben wij in hoofdletters geschreven; familienamen met lidwoorden en voorzetsels hebben wij consequent aan elkaar geschreven.

Résumé

Faisant des recherches sur le nom de notre famille, il-y-a quelques années, nous avons lu aux Archives Départementales à Lille des régistres intéressants en latin de Noordpene, situé dans la châtellenie de Cassel.
De ces régistres, nous avons choisi pour publication une liste de confessions de Pâques de l'an 1612, liste composée de 464 noms d'adultes et d'adolescents plus agé, représentant à notre avis environ 60% de la population de l'époque.
La population totale devrâit donc compter 750-775 personnes, ce qui correspondrait à environ 130% de la population de minimal 565 ressortant du dénombrement des feux de l'an 1469.

Vertaling/*traduction*

ancilla:	meid, hulp/*bonne*
custos:	koster/*sacristain*
eiusdem:	van de vorige, zelfde/*du précédent, même*
ex:	uit/*de*
famulus:	knecht/*garçon*
filia, filius:	dochter, zoon/*fille, fils*

7. A. BOCQUET, *Recherches sur la population rurale de l'Artois et du Boulogne pendant la période bourguignonne (1384-1477)*, Arras 1969, pp 166-167.

molitor: molenaar/*meunier*
nepos: neef/*cousin*
post: na/*après*
soror: zus/*soeur*
uxor: echtgenote, vrouw/*femme*
vagus: zwerver/*vagabond, rôdeur*
vidua: weduwe/*veuve*

Aanhef
Namen van degenen die gebiecht hebben met Pasen van het jaar 1612, zaterdag voor Palmzondag.

Début
Noms des personnes qui ont confessé à Pâques de l'an 1612 samedi avant dimanche des rameaux.

Toevoegingen/*additions*
Achter/après 1: zeg Baron/*dit Baron*

tussen/*entre*
71 & 72: Palmzondag/*Dimanche des rameaux*
101 & 102: tweede dag van de Goede Week/*deuxième jour de la Semaine Sainte*
144 & 145: derde dag van de Goede Week/*troisième jour de la Semaine Sainte*
187 & 188: vierde dag van de Goede Week/*quatrième jour de la Semaine Sainte*
225 & 226: vijfde dag van de Goede Week/*cinquième jour de la Semaine Sainte*
259 & 260: zesde dag van de Goede Week/*sixième jour de la Semaine Sainte*
288 & 289: Paaszaterdag/*Samedi Saint*
364 & 365: zondag (Pasen)/*Dimanche (Pâques)*
389 & 390: tweede dag van de Paasweek/*deuxième jour de la Semaine de Pâques*
430 & 431: derde dag na Pasen/*troisième jour après Pâques*
452 & 453: zondag in het wit en daarna/*dimanche de Quasimodo et après*

Voor/*avant*
464: door eigen schuld (?) kwam op onrechtmatige wijze
venait illégitimement par sa propre faute?

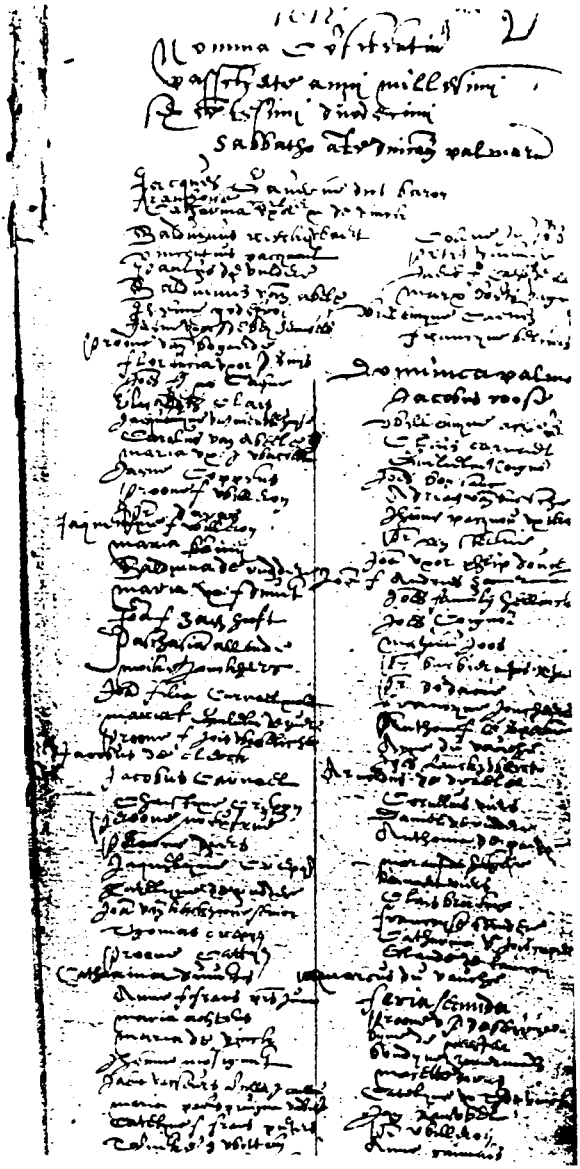

Specimen uit het handschrift

De lijst

1612

Nomina confitentium passchete anni millesimi sex centesimi duodecimi

SABBATHO ANTE DOMINICAM PALMARUM

1 Jacques GAUERIE dict BARON
2 Franchoise CARLIER
3 Catharina uxor M. DEVINCK
4 Balduinus RIECKQWAERT
5 Vincentius PACQUOUL
6 Paulus DEVULDERE
7 Balduinus VANDENABELE
8 Jhenne GODEFROI
9 Jaene uxor P. DEBEIJ (ex) Zermesele
10 Proone VANDENBOGAERDE
11 Florencia uxor P. VERNIJS
12 Joannes filius M. CAENE
13 Elisabeth CLAIS
14 Jacquemijne VANNIEUWENHUIJSE
15 Carolus VANABEELE
16 Maria uxor J. WASSELIN
17 Jaene COPPENS
18 Proone filia WILLERON
19 Pieter DARAS
20 Jacquemijne filia WILLERON
21 Maria BOMMIJ
22 Balduina DERUDDERE
23 Maria uxor F. DUVET
24 Joanna filia Saen HOOFT
25 Paschasia ALLENDE
26 Maiken JONCKHEERS
27 Joanna filia CARNAEL molitor
28 Maria filia Guilielmi DEZUERE
29 Proone filia Joannis WASSELICH
30 Jacobus DECLERCK
31 Jacobus CARNAEL
32 Christijne CREPIJN
33 Proone NOEUFRUE
34 Proone DIERS
35 Jacquelijne CREPIJN
36 Catelijne DERUDDERE
37 Joanna VANDENKERCKHOOVE senior
38 Thomas CREPIJN
39 Proone CATTIJN
40 Catharina DUVETS
41 Anne filia Frans PIETERS junior
42 Maria ACHTENS
43 Maria DEVINCK
44 Jhenne MONSIGNIET
45 Jaens VASSEURS ancilla J. CAILLIOU
46 Maria PAEUS pruigna VANDELEN ?
47 Catelijne filia Frans PIETERS
48 Tanneken SWITTEN
49 Maria filia C. VERPEENE
50 Jacobus VANHEEGHERE
51 Guiliame GALLE
52 Anthonia filia Phlip VANBOGARD
53 Joanna filia P. DEWITTE
54 Jhenne filia Ed. VERON
55 Melis GALLE
56 Boudijne eiusdem uxor
57 Margarita LAMMELOOT
58 Joanna VANDENKERCKHOVE junior
59 Boudijne filia Joannis JOEDS
60 Maria uxor Guilielmi DEPAU
61 Maria HENDRIX
62 Joannes CHEVAL
63 Tonette LEGRAND
64 Jhenne WISMILE

65 Joanna LOOTGIETERS
66 Colijne JANSOONS
67 Petrus HAEMER
68 Jaene filia Caesen DECLERCK
69 Marx BOETS vagus
70 Willemijne CAENEN
71 Francijne BELCIERS

DOMINICA PALMARUM

72 Jacobus ROOSE
73 Wijllemijne ACHTENS
74 Clais CARNAEL
75 Guilielmus COIGNON
76 Joannes BONSANG
77 Adriaen VANDENBUSSCHE
78 Jhenne PACQUOU uxor VERON
79 Pieter VANSTEENE
80 Joanna uxor Phlip DOUCE
81 Joanna filia Andries ZOMERMAN
82 Joannes famulus HELLINCK
83 Joannes COIGNON
84 Mathieu JOOS
85 Pieter BARBIER nepos R. HAE.
86 Pieter DONDAINE
87 Francijne JONCHEERS
88 Anthoine filius C. VERPEENE
89 Anne DUVAUCHE
90 Joannes LANCKZWEIRT
91 Arnoldus DEDRAELE
92 Cornelius VIERS
93 Daniel DERUDDERE
94 Anthonia DEPAEPE ?
95 Morant DEHEEGERE
96 Bernaert VIERS
97 Clais BRAEMS
98 Francoijse VEENDERE
99 Catharina vidua Joannis CUPER
100 Glaude DELANNOIJ
101 Marcus DUVAUCHE

FERIA SECUNDA

102 Proone uxor P. DEBEIRE
103 Bijne DEMEESTER
104 Boudijne ZOMERMANS
105 Macelte DARAS
106 Cathelijne uxor Th. DEVINCK
107 Jan RAUWEL
108 Pieter WILLERON
109 Anne GAIMAIS
110 Catelijne COLOOS
111 Catharina DECLERCK
112 Francoijse CARRE
113 Pieter DERUDDERS
114 Joos WASSELINCK filius Anthonij
115 Neele CARNAEL
116 Boudijne MALORIJ
117 Maijken DEVULDER uxor Paulij
118 Jacquemijne TROUSSEEL
119 Frans PIETERS den jonghen
120 Drijne RUDDERS
121 Cathelijne PIETERS uxor Frans PIETERS
122 Bijne CAILLIOU
123 Jan CAILLIOU
124 Neese HEIJNS
125 Mechlijne DEJONGHE
126 Proone VANDIENSTE
127 Pieter VERNIJS
128 Thoone JOUDS
129 Proone BRONS
130 Margareta WASSELINCK
131 Maria VANDENBERG ?
132 Caije CUPERS
133 Guiliame DEVINCK
134 Proone PACQUOUL
135 Guiliame DEWAGE
136 Peroone CARLIER
137 Jaquelijne DELOBBE
138 Bijne DEWAEGHE
139 Jan PIERENS
140 Francijne CATTIJN

141 Guiliame PACQUOU
142 Naene RIECQWAERTS
143 Glaudijne VIERS
144 Maijken BLOX

FERIA TERTIA

145 Jo*ann*es VAN*DEN*DORPE
146 Comeel HAEMER
147 Mathieu BOONE
148 Maijken VAN*DEN*DORPE
149 Jhe*n*yne HE*N*NIJ*N*
150 Jo*ann*es PAILLIART
151 Jo*ann*es BAERS molitor Ballenberg
152 Catharina GALLE
153 Mailliart MULDERMAN
154 Paschier CREPIJ*N*
155 Franchois LOOTGIETER
156 Mahieu DEPRIESTER
157 Clais BAELEN
158 Guiliame PIERENS
159 Margriete VERON
160 Jo*ann*es DESMOUT
161 Mechlijne GHIJS
162 Barbel JOUTS
163 Francijne DEVISCH
164 Maijken CATTIJ*N*
165 Elisabeth *VER*HAEGE
166 Joossijne DEGAIJ
167 Jacquemijne ux*or* Fra*n*s DEVOS
168 Mijntken GEREBAERT
169 de we*duwe* Marx DESMOUT
170 Thoone *S*BLOX
171 Lijne uxor Joos RAEMS
172 Catelijne GONTIERS
173 Jacobus LANCKZWEIRT
174 Agneete DELAIJ
175 Proone LANCKZWEIRT
176 Proone LAMMERE
177 Proone *PIETE*RS
178 Willemijne DRINCKEBIERS
179 Maria *vidu*a DEVULDER*E*
180 Moris CAENE*N*
181 Jo*ann*a uxor Jo*ann*is DESCHOT
182 Jo*ann*a uxor Olivier DUVET
183 Firmij*n* LABERLOTE
184 Anna SPRUTERS
185 Maria COIGNON
186 Anna CHEVAL
187 Mijntken PACQUOU

FERIA QUARTA

188 M. Jacop DELAMERE
189 Jo*ann*a CAILLIOU soror Jan
190 Paschier CAILLIOU
191 Comeel VAN*DEN*PEENE
192 Bernaert DOUCE
193 Anne GEREBAERT
194 Mij*n*tken uxor Charle BAELEN ?
195 Christijne CLERX
196 Clais DEVISCH
197 Proone VISCHS
198 vidua VERO*N*
199 Laurens GODEFROI
200 Jaquemijne PIERENS
201 P*ieter* PORENT
202 Jan PIERENS *filiu*s Joannis
203 Maria COPPENS
204 Maria GHIJS
205 Jo*ann*es DESCHODT
206 Mechlijne GHIJS
207 Mahieu DEP*RIESTE*R *filiu*s G. ?
208 Jaene PAUS
209 Jhenn DEHO*N*NIJ*N*
210 Anthonia GHIJS
211 Phlippote KIJRIS
212 Bouden DECLERCK
213 Jaquemijne WILLERO*N*S
214 Maijken DEVISCH ux*or* Nicolaij
215 *C*alleken DUVETS
216 Marten DEGHAIJ
217 Andreas ZOMERMAN
218 Peroone RIECKMARIJ
219 Mechlijne FOACE

220 Maijken DEZUERE uxor *Pieters*
221 Adrie*n*ne CELIJ
222 Christijne BAELE
223 M. Petrus DEBEIJ
224 Jo*ann*es DELOGE
225 Adriaene VANDAMME

FERIA QUINTA

226 Jo*ann*es VAN*DEN*BOGARDE
227 Jan FORT
228 Domicella WYAERT
229 Anthonius VAN*DE*PEENE
230 Adriaen COPPENS
231 Henrij MILON
232 Catharina MERLIJN
233 Pau MILON
234 Izabeau COIGNON
235 Caese*n* VAN*DEN*KERCKHOVE
236 Jacop DRINCKEBIER
237 Jo*ann*es ZWARTVAEGE
238 Casijne uxor P. DYRS ?
239 Nicolas CARLIER
240 Jaene FLA*M*ME*N*
241 Marrete PACQUOU
242 Franchois FLAMMEN
243 Anthone HENDRIX
244 Catharina uxor
245 Jacobus DEVULD*RE*
246 Joos DEWITTE
247 Catharina CAENE*N*
248 Paesche DEBOOM
249 Maijken uxor Co*m*el*ij* VIERS
250 Carstijne VA*N*KUELE*N*
251 Judith CILTOU Ballenberg ?
252 Thomas GHIJS
253 Frans VA*N*KUELE*N*
254 Maijken DEVULDE*R*
255 Cathelijne GHIJS
256 v*idu*a NOEUFRUE
257 Jacop GHIJS
258 Maijken DEMEIJ
259 Jhenne MEESMAKERS

FERIA 6

260 Balduinoc HERRIJ
261 Maria v*idu*a LASCHAEGE
262 Clais DEVISCH junior
263 Mahieu DEVINCK
264 Jo*ann*a ux*or* Zaen HOOFT
265 Casijne RAEMS
266 Clais DARDE *filius* Jo*ann*is
267 Phlippe DOUCE
268 Jo*ann*a PELSE
269 Proone GAIMAI uxor Jo*ann*is
270 Mahieu DEVINCK custos
271 Clais BAELEN *filia* Clais
272 Joanna HEIJNS filia Guil*ielmi*
273 Jo*ann*a ALHOIJ
274 Maria DELOGE *filia* Jo*ann*is
275 Maria COLOOS
276 Guilielm*us* DEZUERE
277 Jo*ann*es DEMEIJ senior
278 Judocus RAEMS
279 Meus DEBEIJ
280 Jo*ann*a DEMEIJ uxor Jo*ann*is
281 Andreas WASSELINC
282 Joannes DEVULDERE
283 Colijne VAN*DEN*BILCK
284 Maria MILON
285 Maria LIJMOSIJ*N*
286 Mechlijne MULDERMAN
287 Jo*ann*es CADAR
288 Waleran*d*e*n* DEMEIJ

SABBATHO SA*N*CTO

289 Gillebijne CARRO*N*
290 Frans DUVET
291 Jan COPPENS
292 Guiliaume DEPAU
293 Wijnock VERMUELLE*N*
294 Jan CREPIJN
295 Jan DEVISCH
296 we*duw*e Charl DUVAUCH
297 Maria uxor Jo*ann*is DUVAUCH

298 Jan RIECQMARIJ
299 Adrien DUNNE
300 Bouden GHIJS
301 Jan DEBLOCK
302 Caesen ROELS
303 Bouden DEZWARTE
304 Olivier COLOOS
305 Proone DEZWARTE
306 Loijs HOREN
307 Jan GONTIERS
308 Michiel PHUYTS *filius* Castin
309 Mahieu VANTORRE
310 Guiliame KIJRIS
311 Anne uxor C. DEPRIEST
312 Caesen DEPRIEST *filius* guilielmi
313 Tonette VERON
314 Anne LATOUR
315 *ma*dam*oi*selle LIEVRENT ?
316 Jo*ann*es PACQUOU senior
317 Masijne HOOFT
318 Tonette DUME
319 Robert HENDRIX
320 vidua Anth*onij* LEGRAND
321 P. GHISSART
322 Jan LIJMOSIJ*N*
323 Francijne MORIJ
324 Maliaert CREPIJ*N*
325 Corneel GAIMAI
326 Matheus ALLENDE
327 Proone ANDRIES *filia* J....
328 P*ieter* DESMET
329 Robbijne LA*M*MERE
330 Jaquemijne HEIJNS
331 Zaen HOOFT
332 Mahieu HOOFT
333 Christijne DECK*E*RS
334 Jeroon PACQUOU
335 Adriaene CAILLIOU
336 Jacop LASCHAGE
337 Frans COLOOS
338 Jhenne uxor Ad DREEL
339 Jhenne uxor m PACQUOU
340 Bouden DESMET
341 Jan MAES
342 Christoffel CELIJ
343 P*ieter* DEVISCH
344 Corneel WIJNOCK
345 Carel ZEGERE
346 Frans HAEU
347 Marcus LOOTGIETER*E*
348 Mahieu DEVULDERE
349 Jaene LOOTGHIETER
350 Mijntken DECLERCK
351 Neele DECLERCK
352 Bouden DECLERCK *filius* Bouden
353 Joos VERNIJS
354 Clais CATTIJN
355 Mahieu DEKEIJSER
356 Jaquemijne VERNIJS
357 Jaene MULDERMAN
358 Joos WASSELINCK *filius* Joos
359 Jacop DECUPERE
360 Jaquemijne BOOMS
361 Caije BAELEN
362 Robert MEESMAKER
363 Jaex CARRON
364 Guli*a*ne VAN*DEN*BOGARDE

DOM*INI*CA

365 Corneel CHEVAL
366 Bijne HENDRIX
367 Zaen VANDIENSTE
368 Martijn CAILIOU
369 Anthone PELSE
370 Jan DEZUERE
371 Frans P*IETE*RS doude
372 Guiliame VERO*N*
373 Jan ZOMERMA*N*
374 Hendrick ZOMERMAN
375 Maria *filia* CAMPAIGNE
376 Nicole uxor MULDERMA*N*
377 Guiliame HEIJNS
378 Jan ? JONLOOT ?
379 Janne ? LA*M*MELOOT

380 Liev*en* DEBOOM
381 Frans DUVET *filius* Oliviers
382 Heindrick VERHAEGHE
383 Boudijne HAEMER
384 Cecile DUVAU
385 Caesen DEJONGE *filius* caesen
386 Annette DELIEU
387 Jhehan DEWISMILE
388 M. LAMMELOT
389 Joossijne VERHALLE

FERIA *SECUN*DA

390 Guilielm*us* HELLINCK
391 Francijne HELLINX
392 Guiliame DEHONDT
393 Marten DEWEIRT
394 Anthone PACQUOU
395 Caerl CARRON
396 J*an* DEMEI *filius* Jo*ann*is
397 Clement DELOBBE
398 M .....
399 Prijne *filia* M. JOOS
400 Elisabeth ux*or* M. JOOS
401 P*ieter* RAUWEL
402 Jan HERRIJ ex Ochtesele
403 Anthone VERO*N*
404 Thomas DEVINCK
405 Jo*ann*es DEPAU
406 Robert BRIJSEBOUT
407 Robert DHONE
408 Bonderain DELAIJ
409 Jaquemijne BRISSEBOUT
410 Waleram HAEMER
411 Guiliame CARRON *filius* Jax
412 Joannes GAIMAI
413 Frans RAEMS
414 Jan DUVAUCHE
415 Jan FOACE
416 Catelijne VANTORRE
417 Jhenne PAILLAART
418 Michiel CRUIJCKE
419 Proone DEBEIRRE
420 Olivier DUVET *filius* Mar
421 P*ieter* BOONE
422 Guiliaume DEBLED sannoys ?
423 Clais CATTIJN
424 Michiel JONCKHEERE
425 Jan DEBEIRRE
426 Loijs BOMIJ
427 Morant PACQUOU
428 Jaene LOORGAN
429 Catelijne HAENKMOLIS ?
430 Valentijne VANABEELE

FERIA 3 POST *PASCHAM*

431 Jaquelijne VERMUELLE
432 Mahieu CAENEN
433 Christiaen DEWEPPE
434 Jaene HELLINX
435 Marx BAELEN
436 Francijne RAUWEL
437 Guiliame WIJNOCK
438 Paschier DELA*N*NOIJE
439 Jaene HAUS *filia* Michiel
440 Anne WASSELINX
441 Jaene BAELE*N* *filia* Marx
442 Franchois BAELE*N*
443 Caerel BAELEN
444 Margriete PARYN
445 Gillebijne HELL...
446 Jaquemijne DELA*N*NOIJ
447 M. CA*M*PAIGNE
448 Marie V*ER*HALLE
449 Francijne RAUWEL
450 Guiliame DEPR*IESTE*R
451 domicelle DELATOUR
452 Olivier LOORGAN

***DOMINI*CA IN ALBIS ET POST EAM**

453 Michiel HEAU
454 Jaeneke HEAUS

455 Jaeneke HEAUS ux*or* Fr
456 Frans DEVOS
457 Anneken V*ER*NIJS
458 Jan JOUTS
459 Mechlijne DELOGE
460 Maria uxor R. V*ER*PEENE
461 Franchois SCHOTTE famulus . DELATOUR
462 Frans DENEEVE
463 uxor eiusdem il*legi*timus *me*a culpa venit
464 Carolus LOOTGIETERE

Index op de persoonsnamen

A
ACHTENS 95, 96
ALHOIJ 98
ALLENDE 95, 99
ANDRIES 99

B
BAELE 98
BAELEN 97-100
BAERS 97
BARBIER 96
Baron 95
BELCIERS 96
BLOX 97
BOETS 96
BOMIJ 100
BOMMIJ 95
BONSANG 96
BOOMS 99
BOONE 97, 100
BRAEMS 96
BRIJSEBOUT 100
BRISSEBOUT 100
BRONS 96

C
CADAR 98
CAENE 95
CAENEN 96-98, 100
CAILIOU 99
CAILLIOU 95-97, 99
CAMPAIGNE 99, 100
CARLIER 95, 96, 98
CARNAEL 95, 96
CARRE 96
CARRON 98-100
CATTIJN 95-97, 99, 100
CELIJ 98, 99
CHEVAL 95, 97, 99
CILTOU 98
CLAIS 95
CLERX 97
COIGNON 96-98
COLOOS 96, 98, 99
COPPENS 95, 97, 98
CREPIJN 95, 97-99
CRUIJCKE 100
CUPER 96
CUPERS 96

D
DARAS 95, 96
DARDE 98
DEBEIJ 95, 98
DEBEIRE 96
DEBEIRRE 100
DEBLEDSANNOYS 100
DEBLOCK 99
DEBOOM 98, 100
DECKERS 99
DECLERCK 95-97, 99
DECUPERE 99
DEDRAELE 96
DEGAIJ 97
DEGHAIJ 97
DEHEEGERE 96
DEHONDT 100
DEHONNIJN 97
DEJONGE 100
DEJONGHE 96
DEKEIJSER 99
DELAIJ 97, 100
DELAMERE 97
DELANNOIJ 96, 100
DELANNOIJE 100
DELATOUR 100, 101
DELIEU 100
DELOBBE 96, 100
DELOGE 98, 101
DEMEESTER 96
DEMEI 100
DEMEIJ 98
DENEEVE 101
DEPAEPE 96
DEPAU 95, 98, 100
DEPRIEST 99
DEPRIESTER 97, 100
DERUDDERE 95, 96
DERUDDERS 96
DESCHODT 97
DESCHOT 97
DESMET 99
DESMOUT 97
DEVINCK 95, 96, 98, 100
DEVISCH 97-99
DEVOS 97, 101
DEVULDER 96, 98
DEVULDERE 95, 97-99
DEVULDRE 98

DEWAEGHE 96
DEWAGE 96
DEWEIRT 100
DEWEPPE 100
DEWISMILE 100
DEWITTE 95, 98
DEZUERE 95, 98, 99
DEZWARTE 99
DHONE 100
DIERS 95
DONDAINE 96
DOUCE 96-98
DREEL 99
DRINCKEBIER 98
DRINCKEBIERS 97
DUME 99
DUNNE 99
DUVAU 100
DUVAUCH 98
DUVAUCHE 96, 100
DUVET 95, 97, 98, 100
DUVETS 95, 97
DYRS 98

F
FLAMMEN 98
FOACE 97, 100
FORT 98

G
GAIMAI 98-100
GAIMAIS 96
GALLE 95, 97
GAUERIE 95
GEREBAERT 97
GHIJS 97-99
GHISSART 99
GODEFROI 95, 97
GONTIERS 97, 99

H
HAE. 96
HAEMER 96, 97, 100
HAENKMOLIS 100
HAEU 99
HAUS 100
HEAU 100
HEAUS 100, 101
HEIJNS 96, 98, 99
HELL... 100
HELLINCK 96, 100
HELLINX 100
HENDRIX 95, 98, 99
HENNIJN 97
HERRIJ 98, 100
HOOFT 95, 98, 99
HOREN 99

J
JANSOONS 96
JOEDS 95
JONCHEERS 96
JONCKHEERE 100
JONCKHEERS 95
JONLOOT 99
JOOS 96, 100
JOUDS 96
JOUTS 97, 101

K
KIJRIS 97, 99

L
LABERLOTE 97
LAMMELOOT 95, 99
LAMMELOT 100
LAMMERE 97, 99
LANCKZWEIRT 96, 97
LASCHAEGE 98
LASCHAGE 99
LATOUR 99
LEGRAND 95, 99
LIEVRENT 99
LIJMOSIJN 98, 99
LOORGAN 100
LOOTGHIETER 99
LOOTGIETER 97
LOOTGIETERE 99, 101
LOOTGIETERS 96

M
MAES 99
MALORIJ 96
MEESMAKER 99
MEESMAKERS 98
MERLIJN 98
MILON 98
MONSIGNIET 95
MORIJ 99
MULDERMAN 97-99

N
NOEUFRUE 95, 98

P
PACQUOU 96, 97
99, 100
PACQUOUL 95, 96
PAEUS 95
PAILLAART 100
PAILLIART 97
PARYN 100
PAUS 97
PELSE 98, 99
PHUYTS 99
PIERENS 96, 97
PIETERS 95-97, 99
PORENT 97

R
RAEMS 97, 98, 100
RAUWEL 96, 100
RIECKMARIJ 97
RIECKQWAERT 95
RIECQMARIJ 99
RIECQWAERTS 97
ROELS 99
ROOSE 96
RUDDERS 96

S
SBLOX 97
SPRUTERS 97
SWITTEN 95

T
TROUSSEEL 96

V
VANABEELE 95, 100
VANBOGARD 95
VANDAMME 98
VANDELEN 95
VANDENABELE 95
VANDENBERG 96
VANDENBILCK 98
VANDENBOGAERDE 95
VANDENBOGARDE 98, 99
VANDENBUSSCHE 96
VANDENDORPE 97
VANDENKERCKHOOVE 95
VANDENKERCKHOVE95, 98
VANDENPEENE 97
VANDEPEENE 98
VANDIENSTE 96, 99
VANHEEGHERE 95
VANKUELEN 98
VANNIEUWENHUIJSE 95
VANSTEENE 96

VANTORRE	99, 100	VIERS	96-98	WILLERONS	97
VASSEURS	95	VISCHS	97	WISMILE	95
VEENDERE	96			WYAERT	98
VERHAEGE	97	W			
VERHAEGHE	100	WASSELICH	95	Z	
VERHALLE	100	WASSELIN	95	ZEGERE	99
VERMUELLE	100	WASSELINC	98	ZOMERMAN	96, 97, 99
VERMUELLEN	98	WASSELINCK	96, 99	ZOMERMANS	96
VERNIJS	95, 96, 99, 101	WASSELINX	100	ZWARTVAEGE	98
VERON	95-97, 99, 100	WIJNOCK	99, 100		
VERPEENE	95, 96, 101	WILLERON	95, 96		

Contracts de mariage à Bergues Saint-Winnoc 1547 - 1649, is de nieuwste uitgave van Jef CAILLIAU (Koksijde).
In deze publicatie vinden we de huwelijkscontracten uit de schepenregisters van Sint-Winoksbergen (FF 434 - FF 500), aangevuld met de door Mw. Thérèse Vergriete in 1976 in Vlaamse Stam gepubliceerde excerpten. Samen zowat een kleine 800 akten betreffende.
Ook deze uitgave bevat een schat aan genealogische gegevens: de contractanten, de ouders, de getuigen, enz.. De bundel is vlot toegankelijk dank zij indices op de man en de vrouw. *Contracts ...* is een onmisbaar werkinstrument voor al wie met genealogie bezig is.

Contracts ... kan besteld worden door storting van 585 BEF + 50 BEF verzendingskosten [Nederland 38 NLG] op prk. 000-1471755-71 t.n.v. Jef Cailliau, Strandlaan 260/1, 8670 Koksijde, o.v.v. *Bergues*.

In *WH-info* van oktober 1992 verscheen een genealogisch fragment *Annoot* (pp. 82-83) door dr. M. Siddons. Meer over die Ieperse familie vindt men in een aantal bijdragen van Baron Bonaert in *Le Parchemin*: 1973, p. 229 e.v., 1986, p. 376 e.v. en *L'annuaire de noblesse*: 1926, tome 1.

Regesten op de sterfhuizen te Nieuwkerke 1744 - 1758[1]

Lic. hist. Kristof Papin — Poperinge

Bij het niet naar Ieper overgebrachte archief van de kasselrij Ieper behoort het archief van de heerlijkheid Nieuwkerke (4de reeks). Op een aantal van de registers van 'Staten en deelloten' waren nog altijd geen regesten beschikbaar en bijgevolg waren ze dus moeilijk toegankelijk. Hieraan poogden wij te verhelpen.

Wij gingen evenwel anders te werk dan meestal het geval is. Vrijwel alle bewerkers van deze registers nemen enkel de staten van goed of de deelloten op. Wij merkten dat in deze registers heel wat meer informatie steekt dan enkel die twee type-akten. Zo steken er o.a. verzoeken tot verkopingen van wezegoederen, wezerekeningen, enz. in die zeer interessante aanwijzingen geven over het goederenbeheer na een overlijden. Ook genealogisch zijn ze beslist de moeite waard, want we constateerden dat de staten waarover in die akten soms sprake was niet te vinden waren, noch in de registers noch bij de verzameling losse akten. Alle redenen zijn dus aanwezig om deze werkwijze in de toekomst te handhaven.

Het register werd door ons op 25 januari en 10 mei 1993 met potlood gefolioteerd. Dit slaat natuurlijk enkel op het origineel te Brugge, en niet op de beschikbare microfilms van deze registers.
In de regesten zelf namen we zoweel mogelijk informatie. We willen met deze regesten het consulteren van het origineel register niet ontmoedigen, maar integendeel aanmoedigen! De informatie die in de aktes steekt is veel groter dan de hier vermelde gegevens, die enkel als een toegang dienen.

---

1. R.A.B., *Archief Kasselrij Ieper 4de reeks,* nr. 120. De nummers 115 t/m 122 van de 4de reeks bevatten het *Register van de Weezenkamer* van Nieuwkerke. Excerpten van de nrs. 121 en 119 verschenen reeds eerder in *WH-info,* resp. in jg. 4, afl. 2-3, pp. 35-43 en jg. 5, afl. 1, pp.12-18; afl. 2, pp. 55-59; afl. 3, pp. 96-100; jg. 6, afl. 2, pp. 54-60, afl. 3, pp. 93-97.

f°1r° — 1744
Staat van goed voor Pieter Jacobus TRIOEN, 9j. fs Jacques +, gehuwd met Marie VANDEPUTTE.

f°7v° — 1744
Staat van goed van Leopold De PRINCE +, gehuwd met Marie Jeanne BAFCOP +, voor de enig nagelaten wees: Marie Françoise, 20j.

f°19r° — 1745
Staat van goed voor de weeskinderen van Sideroen CAILLIET +, gehuwd met Anne Therese DECONINCK, met name Eugenius, Pieter Jacobus en Anne Constantia.

f°23r° — 1745
Deellot voor Pieternelle Françoise WOUTS, 14j., enig weeskind van Mattheus +, gehuwd met Marie Françoise LE LEU.

f°27v° — 1745
Staat van goed voor de 4 weeskinderen van Thomas GOUDESOONE +, gehuwd met Anthoinette DU BOIS +.

f°31v° — 1746
Inventaris van het sterfhuis van Jacoba Therese BEHAGEL, overleden te Nieuwkerke op 31 oktober 1745, dochter van Pieter + en Cathelijne BAYAERT +. De goederen moeten verdeeld worden tussen Jan Baptiste SAINT-MARTIN fs Joris x Jaequemyncken DUDEIN, weduwnaar en blijver van het voorschreven sterfhuis.
VM: Pieter François DE LYGNI.
W: Jacoba Therese SAINT-MARTIN 15j., Isabelle Clare SAINT-MARTIN 7j.

f°36v° — 1747
Deellot voor Petronelle Francisca WOUTS, enig kind van Mattheeux WOUTS + bij Marie Françoise LE LEU.

f°40r° — 1748
Verdeling bij het overlijden van Jacoba Therese BEHAGEL (+ Nieuwkerke 18.4.1739) dochter van Jean + met Jacquemine TASSAERT.
Blijver: Michel TURPIN fs Pierre en Marie Margareta CANCOUR.
VP: Pierre TURPIN, grootvader.
VM: Jean BEHAEGEL, oom.
W: Jean Baptiste, 4j., Isabella Catherine 6j.

f°43v° — 1748
Uittreksel uit de inventaris bij het sterfhuis van Jacquemynken TASSAERT (+ 7.1.1748), overleden weduwe van Jan BEHAGEL. Erfgenamen:
Jan BEHAGEL, zoon .
Pieter WOUTS x Marie Catherine BEHAGEL, dochter.
VP: Jan BEHAGEL.
VM: Michiel TURPIN.
W: Jan Baptiste 14j., Isabelle Catherine 16j., fa & fs Jacoba Therese BEHAGEL, dochter.

f°47r° — 1745
Tweede rekening door Jan PETITPAS fs Jan, voogt paterneel in plaats van Maximiliaen BOETEMAN + en Jan BEHAGHEL fs Pieter +, oom en voogt materneel over Joannes Franciscus VERDONCK, 9j. het enig weeskind van Mattheus (+ 30.12.1744) fs Francois en Margriete DE RAEDT; gehuwd Isabelle BEHAGEL (+ 8.1.1745) fa Pieter en Marie Catherine BAYAERT, overleden poorters van Ieper. Het ander weeskind, Isabelle Claere is overleden sinds de laatste rekening

f°63r° — 1749
Rekening opgemaakt door Pierre WOUTS fs Jean Baptiste, voogt paterneel en Antoine LELEU, voogd materneel van Petronelle Françoise WOUTS, 18j. fa Mattheu + en Marie Françoise LE LEU + fa Antoine.

f°66v° — 1750
Rekening voor Charles François 14 1/2j., Jeanne Therese 10j., Marie Christine Therese 8j. en Marie Anne Therese 6j., weeskinderen van Charel Frans LESTIENNE + fs Charles + en Marie Christine LEUPE + fa Joos x Marie Christine LEUPE fa Ollevier; gehuwd met Anne Therese BRUYNE fa Henderyck +.

f°73r° — 20.03.1750
Jan Baptiste LAIGNEL, weduwnaar van Marie Christine LEUPE (zij was voordien weduwe van Charles LESTIENNE) confirmeert de staat van goed opgemaakt bij het overlijden van zijn vrouw.

f°74r° — 20.03.1750
Joseph GRUSOLE fs Jacques gehuwd met Anne Therese DE BRUYNE (voordien was zij weduwe van Charel LESTIENNE fs Charle). Na het overlijden van Charles is zij belast gebleven met 4 kinderen, waaronder één die doofstom is. Zij krijgen bij de successie bij het overlijden van Christine LEUPE fa Joos, de overleden huisvrouw van Jan Baptist LAIGNEL (voordien was zij weduwe van Charel LESTIENNE d'oude), hun grootmoeder paterneel, ca. 20 p. gr. Vlaams.

f°77r° — 1749
Staat van goed opgemaakt bij het sterfhuis van Marie Francoise Cecilia HOSDE, dochter van Carel + en Joanna TURLOOT fa Pieter. De overledene was poorteres van Ieper (+ 11.10.1746).
Blijver: Joannes Joseph SCHABAILLIE fs Antoine en Therese VERTOMME.
VP: Albertus DUTILLIEUL.
VM: Jacobus REUBRECHT, stiefvader.
W: Joannes Baptiste 6j., Felix Benedictus Franciscus 4j., Marie Joanna Therese 8j.

f°84r° — 1750
Staat van goed opgemaakt bij het sterfhuis van Marie Petronille Francoise FOURNIER fa Jan x Marie DE BRUYNE; geboren te Dranouter, overleden poorteres van Ieper, + Nieuwkerke 12.10.1750.
Laatst weduwe van Jacobus DE VOS fs Jan Baptiste x Marie VERGULDEZOONE.
Voordien weduwe van Jacobus BOUDRY fs Jan Baptiste x Marie Catheline HUIDETTE.
Uit 1ste huwelijk met J. BOUDRY:
VM: Jacobus VERTOMME.
VM: Pieter Jacobus VAN ACKER (twee voogden materneel ?).
W: Pieter Jacobus 20j., Joannes Baptiste François 16j., Isabella Clara 18j.
Uit 2de huwelijk met J. DE VOS:
VM: Jacobus VAN ACKER.
VP: Michiel DE VOS fs Jean, oom.
W: Jacoba Françoise fs Jean 8j.

f°93r° — 1751
Rekening door Jacobus STOMME als oom en voogt paterneel en door Jacobus VAN ACKER, voogt materneel over de drie minderjarige kinderen van Jacobus BOUDRY met Petronelle Françoise FOURNIER, te weten: Pieter Ignatius, Joannes Franciscus, Isabella Clara.

f°97r° — 27.05.1751
Staat van goed opgemaakt bij het sterfhuis van Marie Catherine CNOCQUART fa Pieter en Mary Catherine HEUGHEBAERT. Geboren te Kemmel, en overleden als poorteres van Ieper te Nieuwkerke in november 1750.
Blijver: Pieter BISSCHOP fs Pieter en Jacquemyncken TIMPERMAN, geboren van Nieuwkerke.
VM: Jan Baptist CNOCQUAERT, wonende te St.-Nicolas Ieper, oom.
VP: Benedictus Martinus BISSCHOP, oom.
W: Pieter Jacobus 8j., Joannes Baptist 2 1/2j., Josephina 11j., Marie Therese 4j.

f°107v° — 1752
Staat van goed opgemaakt bij het sterfhuis van Marie Florence VERDONCK fa Jacques en Marie MARQUILLY, geboren te Nieuwkerke en overleden poorteres van Ieper op 1 maart 1752. Weduwe van Pierre LE SAFFRE fs Pierre en Jeanne BEHAGEL. Erfgenamen (elk 1/5):
- Marie Francoise LE SAFFRE x Jan Baptiste GRUSON fs Louis, VM).
- Antoinette GRUSON fa Gille °Radenghem (Kasselrij Rijsel) x Angelique (?) LE SAFFRE.
- Pierre Francois 24j.
- Pierre Antoine 19j.
- Marie Therese 22j.

f°125r° — 8.06.1752
Staat van goed voor Martin BARON fs Charle x Marie Joanna MONTE, gehuwd met Jaequemyncken DAVET fa Pieter x Jacquemyncken SPILLEBOUT; opgemaakt omdat Martin BARON geen staat van goed liet opmaken bij het overlijden van zijn eerste vrouw Dorothea BISSCHOP.
Erfgenamen:
- Petronelle x Jan Baptiste MUCHIE.
- Louise +, x Jan Baptiste VANDE VOORDE.
  - Joannes.
  - Joanna.
  VP: Benedictus BARON fs Martin, oom.
  VM: Jacquemyncken DAVET

Zij had tevens geen inventaris laten maken bij het overlijden van haar 2de man, Jacques HANQUART (erfgenamen onbekend).

f°127v° — 2.03.1752
Staat van goed van bij het overlijden van Issaacq MAHIEU fs Andries x Marie Josephe CUIGNET, geboren te Waasten en als poorter van Ieper overleden in Nieuwkerke op 15.6.1751.
Xc: Nieuwkerke 17.2.1746.
Blijvege: Anne Therese DE ROO fa Jacques x Pieternelle HENNAERT, geboren te Nieuwkerke.
VP: Andries MAHIEU, oom.
VM: François BUDEIN, oom.
W: : Andries 5 1/2j., Pieter Benedictus 3j., Charles Louis 6m.

f°133r° — 10.12.1753
Verzoekschrift van Joannes WALWEIN en Jan François BEHAGEL als voogden over Anne WALWEIN fa Joseph x Anne VAN ACKER (Joseph hertrouwde Pe-

tronelle GUISON fa Charles + 27.9.1750). Zonder dat er een staat van goed opgemaakt is geweest vragen ze toestemming om een huis te mogen verkopen.

& Uittreksel — 6.12.1753 — uit de staat van goed opgemaakt bij het overlijden van Joseph WALWEIN (+ Nieuwkerke 27.9.1750) fs Pieter x Francyncken HARDEMAN.
Blijvege: Petronelle GRUSON fa Charles x Marie Françoise BOSSAERT.
VP: Joannes WALWEIN, oom.
VM: Jan François BEHAGEL.
W: Anne WALWEIN, kind uit zijn eerste huwelijk met Janne VAN ACKER

f°136r° — 28.03.1753
Derde rekening door Jan LEKTPA (?) voogt paterneel en Jan BEHAGEL fs Pieter, voogt materneel over Joannes Franciscus VERDONCK 13j., enig weeskind van Mattheus VERDONCK fs Franciscus x Margriette DE RAEDT (overleden poorter van Ieper in Nieuwkerke + 30.12.1744), gehuwd met Isabelle BEHAGEL (+ 8.1.1745) fa Joannes x Margriete Catherine BAYAERT.

f°151v° — 22.12.1753
Verzoek door Gelein ENTE, wonende in Belle als voogt materneel over Pieter Joseph 20j. en Dorothea Therese Bregitte Joanna VAN SEVEREN de twee weeskinderen van Carel VAN SEVEREN (+ voor 1741) x Isabelle Clare ENTE fa François, en hun meerderjarige zoon Rogier Leonardus VAN SEVEREN.
Betreffende de successie van goederen bij het overlijden van hun vader.

f°157r° — 9.06.1753
Staat van goed opgemaakt bij het sterfhuis van Genoveva CAILLIAU fa Andries x Marie Catherine LECLUSE, overleden poorteres van Ieper te Nieuwkerke op 18.4.1753.
Xc: Nieuwkerke 25.7.1727.
Blijver: Cypriaen TRYOEN fs Gilles x Catherine GRUSON.
VP: François TRIOEN, halfbroer.
VM: Pieter Andries CAILLIAU, oom.
W: Joannes Benedictus 17j., Ivo Albertus 7j.

f°171 v° — 13.05.1744
3de rekening door Jan Baptiste TRIOEN, oom en voogt paterneel van Pieter Jacobus TRIEON, 18j. fs Jacques x Marie VANDE PITTE.

f°181r° — 14.01.1754
Verzoek door Isabelle VERDONCK weduwe met een kind van Jan MARRESEAU

fs Philippus x Marie DE KEERLE. Het sterfhuis is bezwaard en men verzoekt om een leengoed te mogen verkopen, dat hen toegevallen was bij de dood van Marie VAN UXEM fa Gilles, nicht van het kind van paternele zijde.

f°182r° — 1753
Verzoek tot verkoping van een aantal wezegoederen door Marie Petronelle Therese VAN GRAEFSCHEPE weduwe van Pieter BISSCHOP fs Pieter, als moeder van Petronelle BISSCHOP, 2j. enig weeskind uit zijn tweede huwelijk.
VP: Martinus BISSCHOP, oom.
VM: Pieter VAN GRAEFSCHEPE, grootvader.
En uit zijn 1ste huwelijk met Marie Catherine CNOCQUAERT:
VP: Martinus BISSCHOP, oom.
VM: Jan Baptiste CNOCQUAERT, oom.
W: Pieter Jacobus 11j., Joannes Baptiste 5 1/2j., Josephina 14j., Marie Therese 7j.

f°184v° — 8.11.1751
Rekening en bewijs door Angelycke Theresia CAENEN, weduwe van Nicolays MENU (in zijn leven voogt over de 3 weeskinderen van Pieter Jacobus MENU x Marie Elisabeth LEMAHIEU).
W: Marie Susanne 21j., Marie Therese 12j., Pieter Joseph 14j.

f°186v° — 8.11.1751
Rekening door Pieter Jacobus FERTEIJN x Pietronelle Therese TURCK, Ra Pieter Jacobus MENU fs Jacobus, van de commer en baten van het sterfhuis van Pieter Jacobus MENU.

f°188v° — 24.09.1754
Verzoek door Pieter Jacobus ABEELE fs François 22j., gehuwd met Marie Susanne MENU fa Pieter Jacobus x Marie LEMAHIEU, om in het bezit te worden gesteld van zijn wezepenningen na zijn huwelijk.

f°189v° — 5.03.1755
Staat van goed bij het overlijden van Ferdinandus LESTIENNE fs Pieter x Petronelle HEYTE, overleden poorter van de stad Ieper te Nieuwkerke 29.12.1754, gehuwd met Rosa Benedicta REUBRECHT fa Jan x Benedicta HEUGHEBAERT, blijvege.
VP: Jan Baptist LESTIENNE, oom.
VM: Jan REUBRECHT, grootvader .
W: Joanna Clara 4 1/2j., Rosa Benedicta 25m.

f°193r° — 5.03.1755

Verzoek van Rosa Benedicta REUBRECHT fa Jan tot het verkopen van een stuk zaailand.

f°194r° — 5.04.1755
Staat van goed bij het overlijden van Gilles François HEUGHEBAERT fs Pieter (x Emerentia Theresia VAN ACKER fa Gilles x Marie WICKE) fs Philippus, overleden poorter van Ieper te Nieuwkerke januari 1752.
Blijvege: Marie Magdalena WAUTIER fa Jan Baptiste x Marie Magdalena GOMBERT.
VP: Pieter HEUGHEBAERT.
VM: Joannes DERAMAUT.
W: Catherine Plagia HEUGHEBAERT 8 1/2j.

f°198v° — 5.04.1755
Verzoek door Jan Baptiste LORIDAN x Marie Magdalena WAUTIER Ra Gilles François HEUGHEBAERT tot de verkoop van wezegoederen.

f°199r° — 29.01.1755
Staat van goed bij het overlijden van Marie Catherine Rosalia BARTIER fa François x Elisabeth BURETTE, overleden poorteres van Ieper te Nieuwkerke 26.10.1751.
Xc: Dranouter 6.6.1743.
Blijver François BUDIN fs François x Marie Anne BOSSAERT fa Antoine.
VP: Jacobus BUDEIN, oom.
VM: Jan François BARTIER, oom.
W: Leonardus Franciscus 9j., Rosalia Jacoba 11j., Catherine Theodora 7 1/2j., Marie Christine 4j.

f°205v° Verzoek door François BUDIN tot verkoop van wezegoederen.

f°207r° — 11.06.1755
Pierre Elie CRAINDALE, procureur au presidial de Flandres à Bailleul x Martha DE SAGER, optredend als erfgenamen van Nicolas ISTERBY x Marie Catherine LA RACHE, blijvege, en als voogd over de 5 wezen van Jean Baptiste DE SAGHER + x Marie Françoise PACQUET; legt eed af.

f°208r° — 24.09.1755
Verzoek tot verkoop van een huis door Pieter CAZIER fs Hendryck, oom, voogt paterneel en Jan BEHAGHEL, oom, voogt materneel over:
Marie Therese 24j. en Isabelle Clare 18j., de twee wezen van Donianus CAZIER x Jacquemynken Therese BAYAERT.

f°209r°
Staat van goed bij het sterfhuis van Marie Françoise LE SAFFRE fa Pierre x Florence VERDONCK, overleden poorteres van Ieper te Nieuwkerke 10.9.1755.
Xc: Nieuwkerke 22.12.1752.
Blijver: Jean Benoit OLLEVIER fs Paul x Jeanne DE MERSSEMAN.
Erfg.: Jacques Ignace OLLEVIER, broer van de blijver.
VP: Jacques Ignace OLLEVIER, oom.
VM: Pierre François LE SAFFRE.
W: Pierre Jean 2 1/2j., Jean Grisostome 9m.

f°217r° — 19.01.1756
Staat van goed opgemaakt bij het sterfhuis van Anne Therese DE BRUYNE fa Henri x Pieternelle VERBEKE, overleden poorteres van Ieper te Nieuwkerke op 30.12.1755.
Xc: Nieuwkerke 4.2.1747.
Blijver Joseph GRYSOLE fs Jacques x Therese BISSCHOP.
VP: Joannes TRYOEN, oom, François BUDEIN, oom.
W: Charles François LESTIENNE 22j., Joanna Therese 16j., Marie Christine, Therese 13 1/2j., Marie Anne Therese 11j., de vier wezen van de overledene met Charles François LESTIENNE fs Charles.
VP: Joannes GRYSOLE, oom, François BUDEIN, oom.
W: Pieter Joannes 8j., Anne Therese 4j., Issabelle Françoise 9m., de drie wezen uit het huwelijk met de blijver.
& drie akten die de verdeling verder afhandelen.

f°237v° 1756
Verzoek door Charles Louis en Baltazar HUWETTE fs Charles Louis x Jacoba LE LEU, als voogden over François, Joannes, Ignatius, Petronelle HUWETTE hun minderjarige broers en zuster. Betreffende het deel van de wezen in het sterfhuis van Cornelis Hendryck HUWETTE fs Corneel x Petronelle BOUDRY, hun kozijn, overleden te Nieuwkerke 24.12.1755.

f°239r° — 14.01.1756
Verzoek door Pieter Jacobus VAN ACKER, voogt paterneel en Jacobus VERTOMME, voogt materneel over Joannes Baptiste François BOUDRY fs Jacobus x Marie Petronille FOURNIER, tot de verkoop van een leen van Cornelis HUWETTE fs Corneel.

f°240v° — 3.05.1756
Rekening door Laureins ABEELE fs Laureins, voogd over de twee wezen van Louis François CINGUET x Genoveva ABEELE.3.5.1756.

& Verzoek tot verkoop van een deel van de wezegoederen. 30.4.1756

f°248r°
Verzoek door François DE LIGNY, oom, voogt paterneel en Jan BEHAGHEL, oom, voogt materneel over Issabelle Clare SAINT-MARTIN, 18j. dochter van Jan Baptiste en Jacoba Therese BEHAEGEL tot de verkoop van een leen (van het sterfhuis van Joannes François VERDONCK fs Mattheus x Issabelle BEHAEGEL, overleden te Nieuwkerke 20.7.1756).

f°249v° — 23.11.1756
Staat van goed opgemaakt bij het sterfhuis van Marie Joanna VAN DOORNE fa Pieter x Marie Pieternelle TOULOUZE, overleden poorteres van Ieper te Nieuwkerke 16.6.1756, gehuwd met Jacobus MARRESEAU (blijver) fs Pieter x Marie Françoise DEREU.
VP: Pieter Benedictus MARRESEAU, oom.
VM: Jan Baptiste VAN DOORNE.
W: Jacobus Ignatius 8j., Marie Joanna 6j., Isabelle Clare 11m.

f°254v° — 6.07.1758
Verzoek door Pieter Jacobus, Joanna Therese, Rosa Benedicta Florentia, Marie Anne Joseph HEUGHEBAERT en Severius TRYOEN x Marie Bregitte HEUGHEBAERT en:
VP: Jacobus PILLAERT,
VM: Pieter DEKEERSSCHIETER,
W: : Joannes Baptist 23j., Cornelis François 22j., Mattheus Ferdinandus 21j., de 8 kinderen van Joos Pieter HEUGHEBAERT (+ 23.2.1757) x Marie Petronille DE KEERSSCHIETER.
Betreft de afhandeling van het sterfhuis.

f°260r° — 18.09.1755
Rekening door Jan François BERNAERT, grootvader en voogt paterneel en Jan François Felix LAMMERAND, voogt materneel over:
W: Isabelle Petronille Therese BERNAERT 3j., dochter van Jan Antoine BERNAERT (+ 20.2.1756) x Joanna Therese LAMERAND fa Marcx Felix (+ 2.2.1757).

f°265v° — 11.03.1758
Staat van goed opgemaakt bij het sterfhuis van Joannes Jacobus DE CLERCK fs Jan x Petronille ANNOOT fa Pieter, 42j. overleden poorter van Ieper te Nieuwkerke 30.11.1746.
Xc: Nieuwkerke 6.2.1744.

Blijvege Tecla DE RYCKE fa Jacobus x Margriete PATERNELIS fa Jacques.
VP: Alexander DE CLERCK, oom.
VM: Francois DE QUEKER.
W: Joannes Jacobus DE CLERCK, 10m.

f°273r°
Verzoek tot de verkoop van een huisje door Jan Baptiste DEUBREU, voogt patemeel en Pieter Stevin LORUNT (?), voogt materneel over:
W: Pieter Joannes Hendryck, 21j., Anna Clara Constantia DE RIBREU, 23j., de twee weeskinderen van Jacobus Albertus fs Jacques uit zijn eerste huwelijk met Marie Genoveva ACKAERT.

f°274v° — 27.02.1758
Tweede rekening door Jan Baptiste DERIBREU wonende op de baronnie van Loker.

f°278r° — 25.02.1758
Staat van goed opgemaakt bij het sterfhuis van Jean Baptist TAFFIN fs Antoine x Marie Anne ENTE, overleden te Nieuwkerke november 1738.
Xc: 7.6.1731.
Blijvege Marie Jenne DEQUAND fa Jacques x Marie Françoise DERAMAUX.
VP: Antoine TAFFIN, oom.
VM: Jean DESQUAND, oom.
W: Jean Henry, 5j., Jerôme Ignace 2j.

f°281v° — 24.11.1756
Verzoek door Marie Catherine DEQUEKER weduwe van Philippe HEUGEBAERT, en van:
VP: Jacobus HEUGHEBAERT,
VM: Pieter CAILLIAU,
W: : Isabelle Clare 25j., Veroncia HEUGHEBAERT 1 à 1 1/2j.
Bij het sterfhuis van Joannes Theodorus HEUGEBAERT, hun halfbroer betreffende de afhandeling van de erfenis.

Index op de persoonsnamen

A		ACKAERT	114	**B**	
ABEELE	110, 112	ANNOOT	113	BAFCOP	105

BARON 108
BARTIER 111
BAYAERT 105, 106, 109, 111
109, 111
BEHAEGEL 105, 113
BEHAGEL 105, 106, 108, 109
BEHAGHEL 106, 111, 113
BERNAERT 113
BISSCHOP 107, 108, 110, 112
BOETEMAN 106
BOSSAERT 109, 111
BOUDRY 107, 112
BRUYNE 106
BUDEIN 108, 111, 112
BUDIN 111
BURETTE 111

C
CAENEN 110
CAILLIAU 109, 114
CAILLIET 105
CANCOUR 105
CAZIER 111
CINGUET 112
CNOCQUAERT 110
CNOCQUART 107
CRAINDALE 111
CUIGNET 108

D
DAVET 108
DE BRUYNE 106, 107, 112
DE CLERCK 113, 114
DE KEERLE 110
DE LIGNY 113
DE LYGNY 105
DE PRINCE 105
DE QUEKER 114
DE RAEDT 106, 109
DE RIBREU 114
DE ROO 108
DE RYCKE 114
DE SAGER 111
DE SAGHER 111
DE VOS 107
DECONINCK 105
DEKEERSSCHIETER 113
DEQUAND 114
DEQUEKER 114
DERAMAUT 111
DERAMAUX 114
DEREU 113
DERIBREU 114
DESQUAND 114
DEUBREU 114
DU BOIS 105
DUDEIN 105
DUTILLIEUL 107

E F
ENTE 109, 114
FERTEIJN 110
FOURNIER 107, 112

G
GOMBERT 111
GOUDESOONE 105
GRUSOLE 106
GRUSON 108, 109
GRYSOLE 112
GUISON 109

H
HANQUART 108
HARDEMAN 109
HENNAERT 108
HEUGEBAERT 114
HEUGHEBAERT 107, 110
111, 113
HEYTE 110
HOSDE 107
HUIDETTE 107
HUWETTE 112

I
ISTERBY 111

L
LA RACHE 111
LAIGNEL 106
LAMERAND 113
LAMMERAND 113
LE LEU 105, 106, 112
LE SAFFRE 108, 112
LECLUSE 109
LEKTPA 109
LELEU 106
LEMAHIEU 110
LESTIENNE 106, 110, 112
LEUPE 106
LORIDAN 111
LORUNT 114

M
MAHIEU 108
MARQUILLY 108
MARRESEAU 109, 113
MENU 110
MERSSEMAN 112
MONTE 108
MUCHIE 108

O P
OLLEVIER 112
PACQUET 111
PATERNELIS 114
PETITPAS 106
PILLAERT 113

R S
REUBRECHT 107, 110, 111
SAINT-MARTIN 105, 113
SCHABAILLIE 107
SPILLEBOUT 108
STOMME 107

T
TAFFIN 114
TASSAERT 105, 106
TIMPERMAN 107
TOULOUZE 113
TRIEON 109
TRIOEN 105, 109
TRYOEN 109, 112
TURCK 110
TURLOOT 107
TURPIN 105, 106

V
VAN ACKER 107-109, 111, 112
VAN DOORNE 113
VAN GRAEFSCHEPE 110
VAN SEVEREN 109
VAN UXEM 110
VANDE PITTE 109
VANDE VOORDE 108
VANDEPUTTE 105
VERBEKE 112
VERDONCK 106, 108
109, 112, 113
VERGULDEZOONE 107
VERTOMME 107, 112

W
WALWEIN 108, 109
WAUTIER 111
WICKE 111
WOUTS 105, 106

De Fransvlaamse familienaam *Luyssaert*

Jan Luyssaert — Merendree

In Vlaanderen ligt de bakermat van de familie Luyssaert in de Westvlaamse gemeenten Reninge en Loker.

Twee keer stak een Fransvlaamse Luyssaert de grens over, trouwde in Vlaanderen en bleef er.
Op 8 november 1815 trouwde in Reninge Pierre Winoc Luyssaert (° Kwaadieper [Quaëdypre] 22.11.1787) met de Reningse Coleta Cecilia Charlet. Uit deze stam woont alleen Gaston Luyssaert (° Reninge 21.07.1902) nog in Reninge. De andere zeven mannelijke afstammelingen wonen in Avelgem (1), Lokeren (4) en Merendree (2).
Een tweede emigrant was Arthur Achille Jerôme Luyssaert (° Kwaadieper 21.06.1874). Hij trouwde op 18 november 1902 in Loker met Irma Flora Arnaert. Zijn afstammelingen wonen her en der verspreid in ons land.

Beide Vlaamse stamvaders zijn afkomstig uit de Fransvlaamse gemeente Kwaadieper. Van Kwaadieper leidt het spoor naar Herzele, waar we als eerste gezamenlijke stamvader Maillard **Lucaert** vinden. In de gemeente Herzele komen in de 17de eeuw nog volgende schrijfwijzen voor: Noël **Luchaert** (1644), Micheline **Lucaerts** (1688), Joannes **Luusaert** (1682), Noël **Lusaert** (1659), Steven **Lussaert, Lucaert, Luicaert** (1670).

Deze vele varianten bieden ons echter geen duidelijk spoor voor een afdoende verklaring van de naam. Met het bekende vervelende insect dat in de 17de eeuw zeker onze voorouders heeft geplaagd, heeft de naam Luyssaert niets te zien.

Een 16de-eeuwse bron uit Hondschote heeft ons uiteindelijk op het spoor gebracht van een zinvolle verklaring.
Dank zij Jef Cailliau, die een bundel schattingsakten van sterfhuizen in het

Fransvlaamse stadje Hondschote heeft ontcijferd en uitgegeven[1], kon ik volgende gelijkenissen vinden:

...09.1530 (nr. 44/2/130)
Hughes LOUCHART x Jane
kinderen: Huchoenken, Copkin, Guillemijnken, Grietken

15.03.1536 (nr. 44/2/222)
Huijghe[2] LUSAERT
Willeminken deelt bij + Huchoenken zijn broeder

05.11.1551 (nr. 44/2/223)
Guillemin LUSAERT fls. Hunssons[3]
in sterfhuis Copkin LUSAERT zijn broeder

Uit de vergelijking van deze drie vermeldingen blijkt dat het om een en dezelfde familie gaat. Bovendien vinden we het bewijs dat de naam **Louchart** identiek is aan **Lusaert.**
Uit de identiteit van Huchoen en Huusson (een afleiding op -esson/eçon van Hue, d.i. Hugo/Hughe[4]) vinden we een tweede bewijs dat de Franse *ch* in het Vlaams als *s(s)* werd gespeld.

De huidige familienaam **Luyssaert** en zijn varianten gaan dus terug op de Franse Fn. **Louchard** en betekent 'de schele'.

De oudste vermeldingen van de Franse naam **Louchars, Loucars** vinden we in 1295 -1303 in de gemeente Lillers (dép. Pas-de-Calais, arr. Béthune), Berdée (dép. Nord, arr. Lille, cont. Pont-à-Marcq) en Petite Vaquerie (Moncheaux, dép. Nord, cant. Pont-à-Marcq)[5].

1. J. CAILLIAU, *Hondschoote. Genealogische gegevens. Serie 44/2-6-8,* Koksijde, 1987.

2. Volgens Dr. fil. F. Debrabandere moet de naam gelezen worden als *Hughes* en niet als *Huijhes.*

3. Volgens Dr. fil. F. Debrabandere moet de naam gelezen worden als *Huussons* en *Hunssons.*

4. Schriftelijke mededeling van Dr. fil. F. Debrabandere.

5. P. BOUGARD, M. GYSSELING, *L'impôt royal en Artois (1295 -1302),* Leuven, 1970, blzn. 73 en 100.

Résumé

Le berceau de la famille flamande Luyssaert se trouve dans les communes de Reninge et Loker, qui font partie de la Flandre Occidentale.
Deuf fois un Luyssaert venant de Quaëdypre, franchit la frontière, se maria et s'établit en Belgique.
Les archives de Quaëdypre et des communes environnantes nous fournissent quelques variantes du nom de famille Luyssaert.
Nous avons trouvé à Hondschote une réponse concluante pour ce nom en question grâce à un document du 16ième siècle. Ce document prouve que Lusaert équivaut à Louchart.
Lusaert, Luyssaert et d'autres variantes sont, par conséquent, les formes flamandes du nom français Louchard, ce qui signifie *quelqu'un qui louche.*

21ste WESTVLAAMSE V.V.F.-ONTMOETINGSDAG
Roeselare 14 november 1993

De jaarlijkse Westvlaamse ontmoetingsdag van de Vlaamse vereniging voor Familiekunde heeft dit jaar plaats op zondag 14 november in feestzaal 't OUD STADHUIS, Kerkplein 18, 8800 RUMBEKE (tel. 051/20 02 56)

10.00 u.: BOEKENBEURS
Ruime keuze bij de talrijke standen: genealogische werken, formulieren, computerprogrammatuur, e.d.
Gelegenheid tot kontakt met andere vorsers en uitwisselen van gegevens.

12.30 u.: MIDDAGMAAL
600 BEF alles inbegrepen. Vooraf inschrijven is gewenst. Dit kan bij gouwsekretaris dhr. Wilfried Devoldere, Leeuwerikstr. 5, 8800 Roeselare, tel. 051/22 14 73, of ter plaatse vóór 10.30 u.

14.30 u.: ALTERNATIEVE ARCHIEVEN: KADOC & AMSAB
De archieven van Kadoc (Leuven) en AMSAB (Gent) hebben de genealoog heel wat te bieden. De HH. Godfried KWANTEN (Kadoc) en Wouter STEENHAUT (Amsab) geven hierover elk een referaat.

11 doopakten van Wulvergem in het doopregister van Waasten

Pieter Donche — Antwerpen-Berchem

Toen we onlangs de parochieregisters van Waasten raadpleegden, vonden we daarin voor het jaar 1756 ook enkele bladzijden betreffende Wulvergem. Pastoor J.B. Schipman van Waasten legt dat als volgt uit: *Sequentes baptizati sunt in ecclesia parochiali de Wulverghem, de consensu nostro, ob distantiam et viarum difficultatem* (de volgende dopen zijn van de parochiekerk van Wulvergem, met onze toestemming [hier opgenomen] omwille van de afstand en de moeilijke weg). 11 doopakten werden in dat jaar genoteerd.
In het begin van het volgende jaar werden die overgemaakt aan zijn confrater pastoor Matthijs van Wulvergem: *Infrascriptus testor concordantiam cum catalogo ad nos transmisso a R.R. Dno Matthijs pastore de Wulverghem hac 30 january 1757.*

Ongetwijfeld werden deze dopen toegediend in de *Sacella de Rabecque vulgo Ploegsteert,* en niet in de veraf gelegen kerk van de stad Waasten. De huidige gemeente Ploegsteert werd bij wet van 8 januari 1850 opgericht als een afsplitsing van Waasten. Het belangrijkste leen van Ploegsteert heette *La Rabecque,* naar de beek de *Rabeke,* die in het uiterste zuiden het grondgebied doorkruist.
In 1645 echter verkreeg de kapelaan van de Rabekekapel van de Ieperse bisschop reeds de toelating om te dopen en te begraven[1]. Doop- en begraafakten en later ook huwelijksakten vindt men echter niet alleen terug in afzonderlijke registers betreffende de hulpkapel van Ploegsteert, maar vaak ook per jaar apart genoteerd na deze van Waasten in de kerkregisters van Waasten. Een alfabetische tafel voor Ploegsteert bestaat evenwel niet afzonderlijk, maar deze van Waasten afgewerkt op 30 januari 1878 bevat ook de verwijzingen

1. J.-M. DUVOSQUEL, *La Région de Comines-Warneton. Sept siècles de documents cartographiques et iconographiques*, Het Gemeentekrediet, Brussel, 1980.

naar akten uit Ploegsteert, zonder echter een onderscheid tussen beide kapelanieën te maken.

Een verzoek tot verheffing tot een volwaardige parochie van de kapelanie in 1757 had geen resultaat. Of was het initiatief om dopen van Wulvergem ook op te nemen, het bisdom in het verkeerde keelgat geschoten?

In deel CLIX van de Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis (pp. 391-418) verscheen de derde aflevering van *Documenten betreffende de geschiedenis van de Vlaamse en Waalse vluchtelingen tijdens de tweede helft van de 16de eeuw,* door Marcel F. BACKHOUSE. Deze bijdrage is gebaseerd op de zogenaamde *Sandwich Year Books.* Die jaarboeken, een soort agenda van de voornaamste administratieve, gerechtelijke en financiële beslissingen van de gemeenteraad van Sandwich, bevatten gegevens over en creëren een zeer levendig beeld van alle aspecten van het dagelijks leven van de Vlaamse en Waalse uitwijkelingen in hun nieuwe nederzetting. De eerste referentie naar de Vlamingen uit het *Little Black Booke 1552-1568* is gedateerd op 11 juni 1561, 26 dagen vóór het koninklijk decreet werd ondertekend dat de nederzetting van Vlaamse vluchtelingen in Sandwich officieel toeliet. Dat is nog een bewijs dat er vóór 6 juli 1561 Vlaamse inwijkelingen in de 'Cinque Port' woonden.
De publicaties van de Koninklijke Commissie zijn te verkrijgen bij 'Le Libraire Alain Ferraton', Charleroisesteenweg 162, 1060 Brussel; tel. 02/ 538 69 17.

Van Baron Bonaert lazen we in aflevering 283 (januari-februari 1993, pp. 43-66) van 'Le Parchemin' een artikel (met lijst) getiteld *Les échevins de la ville d'Ypres et leur famille jusqu'en 1794.* Een interessante bijdrage tot de studie van de Ieperse geslachten.

Ons lid Freddy Bauwen brengt een zeer eenvoudig te gebruiken stamboomprogramma op de markt voor IBM-Compatible PC's:
- — kwartierstaatnummering tot 23 generaties
- — verschillende opvraag- en afdrukfuncties
- — automatische backupfunctie
- — geleverd op 3,5 of 5,25 inch schijfjes met installatieprogramma en handleiding tegen 5.000 fr.

Inlichtingen bij Freddy Bauwen, Klaverstraat 31, 8900 Ieper; tel. 057/ 20 44 70

Enkele opmerkingen met betrekking tot de toestand van de Diksmuidse stadsversterkingen in de zestiende eeuw

Lic. hist. Dirk Laureys — Oudenburg

Op 10 augsutus 1566 werd het Sint-Laurentiusklooster in Steenvoorde door de beeldenstormers vernield. De volgende dagen en weken zou deze beweging zich over de hele Nederlanden uitbreiden.

Zo kwam op 17 augustus een groepje iconoclasten naar het IJzerstadje afgezakt, dat noodgedwongen de volgende dag in de stad werd toegelaten[1]. Één van de redenen hiervoor ligt in de aard der toenmalige stadsversterkingen. Diksmuide had geen stenen vesten, maar slechts aarden wallen, een handicap die in de hand werd gewerkt door de droge zomer, waardoor het waterpeil in de stadsgrachten aanzienlijk was gezakt[2].

In het kader van de Tachtigjarige oorlog (1568 -1648) inspekteerden op 6 april 1574 enkele wethouders de vesten. Men besloot *dezelve te repareren ende te fortifieeren, tgeschot te stellen daer tbehooren ende voorts alle andere zaken ter beschermínghe van der steede convenerende te bezorghen*[3].

1. Voor verdere inlichtingen m.b.t. de beeldenstorm in Diksmuide verwijs ik graag naar mijn studie *De Reformatie in het Diksmuidse (1533 - 1576)*, te verschijnen in *Bijdragen tot de geschiedenis van de Westhoek* (1994).

2. ALGEMEEN RIJKSARCHIEF BRUSSEL, *Raad van Beroerten*, 55, f° 42r°-56v°. De Raad van Beroerten was een uitzonderingsrechtbank die de deelnemers aan de gebeurtenissen van het Wonderjaar 1566 (hervormde leiders en meelopers naast iconoclasten) diende op te sporen. Deze instelling opereerde van 1567 tot 1576.

3. STADSARCHIEF DIKSMUIDE, *Afgeschreven stadsrekeningen van Feys - Kesteloot (1432-1588)*, f° 330.

Een Vlaams en Nederlands studiecentrum in Norwich?

Dat is alvast de betrachting van dr. William Woods (neerlandicus) die in 1989 in het hart van het 16de-eeuwse vluchtelingenoord Norwich (East-Anglia) het leegstaande kerkje *Saint Mary the Less* aankocht met de bedoeling er een permanent centrum in onder te brengen, dat zich moet toeleggen op de studie van de relaties tussen East-Anglia en de Lage Landen.

Een betere keuze was niet mogelijk. Norwich telde in 1582 meer dan 4.800 immigranten uit de Nederlanden, wat neerkomt op zowat 1/3 van de populatie van wat toen Engelands tweede grootste stad was. St. Mary The Less, dat in de 13de eeuw gebouwd werd, deed van 1565 tot 1632 dienst als saaihalle voor de Vlaamse vluchtelingen, en van 1637 tot 1832 hield de Waalse kerk er haar diensten. Vluchtelingen vestigden zich tevens in Colchester, dat nog een Vlaamse wijk heeft, in Halstead, Thetford, King's Lynn, Stamford en Yarmouth.

De invloed van de vluchtelingen in East-Anglia is uitzonderlijk. Zij drukten er hun stempel op de architectuur, de land- en tuinbouw en inpoldering, de textielindustrie, de taal, de cartografie, het drukken, ... Wat doen we met dit uniek gemeenschappelijk historisch en cultureel erfgoed?

Op de eerste plaats moeten middelen bijeen gebracht worden om van *Saint Mary the Less* een goed uitgerust ontmoetingscentrum te maken voor al wie met dat patrimonium begaan is. Dat behelst o.m. de restauratie van het pand, en het inrichten van een bibliotheek en tentoonstellingsruimte. In een volgend stadium kunnen diverse studieprojecten worden opgestart. Het spreekt vanzelf dat Vlamingen en Nederlanders niet afzijdig kunnen blijven, als men in *den vreemde* grote inspanningen levert om die uitzonderlijk erfenis, waarvoor wij medeverantwoordelijkheid dragen, veilig te stellen.
Wij richten hier dan ook een oproep tot alle personen, organisaties en instellingen in Vlaanderen en Nederland om mee die Vlaamse en Nederlandse aanwezigheid te revaloriseren en gestalte te geven.
Voor alle verdere inlichtingen kan men zich tot *Westhoek* wenden.

[JdC]

Over naamsveranderingen Van *Renard* naar *Arnaert* en van *Domarle* naar *Delmaere*

Mattias Pattyn — Nieuwkerke

Bij het opstellen van een kwartierstaat kan de genealoog wel vlug enkele voorbeelden aanhalen van familienamen die in de loop van de eeuwen veranderden. Meestal zijn die veranderingen onschuldig en voorspelbaar (b.v. Du Thilleul wordt Tilleul, Tilleux of De Caestecker wordt Caestecker), maar wat in de volgende gevallen?!

Arnaert

Deze naam bleek op het eerste gezicht erg eenvoudig tot we vier generaties verder kwamen. De eerste naamsverandering bleek nog gemakkelijk te verklaren en terug te vinden: **Arnaert** werd ***Hernaert***. Wanneer men de inwoners van Dranouter naar de familienaam van de smid vroeg, kreeg men steevast (en nu nog altijd) te horen: *Leon **Ernaert** van de smesse*. Ook was de Fn. van mijn neefs grootvader reeds **Arnaert**.
De *H* als beginletter is een veel voorkomend geval bij Fnn. die als 2de letter een klinker hebben (b.v.: Austraete/*Haustraete*).

Enkele generaties bleef het Hernaert in Westouter. De oudst bekende voorouder Joannes Franciscus Hernaert overleed in Westouter op 30 brumaire X. Hij was ongeveer 76 jaar oud en geboortig van Steenwerk. Zijn kinderen werden in Westouter geboren. Hij huwde op 29 augustus 1769 in Westouter met Isabella Cappoen, een weduwe. Uit de akte vernamen we dat hij weduwnaar was van Maria *Doué*. Met deze gegevens trok mijn neef naar Steenwerk. Dezelfde avond belde hij me teleurgesteld op met de melding dat er in Steenwerk geen enkele Hernaert in de parochieregisters vermeld stond. Enkele dagen later trok ik naar Steenwerk en ontdekte dat hij er op 7 oktober 1749 met Marie *Douez* in het huwelijk getreden was, maar dan wel als

Renard! Hij werd er op 5 mei 1724 geboren als zoon van Joannes Baptista **Renard** en Maria Turcq (Turck). Zo zien we dat uit **Renard** te Steenwerk in Westouter **Hernaert** en later **Arnaert** ontstond!

Delmaere

Toen Pierre François **Delmaere** op 6 ventôse XII in Nieuwkerke geboren werd als zoon van Joannes en Marie Perpetue Gissel, bleek deze familienaam geen enkel probleem te bieden. Al vlug bleek ook dat zijn ouders resp. uit Noord-Berkijn (Vieux-Berquin) en Kemmel waren, maar beiden woonden reeds in 1814 in Kemmel (cfr. RAB, *Volkstelling 1814, Kemmel*).

Toen Marie Perpetue Gissel op 12 januari 1846 in Kemmel overleed, werd ze weduwe genoteerd. Joannes' overlijdensakte werd niet teruggevonden onder **Delmaere**, maar onder **Dolmaere**! Getuige was Pierre François Delmaere! Later werd er door de rechtbank bijgeschreven dat zijn naam **Domarle** was, blijkens zijn huwelijksakte van 8 pluviose X in Kemmel. Joannes Baptiste Firmin **Domarle** werd op 24 september 1768 in Noord-Berkijn geboren.

Bijlagen

Tom **ARNAERT**
° Ieper 10.11.1975

Julien Gerard Corn. **ARNAERT**
° Dranouter 22.02.1941
x Dranouter 2.07.1965
Rosanne Pauline Corn. DECROCK
° Dranouter 1.08.1941

Leo Henri Joseph **ARNAERT**
° Dranouter 14.12.1909
+ Poperinge 5.01.1987
x Dikkebus ...
Magdalena LEJEUNE
° Pollinkhove 26.06.1914

Catherine Therese **DELMAERE**
° Belle 20.09.1834
x Belle 8.07.1857
Pierre Jean VANUXEM
fs. Augustin & Colete Lagache
° Dranouter 29.01.1821
+ Belle 20.10.1888

Pierre François **DELMAERE**
° Nieuwkerke 6 ventôse XIII
+ Belle 1.03.1843
x Belle 20.11.1839
Isabelle Rosalie CAESTECKER
fa Pierre & Isabelle Huijghebaert
° Veurne 10.03.1810
+ Belle 2.06.1896

+ Poperinge 27.12.1989

Jeremie Theophile **ARNAERT**
° Loker 29.09.1871
+ Dranouter 31.12.1935
x Kemmel 21.09.1897
Hélène Lydie Marie VANPETEGHEM
° Kemmel 17.07.1871
+ Dranouter 5.07.1947

Joseph Ignatius **HERNAERT**
° Westouter 29.01.1825
+ Loker 29.04.1886
x Loker 11.09.1861
Theresia Cecilia COSTENOBLE
° Reningelst 30.08.1838
+ Loker 8.08.1895

Joannes Franciscus **HERNAER**
° Westouter 16.08.1771
+ Westouter 28.12.1837
x Westouter 14.01.1807
Joanna Theresia DAUSSY
° Westouter 10.12.1781
+ Westouter 21.01.1861

Joannes Franciscus **RENARD**
° Steenwerk 5.05.1724
+ Westouter 30 brumaire X
x Steenwerk 7.10.1749
Maria Anna DOUEZ
xx Westouter 29.08.1769
Isabella Theresia CAPPOEN
° Loker 17.11.1738
+ Westouter 18.05.1814

Joannes Baptista **RENART** fs. Petrus

Joannes Baptista Fir. **DOMARLE**
° Noord-Berkijn 24.09.1768
+ Kemmel 16.11.1831
x Kemmel 8 pluviôse X
Maria Theresia Per. GHIJSEL
fa Jacobus & Maria Anne Rousseau

Florentinus Petrus **DOMARLE**
° Steenwerk 3.09.1713
+ Noord-Berkijn 2.08.1782
x Noord-Berkijn 19.07.1757
Catharina Theresia PRUM
fa Jacobus & Marie Joanna Deswarte
° Noord-Berkijn ca. 1735
+ Noord-Berkijn 5.08.1816

Joannes **DOMARLE**
fs Joannes & Elisabeth Amandel
° Steenwerk ...
x Steenwerk 2.10.1700
Marie Therese FLOOR
fa Jacobus & Maria Willebien

Migranten vroeger en nu

In De Standaard van zaterdag 25 en zondag 26 september jl. lazen we een verslag van de lezing die professor Alfons Thys (UFSIA) op een colloquium over minderheden in Antwerpen gaf. We willen hier nog even de essentie ervan onder uw aandacht brengen.

«.... Professor Thys bestudeerde de toestand van minderheden in Antwerpen van de zestiende eeuw tot nu. Hij stipt aan dat de vreemde kooplieden graag werden gezien, maar dat de betiteling 'vreemde' als een stigma werkte voor de behoeftige migrant. Na de Gouden Eeuw zette het stadsbestuur deze dubbele beleidslijn verder: hengelen naar alle mogelijke, rijke immigranten die de ekonomie konden stimuleren, en hardnekkig verzet tegen de komst van arme migranten.

De werkgevers importeerden in het geniep bedelaars als goedkope, niet-georganiseerde arbeidskrachten. Dit leidde ook in de zeventiende en achttiende eeuwen naar spanningen op de arbeidsmarkt. Wanneer de door de patroons aangeworven arbeidskrachten toevallig buitenlanders of Walen waren, kon dit ook tot etnische spanningen leiden.

'Van aanvoerlijnen om goedkope arbeidskrachten binnen te smokkelen wordt nog gebruik gemaakt, en nog laten ondernemers de arbeidskrachten die zij van elders hebben aangetrokken 'na gebruik' over aan de gemeenschap, die dan maar verder voor deze mensen moet zorgen', besluit Thys. (GV)».

In afl. 184 (1993/2) beëindigt het *Tijdschrift van het Gemeentekrediet* de publicatie van de studies over de nieuwe tendensen van de sociale geschiedenis van de Belgische steden van de middeleeuwen tot het einde van het Ancien Régime. In de vorige afl. bespraken W. Prevenier en M. Boone eerst de historiografische tradities ter zake, en trachtten daarna een definitie te geven van de bevoorrechte identiteitsvormen in de Vlaamse steden in de late middeleeuwen, nl. van de corporatieve organisatie. In deze aflevering (pp. 37-60) verscheen de bijdrage van D. Morsa, die de aandacht vestigt op de pluraliteit van de stedelijke identiteitsvormen in de Zuidelijke Nederlanden en het prinsbisdom Luik van de 16de tot de 18de eeuw.

Hondschote: akten van vrijwillige rechtspraak (2)

Jef Cailliau — Koksijde

[Vervolg van WH-info, jg. IX, afl. 2, p. 80]

— Jacob DE CAT woont in Leiden. Hij moet nog huishuur betalen aan Cornelie fa. Sampsoen DE KNEECK, weduwe Jacques WILLAERT, van huis gelegen in Hondschote, 4 mei 1610.

— Maijken WISPELAERS fa. Bastiaen x Daniel VERVRUCE.
Anth. DE BANE fs. Jan x Jorijnken WIJTGANCK fa. Bastiaen. Procuratie voor burgemeester & schepenen van Delft, 24 april 1610.

— Jacob COLIJN woont in Benthuizen in Holland. Procuratie voor notaris Gheens in Leiden, 8 april 1610.

— Joos WULLAERT x Prijnken POPERSCHOOF fa. Jan, broeder van wijlen Cornelis & Denijs POPERSCHOOF.
Jan NAREBOUT x Janneken ELLEBOOT fa. Pieter & Calleken POPERSCHOOF fa. Jan, zij twee van één hoofd paterneel.
Joris BLOMME x Tanneken VENANT fa. Pieter.
Renaudijne weduwe Charles VENANT fs. Pieter.
Jan BAELDE x Janneken VENANT fa. Pauwels.
Dierijck VENANT.
Michiel DE ZOMER x Idone VENANT fa. Pieter.
Michiel VENANT fs. Adriaen, zij zes van één hoofd materneel.
Pieter MOENECLAY x Janneken VALLEUS fa. Franchois.
Sijmphorien BATTEN x Maijken MISPELBOLLE fa. ANth. & Maijken VALLEUS fa Franchois, zij drie van ook één hoofd materneel.
Allen hoirs van Cornelis POPERSCHOOF fs. Denijs
Gabriel, Lucas, Daniël PROSSEL fs. Jan x Maijken WALLEWIJNS.
Notaris Gheens in Leiden, 22 maart 1610.

— Ruijntgen fa. Jan AERTSSEUNE & Jannetjen STEEN fa. Pieter. Procuratie voor schout & schepen van Leiden, 5 april 1610.

— Pieter HUIJGHE x Maijken MAERTENS (alias BASTAERTS). Procuratie voor schout & schepenen van Delft, 5 mei 1610.

— Cornelis WEMAERE fs. Mathieu woont in Serdan in Holland, 1610.

— Franchois MOYAERT fs. Christiaen x Martijen RUTSAERT fa. Maijken. Procuratie voor notaris Gheens in Leiden, 25 mei 1609.

— Gilles BOEN x Maijken SCHROIJS.
Olivier PHILLIPPO x Prijncken SCHROIJS, fii Pieter & Bodijnne GODSCHALCK fa. Christiaen.
Procuratie voor Cornelis van Zwaenebuch, notaris in Leiden, 7 mei 1609.

— Pierre WONNOBLE x Cathelijne VAN VUTLAETE; hun dochter x kapitein Jehan ELOY, poorter van Middelburg woont in Walcheren. Procuratie Middelburg 8 mei 1609.

— Maijken fa. Joris VALLEUS & Christijne GODSCHALCK fa. Christiaen weduwe Jan CARPENTIER.
Jan, Vedast & Pieter VALLEUS fii. Jan. Procuratie voor notaris Gheens in Leiden, 14 juni 1609.

— Joos WEUNTEN x Cathemijne; Christiaen WEUTEN, zijn zoon, x Susanne. Procuratie voor notaris Gheens in Leiden, 25 juni 1610.

— Charles DE CONINCK x Christine CLAERKE en Sara DE CONINCK, zijn zuster, beide gewonnen bij Janneken fa. Willem VAN BAMBEKE.
Charles DE CONINCK xx Janneken BERTELOOT geven Gedoen, Abraham & Judith. Voor mannen van berechte in Norwich, 2 mei 1610.

— Pieter VAN EIJNDOVEN x Marie DE WILDE fa. Wouter. Procuratie voor baljuw en schepenen van Hazerswoude, 2 juni 1609.

— Carel NOOTE x Barbele weduwe Jan GOEWIJN. Claijs en Joris GOEWIJN fii. Jan. Procuratie in Latijn voor burgemeester en schepenen van Dansijch, 31 juli 1609.

— Pieter CHRISTIAENS fs. Jooris. Procuratie voor weesmeesters in Leiden, 1610.

— Jaspar DE ZOUTTER x Janneken BLOCX en Lijsbette VAN DE LEURE fa. Jaenken DE ZOUTTER. Procuratie voor notaris Gijselbrechts Thijssen in Middelburg, 13 augustus 1610.

[wordt vervolgd]

De Westhoek in het Oostendse notariaat Van Caillie (2)

Jean Coopman — Oostende

[Vervolg *WH-info,* jg. IX, afl. 2, p. 85]

1941 — 13/133: 10 september 1721
Jo^e^ Monica LE PIERE, wed. van sr. Jan RYCAM (+ Oostende) machtigt Cornelis CLAYMAN, wonende in Ramskapelle, om naast de andere erfgenamen openbaar te verkopen een behuisde en beplante hofstede in Alveringem, alsook een rente van 32 lb. gr. Vlaams, croyserende de 16de penning oorspronkelijk sedert 1712 ten laste van Pieter Ghislain DE TURCK, gehuwd met Joanna Rosa BOLLE, bezet op 1/4 van hun huis en bakkerij in Veurne op de oostkant van de Zuidstraat in de parochie van St.-Denijs.

1941 — 13/146: 6 oktober 1721
Sr. Maillaert NAESENS en sr. Jan VERHAGE, wettelijke voogden van de minderjarigen Jan, Pieter en Jacob fii. sr. Pieter RYCAM en Anne Marie VAN DAELE; de kinderen erfgenamen van sr. Jan RYCAM, hun grootvader, hebben machtig gemaakt, op aanvraag van srs. Adriaan MOMMAERTS en Frans RYCAM (ook erfgenamen), sr. Jan Baptist VAN DAELE om naast de weduwe en andere erfgenamen openbaar te verkopen een behuisde en beplante hofstede in Alveringem, alsmede een rente van 32 lb. gr. Vl., waarin de wezen voor 1/6 gerechtigd zijn.

1940 — 22/74: 22 september 1721
Sr. Adriaan MOMMAERT, gehuwd met jo^e^ Catharine fa. Jan RYCAM, sr. Frans RYCAM, meerderjarig, elk in naschreven hofstede en rente gerechtigd tot 1/6, waarvan de 1/2 competeert aan jo^e^ Monica LAPIERE, wed. van de voorn. sr. Jan RYCAM, en de resterende 1/6 aan de wezen van sr. Pieter RYCAM fs. sr. Jan voorzeid, in huwelijk verwekt met jo^e^ Anna Marie VAN DAELE, waarvan voogden zijn srs. Maillaert NAESENS en Jan VERHAEREN (?), die verklaarden machtig te maken sr. Philips ABEELS, procureur in Veurne, om te regelen de publieke verkoop van een behuisde hofstede in Alveringem met 25 gem. 75 roe. land waarin begrepen zijn 29 gem. 2 lijn. leen afhangende het Hof van Corvere in Merkem, waaraan het sterfhuis van sr. Jan RYCAM gerechtigd is bij het overlijden van sr. Toussain LAPIERE, vader van Monica aan wien het leen moet volgen als hoir feodaal, mitsgaders van 2 gem. 2 lijn. 55 roe. hooigras, deel van een grotere partij

liggende in Reninge, en 1 gem. 1 lijn. 58 roe. hooi van een grotere partij in Oostvleteren; verder 8 gem. gras waarvan 10 lijn. gehouden van het leenhof van Nieuwkapelle, gelegen in de Hoevenbrouck in Wulveringem, en een rente van 32 lb. gr. Vl. croyserende de 16de penning ten laste van Pieter Ghislain DE TURCK & uxor in Veurne, bezet op hun 1/4 part in een huis, zijnde bakkerij.

1941 — 14/75: 8 juni 1723
Compareerde jo[e] Anna Marie VANDEN DAELE, wed. van sr. Pieter RYCAM, die verklaarde dat zij zich naast jo[e] Monica LAPIERE, wed. van sr. Jan RYCAM, sr. Adriaan MOMMAERT en sr. Frans RYCAM betrokken vindt in de Raad van Vlaanderen door Jacob BESEYNE wonende in Alveringem, eiser bij rekwest van 10.10.1722. Om de zaak zonder proces te beëindigen verklaart zij machtig te maken dr. BOELE, procureur in de R.v.Vl. om over haar aandeel uit het proces te scheiden en te doen de presentatie op de manier dat jo[e] de wed. van sr. Jan RYCAM bij haar brief van 9 april heeft gedaan.

1941 — 14/77: 11 juni 1723
Sr. Frans RYCAM, meerderjarig, en sr. Adriaan MOMMAERT, gehuwd met jo[e] RYCAM, erfgenamen van sr. Jan RYCAM, geven te kennen dat zij zich naast jo[e] Monica LAPIERE, wed. te voorn. sterfhuis, en naast jo[e] Anna Marie VANDEN DAELE, wed. sr. Pieter RYCAM, betrokken vinden in de Raad van Vlaanderen door Jacob BESEYNE, wonende in Alveringem, eiser bij rekwest van 10.10.1722. Om een einde te stellen aan het proces machtigen zij sr. BOELE, proc. in de R.v.Vl.

1941 — 25/47: 17 april 1734
Jo[e] Joanna KEMPE, wed. van sr. Ignatius DE GRIJSPERRE, en sr. Jacobus TILLEMANS gehuwd met jo[e] Joanna DE GRIJSPERRE fa. Ignatius voorn., bekennen verkocht te hebben aan ... BAMBEKE, wonende in Roesbrugge, 1 lijn 82 roe. zaailand, deel van een grotere partij gelegen in Beveren. De 1ste comparant is daaraan gerechtigd bij transport vanwege Guilliame ALLAYS. Verkoopprijs 10 lb. gr. Vl.

1941 — 30/90: 10 oktober 1739
Huwelijkscontract tussen Frans DE CLERCK fs. Frans, wed. van Anna VERBEKE, en Marie REUBENS fa. Frans, jongedochter van 31 j. geboren in Beveren. Zij zijn winkeliers; hij hoopt een plaats als zakkendrager te betrekken.

1941 — 7/30: 10 mei 1715
Jacob SOLA verklaart dat hij aan jo[e] Marie Isabella REYVAERT, wed. van dhr. Pieter VAN VOSSEM in Diksmuide, 500 fl. schuldig is die hij niet kan betalen.

Hij verbindt zich ertoe de jaarlijkse gagiën van zijn zoons Jacob en ANtoon, die zij als gangers van de parochiekerk ontvangen, aan haar af te staan totdat de som voldaan is.

1941 — 8/95: 8 november 1716
Dhr. Laurentis DE DUENAS, ontvanger van Z. Maj. rechten in Oostende, gehuwd met jo^e Theresia SOUDELYNCK fa. dhr. Frans, die machtig maakt sr. Jacob DOUCHELET, wonende in Nieuwpoort, om te verschijnen voor het leenhof van Diksmuide en op 's comparanten hoofd te doen verheffen en leen van 4 à 5 gem. gelegen in Helsen, toebehorende aan zijn echtgenote ingevolge het overlijden van haar vader.

1941 — 10/65: 6 mei 1718
Joanna RAEPE fa. Frans, wed. van Jacob MORETTE, machtigt Antoon DE GRAVE, wonende in Brugge, om te vervolgen het proces voor de Wet van Brugge tussen haar vader zaliger als eiser tegen sr. Jan DEMOOR, nu in Diksmuide wonend.

1941 — 12/114: 17 september 1720
Jo^e Marie Therese SEREUS [tekent Serruus], gehuwd met sr. Pieter MOENTACK, machtigt haar man om te ontvangen van dhr. J. DE BREYNE in Diksmuide de som van 60 lb. gr. Vl., en daarvoor te erkennen een rente van 3 lb. gr. Vl., croyserende de 20ste penning en de rente te bezetten op een behuisde hofstede van 15 gem. 2 lijn. 18 roe. gelegen in Koekelare.

1940 — 22/31: 2 mei 1721
Compareerden dhr. Frans Judocus KEMPE en jo^e Marie Therese DE MOOR, in huwelijk verwekt met wijlen jo^e Magdalena ROOBAERT zijn huisvrouw, voorts dhr. Pieter BOUDIN fs. Jan zowel over zichzelf als machtig over jo^e Marie WISSAERT, zijn huisvrouw, gepasseert voor de Wet van Nieuwpoort op 17.04. 1721, voorts dezelfde BOUDIN nog machtig over sr. Adriaan WILLAERT gehuwd met jo^e PLUVIER fa. dhr. Geraart, gewonnen bij jo^e Pieternelle BOUDIN fa. Jan, gepasseert voor de Wet van Diksmuide 23.04.1721, mitsgaders sr. Laurentius PLUVIER, plaatsvervanger van dhr. Ignatius LEURIDAN, meerderjarig, gepasseerd in St.-Winoksbergen voor mr. Guilliame GILLOOTS 27.03.1721, voorts nog dezelfde Laurentius PLUVIER ZICH MACHTIG MAKEND OVER Geraart PLUVIER fs. Geraart en nu uitlandig; mitsgaders als voogd van dezelfde gepasseerd voor burgemeester en schepenen van Nieuwpoort 24.04.1721, die allen bekenden te cederen aan dhr. Matheus DE MOOR een rente van 1.000 fl. kapitaal, wettelijk erkend op 31.01.1715 door Pieter VANDE WEGHE gehuwd met Joanna VAN DER STRICHT, bezet op hun huis in de Weststraat op de noordkant, welke 1.000 fl. aan de comparanten is voldaan in de staat van goed onderling gesloten ten sterf-

huis van jo[e] Anne Marie DE MOOR, dochter van de acceptante, + in Brugge op 2.12.1720, door hem geprocreeerd met wijlen jo[e] Barbara BOUDIN fa. Jan.

1940 — 22/32: 2 mei 1721 (zelfde aanhef als akte 31, hierboven)
..., die allen bekende te cederen aan dhr. Matheus DE MOOR een rente van 300 fl. wisselgeld, wettelijk erkend op 3.09.1676 door dhr. Guilliame INBONA en consoorten, bezet op een huis in de Langestraat, nu sprekende ten laste van de wed. van Jan FAILLIE als eigenaar, en croyserende de 16de penning uitgegeven 2.12. 1691 ... voor 300 fl., waarover de comparanten voldaan zijn in de staat van goed ten sterfhuis van jo[e] Anne Marie DE MOOR ... , zij was daaraan gerechtid bij wettelijk transport aan haar gedaan door vrouw Marie Catherine COPPENS, gezelnede van dhr. en mr. Thomas TUGGHE raadspensionaris van Duinkerke op 6.11. 1709.

1940 — 22/33: 2 mei 1721 (zelfde aanhef als akten 31 en 32, hiervoren)
..., die allen verklaarden te cederen aan dhr. Matheus DE MOOR een rente van 1.000 fl. wisselgeld, wettelijk erkend op 19.04.1714 door Jan DE WAELE gehuwd met Joanna DE BLEE, voorheen wed. van Cornelis BILLIAU, bezet op hun huis op de oostzijde van de Kaaistraat, croyserende de 16de penning ... voor 1.000 fl. waarover de comparanten zijn voldaan uit de staat van goed van jo[e] Anna Marie DE MOOR ... waaraan zij gerechtigd was bij cessie aan haar gedaan door de acceptant op 31.08.1718.

1941 — 15/92: 30 juni 1724
Marie Therese SALENS, jongedochter, machtigt jo[e] Catharine BEDET, geestelijke dochter in Oostende, om zich te begeven naar Diksmuide en aldaar te ontvangen van jo[e] Anne BRUSOO (Brugeois?), wed. van sr. Balthazar SCHALIER, het geld van haar successie.

1941 — 44/41: 26 april 1728
Jo[e] Cornelie MOLY, echtgenote van Jan PATTOU, haar man dagelijks verwachtend van Bengalen op de Oost-Indië Comp.-schepen, die procuratie geeft aan proc. PEELLAERT in Diksmuide, in haar proces als eiser in Diksmuide tegen Jan VENNEMAN in Brugge.

[wordt vervolgd]

Nagekomen steun

N. de Meulenaere, Staden (500 fr.) - Dr. Thibaut, Brasschaat (500 fr.) - T.W. Prins-de Haan, Alphen a/d Rijn (ƒ 20) - K. Wyckaert, Steenokkerzeel (300 fr.) - Freddy Verstraete, Dranouter (250 fr.) - W. Strypsteen, Merkem (250 fr.) - M. Coolsens (250 fr.).

JOURNEE INTERNATIONALE DE LA GENEALOGIE

"VIES DE FAMILLES"

3 et 4 Décembre 1993 à TOURCOING

organisée par les Archives Municipales de Tourcoing avec le concours du Groupement Généalogique de la Région du Nord, l'Union Régionale des Associations Généalogiques et la participation de nombreuses associations généalogiques et historiques de la Région du Nord et de la Belgique.

Vendredi 3 Décembre 1993 à 18 heures
aux Archives Municipales de Tourcoing 28, rue Pierre de Guethem Tourcoing

INAUGURATION DE L'EXPOSITION
"Ouvrez l'oeil sur la richesse des archives"

cette exposition sera ouverte du 4 Décembre 1993 au 22 Janvier 1994.
du Mardi au Vendredi de 9 heures à 12 heures et de 14 heures à 18 heures
Le Samedi de 9 heures à 12 heures et de 14 heures à 17h30.
fermé les Lundis, Dimanches et jours fériés.

Samedi 4 Décembre 1993 à 9 heures 30
dans le Grand Hall de l'Hôtel de Ville de Tourcoing

OUVERTURE AU PUBLIC DES STANDS ET EXPOSITIONS
"Associations Généalogiques - Associations de Familles"
Entrée gratuite

Les stands et expositions seront ouverts de 9 heures 30 à 18 heures sans interruption.

à 11 heures 30

INAUGURATION OFFICIELLE DE LA JOURNEE
par Monsieur Jean-Pierre BALDUYCK, maire de Tourcoing

à 14 heures
dans la salle des fêtes de l'Hôtel de Ville (premier étage)

CONFERENCES
sous la présidence de Monsieur Luc HAZEBROUCQ,
président du Groupement Généalogique de la Région du Nord.

voir ci-contre le détail des conférences.

L'entrée de la salle des conférences est entièrement gratuite mais pour des raisons d'organisation l'inscription préalable est obligatoire. S'inscrire en adressant le bulletin ci-contre aux Archives Municipales de Tourcoing

---

Les personnes ne résidant pas dans la région du Nord désireuses de loger à Tourcoing pourront obtenir tous renseignements sur les hôtels et restaurants de la ville en s'adressant à l'Office du Tourisme "Les Amis de Tourcoing" Place de la République, téléphone 20.26.89.03.

JOURNEE INTERNATIONALE DE GENEALOGIE

Samedi 4 décembre 1993

à 14 heures, en la salle des fêtes de l'Hôtel de Ville de Tourcoing (premier étage)

CONFERENCES

Sous la présidence de Monsieur Luc HAZEBROUCQ, président du G.G.R.N.

1 - "Editer un périodique de famille
par Monsieur Georges LOUWAGIE, président de l'Association de famille LOUAGE.

2 - "La vie de l'Association SPRIET"
par Monsieur François SPRIET, vice-président de l'Association SPRIET.

3 - "Une amicale d'homonymes : l'Association des familles DODEMAN"
par Monsieur Yves Claude DODEMAN, président de l'Association des familles DODEMAN, administrateur de la Fédération Française de Généalogie.

4 - "Une expérience d'association de famille l'Association des descendants de la famille COUR".
par Monsieur Jean-Marc BLANC, président de l'Association des descendants de la famille COUR.

5 - "Comment rechercher ses ancêtres italiens".
par Monsieur Marc MARGARIT, président de l'association Ancêtres italiens.

6 - "De la réunion de famille à l'association familiale, origine et évolution du sentiment associatif familial".
par Monsieur Philippe RAMMAERT, président de l'Union Régionale Nord Pas-de-Calais des Associations Généalogiques, vice-président fondateur du Groupement Généalogique de la Région du Nord.

INSCRIPTION GRATUITE MAIS OBLIGATOIRE

à renvoyer aux Archives Municipales de Tourcoing

28, rue Pierre de Guethem
59200 Tourcoing

Téléphone : 20.24.89.18

M .....

demeurant à .....

rue ..... N° .....

participera à la Journée Internationale de Généalogie du 4 Décembre 1993

Signature :

WESTHOEK-INFO

MEDEDELINGEN VAN *WESTHOEK-Dikkebus*
KRING VOOR GESCHIED- EN FAMILIEKUNDIG ONDERZOEK IN DE WESTHOEK

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
Jaargang IX, aflevering 4, januari 1994 — Afgiftekantoor B-8900 Ieper 1

Medewerkers *Westhoek-info*
Marcel F. Backhouse (Ash, GB)
Noël Bousssemaere (Boezinge)
Jef Cailliau (Sint-Idesbald)
Jean Coopman (Oostende)
John Desreumaux (Geluwe)
Romain L. Dewulf-Heus (Brugge)
Pieter Donche (Berchem)
Raingard Esser (Köln, D)
Ronald A. Fierst van Wijnandsbergen (Boxmeer, NL)
Georges Houwen (Brugge)
Dirk Laureys (Oudenburg)
Jan Luyssaert (Merendree)
Kristof Papin (Poperinge)
Mattias Pattyn (Nieuwkerke)
Hubert Ronse de Craene (Brugge)
Michël Siddons (Gwynedd, GB)
Joeri Stekelorum (Oostduinkerke)
Henri Vandenberghe (Poperinge)
Etienne Vanden Hove (Wevelgem)
Robert Vanoorenberghe (Nieuw-Koudekerke, F)

Redaktie & bestuur
Wilfried Beele (voorzitter)
Jaak Decaestecker
Ludo Vandamme

WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Rozelaarsstraat 6, B-8900 Dikkebus-Ieper ☎ 057/44 56 53

De auteurs, en niet de uitgever, zijn verantwoordelijk voor hun bijdrage en illustraties.

Felixstowe Family History Society's

First International Conference

European Settlers in Britain 1550-1720

Europese vluchtelingen in Groot-Brittannië 1550-1720

Spa Pavilion, Felixstowe

19/20/21 May 1995

ZATERDAG 20 MEI 1995

De Europese exodus 1550-1570 — **L. Vandamme**

De gebeurtenissen in Vlaanderen die aan de basis lagen van de massale uittocht naar Groot-Brittannië. Wie waren de vluchtelingen en waar kwamen ze vandaan.

De aankomst in Groot-Brittannië — **M.F. Backhouse**

Waar vestigden de vluchtelingen zich? Hoe werden ze ontvangen in het Engeland van Elizabeth I. Wat gebeurde met hen die zich niet wisten te integreren?

De Europese exodus 1680-1720 — **R. Vigne**

De gevolgen van de politiek van Lodewijk XIV en van het Edict van Nantes voor de Hugenoten. Het leven van de Hugenoten en de gedwongen vlucht naar Engeland.

Hugenoten in Spitalfields 1680-1720 — **M. Bayliss**

De komst van grote aantallen Hugenoten in Spitalfields 1680-1720. Hun invloed in de regio en hun verspreiding over andere regio's.

ZONDAG 21 MEI 1995

De immigranten in de Britse samenleving — **D. Rickwood**

Het effect van de immigranten op de Britse samenleving, met focus op East Anglia. Hun innoverende handels- en industriële activiteiten. Hun invloed op het onderwijs en het culturele leven. De belangrijkste migrantenfamilies.

Bronnen m.b.t. de vluchtelingen — **S. Highley**

Waar is informatie te vinden over de immigranten. Soorten beschikbare bronnen. Hoe de afstamming van de Hugenoten achterhalen.

Alle voordrachten worden in het Engels gegeven.

Inlichtingen en inschrijvingen
(bijsluiting Internationaal Antwoordcoupon s.v.p.)
The Secretary, Felixstowe Family History Society, Westhoek
16, Western Avenue, Felixstowe Suffolk IP11 9 SB Rozelaarsstr. 6 B- 8900 Ieper

Gids voor het Fonds Merghelynck

Lic. hist. Kristof PAPIN — Poperinge

Voor wie genealogische opzoekingen verricht in de Westhoek is het Fonds Merghelynck zeker geen onbekende[1]. Het is al genoeg benadrukt dat dit fonds een ongekende rijkdom heeft, die niet ten volle benut wordt, niet het minst omdat de samenstelling ervan ten zeerste hybride te noemen is[2].
Verschillende auteurs hebben reeds gepoogd het gebruik van dit fonds nader toe te lichten[3]. Hun eng genealogisch standpunt heeft hen evenwel belet de ware toegang te ontdekken. Ook gebruiken zij het geannoteerd Vade-mecum niet[4]. Zelfs Merghelynck heeft zich een keer vergist bij het benoemen van zijn reeksen. Het is pas na een grondige studie dat men de werkelijke inhoud ervan leert kennen. De moeilijkheid is dat Merghelynck niet met een vooraf-bepaald einddoel vertrokken is bij de samenstelling van het handschriften-fonds, hetgeen aan de vele overlappingen te merken is.
Er zijn al veel zaken verteld geweest over de samensteller van het fonds. Toch kan daar zeker nog het een en het ander aan toegevoegd worden.

Arthur Merghelynck

Hij werd geboren te Ieper op 9 maart 1853 als zoon van jonkheer Leopold, schepen van Ieper en van Elise Carton, dochter van burgemeester jonkheer

1. Het Fonds Merghelynck berust in de Koninklijke Bibliotheek te Brussel, afdeling handschriften. Microfilms ervan zijn te raadplegen in het Stadsarchief te Ieper.

2. A. MERGHELYNCK, *Vade-mecum pratique et utile de connaissances historiques et indicateur nobilaire et praticien de ces contrées ou Catalogue-Répertoire analytique, méthodique et raisonné de 555 manuscrits,* Tournai, 1896-1897.

3. Baron BONAERT, *Petit Guide pratique du fonds Merghelynck,* in: LE PARCHEMIN, 214, 1981, pp. 285-296. Ook D. Merlevede (Drongen) gaf af en toe lezingen en wijlen M. Mispelon gaf daarbij een résumé van het fonds. Zie J. ROELSTRAETE, *Handleiding voor genealogisch onderzoek in Vlaanderen,* pp. 236-239.

4. Dit is pas enige jaren geleden uitgegeven door P. DONCHE, *Het geannoteerd exemplaar van A. Merghelynck's Vade-mecum,* Berchem, 1990.

Henri Carton[5]. De familie Merghelynck werd op het einde van de 18de eeuw in de adelstand verheven. De familie had zich sinds de 16de eeuw opgewerkt in de administratie van de stad en kasselrij Ieper. Oorspronkelijk was deze tingietersfamilie afkomstig uit Sint-Joris (St.-Georges) in de streek van Broekburg[6].

Arthur Merghelynck werd op 18-jarige leeftijd erfgenaam van een ontzaglijk familiefortuin. Zijn vader was overleden op 24 oktober 1866, zijn moeder op 31 oktober 1871.

Tijdens die zomer ontmoette hij Jules Cordonnier, bibliothecaris van de stad én fervent genealoog[7]. Merghelynck was onmiddellijk door de microbe gebeten en zette zich ook aan het werk.
Reeds in 1877 publiceerde hij op 24-jarige leeftijd zijn eerste genealogisch werk: *Recueil de généalogies inédites de Flandre* [8].

Arthur Merghelynck wordt wel soms eens minachtend omschreven als een maniakale genealoog. Het grootste deel van zijn handschriftencollectie was inderdaad genealogisch, maar ook heeft hij tijdens zijn leven een enorme kunstcollectie opgebouwd. In 1875 kocht hij — op 22-jarige leeftijd — het kasteel van Beauvoorde dat hij daardoor van de sloophamer redde. Hij liet het restaureren en rijkelijk bemeubelen. In 1900-1901 publiceerde hij een tweedelig werk over zijn geschiedenis[9].
In 1892 kocht hij ook het grote huis in de Ieperse Rijselstraat, thans bekend als het Merghelynckmuseum. De bouwheer was Arthur Merghelyncks groot-

5. Een biografie verscheen in *Tablettes des Flandres*, t. I. Een korte biografie in het geannoteerd vade-mecum door P. Donche, *o.c.*, pp. I-VII.

6. A. MERGHELYNCK, *Famille Merghelynck*, in: TABLETTES DES FLANDRES, 10, 1973, pp. 300. Zie tevens de oudere door Merghelynck zelf uitgegeven publicatie: A. MERGHELYNCK, *Souvenir du quatrième centenaire de l'acquisition du droit de cité à Ypres par la famille Merghelynck, 26 juillet 1502 - 26 juillet 1902. Mélanges de généalogie et d'histoire dressés sur titres,* Ypres, 1902.

7. Zijn handschriften zijn sinds kort te consulteren in het stadsarchief van Ieper. Zie de voorlopige inventaris door mijzelf, *Inventaris van het Fonds Cordonnier*, Ieper, 1993. Het betreft hier enkel de handschriften door Cordonnier zelf gemaakt, behalve enkele originele documenten. De kroniek van Cordonnier en de collectie Pauselijke bullen werden nog niet opgenomen.

8. A. MERGHELYNCK, *Recueil de généalogies inédites de Flandre, dressées sur titres et d'après d'anciens manuscrits*, Bruges, Edw. Gailliard, 1877, 2 vol.

9. A. MERGHELYNCK, *Une page d'histoire de la féodalité au pays de Furnes. Le fief-manoir dit le Château de Beauvoorde à Wulveringhem (1408-1900)*, Bruges, 1900-1901.

vader geweest. Het werd gebouwd in 1774-1776 door de Rijselse architect Thomas Gombert.

Merghelynck had wellicht de mooiste collectie porselein van heinde en verre in zijn huis net buiten de stad. Die werd door de Duitsers in koffers ingepakt en verzonden naar Duitsland. Sindsdien is er geen spoor meer van.

A. Merghelynck was van 1888 tot 1897 archivaris van de stad Veurne en van Ieper waar hij Diegerick opvolgde in 1892. Hij vormde er Emile Desagher, die hem opvolgde in 1897.

Op 20 juni 1895 huwde hij te Wulveringem met de veel jongere Juliana Flyps uit Langemark[10]. Het zou een kinderloos huwelijk worden. Zij was van gewone afkomst en hieraan wordt wel eens toegeschreven dat dit de reden is waarom Arthur Merghelynck zo'n slechte relatie had met het Ieperse stadsbestuur. Dat betwijfel ik. De werkelijke reden lag wellicht in de publikatie van zijn Vade-mecum. Daarin haalt de kunstminnende Merghelynck een aantal keren zwaar uit naar het stadsbestuur dat verschillende monumenten in de stad liet verkommeren en verloren gaan[11]. Men zal hem deze openlijke aanval zeker kwalijk hebben genomen. Ook de opname van een passus over de prostitutie in de stad Ieper vanaf de middeleeuwen wekte wrevel bij de puriteinse bewindvoerders[12].

Na de publikatie van zijn Vade-mecum bleef Merghelynck verder werken aan de samenstelling van zijn fonds. Hieruit kwam het geannoteerd exemplaar voort.
Arthur Merghelynck was ook burgemeester van Wulveringem vanaf 7 februari 1885 en stierf op 14 juli 1908 op 55-jarige leeftijd. Hij was toen al bijna blind.

Zijn slechte relatie met de stad zorgde ervoor dat hij zijn eigendommen niet schonk aan de stad. Zijn handschriftenverzameling schonk hij aan de Koninklijke Bibliotheek te Brussel, zijn kasteel in Beauvoorde ging naar de Koninklijke Vlaamse Academie, zijn huis in de stad (nu Merghelynckmuseum) naar

10. A. MERGHELYNCK, *Famille Merghelynck*, pp. 322.
11. Vade-mecum, *o.c.*, pp. 269-272. Ook in de pers vinden we hiervan een spoor, zie P. DONCHE, *A. Merghelynck en de Ieperse Pers*, in: WH-INFO, 5, 1989/3, pp. 83-85.
12. F(ONDS) M(ERGHELYNCK), nr. 130.

de Académie Royale de Belgique[13]. Zijn vrouw genoot er evenwel eerst het vruchtgebruik van. De douarière van Beauvoorde overleed pas in 1941.

Ik zal mij in het vervolg van deze bijdrage vooral toeleggen op de opzoekingen in het Ieperse en slechts in mindere mate op die in St.-Winoksbergen, Nieuwpoort, Belle, Veurne, enz. die ook vrij veel voorkomen in het fonds.

Opzoekingen in het Ieperse

Wie zijn opzoekingen start in het Ieperse moet eerst zien te weten te komen of zijn familie *poorters* van de stad waren, *buitenpoorters* van de stad of *laten* van de kasselrij. In dit laatste geval zal men in het Fonds Merghelynck maar weinig gegevens vinden. Men doet er dan beter aan in het kasselrijarchief opzoekingen te verrichten. De laten van de kasselrij Ieper werden gepubliceerd door W. van Hille in *Tablettes des Flandres* [14]. Wij voorzien binnen afzienbare tijd de publicatie van regesten op de staten van goed van de kasselrij Ieper.

Nu nog het onderscheid tussen de poorters en de buitenpoorters. De administratieve gevolgen van het buitenpoorterschap zijn nog nooit grondig bestudeerd geworden[15]. In theorie is het zo dat buitenpoorters van een stad dezelfde rechten hadden als de poorters van de stad, zonder evenwel in de stad te hoeven te wonen. De administratie van deze buitenpoorters werd in theorie door de stedelijke diensten waargenomen en niet op de plaats (heerlijkheid) waar ze woonden. Tussen de theorie en de praktijk kan het echter wel eens grondig mislopen. Getuige daarvan zijn de talrijke processen tussen de stad en de kasselrij omtrent deze administratie. Dit betekent dat het beheer over

13. Twee geheime testamenten d.d. 2 en 21 februari 1905.

14. W. VAN HILLE, *Les Bourgeois de la Salle et Châtellenie d'Ypres,* in: TABLETTES DES FLANDRES, IV, 1951, pp. 49-72; V, 1953, pp. 130-149; VI, 1955, pp. 402-403; naar het origineel S.A. Ieper, *Kasselrij Ieper,* 1e reeks, nr. 49. Het origineel kan in sommige gevallen aanvullende informatie geven.

15. Uitzondering hierop vormt: E. THOEN, *Verhuizen naar Brugge in de Late Middeleeuwen. De rol van de immigratie van de poorteres in de aanpassing van de stad Brugge aan de wijzigende ekonomische omstandigheden (14de-16de eeuw),* in: BELEID EN BESTUUR IN DE OUDE NEDERLANDEN. LIBER AMICORUM PROF. DR. M. BAELDE, Gent, 1993, pp. 329-349. Zie ev. N. MADDENS, in: J. ROELSTRAETE, *o.c.*, pp. 234-235.

wezengoederen, sterfhuisgoederen, enz. voor buitenpoorters toekwam aan de stadsschepenen en dat aldus in hun archief de neerslag daarvan te vinden zou moeten zijn. In theorie althans.
Het komt er dus eerst op aan om te vinden waar de voorouders poorter/buitenpoorter of laat waren. Hiertoe kan men het best de poortersboeken ter hand nemen.

Poorterijboeken[16]

- M 12, Hondschote: zie uitgave door W. Van Hille in bachten de kupe[17].
- M 13-15, Veurne: zie uitgave door J. Cailliau[18].
- M 16 en 17: een bloemlezing door Merghelynck van poortershuwelijken in Ieper. Liever niet gebruiken, zie M 21.

De **poorters** van de stad Ieper kan men dus vinden in de M 21, de index in de M 22. Dit zijn evenwel geen volledige afschriften van de originele poortersboeken, maar een uittreksel van de ooit veel grotere reeks poortersboeken. Een aantal kleinere passages uit deze poortersboeken werd reeds gepubliceerd, vooral wat de middeleeuwse periode betreft[19].

De **buitenpoorters** van de stad kan men vinden in de M 18 en de M 24. Deze twee reeksen vloeien voort uit dezelfde administratie. Alleen heeft Merghelynck dat blijkbaar nooit geweten. We verklaren ons nader.

De M 18 wordt steeds omschreven als een soort inventaris van de huwelijken van de buitenpoorters van Ieper. Het was namelijk zo dat wanneer de man of de vrouw buitenpoorter was van de stad, de andere partner ook dit buitenpoorterschap kon verwerven door het huwelijk. Men moest zich binnen een vastgestelde tijdsspanne aanmelden[20]. Men vindt er dus de datum van de registratie en niet van het huwelijk! De M 18 bevat afschriften van deze reeks

16. Zie K. PAPIN, *Poorterijregisters in het Graafschap Vlaanderen*, in: VLAAMSE STAM, 28, 1992, 7-8, pp. 377-396; en meer bepaald voor Ieper pp. 382-383.

17. W. VAN HILLE, *De Poorters of Ceurbroeders van Hondschoote*, in: BACHTEN DE KUPE, jg. 12, nr. 1 (januari 1970), 40 pp.

18. J. CAILLIAU, *Poortersboek van Veurne*, Veurne, 1989, 699 pp.

19. De periodes van 1267 tot 1329 en van 1355 tot 1415 zijn uitgegeven respectievelijk in: D. DES MAREZ & E. DE SAGHER, *Comptes de la ville d'Ypres de 1267 à 1329*, Brussel, K.C.G., 1909-1913; en P. DE PELSMAEKER, *Registres aux sentences des échevins d'Ypres*, Bruxelles, 1914, pp. 383-395.

20. *Costumen van Ipre*, Rub. VI, art. IX.

voor de periode van 1432 tot 1796! De reeks van 1432 tot 1611 werd opgemaakt op basis van de originele registers. Het vervolg op basis van de door greffier Dehaerne gemaakte indexen. De originele reeks was dus sinds het einde van de 18de eeuw niet meer op het stadsarchief.

Alle buitenpoorters hadden de verplichting om zich jaarlijks aan te melden en 2 s.p. te betalen[21]. Uit deze administratieve handeling vloeit de reeks voort die Merghelynck kocht en die nu in de M 24 zit: de originelen van de buitenpoortersboeken, lopende van 1639 tot 1796. Hierin staan wel enkele buitenpoorters meer dan in de M 18, doch het aantal mensen dat zijn buitenpoorterschap kocht was vrij beperkt. De geografische verspreiding van de Ieperse buitenpoorters is bekend. Daaruit alleen al blijkt de enorme waarde van deze bron en dit niet alleen voor opzoekingen in het Ieperse!

Nu nog kort iets over de 18 en de 18bis. Merghelynck had aanvankelijk de buitenpoortershuwelijken van 1432 tot 1700 in de 18 gestopt, maar nog voor het publiceren van zijn Vade-mecum was de reeks van 1700 tot 1796 en de index[22] op de vrouwennamen afgewerkt. Hij voegde deze bladzijden toe vooraan in zijn vade-mecum.

Overzicht M 18 (33 delen voor 2 reeksen)
- delen 1 à 11: jaren 1432-1527.
- delen 12 à 33: jaren 1527 à 1700.

Overzicht M 18 bis[23] (9 delen + Index)
- delen 34 à 42: jaren 1701-1796.

Deze reeks is van kapitaal belang. Wat betreft de periode waarvoor de originele buitenpoortersboeken bewaard zijn gebleven, raadpleegt men natuurlijk wel eerst de 18 en 18bis, maar dan zeker ook de originele reeks. Deze biedt steeds meer informatie, o.a. de vermelding van de jaren dat men zijn buitenpoortersgeld betaalde. Soms vindt men er in de rand melding van het 'versitten', dit is de verhuizing van de betrokken personen.

21. *Costumen van Ipre*, Rub. VI, art. X.

22. De index zou volgens het geannoteerd exemplaar wel onvolledig zijn. De delen 31, 34 en 35 zouden ontbreken in de index.

23. Zie *Vade-mecum*, p. X.

In de buitenpoortershuwelijken (18 en 18bis) vindt men geen data maar wel een registernummer en een folionummer. Aan de hand van de tabel M 19 kan men dan ongeveer de data berekenen. Een origineel hiervan is te vinden in het fonds Cordonnier nr. 12. Het loopt maar tot en met 1701 (reg. 26). Nadien moet men zich behelpen met ofwel de lijst in het Vade-Mecum zelf of de originele reeks (M 24).

Op de M 24 (originele reeks van buitenpoortersboeken) bestaat geen afzonderlijke index, doch men kan de M 18 als index gebruiken. Die is alfabetisch en vermeldt de plaats van huwelijk met de inschrijvingsdatum. Wanneer men dan in het desbetreffende register gaat kijken (van de M 24) zal men er dezelfde notitie terug vinden. Alleen heeft men de kans om wat meer informatie te vinden in de M 24.

Lijsten van *haghepoorters* (= buitenpoorters) voor de jaren 1400, 1453, 1490 en 1540 zijn bewaard in de M 23.

Issuweregisters[24]

Issuweregisters zijn weinig gebruikte bronnen door genealogen. Toch bieden ze heel wat nuttige informatie. Voor Ieper stad vindt men een register van 1351 tot 1418 in de M 20. Merghelynck gebruikte ze nogmaals in de poortersboeken zelf.
Het register van 1501 tot 1563 vindt men in de M 27 (met index). Dit vindt men ook in het Fonds Cordonnier 37.

Stadsrekeningen

Stadsrekeningen kunnen eventueel inlichtingen bieden. Zowel voor Veurne (M 31) als voor Ieper (M 32) heeft Merghelynck analyses gemaakt. Hierop zijn er indices op onderwerp en op namen. Het overgrote deel van deze rekeningen zijn nog in origineel of gedrukt bewaard.

Huwelijkscontracten

Genealogische regesten van huwelijkscontracten[25] — in totaal 5.650 stuks — zijn te vinden in de M 33. Men moet eerst de index nazien en daarna heeft men toegang tot de 7 reeksen. Een 8ste deel werd in het Geannoteerd Vademecum opgenomen (met afzonderlijke index).

---

24. *Costumen van Ipre*, Rub. VI.
25. *Costumen van Ipre*, rub. VII.

De index bevat 3 kolommen. Is in de eerste kolom enkel een nummer in potloodschrift, dan verwijst dit nummer naar een bundel originele acten (zonder nr. in het Fonds Merghelynck). Staat er in de eerste kolom een Romeins cijfer, dan verwijst dit naar de M 126 (= deel 61-67 van de M 129). In de tweede kolom staan dan de verwijzingen naar de 7 delen in de M 33. In de derde kolom staat het folionummer.
De huwelijkscontracten bieden helaas geen sociaal-economische informatie (behalve dan de reeks originele actes). De getuigen noteerde Merghelynck wel. Meestal zijn het de ouders en/of broers en zussen.

Grafschriften

Grafschriften voor Ieper, Veurne, Diksmuide, Nieuwpoort, enz. vindt men in de M 34 tot de M 41. Ook gaf Merghelynck in 1878 een boek uit met grafschriften uit het Brugse[26].

Genealogische schetsen

Hetgeen Merghelynck wegschrijft als *Etat-Civil ancien* zijn eigenlijk genealogische schetsen — soms volledige genealogieën — soms losse nota's. Er zijn drie reeksen: Ieper, Veurne en diverse, steeds in alfabetische volgorde. De index zit in het Vade-mecum.
Merghelynck had opvallend weinig aandacht voor de parochieregisters. In de M 46 vinden we een aantal geboorten, huwelijken en overlijdens van notabele en adellijke families uit de streek van Ieper-Veurne[27]. Enkel de index van de huwelijken voor de stad (M 43) bewerkte hij totaal[28].

Vreemde families

De *familles étrangères* (M 43-44) is een van de nuttigste reeksen voor wie vastgeraakt is met zijn familie. Ook vreemde families die hier voor korte tijd verblijven vindt men er in terug. Het gaat over de streek Doornik - West-Vlaanderen - Ath en Frans-Vlaanderen. Deze zijn deels uitgegeven[29]. De

---

26. A. MERGHELYNCK, *Epitaphes nobles et patriciennes des Eglises de St André, St Michel, Oostkamp, Beveren et St Georges près de Bruges, recueillis sur les lieux et dans les manuscrits.* Edw. Gailliard, 1878. Dit werd slechts op 100 ex. gedrukt.

27. In het Fonds Cordonnier nr. 15 vinden we een gelijkaardig handschrift, met evenwel ander namenmateriaal (door Dehaerne).

28. De index op de huwelijken van de stad Ieper (M 43) op vrouwennamen werd bewerkt en uitgegeven door F.A. BAUWEN, *Huwelijken der stad Ieper*, s.l., s.d. (1992), 5 dln.

29. A. MERGHELYNCK, *Les étrangers dans la West-Flandre, le Tournaisis et la châtellenie d'Ath*, 1910 [familie Van aalburg tot De Cuypere). ID, *Les étrangers en West-Flandre, dans le*

nota's staan alfabetisch, maar er ontbreekt een generale index. De nota's die in kladversie opgeschreven werden zijn niet altijd duidelijk — vooral wat betreft de bronnen. Vreemde families die Merghelynck vond in de Ieperse tabellion zitten vervat in M 136.
Deze zijn van uitzonderlijk belang gezien de vernietiging van de documenten voor Ieper in WO I en voor Doornik (WO II). Ook de fiches die in Doornik lagen gingen tijdens WO II verloren. Daarom zou het zeer nuttig zijn om deze reeks volledig uit te geven.

Leenroerige goederen

De documenten die voortkomen uit de administratie van leenroerige goederen zijn ook zelden gebruikt. Toch bieden ze heel interessante informatie. Merghelynck bewerkte ze voor gans de streek:

- M 47, Belle: zie de gedeeltelijke uitgave door F. Demeulenaere in de Annales du Comité Flamand[30].
- M 48, St.-Winoksbergen: gebruik van dit wordt overbodig door de uitgave door W. van Hille, Le Perron de Bergues[31].
- M 49, Brugge.
- M 50, Kassel: zie de uitgave door abbé Van Hove in de Annales du Comité Flamand[32].
- M 51, Kortrijk.
- M 52-57, Veurne: Jef Cailliau werkt aan een uitgave op basis van de originele documenten. Zie ook de 55bis en 56bis van het geannoteerd exemplaar.
- M 58, Ieper: leenverheffingen van 1366 tot 1771. Is opgemaakt op basis van de nog bestaande reliefrekeningen in het A.R.A.B. De index verwijst naar deel I (1366-1561), deel II (1561-1771) en in kolom 3 naar de M 59.

De M 59 is een afschrift van een origineel register dat in het bezit was van J. Cordonnier (Fonds Cordonnier nr. 13). Men gebruikt liever het origineel (met index op plaats- en persoonsnamen).
De M 60 is het afschrift van het leenboek van het leenhof van Ieper uit 1647.

Tournaisis et la châtellenie d'Ath, t. 2, in: *Tablettes des Flandres*, Receuil 6, Bruges, 1956 [familie Dadre tot Hellemers]. Dit deel bevat een index op de twee delen.

30. F. DE MEULENAERE, *Eléments d'une Statistique Féodale de la châtellenie de Bailleul*, in: ANNALES DU COMITÉ FLAMAND DE FRANCE, 51, 1993, pp. 189-314.

31. W. VAN HILLE, *La cour féodale du Perron de Bergues*, Gand, 1973, 4 t.;

32. A. VAN HOVE, *Essai de statistique féodale de la Flandre Maritime. Première partie. Châtellenie de Cassel, La Motte au Bois, Territoire de Merville*, in: ANNALES DU COMITÉ FLAMAND DE FRANCE, 1932.

Dit stuk is intussen verdwenen in het kasselrijarchief. Er is een kopie van bewaard, aangevuld tot het eind van het Ancien Régime (S.A.I., *Fonds Kasselrij Ieper*, 1e reeks nr. 257)[33].
Voor aanvullingen zie 148bis (Geannoteerd Vade-mecum).

Genealogieën

Merghelynck stelde heel wat genealogieën samen. En het is eigenlijk opvallend dat hij er maar weinig van heeft uitgegeven. Ook had hij de gewoonte om op uitgegeven werken annotities te maken.

- M 68-70.
- M 71: Vlaamse families, uitgegeven[34].
- M 72-73.
- M 74: Poperinge, uitgegeven door J. Opdedrinck, kapelaan van de St.-Janskerk in Poperinge)[35].
- M 76: Brugge en het Brugse Vrije[36].
- M 77: door Merghelynck uitgegeven[37].
  M 78[38].
- M 79-82: genealogie van de familie Merghelynck.

Chirografen

M 90 Chirografen: zie gedeeltelijke uitgave door C. Wyffels[39] en mijn recensie hierop (WH-info)[40]. Is 13de-eeuws materiaal en aan te vullen met de uitgave van W. Beele[41].

---

33. Handschriftelijke index op heerlijkheidsnamen door mij in het S.A.I.

34. E. DHONDT-DE WAPENAERT, *Quartiers généalogiques de familles flamandes*, Bruges, 1871. (Heruitgave Familia et Patria, 1991).

35. *Miscellanées généalogiques Poperinghoises*. Zie: M. DE BRIE, *Opdedrinck, Westvlaams Priester-Historicus*, Poperinge, 1979.

36. J. GAILLIARD, *Bruges et le Franc ou leur magistrature et leur noblesse avec des données historiques et généalogiques sur chaque famille*, Bruges, 5 t. + supplément, 1857-1864.

37. A. MERGHELYNCK, *Recueil des généalogies inédites*, ...

38. M. DE VEGIANO, *Nobiliaire des Pays-Bas et du Comté de Bourgogne*, 4 vol. en BARON VAN HERCKENRODE, *Complément au Nobiliaire des Pays-Bas et du Comté de Bourgogne*, 2 vol..

39. C. WYFFELS, *Analyses de reconnaissances de dettes passées devant les échevins d'Ypres (1249-1291), éditées selon le manuscrit de Guillaume Des Marez*, Bruxelles, C.R.H., 1991.

40. K. PAPIN, *à propos de l'Analyse de reconnaissances de dettes passées devant les échevins d'Ypres (1249-1291)*, in: WH-INFO, 9, 1993/2, pp. 71-77.

41. W. BEELE, *Studie van de Ieperse persoonsnamen uit de stads- en baljuwrekeningen 1250-1400*, Handzame, 1975, 2 dln.

Wezerij en staten van goed

Wezerij en staten van goed zijn vrij goed gekende bronnen. Ook Merghelynck heeft ze uitvoerig overgeschreven.

- M 114: voogdij Diksmuide. Van belang gezien het stadsarchief er zoals te Ieper verloren ging tijdens WO I. Zie ook de uitgave door W. Van Hille in VS[42].
- M 115: index op naam van de overledene van wie een staat van goed bestond bij J.B. Slove, notaris en 'partageur' (deelsman) te Ieper (1690-1729) en P.J. Lauwers, 'partageur' te Oostvleteren (1730-1758). Deze stukken waren op het eind van de 18de eeuw in het bezit van S.I. Comyn, 'partageur' in Ieper.
- M 116: uittreksel uit de poorterlijke wezeboeken door J. Cordonnier (zie ook de M 20).
- M 117: poorterlijke wezeboeken (volledig) 1481-1601; in drie delen.
- M 118: poorterlijke wezeboeken, tafels A. 1540-1568 en B. 1524-1580, 1581-1590, 1611-1634, staten van goed uit 1570, 1586-1629 en 1630-1713.

Van uitzonderlijk belang tenslotte is de zogenaamde 129 van Merghelynck. Het bevat genealogische regesten uit staten van goed, wezerij, octrooien, kwijtscheldingen, enz. voor Ieper (poorters en buitenpoorters).

Maar de M 129 is niet meer dan de index op de delen M 119 tot M 128. In totaal ca. 24.000 blzn. in 72 delen, als volgt verdeeld:

- M 119: deel 1 (uit de huwelijken 1349-1418, zie ook Fonds Cordonnier nr. 1).
- M 120: deel 2-20, t. 1-12 wezeboeken 1380-1503
  t. 13-19 id. 1504-1617
- M 121: deel 21, octrooien 1584-1712
- M 122: deel 22-29, voogdieboeken 1542-1558
  1572-1611
  1611-1647
  1670-1795
- M 123: deel 30-56, kwijtscheldingen 1499-1750
- M 124: deel 57, wettelijke passeringen 1494-1736
- M 125: deel 58-60, Veurne
- M 126: deel 61-66, Veurne. Index, zie ook deM 33
- M 127: deel 67, originele stukken van Merghelynck
  1499-1583
  1580-1793
- M 128: deel 68-72, originele stukken in privé-bezit

42. W. VAN HILLE, *Het weesboek van Diksmuide (1592-1655)*, in: VLAAMSE STAM, 6, 1970 (verschenen in verschillende afleveringen).

Aanvulling in:
- M 129bis (+ afzonderlijke index): deel 73, staten van goed gehaald uit procesbundels van de stad Ieper 17de en 18de eeuw.
- M 129ter (idem): deel 74.
- M 129quat. (idem): deel 75: staten van goederen, wezerekeningen enz.

Het veelbesproken nr. 4bis omvat het repertorium op ca. 50.000 Staten van goederen[43].

De M 132 bevat een afschrift van de bevolkingstelling uitgevoerd in 1684. Ze bevat enkel namen en is genealogisch van weinig belang.

De **Tabellion**, een soort voorloper van het huidige notariaat, van Ieper was van uitzonderlijk belang. Toen Merghelynck het fonds bewerkte waren er ca. 69.000 actes. Alles ging ook in WO I verloren[44]. In de M 135 is er een alfabetische bloemlezing te vinden.

In de M 137 bewerkte Merghelynck **testamenten**, een onterecht verwaarloosde genealogische bron.

Merghelynck had wel degelijk interesse voor geschiedenis — al was dat bij hem steeds in functie van de familiekunde. Zijn M 89 is daar het sprekende voorbeeld van. Dit zijn 27 delen met historische nota's over families gehaald uit gepubliceerde inventarissen en uit handschriften (voornamelijk stadsbibliotheek). Het wordt weinig gebruikt door genealogen — ten onrechte! De lijst van gebruikte werken wordt in het Vade-mecum afgedrukt. Addenda zijn het nr. M 91-93. Zie ook de nr. 150ter en 150quater en 133 quater[45].

Hiermee is bijlange nog niet alles gezegd over het Fonds Merghelynck. Naast de puur genealogische handschriften die er weliswaar een zeer aanzienlijk deel van uitmaken, is er heel wat te vinden over de geschiedenis, voornamelijk van Ieper. Er zit een zekere orde in, al is deze soms ver te zoeken. Merghelynck

43. Zie J. DECAESTECKER, *Merghelynck 4bis, met een staartje*, in: WH-INFO, 4, 1988/1, pp. 16-17.

44. Het gerucht dat er wel een deel bewaard was van deze tabellion is fout. Het gaat in werkelijkheid om enkele registers van de administratie van domeinen van tijdens de Franse Revolutie die nu overgebracht zijn naar het Rijksarchief van Beveren-Waas.

45. Dit laatste nummer is bijna puur genealogisch. Vade-mecum, *o.c.*, p. XI.

heeft wat overhaast een Vade-mecum gemaakt zonder zijn werkzaamheden te hebben afgerond. Een geluk misschien anders was het er nooit van gekomen. Naast het Vade-mecum zelf en het geannoteerd exemplaar bezat Merghelynck nog heel wat handschriften en archief. Ze liggen heden ten dage nog steeds op twee plaatsen — ongeïnventariseerd en ontoegankelijk voor de zoekers. Uit wat Merghelynck zo af en toe eens opgeeft in zijn Vade-mecum moet dit toch om een heel aanzienlijk fonds gaan.
Maar bepaalde zaken mogen het daglicht weer eens niet zien.

Vrienden van het Poperings Archief

Traditiegetrouw organiseren de Vrienden van het Poperings Archief ook dit jaar weer een lessenreeks Oud Schrift. De lessen worden gegeven in het stadsarchief van Poperinge op dinsdagavond om 20.00 uur.
De lessen worden gegeven door Henri Vandenberghe. Achteraf is er mogelijkheid tot het stellen van vragen en worden nieuwe publicaties en items besproken.
Data: 1 februari, 1 maart, 5 april, 3 mei, 6 september, 4 oktober, 8 november.
De cursus voor de lessenreeks kost 250 fr.

OPENINGSUREN STADSARCHIEF IEPER

— **dinsdag, woensdag en donderdag van 14 tot 18 u.**
— **vrijdag van 9 tot 12 u.**
— **zaterdag van 9 tot 12 u.**

De lezersbijdrage bedraagt 50 fr. per jaar

De parochie Gijverinkhove anno 1816

Georges Houwen — Brugge°

1 Parochie en pastoor

De parochie Gijverinkhove behoorde van 1559 tot 1801 tot het bisdom Ieper. De abdij van Voormezele bezat er het patronaatsrecht over de kerk. Het belangrijkste onderdeel ervan was het recht tot het voordragen van de kandidaat voor het pastoorschap. De bisschop kon dan de voorgestelde priester al dan niet benoemen. Zo komt het dat de abt van Voormezele steevast één van zijn paters op deze plaats voorstelde. Dat was in elk geval zo vanaf 1719 tot aan de afschaffing van het bisdom Ieper.

Het concordaat tussen paus Pius VII en Napoleon, toen eerste consul van de Franse Republiek, werd getekend op 15 juli 1801. Aan alle bisschoppen werd gevraagd dat ze hun ontslag zouden indienen. Men zou de kerkelijke kaart van de bisdommen in gemeenschappelijk overleg met de regering hertekenen. Samen met het concordaat werden 77 organieke artikelen als *Wet van 18 Germinal X* (8 april 1802) door de Kamers goedgekeurd en 10 dagen later gepubliceerd.
Het Vlaams gedeelte van het afgeschafte bisdom Ieper werd bij het bisdom Gent gevoegd en als nieuwe bisschop werd Etienne-André-François de Paule FALLOT DE BEAUMONT (1802-1807) benoemd. In overleg met het burgerlijk gezag moest de bisschop een nieuwe indeling van zijn bisdom doorvoeren en er tegelijk de nieuwe titularissen en hun medewerkers benoemen. Omdat hier ook een financieel probleem bij kwam kijken, werd tot in 1805 slechts één officieel pastoor per gerechtelijk kanton bezoldigd. De bedienaars (desservanten) van de talrijke succursale kerken waren voor hun inkomsten aangewezen op de gemeenten en vooral op de gelovigen. Het beneficiesysteem van het Ancien Régime had afgedaan en de benoemingen hingen nog enkel van de bisschop af.

°. E.H. Georges Houwen is archivaris van het Bisschoppelijk Archief in Brugge.

ÉGLISES Paroissiales, Succursales et Oratoires Publics.	SAINS T PATRONS.
Paroisse.	
S. Nicolas, à Furnes .	*s. Nicolas.*
Succursales.	
Adinkerke.	*s. Omer.*
Alveringhem	*s. Omer.*
Oeren, avec une partie de S. Riquiers. . .	*s. Pierre ès Liens.*
Bulscamp	*s. Bertin.*
Eggewarts-Capelle . .	*s. Jean-Baptiste.*
Zoutenay	
Houthem	*La Bienh. V. Marie.*
Chap. de S. Jacques .	*s. Jacques.*
Lampernisse	*Exaltat. de la s. Croix.*
Leysele.	*s. Martin.*
Moers-Nieuw-Capelle .	*s. Pierre.*
Moers-Oude-Capelle. .	*s. Jean-Baptiste.*
Oostkerke	*s. Pharaïlde.*
Steenkerke.	*s. Laurent.*
Vinckem	*La Bienh. V. Marie.*
S. Walburge à Furnes, avec une partie de Coxyde :	*s. Walburge.*
	s. Jean Baptiste.
Wulveringhem . . .	*s. Omer.*
Paroisse.	
Haeringhe	*s. Martin.*
Succursales.	
Beveren.	*s. Omer.*
Crombeke	*s. Blaise.*
Ghyverinckhove . . .	*s. Pierre.*

Lijst van de parochiekerken en succursalen (BAB, Y 83)

De nieuwe bisschop slaagde erin tegen 1 januari 1803 de nieuwe indeling van de parochies en de daarmee gepaard gaande benoemingen tot een goed einde te brengen.
De dekenij Veurne kreeg Jozef BURIE, pastoor van St.-Niklaas aldaar, als deken toegewezen.
Haringe (tevens gerechtelijk kanton) werd als parochie opgericht en kreeg als succursalen: Beveren, Krombeke, Gijverinkhove, Hoogstade (met een deel van St.-Rikiers), Izenberge, Lo, Pollinkhove, Proven, Roesbrugge, Stavele, Watou en Westvleteren.
De laatste pastoor van Gijverinkhove uit het Ancien Régime, Antoon (in de wereld: Joannes Franciscus) CORSELIS, een gewezen monnik van de afgeschafte abdij van Voormezele, werd er opnieuw benoemd.

2 Kapelaan

De kapelanie van Gijverinkhove werd op 26 oktober 1676 ingericht en door contract verenigd met de kapel van St.-Elooi, die op het grondgebied van Beveren-IJzer stond. De goedkeuring van dit contract werd door de Heren Vicarissen-generaal van het openstaande bisdom Ieper op 10 april 1677 ondertekend. Daarin staat o.m. vermeld dat de *presentatie* van de kapelaan aan de parochianen van Gijverinkhove overgelaten wordt en dat de bisschop het benoemingsrecht heeft. Dit contract stipuleert eveneens de plichten en de inkomsten van de kapelaan.
Zo werd Joannes Ignatius SERIEZ, als 14de in de rij, tot kapelaan van Gijverinkhove benoemd op 5 juli 1786; hij werd er pastoor in 1807 en bleef er tot aan zijn dood.

3 Joannes Ignatius Seriez

Hij werd op 26 augustus 1761 te Meteren in Frans-Vlaanderen geboren als zoon van Matthaeus Ignatius en Maria Joanna RUCKEBUSCH.
Hij bereidde zich voor op het priesterschap in het seminarie van Ieper en ontving er zijn eerste wijdingen van Mgr. Felix DE WAVRANS (1762-1784), de voorlaatste bisschop van Ieper. Dat waren de kruinschering en de vier mindere orden op 16 maart 1782 en het onderdiaconaat op 27 maart 1784. Vermits het bisdom naderhand vacant was, werd hij, door Mgr. Felix BRENART (1777-1794), te Brugge, op 21 mei 1785, tot diaken gewijd. Mgr.

Carolus D'ARBERG DE VALLENGIN (1786-1801), laatste bisschop, wijdde hem te Ieper tot priester op 10 juni 1786. Nog dezelfde werd hij tot kapelaan te Gijverinkhove benoemd.

Kapelaan SERIEZ maakte er de moeilijke dagen van de Franse Revolutie mee en wilde de parochie in deze benarde dagen niet verlaten. Als ondergedokene, als werkman gekleed, bleef hij er zijn mensen bijstaan door het toedienen van de sacramenten. De mensen herinnerden zich nog lange tijd nadien de pachthoven waar hij mis had gelezen en biecht had gehoord. Men vertelde dat de hofstede van weduwe VERMEERSCH, dicht bij de kerk, de voornaamste hoeve was, waar hij als onderpastoor, in die Beloken Tijd, dienst deed.
Lodewijk Allaeys schrijft in *Het Westland in den Franschen Tijd* op blz. 281: *Lange jaren toonde men in den kerktoren van Ghyverinchove een hol in de muur, waarin kapellaan Ceriez* (Seriez) *drie maanden woonde; menigen keer klommen de gendarmen nevens hem den trap op en doorsnuffelden alle hoeken zonder hem te vinden.* Later werd hij toch gevangen genomen en te Brugge opgesloten.

Toen zijn pastoor Antoon CORSELIS naar de pastorie van Alveringem werd overgeplaatst, kreeg SERIEZ van Maurice DE BROGLIE (april 1807-1821), bisschop van Gent, op 29 december 1807 zijn benoeming tot pastoor van Gijverinkhove en bleef er tot aan zijn dood op 21 februari 1837. Hij was toen 75 jaar oud.

C. + P.
Communio paschalis - WULPEN 1896
De pastoor haalde gewoonlijk na Pasen deze briefjes ten huize af. Dat vormde het bewijs dat de parochiaan op zijn parochie zijn paasplicht had vervuld (BAB, *F*, 412).

Pastoor Joannes Ignatius SERIEZ, bezocht, zoals het de gewoonte was, na Pasen 1816, al zijn parochianen om na te gaan of zij hun paasplicht hadden vervuld en om de briefjes af te halen, die als bewijs werden meegegeven. Hij was toen bijna negen jaar pastoor en bijna dertig jaar priester op de parochie.

Van die gelegenheid maakte hij gebruik om de samenstelling van de gezinnen op te tekenen, met aanduiding van de leeftijd, zonder aanduiding van de straat of de woonplaats evenwel. Wellicht kende hij zijn parochianen zo goed dat hij dat overbodig vond.

Dit handgeschreven boekje wordt in het Bisschoppelijk Archief in Brugge bewaard en is in het Latijn gesteld. Het draagt als titel *Status Parochiae de Gyverinchove factus in Visitatione Paschali 1816*[1]. Wij laten hier die Status integraal, en vertaald waar nodig, volgen. Duidelijkheidshalve hebben wij bij elke wooneenheid zelf een nummer aangebracht,en we hebben er a.h.w. een echte telling van gemaakt door per wooneenheid het aantal volwassenen en kinderen te vermelden. De opgetekende namen zijn die van de parochianen die hun eerste communie (in die tijd rond 10-12 jaar) hadden gedaan en dus hun paasplicht moesten vervullen. De jongste die erin voorkomt is tien jaar. Onder de term 'kinderen' wordt dan ten slotte het aantal meisjes en jongens vermeld die hun eerste communie nog niet gevierd hadden.

Het boekje bevat achteraan bovendien een *Lijste der aanbidders voor het heylig graf den wittendonderdag en goedenvrijdag in de kercke van Gyverinckhove.* Die lijst laten we met de nodige commentaar bij de Status aansluiten.

Geraadpleegde werken

Archiefbronnen
— B(ISSCHOPPELIJK) A(RCHIEF) B(RUGGE), *F* 108, *Y* 74, 91.

Uitgegeven werken
— M. CLOET, *Het Bisdom Gent (1559-1991),* Gent, 1991, pp. 270-275.
— L. ALLAEYS, *Het Westland in den Franschen Tijd,* Yper, 1898, p. 281.

1. BAB, *F* 108.

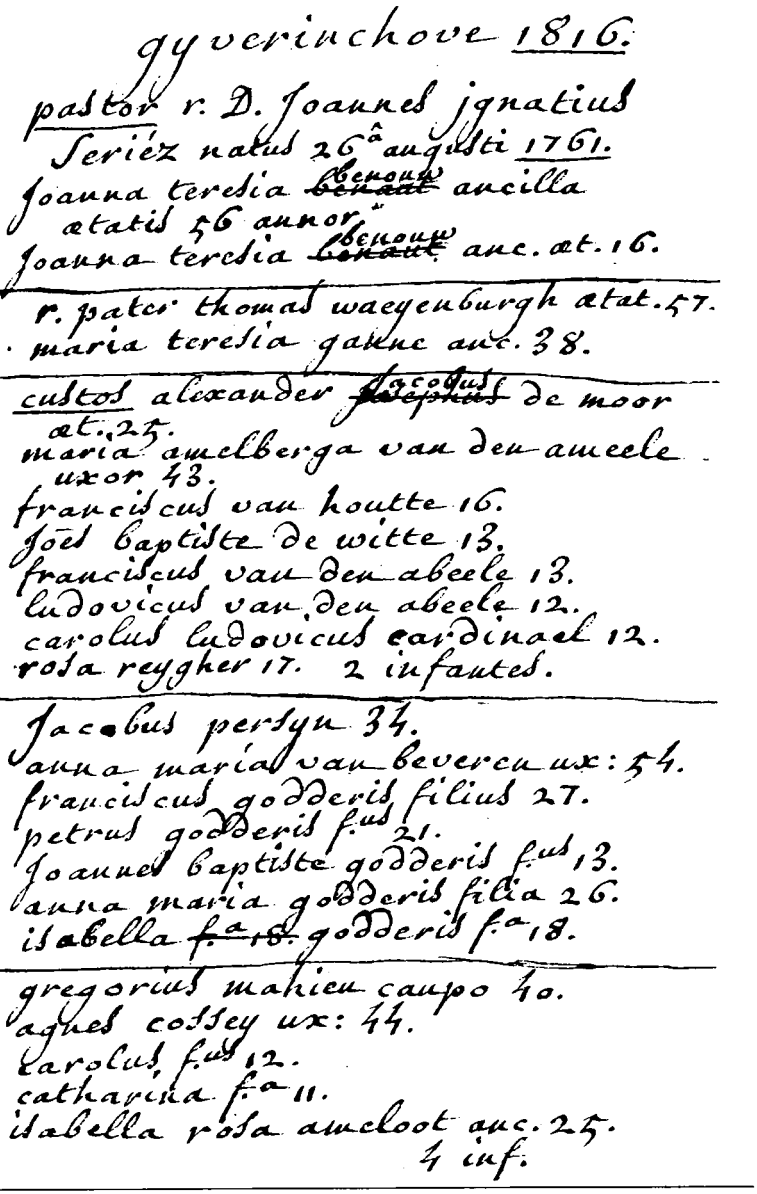

gyverinchove 1816.

pastor r. D. Joannes ignatius
Seriez natus 26ª augusti 1761.
Joanna teresia ~~Benaut~~ Benouw ancilla
ætatis 56 annor.
Joanna teresia ~~Benaut~~ Benouw anc. æt. 16.

r. pater thomas waeyenburgh ætat. 57.
maria teresia gaene anc. 38.

custos alexander ~~jacobus~~ de moor
æt. 25.
maria amelberga van den ameele
uxor 43.
franciscus van houtte 16.
Joël baptiste de witte 13.
franciscus van den abeele 13.
ludovicus van den abeele 12.
carolus ludovicus cardinael 12.
rosa reygher 17. 2 infantes.

Jacobus persyn 34.
anna maria van beveren ux: 54.
franciscus godderis filius 27.
petrus godderis f.us 21.
Joannes baptiste godderis f.us 13.
anna maria godderis filia 26.
isabella ~~f.a 18.~~ godderis f.a 18.

gregorius mahieu campo 40.
agnes cossey ux: 44.
carolus f.us 12.
catharina f.a 11.
isabella rosa ameloot anc. 25.
4 inf.

Specimen uit het handschrift (BAB, *F* 108)

Gyverinckhove 1816

Nr.	Naam, hoedanigheid, leeftijd, ...	Volw.	Kind.
1	Pastoor: Joannes Ignatius SERIEZ, ° 26 augustus 1761 Joanna Teresia BENOUW, huishoudster, 56 j. Joanna Teresia BENOUW, huishoudster, 16 j.	3	-
2	Pater Thomas WAEGENBURCH, 57 j. Maria Teresia GANNE, huishoudster, 38 j.	2	-
3	Koster: Alexander Jacobus DE MOOR, 25 j. Maria Amelberga VAN DEN AMEELE, echtgenote, 43 j. Franciscus VAN HOUTTE, 16 j. Joannes Baptista DE WITTE, 13 j. Franciscus VAN DEN ABEELE, 13 j. Ludovicus VAN DEN ABEELE, 12 j. Carolus Ludovicus CARDINAEL, 12 j. Rosa REYGHER, 17 j.	8	2
4	Jacobus PERSYN, 34 j. Anna Maria VAN BEVEREN, echtgenote, 54 j. Franciscus GODDERIS, zoon, 27 j. Petrus GODDERIS, zoon,21 j. Joannes Baptista GODDERIS, zoon, 13 j. Anna Maria GODDERIS, dochter, 26 j. Isabella GODDERIS, dochter, 18 j.	7	-
5	Gregorius MAHIEU, herbergier, 40 j Agnes COSSEY, echtgenote, 44 j. Carolus, zoon, 12 j. Catharina, dochter, 11 j. Isabella Rosa AMELOOT, dienstmeid, 25 j.	5	4
6	Gregorius DE PREEU, 50 j. Genoveva RIETVELT, echtgenote, 52 j. Carolus Ludovicus, zoon, 16 j.	3	1
7	Ludovicus DE DULLEN, 42 j. Maria Joanna DE QUEKER, echtgenote, 40 j. Josephina KINGET, 30 j.	3	2
8	Petrus STRAGIER, 48 j. Joanna KOUCKE, 38 j. Maria ENTEN, wed. van Jacobus KOUCKE, 75 j.	3	1
9	Henricus DEN DECKER, 41 j. Maria GOOSSEN, echtgenote, 36 j.	6	4

Nr.	Naam, hoedanigheid, leeftijd, ...	Volw.	Kind.
	Gabriël DEN DECKER, 75 j. Caecilia QUETSTROEYUX, 73 j. Petrus VAN BEVEREN, knecht, 18 j. Caecilia BLIECK, dienstmeid, 18 j.		
10	Dominicus LOONIS, 47 j. Anna SLOVE, echtgenote, 50 j. Martha, dochter, 23 j.	3	-
11	Carolus Ludovicus DE CROP Anna Teresia THOOR, echtgenote, 25 j. Ludovicus CAMBIN, knecht, 28 j. Maria BEUN, dienstmeid, 31 j.	4	-
12	Bertinus DOBBELAERE, 38 j. Regina KERCKHOVE, echtgenote, 40 j. Petrus, zoon, 12 j.	3	3
13	Franciscus BOUDELE, 43 j. Barbara Scholastica HENEMAN, echtgenote, 40 j.	2	-
14	Franciscus SAVAETE, 52 j. Anna Teresia LA RUE, echtgenote, 34 j. Joannes LA RUE, 56 j. Petrus SAVAETE, 51 j.	4	2
15	Petrus Albertus LOUAGE, 36 j. Caecilia Constantia BENOUW, echtgenote, 46 j.	2	3
16	Petrus Josephus HELLEM, 52 j. Anna METSHEERE, echtgenote, 51 j. Carolus, zoon, 16 j. Philippus DU BOIS, 55 j.	4	-
17	Matthaeus BAILLEUL, 34 j. Caecilia DE MAN, echtgenote, 22 j.	2	1
18	Joannes Baptista MARESCAUX, 62 j. Eugenia DE HOLLANDER, echtgenote, 50 j Ignatius, zoon, 15 j.	3	1
19	Jacobus MATSAERT, 52 j. Francisca VERMEERSCH, echtgenote, 52 j. Petrus DE TURCK, 41 j.	3	-
20	Franciscus DECRETON, 42 j. Maria WINNOCK, echtgenote, 61 j.	3	-

Nr.	Naam, hoedanigheid, leeftijd, ...	Volw.	Kind.
	Rosa DE HOLLANDER, dochter, 34 j.		
21	Seraphinus SENESAEL, 42 j. Caecilia DE PESER, echtgenote, 42 j. Ludovicus MAZEREEL, knecht, 24 j. Catharina CARNEY, dienstmeid, 21 j.	4	-
22	Ludovicus INGELAERE, 25 j. Maria Rosalia DE POORTER, echtgenote, 26 j. Petrus GODDERIS, knecht, 17 j. Maria Teresia SIX, dienstmeid, 19 j.	4	3
23	Petrus Albertus DE WITTE, 48 j. Maria Teresia SENAVE, echtgenote, 47 j. Petrus, zoon, 23 j. Antonius, zoon, 14 j. Isabella, dochter, 20 j. Maria, dochter, 16 j. Petrus Jacobus TYCQUET, knecht, 36 j. Laurentius TYCQUET, knecht, 27 j.	8	2
24	Josephus COOPMAN, 55 j. Joanna COULIER, echtgenote, 62 j. Anna, dochter, 20 j. Jacobus VILEIN, 56 j.	4	-
25	Ludovica WECKSTEEN, wed. Jacobus TICQUET, 70 j. Maria TICQUET, dochter, 40 j. Teresia DE ROO, wed. Franciscus MAES, 61 j. Josepha DE ROO, 27 j.	4	-
26	Josephus DENYS, 43 j. Maria Teresia DE BREUS, echtgenote, 35 j.	2	4
27	Pieter BAELDE, 71 j. Isabella MAES, echtgenote, 41 j Joanna SWYNGEDAUW, wed. Petrus TOP, 59 j. Anna Teresia SENAVE, 27 j.	4	1
28	Ludovicus DU TOO, 30 j. Anna Teresia CROOSEL, echtgenote, 21 j.	2	1
29	Petrus Cornelius BARBERY, 36 j. Maria Teresia DE CLAEYMAN, echtgenote, 38 j. Petrus Joannes, zoon, 13 j.	3	3
30	Petrus TICQUET, 83 j. Maria Caecilia DU TOO, echtgenote, 57 j.	2	-

Nr.	Naam, hoedanigheid, leeftijd, ...	Volw.	Kind.
31	Joannes Ignatius BOUSSAERT, 73 j. Caecilia BAEKELANDT, dochter, 69 (!) Carolus Ludovicus LIEM, knecht, 30 j. Carolina BAILLIAERT, dienstmeid, 23 j.	4	-
32	Anna Teresia LANGHEMERCK, wed. Cornelius DE BAENST, 73 j. Ludovicus DE BAENST, zoon, 42 j. Constantia DE BAENST, dochter, 60 j. Petrus LANGHEMERCK, 71 j. Carolus DE BAENST, 48 j. Jacobus GOOSSEN, knecht, 26 j. Maria Teresia DE BAENST, diensmeid, 17 j.	7	-
33	Petrus LANOYE, 84 j. Carolus, zoon, 46 j. Franciscus NEUVILLE, knecht, 39 j. Joanna Teresia VANDERHEYDE, dienstmeid, 26 j. Maria Jacoba LE GRAND, dienstmeid, 25 j.	5	-
34	Carolus Ludovicus DE BERGH, 47 j. Maria Anna DE MOL, echtgenote, 45 j. Cornelius Martinus DE MOL, 77 j.	3	-
35	Teresia MOENECLAEY, wed. Petrus GODDERIS, 52 j. Catharina GODDERIS, dochter, 13 j.	2	2
36	Petrus DU SOIR, 42 j. Maria Teresia MAELEGHEER, echtgenote, 40 j.	2	4
37	Caecilia LANGHEMERCK, wed. Petrus ALDERWEIRELDT, 60 j. Petrus ALDERWEIRELDT, zoon, 31 j.	2	-
38	Joannes Baptista BOUCHERY, 50 j. Barbara GODDERIS, echtgenote, 50 j. Joannes, zoon, 19 j. Catharina, dochter, 18 j. Victoria, dochter, 14 j. Teresia DE SMIDT, wed. Joan. ALDERWEIRELDT, 77 j.	6	2
39	Petrus FOLLEY, 69 j.	1	-
40	Heer Petrus ALBERTUS DE CAE, 48 j. Vrouw Teresia Carolina ZEURINCK, echtgenote, 53 j. Franciscus GHEWY, 22 J. Joannes Baptista BOSSAERT, 20 j.	5	-

Nr.	Naam, hoedanigheid, leeftijd, ...	Volw.	Kind.
	Rosalia VIENNE, dienstmeid, 15 j.		
41	Petrus MAHIEU, 44 j. Maria Teresia VANDERMEERSCH, echtgenote, 27 j. Franciscus DU MON, 40 j	3	-
42	Franciscus RYCKEBOER, 81 j. Teresia VALLAEYS, echtgenote, 45 j.	2	-
43	Antonius PATTYN, 47 j. Victoria LE NOIR, echtgenote, 43 j. Victoria, dochter, 10 j. Carolus PLATEEL, knecht, 20 j.	4	3
44	Anna Catharina DE HOLLANDER, wed. Jacobus DEN DECKER, 29 j. Petrus DEN DECKER, 32 j. Josephus CAVAEL, 44 j.	3	3
45	Joannes Matthaeus BOUCNEAU, 62 j. Isabella VANDEVOORDE, echtgenote, 51 j. Walburga Coleta, dochter, 21 j.	3	-
46	Joannes METSHEERE, 44 j. Francisca MAHIEU, echtgenote, 39 j. Anna Teresia, dochter, 21 j.	3	-
47	Joannes VERMARCKER, 31 j. Maria Teresia DE PREEU, echtgenote, 33 j.	2	-
48	Petrus LONCKE, 28 j. Isabella BRUTSAERT, echtgenote, 26 j.	2	2
49	Cornelius STOPPIN, 45 j. Isabella TICQUET, echtgenote, 33 j. Ludovicus TICQUET, 23 j.	3	-
50	Joannes RAPPELET, 28 j. Joanna Teresia LE NOIR, echtgenote, 28 j.	2	2
51	Caecilia KEIRSEBILCK, wed. Andreas DE MOOR, 64 j. Constantia DE MOOR, dochter, 20 j. Maria Joanna KEIRSEBILCK, 60 j.	3	1
52	Jacobus GODDERIS, 44 j. Maria Teresia DE VICK, echtgenote, 30 j.	2	2
53	Philippus MEIRLEVEDE, 74 j.	3	-

Nr.	Naam, hoedanigheid, leeftijd, ...	Volw.	Kind.
	Joanna Teresia BASTINCK, echtgenote, 68 j. Joanna VAN BERGHE, wed. Christophorus FACON, 53 j.		
54	Petrus Hubertus NOTERDAME, 33 j. Maria Aldegondis VAN DE WALLE, echtgenote, 46 j. Joannes MAES, zoon, 17 j. Albertus MAES, zoon, 15 j. Amelia MAES, dochter, 19 j.	5	-
55	Joannes VANDENDRIES, 66 j. Isabella BERTELOOT, echtgenote, 67 j.	2	-
56	Cornelius BOUTTHÉ, 70 j. Maria WECKSTEEN, echtgenote, 45 j.	2	1
57	Petrus MAEKELBERGH, 61 j. Maria Teresia, dochter, 21 j. Caecilia, dochter, 15 j. Ignatius DELPIERE, 26 j.	4	-
58	Franciscus MORLION, 46 j. Maria Constantia DE MOLDER, echtgenote, 39 j. Franciscus ALDERWEIRELDT, knecht, 18 j. Petrus DU SOIR, knecht, 16 j. Amelia GADDAF, dienstmeid, 17 j.	5	6
59	Franciscus QUAEGHEBEUR, 61 j. Maria MAERTEN, echtgenote, 52 j. Carolus, zoon, 26 j.	3	-
60	Franciscus DE FOOZ, 56 j. Angelina CHENU, echtgenote, 56j. Catharina Barbara, dochter, 25 j.	3	-
61	Dominicus PLAETEVOET, 27 j. Joanna Clara VAN STEENE, echtgenote, 21 j. Anna Teresia VAN GREVELLYN, 24 j.	3	-
62	Franciscus LOUAGE, 74 j. Maria Jacoba DE BAENST, echtgenote, 62 j.	2	1
63	Carolus D'HAENE, 46 j. Isabella MAHIEU, echtgenote, 38 j. Amelia, dochter, 17 j. Josephina, dochter, 15 j.	4	3
64	Josephina SCHILLEWAERT, wed. Eugenius DE WAELE, 50 j. Franciscus COUCKE, zoon, 26 j.	4	1

Nr.	Naam, hoedanigheid, leeftijd, ...	Volw.	Kind.
	Philippus DE WAELE, zoon, 15 j. Sophia MAES, dienstmeid, 19 j.		
65	Joanna DE MEY, wed. Guilielmus TYCQUET, 79 j. Teresia DOUCHY, wed. Petrus CHAISE, 50 j.	2	-
66	Petrus CROCQUEY, 32 j. Maria Joanna GOOSSEN, echtgenote, 45 j. Constantia CROCQUEY, 35 j.	3	-
67	Jacobus HENNBEIR, 55 j. Anna Teresia POLLEY, echtgenote, 48 j.	2	1
68	Joannes MAES, 81 j. Rosa BECELAERE, echtgenote, 58 j. Catharina THIEU, 32 j.	3	-
69	Maria Joanna SPIEGELS, wed; Franciscus DU TOO, 56 j. Petrus DU TOO, zoon, 25 j. Carolus Ludovicus DU TOO, zoon, 13 j. Caecilia DU TOO, dochter, 33 j.	4	-
70	Ignatius KINGET, 57 j. Barbara DOUCHY, echtgenote,42 j. Carolus Ludovicus, zoon, 13 j. Anna, dochter, 15 j.	4	5
71	Bertinus SPILLIAERT, 56 j. Anna Teresia RABAUW, echtgenote, 44 j. Petrus, zoon, 19 j. Bertinus, zoon, 12 j. Maria, dochter, 15 j.	5	3
72	Gabriël DE DRIE, 42 j. Maria Clara COULIER, echtgenote, 35 j. Maria Caecilia, dochter, 15 j.	3	4
73	Jacobus PATTYN, 42 j. Coleta VERLEENE, echtgenote, 32 j.	2	3
74	Christianus PEEL, 55 j. Joanna VERPLAETSE, echtgenote, 63 j.	2	-
75	Jacobus CARPENTIER, 51 j. Maria Teresia DE SMOLDER, echtgenote, 44 j. Joanna DE COCK, dochter, 24 j.	3	-
76	Ludovicus VANDENBERGHE, 36 j.	3	3

Nr.	Naam, hoedanigheid, leeftijd, ...	Volw.	Kind.
	Maria Teresia CARTIN, echtgenote, 37 j. Joanna MAERTEN, wed. Franciscus DE CHERF, 47 j.		
77	Franciscus NEUDT, 63 j. Maria DU MON, echtgenote, 57 j. Franciscus, zoon, 24 j.	3	-
78	Petrus DE HOLLANDER, 33 j. Joanna Clara DEN DECKER, echtgenote, 29 j. Jacobus RYCKEBOER, knecht, 17 j. Catharina TOP, dienstmeid, 22 j.	4	4
79	Franciscus DE PESER, 54 j. Caecilia DE GANS, echtgenote, 63 j.	2	-
80	Joannes Bpatista FINAU, 62 j. Anna Teresia NEUVILLE, echtgenote, 47 j.	2	-
81	Cornelius RYCKEBOER, 46 j. Maria Joanna SCHALLIER, echtgenote, 39 j. Carolus, zoon, 15 j. Franciscus, zoon, 13 j.	4	3
82	Joannes VAN OOSTEN, 42 j. Joanna QUIDEY, echtgenote, 32 j. Ludovicus, zoon, 32 j. Petrus, zoon, 16 j.	4	2
83	Petrus Jacobus CARNEY, 67 j. Maria Teresia CARPENTIER, echtgenote, 64 j. Ludovicus, zoon, 29 j. Anna, dochter, 17 j.	4	-
84	Benedictus MARKEY, 39 j. Maria Teresia DE DULLEN, echtgenote, 35 j. Ivo DE BRUYNE, knecht, 20 j. Maria LOOTEN, dienstmeid, 18 j.	4	1
85	Ludovicus LE NOIR, 37 j. Isabella SAMPERS, echtgenote, 43 j. Anna Teresia, dochter, 13 j. Carolus SAMPERS, 37 j.	4	5
86	Joannes Baptista DE HOLLANDER, 40 j. Joanna COOLAERT, echtgenote, 54 j.	2	-
87	Arsenius WAELES, 35 j.	2	-

Nr.	Naam, hoedanigheid, leeftijd, ...	Volw.	Kind.
	Barbara DE SAEVER, echtgenote, 48 j.		
88	Joannes WECKSTEEN, 58 j. Isabella FOLLEY, echtgenote, 58 j.	2	-
89	Carolus WYCKAERT, 60 j. Clara DE VOS, echtgenote, 62 j. Coleta, dochter, 30 j.	3	-
90	Petrus MOENECLAEY, 67 j. Francisca WAEGEMAEKER, echtgenote, 64 j. Carolus Ludovicus, zoon 25 j. Idonea BUTHAEY, echtgenote, 26 j.	4	2
91	Josephus CARNEY, 58 j. Maria Teresia DE BRIL, echtgenote, 53 j. Emanuël, zoon, 21 j. Petrus, zoon, 17 j. Ivo, zoon, 13 j. Sophia, dochter, 27 j. Isabella, dochter, 12 j.	7	1
92	Joannes FOLLEY, 41 j. Dorothea BULTHÉ, echtgenote, 57 j. Gabriël ALDERWEIRELD, zoon, 27 j. Maria Teresia FOLLEY, dochter, 20 j.	4	-
93	Carolus DE WITTE, 49 j. Caecilia FLORY, echtgenote, 34 j. Petrus DE WITTE, 53 j. Jacobus DE WITTE, 47 j. Josephus TICQUET, 31 j. Maria PROVO, dienstmeid, 18 j.	6	3
94	Petrus PROVO, 48 j. Mary Joanna DENYS, echtgenote, 46 j. Joannes Baptista, zoon, 15 j.	3	1
95	Albertus BRUTSAERT, 62 j. Eugenius, zoon, 30 j. Petrus, zoon, 27 j. Carolus Ludovicus, zoon, 17 j. Carolina, dochter, 22 j. Maria Teresia, dochter, 20 j. Franciscus FLAHOU, knecht, 22 j. Petrus FLAHOU, knecht, 17 j.	8	-
96	Maria WINNOCK, wed. Gabriël MOENECLAEY, 88 j. Gabriël MOENECLAEY, zoon, 63 j.	9	-

Nr.	Naam, hoedanigheid, leeftijd, ...	Volw.	Kind.
	Joannes MOENECLAEY, zoon, 61 j. Caecilia MOENECLAEY, wed. Petrus DE HOLLANDER, 54 j. Petrus DE HOLLANDER, 32 j. Carolus MOENECLAEY, 13 j. Carolina DE HOLLANDER, 30 j. Anna DE HOLLANDER, 27 j. Carolus SWERTVAEGHER, knecht, 23 j.		
97	Petrus KEMP, 46 j. Victoria CARNEY, echtgenote, 25 j. Seraphinus, zoon, 12 j. Jacobus DE DRIE, knecht, 22 j. Joanna Teresia BOTS, dienstmeid, 21 j.	5	3
98	Antonius DE BAENST, 40 j. Dorothea GHELDOF, echtgenote, 57 j. Petrus OREEL, zoon, 25 j. Jacobus MOEREKANT, knecht, 34 j. Carolus Ludovicus DE BAENST, 15 j. Seraphinus DE BAENST, 12 j. Teresia DE BOUDT (of DE BONDT), dienstmeid, 19 j.	7	-
99	Isabella MOENECLAEY, wed. Gabriël WINNOCK, 85 j. Maria Joanna WINNOCK, dochter, 54 j. Jacobus GRUSSON, knecht, 30 j. Carolus VAN ACKER, knecht, 20 j. Caecilia VANDENBROUCKE, dienstmeid, 25 j.	5	-
100	Joannes BOUCKSOONE, 27 j. Clara Aldegondis LE HOUCK, echtgenote, 47 j.	2	1
101	Petrus Albertus DE HOLLANDER, 41 j. Joanna Teresia FLORY, echtgenote, 35 j. Angelus Gabriël DE HOLLANDER, 37 j. Carolus ALDERWEIRELD, knecht, 25 j. Franciscus VERLEENE, knecht, 14 j. Maria LE FEVRE, dienstmeid, 21 j.	6	-
102	Carolus PROOT, 34 j. Maria VERLEENE, echtgenote, 30 j.	2	-
103	Petrus PERSYN, 62 j. Maria Joanna LEEMAN, echtgenote, 60 j. Joannes Baptista, zoon, 33 j. Petrus, zoon, 25 j. Engelbertus, zoon, 18 j.	6	-

Nr.	Naam, hoedanigheid, leeftijd, ...	Volw.	Kind.
	Josepha BRUSSCHAERT, dienstmeid, 40 j.		
104	Carolus NEUDT, 61 j. Maria SLOVE, echtgenote, 58 j. Carolus Josephus, zoon, 26 j. Petrus, zoon, 20 j. Cornelius Ludovicus, zoon, 15 j. Joannes VIENNE, knecht, 17 j. Victoria DELMAERE, dienstmeid, 19 j.	7	-
105	Petrus COPPEIN, 76 j. Maria Teresia WERQUIN, echtgenote, 60 j. Coleta VANDEVOORDE, 22 j.	3	1
106	Balduinus DE PREZ, 28 j. Barbara VILEIN, echtgenote, 28 j.	2	1
107	Bernardus Jacobus DE SOMER, 38 j. Anna Catharina TOP, echtgenote, 25 j. Isabella BASTAERT, 20 j.	3	1
108	Jacobus DE PESER, 47 j. Teresia VIENNE, echtgenote, 28 j. Engelbertus BASTAERT, knecht, 23 j. Carolus MARESCAUX, knecht, 19 j.	4	2
109	Eugenius DINNEQUIN, 59 j. Joanna Teresia DE PESER, echtgenote, 52 j. Carolus QUAGEBEUR, zoon, 20 j. Simon Franciscus DINNEQUIN, zoon, 15 j. Catharina QUAGEBEUR, dochter, 18 j. Rita DINNEQUIN, dochter, 12 j.	6	-
110	Petrus CARPENTIER, 61 j. Maria Cornelia TOP, echtgenote, 61 j. Joannes Baptista, zoon, 28 j. Engelbertus, zoon, 20 j. Catharina, dochter, 26 j.	5	-
111	Jacobus DE WITTE, 45 j. Joanna Teresia QUAGEBEUR, echtgenote, 38 j. Franciscus, zoon, 13 j. Maria Teresia, dochter, 14 j.	4	3
	Franciscus VANDENBUSSCHE, 40 j. Anna Teresia BASTAERT, echtgenote, 38 j.	2	4
112	Josephus BEGHEIN, 40 j.	4	1

Nr.	Naam, hoedanigheid, leeftijd, ...	Volw.	Kind.
	Joanna DEN DECKER, echtgenote, 34 j. Jacobus DE CHERF, knecht, 18 j. Isabella DU TOO, dienstmeid, 20 j.		
113	Laurentius DE DRIE, 40 j. Isabella DE SAEVER, echtgenote, 42 j. Laurentius, zoon, 17 j. Franciscus, zoon, 15 j. Juliana, dochter, 12 j.	5	4
114	Roelandus GODDERIS, 47 j. Anna BOUVE, echtgenote, 47 j. Joannes Baptista, zoon, 18 j.	3	2
115	Isabella DE HOLLANDER, wed. Franciscus DE SAEVER, 71 j. Franciscus DE WITTE, zoon, 47 j. Basilius DE SAEVER, zoon, 26 j. Carolus DE COCK, knecht, 19 j. Josephus METSHEERE, knecht, 18 j. Rosa QUAEGHEBEUR, dienstmeid, 27 j.	6	-
116	Franciscus DE BERGH, 71 j. Joanna WAEGHEMAEKER, echtgenote, 67 j. Teresia, dochter, 28 j.	3	-
117	Petrus VIENNE, 53 j. Rosa GODDERIS, echtgenote, 49 j. Carolus Ludovicus, zoon, 12 j.	3	2
118	Augustinus TORRELLE, 58 j. Petrus Albertus, zoon, 28 j. Caecilia, dochter, 22 j. Ambrosius FOSSAERT, knecht, 29 j. Isabella Clara MOENAERT, dienstmeid, 15 j.	5	-
119	Philippus DUJARDIN, 40 j. Anna LONCKE, echtgenote, 29 j. Antonius BARBEZ, 15 j. Amelia VERLEENE, dienstmeid, 24 j.	4	3
	Aantal communicanten en kinderen	438	140[2]

2. In het boekje schrijft de pastoor 141 kinderen, maar er zijn er effectief maar 140.

Lijste der aenbidders voor het heylig graf den wittendonderdag en goedenvrijdag in de kerke van Gyverinckhove

In die lijst die achteraan in het boekje volgt, staan enkele namen van parochianen opgetekend; zij waren op een bepaald uur uitgenodigd om te komen aanbidden naar de kerk. Pastoor Seriez (+ 21 februari 1837) gebruikte deze lijst na 1816 elk jaar opnieuw, doorstreepte een aantal namen en voegde er nieuwe bij.
In de onderstaande lijst zijn opgenomen:

1. de namen van afgestorven mannen, waar de pastoor heeft bijgeschreven: *de weduwe van* ... (nr. 120).
2. enkele nieuwe namen, die in de vorige lijst niet voorkomen (nr. 121).
3. volledig doorstreepte namen, die elders niet voorkomen (nr. 122).

120 De weduwe van Franciscus DECRETON (nr. 20)
Pieter DE HOLLANDER (nr. 78)
Jacobus DE PESER (nr. 108)
Eugenius DINNEQUIN (nr. 109)
Jan Baptist FINAU (nr. 80)
Ignatius KINGET (nr 70)
Dominicus LOONIS (nr. 10)
Franciscus LOUAGE (nr. 62)
Joannes MAES (nr. 68)
Franciscus MORLION (nr. 58)
Franciscus SAVAETE (nr. 14)
Seraphinus SENESAEL (nr. 21)

121
de wed. van Joannes CANDAELE
Philippus CARLIER
Pieter DE DULLEN
Pieter DE HOLLANDER, fs. Joannes
Pieter DE HOLLANDER, fs. Jacobus
Carel DE MERRE
Carel DE SCHRIJVER
Pieter GRYMONPREZ
Pieter HOUVENAEGHEL
Amandus JANSSEUNE
Dominicus JANSSEUNE
Carolus Ludovicus MAHIEU
Norbertus PLAETEVOET
Pieter SABBEN

122
De wed. van Pieter ALDERWEIRELD
Francisuc CADEY
Joannes Bapt. CARPENTIER
de wed. van Cornelius DE BAENST
de wed. van Franciscus DE SAEVER
de wed. van Ludovicus DE WULF
de wed. van Franciscus DU TOO
Pieter FAGOO
Cornelis LA TOUR
de wed. van Franciscus MAES
Pieter MAES
Ludovicus NEUDT
de wed. van Pieter NEUDT
de wed. van Carel PLAETEVOET
de wed. van Jacques TYCQUET
Joseph VAN ENGELANT
Joannes METSHEERE
de wed. van Jan Baptiste WULLEN

Index op de familienamen (De cijfers verwijzen naar de volgnummers in de lijst)

A
ALDERWEIRELDT 37, 38, 58, 92, 101, 122
AMELOOT 5

B
BAEKELANDT 31
BAELDE 27
BAILLEUL 17
BAILLIAERT 31
BARBERY 29
BARBEZ 119
BASTAERT 107, 108, 111
BASTINCK 53
BENOUW 1, 15
BECELAERE 68
BEGHEIN 112
BERTELOOT 55
BEUN 11
BLIECK 9
BOSSAERT 40
BOTS 97
BOUCHERY 38
BOUCKSOONE 100
BOUCNEAU 45
BOUDELE 13
BOUSSAERT 31
BOUTTHÉ 56
BOUVE 114
BRUSSCHAERT 103
BRUTSAERT 48, 95
BULTHÉ 92
BUTHAEY 90

C
CADEY 122
CAMBIN 11
CANDAELE 121
CARDINAEL 3
CARLIER 121
CARNEY 21, 83, 91, 97
CARPENTIER 75, 83, 110, 122
CARTIN 76
CAVAEL 44
CHAISE 65
CHENU 60
COOLAERT 86
COOPMAN 24
COPPEIN 105
COSSEY 5
COUCKE 64
COULIER 24, 72
CROCQUEY 66
CROOSEL 28

D
DE BAENST 32, 62, 98, 122
DE BERGH 34, 116
DE BONDT 98
DE BOUDT 98
DE BREUS 26
DE BRIL 91
DE BRUYNE 84
DE CAE 40
DE CHERF 76, 112
DE CLAEYMAN 29
DE COCK 75, 115
DECRETON 20, 120
DE CROP 11
DE DRIE 72, 97,113
DE DULLEN 7, 84, 121
DE FOOZ 60
DE GANS 79
DE HOLLANDER 18, 20, 44, 78 86, 96, 101, 115, 120, 121
DELMAERE 104
DELPIERE 57
DE MAN 17
DE MERRE 121
DE MEY 65
DE MOL 34
DE MOLDER 58
DE MOOR 3, 51
DEN DECKER 9, 44, 78, 112
DENYS 26, 94
DE PESER 21, 79, 108, 109, 120
DE POORTER 22
DE PREEU 6, 47
DE PREZ 106
DE QUEKER 7
DE ROO 25
DE SAEVER 87, 113, 115, 122
DE SCHRIJVER 121
DE SMIDT 38
DE SMOLDER 75
DE SOMER 107
DE TURCK 19
DE VICK 52
DE VOS 89
DE WAELE 64
DE WITTE 3, 23, 93, 111, 115
DE WULF 122
D'HAENE 63
DINNEQUIN 109, 120
DOBBELAERE 12
DOUCHY 65, 70
DU BOIS 16
DUJARDIN 119
DU MON 41, 77
DU SOIR 36, 58
DU TOO 28, 30, 69, 112, 122

E
ENTEN 8

F
FAGOO 122
FINAU 80, 120
FLAHOU 95
FLORY 93, 101
FOLLEY 39, 88, 92
FOSSAERT 118

G
GADDAF 58
GANNE 2
GHELDOF 98
GHEWY 40
GODDERIS 4, 22, 35, 38, 52, 114, 117
GOOSSEN 9, 32, 66
GRUSSON 99
GRYMONPREZ 121

H
HELLEM 16
HENEMAN 13
HENNEBEIR 67
HOUVENAEGHEL 121

I
INGELAERE 22

J
JANSSEUNE 121

K
KEIRSEBILCK 51
KEMP 97
KERCKHOVE 12
KINGET 7, 70, 120
KOUCKE 8

L
LANGHEMERCK 32, 37
LANNOYE 33
LA RUE 14
LA TOUR 122
LEEMAN 103
LE FEVRE 101
LE GRAND 33
LE HOUCK 100
LE NOIR 43, 50, 85
LIEM 31
LONCKE 48, 119
LOONIS 10, 120
LOOTEN 84
LOUAGE 15, 62, 120

M
MAEKELBERGH 57
MAELEGHEER 36
MAERTEN 59, 76
MAES 27, 54, 64, 68, 120, 122
MAHIEU 5, 41, 46, 63, 121
MARESCAUX 18, 108
MARKEY 84
MATSAERT 19
MEIRLEVEDE 53
MAZEREEL 21

METSHEERE 16, 46, 115, 122
MOENAERT 118
MOENECLAEY 35, 90, 96, 99
MOEREKANT98
MORLION 58

N
NEUDT 77, 104, 122
NEUVILLE 33, 80
NOTERDAEME 54

O
OREEL 98

P
PATTYN 43, 73
PEEL 74
PERSYN 4, 103
PLAETEVOET 61, 121, 122
PLATEEL 43
POLLEY 67
PROOT 102
PROVO 93, 94

Q
QUAEGEHBEUR 59, 115
QUAGEBEUR 109, 111
QUETSTROEYUX 9
QUIDEY 82

R
RABAUW 71
RAPPELET 50
REYGHER 3
RIETVELT 6
RYCKEBOER 42, 78, 81

S
SABBEN 121
SAMPERS 85
SAVAETE 14, 120
SCHALLIER 81
SCHILLEWAERT 64
SENAVE 23, 27
SENNESAEL 21, 120
SERIEZ 1
SIX 22
SLOVE 10, 104
SPIEGELS 69
SPILLIAERT 71
STOPPIN 49
STRAGIER 8
SWERTVAEGHER 96
SWYNGEDAUW 27

T
THIEU 68
THOOR 11
TICQUET 25, 30, 49, 93
TOP 78, 107, 110
TORRELLE 118
TYCQUET 23, 65, 122

V
VALLAEYS 42
VAN ACKER 99
VAN BERGHE 53
VAN BEVEREN 4, 9
VAN DEN ABEELE 3
VAN DEN AMEELE 3
VANDENBERGHE 76
VANDENBROUCKE 99
VANDENBUSSCHE 111
VANDENDRIES 55
VANDERHEYDE 33
VANDERMEERSCH 41
VANDEVOORDE 45, 105
VAN DE WALLE 54
VAN ENGELANT 122
VAN GREVELYN 61
VAN HOUTTE 3
VAN OOSTEN 82
VAN STEENE 61
VERLEENE 73, 101, 102, 119
VERMARCKER 47
VERMEERSCH 19
VERPLAETSE 74
VIENNE 40, 104, 108, 117
VILEIN 24, 106

W
WAEGEMAEKER 90, 116
WAEGENBURGH 2
WAELES 87
WECKSTEEN 25, 56, 88
WERQUIN 105
WINNOCK 20, 96, 99
WULLEN 122
WYCKAERT 89

Z
ZEURINCK 40

Zopas verschenen

De kwartierstaat Frans Lignel, een uitgave door V.V.F.-Westhoek
Bijna 80 jaar nadat het oude Ieperse stadsarchief verloren ging tijdens Wereldoorlog I, was Schepen van Cultuur Frans Lignel de stuwende kracht achter de politieke beslissing tot het heroprichten van een stadsarchief in Ieper. Als blijk van erkentelijkheid bood V.V.F.-Westhoek hem zijn kwartierstaat aan. In de brochure die bij die gelegenheid werd uitgegeven, staat die kwartierstaat afgedrukt, samen met de naamverklaring (dr. fil. W. Beele), een sociaal-economische kanttekening en de stamreeks Lignel.

De kwartierstaat ..., 12 blzn. A5, is te verkrijgen tegen 60 fr. + 20 fr. verzendingskosten op rek. 738-3021311-74 van V.V.F.-Westhoek, Bloemendale 6, 8904 Boezinge.

Pater Alfons Coene (1881-1963) en zijn familie, door A. Vande Walle-Depijper.
Zoals de titel van de publicatie doet vermoeden, hebben we te maken met een studie die in twee delen uiteenvalt: de levenschets van de in Krombeke geboren redemptorist-missionaris Alfons Coene (pp. 8-91), en een genealogische studie omtrent zijn familie (pp. 92-244).

Leidraad bij het samenstellen van de biografie vormden de talrijk nagelaten brieven van wijlen Pater Coene, die tevens een verhelderende blik werpen op nagenoeg 60 jaar missionering in Zaïre. Pater A. Coene was de oudste van de 10 kinderen van Petrus Coene en Adelaïde Van Egroo. Hij woonde met zijn familie op de hoeve Diepezele te Krombeke. Hij volgde de lagere school in zijn geboortedorp, humaniora in het college te Poperinge, Groot Seminarie te Brugge en werd priester gewijd in 1905. Hij trad in het klooster bij de paters redemptoristen in 1907 en in 1909 reisde hij voor het eerst naar het toenmalige Kongo af. Zesmaal kwam hij voor kortere of langere tijd naar Vlaanderen terug. In 1958 reisde hij voor de zevende en laatste maal naar Kongo, waar hij op 11 april 1963 in Tumba overleed en begraven werd. Aanvankelijk werkte hij in de missies als rondreizend missionaris. Later werd zijn werkterrein verlegd naar het onderwijs in catechese en geestelijke vorming van kloosterlingen. Hij leverde heel wat bijdragen voor tijdschriften en schreef een paar grammatica. Het levenspad van Alfons Coene liep niet altijd over rozen: hij kreeg de slaapziekte en moest daarvan in zijn verdere leven de gevolgen dragen. In zijn missioneringswerk aarzelde hij niet nieuwe wegen te bewandelen. Dat hij in de moeilijke jaren '60 in Zaïre bleef is daar ook een logisch gevolg van.

Het genealogische luik van de publicatie wordt ingeleid door de naamverklaring Coene (dr. fil. W. Beele) en de kwartierstaat van Pater Coene. De resultaten van de opzoekingen werden helder en overzichtelijk verwerkt volgens de generaties, met een eerste vemelding ca. 1560 van Maerten Coene d'Oude, die landbouwer was te Leisele en bij zijn overlijden in 1635 verschillende gronden aan zijn kinderen naliet.
Het is duidelijk dat de samensteller van deze zeer verzorgde familiegeschiedenis niet over ijs van één nacht gegaan is. Een index op de familienamen maakt deze vlot geschreven verhandeling optimaal toegankelijk.

Pater Coene ... — 244 blzn. A4 maco wit 135 g., natuurlinnen harde kaft met goudopdruk, talrijke (kleur)ill. — is te verkrijgen tegen 1200 fr. + 100 fr. verzendingskosten (*f* 78, 235 frf.) op prk. 000-0478352-45 t.n.v. A. Vande Walle-Depijper, Sint-Amandstraat 39/3, 8800 Roeselare, o.v.v. *Pater Coene.*

Robrecht van Belle, een calvinistisch edelman betrokken bij de gebeurtenissen van het wonderjaar

Lic. hist. Dirk Laureys — Oudenburg

Tijdens het opzoekingswerk m.b.t. mijn licentiaatsverhandeling stuitte ik op Robrecht van Belle, een edelman uit Groede die in 1566 in het Westkwartier actief was[1]. Daarom laat ik hier zijn biografie volgen.

Deze edelman (hij was heer van Schonewalle, nabij Groede) was lid van het Eedverbond, propageerde in 1566 de nieuwe religie in de omgeving van Belle en trad op 15 september van hetzelfde jaar op in Ieper ter ondersteuning van de plaatselijke calvinisten tegenover de stadsmagistraat. Hij was gehuwd met een zuster van Katharina van Boetzelaer, die op haar heerlijkheid *Het Vliegend Paard* te Oedelgem hagepreken organiseerde[2].

De Raad van Beroerten veroordeelde hem op 16 januari 1568 tot eeuwige verbanning en plaatste zijn goederen onder de sekwester. Hij bezat alleszins een groot huis met een aanzienlijk stuk land te Groede. De waarde ervan werd 416 lb. 13 schellingen 2 deniers bepaald. Daarenboven bezat hij nog verschillende niet nader genoemde pachtlanden in dito parochies[3].

Toch was de vogel reeds gaan vliegen. Hij vluchtte inderdaad naar Londen, waar hij met andere verbannen edelen betrokken was bij de voorbereiding van

1. D. LAUREYS, *De Reformatie in het Brugse Vrije (1566-'76)*, onuitgegeven, Gent, Rijksuniversiteit, 1992, 2 dln., dl I, pp. 190.

2. R. BOUCQUEY, *De Hervorming in de kasselrij Ieper van 1562 tot 1576*, Leuven, 1971, pp. 184-185. J. DECAVELE, *Katharina van Boetzelaer, een merkwaardig figuur in het protestants verzet tijdens het 'wonderjaar' (1566)*, in: VERENIGING VOOR GESCHIEDENIS VAN HET BELGISCH PROTESTANTISME, 1969, p. 153. E. DE COUSSEMAKER, *Troubles religieux dans la flandre maritime 1560-1570*, Brugge, 1876, 4 dln., dl. I, pp. 60-61 en 253.

3. ALGEMEEN RIJKSARCHIEF BRUSSEL, *Rekenkamer*, 18.803, f. 171v. en 175r.-176v.. A.L.E. VERHEYDEN, *Conseil des Troubles - Liste des Condamnés (1567-1573)*, Brussel, 1961, p. 396 nr. 10.112.

de invasie in het Westkwartier (1568). Vanaf de zomer van 1569 tot januari 1572 was hij actief als kapitein op de watergeuzenvloot, alwaar hij grote invloed uitoefende op Dolhain[4].

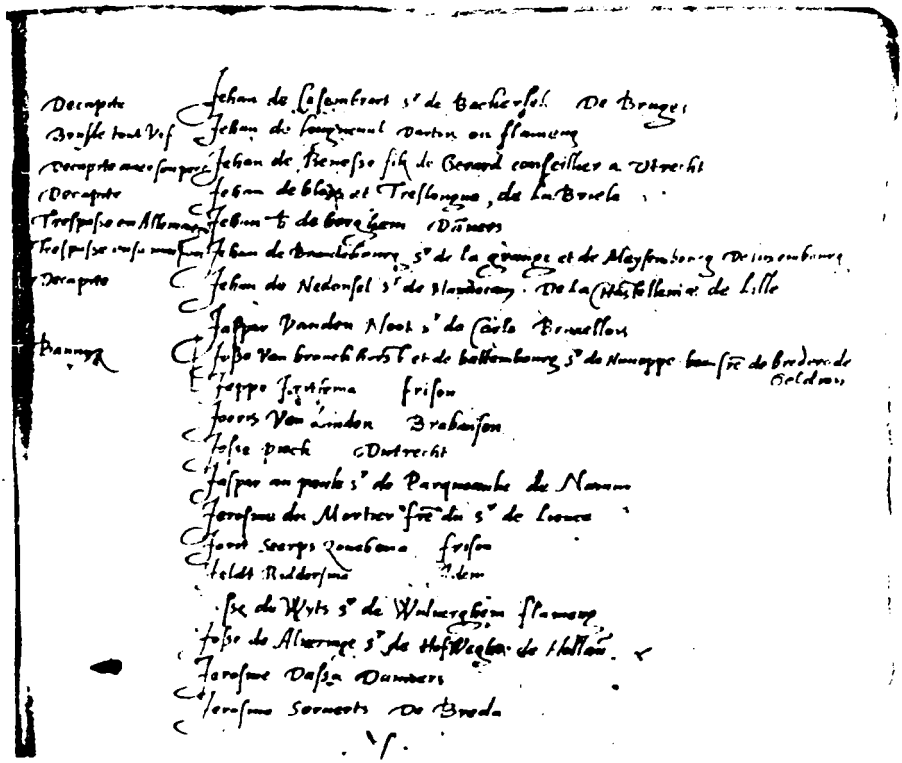

Lijst van edelen van het Compromis der Edelen. Op deze lijst zijn de leden van het Compromis alfabetisch gerangschikt. In de marge is vermeld welk lot ieder van de leden trof (décapité, bruslé tout vif, trespassé, banny).

4. J.C.A. DE MEIJ, *De Watergeuzen en de Nederlanden 1568-1572,* Leiden, 1972, pp. 30, 37 en 46. L. VANDAMME, *Een edelman uit het Westkwartier in Engeland: Charles Vasquez (1568-1578),* in: HET BELOOFDE LAND. ACHT OPSTELLEN OVER WERKEN, GELOVEN EN VLUCHTEN IN DE 16DE EN 17DE EEUW, Westhoek, Dikkebus, 1992, p. 147.

Hondschote: akten van vrijwillige rechtspraak (3)

Jef Cailliau — Koksijde

[Vervolg van WH-info, jg. IX, afl. 3, p. 128]

— Maillaert LANCKZWEERT fs. Jan & Elisabeth DE MUUS fa. Robert & Maijken HERWIJN fa. Augustijn. Prijcken DE MUUS, zijn moeie. Maijken LANCKZWEERT, zijn ongehuwde en bejaarde zuster. Procuratie voor notaris Gheens te Leiden, 8 april 1610.

— Claijs KESTEMAN. Magdaleene fa. Bartholomeus DE CONINCK en Victorijne DEVERIS fa. Jan jr.. Procuratie voor notaris Gheens te Leiden, 30 mei 1609.

— Jan HENDRICKX x Maijken LOOTEN fa. Hendrijc. Procuratie voor notaris Gheens te Leiden,20 mei 1610.

— Jaquemijnken DE RAM fa. Bernaerts. Frans REUBOUT fs. Jan & Perijnken POORTERS. Procuratie voor notaris Gheens te Leiden, 16 september 1609.

— Guillames WOUTERS x Maijken DE BUCK fa. Pieter. Jacques REVAERE fs. Roelant. Jan SCHAVOOT. Joris DE BUCK fs. Pieter. Hoirs van Jan & Prijncken DE BUCK, fii Jacob + Leiden 7 september 1610.

— Lauwereins DUBAERT (fs. Matheus) x Janneken. Akte Leiden 16 april 1610.

— Jan ALENSOONE oom & voogt van Joris, Daneel en Maijken fii Jan DE COTS bij Janneken DE PLACKER fa. Maillaert. Procuratie voor wezemeesters te Leiden, 30 april 1610.

— Jacob VAN WASSENBURGH x Wouterijne GODSCHALCK fa. Christiaen ex Hondschote. Procuratie voor J. Tack in Leckerkerck, 2 april 1610.

— Jan GODSCHALCK fs. Adriaen. Procuratie voor schout & schepenen van Leiden, 9 september 1610.

— Pieter DE POORTERE (fs. Jacob) x Jaecquemijne woont in Aardenburg in 1610.

— Janneken SPIJDT fa. Mauris en Jakemijnken PAUWELEN fa. Guillames. Procuratie voor notaris Gheens te Leiden, 5 & 7 april 1611.

— Simon DE BELS x Maeyken fa. Pieter DE HAENE. Procuratie voor notaris Gheens te Leiden, 7 mei 1611.

— Betken VAN DER MERSCH x Pieter POULS, wed. Caerel DE SCHACHTERE met hun dochter Maijken. Procuratie voor wezemeesters in Leiden, 23 juni 1611.

— Pieter CHRISTIAEN x Tanneken fa. Jacob DE ZWIJGHER. Procuratie voor

wezemeesters in Leiden, 11 juni 1611.

— Sara SCHROIJ fa. Jan de zoon van Jacob. Procuratie voor wezemeesters in Leiden, 16, 23 & 30 juli 1611.

— Caerle BOERAVE x Margriete GERAERTS. Procuratie voor schout, burgemeester en schepenen van leiden, 15 juni en 30 juli 1611.

— Pieter GOOSSEN fs. Pieter ° Killem x Prinken INGHELRAM fa. Jacob, wed. Guillame REVELE. Procuratie voor wezemeesters in Leiden, 11 augustus 1611.

— Jan BOUDEN (fs. Jan) x Margriete. Procuratie voor magistraat van Leiden, 13 juli en 12 augustus 1611.

— Jan VAN HOVE (fs. Jan) x Cathelijne woont in Colchester in *Inghelant.* Proces nopens *dobbel sayghetau*. Akten 23 en 27 augustus 1611.

[wordt vervolgd]

De familie CRABBE in de regio Staden

Paul Crabbe

Met de publicatie van de onderstaande genealogische gegevens wens ik enerzijds de stand van het onderzoek m.b.t. de familie Crabbe in het Stadense mee te delen en hoop ik anderzijds er eventueel aanvullingen op te verkrijgen.

I Michiel CRABBE °/1700 te Staden huwde Petronella *VER*COOREN °/1700 te Staden. Geboorte-, huwelijks- en overlijdensdata en —plaatsen onbekend. Uit dit huwelijk werden zeker 2 kinderen geboren:
Thomas Jacobus, volgt onder II
Petronella CRABBE, ° 1744/ Staden - + Staden 22.12.1822, huwde Judocus HUYGHE.

II Thomas Jacobus CRABBE, ° Staden 18.04.1743 - + ... Oostnieuwkerke, huwde Maria Francisca CARDOEN, ° .... Geluwe - + ... Oostnieuwkerke, waarvan:

III Ignatius CRABBE, ° .... 1759 - + Roeselare 13.08.1814, huwde (datum en plaats onbekend) Amelia Joanna LOONIS fa. Petrus & Catharina GODEERIS, waarvan:

IV Leonardus CRABBE huwde Theresia ROSELLE, waarvan:

V Aloïsius CRABBE huwde Adeline Ludovica HEYMAN, waarvan:

VI Odile CRABBE huwde Andréa MONTEYNE.

Contrats de mariage à Bergues Saint-Winoc 1547-1649 kan nog besteld worden tegen betaling van 585 fr. + 50 fr. verzendingskosten (*f* 38, 120 frf) op prk. 000-1471755-71 t.n.v. Jef Cailliau, Strandlaan 260/1, 8670 Koksijde, o.v.v. *Bergues*.

V.V.F.-Westhoek
Geschied- en Familiekundige Kring WESTHOEK (WH)
Stadsarchief Ieper

PROGRAMMA VOORJAAR 1994

Dinsdag 8 februari: W. DEVOLDERE, **PC en Genealogie.**
Inleiding over het gebruik van de PC bij genealogische opzoekingen.

Dinsdag 8 maart: **Werkvergadering**
Uitwisseling van gegevens en voorstelling van enige fondsen in het stadsarchief, met oefening paleografie.

Dinsdag 12 april: R. CASTELEIN, **Het leven van de boeren in de kasselrij Oudenaarde tijdens het Ancien Régime.**

De vergaderingen hebben plaats om 20.00 uur. De lezingen vinden plaats in de zaal van de Cera, Rijselsestraat 52, Ieper. De werkvergaderingen gaan door in het stadsarchief, Lange Meersstraat 9, Ieper.
Toegang: Lezingen: leden V.V.F. en WH 60 fr.; niet-leden: 100 fr. Werkvergaderingen: niet-leden: 50 fr.; leden gratis.

Lidmaatschap WESTHOEK (WH) 1994

WH-leden worden nu verzocht hun bijdrage voor 1994 over te maken. In de onderstaande tabel vindt men de minimumbijdragen die recht geven op 4 afleveringen van WH-info. Het lidmaatschap geeft ook recht op vermindering op de WH-activiteiten.

	(A)	(B)	(C)	(D)
	België Luxemburg	Nederland	Groot-Brittannië Frankrijk	Andere landen
	BEF	**NLG**	**BEF**	**BEF**
Minimumbijdrage	**275,-**	**18,-**	**325,-**	**350,-**

A. te storten op **KB-rek.** 464-8254601-51.
B. giro op rek. 17.90.35 van de **ING-Bank** te Sluis t.g.v. de rekening 68.09.76.787 t.n.v. Karel J.C. DECAESTECKER, Kleine Markt, B-8978 Watou, o.v.v. WH-info 94.
C & D. op prk. 000-1485051-78 van Westhoek-Jaarboek, of internationale postwissel.
– Alle bedragen **moeten** ons toekomen vrij van alle taksen en kosten.

In dit nummer

Gids voor het Fonds Merghelynck	133
Vrienden van het Poperings Archief	145
De parochie Gijverinkhove anno 1816	146
Zopas verschenen	
De Kwartierstaat Frans Lignel	166
Pater Alfons Coene (1881-1963) en zijn familie	167
Robrecht van Belle	168
Honschote: akten van vrijwillige rechtspraak (3)	170
De familie Crabbe in de regio Staden	171
Programma 1994 V.V.F., WESTHOEK, Stadarchief Ieper	172
Lidmaatschap WESTHOEK 1994	172

Werkten mee aan dit nummer

Jef CAILLIAU	Koksijde
Georges HOUWEN	Brugge
Dirk LAUREYS	Oudenburg
Kristof PAPIN	Poperinge

Bij ons varen uw bankzaken de juiste koers. Want we zijn groot geworden in het land waar u leeft. We begrijpen u beter dan wie ook, geven gepast advies over geld en verzekeringen, en zijn de geschikte vertrekhaven voor uw internationale ambities. De Kredietbank. De drijvende kracht van hier, die u veilig naar de toekomst loodst.

Thuis bij de bank van hier

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, B-8900 Dikkebus-Ieper
Druk Deleye, B-8900 Ieper

WESTHOEK-INFO

MEDEDELINGEN VAN *WESTHOEK-Dikkebus*
KRING VOOR GESCHIED- EN FAMILIEKUNDIG ONDERZOEK IN DE WESTHOEK

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
Jaargang X, aflevering 1, april 1994 – Afgiftekantoor B-8900 Ieper 1

Medewerkers *Westhoek-info*
Marcel F. Backhouse (Ash, GB)
Noël Bousssemaere (Boezinge)
Jef Cailliau (Sint-Idesbald)
Jean Coopman (Oostende)
John Desreumaux (Geluwe)
Romain L. Dewulf-Heus (Brugge)
Pieter Donche (Berchem)
Raingard Esser (Köln, D)
Ronald A. Fierst van Wijnandsbergen (Boxmeer, NL)
Georges Houwen (Brugge)
Dirk Laureys (Oudenburg)
Jan Luyssaert (Merendree)
Kristof Papin (Poperinge)
Mattias Pattyn (Nieuwkerke)
Hubert Ronse de Craene (Brugge)
Michaël Siddons (Gwynedd, GB)
Joeri Stekelorum (Oostduinkerke)
Henri Vandenberghe (Poperinge)
Etienne Vanden Hove (Wevelgem)
Robert Vanoorenberghe (Nieuw-Koudekerke, F)
A.J. van der Zeeuw (Uithoorn, NL)

Redaktie & bestuur
Wilfried Beele (voorzitter)
Jaak Decaestecker
Ludo Vandamme

WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Rozelaarsstraat 6, B-8900 Dikkebus-Ieper ☎057/44 56 53

De auteurs, en niet de uitgever, zijn verantwoordelijk voor hun bijdrage en illustraties.

Van den Crokette tot Creket
Een familie uit de Westhoek in de Zeven Provinciën[1]

A.J. van der Zeeuw – Uithoorn (NL)

Inleiding

Het is wel algemeen bekend dat de Zeven Provinciën hun zeventiende- en achttiende-eeuwse culturele en economische welvaart in aanzienlijke mate te danken hebben aan de grote aantallen emigranten die er zich omwille van het geloof of de handelsmogelijkheden (of beide) sinds het einde van de zestiende eeuw vestigden. Onder hen waren vele Vlamingen, Walen en ook talrijke Frans-Vlamingen. Brandpunten van vestiging waren Amsterdam en Leiden. De eerstgenoemde stad, waar vooral veel rijke Antwerpenaren gingen wonen, was op weg de machtigste stad van de westelijke wereld te worden, en laatstgenoemde, die een trefpunt van het armere industrieproletariaat uit de Zuidelijke Nederlanden werd, was in 1622 uitgegroeid tot Hollands grootste industriestad, met ongeveer 45.000 inwoners, voor meer dan de helft van Zuidnederlandse herkomst[2].

Minder bekend, zeker bij niet-genealogen, is dat een aantal van deze emigranten de noordelijke provincies via een merkwaardige omweg bereikte. Zo vindt men personen met onmiskenbaar Vlaamse namen vermeld als afkomstig van *Santwits, Noorwits,* of *Colsester.* Ik vind in mijn kwartierstaat een huwelijk, dat in 1624 in Leiden gesloten werd tussen Jacobus Creket en Hester de

1. De volgende afkortingen werden gebruikt:
GAL: Gemeentearchief Leiden
GADH: Gemeentearchief Den Haag
GADB: Gemeentearchief 's-Hertogenbosch
GAR: Gemeentearchief Rotterdam
RAZH: Rijksarchief in Zuid-Holland (Den Haag)
RAU: Rijksarchief in Utrecht
KOT: Kerkelijk ondertrouwregister
Vgdb: Voogdenboek
Pbk: Poorterboek

2. A.TH. VAN DEURSEN, *Mensen van klein vermogen. Het 'kopergeld' van de Gouden Eeuw,* Bert Bakker 1991, p. 44. Vgl. J. BRIELS, *De emigratie uit de Zuidelijke Nederlanden omstreeks 1540-1621/30,* in: OPSTAND EN PACIFICATIE IN DE LAGE LANDEN, Gent 1976, p. 201, die voor Leiden 67% naar voor schuift.

Toir[3], beiden van *Santwits in Engelandt.* Een verhelderend licht op de herkomst van de familie Creket werd geworpen door een artikel van M.F. Backhouse[4]. In dat artikel komen John en Peter de Crokett voor als Vlaamse vluchtelingen uit de Westhoek van Vlaanderen, die in 1585 in Sandwich belasting betaalden[5]. Ondanks de verbastering van de naam van Vlaams via Engels naar Noordnederlands is de overeenkomst te groot om toevallig te zijn. Ik besloot toen een nader onderzoek in te stellen naar het wedervaren van de familie Creket in de noordelijke Nederlanden.

Spelling van de naam

In deze bijdrage worden de namen gespeld zoals in de oorspronkelijke bronnen aangetroffen. Dit kan dus ook betekenen dat van één en dezelfde persoon de naam op verschillende manieren kan voorkomen. Bij de correctie van dit stuk is speciaal gelet op de spellingen. Men moet zich echter wel realiseren dat interpretatieverschillen van het oude schrift mogelijk zijn. In latere generaties is de schrijfwijze over de hele linie Creket of een variant daarvan geworden.

Beperkingen bij het onderzoek

In Leiden zijn de doopregisters aanwezig vanaf 1621. Ondertrouwregisters zijn, zij het vooral in het begin onvolledig, beschikbaar vanaf 1575. Begraafboeken zijn voorhanden vanaf 1601, maar overleden kinderen werden altijd vermeld als *kind van* .... Bovendien werden in die tijd nog veel patroniemen gebruikt, en zijn in veel gevallen namen van niet-Hollandse herkomst zo verbasterd dat de oorspronkelijke vorm moeilijk of niet te achterhalen is. Vooral dit laatste is een belemmering geweest, omdat vóór 1680 geen enkele overledene is aangetroffen wiens of wier naam zelfs maar in de verte deed denken aan het onderwerp van ons onderzoek. In de achttiende eeuw hebben enige verhuizingen plaatsgevonden naar Voorhout. De begraafboeken van die

3. GAL, KOT, I 230.

4. M. BACKHOUSE, *Documenten betreffende de geschiedenis van de Vlaamse en Waalse vluchtelingen in Sandwich tijdens de tweede helft van de 16de eeuw,* in: HANDELINGEN VAN DE KONINKLIJKE COMMISSIE VOOR GESCHIEDENIS, CLV, 3de-4de afl., Brussel 1989, pp. 187-243.

5. *Ibidem,* p. 237.

plaats zijn echter slechts vanaf 1806 te raadplegen[6], en konden geen dienst bewijzen. Tenslotte bleken enige verhuizingen met attestatie uit Leiden naar Den Haag niet terug te vinden in de lidmatenregisters van de Nederlandse Hervormde kerk aldaar. Een kennelijk in 's-Hertogenbosch gesloten huwelijk kon niet worden getraceerd, omdat de ondertrouwregisters pas vanaf één of twee jaar na dat huwelijk bewaard zijn gebleven.

De verbinding Sandwich - Leiden

Op 18 september 1591 werd Jan van den Crokette, *van Belle in Vlaenderen,* als poorter aanvaard in Leiden tegen betaling van 3 guldens en 4 stuivers[7]. Terwijl hij zich toen deze uitgave kennelijk kon veroorloven, blijkt hij in 1597 armlastig te zijn en opgenomen in de brooduitdeling. Jan van den Craquette (!) wordt nog eenmaal vermeld in de Leidse papieren, nl. als zwager en ondertrouwgetuige (2-10-1603) bij het tweede huwelijk van Pieter Jorysz[8]. Diens drie huwelijken zijn alle in de ondertrouwregisters beschreven[9] en de namen van de bruiden laten de conclusie toe dat Jan van den Crokette gehuwd was met een zuster van Pieter Jorysz., en niet omgekeerd. Op 14 maart 1609 vinden we dan de ondertrouw van Pieter van den Crockette, jongman *van Santwits in Engelandt*, taswerker, met Marytgen Ghijsberts, jongedochter van Leiden[10]. Een van zijn getuigen was zijn oom Pieter Jorysz. Uit het voorgaande volgt dat Pieter van den Crockette een zoon moet zijn geweest van Jan van den Crokette, en dat deze laatste dus in Sandwich moet hebben gewoond. Of hij identiek is met John de Crokett is op grond van deze gegevens niet uit te maken, maar lijkt zeer waarschijnlijk. Bovendien kan worden geconcludeerd dat Jan van den Crokette bij de ondertrouw van zijn zoon reeds was overleden. Of hij, behalve Pieter, nog meer kinderen had is uit de Leidse archieven niet op te maken. Terzijde zij opgemerkt dat we ook nog een Proontgen van de Crockette aantreffen als getuige bij het derde huwelijk van bovengenoemde Pieter Jorysz[11]. Zij werd in 1606 voor 20 stuivers in de ver-

6. RAZH.
7. GAL, Pbk E, f. 71.
8. GAL, KOT E, f. 79 v.
9. *Ibidem,* GAL, KOT B, f. 78 en GAL, KOT E, f. 138 v.
10. GAL, KOT G, f. 41 v.
11. Zie noot 9.3.

ponding en voor 26 stuivers in het schoorsteengeld aangeslagen[12], en voerde dus een zelfstandig huishouden. Mogelijk was zij een ongetrouwde zuster of dochter van Jan, of zijn weduwe (in principe werden vrouwen weliswaar met hun meisjesnamen vermeld, maar men was daarin niet altijd consequent).

Van den Crokette / Creket in Leiden

Na het huwelijk van bovengenoemde Pieter van den Crockette is over een periode van ongeveer 15 jaar geen enkel lid van de familie gevonden. Teneinde de lijn niet te verliezen is het zinvol hier even van de chronologie af te wijken en eerst de ondertrouw te noemen van Tyelman Pietersz.[13], *cantoorcleetwerker in de Camp,* op 10 mei 1629 waarbij als getuige optrad David Fransz., zijn stiefvader. Tyelmans moeder Marytgen Gijsbrechts, weduwe van Pieter van de Crocqette, was op 23 februari 1623 met David Fransz ondertrouwd[14].

Op 28 november 1624 ondertrouwden Jacob Creket, baaiwerker van *Santwits,* en Hester de Toir, eveneens van *Santwits*[15]. Bij deze ondertrouw zijn geen getuigen vermeld. Het is vermoedelijk deze zelfde Jacob die, als neef van de bruidegom, op 3 juni 1631 optrad als getuige bij de ondertrouw van Daniel van de Crokette, wolkammer van Leiden[16]. Vrijwel zeker is deze herkomstaanduiding onjuist. Op 29 september 1636 trad hij op als getuige bij de ondertrouw van zijn broer Abraham Krokette, greinwerker van *Santwits*[17]. Abraham op zijn beurt was getuige bij de ondertrouw van zijn broer Charel van de Croquette, taswerker van *Santwiths*, op 30 maart 1638[18].
Zeer waarschijnlijk was Daniel de oudste van de drie broers, en dus eveneens in Sandwich geboren.

Als laatste van deze generatie treffen we dan nog Jan Kreket aan, geboren in Sandwich. Diens huwelijk met Sara Lambrechtsdr. (Lammers, Lambert) is in

12. GAL, *Schoorsteengeld,* 1606, ONL, f. 185 v.
13. GAL, KOT K, f. 149 v.
14. GAL, KOT I, f. 160.
15. GAL, KOT I, f. 230.
16. GAL, KOT K, f. 236 v.
17. GAL, KOT L, f. 249 v.
18. GAL, KOT M, f. 18.

Leiden niet gevonden. Het feit dat Jan Kreket in Sandwich geboren was en gehuwd was met Sara Lambrechtsdr. blijkt uit een vonnis dat over hem werd geveld op 25 juni 1630 wegens smokkel en distributie van bier en misleiding van de justitie[19]. De eis was draconisch: geseling, brandmerking en levenslange verbanning uit Holland en West-Friesland. Het vonnis was milder: met een ton om het lichaam door de stad worden geleid, gevolgd door verbanning voor 6 jaren uit Leiden, Rijnland, Den Haag en Haagambacht. Waarschijnlijk is dit vonnis niet (geheel) ten uitvoer gelegd, getuige het feit dat Jan en Sara kans zagen in Leiden 2 kinderen te krijgen in de periode dat Jan buiten de stad zou hebben moeten verblijven.

Nogmaals Sandwich - Leiden

Er heeft zich nu het volgende beeld ontwikkeld. Het gezin van Jan van den Crokette, die mogelijk of zelfs waarschijnlijk dezelfde was als John de Crokett in Sandwich, is even vóór of in 1591 naar Leiden gekomen. Zijn zoon Pieter trouwde in Leiden en zijn kleinzoon Tyelman is daar geboren. Daniel, Abraham en Charel (broers), Jacob (neef van de broers) en Jan zijn in Sandwich geboren. Gezien de leeftijd waarop mannen in die tijd gewoonlijk trouwden kunnen we hun overkomst naar Leiden, al of niet in het verband van hun ouderlijk(e) gezin(nen), waarschijnlijk plaatsen na 1605. Hiervoor pleit ook het feit dat Daniël zich bij zijn ondertrouw in 1631 liet assisteren door een neef, in plaats van door een van zijn broers. Dit kan erop duiden dat de oudste van zijn broers, waarschijnlijk Abraham, nog minderjarig was. Bij de ondertrouwinschrijving van Jacob werden, zoals boven reeds geschreven, geen getuigen aangetroffen. Bij de doop van zijn eerste kind Christina in 1625 echter trad een Pieter Creket op als doopgetuige. Deze kan onmogelijk dezelfde zijn als Tyelman Pietersz.' vader, die immers vóór 23 februari 1623 is overleden. Een mogelijkheid is dat het hier Jacobs vader betreft, misschien dezelfde als Peter de Crokett uit het artikel van Backhouse[20].

Tot hiertoe zijn de geuite veronderstellingen uitstekend te verdedigen. Het is

19. *De criminele vonnisboeken van Leiden, 1533 - 1811,* door H.M. VAN DEN HEUVEL, jg. 14/15, in RIJNLAND, TIJDSCHRIFT VOOR SOCIALE GENEALOGIE EN STREEKGESCHIEDENIS VOOR LEIDEN EN OMSTREKEN', 1977/78.

20. M. BACKHOUSE, *art. cit.,* p. 237.

verleidelijk verder te filosoferen over de familierelaties. Dat deze relaties bestonden is duidelijk. Zo treden bijvoorbeeld Tyelman Pietersz. en Abraham wederzijds op als doopgetuigen, en is (zonder vermelding van de familierelatie) Jacob Kerket getuige bij de doop van Jans derde zoon Abraham in 1636. Zonder nadere informatie over de samenstelling van de gezinnen van John en Peter de Crokett in Sandwich wordt verder filosoferen echter te speculatief. Ook de vernoemingen met name van oudste zonen en dochters in Leiden geven in dit verband onvoldoende houvast.

De volgende generaties

Tyelman Pietersz van de Krockette kreeg bij zijn vrouw in totaal negen kinderen. Geen van hen treffen we in de ondertrouwregisters aan, zodat zij mogelijk allen vroeg zijn overleden of ongetrouwd zijn gebleven. Overigens zijn van hen ook geen overlijdensgegevens bekend.

Daniel van de Crokette heeft, voor zover bekend, geen kinderen gekregen.

Abraham Krokette kreeg twee kinderen, een meisje en een jongen. Zijn zoon Abraham Abrahamsz. echter kreeg alleen een dochter.

Charel van de Croquette kreeg acht kinderen, van wie o.a. twee zoons overleefden en trouwden. De oudste zoon Carel Carelsz. van de Krokette kreeg alleen een dochter. De jongste zoon, Jacob Carelsz, kreeg zes kinderen (één zoon), van wie alleen de jongste dochter overleefde.

Jan Kreket en zijn vrouw Sara Lambrechtsdr. kregen drie zonen, waarvan echter het verdere lot onbekend is.

Jacob Creket, tenslotte, kreeg vijf kinderen onder wie één zoon. Deze, eveneens Jacob geheten, had uit vier huwelijken 21 (!) kinderen. Naamdragende nakomelingen van deze zeer produktieve Creket vinden we tot ver in de achttiende eeuw terug.

Beroepen

Van de enige gevonden vertegenwoordiger van de oudste generatie, Jan van den Crokette, is het beroep niet bekend. Het ligt voor de hand aan te nemen

dat hij in de Leidse textielindustrie werkzaam was, zoals alle mannelijke familieleden die nog in Sandwich geboren waren. (In het algemeen vindt men van de overlevende vrouwen in de periode vóór de invoering van de Burgerlijke Stand geen beroepen vermeld.) Van de in Leiden geborenen bereikten slechts weinig mannen de meerderjarigheid. Tyelman Pietersz. was *cantoorcleetwerker*[21], Abraham Abrahamsz greinwerker[22], van Carel Carelsz. wordt geen beroep vermeld[23], en Jacob Carelsz. was schippersknecht[24]. Jacob Jacobsz. tenslotte (die van de 21 kinderen) was bakker[25] en werd later in zijn leven ook voorlezer en voorzanger in de Pieterskerk. Dit was, getuige zijn testament van 5 mei 1699[26] waarin hij werd beschreven als *de eersame,* een waardige functie. In de volgende generaties gaat het, zoals reeds geschreven, uitsluitend om nakomelingen van deze Jacob Jacobsz.

De (mannelijke) nakomelingschap van Jacob Jacobsz. Creket

Zijn zoon Jacobus uit het eerste huwelijk was kleermaker, en volgde tevens zijn vader op als voorzanger. Diens zoon, kleinzoon en achterkleinzoon (allen Jacobus) waren schoolmeester, soms daarnaast voorzanger, in respectievelijk 's-Hertogenbosch en Voorhout, Voorhout, en Oude Loosdrecht. Het spoor van deze stamreeks eindigt met het huwelijk van de laatste Jacob, Jacob VI, met Rijkje Dros in 1782, gesloten in Nigtevecht[27]. Uit dit huwelijk zijn noch in Oud Loosdrecht noch in Nigtevecht kinderen gevonden. Wegens het kennelijk nogal ambulante karakter van het schoolmeesterschapkan echter niet uitgesloten worden dat het paar is verhuisd, en elders nog nakomelingschap heeft gekregen.

Uit het tweede huwelijk bereikten tenminste 3 zonen de meerderjarigheid. Hendrik, geboren in 1671, trouwde in Leiden in 1695[28], kreeg in 1701 in Rotterdam een zoon wiens verder lot onbekend is, hertrouwde in 1706 in die

21. Zie noot 13.
22. GAL, KOT S, f. 92.
23. *Ibidem.*
24. GAL, KOT V, f. 72 v.
25. GAL, KOT Q, f. 298 v.
26. GAL, Secl. L, f. 181/182.
27. RAZH, KOT, *Voorhout,* bevestigd in RAU, KOT, *Oud Loosdrecht* en KOT, *Nigtevecht.*
28. GAL, KOT BB, f. 87 v.

stad als weduwnaar[29], bleek zich in 1710 in Den Haag te bevinden en overleed tenslotte in 1717 in Leiden. Van hem is geen beroep bekend. Hendriks jongere broer Israel (geb. 1677) werd in 1708 poorter in Rotterdam[30]. Verder ontbreekt van hem echter ieder spoor. De jongste overlevende broer Johannes (geb. 1684) trouwde in 1707 in Rotterdam[31] en is daar zijn hele leven blijven wonen. Blijkens een benoeming als voogd over de nagelaten kinderen van zijn halfbroer Adrianus was hij meesterkuiper. Hij stierf in 1755 in het Armhuis in Rotterdam.

Het derde huwelijk van Jacob Jacobsz bleef niet kinderloos, maar uit een vergelijking van zijn testament[32] met dat van zijn derde vrouw[33] (overigens kennelijk geschreven tijdens een ernstige ziekte waarvan zij herstelde) blijkt dat geen van de kinderen de vader heeft overleefd.

Het vierde huwelijk tenslotte werd gezegend met twee kinderen, beiden zonen die meerderjarig werden. De oudste, Willem (geb. 1694), was ziekenbezoeker[34]. Hij kreeg één zoon, wiens lot echter niet bekend is. Zijn jongere broer Adrianus (geb. 1696) was wijnkopersknecht[35] en liet twee dochters na. Bij zijn overlijden in 1740 werden zijn halfbroer Johannes (*meesterkuyper tot Rotterdam*) uit het tweede huwelijk van zijn vader en zijn neef Jacobus (*schoolmeester tot Voorhout*) (zoon van halfbroer Jacobus uit het eerste huwelijk van zijn vader) tot voogden benoemd[36].

Andere *Sandwichgangers* in Leiden

In de Leidse archieven komen behalve Van den Crokette ook andere namen voor die Backhouse ook in Sandwich aantrof[37]. Hieronder volgt een kort en zeker niet volledig overzicht, nl. alleen van diegenen die ik bij mijn huidige onderzoek tegenkwam.

29. GAR, KOT, *Geref. Huw.*
30. GAR, Pbk 288, I/62.
31. GAR, KOT, *Geref. Huw.*
32. Zie noot 26.
33. GAL, Secl. H, f. 78.
34. GAL, KOT HH, f.109 v.
35. GAL, KOT MM, f. 147 v.
36. GAL, Vgdb.O, f. 42 v.
37. M. BACKHOUSE, *art. cit.*, passim.

De Toir/Toren.
Of Hester de Toir, de vrouw van Jacob Creket[38] en ook afkomstig uit Sandwich, een familielid was van *William Toren, dyer* in *the thirde warde* [39] is onduidelijk.

(Van) Graefschap/Graefschip/Graveskype
Dat er een relatie bestond tussen Pieter van Graefschap, getuige bij de doop van Pieter[40], het tweede kind van Jan Crekett en Sara Lambrechtsdr., en *John Graveskype* in *the ffowerth warde*[41] ligt voor de hand. Pieter Graefschip en zijn vrouw Sara Olieviersdr. waren ook getuigen bij de doop van Jans derde kind Abraham[42]. Bij hun eigen ondertrouw[43] getuigde zijn broer Jacob Graeffschap, die blijkens zijn eigen ondertrouwgegevens[44] van *Santwits in Engelandt* was.

Van de(r,n) Velde.
Minder zeker, wegens de niet zo bijzondere naam, is een relatie tussen Olivier en Margriet van de Velde, getuigen bij de doop van Jacob, het zevende kind van Charel van de Croquette en Neeltgen Louweris van de Steene[45], en *Clayse van de Velde* in *the eight warde*[46]. Wel vinden wij huwelijken van Jaecques van der Velde, van *Zantwijck in Engelandt*, in 1598[47] van Jacob van de Velde, van *Santwijck* (kennelijk niet dezelfde, beiden waren 'jongman') in 1600[48], van Jan van der Velde, van *Santwits*, in 1604[49], en tenslotte van Jacobs broer Pieter, ook van Sandwich, in 1606[50].

Waelschappe/Walscappel/Walscaple
Backhouse vermeldt een Mathue van Walscaple als bewoner van *the twelveth*

38. Zie noot 3.
39. M. BACKHOUSE, *art.cit.*, p. 234.
40. GAL, Dbk, 4-4-1632.
41. M. BACKHOUSE, *art. cit.*, p. 238.
42. GAL, Dbk, 8-1-1636.
43. GAL, KOT L, f. 278.
44. GAL, KOT I, f. 105 v.
45. GAL, Dbk 2-4-1651.
46. M. BACKHOUSE, *art. cit.*, p. 241.
47. GAL, KOT D, f. 29.
48. GAL, KOT D, f. 84.
49. GAL, KOT E, f. 129.
50. GAL, KOT E, f. 83.

warde[51]. Pieter Jorysz., de al eerder genoemde zwager van Jan van den Crokette, trouwde in tweede echt[52] met Proontgen van Waelschappe, van Belle, weduwe van Jan Oeterman. Deze Proontgen was een zuster van Gideon (van) Walscappel, *van Belle in Vlaenderen*, die in 1585, en voor de tweede maal in 1598, in ondertrouw ging[53]. Of Gideon in Sandwich gewoond heeft is niet duidelijk, maar is gezien het al bij Jan van den Crockette behandelde zeker niet onmogelijk.

BIJLAGE

Fragmentgenealogieën Van den Crokette in Nederland

Indien niet anders vermeld vonden de gebeurtenissen voor zover bekend plaats in Leiden. OT = (kerkelijke) ondertrouw.

1. Lijn van Jan van den Crokette I (A-lijn).

A I. Jan van den Crokette, geb. Belle, overleden tussen 2-10-1603 en 14-3-1609, tr. Belle of Sandwich N.N. Jorysdr. Uit dit huwelijk:
1. Pieter, geb. Sandwich ca. 1585, overleden voor 23-2-1623[54]. Volgt onder A II.

A II. Pieter van den Crockette, taswerker, OT 14-3-1609 Marytgen Ghysberts[55]. Uit dit huwelijk:
1. Tyelman, geb. 1609/1610, overleden na 1-4-1672. Volgt A III.

A III. Tyelman Pietersz., cantoorcleetwerker, OT 1. 10-5-1629 Marytgen Marcusdr.[56], 2. 1-4-1672 Elisabeth Gerrits van Dam[57]. Uit het eerste huwelijk:
1. Pieter, ged. 7-8-1630

---

51. M. BACKHOUSE, *art. cit.*, p. 243.
52. Zie noot 8.
53. GAL, KOT A, f. 193 v. en D, f40. v.
54. Zie noot 14.
55. Zie noot 10.
56. Zie noot 9.
57. GAL, KOT V, f. 202 v.

2. Pieter, ged. 15-6-1631
3. Marcus, ged. 31-10-1638
4. Jannetgen, ged. 16-2-1640
5. Gijsje, ged. 26-6-1642
6. Jan, ged. 25-11-1644
7. Trijntie, ged. 6-12-1646
8. Maertje, ged. 14-2-1649.

2. Lijn X.X. van den Crokette (B-lijn)
(Met X.X. wordt de vader van de drie broers Daniël, Abraham en Charel aangegeven. Hij was zeker niet identiek met Jan van den Crokette).

B I. X.X. van den Crokette, geh. met N.N. Uit dit huwelijk:
1. Daniël, geb. Sandwich ca. 1605 (?). Volgt onder B II A.
2. Abraham, geb. Sandwich ca. 1610 (?), overleden na 21-12-1646[58]. Volgt onder B II B.
3. Charel, geb. Sandwich ca. 1613 (?), overleden vermoedelijk 8-11-1680[59]. Volgt onder B II C.

B II A. Daniël van de Crockette, wolkammer, OT 3-6-1631 Josyntgen Vincs[60].

B II B. Abraham Krokette, greinwerker, OT 1. 29-6-1636 Lyntgen Gerrits[61], 2. 21-12-1646 Neeltgen Cornelis[62]. Uit het eerste huwelijk:
1. Abigaël, ged. 5-4-1638, OT 31-7-1671 Harmanus de Leeuw[63]
2. Abraham, ged. 13-2-1641, overleden 8-6-1671[64]. Volgt B III A.

B II C. Charel van de Croquette, taswerker, OT 30-3-1638 Neeltgen Louweris van de Steene[65]. Uit dit huwelijk:
1. Karel, ged. 15-5-1639
2. Maria, ged. 27-1-1641, OT 1. 18-8-1679 Pieter Schouten[66], 2. 18-7-1681 Tjalingh Pietersz[67].
3. Pieternelle, ged. 21-12-1642
4. Carel, ged. 30-10-1644. Volgt onder B III B.

58. GAL, KOT N, f. 245 v.
59. GAL, Vgdb H, f. 29 v. en I, f. 88 v.
60. GAL, KOT K, f. 236 v.
61. Zie noot 17.
62. Zie noot 58.
63. GAL, KOT V, f. 199.
64. GAL, Vgdb H, f. 29 v.
65. Zie noot 18.
66. GAL, KOT X, f. 101.
67. GAL, KOT X, f. 265 v.

5. Abigaël, ged. 21-5-1646, OT 18-3-1672 Claes Harmensz. Heckman[68].
6. Anneke, ged. 15-12-1647
7. Jacob, ged. 2-4-1651, overleden 14-7-1693[69]. Volgt B III C.
8. Dirck, ged. 27-8-1653

B III A. Abraham Abrahamsz. van de Krokette, greinwerker, OT 24-4-1665 Judith Isaacs Schedeyn of Scheddingh[70]. Uit dit huwelijk:
1. Lijntie, ged. 14-9-1666

B III B. Carel Carelsz. van de Krokette, OT 24-4-1665 Annetge Hendricx van Dalen[71]. Uit dit huwelijk:
1. Adriaentje, ged. 25-2-1666, vermoedelijk OT Den Haag 20-11-1695 Johan Dery

B III C. Jacobus van de Krakette, schippersknecht, OT 11-3-1671 Elisabeth Messchert[72]. Uit dit huwelijk:
1. Jannetje, ged. 17-1-1672
2. Jannetje, ged. 15-10-1673
3. Jannetje, ged. 14-7-1675
4. Carel, ged. 25-5-1677
5. Cornelia, ged. 25-7-1680
6. Johanna, ged. 23-1-1686, OT 27-4-1713 Hendrik Meyeringh[73].

3. Lijn Jan Kreket (C-lijn)

C I. Jan Kreket, geb. Sandwich ca. 1602 (?), OT (plaats en datum onbekend) Sara Lambrechtsdr. (Lammers, Lambert). Uit dit huwelijk:
1. Johannes, ged. 29-9-1627
2. Pieter, ged. 4-4-1632
3. Abraham, ged. 8-1-1636

4. Lijn Jacobus Creket (D-lijn)

D I. Jacob Creket, geb. Sandwich ca. 1600 (?), baaiwerker, overleden vóór 20-4-1660, OT 28-11-1624 Hester de Toir, van Sandwich[74]. Uit dit huwelijk:

68. GAL, KOT V, f. 199.
69. GAL, Vgdb K, f. 140.
70. Zie noot 22.
71. Zie noot 23.
72. Zie noot 24.
73. GAL, KOT FF, f. 168 v.
74. Zie noot 15.

1/2. Christina, ged. 23-10-1625
2/1. Susanna, ged. 23-10-1625
3. Maria, ged. 7-10-1629
4. Abigaël, ged. 12-10-1631
5. Jacob, ged. 4-9-1633, overleden 5/9-5-1699. Volgt onder D II.

D II. Jacobus Kriquet, bakker, OT 1. 20-4-1660 Marya van de Velde, wed. Sacharias Potheuck (huwelijk 9-5-1660 in Zoeterwoude)[75], 2. 14-11-1670 Elsgen Henricx[76], 3. Leiden/Den Haag 20/22-8-1688 Catharina van der Marck (huwelijk Scheveningen 5-9-1688)[77], 4. 23-10-1693 Anna van der Horst[78].

Uit het eerste huwelijk:

1. Jacobus, ged. 22-3-1661. Volgt onder D III A.
2/3. Ester, ged. 18-3-1663. OT 14-12-1690 Pieter Crahee[79].
3/2. Pieternelle, ged. 18-3-1663. OT 20-11-1693 Nicolaes van Stockraem[80].
4. Sara, ged. 8-11-1665
5. Sara, ged. 29-3-1667
6. Johannes, ged. 17-11-1669

Uit het tweede huwelijk:

7. Hendrik, ged. 18-10-1671, overleden 23/30-1-1717. Volgt onder D III B.
8. Abigail, ged. 16-10-1672. OT 29-10-1701 Frans Graafschap[81].
9. Johannes, ged. 7-12-1673
10. Pieter, ged. 17-2-1675
11. Israël, ged. 4-7-1677
12. Christina, ged. 19-12-1679
13. Maria, ged. 1-3-1682
14. Johannes, 3-4-1684. Overleden 29-11-1755[82]. Volgt D III C.
15. Jacob, 11-4-1686

Uit het derde huwelijk:

16. Jacob, ged. 7-9-1689. Overleden voor 5-5-1699
17/18. Joseph, ged. 6-7-1690. Overleden voor 5-5-1699
18/17. Benjamin, ged. 6-7-1690. Overleden voor 5-5-1699

---

75. Zie noot 25.
76. GAL, KOT V, f. 30 v.
77. GAL, KOT Z, f. 199, GADH, KOT.
78. GAL, KOT AA, f. 254 v.
79. GAL, AA, f. 47 v.
80. GAL, AA, f. 259.
81. GAL, CC, f. 238 v.
82. GAR, *Begraafboeken.*

19. Wilhelmina, ged. 8-1-1692. Overleden voor 5-5-1699

Uit het vierde huwelijk:

20. Willem, ged. 28-11-1694, overleden voor 12-5-1737.

Volgt onder D III D.

21. Adrianus, ged. 18-11-1696, overleden 8-6-1740[83]. Volgt onder D III E.

D III A. Jacobus Kreket, kleermaker, OT 26-10-1696 Susanna van Elder[84]. Uit dit huwelijk:

1. Maria, ged. 4-8-1697
2. Jacobus, ged. 26-9-1703. Volgt D IV A.

D III B. Hendrick Kreketh, overleden 23/30-10-1717, OT 1. 24-6-1695 Baeffie Everts[85], 2. Rotterdam 21-2-1706 Jacoba Cooimans[86].

Uit het eerste huwelijk:

1. Abigail, ged. 8-7-1696
2. Jacob, ged. Rotterdam 12-6-1701

Uit het tweede huwelijk:

3. Johanna Mauritia, ged. Rotterdam 1-5-1707
4. Cornelia, ged. Den Haag 14-9-1710
5. Johanna, ged. Den Haag 3-1-1713

D III C. Johannes Kreket, meesterkuiper, OT Rotterdam 29-5-1707 Marytje Willems de Jong[87] (getrouwd 13-6-1707). Uit dit huwelijk:

1. Jacoba, ged. 20-3-1708
2. Willem, ged. 23-3-1710
3. Jannetje, ged. 17-1-1712. Overleden 6-8-1784 als weduwe van Gerrit Moree
4. Lysbet, ged. 10-8-1713
5. Martie, ged. 16-5-1715. Vermoedelijk overleden 29-7-1716.
6. Maria, ged. 19-3-1719. Vermoedelijk overleden 25-3-1723.
7. Jacobus, ged. 23-2-1721. Vermoedelijk overleden 5-4-1723.

D III D. Willem Creket, krankbezoeker, OT 13-10-1719 Hendrina van Halderen[88]. Uit dit huwelijk:

1. Anna, ged. 4-12-1720
2. Jacobus, ged. 11-10-1722
3. Maria, ged. 17-1-1726

D III E. Adrianus Croquet, wijnkopersknecht, OT 6-1-1736 Margareta Willemse

---

83. Zie noot 36.
84. GAL, KOT BB, f. 198.
85. Zie noot 28.
86. Zie noot 29.
87. Zie noot 31.
88. Zie noot 34.

Masseling[89]. Uit dit huwelijk:

1. Anna, ged. 12-5-1737
2. Adriana, ged. 28-1-1739

D IV. Jacobus Creket, schoolmeester, OT 's-Hertogenbosch (?) na 16-10-1728 Johanna van Rheenen. Uit dit huwelijk:

1/2/3. Abraham, ged. 13-9-1729 's-Hertogenbosch[90]

1/2/3. Susanna, ged. 13-9-1729 's-Hertogenbosch[91]

1/2/3). Jacobus, ged. 13-9-1729 's-Hertogenbosch[92]. Overleden na 16-5-1785. Volgt D V.

4. Samuel, ged. 4-9-1733 (Leiden)
5. Suzanna, ged. 25-4-1737 (Leiden)

D V. Jacobus Kreket, schoolmeester, tr. 1. 12-8-1753 Voorhout Charlotta van Kampen[93], 2. 16-5-1785 Voorhout Catharina Pouchain[94]. Uit het eerste huwelijk:

1. Jacobus, ged. Voorhout 10-11-1754. Volgt D VI.
2. Dirk, ged. Voorhout 7-3-1756
3. Johanna Margrieta, ged. Voorhout 23-1-1757
4. Dirkje, ged. Voorhout 5-2-1758, tr. Voorhout 11-1-1787 Rijk de Jong Jkzn[95]. Dirkje overleed Oud Loosdrecht 26-12-1784[96].
5. Dirk, ged. Voorhout 4-2-1759
6. Charlotta, ged. Voorhout 20-4-1760
7. Charlotta, ged. Voorhout 6-9-1761
8. Maria, ged. Voorhout 27-3-1763, OT Voorhout 22-11-1782 Geurt Bosch[97].
9. Jan, ged. Oegstgeest 22-7-1764
10. Johannes, ged. Voorhout 22-9-1766
11. Charlotta, ged. Voorhout 19-3-1767

D VI. Jacobus Creket jr., schoolmeester en voorzanger op de Oude Loosdrecht, OT Noordwijkerhout 16-6-1782 Rijkje Dros[98].

---

89. Zie noot 35.
90. GADB, Dbk. St.Jan (Geref.).
91. Idem.
92. Idem.
93. RAZH, KOT, Voorhout .
94. Idem.
95. Idem.
96. RAU, *Begraafboeken*, Oud Loosdrecht.
97. Zie noot 93.
98. Zie noot 93 en RAZH, *Trouwboeken*, Noordwijkerhout.

Nieuwkerke: enkele staten van goed uit de heerlijkheden Oost- en Westhove, Spiere, Inghelant

Mattias Pattyn – Nieuwkerke

Inleiding

Wanneer de genealoog met zijn opzoekingen in Heuvelland aanbelandt, is hij soms ten einde raad. Een van de probleemgebieden in Heuvelland is de deelgemeente Nieuwkerke, of beter de parochie Nieuwkerke in het Ancien Régime. De parochieregisters zijn verdwenen tijdens de Eerste Wereldoorlog: enkel de alfabetische klappers konden gered worden.

Over Nieuwkerke is er op genealogisch gebied weinig gepubliceerd. In dit tijdschrift verschenen reeds de genealogische analyses van een aantal registers van de Nieuwkerkse wezenkamer[1].
Gelukkig zijn er in het Fonds Kasselrij Ieper 4de reeks over de heerlijkheid Nieuwkerke maar liefst 83 registers te vinden. Deze registers worden nog altijd op het Brugse Rijksarchief bewaard.

Maar er is nog meer op Westvlaamse bodem ... In het Ancien Régime bestond Nieuwkerke als parochie, maar de parochie had maar liefst 6 heerlijkheden op haar grondgebied, nl. de heerlijkheden Nieuwkerke (dorp), Berthof, Inghelant, 't Hof van Spiere, Oost- en Westhove. Men komt hier dus in een feodale puzzel terecht. Over de laatste 5 heerlijkheden bevindt er zich ar-

1. Voor de excerpten van de nummers 121 en 119 (Fonds Kasselrij Ieper 4de reeks) zie: R.L. DEWULF-HEUS, *Heerlijkheid Nieuwkerke,* in: WESTHOEK-INFO, jg. 4 (1988), afl. 2-3, pp. 35-43; jg. 5 (1989), afl. 1, pp. 12-18, afl. 2, pp. 55-59, afl. 3, pp. 96-100; jg. 6 (1990), afl. 2, pp. 54-60, afl. 3, pp. 93-97. Voor de analyses van het nr. 120, zie: K. PAPIN, *Regesten op de sterfhuizen te Nieuwkerke 1744-1758,* in: WESTHOEK-INFO, jg. 9 (1993), afl. 3, pp. 104-115. Meer bij M. PATTYN, *Staten van goed van de heerlijkheid Nieuwkerke 1770-1796,* in: VLAAMSE STAM, jg. 29 (1993), afl. 11-12, pp. 601-603. Voor Heuvelland, meer bepaald Dranouter: M. PATTYN, *Staten van goed van Dranouter in de wettelijke passeringen,* in: MEDEDELINGEN VAN HET V.C.G.H., jg. 11 (1992), nr. 1-2, pp. 24-27 en IDEM, *Enkele staten van goed uit de wettelijke passeringen van Dranouter,* in ID., jg. 12 (1993), nr. 1-2, pp. 23-24.

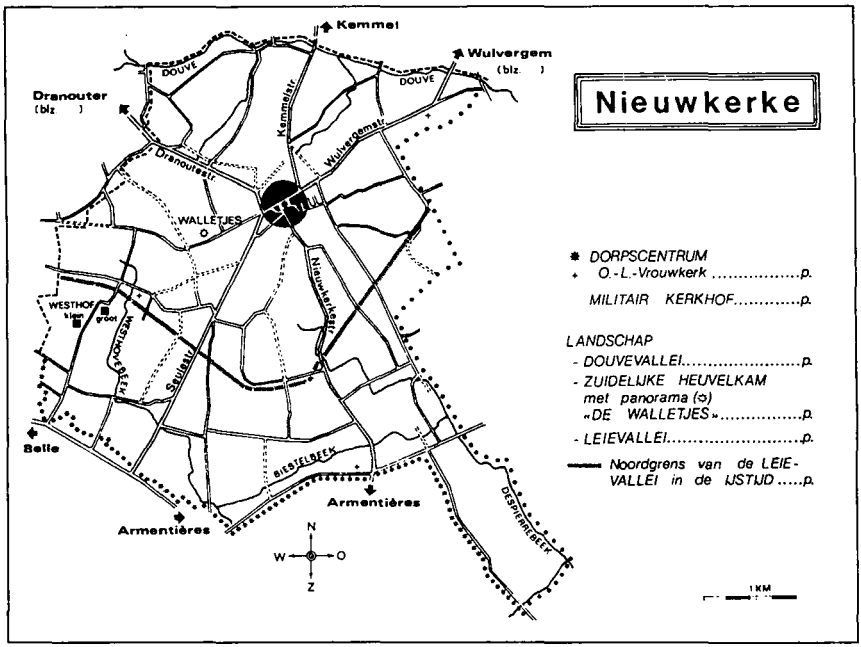

chiefmateriaal in de fondsen van de kasselrij Ieper (1ste en 5de reeks) en van de kasselrij Waasten.

Waar bevonden die heerlijkheden zich nu?

Berthof
Wellicht was dit de kleinste heerlijkheid die op de parochie Nieuwkerke lag. Ze spreidde zich zeker ook uit op het grondgebied van Steenwerk (F). Een nauwkeurige situering is moeilijk, maar de heerlijkheid werd omstreeks 1789 volledig grondgebied Belle (F, kanton *La Crêche*). Volgens mijn (onvolledige) nota's moet men ze situeren in de uiterste hoek van Nieuwkerke, dicht bij de parochiekerk van La Crêche. De heerlijkheidshoftede bevindt zich een 300 meter inwaarts aan de weg van Niepkerke naar Belle.

Inghelant
Inghelant was een heerlijkheid (vermoedelijk) gelegen tussen de Zuidlinde-

straat en de Niepkerkestraat. Wellicht was de belangrijkste hofstede die welke nu bewoond door is Didier Dambré-Theeten de . De heerlijkheid lag ook op de parochie Niepkerke (F).

Spiere
Spiere was een heerlijkheid (vermoedelijk) gelegen tussen de Niepkerkestraat, Steenwerkstraat en Seulestraat. De ondergrens richting Frankrijk is me nog niet bekend. Heden spreekt men te Nieuwkerke nog over de Spiervelden.

Oosthove
Oosthove was een heerlijkheid die op 3 parochies gelegen was, nl. Niepkerke, Steenwerk en Nieuwkerke. Het betreft de gronden gelegen ten zuiden van de Ploegsteertstraat. In 1964 ging een deel van Oosthove dat op Nieuwkerke lag naar Ploegsteert. De Mitoyenstraat (= gemeenschappelijk) die de Ploegsteertstraat met La Clef d'Hollande verbond, was een van de belangrijkste wegen.

Westhove
Tenslotte hebben we de heerlijkheid Westhove. Heden spreekt men nog over het Klein en Groot Westhof, gelegen in de Eikelstraat. Het Westhof is een historische plaats: in 1568 beslisten de bosgeuzen er over het lot van de 3 priesters van Reningelst.

De staten

Afkortingen

fs.	zoon van	VP	voogd parteneel
fa.	dochter van	VM	voogd materneel
K.	kinderen	SvG	staat van goed

Westhove
[S(TADS)A(RCHIEF) I(EPER), *K(asselrij) I(eper)*, 1ste reeks, nr. 2.664]
f. 91-107
SvG van wijlen Jean Joseph BOUDRIJ, fs. Jean-Baptiste en Pieternelle Therese GELOEN, poorter van Belle, overleden op 1 februari 1786 te Nieuwkerke, hh. Westhove.
K: Louis Joseph BOUDRIJ 14 j., Eleonore Françoise BOUDRIJ 15 1/2 j., Amelie Cornelie BOUDRIJ 10 j, de 3 kinderen uit de overledenes huwelijk met Eleo-

nore Françoise LORIDAN fa. Frans en Eleonore DUFOUR.
VP: Philippe Jacques BOUDRIJ, oom van de wezen.
VM: François Louis LORIDAN, grootvader van de wezen.

f. 134-156
SvG van wijlen Eleonore Françoise Josephe LORIDAN, fa. Frans en Eleonore DUFOUR, poorteres van Ieper, overleden op 19 november te Nieuwkerke, h.h. Westhove.
Blijver: Jean Joseph BOUDRIJ, fs. Jean Baptiste en Pieternelle Therese GELOEN, weduwnaar.
K.: Louis Joseph BOUDRIJ 7 j., Jean Baptiste BOUDRIJ 2 1/2 j., Eleonore Françoise BOUDRIJ 8 1/2 j., Amelie Cornelie BOUDRIJ 5 j.
VM: Frans Louis LORIDAN, grootvader van de wezen.

[SAI, *KI*, 1ste reeks, nr. 2.666]
f. 93v.-96v.
SvG van Charel MICHIE, fs. Jan en Jossijne DU BOIS, ghedie, overleden op 4 november 1727 te Nieuwkerke, hh. Westhove.
Blijvege: Anne Therese FACHE, fa. Jacques en Marie Catherine LORIDAN, weduwe.
k.: Jan Baptiste MICHIE 14 j., Isabelle Constance MICHIE 17 j., Marie Joanna MICHIE 11 j., Marie Anne MICHIE 7 j., Marie Françoise MICHIE, 2 j.
VP: Jan Baptiste MICHIE, oom van de wezen.

f. 102v.-113v.
SvG van wijlen Therese FACHE, fs. Jacques en Marie Cathelinne LORIDANS, ghedie, overleden op 3 april 1725 te Nieuwkerke, hh. Westhove.
Blijver: Nicolais VERBEKE, fs. Andries en Marie ENTE, weduwnaar.
K.: Jan Baptiste MICHIE 16 j., Isabelle Constance MICHIE 19 j., Marie Joanna MICHIE 13 j., Marie Anne MICHIE 9 j., Marie Françoise MICHIE 4 j., de 5 kinderen uit haar eerste huwelijk met Charles MICHIE, fa. Jan en Jossijne DU BOIS.
VP: Jan Baptiste MICHIE, oom van de wezen.
VM: Jacques FACHE, oom van de wezen.

f. 120v.-124v.
SvG van wijlen Nicolais VERBEKE, fs. Andries en Marie ENTE, poorter van Ieper, overleden op 25 februari 1731 te Nieuwkerke, hh. Westhove.
Blijvende:
Jan Baptiste en Nicolais VERBEKE, kinderen uit zijn eerste huwelijk met Goddelieve HEUGHEBAERT fa. Ignaes.
VP: Jan Baptiste VERBEKE, oom van de wezen.
Albertus 19 j. en Joseph 16 j., kinderen uit zijn tweede huwelijk met Marie CAMERLINCK fa. Marc.
VP: Marc CAMERLINCK, oom van de wezen.

Inghelant

[SAI, *KI,* 1ste reeks, nr. 2.660]
f. 28 e.v.
SvG van wijlen Jacques DE WAEGHEMAKER, fs. wijlen Passchier, overleden in maart 1727, ghedie, wonende op de parochie Nieuwkerke, hh. Inghelant, weduwnaar van Janneken FLOREZOONE.
K.: Pieter, Pieternelle, Isabelle, Barbele, Joannes 22 j., Charel Louijs 16 j., Jan Baptiste 13j., Dorothea 23 1/2 j., Joanna 11 j., allen met naam DE WAEGHEMAKER.
VP: Pieter DE WAEGHEMAKER, broer van de minderjarige wezen.
VM: Frans DESRAMAUT, gehuwd met Barbele DE WAEGHEMAKER.

f. 54 e.v.
SvG van wijlen Marie Margriete LAZARIE, fa. Charle en Marie Jenne VAN HOUCKE, poorteres van Ieper, overleden op 27 juli 1735 te Nieuwkerke, hh. Inghelant.
Blijver: Pierre Joseph VAN THOROUT, fs. Bartholomeus en Marie Magdaleine COQUEL, weduwnaar.
K.: - uit eerste huwelijk met Jacques DU HAIJON fs. Jacques en Louise DUMEZ:
Marie Jenne DU HAIJON 17 j., enig weeskind.
- uit huwelijk met de blijver:
Marie Anne Josephe VAN THOROUT.
VP: Charle PARMENTIER, oom.
VM: Jan François TAHON, oom.

[SAI, *KI,* nr. 2.661]
f. 167v.-182v.
SvG van Jean Baptiste DELCAMBRE, fs. Jean Frans en Pieternelle HERREN, overleden op Nieuwkerke, hh. Inghelant.
Blijvege: Marie Constance BOUCHE, fa. Noël en Marie Anne Josephe PETILLION, weduwe.
K.: Pierre Joseph 14 j., Pietronille 22 j., Marie Josephe 17 j., Marie Louise 7 j., Catherine Josephe 3 j., de 6 kinderen van de overledene gewonnen in eerste huwelijk bij Marie Louise THERIJ.
VP: Frans CNOCKAERT, neef tot Mesen.
VM: Jean Baptiste THERIJ, oom.

Oosthove

[R(IJKS)A(RCHIEF) B(RUGGE), *K(asselrij) W(aasten)*, nr. 92, niet gefolioteerd]
SvG van Pieter Joseph ROMON, fs. beiden overleden Martin en Marie LESAFFRE, niet-poorter, overleden Niepkerke 10 oktober 1767.
Blijvege: Marie Françoise GAUQUIE, fa. beide overleden Henrij en Marie Catherine LEBLEU.

K.: Pierre Louis ROMON, Adrien BAILLEUL x Marie Françoise ROMON, Jean Frans DELBECQUE x Rosalie Josephe RAMON, Jean Baptiste LEFEVRE x Marie Anne ROMON en Jean Pierre 12 j, Catherine Josephe 21 j., Pierre François 15 j. en Pelagie Josephe 12 j., allen met naam ROMON.
VP: Pierre Louis ROMON, broer.
VM: Antoine Henrij GAUQUIE, oom.

SvG van Gerard DUFLOT, fs. wijlen Jacques en Marie Anne BOUDIN, niet-poorter, overleden Niepkerke 21 juli 1760.
Blijvege: Marie Anne Josephe LAIGNIEL, fa. Augustin en (+) Anne Therese DESCAMPS.
K.: Jean Baptiste 8 j., Jacques 2 j., Marie Anne 6 j., Marie Therese 10 j.
VP: Pieter GILLE, oom.
VM: Augustin LAIGNIEL, oom.

[RAB, *KW*, nr. 93]
f. 49
SvG van Jean Baptiste LEFEVRE, fs. beide overleden Thomas en Marie MILLE, overleden Niepkerke 18 april 1768, geboren Fleurbaix, niet-poorter.
Blijvege: Marie Françoise DELAPLACE fa. beide overleden Pierre en Marie Anne DENOIJEN, weduwe.
K.: Jean Baptiste 19 j., Charles TANCRÉ x Marie Josephe LEFEVRE.
VP: Jean Frans LEROIJ.

f. 134v.
SvG van Marie Angelique DELPORTE, fa. beide overleden Antoine François en Marie Catherine LEBLEU, overleden Niepkerke 15 mei 1764, niet-poorters.
Blijver: Gabriël LAMERANT, fs. Gabriel (+) en Marie Jeanne BEGHIN, weduwnaar[2].
K.: Gabriël François LAMERANT 6 m., Catherine Jeanne Angelique LAMERAND 6 j., Marie Cecile LAMERAND 2 j.
VP: Theodore LAMERAND, oom.
VM: Theodore DELPORTE, oom.

f. 191
SvG van Marie Angelique GOUIS, fa. beide overleden Jean François en Marie Claire DEPREZ, overleden Steenwerk 8 juni 1766, niet-poorteres.
Blijver: Jean Baptiste ROUSELLE, fs. Augustin en Marie Jeanne SOETEMONT (+), weduwnaar.
K.: Marie Agnes Josephe ROUSELLE, 1 m.

2. Zie het interessante artikel van H. CASTRIQUE en G. LEROY, *Familles Lamerand de Nieppe, Steenwerck et de leurs environs*, in: FAG, 1993, nr. 1, pp. 43-52.

VM: Jean Baptiste GOUIS, oom.

SvG van Charles ROUBAIX, fs. Pierre en Marie Jeanne LELEU, overleden Niepkerke 17 januari 1773, poorter van Ieper.
Blijvege: Marie HELJTE, fa. wijlen Michel en Petronille CHIEUX, weduwe van Louis Ignace ROUBAIX.
K.: Ferdinand FURET x Marie Anne Josephe ROUBAIX, Pierre Joseph ROUBAIX 19 j., Catherine Josephe ROUBAIX 17 j., Antoine François ROUBAIX (+).
VP: Nicolas François PORTEBOIS, Marie Jeanne CHARLET, *mère et tutrice légitime.*

Spiere

[RAB, *KI,* nr. 105]
SvG van Jacques VAN ACKER, fs. Jan bij Heleijne DE SWARTE, ghedie, overleden Nieuwkerke 23 april 1724.
Bijvende:
- Marie DU HAYON, fa. Baptiste bij Jacqueminken DERAMAU.
- De 4 minderjarige kinderen van Jean Baptiste DU QUESNE fs. Jan bij Marie COSTENOBLE.
  V: Pieter DU QUESNE.
- de 2 minderjarige kinderen van wijlen Jacob NALJE en Marie Magdaleine DU QUESNE fa. Jan bij Catherijne VAN ACKER, zuster van de overledene.
  V: Charel NALJE.

SvG van Pieter Louis BISSCHOP, fs. wijlen Jacques bij Janneken VAN THUINNE, ghedie, overleden Nieuwkerke 9 spetember 1729.
Blijvege: Marie Catherine VERDONCK, fa. wijlen Chrisitaen en Catherine Therese HOSDÉ, weduwe.
K.: Pieter Louis BISSCHOP 6 j.
VP: Mattheus BISSCHP, oom.

SvG van Marie Jeanne LE SAFFRE, fa. Jean Baptiste en Francijnken DE KNEUVEL (+), overleden Nieuwkerke 17 mei 1755, poorteres van Ieper.
Blijver: Pieter Jacques BARTIER, fs. wijlen Philippe François en Marie Catherine DU POND.
K.: Pierre Joannes 5 j. en Marie Jeanne 15 m.
VP: Louis BARTIER, oom.
VM: Anth. LE SAFFRE, oud-oom.

[RAB, *KW,* nr. 106]
f. 1
SvG van Jacque HURLE, fs. wijlen Martin (fs. Jacque bij Marie-Louise BILLET (+))

gewonnen bij Marie Jeanne CARLU (fa. Michel (+) bij Marie Jeanne HERE), niet-poorter, overleden Nieuwkerke 30 mei 1761.
Blijvege: Marie-Louise DELESTREZ, fa. wijlen Pierre bij Louise PERQUE, weduwe.
K.: Jean Baptiste HURLU 4 m., zoon.
VP: Philippe Joseph MAHIEU, oom.

f. 23
SvG van Henrij LAGACHE, fs. beide overleden Pierre en Marie Catherine LAHOUSSE, niet-poorter, overleden Nieuwkerke 26 mei 1762.
Blijvege: Marie Jeanne FACHE, fa. wijlen Jean en Marie Jeanne FOURNIER, weduwe.
K.: Pierre André Joseph LAGACHE 10 j., zoon.
VP: Jean François LAGACHE, oom.

f. 103
SvG van Marie Jeanne CARLIE, fa. beide overleden Michel en Marie Jeanne HERE, weduwe van Martin HURLU, niet-poorters, overleden Niepkerke 23 januari 1771.
Bijvende:
Pierre François RINGOT x Marie Josephe HURLU, Jean François DE RENSY x Marie Jeanne HURLU, Jean Baptiste HURLU 9 1/2 j. fs. wijlen Jacque bij Marie-Louise DELESTREZ.
VM: Pierre François DELESTREZ, oom.
VP: Jean François DE RENSY, oom.

f. 144r.
SvG van Marij Catherine BECQUAERT, fa. wijlen Nicolas bij Marij Catherine BERTIER, poorteres van Belle, overleden Nieuwkerke 24 juli 1766.
Blijver: Pieter Frans HOSDEZ, fs. Christianus bij Marie ABEELE, weduwnaar.
K.: Joannes Mattheus, Pieter FACHE x Marij Catherine (wonende Niepkerke), Pieter François 22 1/2 j., Jean Baptiste 12 j., Pieter Jacobus 8 j., Regina Francisca 20 1/2 j., Anne Marij 19 j., Isabelle Clare 17 j., Marij Brigitte 14 1/2 j., allen met naam HOSDEZ.
VM: Pieter Jacobus BERTIER, *cousijn regtsweer*.

f. 242
SvG van Pierre François HOSDEZ, fs. Chretien bij Marie ABEELE, poorter van Belle, overleden Nieuwkerke 3 december 1782, weduwnaar van Marie Catherine BEEKAERT fa. Nicolas bij Marie Catherine BARTIER.
Blijvende:
Jean Matthieu, Jean Baptiste, Pierre Charle FACHE x Marie Catherine, Pierre François DELETREZ x Regine Françoise, Guillaume VAN ACKER x Anne Marie, Pierre François CAPPOEN x Isabelle Claire, Pierre STECULORUM x Marie Bregitte, Pierre Jacque 17 j., alle kinderen met naam HOSDEZ.

VP: Jean Matthieu HOSDEZ, broer.
VM: Pierre Jacque BARTIER, *cousin germain.*

Familie OUVRY

Met Antoine OUVRY (de Jonge) (Ouvrie), zoon van Antoine (de Oude) & Antoinette DESMAZIERS, die op 24 februari te Frelinghien geboren werd, vestigde de familie met die naam zich rond 1760 in Hooglede. Over Antoine OUVRY de Oude weten we alleen dat hij ca. 1660 geboren werd. Graag informatie over deze laatste en zijn echtgenote. [R.F. Ouvry, Oostende]

Huit et quatre: het Franse Wijtschate

Gerard CATTEAU, Komen

In het Departementaal Archief te Rijsel (Tabellion 7257 - 16) vonden we de bovenstaande Franse schrijfwijze voor Wijtschate terug in het huwelijkscontract van Jean-Baptiste LEURIDANT en Marie Anne Joseph BONDUEL, dat op 6 februari 1732 voor notaris Lambin te Comines (F) verleden werd:
... Jean-Baptiste LEURIDANT, fils de Philippe et de feu Marie Catherine MAHIEU, assisté de son père, bourgmestre et fermier à Houthem, et de Philippe et Pierre LEURIDANT, ses frères, demeurant le premier à Huit et quatre ...

De Fransen hadden het blijkbaar niet gemakkelijk met de spelling van Wijtschate. Een ander voorbeeld daarvan vinden we in een lijst van keurlingen en weerbare mannen in de kasselrij Ieper van het jaar 1641 (SAI, *Kasselrij Ieper,* 3de reeks, nr. 147): *Charles BAS fils de Boudewijn, eagé de .xxx. ans, homme marié, main-ouvrier demeurant à Huit et Quatre, de moyenne stature, poil et barbe noirs* [n.v.d.r.].

Over het verbouwen van aardappelen

Ca. 1570 brachten nog onbekende missionarissen de aardappel uit Peru/Columbia naar Spanje (Sevilla), alwaar hij door ongeschoeide karmelieten van het klooster *Los Remedios* verbouwd werd. Over wie de aardappel in Vlaanderen introduceerde, circuleren de meest bizarre verhalen en theorieën. In zijn in 1988 verschenen studie *Het brood van de armen* poneert Willem H. Oliemans[1] dat de aardappel zich binnen Europa in het spoor van de Reformatie verspreidde. Voor Vlaanderen schuift hij twee theorieën naar voren. Zo suggereert hij dat mogelijks een aantal Vlaamse protestantse boeren die tijdens de 16de eeuw naar de Palts vluchtten, en aldaar rond 1660 met de aardappel kennismaakten, terugkeerden met de aardappel in hun koffers. Waarschijnlijker is zijn stelling dat de aardappel in Vlaanderen ingevoerd werd door ongeschoeide karmelieten die op bevel van Isabella naar Vlaanderen overkwamen en o.m. in Brugge (1631) en in Gent en Ieper (1649) kloosters stichtten.

In de voorbije decennia hebben Vlaamse historici het eerste gedegen speurwerk verricht naar de beginfase van de aardappelcultuur in een aantal Belgische regio's. De onderzoekers maakten o.m. gebruik van tiendprocessen. Vast staat dat de vroegste teelt gesignaleerd wordt omstreeks 1670 binnen een gebied van 20 vierkante kilometers ten zuidoosten van Diksmuide, in de dorpen Esen, Werken, Zarren, Klerken en Woumen, maar ook in Merkem. Geruime tijd later is de aardappel in Oost-Vlaanderen gesignaleerd. Ten slotte bereikte het gewas omstreeks 1710 de oostelijke randdorpen van Brussel. Het is een interessant voorbeeld voor de traagheid waarmee in de 18de eeuw gewassen en cultuurmethoden zich konden verbreiden[2].

De kenmerken van de aardappelen die na 1670 tussen Diksmuide en Ieper

1. W. H. OLIEMANS, *Het brood van de armen. De geschiedenis van de aardappel temidden van ketters, kloosterlingen en kerkvorsten*, 's-Gravenhage, 1988, 348 p. Zie ook: C. VANDENBROEKE, *Aardappelteelt en aardappelverbruik in de 17e en 18e eeuw*, in: TIJDSCHRIFT VOOR GESCHIEDENIS, jg. 82 (1969), pp. 49-68: ID, *Landbouw in de Zuidelijke Nederlanden. Karakteristieken van de aardappelteelt*, in: ALGEMENE GESCHIEDENIS DER NEDERLANDEN, nr. 8, 1979, pp. 87-89; L. VAN ACKER, *De opkomst van de aardappelteelt in West-Vlaanderen en in West-Europa*, Brugge, 1962, overdr. BIEKORF, Westvlaams archief, 1962, 10B en V. ARICKX, *De eerste aardappelen in het Tieltse*, in: *Biekorf*, jg. 66, 1965, pp. 17-18.

2. W.H. OLIEMANS, *op. cit.*, pp. 176-180.

werden verbouwd zijn nimmer aan het licht gekomen. Over de teeltwijze ervan kan het document dat we hieronder laten volgen wellicht wel enige duidelijk scheppen. Het betreft namelijk de door de Torhoutse landbouwer Pierre de Graet toegepaste teeltmethode, die op het einde van de 18de eeuw in het Frans op papier gesteld werd[3] en die we hier integraal weergeven.

«Notice sur les semis de pommes de terre faite par Pierre de Graet, cultivateur à Tourhout

Ce cultivateur fis ses premiers semis il y envirom 25 ans et les a repetees souvent. Il se procure la graine de ma manière suivante. Lorsque les pommes de terre sont parvenus a leur maturité, les boules qui en referment la semence tombent, alors il les ramasse, les écrase et les pille dans un vase rempli d'eau que l'on remue assez pour détacher les graines qui forment la semence de la semence de la fecule. Ces graines se précipitent par leur pesanteur au fond du vase et il les en retire après avoir laisser ecouler l'eau et les autres matières qui surnagent. Ensuite il choisis le premier beau jour pour les faire secher au soleil. Ensuite il les met dans un sac de papier qu'il suspend dans un endroit bien sec.
Au mois de mars suivant, il fait son semis dans un endroit de son jardin le plus chaud et sur des planches bien ameublier et nettoyees de mauvaises herbes. Lorsque les plantes ont leves il les sarcle soigneusement. Au mois de mai ils ont communement quatre pouces de hauteur, alors on les repique a la distance d'un pied sur un terrain bien amendé. On en fait la recolte dans le mois de 7bre et chaque plante donne alors dix tubercules, ou environ, mais très petit.
L'année suivante on plante les tubercules en même temps que les autres pommes de terre et on les récolte de même. Le produits qu'illes donnent à cette époque est encore médiocre et les tubercules ne sont qu'à la moitiè de leur grosseur ordinaire. Ce n'est que la troisième année que le tubercule recoit son accroissement final. Alors on remarque que le semis a produit plusieurs espèces et on peut en faire le triage pour ne conserver que celles qui sont ou les meilleures ou les plus productives. En cette manière De Graet a su se procurer toujours de pommes de terres en abondance et très agréables au goût, au point que ses voisin s'empressent d'en avoir des ses nouvelles races pour en propager la culture chez eux. Mr. Fraeys de Tourhout en ayant fourni à quelques membres de la société. Ils pourront en rendre compte de leur culture dans une séance prochaine.»

J. DECAESTECKER

3. SAI, *Kasselrij Ieper,* 2de reeks, nr. 314.

Documenten m.b.t. de Westhoek in privé-bezit (1)

Etienne Vanden Hove – Wevelgem

Door toedoen van onze vriend Flor Nachtergaele uit Ronse, kwamen we onlangs in het bezit van een pak archiefstukken uit privé-bezit, waarvan de eigenaar onbekend wenst te blijven. Bij nader inzien, bleken bijna alle stukken over personen uit de Franse en Vlaamse Westhoek te handelen. We hebben dan ook niet geaarzeld om er uitvoerige excerpten van te maken, die we in verschillende afleveringen in dit tijdschrift graag ter beschikking stellen van de zoekers.

In de eerste aflevering brengen we de staat van goed die opgemaakt werd door de Belse deelsmannen Franciscus Antonius HUYGHE en Joseph BAUDUIN bij het overlijden van jo^e^ Joanna ANGILLIS, poorteres van Belle, aldaar overleden op 15 januari 1751. Het betreft een 'kanjer' van een staat van goed, waaruit we vier, weliswaar onvolledige, kwartierstaten konden opmaken, die zich over 11 parentaties of ca. 300 jaar uitstrekken (ca. 1750 - ca. 1450). Personen die belangstelling hebben voor de gedetailleerde verdeling van de bezittingen die gelegen waren in Meteren, Merris, St.-Janskappel, Berten en Hooglede, kunnen die bij *Westhoek* bekomen.

Staat van goed van jo^e^ Joanna ANGILLIS, poorteres van, overleden te Belle 15.01. 1751, fa. de heer Joos ANGILLIS, poorter van Belle, geboren te Hooglede en overleden te Menen (kwartierstaat 1) en van jo^e^ Joanna BUBBE, poorteres van Belle, overleden te Ieper (kwartierstaat 2).
Weduwe van de heer François Joseph CRAIJE, poorter en voorschepen van Belle, overleden te Belle, fs. de heer en mr. Franchois CRAIJE, bachelier in de beide rechten, ontvanger van de domeinen in het district Belle, ontvanger van de kasselrij Belle, poorter en schepen van Belle, overleden te Belle (kwartierstaat 3) en van jo^e^ Marij ELLEBOUT (kwartierstaat 4).

Als erfgenamen waren er vier staken: drie kinderen en 1 x drie kinds kinderen:
1. Heer en mr.François Joseph CRAIJE, oppergriffier in de Presidentiële Raad van Vlaanderen. Kreeg lot D toegewezen.
2. Heer en mr. Joannes Baptiste Ignatius Dominicus CRAIJE, priester. Kreeg lot A.

3. Jo[e] Marie Anne Eleonore CRAIJE, meerderjarige jongedochter. Kreeg lot C toegewezen.
4. De drie kinderen van wijlen jo[e], in huwelijk geweest met wijlen heer Franciscus Antonius HIJNDERICK, poorter van Belle overleden te Ieper:
   a. jo[e] Joanne Thereze Isabelle, geboren Belle op 27.12.1733.
   b. Petrus Franciscus, geboren Ieper Sint-Maarten op 27.11.1735.
   c. Franciscus Antonius Josephus, geboren Ieper Sint-Maarten op 1.04.1740.
   Voogd: de heer Jan Baptiste Joseph DEMEEZEMAKER. Zij werden het lot B toegewezen.

De kinderen van de reeds overleden broer van de overledene, m.n. Jacques ANGILLIS waren jo[e] Anna en jo[e] Joanna ANGILLIS en woonden in Londen.
Van wijlen Vincent BUBBE, oom van de overledene, werd een staat van gemaakt op 18.04.1715, getekend J.C. VANDEWALLE en C.J. ELLEBOUT.

Kwartierstaat 1

I	-	1	Joos ANGILLIS
II	-	2	Jacques ANGILLIS, + Hooglede
II	-	3	Marguerite NEIULAET
III	-	4	Rogier ANGILLIS, woonde in Hooglede
III	-	5	Janneken VAN MIDDELEM
III	-	6	Joos NIEULAET den Jonghen, + Hooglede
III	-	7	Marij SIMOENS
IV	-	8	Adriaen ANGILLIS
IV	-	12	Pieter NIEULAET, woonde in Moorslede
IV	-	13	NN. REIJLOF
IV	-	14	Gillis SIMOENS
V	-	16	Joos ANGILLIS
V	-	24	Joos NIEULAET den Ouden, + Moorslede
V	-	25	Catherine DEGRENDELE
V	-	26	Joannes REIJLOF, baljuw van Beveren-Roeselare
VI	-	48	Jooris NEIULAET, woonde in Ieper
VI	-	52	Marcus REIJLOF, baljuw van Beveren-Roeselare
VI	-	53	Lucie VANDENCAPPEL
VII	-	104	Simon REIJLOF, schepen van de kaselrij Sint-Winoksbergen

Kwartierstaat 2

I	-	1	Joanna BUBBE
II	-	2	Vincent BUBBE, poorter van Belle, + Ieper
II	-	3	Joanna LAUWIJCK
III	-	4	Jan BUBBE den Jonghen, poorter van Belle, gewoond te Brugge, +

Belle *onder den Westhoeck van den ambachte*
III - 5 Catherine SCHEEMAKERE
III - 6 Antonius LAUWIJCK den Jonghen, poorter van Belle, + *onder den Westhoeck van den ambachte*
III - 7 Catherine DEROO
IV - 8 Jan BUBBE den Ouden, poorter van Belle, + *onder den Westhoeck van den ambachte*
IV - 9 Peronne VANDERMEULEN
IV - 10 Joos SCHEEMAKER
IV - 12 Walrand LAUWIJCK
IV - 13 Jaecquemijne PIJCK
IV - 14 Andries DE ROO, poorter van Belle, + *onder den Zuidhoeck van den ambachte*
IV - 15 Marij THETIN
V - 16 Gillis BUBBE
V - 17 Jenne SPILLEBOUT
V - 18 Charles VANDERMEULEN
V - 19 Anna NN.
V - 24 Antonius LAUWIJCK den Ouden, poorter van Belle, + St.-Janskappel
V - 25 Marij STEVEN
V - 28 François DE ROO
V - 29 Jaecquemijne MOENS
V - 30 Franciscus THETIN
V - 31 Marij BASELIS
VI - 34 Jan SPILLEBOUT, poorter van Belle, woonde in Niepkerke
VI - 48 Walen LAUWIJCK, poorter van Belle, + St.-Janskappel
VI - 49 Christine ABSALOEN
VI - 62 Pieter BASELIS
VII - 96 Gontier LAUWIJCK, Meteren

Kwartierstaat 3

I - 1 François CRAIJE
II - 2 Gadifer CRAIJE den Jonghen, poorter van Belle, + Belle
II - 3 Allexandrinne BORRET
III - 4 Derijck CRAIJE, poorter van Belle, + Belle
III - 5 Jaquemijne DEVEREN
III - 6 Allexandre BORRET, poorter van Belle, + Belle
III - 7 Gilline BERTELOOT in haar derde huwelijk
IV - 8 Gadifer CRAIJE den Ouden, poorter van Belle, + Belle
IV - 9 Ghiliene STECULORUM
IV - 10 Jan DEVEREN, poorter van Belle, + Belle
IV - 11 Jacquemijne DEMEIJ

IV - 12 Pieter BORRET
IV - 13 Barbara AELS
IV - 14 Jan BERTELOOT, schepen van Belle
IV - 15 Peronne WEESTEEN
V - 16 Derijck CRAIJE den Ouden, poorter van Belle, + Meteren
V - 18 Claijs STECULORUM den Jonghen, poorter van Belle, + Belle
V - 19 Jane QUESTROIJ
V - 20 Nicolais DEVEREN, poorter van Belle, + Belle
V - 22 Jan DEMEIJ, poorter van Belle; + Belle
V - 23 Heurie VANMERRIS
V - 30 Christiaen WEESTEEN, poorter van Belle, gewoond op *Westhoeck van den ambachte*
V - 31 Catharinne NN.
VI - 36 Claijs STECULORUM, poorter van Belle, gewoond in Belle
VI - 37 Jacquemijne NN.
VI - 44 Gielielmus DEMEIJ
VII - 72 Jan STECULORUM, poorter van Belle, gewoond in Belle
VII - 88 Jan DEMEIJ, poorter van Belle, + Merris
VII - 89 Jacquemijne VANDENBROUCKE, fa. Charles & Jacquemijne NN.

Kwartierstaat 4

I - 1 Marij ELLEBOUT
II - 2 Pieter ELLEBOUT, poorter van Belle, + Belle
II - 3 Gilline VANPEPERSTRAETE
III - 4 Christiaen ELLEBOUT, poorter van Belle, + Belle
III - 5 Marij VANNEUFVILLE
III - 6 François VANPEPERSTRAETE, poorter van Belle, + Belle
III - 7 Pieternelle DEHEERE
IV - 8 Gillis ELLEBOUT
IV - 9 Joorine DESMET
IV - 10 Pieter VANNEUFVILLE, in zijn eerste huwelijk, poorter van Belle, + Belle
IV - 11 Marij VANUXEM, in haar tweede huwelijk
IV - 12 François VANPEPERSTRAETE
IV - 13 Gilline BERTELOOT, in haar tweede huwelijk
IV - 14 Jacobus DEHEERE, poorter van Belle, + *onder den Westhoeck van den ambachte*
IV - 15 Marij TASSEEL
V - 16 Robert ELLEBOUT
V - 17 Peronne HALLIJNCK
V - 18 Charles DESMEDT
V - 19 Christinne BLANCKAERT

V - 20 Christiaen VANDENNEUFVILLE, poorter van Belle, + Hazebroek
V - 22 Jan VANUXEM den Jonghen, poorter van Belle, + Belle
V - 23 Catharine ENTE
V - 26 Jan BERTELOOT, schepen van Belle
V - 27 Peronne WEESTEEN
V - 28 Joos DEHEERE
V - 30 Ghijselen TASSEEL
V - 31 Janneken ROOSE
VI - 34 Willem HALLIJNCK
VI - 35 Jacquemijne ABSALOEN
VI - 44 Jan VANUXEM den Ouden, poorter van Belle
VI - 45 Marij VANMERRIS
VI - 46 Clement ENTE, poorter van Belle, in zijn eerste huwelijk
VI - 47 Jacquemijne BAERT
VI - 54 Christiane WEESTEEN, poorter van Belle, woonde op *den Westhoeck van den ambachte*
VI - 55 Catharinne NN.
VI - 62 Jan ROOSE den Jonghen, ° 14.07.1498, poorter en schepen van Belle, + Belle
VI - 63 Christijne WIJLLIENALT
VII - 90 Michiel VANMERRIS
VII - 94 Jacob BAERT
VII - 124 Jan ROOSE den Ouden, poorter van Belle, + Belle
VII - 125 Joorine DEMEIJ

Gevraagd

Onze correspondent C.E. Kuipers uit Drachten (NL) vraagt de voorouders van de onderstaande uit Vlaanderen afkomstige personen (eind 16de-begin 17de eeuw).

1. HEN, Pieter de. Geboren in Hondschote, saaiwerker. Otr. 1 Leiden: 21.02.1628 Perintge GHIJSDR.; otr. 2: Leiden 1.04.1636; otr. 3: ald. Maertge ABRAHAMS VAN DER VELDE, wed. Lucas THOMASZ.
2. DENIJS, Jacquemijntge. Geboren Leisele.
3. FLYERE, Maljaert. Geboren Poperinge, wolkammer. Otr. 2: Leiden 23.07.1637 Susanna VALCKENAER; otr. 1: ald. 27.09.1586.
4. LAMBERTS, Colijntgen. Geboren Hondschote.

De Westhoek in het Oostendse notariaat Van Caillie (3)

Jean Coopman — Oostende

[Vervolg *WH-info*, jg. IX, afl. 3, p. 132]

1941 – 44/57: 3 december 1728
Louise DE SMIT, wed. van Boudewijn BEDET, en Marie Therese SALENS, meerderjarige jongedochter, erfgenamen van Cornelis MAES, + te Diksmuide, hebben machtig gemaakt Judocus BEDET om te ontvangen van sr. Jan MAES, executeur van het voorn. sterfhuis, de sommen die hen toekomen.

1941 – 26/32: 10 maart 1735
Niclais DE SORGER, vrije binlanderman te Oostende, machtigt Joseph GEYSEN wonende te Diksmuide, om te ontvangen van Adriaan HUBERT wonende te Roesbrugge, 36 fl. over restant van koop van een partij oud touwwerk, een zeil en blokken op 26.11.1732.

1941 – 45/26: 6 spetember 1740
Dhr. Laurentio DE DUENAS, gehuwd met Therese SOUDELYNCK, verklaren te machtigen P.J. BEGHIN, procureur te Diksmuide, om te ontvangen 400 fl. wisselgeld en daarvoor een rente te erkennen aan 4,5% sjaars bezet op 20 gemeten land te Essen. Zijn echtgenote is daaraan gerechtigd bij het overlijden van jo^e^ Catherine DE VLEESSCHAUWER te Nieuwpoort.

1941 – 7/21: 17 april 1715
Joos VAN OVERSCHELDE, gehuwd met Helena DARIS, verklaart bezitter te zijn van een leen groot 6 gem. te Essen belast met 2 renten: d'ene van 48 lb. gr. Vl. ten voordele van sr. Jan WOETS, verachterd sedert maart 1710, d'ander van 32 lb. gr. Vl., verachterd sedert ettelijke jaren, ten voordele van voor de 1/2 Petronella NOYEN fa. Daniël, de andere 1/2 de prochie van Essen. Niet in staat zijnde te betalen staat hij het leen af aan Jan WOETS.

1941 – 26/42: 2 april 1735
Sr. Jacob Tilmanus VERBEKE, gehuwd met jo^e^ Joanna DE GRYSPERRRE, verklaart verkocht te hebben aan jo^e^ Joanna KEMPE, wed. van sr. Ignatius DE GRYSPERRE, hun moeder, de 1/2 in een huisje met 1 gem. boomgaardland te Hoogstade kasselrij Veurne, waarvan de andere 1/2 toebehoort aan de acceptante.

Verder nog de 1/2 in een huisje te Veurne op het *Vulvergrachtken*, waarvan de andere 1/2 ook aan de acceptante toekomt, samen voor 185 fl.

1940 – 13/54: 30 augustus 1710
Dhr. Nicalis VERBEKE, pastoor te Snaaskerke, sr. Frans VERBEKE gehuwd met jo^e^ Clara VAN LANTSCHOT, sr. Jacob VERBEKE gehuwd met jo^e^ Brigitte MANSVELT, sr. Pieter CARPENTIER gehuwd met Marie Magdalena VERBEKE, voorn. Frans VERBEKE en Pieter CARPENTIER als wettelijke voogden van de minderjarige Anna VERBEKE, allen erfgenamen van sr. Frans VERBEKE en jo^e^ Magdalena PATTOU, hun moeder, verklaarden machtig te maken sr. Jan Baptist BOSSAERT om te verschijnen voor de wet van Ieper en er wettelijk te erven sr. Antoine LERMINEZ de jonge in een huis te Ieper in de Boterstraat, door LERMINEZ bewoond, volgens contract van koop voor notaris F. GODSCHALCK in juli ll.

1941 – 1/13: 26 februari 1706
Sr. Jacob GRYSON en zijn vrouw jo^e^ Marie JOLYT verklaren goed te keuren de verkoop in hun naam gedaan door Antoine BOUCHETTE, deelsman te Ieper, van 1 gem. land te Zonnebeke, onder de hh. aldaar, aan de 1ste comparant toekomende bij successie van zijn ouders, voor 5 lb. gr. Vl. op conditie dat de verachterde pachten daartegen zijn gecomperiseerd volgens contract van 13.12.1705 voor notaris GOSCHALCK te Ieper. Koper is Niclaijs CLAREBOUT.

1941 – 8 november 1713
De ondergetekende schipper op het poenschip *De Faam* van Rotterdam geladen met tarwe met bestemming Nieuwpoort en daarna Ieper, ingeladen te R'dam door sr. Jacques Antoon DE LAPLACE en geconsigneerd aan sr. Pierre GERAERT te Ieper, is op 19.10 vertrokken uit R'dam en wegens storm verplicht geweest op te lopen te Oostende, waar hij door de ontvanger van Z.M^s.^ comptoir aangehouden werd met het verbod met zijn lading te vertrekken volgens het plakkaat van Z.M.. AAngezien sr. GERAERT hem te Oostende laat liggen niettegenstaande bericht aan zijn facteur sr. BLANCKAERT te Nieuwpoort, legt hij klacht neer wegens schade door het oponthoud veroorzaakt.

1941 – 7/39: 29 mei 1715
Jo^e^ Catharine SENESAEL, wed. van dhr. Carel LANCKSWEERT en koopvrouw, machtigt haar zoon Petrus LANCKSWEERT, wonende in het seminarie te Ieper, om te ontvangen 1. van sr. Nicolais VAN DER HELST 73 fl. 9 st. Vl. die hij bij slot van rekening van 20.03.1710 over levering van winkelwaren schuldig is met aftrek van 18 fl. in 5 betalingen reeds gedaan; 2. van de wed. van Michiel DHONDT, in zijn leven kommies, de som van 6 fl. Vl. die zij schuldig is over de koop van een zijden *faelje* (= zwart over het hoofd en de schouders geslagen en aan weerskanten

laag neerhangend kledingstuk van de vrouwen).

1941 – 7/49: 31 juli 1715
Sr. Juan DE CARVALLO, koopman, machtigt sr. IGNON, procureur voor dhr. voogd, schepen in Raad van Ieper, om te vervolgen zijn zaak tegen sr. Jacques BUYSSENS te Ieper tot betaling van 850 fl. Vl. die hij schuldig is over een geaccepteerde wissel.

1940 – 18/10: 25 januari 1717
Gilis FEYS, poorter, machtigt NN. om te verschijnen voor de HH. van de Domeinen te Ieper tegen dhr. Jan Baptist CHARPENTIER, postmeester te Veurne, om te om te ontkennen dat de koets met 2 paarden op 23.01. boven Oostduinkerke aangeslagen, aan hem zouden toebehoren. De koets hoort toe aan dhr. Jan SCHONAMILLE, koopman en Ontvanger van de Keizelijke tienden van het Particulier Armazon (= kaperij) en Gecommiteerde van het Legaan en Genaufrageerde goederen binnen het district van Oostende, en dat de comparant de 2 paarden – een bruine bay en een witharige – op 20 dezer had verkocht aan dhr. Thomas RAY voor 40 patacons.
Thomas RAY verklaart machtig te maken dhr. en mr. HUYGHE, Raadspensionaris te Nieuwpoort, om naar Ieper te reizen, en de koets en de paarden terug te eisen van CHARPENTIER.

1941 – 10/19: 5 februri 1718
Cornelis Frans BOSSAERT fs. Niclais bij Joanna CAELENS, en Anna Therese DE MASSIET zijn huisvrouw, hebben afgestaan aan Guilliame VAN HOUTRYVE, koopman te Brugge, gehuwd met jo[e] de wed. van sr. Pieter TANGHE, hier afwezig maar ter acceptatie van sr. Pieter CARPENTIER, het deel van de successie aan ste comparant toekomende door het overlijden van dhr. Jan DE CONINCK, priester gestorven in het klooster van *Nonnenbussche* te Ieper, en dit tot verhaal van 50 lb. 9 sch. 11 gr. die de comparanten schuldig zijn over levering van lijnwaad.

1941 – 10/76: 29 september 1718
Carel VAN DEN ABEELE fs. Carel, zo over hemzelf als sterk over zijn zusters en broers, representerende een staak ten sterfhuize van Anna VAN DEN ABEELE fa. Frans, echtgenote van mr. Jan DE BUCQUOY, hun moeie overleden te Mesen bij Ieper; voorts Ludovicus DOBBELAERE gehuwd met Marie BAILLIU en Jan KINT gehuwd met Catherine BAILLIU, beide gewonnen tussen Jan BAILLIU en Catharina VAN DEN ABEELE, vertegenwoordigende beiden een andere staak als zijnde de overledene ook hun moeie, aan welke staken resp. toekwam een som van 48 lb. gr. Vl., 5 fl. 7 st. makende sommen 293 fl. 7 st., en also de resp. staken zich hebben laten uuitkopen voor 20 lb. gr. Vl. ieder, en dat men bijgevolg vindt dat er is lesie van meer dan de helft, zo is dat de comparanten machtig maken sr. DE

GRUYTERS, procureur te Ieper, enz.

1940 – 20/25: 13 juni 1719
Jo^e^ Catharine SENESSAEL, wed. van Carel LANSWEERT, winkelierster, machtigt dhr. en mr. Jacques Ignace DE GHELCKE, lic. in beide rechten te Ieper, om te betrekken dhr. en mr. Charles LANSWEERT, wonende te Hondschote, om betaling te bekomen van 55 fl. 5 st. Vl. die hij schuldig is over levering van winkelwaren op 28.02. en 26.08.1716, mitsgaders de betaling van 4 lb. gr. Vl. die hij aan de comparante en haar broer sr. Frans SENESSAEL als erfgenamen van hr. en mr. Jan SENESSAEL in zijn leven kanunnik gegradueerd en penitentionaris van de kathedraal van ieper, schuldig is over geld door de kanunnik in leen gegeven aan zijn vrouw.

1941 – 11/71: 19 juli 1719
Jan CAEYSEELE, vrije winkelier, verklaart op verzoek van sr. Gelein HAMILTON, koopman te Ieper, dat hij als knecht heeft gewoond te Ieper met Benedictus HAERENS, alsdan medepachter naast DE LANGE en DE PYPERE van de pacht van de tabak te Iper, dat hij dikwijls tabak uit het huis van HAERENS heeft gedragen ten huizen van DE LANGHE en PYPERE om in hun winkel te verkopen.

1940 – 21/6: 24 januari 1720
Joseph Frans VAN DE RAEDE, geboren te Ieper, 24 jaar oud, zeeman, verklaart dat hij zich 4 weken geleden heeft geëngageerd aan kapitein dhr. ridder James TOBIN, commandat van het fregat *De Prins Eugenius*, vor een reis als matroos naar Oost_indië en terug voor 18 fl. Vl. per maand; hebbende op de hand ontvangen 2 maanden, dat degene die zijn volmacht heeft na de eerste 6 maanden zal ontvangen van dhr. Pieter Frans WOELAERTS, boekhouder van het schip, een andere maandgage, en bovendien van dan voorts om de 4 maanden nog een maand gelijke gage; en also Alexander DE BUSSCHER, billanderman te Ieper, aan de comparant heeft voorgeschoten 100 fl. Vl., zo verklaart comparant daan DE BUSSCHER procuratie te geven om van WOELAERTS te ontvangen telkens een maand die comparant staat te winnen.

1940 – 21/44: 28 november 1720
Zelfde akte als *1940 – 20/25,* mits dat proces is gerezen te Hondschote en DE GHELCKE 2 maand geleden is overleden, geven de comparanten machtiging aan zijn wed. jo^e^ C. COLENBUEN.

1940 – 22/83: 8 november 1721
Jo^e^ Catharina SENESSAEL, wed. van dhr. Carel LANCSWEERT, verklaart als erfgename van dhr. en mr. Jan SENESSAEL, in zijn leven kanunnik van de kathedrale kerke van Ieper, machtig te maken dhr. Petrus Franscicus LANC-

SWEERT, haar zoon pastoor te Vladslo, om te verkopen een rente van 5 lb. 4 sch. 2 gr. sjaars ten laste van de Domeinen van West-Vlaanderen, verder een rente van 4 lb. gr. sjaars op de oude impost, en ten slotte een rente van 16 lb. 5 sch. gr. Vl. op de oude impost te Ieper. De renten behoren haar toe bij successie ten voorn. sterfhuize.

1940 – 22/90: 5 december 1721
Jo^e^ Catharine SENESSAEL, wed. van dhr. Carel LANCSWEERT, verklaart goed te keuren in al zijn artikelen het transport op 18.11 gedaan door haar zoon hr. en mr. Perus LANCSWEERT, pastoor te Vladslo, als haar gemachtigde, voor notaris GODSCHALCK ten voordele van jo^e^ MArie Josephine COLENBUEN, wed. van dhr. en mr. Jacques Ignatius DE GHELCKE, overleden oud-schepen van Ieper, van de helft van vier renten.

1941 – 14/150: 16 december 1723
Sr. Patrick SARSFIELD machtigt sr. Jan BASELEES, koopman te Ieper, om te arresteren onder handen van sr. Gelein HAMILTON, koopman te Ieper, 10 ton rijst toebehorende aan dhr. William TRANTER te Londen, aan HAMILTON toegezonden door sr. Jacob GAILLARD, volgens orders van TRANTER.

1941 – 15/98: 13 juli 1724
Jo^e^ Isabella DEPUYDT, wonende te Ieper, machtigt sr. Jacob PIETERSSENS, om te arresteren een koffertje papieren hetwelke sr. RECOURT onder zich heeft gehad om daaraan te verhalen zodanige aanspraken als zij op het koffertje als RECOURT is hebbende.

1941 – 17/47: 15 februari 1726
Guillaume GALLANT staande op zijn vertrek als timmerman naar China met het fregat *De Tijger*, waarop kapitein is Michiel PRONCKAERT, machtigt zijn vrouw Marie BROUCKE om zijn zaken te leiden, voorts om haar te representeren naast de andere erfgenamen ten sterfhuize van Benedictus MAENE fs. Guilliame, overleden te Ieper, zijnde het poortelijk sterfhuis van de stad Nieuwpoort.

1940 – 31/6A: 2 december 1729
Laurens VERMINCK wonende te Ieper machtig over Marie Therese CLAYS, wed. van sr. Jacques DU THILT, koopvrouw te Ieper, bij procuratie van 25.11 voor notaris BAHEYT, die in zijn plaats stelt Maria Joanna fa. sr. Jacques DU THILT, in zijn zaak tegen Robert ROSS, koopman te Londen, nu gevangen te Oostende.

[Wordt vervolgd]

Hondschote: akten van vrijwillige rechtspraak (4)

Jef Cailliau — Koksijde

[Vervolg van *WH-info*, jg IX, nr. 3, p. 171]

FF 29/15

–Jacques VENANT x Janneken LOUCHAERT. Procuratie in Leiden 18 juni 1611.

– Mahieu MARVEILLE fs. Diericx x Cathelijne COOTS te Leiden. Caerle REGHERE ook te Leiden. Jan REGHERE fs. Thomas, vader en voogd van David woont te Gouda. Allen kinderen en erfgenamen van Janneken COOTS bij voorz. Jan REGHERE. Procuartie voor schepen van Gouda op 14 mei 1612 bij overlijden van Tanneken WAERST, moeie van moederszijde.

– Pieter & Jacob MUES fii wijlen Jacob & Maijken DE ZITTERE fa. Jacob. Voor wezenmeester van Leiden, 2 mei 1612.

– Lucas PROSSEEL x Martijneken fa. Claijs, Daneel PROSSEEL x Abigaele OUTERMANS, fii. Jan PROSSEEL van Hondschote bij Maijken WALLEWEIJNS. Procuratie voor wezenmeester van Leiden.

– Franchijne fa. David DE CONIJNCK x Abraham DE DECKER. Procuratie in Latijn voor baljuw van Colchester, 24 mei 1609.

– Maillaert BAERT fs. Willem woont in Leiden. Erfenis hem toegekomen bij het overlijden van Maximiliaen DE MEIJ.

– Charle MEEZE fs. Jan & de kinderen Maillaert MEEZE, Jan DANNOOT x Franchijne MEEZE voor wezenkamer van Leiden, 17 september 1609.

– Karel & Sara DE KONIJNCK fii Karel (fs. Jan) x Janneken VAN BAMBEKE fa. Willem, alsook de halve broeder en zuster Gedeon, Abraham & Judith fii. Karrel DE KONIJNCK xx Janneken BERTELOOT fa. Jan. Procuratie voor *mannen van civiele politijcke zaken van de stad Norwich in Inghelant.*

– Abraham DIERIJCKSSOONE x Jorijntjen W..MOLIJN, Cornelis GHEERTSSOONE x Maijken fa. Matheus BOONE & Martijken hun kind xx Marijtgen IJSAACX, Adriaan VOISIJN x Tanneken fa. Jacob BLOMMAERT met Cornelis hun zoon xx Neeltjen VICTOORS. Procuratie voor notaris GHEENS te Leiden, 7 oktober 1609.

– Jan DE MONT, ° Hondschote, fs. Charles & Magdaleene THIEULENS, weduwnaar van Maximiliaene DE VALCKENAERE fa. Pauwels woont in Amsterdam bij het overlijden van Jacques GODSCHALK fs. Charles, 7 december 1609.

– Gallein GALLEINSSEUNE x Jacquemijne DE CAESTECKER fa. Maerten & haar zuster Janneken. Procuratie voor schout & schepenen van Leiden, 5 okt. 1609.

– Claijs & Helias HEREWIJN fii. Claijs voor notaris van Haarlem. Tanneken HEREWIJN voor notaris te Leiden, 3 juni 1609.

– Maillaert DE MEIJ x Tanneken VALLEUX fa. Pieter woont te Leiden, 9 maart 1609.

– Joos DIERIJCX, koopman in Middelburg, Barbelken RESOUT wed. Pieter DIERIJCX & Pieter DIERIJCX, haar zoon. Procuratie voor notaris Mattheus VAN WALLE in Middelburg, 15 juli 1609.

– Franchois DE CAESTECKER machtig bij procuratie over Janneken fa. Maerten DE CAESTECKER x Rebijne. Voor schepenen van Leiden, 15 oktober 1609.

– Wijlen Pieter DE SCHODT x Cathelijne GODSCHALCK fa. Jan ° Hondschote & Perijntken DE VOS fa. Jan. Cathelijne G. woont in Leiden.

– Pieter VAN PEENE (fs. Passchier) x Maijken VAN DE WALLE (fa. Rogier) & Jan HOIJMONT. Procuratie voor notaris GHEENS te Leiden, 1 juli 1610.

– Chaerle BOERAVE (fs. Marcq) x ... GHERAERT (fa. Jacques & ... ROTIER fa. Frans). Procuratie voor schout en schepenen van Leiden 15 mei 1609.

FF 29/16

Frans & Janneken LIEBAERT, Christiaen & Sussanne WUETEN. Procuratie voor notaris in Leiden, 25 juni 1610.

– Aert HE0NDRICX tot Campen in Holland x Regijne fa. Eloij VAN DER HALLE. Procuratie voor schepen van Campen, 1613 [zie ook *FF 19/14*].

FF 29/17

– Dierijck VAN DER STRAETE fs. Lenaert woont te Delft. Procuratie aldaar voor notaris Jan NOLLEN voor verkoop van goed der wezen Michelijne CHRISTIAENS wed. Jacob COMPEIJN, 1 september 1612.

– Jacob CAUCHIE woont tot Haarlem en mag hier niet komen.

– Jacob VLEESCH, oudste zoon van Jacques, is gehuwd in Leiden, 14 november 1614.

– Sarra POTTERS wed. Cornelis VAN DE WELEN woont in Middelburg, 1615.

– Jan PAETS woont tot Leiden, 1615.

FF 29/18

– Janneken FOLBOUT fa. Maillaert, jongedochter ° Houtem 1576 & Janneken SCHIPMAN fa. Guillebert wonen in Sandwich in Engeland, 12 juni 1616.

– Jacob DE ZITTERE x Mechelijne CHRISTIAENS en hun kinderen Jacob en Magdaleene x Marc CAUWET. Procuratie in Leiden, 6 juni 1616.

– Wijlen kapt. Jan de LOIJ x Marie WINNEBELS met vier wezen: Marie, Janneken, Jan en Christijneken. Procuratie in Vere, 6 juli 1616.

– Jan VAN WOUMEN fs. Clais & Maijken DOEN fa. Joos wonen in Leiden, 1616.

– Abraham MATTEN & Lydie zijn zuster zijn hoirs van Vincente GILLES fa. Marcx, hun moeder. Procuratie voor notaris GHEENS in Leiden, 1616.

– Pieter PASSEVANT fs. Jan en Raas FLAMEN, Anthoine DE MOL, Jan DE VINDER, Jan MARECOU, allen in huwelijk met een dochter van Jan PASSEVANT. Procuratie voor burgemeester en schepenen van Amsterdam, 19 april 1616.

– Wed. Marc DE KICK. Procuratie in Leiden, 14 maart 1617.

– Guillewijn VERBRUGGE fs. Andries woont in Leiden, 27 mei 1617.

– Jacques BOUDENS fs. Augustinus en kinderen. Procuratie voor burgemeester en schepenen van Hamburg, 29 augustus 1611.

FF 29/19

– Maerten BAERT, fs. Joos, x Maijken fa. Cornelis BUCX ° Izenberge wonen in Norwich in. Procuratie aldaar, 25 juni 1622.

FF 29/21

– Jooris HALEWICQ, koopman in Norwich, x Marie WITTEVRONGHEL, heeft gelegateerd de kinderen van zijn broer Lodewyck HALEWICQ, m.n. Pieter, Janneken x Clais MOYART, Jan, Franchois, Loyseken x Adriaen WALLEUS (Wallens) en Franchois RABAT is voggd van Jacques, Antheunes en Franchyneken, 6 juni 1631.

FF 29/23

– Christiaen DE VISCH in Leiden, hoir in sterfhuis van Jan BEUDAERT fs. Gilles + jongman in Stavele. Procuratie voor notaris Willem VAN VREDENBURCH, 22 september 1653. Alsook over Ronchyneken DIERYCX, wed. Gilles VERMEULEN, 26 juni 1654.

– Christiaen CLAEYSSEN + Leiden, fs. Jacob ghesey: VAN NIEUWPOORT, gewonnen bij Franchyne BATTEN fa. Winnocq + Delft, 15 januari 1655.

FF 29/24

– Marinus KEMPEN x Janneken SCHIPMAN. Hun dochter Sara + Vlissingen. Janneken SCHIPMAN wed. Jan ANNOOT en Herman COLLON x Jacquemyne JANSSEUNE, comparants nicht wonende in Brugge, erven elk 700 gulden bij overlijden van Sara, 14 juni 1661 [Wordt vervolgd]

Index op de plaats- en familienamen in dit nummer

's-HERTOGENBOSCH 3, 7, 15

A
ABEELE 23
ABEELE, VAN DEN 34
ABRAHAMS 31
ABRAHAMSZ. 6
ABSALOEN 29, 31
ACKER, VAN 22, 24
AELS 30
AMSTERDAM 1, 37, 39
ANGILLIS 27, 28
ANNOOT 39

B
BAERT 31, 37, 39
BAHEYT 36
BAILLEUL 21
BAILLIU 34
BAMBEKE, VAN 37
BARTIER 22-24
BAS 24
BASELEES 36
BASELIS 29
BATTEN 39
BAUDUIN 27
BECQUAERT 23
BEDET 32
BEEKAERT 23
BEGHIN 21, 32
BELLE 3, 10, 17, 23, 27-31
BERTELOOT 29-31, 37
BERTEN 27
BERTHOF 16, 17
BERTIER 23
BEUDAERT 39
BEVEREN-ROESELARE 28
BILLET 23
BISSCHOP 22
BLANCKAERT 31, 33
BLOMMAERT 37
BOERAVE 38
BOIS, DU 19
BONDUEL 24
BOONE 37
BORRET 29, 30
BOSCH 15
BOSSAERT 33, 34
BOUCHE 20
BOUCHETTE 33
BOUDENS 39
BOUDIN 21
BOUDRIJ 18, 19
BROUCKE 36
BRUGGE 25, 29, 34, 39
BRUSSEL 25
BUBBE 27-29
BUCQUOY, DE 34
BUCX 39
BUSSCHER, DE 35
BUYSSENS 34

C
CAELENS 34
CAESTECKER, DE 37
CAEYSEELE 35
CAILLIE, VAN 32
CAMERLINCK 19, 20
CAMPEN 38
CAPPOEN 24
CARLIE 23
CARLU 23
CARPENTIER 33, 34
CARVALLO, DE 34
CAUCHIE 38
CAUWET 38
CHARLET 22
CHARPENTIER 34
CHIEUX 22
CHRISTIAENS 38
CLAEYSSEN 39
CLAREBOUT 33
CLAYS 36
CNOCKAERT 20
COLCHESTER 37
COLENBUEN 36
COLLON 39
COLSESTER 1
COMINES 24
COMPEIJN 38
CONIJNCK, DE 37
CONINCK, DE 34
COOIMANS 14
COOTS 37
COQUEL 20
CORNELIS 11
COSTENOBLE 22
CRAHEE 13
CRAIJE 27-30
CRAQUETTE, VAN DE 3
CREKET 1, 2, 4-7, 9, 12, 15
CREKETT 9
CROCKETTE, VAN DEN 3, 10
CROCQETTE, VAN DEN 4
CROKETT, DE 2, 3, 5, 6
CROKETTE, VAN DE 3
CROKETTE, VAN DEN 1
3-5, 8, 10, 11
CROQUET 14
CROQUETTE, VAN DE 6, 9

D
DALEN, VAN 12
DAMBRÉ-THEETEN 18
DANNOOT 37
DARIS 32
DECKER, DE 37
DEGRENDELE 28
DEHEERE 30, 31
DELAPLACE 21
DELBECQUE 21
DELCAMBRE 20
DELESTREZ 23
DELETREZ 24
DELFT 38, 39
DELPORTE 21
DEMEEZEMAKER 28
DEMEIJ 30, 31
DEN HAAG 5, 8, 13, 14
DENIJS 31
DENOIJEN 21
DEPREZ 21
DEPUYDT 36
DERAMAU 22
DEROO 29
DERY 12
DESCAMPS 21
DESMAZIERS 24
DESMEDT 31
DESMET 30
DESRAMAUT 20
DEVEREN 29, 30
DHONDT 33
DIERIJCKSSOONE 37
DIERIJCX 38
DIERYCX 39
DIKSMUIDE 25, 32
DOBBELAERE 34
DOEN 39
DRACHTEN 31

DROS 7, 15
DUENAS, DE 32
DUFLOT 21
DUFOUR 19
DUMEZ 20

E
ELDER, VAN 14
ELLEBOUT 27, 28, 30
ENTE 19, 31
ESEN 25
ESSEN 32
EVERTS 14

F
FACHE 19, 23
FEYS 34
FLAMEN 39
FLEURBAIX 21
FLOREZOONE 20
FLYERE 31
FOLBOUT 38
FOURNIER 23
FRAEYS 26
FRANSZ. 4
FRELINGHIEN 24
FURET 22

G
GAILLARD 36
GALLANT 36
GALLEINSSEUNE 37
GAUQUIE 21
GELOEN 18, 19
GENT 25
GERAERT 33
GEYSEN 32
GHEENS 37-39
GHEERTSSOONE 37
GHELCKE, DE 35, 36
GHERAERT 38
GHIJSBERTS 3
GHIJSDR. 31
GHYSBERTS 10
GIJSBRECHTS 4
GILLE 21
GILLES 39
GODSCHALCK 36, 38
GODSCHALK 37
GOUDA 37
GOUIS 21, 22
GRAAFSCHAP 13
GRAEFSCHAP, VAN 9
GRAET, DE 26
GRAVESKYPE 9
GRUYTERS, DE 35
GRYSON 33
GRYSPERRRE 32

H
HAARLEM 38
HAERENS 35
HAIJON, DU 20
HALDEREN, VAN 14
HALEWICQ 39
HALLE, VAN DER 38
HALLIJNCK 30, 31
HAMBURG 39
HAMILTON 35, 36
HAYON, DU 22
HAZEBROEK 31
HECKMAN 12
HEIJTE 22
HELST, VAN DER 33
HEN, DE 31
HENDRICX 38
HENRICX 13
HERE 23
HEREWIJN 38
HERREN 20
HEUGHEBAERT 19
HEUVELLAND 16
HIJNDERICK 28
HOIJMONT 38
HONDSCHOTE 31, 35, 37, 38
HOOGLEDE 24, 27, 28
HOOGSTADE 33
HORST, VAN DER 13
HOSDÉ 22
HOSDEZ 23, 24
HOUCKE, VAN 20
HOUTEM 38
HOUTHEM 24
HOUTRYVE, VAN 34
HUBERT 32
HURLE 23
HUYGHE 27, 34

I
IEPER 17, 24, 25, 27, 28, 33-36
IGNON 34
IJSAACX 37
INGHELANT 16, 17, 20
IZENBERGE 39

J
JACOBSZ. 7
JANSSEUNE 39
JOLYT 33
JONG, DE 14
JORYSDR. 10
JORYSZ. 3, 10

K
KAMPEN, VAN 15
KEMPEN 39
KICK, DE 39
KINT 34
KLERKEN 25
KNEUVEL, DE 22
KONIJNCK, DE 37
KREKET 4-6, 12, 14, 15
KRIQUET 13
KROCKETTE, VAN DE 6
KROKETTE 4, 6
KUIPERS 31

L
LA CLEF D'HOLLANDE 18
LA CRÊCHE 17
LAGACHE 23
LAHOUSSE 23
LAIGNIEL 21
LAMBERT 5
LAMBERTS 31
LAMBIN 24
LAMBRECHTSDR. 5, 6, 9, 12
LAMERANT 21
LAMMERS 5
LANCKSWEERT 33
LANCSWEERT 35, 36
LANGE, DE 35
LANSWEERT 35
LANTSCHOT, VAN 33
LAPLACE, DE 33
LAUWIJCK 29
LAZARIE 20
LEBLEU 21
LEEUW, DE 11
LEFEVRE 21
LEIDEN 1-5, 7 8, 13, 15, 31, 37-39
LEISELE 31
LELEU 22
LERMINEZ 33
LEROIJ 21
LESAFFRE 20
LEURIDANT 24
LIEBAERT 38
LOIJ, DE 38
LONDEN 28, 36

LOOSDRECHT 7, 15
LORIDAN 19
LOUCHAERT 37
LOUWERIS 11

M
MAENE 36
MAES 32
MAHIEU 23, 24
MANSVELT 33
MARCK, VAN DER 13
MARCUSDR. 10
MARECOU 39
MARVEILLE 37
MASSELING 15
MASSIET, DE 34
MATTEN 39
MEEZE 37
MEIJ, DE 37, 38
MENEN 27
MERKEM 25
MERRIS 27
MESEN 20, 34
MESSCHERT 12
METEREN 27, 29, 30
MEYERINGH 12
MICHIE 19
MIDDELBURG 38
MIDDELEM, VAN 28
MILLE 21
MOENS 29
MOL, DE 39
MONT, DE 37
MOORSLEDE 28
MOREE 14
MOYART 39
MUES 37

N
NACHTERGAELE 27
NAIJE 22
NEIJLAET 28
NIEPKERKE 17, 18, 20-23, 29
NIEUWKERKE 16, 18, 20 22, 23
NIEUWPOORT 32, 33, 36, 39
NIEUWPOORT, VAN 39
NIGTEVECHT 7
NOLLEN 38
NONNENBUSSCHE 34
NOORDWIJKERHOUT 15
NOORWITS 1
NORWICH 37, 39
NOYEN 32

O
OEGSTGEEST 15
OETERMAN 10
OLIEVIERSDR. 9
OOSTDUINKERKE 34
OOSTENDE 32-34, 36
OOSTHOVE 16, 18, 20
OUTERMANS 37
OUVRIE 24
OUVRY 24
OVERSCHELDE, VAN 32

P
PAETS 38
PALTS 25
PARMENTIER 20
PASSEVANT 39
PATTOU 33
PEENE, VAN 38
PERQUE 23
PETILLION 20
PIETERSSENS 36
PIETERSZ. 4-7, 10, 11
PIJCK 29
PLOEGSTEERT 18
POND, DU 22
POPERINGE 31
PORTEBOIS 22
POTHEUCK 13
POTTERS 38
POUCHAIN 15
PRONCKAERT 36
PROSSEEL 37
PYPERE, DE 35

Q
QUESNE, DU 22
QUESTROIJ 30

R
RABAT 39
RAEDE, VAN DE 35
RAY 34
RECOURT 36
REGHERE 37
REIJLOF 28
RENINGELST 18
RENSY, DE 23
RESOUT 38
RHEENEN, VAN 15
RINGOT 23
ROESBRUGGE 32
ROMON 20, 21
RONSE 27
RONSE, 27
ROOSE 31
ROSS 36
ROTIER 38
ROTTERDAM 7, 8, 14, 33
ROUBAIX 22
ROUSELLE 22

S
SAFFRE, LE 22
SALENS 32
SANDWICH 2-12, 38
SANTWITS 1
SARSFIELD 36
SCHEDEYN 12
SCHEEMAKERE 29
SCHEVENINGEN 13
SCHIPMAN 38, 39
SCHODT, DE 38
SCHOUTEN 11
SENESAEL 33
SENESSAEL 35, 36
SEVILLA 25
SIMOENS 28
SINT-WINOKSBERGEN 28
SMIT, DE 32
SNAASKERKE 33
SOETEMONT 22
SORGER, DE 32
SOUDELYNCK 32
SPIERE 16, 18, 22
SPILLEBOUT 29
ST.-JANSKAPPEL 27, 29
STAVELE 39
STECULORUM 24, 29, 30
STEENE, VAN DE 9, 11
STEENWERK 17, 18, 21
STEVEN 29
STOCKRAEM, VAN 13
STRAETE, VAN DER 38
SWARTE, DE 22

T
TAHON 20
TANCRÉ 21
TANGHE 34
TASSEEL 30, 31
THERIJ 20
THETIN 29
THIEULENS 37
THILT, DU 36
THOMASZ. 31
THOROUT, VAN 20
THUINNE, VAN 22

TOBIN 35
TOIR, DE 1, 4, 9, 12
TOREN 9
TORHOUT 26
TRANTER 36

V
VALCKENAER 31
VALCKENAERE, DE 37
VALLEUX 38
VANDENBROUCKE 30
VANDENCAPPEL 28
VANDENNEUFVILLE 31
VANDERMEULEN 29
VANDEWALLE 28
VANMERRIS 30, 31
VANNEUFVILLE 30
VANPEPERSTRAETE 30
VANUXEM 30, 31
VELDE, VAN DE 9, 13
VELDE, VAN DER 31
VENANT 37
VERBEKE 19, 32, 33
VERBRUGGE 39
VERDONCK 22
VERE 39
VERMEULEN 39
VERMINCK 36
VEURNE 33, 34
VICTOORS 37
VINCS 11
VINDER, DE 39
VISCH, DE 39
VLADSLO 36
VLEESCH 38
VLEESSCHAUWER 32
VLISSINGEN 39
VOISIJN 37
VOORHOUT 7, 8, 15
VOS, DE 38
VREDENBURCH, VAN 39

W
W..MOLIJN 37
WAASTEN 17
WAEGHEMAKER, DE 20
WAELSCHAPPE 10
WAERST 37
WALLE, VAN 38
WALLE, VAN DE 38
WALLENS 39
WALLEUS 39
WALLEWEIJNS 37
WALSCAPLE, VAN 9
WEESTEEN 30, 31
WELEN, VAN DE 38
WERKEN 25
WESTHOVE 16, 18, 19
WIJLLIENALT 31
WIJTSCHATE 24
WINNEBELS 38
WITTEVRONGHEL 39
WOELAERTS 35
WOETS 32
WOUMEN 25
WOUMEN, VAN 39
WUETEN 38

Z
ZARREN 25
ZITTERE, DE 37, 38
ZOETERWOUDE 13
ZONNEBEKE 33

Lidmaatschap WESTHOEK (WH) 1994

WH-leden die ons reeds hun bijdrage voor 1994 overmaakten, vinden op de adresstrook een asterisk gevolgd door het getal 94 - ***/94**. Zij die nog niet betaalden, vinden er ***/93** en worden verzocht nu hun bijdrage voor 1994 over te maken. In de onderstaande tabel vindt men de minimumbijdragen die recht geven op 4 afleveringen van WH-info. Het lidmaatschap geeft ook recht op vermindering op de activiteiten van Westhoek en de regionale V.V.F.-afdeling.

	(A)	(B)	(C)	(D)
	België Luxemburg	Nederland	Groot-Brittannië Frankrijk	Andere landen
	BEF	**NLG**	**BEF**	**BEF**
Minimumbijdrage	**275,-**	**18,-**	**325,-**	**350,-**

A. te storten op **KB-rek**. 464-8254601-51.
B. giro op rek. 17.90.35 van de **ING-Bank** te Sluis t.g.v. de rekening 68.09.76.787 t.n.v. Karel J.C. DECAESTECKER, Kleine Markt, B-8978 Watou, o.v.v. WH-info 94.
C & D. op prk. 000-1485051-78 van Westhoek-Jaarboek, of internationale postwissel.
– Alle bedragen **moeten** ons toekomen vrij van alle taksen en kosten.

OPENINGSUREN STADSARCHIEF IEPER
- Dinsdag, woensdag en donderdag van 14 tot 18 uur.
- Vrijdag van 9 tot 12 uur en van 14 tot 20 uur en zaterdag van 9 tot 12 uur.

V.V.F.-Westhoek
Geschied- en Familiekundige Kring WESTHOEK (WH)
Stadsarchief Ieper

PROGRAMMA

Dinsdag 10 mei: **Werkvergadering**
Zaterdag 10 september: **Bezoek Departementaal Archief te Rijsel**
Bezoek aldaar om 14 u. Vertrek met de wagen op de Markt te Poperinge om 13 u.

De vergaderingen hebben plaats om 20.00 uur. De lezingen vinden plaats in de zaal van de Cera, Rijselsestraat 52, Ieper. De werkvergaderingengaan door in het stadsarchief, Lange Meersstraat 9, Ieper.
Toegang: Lezingen: leden V.V.F. en WH 60 fr.; niet-leden: 100 fr. Werkvergaderingen: niet-leden: 50 fr.; leden gratis.

In dit nummer

Van den Crokette tot Creket	1
Nieuwkerke: enkele staten van goed uit de heerlijkheden Oost-, Westhove, Spiere, Inghelant	15
Huit et quatre: het Franse Wijtschate	24
Over het verbouwen van aardappelen	25
Documenten m.b.t. de Westhoek in privé-bezit (1)	27
De Westhoek in het Oostends notariaat Van Caillie (3)	32
Honschote: akten van vrijwillige rechtspraak (4)	37
Index op de plaats- en familienamen	40
Lidmaatschap WESTHOEK 1994	44
Openingsuren Stadsarchief Ieper	44

Werkten mee aan dit nummer

Jef CAILLIAU	Koksijde
Gérard CATTEAU	Komen
Jean COOPMAN	Oostende
Jaak DECAESTECKER	Dikkebus
Mattias PATTYN	Nieuwkerke
Etienne VANDEN HOVE	Wevelgem
A.J. VAN DER ZEEUW	Uithoorn (NL)

Bij ons varen uw bankzaken de juiste koers. Want we zijn groot geworden in het land waar u leeft. We begrijpen u beter dan wie ook, geven gepast advies over geld en verzekeringen, en zijn de geschikte vertrekhaven voor uw internationale ambities. De Kredietbank. De drijvende kracht van hier, die u veilig naar de toekomst loodst.

Thuis bij de bank van hier KB

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, B-8900 Dikkebus-Ieper
Druk Deleye, B-8900 Ieper

WESTHOEK-INFO

MEDEDELINGEN VAN *WESTHOEK-Dikkebus*
KRING VOOR GESCHIED- EN FAMILIEKUNDIG ONDERZOEK IN DE WESTHOEK

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
Jaargang X, aflevering 2, juli 1994 – Afgiftekantoor B-8900 Ieper 1

Medewerkers *Westhoek-info*
Marcel F. Backhouse (Ash, GB)
Noël Boussemaere (Boezinge)
Jef Cailliau (Sint-Idesbald)
Jean Coopman (Oostende)
John Desreumaux (Geluwe)
Romain L. Dewulf-Heus (Brugge)
Pieter Donche (Berchem)
Raingard Esser (Köln, D)
Ronald A. Fierst van Wijnandsbergen (Boxmeer, NL)
Georges Houwen (Brugge)
Dirk Laureys (Oudenburg)
Jan Luyssaert (Merendree)
Kristof Papin (Poperinge)
Mattias Pattyn (Nieuwkerke)
Hubert Ronse de Craene (Brugge)
Michaël Siddons (Gwynedd, GB)
Joeri Stekelorum (Oostduinkerke)
Henri Vandenberghe (Poperinge)
Etienne Vanden Hove (Wevelgem)
Robert Vanoorenberghe (Nieuw-Koudekerke, F)
A.J. van der Zeeuw (Uithoorn, NL)

Redaktie & bestuur
Wilfried Beele (voorzitter)
Jaak Decaestecker
Ludo Vandamme

WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Rozelaarsstraat 6, B-8900 Dikkebus-Ieper ☎057/44 56 53

De auteurs, en niet de uitgever, zijn verantwoordelijk voor hun bijdrage en illustraties.

Het belang van het werk van J.H. Hessels voor historici en genealogen

Dr. hist. Marcel F. Backhouse – Ash (GB)

Op het einde van 1884 stelde de historicus W.J.C. Moens, een afstammeling van een Nederlandstalig geëmigreerd gezin, aan Johannes Henricus Hessels voor om een reeks van documenten over de Nederduitse vluchtelingenkerk in Londen (Austin Friars) te publiceren. Het resultaat was overdonderend: meer dan 5.000 bladzijden. Om dit doel te bereiken heeft de auteur tien jaar nodig gehad. Het boek, getiteld *Ecclesiae Londino-Batavae Archivum. Epistilae et Tractatus,* 4 dln., Canterbury, 1887-1897, en in 1989 volledig heruitgegeven door ' Flandria Nostra' (Zedelgem), is een unicum voor de geschiedenis van de Reformatie in Europa in de 16de en 17de eeuw.

Het eerste deel bevat brieven van overal uit Europa tussen 1524 en 1628 van en naar de Antwerpse geograficus Ortelius en naar zijn neef Jacob Cole, ook Ortelianus genaamd. Ze zijn een enorme bijdrage tot de studie van de toestand in Europa in het algemeen in deze periode. Het tweede, derde en vierde volume bevatten brieven en documenten over de Nederduitse vluchtelingenkerk –en andere ballingengemeenschappen –en haar leden in Londen en over de geschiedenis van de kerk en haar leden tussen 1544 en 1675. De lezer wordt ingelicht over de eerste periode van de religieuze vervolgingen op het Continent, de toelating aan de vluchtelingen om zich in Engeland te vestigen, de teruggave van de verblijfplaatsen en privileges onder koningin Elizabeth I, de omstandigheden die de ballingen naar Engeland of elders dreven, de verspreiding van de protestantse gemeenschappen over Europa, het rondzwerven van de ballingen, hun doctrinaire organisatie, discussies, geschillen en onenigheden, het lot van hun afstammelingen, de disputen met aartsbisschop Laud, die de vluchtelingenkerken wilde liquideren in de jaren 1660, enz.

In ieder deel wordt elk Nederlands- en Franstalig document voorafgegaan door een Engelse samenvatting.

ECCLESIAE LONDINO-BATAVAE ARCHIVVM.

EPISTVLAE ET TRACTATVS

CVM REFORMATIONIS TVM ECCLESIAE LONDINO-BATAVAE HISTORIAM ILLVSTRANTES

EX AVTOGRAPHIS MANDANTE ECCLESIA LONDINO-BATAVA

EDIDIT

JOANNES HENRICVS HESSELS,

A.M. COLL. D. JOHANNIS EVANGELISTAE CANTAB.

Cantabrigiae
TYPIS ACADEMIAE
SVMPTIBVS ECCLESIAE LONDINO-BATAVAE
1897.

Dit zeldzaam werk is een must voor elke historicus gespecialiseerd in de geschiedenis van de 16de en 17de eeuw. Maar niet alleen voor de historici, ook voor genealogen, zoals de volgende paar voorbeelden illustreren. Die tonen niet alleen het belang aan, maar eveneens de diversiteit van het in dit monumentaal boek gepubliceerde bronnenmateriaal.

Op vrijdag 18 september 1648, het jaar van de tweede Engelse burgeroorlog tussen de koningsgezinden en de verdedigers van het parlement, schreef de Nederlandstalige vluchtelingenkerk van Colchester, gelegen in het graafschap Essex, een noodbrief aan het consistorie van de Nederduitse vluchtelingenkerk te Londen. De brief was ondertekend door Thomas Cool en Joannes Ruyting, ongetwijfeld leden van het consistorie van Colchester.

De laatste maanden hadden immers de ondergang van de stad en de vluchtelingengemeenschap gekend. Twee legers, die van de royalisten en van de parlementariërs, hadden namelijk de weg tussen Colchester en Londen geblokkeerd. Op 22 juni was het koningsgezinde leger, ongeveer 2.000 man sterk, onverwacht de stad binnengetrokken. De dag daarop werden de parlementariërs afgeslagen, maar het gevecht liet grote schade na aan de zuiderkant van de stad. De soldaten brachten versterkingen aan, maar sloegen hun kwartieren op in de huizen van de inwoners, terwijl de parlementariërs het beleg van de stad begonnen. Het gevolg was dat de eens bloeiende gemeenschap in de verwoesting van de stad deelde.

Talrijke leden ondergingen nu grote armoede door het stilvallen van handel en ambachten, vooral van de textielindustrie. Verder moesten zij het onderhoud van de soldaten, soms tien, twintig en zelfs dertig, op hun eigen kosten betalen, terwijl zij tevens het slachtoffer waren van veel taksen en andere sommen geld die geëist werden. Ook dienden zij een compagnie van plaatselijke soldaten en de mensen die aan de versterkingen van stad gewerkt hadden te onderhouden. De leden van de gemeenschap die hun brood verdienden met landbouw of bier brouwen waren volledig geruïneerd. Maar de ergste verwoesting greep plaats onder een vijftigtal families van de gemeenschap, namelijk wevers en volders, die in de buitenwijken woonden en wier huizen volledig afgebrand en wier meubels en werktuigen vernietigd werden.

Daar het aantal leden van de vluchtelingengemeenschap was toegenomen, hadden de diakens achterstallige schulden opgelopen. Zij hadden immers veel mensen moeten onderhouden tijdens het beleg van de stad, wat hen

Colchester, Dutch Quarto Houses

ertoe dwong geld te lenen. Er waren geen aalmoezen, daar de erediensten verscheidene malen geschorst of belemmerd werden: tijdens het beleg waren de kerken gevuld met soldaten, en nu werden ze gebruikt als gevangenissen. Meer nog, een groot aantal mensen, die gevlucht waren, kwamen naar de stad terug en vroegen om hulp. De stad had £ 10.000 betaald om mogelijke plundering af te kopen en £ 2.000 voor het onderhoud van de armen. Daarvan moest de vluchtelingengemeenschap de helft betalen. Dat werd zelfs niet voldoende geacht, daar zij ervan beschuldigd werd anti-parlement te zijn, en indien Colchester door bestorming ingenomen ware, dan zouden de leden van de vluchtelingengemeenschap geplunderd en afgeslacht geworden zijn. De vluchtelingenkerk van Colchester vroeg financiële hulp aan haar

broederkerk in Londen[1].

Op 5 oktober van hetzelfde jaar begon Londen een inzameling. Hier dan volgt de lijst van de leden van de Nederduitse kerk die een bijdrage leverden, uitgedrukt in pond sterling, shillings en pence[2].

De wijk van broeder Joos GODSCHALCK

David OGIER	10-00-00
Dierick HOSTE	10-00-00
James DEMAISTRES	6-00-00
Clara ROUSEL	1-00-00
Matheus DATSELAER	3-00-00
Hendrick HOEVENAER	6-00-00
Antonius TIERENS	2-00-00
Jan DOLENS	2-00-00
Jan en Joos DE MAES	2-00-00
Pieter MORRELOIS	12-00-00
Andries ALLAERTS	8-00-00
Jan SPORWORTH	1-00-00
Nicolas ABEELS	2-00-00
Isaack VAN PEENE	0-10-00
Zijn echtgenote	0-10-00
De gestorven dochter Rachel VAN PEENE, door legatie	2-00-00
Jan BRUYNINCK	0-10-00
Milison BARKER	0-03-00
Pieter HOET	2-00-00
Pieter Matheus BOUDEWYNS	3-00-00
Geeraert VAN HEYTHUYSEN	2-00-00
Pieter Matheus JANSEN	3-00-00
Willem VANDE WALLE	3-00-00
Jan VAN HEUVEL	1-00-00
Abraham DOLENS	15-00-00
Jan VANDER MERSCH	1-10-00
Jacob FRANCKEN	5-00-00
Nathanael LETTEN en zijn broer	3-00-00

1. Document nr. 3010, dl. IV, pp. 2129-21-32.
2. Document nr. 3013, dl. IV, pp. 2133-2136.

Jacob BOEVE	2-00-00
Samuel VAN DAMME	2-00-00
Weduwe SCHAEPELINCK	2-00-00
Guilliame VANDER CRUYSEN	5-00-00
Daniel DEMETRIUS	5-00-00
Jan BOSSCHAERT	4-00-00
Nicolas VAN ACKER	4-00-00
Walraeve LODEWICK junior	2-00-00
Joos EVERTSEN	2-00-00
Mr. WAELWIN	1-00-00
Gilles VANDE PUTT	10-00
Garlach MOMMA	2-00-00
David OTGHER junior	1-00-00
Jacob MAES	5-00
Weduwe MALBOUT	10-00
Abraham CLARCK	3-00-00
Samuel DE BERT	1-00-00
Matheus LINNEN	1-10-00
Captayn BURKEN	3-00-00
Totaal	149-08-00

De wijk van broeder Jan DELA MOTTE

Symon DE LA BOO	1-10-00
Thimothe CRUSO	3-00-00
Adam LAWRENCE	15-00-00
Jan LAWRENCE	0-10-00
Weduwe STANIER	5-00
Mr. LIECHFELT	10-00
Jan FREDERICK	5-00-00
Weduwe RUYS	1-00-00
Weduwe ENTE	1-00-00
Doctoor KINGE	2-00-00
Hendrick KETTELAER	3-00-00
Jacob Jeremias & Nathanael BONNEL	8-00-00
Mrs. GRAUNTUM	8-00-00
Nathanael FLAGGE	1-00-00
Mrs. VAN NIEREN	5-00
Hezekias KING	10-00
Josua MAYNETT	1-00-00
Lady CAMBEL	10-00-00

Jan LA MOTTE	20-00-00
Samuel LA MOTTE	10-00
Hans Corneliss LINCQUEBEECKE	3-06-00
Totaal	78-06-00

De wijk van broeder Dierick HOSTE

Mrs. POVAL	5-00
Mrs. PONYONS	2-06
Detlof HEYTMAN	2-04-00
Jan GENU	1-01-00
Lady POWEL	5-00-00
Ernest WOLF	10-00
Lady MAYERNE	1-01-00
Pieter JOYE	5-00
Jan VAN BELCAM	2-04-00
Totaal	10-12-06

De wijk van broeder Adam LAWRENS

Abraham MACO	5-00
Willem HORRICK	3-00
Jan MESSIAEN	10-00
Christian ELAZE	2-00-00
Sara DANIELS	10-00
Naam onbekend	5-00
Totaal	3-13-00

De wijk van Guillaume VANDER CRUYSSEN

Jan LAWRENS senior	10-00
Hendrick CONINCK	10-00
Abraham MOMEN	5-00
James BEALL	5-00
Richard LAWRERNS	2-06
Pauwels ZEHA	2-06
Een vriendin	1-00-00

Totaal	2-15-00

De wijk van Abraham DOLENS

Pieter WADEMONT	15-00
Abraham VAN ECKE	5-00
Samuel BORAUSK	2-06
Clement BELL	5-00
Pieter BELL	5-00
Weduwe VERSTOYPEN	1-10-00
Sara BONNEL	10-00
Totaal	3-12-06

De wijk van David OTGHER

Willem VAN BRUGH	3-00-00
Anna VAN BURGH	2-00-00
Weduwe Pieter JACOBSS	1-00-00
Paulus VANDEN VELDE	3-00-00
Weduwe Pieter DU BOYS	15-00-00
Abraham OTGHER	5-00-00
Jan HELST	2-00-00
Jan VANDEN ABEELE	5-00-00
Cornelis DE RYCKE	2-00-00
Jan BECK	4-00-00
Weduwe Abraham CLARCK	2-00-00
Maria BOEVE	2-00-00
Mr. WAGENAER, schoolmeester	5-00
Christoffer LOOFS en zoon	1-00-00
Stephen WESENDONCK	18-00
Pieter LOMBAERT	2-00-00
Jan ADRIANSS	3-00-00
Isaack BEUNS	1-00-00
Pieter KERSTERMAN	1-00-00
Pieter VAN HARINGHOUCK	4-00-00
Abraham VANDEN BROUCK en zoon	5-00
Jan VANDEN BERGE	2-00-00
De huisvrouw van Mr. BENNETT	6-00
De huisvrouw van Henry HICKFORD jr.	1-00-00

Janneken GOVERTS	5-00
Judith GILLEBAERT	5-00
Jan STABELS	10-00
Abraham CLARCK	10-00
Jacob DE MEESTER	10-00
Totaal	64-14-00

De wijk van broeder RUSHAUT

Jacob VERBIEST	5-00
Weduwe Daniel VANDER LACKE	10-00
Abraham CORSELIS	2-00-00
Weduwe STEENKISTE	5-00
Leonard LEONARDS	3-00-00
Jan VANDER MEULEN	1-00-00
Mrs. HAGHEDORNE	10-00
Eleasar BERNS	1-00-00
Mrs. HAMPTON	1-00-00
Mrs. STEVENS	6-00
Mr. JOHNSONS	10-00
Totaal	10-06-00

De wijk van broeder Willem DE VISCHER

Weduwe Gilles VANDE PUTT en Sir Pieter VANDE PUTT	5-00-00
Pieter LUYPAERT	5-00-00
Johannes EYSLEBEN	10-00
Walrave LODEWICK	4-00-00
Elias BEECKE	3-00-00
Francoys SAYON	6-00-00
Abraham SAYON	2-00-00
Jeames WILLEMSS	2-00-00
Adriaen VANDER POEST	1-00-00
David BONNEL	7-00-00
Michiel CASTEEL	8-00
Jacob FORTRYEs huisvrouw	3-00-00
Doctor Geerart BOODT	1-00-00
Arnoult BEECKE	5-00-00

Magdalena DE COEUR	4-06
Christian PAULS SANTEN	2-10-00
Willem BOEVE	6-00-00
Willem DE VISCHER	8-00-00
Abraham DE VISCHER	2-00-00
Willem DE PEYSTER	4-00-00
Francois LODEWICKS	2-00-00
Jacob MOMMA	15-00
Jan DE HEM	5-00-00
James HERREWIN	2-10-00
Weduwe Paulus GANNE	4-00-00
Pieter HEEREN	3-10-00
Nicholas CORSELIS	10-00-00
Totaal	95-07-06

De wijk van broeder Walrave LODEWICK

De huisvrouw van Thomas TANNER	5-00
Samuel POPELAER	2-00-00
Weduwe Barnardt JANSS	10-00
Totaal	2-15-00

De wijk van broeder Nicholas CORSELIS

Nicholas CRIPSHOLDT	2-06
Hendrick PINSSEN	3-00-00
Josias WESSEL	1-00-00
Matheus BEUNS	15-00
Jan BEUNS	5-00
Antonius KEMP	5-00
Totaal	5-07-06

De wijk van broeder Jan VANDEN ABEELE

Cornelis DRAKE	5-00
Jacques WAGENAER	1-00-00
Herman JACOBS	5-00-00

Michiel CASTEL, kleermaker	5-00
Lucas LUCY	3-00-00
Herman HECKERS	5-00
Geerart BYLL	2-00-00
De huisvrouw van Johannes HOBOROST	5-00
Mrs. LYONS	1-00-00
Abraham VAN CEULEN	3-00-00
Doctor REGEMORTER	4-00-00
Willem RUSHAUT	5-00-00
Jan RUSHAUT	10-00-00
Francoys TISSEN	10-00
Olivier CALLANT	5-00-00
De huisvrouw van Mr. MARCKLAND	10-00
Jan CASIER	3-00-00
Joos GODSCHALCK	8-00-00
Anna, huisvrouw van Lawrens MARTEL	10-00
Jacob DE WACHTER	1-00-00
Weduwe Sir Jan LUCY	3-00-00
Adan SUSENIER	10-00
Francois VAN ACKER	15-00-00
Weduwe Jan WIBO	3-00-00
Jan VANDEN BERGE	3-00-00
Weduwe VELIARS	3-00
Weduwe Rombout JACOBS	10-00
Abraham VANDE CAUTER	2-00-00
Weduwe Hendrick PAUWELS	1-00-00
Salomon VANDEN BROUCKE	1-00-00
Nicholas HENDRICKSS	10-06
Totaal	78-08-06
Ontvangen van James HOBLON	2-10-00
Ontvangen aan de kerkdeuren	16-16-00
Terugbetaald wat de diakens reeds naar Colchester gestuurd hadden	3-06-00
Algemeen Totaal	520-10-00

Deze som werd in drie keer naar Colchester gestuurd en aldaar door het consistorie ontvangen.

Het tweede voorbeeld is van een totaal andere aard. Tussen vrijdag 6 en maandag 9 juni 1603 schreef Jonas Proost, predikant van de Nederlandstalige vluchtelingenkerk te Colchester, zoals we zullen zien, een rapport aan zijn collega's in Londen, over het onderzoek naar het gedrag van een van de leden van de gemeenschap. Franse Priem[3] werd er namelijk beschuldigd van in 1599 *bugghereije* (sodomie) met een koe gepleegd te hebben. Het consistorie had zijn echtegenote Sara Priem, haar nicht Mayke Stekelorum en haar echtgenoot Claeys Stekelorum[4] over het incident ondervraagd. Zij verklaarden allen dat Franse het niet ontkend had, maar een andere zonde had bedreven. Zijn meid Mayken, gehuwd met Josua Winnockx, bekende immers dat hij tweemaal met haar seksuele betrekkingen hed gehad, eenmaal door verkrachting. Toen zij zwanger werd, reisde zij – om schande te vermijden – naar Haarlem in de Verenigde Provincies, waar haar kind geboren werd, maar negen maanden later stierf[5].

Op vrijdag 13 juni 1603 antwoordde het consistorie van de Nederduitse vluchtelingenkerk te Londen dat zij het rapport ontvangen hadden. Het stelde voor aan Colchester om Franse Priem niet te excommuniceren, totdat de beschuldigde ondervraagd was geworden. Hij was immers gevlucht en Colchester werd aangeraden hem aan de gemeenschap bloot te stellen en hem uit het Avondmaal te sluiten[6]. Vijf dagen later schreef het consistorie van Colchester een brief aan de predikanten en ouderlingen van de vluchtelingenkerk te Londen dat zij het advies zouden negeren en dat Franse Priems, alhoewel hij afwezig was, toch zou geëxcommuniceerd worden[7].

---

3. De familie Priem kwam in Engeland aan omstreeks 1562. In 1563 stond Frans Priem, afkomstig uit Kemmel, ingeschreven als lid van de Vlaamse vluchtelingengemeenschap in Sandwich en was er werkzaam als saaiwerker. Tijdens de troebelen van 1566 was hij weeer in het Westkwartier. In 1574 was hij weer in Sandwich en woonde met zijn echtgenote, Aelken Boelhersch, in de derde wijk van de stad (British Library, Manuscript Room, 33,511, f. 324v.; M. BACKHOUSE, *De Vlaamse vluchtelingenkerk in Sandwich in 1563. Twee manuscripten uit het British Museum,* in: HANDELINGEN VAN DE KONIKLIJKE COMMISSIE VOOR GESCHIEDENIS, dl. CXLVII, Brussel, 1981, pp. 101, 111. Pieter Priem, uit Westouter, die later naar Ieper verhuisde, kwam in 1569 in Sandwich aan en in 1571 stond hij er ingeschreven als lid van de Vlaamse vluchtelingengemeenschap (Public Record Office, SP12/78/29, f. 16).

4. In 1563 stond Mahieu Stekelorum, afkomstig uit Kaaster, ingeschreven als lid van de Vlaamse vluchtelingengemeenschap te Sandwich, waar hij werkzaam was al baaiwerker (M. BACKHOUSE, *op. cit.,* pp. 90, 107).

5. Document nr. 1558, dl. III, p. 1102.

6. Document nr. 1561, dl. III, p. 1105.

7. Document nr. 1564, dl. III, p. 1107.

Een rundertelling anno 1772: Nieuwkerke[1]

Mattias PATTYN — Nieuwkerke

Wanneer men zich voor genealogie interesseert, is een vorser altijd tevreden wanneer hij enkele bijzonderheden over zijn voorouders ontdekt. Wezerijen schepenakten, staten van goed etc. zijn daarvoor de ideale hulpbronnen. In deze bijdrage wil ik de lezer nog met zo'n unieke bron laten kennis maken. We vonden op het Gentse Rijksarchief een pak met *hoornveedenombrementen.* Deze documenten werden opgesteld in het voorjaar van 1772. Zulke tellingen werden aangetroffen voor de meeste parochies uit de kasselrijen Ieper, Veurne, Waasten, de Roede van Menen, Roeselare Ambacht en de Generaliteit der 8 Parochiën.

Waarom telde men het hoornvee in die periode?
In 1769 brak er een besmettelijke veeziekte uit over West-Europa, ook de Westhoek werd niet gespaard. Over deze plaag schrijft E.H. Vandendorpe van Nieuwkerke : *In de jaren 1770 heerschte op Nieuwkerke eene besmettelijke koeiplaag die vele schade veroorzaakt heeft aan de inwoonders der prochie om de menigvuldige vette weiden, bevolkt met omtrent de 400 beesten. [...]* [2]. Ook in Frans-Vlaanderen heerste de veeziekte, aldus de aantekening van de pastoor van Lederzele in zijn parochieregisters [3]. Opmerkelijk is dat de auteur de veeplaag koppelt aan het verschijnen van *de sterre met eene steirt.* Men gebruikte verschillende middelen, die echter niet doeltreffend genoeg waren, om de epidemieën te bestrijden. Veel hoornvee stierf. De overheid uit Wenen nam harde maatregelen. Er mochten geen runderen in de Oostenrijkse Nederlanden ingevoerd worden vanuit Frankrijk, Duitsland of Holland. Stallen waarin de veeziekte was binnengeslopen moesten volledig ontsmet en gereinigd worden, het hoornvee werd afgeslacht. We

1. Rijksarchief Gent, Raad van Vlaanderen, nr. 32011
2. P.J. VANDENDORPE, West-Nieuwkerke Beschrijving en geschiedenis, Brugge, 1875, p.111
3. J. DECAESTECKER en R. VANOORENBERGHE, Rundveepest te Lederzele, in Westhoek-Info jg.4 (1988) nr. 2-3, p. 44-48.

nemen een voorbeeld uit het register en we kozen voor het denombrement van de parochie Nieuwkerke, tegenwoordig een deelgemeente van Heuvelland.

We verwerkten de lijst in 9 kolommen:

1. de eigenaar.
2. de verblijfplaats van de dieren : stal(S) of boomgaard(B).
3. de situering van de hoeve volgens kanton in de parochie zuiden (Z), westen (W), oosten (O) of noorden (N).
4. aantal stieren.
5. aantal melkkoeien.
6. aantal ossen.
7. aantal vaarzen.
8. aantal kalveren.
9. totaal.

Lijst der hoorn-beesten bevonden in het formeren van het Denombrement der prochie van Nieuwkerke in uijtwerkinge van den 12: artikel vande ordonnantie van den Raede in Vlaendren van den 15^{en} januarius 1772.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Alexander ARNOUT	S	O		4				4
	B						1	1
Reginaldus ENTE	S	O		4		1		5
	B						1	1
Francois BOUDRIJ	S	O		4		1		5
	B						2	2
Jacobus VERBEKE	S	O		2			1	3
Joannes DEMULIER	S	O	1	1				2
Jacobus Ans*elmus* VERBEKE	S	O		4		1		5
	B						2	2
Louis Joseph LOBEAU	S	O		2		1		3
Pieter SCHEEMAECKER	S	O		3		1	1	5
Joannes PARAIN	S	O		5		1	1	7
Ignaes BOUDRIJ	S	O		2			1	3
Joannes CAILLIAU	S	O		5			3	8
Jaques DEROO	S	O		6				6
	B					2	3	5
Ignatius COUPEIJ	S	O		3		1	1	5
Vidua Joseph LOBEAU	S	O		4		1		5
	B						1	1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Marcus NOTE	S	O		7				7
	B						2	2
Jan BUDIN de jonge	S	O		9		5		14
	B						6	6
Guislain GELOEN	S	O		7		1		8
	B						3	3
Wed. *Pieter* HESSEL	S	O		1				1
Wed. Dominicus FACHE	S	O		4				4
	B						2	2
Pierre Francois CATEAU	S	O		3				3
	B						1	1
Pieter Francois HEUGEBAERT	S	O		2		1		3
	B						1	1
Louis DENEUT	S	O		5			2	7
Guilielmus VANACKER	S	O		3				3
Jacques TEMPERMAN	S	O		4				4
	B						1	1
Wed. Joannes HOSDEZ	S	O		4		1		5
	B						2	2
Wed. Ant*heunes* DUMINEZ	S	O		3		1	1	5
Jan Bapt*iste* LE CANTE	S	O		8		2		10
	B						2	2
Francois LE MAIRE	S	O		4				4
Paul CUVELIER	S	O				1		1
Augustinus HEUGEBAERT	S	O		2				2
Wed. Felix DAMBRE	S	O		12		3		15
	B						4	4
Pieter Louis REUBRECHT	S	Z		7				7
	B						1	1
Joannes TRIOEN fs. Cornel	S	Z		4				4
	B				1	2	1	4
Francois LEGRAND	S	Z		2			1	3
Louis DESAEY	S	Z		1			1	2
Cornelis HOSDEZ	S	Z		2				2
	B						1	1
Jan Bapt*iste* TURCK	S	Z		1				1
Albert HERLEM	S	Z		2				2
Jean Bapt*iste* LALAU	S	Z		1				1
Antoine FORCEVILLE	S	Z		4				4
	B						1	1
Ant*oine* Francois LECOMTE	S	Z		2				2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Jean Joseph DESCHILDER	S	Z		9		2		11
Ant*oine* Francois TURCK	S	Z		4				4
	B						1	1
Joannes Joseph BOUDRIJ	S	Z		3		1	1	5
Louis LORIDAN	S	Z		7		1		8
	B						2	2
Wed. Jan Bapt*iste* BOUDRIJ	S	Z		9		1		10
	B					1	2	3
Guillielmus BACQUAERT	S	Z		6		1		7
	B						2	2
Anselmus PAREIN	S	Z	1	1				2
Jan LAGACHE	S	Z		3			1	4
P*ieter* Joseph BLANKAERT	S	Z		4			1	5
Ignatius TERRIER	S	Z		2				2
Jan Bapt*iste* LEGRAND	S	Z		2				2
Carel DEZEURE	S	Z		2				2
Pieter DEHAENE	S	Z		2				2
Pieter BOIDIN	S	Z		1				1
P*ieter* Louis BUSSCHOP	S	Z		3				3
	B						1	1
Joannes HUWETTE	S	Z		4			1	5
Francois HOSDEZ	S	Z		5				5
	B						1	1
Joseph HUWETTE	S	Z		4				4
	B						1	1
P*ieter* Louis VANDEN BUSSCHE	S	Z	1	1				1
André FACHE	S	Z		2				2
Joannes OLLIVIER	S	Z		6				6
	B						2	2
Jean Matthias LEFOORE	S	Z		2				2
Jan Bapt*iste* LOBEAU	S	Z		2			1	3
Jaques HARDEMAN	S	Z		4			1	5
Jan HUWETTE	S	Z		4				4
Jan BUDIN d' oude	S	Z		4				4
Albertus BAERD	S	Z		6				6
Jan DELBECQ	B	Z				1		1
Jean PETITPAS	S	W		3			3	6
Cornelis TRIOEN	S	W		3			1	4
Jacobus HEUGEBAERT	S	W		5				5
	B						2	2
Francois BUDIN	S	W		5		1	1	7

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Wed. Joannes VERBEKE	S	W		2				2
	B						2	2
Joannes DE PRINCE	S	W		7		2		9
	B					1	2	3
Carel POMAERE	S	W		2			1	2
Jacobus BAILLEUL	S	W		3		1		4
	B						1	
Jan Bapt*iste* PENNIN	S	W		3				3
Pieter Louis POMAERE	S	W		1				1
Jan Bapt*iste* WYCKAERT	S	W		3		1	1	5
Pieter VAN UXEM	S	W		2				2
Pieter JANSSEN	S	W		1				1
Wed. Laurens VERMEERSCH	S	W		1		1	3	5
Guillaume DE VENDEVILLE	S	W	1	13		5		19
	B						3	3
Wed. Roeland LEBLEU	S	Z		6			2	8
	B					2	1	3
Francois MEURISSE	S	Z		5		1		6
	B						1	1
Antoine LAGACHE	S	Z		4				4
	B						1	1
Joannes TRIOEN fs. Jan	S	Z		4		1	2	7
Pieter DOUEZ	S	Z		1				1
Balthazar DE KEERSSCHIETTER	S	Z		10		2		12
	B						3	3
Pieter DONZE	S	Z		1				1
Jacobus GELOEN	S	Z		7		1		8
	B						2	2
Joseph DU QUESNE	S	Z		1				1
Jan Bapt*iste* COUPEIJ	S	Z		5			2	7
Pieter HOSDEZ	S	Z		5				5
Pieter BARTIER	S	Z		3			1	4
	B						1	1
Wed. Joannes DUHAYON	S	Z		1				1
Wed. P*ieter* Francois DELESTREZ	S	Z		7			3	10
Louis DUHAYON	S	Z		1			1	2
Henderijck BUDIN	S	Z		7		3	3	13
Jacobus SPILLEBOUT	S	Z		3				3
Charle VAN THOROUT	S	Z		4				4
Frans Louis BAELDE	S	Z		5		3		8
	B						2	2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Jan Bapt*iste* TURPIN	S	Z		2				2
Joseph COUSIN	S	Z		4				4
Pieter Frans WERQUIN	S	Z		2				2
Charle DOURS	S	W		1			1	2
Pierre BEGHIN	S	W		2			1	3
Louis VAN ARIEN	S	W		1				1
Jean Bapt*iste* VERMEULEN	S	W		2				2
	B						1	1
Nicolas FACHE	S	W		2				2
Jean Bapt*iste* BEGHIN	S	W		2			1	3
Wed. Jaques THOMAS	S	W		1				1
Pierre Joseph DELMARRE	S	W		1			1	2
Jacobus VERTOMME	S	W		9				9
	B						2	2
Philippe ORBIER	S	W		2				2
Louis DELMARRE	S	W		1			1	2
Pieter HAIJAERT	S	W		8		2		10
	B						3	3
Joseph LAVAL	S	W		4		1	1	6
Roland Francois DELBECQUE	S	W		3				3
Ignace LORIDAN	S	W		9		2		11
	B						2	2
Jacques LOSIER	S	W		1				1
Pieter FORCEVILLE	S	W		3				3
	B						2	2
Pieter ROUSSEAU	S	W		2				2
Pieter VERMEULEN	S	W		2				2
Francois DUHAYON	S	W		1		1		2
Jean Bapt*iste* LERMINEZ	S	W		1				1
Louis COUPEIJ	S	W		1				1
Leonardus LESTIENNE	S	W		1				1
Pieter TRIOEN fs. Cornel	S	W		3				3
	B					1	1	2
Jan LEGRAND	S	W		6		1		7
	B						2	2
Jan TRIOEN fs. Cornel	S	W		4				4
	B						1	1
Pieter VERDRU	S	W		4		1		5
	B						1	1
Jaques MULLAERT	S	W		4				4
	B						2	2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Pieter CAPPOEN	S	W		2				2
	B						1	1
Philippus EECKELOOT	S	W		3				3
	B						1	1
Jean Bapt*iste* CALLERS	S	W		2				2
	B						1	1
Pieter LAMERANT	S	W		7		1		8
	B						2	2
Jan Bapt*iste* VITSE	S	W		14		3		17
	B						5	5
Jaques ORBIER	S	W		1				1
Antoine BONNECANDEILLE	S	W		3				3
	B						1	1
Pierre Ant*oine* HAUQUART	S	W		2				2
Jan Bapt*iste* BAHAGHEL	S	W		2				2
Francois Louis DESFOSSÉS	S	W		1			1	2
Christiaen COUSIN	S	W		2				2
Louis DEPRINCE	S	W		1				1
Albertus BOEDT	S	N		2				2
Joannes TRIOEN fs. Cypriaen	S	N		6				6
	B						2	2
Cypriaen TRIOEN	S	N		5			1	6
Jan Bapt*iste* LOUAGE	S	N		1				1
Jan Bapt*iste* BESEME	S	N		1				1
Joannes LOUF	S	N		2				2
Jacobus WOUTS fs. Pieter	S	N		5		1	2	8
Pieter VAN KEMMEL	S	N		2				2
	B						1	1
Pieter SMAGGHE	S	N		2				2
Joannes HEUGEBAERT	S	N		15		4		19
	B						6	6
Joannes GRYSOLE	S	N		9				9
	B						3	3
Francois DE KEERSSCHIETTER	S	N		8		3		11
	B						3	3
Henricus BUDIN fs. Francois	S	N		3			1	4
	B					2		2
Henricus DE KEERSSCHIETTER	S	N		4		3		7
	B						2	2
Jacobus TRIOEN fs. Gilles	S	N		6	2	1		9
	B					2	2	4

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Jacobus LYNDE	S	N		4				4
	B						3	3
Louis VERBEKE	S	N		6		2		8
	B						3	3
Pieter LEGRAND	S	N		7		2		9
	B						4	4
Pieter MAERTEN	S	N		3				3
	B						2	2
Jan VAN DOORNE	S	N		8		2		10
	B						4	4
Wed. Sidroen DESCHILDRE	S	N		5				5
	B						1	1
Pieter TRIOEN	S	N		5			2	7
Wed. Lodewijck BAERT	S	N		6	2	2		10
Mattheus TRIOEN	S	N		4				4
	B						2	2
Cornelis TASSAERT	S	N				2		2
Ivo TRIOEN fs. Cypriaen	S	N		3				3
	B						1	1
Joannes VERDONCK	S	N		3				3
	B						1	1
Joseph GELOEN	S	N		9		4		13
	B						4	4
Pieter REUBRECHT	S	N		8		1		9
	B						2	2
Mattheus LYNDE	S	N		10		2		12
	B						6	6
Jan DE KEIRLE	S	N		1			1	2
Pieter TRIOEN fs. Cypriaen	S	N		5				5
Carel HEUGEBAERT	S	N		2				2
Ignatius ENTE	S	N		7				7
	B						1	1
Jacobus TRIOEN	S	N		2				2
Sieur Eloy CAIGNET	B	N	1					1

Onderteeckent de greffier H. DE DOURS.

We telden de totalen samen en we bekomen dan als resultaten :

Aantal	Soort	%
4	Stieren	0,50
568	Koeien	69,80
2	Ossen	0,25
76	vaarzen	9,35
163	Kalveren	20,00
813	Totaal	100,00

Aanwinsten voor het Ieperse Stadsarchief

Bij het Brugse antiquariaat Marc Vandewiele en op een boeken- en archiefveiling georganiseerd door het antiquariaat Cursief in Brugge konden voor het Ieperse stadsarchief waardevolle historische documenten worden aangekocht.

Het oudste stuk is een **verzoekschrift** dat uitgaat van de Ieperse stadsmagistraat **(1560)** in naam van de **lakenververs** in de stad. Zij hadden dringend nood aan aluin als beitsmiddel dat in Antwerpen lag opgestapeld. Aluin was onmisbaar voor de lakenweverij en werd vanuit Spanje en Italië ingevoerd via Antwerpen.

Eveneens uit de **tweede helft van de 16de eeuw** dateert een in het Spaans gestelde **naamlijst** van Ieperse burgers die dienden in te staan voor de inkwartiering van en levering aan een **Spaans garnizoen**. Deze lijst is bijzonder interessant omdat ze straatsgewijs een opsomming geeft van de belangrijkste bewoners, soms met opgave van beroep.

Uit de **17de eeuw** dateert het **handboekje** (1682) van J.B. Matheus, **pastoor van de Sint-Pieterskerk**, waarin een overzicht wordt gegeven van ondermeer de jaargetijden, de plechtige missen en de verschillende pastorale rechten.

Een verzameling **drukwerk** in verband met de Ieperse **Maatschappij tot bevordering der Vaderlandsche Taal- en Dichtkunde *Alpha en Omega*** werd eveneens aangekocht. Het betreft ondermeer statuten ('wetten') (31 oktober 1824) waarbij duidelijk de doelstelling van deze vereniging naar voor komt om de Nederlandse literatuur en poëzie in de stad te stimuleren. Verder maken diverse aankondigingen en uitnodigingen deel uit van deze verzameling. (Lees verder blz. 84 s.v.p.)

The Norwich Strangers and the Sandwich Connection[1]

Raingard ESSER – Köln (D)

Knowing Dr. Marcel Backhouse and the work he has done to dig up the history of your pleasant and beautiful town here, you must be well-informed about the existence of a large group of refugees from Flanders commonly called the Strangers, who came to Sandwich during the second half of the sixteenth century. The immigrants fled religious persecution, civil war and economic crisis in their homecountry which was then under the iron fist of Habsburg's rule of King Philipp of Spain.

From 1561 onwards a lively and industrious community of artisans was formally established under a Letters Patent of Queen Elizabeth I, granted on 6 July of the same year. Prior to this date there had already been a small number of Flemish emigrant families who lived and worked in the town, but the majority of the Strangers came from London where the London Dutch community had been looking for a remedy against overcrowding of their own quarters.

The particular position of Sandwich at the south-east coast of England, separated from Europe by just a few miles of water made the town an ideal haven for refugees from the continent. Taking a ship across the Channel was the easiest and most obvious route people could take to leave their war-ridden hometowns in Flanders, Brabant or Northern France.

1. This article is the text of a lecture, with some footnotes given on 3 October 1992 on the occasion of the second Pauline Leith Lecture. The first paper was given by Dr. M.F. Backhouse on 16 November 1991, end is published in IMMIGRANTS AND MINORITIES, X (1991), entitled *The Strangers at Work in Sandwich: Native envy of an Indistrious Minority (1561-1603),* pp. 70-99. The lectures are presuited in memory of the late Pauline Leith, previously Mayor of Sandwich, who showed continious interest in the Strangers and encouraged research on the subject with great enthusiasm.

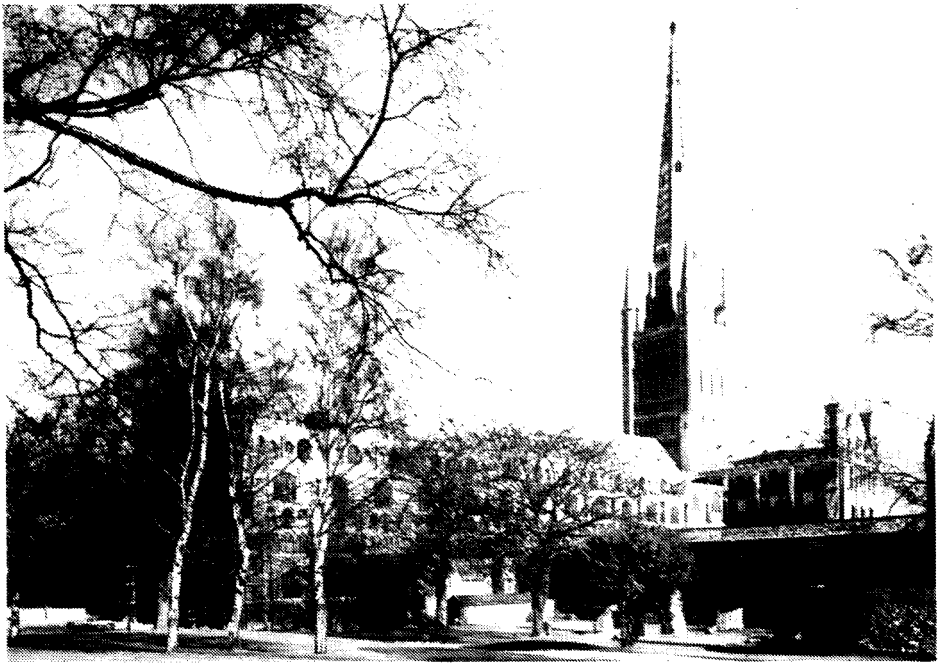

The spire of Norwich Cathedral dates from the 15th century, though the cathedral itself was founded in 1096.

Not all of the newcomers who walked through Sandwich's Fishergate in the course of the 1570s and 1580s actually stayed in the town. Many of them moved on to the Capital or to other places in the south and south-east of England. After 1561 refugee communities were founded in Maidstone (1567), Southampton (1567), Stamford (1567), Colchester (1571), Dover (1571), Canterbury (1575) and Norwich (1565). It is on this particular link between the Sandwich Strangers and Norwich that I would like to shed further light.

Before discussing the way in which the establishment of the Strangers' community in Norwich came about – which is directly connected with your lot here – it seems necessary to take a closer look at the situation and the surroundings the newcomers were confronted with when they came to the city.

Norwich was then England's second biggest city followed by Bristol, York and Exeter. Estimates of the English population in Norwich during the sixteenth century only survived in bits and pieces, as is the case for most demographic sources for the early modern period. Numbers have to be calculated from tax lists, subsidy returns, parochial estimates of births and deaths or muster rolls, and the resulting figures must then be subjected to a multiplier which, in itself is little more than an informed guess.

From these scattered sources we know that in 1525 the population of Norwich amounted to roughly about 8,500 persons. In 1570, 5 years after the Strangers came into the city, the number rose to about 11,000 inhabitants, including the alien residents, and in the following decade it increased to 14,000 - 15,000 people who lived within the city walls (during this decade London had about 180,000 inhabitants, Bristol housed between 10,000 and 12,000 inhabitants, York had a population of between 8,000 and 11,000 persons and Exeter's inhabitants amounted to between 8,000 and 9,000 persons).

These walls, which construction had been finished in 1334, circumfenced an area of about six miles, which was dominated by two important centres of municipal power. On the one side there was and is – situated on a mound with a clear and far view on the surrounding countryside – the mighty Norman castle, built in the eleventh century as the centre of the county government. On the other side, next to the river Wenum, there is the

Cathedral with the adjacent close with workshops, diocesan offices, The Norwich Grammar School and – before the reforms of Henry VIII – a priory. Apart from these were 22 religious houses and hospices in sixteenth century Norwich, 58 parish churches, most of them redundant nowadays, and the town house of the Duke of Norfolk, now unfortunately, turned into a carpark.

The river Wensum divided the city into a wealthier southern half with the market place as the economic centre of Norwich and – indeed – the whole county of Norfolk, the Cathedral, the castle and the Guildhall and a smaller, poorer but more densely populated northern half with its small workshops and weavers' houses *across the water*. For administrative purposes the area was divided into four great wards – Wymer, Mancroft, Conesford and Ultra Aquam – which each were subdivided into three petty wards.

Politics in Norwich were made by 24 aldermen, mainly recruited from a few families of the city's wealthy merchant class, 2 sheriffs and 60 common councillors which were annually elected in each ward. On top of this bicameral system which was – compared to English sixteenth century standards of town organization and citizen's participation – a rather advanced model, stood the Mayor who was annually elected and who usually was a member of the aldermen-merchant caste in the city.

The city's wealth was generally connected with the textile industry, with the production of woollen and worsted cloths which flourished in and around the city since the middle ages. Products with so exotic names as *Russels* and *Dornix* were popular export articles.

The textile trade, however, as every trade that depends on foreign markets, is subjest to the economic ups and downs of the consumer society. As early as the 1530s complaints were made that worsteds could not be sold as profitable as in previous decades. Compitetion abroad caused considerable distress in Norwich which worsened in the course of the century. Thus, on the eve of the Strangers' immigration the then Mayor Thomas Sotherton painted a rather bleak picture of the city's economy. In a letter to Queen Elizabeth I dated 1564 he described the situation as follows:

> *by reason that the comodities of woorsted makynge is greatelye decayed, by the whiche manye cittyzens bothe marchauntes and artizans that befor*

that tyme hadd (of the geyne therof) their whoale lyvinges, and greate nombre of poore of the cyttye were sette on worke by spinninge, weavinge, dyenge, callendringe and shearinge theseyde clothes which nowe were owthe of estimation and vente, that the makers and woorkers therof in all the exercises aforeseyde were fayne to geve themselves to other exercises and trades to mayneteyne their families which was nothing so proffytable, wherebye people became poore, manye lefte their howses and dwelte in the countrye, that howses decayes for lacke of fearmes, and that they were letten at small prises, and the citye lyke to decaye yf prudente polici did not assyste the same [2].

If the state of the city really was that miserable or if Mayor Sotherton was just trying to arouse the Queen's sympathy is debatable[3]. However, figures of the annual export of worsteds from the harbour of Great Yarmouth document the steady decline of the industry from the 1530s onwards. Up to 1535 between 1,000 and 3,000 worsteds had been shipped to the Continent per year. There were only 38 in 1561[4].

This decay of the woollen and worsted industry must have been – in the eyes of the town authorities – so critical for the welfare of the city that the magistrates looked for decisive steps to improve the situation. Part of the decline of the industry was the slackening demand for the traditional broadcloths, which on the Continent were replaced by the more fashionable lighter fabrics called *New Draperies*. These fabrics had been produced in Flanders on a large scale since the beginning of the sixteenth century and were cheaper and of a better quality than the products from England.

As there was no chance to get the necessary know-how for the fabrication of these popular products from handbooks or manuals, the best solution was to invite the people who had the knowledge and to learn the new techniques under their guidance. And that is what the Norwich city fathers did. It was already well-known that many textile workers had fled from the Continent

2. R. TAWNEY & E. POWERS, *Tudor Economic Documents,* 3 vols., London 1924, vol. 1, p. 298.

3. See J.F. POUND, *The social and trade structure of Norwich, 1525-1575,* PAST & PRESENT, 34, 1966, pp. 49-69.

4. *Idem,* p. 58.

to live and work in London and Sandwich. Thus Mayor Sotherton asked the help of the influential Duke of Norfolk, then resident in the city, to seek for a royal permission to invite some of these industrious specialists to settle in the city *for the helpe, repaire and amendment of ower citye of Norwiche, ..*[5].

The petition of the Norwich city fathers was received favourably by the Queen, partly due to problems which occurred in London and in Sandwich, where the large influx of Strangers had been severely criticized by the Spanish ambassador at court, who condemned the English hospitality towards Habsburg's rebellious subjects[6]. In order to maintain friendly relations with the Spaniards it seemed a good idea at the time to make the Strangers less visible for watchful eyes by sending some of them away to the provincial capital of East Anglia.

A Letters Patent was granted by the Queen on 5 November 1565. 30 Dutchmen of the Low Countries of Flanders *alyens borne* (not denizens) *& being alle householders or master workemen* got the permission to come with their families to Norwich and work in the textile trade. The patent specified that the newcomers were invited for the purpose of *exercising the faculties of making bayes, arras, saies, tapistry, mockades, stamins, kersye, and suche other owtelandish comodityes, as hath not bene used to be made within this ower realme of Englaunde ...*[7].

Who were these 30 Dutchmen and what made them in their turn eager to go to a place some 110 miles north-east from the English capital and some 110 sea-miles away from the continent? Some of the masters were actually named in the Queen's patent. Here we find one Johannes Powelle, one William Steune, Henry Clercke, Peter van Brughen and Barthollomewe Jansson[8].

---

5. Copy of the Letters Patent of Queen Elizabeth I., N(ORWICH) R(ECORD) O(FFICE), 17/d, *The Dutch and Walloon Strangers Book* (DWSB), f. 16.

6. KERVIJN DE LETTENHOVE, G. VAN SEVEREN et. al., *Relations Politiques des Pays-Bas de L'Angleterre sous la Règne de Philippe II,* 11 vols., Bruxelles, 1892-1900, vol. 2, p. 188f, 616f; vol. 3, p. 16.

7. Copy of the Letters Patent, *DWSB,* f. 17.

8. *Idem,* f. 16v..

The names of the other 25 masters can be found in the *Dutch and Walloon Strangers Book*, which is an official record of the Strangers settlement in Norwich with transcripts of the documents considered important in respect to their relationship with the city authorities and the indigenous population[9]. 24 Dutch and 6 Walloon masters are registered here. If you are a bit familiar with the history of Sandwich, some of them will probably be householdnames for you.

Next to the abovenamed, there were George van Exham, John Carrett, Peter Janson, John de Rhode, John Mychelles, Christian Vrinde, Gilber de Vijscheers, John Bruninge, George Vramboute, Romaine Debecre, Frauncis Trion, Frauncis Mysedome, John Looten, Adrian van Dorte, Pascall Clarebote, Thomas Bateman, Jherom Pottelberghe, Frauncis Dedecre, Mychel Desanytte, John Goose, and Lewis Spillbote. The 6 Walloon masters were Robert Goddarte, Ipolite Barbe, John Carsye, Noe le Turcke, John Duminie and Peter Waells.

In order to find some features among these 30 men, ideas and experiences they may have shared that made them determined to go to the flat and isolated county of Norfolk, I have tried to trace their individual story of flight and refugee life in a new surrounding. This of course is not an easy task at all as everyone of you who has tried to reconstruct maybe just one single family tree back to the early modern times will certainly agree to. People who had left their homecountry against the will of the sovereign, as was partly the case with the refugees we are talking about here, must have been eager to hide all their traces in order to avoid persecutions of themselves and their relatives and friends who had stayed at home. Contact with the Continent was dangerous and had to be kept secretly. Letters and notes had to be destroyed, secret routes of communication had to be invented. Last but not least a lot of remaining material was destroyed by the wars of our time. The fires and bombs of World War I and II did nearly as much damage to the task of the historian as the Spanish Fury 350 years earlier.

We are on firmer ground with the people who were officially bannished from their hometowns and -countries by the Habsburg authorities. Between

9. NRO, 17/d, *DWSB*. For further information see D.L. RICKWOOD, *The Norwich Book of Orders for Strangers, its origin, compilation and purpose,* UEA M. Phil. thesis, 2 vols., Norwich 1989.

1567 and 1576 the so-called *Conseil des Troubles* was established by the iron Duke of Alva. Its main purpose was to strengthen the Spanish rule in the Low Countries and to maintain the new, more centralized and uniform organization of the territory. Supporters of the protestant faith were persecuted and severely punished and members of the Dutch political opposition, which had been active since the early 1560s, were eliminated.

The tribunal sitting in Brussels with subordinate courts in each province was extremely active over the winter of 1567-68. Dissenting people were persecuted, fined, punished, and eventually bannished from their homes, while their goods and belongings were confiscated by the Spaniards. The Habsburg officials kept a close record of their activities and quite a few of these *Liste des Condamnés* are preserved. They at least help to shed some light on the story of the refugees.

From these records it is evident that the majority of the 30 Dutchmen who went to Norwich in the winter of 1565 had already been in England for a considerable time. 17 of them could so far be further identified. Of these 17, 12 had been in England for more than two years. 10 of them had been living in Sandwich or in London before they went to Norwich. They are listed in various Sandwich taxlists which are preserved for the years 1563 (two lists), 1570, 1571, 1572 and in other documents (there is one complete list of the male Strangers living in Sandwich in 1571 and one incomplete list for 1574[10].

George van Ixem for instance, a woolcomber from Brabant, had lived in London in 1561 before he came to Sandwich where he was registered as master baize-maker. John de Rhode left Flanders in 1561 and was registered in the Sandwich taxlists in 1563 and 1571. He obviously did not like Norwich and preferred to return to Sandwich sometimes between 1565 and 1571.

6 of the 17 identified had been involved in cestarian activities in Flanders. Pieter Waells and George Vramboute had been particularly troublesome in

10. For a detailed discussion of the demographic sources of the Strangers in Sandwich see M.F. BACKHOUSE, *The Flemish and Walloon Communities at Sandwich during the reign of Elizabeth I. (1561-1603)*, University of Southampton Ph-D thesis 1992, Chapter I, *The Origins and Size of the Strangers Commuities at Sandwich*, pp. 23-60. This Ph-D thesis is to be published soon.

the Westkwartier. Waells, a farmer from Houtkerke, had already been bannished from Flanders in 1561. Vramboute, a woolcomber from St. Jans-Kappel who lived in Steenvoorde, was active as a preacher in 1559 and 1560. In 1561 he was registered as a memeber of the London Dutch church. He was officially banned in 1562 and was registered in the Sandwich taxlist in 1563 with his wife and one son. It is not clear how he earned his living in England. His occupation on the list is given as *Magister*. He possibly worked in Sandwich in the educational sector.

Pascall or Paschier Clarebote, a woolcomber from Winnezele in Flanders, was also repeatedly fined for sectarian activities in the Westkwartier (in 1558 and 1566); In 1561 he was registered in London and two years later he appeared on a Sandwich taxlist.

Compared to these experienced travellers François Trion, Robert Goddarde and Peter Fremin were in England only for a short time. They crossed the Channel in 1564. Real newcomers were William Steune alias Steene alias Stone and Noe le Turcke, who gave the year 1565 as their date of arrival.

However, the overall picture that can be painted from this short overview is that the majority of the people who decided to go to Norwich were already experienced in living in England. Some of them were familiar both with the life in the Capital and in the smaller port of Sandwich.

Yet, there is still no common denominater that can explain why it were just these 30 persons and their families that went to East Anglia. They all persued different occupations varying from woolcomber, merchant (Thomas Bateman, who worked as a *Master Baizemaker* in Sandwich), weaver, surgeon (Dedecre who was occupied as a sayeworker in Sandwich) to dealer in cloth and bays (Robert Goddarte). They come from different places on the Continent and they have different family backgrounds.

However, there is a document preserved in the Kent Archives Office in Maidstone that may shed further light on this problem[11]. On 27 january 1571 seven members of the Sandwich Dutch community were summonded before the Mayor Thomas Parker and various other municipal officials.

11. K(ENT) A(RCHIVES) O(FFICE), Sa/Ac5, f; 69.

Mathew Johnson alias Janss, a siversmith from Sandwich, who was deacon of the Sandwich Dutch community, gave testimony of a dispute within the Strangers' community in the town five years earlier.

The reason for these troubles had been the Iconoclastic Fury which was then sweeping through Flanders. Obviously the community had been divided about the question whether they should support the image-breakings or condemn the use of violent means against established authorities. William Stone had been particularly troublesome during this dispute. He came into contact with John Pawle who was then still living in Nieuwpoort. He further highlighted the troubles by a letter he sent to Stone and who eventually turned up in Sandwich to discuss the matter with the consistory – and here I quote the testimony of Janss: *sodenly he arrose and went forth of the place answeared nothing but left them* [the consistory] *and forsooke the Towne and left the rest of hys mynde unto them* [12].

Stone, nevertheless, still tried to convince the community to join the position of Pawle and to support the Iconoclastic Fury. It seems that the majority of the consistory opposed the image-breakings and Stone decided to leave the community with a group of his supporters. We have no detailed information on the people who joined him on his journey to Norwich, but it is very likely that here we may find the 30 Dutchmen, or at least some of them, who were mentioned in the Queen's patent. It seems that we have to deal with a group of religious radicals who followed their aims and ideas of religious freedom by supporting armed resistance in the Low Countries. Were Stone and his friends more succesful to persue their aims in Norwich than they had been in Sandwich?

During the first few years of its existence the Norwich Dutch community actively participated in the armed resistance in Flanders. According to the testimony of Jacob Visaige, a Woodbeggar captured in the Westkwartier by Spanish troops in January 1568, some of their members were partly responsible for the uprisings the area in the previous year. Even the Norwich minister Pieter Hazaert and Pieter Waels, as you remember, one of the first 30 settlers in the city, were actively involved in the riots[13]. Visaige stated

12. *Ibidem.*

13. See M.F. BACKHOUSE, *Beeldenstorm en Bosgeuzen in het Westkwartier,* HANDELINGEN VAN DE KONINKLIJKE GESCHIED- EN OUDHEIDKUNDIGE KRING VAN KORTRIJK, Niewe reeks,

that there had been plans of joined action of the radicals of the Norwich and the Sandwich communities to invade West Flanders in order to murder the local clergy and the law-officers [14].

However, only a few years later, the Norwich Dutch community was shaken by disputes simular to the ones in Sandwich. Here again, the question of armed resistance against established authorities was the centre of the controversy and here again John Pawle and William Stone seem to have been the leading trouble-makers. The controversy, which, like in Sandwich, divided the consistory and even the three ministers of the Norwich Dutch community into two strongly opposed factions, occupied the hearts and minds of the church officials and the Norwich magistrates for more than two years and caused fundamental changes in the Strangers' organization in the city. Here again, our main source of information is the *Dutch and Walloon Strangers Book*. In June 1571 we find the following entry:

> *by reason of a newe* [contencion] *grudge conceyved emonges the Dutche mynisters, who had gathered unto them the congregacon of bothe parties, by reason dyverse of the colledge (inpublyque preachinge) were detected for receyvinge & harbrowenge dyverse ireligiouse persons, which under the* [word deleted] *pretence of sauffe conduycte of the Prince of Orange to take his ennemies by sea, dyd come on lande, and became robers and spylers of the comon wealthe: and in this place wher the Ghospelle is protested the same people to be fostered, is directlye agaynste the Ghospelle of God, and therfor alle suche supporters to be culpable of their robberies: whiche doctryne was protested by Isibrandus Balke the head mynister, ageynst whome stoode up the towched persons, and with them the other two mynisters viz: Theophilus Rickaert, and Anthonius Algoode, who inveyenge on the contrary parte agaynst hym, with the reste felle to such partes, as the whoale people were on a broyle* [15].

The two above-mentioned *robers and spylers of the comon wealtje* were a

---

XXXVIII, Kortrijk, 1971, p. 126.

14. For further details of the Woodbeggars' activities see M.F. BACKHOUSE, *The Flemish and Walloon Communities*, Chapter V, *The Strangers and their Involvement in the Troubles in the Westkwartier and elsewhere in the Netherlands*, pp. 297-353.

15. *DWSB*, f. 42.

company of shipwrecked Seabeggars under the command of Captain Robert Balliot, *Lord Skovena and of Eeke by Ypre in Flanders,* who had stayed in the city since November 1569[16]. Both ministers Algoet and Rickwaert had been active participants in the troubles in the Low Countries during the 1560s. Antonius Algoet alias de Zwarte had been involved in the violent incidents in the wake of the hedgepreachings in the Westkwartier in the summer of 1566. Charles Rickwaert alias Theophilus from Nieuwkerke was also involved in the preachings of 1566 and was banned from Flanders for 50 years in 1567 for sectarian activities.

According to the entries in the *Dutch and Walloon Book* the Algoet/Rickwaert party was the more influential in the Norwich Dutch community. A hearing at the Mayor's Court on 10 July 1571 revealed that the two ministers had Balkius forbidden to preach and to administer the sacrements[17]. The Mayor, however, supported Balkius and condemned the activities of the two ministers as being against the orders of the community. The whole affair was referred to the Bishop of Norwich, formally superintendant of the Strangers' church and eventually to the Archbishop of Canterbury. The details of the dispute are told elsewhere[18]. To cut a long story short: the ultimate result of the troubles was the dispensation of the three ministers involved. Along with them our friend Johannes Pawlus, *aucthor of the trowbles and contencions* [19] was ordered to leave the city as soon as possible.

It seems that Pawlus had been banned from Norwich several times before, but obviously refused to obey the magistrates' orders. Any support of him and his faction was now severely punished with a fine of £ 20. In the same decree, wherein he was ordered to leave the city, William Stone reappeared as well. During the debate he was a member of the Algoet/Rickwaert and Pawlus party. Now he and his friends (among whom we find Francis Trion and Romain de Becre) were admonished to *stay quiet and not to molest the community any longer* [20].

16. *Idem,* f. 22-22v..
17. *Idem,* f. 42, 42v..
18. See W.J.C. MOENS, *The Walloons and their Church at Norwich,* Lymington, 1887-88: D.L. RICKWOOD, *op. cit.*.
19. *DWSB,* f. 43.
20. *Idem,* f. 47v..

This, however, still was not the end of the troubles. A little later, on 28 October 1571, according to the request of the Privy Council in London, a search was made in the Strangers' community and a list of 48 *dysordered persons to be avoyded the city* was compiled including the notorious Wiliam Stone. Moreover, quite a threatening list of offensive weapens was presented, which consisted of *calyvers twoo, dags and pistolets XLV, halberds and bylles fower two* (sic), *borespears two, swords and rapers CCLXX ...* [21]. Thus the Strangers were indeed very well prepared to support their coreligionists on the Continent. The affair continued with an unpleasent exchange of letters, petitions and accusations between the parties involved, which are documented in the *Dutch and Walloon Strangers Book* [22].

Threatened by disorder the Norwich city fathers, whose main interest was to keep peace and quiet within the city walls, tuned to severe measures of stricter supervision and more authoritarian community organization among the Strangers. Newcomers had to produce a certificate of good behaviur and intent from the minister of their congregation and had to be presented to the Mayor for his approval. Dicussions of dissenting opinions were forbidden and all officials of the Strangers community had to take their oath before the Mayor[23].

By the end of 1571 the troubles eventually died down. It seems that the main troublemakers of the community, Pawlus and Stone, left the city, voluntarily or by force. They do not appear on the lists of the Strangers inhabitants after 1571. Some of their friends became respectable members of the community (Francis Trion, for instance, served as *homme politique* from 1573 to 1583[24]).

We do not know, if the radical faction in Norwich continued their support of the Calvinist cause in the Low Countries until the summer of 1572. Then, with the separation of Holland and Zeeland, attitudes changed decisively. The Revolt was greeted with enthusiastic support in all of the Strangers communities in England. On the 2nd of June 1572 the consistory of the

21. *Idem*, f. 47v..
22. *Idem*, f. 70-75v..
23. *Idem*, f.47v.-48v..
24. R. ESSER, *The Norwich Strangers Book. Aspects of the social network of the Strangers community in Norwich*, in this edition.

Norwich Dutch community sent about 90 Walloons and 15 or 16 Flemings to Holland to support the Prince of Orange. The travel expenses and costs of their maintenance amounted to the respectable sum of £ 160[25]. In 1573 a collection was made on behalf of Orange's fight and £ 95 were spent on the training of soldiers who were about to be sent to the Continent the following months[26].

In the course of the 1570s the Strangers gradually setlled down in Norwich. Their numbers rose rapidly from about 3,900 in 1571 to 4,678 in 1582[27], thus comprising up to a third of the population of the city. Frictions with the locals, who got more and more accustomed to the foreigners living within the city walls, died down. Regulations of the Strangers' trade and industry were setlled on satisfactory terms both for the Strangers and the English. With the expanding range of manufactures, especially in the mixed fabrics and in the improvement of the finishing process, the newcomers stimulated the city's lethargic economy. Production increased remarkedly and therewith the city's reputation as a centre of textile industry.

Ten years after the arrival of the Strangers the city fathers wrote a letter to Queen Elizabeth about the *Benefite receyved by the Strangers in Norwiche*. The immigrants were praised for their efforts to renew industry and trade in the town, for the work they provided for the indigenious population and for their good behaviour:

> *They live holy of them selves withoute charge, and do begge of no man, and do sustaine all their owne poor people. And to conclude, they for the most parte feare God, and do diligently and laborously attende upon their severall occupations, they obey all magistrates and all good lawes and ordynaunces, they live peaceable amonge themselves and towarde all men, and we thinke our citie happie to enjoy them* [28].

---

25. *Ecclesiae Londino-Batavae Archivuù*, ed. J.H. HESSELS, 3 vols., Cambridge, 1889, vol. 3,1, No. 197.

26. *idem*, No. 257.

27. For detailed estimates of the Strangers' population see G. FELL, *The Spatial Impact of the Immigration of the Strangers of Norwich in the late 16th and early 17th centuries*, Cambridge University B.A. dissertation 1975, p. 6f.

28. S.P.D. ELIZ., vol. XX, No 49, printed in: R. H. TAWNEY, E. POWER (eds), *Tudor Economic Documents*, 3 vols., London, 1963, vol. 1, pp. 315-316.

After this turbulent, formative phase regular contact of the Norwich refugees with the other exile communities in England was kept by the churches, which were the Strangers' form of community organization. A lively epistolary exchange between the consistories of the various churches is preserved[29]. Here, the London Dutch church with its good contacts to the English court acted as a kind of mediator in matters between Strangers and the English and was frequently asked for advice and help in questions of discipline and organization.

Communication on a private level is hard to trace. Dr. Marcel F. Backhouse had identified at least 77 Strangers in Sandwich, who left the town between 1565 and 1603 and went to Norwich[30]. Reasons for their departure are difficult to find. Some of them might have married into the Norwich communities, like Jonas de Cotenes, who married Jannesine Marten in 1602[31], some of them might have been apprenticed by a Norwich master, some of them might just have gone to get a second chance at another place. However, records on the day-to-day routes of contact are rare. Like today, it is the scandals and the spectacular crimes that are recorded and discussed in public, whereas the silent, ordinary routine of life is hidden from the historian's eyes.

Samenvatting

In 1561 kreeg een grote groep Vlamingen, die religieuze vervolging, burgeroorlog en economische crisis ontvlucht waren, de toelating zich in het Engelse Sandwich te vestigen. De gunstige ligging tegenover de Vlaamse kust was een van de redenen voor de keuze van het stadje.

Later mochten de vluchtelingen, waarvan een groot deel uit Sandwich, zich elders vestigen, zoals o.m. in Maidstone (1567), Southampton (1567), Stamford (1567), Colchester (1571), Dover (1571), Canterbury (1575) en Norwich (1565). Het is de

29. *Ecclesiae Londino-Batavae Archivum,* ed. J. H. HESSELS, 3 vols., Cambridge, 1889 (reprint Zedelgem, 1989).

30. See M.F. BACKHOUSE, *The Flemish and Walloon Communities,* vol. 2.

31. W.J.C. MOENS, *op. cit.,* part 2, p. 116.

nederzetting in laatstgenoemde stad die rechtstreeks met Sandwich verbonden is.

In de 16de eeuw was Norwich de tweede grootste stad in Engeland. In 1570 bijvoorbeeld, vijf jaar na de aankomst van de Strangers, zoals zij plaatselijk genoemd werden, bedroeg de bevolking ongeveer 11.000 inwoners. Het jaar daarop telde de vluchtelingengemeenschap ongeveer 3.000 leden. De rivier Wensum verdeelde de stad in tweeën: de zuiderkant was het meer welgestelde deel, terwijl de noorderkant het dichtstbevolkte deel was met wevershuizen en kleine werkplaatsjes.

Zoals dat het geval in Sandwich was, leverden de Strangers in Norwich een belangrijke bijdrage tot de heropleving van de plaatselijke textielindustrie – die er in verval geraakt was – door de productie van 'nieuwe' en lichte draperieën, waarvoor in Engeland een grote aanvraag was en die op het vasteland zeer succesvol waren.

Inderdaad, tijdens de winter van 1565 kwamen 30 meesters en hun huishouden in Norwich aan (24 Vlamingen en 6 Walen), waarvan er minstens 12 al voor langer dan twee jaar in Engeland hadden verbleven. Tien onder hen hadden in Sandwich of Londen gewoond vooraleer zij in Norwich aankwamen. Het beroep van die families varieerde van wolkammer tot koopman en chirurg: allen hadden een verschillende sociale achtergrond.

Zoals de vluchtelingengemeenschap in Sandwich, nam die van Norwich actief deel aan de beroerten in de Nederlanden, o.m. de Beeldenstorm en de Bosgeuzen in het Westkwartier. Maar tijdens de loop van de jaren zeventig van de 16de eeuw bedaarden de Strangers en waren zij zeer werkzame arbeiders geworden met hun eigen kerkelijke organisatie, en bleven zij voortdurend in contact met de andere vluchtelingengemeenschappen. In de loop van de 17de eeuw begon dan een geleidelijke integratie in de Engelse samenleving (M.F.B).

Index op de plaats- en familienamen in dit nummer

A
ABEELE, VANDEN 52, 54
ABEELS 49
ACKER, VAN 50, 55
ADRIANSS 52
ALGOET 77, 78
ALGOODE 77
ALLAERTS 49
ALVA 73
ARIEN, VAN 62
ARNOUT 58

B
BACQUAERT 60
BAELDE 61
BAERD 60
BAERT 64
BAHAGHEL 63
BAILLEUL 61
BALKE 77
BALKIUS 77
BALLIOT 77
BARBE 72
BARKER 49
BARTIER 61
BATEMAN 72, 74
BEALL 51
BECK 52
BECRE, DE 78
BEECKE 53

BEGHIN 62
BELCAM, VAN 51
BELL 52
BENNETT 52
BERGE, VANDEN 52, 55
BERNS 53
BERT, DE 50
BESEME 63
BEUNS 52, 54
BLANKAERT 60
BOEDT 63
BOELHERSCH 56
BOEVE 50, 52, 54
BOIDIN 60
BONNECANDEILLE 63
BONNEL 50, 52, 53
BOO, DE LA 50
BOODT 53
BORAUSK 52
BOSSCHAERT 50
BOUDEWYNS 49
BOUDRIJ 58, 60
BOYS, DU 52
BRISTOL 67
BROUCK, VANDEN 52
BROUCKE, VANDEN 55
BRUGH, VAN 52
BRUGHEN, VAN 72
BRUNINGE 72
BRUYNINCK 49
BUDIN 59-61, 63
BURKEN 50
BUSSCHE, VANDEN 60
BUSSCHOP 60
BYLL 55

C

CAIGNET 64
CAILLIAU 58
CALLANT 55
CALLERS 63
CAMBEL 50
CANTE, LE 59
CANTERBURY 67, 77, 81
CAPPOEN 63
CARRETT 72
CARSYE 72
CASIER 55
CASTEEL 53
CASTEL 55
CATEAU 59
CAUTER, VANDE 55
CEULEN, VAN 55
CLARCK 50, 52, 53
CLAREBOTE 72, 74
CLERCKE 72
COEUR, DE 54
COLCHESTER 47, 48, 55, 56, 67, 81
COLE 45
CONINCK 51
COOL 47
CORSELIS 53, 54
COTENES 80
COTENES, DE 80
COUPEIJ 58, 61, 62
COUSIN 62, 63
CRIPSHOLDT 54
CRUSO 50
CRUYSEN, VANDER 50
CRUYSSEN, VANDER 51
CUVELIER 59

D

DAMBRE 59
DAMME, VAN 50
DANIELS 51
DATSELAER 49
DEBECRE 72
DEDECRE 72, 74
DEHAENE 60
DELBECQ 60
DELBECQUE 62
DELESTREZ 61
DELMARRE 62
DEMAISTRES 49
DEMETRIUS 50
DEMULIER 58
DENEUT 59
DEPRINCE 63
DEROO 58
DESAEY 59
DESANYTTE 72
DESCHILDER 60
DESCHILDRE 64
DESFOSSÉS 63
DEZEURE 60
DOLENS 49, 52
DONZE 61
DOORNE, VAN 64
DORTE 72
DORTE, VAN 72
DOUEZ 61
DOURS 62
DOURS, DE 64
DOVER 67, 81
DRAKE 54
DUHAYON 61, 62
DUMINEZ 59
DUMINIE 72

E

ECKE, VAN 52
EECKELOOT 63
EEKE 77
ELAZE 51
ENTE 50, 58, 64
EVERTSEN 50
EXETER 67
EXHAM, VAN 72
EYSLEBEN 53

F

FACHE 59, 60, 62
FLAGGE 50
FORCEVILLE 59, 62
FORTRYE 53
FRANCKEN 49
FREDERICK 50
FREMIN 74

G

GANNE 54
GELOEN 59, 61, 64
GENU 51
GILLEBAERT 53
GODDARDE 74
GODDARTE 72, 74
GODSCHALCK 49, 55
GOOSE 72
GOVERTS 53
GRAUNTUM 50
GRYSOLE 63

H

HAARLEM 56
HAGHEDORNE 53
HAIJAERT 62
HAMPTON 53
HARDEMAN 60
HARINGHOUCK, VAN 52
HAUQUART 63
HAZAERT 76
HECKERS 55
HEEREN 54
HELST 52
HEM, DE 54
HENDRICKSS 55
HERLEM 59
HERREWIN 54
HESSEL 59
HESSELS 45

HEUGEBAERT 59, 60, 63, 64
HEUVEL, VAN 49
HEYTHUYSEN, VAN 49
HEYTMAN 51
HICKFORD 52
HOBLON 55
HOBOROST 55
HOET 49
HOEVENAER 49
HORRICK 51
HOSDEZ 59-61
HOSTE 49, 51
HOUTKERKE 74
HUWETTE 60

I
IEPER 56, 57
IXEM, VAN 74

J
JACOBS 54, 55
JACOBSS 52
JANSEN 49
JANSON 72
JANSS 54, 75
JANSSEN 61
JANSSON 72
JANSSON. 72
JOHNSON 75
JOHNSONS 53
JOYE 51

K
KAASTER 56
KEERSSCHIETTER, DE 61, 63
KEIRLE, DE 64
KEMMEL 56
KEMMEL, VAN 63
KEMP 54
KERSTERMAN 52
KETTELAER 50
KING 50
KINGE 50

L
LACKE, VANDER 53
LAGACHE 60, 61
LALAU 59
LAMERANT 63
LAVAL 62
LAWRENCE 50
LAWRENS 51
LAWRERNS 51
LEBLEU 61
LECOMTE 59
LEDERZELE 57
LEFOORE 60
LEGRAND 59, 60, 62, 64
LEONARDS 53
LERMINEZ 62
LESTIENNE 62
LETTEN 49
LIECHFELT 50
LINCQUEBEECKE 51
LINNEN 50
LOBEAU 58, 60
LODEWICK 50, 53, 54
LODEWICKS 54
LOMBAERT 52
LONDEN 45, 47-49, 56, 82
LONDON 66, 67, 71
73, 74, 78, 80
LOOFS 52
LOOTEN 72
LORIDAN 60, 62
LOSIER 62
LOUAGE 63
LOUF 63
LUCY 55
LUYPAERT 53
LYNDE 64
LYONS 55

M
MACO 51
MAERTEN 64
MAES 50
MAES, DE 49
MAIDSTONE 67, 75, 81
MAIRE, LE 59
MALBOUT 50
MARCKLAND 55
MARTEL 55
MARTEN 80
MAYERNE 51
MAYNETT 50
MEESTER, DE 53
MENEN 57
MERSCH, VANDER 49
MESSIAEN 51
MEULEN, VANDER 53
MEURISSE 61
MOENS 45
MOMEN 51
MOMMA 50, 54
MORRELOIS 49
MOTTE, DELA 50
MOTTE, LA 51
MULLAERT 62
MYCHELLES 72
MYSEDOME 72

N
NIEREN, VAN 50
NIEUWKERKE 57, 58, 77
NIEUWPOORT 75
NORWICH 67, 69, 71, 74-82
NOTE 59

O
OGIER 49
OLLIVIER 60
ORBIER 62, 63
ORTELIANUS 45
ORTELIUS 45
OTGHER 50, 52

P
PARAIN 58
PAREIN 60
PARKER 75
PAULS 54
PAUWELS 55
PAWLE 75, 76
PAWLUS 77-79
PEENE, VAN
PEENE 49
PENNIN 61
PETITPAS 60
PEYSTER, DE 54
PINSSEN 54
POEST, VANDER 53
POMAERE 61
PONYONS 51
POPELAER 54
POTTELBERGHE 72
POVAL 51
POWEL 51
POWELLE 72
PRIEM 56
PRIEMS 56
PRINCE, DE 61
PROOST 56
PUTT, VANDE 50, 53

Q
QUESNE, DU 61

R
REGEMORTER 55
REUBRECHT 59, 64
RHODE, DE 72, 74

RICKAERT 77
RICKWAERT 77, 78
ROESELARE 57
ROUSEL 49
ROUSSEAU 62
RUSHAUT 53, 55
RUYS 50
RUYTING 47
RYCKE, DE 52

S
SANDWICH 56, 66, 71 73-76, 81, 82
SANTEN 54
SAYON 53
SCHAEPELINCK 50
SCHEEMAECKER 58
SMAGGHE 63
SOTHERTON 69-71
SOUTHAMPTON 67, 81
SPILLBOTE 72
SPILLEBOUT 61
SPORWORTH 49
ST. JANSKAPPEL 74
STABELS 53
STAMFORD 67, 81
STANIER 50
STEENE 74
STEENKISTE 53
STEENVOORDE 74
STEKELORUM 56
STEUNE 72, 74
STEVENS 53
STONE 74-76, 78, 79
SUSENIER 55

T
TANNER 54
TASSAERT 64
TEMPERMAN 59
TERRIER 60
THOMAS 62
THOROUT, VAN 61
TIERENS 49
TISSEN 55
TRIOEN 59-64
TRION 72, 74, 78, 79
TURCK 59, 60
TURCKE, LE 72, 74
TURPIN 62

U
UXEM, VAN 61

V
VANACKER 59
VANDENDORPE 57
VELDE, VANDEN 52
VELIARS 55
VENDEVILLE, DE 61
VERBEKE 58, 61, 64
VERBIEST 53
VERDONCK 64
VERDRU 62
VERMEERSCH 61
VERMEULEN 62
VERSTOYPEN 52
VERTOMME 62
VEURNE 57
VIJSCHEERS, DE 72
VISAIGE 76
VISCHER, DE 53, 54
VITSE 63
VRAMBOUTE 72, 74
VRINDE 72

W
WAASTEN 57
WACHTER, DE 55
WADEMONT 52
WAELLS 72, 74
WAELS 76
WAELWIN 50
WAGENAER 52, 54
WALLE, VANDE 49
WENEN 57
WERQUIN 62
WESENDONCK 52
WESSEL 54
WESTKWARTIER 56, 74
WESTOUTER 56
WIBO 55
WILLEMSS 53
WINNEZELE 74
WINNOCKX 56
WOLF 51
WOUTS 63
WYCKAERT 61

Y
YORK 67
YPRE 77

Z
ZEHA 51
ZWARTE, DE 77

(verwolg van blz. 65)

Telkens gaat het om zeer verzorgd drukwerk afkomstig van de drukpersen van de gebroeders Lambin in de Tempelstraat (1825/1826).

Tenslotte dient te worden gewezen op een opmerkelijke collectie **knipsels, pamfletten, vlugschriften en affiches** in verband met de **gemeenteraads- en wetgevende verkiezingen** in Ieper tussen **1884 en 1939**. In deze verzameling steekt heel wat zeldzaam verkiezingsdrukwerk.

Deze en andere documenten kunnen worden geraadpleegd in de leeszaal van het Stadsarchief, Lange Meersstraat 9 (057/20 22 00).

In dit nummer

Het belang van het werk van J.H. Hessels voor historici en genealogen	45
Een rundertelling anno 1772: Nieuwkerke	57
Aanwinsten voor het Ieperse Stadsarchief	65
The Norwich Strangers and the Sandwich connection	66
Index op de plaats- en familienamen	81

Werkten mee aan dit nummer

Marcel F. BACKHOUSE	Ash (GB)
Raingard ESSER	Köln (D)
Mattias PATTYN	Nieuwkerke
Ludo VANDAMME	Brugge

Bij ons varen uw bankzaken de juiste koers. Want we zijn groot geworden in het land waar u leeft. We begrijpen u beter dan wie ook, geven gepast advies over geld en verzekeringen, en zijn de geschikte vertrekhaven voor uw internationale ambities. De Kredietbank. De drijvende kracht van hier, die u veilig naar de toekomst loodst.

Thuis bij de bank van hier KB

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, B-8900 Dikkebus-Ieper
Druk Deleye, B-8900 Ieper

WESTHOEK-INFO

MEDEDELINGEN VAN *WESTHOEK-Dikkebus*
KRING VOOR GESCHIED- EN FAMILIEKUNDIG ONDERZOEK IN DE WESTHOEK

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
Jaargang X, aflevering 3, oktober 1994 – Afgiftekantoor B-8900 Ieper 1

Medewerkers *Westhoek-info*
Marcel F. Backhouse (Ash, GB)
Noël Boussemaere (Boezinge)
Jef Cailliau (Sint-Idesbald)
Jean Coopman (Oostende)
John Desreumaux (Geluwe)
Romain L. Dewulf-Heus (Brugge)
Pieter Donche (Berchem)
Raingard Esser (Köln, D)
Ronald A. Fierst van Wijnandsbergen (Boxmeer, NL)
Georges Houwen (Brugge)
Dirk Laureys (Oudenburg)
Jan Luyssaert (Merendree)
Kristof Papin (Poperinge)
Mattias Pattyn (Nieuwkerke)
Hubert Ronse de Craene (Brugge)
Michaël Siddons (Gwynedd, GB)
Joeri Stekelorum (Oostduinkerke)
Henri Vandenberghe (Poperinge)
Etienne Vanden Hove (Wevelgem)
Robert Vanoorenberghe (Nieuw-Koudekerke, F)
A.J. van der Zeeuw (Uithoorn, NL)

Redaktie & bestuur
Wilfried Beele (voorzitter)
Jaak Decaestecker
Ludo Vandamme

WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Rozelaarsstraat 6, B-8900 Dikkebus-Ieper ☎057/44 56 53

De auteurs, en niet de uitgever, zijn verantwoordelijk voor hun bijdrage en illustraties.

Teruggekeerde vluchtelingen na de Gentse Pacificatie in de stad Ieper 1576-1578

Lic. hist. Kristof PAPIN – Poperinge

Inleiding

Over de Opstand in de Nederlanden is al veel bijeengeschreven maar het laatste woord is bijlange nog niet gevallen. Vanaf het uitbreken van de Beeldenstorm in 1566 tot laat in de jaren '80 van die eeuw zaten de gebeurtenissen in een stroomversnelling. Tot in 1573 hebben wellicht zowat 50.000 mensen de Zuidelijke Nederlanden verlaten op zoek naar een toevluchtsoord of een betere leefplaats[1]. Deze vluchtelingen trokken zowel naar Engeland, de Noordelijke Nederlanden, Duitsland en in mindere mate naar Frankrijk en Spanje. Vooral in de Westhoek zorgde deze toestand voor een economische neergang, behalve in Hondschote. De Beeldenstorm was ontstaan in het Westkwartier en de activiteit van de Raad van Beroerten was hier dan ook ongemeen hard[2]. Vele veroordeelden gingen hun heil zoeken in de vlucht. Doch het ware naïef te veronderstellen dat voor allen die op de vlucht waren de religieuze grond er de oorzaak van was. De onstabiele toestand, de militaire ongeregeldheden en de slechte economische toestand zorgden evenzeer voor de uitwijking.

Het is maar vanaf de Pacificatie van Gent dat er een eerste keer werd gesproken over amnestie voor de slachtoffers van de bloedplakkaten. Het document dat wij hierna uitgeven, moet in dit licht bekeken worden.

---

1. A.L.E. VERHEYDEN, *Le conseil des Troubles,* in: COLLECTION HISTOIRE DU PROTESTANTISME EN BELGIQUE ET AU CONGO BELGE, t. 11, 1981. R.A. BLONDEAU, *Geuzen in de Westhoek. Het epicentrum van de Beeldenstorm,* 1988, p. 228.
2. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*

De Pacificatie van Gent

Er zijn al genoeg (voorlopige) syntheses geschreven over de gebeurtenissen. Wij willen hier enkel wat dieper ingaan op het ontstaan van de pacificatietekst en het gevolg daarvan[3].

Na het plotse overlijden begin 1576 van de gouverneur-generaal Requesens, die in 1573 Alva was opgevolgd, moest de fel verzwakte Raad van State de macht overnemen. Het was zoals H. Pirenne terecht opmerkte de eerste maal dat een gouverneur-generaal in actieve dienst overleed. De Raad van State was dan het hoogste orgaan in het land totdat er een nieuwe benoeming kwam. Voordien was het ook al zo dat alle stukken bekrachtigd moesten worden door deze instelling, die evenwel een verlengstuk was geworden van de autoritaire gouverneur-generaals, vooral nadat in 1567 Alva de Raad van State fel had beknot. Op het hoogste politieke vlak heerste er nu een machtsvacuüm, waardoor de Staten van Brabant en Henegouwen de kans schoon zagen om de Staten-Generaal in Brussel bijeen te roepen –zonder vorstelijke goedkeuring voor het eerst sinds 1477.

Nog voor alle vertegenwoordigers van de Staten aanwezig waren besloot men te onderhandelen tussen *d'een en d'ander zyde*, dwz. tussen Holland-Zeeland enerzijds en de andere gewesten anderzijds. Holland-zeeland waren afgescheurd sinds de inname van den Briel in 1572 en het was Oranje die er de plak zwaaide.

De aanleiding voor de samenroeping van de Staten-Generaal was nogal duidelijk. Er heerste al sinds jaren een militaire wantoestand in de middengewesten van de Nederlanden, wat aanleiding gaf tot hevige anti-Spaanse gevoelens. Een slechte economische toestand kwam daar nog bovenop. De furie van Aalst en de directe bedreiging van steden als Brussel, Antwerpen en Mechelen deden de samenkomst van de Staten-Generaal enkel bespoedigen. Ook Willem van Oranje stuurde discreet aan op onderhandelingen, wellicht niet zonder enige zweem van opportunisme.

3. Als basis namen we het artikel van M. BAELDE, *De Pacificatie van Gent in 1576: Hoop en twijfel in de Nederlanden*, in: BIJDRAGEN EN MEDEDELINGEN BETREFFENDE DE GESCHIEDENIS VAN DE NEDERLANDEN, 91, 1976, pp. 369-393.

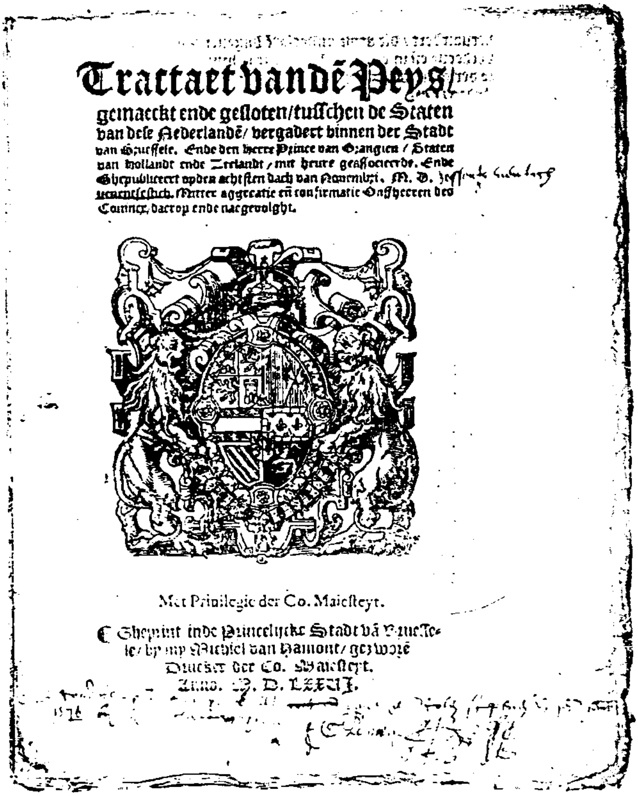

Tractaet vandē Peys
gemaeckt ende gesloten/tusschen de Staten
van dese Nederlandē/ vergadert binnen der Stadt
van Bruessele. Ende den heere Prince van Orangien / Staten
van Hollandt ende Zeelandt / met heure geassocieerde. Ende
Ghepubliceert opden achtsten dach van Novembri. M. D.
vernieuwt... Metter aggreatie eñ confirmatie Onsheeren des
Coninck, daerop ende naegevolght.

Met Privilegie der Co. Maiesteyt.

¶ Gheprint inde Princelycke Stadt vā Bruessele/ by my Michiel van Hamont/ gezworē Drucker der Co. Maiesteyt.
Anno. M. D. LXXVJ.

De Pacificatie van Gent, eerste editie gedrukt door Michiel van Hamont in Brussel (Stadsarchief Sint-Winoksbergen).

De Raad van State zat met de handen in het haar en dreigde bij Filips II ontslag te nemen als hij z'n troepen niet zou terugtrekken. De vroegere onderhandelingen die in februari 1575 te Breda gehouden waren tussen Oranje, Holland en Zeeland enerzijds en met Requesens waren afgesprongen op het godsdienstig vlak. Filips II bleef een volledige politieke onderwerping eisen aan zijn gezag én erkenning van de enige katholieke godsdienst. Requesens viel daarvoor wel te vinden, maar Filips II bleef onverzettelijk. Oranje leunde dus sterk aan bij de Staten-Generaal en een akkoord werd zonder inmenging van Spaanse zijde mogelijk, als men het godsdienstig aspect terzijde wou laten.

Op 4 september 1576 werden de leden van de Raad van State gevangen gezet, en toen ze enige dagen nadien bereid waren de convocatiebrieven voor de Algemene Statenvergadering te ondertekenen werden ze weer vrijgelaten. De samenroeping gebeurde dus op 'wettelijke' wijze. Vanaf 19 oktober werd er vergaderd tussen de afgevaardigden van de Staten-Generaal en van Oranje. Op amper 10 dagen werd een akkoord bereikt (op 28 oktober) en op 8 november werd het vergelijk ondertekend. De Raad van State en de Staten-Generaal hadden het stuk vooraf goedgekeurd.

Het akkoord bevatte 25 artikelen[4], waarvan vooral de eerste drie van belang zijn. Artikel één beval een algemene amnestie zonder enige beperking voor alle inwoners van de Nederlanden, voor zover het misdrijven betrof betreffende de troebelen. De Raad van Beroerte was maar opgeheven op 30 oktober van dat jaar. Het tweede artikel was meer een intentieverklaring, nl. dat alle Nederlandse gewesten voortaan in vrede en vriendschap samen zouden werken. Daardoor zouden de Spaanse militairen kunnen vertrekken. Het derde punt wilde orde op zaken stellen na 10 woelige jaren, weeral met uitdrukkelijk verzoek de Spaanse troepen uit de Nederlanden weg te krijgen. Hiertoe kreeg de Staten-Generaal de opdracht dit te bewerkstelligen. De geconfisqueerde goederen moesten teruggegeven worden, of er moest een compensatie gegeven worden. We kunnen hier niet verder in detail ingaan op alle artikelen. We stippen enkel nog het nr.10 aan. De geconfisqueerde goederen moesten teruggegeven worden aan de rechtmatige eigenaars op voorwaarde dat deze goederen nog niet verkocht waren, en dat in de staat waarin ze zich bevonden. De artikelen 15 tot 19 gaan hier nog dieper op in. Daarover wordt evenwel best eens een afzonderlijke studie gemaakt. In hoeverre er ooit gevolg gegeven is geweest aan deze bepalingen is mij niet bekend. Werd dit akkoord eigenlijk wel uitgevoerd zoals het op papier stond?

In januari 1577 kwam nieuwe landvoogd Don Juan aan, en de Staten-Generaal met de Raad van State repten zich om het bereikte akkoord door

4. Een uitgave vindt men in *Opstand en Pacificatie in de Lage Landen. Verslagboek van het colloquium over de Gentse pacificatie,* Gent, 1976, pp. 352-359. Een goede Engelse vertaling vindt men bij E.H. KOSSMAN-A.F. MELLINK, *Texts concerning the Revolt of the Netherlands,* Cambridge University Press, 1974, p. 126-132. Zij namen als basis A.S. DE BLÉCOURT - N. JAPIKSE, *Klein plakkaatboek van Nederland,* Den Haag, 1919, pp. 113sq. Dit laatste werk namen wij niet ter hand.

hem te laten goedkeuren. Op godsdienstig vlak ging de Gentse Pacificatie echter te ver voor hem (vrijheid van Godsdienst). En met het edict van Marche-en-Famenne op 12 februari 1577 gesloten tussen de landvoogd en de Staten-Generaal werd er een bijgewerkte tekst van de Pacificatie aangenomen: de godsdienstvrijheid was geschrapt[5], al het overige werd wel aangenomen. Het Eeuwig Edict vond daardoor natuurlijk geen genade in de ogen van de Oranje-partij, die het opzegde. Don Juan beloofde wel de Spaanse troepen terug te trekken maar er werd de maanden daarna toch nog verbeten gevochten tussen het leger van de Staten en Don Juan. Don Juan overleed aan tyfus op 1 oktober 1578[6].

M. Baelde vraagt zich terecht af: *Welke weerslag heeft de pacificatie gehad op de situatie in de Nederlanden gedurende het najaar van 1576 en onmiddellijk daarna? Hoeveel geïnteresseerden waren er in de Zeventien Provinciën en hoevelen hebben kennis genomen van de pacificatietekst? Welke reactie bracht de pacificatie buiten de Nederlanden teweeg?* Daar kon hij op dat ogenblik geen antwoord op geven. Ieper moet vrij vlug kennis genomen hebben van deze tekst of moeten we zeggen van de tekst van het Eeuwig Edict. We gaan hier verder dieper op in.

Teksttradities

Zowel Merghelynck als Cordonnier hebben afschriften gemaakt van een aantal lijsten, welke wij hierna in extenso uitgeven. Aanvankelijk hadden we gedacht dat het om afschriften ging van hetzelfde stuk. Maar dit blijkt niet het geval te zijn. De lijsten die Merghelynck en de lijst die Cordonnier geeft, bevonden zich op twee verschillende plaatsen in het archief. Cordonnier geeft 83 personen, Merghelynck slechts 69. Waarom lagen er in het archief op twee plaatsen lijsten voortkomende uit dezelfde handeling doch niet identiek gelijk? Heeft de latere regimewisseling in het schepencollege daarmee iets te zien? We achten de hypothese als zou de ene een afschrift zijn van de andere uitgesloten. De twee afschriften geven in een groot aantal

5. T. WITTMAN, *Les gueux dans les "bonnes villes" de Flandre (1577-1584)*, Budapest, 1969, pp. 160-161 zegt al van de definitieve tekst van de Pacificatie dat het de alleenheerschappij oplegde van de katholieke religie. Bedoelt ze met definitieve tekst het Eeuwig Edict of laat ze zich wat al te voortvarend leiden door haar marxistische opinie?

6. R.-A BLONDEAU, *op. cit.*, p. 176-177.

gevallen dezelfde namen op, doch de bijgevoegde informatie is nagenoeg steeds verschillend. Daarom hebben we het nodig geacht beide lijsten afzonderlijk uit te geven en niet tot een lijst samen te stellen, wat onze eerste bedoeling was.

De eerste lijst van Merghelynck vangt aan op 10 januari 1576 en loopt tot 18 juli 1576, dus nog vóór de Pacificatie van Gent. Bij die personen konden we dan ook geen mensen aanwijzen die veroordeeld werden door de Raad van Beroerten. De daaropvolgende lijst van 14 februari af komt net twee dagen nà het akkoord van de Staten met Don Juan wat resulteerde in het Eeuwig Edict. Ons lijkt het zelfs een beetje té kort op elkaar volgend, doch een aantal interne verwijzingen laten er geen twijfel over bestaan dat het over dit tweede akkoord gaat: *sur presentation d'un certificat de son curé* laat niets aan het toeval over. De passage over godsdienstvrijheid die stond in de Pacificatie is hier niet meer van toepassing. De laatste lijst is zelfs nog duidelijker: *avec promesse de ne pas attaquer la religion, ... à condition de se convertir au Catholicisme endéans quinze jours* enzomeer. Toch werd de bepaling blijkbaar nog soepel toegepast. François Thybault die van Norwich komt, legt de eed af *avec la restriction que par le mot coutume il n'entend pas être obligé de fréquenter l'église.* We zouden er uit kunnen besluiten dat alle immigranten opgetekend werden, zonder dat men voor de hervormde vluchtelingen een afzonderlijke lijst aanlegde. Toch gaat deze these wellicht niet op. Er bestonden wel degelijk poortersboeken voor deze periode, en deze mensen komen er niet in voor! Wilde men toch bepaalde personen uit de poortersboeken houden voor het geval er een onderzoek kwam van hogerhand (het Iepers schepencollege was in die periode hervormingsgezind)? Een aantal folio's kon men zonder argwaan laten verdwijnen, wat met de lijvige poortersregisters niet het geval was. Waarom moesten al deze mensen trouwens toestemming krijgen om in de stad te komen wonen? Had dit te maken met de verscherpte veiligheidsmaatregelen?

De lijst die J. Cordonnier geeft is uitgebreider, doch is armer qua inhoud. De personen die afkomstig waren uit Norwich werden door W.J.C. Moens gepubliceerd[7], die de gegevens kreeg van J. Cordonnier.

---

7. W.J.C. MOENS, *List of persons who were authorised to reside in Ypres on their return from Norwich in 1576, 1577 & 1578,* [Bijlage VI]in: THE WALLOONS AND THEIR CHURCH IN NORWICH, THEIR HISTORY ANS REGISTERS, 1565-1832, The publications of The Huguenot Society of London, vol. L, Lymington 1887-1888, p.219. Met bijzondere dank aan J. de Caestecker die ons dit

De lijsten bevatten heel wat teruggekomen vluchtelingen, vooral uit Engeland (Colchester, Norwich). Toch mogen ze niet allemaal als teruggekeerde bannelingen beschouwd worden. Enkelen waren gewone handelaars die zoals ieder jaar de toestemming kregen enkele weken in de stad te verblijven om handel te drijven. Bij talloze teruggekeerde personen kunnen we met zekerheid stellen dat ze van de amnestie gebruik maakten om terug te keren. Dat maakten we uit via het werk van A.L.E. Verheyden[8] met de lijsten van de veroordeelden door de Raad van Beroerten. Sommigen zijn evenwel later weer vertrokken richting Nederland. Voor Leiden werden de poorters voor onze periode uit de Nederlanden uitgegeven door J. Desreumaux[9]. Verwijzingen naar Verheyden, Desreumaux en Janssen namen we op in de voetnoten. De archiefreferenties bij Verheyden namen we onveranderd over in het Frans omdat, wanneer wij die in het Nederlands zouden vertalen, niet met de afkortingen vertrouwde genealogen in de problemen zouden komen, wanneer ze de uitgave van Verheyden ernaast zouden leggen.

Nog een kritiek op de uitgave door Verheyden. De uitgave verdient eigenlijk niet om in zo'n prestigieuse reeks als die van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis te zijn opgenomen. De inleiding over de Raad van Beroerten is een lachterje en zijn archiefopgave is onbestaand. En dat zijn toch twee zaken waaraan zulke uitgaven moeten voldoen[10]. Mensen die niet vertrouwd zijn met de Brusselse en Rijselse archieven weten niet goed wat ze eraan hebben. Een ander probleem is de volledig alfabetische werkwijze waaraan Verheyden zich schuldig maakt. Hij laat niet alfabetiseren op de hoofdterm van de naam, maar op de eerste letter. Zo moet men voor een naam op verschillende plaatsen kijken. Is dus Vermeersch, vande meersch, vander Meersch enz. i.p.v. gewoon Meersch vander of enig ander voorvoegsel! Ook aan de lezing van sommige namen schort er wat - maar dat kunnen we zijn studenten niet kwalijk nemen.

Door een gelukkig toeval zijn deze belangrijke lijsten gered geworden door de ongeëvenaarde copieerijver van J. Cordonnier en ene Arthur Merghelynck

---

signaleerde en communiceerde.

8. A.L.E. VERHEYDEN, *Le conseil des troubles. Liste des condamnés (1567-1573),* K.C.G., 1961.

9. J. DESREUMAUX, *Leidens weg op,* Familia et Patria, 1992.

10. Dit euvel werd dan weer deels goedgemaakt door zijn studie: A.L.E. VERHEYDEN, *Le conseil des Troubles, Histoire du protestantisme en Belgique et au congo belge,* t.11, 1981.

(of schreef Cordonnier ze af ?). En deze wijst ons toch nog eens op de grote mobiliteit die de bevolking had op het einde van de 16de eeuw, een mobiliteit die het genealoog soms slapeloze nachten bezorgt...

Wijze van uitgave

We geven hierna in extenso de lijsten uit zoals ze door Merghelynck (?) en Cordonnier werden overgeschreven. De eerste lijst bij Merghelynck dateert uit 1576, de overige uit 1577. Bij de vierde lijst staat geen jaartal, doch dit moet ongetwijfeld 1577 zijn. De zesde lijst dateert hij op 17 maart 1575. Dit is ongetwijfeld verkeerd: het moet 1577 zijn. Cordonnier geeft een lijst waar hij veelal de tijdsbepalingen weglaat.

Nota bij de jaarstijl

Wij menen dat er geen problemen zijn met de paasstijl. Deze was sinds 1 januari van dat jaar (1576) vervangen door de nieuwjaarsstijl, na de ordonnantie van Requesens van 16 mei 1575[11]. Alhoewel deze aanvankelijk voor verwarring zorgde werkte men in Ieper blijkbaar vanaf het begin consequent met de nieuwjaarsstijl. Uit andere handschriften van Merghelynck weten we dat hij zeer nauwgezet de paasstijl (oude stijl) en nieuwe stijl opgeeft[12]. Bij de data die J. Desreumaux opgeeft voor de poorters van Leiden stelt zich ook geen probleem. De Staten van Holland hadden al in 1571 of 1572 voorgoed de overschakeling gemaakt van paasstijl naar nieuwjaarsstijl[13].

Gebruikte afkortingen

A.D.N. Archives Départementales du Nord (Departementaal Archief Rijsel)
A.G.L.H. Archives Générales à La Haye (Rijksarchief Den Haag)

---

11. E.I. STRUBBE-L. VOET, *De Chronologie van de middeleeuwen en de moderne tijden in de Nederlanden*, K.C.G., 1991 (herdruk van 1960), p. 52 en pp.55-58.
12. Dit is ondermeer het geval in de afschriften van de poortersboeken K.B., *Fonds Merghelynck*, nr. 21 deel 1.
13. STRUBBE-VOET, op. cit.,p. 76.

A.G.R. Archives Générales du Royaume (Algemeen Rijksarchief Brussel)
CC Chambre des Comptes (Rekenkamer)
CT Conseil des Troubles (Raad van Beroerten)
AL Acquits de Lille (Rijselse kwijtingen)

I

p. 119
Liste des personnes autorisées à venir habiter la ville d'Ypres en 1576 et 1577 d'après un document appartenant au dépot des Archives de la dite ville (1890)

[A] Orig.: Arch. Comm. Ypres, Porte II, Loquet 28, nr. 3 (verloren)
Afschrift naar [A]: K.B. Fonds Merghelynck, nr. 21, t. III, pp. 119-125 (1890)

p. 121
- *Joncvrauwe* Anne Tasseels[14] rue des foulons chez la veuve de Pierre van den Boomgaerde[15] 10-1-1576.
- Pierre de Caesticker[16] de Nieppe 6-2-1576.
- Robert Elis[17] et Jean Dammes, Anglais, natifs de Londres, chapeliers, chez Jean van den Bussche[18] parmentiers rue de Thourout a condition de pratiquer la

---

14. Michel Tasseel (Bailleul), ép. Marie Swarten C.T. 21 en ADN B 7049 (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 381 nr. 9686). Verwantschap niet zeker. K.B., *Fonds Merghelynck*, 134, f. 2; Abel Tasseels, f. 11 Heyn Tasseel.

15. Peeter van den Boomgaerde (Breda), ecoutète, AGR, CC, nr. 18370, f. 2 (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*,p. 404 nr. 10326). Naamgenoot maar verwantschap toch onzeker.

16. Charles de Caestickere (Steenwerck), C.T. 21, A.G.R., C.T., nr. 6, f. 260-261 (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 109 nr. 2263). Jehan de Caestickere (Steenwerck), C.T. 21, A.D.N. B nr. 7049 (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*,p. 109 nr. 2264). Steenwerk ligt in de buurt van Niepkerke (Nieppe) en dit spoor lijkt dus aannemelijk. Van een Jean de Caestecker vinden we enige malen een vermelding als notabele of raadsheer in de stad Ieper. Zie I.L.A. DIEGERICK, *Inventaire analytique et chronologique des Chartes et Documents appartenant aux archives de la Ville d'Ypres*, t.VI, Bruges, 1864, pp. 256 (MMXXVIII, dd. 11 dec. 1578), pp. 258 (MMXXXI, dd. 17 dec. 1578) en pp. 260 (MMXXXVI, dd. 24-12-1578). Komt na de val van de stad op 7 april 1584 niet meer voor in de dokumenten. K.B., *Fonds Merghelynck*, 134, f. 4 Pieter de Kaestickere.

17. Zie Johan Elis Janszone (A.L.E. VERHEYDEN,*op. cit.*, p. 187, nr. 4346)?

18. Jan vande Bussche tekende het akkoord van 20 september 1566. Adrien vanden Bussche, Alost, A.G.R., CC, nr. 18774, f. 5v. (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*,p. 406 nr. 10360). Gille vanden

religion catholique 11-4-1576.
- Pierre Bosschaert[19], saywercker de Wervicq, aussi longtemps qu'il possede des moyens d'existence 20-6-1576.
- Paul Coenraet[20], chez Jacques de Caesticker 20-6-1576.
- Marie veuve de Paul de Capmakere et sa fille, chez Martin van Rysele[21], sur production d'un certificat du curé de Steenwerck 18-7-1576.

Liste idem rapportée le 14 février 1577.
- Jean Ghys[22] chez Mahieu van Ackere[23].
- Gillis Merchier[24], idem.

Bussche, Furnes, A.G.R., CT, nr. 6, f. 260-261 (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 106 nr. 10361). Jacques vanden Bussche, Courtrai, CT 21, A.G.R., CC, nr. 18836, f. 4 (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 406 nr. 10362). Willem vanden Bussche, Hondschote, CT 18 (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 406 nr. 10363).

19. Peter Boschaert, Flessingue, A.G.L.H., nr. 681bis (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*,p. 56 nr. 839). Martin Bosschaerdt, Bruges, A.G.R., CC, nr. 18802, f. 29r.v. (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 56 nr. 841). Franchoys Bosschaert alias spaerpot, Bergen-op-Zoom, CT 21, A.G.R., CC, nr. 18333, f. 4v.-5r. (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 56 nr. 842). ép. Franchoys Bosschaert, Bergen-op-Zoom, CT 21, A.G.R., CT, nr. 175 (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 56, nr. 843). Adrien Bosschaert, Audenaerde, CT 21, A.G.R., CC, nr. 18774, f. 7 (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 56 nr. 844).

20. Coenrard ? (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 84 nr. 1612).

21. Jan van Ryssele, Furnes, CT 18, A.G.R., CT, nr. 6, f. 260-261 (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 442 nr. 11315). Jeronimus van Ryselle, Maestricht, A.G.R. CC nr. 18606 f. 28v. (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 442 nr. 11316). Pieter van Ryssele, Poperinge, A.G.R. AL nr. 285 (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 442 nr. 11318). echtgenote nr. 11319.

22. Magdaleene Ghys, Hondschote, CT 21, A.G.R., CT, nr. 6, f. 246-247v. (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 208 nr. 4916). J. DESREUMAUX, *op. cit.*, p. 417, Jan Ghys.

23. Cathérine van Ackere ép. Passchier de Valcke, Estaires, CT 21 (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 393 nr. 10039). Jehan van Ackere alias Hauwe, Estaires, échevin, CT 21, A.G.R., CT, nr. 6, f. 265r.v. (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 394 nr. 10040). Marcx van Ackere, Noordschote, CT 21 (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 394 nr. 10041).

24. Ernst Merchier, Amsterdam, A.G.L.H., nr. 681bis (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 301 nr. 7540).
Franchois Merchier, Tournai, A.G.R., CC, nr. 1203, f. 192, ép. Marie Marchant (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 302 nr. 7541).
Gille Merchier, Lille, CT 19 (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 302 nr. 7542).
Jacques Merchier alias Flamend, Tournai, A.G.R., CC, nr. 1203, f. 156v.-157 (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 302 nr. 7543).
veuve *op. cit.* A.G.R., CC, nr. 1203, f. 116-119 (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 302 nr. 7544).
Margriete Merchier, Tournai, CT 20 (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 302 nr. 7545).
Pierchon Merchin, Richebourg, CT 19 (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 302 nr. 7546).

- Charles David[25] chez David 'schaermaker' jusqu'à la prochaine foire.
- Maillard de Puudt[26] de Kemmele âgé de 75 ans autorisé à continuer d'habiter la ville 20-2-1577.
- Marie vander Meersch[27] veuve de Jean van Durste[28] chez Baudouin van der Meersch 14-3-1577.
- Jean Soenen[29] de Menin, drapier autorisé à venir habiter chez Nicolas de Lansshere[30] rue des Boudeurs sur presentation d'un certificat de son curé 22-3-1577.
- Jean de Man[31], de Bailleul, jusqu'a revocation 6-9-1577.

Autorisation a séjourner en la ville, idem accordés le 15-2-1577
- Etienne de Mol[32] fs. Nicolas venu de Noordtwyts, chez Jean Soenen rue au Beurre avec Gillis Dieusaert[33] fs. Robert de Waestenbrouck, entre Warneton et Meteren, son beau fils.
- François Stoorm[34] fs. Bartholomée venu d'Anvers avec Perone sa femme et une

25. David, Scherpenisse, barbier, CT 20, A.G.L.H., nr. 681bis (A.L.E. VERHEYDEN,*op. cit.*, p. 100 nr. 2033).
Catherine David ép. Estienne Dugardin, Tournai, CT 20, A.G.R., CT, nr. 6, f. 279-280v. (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 100 nr. 2034).
Paul David, Tournai, CT 20 (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 100 nr. 2035).
Jean Davidt, Tournai, A.G.R., CC, nr. 1203, f. 310 (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 100 nr. 2036).

26. Guillaume de Puydt, Ypres, Vve Marie Questroys, ép. Jacquemine, CT 21 (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 148 nr. 3285). Pierre de Puydt, Ypres, CT 21 (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 148 nr. 3286). Verwantschap is niet uitgesloten.

27. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.* p. 417 nr. 10630-10634 en 10636-10639. Zie hieronder noot 28.

28. De bovenstaande vander Meersch vinden we terug als Vermeersch bij A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 423 nr. 10801 Jehan van Durste le viel, ép. Marie Vermeersch, Ypres, CT 21. Zonder twijfel gaat het om deze personen.

29. J. DESREUMAUX, *op. cit.*, p. 284. Deze Jan Soenen werd poorter van Leiden op 18-1-1587, was saydrapier in Menen.

30. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 129 nr. 2799 Piere de Lantheere, Ypres, CT 21. Mogelijks dezelfde persoon.

31. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 138-139 nr. 3054-3062. J. DERSEURMAUX, *op. cit.*, p. 141 Jan de Man, Vleteren (Nord) poorter van Leiden op 23-7-1591 en id. p. 341 Jan Mans, Rekspoede, poorter van Leiden op 29-3-1583.

32. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 141 nr. 3120-3124. Een Stevin de Mol tekende het akkoord van 20 september 1566.

33. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 174 nr. 3975.

34. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 376 nr. 9543-9545.

petite fille de 9 a 10 ans chez Ghislain Lammoot[35] a la Lis Grand Place.
- Jean Langhedul[36] venu d'Etfort en Angleterre, veuf de Jacquemine van Belle[37] dont 3 enfants, chez Jean Willems[38].
- Adrien Walewein[39] fs. Daniel[40], venu de Noordwyts, chez la /p. 122/ veuve de Charles van Winnezeele[41], rue de Menin (Auwerstrate) avec intention de quitter apres la foire.
- Marie Thooris[42] veuve d'Ancel Snick[43], veuve de Noordwyts, chez Francois Bateman[44] son frère (sic).
- Ghislain van Kemmel fs. Nicolas né a Bailleul cipier, habitant à Flessinghe en Zeelande, logé int zachte leven.
- Marie Uutendale[45], venu de Noordwyck chez son fils Jacques Rollier[46].

---

35. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 264 nr. 6522 Ghislain Lammoot, Reningelst (zonder verdere vermelding!). Het is best mogelijk dat het om deze persoon gaat maar door slordigheid van auteur/uitgever kunnen we dit niet verder uitzoeken. Zie ook nr. 6520 en 6523.

36. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 265 nr. 6538 Jehan Langhedul, Ypres, CT 21, A.G.R., CT, nr. 17, f. 106. Hij was het wellicht die op 10-7-1579 in naam van de stad Ieper als raadslid de Vrede van Utrecht (29-1-1579) ging ondertekenen. I.L.A. DIEGERICK, *op. cit.*,t.VI, p. 264 (MMXXXXII). Een Langhedul ondertekende op 20 september 1566 het akkoord.

37. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 396 nr. 10110 Jacquemyne van Belle, Ypres, ép. Willemot le viel, CT 21. van Belle gehuwd met Thomas Willems, Ypres, A.G.R. AL nr. 285 (A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 467 nr. 11969. Willems Zie ook *op. cit.*, nr. 11955-11969 p. 466-467.

38. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 467 nr. 11968 Jehan Willem, Houtkerque, A.D.N. B 7080. Zie tevens voetnoot infra. Een Matheeus en een Andries Willems ondertekenden het akkoord van 20 september 1566. Betreft het hier de Jan Wilemsz die aan zijn zuster Lysbeth schreef vanuit Norwich op 14-7-1569? Zie H.Q. JANSSEN*op. cit.*, p. 270-272.

39. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 461 nr. 11826 Adrien Wallewyn, Ypres, CT 21. Zie ook nr. 11827-11828. nr. 11827, echtgenote van Daniel, Ypres, CT 21. Hoogstwaarschijnlijk de A. Walewein die het akkoord van 20 september 1566 ondertekende. Hij schreef op 7 januari 1567 (ns) en later dat jaar nog een brief aan zijn neef Gelein Everaert die schepen van de stad was, Zie H.Q. JANSSEN, *op. cit.*, p. 252-256.

40. J. DESREUMAUX, *op. cit.*, p. 250. Daniël Walewein van Ieper wordt poorter te Leiden op 1-4-1594.

41. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 448 nr. 11479 Thomas van Winnezeele. H.Q. JANSSEN, *De hervormde vlugtelingen van Yperen in Engeland,* in:HANDELINGEN TOT DE OUDHEIDKUNDE EN GESCHIEDENIS INZONDERHEID VAN ZEEUWSCH-VLAANDEREN, p. 263-264, brief van Pieter de Wulf aan Pieter van Wijnnezele, die wellicht in Watou woonde.

42. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 386-387, nr. 9838-9842. H.Q. JANSSEN, *op. cit.*, p. 238, brief van Clais van Wervekin aan Jooris Tooris. Van Werviken schrijft vanuit Norwich en het blijkt dat zijn vrouw en Jooris' vrouw elkaar goed genegen zijn, zonder evenwel familie te zijn.

43. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 155 nr. 3491-3492.

44. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 40 nr. 429. Ondertekende het akkoord op 20 september 1566.

45. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 392 nr. 9997 Marie Uutendale ép. Jacques Rollier, Ypres, CT 21, A.G.R., AL 285.

16 février [1577][47]

- Pierre Cornuyt, né à Ypres, passementier, ayant habitant a Anvers pendant 3 ans, agé de 31 ans célibataire, chez Jasons Cornuyt son père derrière le Choeur de St. Martin.
- Georges van den Bussche[48] fs. Jean[49] dit Azack, venu de Noordwyts avec sa femme et 3 enfants, tondeur, chez son pere rue au temple.
- Perone Cornuyt, venue d'Anvers, chez son père Jasen derrière le choeur de St. Martins.
- Olivier van der Clyte[50] fs. Ghislain né a Cassel, venu de Noordwyts avec N..... fa Chrétien Cabillau[51] sa femme et 2 enfants, cordonnier, chez Jean Caillau in de Salemon.
- Perine veuve de Chrétien de Langhe[52] avec 3 enfants et un domestique, venu de Noordwyts, chez François Pensier, le jeune, hors de la porte de Dixmude.
- Pierre Boddart[53] fs. Josse, venu de Noordwyts, jadis maçon, baywercker en Angleterre, avec sa femme, ses 5 enfants restés en Angleterre, chez Nicolas Landsheere[54] près de la porte du Temple.
- Pierre van Wervicke[55] fs. Nicolas, celibataire, 23 ans, venu d'Aken (Aix) et au

---

46. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 346 nr. 8756 Jacques Rollier, Ypres, CT 21, A.G.R., CT, nr. 17, f. 127 v.. Niet direct duidelijk of het de vader of de zoon is. H.Q. JANSSEN, *op. cit.*, p. 236, op 3 oktober 1567 schrijft de vrouw van Jaques Rollier vanuit Norwich aan haar zoon Torkin. Er is blijkbaar een vertrouwensrelatie met de vrouw van Adriaan Walewein (hij zat ook in Norwich) en Wulfaert Boeteman. Zij zal op 4 oktober 1567 een brief schrijven aan Inghele Neckebaert, *ibid.* p. 236-237.

47. Merghelynck geeft geen datum op, doch het is ongetwijfeld 1577.

48. Infra.

49. Jan vanden Bussche die het akkoord van 20 september 1566 ondertekende. Zie hoger.

50. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 414 nr. 10559-10563.
nr. 10562 Olivier vander Clyte fs Gheleyn, Cassel, CT 21
nr. 10561 Gheleyn vander Clyte, Cassel, ép. Beatrice, A.G.R., CT, nr. 6, f. 256-258v..
nr. 10559 Baudouin vander Clyte fs Gheleyn, Cassel, CT 21

51. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 66-67, nr. 1119-1126, waaronder enkele uit Ieper. Verwantschap is mogelijk. Kerstiaen Cabeliau ondertekende het akkoord op 20 september 1566. Nog anderen van dezelfde familie tekenden ook.

52. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 128-129 nr. 2783-2790. Een Matheus de Langhe ondertekende het akkoord van 20 september 1566. In H.Q. JANSSEN, *op. cit.*, p. 239 wordt gewag gemaakt van een brief van Christiaan de Langhe uit oktober 1567. Maar hij was 'ongeteekend en van geen belang' aldus de auteur. We hebben dan ook het raden naar de inhoud.

53. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 53, nr. 746-750.
nr. 746 Pieter Boddart, Ypres, CT 21, A.G.R., AL nr. 285.

54. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 265 nr. 6535.

55. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 447 nr. 11467 Nicolas van Wervycke, Ypres, CT 21, A.G.R., CC, nr. 18836, f. 18v.-19r.. Er zijn twee brieven gekend van Clais van Wervekin, zie H.Q. JANSSEN, *op. cit.*, p. 238 (Zie hoger bij Jooris Tooris) en p. 226-228.

paravant de Noordwyts, chez Gilles van Wervicken son oncle.
- Jean Thybault[56] fs. Francois[57] celibataire, venu depuis deux ans d'Espagne, ayant habité a Anvers avec Henri Thybault, chez Pierre van Thune[58] son beau père.
- Marguerite de Waele[59] epouse d'Hector van de Walle[60] venue de Noordwijck passé 10 à 12 jours, chez Adrien Wils[61] son beau fils.

p. 123 18 février 1577.
- Nicolas de Conynck[62] de Reninghelst venu chez Gilles Godschalck[63] autorisé a continuer d'habiter la ville sur production d'un certificat de son curé.
- Erasme van Brecht[64] fs. Erasme né a Anvers qu'il a quitté a cause de la 'foule', celibataire chez Hr. Thierry le Couvreur[65].
- Daniel de Smet[66] fs. Jean, né a Eecloo epoux de la fille de la femme de Georges Ghiselin[67], tavernier à Flessingue puis pendant 16 mois à Noordwyts d'où il est venu rue courte des tuiles.
- Adrieu Navegheer[68] fs. Guillaume natif de Zandvoorde, saywercker venu de

---

56. A.L.E.VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 384 nr. 9761-9767 en p. 391 nr. 9964.
nr. 9761 Jean Thibault, Tournai, CT 20, A.G.R., CT, nr. 6, f. 272-273v..
nr. 9763 François Thibaut fs Christiaens, Ypres, CT 21, A.G.R., AL nr. 285.
nr. 9767 Henry Thiboult, Yvoi, CT 19, A.G.R., CT, nr. 2, f. 64r.v..

57. Ondertekende het akkoord van 20 september 1566.

58. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 445 nr. 11405 van Thunes?

59. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 166 nr. 3764-3773 (de Waele); p. 166-167 nr. 3781-3784 (van de Walle); p. 421 nr. 10744-10752 (van de Walle).
nr. 10746 Hector vande Walle, Ypres, ép. Marguerite, A.G.R., AL, nr. 285.

60. Pieter, Jacob, Robert, Jan en Nicolaas vande Walle tekenden het akkoord van 20 september 1566. Er is een brief bekend van Wulfaert Tevele aan Andries van de Walle, zie H.Q. JANSSEN, *op. cit.* p. 247-248. Er wordt melding gemaakt van een Claeis (Nicolaas) van de Walle en de vrouw van Jaques Rollier.

61. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 468 nr. 12012-12017 (Wils).

62. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 112-113 nr. 2345-2363 en 2365-2366
nr. 2361 Nicolas de Coninck, Audenarde, CT 21, A.G.R., CC, nr. 18877 nr. 133. Een Antheunis de Conynck ondertekende het akkoord van 20 september 1566.

63. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 211 nr. 5001-5006
nr. 5006 Guillaume Godschalck, Poperinghe, CT 21, A.G.R., AL nr. 285.

64. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 399 nr. 10183.

65. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 94 nr. 1872.

66. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 156-157 nr. 3511 en 3513-3530.

67. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 207 nr. 4895-4897 en p. 208 1935-4937. Een Jan Ghiselin ondertekende het akkoord van 20 september 1566.

68. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 311 nr. 7815-7816. Wordt Nanegheer gelezen door VERHEYDEN. Paleografisch lezen wij Navegheer bij Merghelynck, al valt daarover geen uitsluitsel te geven. Een Nicodemus Navegheer ondertekende het akkoord op 20 september 1566. Een brief

Noordwyts avec sa femme et deux petits enfants, logé chez Jeanne epoux de Jean Pancoucke, hors la porte de Thourout, travaillant chez Jean Flameng[69] epoux de la veuve de Nicolas de Zomer[70] derriere le Nazareth.

- Nicolas Oltman, né a Noordtwyts, chapelier, marié sans enfants, travaillant avec Henri de Vynck[71] rue de Boesinghe, logé chez Henri van Dale[72], venu de Bergues et auparavant de Tournai.
- Mr. Herman van Otten[73], chirurgien, venu d'Angleterre.
- Jean Hillebrandt[74], natif d'Ypres, logé à la violette en route pour Flessingue.
- Jeanne Hillebrand, soeur du precedent, veuve de Jean Capoen[75], venue d'Anvers avec son enfant a cause des troubles, logé chez Nicolas Heyte[76] rue du Marais.
- Adrien Cabillau[77] fs. François natif d'Ypres venu d'Etvoordt en Engleterre, logé chez François de Quicke[78] hors la porte de Dixmude.

---

van Gilles Navegheer die hij schreef aan zijn grootmoeder is bekend, H.Q. JANSSEN, *op. cit.* p. 273-274. Deze Gilles kan dus niet de vader zijn van Adrien.

69. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 194 nr. 4527-4531.

nr. 4527 Jehan Flameng, Valenciennes, CT 18, A.G.R. CT 315.

70. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 170-171 nr. 3882-3883.

nr. 3883 Nicolas de Zomere, Furnes, CT 18, A.G.R. CC 18803, f. 57r.v..

71. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 163 nr. 3687. Een Willem de Vynck ondertekende het akkoord van 20 september 1566. Van hem is een brief bewaard naar zijn broer Mahieu, H.Q. JANSSEN, *op. cit.*, p. 233-234; ibid. p. 229-230; brief van Leonard Keerlinck aan Victor de Vinck.

72. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 402 nr. 10271-10274. Een Hans Losynghier schrijft vanuit Norwich een brief aan Gabriël van Dale, H.Q. JANSSEN, *op. cit.*, p. 251.

73. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 439 nr. 11233-11234. nr. 11234 Frans van Otthen, Ypres, CT 21. Nog maar eens het bewijs dat het niet de 'kleine mannen' waren die vertrokken waren naar Engeland is volgende vermelding. Mre Herman van Otthem komt voor als kapitein van een kwartier van de stad Ieper op 17 december 1578, duidelijk een bewijs dat hij nauw verweven was in de groep die toen het stadsbestuur domineerde. I.L.A. DIEGERICK, *op. cit.*, t.VI, Bruges, 1864, pp. 259 (nr. MMXXXIV). Na de capitulatie van de stad op 7 april 1584 vinden we hem niet meer terug.

74. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 231 nr. 5540-5541. We vinden enige interessante aanwijzingen omtrent deze persoon in I.L.A. DIEGERICK, *op. cit.*,t.VI, p. 263-264 (MMXLI, dd.6-6-1579). Hij werd belast door de 'conseil de guerre' van de stad met het wegvoeren van de klokken van de stad naar Nieuwpoort. Hij belooft daarbij het nodige buskruit voor de verdediging van de stad te zullen leveren. Hij wordt er omschreven als komende van Vlissingen. Afrekening volgde op 14 oktober 1579 (MMXLVI).

75. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 70 nr. 1200-1202.

76. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 231 nr. 5524. Een Mahieu Heyte ondertekende het akkoord op 20 september 1566.

77. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 66 nr. 1119 Adriaen Cabillau, Ypres, CT 21. Zie ook p. 67 nr. 1120-1126. Ondertekende het akkoord van 20 september 1566.

78. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 148 nr. 3292 Guillaume de Quicke, Ypres, CT 21.

- Jacques de Smet[79] fs. Mre Pierre, natif d'Ypres célibataire, venu de 'Swaffen' et sa mère venu de Noordwyts, logés chez Mr. Bouden Woestlandt rue au Temple.
- Olivier Thevelin[80] fs. Walrand, célibataire, 'zeemreeder' venu de Noordwyts, logé chez Jean Thevelin[81].
- Jean Basset[82] fs. Martin né a Flourbaix, ayant habite longtemps a Messines, venu d'Angleterre ou il a habité avant les troubles, avec sa femme Christine fa Charles Oulters, veuve de Gerard Matte, logés chez la veuve de Sebastien Matte[83] rue d'Elverdinghe, avec intention de quitter la ville.

p. 124
- Anne van Durste fa Jean[84] celibataire, veuve de Zandwyck logée chez François Willoot[85] marché au Laitage.
- Francois Thibault[86] fs. Chrétien, veuve de Gog, logé chez sa femme rue de Thourout.
- Arthur Claes[87] fs. Michel d'Anvers, peintre habitant et travaillant chez Francois Doms rue des Chiens venu d'Anvers depuis mai 1576.

---

79. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 156 nr. 3511 en p. 156-157 nr. 3513-3530.
nr. 3525 Pieter de Smet, ép. Marie van den Steene, Ypres, CT 21, A.G.L.H., nr. 681bis.

80. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 384 nr. 9755-9759.
nr. 9759 Walerau Thevellin, Quesnoy-sur-Deule, A.G.R., CT, nr. 6, f. 229. Een Jacob Thevelen ondertekende het akkoord van 20 september 1566. Van Jan en Wulfaert T(h)evele zijn brieven bewaard, H.Q. JANSSEN, *op. cit.*, p. 247-248 en 259-260. Thomas Willemot (Zie hoger) schreef aan Jan Thevele vanuit Norwich en het leidt geen twijfel dat het om dezelfde persoon gaat.

81. Hoogstwaarschijnlijk de schepen die we vermeld vinden bij I.L.A. DIEGERICK, *op. cit.*, t.VI, p. 258 (MMXXXIII), dd.17-12-1578. Nam onder andere de eed af van Mre Herman van Otthen (Zie boven). Zie ook bovenstaande vermelding bij H.Q. JANSSEN, *op. cit.*, p. 259-260. Het staat dus vrijwel vast dat deze Jan, alhoewel hij in Ieper gebleven was, hervormingsgezind was.

82. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 40 nr. 421.

83. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 299 nr. 7473-7476.
nr. 7475 Sébastien Matte, Hondschote, prédicant, CT 21.
nr. 7476 épouse Sébastien Matte. Bastiaen Matte ondertekende het akkoord van 20 september 1566.

84. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 423 nr. 10801 Jehan van Durste le viel, Ypres, ép. Marie Vermeersch, CT 21.

85. Ondertekende het akkoord van 20 september 1566.

86. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 384 nr. 9763 Franchois Thibaut fs Christiaen, Ypres, CT 21, A.G.R., AL nr. 285. Ondertekende het akkoord van 20 september 1566. Zie infra

87. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 78 nr. 1422-1432.

17 mars 1575(sic)[88] [1577]
Personnes venues de l'Etranger et prêtant serment d'apres le placard 'der pacificatie'.

- Jean Langhedul[89].
- Thomas Willemot[90].
- Mre Herman Otten[91].
- Thomas Bateman fs. Maillard natif de Bailleul, dont la femme est encore à Noordwyts en Angleterre venu et logé chez François Bateman[92],son frère.
- Jacques Grendele[93], venu de Noordwyts, logé 'in de witte plume' chez Nicolas Baes[94].
- Adrien Walewein[95]. avec promesse de ne pas attaquer la religion.
- Jean Weddelin[96] fs. Henri, natif de la ville de Loon en Westphalie, chirurgien, marié à la veuve de Passchier Desprez[97], logé avec les deux enfants de sa femme chez Jean vander Stichele.
- Passchier de Woorm[98] fs. Jean, célibataire, venu de Noordwyts, logé 'in de balance', tisserand, va loger chez Isabelle epouse de Nicaise Tartare[99], rue basse et prête serment.

---

88. Merghelynck vergist zich hier zeker van datum. De zeer duidelijke verwijzing naar het plakkaat der Pacificatie laat er geen twijfel over bestaan dat het hier slaat op de Gentse Pacificatie van 8 november 1576. De datum moet dus wellicht 1577 zijn.

89. Ut supra.

90. Ondertekende het akkoord van 20 september 1566. Ook tekende toen een Jan Willemot. Verbleef in Norwich; brief van hem aan Olivier de Keeuwere (13 juli 1567), H.Q. JANSSEN, *op. cit.*, p. 222-224. Op 31-3-1568 schreef hij ook vanuit Norwich naar Jan Thevele, *ibid.*, p. 259-260.

91. Ut supra.

92. Ut supra.

93. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 214 nr. 5086 Jacques Grendele, Ypres, A.G.R., AL nr. 285. Zie ook nr. 5087 (Josse).

94. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 37 nr. 347-348. Anceel Baes, Ypres, A.G.R., CT, nr. 243 en echtgenote. In H.Q. JANSSEN, *op. cit.*p. 231-232 is er sprake van een Clement Baet. Doch het schrift was volgens de schrijver van de bijdrage slecht en onduidelijk. Mogelijk heeft hij zich dus vergist en moet het Baes zijn.

95. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 460 nr. 11801 Adrien Waelweyn, Ypres, A.D.N., B, nr. 7049, f. 41. Zie ook p. 461 nr. 11826-11828. Ondertekende het akkoord van 20 september 1566. H.Q. JANSSEN, *op. cit.*, p. 252-256 gaf hem al aan als een van de meest aanzienlijken onder de hervormden, wat hier bevestigd wordt. Brieven van 7-1-1568 en een ongedateerde, aan Gelein Everaert geadresseerd.

96. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 463 nr. 11882 Jean Weddelinck, ép. Jaene Oliviers, Bailleul, instituteur, CT 21, A.G.R., CT, nr. 6, f. 178 r.v..

97. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 159 nr. 3577-3585
nr. 7807 Vve Passchier Desprez voir: Noentgen, Ypres, CT 21, A.G.R., AL 285.

98. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 470 nr. 12054.

99. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 381 nr. 9685 (uit Ieper).

- Jacques Ruebin[100], venu de Noordwyts, logé chez Jean vander Smesse, rue au Beurre, drapier.
- Charles de Mey[101], fs. Jean, natif de Messines, venu passé un mois de Noordwyts, logé chez Charles vander Meersch[102], orfèvre, rue de Dixmude, foulon.
- Chretien Cabillau[103], venu de Tetfoord, logé chez François de Quicke[104], hors de la porte.
- Olivier vander Clyte[105], venu avex sa femme et enfants de Noordwyts, logé chez Jacques de Hoorne[106], cordonnier.
- Georges van den Bussche[107] fs. Georges, tondeur et tisserand, logé chez la veuve de Jacques de Bay.
- Daniel de Smet[108] fs. Jean, d'Eecloo, avec sa femme, lynnewever, chez Georges de Zagher[109].
- Pierre Boddaert[110] fs. Josse.

p. 125
- Gilles de Vynck[111] fs. Sebastien, bonnetier, venu de Noordwyts, logé chez Charles van der Meersch[112].
- Nicolas Victor[113], pottier, venu de Noordwyts, logé chez la veuve d'Adrien de

---

100. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 348-349 nr. 8824-8831 (Rubbens tot Rubins). nr. 8830 Jacques Rubin alias Banckere ép. Marie Huussen, Bailleul, CT 21, A.D.N., B, nr. 7049.

101. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 140 nr. 3097-3102.

102. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 417 nr. 10630-10634 of vander Mersch nr. 10636-10639. Caerle vander Mersch ondertekende het akkoord van 20 september 1566.

103. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 66 nr. 1123 Christien Cabillau, Bruges, CT 21, A.G.R., CC, nr. 18803, f. 111v.-112r., ut supra.

104. Een Willem de Quicke tekende het akkoord van 20 september 1566; infra.

105. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 414 nr. 10562 Olivier vander Clyte fs Gheleyn, Cassel, CT 21. Zie ook p. 414 nr. 10559-10563.

106. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 124 nr. 2659-2666. J. DESREUMAUX, *op. cit.*, p. 239, Jacques de Hoorne van Ieper, poorter te Leiden op 5-12-1597.

107. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 406 nr. 10360-10363.

108. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 156-157 nr. 3513-3530.

109. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 170 nr. 3874.

110. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 53 nr. 746-747. nr. 746 Pieter Boddaert, Ypres, CT 21, A.G.R., AL, nr. 285.

111. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 163 nr. 3687 en p. 166 nr. 3763; zie hoger.

112. Ut supra.

113. Wellicht A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 454 nr. 11658 Nicolas Victoirs, ép. Jacquemine Gheeraerts, Ypres, CT 21, A.G.R., AL nr. 285. Een A. Victor tekende het akkoord van 20 september 1566.

Clerck[114].
- Jacques de Smet[115] fs. Mre. Pierre niant avoir parlé de religion a qui que ce soit.
- Jean Basset[116] fs. Martin.
- Daniel Craye[117] fs. Paul.
- Henri de Schipper fs. Ghislain, venu de Colchester passé trois semaines avec sa femme et sa fille, logé à l'hopital St. Jean, sommé de venir habiter ici.
- François Thybault[118], venu d'Angleterre de Noortwick prete serment avec la restriction que par le mot coutume il n'entend pas être obligé de fréquenter l'église 28-3-1577.
- François de Brune[119] prête serment 28-3-1577.
- Nicolas Lenaert[120], tailleur de pierre, autorisé à venir habiter la ville à condition de se convertir au Catholicisme en déans les quinze jours 4-10-1577.
- Antoine van der Muelene[121], meunier de Bailleul, autorisé de venir habiter la ville chez le meunier 'ten torre' vu son certificat 20-2-1578.

II

Liste nominative des personnes qui furent autorisées a prendre résidence en la ville d'Ypres ou qui avaient émigrées en 1576, 1577 et 1578

---

114. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 110-111 nr. 2305-2317. Een Jacob de Clercq tekende het akkoord van 20 september 1566.

115. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 156-157 nr. 3513-3530.

116. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 40 nr. 421 Jehan Basset, Mons, armurier, A.G.R., CC, nr. 19083, f. 17v..

117. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 94 nr. 1885-1888. J. DERREUMAUX, *op. cit.*, p. 236 Daniel Cray van Ieper, poorter te Leiden op 26-9-1583.

118. Infra.

119. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 107-108 nr. 2215-2235. J. DESREUMAUX, *op. cit.*, p. 66 Franchoys de Bruyne van Belle, poorter van Leiden op 10-6-1594.

120. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 276-277 nr. 6837-6840; Lenart: p. 277 nr. 6843, 6844 en 6846. J. DESREUMAUX, *op. cit.*, p. 368 Franchoys de Bruyne, van Steenwerk, poorter van Leiden op 8-9-1600.

121. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 417-418 nr. 10647-10658
nr. 10647 Antoine van der Muelene, Audenaerde, CT 21
nr. 10648 Antoine van der Muelene, Dranoutre, A.D.N., B, nr. 7049.

[A] orig. Archives d'Ypres. Inventaire Lambin, compartiment du milieu, armoire B, case 38 nr. 5, document intitulé: nieuwe inwooners (verloren)
Afschrift naar [A]: Stadsarchief Ieper, Fonds Cordonnier 51/3

- Langhedul Jacques fs. Jean[122], revient de Zandwyts (Angleterre) pres de ses parents à Ypres etc. occupe 15 fev. 1577.
- Bateman François, déclare que Marie Thoores[123], veuve d'Ancel Snick, sa soeur, demeure chez lui, revenue seule de Noordwyts le 15 fev. 1577.
- Clyte vander, Olivier, bottier, fs. Ghislain, né à Cassel, venant de Noordwyts avec sa femme..... fille de Chrétien Cabilliau et 2 petits enfants le 15 fev. 1577.
- Werveke van, Pierre[124] fs. Nicolas, célibataire, agé de 23 ans, venu d'Aix la Chapelle, demeurant auparavant avec son pere à Noordwyts, Bomb.. wever d'état. Il loye en la maison de Gillis van Werveke, son oncle, 15 fev. 1577.
- Thybault Jean fs. François[125], célibataire, venu de Schamgarden, ayant demeuré à N....., avec Pierre Thybault, revenu de la à Ypres, il y a 5 mois, 15-2-1577.
- Navigheer Adrien fs. Guillaume[126], né à Zandvoorde, revenu de Noordwyts, sayeterre, avec sa femme et 2 petits enfants.
- Cabilliau Adrien fs. Jean, né à Ypres, y retourne d'Etvoordt (Angleterre) 15 février 1577.
- Thevelin Olivier fs. Walfaert[127], célibataire, zeemreeder, logé chez Jean Thevelin à Ypres, et revenu de Noordwyts, 15 fev. 1577.
- Durste van, Tanneken[128] fs. Jean, revenue de Zandwyck, à Ypres le 15 fev. 1577, célibataire.
- Thybault François[129] fs. Chrétien, revenu de Goy, pays de Cleves, à Ypres, logé chez son frere, rue de thourout, 15 fév. 1577.
- Ghendt van, Jean fs. Thierry[130], né à Bois le Duc, epoux de Jacquemine La-

122. keerde ook terug van Etfort, zie hoger.
123. Zie hoger.
124. Zie hoger.
125. Zie hoger.
126. Zie hoger.
127. Wulfaert Tevele schreef een brief vanuit Engeland aan Andries van de Walle. H.Q. JANSSEN, *op. cit.*, p. 247-248. Zie tevens hoger.
128. Er is sprake van een Tannekin van den Dorste in een brief van 2-11-1567 van Typer aan Lazarus. Zij woonde klaarblijkelijk wel nog in Ieper. Gaat het hier om dezelfde ?
129. Zie hoger. Daar is er wel sprake dat hij intrekt bij zijn vrouw in de Torhoutstraat.
130. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 426 nr. 10882 Van Ghendt Gille, Audenaerde, CT 21 en nr. 10883 Van Ghendt Wouter, Bois-le-Duc, CT 20 , AGR, CC, 18338, f. 93v.. Verwantschap met deze laatste is zeker niet uitgesloten, gezien beiden uit 's Hertogenbos afkomstig zijn.

moot fa Pierre[131], revenu de Londres, logé chez Jacques vander Meersch[132] à Ypres, preté serment aux termes du placard 27 mars 1577.
- Bateman Thomas fs. Maillard, né à Bailleul, ayant sa femme à Noordwyts, logé chez François Bateman, son frère à Ypres, prête serment aux termes du placard, 27 mars 1577.
- Walwein Adrien[133], prête serment aux termes du placard, protesterende de religie niet an te gane, 27 mars 1577.
- Cabilliau Chrétien, revenu de Tetfoordt, prête serment aux termes du placcard, 27 mars 1577.
- Boddaert Pierre fs. Josse, revenu de Noordwyts, maçon avec sa femme ayant laissé ses enfants en Angleterre 15 fev. 1577.
- Tasseels, *Joncfrauwe* Anne admise à Ypres.
- Caesteckere de, Pierre, de Nieppe.
- Vlis Robert originaires d'Angleterre, fabricants de chapeaux.
- Dammes Hans admis Ypres.
- Glorieux[134] Jean, de Passchendale, admis à Ypres.
- Mote Jean[135], de Poperinghe, admis à Ypres.
- Hulle van[136], Philippe, admis à Ypres.
- Bossaert Pierre, de Wervicq, admis à Ypres.
- Reinaert Pauwels[137], admis à Ypres.
- Mote Corneille, ayant résidé à Cassel, admis à Ypres.
- Capmakere de, Marie, la veuve de Paul, admise à Ypres, avec sa fille.
- Clarisse[138] Arnould fs. Pierre, admis à Ypres.
- Doudelet, la veuve de Jacques, admis à Ypres.

---

131. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 264 nr. 6520 Lammoot Maelen, Hondschote, serviteur, CT 21, AGR, CT, nr. 6, f. 246-247v.; nr. 6522 Lamoot Ghislain, Reningelst en nr. 6523 Lamoot Jean, Reningelst CT 20.

132. Ongetwijfeld gaat het om dezelfde als vermeld in A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 417 nr. 10638 Jacques vander Meersch, Houtkerque, CT 21. Er zijn nog andere vander Meersch' aldaar te vinden.

133. Zie hoger.

134. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 210 nr. 4988 Glorieux Jehan (F.), Tournai, AGR, CC, 1203, f. 45-46v.; nr. 4989 Glorieux Olivier, Tournai, AGR CC 1203, f. 190-190v..

135. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 308 nr. 7726 Motte Jehan, Fleurbaix, CT 20.

136. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 431-432. Er staan een 9-tal van Hulle/van Huele vermeldt, zonder duidelijke vermoedens van verwantschap evenwel.

137. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 342 nr. 8651 Reynaert Comille, Oudenburg, seigneur, CT 21.

138. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 80 nr. 1508 Clarisse Jehan, Tournai CT 21; nr. 1509 Clarisse Marie, ép. Behaghele Jean, Neuve-Eglise, CT 21, AGR, CT, nr. 6, f. 176-177; nr. 1510 Clarisse Pierchon, Neuve-Eglise, cordonnier, CT 21, AGR, CT, nr. 6, f. 176-177; nr. 1511 Clarisse Wallerand, Comines, CT 21.

- Cuerke van, Jean, de Wervicq, sayedrapier, avec femme et un enfant, admis à Ypres.
- Vurbays Josse, de Malines, admis Ypres, 1577.
- Ackere van, Mahieu[139], admis à Ypres, 1577.
- David Charles, admis à Ypres, 1577.
- Provoost Gilbert, de Mouscron, avec femme et sans enfants admis Ypres, 7 mars 1577.
- Meersch vander, Marie[140], veuve de Jean van Durste, admis Ypres, 14 mars 1577.
- Cuvelier Olivier[141] fs., serrurier, d'Ypres, venant de Dunnewyts, Angleterre, admis Ypres d'apres placcard.
- Man de, Hans, de Bailleul, admis 1577.
- Mol de, Etienne, fs. Nicolas, admis Ypres venant de Noordwyts.
- Walwein Adrien[142] fs. Daniel, admis à Ypres, venant de Noordwyts.
- Cornille Elie[143], venant de la ville de Gogh au pays de Cleves, negt. (négociant ?), avec sa femme et son fils, admis à Ypres.
- Bouteval van, Jean, de Luignes, près Mouscron, ayant residé à Noordwyts, admis à Ypres.
- Noye Dieric fs. Jean[144], de Venloo, admis à Ypres.
- Brune de, François fs. Willem, de Gand, admis à Ypres.
- Bateman François[145], declare que Marie Thoris[146], veuve d'Ancel Snick, ve-

---

139. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 393 nr. 10039 Van Ackere Cathérine ép. De Valcke Passchier, Estaires, CT21. *ibid.* p. 394 nr. 10040 Van Ackere Jehan alias Hauwe, Estaires, echevin, CT 21, AGR, CT, nr. 6, f. 265r.v.; nr. 10041 Van Ackere Marcx, Noordschoote, CT 21.

140. Een Jacques vander Meersch is schepen van de stad, zie: I.L.A. DIEGERICK, *op. cit.*, t.VI, p. 258 (MMXXXIII, dd.17-12-1578).

141. Is te vereenzelvigen met Cuvelier Ollivier, Ypres, CT 21, AGR, AL, nr. 285 in: A.L.E. Cuvelier, *op. cit.*, p. 97 nr. 1954. Zie tevens nr. 1953 Jehan Cuvelier, Laventie, AGR, CT, nr. 6, f. 292-293. Een Paescinken Kuveliers ontving van haar man Wulfaert Tevele (zie hoger) een brief vanuit Norwich. H.Q. JANSSEN, *op. cit.*, p. 249.

142. Zie hoger.

143. Terug te vinden in A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 91 nr. 1814 Cornille Eliaen, Ypres, CT 21, AGR, AL, 285. Gehuwd met Van Heecke Marie (*ibid.* p. 428 nr. 10944, van Ronsele, CT 21, AGR, AL 285). Er is tevens nog nr. 1815 Cornille Jehan, Renaix, AGR, CT, nr. 6, f. 206r.v..

144. Familie die duidelijk uit de Noordelijke Nederlanden afkomstig is. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 314 nr. 7871 Noyen Claes, Nimègue, CT 21; nr. 7872 Noyen Clays, Arnhem, CT 19; nr. 7873 ép. Noyen, Clays, Arnhem, CT 19; nr. 7874 Noyens Symon alias Struuckeyck, Turnhout, CT 20, AGR, CC, 608, f. 33.

145. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 40 nr. 429 Bateman Gille, Hazebroek, CT 21, AGR CT nr. 6, f. 256-258v.. Zie ook *ibid.* nr. 11880 Wechsteen Nicolas alias Batteman, Estaires, CT 21, AGR CT 6, f. 265 r.v..

nant de Noordwyts et descendre (?) chez lui.
- Fremel van, Ghislain fs. Nicolas, natif de Bailleul, residant à Flesingue en Zelande, admis à Ypres.
- Bussche vanden, Georges fs. Jean, avec femme et enfants venant de Noordwyts, admis à Ypres.
- Garnier Thomas fs. Jacques, avec sa femme et 5 enfants, venant de Hambourg, admis à Ypres.
- Langhe de, Petronille, mineur de Chretien de Langhe[147], venant de Noordwyts, admis à Ypres.
- Damast van, Ferdinand, de Bergues, admis à Ypres.
- Brauwere de, Mahieu[148], saeywerckere, de Ghistelles, avec sa femme et 2 enfants, admis à Ypres.
- Bewyn Charles, messager de la cour spirituelle declare decendu chez lui Jean Philippeel dit Haese[149] son beau frere venant de Noordwyts-Angleterre.
- Cappoen Jean[150] venant d'Anvers, admis à Ypres.
- Doudelet Jacques.
- Waele de, Marguerite, femme d'Hector van de Walle, venant de Noortwyts, admise Ypres.
- Conynck de, Nicolas, de Reninghelst, admis à Ypres.
- Heye van, Michel, fabricant de fleches, venant d'Anvers, admis à Ypres.
- Brecht van, Erasme fs. Erasme, natif d'Anvers, celibataire venant d'Anvers, prit residence à Ypres chez le Sieur Dieric Le Couvreur.
- Smet de, Daniel fs. Jean, natif d'Eecloo epoux de - venant de Noordwyts, admis Ypres 1577.
- Hubertsoone Corneille[151], coutelier, venant d'Hazebrouck, admis à Ypres, 1577.
- Oltman, Henri, natif de Noortwyts, chapelier, admis Ypres 1577.
- Otten van, Mre Herman, venant d'Angleterre, admis à Ypres.

---

146. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 386 nr. 9839 Thooris Christiaen, Meteren, CT 21, ADN, B 7049; p. 387 nr. 9840 Thoris Franchoise, Bailleul, ép. Van Poele Charles, CT 21, ADN B 7049; nr. 9841 Thoris Jeane, Neuve-Eglise, ép. Hacke Franchois, CT 20; nr. 9842 Thoris Jeanne, Dranoutre, ép. Herman Jacques, CT 21, ADN, B 7049. H.Q. JANSSEN, *op. cit.*, p. 238; brief van 4 oktober 1567 van Clais van Wervekin (Zie hoger) aan Jooris Tooris.

147. Er bestond een brief van hem vanuit Engeland. H.Q. JANSSEN, *op. cit.*, p. 239, die evenwel 'zonder belang' werd beoordeeld door de Janssen.

148. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 106 Heyndrick en Jaspar De Brauwer (broers), La Brielle, AGLH, nr. 681bis.

149. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 325 nr. 8170 Philippeel Jan alias Hasle, Ypres, CT 21, AGR, AL 285.

150. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 70 nr. 1200 Cappoen Josse (D.), Bailleul (& Tournai), CT 20, AGR, CC, nr. 18803, f. 71r.; nr. 1201 Cappoen Pierre (D.), Hondschote, CT 20, AGR, CC, nr. 18803, f. 71r.v.; nr. 1202 Cappoens Mattheeus, Anvers, AGR, CT, nr. 41, f. 34-39v..

151. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 235 nr. 5656 Hubertszone Wolter, Harderwijk, CT 21.

- Desquiers Coppen[152] , coutelier, admis à Ypres 1577.
- Hillebrandt Jean fs. Etienne, né à Ypres, résidant à Londres, admis à Ypres 1577.
- Thevelin Olivier[153] fs. Walrand, venant de Noorwyts, admis à Ypres 1577.
- Basset Jean fs. Martin, né à Fleurbaix, venant d'Angleterre, de Zandwyck, admis Ypres avec sa femme et ses enfants.
- Heeren de, Michel fs. Pierre[154], tourneur de chaises, de Meteren, admis à Ypres.
- Claeys Arthur fs. Michels, d'Anvers, admis à Ypres 1577.
- Haene de, François[155], de Neuve Eglise, admis à Ypres 1577.
- Grendele Jacques[156], venant de Noordwyts, admis Ypres.
- Weddelin Jean fs. Henri, natif de Leen en Westphalen, admis à Ypres.
- Worm de, Passchier fs. Jean, venu pour se marier de Noordwyts.
- Reubin Jacsues, venant de Noordwyts.
- Mey de, Charles fs. Jean, venant de Noordwyts.
- Bussche van den Georges fs. George, admis à Ypres.
- Smet de, Daniel fs. Jean, d'Eecloo, admis Ypres.
- Boddaert Pierre fs. Juste, admis Ypres.
- Vynck de, Gilles fs. Sebastien, bonnetier, venant de Noordwyts, admis Ypres.
- Victor Nicolas, potbacker de profession, venant de Noordwyts, admis Ypres.
- Smet de, Jacques fs. Pierre, admis d'apres le placard.
- Basset Jean fs. Martin, admis Ypres sur serment.
- Baillie François fs. Jean[157], botteur, venant de Nordwyts, admis Ypres sur serment.
- Craye Daniel fs. Paul, admis Ypres sur serment.
- Schipper de, Henri fs. Ghislain, admis Ypres sur serment.
- Muelene vander, Antoine, meunier, admis Ypres le 20 fevrier 1578.

---

152. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 155 nr. 3493 Deskaens Pieter; ibid. p. 159 nr. 3589 Desquennes Pierre, Lo. AGR CC 18803, f. 36; nr. 3590 Desquennes Simon, Tournai, CT 18, AGR, CC, nr. 1203, f. 182v.-186.

153. Zie hoger.

154. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 122 nr. 2615, De Heere Anthoine, Vlamertinge, CT 21.

155. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 121 nr. 2589 De Haene François, Tournai, CT 20. Mogelijks gaat het om dezelfde persoon. Er zijn meerdere De Haene/De Hanes te vinden, *ibid.* p. 120-121 nr. 2576-2579 en 2584-2595.

156. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 214 nr. 5086 Grendele Jacques, Ypres, AGR, AL 285.

157. A.L.E. VERHEYDEN, *op. cit.*, p. 38 nr. 353 Baille Ghislain (P), Hondschote, AGR, CT, 6, f. 260-261; nr. 354 Baille Pierre , Hondschote, CT 18.

De burgerwacht te Zonnebeke in 1790

Pieter Donche – Berchem

In het deel van het archief van de parochie Zonnebeke, bewaard in het Bisschoppelijk archief te Brugge, vonden we diverse lijsten van burgerwachten terug van het einde van de 18de eeuw[1].

De oudere burgerwachten werden samengesteld gehoor gevend aan de edicten van de overheid betreffende de *mortaliteit van het hoornvee*, om zoals heden ten dage, de verspreiding van besmettelijke ziekten (thans vooral varkenspest, vroeger de epizootie) tegen te gaan. De latere staan in verband met de in Frankrijk uitgebroken revolutie.

Voor de periode 1789-1790 vinden we daar zowel het gedrukte bevel van de baljuw en schepenen van de Zaal en Kasselrij Ieper uitgevaardigd na hun vergadering van 21 november 1789, als de richtlijnen voor en de eigenlijke samenstelling zelf van de burgerwacht die moest samengesteld worden volgens de ordonnantie van de Staten van West-Vlaanderen d.d. 12 juni 1790.

Het gedrukte bevel van baljuw Lansweert heeft een poeslieve aanhef: *Lieve*

1. BAB, F425. Op de bundel 18de eeuwse archiefstukken staat bijgeschreven in potlood: *Zat bij adbij Voormezele (misschien langs Bouten)* - Van 1702 tot 1794 was het griffierschap in handen van de familie Bouten (V. PIL, *Zonnebeke, heerlijk verleden en zonnig heden,* Langemark, 1962, p. 193).
Volgende burgerwachtdokumenten zijn er te vinden: een onvolledig boekje (formaat 10 op 15 cm) van 16 jan. 1777, vermoedelijk het boekje dat de korporaal bij zich moest dragen tijdens de wacht; de wacht-lijst van 16 jan. 1777 (dus corresponderend met het boekje), deze van 6 april 1789, 12 juni 1790 (hier gepubliceerd) en 30 mei 1792; een los blad betreffende de 15e wacht van 26 jan. 1775 en de 31e wacht van 3 febr. 1775. Een vijftal ongedateerde lijsten bevatten enkel de namen van de wachters met hun wachtnummer. De personen met zelfde familienaam worden bij elkaar vermeld. Ook zijn ze per wijk gegroepeerd. Dit zijn ongetwijfeld indexen gemaakt om de samenstelling van een volgende wachtlijst voor te bereiden. Een aantal van die ongedateerde lijsten passen wat betreft de vermelde personen en hun wachtnummers exact op één van de wachtlijsten. Op de index die correspondeert met de wacht-lijst van 12 juni 1790, staat trouwens bij opgeschreven: *Nota deze declaratie heeft gedient tot het opstellen nieuwe wachten juny 1790.*

ende Beminde, de rest is evenwel gewone ambtelijke taal: er wordt gevraagd dat er *goede ende stercke wagten gehouden worden om de gemeynten te beveyligen iegens alderhande moedwilligheden, plunderingen ende wanorders, geproportionneert aan het getal van U.-L. opsetene, gecomposeert van bekwaeme, kloeke ende deugdsaeme persoonen...* en men verwacht *met alle betrouwen dat elken ingesetenen synen yver sal betoonen, omme met alle waeksaemheyd sig te kwyten van syn devoir... In cas iets besonders op uwe Prochie kwaeme vooren te vallen, sult ons instantelyk danof informeren ... Waer mede, Lieve ende Beminde, blyft God bevolen.*

Uit de richtlijnen opgesteld door de regierders van de parochie van Zonnebeke weten we precies welke opdracht de wachten meekregen. Zij moeten *arresteren alle vremde, onbekende ofte suspecte personen, doorloopende het platte land omme daer door te voorkomen alle gevaerlicke gevolgen als plunderyngen, brandstigtingen ende andere wanorders.* Daartoe moeten zij *alderneirstigste doen ende houden nauwkeurige dag ende nagt patrouillie langst de groote en(de) publique baenen binnen deze prochie van Zonnebeke.*

De patrouille moest natuurlijk liefst geloofwaardig overkomen, dus werd geëist dat elke man voorzien moest zijn van een *bequam fikiet geweer alsook van buskruydt en loot.* Vanuit Frankrijk verwachte men blijkbaar niet veel goeds want de patrouille moest *bezonderlik gaede slaen de wege waer door men van het fransch gebied in dezen lande komt* en *zonder distinctie aanhouden alle de deserteurs alsook alle onbekende ofte suspecte persoonen en al waeren zy voorzien van een paspoort, certificat ofte attestatie* wanneer er ook maar enige reden tot wantrouwen zou zijn. Ook moesten ze geen onderscheid maken tussen personen *in voiture, te peerde ofte te voet.*

De korporaal die telkens 4 mannen aanvoerde, moest een wachtboekje bij zich hebben, die de volgende dag aan de korporaal van de volgende wacht moest doorgegeven worden. Een wacht liep van zonsondergang tot de volgende zonsondergang.

Op de dag van de wacht moest de korporaal en zijn vier mannen reeds voor de middag samenkomen in het wethuis, dat gevestigd was in de herberg Het Schaek (gelegen op de Zonnebeke plaats en bewoond door de weduwe Jacobus Vandenbulcke).

Gepeperde boeten waren voorzien voor wie zou proberen er van onder te muizen. Wanneer de patrouille niet voltallig zou blijken te zijn, zou zowel de korporaal met 6 ponden parisis als elk van de wachters met drie pond parisis beboet worden. 6 pond parisis staat gelijk met een vol weekloon van een landarbeider[2] Ook wanneer iemand het zou wagen enkele bladeren uit het wachtboekje weg te snijden of uit te scheuren was een boete van 6 pond parisis voorzien. En idem dito voor iemand die namen zou uitkrabben of op een andere manier onleesbaar maken. En om zoveel mogelijk elk misbruik te voorkomen, werd ook nog eens een aanmoedigingspremie ingesteld voor *de gonne die deze contraventie zal aenbrengen*: hij zou immers de helft van de boete mogen opstrijken.

Hieronder geven we de samenstelling van de 72 wachten weer. Het dokument is niet ondertekend, maar is ongetwijfeld van de hand van griffier Jacobus-Gerardus Bouten[3]. De lijst der wachten zijn geschreven in hetzelfde katern als de richtlijnen van de *regierders*. Het gaat dus niet om het boekje dat de corporael bij zich moest hebben. De onderstaande tekst bevat diverse doorhalingen met vervanging van personen. Dat laatste was uitdrukkelijk verboden op het boekje.

Het parochiebestuur moest het goede voorbeeld geven. Daarom defileren in de eerste wachten één voor één de verschillende bestuurders, uiteraard telkens als korporaal van hun wacht. Zo lezen we hier de namen van de Zonnebeekse baljuw: (Joannes) DE STOOP[4]. De 'regierders' Joannes DE SMET, Joannes VAN HEULE, Michiel DEZEURE, schepenen Baptiste VAN LAUWE, Jacobus VANHEULE, Gerardus DESMET, Joannes VERMEULEN, Ignatius HOFLACK[5], de greffier BOUTEN.

---

2. In 1790 was het dagloon van een landarbeider of een linnenwever, uitgedrukt in liter rogge: 10 liter (op het platteland at men vooral roggebrood, brood vormde de helft van het budget aan voeding, dat zelf ong. 60 a 70% van het bestedingspatroon van het gezinsinkomen uitmaakte). Een hectoliter rogge kostte toen 95 stuivers. Zie Chr. VANDENBROUCKE, *Sociale geschiedenis van het Vlaamse Volk*, (Beveren, 1981) p. 210,211 en 216. Een pond parisis is 10 stuivers. 6 pond parisis is dus 6x10/95 hectoliter rogge of afgerond 60 liter rogge of ook: 6 daglonen. Met een werkweek van 6 dagen, dus 1 weekloon.

3. Uit V.PIL, zie hoger, p. 194 vinden we vermeld als griffiers te Zonnebeke in de 18de eeuw: 1702-1744(+): Gerardus Bouten, 1744-1775: Gerardus-Donatianus Bouten, 1775-1795: Jacobus-Gerardus Bouten.

4. Uit V. PIL, zie hoger, p. 194: baljuw sinds 1789: Joannes de Stoop.

5. Joannes-Josephus de Stoop, Joannes-Baptiste van Lauwe, Pieter-Jacobus Van Heule vinden we ook terug als schepenen in 1785. Zie V. PIL, zie hoger, p. 196.

Van de wachten zelf worden de namen opgesomd, zonder veel commentaar. Sporadisch wordt een beroep vermeld, zoals bij: Joannes DE SMET: *stamper* (7de w.), Frans VALCKE: *clouffemaker* (30e w.), Joannes DESRAMAUT, *ketelaer* (32e w.), Joannes SMET: *kleermaeker* (37e w.), Pieter VUYLSTEKE: voerman (41e w.), Jacobus KNOCKAERT: *schoemaeker* (60e w.), Joannes SEURYNCK: *backer* (62e en 65e w.), Jacobus VOLBOUT: timmerman (69e w.), Louis VACHT: *schoemaker* (72e wacht), hier ook met een situering van de woonplaats: *by Thooge.* Een aantal keren vinden we een *kleene* of *groote carton* [6]. Eénmaal wordt een herberg met naam vernoemd: *In de Pauvre Leute* (19e en 72e w.), uitbater GRYZON. Hopelijk is de naam van de herberg ironisch bedoeld, anders zal die herberg niet veel bezoekers over de vloer gekregen hebben...

De lijst

Eerste wacht om op te gaen den (niet ingevuld) juny 1790 met zonnen ondergank ende te patroulleren tot den (niet ingevuld) dito 's avonts tot zonnen onderganck.

caporael: den bailliu DE STOOP; mannen: Joannes PACKEU, Frans HERREMAN, oudsten zone Joseph MUYLLE, Joannes WARLOP.

2e wacht: corporael: Den Regierder Joannes DE SMET; mannen: Joannes DE SCHACHT, 1en cnaepe P(iete)r SALENBIER, Joannes DUTHOY, cnaepe Ph(i)l(ipp)e VAN HEULE.

3e wacht: caporael: den Regierder Joannes VAN HEULE; mannen: den zone Pieter CARBON, oudsten zone P(iete)r GRAUW, Joseph GESQUIERE, Martinus DEMERSSEMAN.

4e wacht: caporael: den Regierder Michiel DE ZEURE; mannen: Frans BAELEN fs Christiaen, cnaepe Jacobus VUYLSTEKE, oudsten zone Matheus LA HOUSSE, den zone Bap(tis)te LIEFOOGHE.

5e wacht: caporael: den schepen Baptiste VAN LAUWE; mannen: Baptiste GOEMAERE, Ambrosius DURNEZ, P(iete)r HACKE, Joseph SAISIER den jongen.

6e wagt: caporael: den schepen Jacobus VAN HEULE; mannen: Jacobus STEELANDT, den zone Joannes Frans GESQUIERE, carton Carel VOLBAUT, Joannes

6. *Carton:* Paardeknecht, paardeboever, hij die de werkpaarden beweegt en verzorgt (De Bo).

DE ROMMELAERE.

7e wacht: caporael: den schepen Gerardus DE SMET; mannen: Joannes DE SMET stamper, cnaepe Joannes VERMEULEN, Joseph DE ZITTERE, Petrus BREYNE.

8e wacht: caporael: den schepen Joannes VERMEULEN; mannen: Matheus LAHOUSSE, cnaepe Joannes NUITTEN (i.p.v. doorstreept: Baptiste BROUCKE), P(iete)r DE VACHT, cnaepe Carel BOSSAERT.

9e wacht: caporael: den schepen Ignatius HOFLACK; mannen: Josephus TYTGAT, Frans SINAEVE, Joannes VANACKER (i.p.v. doorstreept: den zone P(iete)r ...), 2e zone Aug(ust) BONTE.

10e wacht: caporael: den greffier BOUTEN; mannen: groote cnaepe Joannes DUFLO, oudsten zone Carel SANTY, Andries LAHAYE, cnaepe Jacobus DEMEY

11e wacht: caporael: Michiel VANDERMEERSCH; mannen: carton P(iete)r DELYE, Geraerd BAELEN fs Lod(ewij)k, Bap(tis)te DUMONT, den zone P(iete)r QUYNTEN.

12e wacht: caporael: Marcus REDY; mannen: groote cnaepe Joseph PLAMON, den zone Baptiste DIERYCK, oudsten zone Frans POURQUIER, Frans DE BOSSEMAEKER.

13e wacht: caporael: Joannes Clemens MERSSEMAN; mannen: cnaepe Albert GOEMAERE, Alexander KNOCKAERT, Louis DUMONT, Joannes DE POORTER fs Mathys (i.p.v. de doorstreept P(iete)r DE KYNDT).

14e wacht: caporael: Frans MASSCHELEIN; mannen: Pieter FERREYN, Ph(i)l(ipp)e Jacobus SAELEN, Joannes SYX, Josephus D'HEERE.

15e wacht: caporael: P(iete)r Paulus VUYLSTEKE; mannen: Jacobus CATTEEUW, cnaepe Joseph BOUDRY, P(iete)r HUYGEBAERT fs Bap(tis)te, groote cnaepe Michiel DE ZEURE.

16e wacht: caporael: P(iete)r Frans DE CLERCQ; mannen: cnaepe P(iete)r MAHIEUW, Brixius MONCHY, Louis LE ROY, P(iete)r KNOCKAERT d'oude.

17e wacht: caporael: Joannes DE COCK; mannen: Ph(i)l(ipp)e BLIECK, Joseph PLAUE, Jacobus PROVOOST, Winocus ROBAEYS.

18e wacht: caporael: Carel Ignaes VAN DEN AMEELE; mannen: Carel TORREZ, Bap(tis)te DUFESSOYE, Ph(i)l(ipp)e BUSSCHAERT, Ph(i)l(ipp)e HOMEZ.

19e wacht: caporael: Joannes BAELEN fs Christiaen; mannen: .... (niet ingevuld) GRYZON in de Pauvre Leute (i.p.v. doorstreept Leonardus BOUTEN), Ph(i)l(ipp)e VERMEERSCH fs Frans, Frans BLIECK fs M(ichie)l, Baptiste VALLAEYS.

20e wacht: caporael: Jospeh PLAMON; mannen: gr(ot)e cnaepe Marcus REDY, Jaonnes DEMEY fs Joannes, Dionysius DEFEVERE, Michiel SANTY cnape VANHEULE.

21e wagt: caporael: Carel VERMEULEN, mannen: cnaepe Frans DESMET, Jacques MONCHY, Guill(aum)e BAELEN, Joannes PAUWELS.

22e wagt: caporael: Joannes VANDERMEERSCH; mannen: den zone Jaocbus VERMEERSCH, Jacobus DE BRYCK, P(iete)r DURNEZ fs Jan, Jacobus VILAIN.

23e wagt: caporael: Ph(i)l(ipp)e BOUTEN; mannen: den zone P(iete)r PATTYN, Carolus VYNTEVOGEL, P(iete)r DE LEYE fs Maerten, Frans SANTY fs Frederik.

24e wacht: caporael: Pieter DELYE; mannen: cnaepe Jacobus KNOCKAERT Jr., den zone P(iete)r VUYLSTEKE, Martinus LARUWIERE, den zone Joannes PACKEU.

25e wacht: caporael: Jacobus VENEIN; mannen: Ph(i)l(ipp)e HUGEBAERT, Joannes DE POORTER Jr., cnaepe GREFFIER, Pieter STRAGIER.

26e wagt: caporael: Carel VERMEERSCH fs Frans; mannen: Pieter VAN HAECK, carton Ignaes HOFLACK, Frans TYTGAT, Ignaes DE BEVERE.

27e wagt: caporael: Leonardus BOUTEN (i.p.v. doorstreept Jacobus PRIEM); mannen: Frans CARREYN, Thomas MATHYS, Josephus BAELEN, Ph(i)l(ipp)e VANDENBULCKE d'oude.

28e wagt: caporael: Carel SANTY; mannen: Joannes DURNEZ fs Albert, Ph(i)l(ipp)e LAHAYE, Ignaes ALLEMAN, Frans VERMEERSCH fs Albert.

29e wagt: caporael: Chrisol DUMORTIER; mannen: Frans VANDAELE, 2e zone Frans PORQUIEZ, P(iete)r CATTEAU, Baptiste HUGEBAERT.

30e wacht: caporael: Guill(aum)e ROGIER; mannen: Frans VALCKE, clouffe-maker, Benedictus DURNEZ, groote cnaepe Jacobus VERMEERSCH, cnaepe P(iete)r DELYE.

31e wacht: caporael: Pieter SANTY; mannen: Pieter HOFLACK, Michiel BLIECK d'oude, groote cnape Joannes VANHEULE, Pieter DEGROUW.

32e wacht: caporael: Carolus VOLBOUT; mannen: Jacobus GODEERIS, Joannes DEMEY fs Jacobus, Joannes DESRAMAUT ketelaer, Ignaes BAELEN fs Frans.

33e wacht: caporael: Ignatius VAN HEULE; mannen: Ignatius HUYGEBAERT, grooten carton M(ichie)l DE ZEURE, groote cnaepe Gerard DESMET, Pieter FORTRYE fs P(iete)r.

34e wacht: caporael: Jacobus VANNESTE; mannen: Ph(i)l(ipp)e KLYNCKE-MAILLE, cnaepe P(iete)r HOLLEBEKE (doorstreept: den zone Joannes DE SMET fs Guill(aum)e), carton Joannes DE SMET, den zone Joseph EECKHOUT.

35e wacht: corporael: clercq GREFFIER; mannen: P(iete)r Joannes GODEERIS, Joannes Dionysius HOFLACK, Joannes SPEGEL, Pieter GARREYN.

36e wacht: corporael: Joannes NUITTEN (i.p.v. doorstreept Albertus DE VACHT); mannen: 2e zone Matheus LAHOUSSE, P(iete)r Joannes VYNTEVOGHEL, Frans SPEGEL, Ph(i)l(ipp)e KNOCKAERT fs Jacobus.

37e wacht: caporael: Frans MENU; mannen: Joannes SMET kleermaeker, P(iete)r KNOCKAERT fs P(iete)r, Ignatius HERREMAN, Joannes SAELEN.

38e wacht: corporael: Jacobus DEZEGER, hofm(eestr)e; mannen: Jacobus DUPETIJT, Joannes TORREZ, P(iete)r DE STOOP, knaepe Frans MASSCHELEIN.

39e wacht: corporael: Joseph BOUDRY; mannen: carton Marcus REDY, Frans VERMEERSCH fs Frans, Pieter LEMEIRE, Pieter DE GRAVE.

40e wacht: caporael: Jacobus MERSSEMAN; mannen: Joseph DURNEZ, Jacobus LENOIR fs Jan, Louis DELEYE, P(iete)r LEROY.

41e wacht: caporael: P(iete)r DEMEY fs Jacobus; mannen: Joannes Frans WOESTYN, Hendrik RAES, Joseph EECKHOUT, P(iete)r VUYLSTEKE, voerman.

42e wacht: caporael: Pieter SALEMBIER; mannen: cnaepe Carel VOLBOUT, Ignatius MASSCHELEIN, Baptiste MYLLE, Dominicus DE DEURWAERDER.

43e wacht: caporael: Joannes DUFLOO; mannen: Jacobus OVERBERGE, Joseph MUYLLE, Pieter QUYNTEN, Baptiste GRYZON.

44e wacht: caporael: Jacobus VAN LAUWE; mannen: 3en zone v(idu)a Mathys HACKE, Emanuel BRYON, Baptiste LENOIR, Bernard DELEYE.

45e wagt: caporael: Bazilius DELEYE; mannen: Joannes Jacobus BRAEM, P(iete)r BLIECK d'oude, P(iete)r SYX, Benedictus DELEYE.

46e wacht: caporael: Ph(i)l(ipp)e VAN HEULE; mannen: cnaepe Joannes DESMET, Pieter SOENEN, Antonius VERHAEGHE, Pieter GRYZON.

47e wacht: caporael: P(iete)r HOLLEBEKE (i.p.v. doorstreept Joannes DESMET fs Guill(aum)e); mannen: Jacobus GOEMAERE fs Albert, Joseph LAHAYE, kleene cnaepe Jacobus VERMEERSCH, P(iete)r Joannes STEELANDT.

48e wacht: caporael: Joannes DESMET fs Jan; mannen: Hubrecht FORREZ, Joannes KNOCKAERT fs P(iete)r, P(iete)r MAHIEUW, P(iete)r Joseph VUYLSTEKE.

49e wacht: caporael: Carel BOSSAERT; mannen: cleene cnaepe Joannes DUFLOO, 2e cnaepe P(iete)r SALEMBIER, Jacobus CARREYN, + cnaepe Pieter SANTY.

50e wacht: caporael: Ignatius VAN LAUWE; mannen: groote cnaepe P(iete)r Frans DE CLERCQ, 2e zone Joseph MUYLLE, 2e zone Carel SANTY, Carel SAESIER (i.p.v. doorstreept Baptiste MORENT).

51e wacht: caporael: Ph(i)l(ipp)e BAELEN fs Frans; mannen: cnaepe v(idu)a Aug(ust) BONTE, Frans EVERAET, P(iete)r VANDERHAEGHE d'oude, Joannes SOLE.

52e wagt: caporael: Gerardus CARREYN; mannen: P(iete)r LAHAYE den jongen, Joseph VERMEERSCH fs Albert, Baptiste MORENT (i.p.v. doorstreept Carel SAESIER) 2e zone P(iete)r QUYNTEN (i.p.v. doorstreept Michiel LAINE).

53e wacht: caporael: Joannes HOFLACK fs Jacob; mannen: Baptiste BLIECK fs

Michiel, carton Geraerd DE SMET, den zone Joannes GRYZON, groote knaepe P(iete)r DERAEDT.

54e wacht: caporael: Pieter VAN LAUWE; mannen: Jacobus BLIECK, Hubrecht LENOIR, P(iete)r PROVOOST, den zone Ignaes DENUT.

55e wagt: caporael: Frans SOHIER; mannen: Jacobus KESTEMAN, Joseph SAISIER d'oude, Ph(i)l(ipp)e HACKE, P(iete)r VERMEERSCH fs Frans.

56e wagt: caporael: Joannes Frans GESQUIERE; mannen: carton Jacobus VANNOOTE, P(iete)r Joannes WARLOP, den zone Jo(ann)es VLAEMYNCK (i.p.v. doorstreept oudsten zone Ph(i)l(ipp)e GOEMAERE), cnaepe Ignatius HOFLACK.

57e wacht: caporael: Joannes VANDENBULCKE; mannen: 1e zone P(iete)r MALENGIER, Emanuel DE RAEDT, Jan DONCHE, Laurens DONCHE.

58e wacht: caporael: Pieter VANHEULE; mannen: kleene cnaepe DE ZUERE, 2en zone P(iete)r GRAVE, Joannes VLAEMYNCK (i.p.v. doorstreept, 2en zone Ph(i)l(ipp)e GOEMAERE), den zone P(iete)r VANDERHAEGHE.

59e wacht: caporael: Frans DE SMET fs Jan; mannen: 2e cnaepe P(iete)r Frans DE CLERCQ, knaepe Carel VERMEULEN, 2e knaepe Geraerd DESMET, cnaepe Jacobus VENEIN.

60e wacht: caporael: Jacobus KNOCKAERT ... schoem(ake)r; mannen: 2e zone Aman KNOCKAERT (i.p.v doorstreept carton Joannes VANHEULE), Frans DEVACHT, kleene carton DEZEURE, jongsten zone v(idu)a Christiaen BAELEN.

61e wacht: corporael: Pieter PATTYN; mannen: Baptiste VIAENE, Michiel BLIECK Jr., den zone Joannes SANTY, P(iete)r TACCOEN.

62e wacht: caporael: Benedictus TAILLEUL; mannen: Richardus HOFLACK, Joannes MAERTEN, cnaepe v(idu)a VAN LAUWE, Joannes SEURYNCK backer.

63e wacht: caporael: Joseph VERSCHAEVE; mannen: 2e zone P(iete)r MALENGIER, P(iete)r DURNEZ fs Am.., P(iete)r BLIECK fs P(iete)r den jongen, 1e zone Jan DONCHE.

64e wacht: caporael: P(iete)r DE SWARTE fs Frans; mannen: Joseph VALLAEYS, Frans VERKYNDEREN, Bap(tis)te ZEURYNCK, Frans BONTE.

65e wacht: caporael: Joseph PILLAERT; mannen: cnaepe Joannes DE COCK, Augustinus BLIECK, Baptiste D'OOGHE, den zone Joannes SEURYNCK backer (i.p.v. doorstreept 2en zone Ph(i)l(ipp)e GOEMAERE).

66e wacht: caporael: Elias PARRET; mannen: Joseph BAELEN fs Christiaen, cleene cnaepe Marcus REDY, P(iete)r CARBON, carton Joseph PLAMON.

67e wacht: caporael: Pieter DUPETYT; mannen: Joannes BONTE, den zone v(idu)a KESTEMAN, kleene knaepe P(iete)r DE RAEDT, Jacobus DUTHOO.

68e wacht: caporael: Ignatius VERMEULEN; mannen: Joannes Baptiste LIEFOOGHE, 2en zone Jo(ann)es PACKEU (i.p.v. doorstreept kleene knaepe Jan

VANHEULE), P(iete)r VANDE VYVERE, Joannes GRYZON.

69e wacht: caporael: Jacobus VOLBOUT timmerman; mannen: Laurend BLIECK, Joseph MASSCHELEIN, Ph(i)l(ipp)e GOEMAERE (doorstreept zonder vervanger), 2en zone Jan DONCHE.

70e wacht: caporael: Leonardus REDY; mannen: P(iete)r Jo(ann)es VANDERMEERSCH fs Albert, Frans HOFLACK, 1e zone Aug(ust) BONTE, cnaepe Jacobus DUTHOO.

71e wacht: corporael: Joannes VUYLSTEKE; mannen: Cornelis DOOM, Jacobus DEMEY fs Jo(ann)es, Joannes DELBEKE, Pieter VERMEERSCH.

72e wacht: corp(orae)l: Albertus BOUTEN fs Jan; mannen: Louis VACHT, schoemaker by Thooge, ... DOOLAEGE, P(iete)r Frans WERREBROUK, Pieter SOENE. In de marge, doorstreept: ... (niet ingevuld) GRYZON in De Pauvre Leute, Joannes BOSTYN).

Felixstowe Familiy History Society's

European Settlers In Britain 1550-1720

Europese vluchtelingen in Groot-Brittannië 1550-1720

19/20/21 mei 1995 Spa Pavilion, Felixstowe

Ludo VANDAMME		Marcel F. BACKHOUSE
Randolph VIGNE	Sprekers	Mary BAYLISS
Douglas RICKWOOD		Susan HIGHLEY

De conferentie behandelt o.a. de gebeurtenissen die aan de basis lagen van de massale uittocht naar Groot-Brittannië, de afkomst en herkomst van de vluchtelingen, hun aankomst, ontvangst en verspreiding, hun invloed op de Britse samenleving. Ook de bronnen m.b.t. migranten (o.a. Hugenoten) komen aan bod.

Voor Info en inschrijvingen, schrijf naar (met Internationaal Antwoordcoupon):
The Secretary, Felixstowe Familiy History Society,
16 Western Avenue, Felixstowe, GB-Suffolk IP11 9SB

Vlaamse Vereniging voor Familiekunde

Provincie West-Vlaanderen

22ste WESTVLAAMSE ONTMOETINGSDAG

op zondag 13 november 1994 te Roeselare - Rumbeke

De jaarlijkse ontmoetingsdag van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde - Provincie West-Vlaanderen - gaat dit jaar door op **zondag 13 november 1994** in Feestzaal 't Oud Stadhuis, Kerkplein 18, 8800 Rumbeke. Tel. (051) 20 02 56.

Deze ontmoetingsdag staat dit jaar in het teken van de beginnende zoeker.

AGENDA:

- **10 u. Boekenbeurs.** Ruime keuze bij de talrijke standen: genealogische werken, formulieren, genealogische computersoftware e.d. Er is eveneens gelegenheid tot *contactname* met andere vorsers. De aanwezigen kunnen gegevens uitwisselen.

- 12.30 u. stipt: **Middagmaal.** De prijs is vastgesteld op 510 Fr., alles inbegrepen. Vooraf inschrijven is gewenst. Dit kan bij de gouwsecretaris, Wilfried Devoldere, Leeuwerikstraat 5, 8800 Roeselare, tel. (051) 22 14 73. De dag zelf kan men nog inschrijven tot 10.30 u.
  Het menu ziet er uit als volgt: *Vlaamse hutsepot - Gebak - Koffie. (Een drank inbegrepen).*

- 14.30 u. Thema: **"Stambomen voor iedereen". - "Wie is de grootvader van mijn grootvader?".** Initiatievoordracht voor de beginnende stamboomvorsers, door de heer E. Van Haverbeke, secretaris-generaal van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde.

- 15.20 u. Pauze.

- 15.30 u. **Vraag en Antwoord.** Een panel met o.a. V. Arickx, E. Van Haverbeke en J. Roelstraete beantwoordt de vragen van het publiek.

- 16.00 u. Einde.

Index op de plaats- en familienamen in dit nummer

A
ACKERE, VAN 94, 106
AIX-LA-CHAPELLE 104
AKEN 97
ALLEMAN 114
ALVA 86
AMEELE, VAN DEN 113
AMSTERDAM 94
ANGLETERRE 99-101, 103-106
ANVERS 95, 97-100, 107, 108
ARNHEM 106
AUDENAERDE 103
AZACK 97

B
BAELDE 89
BAELEN 112-116
BAES 101
BAET 101
BAILLE 108
BAILLEUL 95, 96, 101-103 105-107
BAILLIE 108
BASSET 100, 103, 108
BATEMAN 96, 101, 104-106
BATEMAN,SON 101
BATTEMAN 106
BAY, DE 102
BEHAGHELE 105
BELLE 103
BELLE, VAN 96
BERGUES 99, 107
BEVERE, DE 114
BEWYN 107
BLIECK 113-117
BODDAERT 102, 105, 108
BODDART 97
BOETEMAN 97
BOIS LE DUC 104
BONTE 113, 115-117
BOOMGAERDE, VAN DEN 93
BOSSAERT 105, 113, 115
BOSSCHAERDT 94
BOSSCHAERT 94
BOSSEMAEKER, DE 113
BOSTYN 117
BOUDRY 113, 115
BOUTEN 111, 113, 114, 117
BOUTEVAL, VAN 106
BRAEM 115
BRAUWERE, DE 107
BRECHT, VAN 98, 107
BREYNE 113
BRIELLE 107
BROUCKE 113
BRUNE, DE 103
BRUYNE, DE 103
BRYCK, DE 114
BRYON 115
BUSSCHAERT 113
BUSSCHE, VAN DEN 93, 97, 102 107, 108
BUSSCHE, VANDEN 107

C
CABELIAU 97
CABILLAU 97, 99, 102
CABILLIAU 104, 105
CAESTECKERE, DE 105
CAESTICKER, DE 93, 94
CAPMAKERE, DE 94, 105
CAPOEN 99
CAPPOEN 107
CAPPOENS 107
CARBON 112, 116
CARREYN 114, 115
CASSEL 97, 102, 104, 105
CATTEAU 114
CATTEEUW 113
CLAES 100
CLAEYS 108
CLARISSE 105
CLERCK, DE 103
CLERCQ, DE 113, 115, 116
CLEVES 104, 106
CLYTE, VAN DER 97
CLYTE, VANDER 102, 104
COCK, DE 113, 116
COENRAET 94
COLCHESTER 103
COMINES 105
CONYNCK, DE 98, 107
CORDONNIER 89-92
CORNEILLE 105
CORNILLE 106
CORNUYT 97
COUVREUR, LE 98, 107
CRAY 103
CRAYE 103, 108
CUERKE, VAN 106
CUVELIER 106

D
DALE, VAN 99
DAMAST, VAN 107
DAMMES 93, 105
DAVID 95
DEFEVERE 113
DEGROUW 114
DELBEKE 117
DELEYE 115
DELYE 113, 114
DEMERSSEMAN 112
DEMEY 113-115, 117
DENUT 116
DERAEDT 116
DESKAENS 108
DESMET 111, 113-116
DESPREZ 101
DESQUENNES 108
DESQUIERS 108
DESRAMAUT 112, 114
DESREUMAUX 91
DEURWAERDER, DE 115
DEVACHT 116
DEZEGER 115
DEZEURE 111, 116
DIERYCK 113
DIEUSAERT 95
DOMS 100
DONCHE 116, 117
DOOLAEGE 117
DOOM 117
DORSTE, VAN DEN 104
DOUDELET 105, 107
DRANOUTRE 103
DUFESSOYE 113
DUFLO 113
DUFLOO 115
DUGARDIN 95
DUMONT 113
DUMORTIER 114
DUNNEWYTS 106
DUPETIJT 115
DUPETYT 116
DURNEZ 112, 114-116
DURSTE, VAN 95, 100, 104, 106
DUTHOO 116, 117

E
EECKHOUT 114, 115
EECLOO 98, 102, 107, 108
ELIS 93
ENGELAND 104
ENGLETERRE 99
ESPAGNE 98
ESTAIRES 106
ETFORT 96, 104
ETVOORDT 99, 104

EVERAERT 101
EVERAET 115

F
FERREYN 113
FILIPS 87
FLAMEND 94
FLAMENG 99
FLESINGUE 107
FLESSINGHE 96
FLESSINGUE 98, 99
FLEURBAIX 105, 108
FLOURBAIX 100
FORREZ 115
FORTRYE 114
FREMEL, VAN 107

G
GARNIER 107
GARREYN 114
GESQUIERE 112, 113, 116
GHEERAERTS 102
GHENDT, VAN 104
GHISELIN 98
GHISTELLES 107
GHYS 94
GLORIEUX 105
GODEERIS 114
GODSCHALCK 98
GOEMAERE 112, 113, 115-117
GOGH 106
GOY 104
GRAUW 112
GRAVE 116
GRAVE, DE 115
GREFFIER 114
GRENDELE 101, 108
GRYZON 112, 113, 115-117

H
HACKE 107, 112, 115, 116
HAECK, VAN 114
HAENE, DE 108
HAESE 107
HAMBOURG 107
HARDERWIJK 107
HASLE 107
HAUWE 94, 106
HAZEBROEK 106
HAZEBROUCK 107
HEECKE, VAN 106
HEERE, D' 113
HEERE, DE 108
HEEREN, DE 108
HERMAN 107
HERREMAN 112, 114
HEULE, VAN 111, 112, 114, 115
HEYE, VAN 107
HEYTE 99
HILLEBRAND 99
HILLEBRANDT 99, 108
HOFLACK 111, 113-117
HOLLEBEKE 114, 115
HOMEZ 113
HONDSCHOTE 105, 107, 108
HOORNE, DE 102
HOUSSE, LA 112
HOUTKERQUE 96, 105
HUBERTSOONE 107
HUELE, VAN 105
HUGEBAERT 114
HULLE, VAN 105
HUUSSEN 102
HUYGEBAERT 113, 114

I J
IEPER 93, 101, 104
JANSSEN 91

K
KAESTICKERE, DE 93
KEERLINCK 99
KEEUWERE, DE 101
KEMMEL 95
KEMMEL, VAN 96
KESTEMAN 116
KLYNCKEMAILLE 114
KNOCKAERT 112-116
KUVELIERS 106
KYNDT, DE 113

L
LAHAYE 113-115
LAHOUSSE 113, 114
LAINE 115
LAMMOOT 96, 105
LAMOOT 105
LANDSHEERE 97
LANGHE, DE 97, 107
LANGHEDUL 96, 101, 104
LANSSHERE, DE 95
LANSWEERT 109
LARUWIERE 114
LAUWE, VAN 111, 112, 115, 116
LAVENTIE 106
LEEN 108
LEIDEN 102, 103
LEMEIRE 115
LENAERT 103
LENART 103
LENOIR 115, 116
LEROY 115
LEYE, DE 114
LIEFOOGHE 112, 116
LILLE 94
LO 108
LONDRES 93, 105, 108
LOON 101
LOSYNGHIER 99
LUIGNES 106

M
MAERTEN 116
MAESTRICHT 94
MAHIEUW 113, 115
MALENGIER 116
MALINES 106
MAN, DE 95, 106
MANS 95
MASSCHELEIN 113, 115, 117
MATHYS 114
MATTE 100
MEERSCH, VAN DER 91, 95, 102 105, 106
MENEN 95
MENIN 95
MENU 114
MERCHIER 94
MERGHELYNCK 89, 91
MERSCH, VANDER 102
MERSSEMAN 113, 115
MESSINES 100, 102
METEREN 95, 108
MEY, DE 102, 108
MOENS 90
MOL, DE 95, 106
MONCHY 113, 114
MONS 103
MORENT 115
MOTE 105
MOTTE 105
MOUSCRON 106
MUELENE, VAN DER 103
MUELENE, VANDER 108
MUYLLE 112, 115
MYLLE 115

N
NAVEGHEER 98
NAVIGHEER 104
NECKEBAERT 97
NEUVE EGLISE 108
NEUVE-EGLISE 105, 107
NIEPKERKE 93
NIEPPE 105
NIEUWPOORT 99
NIMÈGUE 106
NOORDSCHOOTE 106
NOORDSCHOTE 94
NOORDTWYTS 95, 99
NOORDWIJCK 98
NOORDWYTS 96-102, 104-108
NOORTWICK 103
NOORTWYTS 107

NOORWYTS 108
NORDWYTS 108
NORWICH 96, 97, 99-101, 106
NOYEN 106
NUITTEN 113, 114

O
OLIVIERS 101
OLTMAN 99, 107
OOGHE, D' 116
ORANJE 86
OTTEN 101
OTTEN, VAN 99, 107
OUDENBURG 105
OULTERS 100
OVERBERGE 115

P
PACKEU 112, 114, 116
PANCOUCKE 99
PARRET 116
PASSCHENDALE 105
PATTYN 114, 116
PAUWELS 105, 114
PENSIER 97
PHILIPPEEL 107
PILLAERT 116
PIRENNE 86
PLAMON 113, 116
PLAUE 113
POELE, VAN 107
POORTER, DE 113, 114
POPERINGE 94
PORQUIEZ 114
POURQUIER 113
PRIEM 114
PROVOOST 113, 116
PUUDT, DE 95
PUYDT, DE 95

Q
QUESNOY-SUR-DEULE 100
QUICKE, DE 99, 102
QUYNTEN 113, 115

R
RAEDT DE 116
RAEDT, DE 116
REDY 113, 115-117
REKSPOEDE 95
RENAIX 106
RENINGELST 105
RENINGHELST 98, 107
REQUESENS 86, 87
REUBIN 108
REYNAERT 105
ROBAEYS 113
ROGIER 114
ROLLIER 96, 98
ROMMELAERE 113
ROY, LE 113
RUBBENS 102
RUBINS 102
RUEBIN 102
RYSELE, VAN 94
RYSELLE, VAN 94

S
SAELEN 113, 114
SAESIER 115
SAISIER 112, 116
SALEMBIER 115
SALENBIER 112
SANTY 113-116
SCHACHT, DE 112
SCHAMGARDEN 104
SCHIPPER, DE 108
SEURYNCK 112, 116
SINAEVE 113
SMESSE, VANDER 102
SMET 112, 114
SMET, DE 98, 100, 102, 103 107, 108, 111-114, 116
SNICK 104, 106
SOENE 117
SOENEN 95, 115
SOHIER 116
SOLE 115
SPEGEL 114
STEELANDT 112, 115
STEENWERCK 93, 94
STEENWERK 103
STICHELE, VANDER 101
STOOP, DE 111, 112, 115
STOORM 95
STRAGIER 114
STRUUCKEYCK 106
SWAFFEN 100
SWARTE, DE 116
SWARTEN 93
SYX 113, 115

T
TACCOEN 116
TAILLEUL 116
TARTARE 101
TASSEEL 93
TASSEELS 93, 105
TETFOORD 102
TETFOORDT 105
TEVELE 98, 104, 106
THEVELE 101
THEVELEN 100
THEVELIN 100, 104, 108
THEVELLIN 100
THIBAULT 100
THIBAUT 98, 100
THOORES 104
THOORIS 96
THORIS 107
THUNE, VAN 98
THYBAULT 90, 98, 103, 104
TORREZ 113, 115
TOURNAI 94, 99, 105, 107, 108
TURNHOUT 106
TYTGAT 113, 114

U
UUTENDALE 96

V
VACHT 112, 117
VACHT, DE 113, 114
VALCKE 112, 114
VALCKE, DE 94, 106
VALENCIENNES 99
VALLAEYS 113, 116
VANACKER 113
VANDAELE 114
VANDENBULCKE 110, 114, 116
VANDERHAEGHE 115, 116
VANDERMEERSCH 113, 114, 117
VANHEULE 113, 114, 116, 117
VANNESTE 114
VANNOOTE 116
VENEIN 114, 116
VERHAEGHE 115
VERHEYDEN 91
VERKYNDEREN 116
VERMEERSCH 91, 95, 113-117
VERMEULEN 111, 113, 116
VERSCHAEVE 116
VIAENE 116
VICTOIRS 102
VICTOR 102, 108
VILAIN 114
VINCK, DE 99
VLAEMYNCK 116
VLAMERTINGE 108
VLIS 105
VLISSINGEN 99
VOLBAUT 113
VOLBOUT 112, 114, 115, 117
VURBAYS 106
VUYLSTEKE 112-115, 117
VYNCK, DE 99, 102, 108
VYNTEVOGEL 114
VYNTEVOGHEL 114
VYVERE, VANDE 117

W
WAELE, DE 98, 107
WAELWEYN 101
WAESTENBROUCK 95

WALEWEIN 96, 101
WALLE, VAN DE 107
WALLE, VANDE 98
WALLEWYN 96
WALWEIN 105, 106
WARLOP 112, 116
WARNETON 95
WATOU 96
WECHSTEEN 106
WEDDELIN 101, 108
WEDDELINCK 101
WERREBROUK 117
WERVEKE, VAN 104
WERVEKIN, VAN 96, 107
WERVICKE, VAN 97
WERVICKEN, VAN 98
WERVICQ 94, 105, 106
WERVYCKE, VAN 97
WESTPHALEN 108
WESTPHALIE 101
WIJNNEZELE, VAN 96
WILLEMOT 100, 101
WILLEMS 96
WILLOOT 100
WILS 98
WINNEZEELE, VAN 96
WOESTLANDT 100
WOESTYN 115
WOORM, DE 101
WORM, DE 108
WULF, DE 96

Y

YPRES 97, 99, 101, 102, 104-108

Z

ZAGHER, DE 102
ZANDVOORDE 98, 104
ZANDWYCK 100, 104, 108
ZANDWYTS 104
ZELANDE 107
ZEURE, DE 112-114
ZEURYNCK 116
ZITTERE, DE 113
ZOMER, DE 99
ZONNEBEKE 110
ZUERE, DE 116

Steunlijst

Ereleden

William WOODS, Norwich (2.500 fr.) - Paul CRABBE, Staden (1.275 fr.) - Hugo DE DULLEN, Ieper (1.275 fr.) - Marc SEGHER, Menen (1.260 fr.) - Kamiel WYCKAERT, Melsbroek (1.000 fr.) - LERMYTTE, Antwerpen (1.000 fr.) - Maurice FACHE, Kokke-Heist (1.000 fr.) - Koen VERWAERDE, Oostende (1.000 fr.) - Mariette DEPOORTER, Westende (1.000 fr.) - Joris LEURIDAN, Kortrijk (1.000 fr.) - Anna VANDE WALLE, Roeselare (1.000 fr.) - Willy DEBYSER, Ledegem (1.000 fr.) - Noël BOUSSEMAERE, Boezinge (1.000 fr.) - Gérard DESMYTER, Reningelst ((1.000 fr.) - Jan CAPOEN, Gavere (1.000 fr.) - G.R.C. DERAEDT, NL-Leideschendam (*f* 50) - J.C. TRION, NL-Maasland (*f* 50) - Willy OBER, NL-Hilversum (*f* 28). - Frans LIGNEL, Vlamertinge (800 fr.) - Marcel MERLEVEDE, Ieper (750 fr.) -Markus ROHLING, D-Bonn (650 fr.) - Michael SIDDONS, GB-Gwynedd (600 fr.) - Robert VANOORENBERGHE, F-Koudekerke (600 fr.) - Guy BOODTS, Evrehailles (600 fr.) - P.G.M. DERECKX, Ieper (600 fr.) - + August ANNOOT (575 fr.) - Ivo DEQUEECKER, Merkem (520 fr.) - Henri SCIEUX, F-Wattignies (500 fr.) - R.A. FIERST van Wijnandsbergen, NL-Boxmeer (500 fr.) - Jacques MYNGHEER, Brussel (500 fr.) - Jean VERHAEGHE, Brussel (500 fr.) - R. VANOBBERGHEN, Brussel (500 fr.) - Charles ANNOYE, Brussel (500 fr.) - Gisèle VERDRUYE, Dilbeek (500 fr.) - J. DE LOBEL, Antwerpen (500 fr.) - Herman BOUCHERY, Antwerpen (500 fr.) - Jef HENDRICKX, Antwerpen (500 fr.) - Michel TERRYN, Nijlen (500 fr.) - Roger ROOTHAER, Mechelen (500 fr.) - Jan DESMYTER, Heverlee (500 fr.) - Arnold PRENEEL, Winksele (500 fr.) - L. VANDERFAEILLLIE, Tervuren (500 fr.) - André BRUYNINX, Keerbergen (500 fr.) - Aimé MONTHAYE, Brugge (500 fr.) - Robert CROMBEZ, Zedelgem (500 fr.) - A. VANCOILLIE, Oostende (500 fr.) - Aimé BOUTEN, Kortrijk (500 fr.) - Jozef CRAYE, Kortrijk (500 fr.) - Willy G. VANDERMEERSCH, Kortrijk (500 fr.) - Marc DEBEIR, Driekapellen (500 fr.) - Etienne DESAEVER, Nieuwpoort (500 fr.) - V. DECONINCK, Houtem (500 fr.) - Zos & M. MARVEILLIE, Veurne (500 fr.) - G. DUMON, Koksijde (500 fr.) - Wilfried DECLERCQ, Koksijde (500 fr.) - G. SPYCKERELLE, Roeselare (500 fr.) - Eric LIBBRECHT, Roeselare (500 fr.) - Luc VANAUDENAERDE, Rumbeke (500 fr.) - Aureel LAGROU, Izegem (500 fr.) - Guido ALEXANDER, Ieper (500 fr.) - Antoon CRAYE, Ieper (500 fr.) - Peter SLOSSE, Ieper (500 fr.) - Michel RYDE, Dikkebus (500 fr.) - Norbert LAMERANT, Ieper (500 fr.) - J. de COCK, Ieper (500 fr.) - Stefaan BEUN, Ieper (500 fr.) - Wilfried DESODT, Voormezele (500 fr.) - Robert BACCARNE, Langemark (500 fr.) - Maatias PATTYN, Nieuwkerke (500 fr.) - Bernard HEENS, Nieuwkerke

(500 fr.) - Emmanuel HUYGHE, Westouter (500 fr.) - Carlo DE CORTE, Poperinge (500 fr.) - Kristof PAPIN, Poperinge (500 fr.) - Leopold de THIBAULT de Boesinghe, Gent (500 fr.) - Jan LUYSSAERT, Merendree (500 fr.) - Herwig CARTON, Aalter (500 fr.).

Steunleden

A. van GEMUND, NL-Voorschoten (450 fr.) - P. METSU, Borgerhout (450 fr.) - Heemkring Sidronius, Merken (450 fr.) - Lex R. VAN HOUTE, NL-Leeuwarden (ƒ 25) - Nederlandsse Genealogische Vereniging (ƒ 25) - A.J. VAN DER ZEEUW, NL-Uithoorn (ƒ 25) - Leo L. VAN BILJOUW, NL-Santpoort Noord (ƒ 25) - P.F.K. VAN WERKHOOVEN, NL-Hilversum (ƒ 25) - J. VAN EGMOND, NL-Zoeterwoude (ƒ 25) - K.F.F. BRULEZ, NL-Den Haag (ƒ 25) - P.L. TEVEL, NL-Berkel & Rodenrys (ƒ 25) - J.F. VAN GEMUND, NL-Amersfoort (ƒ 25) -P.J.M. SPECKENS, NL-Breda (ƒ 25) - J.A. HUIJSSOON, NL-Aalst Waalre (ƒ 25) - J. VAN HOUTE, NL-Vorden (ƒ 25) - D. DECONYNCK, Brussel (400 fr.) - Pieter DONCHE, Berchem (400 fr.) - Robert BELLENGÉ, St.-Katelijne-Waver (400 fr.) - Hugo THIBAUT, Brasschaat (400 fr.) - Werner GOUSSEY, Kessel-Lo (400 fr.) - Luc GRÉGOIRE, St.-Joris- Weert (400 fr.) - Jean ROUSSEAU, Tienen (400 fr.) - St. RIEM, Komen (400 fr.) - A. dejaegher-CARPENTIER, Brugge (400 fr.) - Paul COGHE, Brugge (400 fr.) - Georges HOUWEN, Brugge (400 fr.) - Joeri STEKELORUM, Koksijde (400 fr.) - Werner VERMEERSCH, Hooglede (400 fr.) - Jan DEWILDE, Ieper (400 fr.) - Jozef POLLÉE, Ieper (400 fr.) - Luc GHESQUIERE, Ieper (400 fr.) - Stefaan LAZOORE, Ieper (400 fr.) - VANDEKERCKHOVE-DESEGHER, Ieper (400 fr.) - Gaspar COMYN, Zillebeke (400 fr.) - Gabriel CORNETTE, Poelkapelle (400 fr.) - Raymond SIX, Nieuwkerke (400 fr.) - Herman HOUWEN, Reningelst (400 fr.) - André HAUSPIE, Zonnebeke (400 fr.) - Daniël MERLEVEDE, Drongen (400 fr.) - Raymond POLLET, Veurne (375 fr.) - Lieve VERCRUYSSE-DENYS, Roeselare (375 fr.) - Lucas DESMYTER, Dendermonde (375 fr.) - Johan FIERET, NL-Axel (358 fr.) -P.M. VRIJLANDT, NL-Hilversum (ƒ 20) - H. DE KLEER, NL- Noordwijkerhout (ƒ 20) - B. DORSMAN, NL-GOUDA (ƒ 20) - A.T. POLET, NL-Oud-Beverland (ƒ 20) - Jacques DELEYE, F-Binic (350 fr.) - Maria DE MULDER, Antwerpen (350 fr.) - H. DE RIJK, Hoogstraten (350 fr.) - Andreas BILLIET, Brugge (350 fr.) - Willy BORIES, Assebroek (350 fr.) - R. LABEEUW, Kortrijk (350 fr.) - Robert HANCKE, Veurne (350 fr.) - Edgard SAMYN, Oostduinkerke (350 fr.) - J. COSTENOBLE, Wulpen (350 fr.) - Freddy ALLOSSERY, Roeselare (350 fr.) - Christiane BOUCHERIE, Izegem (350 fr.) - Gustaaf VERHEYE, Ieper (350 fr.) - Roger VERHEYE, ieper (350 fr.) - Joseph VAN LITSENBURGH, Elverdinge (350 fr.) - Jozef LAMOOT, Vlamertinge (350 fr.) - Roger COUSSÉ, Langemark (350 fr.) - Paul VERMEERSCH, Poperinge (350 fr.) - Antoon DESMYTER (350 fr.) - J.M. VAN DEN EECKHOUT, St.-Niklaas (350 fr.) - Pierre MARLIER, Brussel (300 fr.) - Etienne PERSOONE, Kontich (300 fr.) - Marcel CARRE, Kontich (300 fr.) - Karel DRIES, Mechelen (300 fr.) - Theo FRISON, Walem-Mechelen (300 fr.) - Bernard KERRINCKX, Wijchmaal (300 fr.) - Gérard CATTEAU, Komen (300 fr.) - Philippe COEVOET, Brugge (300 fr.) - Frans GLORIE, St.-Andries-Brugge (300 fr.) - Albert LERMYTE, Oostende (300 fr.) - V.V.F.-Oostende (300 fr.) - Gérard CLAEYS, De Haan (300 fr.) - Ludwig DEYGERS, Westende (300 fr.) - Dirk VAN DER BAUWHEDE, Oudenburg (300 fr.) - Marcel DENDUYUVER, Gistel (300 fr.) - Omer TITECA, Gistel (300 fr.) - Michel LEMAHIEU, Kortrijk (300 fr.) - Gabriël VUYLSTEKE, Kortrijk (300 fr.) - Mw. Karel TROOST, Wevelgem (300 fr.) - Jean-Paul BOUDEN, Diksmuide (300 fr.) - G. Van LERBERGHE, Veurne (300 fr.) - Lutgarde VERMANDERE, Oostvleteren (300 fr.) - Jozef AMEEUW, Koksijde (300 fr.) - Daniël DESCHRIJVER, Alveringem (300 fr.) - André KEIRSEBILCK, Meulebeke (300 fr.) - Fernand VERSTRAETE, Rumbeke (300 fr.) - Martin BOUDRY, Roeselare (300 fr.) - Mw. Lievens- Houthoofd, Rumbeke (300 fr.) - Nadine DEMEULENAERE, Staden (300 fr.) - Etienne BULCKAEN, Dadizele (300 fr.) - André DECLERCQ, Ieper (300 fr.) - Daniël MERLEVEDE, Ieper (300 fr.) - Albert SNAUWAERT, Ieper (300 fr.) - Eddy DEPRINCE, Ieper (300 fr.) - Freddy BAUWEN, Ieper (300 fr.) - J.E.R. LEMAHIEU, Ieper (300 fr.) - Joseph Gheysen, Ieper (300 fr.) - Jules ALLEMON, Ieper (300 fr.) - Marce Meersseman, Ieper (300 fr.) - Pierre NOTEBAERT, Ieper (300 fr.) - Pierre VAN ELSTLANDE, Ieper (300 fr.) - Albert DUFLOU, Vlamertinge (300 fr.) - A. Delangre, Langemark, 300 fr.) - Roland COMYN, Menen (300 fr.) - John Desreumaux, Wervik (300 fr.) - Marc LEUPE, Wervik (300 fr.) - Lucien BODEIN, Nieuwkerke (300 fr.) - Freddy VERSTRAETE, Dranouter (300 fr.) - Dirk HOORNAERT, Westouter (300 fr.) - Luc MERVEILLIE, Westouter (300 fr.) - Valère FLAMAND, Mesen (300 fr.) - E. SCHELPE, Poperinge (300 fr.) - Germain SCHOONAERT, Poperinge (300 fr.) - Henri VANDENBERGHE, Poperinge (300 fr.) - Zenon SCHOORE, Geluveld (300 fr.) - Jacky OOGHE, Gent (300 fr.) - M. VANDECASTEELE, Gent 300 fr.) - Viviane BAUWENS, Gent (300 fr.) - Nathalie VANDEN BUSSCHE, Gent (300 fr.) -

Ivan BAGIN, Ieper (280 fr.).

We staan erop alle steungevers oprecht te danken voor hun vrijgevigheid. Hartelijk dank.

Lidmaatschap WESTHOEK (WH) 1994

WH-leden die ons reeds hun bijdrage voor 1994 overmaakten, vinden op de adresstrook een asterisk gevolgd door het getal 94 - ***/94**. In de onderstaande tabel vindt men de minimumbijdragen die recht geven op 4 afleveringen van WH-info. Het lidmaatschap geeft ook recht op vermindering op de activiteiten van Westhoek en de regionale V.V.F.-afdeling.

	(A)	(B)	(C)	(D)
	België Luxemburg	Nederland	Groot-Brittannië Frankrijk	Andere landen
	BEF	**NLG**	**BEF**	**BEF**
Minimumbijdrage	**275,-**	**18,-**	**325,-**	**350,-**

A. te storten op **KB-rek**. 464-8254601-51.
B. giro op rek. 17.90.35 van de **ING-Bank** te Sluis t.g.v. de rekening 68.09.76.787 t.n.v. Karel J.C. DECAESTECKER, Kleine Markt, B-8978 Watou, o.v.v. WH-info 94.
C & D. op prk. 000-1485051-78 van Westhoek-Jaarboek, of internationale postwissel.
– Alle bedragen **moeten** ons toekomen vrij van alle taksen en kosten.

V.V.F.-Westhoek
Geschied- en Familiekundige Kring WESTHOEK (WH)
Stadsarchief Ieper

PROGRAMMA

Dinsdag 8 november: **Les Oud-schrift** o.l.v. Ludo Vandamme
Dinsdag 15 november: Lezing door dr. Wilfried Beele:
Het recruteringsgebied van de Ieperse leprozerij in het midden van de 16de eeuw

De vergaderingen hebben plaats om 20.00 uur. De lezingen vinden plaats in de zaal van de Cera, Rijselsestraat 52, Ieper. De werkvergaderingen gaan door in het stadsarchief, Lange Meersstraat 9, Ieper.
Toegang: Lezingen: leden V.V.F. en WH 60 fr.; niet-leden: 100 fr. Werkvergaderingen: niet-leden: 50 fr.; leden gratis.

In dit nummer

Teruggekeerde vluchtelingen na de Gentse Pacificatie in de stad Ieper 1576-1578	85
De burgerwacht te Zonnebeke in 1790	109
European Settlers in Britain 1550-1720	117
22ste Westvlaamse V.V.F.-ontmoetingsdag	118
Index op de plaats- en familienamen	119
Steunlijst 1994	122

Werkten mee aan dit nummer

Pieter DONCHE	Berchem
Kristof PAPIN	Poperinge

Bij ons varen uw bankzaken de juiste koers. Want we zijn groot geworden in het land waar u leeft. We begrijpen u beter dan wie ook, geven gepast advies over geld en verzekeringen, en zijn de geschikte vertrekhaven voor uw internationale ambities. De Kredietbank. De drijvende kracht van hier, die u veilig naar de toekomst loodst.

Thuis bij de bank van hier KB

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, B-8900 Dikkebus-Ieper
Druk Deleye, B-8900 Ieper

WESTHOEK-INFO

MEDEDELINGEN VAN *WESTHOEK-Dikkebus*
KRING VOOR GESCHIED- EN FAMILIEKUNDIG ONDERZOEK IN DE WESTHOEK

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
Jaargang X, aflevering 4, januari 1995 – Afgiftekantoor B-8900 Ieper 1

Medewerkers *Westhoek-info*
Marcel F. Backhouse (Ash, GB)
Noël Boussemaere (Boezinge)
Jef Cailliau (Sint-Idesbald)
Jean Coopman (Oostende)
John Desreumaux (Geluwe)
Romain L. Dewulf-Heus (Brugge)
Pieter Donche (Berchem)
Raingard Esser (Köln, D)
Ronald A. Fierst van Wijnandsbergen (Boxmeer, NL)
Georges Houwen (Brugge)
Dirk Laureys (Oudenburg)
Jan Luyssaert (Merendree)
Kristof Papin (Poperinge)
Mattias Pattyn (Nieuwkerke)
Hubert Ronse de Craene (Brugge)
Michaël Siddons (Gwynedd, GB)
Joeri Stekelorum (Oostduinkerke)
Jan Vanacker (Veurne)
Henri Vandenberghe (Poperinge)
Etienne Vanden Hove (Wevelgem)
Robert Vanoorenberghe (Nieuw-Koudekerke, F)
A.J. van der Zeeuw (Uithoorn, NL)

Redaktie & bestuur
Wilfried Beele (voorzitter)
Jaak Decaestecker
Ludo Vandamme

WH-info ISSN 0773-5766

Redaktie & administratie: Rozelaarsstraat 6, B-8900 Dikkebus-Ieper ☎057/44 56 53

De auteurs, en niet de uitgever, zijn verantwoordelijk voor hun bijdrage en illustraties.

De familienaam Ooghe in de tafels van Boezinge, Elverdinge en Dikkebus tussen 1600 en 1800

Jacky OOGHE – Gent

1. Ter verantwoording

De speurtocht naar mijn voorouders Ooghe bracht mij al snel in Langemark, waar ze minstens 250 jaar woonden. Ik werd onmiddellijk getroffen door het groot aantal naamgenoten dat er tijdens de 17e en 18e eeuw leefde. Een eenvoudige vergelijking van het aantal dopen geeft hiervan een duidelijk beeld: Langemark 252 (+ 1 niet geregistreerd), Merkem 65, Passendale 52, Boezinge 44, Bikschote 24, Elverdinge 11, Dikkebus 11 (+ 1 niet geregistreerd), Zonnebeke 1, Zillebeke 1.

Geleidelijk ging mijn interesse daarom ook meer en meer uit naar al mijn naamgenoten uit Langemark en omstreken. Op grond van mijn eigen opzoekingen en de uitgebreide briefwisseling, die ik in dat verband voer, durf ik het volgende vooropstellen: een zeer groot aantal, wie weet misschien zelfs de meerderheid, van onze naamgenoten, die thans leven in West-Vlaanderen en Noord-Frankrijk, heeft voorouders, die in de 17e eeuw te Langemark woonden.

In de hoop deze stelling te kunnen bewijzen, heb ik me voorgenomen te komen tot een zo ruim mogelijke classificatie van de naam Ooghe in Langemark en omstreken. Dit artikel is een eerste poging in die richting.

Eerlijkheidshalve zijn hier twee opmerkingen op hun plaats :
- het spreekt vanzelf dat heel wat hedendaagse naamgenoten niet afkomstig zijn van Langemark;
- in tegenstelling tot de omliggende gemeenten, waar de naam meestal later

en soms slechts sporadisch opduikt, treedt de naam Ooghe te Langemark continu op gedurende gans de 17e en 18e eeuw; dit laatste is echter ook het geval voor Passendale; misschien kan men dus beter spreken van de takken Ooghe van Langemark-Passendale (over een onderlinge verwantschap durf ik mij voorlopig niet uitspreken); in tegenstelling tot Langemark kon ik eigenaardig genoeg nog nooit in contact komen met een naamgenoot, die afstamt van de tak Passendale.

2. De schrijfwijze van de naam Ooghe

Met 252 dopen (1630-1796) en 110 huwelijken (1614-1796) biedt Langemark ons hiervoor een uitstekende steekproef.
Men vindt er volgende schrijfwijzen: De Hoeghe, Hoge, Hoghe, Hooge, Hooghe, Oege, Oeghe, Oeghes, Oges, Oghe, Ooge, Ooghe, Ooghens en Ooghes. Het volledig nazicht der tafels zou ongetwijfeld nog enkele moeders opleveren waarvan de naam nog anders wordt geschreven; het betreft hier uiteindelijk enkele zeldzame en daarom te verwaarlozen gevallen.

Bij de dopen wordt de schrijfwijze Ooghe 201 maal gebruikt, terwijl de naam in de 51 andere gevallen op 12 verschillende manieren wordt gespeld. Bij de huwelijken wordt de schrijfwijze Ooghe 98 maal gebruikt, terwijl de naam in 12 overige gevallen op 4 verschillende manieren wordt gespeld.

Tevens stel ik het volgende vast:
- op één enkele uitzondering na (= 8-2-1652 Joanna De Hoeghe, fa. Gerardus; deze laatste treedt ook op als Oeghe en Ooghe) valt er geen enkele schrijfwijze te bespeuren beginnend met D zoals in Dooghe of D'hooghe;
- er is geen continu gebruik te vinden van een naam beginnend met H; op één enkele uitzondering na (Judocus Hooge, die samen met zijn vrouw Petronella Hooghe in de tafels éénmaal wordt vermeld naar aanleiding van het doopsel van hun zoon Jan Baptiste op 21-9-1662) worden alle mannen Hooghe (of verwante schrijfwijze) ook vermeld als Ooghe (of verwante schrijfwijze). Het hierboven vermelde echtpaar vindt men bij Merghelynck trouwens terug als Joos Hoghe en Perynken Ooghe[1]. Het enige doorgedreven gebruik van de naam Hooghe, dat ik kon vinden, doet zich voor te Merkem in de 19e eeuw; het betreft hier echter onmiskenbaar een tak

1. S(TADS)A(RCHIEF) I(IEPER), *F(onds) M(erghelynck)*, nr. 24, dl. 5, f° 35.

Ooghe, afkomstig van Langemark, waarvan de naam foutief werd gespeld in de registers van de burgerlijke stand (hierover hopelijk meer in een volgend artikel).

Daarom lijkt het me redelijk te stellen dat, voor wat betreft Langemark en omgeving, de schrijfwijze Ooghe op zijn minst vanaf 1600 als de correcte schrijfwijze mag beschouwd worden.
Dit sluit bovendien volmaakt aan bij wat er te halen valt uit een reeks *doothalmen* te Boezinge-Passendale-Langemark voor de periode 1540-1557[2]. Men vindt er 21 naamgenoten met als schrijfwijze Hooghe, Oghe, Ooghe, Ooghts en Oogs. De naam Ooghe komt 16 maal voor en de enige Hooghe (Jan fs. Pieter) wordt ook meermaals vermeld als Ooghe.

3. De betekenis van de naam Ooghe

Onze naam mag dan nog Ooghe zijn, rekening houdend met het verschil in betekenis tussen de namen Ooghe en Hooghe lijkt het me onverstandig om definitief uit te sluiten dat onze naam in een verder verleden als Hooghe werd geschreven. Voorzichtigheidshalve neem ik hier dus mijn bevindingen voor beide namen op.

- Dr. Frans Debrabandere vermeldt Hooch in de betekenis van: hoog, aanzienlijk, voornaam, adel, fier, ridderlijk, dierbaar, voortreffelijk. Voor de periode 1382-1398 vermeldt hij volgende schrijfwijzen: de Hoeghe, Hoghe, Oege, Oeghen, Oghen, Shoeghe, Shoeghen, te Hoeghe[3].
- Dr. Wilfried Beele heeft het over Oge: oog, oog van naald of dobbelsteen, benaming van verschillende metalen voorwerpen in de vorm van een oog; hij vermeldt de schrijfwijzen Oghe (1281) en Oghes (1280)[4]. Los daarvan heeft hij het ook over De Hoge met als schrijfwijzen voor de periode 1268-1397: de hoghe, de hooghe, hoghe(n) en le hoghe[5].

---

2. J. VANDERHAEGHE, *Doothalmen Kasselrij Ieper (1524-1606)*, Familia et Patria Handzame 1975. Doothalmen nrs. 133, 139, 151, 164, 256, 300, 340, 426, 441.
3. F. DEBRABANDERE, *Studie van de persoonsnamen in de kasselrij Kortrijk 1350-1400*, Familia et Patria, Handzame 1970, pp. 189-190.
4. W. BEELE, *Studie van de Ieperse persoonsnamen uit de stads- en baljuwsrekeningen 1250-1400*, dl. 2, Familia et Patria, Handzame 1975, p. 429.
5. *Idem*, p. 233.

- Eugène Vroonen geeft volgende betekenissen[6]:
  Ooghe: oog, oeil
  a. fysisch kenmerk: bijzonder kenmerk van een oog.
  b. moreel kenmerk: waakzaam, oplettend man.
  Hoge:
  a. fysisch kenmerk: hoog, groot.
  b. moreel kenmerk: trots, hoogmoedig man.
  Volgens Vroonen hebben Doogh en D'Ooghe dezelfde betekenis als Ooghe, terwijl De Hooghe analoog is aan Hooghe.

De bevindingen voor Nederland en Frankrijk sluiten hierbij aan.
- A. Huizinga vermeldt[7]:
  Oogjen: verwijzing naar een lichaamsdeel.
  de Hoog: verwijzing naar het uiterlijk.
- Georges Dupas behandelt de schrijfwijzen[8]:
  Doogh, d'Ooghe, Ooghe (lichaamsdeel).
  de Hooghe, d'Hooghe, Hooge, Hoogen, Hooghe (lichamelijk kenmerk: hoog).

4. Problemen met de beginletter D

Op een totaal van 429 dopen, huwelijken en overlijdens van naamgenoten werd de beginletter D in de tafels van Langemark slechts éénmaal gebruikt. Dit impliceert dat de naam Ooghe, gedurende de 17e en 18e eeuw, slechts hoogst uitzonderlijk op foutieve wijze met de beginletter D werd gespeld. Omgekeerd lijkt het daarom redelijk te stellen dat een continu gebruik van die beginletter niet wijst op een foutieve spelling, maar wel op een andere naam.

In de tweede helft van de 18e eeuw vinden we te Boezinge enkele meldingen van personen D'Ooghe, afkomstig uit Noordschote, Zuidschote en Nieuwkerke. In dezelfde periode vinden we te Elverdinge de naam Dooghe (uit

6. E. VROONEN, *Dictionnaire étymologique des noms de familles de Belgique,* II, Charles Dessart, Bruxelles, pp. 109, 146, 209 en 293.
7. A. HUIZINGA, *Encyclopedie van namen,* A.J.G. Stengholt, Amsterdam 1955, pp. 173-174-177.
8. G. DUPAS, *Les noms de personnes en Flandre-Artois du XIIe siècle à nos jours,* Editions des Beffrois, pp. 251-253.

Noordschote) en te Dikkebus de naam D'hooge (uit Nieuwkerke). Betreft het hier een andere naam of een foutieve spelling van Ooghe? Het antwoord vinden we in de streek van herkomst van die personen.

a. Noordschote - Zuidschote
Beperken we ons tot de dopen, dan vinden we er in de periode 1726-1734 6 naamgenoten (2 Hooghe, 4 Ooghe). Daarna niets meer.
In de periode 1752-1791 vinden we er echter 27 maal de beginletter D (1 D'hooge, 1 D'hooghe, 5 D'ooge en 20 Dooghe). Het betreft hier telkens kinderen of kleinkinderen van Vitalis Ludovicus Dooghe, die zelf geboren was te Zuidschote (volgens de doopakte op 30-10-1761 van zijn zoon Marinus Josephus).

Het continu gebruik van de beginletter D kan hier geen toeval meer zijn. Ondanks het feit dat de namen Dooghe en Ooghe gelijkluidend zijn en zelfs dezelfde betekenis kunnen hebben, ga ik er daarom van uit dat de naam Dooghe te Noordschote-Zuidschote verschillend is van Ooghe.

b. De as Reningelst - Nieuwkerke
Verspreid over een reeks gemeenten vindt men er een aantal — vermoedelijk slechts schijnbare — naamgenoten. Het aantal personen is er wel beperkt, doch in meer dan de helft van de gevallen wordt de beginletter D gebruikt.

Ook hier worden we dus blijkbaar met een andere naam geconfronteerd. Alleen is het hier veel moeilijker om de meest typische schrijfwijze van de naam te geven: zowel Dooghe als Dhooghe schijnen in aanmerking te komen. In dit laatste geval zou het dus zelfs gaan om een naam met een totaal andere betekenis (zie de uitleg van E. Vroonen in paragraaf 3).

Dat verklaart waarom de namen D'Ooghe, Dooghe en D'hooge uit Boezinge, Elverdinge en Dikkebus niet behandeld worden in deze studie.

5. De naam Ooghe te Boezinge, Elverdinge en Dikkebus

Voor de 17e eeuw kunnen we kort zijn: men treft er de naam Ooghe niet aan in de tafels van dopen, huwelijken en overlijdens.
In de 18e eeuw, vooral vanaf 1720-1730, komt de naam echter veelvuldig voor. Op enkele uitzonderingen na (ze worden besproken in de laatste paragraaf) behoren alle naamgenoten, die men er aantreft, tot eenzelfde tak:

vermoedelijk gedreven door armoede verlieten drie broers Langemark om hun geluk ergens anders te zoeken; twee broers kwamen terecht te Boezinge, van waaruit sommige van hun afstammelingen ook Elverdinge gingen bevolken; de derde broer vestigde zich te Dikkebus.

De studie van deze naamgenoten levert een gedeeltelijke stamboom op, die deel uitmaakt van de zijtak A van mijn eigen stamboom. Gemakshalve vangen we daarom aan bij het begin van die zijtak A.

6. Zijtak A: afstammelingen van Judocus Ooghe

Op grond van de bedenkingen in paragraaf 2 worden alle naamgenoten hier vermeld als Ooghe, ook wanneer de in de tafels gebruikte schrijfwijze hiervan sporadisch afwijkt.

I	**Judocus OOGHE**	x	**Maria VAN EECKE**
	= ca. 1614-1630		= ca. 1635
	+ ca. 1690?		+ ...

Huwelijk: te Langemark op 8-6-1660. Judocus, fs. Philippe, was poorter van Ieper, Maria fa. Jacques was vreemde[9]. Volgens Merghelynck gebeurde de registratie van dit huwelijk pas op 17-3-1685.

Kinderen, geboren te Langemark:

1. Jacobus (= 24-4-1661 + voor 27-2-1667).
2. Catharina (= 5-3-1662): misschien is het deze vrouw die als Catharina OOGHE, fa. Joos, poorteres, op 29-7-1687 huwde te Langemark met Marin GHYSELE, fs. Jean, poorter[10] en daarna eveneens te Langemark op 1-5-1700 met Michel BRAEM, fs. Andre, poorter[11].
3. Maria (= 26-3-1665).
4. Jacoba (= 14-3-1666).
5. Jacobus (= 27-2-1667), zie II.
6. Maria Magdalena (= 9-7-1671): misschien is het deze vrouw die als Maria OOGHE, fa. Joos, poorteres, op 6-6-1699 huwde te Langemark met Michel

9. SAI, *F.M.*, nr. 18, dl. 25, reg. 24, f° 174.
10. *Idem*, nr. 18, dl. 19, reg. 25, f° 43.
11. *Idem*, nr. 18, dl. 14, reg. 26, f° 214.

DANEEL, fs. Jean, vreemde[12].
7. Anna Francisca (= 1-3-1675).

- Het staat buiten kijf dat Judocus te Langemark werd geboren; de registratie der dopen vangt in de tafels echter pas op een latere datum aan.
- Steunend op het nr. 24 van Merghelynck betreffende de buitenpoorters van Ieper, bestaat er over het poorterschap van Judocus toch enige onduidelijkheid, dit in tegenstelling met zijn broers Jan en Petrus, die er doorlopend worden vermeld.
  - Een eerste, zeer vroege melding van Joos fs. Phlips als poorter doet zich voor in 1633[13].
  - Daarna vindt men er niets meer tot de melding in 1685 (!) van het huwelijk van Judocus[14].
  - Tenslotte is er in 1690 de melding van Joos fs. Phlips met in de marge de vermelding *doot*[15]. Mogen we hieruit besluiten dat Joos in 1690 overleed?

II	**Jacobus OOGHE**	x	**Catharina GLORIE**
	= Langemark 27-2-1667		= Passendale 1667 of 1672 ?
	+ vóór zijn vrouw	+	Langemark 6-9-1730

Huwelijk: Jacobus OOGHE fs. Joos, poorter, huwde te Passendale in 1693 met Catharina GLORIE fa. Mathys, poorteres. Het huwelijk werd geregistreerd op 7-11-1693[16].

Kinderen, geboren te Langemark:

1. Maria Catharina (= 1-1-1696).
2. Basilius (= 12-6-1697): vermoedelijk overleden te Langemark op 6-8-1724
3. Philippus Jacobus (= 1-5-1699), zie III 3.
4. Jacoba Theresia (= 18-7-1701).
5. Jan Baptiste (= 22-1-1704), zie III 5.
6. Rosa Theresia (= 11-3-1706): vermoedelijk huwde ze onder de voornamen Clara Theresia te Boezinge op 7-1-1732 met Albert FLAMEIN, om vervolgens als Rose OOGHE, weduwe van Albert FLAMEYN, te overlijden in Elverdinge op 25-12-1740.
7. Petrus Jacobus (= 13-3-1708), zie III 7.

12. *Idem*, nr. 18, dl. 17, reg. 23, f° 264.
13. *Idem*, nr. 24, dl. 2, f° 38.
14. *Idem*, nr. 24, dl. 5, f° 48.
15. *Idem*, nr. 24, dl. 6, f° 47.
16. SAI, *F.M.*, nr. 18, dl. 25, reg. 26, f° 4.

8. Franciscus Emmanuel (= 8-11-1712).

- Bij het overlijden van zoon Philippus Jacobus wordt de moeder vermeld als Maria Catharina GLORIE. Haar geboortejaar is daarom gebaseerd op de dopen vermeld onder de voornamen Catharina, Maria en Maria Catharina (de tafels van dopen te Passendale vermelden immers de ouders niet).
- Jacobus betaalde zijn jaarlijkse bijdrage als buitenpoorter over de periode 1694 - 1713[17].
- In januari 1698 woonde het echtpaar in de heerlijkheid Cleven, die zich uitstrekte over het grondgebied van Langemark en Passendale. Jacobus staat hierbij vermeld als *pauvre*; er wordt geen melding gemaakt van de aard van woonst, in tegenstelling tot vrijwel alle andere gezinnen, die woonden in een huis of een hut.
  Het gezin telde op dat ogenblik één zoon jonger dan 14 en twee dochters jonger dan 12. Er waren geen knechten of meiden[18].
  Het echtpaar had dus reeds vóór 1696 een dochter gekregen. Passendale lijkt hiervoor de meest waarschijnlijke plaats. Als deze laatste veronderstelling juist is, kan het enkel gaan om Maria Francisca OOGHE, gedoopt te Passendale in 1695.

III 3 Philip Jacobus OOGHE x **Maria Cath. WYBAILLIE**
= Langemark 1-5-1699 = Boezinge 2-8-1691
+ Boezinge 26-9-1775 + Boezinge 21-3-1741

Huwelijk: te Boezinge op 20-1-1722. Philip Jacobus fs. Jacobus en Maria Catharina fa. Jan waren beiden poorters[19].

Kinderen, allen geboren te Boezinge:

1. Philip Joannes (= 1-3-1723), zie IV 3.1.
2. Maria Catharina (= 26-11-1724).
3. Petrus Jacobus (= 2-5-1730).
4. Maria Francisca (= 20-3-1735, + Boezinge 27-6-1790): weduwe van Jacobus MONTEYNE uit Nipkerke (= Nieppe).
5. Joannes Joseph (= 10-9-1737), zie IV 3.5.
6. Rosa Magdalena (= 30-8-1740).

- De overlijdensakte van Philip Jacobus bevestigt dat hij een zoon was van het

17. *Idem*, nr. 24, dl. 5, f° 53v° en dl. 6, f° 52.
18. H. RONSE DE CRAENE, *De volkstelling 1698 in de kasselrij Ieper*, Westhoek, Buiten-Reeks 2, Dikkebus 1990, p. 48.
19. SAI, *F.M.*, nr. 18, dl. 37, reg. 29, f° 253.

echtpaar OOGHE-GLORIE. Hierin staat tevens vermeld dat hij de weduwnaar was van Maria WYBAILLIE. We mogen dus Philip Jacobus niet verwarren met de Philip OOGHE die op 9-7-1743 te Boezinge huwde met Petronella Theresia PINSEEL.

- De tafels vermelden het doopsel van Philip Joannes op 1-3-1773. Dit is natuurlijk uitgesloten. Vermoedelijk betreft het 1723, vermits voor zijn (inmiddels verloren gegane) doopakte verwezen wordt naar blad E143, terwijl bladen E133 en E156 respectievelijk betrekking hebben op 1721 en 1724.
- Dat er tijdens de 13 eerste jaren van het huwelijk slechts 3 kinderen werden geboren, lijkt zeer onwaarschijnlijk. Misschien waren de parochieregisters, net als in Dikkebus, reeds zeer onvolledig ten tijde van het opstellen der tafels.
- Philip Jacobus betaalde zijn jaarlijkse bijdrage als buitenpoorter over de periode 1722-1731[20]. Hierna wordt hij niet meer vermeld (weliswaar ontbreekt bij Merghelynck de periode 1732 tot 1750).

III 5 Joannes Baptista OOGHE
= Langemark 22-1-1704
+ Boezinge 9-10-1759

x1 **Maria Christina DEROO**
= Elverdinge 8-2-1688
+ Boezinge 10-6-1732

x2 **Maria Catharina CAENEN**
= Zuidschote ca. 1696
+ Boezinge 7-1-1763

Huwelijk 1: te Boezinge op 1-3-1729. Jan Baptiste OOGHE fs. Jacob en Mary Christine DE ROO fa. Frans waren poorters van Ieper[21]. Uit de tafels van Elverdinge blijkt tevens dat Maria Christina de dochter was van Anne CLARIS (Clarys, Clarysse).

Huwelijk 2: te Boezinge op 30-9-1732.

Kinderen uit het eerste huwelijk, geboren te Boezinge:

1. Maria Anna Josepha (= 21-3-1731).
2. Maria Anna (= 17-5-1732).

Kinderen uit het tweede huwelijk, geboren te Boezinge:

3. Basile Joseph (= 2-7-1733), zie IV 5.3.
4. Joannes Baptista (= 24-8-1734), zie IV 5.4.

20. *Idem*, nr. 24, dl. 7, f° 37v°.
21. SAI, *F.M.*, nr. 24, dl. 7, f° 32v°.

5. Petrus Jacobus Albert (= 14-6-1736).
6. Franciscus Joseph (= 26-2-1738).
7. Joannes Ignatius (= 20-4-1739): wordt later steeds vermeld als Joseph Ignatius, zie IV 5.7.
8. Maria Anna Francisca (= 24-9-1740).
9. Philip Jacobus (= 24-9-1742).
10. Carolus (= 22-3-1744).

Dat deze Joannes Baptiste de zoon was van het echtpaar OOGHE-GLORIE, moet blijken uit het volgende:
  - hij was de zoon van Jacobus;
  - Joannes kwam uit Langemark[22];
  - de keuze der voornamen Basile, Petrus Jacobus en Philip Jacobus voor zijn zonen is een onmiskenbare verwijzing naar zijn broers.
- Jan Baptiste betaalde zijn jaarlijkse bijdrage als buitenpoorter over de periode 1729-1731[23]. Hierna wordt hij niet meer vermeld.
- Maria Catharina CAENEN was afkomstig van Zuidschote[24]. Het ontbreken van parochieregisters en van tafels maakt het terugvinden van haar geboorte onmogelijk.

III 7 **Petrus Jacobus OOGHE** x **Maria Francisca BEUN**
= Langemark 13-3-1708 = Dikkebus 26-8-1701
+ ca. 1782? + Dikkebus 22-7-1746

Huwelijk: vermoedelijk in 1729 te Dikkebus. Dat deze Petrus Jacobus de zoon was van II blijkt uit het volgende:
- hij was afkomstig van Langemark (doopakte van zijn zoon Franciscus);
- bij de betaling van zijn bijdrage als buitenpoorter in 1730 wordt vermeld: *Pieter Jacobus OOGHE, fs. Jacobus, poorter, ghetrauwt met Marij Franse Beun, fa. Pieters, poorteres. Passé 23 febr 1729*[25];
- te Langemark werd in de daarvoor in aanmerking komende periode slechts één Petrus Jacobus fs. Jacobus geboren.

Kinderen, geboren te Dikkebus:

1. Maria Cecilia (° ca. 1731, + Dikkebus 24-3-1777): huwde op 6-11-1764 te Voormezele met Eustachius GHYS uit Houtem.

---

22. Huwelijk Basile Ooghe-Catharina Morey (Elverdinge 27-2-1773).
23. Zie noot 21.
24. Zie noot 22.
25. SAI, *F.M.*, nr. 24, dl. 7, f° 263v°.

2. Barbara Livina (° 26-8-1734).
3. Franciscus Ignatius (° 15-1-1740), zie IV 7.3.
4. Maria Anna Theresia (° 26-4-1743).

De lijst van kinderen is zeker onvolledig (de parochieregisters van Dikkebus vertonen voor deze periode immers veel leemten). Trouwens, bij Merghelynck vinden we sporen van een vijfde kind: Joanne Clare OOGHE, fa. Petrus Jacobus, van Dikkebus, huwde in 1767 met Jan Baptiste GHYS van Houtem[26].
Na de dood van haar man (te Reninge op 14-2-1770) hertrouwde Joanna met Bonisius Fructuosius (inderdaad) VERSCHOOTE uit Noordschote[27] op 6-8-1771. Joanne overleed te Reninge op 10-8-1774.
Rekening houdend met de ontbrekende parochieregisters is het onmogelijk Joanna Clara een volgnummer te geven in de lijst van kinderen van het echtpaar OOGHE--BEUN.

- Petrus Jacobus betaalde vrijwel doorlopend zijn bijdrage als buitenpoorter over de periode 1750-1779[28].
- In 1764 was hij getuige bij het huwelijk van zijn dochter Maria Cecilia.
- In 1777 was hij eveneens getuige bij het opstellen van haar overlijdensakte; deze akte vermeldt tevens dat Petrus Jacobus niet kon schrijven.
- De laatste vermelding van Petrus Jacobus treedt bij Merghelynck op in nr. 24 deel 9 (periode 1782-1795) f° 593 v°. Ditmaal wordt echter geen jaartal vermeld.
  Het overlijden van Petrus Jacobus (waarvan men in de parochieregisters van Dikkebus geen enkele aanwijzing vindt) situeert zich dus misschien omstreeks 1782.

IV 3.1 Philip Joannes OOGHE x **Joseph. Jacoba VANDEVYVER**
= Boezinge 1-3-1723 ° Merkem 19-4-1733
+ Boezinge 11-2-1783 + Boezinge 13-1-1773

Huwelijk: te Boezinge op 10-9-1754. Philip Jacobus, vader van de bruidegom, trad op als getuige. Philippe Jean en Josephine VAN DE VYVERE, fa. Jean, waren poorters van Ieper[29]. Uit de tafels van Merkem blijkt dat Josephina de dochter was van Jacoba HOLLEBEKE.

Kinderen, allen geboren te Boezinge:

26. *Idem*, nr. 24, dl. 8, f° 580.
27. *Idem*, nr. 24, dl. 8, f° 892v°.
28. *Idem*, nr. 24, dl. 8, f° 565v°.
29. *Idem*, nr. 18, dl. 37, reg. 33, f° 69.

1. Alberta Philippa (° 28-7-1755, + Boezinge 26-3-1845): haar grootvader Philippus Jacobus was peter. Ze huwde te Boezinge op 2-5-1786 met de knecht Joannes Albertus CRUYSSTRAETE; Alberta was toen meid en kon niet tekenen; ze hertrouwde met Engel Albertus SEYTE (° Bikschote ca. 1770), die na zijn vrouw overleed; dit echtpaar woonde in 1815 te Boezinge in het huis nr. 135; beiden waren dagloner[30]; bij haar overlijden was Alberta spinster.
2. Josepha Jacoba (° 8-9-1756, + Boezinge 5-11-1808): ongehuwd.
3. Maria Joanna Francisca (° 10-11-1759, + Boezinge 12-4-1828): ongehuwd; wordt in 1815 te Boezinge vermeld als Jeanne OOGHE 54 jaar, kleermaakster; ze woonde toen in het huis nr. 100 in sektie A (of B ?) samen met de 65-jarige spinster Isabelle HUYSSEUNE[31]; bij haar overlijden was Maria Joanna spinster.
4. Maria Theresia (= 10-11-1759, + Boezinge 4-1-1760): gedoopt als Maria Anna Theresia; haar meter was Maria Josepha OOGHE (haar nicht - zie III 5 ?).
5. Juliana Dymphna (° 14-11-1761, + Boezinge 29-10-1785): haar overlijdensakte bevat de vermelding *plebs pauper* (= arm volk); haar oom Joannes Josephus OOGHE was peter.
6. Catharina Coleta (° 5-12-1763).
7. Philip Joseph (° 14-10-1765, + Boezinge 22-9-1766).
8. Jacobus Ludovicus (° 2-7-1767), zie V 3.1.

- Man en vrouw staan ook soms vermeld als Philip Jacobus en Maria Josepha.

IV 3.5 Joannes Joseph OOGHE x **Anna Maria PONCEAU**
= Boezinge 10-9-1737 = Kaaskerke 7-7-1737
+ Boezinge 23-6-1775 + na haar man

Huwelijk: te Boezinge op 12-4-1763. Bij Merghelynck is er in dit verband sprake van Jean Jacques OOGHE, poorter en Anne Marie PONSEEL fa. Joseph en Marie ROBAEYS, vreemde[32].

Kinderen, allen geboren te Boezinge:

1. Maria Anna Theresia (° 2-3-1764, + Bikschote 7-4-1839): haar oom Philippus Joannes OOGHE trad op als peter in naam van Philippus Jacobus OOGHE, de grootvader van het kind; meter was Maria Anna Josepha OOGHE, in de akte omschreven als tante van Joannes Joseph, maar waarschijnlijk zijn nicht (zie III 5). Bij haar overlijden was Maria Anna Theresia spinster, weduwe van Franciscus

30. R.L. DEWULF-HEUS, *Volkstelling 1815 Arrondissement Ieper*, Westvlaams genootschap voor Familie- en Wapenkunde, p. 26.
31. *Idem*, p. 24 .
32. SAI, *F.M.*, nr. 18, dl. 37, reg. 34, f° 76.

MAVOU (naam onzeker) en voordien van Ignatius CAURA.

2. Basile Joseph (° 19-9-1765, + Boezinge 27-4-1766): Joannes Baptiste OOGHE was peter; de tafels van Boezinge vermelden ten onrechte dat Basile overleed in 1666.
3. Josepha Eugenia (° 3-11-1766, + Boezinge 15-11-1766): haar peter was Jan Baptiste OOGHE; overleed als Josepha Theresia.
4. Petrus Joannes (= 19-4-1768): zijn peter Jan Baptiste OOGHE tekende de doopakte. Vermoedelijk is het deze Petrus Joannes, die bij de volkstelling van 1815 te Reninge vermeld staat als Pierre HOOGHE, 48 jaar, werkman uit Boezinge, echtgenoot van Barbe VERBEKE uit Loker. Het echtpaar woonde in het huis nr. 154[33].
5. Albert Donatius (° 13-7-1769, + Zuidschote 29-5-1828): huwde te Elverdinge op 17-8-1800 met Marie Jeanne DE LIE (° Westvleteren 11-4-1776, + Zuidschote 31-7-1841); het echtpaar kreeg twee kinderen te Elverdinge en week daarna uit naar Zuidschote.
6. Joannes Jacobus (° 29-1-1771, + Boezinge 24-5-1774).
7. Joanna Theresia (° 30-1-1773).
8. Philip Jacobus (° 23-3-1774).
9. Maria Theresia (° 22-5-1775, + Boezinge 1-6-1775).

- Voor de vrouw wordt ook de voornaam Theresia gebruikt. Tevens wordt haar naam soms gespeld als PINSEEL. Volgens diverse doopakten van haar kinderen was ze afkomstig van Kaaskerke. Het onder haar naam vermelde doopsel is dat van een zekere Anna Maria PONSEAU, fa. Judocus (die in dezelfde tafels ook tweemaal als Josephus staat vermeld) en Maria Catharina ROGIERS. Anna Maria PONCEAU was nog in leven in 1800 bij het huwelijk van haar zoon Albert Donatius.

IV 5.3 Basile Joseph OOGHE
= Boezinge 2-7-1733
+ Langemark 10-7-1794

x1 **Christina Clara KESTEMAN**
= Boezinge 13-8-1733
+ Elverdinge 24-11-1772

x2 **Catharina Theresia MOREY**
° Elverdinge ?
+ Elverdinge 16-12-1810

Beroep: bij het overlijden van zijn laatste kind in 1785 was Basile landbouwer.

Huwelijk 1: te Boezinge op 25-6-1765. Basile, fs. Jean Baptiste en Marie CAENEN,

33. R.L. DEWULF-HEUS, *op. cit.*, p. 139.

en Christina, fa. Jacques en Marie Madeleine DE MEERSSEMAN, waren poorters van Ieper[34].
Huwelijk 2: te Elverdinge op 27-2-1773. Catharina Theresia MORRÉE ex Elverdinge was fa. Thoma ex Boezinge en Maria Anna SMAEGHE ex Westvleteren. Hoewel dit laatste echtpaar wel kinderen kreeg te Elverdinge, vindt men er het doopsel van Catharina Theresia niet terug.

Kinderen uit het eerste huwelijk:

1. Joannes Baptista (° Boezinge 30-7-1766): zijn oom Joannes Baptiste was peter. Zie V 5.3.1.
2. Carolus Eugenius (° Boezinge 6-5-1768, + idem 15-4-1769): zijn oom Josephus Ignatius was peter en tekende de akte.
3. Louis Jacques (° Elverdinge 11-7-1770, + idem 22-8-1775).
4. Charle Bartholome (° Elverdinge 31-8-1772, + idem 8-11-1772): zijn oom Josephus Ignatius was peter en tekende de akte.

Kinderen uit het tweede huwelijk, geboren te Elverdinge:

5. Barbe Cecile (= 4-6-1773, + Elverdinge 12-9-1844): haar doopakte is spoorloos. Een eenvoudig rekensommetje leert ons dat haar vader een onbekende is, ofwel dat Basile een buitenechtelijke verhouding had met Catharina MOREY; Barbe huwde François TITILLION, dagloner uit Noordschote, met wie ze in 1815 te Zuidschote woonde, sektie B nr. 4 (het eerste van hun 5 kinderen was echter te Noordschote geboren)[35]. Bij haar overlijden was Barbe weduwe en spinster.
6. Marie Jeanne (° 27-1-1774): Joseph OOGHE was peter; hij kon niet schrijven. Vermoedelijk is het deze vrouw die in 1815 als Marie HOOGE, 40 jaar, woonde te Elverdinge in het huis nr. 95. Ze was er dienstmeid bij de 72-jarige weduwe en rentenierster Marie VERMEULEN[36].
7. Ange Benoit (° 28-5-1775, + Elverdinge 29-7-1775).
8. Catherine Therese (° 10-10-1776, + Elverdinge 15-5-1833): werd gedoopt als Catharina Theresia Francisca. Ze was spinster; huwde de landbouwer Philippe Albertus HOLLEBEKE uit Woesten (° ca. 1778), met wie ze in 1815 te Zuidschote woonde, sektie B nr. 7; het eerste van haar 3 kinderen was echter te Noordschote geboren[37]. Bij haar overlijden was ze huisvrouw en haar echtgenoot werkman.
9. Therese Françoise (° 29-11-1779, + Elverdinge 20-3-1831): was eerst gehuwd met

34. SAI, *F.M.*, nr. 18, dl. 37, reg. 34, f° 185.
35. R.L. DEWULF-HEUS, *op. cit.*, p. 177.
36. *Idem*, p. 97.
37. *Idem*, p. 178.

Josephus Ludovicus VERHAEGHE en daarna met de landsman Joannes Josephus VERMEULEN, die haar overlijdensakte tekende.

10. Albert Joseph (° 23-3-1781, + Elverdinge 20-10-1852): huwde te Elverdinge op 13-9-1811 met Marie Catherine Therese Barbe SMAGGHE (° Westouter 14-12-1760 !), weduwe van Bartholomé VANDEVOORDE.
11. Eugenie Colette (° 5-8-1782, + Elverdinge 6-5-1803).
12. Pierre Jacques (° 5-8-1782, + Elverdinge 22-11-1805).
13. Marie Francisca (= 12-1-1785, + Elverdinge 24-1-1785).

- De tafels van Elverdinge vermelden ten onrechte dat Basile er in 1773 huwde met Maria Catharina CAENEN (zijn moeder!). De parochieregisters brengen in dit geval uitsluitsel.
- De schrijfwijze van de naam MOREY is onzeker: ook MORRÉE treedt vaak op.
- Basile was afwezig op het doopsel van de kinderen 6 en 7.
- Hij betaalde zijn jaarlijkse bijdrage als buitenpoorter vrijwel doorlopend over de periode 1770-1786[38].

IV 5.4 Jean Baptiste OOGHE
= Boezinge 24-8-1734
+ ...

x1 An. Cath. Genov. DESRAMAUT
° Reninge 7-8-1751
+ Boezinge 14-8-1782

x2 Anna Catharina LOOVELDE
° Boezinge ?
+ ...

Huwelijk 1: te Elverdinge op 16-1-1776. Jean Baptiste was jongman en koos zijn broer Basilius als getuige. Volgens Merghelynck was Jean Baptiste vreemde en vond het huwelijk plaats te Reninge[39].
Huwelijk 2: te Boezinge op 29-4-1783. Jean Baptiste tekende de huwelijksakte; getuige was zijn broer Joseph Ignatius. Anna Catharina was de weduwe van Antoon BOUDRY; ze kon niet tekenen.

Kinderen, uit het eerste huwelijk:

1. Joannes (= Kaaskerke 25-11-1776, + Boezinge 1-2-1785): de doopakten van 1776 ontbreken.
2. Rosa Clara (° Alveringem 22-4-1779, + Boezinge 12-6-1784): haar vader tekende de doopakte.

38. SAI, *F.M.*, nr. 24, dl. 8, f° 659v° en, dl. 9, f° 680v° .
39. SAI, *F.M.*, nr. 18, dl. 37, reg. 35, f° 245.

3. Franciscus Xaverius (° Alveringem 12-11-1780).

- In de overlijdensakten van de kinderen 1 en 2 wordt de vader Jean Baptiste telkens vermeld als *pauper* "(= arm).
- Naar aanleiding van het tweede huwelijk vermeldt Merghelynck dat Jean Baptiste één zoon had en dat Anne Catherine LOVELDE, fa. Pierre Ferdinand en Marie Catherine MOUREZ, poorteres, 6 kinderen had[40]. Men vindt haar ouders weliswaar terug in de tafels van Boezinge (het echtpaar kreeg er kinderen tussen 1730 en 1750), doch onder de namen LOOFVELDE, LOOVELDE en LOVELDE is geen enkele 'Anna Catharina' geregistreerd.
- Het blijft natuurlijk de vraag of bovenstaande lijst van kinderen volledig is, temeer daar men van het tweede echtpaar te Boezinge en Elverdinge geen enkel spoor terugvindt.

IV 5.7 Joseph Ignatius OOGHE x **Josepha Clara DEROO**
= Boezinge 20-4-1739 ° Boezinge ?
+ ... + ...

Huwelijk: te Boezinge op 21-1-1783. Joseph was jongman; getuige was zijn broer Jean Baptiste; beiden waren werkman en tekenden de akte. Josepha, fa. Jois, was weduwe van Franciscus Marinus BAEYEN uit Brielen. Josepha kon niet schrijven.

- Joseph Ignatius betaalde zijn bijdrage als buitenpoorter vrijwel doorlopend over de periode 1782-1794[41].
- In 1815 was Joseph Ignatius dagloner en woonde te Boezinge in het huis gelegen sektie A (of B?) nr. 47, samen met een werkman-schoenmaker en een kleermaaksters[42] [40].

IV 7.3 François Ignace OOGHE **x1** **Marie Jeanne HERREWYN**
° Dikkebus 15-2-1740 ° Hondschote (F) ca. 1735
+ Killem (F) 21-3-1813 + Killem 25-4-1792

x2 Anne Barbe MAECKELBERGHE
° Killem 27-3-1767
+ Killem voor 23-9-1859

40. SAI, *F.M.*, nr. 18, dl. 37, reg. 37, f° 6.
41. SAI, *F.M.*, nr. 24, dl. 9, f° 65.
42. R.L. DEWULF-HEUS, *op. cit.*, p. 37.

Beroep man: dagloner; hij wordt ook éénmaal vermeld als verkoper.

Huwelijk 1: te Killem op 20-11-1762. François Ignace was poorter; Marie Jeanne, fa. Jean Baptiste en Anne Marie BECKAERT, was vreemde[43].
Huwelijk 2: te Killem op 12-11-1793. Anne Barbe was meid; ze was de dochter van Pierre François en Jeanne Jacqueline DOYEN.

Kinderen uit het eerste huwelijk:

1. Pierre François Ignace (° Oostkappel (F)), zie V 7.3.1.
2. Jean Baptiste (° Killem): huwde met Jeane Therese BRICKE op 4 prairial jaar VI (23-5-1796).
3. Godelieve Barbe Jacqueline (° Killem ca. 1779): dagloonster, woonachtig te Hondschote, waar ze (75 jaar oud) in 1854 in het hospice overleed als weduwe van Pierre François CRITON en daarna van Pierre Jacques BLONDEZ, beiden overleden te Hondschote.

Kinderen uit het tweede huwelijk, geboren te Killem:

4. Anne Barbe Therese (° 14 pluviose jaar IV) (3-2-1796), zie V 7.3.4.
5. Isabelle Therese (° 9 ventose jaar VI, + Killem 28 ventose IX) (28-2-1798, 19-3-1801).
6. Maria Therese Constance (° 13 nivose VII (3-1-1800): ze huwde met Louis Martin CORDIER, was dagloonster en overleed te Hondschote op 23-9-1859 in haar huis gelegen *section de la campagne* nr. 22.
7. Isabelle Rosalie Victoire (° 9 brumaire XIV, + Duinkerke 5-11-1834) (° 1-11-1805): huwde de dagloner Pierre Louis Honoré LECOMPTE.

- Voor het eerste huwelijk is het aantal kinderen en hun volgorde onzeker.

V 3.1	**Jacques Louis OOGHE**	x	**Anne Catherine GADEYNE**
	= Boezinge 2-7-1767		° Langemark 3-5-1765
	+ Boezinge 5-4-1828		+ Boezinge 27-11-1859

Beroep: de man was dagloner; in 1826 worden de echtgenoten vermeld als werklieden; Anne Catherine was linnenwasster in 1835.

Kinderen, geboren te Boezinge:

43. SAI, *F.M.*, nr. 18, dl. 37, reg. 34, f° 166.

1. Pieter Jacobus (° 18-5-1799): deze zijtak stierf uit te Boezinge; drie van zijn vier kinderen stierven jong; de enige overgebleven zoon, Arnoldus Hypolitus, bracht slechts twee doodgeboren kinderen voort.
2. Louis Albert (° 21-3-1807): zijn afstammelingen bleven tot het begin van de 20ste eeuw te Boezinge wonen en hebben zich daarna verspreid, o.m. naar Brussel (een zijtak zonder mannelijke afstammelingen) en naar het Noord-Franse Lomme (dit spoor eindigt er met het overlijden van Jules Marie OOGHE op 12-1-1963); andere hedendaagse afstammelingen vindt men in Elverdinge, Sint-Jan-ter-Biezen en Watou.

- Het is natuurlijk zeer de vraag of deze lijst van kinderen volledig is.
- Jacques Louis ondertekende de geboorteakte van zijn zoon Louis Albert.
- In 1815 woonde het echtpaar in het huis gelegen sektie A (B?) nr. 20[44].

V 5.3.1 Jean Baptiste OOGHE x **Isabelle Claire KINOO**
° Boezinge 30-7-1766 ° Elverdinge 10-9-1769
+ Vlamertinge 21-8-1836 + Vlamertinge 31-3-1831

Beroep: Jean Baptiste wordt vermeld als *cultivateur* en hovenier; zijn vrouw als landbouwster en werkvrouw.

Huwelijk: te Elverdinge op 30-3-1799. Beiden tekenden de akte. De vrouw tekende KINOO. Jean Baptiste woonde toen reeds te Elverdinge.

Kinderen, geboren te Vlamertinge:

1. Mary Therese (° 7-1-1800, + Vlamertinge 8-3-1815).
2. Amelie Françoise (° 21-5-1801, + Vlamertinge 16-9-1860): ze huwde te Vlamertinge op 17-5-1825 met de landbouwer Petrus Albertus BOSSAERT (° Brielen 16-3-1797); de getuigen van de bruid waren haar ooms Josephus VERHAEGHE, 65 jaar, landbouwer te Elverdinge en Albertus OOGHE, 43 jaar, metselaar te Elverdinge; beide echtelieden, alsook de ouders en de getuigen van de bruid tekenden de akte. Bij het overlijden van zijn schoonvader wordt Petrus BOSSAERT vermeld als vlaswerker; bij het overlijden van zijn vrouw was hij werkman.

- Hoewel meestal gespeld als KINOO, treedt de naam ook op als KINNO en zelfs KENOUT.
- Jean OOGHE, hovenier, en Isabelle Claire KENOUT woonden in 1815 te Vlamer-

44. R.L. DEWULF-HEUS, *op. cit*, p. 36.

tinge op het adres *la place* nr. 296 samen met hun twee dochters[45].

V 7.3.1 Pierre François Ignace OOGHE x **Jeanne Therese LEFEBVRE**
° Oostkappel ° Hondschote ca. 1771
+ ... + ...

Beroep: landbouwer.

Huwelijk: te Killem op 17 messidor V (5-7-1797). Jeanne was 26 jaar.

Kinderen, geboren te Killem:

1. Pierre Cornil (° 18 termidor VI) (5-8-1798).
2. Barbe Victoire Helene (° 19 pluviose VIII) (8-2-1800).
3. Marie Jeanne Constance (° 4 nivose X): ze overleed dezelfde dag onder de voornamen Marie Jacoba.

V 7.3.4 Anne Barbe Therese OOGHE **x1 François Jean Char. LEROY**
° Killem 14 pluviose IV ° ...
+ Duinkerke 9-9-1854 + ...

x2 Jean François BETHERIZZE
° Duinkerke 9-12-1800
+ ...

Natuurlijke kinderen:

1. Jacques Cornil OOGHE (° Killem 24-10-1815).
2. doodgeboren kind te Duinkerke op 22-5-1837.

Huwelijk 1: te Duinkerke op 8-8-1838. François was weduwnaar van Jeanne Joseph VANDEWALLE en zoon van wijlen Pierre Vaast LEROY (cabaretier) en Marie Madeleine LANCET.
Huwelijk 2: te Duinkerke op 27-11-1844. Dagloner Jean François was weduwnaar van Brigitte Jeanne CLINCKAERT en zoon van Jean BETHERIZZE en Dorothée Benoite LUSSEN.

- Van Anne Barbe wordt nooit een beroep vermeld.

45. *Idem*, 1815, p. 130

- Ze overleed in het hospice te Duinkerke.

De afstammelingen van de hierboven vermelde Jacques Cornil OOGHE hebben zich vooral over Noord-Frankrijk verspreid. Men vindt ze tegenwoordig in volgende gemeenten : Sennecey-lez-Dijon (Côte d'or), Santes, Le Maisnil, Duinkerke, Tetegem, St-Pol-sur-Mer, Loon-Plage, Rijsel, Venissieux (nabij Lyon).
Bij mijn weten vond slechts één afstammelinge de weg naar België terug; ze woont te Moeskroen.

7. Uitzonderingen op de regel

Alle in de tafels van Elverdinge optredende naamgenoten komen voor in de hierboven vermelde stamboom. Voor Boezinge en Dikkebus is dit niet het geval.

a. Dopen

- Te Boezinge vindt men 5 kinderen van George Joseph OOGHE, de 4 eerste met Maria Agneta DEKONYNCK, het laatste met Anna Maria GLORIE. Het betreft hier een spellingsfout in de tafels: uit de parochieregisters blijkt dat het hier gaat om George Joseph COGHE; de man was afkomstig van Gits.
- Zowel te Boezinge als te Dikkebus vindt men een reeks kinderen van het echtpaar Petrus Jan Innocentius OOGHE - Catharina Theresia LORIDAN. Het betreft hier mijn oud-ouders; Petrus was afkomstig van Langemark en behoort tot zijtak C in mijn stamboom.

b. Huwelijken en overlijdens

- Genoveva OOGHE (° ?, + Dikkebus 27-10-1723) huwde te Dikkebus op 14-10-1710 met Petrus CAURA en hertrouwde er op 13-6-1715 met Hieronymus CAULIER. Haar overlijdensakte en de eerste huwelijksakte bevatten geen aanwijzingen over haar herkomst. De tweede huwelijksakte ontbreekt in de parochieregisters. Ook Merghelynck brengt geen uitsluitsel: uit nr. 24, deel 7, f° 252 blijkt dat Pieter CAURA, fs. Carel, poorter, eerst gehuwd was met Catrine RASTELET, fa. Joris, vreemde *(passé 31 mey 1698)* en daarna hertrouwde met Genoveva. Van deze laatste wordt echter enkel de voornaam vermeld.
  In de periode 1650-1700 kon ik tot op heden slechts één doopsel van een Genoveva vinden. Er is dus een redelijke kans dat we hier te maken hebben met Genoveva OOGHE (= Langemark 15-4-1680), fa. Judocus en

Maria VANHOOVE.

- Anna Maria OOGHE (° Merkem 25-6-1721, + Boezinge 11-10-1783) huwde te Boezinge op 1-5-1764 met Matheus Ludovicus BORRY. Ze behoort tot de tak OOGHE uit Merkem en komt dus aan bod in een volgend artikel.
- Hetzelfde geldt voor Thecla OOGHE (° Merkem 26-1-1727, + Boezinge 15- 3-1769), die te Boezinge op 23-3-1752 huwde met Jacques Charles Eugenius VAN EECKE.
- Het onder III 3 vermelde huwelijk van Philip OOGHE en Petronella Theresia PINSEEL komt niet voor in het nr. 18 van Merghelynck. Dit echtpaar kreeg blijkbaar geen kinderen. De vrouw overleed te Boezinge op 2-6-1745. Hierna ontbreekt elk spoor van Philip. Ondanks de vele gemeenten, die ik reeds heb nagezien, blijft ook zijn geboorteplaats een raadsel.
- Petronella Theresia OOGHE (= Bikschote 5-5-1717, + Boezinge 5-10-1779) huwde te Boezinge op 10-9-1739 met Franciscus CREVE. Ze behoort tot een tak, die afkomstig was van Staden. Deze tak verdient een studie op zich.
- Resten nog 3 huwelijken van vrouwen te Boezinge:
  - Clara Theresia OOGHE - Alexander DESMYTTER (10-2-1711).
  - Maria Catharina OOGHE - Joannes BRAEM (25-2-1727).
  - Joanna OOGHE - Cornelius DEBYE (2-11-1744).

  Men vindt deze huwelijken niet onder het nr. 18 van Merghelynck. Zonder beschikbare parochieregisters en met hun frequent gebruikte voornamen als enig steunpunt, is het onmogelijk een redelijke verklaring te geven voor hun herkomst.

Met dank aan Madeleine OOGHE (+) - MATAGNE, Duinkerke en Johan BEUN, Ieper.

Onder de titel *Mesen. Een kleine stad met een grote geschiedenis* laat Johan Beun ons in nr. 189 (1994/3, pp. 5-36) van HET TIJDSCHRIFT VAN HET GEMEENTEKREDIET kennismaken met het wel en wee van het kleinste stadje van Belgie, vanaf de vroegste sporen van uit het Keltisch afgeleide Moinikinio tot het hedendaagse Mesen, dat door hardnekkig vasthouden aan de faciliteiten voor haar Franstalige inwoners aan de fusies van 1976 ontsnapte.

Haardstedentelling Passendale 1604

Dr. fil. Wilfried BEELE — Ieper

In het Ieperse Stadsarchief, Fonds Kasselrij Ieper, 2de reeks nr. 121, bevindt er zich een haardstedentelling van Passendale voor het jaar 1604. Ze werd opgemaakt door de *poincters* Pauwels OOGHE, Guillaeme VERBRUGGHE en Maerten VAN WIELDEMES, naar aanleiding van een ordonnantie van het Kasselrijbestuur, gedateerd op 17 juli van dat jaar. De bedoeling van de overheid was zoals altijd: belasting innen. De totale som beliep 240 pond. Vermits het aantal haardsteden 51 bedroeg, 42 *inckele* en 9 *dobbele*, wat gelijkstaat met 60 *inckele*, diende er per *inckele* haardstede dus 4 pond betaald te worden.

Hieronder volgt nu de integrale tekst van het document. De nummering van de haardsteden hebben we er zelf aan toegevoegd.

Quohier van*de* herdtsteeden der prochije van Passchendaele:

1	jo*ncheer* Fransois VAN LANGHEMERSCH	2
2	Guillaeme V*ER*HALLE	2
3	Maillaert VAN*DEN* AMEELE	1
4	*Pieter* DIEUSAERT	2
5	Claijs VALMAERE	1
6	Jan DE WAELE	1
7	Gillis BROUCKAERT	2
8	Meghiel DE SNEICK dict BLOM*M*E	1
9	Jacob CLAIJS	1
10	Rougier VAN OOSTHUUSE	1
11	*Pieter* WILLEM	1
12	Andries BLANCKAERT	1
13	*Pieter* GOUDEZOENE	1
14	Cornelis PUTTEVIN	1
15	Guilla*m*e BLANCKAERT	1
16	Fransois LE COCK	1
17	Noe BREIJNNE	1
18	Baudewijn DE CAPMAKER	1
19	Jan VAN DAELE	1

20	Adriae*n* PH*I*L*I*PS	1
21	Jehan MAXILLE	1
22	Maerten WILDERMERSCH	2
23	Jan TANGHE	1
24	Xpriaen HEBBINCK	1
25	Baudewijn KIECKE*N*	1
26	Christiae*n* HUUGHEBAERT	1
27	Claijs FREMAULT	1
28	Passchier SISAU	1
29	Maercx DE VACHT	1
30	Jacob LAUWERS	1
31	Baudewijn DE VISSCHERE	1
32	Pie*te*r ADAEM	1
33	Jan DE HONDT	2
34	Anthoene DE BOUVAIJNNE	2
35	Marijn BOUCKENOOGHE	1
36	Jooris LAUWERS	1
37	Pauwels BOLLAERT	1
38	Pie*te*r PAUWELIN	1
39	Jehan CHARLES	1
40	Jehan DE NOIJE*N*	1
41	Mahieu WESTERLINCK	1
42	Pie*re* LE MIERRE	1
43	Anthoene LORTHIOR	1
44	Mechiel SALOMME	1
45	Pie*re* LE FRANSE	1
46	Pie*re* ROOSE	1
47	Pauwels OOGHE	1
48	Guillaeme VE*R*BRUGGHE	1
49	Jan DE SMEDT	2
50	Rougier LE COCK	2
51	Daneel BUSSCHOP	1

Uutbringhendee xlii inckele & neghen dobbele, compt tzaemen tsestich herdtsteeden.

Aldus bij ons onderscr*e*ve*n* als poincters der voors*eide* prochije bevonden & upgheteekent volghende dordonnansije van mijnen heeren bailliu & schepenen van der sale & casselrije van Ijpere, indaeten vanden xviien deser maent julij 1604.

Toorcon*den* ons handteekent hier onder ghestelt: (bij laste)

Pauwels OOGHE, Guillaeme VERBRUGGHE, Maerten VAN WIELDEMES

Som*m*e: ijcxl £ p

Ieperse geloofsvluchtelingen ca. 1567-1570

P.J.K. VAN WERKHOOVEN – Hilversum (NL)

In *Westhoek-info* van juli 1994 publiceerde Dr. Raingard Esser uit Keulen een interessant artikel over de geloofsvluchtelingen uit Ieper e.o. die omstreeks 1560-1580 de wijk namen naar Sandwich en Norwich in Engeland[1]. In de laatste alinea wordt gesteld: *Communication on a private level is hard to trace,* een verzuchting die ongetwijfeld juist is, maar die mij niettemin aanzette tot het schrijven van deze reactie.

In het midden van de vorige eeuw verschenen regelmatig de *Bijdragen tot de Oudheidkunde en Geschiedenis inzonderheid van Zeeuwsch-Vlaanderen,* onder redactie van H.Q.Janssen en J.H. van Dale. In 1857 wijdde Janssen een hele uitgave (ca. 90 blzn.) aan *De Hervormde Vlugtelingen van Yperen in Engeland,* geschetst aan de hand van hun brieven. In de loop der tijd – volgens de auteur vermoedelijk door inbeslagname tijdens huiszoekingen – is een 65-tal van die brieven terecht gekomen in het Stadsarchief van Ieper en in veel gevallen droeg die correspondentie juist een privé karakter, zodat wij in ieder geval enig idee krijgen van de privézaken die, langs clandestiene weg, per brief werden behandeld tussen de in Engeland verblijvende vluchtelingen en hun in Ieper achtergebleven familieleden en/of vrienden. Niet de volledige brieven zijn gepubliceerd doch slechts delen eruit, hetgeen achteraf te betreuren valt omdat tijdens W.O.-I het Ieperse archief voor 90 % werd verwoest, zowel het gebouw als de onvervangbare archivalia.
Ter illustratie volgen enkele voorbeelden van de bovenbedoelde brieven:

Blz. 232/233, Norwich 1 oktober 1567, Willem BRICXES aan zijn huisvrouw:
«Hij verlangt, dat zijne huisvrouw vrage aan 'onse zuster tot sinte claeren', om de weide te mogen behouden, totdat hij in 't land kome of tot de pacht uit is. Adres: 'sij gegheven aan Jaquez de Bure, pensier in de lange mersche om voort te beschicken ande huusvr. van Willem Bricxes tot Ypre' ...».

1. R. ESSER, *The Norwich Strangers and the Sandwich Connection*, in, WESTHOEK-INFO, jg. X, afl. 2 (juli 1994), pp. 66-81.

Blz. 247, (1567 ?), Clais WEVELE aan Tanneken RABAUS, zijn huisvrouw:
«.... 'Ic bidde u vrindelicke, dat ghij sout willen naer volghen. Groet Magriete de Blekeghe, de weve van Maēx Rickeuaert, ende ic bidde huer vrindelicke met goeder herten sere, datse niet ēn come sonder mijn wief meyde te bringhen; want men begunt werken in de sayen .... Compt also haest als ghij moeghelic is, want ic en hebbe gheen rust voor dat ghy by my zijt' ....».

Blz. 252/253, 7 januari 1568, Adriaan WALLEWEIN aan Gelein EVERAERT:
«'Gheluc, salicheyt ende welvaert, beminde vrient en cosijn. De oorzake mijns schrijvens es niets anders, dan dat ic verstaen hebbe, dat mijn heeren vander wet hu gheautirizeirt hebben met m^re^ Adriaen de Bloc, ons oom, als vooght van Copkin, mijn joncxste broeder; en ic hebbe ooc verstaen, dat ghy den jonghen thuus gehaelt hebt. Dus bidde ic hu, wilt hem bezorgen, dat ghy met een copman tot Rijssele besteyden zij, die hantieringhe doet in weet, meede ēn in lakens; want hy es beginnen stilleren in de copmanscepe van lakenen en heift meer dan een jaer tot Andwerpe ghewont ēn in de Nieukersche halle lakenen vercocht, zo dat hy daer inne wel hervaren beghint te zijne; ....'».

Blz. 261, 19 mei (1568?), Pieter DE WULF aan Victor FRUUTIER:
.... De schrijver verwondert zich erover «'dat ghy die een eerlyck man weise wilt ende wel hebt waerby leiven, dat ghy gheen consientie en maeckt dat ghy dus langhe mijn goedt in u ghewelt houdende zijt'....». Hij verwijt Fruutier misbruik te maken van de situatie omdat deze wel weet «'dat ic int landt niet comen en mach om der groote tyrannie wille, die men aldaer anrecht, insonderheit inde stadt van Ypere, ...'».

Ik meen met deze weinige voorbeelden te mogen volstaan. In verhouding tot het aantal vluchtelingen is het aantal brieven zeker zeer beperkt, maar de gepubliceerde inhoud geeft toch een behoorlijk beeld van het persoonlijk wel en wee, zowel van de vluchtelingen als van de thuisblijvers.
De publicatie maakt tevens melding van de overeenkomst die in september 1566 werd gesloten tussen de Graaf van Egmond (Gouverneur van Vlaanderen en Artois) en de Ieperse hervormden. De lijst van de 190 ondertekenaars wordt in extenso weergegeven en bovendien wordt aansluitend nadere informatie verstrekt over de belangrijkste figuren in die lijst.

Enkele jaren geleden heb ik het origineel van de publicatie geschonken aan de kring *Westhoek* en wel via de secretaris, de heer Jaak Decaestecker. Belanghebbende zullen dus bij hem zeker inzage kunnen krijgen[2]. Zowel voor historici als voor genealogen is het een bron die van groot belang geacht moet worden voor die spannende periode in de geschiedenis van Ieper.

Gelegenheidsvondsten

STADSARCHIEF DUINKERKE, 57/1, *tbanbouck der Stede van Duinckercke inhoudende alle de bannen ende andere criminele connessen.*
f° 131, 1562: Michiel MARCAT, meulenaere en poorter van Dunckercke 't lezen van verboden boucke, de Heilighe Scrifture te willen verstaene naer uwen eijghen zin.
f° 133: Philips VASSEUR, idem.

RIJKSARCHIEF BRUGGE, *Kasselrij Veurne,* 1051, Wettelijke passeringen Leisele, f° 80.
20 augustus 1631: procuratie speciael voor ghesworen politicque mannen binnen Noortwitz in Ingelant over Abraham DIERICX & Jan HENTEN, cooplieden aldaer gheautoriseerde voochden van Tobias, Abigael & Susanne, kinderen van Rachel COUSSE, fa. Isaack fs. Adriaen x Omaerine VANDEN BOOMGAERDE, x Thomas STUAERT.

STADSARCHIEF HONDSCHOTE, *FF,* 29/13.
13 november 1604: procuratie voor notaris Pieter ENTE en getuigen in Sandwich. Hoirs Antheunis VERBUERE x Francine, Lauwers VERBUERE woont in Zandwich in Inghelant, Jan, Preijne x Clays DE KEUWERE, Jorijne.

10 december 1604: procuratie voor notaris en getuigen in Sandwich. Jacob CARNIER x Adriaenken LOUCHART fa. Jan & Margriete MANTEEL fa. Hendrijck.

Jef CAILLIAU, Koksijde

---

2. Een exemplaar van *De Hervormde Vlugtelingen* ... is o.a. ook raadpleegbaar op het Ieperse Stadsarchief, Lange Meersstraat 9.
Naast deze 'Ieperse' brieven werden nog een aantal correspondenties van vluchtelingen uit de Nederlanden met het thuisfront en vice versa uitgegeven, zie: L. VANDAMME, *Een edelman uit het Westkwartier in Engeland: Charles Vasquez (1568-1578),* in: HET BELOOFDE LAND. ACHT OPSTELLEN OVER WERKEN, GELOVEN EN VLUCHTEN TIJDENS DE XVIe EN XVIIe EEUW, voetnoot 3, p. 117 (nvdr).

Sprokkels

John DESREUMAUX – Geluwe

Volgend aliterend versje vonden we terug in het Ieperse Stadsarchief in de minuten van de wettelijke passeringen 1568-1571, Kasselrij Ieper I/62 (oud nr. 4921).
De schrijver die zijn nieuwe pluim uittestte, weet niet hoe raak zijn woorden waren (en nog zijn). Het versje legt in vier zinnen een waanzinnige periode vast. De *Bloedraad,* of Raad van Beroerten, werkte in 1570 op volle toeren, waarbij betaalde verklikking en verraad hoogtij vierden. Misschien werd de opsteller zelf geconfronteerd met de *Nieuwe Religie,* en de gevolgen ervan.

Menich man compt daer menich man es
Menich man en weet niet wie menich man es
Wist menich man wie menich man waere
Menich man zoude te meer menich mans eere bewaeren

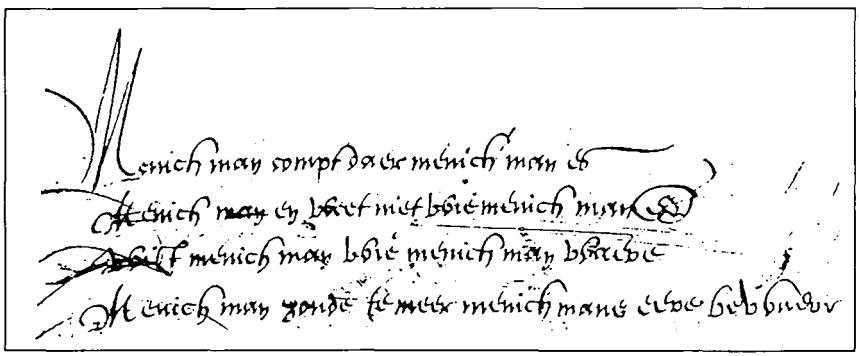

Prachtig!

Als toemaatje geven we ook volgende 'vérité de La Palice' weer (onder het bovenvermeld versje geschreven).

A mon bon ami(,) salut(,) je nay
point soif quant jay bien bus
[Ach mijn goede vriend, goeiendag, ik heb geen dorst meer wanneer ik goed gedronken heb].

Boekennieuws

H. VANDENBERGHE, ***Halmen en renten van het Zwynland***, -VRIENDEN VAN HET POPERINGS ARCHIEF, Poperinge, 1993.
De Vrienden van het Poperings Archief maken zich niet alleen verdienstelijk door het geven van de zo broodnodige lessen paleografie aan de archiefbezoekers. Met hun reeks publicaties *Croonestucken* wordt stukje bij beetje het ongekend rijke archief van Poperinge ontsloten. Naast het eigenlijke archief van de stad kwam daar ook het archief van de heerlijkheid het Zwynland in terecht. Deze heerlijkheid – die een aantal naamgenoten heeft in de streek – strekte zich uit rond de stad en was aanzienlijk qua oppervlakte. Het archief ervan bleef bewaard (vanaf de 17de eeuw), doch werd slechts zelden geconsulteerd. Ervaren paleograaf Henri Vandenberghe bewerkte de halmen (verkopingen) en renten voor de periode 1612-1699. Men vindt er het genealogisch namenmateriaal, toponymische elementen, kort regest van de handeling. Het werk bestaat uit drie delen – in één – met elk een afzonderlijke index. Het wordt voorafgegaan door een proeve tot het schrijven van de geschiedenis van de heerlijkheid door Kristof Papin voor een periode van ca. 1.000 jaar. Meteen de situering van het geheel in zijn historisch kader.

H. VANDENBERGHE, *Halmen en renten ...*, met inleiding over de geschiedenis van de heerlijkheid tijdens het Ancien Régime, Croonestucken XVI, 1993, ca. 200 p. is te verkrijgen op het Stadsarchief tegen 350 fr., of door overschrijving van 400 fr. op rek. 001-1899961-01 van de Vrienden van het Poperings Archief, 8970 Poperinge. [red].

J.-L. DECHERF, ***Chapelles en Flandre ... Steenwerck***, Morbeque, 1993.
Een boek over kapelletjes in het Frans-Vlaamse Steenwerk. Waar men gaat langs Vlaamse wegen ... komt men gelukkig nog steeds kapelletjes tegen. Een zo typisch verschijnsel voor het Vlaamse land, dat we er jammer genoeg veelal gewoon aan voorbij gaan zonder er al té grote aandacht aan te schenken. De tijd dat ieder kapelletje zijn eigen devotie kende is al lang voorbij, al kennen bepaalde kapelletjes dit nog wel. Onze zorg voor dit stukje architectuur is ondermaats. Niet enkel blijkt het interieur van vele kapelletjes leeggeroofd te zijn door beeldendieven, ook door verwaarlozing vervallen vele kapelletjes tot ruïnes. Andere kapelletjes worden met afbraak bedreigd of zijn intussen al tegen de vlakte gegaan.
Dan pas begrijpt men hoe een werk als dit nut kan hebben. Opeens wordt men gewezen op de verschillende facetten van de kapelletjes: architectuur, devotie, geschiedenis, ... *Chapelles ...* is een grondig gedocumenteerd boek waarin J.-L. Decherf de geschiedenis van deze kapelletjes schetst vanaf de 16de eeuw (oudste

vermelding in 1519). En zo is het interessant vast te stellen dat er inderdaad al kapelletjes bestonden vóór de contra-reformatorische beweging na de godsdienst-troebelen van de 16de eeuw, waaraan de opkomst van dergelijke kapelletjes gewoonlijk wordt toegeschreven.
De auteur behandelt niet alleen de nog bestaande, maar tevens de al verdwenen kapelletjes. Naast de architecturale kenmerken en de situatie waarin de kapel ontstond, schenkt de auteur tevens aandacht aan de devotie die bestond/bestaat rond de kapel. Een boek dat zeker aan te raden is en hopelijk wat navolging zal kennen, al was het maar om ons te laten inzien dat de redding van dat stukje cultuurpatrimonium hoogdringend is.

[Kristof PAPIN, Poperinge]

K. PAPIN, ***Doothalmen Kasselrij Ieper 1624-1793,*** - FAMILIA ET PATRIA, Roeselare 1994.
Staten van goed zijn uitermate interessante bronnen voor familiekundigen. Al in 1975 publiceerde Familia et Patria *Doothalmen kasselrij Ieper 1524-1606* door J. Vanderhaeghe. Nu verschijnen bij deze uitgeverij de *Doothalmen Kasselrij Ieper 1624-1793.* Dankzij Kristof Papin, die deze in het Stadsarchief van Ieper bewaarde registers geduldig uitploos, wordt dit belangrijk deel van het archief van de kasselrij Ieper toegankelijk.

K. PAPIN, *Doothalmen ...*, VIII + 223 blzn., 20/14, paperback, 450 fr. bij de uitgever: Iepersestraat 99, 8800 Roeselare, tel. 051/ 21 19 59 of Brugsesteenweg 145, tel. 051/ 22 72 88.

K. PAPIN en H. VANDENBERGHE, ***Afkortingen in het oud-schrift,*** -FAMILIA ET PATRIA, Roeselare, 1994.
Bij het lezen van oud-schrift worden wij herhaaldelijk geconfronteerd met afkortingen of abbreviaturen die soms moeilijk te ontleden zijn. Bij Familia et Patria verschijnt nu een werkje dat de vorser probleemloos moet toelaten een groot aantal van deze afkortingen probleemloos te onderkennen. Op dit vlak is dit de eerste dergelijke handleiding in ons taalgebied. Gedurende een flink aantal jaren hebben de samenstellers ruim 1.000 afkortingen die zij her en der in oude archiefstukken aantroffen, opgetekend en verzameld. Deze abbreviaturen, alfabetisch gerangschikt, worden in de uitgave in het oud-schrift vermeld. Daarnaast vinden wij het woord voluit in een hedendaags letterschrift.

K. PAPIN en H. VANDENBERGHE, *Afkortingen ...*, ca. 100 blzn., 20/14, paperback, 200 fr. bij de uitgever (zie hiervoor).

De Westhoek in het Oostendse notariaat Van Caillie (4)

Jean COOPMAN — Oostende

[Vervolg *WH-info*, X, afl. 1, p. 36]

1941 – 22/133: 26 oktober 1731
Dhr. Ferdinand VAN BEERBLOCK en Jacob DE WITTE, schepenen, voorts srs. Henri Carlos GYSELINCK, Arnoldus HOYS, jo^e^ de wed. van sr. Jan VERHAEREN, Herbaldus ROOTSAERT, Jan DAGELET, Gillis REYNGOET en Eduard WILSON, crediteurs van de boedel van Hertog LEVY, gefailleerde te Oostende, machtigen sr. Frans VERBEKE, koopman te Ieper, om te ontvangen van procureur sr. PYPE te Ieper 60 £ 3 sch. 6 gr. Vlaams, welke som toekomt aan de boedel van Hertog LEVY uit de boedel van Bartholomeus DE COURTRAIRAS te Ieper.

1941 – 24/32: 20 april 1733
John STRACHAN, schipper op de sloep genaamd *The John and Betty sloop*, geladen met 10 blokken tin en 1.000 pond aluin, verscheept door dhr. Jacques Frans DE WITTE, te leveren te Oostende, is aangekomen. Daar hij echter opgevaren is naar Brugge legt Jacob PIETERSSENS, commissionaris van dhr. Jan LE GRAVERAND, wonende te Ieper, aan wie de lading toebehoort, klacht neer dat heden opzettelijk van Nieuwpoort gekomen is Pieter DEVOS met wagen en paarden om de lading naar Nieuwpoort te voeren en vandaar met de barge naar Ieper.

1941 – 24/110: 10 november 1738
Antoon BAILLEUR, schipper op de billander *St.-Michel* van Ieper, met zijn stuurman Jacob DE LANGE en zijn bootsman Boudewijn ARDAEN, verklaren dat zij met hun lading van suiker, koper, lood, tin en *pamente* op 8 nov. vertrokken zijn van Londen en gisteren verplicht geweest zijn te Oostende binnen te lopen wegens de zware storm, waardoor zij Nieuwpoort niet durfden aandoen.

1941 – 29/50: 10 juli 1738
Joannes Petrus en Joannes Franciscus fii Pieter WILLEM, verwekt bij Marie fa. Guilliame DE MEY, beiden meerderjarig, verklaren goed te keuren de inhoud van de procuratie door Pieter Guiliame DE MEY, hun oom materneel, gegeven aan mr. Albert Frans VAN ROBAYS, griffier van Voormezele, gepasseerd voor notaris en secretaris VANDER MEERSCH te Ieper op 8 april 1738, om te vervolgen hun aandeel in hun

successie bij het overlijden van jo^e^ Marie Martine fa. Jan DEMEY, wed. van dhr. en mr. Mathijs DE COUSSEMAKER, gewezen Raadspensionaris van Ieper.

1941 – 30/29: 14 maart 1739
Dhr. Pieter PITET, baljuw, gehuwd met jo^e^ Marie MAES, vrouw Marie SIMOENS, douarière van jo^r^ Henri DOLPHIN, jo^e^ Judoca MAES, meerderjarige jongedochter, jo^e^ Marie Anna MAES gehuwd met dhr. Joannes CAPPIET, jo^e^ Anne DE SCHOON-AMILLE wed. van dhr. en mr. Matheus Martinus MAES, machtig over haar uitlandige zoon sr. Frans MAES bij procuratie gepasseerd te Banquibazon in Bengalen op 4 januari 1737 voor sr. Antone DE DUENAS, griffier van Z.K.M. en dhr. en mr. Joannes Ignatius VAN DEN HEEDE, voorschepen machtig over don Carlos GOFFOY, gehuwd met jo^e^ Marie Anna MAES, bij procuratie te Luxemburg op 25 maart 1736 voor notaris Jean Augustin BROUCQ, allen erfgenamen van dhr. Matheo MAES en zijn overleden echtgenote Marie VAN GINDERTALEN, die hebben machtig gemaakt dhr. Jan MAES en voorn. Joannes CAPPIET om zich gezamenlijk te begeven naar Ieper en aldaar akkoord te maken over zekere aanspraken van voorn. sterfhuizen, nu hun erfgenamen, ten laste van de ergenamen van Guilielmus CLAEYSENS te Ieper.

1941 – 30/70: 12 augustus 1739
Huwkontrakt tussen Judocus DE CLERCK fs. Judoci, ° Ieper, jongman van 39 j. en Marie Françoise VAN OUTRIVE fa. Norberti, jongedochter van 37 j. ° Ginste bij Kortrijk.

1940 – 26/23: 17 april 1726
Dhr. en mr. Jan Baptist STALPAERT dokter in de medicijnen verklaart ten verzoeke van jo^r^ Judocus Franciscus DE CORTE, dat hij in 1707 en 1708 te Diksmuide gesproken heeft met jo^r^ Ferdinand DE CORTE waar hij toen woonde, welke Ferdinand DE CORTE verscheidene keren aan comp. verklaarde ontevreden te zijn over zijn zoon Pieter DE CORTE, baljuw te Nieuwpoort, omdat hij aan zijn zoon een rente afgestaan had en van hem geen geld kon krijgen.

1941 – 18/53: 9 juli 1727
Sr. Henri Carlos GYSELINCK gecommitteerde van de crediteurs van Hertog LEVY, gefailleerde te Oostende, machtigt sr. Anthone RYCX, koopman, om te ontvangen van procureur PYPE te Ieper 60 £ 3 sch. 6 gr. Vlaams die aan de boedel van Hertog LEVY toekomen uit de boedel van Bartholomeus DE COURTRAIRAS te Ieper.

1941 – 18/99: 1 december 1727
Jaspar DIRCKSE geeft, mits het overlijden van sr. HUBERT, procureur voor het magistraat van Ieper, in zijn vervanging, machtiging aan sr. Joseph LEFEVRE, ook procureur voor het magistraat van Ieper, in zijn zaak als eiser tegen het ambacht van de schrijnwerkers.

1941 – 19/72: 21 mei 1728
Catharine BULCKAERT gehuwd met jacob TRENÉ, Pieter WILLEMS gehuwd met Marie Joanna MESTDAGH, de meerderjarigen Jan en Jacob WILLEMS, Catharina WILLEMS gehuwd met Daniël LINDERSEN, alsnu in zee, machtig over haar man bij procuratie van 5 februari 1725, sr. Jan Baptist Dominicus WILLAERT gehuwd met Anna Maria BULCKAERT, de meerderjarige Anna Rosa VAN DEN BERGHE, en ten slotte Pieter EECKE, wettelijke voogd naast voorn. Jacob TRENÉ van de minderjarigen Pieter en William WILLEMS fii Pieter, allen ergenamen van jo^e Marie DE WINDT overleden vrouw van sr. Jan DE NOTER, voordien wed. van sr. Adam BULCKAERT, die machtig maken voorn. Jacob TRENÉ om te verschijnen voor burg.& schepenen der stede en kasselrij van Veurne om hem te onterven van 11 delen van 12 in 1/3 van een herberg genaamd *De Drie Zotten* in de parochie van Alveringem te Fortem, aan de westzijde van de vaart van Veurne naar Lo en daarin te erven Christiaan DAVID, en dit voor 100 fl. Vlaams.

1941 – 19/73: 24 mei 1728
Sr. Henri Carlos GYSELINCK, gecommitteerde van de crediteurs van de boedel van Hertog LEVY, gefailleerde te Oostende, machtigt sr. Thomas ANCKE, koopman te Brugge, om te ontvangen van procureur PYPE te Ieper, 60 £ 3 sch. 6 gr. Vlaams die aan voorn. boedel toekomen uit de boedel van Bartholomeus DE COURTRAIRAS te Ieper.

1941 – 2/36A: 2 juni 1708
Sr. Cornelis DE WITTE gehuwd met jo^e Marie VAN GINDERTAELE, jo^e Marie Cornelie DE WITTE fa. Jacques, gehuwd met sr. Henri DE WAELE, erfgenamen van wijlen dhr. Jacob DE WITTE d'oude, machtigen voorn. Henri DE WAELE, koopman, hoir administraire van voorn. sterfhuize, om te verkopen hun deel in 4 gem. land te Stuivenkenskerke, voorts 4 gem. land in Nieuwkapelle, alsmede een rente van 500 fl. bezet op de stad en kasselrij Veurne.

1941 – 2/6: 12 augustus 1707
Dhr. Cornelis DE WITTE zowel over hemzelf en als voogd van de minderjarige wees van Jacobus DE WITTE jr. fs. Jacobi in huwelijk gehad hebbende de voorz. Jacobus DE WITTE d'oude jo^e Marie VAN DER ZYPE bij welke de comp. en zijn broer dhr. Jacob DE WITTE jr. zijn verwekt, voorts Henri DE WAELE gehuwd met jo^e DE WITTE fa. Jacob DE WITTE d'oude, samen erfgenamen ten sterfhuize van voorz. hun vader, machtigen jo^e Anna VAN DER ZYPE wed. Jacobus DE WILDE om te sluiten met mr. Ignatius LETINS, voogd testamentair, en sr. Ignatius VAN OPHOVEN, voogd ordinair van de kinderen van sr. J. VAN OPHOVEN, de rekening van ontvangsten en administratie die denzelven sr. Jacobus VAN OPHOVEN uit kracht van procuratie gehad heeft en na zijn overlijden de voorz. LETINS en OPHOVEN in hun hoedanigheid zouden mogen hebben gehad van 1/5 part in 2 hofsteden te Nieuwkapelle en

Stuivenkenskerke, alsmede in 1/5 part in een rente die de kasselrij Veurne aan het sterfhuis van sr. Gillis Claeysen VAN DER ZYPE heeft gegolden en nu aan zijn erfgenamen.

1941 – 20/122: 28 september 1729
Anna DE VROE wed. Antoon DE GRAVE, Passchier VERHIEST gehuwd met Anna Catharina DE GRAVE fa. Antoon voorz., Jan JANSOONE gehuwd met Catharina Barbara DE GRAVE fa. denselven Antoon, verklaren dat aan de 1e comp. competeert de bijleefte, en aan de 2e comparanten bij het overlijden van hun vader, 2 lijnen 86 roeden land te Alveringem in een hofstede van 20 gem. 11 roeden, verder een partij van 4 gem. zaailand *quydt erve* te St.-Niklaas Beoosterpoort, 1/21 part in een woonhuis staande op de noordkant van de plaats van Alveringem, mitsgaders 1/3 van 85 bomen op de gemelde hofstede, verder 1 gem. 42 roeden land in een hofstede te Pollinkhove wezende de korenschuld onder de ammanie van Lo, item op dezelfde parochie 2 lijnen 2 roeden in een partij vette gars van 4 gem. 2 lijnen 30 roeden ook korenschuld onder 2 hoofdmanschappen onder voorn. ammanie, voorts 2 lijnen 13 roeden te Pollinkhove eertijds gelegen hebbende in een hofstede en nu uitgeplekt quydt erve in een meerdere partij van 4 gem. 78 roeden, item 1 lijn 13 roeden land in een meerdere partij van 7 gem. 60 roeden gelegen te Zoetenaaie, welke comparanten hebben machtig gemaakt Jacob GHELENS wonende te Avekapelle om te verpachten of verkopen voorn. partijen land.

[Wordt vervolgd]

Vraag - Antwoord

Eric DALED, Erembodegem.
Uit onderzoek blijkt dat de voorouders van vraagsteller in de 17de, 18de en de eerste helft van de 19de eeuw in de Westhoek woonden, met name vnl. in Lo. Tot nu toe heeft hij niet kunnen achterhalen waar ze vandaan kwamen, hoewel er een vermoeden bestaat dat de tot op heden oudst bekende stamvader, Jan DALED ° ca. 1630, uit het huidige Frans-Vlaanderen (Duinkerke) afkomstig was.
Graag aanvulling van de onderstaande gegevens. Elke aanwijzing is welkom, maar uiteraard worden eventuele andere inlichtingen, bronnen, enz. in dank aanvaard.

1.1. Jan DALED	° Duinkerke ? ca. 1630, + Lo 26.04.1695
	x Duinkerke ? ....
2.1. Antoon DALED	° Duinkerke ? ca. 1655, + Lo 05.02.1709
	x Lo 30.10.1687 Catharina VERCAMMEN
2.2. Frans DALED	° Lo ? ..., + Lo ? ...
	x Haringe 07.01.1692 Dorothea DUC

Index op de plaats- en familienamen in dit nummer

A
ADAEM 147
ALVERINGEM 139, 140, 156, 157
AMEELE, VANDEN 146
ANCKE 156
ANTWERPEN 149
ARDAEN 154

B
BAEYEN 140
BAILLEUR 154
BANQUIBAZON 155
BECKAERT 141
BEERBLOCK, VAN 154
BEOOSTERPOORT 157
BERGHE, VAN DEN 156
BETHERIZZE 143
BEUN 134, 135, 145
BIKSCHOTE 125, 136, 145
BLANCKAERT 146
BLEKEGHE, DE 149
BLOC, DE 149
BLOMME 146
BLONDEZ 141
BOEZINGE 125, 127-133, 135-142 144, 145
BOLLAERT 147
BOOMGAERDE, VANDEN 150
BORRY 145
BOSSAERT 142
BOUCKENOOGHE 147
BOUDRY 139
BOUVAIJNNE, DE 147
BRAEM 130, 145
BREIJNNE 146
BRICKE 141
BRICXES 148
BRIELEN 140, 142
BROUCKAERT 146
BROUCQ 155
BRUGGE 154, 156
BRUSSEL 142
BULCKAERT 156
BURE, DE 148
BUSSCHOP 147

C
CAENEN 133, 134, 137, 139
CAILLIE, VAN 154
CAPMAKER, DE 146
CAPPIET 155
CARNIER 150
CAULIER 144
CAURA 137, 144
CHARLES 147
CLAEYSENS 155
CLAUS 146
CLARIS 133
CLARYSSE 133
CLERCK, DE 155
CLINCKAERT 143
COCK, LE 146, 147
COGHE 144
CORDIER 141
CORTE, DE 155
COURTRAIRAS, DE 154-156
COUSSE 150
COUSSEMAKER, DE 155
CREVE 145
CRITON 141
CRUYSSTRAETE 136

D
DAELE, VAN 146
DAGELET 154
DALED 158
DANEEL 131
DAVID 156
DEBYE 145
DECAESTECKER 150
DEKONYNCK 144
DEMEY 155
DEROO 133, 140
DESMYTTER 145
DESRAMAUT 139
DEVOS 154
DHOOGHE 129
DIERICX 150
DIEUSAERT 146
DIKKEBUS125, 129, 130, 133-135 140, 144
DIKSMUIDE 155
DIRCKSE 155
DOLPHIN 155
DOOGH 128
DOOGHE 126, 128, 129
DOYEN 141
DUC 158
DUENAS, DE 155
DUINKERKE 141, 143-145 150, 158

E
EECKE 156
EECKE, VAN 130, 145
EGMOND 149
ELVERDINGE 125, 128-131, 133 137-140, 142, 144
ENTE 150
EVERAERT 149

F
FLAMEIN 131
FLAMEYN 131
FORTEM 156
FRANSE, LE 147
FREMAULT 147
FRUUTIER 149

G
GADEYNE 141
GHYS 134, 135
GHYSELE 130
GINDERTAELE, VAN 156
GINDERTALEN, VAN 155
GINSTE 155
GITS 144
GLORIE 131-134, 144
GOFFOY 155
GOUDEZOENE 146
GRAVE, DE 157
GRAVERAND, LE 154
GYSELINCK 154-156

H
HARINGE 158
HEBBINCK 147
HEEDE, VAN DEN 155
HENTEN 150
HERREWYN 140
HOEGHE, DE 126, 127
HOEGHE, TE 127
HOGE 126
HOGHE 126, 127
HOGHE, DE 127
HOGHE, LE 127
HOLLEBEKE 135, 138
HONDSCHOTE140, 141, 143, 150
HONDT, DE 147
HOOGE 126, 138
HOOGE, D' 129
HOOGEN 128
HOOGHE 126, 127, 129, 137
HOOGHE, D' 126
HOOGHE, DE 127, 128
HOUTEM 134, 135

HOYS 154
HUBERT 155
HUUGHEBAERT 147
HUYSSEUNE 136

I J
IEPER 138, 145, 148, 149, 153-156
JANSOONE 157

K
KAASKERKE 136, 137, 139
KENOUT 142
KESTEMAN 137
KEUWERE,DE 150
KIECKEN 147
KILLEM 140, 141, 143
KINNO 142
KINOO 142
KORTRIJK 155

L
LANCET 143
LANGE,DE 154
LANGEMARK 125-128, 130-134 137, 141, 144
LANGHEMERSCH,VAN 146
LAUWERS 147
LECOMPTE 141
LEFEBVRE 143
LEFEVRE 155
LEISELE 150
LEROY 143
LETINS 156
LEVY 154-156
LIE, DE 137
LINDERSEN 156
LO 156-158
LOKER 137
LOMME 142
LOOFVELDE 140
LOON-PLAGE 144
LOOVELDE 139, 140
LORIDAN 144
LORTHIOR 147
LOUCHART 150
LOVELDE 140
LUSSEN 143
LYON 144

M
MAECKELBERGHE 140
MAES 155
MAISNIL, LE 144
MANTEEL 150
MARCAT 150
MATAGNE 145
MAVOU 137
MAXILLE 147
MEERSCH, VANDER 154
MEERSSEMAN,DE 138
MERKEM 125, 135, 145
MESEN 145
MESTDAGH 156
MEY, DE 154
MIERRE, LE 147
MOESKROEN 144
MOREY 137-139
MORRÉE 138, 139
MOUREZ 140

N
NIEUWKAPELLE 156, 157
NIEUWKERKE 128, 129, 149
NIEUWPOORT 154, 155
NIPKERKE 132
NOIJEN,DE 147
NOORDSCHOTE 128, 129 135, 138
NORWICH 148, 150
NOTER,DE 156

O
OEGE 126, 127
OEGHE 126
OEGHEN 127
OEGHES 126
OGES 126
OGHE 126, 127
OGHEN 127
OGHES 127
OOGE 126
OOGHE 125-131, 133, 135-138 140, 142, 144-147
OOGHE,D' 128
OOGHENS 126
OOGHES 126
OOGHTS 127
OOGS 127
OOSTENDE 154-157
OOSTHUUSE,VAN 146
OOSTKAPPEL 141, 143
OPHOVEN,VAN 156
OUTRIVE,VAN 155

P
PASSENDALE 125-127, 131 132, 146
PAUWELIN 147
PHILIPS 147
PIETERSSENS 154
PINSEEL 133, 137, 145
PITET 155
POLLINKHOVE 157
PONCEAU 136
PONSEAU 137
PONSEEL 136
POPERINGE 152
PUTTEVIN 146
PYPE 154-156

R
RABAUS 149
RASTELET 144
RENINGE 135, 139
RENINGELST 129
REYNGOET 154
RICKEUAERT 149
RIJSEL 144, 149
ROBAEYS 136
ROBAYS, VAN 154
ROGIERS 137
ROOSE 147
ROOTSAERT 154
RYCX 155

S
SALOMME 147
SANDWICH 148, 150
SANTES 144
SCHOONAMILLE,DE 155
SENNECEY-LEZ-DIJON 144
SEYTE 136
SHOEGHE 127
SHOEGHEN 127
SIMOENS 155
SINT-JAN-TER-BIEZEN 142
SISAU 147
SMAEGHE 138
SMAGGHE 139
SMEDT, DE 147
SNEICK, DE 146
ST-POL-SUR-MER 144
STADEN 145
STALPAERT 155
STEENWERK 152
STRACHAN 154
STUAERT 150
STUIVENKENSKERKE 156, 157

T
TANGHE 147
TETEGEM 144
TITILLION 138
TRENÉ 156

V
VACHT,DE 147
VALMAERE 146

VANDEVOORDE 139
VANDEVYVER 135
VANDEWALLE 143
VANHOOVE 145
VASQUEZ 150
VASSEUR 150
VENISSIEUX 144
VERBEKE 137, 154
VERBRUGGHE 146, 147
VERBUERE 150
VERCAMMEN 158
VERHAEGHE 139, 142
VERHAEREN 154
VERHALLE 146
VERHIEST 157
VERMEULEN 138, 139
VERSCHOOTE 135
VEURNE 156, 157
VISSCHERE, DE 147
VLAMERTINGE 142
VOORMEZELE 134, 154
VROE, DE 157

W

WAELE, DE 146, 156
WALLEWEIN 149
WATOU 142
WESTERLINCK 147
WESTOUTER 139
WESTVLETEREN 137, 138
WEVELE 149
WIELDEMES, VAN 146, 147
WILDE, DE 156
WILDERMERSCH 147
WILLAERT 156
WILLEM 146, 154
WILLEMS 156
WILSON 154
WINDT, DE 156
WITTE, DE 154, 156
WOESTEN 138
WULF, DE 149
WYBAILLIE 132, 133

Z

ZILLEBEKE 125
ZOETENAAIE 157
ZONNEBEKE 125
ZUIDSCHOTE 128, 129, 133, 134 137, 138
ZWYNLAND 152
ZYPE, VAN DER 156

Lidmaatschap WESTHOEK (WH) 1995

WH-leden die ons reeds hun bijdrage voor 1995 overmaakten, vinden op de adresstrook een asterisk gevolgd door het getal 95 - ***/95**. In de onderstaande tabel vindt men de minimumbijdragen die recht geven op 4 afleveringen van WH-info. Het lidmaatschap geeft ook recht op vermindering op de activiteiten van Westhoek en de regionale V.V.F.-afdeling Westhoek.

	(A)	(B)	(C)	(D)
	België Luxemburg	Nederland	Groot-Brittannië Frankrijk	Andere landen
	BEF	**NLG**	**BEF**	**BEF**
Minimumbijdrage	**275,-**	**18,-**	**325,-**	**350,-**

A. te storten op **KB-rek.** 464-8254601-51.
B. giro op rek. 17.90.35 van de **ING-Bank** te Sluis t.g.v. de rekening 68.09.76.787 t.n.v. Karel J.C. DECAESTECKER, Kleine Markt, B-8978 Watou, o.v.v. WH-info 94.
C & D. op prk. 000-1485051-78 van Westhoek-Jaarboek, of internationale postwissel.
– Alle bedragen **moeten** ons toekomen vrij van alle taksen en kosten.

Tijdens de Openbare Algemene Vergadering van haar drie klassen op 17 december '94 in het Paleis der Academiën te Brussel werd onze medewerker Dr. hist. M.F. BACKHOUSE door de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België uitgeroepen tot Laureaat van de Academie 1994 (Klasse Letteren) voor zijn studie *The Flemish and Walloon Communities at Sandwich during the reign of Elizabeth I (1561-1603).*

In dit nummer

De familienaam Ooghe in de tafels van Boezinge, Elverdinge en Dikkebus tussen 1600 en 1800	125
Haardstedentelling Passendale 1604	146
Ieperse geloofsvluchtelingen ca. 1567-1570	148
Gelegenheidsvondsten	150
Sprokkels	151
Boekennieuws	152
De Westhoek in het Oostends notariaat Van Caillie	154
Index op de plaats- en familinamen in dit nummer	158

Werkten mee aan dit nummer

Wilfried BEELE	Ieper
Jef CAILLIAU	Koksijde
Jean COOPMAN	Oostende
John DESREUMAUX	Geluwe
Jacky OOGHE	Gent
Kristof PAPIN	Poperinge
P.J.K. VAN WERKHOOVEN	Hilversum (NL)

Bij ons varen uw bankzaken de juiste koers. Want we zijn groot geworden in het land waar u leeft. We begrijpen u beter dan wie ook, geven gepast advies over geld en verzekeringen, en zijn de geschikte vertrekhaven voor uw internationale ambities. De Kredietbank. De drijvende kracht van hier, die u veilig naar de toekomst loodst.

Thuis bij de bank van hier KB

Verantwoordelijke uitgever: Jaak Decaestecker, Rozelaarsstraat 6, B-8900 Dikkebus-Ieper
Druk Deleye, B-8900 Ieper